This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Nu 8.306

Harvard College Library

FROM

George P. Sanger

16 Oct, 1890

OXONII:

TYPIS D. A. TALBOYS.

Q. HORATII FLACCI OPERA

RECENSUIT ET ILLUSTRAVIT

FREDERICUS G. DOERING

ACCEDUNT INDICES

LOCUPLETISSIMI.

EDITIO NOVA, AUCTIOR ET EMENDATIOR.

M DCCC XXXVIII.

OXONII: D. A. TALBOYS.

LONDINI: WHITTAKER ET CO.;
LONGMAN, ORME, BROWN, GREEN, ET LONGMANS;
ET T. TEGG ET FILIUS.

Lh8.306

934/31

COLLEGE
OCT 16 1890
LIBRARY.

From the estate of
George P. Singer
of
Cambridge.

Fritschius, ut satisfaceret ejusmodi editionis desiderio, G editionem novis dotibus instructam recudendi cepisset lium; mihi, ut eam recognoscerem, et, aliis resectis, al jectis, diffingerem, oblata est ab illo conditio. Sed ex quas commemorare nihil attinet, eam repudiavi, et a potius laborem, qui novæ plane editioni impendendus proclivem esse professus sum. Placuit. Rem suscepi, ceptæ rei partes pro virili sustinere studui.

Nihil autem prius mihi faciendum esse putavi, qu textum darem emendatissimum. Itaque in locis dubii certæ cujusdam editionis auctoritatem secutus sum, se lectiones diligenter excussi, et, quæ tam linguæ quam ingenio maxime respondere videretur, eam recepi. Ab quidem animus erat textum ita exhibere, ut ille a Cl. scherlichio constitutus est; sed, cum in lectiones incid quibus ut accederem a me impetrare non poteram, a consilio recessi, et meo ipsius judicio in seligendis lecti me regi passus sum. Quod si prius fecissem, sine hæsit v. c. cum Bentleio i, 3, 18, *rectis* pro, *siccis*, et i, 6, 18, *s* pro, *sectis* scripsissem. Ne tamen levitatis temeritatisq lectionum delectu mihi culpam contraherem, non solum le de lectionis varietate diligenter in notis monui, sed rati quoque, cur novam antiquæ, vel antiquam novæ lectioni ferrem, semper addidi. Horatii editorum et aliorum vir doctorum, v. c. Marklandi Epod. 2, 27, conjecturis tum de locum relinquendum esse censui, cum, iis receptis, ape quo laborabat oratio, tolleretur vitium. In uno loco, iv, 8 qui a recentioribus interpretibus ut locus suspectus et sp asterisco notatus fuit, mihimet ipsi liberius indulsi, et, *incendia* in *stipendia* mutata, difficultatem, qua hic locus mebatur, removi. Præterea ego ipse in textu nihil te nisi quod iii, 2, 5 particulam *et*, quæ mihi superflua ibi videbatur, delendam curavi. In conjecturis, quas in proposui, una est Epod. 17, 81, quæ non mihi, sed An

editio Indicibus, in quibus res historicæ, mythologica graphicæ accurate et diligenter enarrantur, copiosissim pauci lectores in eorum subsidio acquiescent, nec tam e jecta lectionis varietate, quam ex præpositis cuique c Argumentis, multum proficient. In probandis enim vel bandis lectionibus Wetzelius ad Jani judicium et auctoı ita se attemperavit, ut nihil fere ex se ipso proferret, et suum atque magistrum in deridendo tantum et petu tractando Magno Bentleio superaret. Nec Argumer comparata sunt, ut lectores inde de cujusque carminis pr virtutibus recte judicare discant.

Quæ de Horatii MSS. et Editt. cett. ex aliis editi cognosci possunt, et raro legi solent, iis hanc editionem ı et onerare nolui. Itaque nil nisi Vitam Horatii et Doc de metris Horatianis præmittendam curavi. Rem scili metris Horatianis novo studio tantaque diligentia, soller peritia excussit et ad ejusmodi formam redegit Vir Doctis et multis nominibus mihi Carissimus Sparrius, ut commun quæ humanissime ille mecum de metris Horatianis com cavit, cum Horatii lectoribus, haud exiguam apud plurim gratiam initurum esse cum fiducia quadam sperare posse

Restat ut Doctissimo Clarissimoque Philosophiæ D Carolo Christiano Wendlero, cujus accuratissima veterun guarum cognitione æque ac summa perspicacia, ne vitiis graphicis inquinaretur hæc nostra editio, egregie cautu prospectum est, publice gratissimi animi sensum aperiam. minus autem Vir ille Venerabilis publicæ laudis et glori appetens, in eo majore apud omnes, qui eum norunt, est pı

Dabam Gothæ, a. d. vi Id. Mai.
MDCCCIII.

DOERING.

relinquo: certe de posterioris emendationis probabilitat ego dubito.

Vale, Humanissime Lector, et benevolentia atque fav me recreare perge.

Gothæ, a. d. xvii Octobr. MDCCCXXIX.

DOERIN(

crem in verbis scite inter se conciliandis et apte distingu curam posui, quia non raro loci obscuri mutatis et rectius stitutis distinctionibus lucem accipiunt.—Quod ad conjec attinet, quas passim æquis arbitris dijudicandas in notis posui, earum tres, quas in textum reciperem, haud ind habui, rationes, ex quibus hoc factum est, neminem facil probaturum esse confisus; scilicet Epist. i, 10, 47, pro *servit*, dedi, *haud servit;* Epist. i, 20, versu ultimo, pro i lectione, *duxit*, exhibui *dixit;* Epist. ad Pis. 245, pr *pene forenses*, excudendum curavi, *aut pene forenses*.—E fortasse jure Sat. i, 10, 59, pro, *ac si* in textu legi possi *si*, quod totius loci sensus et nexus postulare videtur; et ii, 4, 18, *parum* pro, *malum*, nam exemplum ubi *malum male* positum sit, vix reperias: sed has et alias conject doctiorum judicio relinquere malui.

Deinde, cum Horatius ab una sententia ad alteram rep et *παρὰ προσδοκίαν* transire soleat, id præcipue mihi agen esse putavi, ut lectores ad sententiarum nexum adverte quomodo altera alteri respondeat, docerem; et quid ad sen tias inter se consociandas supplendum et animo tenendum monerem.—Quodsi tamen fortasse sint, quibus in hac re p verbosior fuisse videar, illi uberiorem sententiarum invice excipientium expositionem a tironum rationibus haud alie esse cogitent.

Denique in verborum interpretatione ita versatus sum, quicquid ad ea recte explicanda, illustranda, et idoneis exem confirmanda spectat, diligenter observarem, exponerem, sensum rei cuique aptum inde elicerem. Non compilavi alio scrinia, sed quæ cuique debentur, nominatim doctissimo ratii interpreti Lambino (ex cujus ubertate plures irrigar suos hortulos), bona fide indicavi.

Ad Horatii Satiras recte, scite, et accurate explican nostra ætate multa, immo plura fortasse quam opus erat, c tulit Vir Eruditissimus, Heindorfius; a cujus viri tamen a

PRÆFATIO

EDITIONIS SECUNDÆ.

Cum secundus tomus Horatii, quem ante quatuor abhi edendum curavi, in tabernis librariis prostare desie redemtor Hahnius, Vir Honestissimus, ut illum, de typis describendum, recognoscerem, et, quantum fieri emendatiorem et limatiorem redderem, me rogavit et Quam quidem demandatam provinciam suscepi ego pro paratissimoque animo. Sic enim ea, in quibus me ei ipse intellexeram et alii monuerant, aut tollendi aut di occasio mihi oblata est exoptatissima.

Hic autem non possum, quin ante omnia gra animum testificer iis Viris Doctis, qui, ubi a me dis vel ubi errores, quibus nemo non obnoxius est, depı bant, non feroce aliqua confidentia, non superba arı sed amabili modestia et insigni humanitate, quæ dece lium artium professores, dissensum suum vel errorum versiones proposuerunt. In his est Vir Clarissimus O qui in dijudicando hoc tomo Horatii secundo non sol trinæ, qua excellit, copias in medium protulit lautissi etiam animum, quo regitur, probavit liberalissimum et æquissimum. Eundem igitur, ubi in hac nova tomi recensione a me impetrare non potui, ut ejus in nonnu tam explicandi quam veteres lectiones defendendi rati fragarer, id haud iniquo laturum esse animo, persuasun Sic ille in Epist. i, 10, 47, *Imperat, haud servit*

et ab omni emendatione salvam et integram præstar deant.

Equidem, quamvis ab obtrectatione, arrogantia, et rixi quæ non raro inter viros doctos, præcipue inter criticos, l nitatis sæpe, ad quam conformari debent bonarum litte cultores, plane expertes, misceri solent, sum alieniss tamen inepta et vere ridicula videri, quæ de commentari qualis hic meus in Horatium est, generibus feruntur, ju dissimulare non possum. Sunt enim qui veterum script editiones in usum tironum adornatas *noxias* et *perniciosa* enim vocibus illi mentem suam exprimunt) esse sta *Profecto*, scribit aliquis, *si hæ editiones omnia ipsæ e nant, quæ explanare magistrorum est, scholis plane carer sunt discipuli, et fieri αὐτοδιδακτοι. Non nisi in schola pu cendus est, quidquid ipsi obscurum ac difficile intellectu* Qui hoc scripsit—(scripsit autem vir qui in publico a Gymnasio doctoris munere fungitur); qui veterum script lectionem tam angustis coercet et circumscribit finibus; non extra sed intra tantum scholarum limina veteres scrip legi et exponi jubet; qui hac arcta disciplinæ scholastica cumscriptione fomenta parat tironum ignaviæ et socordiæ ille signum quasi ad barbariem revocandam extollit! O enim, quæ in scholis colligi debet, doctrinæ scientia, c maxime, ut sciunt omnes, pendet a privata discipulorum gentia. In scholis quædam tantum veterum scriptorum p culæ explicantur, h. e. gustus tantum dulcedinis, quæ ex ec lectione capi et hauriri possit, excitatur, eo quidem consili discipuli hac quasi gustatione et promulside suaviter affec justam cœnam properent, et lautissimis epulis *privatim* anir pascant et exsaturent. Quicunque igitur privatam discip rum, præcipue eorum qui nondum sine cortice natare did runt, diligentiam veterum scriptorum editionibus, comment instructis, juvare et sustentare student, profecto non *noxiam* et *perniciosam* (ut vir bonus ille autumat) suscip

eorum moribus tribuenda, in præfatione ad Chres
diximus) conficiendum demandavimus; quod quid
cessu factum est, ut spem, quam de insigni eor
quoque re diligentia conceperamus, superarent. S
dex, separatim quoque eo consilio divendetur, ut
ratii lectores, quacunque demum ejus editione uta
de eo capere possint. Nam cum vix ullus veteru
plures lectores habeat quam Horatius, unusquis
una et altera vox lecti alicujus loci ei succurrat, e
Indice notatum inveniet.

Ceterum mihi indicenda est Horatii editio min
brevi proditura, difficiliora tantum et implicatiora en
Hanc curabit senex, qui, quamvis jam septuagesim
ætatis annum agit, tamen singulari Dei Optimi Ma
ficio ad res gerendas juvenili vigore sustentatur.

Gothæ, mense Mart. MDCCCXXVIII.

DOE

rum sufficiebam: nunc occupatissimus, et infirmus, H nostrum a te cupio abducere. Veniet ergo ab ista pa mensa[7] *ad hanc regiam, et nos in scribendis epistolis*. Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam aut ar suam ingerere[8] desiit. Exstant Epistolæ, ex quibu menti gratia, pauca subjeci. *Sume tibi aliquid juris a tanquam si convictor mihi fueris; quoniam id usus mil esse volui, si per valetudinem tuam fieri possit.* Et r *Tui qualem habeam memoriam, poteris ex Septimio*[10] *nostro audire; nam incidit, ut illo coram fieret a me tui Neque si tu superbus amicitiam nostram sprevisti, ideo n que ἀνθυπερφρονοῦμεν*[11]. Præterea sæpe inter alios joco *simum penem*[12] et *homuncionem lepidissimum* appellat, et altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem eju adeo probavit, mansuraque perpetuo opinatus est, ut no Sæculare Carmen componendum injunxerit, sed et Vin victoriam Tiberii Drusique, privignorum: eumque c propter hoc, tribus carminum libris, ex longo intervallo tum addere: post Sermones quoque lectos sui nullam n nem habitam ita sit questus: *Irasci me tibi scito, quod plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquari vereris, ne apud posteros tibi infame sit, quod videaris fam nobis esse?* Expressitque eclogam[13], cujus initium est:

Cum tot sustineas, et tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.

Horatius habitu corporis brevis fuit, atque obesus; quali

dum macilentus esset, intelligendus est. 6. *Extremis judiciis*, testamento. 7. *Parasitica mensa*, cui apud te et alios gratis, h. e. nullo ei imposito officio, adhibetur. 8. *Ingerere*, pro suggerere, h. e. probare. 9. *Et rursus*, parum Latine pro, et alio tempore. 10. *Ex Septimio:* vide Argum. ad Od. ii, 6. 11. Ἀνθυπερ μεν, vicissim superbi sumus. 12. *mum penem* refer ad eas appellation bus apud Romanos familiares tant se per jocum in vita communi ute

METRA HORATII LYRICA.

PROŒMIUM.

Metra, quibus Horatius in odis usus est, exhibituro mihi visu quorundam ad rem metricam pertinentium vocabulorum ti maxime causa præmittere brevem explicationem, omissis quæ n esse solent. In quod studium si cui altius penetrare in animo sit utatur peritissimo Godofredo Hermanno V. Cl. (Handbuch der M Leipz. 1799.)

Versus iambicos et trochaicos Grammatici plerumque dipodiis δίαις), h. e. binorum pedum seriebus (⏑–⏑– aut –⏑–⏑) metiuntur, e sum duarum dipodiarum s. ex quatuor pedibus constantem *dime* tribus dipodiis s. sex pedibus constructum *trimetrum* vocant. V enim iambici cum in locis imparibus (primo, tertio, cett.) ac tro in paribus (secundo, quarto) spondeum habere possint, rhythmus post singulas demum dipodias redit. Sin vero de dactylicis, cho bicis ceterorumque generum versibus (exceptis tamen anapæsticis, rum metra etiam κατὰ διποδίαν dispescuntur) sermo est, *dimeter* a latur qui duobus, *trimeter* qui tribus continetur pedibus simplicibu

Versus *catalectus* (στίχος κατάληκτος) est cujus pedi ultimo sy deest. Si pedi aut trisyllabo aut tetrasyllabo duæ syllabæ desunt, sus existit catalectus, aut in syllabam aut in disyllabum.

Versus *brachycatalectus* est cui pes integer deest: non nisi ia et trochaici versus brachycatalecti sunt.

Versus *acatalectus* est in cujus ultimo metro nihil ad integrit deest, neque quidquam abundat.

Versus *hypercatalectus*, in quo una in fine syllaba abundat.

Basis est pes duarum aut trium syllabarum, a quibus versus qui exorditur, antequam series pedum versui illi propriorum incipit.

Horatii odæ per versus vel ejusdem usque, vel duplicis vel tri generis decurrunt. Sunt igitur ποιήματα, vel μονόκωλα, vel δίκωλα τρίκωλα. Versus autem diversi generis, ex certo ordine semper r

Infa|mis Hele|næ Castor offensus vicem. Epod. 17, 42.
Optat quie|tem Pelo|pis infidi pater. Epod. 17, 65.
Aliti|bus at|que cani|bus homi|cidam Hectorem. Epod. 17
Vecta|bor hume|ris tunc | ego ini|micis eques. Epod. 17, 7

In Epodon carm. 16, Horatius puris iambis usus est.

Est in metro xi, xiv, xv, xvii.

b. *Versus trochaici.*

4. Ithyphallicus.

– ⏑ – ⏑ | – ⏑

In logaœdicis aut, si mavis, asynartetis num. 19.

5. Versus trochaicus dimeter catalectus.

– ⏑ – ⏑ – ⏑ ⏓

Truditur dies die. ii, 18, 15.

Horatius spondeum in secunda sede non admittit.

Est in metro xviii.

c. *Versus choriambici.*

6. Versus Pherecrateus s. choriambicus monometer hypercat cum basi, in qua apud Horatium semper spondeus est.

– – | – ⏑ ⏑ – | ⏓

Vis formosa videri. iv, 13, 3.

Est in metro iv.

7. Versus Glyconeus s. choriambicus dimeter catalectus in pyrrh aut iambum, cum basi, quam apud Horatium semper sp tenet.

– – | – ⏑ ⏑ – | ⏑ ⏓

Nil mortalibus arduum est. i, 3, 37.

Bis in basi reperiretur trochæus, si lectio servanda esset. *et* i, 15, 24, et *Ignis Iliacas* ibid. 36. Syllabæ ultimæ, q sus abundat, vocalem elisam reperis iv, 1, 35.

Est in metro ii, iii, iv.

8. Versus Asclepiadeus minor s. versus choriambicus trimeter denti similis, nisi quod uno choriambo locupletior est.

– – | – ⏑ ⏑ – || – ⏑ ⏑ – | ⏑ ⏓

Crescentem sequitur cura pecuniam. iii, 16, 17.

Cæsura bis omissa est:

Dum flagrantia detorquet ad oscula. ii, 12, 25.
Non stipendia Carthaginis impiæ. iv, 8, 17.

Mirari licet, Bentleium, dum, in nota ad versum poster pausa in media voce constituta argumentum versus delendi vehementior, uti solet, in tenebrionem illum, qui hunc versu texuerit, invehitur, adjecisse: "nunquam ne semel quidem

- ⏑ ⏑ | - ⏓
|

Terruit urbem.

Est in metro vi.

14. Versus Archilochius minor, s. dimeter hypercatalectus, s. pe mimeris (πενθημιμερὴς) dactylica.

- ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | ⏓

Pulvis et umbra sumus. iv, 7, 16.

Horatius spondeis non utitur.

Est in metro ix : cf. num. 20 et 21, et quæ ibi præmissa sunt

15. Versus dactylicus tetrameter catalectus, s. tetrameter heroicus

- ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏓
-- | -- | -- |

Carmine perpetuo celebrare. i, 7, 6.

O fortes pejoraque passi. i, 7, 30.

Mensorem cohi|bent Ar|chyta. i, 28, 2, qui rarissi est.

Horatius cæsuram constituit post primam syllabam aut secu aut tertii pedis; exceptis ter versibus Odæ 28 lib. i.

Est in metro xiii.

16. Versus Alcmanius, qui est dactylicus tetrameter acatalectus.

- ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑
-- | -- | -- |

cf. num. 19.

17. Versus hexameter (heroicus), qui est catalectus.

- ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ‖ ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏓
-- | -- | - ‖ - | -- | (--) |

Vos quibus est virtus muliebrem tollite luctum. Epod. 16, 39.

Interdum spondeus est in sede quinta, i, 28, 21; Epod. 13, 16, 17. Aliquoties cæsura non in initio pedis tertii sed secu et quarti simul constituitur, i, 7, 29; 28, 5. Epod. 16, 21. ne hic quidem observatur, i, 28, 15 et 29; Epod. 15, 9.

Est in metro ix, x, xiii, xvi, xvii.

e. *Versus logaœdici.*

Sic ii dicuntur versus, in quibus seriem dactylicam subsequi series trochaica. Nomen logaœdicorum inde acceperunt, quod rhythm dactylicus ἀοιδῇ, trochaicus λόγῳ accommodatior est.

18. Versus Alcaicus decasyllabus, constans e duobus dactylis totide que trochæis.

- ⏑ ⏑ | - ⏑ ⏑ | - ⏑ - ⏓

Purpurei metuunt tyranni. i, 35, 12.

Est in metro viii.

19. Versus Archilochius major.

-⏑⏑ | -⏑⏑ | - || ⏑⏑ | -⏑⏑ || -⏑ -⏑ | -⏑
-- | -- | - || - |

Solvitur acris hyems grata vice veris et Favoni. i, 4, 1.

Ex duobus compositus est membris sive κώλοις, nimirum
a, ex versu Alcmanio num. 16),
b, ex versu Ithyphallico (num. 4).

Græci quidem hos ita jungunt, ut ultima syllaba membri prioris, perinde quasi integrum claudat versum, et brevis et longa esse et hiatum quoque efficere queat. Contra Horatius nec pedem creticum -⏑- neque spondeum in quarto loco posuit neque hiatu usus est; ideoque hoc metrum Horatianum a subsequenti versuum genere asynartetorum, inter quos numerari solet, excludendum videtur.

Est in metro xii.

f. *Versus asynarteti.*

Versus asynarteti (ἀσυνάρτητοι) s. inconnexi nominantur qui duobus aut pluribus membris constant, quæ tamen inter se non magis connexa sunt quam versus cum versu. Cujusque igitur membri ultima syllaba eodem jure, ac si esset ultima versus, et longa et brevis esse potest neque eliditur. Hoc versuum genus invenisse Archilochus dic tur. A multis Horatii editoribus singuli versus in binos dividuntur illos, ex quibus compositi sunt. Et sane, ut Gesnerus observat, commodissima esset divisio. Sed acriter pro versus integritate pugnat Bentleius, Hephæstionis aliorumque Grammaticorum auctoritate fretus. Cf. num. antecedens. Ex Horatio huc pertinent:

20. Versus elegiambus, compositus nempe ex elegiaci versus dimidio s. penthemimeri dactylica (num. 14) et versu iambico dimetro acatalecto (num. 2).

-⏑⏑ | -⏑⏑ | - || ⏑- ⏑- | ⏑- ⏑-
| | ⏑ || -- | --

Desinet imparibus certare submotus pudor. Epod. 11, 18.
Libera consilia nec contumeliæ graves. Epod. 11, 26.
Inachia furere silvis honorem decutit. Epod. 11, 6.
Fervidiore mero arcana promorat loco (cum hiatu).
Epod. 11, 14.

Est in metro xi.

21. Versus iambelegus præcedenti similis, nisi quod inverso ordine membrum iambicum præcedit et elegiacum subsequitur.

⏑- ⏑- | ⏑- ⏑- || -⏑⏑ | -⏑⏑ | -
-- | -- ⏑ ||

Tu vina Torquato move consule pressa meo. Epod. 13, 16.

Levare duris pectora sollicitudinibus. Epod. 13, 10.
Est in metro x.

g. *Versus ionici.*

Sic dicti ob pedes ionicos[2] ex quibus constant. Unum apud Horatium talium versuum genus reperitur:

22. Versus ionicus a minore (ἀπ' ἐλάσσονος) tetrameter acatalectus
⏑⏑ – – | ⏑⏑ – – | ⏑⏑ – – | ⏑⏑ – –
Miserarum est nec amori dare ludum neque dulci. iii, 19
Alii editores aliter odæ allegatæ versus ordinant, suntque tetrametros ionicos aliosque versus exhibeant.
Est in metro xix.

h. *Versus ex diversis rhythmis mixti.*

23. Versus Alcaicus hendecasyllabus, s. epionicum a majore:
⏑ – ⏑ – | – || – ⏑⏑ – | ⏑⏑
– –
Dulce et decorum est pro patria mori. iii, 2, 13.
Tumultuosum sollicitat mare. iii, 1, 26.
Rarius tamen ab iambo incipit. Quinquies cæsuram neq reperies: i, 16, 21; 37, 5 et 14; ii, 17, 21; iv, 14, 17; locis adde in hac editione correctum iii, 2, 5. In cæsura ii, 20, 30; iii, 2, 30, et brevis syllaba iii, 4, 53. Legitur 17 versus sequens:
Nec fortuitum spernere cespitem.
Horatius vel a regula versus discessit, vel syllabam penu vocis *fortuitum* produxit.
Est in metro viii.

24. Versus Alcaicus enneasyllabus.
– – ⏑ – – – ⏑ – ⏑
⏑ –
Si fractus illabatur orbis. iii, 3, 7.
Ŏlentis uxores mariti. i, 17, 7.
Rarius tantum iambo utitur in prima sede. Versus longe cæsuram habent post syllabam sextam.

Hunc versum præcedenti similem esse patet. Errant q versum iambicum hypercatalectum esse putant et (uti W quoque) sic ordinant: ⏑ – ⏑ – | ⏑ – ⏑ – | ⏑ – ; cum in 317 v hujus generis apud Horatium obviis ne unus quidem (sci affirmo) iambum in tertia sede habeat.

[2] ⏑⏑ – – ionicus a minore, – – ⏑⏑ ionicus a majore.

V. Metrum Asclepiadeum majus. μονόκωλον μονόστροφον· cf. num.

-- | -⏑⏑- || -⏑⏑- || -⏑⏑- | ⏑⏓

i, 11, 18.

iv, 10.

VI. Metrum Sapphicum, δίκωλον τετράστροφον. Ter repetit v Sapphicum minorem (num. 11) sequenti Adonico (num. 13

-⏑ -- | - || ⏑⏑- | ⏑-⏓

-⏑ -- | - || ⏑⏑- | ⏑-⏓

-⏑ -- | - || ⏑⏑- | ⏑-⏓

-⏑⏑ | -⏓

Quater vocem tertiæ lineæ ultimam dissectam invenies; i, 25, 11; ii, 16, 7; iii, 27, 60.

i, 2, 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38.

ii, 2, 4, 6, 8, 10, 16.

iii, 8, 11, 14, 18, 20, 22, 27.

iv, 2, 6, 11.

Carmen Sæculare.

VII. Metrum Sapphicum majus, δίκωλον δίστροφον. Habet vi Aristophanicum (num. 10) et Sapphicum majorem (num alternatim positos.

-⏑⏑- | ⏑-⏓

-⏑-- | - || ⏑⏑- || -⏑⏑- | ⏑-⏓

i, 8.

VIII. Metrum Alcaicum, τρίκωλον τετράστροφον. Binos exhibet v Alcaicos hendecasyllabos (num. 23), versum Alcaicum enne labum (num. 24), denique versum Alcaicum decasyllabum (1 18).

⏓- ⏑-- || -⏑⏑ -⏑⏓

⏓- ⏑-- || -⏑⏑ -⏑⏓

-- ⏑-- -⏑ -⏑

-⏑⏑ | -⏑⏑ | -⏑-⏑

i, 9, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37.

ii, 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 20.

iii, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 21, 23, 26, 29.

iv, 4, 9, 15, 17.

IX. Metrum Archilochium primum, δίκωλον δίστροφον. Hexam heroico (num 17) subjectus est versus Archilochius minor (n 14).

-⏑⏑ | -⏑⏑ | - || ⏑⏑ | -⏑⏑ | -⏑⏑ | -⏑

-- | -- | - || - | -- | | -

-⏑⏑ | -⏑⏑ | ⏓

iv, 7.

⏑ – ⏑ – | ⏑ – ⏑ –
– – | – –

Epod. 1—10.

XVI. Metrum pythiambicum primum, δίκωλον δίστροφον. He trum heroicum (qui et versus pythius nominatur) (num. 17, pit versus iambicus quaternarius (num. 1).

– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ‖ ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑
– – | – – | – ‖ – | – – | |
⏑ – ⏑ – | ⏑ – ⏑ ⏑
– – | – –

Epod. 14, 15.

XVII. Metrum pythiambicum secundum, δίκωλον δίστροφον. Hexa heroicus (num. 17) cum versu senario (num. 3).

– ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ‖ ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑ ⏑ | – ⏑
– – | – – | – ‖ – | – – | |
⏑ – ⏑ – | ⏑ ‖ – ⏑ – | ⏑ – ⏑ ⏑
– – | – ‖ – | – –

Epod. 16.

XVIII. Metrum trochaicum, δίκωλον δίστροφον. Ex versu consta chaico heptasyllabo (num. 5) et iambico trimetro catalecto (2), quos si ἀσυναρτήτως (cf. supra sub lit. f.) connectis, tan seriem trochaicam novem pedum recitare potes.

– ⏑ – ⏑ | – ⏑ ⏑
⏑ – ⏑ – | ⏑ – ⏑ – | ⏑ – ⏑

ii, 18.

XIX. Metrum ionicum a minore, μονόκωλον μονόστροφον, usque revo versum ionicum a minore tetrametrum (num. 22).

⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – –

iii, 12.

Alii sic versus carminis laudati digesserunt; parum sollicit fine versuum quinquies vocabula dividi:

⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – –
⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – –
⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ – – | ⏑ ⏑ –
– ⏑ ⏑ | – –

ita ut systema τρίκωλον τετράστροφον esset. Alii in duos trime quos sequitur tetrameter, carmen redigunt, dissectis nonn vocibus. Rursus alii in duos tetrametros cum uno dimetro di buerunt. Vide, si tanti est, Bentleium ad h. l. et Jani Exc i ad lib. iii.

SYLLABUS

Odarum, adjecto metro cui quæque conveniant.

Lib.	Od.	Metrum
I.	1	I.
	2	VI.
	3	II.
	4	XII.
	5	IV.
	6	III.
	7	XIII.
	8	VII.
	9	VIII.
	10	VI.
	11	V.
	12	VI.
	13	II.
	14	IV.
	15	III.
	16	VIII.
	17	VIII.
	18	V.
	19	II.
	20	VI.
	21	IV.
	22	VI.
	23	IV.
	24	III.
	25	VI.
	26	VIII.
	27	VIII.
	28	XIII.
	29	VIII.
	30	VI.
	31	VIII.
	32	VI.
	33	III.
	34	VIII.
	35	VIII.
	36	II.
	37	VIII.
	38	VI.
II.	1	VIII.
	2	VI.
	3	VIII.
	4	VIII.
	5	VI.
	6	VIII.
	7	VI.
	8	VIII.
	9	VIII.
	10	VI.
	11	VIII.
	12	III.
	13	VIII.
	14	VIII.
	15	VIII.
	16	VI.
	17	VIII.
	18	XVIII.
	19	VIII.
	20	VIII.
III.	1	VIII.
	2	VIII.
	3	VIII.
	4	VIII.
	5	VIII.
	6	VIII.
	7	IV.
	8	VI.
	9	II.
	10	III.
	11	VI.
	12	XIX.
	13	IV.
	14	VI.
	15	II.
	16	III.
	17	VIII.
	18	VI.
	19	II.
	20	VI.
	21	VIII.
	22	VI.
	23	VIII.
	24	II.
	25	II.
	26	VIII.
	27	VI.
	28	II.
	29	VIII.
	30	I.
IV.	1	II.
	2	VI.
	3	II.
	4	VIII.

Lib.	Od.	Metrum	Lib.	Od.
IV.	5	III.	IV.	15
	6	VI.	Epod. 1—	10
	7	IX.		11
	8	I.		12
	9	VIII.		13
	10	V.		14
	11	VI.		15
	12	III.		16
	13	IV.		17
	14	VIII.	Carm. Sæc.	

Illum, si proprio condidit horreo,
10 Quidquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
15 Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
20 Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ.
Multos castra juvant, et lituo tubæ
Permixtus sonitus, bellaque matribus
25 Detestata. Manet sub Jove frigido
Venator, teneræ conjugis immemor,

Tergeminis tollere honoribus, h. e. extollere ad summos et amplissimos honores: *honoribus* est casus tertius. *Illum, si* cett. sensus: alium juvat, si omnium quæ in Africa nascuntur frugum est dominus, h. e. alius divitiarum (quæ tum in latifundiorum inprimis cernebantur possessionibus) delectatur copia. *Libycis*, h. e. Africis, et hoc pro, fertilibus. *Verritur areis;* fruges enim in areis (non, uti nunc, in horreis) tritæ (Sat. i, 1, 45, *Millia frumenti tua triverit area centum*) *verrendo* colligebantur.

11—14. *Gaudentem patrios* cett. sensus: alius, qui agrorum suorum, quos a patre accepit, cultu gaudet, et sorte sua contentus vivit, ne maximarum quidem divitiarum spe proposita, ut mercaturæ operam det, adduci potest. *Attalicis* pro, largissimis, amplissimis; Attalus enim, rex Pergami, immensas, (quarum hæredem populum Romanum scripsit, vid. Flor. iii, 12,) possidebat divitias. *Dimoveas*, h. e. abducas ab agro patrio et permoveas, ut cett. *Cypria* pro, mercatoria; mercatura enim Cyprus olim fuit nobilissima. *Myrtoum mare:* ita pars maris Ægæi ab insula Myrto dicebatur.

15—18. *Luctantem* cett. sensus: at alium juvat esse mercatorem, qui, quamvis, sæviente in mari tempestate, nunc mercaturam damnet, et otium atque securitatem qua in patria frui possit laudet, mox tamen nova divitiarum cumulandarum cupiditate agitatus fractam navem, ad quæstum in exteris terris facien ficiendam curat. *Africus*, ventu losus ab occasu flans (West-Süd Græcis Λίψ.: cf. Kapp. ad Aristot. do, Excurs. iii, de ventis, § xvii sqq. *Pauperiem. Pauperies* vel apud Horatium (nisi vel *dura*, v *tuna*, vel similia adduntur,) non tas et penuria, sed ea vitæ sors et qua quis, quantum ad vitam suste opus est, habet.

19—22. *Est qui—spernit*, pro alius non spernit. *Massici* vini g ris, in Massico, monte Campani *Nec partem solido demere de die spe* nec sibi religioni ducit partem de gro detractam potationi impender ad aquam leniter ex fonte scaturie ferendum: *caput*, fons, ut sæpe: *sa* agrestibus vel Nymphis fontes sacri.

23—25. *Et lituo tubæ permixtu Lituus*, qui, ut vet. schol. obser incurvus et sono acuto, fuit equitur quæ erat directa et sono gravi, *Detestata* passive.

25—28. *Manet. Manere* (uti a *bleiben*) pro pernoctare, sæpe apu ronem et Livium; multa exemp Drakenb. ad Liv. iii, 45. § 7. T. i *Sub Jove*, sub cœlo ὑπὸ Διός. tereti filo confectas. *Marsus* pro, M epitheton ornans; apris nempe ab saltuosa Marsorum regio.

CARMEN II.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

Jam satis terris nivis atque diræ
Grandinis misit Pater, et rubente
Dextera sacras jaculatus arces
Terruit urbem:
5 Terruit gentes, grave ne rediret
Sæculum Pyrrhæ, nova monstra questæ;
Omne quum Proteus pecus egit altos
Visere montes;
Piscium et summa genus hæsit ulmo,
10 Nota quæ sedes fuerat columbis;
Et superjecto pavidæ natarunt
Æquore damæ.

CARMEN II.

Cum exorta, quæ nive, grandine, et fulminibus dejectis præter morem sævierat, tempestate ingens in agris Romanis facta esset Tiberis inundatio, et quidem, ut bene ad rem ex Dione Cassio lib. liv (ab initio) probatum ivit Massonus, U. C. DCCXXXII; opportunam, qua Augustum, tanquam deum civitatis Romanæ tutelarem sive averruncum, celebraret, occasionem sibi oblatam esse putavit Horatius. Nam cum, quidquid in rerum natura præter morem accidebat, pro ea quæ tum tenebat populi animos superstitio, prodigium haberetur; oblata illa per diram tempestatem et Tiberis inundationem prodigia, præter Augustum, neminem esse qui procurare deorumque iram placare possit, poeta in hoc carmine ostendit. Tantam vim aquarum, canit poeta, e cœlo in terram demissam vidimus, ut Tiberis super ripas effusus timorem, ne Deucalionis diluvium rediret, injiceret. En dii iram suam ob bella civilia patefaciunt, calamitatemque, quæ reipublicæ nostræ imminet, portendunt! Quem deum, ut scelera nostra expiet, et hæc mala a nobis avertat, invocabimus? Num Apollinem? an Venerem? an Martem? an te, qui Augusti personam in his terris induisti, Mercurium? Utinam, deus Auguste, diu sub nomine Patris et Principis apud populum Romanum commoreris, ejusque salutem exteros hostes ulciscendo confirmes!

1—4. *Satis*, nimis multum, satis superque. *Nivis*, de nive quæ solito copiosior ceciderit, explicant interpretes. nivis commemorationem ad ipsam tatem quæ hic describitur pertin cum nix inter fulgura quoque quam decidere soleat. Sic apud D Epigr. x, (Anth. Græc. T. i, p. 1 Jac.) oves, quarum pastor fulmin sus fuerat, ad stabula πολλῇ ν χιόνι redeunt, ubi vide quæ in h notavit amicissimus Jacobsius i ment. T. ii, p. 167. Quo rariu nix inter fulgura delabi solet, e illa pro prodigio haberi potuit. F que potuit, ut Horatius per *nive* geret *grandinem*; nam particul æque ac *que* in versu 16, (ubi vi passim vim explicandi habet. Et sim *et*. *Diræ*, quod diri ominis era pro, *immisit*. *Rubente*, a repercus num rubentium fulgore puta. *Sac latus arces*: *jaculari arces* pro, fu culando arces percutere: Ovid. A 35, *Jupiter igne suo lucos jaculatu* Per *arces*, qua voce summa mon tigia notantur, jam Capitolium, v templa in Capitolio posita, int esse, adjectum *sacræ* docet.

5—8. *Grave sæculum Pyrrhæ*: tempora, quibus Deucalion cum u Pyrrha oppressus fuit diluvio. cum delectu pro, Deucalionis graviores enim muliercularum trepidis querelæ. Ceterum De ætate diluvium vel ex Ovid. Met sqq. satis notum. *Nova monstra*, auditam in diluvio illo rerum p

Cui dabit partes scelus expiandi
30 Jupiter? Tandem venias, precamur,
Nube candentes humeros amictus
Augur Apollo;
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat et Cupido;
35 Sive neglectum genus et nepotes
Respicis, auctor,
Heu! nimis longo satiate ludo,
Quem juvat clamor galeæque leves,
Acer et Marsi peditis cruentum
40 Vultus in hostem:
Sive mutata juvenem figura
Ales in terris imitaris, almæ
Filius Maiæ, patiens vocari
Cæsaris ultor:
45 Serus in cœlum redeas, diuque
Lætus intersis populo Quirini;
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocior aura

cujus peculiari tutela posita fuit reipublicæ Romanæ salus: cf. Virg. Geo. i, 498.

29—32. *Scelus* (τὸ ἄγος) bellorum civilium, scelesta, quæ ad bella civilia spectant, consilia. *Venias*, sc. ad scelera et vitia nostra expianda. *Nube humeros amictus*, νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους Homer. Iliad. v, 186; dii nempe, ne mortalium oculis conspiciantur, nube circumfusi in terris apparent. *Candentes*, h. e. nitentes, pulchros; *nube candentes* Cl. Mitsch. docte explicat pro, refulgentes nube s. nimbo *lucido*, qui deorum propitiorum, uti *ater* iratorum, signum sit.

33—36. *Mavis*, sc. venire ad scelera nostra expianda. *Erycina* Venus ita appellata ab Eryce, monte Siciliæ, ubi templum ei exstructum fuit nobilissimum: cf. Virg. Æn. v, 759, et Ill. Heynii Excurs. ad h. l. *Ridens* (φιλομμειδής, μειδιόωσα) Veneris ingenio accommodatum epitheton. *Quam Jocus* cett. cf. Anacr. li, 24. Ovid. Fast. iv, 1. *Neglectum genus*, stirpem tuam, Romanos, quos parum adhuc curasti. *Respicis. Respicere* et *adspicere* (Gr. ἐπιβλέπειν, εἰσορᾷν) de diis propitiis. *Auctor*, Mars, pater Romuli.

37—40. *Ludo* graviter pro, bello, quod, sicut gladiatorum fere ludus spectatoribus, jucundum Marti præbet spectaculum. *Acer*, torvus, ferox. Pro *Marsi*, qu admodum probabili emendatione T. jam ab aliis in textum receptum e codd. et vett. editt. *Mauri* exstat; cum Mauri populi imbelles fuerint, nimeque peditatu valuerint, adumbrat tem ab Horatio imago fortioris omnin litis repræsentationem postulet, pro sane illa lectio *Marsi* pro *Mauri*, si spectas, longe præferenda est; Marsi Romanorum milites fuerunt longe f simi: cf. inf. ii, 20, 18, et iii, 5, 9. *C tum*, a se perfossum et sanguine com sum.

41—45. *Sive mutata juvenem* cett. sus: sive tu, alate deus, Mercuri, cædem Cæsaris ulciscendi consilium l dissimules, deposita divinæ formæ m tate (*mutata figura*) sub juvenis Aug quam induisti, persona in terris vers *Ales*, Mercurius, alates calceos, sive ta (πέδιλα πτηνὰ) gestans. *Serus in ca redeas*. Comparant Lucret. i, 46. O Trist. v, 2; sed inprimis huc pertinet l Ovid. Met. xv, 868, *Tarda sit illa et nostro serior ævo, Qua caput Au tum, quem temperat, orbe relicto, Acc cælo.*

49—52. Honorifica *Patris Patriæ* pellatio publice quoque postea U.

Illi robur et æs triplex
10 Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyades, nec rabiem Noti,
15 Quo non arbiter Hadriæ
Major, tollere seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui rectis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum et
20 Infames scopulos alta Ceraunia?
Nequidquam Deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impiæ
Non tangenda rates transiliunt vada.
25 Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Japeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.

e re pecuniaria translata, pulchre sibi respondent. *Animæ dimidium* (ἥμισυ τῆς ψυχῆς) nota summi amoris declaratio.

9—12. Locus qui sequitur ex re ipsa subnatus est. Nam cum poeta, nave qua Virgilius vehebatur soluta, reputasset secum subeunda nunc amico suo in mari pericula, sponte in auctorem horum periculorum, navigationis quippe inventorem, convertitur, et loco suo locum communem de audacia hominum tractat. Similia veterum poetarum, a quibus primus navium inventor carpitur, loca collegit Burm. Sec. ad Lotich. ii, 20. At Lotichius, contrariam sententiam secutus, laudatum carmen exorditur sic: *Qui primus latum sulcavit puppibus æquor, Utilis humanis usibus ille fuit*, cett. Quid per *robur*, qua voce quidquid durum et firmum est notatur, intelligendum sit, adjectis vocibus *æs triplex* magis declaratur. Fuit ille, ait, durissimus audacissimusque qui cett. Hominibus autem durissimis tribuitur pectus ferreum, θυμὸς σιδήρειος, ἦτορ σιδήρειον. *Præcipitem*, præcipiti impetu ruentem.

14, 15. *Tristes Hyades.* Hyades, (Latinis *Suculæ*,) stellæ in fronte Tauri, quarum ortus et occasus *tristem* tempestatem prædicere credebatur. Ovid. Fast. v, 165, *Ora micant Tauri septem radiantia flammis, Navita quas Hyadas Graius ab imbre* (ὕειν, pluere) *vocat*. *Quo non arbit* qui, quod attinet ad tempestatem ta citandam quam componendam, su in mari Hadriatico exercet potestate

17, 18. *Quem mortis gradum*, viam ad Orcum, h. e. quod mortis Pro vulgari lectione, *siccis oculis*, nisi pro, lento animo, vel duro p explicueris, ineptum est, (nam quis arum marinarum adspectu, nisi adı puer sit, effundat lacrimas?) elegı mam Bentleii recepi emendationem *oculis*, h. e. oculis non retortis, se in monstra illa natantia conversis doctus quidem in Novis Comment 1803, T. i, p. 532, *oculis siccis* e *rigidis*, (ξηροῖς ἀκλαύστοις ὄμμασ Æschyl. Sept. c. Th. 698,) ita u *sicci* iidem sint qui *recti*; sed quis nem, quam usus loquendi confirma præferat ei, cujus explicatio dubia certa manet?

20. *Infames*, naufragiis nemp factis; *alta Ceraunia* (ἄκρα Κερ montes in litore Epiri inter mare Ha cum et Ionicum prominentes, quos p vehi debebant ex Italia in Græcian gantes.

22. *Dissociabili* activo sensu expl qui terras dissociaret, separaret: cf. G Sed cum *dissociabile* dicatur quod

Post ignem ætheria domo
30 Subductum Macies et nova Febrium
Terris incubuit cohors;
Semotique prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Dædalus aera
35 Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus arduum est:
Cœlum ipsum petimus stultitia, neque
Per nostrum patimur scelus
40 Iracunda Jovem ponere fulmina.

CARMEN IV.

AD L. SEXTIUM.

Solvitur acris hiems grata vice veris et Favonî,
Trahuntque siccas machinæ carinas;

...sequit, insociabile, malim explicare, haud ...sociando sc. cum terris. Perplacet autem ...a Bentleio proposita lectio, *dissociabiles*, ...h. e. haud sociandas sc. cum Oceano.

23, 24. *Impiæ*, scelestæ, dum audent, ...quod prudenti dei consilio vetitum est; (...nos, *frevelheft*, *frech*.) *Transiliunt*, quasi ...res nullius fere momenti sit. *Transilire* ...tum delectu pro, trajicere, superare, ad ...audaciam insolentiamque designandam: ...similiter dixit Tibull. i, 3, 37, *contemnere* ...*undas*; et Ovid. Met. i, 134, *insultare fluc*...*ibus*.

25—28. *Perpeti*, h. e. suscipere, tentare, ...perpetrare, τλῆναι; *audax omnia perpeti*, ...ex Græca loquendi ratione pro, ad omnia ...perpetienda. *Genus*, h. e. filius, nempe ...Prometheus. Sic apud Catull. lxi, 2, ...Hymenæus *Uraniæ genus* dicitur, ubi cf. ...notata. *Fraude mala*, h. e. dolo pernicioso, ...ἀχνῇ κακῇ; per fraudem designatur calliditas, qua ignem e cœlo surripuit Prometheus.

31—33. *Terris incubuit*, h. e. in terras ...ruit, ingruit, terras obsedit. Ignis nempe ...tus varias artes, hominum valetudini ...perniciosas, v, c. artem coquinariam, prodidit. *Semotique prius* cett. h. e. et mortem ...hominum, qui diutius ante vivere solebant, ...accelerávit: expende dictionis ornatum!

34, 35. *Dædalus*. Dædali fabulam suaviter enarrant Virg. Æn. vi, 14 sqq. Ovid. Met. viii, 183, et A. A. ii, 21. *Expertus vacuum Dædalus aera Pennis non homini datis*, eleganter pro, audacter Dædalus volatum per vacuum aera alis, quas haud concessit homini natura, tentavit.

36. *Acheronta*, Orcum, ut Cerberum inde extraheret. *Herculeus labor*, h. e. vis, audacia Herculis.

38. *Cœlum ipsum petimus stultitia*: stulto consilio deorum adeo conditionem affectamus, dii esse volumus.

40. *Iracunda*, ab iracundo Jove missa.

CARMEN IV.

Vere redeunte, cujus suavissimam in prima hujus carminis parte descriptionem dedit poeta, Sextium monet, ut vitæ brevitatis memor, quæ nunc adsint et offerantur, perfruatur voluptatibus. Quo quidem præcepto, a vitæ brevitate et mortis cogitatione petito, sæpius Noster, ut amicos suos ad voluptates, dum licet, percipiendas exhortaretur, usus est. Amicus autem Horatii, L. Sextius, videtur fuisse ille Bruti socius, quem Augustus, cum consulatu se abdicasset, in locum suum suffecit. Ceterum quod ad veris descriptionem attinet, operæ pretium facient, qui

Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator i
Nec prata canis albicant pruinis.
5 Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Lu
Junctæque Nymphis Gratiæ decentes
Alterno terram quatiunt pede, dum graves Cyclo
Vulcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire my
10 Aut flore, terræ quem ferunt solutæ.
Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
Seu poscat agna, sive malit hædo.
Pallida Mors æquo pulsat pede pauperum tabern
Regumque turres. O beate Sexti,
15 Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longı
Jam te premet nox, fabulæque Manes,

ad poetæ in ejusdem rei tractatione copiam et ubertatem perspiciendam hoc cum carm. lib. iv, 7 et 12 comparabunt.

2. *Trahuntque siccas machinæ carinas:* h. e. et naves in litus, ut per hiemem in sicco starent, subductæ, per *machinas* (h. e. phalangas, instrumenta lignea) in mare deducuntur.

4. *Canis* epitheton ornans, ad album roris, qui frigidis noctibus injicitur, colorem designandum.

5, 6. Suavissima imago Veneris, sub veris adventu in terris, ubi omnia vi sua ad procreandum implet, (cf. Pervigil. Vener. v. 63—67,) Gratiarum et Nympharum saltantium choros moderantis! Vere autem imprimis terras invisere credebatur Venus. Lucret. v, 736, *It ver, et Venus, et Veneris prænuntius ante Pinnatus graditur Zephyrus vestigia propter. Cytherea*, ab insula Cythera in sinu Laconico, Veneris cultu inprimis celebrata. *Gratiæ*, assiduæ Veneris comites et ministræ, dicuntur *decentes*, quia ad omne quod pulchrum et decorum est se componunt, et saltantes quoque hunc amabilem decorem servant. *Junctæ Nymphis*, per manus nempe in saltatione. Cl. Mitsch. comparat Homer. H. in Apoll. v. 194, *ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχουσαι.*

7, 8. *Alterno terram quatiunt pede*, ornate pro, saltant; ad numerum enim saltantes alternis pedibus terram pulsant; sic *terram pede tundere* de saltatione inf. in Epist. ad Pis. 430, *saliet, tundet pede terram. Dum graves Cyclopum Vulcanus ardens urit officinas:* dum Vulcanus Cyclopes in officinis suis exercet. Vulcanus nempe, dum uxor ejus tempore veris adest in terris, et omnia vi sua fœcundat, non sedet interea in otio, sed suo quoqu intentus est. Non autem de officina, secundum Homer. Iliad. xviii, 369, lympo habet Vulcanus, cogitandum e de aliis officinis, quas poetæ huic insulis et montibus, igni subterraneo mis, quem ejaculantur, notis, adsign de quibus cf. Ill. Heyn. ad Virg. Æ 416. Jam, si verum est, quod no suspicantur, Horatium in hac ver scriptione poetam quendam Siculu mons Ætna obversaretur, expressisse dubitari potest, quin Vulcani *offic monte Ætna* intelligenda sit. Finge tibi Venerem in amœnissima circa Æ regione choreas cum Gratiis Nymp ducentem, in ejus vicinitate autem V maritum Vulcanum operi suo insuda et sic animo concipies imaginem suavissimam. Ceterum quærenti, c veris potissimum initio Vulcanus op insudasse dicatur, ingeniose Vossi Virg. Geo. i, 311 sqq. respondet: ille vere inprimis, quo crebræ in tempestates cum tonitru concipi in soleant, fulminibus procudendis et s ditandis operam dare debuerit. G ob graves Cyclopibus ibi obeundos la *Ardens*, h. e. flammis relucens, ut p explicat Cl. Mitsch. quem vide. enim, dum ferrum candens proc ipsi ardere videntur ignis fulgore et tillis circumfusi: similiter sup. ii, cebatur *dextera rubens. Urit officina* accendit officinas, paulo sublimiu ad flammas, quas in officinis acc opus facit.

9—12. *Nunc decet* cett. vide, suaviter poeta vulgarem sententiam, *lætitiæ, ad quam anni tempus invit dulgendum est*, externa lætantium

5 Simplex munditiis? Heu, quoties fidem
Mutatosque Deos flebit, et aspera
Nigris æquora ventis
Emirabitur insolens,
Qui nunc te fruitur credulus aurea;
10 Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius auræ
Fallacis. Miseri quibus
Intentata nites! Me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
15 Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

tius, hac arrepta perfidiam et levitatem, quam olim in ejus amore expertus fuerat, Pyrrhæ exprobrandi occasione, salse ex illa quærit, quis sit ille miser puer, quem nunc amore suo ludat fallatque. Quo quidem novo Pyrrhæ amatore cum nauta, cui horribilis in mari tempestas imminet, se vero, vetere ejus amatore, cum homine, qui feliciter e naufragio servatus sit, comparato; tam illius in Pyrrhæ amore periculum, quam suam, qua ex illo periculoso amore evaserit, fortunam suaviter describit et exprimit.

1—3. *Quis multa gracilis*, cett. Quis est, quæso, Pyrrha, ille juvenis delicatior, qui rosis redimitus et unguentis delibutus assidue sub grato antro te sectatur (*urget*), et nunquam a latere tuo recedit? *Gracilis:* corporis gracilitas ad pulchritudinem, qua sibi placent juvenes, pertinet. *Te—in rosa.* Jani et alii explicant, te reclinantem in rosis, quibus humus constrata est; sed huic explicationi tam res, quam usus loquendi repugnat; pueri enim delicatiores, qualem Noster describit, non unguentis tantum capillos saturare, sed rosis quoque caput impedire solebant. Huc accedit, quod Pyrrha, *munditiis simplex*, festo quodam die in amœno illo antro, ubi plures haud dubie juvenes unguentis perfusi et sertis roseis coronati (cf. inf. lib. ii, 11, 14 sqq.) lætitiæ et potationi indulgebant, simul adfuisse videtur. Ex usu loquendi autem per dictionem *in rosa* non, in rosis cubans, sed, *rosis coronatus* designatur. Sic apud Cic. de Fin. ii, 20, *potare in rosa*, et Tuscul. v, 26, *esse in rosa*. Similiter apud Græcos Eurip. Herc. Fur. 677, (quem locum commode laudavit Cl. Mitscherl.) ἐν στεφάνοισιν εἶναι dicitur. *Grato*, ob loci amœnitatem; fuit enim illud antrum haud dubie jucundum umbraculum sub spelunca, hilaritati, potationi, amorisque lusibus opportunum.

4, 5. *Cui*, in cujus gratiam zu *gefallen.*) Tibull. iv. 6, 2, *hodie, tibi* (dir zu gefallen) *comsit. Comam religas.* Cl. comparat Paul. Silentiar. Ep. Græc. T. iv, p. 48. *Simplex* cultus enim simplicitate magi ellæ, quam operoso et arte qua placent et placere student.

5 sqq. *Heu, quoties fidem* e heu, quoties de mutata fide (t et mutatis diis (ejus nempe a initio adspirare videbantur, n santibus) querelas fundet, et amoris cursu se tristi tempest sum cum stupore animadvert miserum sentiet. Amatorem, ab initio in amore spes rep perfidia in tristitiam mutatur, co nauta, qui in mari, cui vento prosperrimæ navigationis spe crediderat, subita tempestate tur; et in hac comparatione si (nimirum quod ad decepti ama attinet) scite poeta usque ad minis persistit.

7, 8. *Nigris ventis.* Venti di sensu activo, h. e. cœlum nigr tes, sive nubibus obscurantes; inf. 7, 15, *Notus* dicitur *albus* lum album sive serenum redd 7, 1, *candidi Favonii. Insole* quid non timuerat, stupens ob lentiam.

9—13. *Aurea*, h. e. ob pul et firmam in amore fidem maxi Sic mores pulchri et honesti in dicuntur *aurei. Vacuam:* sib alii, in amore vacantem. N *fallacis:* ille ignorat, te in instar mutabilem et inconst *Nites*, formæ tuæ nitore places

13—16. *Me tabula sacer* naufragio servatum, madida

Conamur, tenues grandia: dum pudor
10 Imbellisque lyræ Musa potens vetat
Laudes egregii Cæsaris et tuas
Culpa deterere ingenî.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne scripserit? aut pulvere Troio
15 Nigrum Merionem? aut ope Palladis
Tydiden superis parem?
Nos convivia, nos prœlia virginum
Strictis in juvenes unguibus acrium
Cantamus, vacui, sive quid urimur,
20 Non præter solitum leves.

sibi ab eo Briseidem cederet; inexorabilis, pervicacis.

7. *Cursus Ulixei*, errores Ulyssis, quos cecinit Homerus in Odyssea. *Ulixeus* vetus forma pro, Ulysses, ut inf. 15, 34. *Achillêus* pro, Achilles. *Duplicis. Duplex* (διπλοῦς) qui simulando et fictam speciem præ se ferendo fallit, vafer, dolosus, versipellis (πολύτροπος), homini *simplici*, (qui Græcis est ἁπλοῦς) h. e. candido vel sincero opponitur.

8, 9. *Nec sævam Pelopis domum*, h. e. nec sævas a Pelopis familia perpetratas cædes, quæ Sophocli inprimis largissimam ad tragœdias scribendas suppeditarunt materiem. Œnomaus enim a genero Pelope, Thyestæ liberi ab ejus fratre Atreo, Atreus ab Ægistho, Agamemnon a Clytæmnestra, hæc et Ægisthus ab Oreste illius filio occisi sunt, Orestes ipse furiis agitatus. *Tenues* refer ad *nos*, *grandia* ad grandioris spiritus carmina.

10. *Imbellisque lyræ Musa potens*, h. e. et ingenium non epicis, sed jocosis et amatoriis carminibus canendis aptum. *Potens alicujus rei* dicitur, qui rei alicui suscipiendæ, tractandæ, et moderandæ par est, qui pollet aliquid in aliqua re. *Imbellis*, h. e. a rebus bellicis abhorrentis, ludicræ, jocosæ.

13—16. *Martem tunica tectum adamantina.* Ducta hæc Martis imago ab Homero, ubi ille dicitur χαλκοχίτων, χαλκεοθώρηξ, χάλκεος Ἄρης. comparat Claud. in Cons. Pr 99, *Mavors adamante coruscu* de ferro durissimo præsta *Nigrum* significanter pro, obd spersum. *Merionem* nobiliss Homerum Idomenei aurigan Diomedem, Tydei filium.

18. Pro vulgari lectione, *strictis*, quod eleganter reposui qui locutionem, *ungues* vel *gere*, idoneis exemplis illust Am. i, 6. 14, Stat. Theb. iii, primum vix dici potest, *ung* (contra) *aliquem*; deinde ri est, si virgines *acres*, h. e. ira *sectis*, tanquam armis, *in ju* cuntur. Quis enim accedat i qui ad defendendam lecti addunt: "ne nimis lædantur tur ora juvenum?" Ceterur tam virginum, unguibus præ i rum vultum involantium, im Romanorum urbanitatem o multis aliis poetarum, qui ejus amatoria describunt, locis sati

19, 20. *Vacui, sive quid* liberi sumus ab amore, sive pueri cujusdam amore urimu vel si, ut inf. Sat. ii, 5, 11. *solitum*, haud præter consuet tram, ex more nobis propri levitatem et protervitatem pro

Aptum dicit equis Argos ditesque Mycenas.
10 Me nec tam patiens Lacedæmon,
Nec tam Larissæ percussit campus opimæ,
Quam domus Albuneæ resonantis,
Et præceps Anio, ac Tiburni lucus, et uda
Mobilibus pomaria rivis.
15 Albus ut obscuro deterget nubila cœlo
Sæpe Notus, neque parturit imbres
Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitæque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
20 Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremq
Quum fugeret, tamen uda Lyæo
Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristes adfatus amicos:
25 Quo nos cumque feret melior Fortuna parente,
Ibimus, o socii comitesque.

Indeque decerptam—olivam, h. e. et quæsitam sibi ex hoc (*inde*) Athenas carminibus celebrandi studio laudem (*fronti præponere*) publice præ se ferre; sive, in canendis Athenis laudem et famam sibi quærere: nam qui in honorem Minervæ canunt, eorum fronti *præponitur*, h. e. præfigitur corona oleagina, quia oliva Minervæ sacra est; sicut proprie *lauro*, qui Apollinem, *hedera*, qui Bacchum, *myrto*, qui res Veneris vel amatorias canunt, coronantur. *Olea* quoque fuit præmium victorum in certaminibus illis poeticis, (τετραλογίαις) quæ in Panathenæis, ludis Minervæ, instituebantur.

9. *Argos aptum equis* (ἱπποτρόφον, ἱππόβοτον) ob egregia, quæ ibi fuere, pascua. *Argos* autem sedes Junoni fuit gratissima, unde Pindaro Nem. ix, 3, dicitur Ἥρας δῶμα θεοπρεπές.

10, 11. *Patiens*, ob magnam laborum, quibus Spartani a teneris exercebantur, patientiam. In hoc sensu inf. Epist. i, 7, 40, Ulysses dicitur *patiens*. *Larissæ opimæ campus*: ager circa Larissam, Thessaliæ oppidum, fertilissimus. *Percussit*, gravius pro vulgari, movit, cepit; nam qui vehementius aliqua re afficiuntur, ea *percuti* vel *ici* dicuntur.

12, 13. *Domus Albuneæ*: jam Tiburtini agri amœnitatem luculenta ejus descriptione commendat; transit eum fluvius *Albula*, qui in fonte *Albunea* oritur, ubi ejusdem nominis Nympha sedem vel *domum* suam habet. *Resonantis*: d murmure prosilientis aquæ sonit ter ipsi Nymphæ tribuitur. *Præ Anio* (nunc *Teverone*), qui per burtinos in Tiberim decurrit, id *præceps*, quod prope Tibur de sc ginta circiter cubitos se præcipit ractam (nunc *la cascata* dictam *Tiburni lucus*: memoriæ vel cultui qui cum fratribus suis, *Cotillo* Tiburis conditor fuisse dicitur, ha sacer.

15, 16. *Albus—Notus* (λευ cœlum album sive serenum redd *nigri venti* sup. 5, 7, ubi cf. not *Eurus* inf. Epod. 10, 5; *claru* Virg. Geo. i, 460; *candidi Fav* iii, 7, 1. *Deterget* a *detergeo*. *N turit imbres Perpetuos*: inf. Od. *Non semper imbres nubibus hispidos in agros.*

19, 20. *Molli*: vnium vetustum *molle*, ut inf. Epist. i, 15, 18, *l mare cum veni, generosum et lene Seu densa tenebit Tiburis umbra t* potius Tibur rusticatum ibis; ho ut diximus in argumento, Planco videtur Horatius. *Tui* vel quod T deliciis fuit Planco, vel quod vil habuit.

21 sqq. *Teucer Salamina*, cett, Te Salamine regnans, duos filios, Teuc Ajacem, ea conditione in bellum Tr proficisci passus erat, ut neuter sine

Temperat ora frænis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
10 Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
Brachia, sæpe disco,
Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinæ
Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojæ
15 Funera, ne virilis
Cultus in cædem et Lycias proriperet catervas?

CARMEN IX.

AD THALIARCHUM.

VIDES, ut alta stet nive candidum
Soracte, nec jam sustineant onus

jaculum jaciendo in campo Martio exercebantur, recenset ipse poeta. *Oderit* pro, odit. *Apricum:* ubi æstus solis, cui campus Martius expositus est, ferendus est.

5—7. *Militaris,* tanquam miles, more militari; milites nempe imitabantur pueri, et ludum militarem ludebant. Sunt, qui Horatium equestre illud nobilium juvenum Romanorum certamen, *ludum Trojæ* dictum, respexisse arbitrentur; sed, ut bene observat Cl. Mitsch. *ludus Trojæ* (de quo cf. Virg. Æn. 5, 545 sqq.) erat solemnis, et raro agebatur. *Gallica—ora,* h. e. os equi Gallici; ad optimos nempe referebantur a Romanis *equi Gallici* (cf. Tacit. Ann. ii, 5); sed ob insignem eorum ferociam domari debebant frænis *lupatis,* h. e. ferreis aculeis, qui *lupi* (λύκοι) dicebantur, instructis.

8, 9. *Cur timet flavum Tiberim tangere?* Egregie ad Sybaris mollitiem notandam, pro vulgari, cur non natat in Tiberi? Molliores enim homines aquam ne tangere quidem audent, nedum ut in illa natando se exerceant. *Cur olivum* cett. cur a palæstra, magis quam a veneno præsentissimo sibi cavet? *Olivum,* pro palæstra, quia luctaturi ibi artus suos oleo, ne facile teneri possent ab adversario, inungere solebant. *Sanguis viperinus,* venenum efficacissimum, ut inf. Epod. 3, 6, *cruor viperinus.*

10—12. *Livida—armis,* h. e. livore notata ex armorum, disci, et jaculi pondere. *Disco: discus* fuit massa plumbea rea, in disci speciem rotundam conf quam juvenes in exercitationibus g ticis, virium tam exercendarum qu gendarum causa, ad certam metam ciebant; descripsit hunc ludum Odyss. viii. 186 sqq. *Expedito,* sig ter pro, misso, projecto; inest ex *expedito* notio facilitatis, qua Syba cum et jaculum trans metam p valuerat.

13—16. *Quid latet, ut marinæ* ce sus: quid latet Sybaris apud te, sicuti Thetidis filium, Achillem, s nesti belli Trojani initio latuisse n muliebri quippe veste indutum, n cultu proditus ad cædem contra Tr proficisci cogeretur. Nimirum cur ex quibus constitutum fuit, ut Ac si in bellum Trojanum proficisceret periret, haud fallerent ejus matrem dem; horum eludendorum causa illa suum apud Lycomedem in Scyro sub muliebri occultasse dicitur; unde is d cum Deidamiæ, cujus amore captus se virum prodidisset, ab Ulysse in l Trojanum protractus est. Fusius rem tractavit Statius in Achilleid Bion. Id. vi. *Sub lacrimosa Trojæ fu* cum Græci ad bellum funestissim accingerent; *funera* pro bello, fu causa. *Lycias,* h. e. Trojanas; enim, Sarpedone et Glauco ducibus, janorum fuerunt socii.

Nunc et latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
Pignusque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

CARMEN X.

AD MERCURIUM.

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, et decoræ
More palæstræ:

inf. Epist. ii, 2, 150, *fugeres* (nolles) *curarier*. In sententiam, qua ridetur de crastini diei sorte sollicitudo, laudat Cl. Mitsch. Grot. Excerpt. p. 875, ubi Philetærus jubet haud *εἰς αὔριον φροντίζειν, τί ἂν ἔσται*. *Puer*, donec in flore ætatis constitutus es.

17—20. *Virenti* significantius pro, tibi. *Campus et areæ* intellige ambulationes in campo Martio et *areis*, h. e. locis puris in urbe, vel porticibus ad templa, ubi pueri puellæque frequenter amoris causa versari solebant. *Lenes susurri*, blandæ et furtivæ amantium confabulationes (*ὀαρισμοὶ, ψιθυρίσματα*). *Composita*, ex composito constituta; nos, *verabredet*. *Repetantur*, h. e. de integro vel sæpius misceantur. Ceterum in sententiam, amori et voluptatibus, antequam iners ætas nos subrepat, indulgendum esse, comparat Cl. Mitsch. Antiphan. Ep. 2, 3, Anth. Gr. T. ii, p. 188 (edit. Jac.) et Rufin. Ep. 10, 2 sqq. Anth. Gr. T. iii, p. 101.

21—24. *Nunc et latentis* cett. nunc tam risus, quo puella se ipsam in intimo angulo latentem prodit, quam pignus delectat, quod ejus lacertis vel digito dereptum est; sive, nunc jucundissimus est ille lusus amatorius, quo puellæ, quæ se ipsam in intimo angulo latentem ridendo prodidit, vel armilla de ejus lacertis, vel annulus de ejus digito tanquam pignus amoris deripitur. *Digito male pertinaci*: facete de puella, quæ non vincere, sed vinci in lusu amatorio cupit; ejus *digitus* igitur, haud ita compressus ut ægre ex eo detrahi possit annulus, est *male*, h. e. minus, *pertinax*. Totum hunc locum, ut bene observat Cl. Mitsch. imitatus est Auctor Elegg. quæ sub Corn. Galli nomine circumferuntur, i, 67: *Et nunc subridens latebras fugitiva petebat, Non tamen effugiens, tota* (ut bene emendat Cl. Mitsch.) *latere vol magis ex aliqua cupiebat parte Lætior hoc multo, quod male tecta*

CARMEN X.

Cum totum hoc carmen secundu phyrionis scholion, *Hymnus in Me ab Alcæo lyrico poeta*, ex Alcæo ex sit; poeta in illo componendo nihi nisi ut ex Græco carmen Latinum spectasse videtur; quod quidem, quam lyrico more breviter tantur curii laudes attingit, ad hymnorum qui in deorum origine, muneribus tibus, meritis, et inventis celebran santur, genera recte referri potest vero cum Mercurio tribuatur inpri genium prudens, sollers, atque ca laus quoque ejus in rebus pru sollerter, et callide ab eo factis, con Itaque in hoc carmine Mercurii pr et sapientia, qua non solum ho animos dicendi arte imbuere, sed corpora quoque gymnasticis exercit bus corroborare studuerit; ejus in e dis nuntii apud Jovem et cetero partibus dexteritas, et, qua lyram nerit, sollertia; ejus porro, qua tam linem, sagitta illi jocoso furto su luserit, quam vigiles in castris Græ Priamum per ea ad Achillem du fefellerit, calliditas; ejus denique animas ad inferos deducat, minis laudatur atque celebratur: breviter bratur Mercurius in hoc carmine ta deus λόγιος, ἐναγώνιος, ἄγγελος ἀ τῶν, αἰμυλόμητις, ψυχοπομπός.

1—4. *Facunde* (λόγιε), facundian inprimis postulabat legati sive nuntii deos munus; hinc eloquentiæ pater

CARMEN XI.

AD LEUCONOEN.

Tu ne quæsieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoe; nec Babylonios
Tentaris numeros. Ut melius, quidquid erit, pati!
Seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ultimam,
5 Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. Sapias, vina liques, et spatio brevi
Spem longam reseces. Dum loquimur, fugerit invi
Ætas. Carpe diem, quam minimum credula poster

CARMEN XI.

Cum Leuconoen (sub quo ficto nomine haud dubie amica quædam Horatii latet) pro ea, quæ tum ceperat hominum animos, superstitione, jam id agere, ut astrologos consulendo finem vitæ sibi constitutum sciscitetur, intellexisset poeta; eam hoc carmine, tam fata futura, quæ ignorentur, multo melius ferri, docendo, quam voluptatum, ob vitæ brevitatem, dum licet, percipiendarum, fructum commendando, a stulto isto consilio avocare studet.

1. *Ne quæsieris*: pro, cave quæras, noli quærere. Commode in hanc sententiam Cl. Mitsch. laudat Propert. ii, 20, 60, *At vos incertam, mortales, funeris horam Quæritis, et qua sit mors adeunda via. Quæritis et cœlo Phœnicum inventa sereno, Quæ sit stella homini commoda, quæque mala. Scire nefas, quem* cett.: impium est scire vel sciscitari velle, quem cett.; nam *prudens* (ut Hor. inf. iii, 29, 30) *futuri temporis exitum Caliginosa nocte premit deus.* Stat. Theb. iii, 562, *quid crastina volveret ætas, Scire nefas homini. Quem mihi, quem tibi finem dî dederint.* Leuconoe igitur, cum non solum de suæ, sed etiam de Horatii vitæ exitu esset sollicita, intimo eum amore amplexa esse videtur.

2, 3. *Nec Babylonios tentaris numeros.* Cum Babylonii inprimis sive Chaldæi (quorum urbs fuit Babylon) ex hora qua quis natus esset, sive horoscopo, secundum constellationem sive stellarum, quarum cursum et conjunctiones in ephemeridibus suis vel tabulis astronomicis descriptas habebant, computationes et numerum suæ cuique vitæ exitum prædicendi artem professi sint; *numeros Babylonios tentare* erit, ex subducto secundum Babyloniorum artem stellarum numero, sive ex *Chaldaicis* (ut Cicero loquitur de Div. ii, 47) *rationibus* vitæ exitum explorare et discere velle, h. e. consulere astrologos. *lius quidquid erit, pati*: i. e. quant tius, quidquid acciderit, patienter

5. *Quæ nunc oppositis debilitat p mare Tyrrhenum*, lyrico ornatu pro quæ nunc transit vel transigitu *Quæ nunc debilitat mare*, pro qua nunc mare debilitatur, h. e. f repercutitur *oppositis pumicibus*, pibus, marinorum fluctuum imp micum instar, exesis et cavatis. Si pro rupe cavernosa apud Virg. Æn *Qualis spelunca subito commota Cui domus et dulces latebroso in nidi, Fertur in arva volans* cett. 587, *Inclusas ut cum latebroso in pastor Vestigavit apes* cett. Voig celeberrimus, ex physicis rationi ex Cl. Mitsch. Anal. ad Hor. T. ii intellexi) hunc locum explicandi existimat. Putat nimirum per pumices massam ardentem sive igne peresos intelligendos esse, qu ignivomus in Æoliarum insula una gyle, ejaculetur et in mare Tyr dejiciat. Itaque hunc locum ita f tendum esse arbitratur: *Oder es ma Winter der letzte seyn, der jetzt den des Tyrrhenischen Meeres durch g Lavaströme zu brechen strebt.* Se explicandi rationem neutiquam u quendi admittit. Nam massa illa s. igne adesi lapides, *ejici* quidem ex ignivomo, et in mare *dejici*, sed no rupes, vel vasta quædam moles fluctibus marinis resistit, mari *oppos* dicuntur; nec tanta vis ardenti illi et lapidibus igne peresis tribui pot mare, sicut rupes quædam, *debiliten* fluctus maris frangant et retundant.

6—8. *Sapias* cett. sensus: ne igitur de vitæ exitu sciscitando a tuum maceres; quin, cogitans d

Arte materna rapidos morantem
10 Fluminum lapsus celeresque ventos,
Blandum et auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam solitis Parentis
Laudibus? qui res hominum ac Deorum,
15 Qui mare ac terras, variisque mundum
Temperat horis?
Unde nil majus generatur ipso,
Nec viget quidquam simile aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
20 Pallas honores.
Prœliis audax, neque te silebo,
Liber, et sævis inimica Virgo

lini quam Musis sacer est. Jam vero cum Thraciæ mons *Hæmus* Lini, Musæi, et Orphei inprimis carminibus celebratissimus sit, apte in hoc quoque monte Musarum carmini resonare dicuntur.

7, 8. *Unde vocalem* cett. sensus: ex quo monte promiscue confluxerunt undique arbores ad audiendum Orpheum, cui tanta, qua a matre sua Calliope imbutus fuerat, canendi erat ars atque dulcedo, ut ejus audiendi gratia flumina cursus rapidos, et venti celerem impetum inhiberent, quin quercus adeo blandis ejus carminibus aures præberent. *Vocalem* (*φωνήεντα*) cantantem; similiter *chordæ vocales* apud Tibull. ii, 5, 3. *Temere:* hæc particula egregie rem pingit; arbores nempe, quo quamque rapiebat cæcus impetus, *temere*, h. e. confuse et sine ordine, præ audiendi cupiditate ruebant.

9. *Arte* sc. canendi, *materna*, cui innutritus fuit Orpheus a matre sua Calliope. *Morantem*, h. e. sistentem.

11, 12. *Blandum—ducere*, Græce pro, blande ducentem, h. e. tam blande canentem, ut duceret. *Canoris*, suaviter sonantibus; sic inf. Epist. ii, 2, 76, *versus canori*. *Quercus* audacter, sed apposite, dicuntur *auritæ*, quia audiendi nunc iis tribuitur facultas: cum dilectu autem posuit *quercus*, ut, cum illæ arbores, alias duri simæ, jam Orphei carminibus percussæ et delenitæ esse dicantur, quanta vis ejus carminibus fuerit, vel quantum in universum poesis valeat, eo magis appareat. Imitatus est hunc locum Sidon. c. ii, 71, *Qui cantu flexit scopulos, digitisque canoris Compulit auritas ad plectrum currere silvas; Quum starent Hebri latices, cursuque ligato Fluminis attoniti carmen magis unda sitiret.*

13—16. *Solitis*, h. e. quas vulg carminum suorum principium fa lent: Virg. Ecl. iii, 60, *Ab Je cipium, Musæ; Jovis omnia ple hominum*, h. e. fata, fortunam h *Mundum*, h. e. cœlum (*κόσμον*) natur autem per *mare, terras,* universa rerum natura. Catull. l *Quo nunc et tellus atque horrida o erunt Æquora, concussitque micant mundus;* ubi vide quæ de voce notata sunt. *Variisque mundum horis?* h. e. moderatur siderum cu cœlo ita, ut variæ *horæ*, h. e. ann tudines existant. Inf. in Epist. a 302, *Sub verni temporis horam.*

17—20. *Unde nil majus genera* h. e. a quo nihil, quod ipso m procreatur; nam qui sequuntur, neravit Jupiter liberos, Minerva, l Diana, et Phœbus, longe patre vel inferiores sunt: nolim igitur prosaicæ orationis indolem cum Cl pro, *quare* explicare. *Unde* pro, passim. Sic inf. i, 28, 28, *Und tibi defluat æquo Ab Jove.* Sat. *contra, Lævinum, Valeri genus, u perbus Tarquinius regno pulsus fu get* pro vulgari, est, existit. *A dum*, aut quod secundum statin locum occupet. *Proximos illi tam pavit Pallas honores:* nimirum, secundum tertiumve ab aliquo lo cupat, primum locum tenenti quoque est ille qui quartum qu ab eo locum obtinet. Minerv quamvis longe ab Jovis majesta bat, præ ceteris tamen diis de honoratissima fuit. Plat. Syn p. 617, *ἡ δὲ Ἀθηνᾶ φαίνεται τ σιον ἀεὶ τοῦ Διὸς τόπον ἔχουσα:*

Regulum, et Scauros, animæque magnæ
Prodigum Paullum, superante Pœno,
Gratus insigni referam Camena,
Fabriciumque.
Hunc, et incomtis Curium capillis,
Utilem bello tulit, et Camillum,
Sæva paupertas et avitus apto
Cum lare fundus.
Crescit, occulto velut arbor ævo,
Fama Marcelli: micat inter omnes

simul magnorum virorum virtutibus componendum, suppeditare potuisset materiem. Hanc autem rerum conversionem respexisse poetam, probabile fit inde, quod ad aliam statim insignem rerum conversionem transit, quam per nobile Catonis letum designat: nobile illud dicitur, quod Cato, cum mori, quam Cæsari se dedere mallet, ipse, ne in ejus potestatem veniret, Uticæ, unde Uticensis dictus est, manum sibi intulit: cf. Cic. Offic. i, 31. Hinc ipse Cæsar dixisse fertur, *Invideo morti tuæ, Cato.* Itaque hæc honorifica inter viros illustres Catonis commemoratio vix Augustum (ut opinabatur, et ex hac opinione hunc locum corrigere tentabat Bentleius) offendere poterat; alias Virgilius quoque Æn. viii, 670, ne offenderet Augustum, hujus magni viri laude abstinuisset.

37, 38. *Regulum.* Exemplum, quod de summo patriæ amore Marcus Attilius Regulus edidit, illustrissimum fusius Horatius enarrat inf. iii, 5. *Scauros.* Gens Scaurorum plures, qui egregie de republica meruerunt, protulit: præ ceteris eminet M. Æmilius Scaurus, vir amplissimus, et princeps senatus (dicebatur ita proprie is, quem censor senatum recensens primum legerat, vid. Wesseling. Observ. i, 8); ejusque filius M. Scaurus, ædilitatis magnificentia clarus: vid. Plin. H. N. xxxvi, 15. *Paullum.* L. Æmilius Paullus, consul, cum in prœlio, Varronis, alterius consulis, temeritate ad Cannas commisso, insignem cladem expertus esset exercitus Romanus, ne tantæ ignominiæ superstes esset, sponte se trucidandum hostibus obtulit. Liv. xxii, 49; Flor. ii, 6, 16; hinc *prodigus magnæ animæ* dicitur, h. e. vitam, pro patria deponendam, magno animo contemnens; sive vitam, tantis meritis conspicuam, prodigorum more, tanquam rem vilem, profundens. Exquisitiorem locutionem *prodigus animæ* plures imitati sunt: cf. Drakenb. ad Sil. Ital. i, 225; ubi de militibus Hispanis, *Prodiga gens animæ, et properare facillima mortem.* Similiter fere Cic. de Off. i, 24; *vitam profun venti autem multi sunt, qui pecuniam, sed vitam etiam profu patria parati essent.*

39, 40. *Insigni Camena,* carr limi, versante nempe in celebra rum insignium laudibus. F C. Fabricius Luscinus, vir hone neque legatus magnis a Pyr Epirotarum, ad quem de rec captivis missus fuerat, oblatis r ad perfidiam, neque deinde cons Pyrrhum bellum gerens, a prodi dam, qui Pyrrhum mercede a interfecturum esse promiserat, a pellici potuit; hinc ipse Pyrrhu *cius difficilius ab honestate, qu cursu suo averti potest,* dixisse tra Cic. Off. iii, 22; Val. Max. iv,

41—44. *Hunc, et* cett. sensus bricius, et Curius, vir antiquis atque Camillus, quamvis ad sortem nati nil nisi exiguum cu domo fundum a majoribus accep sidebant, viri tamen fortes et rei peritissimi evaserunt. *Curium.* rio Dentato, quem Samnitum pace cum eo acturi, ligneo scan focum sedentem et tostis rapis v invenisse dicuntur: cf. Val. M *Incomtis capillis:* Curius enim n torum et elegantiorum homin comebat capillos; sed, ut solent riores, externum corporis cultun bat. Similiter Cato, antiquur servans, haud se tonderi passus ille *intonsus* inf. ii, 15, 11. *Cami* Marco Furio Camillo, liberatore a Gallis captæ, cf. Liv. v, 46 sqq i, 13. *Sæva paupertas.* Cum hoc quoque loco dicatur de eorum, qui, quantum ad vitam s dam opus est, habent; haud nim dum est epitheton *sæva,* quod referendum videtur ad duram illa que quasi sortem, qua vulgo p beatiorum potentia depressis, via

Tu gravi curru quaties Olympum;
Tu parum castis inimica mittes
60 Fulmina lucis.

CARMEN XIII.

AD LYDIAM.

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roseam, cerea Telephi
Laudas brachia, væ! meum
Fervens difficili bile tumet jecur.
5 Tunc nec mens mihi, nec color
Certa sede manet: humor et in genas

æthere Jupiter alto, Nomen habes; hominum tu pater, ille deûm; et Met. xv, 858, *Jupiter arces Temperat ætherias, et mundi regna triformis: Terra sub Augusto, pater est et rector uterque.* *Æquus*, æquitatis, ut deum decet, amans, mitis, propitius. *Tu gravi* cett. pro vulgari, tu regnabis in cœlo, ponit ea quæ Jovem in cœlo regnare declarant, fulmina nempe, quæ Jupiter ex curru, quo cum tonitru in cœlo invehitur, in terras dejicit: inf. iii, 5, 1, *Cœlo tonantem credidimus Jovem regnare.* Lucan. iii, 320, *deorum Ignarum mortale genus, per fulmina tantum Sciret adhuc cœlosolum regnare Tonantem:* cf. Burmanni Jupiter Fulgur. c. 9, p. 292. *Gravi*, h. e. graviter per tonitrua minante, tremendo. *Parum castis*, flagitiis et adulterio pollutis et profanatis; ex hac enim causa demitti ab Jove irato in lucos credebantur fulmina.

CARMEN XIII.

Ut Lydiæ, quam amabat poeta, animum a Telephi, simul eam sectantis, amore avertat, primum intimum quo ipse eam depereat, amorem in hoc carmine declarat; deinde, Telephi amore in suspicionem vocato, summam eorum, quos indissolubile usque ad mortem amoris vinculum teneat, felicitatem prædicat.

1 sqq. Vulgarem sententiam, "simulac, Lydia, Telephi nomen pronuntias, ejusque pulchritudinem laudas, ira statim et indignatione exardesco," splendide expressit.

2—4. *Roseam*, h. e. pulchram; sic Veneri *roseam cervicem* tribuit, Virg. Æn. i, 402. *Cerea*, tam candorem quam splendorem ceræ referentia; nam cum *alba cera* veteribus æque ac nostratibus nota fuerit, cf. Plin. H. N. x (λευκὸν κηρὸν apud Theocritum vi ex meo sensu *cerea* multo simpli aptius ad album brachiorum col ceræ similem lævorem, quam sed alios, qui *Cereus in vitium flecti*, et ad Pis. v. 163, huc trahunt, ad m flexibiles brachiorum motus s *Telephi.* Consulto repetit nomen quia Lydia quoque, ut male ureret tium, ejusque ardorem magis acce identidem formosi Telephi nomen et in ore habere solebat. Tenebat præceptum illud, quod ad eum, amari cupimus, pungendum et la dum apud Terentium (Eunuch. iii sqq.) Thrasoni dat Gnatho, ubi hic *auge magis suspicionem. T. cu rogas? Scin'? si quando illa me Phædriæ Facit, aut si laudat, te urat. T. sentio. G. Id ut n hæc res sola est remedio. Ubi no Phædrium, tu Pamphilam Contin quando illa dicet, Phædriam introm comissatum: tu, Pamphilam c* (pro vulgari, ad cantum; in Pamphilam, ut cantet) *provocen laudabit hæc Illius formam, tu huj tra. Meum fervens difficili bile tum* h. e. ego graviter irascor et comm expende verborum ornatum. *jecur tumet*, h. e. jecur efferve tumet: *bile* pro ira, ut sæpe; *difficil* non facile compescenda, ἀργαλέῳ Homer. Iliad. xviii, 119: nimiru *jecur* vel hepar prima sanguinis, u per totum corpus dimanet, sedes tur; non solum mentis, prudentiæ, nis cogitandi facultatis, sed etiam

CARMEN XIV.

AD REMPUBLICAM.

O NAVIS, referent in mare te novi
Fluctus? O quid agis? fortiter occupa
Portum. Nonne vides, ut
Nudum remigio latus,

CARMEN XIV.

Cum Romani magna illa, quam jam per bella civilia experti fuerant, calamitate se deterreri non paterentur, quin nova de iis redintegrandis agitarent consilia; Horatius, labefactatum reipublicæ statum cum male affecta et lacerata nave comparans, ab isto furore eos revocare studet. Navem igitur, quam, licet tempestate fractam, tamen novum per mare iter nunc ingrediendum cum maxime molientem, oculis suis obversari fingit, alloquitur; eamque, ne in hoc temerario iterum se mari periculoso committendi consilio persistat, sed ad damna potius, quæ perpessa sit, reparanda otio et securitate in portu perfruatur, diligenter singulas, quibus laboret, partes secum reputare jubet. Jam vero cum ipsius reipublicæ consulto, ne forte sibi conflaret invidiam, nullam in toto hoc carmine mentionem injecerit, et institutam navis cum ea comparationem, haud inusitatam sane (cf. inf. ii, 7, 15; Cic. ad Div. xii, 25, *quam ob rem, mi Quinte, conscende nobiscum, et quidem ad puppim; una navis est jam bonorum omnium;* et ix, 15, *sedebamus in puppi* cett. cf. quæ de republica a potentioribus occupata leguntur in Theognideis 679 sqq.) lectoribus ad rem, quam in animo habuit, transferendam reliquerit, recte hoc carmen meram *allegoriam* dixeris. Hinc Quinctil. Instit. Or. viii, 6, 44, *At allegoria, quam inversionem interpretamur, aliud verbis, aliud sensu ostendit; ac etiam interdum contrarium. Prius, ut: O navis referent in mare te novi fluctus* cett. *totusque etiam ille Horatii locus, quo navem pro republica, fluctuum tempestates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dicit.* Extitere tamen, quorum princeps fuit Muretus, qui, cum partim subtilitatem illam, qua poeta singulas navis cum singulis reipublicæ partibus comparaverit, nimiam et putidam esse judicarent, partim, quomodo v. 17, 18 ad [illegible] commodari possint, [illegible] sed proprie [illegible] contendere-rent. Itaque hoc carmen se[illegible] arbitrati sunt in navem, qua[illegible] cladem Philippensem U. C. [illegible] amicis in Italiam venerit, male[illegible] rum promontorium tempestat[illegible] Hanc igitur nunc poetam, de [illegible] ex Italia, ubi parum benigne [illegible] rant, jam recessuros, eandem [illegible] vidisset, sollicitum, simili [illegible] c. iii, navem, qua Virgilius At[illegible] gaturus erat, in hoc carmine [illegible] hæc ingeniose magis, quam [illegible] esse, facile apparet. Nam sic, [illegible] aliis rationibus dicam, hujus [illegible] nis, in hac tantum humilior[illegible] *Nolite, quæso, amici, cum nave, ac singulæ partes* (quasi hoc [illegible] dere potuissent) *fractæ sunt, parare*, tam operose versantis, in reprehensionem incurrere[illegible] Vix igitur de allegoria, prude[illegible] carmine a poeta adhibita, dubi[illegible] modo teneamus illud, quod in [illegible] poetarum comparationibus ten[illegible] ne, nimis anxie omnia in ill[illegible] resecantes, ea, quæ ad exornan[illegible] nem pertinent, ad rem per ea[illegible] referamus; h. e. ne paulo ar[illegible] potissimum reipublicæ partes [illegible] navis partium enumeratione de[illegible] luerit poeta, quæramus; sed e[illegible] tum, ut totam navem male ten[illegible] fectam cum tota per bella [illegible] affecta republica compararet, [illegible] nobis persuadeamus. Habu[illegible] quem Horatius in hac allego[illegible] tur Alcæum, plurium in tyra[illegible] num allegoricorum auctorem [illegible] hanc rem fragmentum apud [illegible] Pont. de allegor. Homer. p. 13, [illegible] legitur, cum Hermanno de Me[illegible] ita restituendum:

. . . . . .
Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλ[illegible]
Τὸ δ' ἔνθεν· ἄμμες δ' ἂν [illegible]
Ναῖ φορήμεθα σὺν μελ[illegible]
Χειμῶνι μοχθεῦντες μεγάλ[illegible]

Nil pictis timidus navita puppibus
15 Fidit. Tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Interfusa nitentes
20 Vites æquora Cycladas.

CARMEN XV.

NEREI VATICINIUM DE EXCIDIO TROJÆ.

PASTOR quum traheret per freta navibus
Idæis Helenen perfidus hospitam,

14—16. *Nil pictis* cett. nexus sententiarum est fere hic: nihil enim juvat in tempestate navis nobilitas, nihil externus navis splendor, in quo timidus nauta nullam omnino ponit fiduciam. *Pictis*, ad externum enim navium splendorem pertinebant picturæ, quibus puppes inprimis decorari solebant. Laudant Senec. Epist. lxxvi, *Navis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est,—nec cujus tutela ebore cælata,—sed stabilis et firma. Nisi ventis Debes ludibrium*, h. e. nisi ventis, ut iis sis ludibrio, te exponere vis. Loquendi ratio, *ludibrium alicui debere*, h. e. ludibrio alicujus se obnoxium facere, conformata esse videtur ad exemplum Græcæ locutionis, ὀφλεῖν vel ὀφλισκάνειν γέλωτα apud Aristoph. Nub. 1031, Eurip. Med. 1049. *Risum debere*, h. e. risui se obnoxium offerre, se ipsum deridendum propinare.

17—20. *Nuper sollicitum quæ mihi* cett. sensus: o navis, quæ nuper in naufragii periculo mihi sollicitudini eras atque tædio, nunc vero, servata nempe ab interitu, voluptati et magnæ curæ, vites, quæso, maris loca navigationi infestissima. Hæc extrema sententia paulo apertius prodit animum poetæ, hæc fere expressuri: o respublica, quæ nuper, bellis civilibus sævientibus, creabas mihi sollicitudinem atque tædium, nunc vero, reducto otio, et desiderio tui renovato, vel maxime mihi curæ cordique es; cave, ne, motis de integro bellis civilibus, præceps ruas in perniciem. *Æquora interfusa Cycladas*, h. e. fusa, labentia, inter Cycladas. *Nitentes*, ob marmoris ibi nascentis nitorem: similiter inf. iii, 28, 14, *fulgentes* dicuntur.

CARMEN XV.

Nereus, deus marinus, Paridem
cum rapta Helena cursum in patri
celerantem conspicatus, compress
ad audientiam sibi faciendam ve
murmure, triste, quo ingens Gr
exercitus raptæ Helenæ repetend
Trojam oppugnaturus atque eve
set, bellum cecinisse fingitur. Poeta
cum in hoc carmine expressisse He
cum ex ipso ejus argumento, fre
a poetis Græcis tractato, tum ex
rionis evincitur testimonio; qui,
inquit, *Bacchylidem imitatur; na
Cassandram facit vaticinari futu
Trojani, ita hic Proteum.* (Scribe
Nereum.) Jam vero cum vaticini
turi altiore spiritu exsurgere, e
futurarum imaginem sublimiore
animo concipere soleant; facile, c
tæ, ad sublimitatem adspirante
sæpe personam induerint, intellig
Quo magis autem hoc de excidi
vaticinium accommodatum esset
lyrico, eo cupidius illud sibi trac
sumsit Horatius; quem quidem e
Nereo inprimis, sedem suam in m
gæo, quod Paridi transeundum e
benti, vaticinantis partes delegave
gie argumento suo consuluisse,
animadvertet. Compara, qui Nostr
tatus est, Stat. Achill. i, 20 sqq.

1—4. *Pastor*, Paris, qui in mo
et educatus est a pastoribus, et i
adhuc vitam pastoritiam ibi degit
Phrygius dicitur apud Virg. Æn.
et *pastor Dardanus* Stat. Achill. i,
Apollodor. iii, 12, 5, Hygin.
Traheret, h. e. ut raptam secum ab
Sequitur Horatius eos qui Helenam

15 Imbelli cithara carmina divides:
Nequidquam thalamo graves
Hastas, et calami spicula Gnosii
Vitabis, strepitumque, et celerem sequi
Ajacem: tamen, heu, serus adulteros
20 Crines pulvere collines.
Non Laertiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Urgent impavidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus sciens
25 Pugnæ, sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Nosces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides, melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
30 Visum parte lupum graminis immemor,

maxime hosti timendi, suaviter poeta ceteris, quibus Minerva ad pugnam se instruebat, armis subjungit. Ceterum pugnans contra Trojanos Minerva ex Homero satis nota est.

13—15. *Nequidquam Veneris præsidio*, cett. Similiter Paridis, externo formæ suæ cultu et dulcium carminum cantu feminis placere studentis, mollitiem, ut parum ad cædem vitandam ei profuturam, apud Homer. Iliad. iii, 54, 55, carpit Hector: *Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις, τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης, Ἥ τε κόμη, τό τε εἶδος, ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.* *Feros*, nimis et ferociter confisus. *Grata*, h. e. dulcia, amatoria nempe, hinc *cithara*, qua res amatorias canebat Paris, contemtim vocatur *imbellis*; cithara quidem Achilles quoque cecinisse dicitur apud Homer. Iliad. ix, 189; sed is *ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν*. Itaque Alexander M. non Paridis, sed Achillis citharam videre voluisse dicitur. *Carmina divides feminis. Carmina dividere feminis* est, modo huic modo alii feminæ carmen canere; simili modo *oscula dividere* inf. i, 36, 5.

16—18. *Thalamo*, h. e. in thalamo, ubi Venus Paridem, quem ipsa ex pugna eripuerat, tutum a cæde præstare volebat secundum Homer. Iliad, iii, 382. *Graves*, h. e. timendas, ut sup. 2, 22, *Persæ graves. Calami spicula*, sagittas, tela; *Gnosii* pro, Cretici, a satis nobili Cretæ urbe *Gnoso*; sagittæ scilicet, e canna Cretica factæ, in præstantissimis habebantur, et ipsi Cretes, quos contra Trojanos duxit Idomeneus (Homer. Iliad. ii, 645), optimi sagittarii fuisse perhibentur; hinc inf. qu *Cydonius* iv, 9, 17. *Strepitum*, bellicum, armorum sonitum. *sequi* Græce pro, celerem in pe hoste.

19, 20. *Tamen, heu, serus*, cett. ticulæ *nequidquam—vitabis—te lines* parum sibi respondeant; refer ad omissam particulam q junge, quamvis *serus, tamen—col* millima orationis structura est a Ecl. i, 28, *Libertas, quæ, ser respexit inertem*; ubi pariter ad plendum est, *quamvis. Adulte pulvere collines*, h. e. pulvere fœ nes eleganter adulterorum mor i. e. trucidaberis, et morte adulter lues. Virg. Æn. xii, 99, *De corpus—Semiviri Phrygis, et f pulvere crines.*

21—26. *Non Laertiaden—resp* non te fugientem persequi ani Ulyssem, Laertis filium? Ulyss quia partim Palladio surrepto, pa silio, de illo equo ligneo ædifica exitium paravit genti Trojanæ, i graviter *gentis* Trojanæ *exitium* Nostrum imitatus est Ovidius 500, ubi Hecuba Achillem *eriti* appellat; et sic apud Senec. H 358, Megara de Lyco, *Quid nostri generis exitium ac lues, No* simili loquendi genere *Thais* apu Eunuch. i, 1, 34. dicitur *fundi c* itaque non opus, ut in nostro *gentis* cum quibusdam legatur *g* loquendi ratio paulo durior videt

5 Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber æque, non acuta
Si geminant Corybantes æra,
Tristes ut iræ : quas neque Noricus
10 Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec sævus ignis, nec tremendo
Jupiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus, addere principi
Limo coactus particulam undique
15 Desectam, et insani leonis
Vim stomacho apposuisse nostro.

traditur : exstat hujus palinodiæ initium apud Platonem in Phædro (Opp. T. iii, p. 243).

1—4. *Quem criminosis cunque voles*, cett. h. e. dele, quæso, quocunque modo tibi placebit, criminosos iambos, sive eos in ignem, sive in aquam, projicere mavis. *Iambis criminosis.* Iambi, quibus primus eorum auctor Archilochus (Ep. ad Pis. v. 79, *Archilochum proprio rabies armavit iambo*) ad alios traducendos usus est, et post eum alii poetæ, dicuntur *criminosi*, quia res turpes puellæ criminabantur, i. e. contumeliosi : in hoc sensu apud Suet. Octav. 75, *liber criminosissimus*, h. e. maledicentissimus, dicitur. *Quemcunque modum iambis pones*, est, sortem, quamcunque libet, iambis tibi ponere et decernere licebit. *Mari Hadriano* pro, Hadriatico, ornate, pro, aqua quacunque. Pari modo, quæ frustra in laudem amicæ suæ cecinerat carmina, deleri cupit Tibullus i, 9, 49, *Illa velim rapida Vulcanus carmina flamma Torreat, et liquida deleat amnis aqua.*

5 sqq. Locus, si quis alius, mira sublimitate insignis. Iræ furorem, cujus vim modo senserat poeta, jam descripturus, novo quasi, quo poetæ agitari solent, furore ita incalescit, ut furor furorem peperisse videatur. Nexus et sensus h. l. est fere hic : indomita autem, qua ad istos iambos scribendos abreptus sum, me apud te excusare debet iræ vehementia : nam neque Cybele, si ejus sacra instituuntur, neque, Apollo, si in templi sui penetralibus sacerdotum pectora occupat, neque Bacchus, si in ejus honorem celebrantur orgia, neque Corybantes, si ærea cymbala iteratis ictibus pulsant, tantum animis furorem injiciunt, quantum sævæ iræ, quæ nulla omnino vi et periculi timore, neque ense, neque mari, neque igni, neque fulminibus domari et compesci possunt. *Dindymene*, Cybele, appellata ita a *Dindymo* vel *Dindymis*, Phrygiæ monte, ejus c sacro ; *Dindymena domina* dicitur C lxiii, 13. De Cybeles sacris, in q hujæ deæ sacerdotes, Galli vel Cor tes, tympanorum, cymbalorum, et tibi sonitu ad eundem, quo ipsi agitabi furorem alios rapere studebant, res cf. Lucret. ii, 616 sqq. Catull. lx Virg. Æn. ix, 617. *Adytis*, interie secretiore templi parte, quam præte cerdotes nemini intrare fas fuit ; q agitat, concutit ; *mentem sacerdotum* tellige inprimis Pythiam et Sibyllas. *thius*, Apollo Delphicus, a Pythone pente occiso sic dictus ; *incola*, h. e. tans quasi in pectore, in quod se i deus immisit, vel, quod numine suo c pavit ; hinc Sibylla apud Virg. Æn 77, *At Phœbi nondum patiens immen antro Bacchatur vates, magnum si pe possit Excussisse deum*, cett. nisi for *τὸ incola* rectius ad *adytis* retuleris, ut pliciter sit, qui in iis habitat. *Liber* furore illo, quo Bacchæ et Mænades brare solebant orgia, omnia in vulgus *Non acuta Si geminant Corybantes* junge : *non Corybantes* (sc. quatiunt mentem), *si acuta æra geminant ;* nimi ipsa dea *Dindymene* ministros suos C *bantes* sive *Curetes* in furorem mittit, ad eundem, *æris acuti*, h. e. cymbalor acriter et acute sonantium, pulsu, sti labant alios.

9—12. *Noricus*, epitheton ornans præstantissimus ; quia Noricum, pars lyrici, præstantissimo, quod ibi effodi tur, ferro nobile fuit. *Naufragum*, naufragii periculum timendum ; *tremen Jupiter ipse ruens tumultu*, magnifice Jupiter tonans et fulmina mittens ; prisco enim loquendi genere Jupiter (h æther) vel imbre, vel nive, vel tonitru fulmine in terram descendere dicitur, u ille Ζεὺς καταιβάτης· inf. Epod. 13,

CARMEN XVII.

AD TYNDARIDEM.

Velox amœnum sæpe Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus, et igneam
Defendit æstatem capellis
Usque meis, pluviosque ventos.
5 Impune tutum per nemus arbutos
Quærunt latentes et thyma deviæ
Olentis uxores mariti:
Nec virides metuunt colubras,

essent, agebat consilia. Misit in iambos, concitavit ad scribendos iambos. Sed nolo contendere cum quoquam, qui *celeres* malit ad naturam iambi referre.

25—28. *Mitibus mutare tristia:* ea, quæ te tristitia et indignatione affecerunt, remunerari iis quæ tibi suavia atque jucunda sunt. *Recantatis opprobriis. Recantare opprobria* est, opprobria cantata, quasi non cantata, revocare, falsa et ficta fuisse cantata opprobria declarare: similiter apud Virg. Æn. xii, 11, *retractare dicta* pro, revocare, recantare. *Animum reddas*, pristino amore me amplectaris, te mihi restituas.

CARMEN XVII.

Tyndaridem, ut in villam, quam in Sabinis habebat poeta, secum rusticatum veniat, dulcissimæ, qua ibi frui possit, felicitatis descriptione permovere studet. Auctorem hujus felicitatis inprimis facit Faunum. Nam cum ille deus regionis, in qua sita fuit villa Horatiana, amœnitate ita caperetur, ut relicto Lycæo sæpius eam invisaret, et dulcia carmina ibi fistula caneret (quo nihil ad loci amœnitatem commendandam fingi a poeta potuit aptius); dignam quoque, quam singulari tutela foveret, habuit. Hinc Faunus nimium solis æstum æque ac nimiam pluviarum copiam a villa Horatii avertere, securitatem gregibus præstare, et agros pii poetæ quovis felicitatis genere mactare dicitur. Promittit igitur poeta Tyndaridi, si ad se in villam suam venerit, primum omnium, quæ in agris proveniant, rerum abundantiam; deinde otium, quo vacare ibi possit canendis carminibus, jucundissimum; porro hilarem in locis umbrosis compotationem; denique tutum ab importuno, cujus vim puella timebat, amatore Cyro perfugium. Ceterum dem honestam, doctam, et e ingenii fuisse puellam, ex v. 1 ligi potest.

1—4. *Velox:* dii enim capr primis velocitate excellunt. C *tilem mutat Lycæo*, sæpe ex Ly in Lucretilem; est enim Fa ὀρειβάτης, qui, ut Ovidius (Fa de eo loquitur, *discurrere gaud montibus. Lucretilem*, montem i villæ Horatii imminentem. *Ly* in Arcadia, Fauno et Pani sac Fast. ii. 424, *Faunus in Arca Lycæus habet. Defendit æstate Defendere æstatem capellis* e avertere capellis æstatem, prohi tem a capellis; sic apud Virg. 47, *solstitium pecori defendite* apud Græcos ἀρκεῖν, ἀρήγειν, ἀμύνειν. *Pluviosque ventos:* i Horatii, cum neque æstu neq laboraret, tam salubritate quam gavisa est.

5—12. *Impune*, sine ullo peric securæ. *Olentis uxores mariti*, prarum descriptio; caper enim e vel *vir gregis*, ut vocatur apud vii, 7, secundum imitationem viii, 49, τράγε λευκᾶν αἰγᾶν ἄ *dulcæ*, proles caprarum, parvæ *Martiales lupos:* lupus Martialis tius (apud Virg. Æn. ix, 566 quia Marti sacer est. *Utcu fistula* cett. dum Faunus dulci canit fistula, quæ in valle saxo Usticæ resonant, pro vulgari, nus præsens numine suo greg Jam Faunus, similiter ut Pan plurima communia habet (utriu dei mythus in unum confluxit, ad Virg. Ecl. vi, 27), fistul

Duces sub umbra: nec Semeleius
Cum Marte confundet Thyoneus
Prœlia: nec metues protervum
25 Suspecta Cyrum, ne male dispari
Incontinentes injiciat manus,
Et scindat hærentem coronam
Crinibus, immeritamque vestem.

CARMEN XVIII.

AD VARUM.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem,
Circa mite solum Tiburis et mœnia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit; neque

leius cett. nec Bacchus hilares jocos et lusus cum Martis prœliis miscebit, h. e. nec inter vina rixa orietur. *Thyoneus* a matre Thyone, ut Semele quoque vocabatur, Bacchus dictus est.

25—28. *Suspecta*, ipsi Cyro, nempe ob amoris perfidiam. *Male dispari* tibi, non sine malo tuo viribus ei dispari, vel tibi admodum imbecilliori. *Incontinentes injiciat manus*: haud dubie similem, ubi in convivio quodam manibus non temperaverat Cyrus incontinentior, jam semel Tyndaris experta fuerat petulantiam, quam Horatius respicere videtur. *Hærentem coronam crinibus*, coronam convivalem inhærentem crinibus, capiti impositam. *Immeritam*, innocentem; facete de re inanimata, plane ut inf. Sat. ii, 3, 7, *paries immeritus*.

CARMEN XVIII.

Cum Varus (Epicureus ille, ut videtur, et Cæsaris amicus, cujus mentionem Quinctil. vi, 3, 78 facit), jam serendis in agro Tiburtino arboribus cum maxime intentus esset; poeta, præ ceteris arboribus omnibus vitis serendæ curam ei commendaturus, breviter hoc carmine vini, ut efficacissimi curarum et ægritudinis remedii, laudes complectitur. Sed prudenter has laudes temperat, adjectis malis quæ vinum immodice sumtum sequi solent, et sic a nimio simul vini potu, quem ipse abominatur, deterrere studet. Nisi totum, certe initium hujus carminis, expressum est ex Alcæo, cujus fragmentum apud Athenæum x, 8, sic se habet: Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον ἔνδρεον ἀμπέλῳ.

1, 2. *Sacra*, Baccho nempe. *Circa mite solum Tiburis et mœnia Cat* agrum Tiburtinum, sub mitioris a perie situm, et quidem (particul explicandi habet, cf. sup. ad i v. 1), circa ipsa Tiburis mœnia. *Catili, Tibur*, ab uno ejus co Catillo; nam tres Catilli filii, Ca tillus, et Tiburnus, hanc urbem disse traduntur: cf. Heyne ad Vi vii, 671, Excurs. viii: Sil. Ital. *Tibur, Catille, tuum*. Noster m *Catilus*, elisa littera *l*, corripuit.

3—6. *Siccis omnia nam dura*, c qui vino abstinent, ad vitam d hilaritatis quippe, quæ vino deb pertem, a sorte destinati sunt. *Si cum*, cui opponitur *vino madidu* (inf. iv, 5, 39), cum Ovidio Met. dixeris, qui *Vina fugit, gaudetq abstemius undis. Neque aliter*, n remedio nisi vini potu; similite des, Bacch. v. 283, de vino, ἄλλο φάρμακον πόνων. *Mordac* rantes, pungentes animum (θυ δακέθυμοι, θυμοδακεῖς): similiu 11, 17, *edaces curas* dissipare dicitur. *Gravem militiam aut p crepat?* h. e. crebras de dura paupertate querelas jacit? *crepa* (κροτεῖν, κομπάζειν), sæpe aliq habere et repetere, et hinc passi minibus qui multa verba de un que re magno cum strepitu effuti molestiam creant: cf. inf. Epist. Sat. ii, 3, 33, et in Epist. ad *Quis non te potius* sc. crepat, et pro, iterum iterumque laudat. ad amabilem, quæ Venerem co subsequitur, gratiam et decorem

CARMEN XIX.

DE GLYCERA.

MATER sæva Cupidinum,
Thebanæque jubet me Semeles puer,
Et lasciva Licentia,
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glyceræ nitor,
Splendentis Pario marmore purius:

Phrygii clangorem; fac, ne ad aures meas accedat horribilis tympanorum et Phrygii cornu sonitus; averte a me sævum istum, qui tympanorum et Phrygii cornu strepitu excitatur, furorum, quem subsequitur cett. et hoc pro, tutum me præsta ab ebrietatis furore, quem subsequitur cett. *Sæva*, ob sævum, quem injiciunt, furorem; vel sonoribus sæva, h. e. terribiliter sonantia: Virgilius certe Æn. ix, 651, *sæva sonoribus arma* pro, terribiliter sonantia dixit. *Berecyntio*, h. e. Phrygio, a Phrygiæ monte Berecynto, ubi colebatur Cybele, in cujus sacris iisdem, quibus in orgiis, ad furorem excitandum usi sunt instrumentis musicis; cf. sup. 16, 15 sqq. *Cæcus Amor sui*, stulta superbia et arrogantia. *Et tollens vacuum plus nimio Gloria verticem*, jactantia, qua nimis se extollunt homines vani: *vacuum* significanter pro, vanum, nihil habentem nempe quo se extollere possit. *Arcani Fides prodiga*, loquacitas, inconsideranter res arcanas, quæ fido pectore tegi debebant, effutiens: ea dicitur *vitro perlucidior*, quia, quæ gerit homo loquax in animo, veluti per vitrum elucentia, facile perspiciuntur. Laudat in hanc rem Cl. Mitsch. ex Gnom. Gr. Brunck. p. 234, Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.

CARMEN XIX.

Poeta, qui jam satis sibi in amoris æstu deferbuisse videbatur, novis repente Veneris, Bacchi, et protervæ Licentiæ stimulis se agitari sentit. Novum igitur, quo Glyceræ pulchritudine et ejus lenociniis captus sit, amorem libere in hoc carmine fatetur, tantamque ejus vim esse ait, ut totus in eo occupatus jam neutiquam canendis gravioris argumenti carminibus vacare possit; immo relictis rebus omnibus sacrificium, quo Venerem placet, sibi parandum esse existimat. Quod alii ex v. 10 sqq. suspicati sunt, poetam deletam sibi vel a Mæcenate, vel ab alio, ut res contra Scythas et Parthos præc Augusto gestas, carmine celebra novi amoris sui excusatione det provinciam, id ad ea, quæ paulo a poetæ affinguntur, pertinere videtu terum de novo, quo reses et jam d ejus animus incaluerit, amore, s Noster ludit inf. lib. iv, 1.

1—4. *Mater Cupidinum*, Venu nitæ Amorum, quæ in ejus comitat multitudinis mater: cf. Stat. Silv. i, Claud. Nupt. Honor. 47 sqq. *Sæ* λεπή δεινή), ob graves, quos sæ *joco* (ut inf. i, 33, 12 dicitur) in am animis excitat, dolores; *sæva* jam in fuit Horatio, quod sopitos in ejus ignes rescuscitabat. *Thebanæque jus Semeles puer*, Bacchus, assiduus V comes, quod, ut Ovidius Rem. A. canit, *Vina parant animum Veneri*; γὰρ (Ach. Tat. ii, 3,) ἔρωτος τροφ quod *Venus* (Ovid. Art. Am. i, 2 *vinis*, ut *ignis in igne*, esse solet, a *Libero* (Terent. Eunuch. iv, 5, 6) *friget*. *Licentia*, ad ea, quæcunque suadet, instigans, apte, ut Vene Bacchi πάρεδρος, in eorum comitat paret. *Finitis animum reddere am* h. e. iterum dedere animum amo quibus jam mihi solutus esse videba rum servire amori, cujus jugum ja excussisse putabam.

5—8. *Glyceræ nitor*. *Nitor* et passim de formæ pulchritudine; Met. xii, 405, *Hylonome, qua nulla tior*, h. e. formosior. *Splendentis marmore purius*: refer ad splendore loris candidi, quo *marmor Parium* inp insigne fuit; hinc passim *marmoreus* candidus, pulcher; *cervix marmorea* Virg. Geo. iv, 523, *collum marmo* apud Ovid. Fast. iv, 135, et *pedes ma rei* apud eundem Amor. ii, 11, 15. *proteruitas*, explicant de illo in am pelliciendi studio, quod Galli *la co terie* vocant; equidem *gratum proter*

CARMEN XX.

AD MÆCENATEM.

VILE potabis modicis Sabinum
Cantharis, Græca quod ego ipse testa
Conditum levi, datus in theatro
Quum tibi plausus,
Clare, Mæcenas, eques, ut paterni
Fluminis ripæ, simul et jocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Cæcubam et prælo domitam Caleno

CARMEN XX.

Mæcenati, qui Horatio, se proxime eum invisurum esse, promisisse videtur, ne vana forte vini generosioris, quale ipsi sit, exspectatione eludatur, nil nisi *vile Sabinum* suppeditatum iri, breviter significat. Sed dum hoc vile vinum in memoriam illustris illius diei, quo Mæcenas publica acclamatione in theatro exceptus fuerat a populo, se condidisse ait; mira sane urbanitate illud a re commendat, quæ Mæcenati debebat esse jucundissima. Quod de occasione, qua hoc carmen scripserit poeta, Cruquius e codice suo Divæi attulit, *Mæcenatem, in Apuliam iturum, Horatio significasse, se in itinere in ipsius villam Sabinam deversurum*, utrum verum sit nec ne, in haud magno ponendum esse videtur discrimine. Ceterum hoc carmen brevius in censum eorum retulerim, quæ poeta subito et *αὐτοσχεδιαστὶ* exarasse videtur.

1—4. *Vile Sabinum*: parvi nempe pretii fuit *vinum Sabinum*, quod Plin. H. N. xiv, 2, *crudum* et *austerum* vocat. *Modicis Cantharis. Cantharus*, vas vinarium, ansatum, et paulo capacius, e quo in pocula minora vinum transfundi solebat, dictum fortasse ita, quod ad formam *scarabæi*, qui Græcis *κάνθαρος* dicitur, effictum esset: sacer inprimis *cantharus* fuit Baccho. Jam hi *canthari*, ex quibus apud Horatium pro re ejus modica modice bibendum esset, ipsi dicuntur *modici*, ut inf. Epist. i, 5, 2, *modica patella*. Quamquam nihil impedit, quominus *cantharos modicos* de modicæ magnitudinis sive paulo minoris formæ cantharis explicemus, et, grandioris formæ cantharos apud ditiores in usu fuisse, statuamus. *Græca testa*. Romani, ut satis notum, condere vinum solebant in vasis fictilibus, quorum tiora fuere *Græca*, sive quod materies, e qua in nonnullis Gr tatibus conficiebantur, esset eorum bonitati, et firmitati con sive quod artifices ibi in iis fing cellerent: ad nobiliora inprimis *vasa Cumana*, quæ vulgo inter v pana Etruscis accenseri solent: ii, 3, 28, et ibi Heyne. *Levi*, h (*ἠλειψα*), sc, pice vel cera, quil oblinebatur, Columell. xii, 18; iii, 8, 10, *corticem adstrictum* vere; et apud Tibull. ii, 1, 28, *vi Chio solvere* dicitur. *Datus in the tibi plausus*; eo die, quo tibi ingresso applaudebat populus. haud dubie a morbo recreatus, quodam periculo liberatus, pri aliquod temporis intervallum h theatrum prodierat, ubi nunc s honoris et favoris significatione, quoque viris magnis, ut Cicer peio cett. contigit, a populo R ceptus est: cf. inf. ii, 17, 25.

5—8. Ego quoque in vulgat *Care Mæcenas, eques*, epitheton referendum, desiderabam; itaqu bitavi lectionem a Bentleio e co Societatis propositam, *Clare, eques* in textum recipere. Qua Mæcenas pro familiaritate, qu Horatio intercedebat, recte ab poterat *carus*, ut inf. ii, 20, 9 tamen *τὸ clare* ad *eques*, quod sin friget, relatum, multo nunc est tius. Infra quoque iii, 16, 20, *decus equitum* vocatur. *Patern* Tiberis, ab Etruria, Mæcenat delabentis. *Vaticani montis*: cenas ingressus est *theatrum*

Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
10 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.
Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
Pestemque, a populo, principe Cæsare, in
15 Persas atque Britannos
Vestra motus aget prece.

CARMEN XXII.

AD ARISTIUM FUSCUM.

INTEGER vitæ scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,

undique claudit Silva cett. Ars Amat. iii, 689, *Silva nemus non alta facit*, cett. Jucunda igitur in silvis Dianæ fuerunt *nemora*, h. e. loca amœna et recondita, recessus, præcipue in montium jugis quo spectare videtur *τὸ prominet*: possis hæc *nemora* vocare *saltus reconditos*; Catullus certe, l. l. v. 9 sqq. *Montium domina ut fores, Silvarumque virentium, Saltuumque reconditorum*. Cl. Mitsch. in Annal. T. ii, p. 688, apposite cum h. l. comparat Orph. Hymn. xxxi, 4, 5. *Algido*, monte, prope Roman, in via Appia. *Erymanthi*, montis in Arcadia, ubi inprimis venationis studium exercere solebat Diana; Homer. Odyss. vi, 103. *Cragi*, Lyciæ montis; *viridis*, consitus igitur hic mons fuit arboribus, quarum frondes non nigro, ut silvæ Erymanthi, sed viridi colore fuere conspicuæ. *Tempe*: hujus amœnissimæ in Thessalia vallis, ubi Apollo suaviter interdum cum Musis delitescere solebat, descriptionem dedit Ælianus Var. Hist. iii, 1. *Fraterna—lyra*, lyram enim Apollo debebat fratri suo Mercurio, qui sup. i, 10, 6 *lyræ parens* dicitur.

13—16. *Hic*, Apollo, deus averruncus. *Bellum lacrimosum*, triste, exitiosum; Homer. *πόλεμον δακρυόεντα, bellum lacrimabile* dixit Virgilius Æn. vii, 604. *Persas*, h. e. Parthos, Romanis infestissimos. *Britannos*, ut populum remotissimum, *orbis* (ut dicuntur inf. i, 35, 29) *ultimos*. *Aget*, propulsabit. Cum fine hujus carminis Cl. Mitsch. comparat Philippi Thessal. Ep. xlvii. Anth. Gr. T. ii, p. 208, *Ζηνὸς καὶ Λητοῦς θη[illegible] τοξότι κούρη, Ἄρτεμις, ἣ θαλάμ[illegible] ὀρέων ἔλαχες, Νοῦσον τὴν στυγερ[illegible] μερὸν ἐκ βασιλῆος Ἐσθλοτάτου [illegible] ἄχρις Ὑπερβορέων*.

CARMEN XXII.

Poetas pietate et innocentia su[illegible] fortius, si in vitæ periculum add[illegible] quam ceteris armis omnibus, de[illegible] se ipsum nuper, cum horrendæ [illegible] tudinis lupus sponte eum in silva[illegible] ubi defixus in meditatione carmini[illegible] rii ultra terminum progressus es[illegible] mem adeo fugerit, expertum esse, [illegible] co suo Fusco in hoc carmine com[illegible] Qua quidem experientia adeo in[illegible] sione de singulari, qua pii poetæ [illegible] deorum tutela se confirmatum es[illegible] nullus dubitet, quin tutus ab on[illegible] culo, ubique terrarum, securo ani[illegible] ribus suis canendis vacare possit. [illegible] vitæ periculum, quod jam olim a[illegible] ut futuro poeta, singularis deor[illegible] averterit, narrat inf. iii, 4, 9 sqq [illegible] rum ad eundem *Aristium Fuscu*[illegible] maticum et rhetorem, et Horatio [illegible] mum, scripta quoque est Epistol[illegible] lib. i: cf. Sat. i, 9, 61.

1—3. *Integer vitæ*, pro vulgari [illegible] *tegræ vitæ*: sic inf. Sat. ii, 3, 20[illegible] *animi*, et apud Ovid. Met. ix, 440 [illegible] *ævi* pro, vir ætatis adhuc integræ. [illegible] *jaculis*, h. e. Mauritanicis, quibu[illegible] ob pericula a feris bestiis, quibus [illegible] eorum regio, sibi timenda instr[illegible]

Quod latus mundi nebulæ malusque
20 Jupiter urget:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata:
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

CARMEN XXIII.

AD CHLOEN.

VITAS hinnuleo me similis, Chloe,
Quærenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum et silvæ metu.
5 Nam seu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, seu virides rubum

Met. i, 46 sqq. *Pigri campi* sunt steriles, ubi omnia torpent; similiter *pigra hiems* apud Ovid. Am. iii, 6, 94, et *iners bruma* apud Hor. inf. iv, 7, 12. *Æstiva aura* mitioris, qualis æstate spirare solet, auræ adflatu. *Malus Jupiter*, spissus et frigidus aer; *urget*, tanquam onus premit, incubat.

22. *Domibus negata* pro vulgari, inhabitabili. *Dulce ridentem Lalagen amabo, Dulce loquentem*: ibi quoque in amore, quo dulcissimam Lalagen amplector, securitatem mihi præstabit pietas mea et innocentia. *Dulce ridentem—dulce loquentem.* Græcorum ἡδὺ γελᾶν, ἡδὺ λαλεῖν.

CARMEN XXIII.

Chloen, quam, viro licet jam tempestivam, delicias tamen, quas poeta in amore apud eam facturus erat, trepido animo refugientem, nec a sinu matris se avelli patientem, suaviter cum hinnulo, qui levissimo quoque strepitu exterritus anxie matrem in silvis quærere soleat, comparat, ut, relicta tandem matre, se, a quo nihil crudelitatis ei timendum sit, sequatur, permovere studet. Græci cujusdam poetæ imitationem cum totius carminis color prodit, tum fragmentum apud Athenæum ix, 12 (quod Anacreonti vulgo tribuitur), sic a Bentleio refictum:

Ἄτε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθηνὸν, ὃς ἐν ὕλῃ
Κεροέσσης ἀπολειφθεὶς ὑπὸ μητρὸς ἐπτοήθη.

1—4. *Hinnuleo*: *hinnuleus*, pro hinnulus, ut sup. i, 17, 9, *hæduleæ*. *Pavidam*, jam non sua tantum quoque pericula paventem. *vano Aurarum et silvæ metu*, de simum quemque ab aura in silvi strepitum vanò timore percellit

5—8. Vulgata lectio, *Nam s veris inhorruit Adventus foliis* defensa a novissimis editor quod attinet dictionis elegant tam orationis inversionem, *ad mobilibus foliis inhorruit*, pro, r inhorruerunt adventu veris (vernalis, Zephyri, flatu), Hor sima est; sed, si rem spectas tibus illa laborat, quas non tan pedias. Nam primum arbor sub veris adventu induerunt ventus movere et impellere pos hinnuli non sub veris advent ejus fine, mense Junio demun cuntur, matres suas sequi sole quidem, plurimas in Italia e silvestres, v. c. laurum, myrtu hieme non priventur foliis, ve *mobilia* ea, quæ in terram dec telligi posse, cervas autem et duos et tres annos secum ducen sed illas arbores vel arida f jacentia, poetam respexisse, vix et alterum de hinnulis falsu prearum enim et cervarum pulli, annum nati, neque amplius su neque matribus amplius adhæ minus eas pavidas in silvis qua que cum omnes has difficultate

Urget? cui Pudor, et Justitiæ soror,
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
10 Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu! non ita creditum
Poscis Quinctilium Deos.
Quod si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem,
15 Non vanæ redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum! Sed levius fit patientia,
20 Quidquid corrigere est nefas.

Æn. vi, 278), modo *perpetuus*, *ἀτέρμων*, modo *longus*, *μακρὸς*, *νήγρετος*, modo *ferreus*, *χάλκεος*, dicitur, sexcenties de morte: Virg. Æn. ix, 745, *Illi dura quies oculos et ferreus urget Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem*: cf. ad Catull. v, 6. *Cui Pudor, et Justitiæ soror*, cett. quis unquam reperiri poterit eo modestior, justior, sanctior, et candidior? Observent tirones in magnifico hujus simplicis sententiæ ornatu poetæ artem. De *Pudore*, ut deo, Cl. Mitsch. laudat Eurip. Fragm. Hippol. apud Stob. T. 31. *Incorrupta*, corrumpi nescia, sancta, intemerata.

11, 12. *Tu frustra pius, heu! non ita creditum Poscis Quinctilium Deos.* Sensus, docta loquendi brevitate paulo impeditior, est fere hic: tu susceperas quidem pia vota pro vita Quinctilii; sed frustra, nam eheu! nunc poscis a diis, ut reddant tibi Quinctilium, quem (*non ita*) longe alia conditione, non, ut eum mori paterentur, sed ut eum servarent, eorum fidei credideras. *Creditum*, nimirum ex prisco et priscis opinionibus accommodato loquendi usu, qui vota suscipiunt, diis aliquid *credere*, et dii, quod sub votorum conditione iis *creditum* est, *debere* dicuntur.

13—18. Sensus: quamvis dulcius caneres Orpheo, cui arbores adeo aures præbuere, Quinctilii tamen anima, semel inexorabilis Mercurii virga ad inferos compulsa, nunquam in corpus redibit, h. e. Quinctilium semel mortuum haud in vitam revocabis. Nuperrime prolata in edit. Vanderburgii lectio: *Quid? si Threicio—Num vanæ redeat—gregi?* quam tantopere aliis placere video, mihi quidem parum placet. Immo haud temere sollicitandam esse particulam *non*, c tate positam, satis docent alia nostro simillima: inf. iv, 7, 1 *semel occideris, et de te splendi Fecerit arbitria, Non, Torquate,* te facundia, *non te Restituet pie* 14, 5, *Non si trecenis, quotquot Amice, places illacrimabilem Plut* et sic passim. *Moderere fidem:* *derari*, ut *lyram temperare*, pro *Auditam arboribus*: cf. sup. i, 12, *ribus* est casus tertius. *Non va sanguis imagini*: vana imago, h sine corpore, non redeat in cor vim vitalem a sanguine accipit vitam humanam. *Animæ* mortuo externam speciem corporis, quc habuerunt, repræsentare putab cuntur *imagines* (*simulacra*, sed *vanæ* et *inanes*, sanguine quip et ossibus, h. e. vero et solid destitutæ. In sententiam com Mitsch. laudat Æsch. Agam. 1 Τὸ πεσὸν δ' ἅπαξ ἐπὶ γᾶν Π ἀνδρὸς θανάσιμον Μίλαν αἷμ Πάλιν ἀγκαλέσαιτ' ἐπαείδων. horrorem incutiente; nisi potius cationis proprietatem de virga ramulis nempe sursum erectis c explicandum sit: *aurea virga* Mercurio ψυχοπομπῷ, sup. i, 1 cf. not. *Non lenis precibus fata* non audiens preces, ut viam, qu fato ad Orcum destinati sunt redeant, recludat et aperiat; na pert. iv, 11, 2), *Panditur a janua nigra preces*. Oppian. Ha 394, ἀνέκβατος ἀΐδος εὐνή, ubi empla in hanc sententiam conge

Thracio bacchante magis sub interlunia vento:
Quum tibi flagrans amor, et libido,
Quæ solet matres furiare equorum,
15 Sæviet circa jecur ulcerosum;
Non sine questu,
Læta quod pubes hedera virenti
Gaudeat pulla magis atque myrto:
Aridas frondes Hiemis sodali
20 Dedicet Euro.

CARMEN XXVI.

DE ÆLIO LAMIA.

Musis amicus tristitiam et metus
Tradam protervis in mare Creticum

ego me in pedes, quantum queo, in angiportum quoddam desertum; prostare autem ibi solebant scorta, ut cum Catullo loquar, *semitaria.*

11, 12. *Thracio vento,* h. e. Borea; sic inf. Epod. 13, 3, *Threicius Aquilo;* Græcis enim ex Thracia, ventorum patria, flabat Boreas. *Bacchante magis: τὸ magis* ad *bacchante* referendum esse puto, cum vere venti *sub interlunia,* h. e. eo temporis intervallo ubi nec vetus nec nova luna conspicitur, vehementius, ut tradit Veget. iv, 40, sævire soleant. Cl. Mitsch. sublata post *vento* interpunctione, *τὸ magis* ad *sæviet* in v. 15 trahit, et verba ita inter se conciliat: *Quum tibi amor et libido circa jecur sæviet magis quam Thracius ventus, qui sub interlunia bacchatur.* Sed, ut fatear, hæc ratio nimis dura mihi videtur.

13—15. *Quum tibi flagrans,* cett. quam graviter! pro vulgari, cum libidinis explendæ eris cupidissima. *Matres furiare equorum,* Græcorum *ἱππομανεῖν. Circa jecur,* ut iræ et cupiditatum, ita et libidinis sedem: cf. sup. i, 13, 4. Apposite Cl. Mitsch. laudat Theocrit. xi, 16, *ἔχων ὑποκάρδιον ἕλκος Κύπριδος ἐκ μεγάλας, τό οἱ ἥπατι πᾶξε βέλεμνον·* et xiii, 71, *χαλεπὸς γὰρ ἔσω θεὸς ἦπαρ ἄμυσσεν.* Hinc Macedon. Ep. viii, Anthol. Græc. T. iii, p. 83, *Αἦξον Ἔρως κραδίης τε καὶ ἥπατος:* ubi cf. Jacobs. in Comment. *Ulcerosum,* libidinibus fœde laceratum, *gravius* pro simplici, libidinosum: inf. Epist. i, 18, 72, *Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve.*

17—20. *Læta quod pubes,* [illegible] læta juventus magis delectet[illegible] hedera atque pulla myrto, at fr[illegible] das ventis dissipandas tradat; [illegible] allegoria! pro, quod juvenes ma[illegible] tentur puellis ætate florentibus, [illegible] facessere jubeant. *Hedera vir[illegible]* hedera passim puellæ teneræ [illegible] tur: cf. inf. i, 36, 20, et Ep[illegible] *Pulla,* nam myrti frondes, tenera[illegible] et recens efflorescentes, subnigr[illegible] fere coloris sunt: cum *myrt[illegible]* sponsam, Juliam, comparat Ca[illegible] 21, *Floridis velut enitens My[illegible] ramulis. Aridas frondes:* similit[illegible] per *quercus aridas* designat Hor[illegible] iv, 13, 9. Cl. Mitsch. compara[illegible] rem Æsch. Agam. 79, et Mace[illegible] xvi, 7, 8, Anthol. Græc. T. i[illegible] *Hiemis sodali Euro:* similiter inf. Zephyri *veris comites* dicuntur.

CARMEN XXVI.

Musis, quibus se cordi esse a[illegible] turus, et carmen in Lamiam su[illegible] positurus, tristitiam, metum, et [illegible] curarum publicarum aliorum ani[illegible] ret, procul a se abesse jubet. [illegible] canendis Lamiæ laudibus se imp[illegible] sentit, eum Musarum uni, quam [illegible] celebrandum commendat; qua q[illegible] Musam conversione poetam La[illegible] plus dignitatis et honoris, quar[illegible] verborum laudisque strophis, co[illegible] suus quemque sensus docebit. [illegible] tem poetæ nostri amicus Q.

CARMEN XXVII.

AD SODALES.

Natis in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est: tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
5 Vino et lucernis Medus acinaces
Immane quantum discrepat! impium
Lenite clamorem, sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere

CARMEN XXVII.

Conspicimus jam poetam in media compotatione versantem, et strenue ibi modimperatoris partes agentem. Vix enim sodales, qui nimium vino incaluerant, rixantes, tumultuantes, et poculis invicem se petentes videt, cum statim non sine indignatione exsurgit, eos graviter increpat, et non solum sublato barbarorum inter vina more se quietos tenere jubet, sed eorum animos quoque re, multo magis compotationi conveniente, occupare, et sic a rixa et clamore incondito ad jocum et hilaritatem avertere studet. Appellat igitur rixantium unum, quocum haud alio pacto, nisi is statim puellæ quam amet nomen sibi indicaverit, se bibiturum esse ait; ille primum recusare et tergiversari; Horatius eo acrius instare, et tam laudando ejus in amore honestatem, quam fidem et taciturnitatem suam promittendo, ei tandem persuadere, ut clam puellæ nomen sibi in aures insusurret. Tum Horatius, cum nominata puella, quam bene norat, tanta arte et calliditate juvenes amoris laqueis irretire et irretitos tenere didicisset, ut inde expediri non possent, haud lætum de sodalis sui amore canit augurium. Compara similis coloris carmen Anacr. lvii, 7 sqq. et Theogn. v. 485 sqq.

1—4. *Natis*, h. e. factis, effictis. Martial. xiv, 102, *Accipe non vili calices de pulvere natos*. *In usum lætitiæ*, in eum finem, ut essent lætitiæ instrumenta. *Scyphus*, qui proprie ut *cantharus* (cf. sup. i, 20, 2), Baccho sacer, (Macrob. v, 21), jam pro quovis poculo. *Thracum est*, sc. mos: cf. sup. ad i, 18, 9. *Verecundumque Bacchum Sanguineis prohibete rixis*, h. e. et a compotatione, ubi modes cunde percipi debent Bacchi m cul abesse jubete rixas *sangui* ad vim et cædem spectantes. *Bacchus*, ut sup. i, 18, 7 *Bacch* de verecundo et modico, qua placet, vini usu. *Bacchum pro* pro, rixas removere et arcere sic apud Liv. xxxi, 25, *Agro populationibus prohibere* pro, p arcere ab agris sociorum.

5—8. *Vino et lucernis Med Immane quantum discrepat!* Di potest, quantum cædes a noct potationibus discrepet. *Medu* gladius, quem Medi, h. e. Part i, 2, 51), gestare solebant, ja busque armis quibus cædes p *Immane quantum* pro vulga quantum, h. e. longissime. *Im* insanum, quo præter pietatem e sodales contra sodales assurgu *bito remanete presso*, neque ex l ad rixam surgite; *accumbentes* veteres *se reponebant* (ut inf quitur Sat. ii, 4, 39) *in cubit* sinistrum. *Presso*, h. e. imp innixo sc. pulvillis substratis; villus cœnantium cubito sup Sat. ii, 3, 255 dicitur *cubita* tune in sententiam comparat Phocyl. (Brunck. Gnom. p. 92 Χρὴ δ' ἐνσυμποσίῳ κυλίκων πε νάων Ἡδέα κωτίλλοντα καθ νοποτάζειν.

9—12. Sodales objurgatione bibendi haud iniquo animo acc eum, ut una secum biberet, an casse videntur; hinc dicit: vo

CARMEN XXVIII.

ARCHYTAS.

Te maris et terræ numeroque carentis arenæ
Mensorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quidquam tibi prodest
5 Aerias tentasse domos, animoque rotundum
Percurrisse polum, morituro.

amoris laqueis ab hac meretrice irretitum. Bene in hanc sententiam attulit Cl. Mitsch. Ep. xxxii, Ἀδεσπ. in Anthol. Græc. T. iv, p. 124, Παιδείῳ, Θρασύβουλε, σαγηνευθεὶς ὑπ' ἔρωτι Ἀσθμαίνεις, δελφὶς ὥς τις ἐπ' αἰγιαλοῦ Κύματος ἰμείρων· δρέπανον δέ σοι οὐδὲ τὸ Περσέως Ἀρκεῖ ἀποτμῆξαι δίκτυον, ᾧ δέδεσαι: cf. Lucill. Ep. lxxxviii, in Anthol. Græc. T. iii, p. 46.

CARMEN XXVIII.

Archytas Tarentinus, Pythagoreus, profunda geometriæ et astronomiæ scientia pariter ac morte, qua, naufragio prope Apuliæ litus facto, periisse traditur, notus, jam in hoc carmine, quod totum sententiæ, *de communi moriendi necessitate*, tractandæ destinatum est, cum nauta quodam loquens inducitur. Fingitur nempe nauta quidam, cum forte in Archytæ corpus, fluctibus prope litus Matinum ejectum, incidisset, mirabundus eum ita fere allocutus esse: Ergo ne tu quidem, Archyta, mortem effugere potuisti, et nunc, qui antea immensa maris, terræ, et cœli spatia emensus es, tam exiguum terræ spatium corpore occupas? Cui Archytæ Manes, inde a v. 7 usque ad carminis finem: Non est, quod me occidisse mireris: Tantalus quoque, Tithonus, Minos, et Pythagoras occiderunt, nec ullus quisquam moriendi necessitate exemtus est; sed diverso modo et diversa ætate moriuntur homines; alius in bello, alius in mari, alius in juventute, alius in senectute morti succumbit: equidem naufragio perii; inhumato igitur mihi particula terræ injecta justa persolve; quod si feceris, secundam et quæstuosam navigationem tibi apprecor; at si me neglexeris, justa hujus sceleris te tuosque nepotes manebit pœna: quamvis festinas, hoc tamen pietatis officio, quod brevissimum temporis spatium exigit, antequam ulterius navigas, defungi poteris. Vestigia Græci cujusdam poetæ, quil institerit, ubique in hoc carm animadvertes.

1—6. Nauta usque ad v. *Maris et terræ mensorem*, geo *meroque carentis arenæ mens* meticæ, qua infinitum aren subducere didicerat, peritus olim de *arenæ numero* Arcl Ψαμμίτης inscriptus. *Pa exigui pulveris*, ornate pro, pu exigua pulveris pars: *munus*, servit periphrasi, ut inf. Oc *Cohibent*: apposite et cum pulvis exiguus vel spatium *cohibere*, h. e. capere, retinere, citur Archytam, cujus animu maris, terræ, et cœli spatia plexus et emensus fuerat: i *Nec Stygia cohibebor unda*; i *centæ Pirithoum cohibent ca Matinum*, de ora Calabriæ a Calabriæ promontorio *Ma tentasse domos, animoque rotu risse polum*, pro vulgari, astr ram dedisse. Similiter fere Ptolemæi Reg. Anthol. Græc Οἶδ', ὅτι θνατὸς ἐγὼ καὶ ἐφ ὅταν ἄστρων Μαστεύω πυκι μους ἕλικας, Οὐκ ἔτ' ἐπιψαύ cett. *Tentare aerias domos*, locutio *animo rotundum polu* magis explicat, jam est: cœ sidera explorare, perscrutari passim *tentare* simpliciter dicitur: Virg. Æn. iii, 32, (*tentare latentes*, et sup. i, 1 *nios numeros tentare*. Itaq ad impium ausum, quo Arch losophus, in naturam deorum cum Cl. Mitsch. referre n *percurrere polum* dictum est, *moque omne immensum per* Lucret. i, 73.

Mixta senum ac juvenum densentur funera; nullum
20 Sæva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
25 Particulam dare: sic, quodcunque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperiis, Venusinæ
Plectantur silvæ, te sospite, multaque merces,
Unde potest, tibi defluat æquo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
30 Negligis immeritis nocituram

quâmvis depravari potuerit. *Judice te*, ut tu ipse judicabis; nam cum in inferiore Italia, haud dubie hujus nautæ, h. e. mercatoris, patria, Pythagoræ nomen celebratissimum esset, sane de judicio, quod ille de Pythagora laturus esset, certus esse potuit Archytas; itaque lectio *Judice me*, quam ex conjectura aliorum in textum recepit Jani, neutiquam probanda est, præcipue cum Pythagoræ commune et publicum de eo judicium longe honorificentius sit privato. Erudite et copiose de hoc loco disputat celeberrimus Wolfius in Opusculis sive, *Vermischte Schriften und Aufsätze* (*Hall.* 1802), p. 431—452. *Non sordidus*, haud contemnendus, per λιότητα pro, magnus, gravis: *auctor naturæ verique*, doctor eorum quæ in rerum natura latent, et quæ vera aut falsa sunt; vel, qui in rerum naturam penetrare, et vera a falsis discernere docet, h. e. philosophus. Sic *auctor* pariter de philosophiæ doctore apud Cic. Off. ii, 2, *Quamquam in antiquissima philosophia, Cratippo auctore, versaris. Sed omnes una manet nox*, cett. cf. in hanc sententiam sup. i, 4, 19; inf. ii, 3, 21, et 14, 11; Propert. iii, 20, 21, *Sed tamen huc omnes, huc primus et ultimus ordo, Est mala, sed cunctis ista terenda via.*

17—20. Diversa mortis genera latius exsequitur Stat. Silv. ii, 1, 210 sqq. et alii, quos ad h. l. laudavit Cl. Mitsch. Qui in bello pereunt, sublimiore imagine a *Furiis Marti spectaculo dari* dicuntur; scilicet *Furiæ*, quæ in prœliis adsunt (cf. Virg. Æn. vii, 324 sqq.), instigant et in furorem conjiciunt pugnantes, quos immitis, qui et ipse adest, Mars sævo cum joco cædi videt. *Avidum*, omnia absorbens et deglutiens. *Densentur*, coacervantur, a *densere*, verbo Lucretiano. *Nullum Sæva caput Proserpina fugit*, inversa constructio pro, nullum caput fugit sævam Proserpinam, h. e. nullus adhuc e crinis sævæ Proserpinæ manibus se ducere potuit. Datum nimirum est serpinæ id negotii, ut mori desti crinem de vertice abscinderet. Virg. iv, 698, *Nondum illi flavum Pros vertice crinem Abstulerat, Stygioque damnaverat Orco.* Scilicet ut vict pilis in fronte evulsis et in ignem co tis (cf. Virg. Æn. vi, 245, quod pr καράρχεσθαι dicebatur), diis superi morti destinati, crine abscisso, tam victimæ, diis inferis consecrabantur. andem sententiam Noster inf. Sat. i 94 ita variavit: *neque ulla est Aut m aut parvo leti fuga.*

21, 22. *Me quoque*, cett. ergo eg que perii, et quidem naufragio. N *rapidus comes devexi Orionis*, ornat vulgari, tempestas. Nam sub oc Orionis (Virg. Æn. vii, 719, *Sæva hibernis Orion conditur undis*) fure tempestatem ciere solent venti (He Ἔργ. 621, Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων ουσιν ἀῆται). Hinc *Notus* (*quo na biter Hadriæ Major, tollere seu ponere freta*, sup. i, 3, 15) dicitur *comes O devexi*, h. e. occidui; similiter Orio occasum se vergens inf. Od. iii, 27 vocatur *pronus*. *Obruit*: Virg. Æn 336, *Obruit Auster, aqua involvens na que virosque. Undis Illyricis*, fluc maris Illyrici, h. e. Adriatici.

23—29. *Ne parce malignus arenæ*, noli, quæso, tam maligno et inhuma me esse animo, ut operæ parcas, vel veris, particulam levis pulveris (ψαμ μόριον βραχὺ in simili re apud Di Zon. Ep. ix, 7, Anthol. Græc. T. i 70) inhumato meo corpori injicere; cum veteres teneret opinio, animam i pulti corporis non posse quieti dari, centum annos circa Stygem vel corpus errare, nihil inhumati cor

Non ante devictis Sabææ
Regibus, horribilique Medo
5 Nectis catenas? Quæ tibi virginum
Sponso necato barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
10 Arcu paterno? Quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, et Tiberim reverti,
Cum tu coemtos undique nobiles
Libros Panætî, Socraticam et domum
15 Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

1—5. *Beatis nunc Arabum invides Gazis*, quasi compulerit Iccium ad militiam divitiarum in Arabia Felice sibi colligendarum cupiditas. *Nunc*, cum vi, tu, qui ante, ut philosophus, a divitiarum quærendarum studio alienissimus fueras. *Beatæ gazæ* sunt quibus censentur beatiores, quæ sunt beatiorum; sic apud Catull. lxviii, 14, *dona beata petere* pro, dona quæ sunt beatiorum petere. *Et acrem militiam paras Non ante devictis Sabææ Regibus*, quasi summa belli posita sit in hoc novo ex philosopho facto milite, qui solus et unus non ante devictos Sabææ reges devincere possit: quam salse! *Sabææ Regibus*. Sabæa, Arabiæ Felicis pars, pro totis ejus finibus; habebat autem unaquæque Arabiæ Felicis pars suum regulum. *Non ante devictis*: nondum enim usque ad Arabiam Felicem, quam philosophus noster nunc perdomiturus erat, Romanorum arma penetraverant. *Horribilique Medo*: exercitum enim illum, quem secuturus erat Iccius, ad Parthos Indosque simul debellandos destinatum fuisse, ex locis sup. i, 12, 56, et inf. i, 35, 31 colligi potest. *Horribili*, hosti vel maxime fortitudine sua Romanis timendo. *Nectis catenas?* scilicet ut iis constringantur captivi ante Iccii victoris currum triumphalem ducendi.

5—10. *Quæ tibi virginum*, cett. sensus: quam magnificus tibi victori accedet honor, quando regia virgo, cujus sponsum necasti, tibi serva, et puer regius, bene in sagittarum jaciendarum arte exercitatus, pincerna erit? *Quæ virginum barbara* pro vulgari, quæ virgo barbara, vel, quæ barbararum virginum; per *virginem barbaram* intelligo *regiam*, quæ inf. iii, 2, 8, ubi pariter de Romanorum fortitudine, sponsis barbararum virginum im mo est, plenius *adulta bellant virgo* dicitur: *puer quis ex aula* bum vel Parthorum regis cujus puer regius. *Ad cyathum statu* vinum infundat et ministret, h. toris munere fungatur. *Statui* Cl. Mitsch. laudat Auson. Idyl 19, *Stat Joris ad cyathos, ga Dardanius Tros*. *Capillis unctis* conviviorum magnificentiam et s pertinebat quoque pincernarum mositas, quam externus eoru inter alia in crinibus eleganter et unguendis positus. *Doctus sa dere Sericas Arcu paterno?* Non pretibus hæc adjecisse poetam puerum ab ingenuis, quibus ill fuerit, artibus commendaret; se eum, ut sagittarum jaciendarum mum, redderet terribilem: hi quoque ab Iccio vincendus p *horribilis* dicebatur. His omnib magnum, quod Iccius nunc su crimen innui, sponte apparet. *sagittas Arcu*, paulo audacius pr ex arcu tento jacere; nisi qu simpliciter pro, dirigere, dictu Similiter *telum tendere* dixit V v, 508, *Post acer Mnestheus ad stitit arcu, Alta petens, pariter telumque tetendit*. *Sericas*, ab populo, Seribus, jaculandi arte mis; est igitur *Sericus*, nisi fo gentem, Seres, ab Iccio domand respexerit epitheton ornans, ut p v. 15, *Loricæ Iberæ*; et iv, 9, 17, *arcus*: i, 15, 17, *Gnosius calam* 5, *Medius acinaces*: i, 16, 9, *Nor* et ejusmodi generis alia. *Paterno* qui eo usus fuerat, accepto.

CARMEN XXXI.

AD APOLLINEM.

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? Non opimas
Sardiniæ segetes feracis;
Non æstuosæ grata Calabriæ
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quæ Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calena falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: dives et aureis
Mercator exsiccet culullis
Vina Syra reparata merce,

CARMEN XXXI.

Cum die solemni, quo Augustus Apollinis templum in Palatino rite dedicaverat (U. C. ut tradit Dio liii, 1, DCCXXVI), nemo non, tam publice, quam privatim, vota nuncuparet; Horatius secus in his votis a vulgo sentiens, neque opes, neque latifundia, neque alia quibus vulgo censetur humana felicitas, sed res tantum ad vitam sustentandam necessarias, tum animi corporisque sanitatem, honestam denique et possessos studio exhilarandam senectutem ab Apolline sibi expetit.

1—4. Finge tibi Horatium ex media quasi turba precantium, et certatim variis votis Apollinem fatigantium, in hæc, quibus carmen exorditur, verba erupisse: *Quid dedicatum poscit Apollinem vates?* h. e. at quid ego peto ab Apolline, cui hodie templum consecratum est! Pro *ego* significanter posuit *vates*, ut ostendat, se pro eo, quod sibi poetæ insit, ingenio longe distare ab humiliore sentiendi ratione populi, rebus vanis atque inanibus felicitatem humanam metientis. *De patera novum Fundens liquorem?* h. e. novum vinum libans; novum enim vinum adhiberi solebat in libationibus, hinc sup. xix, 15, *patera bimi meri*. *Opimas segetes*, h. e. pingues agros (πίονας ἀγροὺς Homer.), sic *seges* pro agro apud Tibull. i, 3, 61, *Fert casiam non culta seges;* sed recte quoque *opimæ segetes* explicari possunt de ubertate frugum, quæ ex opimis segetibus colliguntur. *Sardiniæ feracis:* de Sardiniæ fertilitate vid. Mel. ii, 7; Val. Max. vii, 6. In sententiam Cl. Mitsch rat Pind. Nem. viii, 63.

5—8. *Grata*, sc. dominis, quas delectat magnorum armentorum Calabriæ, ob egregia enim hujus pascua alebant ibi bestiores an greges: cf. inf. Epod. 1, 27. præcipue sub sidere *fervido:* inf. 27, *Pecusve Calabris ante sidus Lucana mutet pascua*. *Ebur Ind* magnificentiam apud veteres inprimis supellex affabre ex ebo in summo autem pretio fuisse cum operose docet Cerda ad Vir 57. *Liris* (nunc *Garigliano*), Latium et Campaniam divides utramque ripam agri fertilissimi *Mordet*, exquisitius pro, alluit; *rodere* apud Lucret. v, 257, *et dentia flumina rodunt;* et sic su i, 22, 8, *lambit;* et inf. ii, 3, 1 *Taciturnus*, similiter hic leniter fluens fluvius apud Sil. Ital. iv, 3 *tas ripas perstringere* dicitur.

9—16. *Premant Calena falc dedit Fortuna, vitem:* alii in C possideant colantque vineas. F *mere vitem* est, inutiles vitis ram putare, quod dicebatur *putatio;* ipsa dicta est *putatoria* apud F 43, 1; cf. Voss. ad Virg. Geo. Similiter *falce premere* pro, a dixit Virg. Geo. ii, 401. *Cale* ex vulgari ratione ad *vitem* referri doctiore ratione ad *falce* poeta plane et sup. i, 20, 9, *prælum Cale*

Lesbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navim,
Liberum et Musas, Veneremque, et illi
Semper hærentem Puerum canebat,
Et Lycum, nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phœbi, et dapibus supremi
Grata testudo Jovis, o laborum
Dulce lenimen, mihi cunque salve
Rite vocanti.

CARMEN XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Albi, ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glyceræ, neu miserabiles

Sæculari, Augusti auctoritate composito, singulari carmine (iv, 6) prælusit, ita hoc quoque alii cuidam gravioris argumenti carmini, v. c. duobus illis carminibus, quibus, Augusto poscente, Drusi et Tiberii victorias celebravit (iv, 4, iv, 14), prælusisse videri potest. *Pro poscimur* dedit Bentleius, *poscimus*; sed hæc lectio, licet docte a Bentleio adstructa, mihi parum probatur. *Vacui*, h. e. otiosi. *Vivat*, h. e. duret, permaneat: inf. Epist. i, 19, 2, *Nulla placere diu, nec vivere carmina possunt*; Liv. xxxix, 40, de M. Porcio Catone, *Vivit immo vigetque eloquentia ejus, sacrata scriptis omnis generis*; ubi plura exempla de hoc usu verbi *vivere* congessit diligentia Drakenborchii. *Hunc in annum et plures*, pro tenui, semper, perpetuo. *Latinum*, nam idem barbiton Alcæo olim dixerat carmina Græca. Laudant Fragm. Sapph. Ἄγε μοι, δῖα χέλυ, φωνάεσσα γένοιο; et Theogn. 739.

8—12. *Modulate*, non passive accipiendum, sed supplendum est *carmina*; quemadmodum enim vers. antec. barbiton *carmen dicere* Horatio, ita olim ille *modulatus esse carmina* dicitur *civi Lesbio*, h. e. Alcæo. *Qui ferox bello*, cett. sensus qui quamvis fortis miles, tamen inter ipsum armorum strepitum, vel post superatum in mari tempestatis periculum, navi ad litus appulsus, vel Bacchum, vel Musas, vel Venerem, vel Amorem, vel p quem deperibat, puerum Lycum *Jactatam navem litore religare* e tempestate in mari jactatam ad i pellere et ibi alligare; sic *pinus religata* pro, alligata apud Ovid. 248, et passim alibi. *Liberum* enim Alcæus ᾄσματα παροίνια, fragmenta quædam exstant apu næum ix, 8, p. 430. *Lycum*, q delicias, ut Anacreon Bathyllum nibus celebravit Alcæus.

13—16. *Decus Phœbi*, insigne mentum Apollinis. *Et dapibus Grata testudo Jovis*; ipse Jupit inter dapes lyræ ab Apolline cantu deleniri solebat: vid. Hom i, 603; hinc φόρμιγξ δαιτὸς ἔτα *laborum Dulce lenimen*. O ly cantus tui dulcedine animum l fessum recreare soles. *Mihi cun Rite vocanti*. Sis mihi propitia, cunque, ut mihi adsis, te rite rog e. benignam et facilem te mihi quandocunque te, ut decet, tract mus est. *Cunque* pro, quand *Salve*, χαῖρε, vox solemnis tam i landis diis hominibusque, quos n pitios atque benevolos esse cupim in aliis rebus, quas nobis gratissi cundissimasque accidere significa

Decantes elegos, cur tibi junior
Læsa præniteat fide.
Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor, Cyrus in asperam
Declinat Pholoen: sed prius Appulis
Jungentur capreæ lupis,
Quam turpi Pholoe peccet adultero.
Sic visum Veneri: cui placet impares
Formas atque animos sub juga aenea
Sævo mittere cum joco.

CARMEN XXXIII.

Albium Tibullum, graviter de prælato sibi a *Glycera* juniore amatore dolentem, communem illam fortunam, qua parum sæpe in amore conspirent animi, secum reputare jubet; eique tam aliorum, qui eandem in amore experti fuerint sortem, quam sui ipsius exemplum solatii loco proponit. Scriptum hoc carmen esse in nobilissimum poetam Tibullum, ne dubita; nam is, si quis alius, decantavit elegos *miserabiles*, h. e. mollissimi animi sensus egregie exprimentes, et querelas passim de perfidia vel Deliæ, vel Nemesis, vel Neæræ, vel Pholoes (quarum unam sub ficto nomine *Glyceræ* latere magis ut credam adducor, quam ut Glyceram in deperditis Tibulli carminibus fortasse celebratam esse existimem,) continentes. Tibullum autem pariter ac Virgilium dignum ab Horatio, quem singulari amore complecteretur, habitum fuisse, quis sibi non persuadeat? Ad eundem scripta est inf. Epist. 4 lib. prim.

1—4. *Memor Immitis Glyceræ*, h. e. cogitatione de perfidia duri pectoris Glyceræ animum tuum crucians. *Miserabiles*, flebiles et miserationem moventes; sic philomela, de pullis sibi detractis querens, *carmen miserabile integrare* dicitur apud Virg. Geo. iv, 514; et sic *miserabiliter* (h. e. flebiliter) *scriptæ literæ* apud Liv. xxvi, 3. *Cur*, propterea quod, ut inf. Epist. i, 8, 10. *Tibi præniteat*, pro tenui, tibi præferatur, te potior sit apud Glyceram, (*læsa fide*,) quæ datam tibi in amore fidem læsit. Ceterum fuerunt, qui, cum non satis assequerentur, quomodo Tibullo poetæ, qui jam ætatis anno xxxi diem supremum obierit, junior a puella præferri potuerit, vix ad illum hoc carmen scriptum esse, autumarent. Sed quam sæpe accidere solet, ut puellæ vel viginti quatuor annos nato juveni alium eo juniorem præferant!

5—9. Nexus et sensus: non tibi soli, sed aliis idem in amore accidere solet. Lycoris quoque amat Cyrum, at Cyrus sectatur Pholoen, ab ejus amore vel maxime abhorrentem. Scilicet sic res in amore constituta est ex decreto Veneris, quæ ex amantium, neque forma neque animis sibi respondentium, conjunctione duro pectore voluptatem capit! Comparant in hanc sententiam Mosch. Idyll. vi, 1 sqq.: Ἥρα Πάν Ἀχῶς τᾶς γείτονος, ἤρατο δ' Ἀχὼ Σκιρτητᾶ Σατύρω, Σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδαν, cett. adde Callim. Ep. xxxiii, 5. *Tenui fronte*, in tenui enim et augusta fronte pars venustatis spectari solebat apud veteres; hinc puellæ, ut observat ad h. l. Mitsch. comam in frontem usque eo demittebant, ut βραχὺ τῷ μετώπῳ μεταίχμιον relinqueretur: Lucian. T. ii, p. 441, edit. Reitz., Martial. iv, 41, 9. *Declinat*, sc. animum a Lycoride aversum. *Sed prius Appulis*, cett. laudant Aristoph. Pac. 1076, πρὶν κεν Λύκος οἶν ἡμεναιοῖ, et Virg. Ecl. viii, 27, *Jungentur jam Gryphes equis*, cett.: cf. inf. Epod. 16, 30. *Jungentur*, sc. amore vel coitu; sic *Venerem cum trucibus feris jungere* dixit Tibull. i, 9, 76: cf. Heins. ad Ovid. Rem. Am. 407. *Turpi peccet adultero*, inhonesto Cyri amore castitatem suam pollui patiatur.

10—12. *Sic visum Veneri*, formula de rebus, quæ, uti ex voluntate et decreto deorum constitutæ sunt, ita fieri omnino debent. Ovid. Met. i, 366, *Sic visum superis*, et sæpe alibi: cf. Burm. ad Virg. Æn. ii, 427. *Cui placet*, cui volupe est. *Impares formas*, formosos ac deformes. *Impares animos*, homines diversi ingenii. *Sub juga aenea mittere*, constringere amoris vinculo firmissimo, pro simplice, copulare, conjungere. *Juga*, notissima translatione de amoris vinculis, quibus conjugantur amantes: *aenea*, quæ non facile solvi possunt, quæ, qui amat, non facile rumpere vel iis se expedire potest: inf. iii, 9, 17, *Quid si prisca redit Venus, Diductosque jugo cogit aeneo?* simpliciter de amoris vinculo firmissimo. *Sævo cum joco*: hæc duri pectoris χαιρεκακία de amantium dolore passim Veneri tribuitur.

Ipsum me melior quum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
15 Libertina, fretis acrior Hadriæ
Curvantis Calabros sinus.

CARMEN XXXIV.

Parcus Deorum cultor et infrequens,
Insanientis dum sapientiæ
Consultus erro, nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus

13—16. *Melior Venus*, puella mollioris et mitioris ingenii; nam Myrtale, cui opponitur, fuit vehementior et iracundior. *Venus* pro, puella, ut sup. i, 27, 14. *Grata detinuit compede*, h. e. amoris sui dulcedine ita me ceperat, ut ceteras omnes præ ea contemnerem: *compes*, quæ alias est dura et molesta, suavi oxymora jam dicitur *grata*, quia ipsa servitus apud Myrtalen Horatio fuit grata. Infra quoque iv, 11, 24, dives quædam et lasciva puella Telephum *grata compede vinctum* tenere dicitur. *Acrior*, iracundior, ferventior (nos, *ein Brausekopf, aufstürmend*). *Fretis Hadriæ Curvantis Calabros sinus*, h. e. fluctibus maris Hadriatici ad litus Calabriæ in sinum se curvantis; sive, quod ad litus Calabriæ, ut cum Virg. Æn. i, 161 loquar, *Frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos*; ubi enim hoc fit, ibi sane mare multo vehementius fervet: cf. inf. iii, 9, 23.

CARMEN XXXIV.

Horatius, cum, neglecto deorum cultu, temere eorum, qui nullam deos rerum humanarum curam habere statuerent, sapientiam secutus esset, audito repente in cœlo sereno tonitru se adeo perculsum esse narrat, ut divinitus quasi monitus statim ab impia ista animi perversitate ad mentem saniorem redire cœperit. In hac nova igitur, deos omnino esse, qui omnia gubernent, persuasione, sententias de divina in res humanas potentia subjungit gravissimas. Jam vero cum Horatius, quamvis in nullius magistri verba (ut ipse fatetur inf. Epist. i, 1, 13) juraverit, h. e. nulli philosophiæ sectæ unice addictus fuerit, Epicureorum tamen placita, ad vitæ jucunditatem et voluptatem spectantia, studiose amplexus sit; equidem illum non tam abjurare Epicuream philosophiam et ad Stoicam se convertere, vel adeo Stoicorum disciplinam traducere (quod ne nulli, ut aliorum argutias taceam, opin sunt), sed gravem illum Epicureorum rorem, *deos nihil curare homines*, hoc pr cipue argumento, quod horrendum in co puro auditum sit tonitru, quale in co puro audiri posse ipsi quoque Epicu (Lucret. vi, 245 et 399) negabant, refe lere voluisse existimo.

1—5. Sensus: ego, qui deorum cultu adhuc neglexeram, falsa scilicet Epicur orum opinione, *deos nihil curare res huma nas* deceptus, nunc, meliora edoctus, viam rectam, a qua aberraveram, redi cogor. *Parcus Deorum cultor et infr quens*, qui raro deos colit, nec eorum tem pla frequentat; *rò parcus* ad munera, qu parca manu diis offerantur, referre noli *Insanientis sapientiæ Consultus*, imbutu præceptis sapientum, h. e. Epicureorum in iis, quæ contra divinam providentia disputant, insanientium: *insaniens sap entia* pertinet ad oxymora, de quibus in gentem exemplorum copiam congessit dili gentia Rittershusii ad Oppian. p. 29—32 adde Jens. ad Lucian. Merc. Conduc T. i, p. 698, et quos laudat Albert. a Hesych. T. i, p. 275, n. 4. *Retrorsu vela dare*, retro navigare; *iterare cursu relictos*, redire in viam relictam, ἀναστρέχειν. Vulgata lectio cum sensum com modum fundat, nec mihi sollicitand videtur. Sed qui immoderatos risus tol lunt, quod jam a N. Heinsio ad Ovid Met. viii, 173 propositam lectionem *relec tos* pro *relictos* tam operose defensum iveri Bentleius, næ illi a doctrina, quæ passim fraudi fuit magno Bentleio, mirum quantum discrepant! Nam *iterare cursus relectos* profecto non est, ut isti carpunt, cursus iteratos iterare; sed cursus relegendo repetere, ut *flexos arcus incurvare* apud Virg. Æn. v, 500, pro, flectendo arcus incurvare: de locutione proba et

CARMEN XXXV.

AD FORTUNAM.

O Dea, gratum quæ regis Antium,
Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:
5 Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus: te dominam æquoris,
Quicunque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.

rum agitatione gravem sententiam eximis: de *Fortuna, tes auata*, vel. Comment. de *alatis imaginibus*, p. 30. *Sunt* [illegible] *superos*, *auferre* [illegible]: *pumam* pro. impetuosse.

CARMEN XXXV.

Quantum ars et ingenium magni poetæ in simplice aliqua sententia exornanda valeat, id ex hoc et hac similibus Horatii carminibus optime intelligi potest. Conscripserat Augustus U. C. DCCXXVI duos exercitus eo consilio, ut alterum ipse contra Britannos duceret, alterum duce Ælio Gallo in Arabiam mitteret. Horatius igitur, jam preces in hoc carmine pro felicissimo utriusque expeditionis eventu facturus, vulgarem sententiam, *O Fortuna, serva Cæsarem cum exercitu contra Britannos profecturum, et fac, ut arma a bellis domesticis ad domandas gentes barbaras convertantur*, Fortunæ potentiam celebrando ita amplificavit, ut carmen exiret splendidissimum. Si quis cogitaverit, quam sæpe felix bellorum exitus a Fortunæ favore et arbitrio pendeat, is, poetam in concervandis summæ hujus deæ potentiæ imaginibus tam multum et copiosum fuisse, non adeo mirabitur. Optime autem totius hujus carminis finem ita constitui posse puto, si illud dixeris *hymnum in Fortunam, quem ad hujus deæ favorem, Augusto contra Britannos profecturo conciliandum, pia mente cecinerit*. Sic argutiis, quibus onerarunt hoc carmen nonnulli interpretes, facile supersedere possumus.

1—4. *Gratum quæ regis Antium*, h. e. quæ imperii tui sedem habes Antii, urbe præ ceteris tibi cara; quemadmodum nempe Venus ob præcipuum, quo in insula Cypro gaudebat, cultum, sup. [illegible] Cypri, et 1, 30, 1. regina [illegible] pellatur. ita *Fortuna*. Antii impi[illegible] *gnissime* culta. *Antium* regem [illegible] Fuit autem *Antium* (nunc Anzo [illegible] oppidum Latii maritimum, Fortun[illegible] nobilissimum: cf. Torrent. ad [illegible] Phil. a Turre Monumenta vet. A[illegible] *Præsens*, quæ statim potes; [illegible] *sentes* dicuntur, qui præsentia su[illegible] potentiam suam declarant, potens[illegible] sim quoque, qui præsens, h. e. cel[illegible] auxilium ferunt. *Imo tollere* [illegible] *Mortale corpus*, h. e. mortales ex [illegible] summum gradum extollere. *Supe[illegible] tere funeribus triumphos*: splendi[illegible] toriam mutare in cladem. Cl. [illegible] explicat: "pompam triumphalem [illegible] brem mutare, ut pro triumpho, qu[illegible] acturus erat, funus ejus ducan[illegible] quam rem ille laudat exemplum [illegible] Auct. Consol. ad Liv. 27. Se[illegible] major et potentior apparet Fortu[illegible] riam in cladem mutando, quam tri[illegible] triumphantis morte funestando!

5—8. *Te pauper ambit*, cett. nun[illegible] omnes homines, et pauperes et d[illegible] populi barbari, et nos, et tyranni ve[illegible] atque metuunt. *Ambit*, cum dele[illegible] adit; habet enim notionem ver[illegible] *Sollicita*, quam sollicito pectore p[illegible] rum suorum incolumitate fundit r[illegible] nus. *Dominam æquoris*: in Fortu[illegible] potestate positi sunt casus, quib[illegible] gantes in mari se exponunt; Cl. [illegible] rem bene illustrat loco Pind. O[illegible] sqq. Respexisse autem poeta v[illegible] hoc cultu, a ruris colono et navi[illegible] Fortunæ exhibito, antiquam hu[illegible] imaginem, qua illa in vett. mo[illegible] altera manu *cornu copiæ*, altera [illegible]

Utcunque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.
At vulgus infidum et meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum fæce siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.
Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, et juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu cicatricum et sceleris pudet
Fratrumque. Quid nos dura refugimus
Ætas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manum juventus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? O utinam nova
Incude diffingas retusum in
Massagetas Arabasque ferrum.

adfuso *liquefacto plumbo*, ne uncus inde dissolvi posset; *severus*, horrendus, sævus; sic *Eumenidum amnis* apud Virg. Æn. vi, 374, *severus* dicitur: cf. Geo. iii, 37. His omnibus autem instrumentis, quæ non sine animi quodam horrore *Necessitatem* præ se ferre conspicimus, nil nisi vim Fortunæ indomitam et insuperabilem designari, vix est quod moneam.

21—24. Sensus: *Spes* et *Fides* te *adversam* quoque colunt, nec a te recedunt, quando ex *secunda* in *adversam* mutata potentiorum domos relinquis; sed ceteri, qui tibi *secundæ* tantum adhærent, vulgus infidum, meretrices, parasiti, te *adversam* fugiunt; h. e. veri amici in fortuna adversa fidem, falsi perfidiam probant. *Spes*, quæ adest Fortunæ adversæ, ut miseros melioris sortis solatio recreet; hinc Ἐλπίδες Τύχης ἑταῖραι apud Macedon. xxxix, 1, in Anthol. Græc. T. iv, 92. *Rara*, quia raro amici in utraque fortuna fidem præstant, significanter ipsa dea dicitur *rara*, h. e. raros cultores habens. *Albo*, ad candorem animi designandum; *abnegat*, sc. se. *Utcunque*, quandocunque, tum quoque, quando. *Mutata veste*: finge tibi *Fortunam secundam* splendida, *adversam* sordida veste indutam; mutat igitur vestem splendidam cum sordida, quando ut dea adversa apparet.

26—28. *Cadis Cum fæce siccatis*, postquam ad fæcem usque vinum ebiberunt, h. e. omnes opes consumserunt et devorarunt. *Dolosi ferre*, Græce pro, as quam ut ferant; sic inf. Sat. i, *piger ferre* pro, nimis piger qu ferat. *Jugum*, h. e. inopiam, ta jugum et onus. Comparant Pind x, 147, Παῦροι δ' ἐν πόνῳ πιστοὶ β καμάτου μεταλαμβάνειν.

29—32. Jam, captata quasi Fo per hymnum in ejus potentiam de tum, benevolentia, subjungit prec Cæsare. *Ultimos Britannos*. Sic teri opinione, ultimam oræ occid insulam esse Britanniam: apud Ca quoque *Britanni* dicuntur *ultimi*; *tremi* Virg. Æn. viii, 727; Luc. vi *Examen*, apposite a nova apum translatum ad exercitum recens ex j bus conscriptum. *Eois partibus*, orientali, Arabiæ Felicis populis argum. sup. ad Carm. xxix. *Oceano* maris Indici, ab ortu solis rubes accolis.

33—40. *Eheu cicatricum et s* cett. hæc subita ad bella domestica versio, et dira malorum, quæ illa pr runt, exsecratio, ad votum, ut bel patria ad barbarorum vincendorum avertatur, egregie ducit. *Sceleri* sup. i, 2, 29. *Fratrumque*: copios hanc sententiam Lucan. ii, 286, *per viscera ferrum Exegit famulus maduere paterno Sanguine—in fr cecidérunt præmia fratres. Intactus* pollutum. *Nefasti*, scelesti. *Diff*

Neu multi Damalis meri
Bassum Threicia vincat amystide:
Neu desint epulis rosæ,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putres
Deponent oculos; nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Lascivis hederis ambitiosior.

CARMEN XXXVII.

AD SODALES.

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus, nunc Saliaribus

onibus. *Bassum*, insignem inter sodales potatorem. *Amystide*, h. e. uno spiritu et haustu poculum exhauriendo: *amystis* est vox Græca, Hesychio interprete, *συνεχὴς πόσις*, hinc apud Anacr. xxi, 2, *πίνειν ἀμυστί*· vocatur hæc avidius uno haustu vinum absorbendi ratio Thracia, a nota Thracum vinolentia: laudant Callim. Fragm. (Bentl. cix, p. 481, edit. Ernest.) *Καὶ γὰρ ὁ Θρηϊκίην μὲν ἀνήνατο χανδὸν Ἄμυστιν ζωροποτεῖν*. *Apium vivax*, diu viridem colorem suum servans; *breve*, breve tempus florens, ut *brevis rosa* inf. ii, 3, 13. Ceterum florum usus in lætis conviviis notissimus: cf. inf. Carm. xxxviii, et multa in hanc rem congesta a Fulv. Ursin. in Append. ad Ciaccon. de Triclin. p. 263 sqq.

17—20. *Deponent*: suaviter amantes, qui obtutum in puella figunt, vel uno obtutu in ea hærent, *deponere in puellam* dicuntur *oculos*, et quidem *putres*, h. e. amore tabescentes, libidine natantes, lascivos: cf. sup. ad i, 19, 8. Comparant Theocrit. i, 90, *Καὶ τὺ δ', ἐπεί κ' σορῇς τὰς παρθένος, οἷα γελεῦντι, Τάκεαι ὀφθαλμώς*. *Nec Damalis novo Divelletur adultero, Lascivis hederis ambitiosior*: nec Damalis ab novi amatoris amplexibus, quibus arctius hedera se implicabit, per alium se divelli patietur. *Lascivis hederis*: similiter Hor. arctos complexus cum hedera ubique se implicante comparat inf. Epod. 15, 5, *Arctius atque hedera procera adstringitur ilex, Lentis adhærens brachiis*: cf. Catull. lxi, 34, 35. *Hedera* autem, ob ejus amplexus cum lasciviorum amplexibus comparata, ipsa suaviter dicitur *lasciva*, quod respondet fere nostro, *buhlend*. *Ambitiosior*, magis brachiis suis ambiens, h. e. arctius et t inhærens atque se implicans.

CARMEN XXXVII.

Quo gravius fuit periculum qu mano imperio moliebatur Cleopa lætior Romanis debebat esse nun morte, quam Cleopatra, cum an pugnam Actiacam (DCCXXIV) cap ab Augusto Alexandria, aspidis ad admotæ morsu, ne in triumphum tur, sibi conscivit. In hujus public lætitiæ societatem dum poeta sodal evocat, et, quomodo Cleopatra, ad primum ab Augusto victa, deinde eo redacta fuerit, ut violenta morte sublimiore spiritu enarrat, alia quasi Augusti, ut Romani imperii statori des in hoc carmine celebrat. C cum hoc carmine inf. Epod. 9; Vir viii, 675; et Propert. iii, 11, et iv,

1—4. *Nunc* cum vi ter repetitum die, si quo alio, ubi lætissimus de C træ morte nobis accidit nuncius, pe et saltationi indulgendum est. Ir est Noster, ut observant interpretes, argumenti carmen Alcæi, cujus versus servavit Athenæus, x, 8, Νῦ *μεθύσκειν, καί τινα πρὸς βίαν ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος*. *Nunc S bus*, cett. hic dies, si quis alius, epulas, diis in templis apponendas lectisternium sive supplicationem exi In supplicationibus enim, ubi diis res præclare in bello gestas, vel ob f quendam rerum eventum publice agebantur, lautiores epulæ in eorum plis apponi, et circa eas strati lect pulvinaria, quibus dii ad cibos capi

Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
20 Hæmoniæ: daret ut catenis
Fatale monstrum; quæ generosius
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe cita reparavit oras;
25 Ausa et jacentem visere regiam
Vultu sereno, fortis et asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum;
Deliberata morte ferocior:
30 Sævis Liburnis scilicet invidens

qui *vero* opponitur, expressit Noster per *mentem lymphatam Mareotico*. *Lymphatus* (*νυμφόληπτος*) proprie dicebatur, qui Nympham aquaticam conspicatus aquam timeret (nos, *wasserscheu*); unde deinde de eo, qui vel subito terrore offusus, vel mente alienatus, vel furore correptus esset: vid. Cuper. Observ. iii, 12. Jam vero cum Cleopatra vix pugna navali ad Actium commissa ita alienata esset animo, ut nulla adhuc urgente necessitate statim fugam capesseret; ille terror vanus salse ad ejus vitam luxuriosam simul notandam *menti lymphatæ Mareotico*, h. e. offusæ et exsternatæ vino Mareotico, sive ejus ebrietati, tribuitur: cf. Bentl. *Mareoticum*, vinum nobilissimum, ad Mareotidem paludem super Alexandria natum: cf. Heyn. ad Virg. Geo. ii, 91. *Ab Italia*, quo tetenderat Cleopatra; *remis adurgens*, primum nempe Cæsar Liburnas naves fugientem Cleopatram premere jussit, deinde post aliquod temporis intervallum ipse eam ad Alexandriam usque persecutus est. *Accipiter velut*, sc. premere solet; *molles*, timidas; primas lineas hujus comparationis duxit Homerus, Iliad. xxii, 139, Πηλείδης δ' ἐπόρουσε—Ἤτε κίρκος ὄρεσφιν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν, Ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν· cf. Virg. Æn. xi, 721, ubi plura tam Græcorum quam Latinorum poetarum in hanc rem exempla conduxit Cerda. *Nivalis Hæmoniæ*, Thessaliæ, ab antiquo rege *Hæmone*, quæ nunc a tempore, quo lepores in campis venator indagare solet, *nivalis* dicitur. *Daret ut catenis*, eo scilicet consilio, ut ex more solemni *catenata* ante currum triumphalem duceretur. *Fatale monstrum*, horrendæ et inauditæ cupiditatis mulierem, fato quodam a diis iratis Romano imperio immissam, quam graviter! Similiter Cicero Catilinam ob dira ejus consilia *monst* et *prodigium* vocat in Cat. ii, 1. *Ded Ægypti, Latii feralis Erynnis* audit C patra apud Lucan. x, 59. *Genere* nobiliore et honestiore mortis genere, q quod se captivam maneat. *Expavit ens* arreptum enim telum, quo vim sibi illa erat Cleopatra, cum Proculeius eius Cæsarem abductum venisset, vix vi ex manibus extorqueri potuit, ut narrat P tarch. in Vit. Anton. p. 952. *Nec latu Classe cita reparavit oras*, h. e. nec, mortem effugeret, occultiora, quibus l ret, loca cita classe parare, h. e. anc studuit. *Reparare* pro simplice *parare* sup. i, 31, 12, *Vina reparata* pro, *par* In quo quidem verbi *reparare* usu e essent qui non acquiescere possent, eu dando locutionis insolentiam tollere sta erunt. Bentleius quidem ingeniose te bat *penetravit oras*, ut *Illyricos sinus p trare* pro, in sin. Illyr. penetrare apud V Æn. i, 243. Lambert. Bos in Anim p. 36, *Ire paravit oras*, ut *ire Afros pro* Afros, apud Virg. Ecl. i, 65. Nostra nique ætate satis audacter Wakefield. *peduvit oras*.

25—32. *Jacentem*, periculi imminen metu dejectam, afflictam; sic *jacentem* e. afflictum, miserum) *solari* apud Ov Trist. i, 8, 13, et Pont. iii, 3, 77, et sa alibi. *Tractare*, sc. manibus, ut ad mor lacesseret: *asperas* refer ad asperam s pentum iram et sævitiam; sic inf. iii, 10, hostis timendus et sævus cum asp *tactu leone* comparatur. Serpentes aut sive aspides illas fixisse dentes suos ve natos in Cleopatræ brachio, ex adumbr cum aspidibus ejus brachio implici imagine, quam Augusto, in triumph invecto, præportatam esse tradunt, intelli potest: vid. Propert. iii, 9, 53, et ibi Bur

C A R M I N U M

LIBER SECUNDUS.

CARMEN I.

AD ASINIUM POLLIONEM.

MOTUM ex Metello consule civicum,
Bellique causas, et vitia, et modos,

CARMEN I.

In nullis, quantum equidem animadverti, Horatii carminibus magis hallucinati sunt interpretes, quam in dijudicandis iis, ubi excelsiore spiritu poeta exsurgit, et lyrica arte, h. e. liberiore vinculo sententias inter se conjunxit. Itaque super hujus quoque carminis, sublimitate sua eminentis, consilio miræ prolatæ sunt argutiæ, quas repetere et refellere cum molestum, tum ab instituto nostro alienum est. C. Asinius Pollio, vir consularis, quem belli pacisque artibus pariter, ac literarum ingeniique, quo præclarum tragœdiarum scriptorem se præstitit, gloria inter Romanos excelluisse satis constat, cum jam eo contulisset studia sua, ut belli civilis historiam scriberet; Horatius eum in hoc carmine ad illud opus strenue perficiendum non sine magna ejus laude adhortatur atque excitat. Sententiarum nexus est fere hic: bellorum civilium originem, ab eo inde tempore quo Metellus consul fuit, repetendam, et rationem, qua illa gesta sunt, enarrare aggressus es, Pollio. Est sane tanti, ut tamdiu, donec ultimam manum suscepto operi imposueris, animum paulisper a tragœdiarum scribendarum studio avertas. Quam vivis coloribus omnia in illa bellorum civilium descriptione expressa erunt! Jam nunc ipsis pugnis, quas descripturus es, interesse mihi videor! jam nunc adumbrata fortissimorum ducum imago animo meo obversatur! jam nunc mente percipio, quomodo totus terrarum orbis præter atrocem animum Catonis subactus, et quanta strages in Afri sit! Quis campus enim Romanor um sanguine non pollutus est? terram fama de bellorum civilium tate non penetravit? Quem gurgite fluvium, quod mare non commacu vium cædes? Sed quo me abri ego, qui non gravioris, sed levioris argumenti carmina canere possun terum cum bellorum civilium hist xvii libris a Pollione expositæ, a que scriptores (e. g. Tacit. Ann. Sueton. Cæs. 30, et de Cl. Gram Appian. de B. C. p. 479), tam l cam mentionem injecerint; profe non ætatem tulisse maxime dolen Pollionis autem laudes inprimis c tuntur quarta et octava Ecloga qui illi æque atque Horatio amicu tronus extitit.

1—8. *Motum ex Metello consule* Pollio nempe, cum a societate ill U. C. DCXCIV, Q. Cæcilio Metello Lucio Afranio Coss. tres viri p Cæsar, Pompeius et Crassus, con publicam inierunt, primam bellor lium originem repeteret; inde eorum historiam detexere exor *Motus civicus*, seditio, quæ int movetur, jam pro initio belli civili *lique causas*, poeta ipse eas v. 4 *graves* scilicet *principum amicitias* temere, a Pompeianis inprimis, ca silia. *Modos* refer ad omnem r qua bellum pro cujusque partis co viribus gestum est. *Ludumque l*

Ludumque Fortunæ, gravesque
Principum amicitias et arma,
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosæ plenum opus aleæ,
Tractas, et incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.

Paullum severæ Musa tragœdiæ
Desit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Insigne mœstis præsidium reis,
Et consulenti, Pollio, curiæ,
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aures: jam litui strepunt:
Jam fulgor armorum fugaces
Terret equos equitumque vultus.

fortunæ vicissitudines. *Graves*, exitiosas. *Uncta*, h. e. pollata, ut inf. Epod. 5, 19, *Ora turpis ranæ sanguine uncta*. *Nondum expiatis cruoribus*; perpetrata enim in bello civili civium cædes ad graviora et piaculis expianda referebatur scelera; hinc supra Hor. de bellis civilibus i, 2, 29, *Cui dabit partes scelus expiandi Jupiter?* *Periculosæ plenum opus aleæ* explicant, opus periculosissimum, rem magnam et arduam moliris; equidem per *opus plenum periculosæ aleæ* simpliciter designatum esse puto *bellum civile*, quia in eo, sicut in alea, plurima a fortunæ favore pendent; et ne *incedere per ignes suppositos cineri doloso* erit, versari in describendo bello civili, ubi inopinata mala et pericula, sicut ignis cineri doloso suppositus, subito prorumpunt; eleganter autem *cinis* dicitur *doloso*, sub quo ignis dolose quasi latet.

9—16. *Paullum severæ Musa tragœdiæ Desit theatris*: silent interea Musa tua tragica, cesset et intermittatur paululum, quo tragœdiis scribendis de theatris egregie meres, studium. *Ubi res publicas ordinaris*, ubi res, quæ ad bella civilia spectant, digesseris, et earum nexum ex ordine descripseris; vel ad exquisitius loquendi genus, postquam rempublicam composueris, h. e. postquam historiam tuam ad illa usque tempora produxeris, quibus respublica est composita. Facere enim dicuntur poetæ et historiarum scriptores, quod describunt. *Grande munus Cecropio repetes cothurno*, tragici poetæ partes de integro sustinebis: *repetere munus*, ad grave tragœdiæ scribendi studium redire, *Cecropio—cothurno*, sublimium, quem illud exigit, operis. *Cecropius*, Atticus; fuerunt autem nobilissimi tragœdiarum scriptores Attici sive Athenienses, Thespis, Sophocles, Æschylus, Euripides. *Cothurnus*, calceus altior, quo in tragœdiis utebantur, pro qua tragœdia, vel sublimiore scribendi genere, ut socco, calceus humilior, pro comœdia, vel humiliore scribendi genere: inf. in Epist. ad Pis. *cornuto prope verset tragus*, et v. 216 de Æschylo, *Et cothurno magnumque sapit, nitique cothurno*. Et inde Virgilius, Ecl. x, 8, *Pollionem loquentem magnum, ejus carmine nihil Sophocles cothurno dignus esse ait*. *Insigne mœstis—reis*, pro vulgari, o Pollio, vir consultissime et victoriarum gloria clarissime. *Consulenti curiæ*, senatui de rebus gravioribus deliberanti. *Dalmatico triumpho*, Pollio de Parthenis proprie, populis Illyrico, contra quos minus fuerat ab Antonio, triumphum egit. Dio xlviii, 41; Appian. de B. C. v. 75, p. 1135, qui quidem triumphus honorificentiore nomine dictus est Dalmaticus.

17—24. Sequitur locus longe pulcherrimus. Jam nunc ecces vox tubarum esse ait poeta, quæ Pollio pro urbe, quam pollent, dicendi arte administraturus est. Tribuit igitur ei laudem, in qua omnium

Audire magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere sordidos,
Et cuncta terrarum subacta
Præter atrocem animum Catonis.
Juno et Deorum quisquis amicior
Afris inulta cesserat impotens
Tellure, victorum nepotes
Retulit inferias Jugurthæ.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris impia prœlia
Testatur, auditumque Medis
Hesperiæ sonitum ruinæ?
Qui gurges, aut quæ flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniæ

historiarum scriptoris virtus cernitur. *Perstringis*, feris, impellis. *Terret equos equitumque vultus*, equi nempe armorum fulgore consternantur, et equitum vultus periculo imminente pallescit. *Audire magnos jam videor duces*, cett. sensus: jam auribus percipere mihi videor voces et jussa, quibus magni et egregii duces milites ad pugnam exhortantur; et sic præsens quasi cognosco, quomodo præter invictum Catonis animum totus terrarum orbis subactus sit. *Audire magnus jam videor duces*, explicant fere, jam audire mihi videor te recitantem de magnis ducibus cett. sed sic omnis hujus loci vis tollitur; lector enim Pollionis de bellis civilibus historiæ non legere de pugnis, sed in ipsa pugna simul versari sibi videtur; audit cornuum murmur et lituorum strepitum, videt consternatos equos; auribus igitur percipere quoque sibi videtur ipsas ducum militibus imperantium voces. *Non indecoro pulvere sordidos*, decori enim est viro forti pulvis in pugna collectus; hinc sup. i, 6, 15, *Meriones pulvere Troio niger* dicitur. *Et cuncta*, cett. verbum *audire* jam non in propria significatione repetendum, sed vel pro, *cognoscere*, *intelligere*, *videre*, accipiendum, vel ejusmodi verbum, ex noto loquendi genere, quod *zeugma* dicitur, supplendum est. *Præter atrocem animum Catonis*, præter Catonem, virum pervicacissimum, qui, cum mori, quam tyranni vultum adspicere, mallet (Cic. Offic. i, 31; Vell. ii, 49; Senec. de Provid. 2, et Epist. 95), manum sibi Uticæ intulit; itaque ejus animi constantia et pervicacia cum atrocitate conjuncta fuit.

25—28. Jam causa, ex qua Cato mortem sibi conscivit, subjicitur: vulgarem autem sententiam, "Postqu mani in bello Africano occidione Cæsare occisi sunt," egregie a religionis doctrinam adumbravit nem enim et ceteres Africæ deos *ovç* sive tutelares, qui cedere oli rant cladibus, quas Romani Jugurthino et bellis Punicis Afri rant, jam auctores facit insign cladis, qua collectus a Q. Scipio citus, ultimum libertatis defenden sidium, ad Thapsum (Byzacii o ad internecionem cæsus est: o dem, ait, Juno et ceteri dii Afris *impotentes* (quia fati necessitati non poterant) *inulta terra* exceder sunt; sed nunc dii illi *nepotes* tanquam piacula, Jugurthæ et c Afrorum manibus obtulerunt, h. avorum pœnas a nepotibus exp *Cesserat*, loca enim vastata vel urbes dii deserere putabantur: vi ad Virg. Æn. ii, 351. *Retulit*, canter pro, obtulit; *referre* enim vicis reddendæ simul complect *gratiam referre* in malam part vicem reddere, dici solet. *Infer* ad inhumanum illum priscæ ant morem, ex quo captorum sanguin solebant in bello cæsorum Manes vid. ad Virg. x, 519.

29—36. *Quis non Latino* cett. vulgarem sententiam, ubina toto terrarum orbe locus, quem cives non sanguine suo macul splendide exornavit poeta. *Sang guior Campus*, similiter apud Virg 491, de bellis civilibus *campi pin* dicuntur: cf. Mitsch. *Auditumq Hesperiæ sonitum ruinæ?* et quis

5 Vivet extento Proculeius ævo
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.
Latius regnes avidum domando
10 Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, et uterque Pœnus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
15 Fugerit venis, et aquosus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri solio Phraatem
Dissidens plebi numero beatorum
Eximit Virtus, populumque falsis
20 Dedocet uti

pecuniam; *lamna* pro *lamina*, argentum in laminas procusum, jam cum contemtu quodam pro, pecunia. *Temperato* sc. ad eum qui tenendus est modum, h. e. recto. Commode cum sententia hujus loci contendunt Pind. Nem. i, 44, Οὐκ ἔραμαι πολὺν ἐν μεγάρῳ πλοῦτον κατακούψας ἔχειν· Ἀλλ' ἐόντων, εὖ τε παθεῖν καὶ ἀκοῦσαι, φίλοις ἐξαρκέων.

5—8. Itaque gloria, quam liberalitate in fratres sibi comparavit Proculeius, semper vigebit et apud posteros celebrabitur. *Notus—paterni animi* pro vulgari, notus paterno animo. C. Proculeius Varro Muræna, eques Romanus, et intimus Augusti amicus, tam pio liberalique in fratres (L. Licinium Varronem Muræna et M. Terentium Varronem Muræna, secundum Masson. Vit. Hor. p. 304) bonis suis in bellis civilibus exutos animo fuisse dicitur, ut patrimonii sui partem de integro æquis partibus cum iis divideret. *Extento ævo*, pro vulgari, apud posteros; extendit enim ævum, qui gloriam virtute partam ad posteros propagat; similiter Virg. Æn. x, 468, *famam extendere factis*, et ibid. vi, 807, *virtutem extendere factis* dixit. *Aget*, extollet, evehet; *penna metuente solvi Fama*: ad famæ æternitatem designandam tribuuntur Famæ, ut deæ alatæ, *pennæ metuentes solvi*, quæ sibi cavent ne solvantur, h. e. quæ nunquam solvuntur, nunquam languescunt, nunquam volatui desunt; sic passim *metuere*, ut Græcorum φυλάττεσθαι, periphrasi τοῦ non vel *nunquam* inservit. Virg. Geo. i, 246, *Arctos Oceani metuentes æquore tingi*: cf. inf. ad Sat. ii, 5, 65. *Superstes*, ad Famam quod proprie ad Proculeium referri

9—12. Sensus: si animum majorum divitiarum cupiditate d iis, quæ habes, recte uteris, haud latiores possessiones tibi habere quam si Africæ et Hispaniæ agr possideas, et Carthaginienses tam i quam in Hispania tibi uni servia vius, sapiente autem divitiarum usu longe eris potentissimus. *Le nes*. *Regnum* et *regnare* passim rum possessionibus: Virg. Ecl. *Post aliquot, mea regna videns, aristas?* cf. Geo. iii, 476. *Libye* cam, ubi latifundia sua habebant norum ditissimi. *Remotis Gadibus* insula prope fretum Gaditanum, pania, vel Hesperia, quæ terra fuit remotissima; hinc sup. i, 36, *peria ultima*. *Jungas*, simul pc eandem sententiam variavit Noste 16, 39 sqq. *Contracto melius p pidine Vectigalia porrigam, Quam doniis regnum Alyattei Campis co Uterque Pœnus*, Afer et Hispanu et novæ (in ora Hispaniæ m Carthaginis incolæ.

13—16. Avarus enim, qui plura appetit, similis est hydropi sitis, quamdiu causa morbi in ven nunquam expleri potest. Similit centem avarorum cupiditatem cum comparat Ovid. Fast. i, 211, C *et opes, et opum furiosa cupido; possideant plurima, plura volunt. bus intumuit suffusa venter ab un*

Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.
Qua pinus ingens albaque populus
10 Umbram hospitalem consociare amant
Ramis, et obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo:
Huc vina, et unguenta, et nimium brevis
Flores amœnos ferre jube rosæ,
15 Dum res et ætas et Sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemtis saltibus et domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
Cedes, et exstructis in altum
20 Divitiis potietur hæres.
Divesne prisco natus ab Inacho,
Nil interest, an pauper et infima

εὖ τ' ἀγαθὰ, Ἀγαθὸς ἂν εἴη Χ' ὡ φέρων καλῶς κακά. *Seu mœstus omni tempore*, cett.: cf. allatum in hanc sententiam a Cl. Mitsch. epigramma iv, Antiphanis in Anthol. Græc. T. ii, p. 188, et Ep. Incert. DXXVI, Anthol. Græc. T. iv, p. 229. *In remoto gramine*, in prato a conspectu hominum remoto, h. e. secreto. *Bearis Interiore nota Falerni*, exhilaraveris optimo Falerno. *Nota*, de cado, notam sive titulum, quale vinum contineat, præ se ferente; qui quidem nunc dicitur *interior*, quia vinum nobilius et præstantius continebat, ideoque in interiore cellæ vinariæ parte, ut festis tantum diebus inde promeretur, reconditum atque repositum fuit.

9—16. Sensus: ubi pinus et populus hospitaliter communem umbram sufficiunt, rivusque intentiore cursu festinat; eo affer vina, unguenta et rosas, ibique, dum fata sinunt, indulge lætitiæ. Fuit autem hic locus, quem tanta arte Noster descripsit, amœnissimus haud dubie in villa Dellii, cujus mentio fit v. 18. *Alba*: nos, *Silber-Pappel*. *Hospitalem*, benigno quasi eos, qui illuc deveniunt, hospitio excipientem: cf. Virg. Geo. iv, 24. *Consociare amant Ramis*, implicitis invicem ramis ex mutui quasi amoris affectione umbram jungunt; similiter fere sup. i, 25, 4, *amat janua limen* pro, janua amanter quasi cum limine consuescit, amanter limini adhæret. *Laborat trepidare*, cum labore et intentiore nisu per tortuosos rivi sinus flexusque festinat. *Trepidare* simpliciter pro, festinare: cf inf. Epist. i, 10, 21, et sexcenties alibi. *Br* h. e. breve tempus florescentis, i, 36, 16, *breve lilium*. *Res*, rerum conditio; *Sororum*, P quæ simpliciter *Sorores* dici sol Mitsch. *Atra*, ornat, ut rerum in epitheton; nihil amplius.

17—20. *Cedes coemtis saltibu* tibi recedendum erit a coemtis cett. *saltibus*, h. e. pascuis, in possessione spectabantur antiqui tiæ; sic *saltus* (h. e. pascua) apud Ovid. Fast. v, 283: cf. inf. 2, 177. *Villaque*, intellige ceteras et possessiones, quæ præter *dom* habitabat dominus, ad villam per *Lavit*, alluit. *Lavere* antique, u 4, 61, et 12, 9.

21—24. *Prisco natus ab Inac* quissima stirpe oriundus. *Inach* quissimus Argivorum rex. *Sub d ris*, in terra sub cœlo degas, pro vivas; cum delectu autem posui ad vitæ brevitatem designandam, q tantum tempus in hac vita com homines. *Victima nil miserantis* et manes tamen victima immis Orci; vel, destinatus tamen es exorabili; morti enim destinati, victimæ, crine abscisso, diis inferi crabantur: vid. sup. ad i, 28, 2 Orci, Pluto, apud Homerum quoq ix, 158, audit ἀμείλιχος ἠδ' ἀδά unde Virg. Geo. iv, 470, eidem buit *nescia humanis precibus man* Pro *moveris*, ingeniose Wakefieldiu *moraris*, quod deleta distinctio

Forma captivæ dominum Tecmessæ:
Arsit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta,
Barbaræ postquam cecidere turmæ
10 Thessalo victore, et ademtus Hector
Tradidit fessis leviora tolli
Pergama Graiis.
Nescias, an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes:
15 Regium certe genus et Penates
Mœret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe dilectam; neque sic fidelem,
Sic lucro aversam, potuisse nasci
20 Matre pudenda.
Brachia et vultum teretesque suras
Integer laudo: fuge suspicari,
Cujus octavum trepidavit ætas
Claudere lustrum.

dio in triumpho, in ipso Trojæ excidio, cum victor urbem ingrederetur: vocem *triumphus* paulo audacius ad gloriosum victoris in urbem expugnatam ingressum transtulit. *Virgine rapta*, capta Cassandra. *Barbaræ turmæ*, Phrygiæ sive Trojanæ copiæ; *barbarus* et *barbaricus* sæpe apud poetas pro, *Phrygius*; vid. Cerd. ad Virg. Æn. ii, 504, et quos ibidem laudat Burmannus. *Thessalo victore*, intellige Achillem, a cujus fortitudine, qua præter multos alios Hectorem, summum Trojanorum præsidium, morti dedit, pendebat Græcorum victoria. *Ademtus*, e medio sublatus, occisus. *Leviora tolli*, Græce pro, ad tollendum, ut leviore opera tolli possent: obversatus Horatio videtur Homerus, ubi Iliad. xxiv, 243, Priamus ad Trojanos: Ῥηΐτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε, Κείνου τεθνηῶτος. *Fessis*, sc. bello, in decem annos extracto: Virg. Æn. ii, 109.

13—20. *Nescias, an*, pro vulg tasse. *Beati*, potentes, nobiles. pulchræ, a parte pulchritudinis crinibus positæ. *Te generum* honore te generum ornent atque *Iniquos* refer ad iniquam et indig tem, qua nobilioris gentis puella vilem conditionem detrusa fuerat. ad quodque scelus perpetrandum infima, abjecta. *Pudenda*, inhon jus sors et conditio proli est pudo decori.

21—24. *Teretesque suras*, earu forma apud servas inprimis, bre tunicis usas, in oculos incurreba *ger*, omnis amoris expers, ab omn liber et vacuus; nos, *unbefanger* iii, 7, 23. *Fuge suspicari*, sc. m hoc amore esse rivalem; *Cujus trepidavit ætas Claudere lustrum*, quadraginta annos natus sum: *tr* festinavit.

Jam te sequetur; currit enim ferox
Ætas, et illi, quos tibi demserit,
15 Apponet annos: jam proterva
Fronte petet Lalage maritum,
Dilecta, quantum non Pholoe fugax,
Non Chloris, albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
20 Luna mari, Gnidiusve Gyges,
Quem si puellarum insereres choro,
Mire sagaces falleret hospites
Discrimen obscurum solutis
Crinibus, ambiguoque vultu.

abstine a puella immatura, et cupidinem usque ad ejus maturitatem, quæ non procul abest, comprime. Non perstat, ut debebat, poeta in una allegoria, sed ad novam ab immitibus uvis ductam transit; quæ quidem colorum varietas et imaginum in una eademque re adumbranda diversitas displicere omnino debet rem ad normam recti pulchrique æstimantibus. Ceterum puellarum, viro nondum tempestivarum, vel in amore adhuc crudarum, cum immaturis fructibus comparatio haud infrequens est apud veteres poetas. Theocrit. xi, 21, de Galatea, φιαρωτέρα ὄμφακος ὠμᾶς; contra puellæ viro maturæ et plenis annis nubiles cum *uvis maturis* comparantur: sic Catullus xvii, 16, puellam adultiorem *uvis nigerrimis* (h. e. maturis) *diligentius adservandam* esse ait; et hinc puellæ *nondum nubiles* Græcis ὄμφακες, *nubiles* πέπειροι dictæ sunt: plura in hanc rem collegit diligentia Cl. Mitsch. *Jam tibi lividos distinguet*, cett. pro vulgari, brevi maturescet. *Auctumnus*, dicitur *varius*, quia et ipse variis coloribus distinctus est (repræsentatur ille inf. Epod. ii, 17, *capite mitibus pomis decoro*), et variis coloribus fructus distinguit. *Distinguet lividos racemos purpureo colore*, h. e. variabit et imbuet jam nigrescentes racemos purpureo colore; sive, purpureum colorem jam nigrescentibus uvis inducet. *Lividos;* subnigrum enim colorem habent uvæ maturescentes. Sil. Ital. vii, 208, *liventes sole racemos;* Propert. iv, 2, 13, *Prima mihi variat liventibus uva racemis.*

13—20. Sensus: brevi non amplius Lalage te fugiet, sed sponte te sequetur; nam ætas, ubi illa adhuc ferocem se præbet, celeriter transit, et quos de tuorum annorum serie demserit, eos illius annorum summæ explendæ adjiciet; brevi amplexus tuos ultro petet, et quidem tantum tibi amata, quantum nunc nec aspera Phol nec pulchra Chloris, nec Gnidius Gyg ab aliis amatur. *Currit enim—æta* Anacr. iv, 8, τρόχος ἄρματος γὰρ ὁ Βίοτος τρέχει κυλισθείς. *Ætas ferox,* e. ætas ferocis puellæ, ætas qua ferocit adhuc se gerit puella: fatendum tam est, valde mihi arridere, conjectura Wakefieldii, epitheton *ferox* cum *fugax* v. 17 permutandum esse censentis; enim rectius et usitatius *ætas fugax* dic tur, ita τὸ *ferox* melius ingenio puell Pholoes convenit. *Et illi, quos tibi dem serit, Apponet annos:* et anni, qui curren ætate de vitæ tuæ summa decedent, illi vitæ summæ accedent, h. e. et sicut ætate proveheris, ita illa quoque ætate amoribus maturiorem consequetur. In l cutione, *ætas annos alii demit, alii apponi* id tantum discriminis interesse videtur, illud dicatur de eo qui jam ad certu quendam vitæ terminum pervenit; hoc d eo qui hunc terminum nondum attigit *demit*, nempe ætas annos quos quis ja egit, *apponit*, quos quis nondum assecut est; sic fortasse iis, quæ copiose et argu ad h. l. ab interpretibus disputata sunt, su persedere possumus. *Jam proterva Fron petet maritum:* hoc ad juvencæ imagine quam primum puellæ induerat poeta, re ferendum; *maritus*, pro quovis amator *Dilecta*, sc. tantum. *Fugax* insolent dictum pro, quæ fugit amatores, asper est; multo aptior igitur, ut jam monui mus, est lectio, *ferox*. *Albo sic humer nitens, Ut pura*, cett. cujus humeri it candore nitent atque splendent, uti noct sublustri imago lunæ in mari repercuss splendere solet. Exsplendescentis autem pulchritudinis, præcipue in albo color spectatæ, cum lunæ in aquis repercuss fulgore comparatio passim apud vetere poetas obvia: vid. quæ in hanc rem nota

Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
10 Dulce pellitis ovibus Galæsi
Flumen et regnata petam Laconi
Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet, ubi non Hymetto
15 Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro.
Ver ubi longum tepidasque præbet
Jupiter brumas: et amicus Aulon
Fertili Baccho minimum Falernis
20 Invidet uvis.
Ille te mecum locus et beatæ
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacrima favillam
Vatis amici.

9—12. *Unde si Parcæ*, cett. sensus: quodsi autem sors iniquior ab agro Tiburtino me prohibet, in agrum Tarentinum me conferam. *Ager Tarentinus* primum designatur per Calabriæ fluvium *Galæsum*, (nunc *Galaso*) Tarentum præterfluentem, deinde per *Phalantum*, quem coloniam *Partheniarum* (h. e. hominum vago concubitu ex innuptis matribus prognatorum, vel potius, ut erudite docet Cl. Manso (Sparta, vol. i, pars i, p. 229, et pars ii, p. 270 sqq.) ab muliebri ignavia, qua militiam contra Messenos detrectaverant, opprobrii causa sic dictorum) e terra Laconica Tarentum deduxisse, et pulsis veteribus incolis ibi regnasse tradunt: Justin. iii, 4, Strabo vi, p. 426. *Flumen dulce ovibus*, cum propter læta ad utramque fluminis ripam pascua, tum propter umbrarum jucunditatem. *Oves* dicuntur *pellitæ*, quia oves in his regionibus, ne sentibus et dumetis corrumperetur earum lana præstantior, pellibus velari solebant: Columell. vii, 2, Varro R. R. ii, 2. Idem adhuc fieri solet in iis regionibus ubi lana præstantior gignitur. Ceterum similiter Tarentum describit Martial. viii, 28, 4, *tibi floruit herba Phalanti, Qua saturat Calabris culta Galæsus aquis.*

13—16: *Ille terrarum Angulus*, illa terra, ubi quis suaviter delitescere potest in otio et securitate. *Mihi ridet*, mihi placet: inf. Epist. i, 7, 44, *mihi jam non regia Roma, Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum. Præter omnes*, sc. terras sive terrarum angulos, h. e. loca secretiora et a strepitu hominum remotiora. *Ubi non Hymetto Mella decedunt:* non cedunt iis quæ apes in m metto colligunt; ubi æque bon in monte Hymetto mel conficitur lis Tarentini bonitate vid. Va Macrob. Sat. ii, 12; cf. inf. ii *Decedere*, ut passim *concedere*, plice, cedere. Virg. Ecl. viii, 88 *nec seræ meminit decedere nocti*, dere tenebris, h. e. non sera i divo manere, sed redire in stabul *ridique certat Bacca Venafro:* et certat cum bonitate olivarum in niæ urbe, Venafro, nascentium *alicui* pro vulgari, *certare cu* passim. *Venafrum* pro olivis V ut *Hymettus* pro melle Hymetti apte ad terram, ubi olivæ virei nandam.

17—20. *Tepidas*, mites: inf. 10, 15, *Est ubi plus tepeant hiem piter*, qui ut sup. i, 12, 15 dicit *horis mundum temperat. Aulc* agri Tarentini, ubi vinum optimu batur; Mart. xiii, 125, *Nobilis felix vitibus Aulon, Det pretiosa til vina mihi*; hinc dicitur *amici Baccho*, h. e. favens vini fertilitat *mum Falernis Invidet uvis:* uvi quas Aulon gignit, quia nihil a rum uvarum bonitate recedunt, opus habent, ut iis invideant. Horatium est Statius Silv. ii, 2 *Bromio dilectus ager, collesque Uritur, et prælis non invidet uvu*

21—24. *Beatæ arces*, colles ta nitate quam fertilitate sua bean

Quum fracta Virtus, et minaces
Turpe solum tetigere mento.
Sed me per hostes Mercurius celer
Denso paventem sustulit aere:
15 Te rursus in bellum resorbens
Unda fretis tulit æstuosis.
Ergo obligatam redde Jovi dapem,
Longaque fessum militia latus
Deponè sub lauru mea, nec
20 Parce cadis tibi destinatis.
Oblivioso levia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de conchis. Quis udo
Deproperare apio coronas

hostem exprimerent, mihi, ut salutem in celeri fuga quærerem, parmula parum honorifice abjicienda fuit. *Sentire* passim de calamitatibus sive malis, quibus bello graviter afficimur: Liv. ix, 37, *Vastationem sub Ciminii montis radicibus jacens ora senserat;* et xlv, 28, *quæ quisque Persei bello privatim ac publice sensisset;* Senec. Œdip. 472, *Sensere terræ te Dacûm feroces:* cf. inf. iii, 4, 43; iv, 4, 25; iv, 6, 3. *Et celerem fugam,* ad mala nempe, quæ in pugna Philippensi senserit, celeriter inde aufugiendi necessitatem refert; rei igitur magis describendæ hæc adjecta esse puta. *Non bene,* non sine pudore; quamquam, ut expeditior esset fuga, scutum abjicere debebat. *Parmula* de scuto breviore. Sunt, qui rem de abjecto scuto ideo Horatium finxisse existiment, ut factis quoque imitatus esse videretur Alcæum et Archilochum, quorum uterque se arma in prœlio amisisse fatentur: de Alcæo vid. Strab. xiii, p. 600, Herodot. v, 95; de Archilocho autem versus in hanc rem extant apud Sext. Empir. Pyrrh. hypot. iii, 24. *Fracta Virtus,* fortitudo, quæ vi majore ita deprimitur et contunditur, ut resistere ei non valeat. *Solum tetigere mento,* pro vulgari, ceciderunt, ad terram prostrati sunt; ducta videtur hæc loquendi ratio ex Homer. Iliad. ii, 418, Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὁδὰξ λαζοίατο γαῖαν, et passim alibi. *Turpe,* sanguine turpiter pollutum. *Minaces,* bene adumbrat milites qui forti animo ceciderunt, et cæsi adeo vultum torvum et minacem præ se ferunt. Cl. Mitsch. in h. r. affert locum Flori i, 18, ubi de Romanis in bello cum Pyrrho occisis: *omnium in manibus enses, et relictæ in vultibus minæ, et in ipsa morte ira vivebat;* nisi forte *minaces* simplic militibus fortioribus, mortem hosti tantibus, explicare præstet.

13—16. Sensus: sed me tun fortuna ex medio belli periculo eri vero in idem vehementior impeti puit. Quod bona fortuna factum tribuit Mercurio, cum propter ejus i muneris vicibus obeundis dexterit celeritatem (hinc dicitur ὠκύπτερος Eurip. Hel. 247), cf. sup. i, 10, 1 quia *virorum Mercurialium* (inf. 29), h. e. poetarum, *custos* est. autem satis magnifice se adsimula bus Homericis, qui passim vel a d dea quapiam *denso aere,* h. e. m cumfusi et sic prœliis erepti esse tur. *Resorbens Unda fretis æstuosi* impetus comparatur cum impetu marinæ, omnia fluctibus æstuosis abripientis; *resorbens fretis æstuos* te iterum maris æstu sorbens, qu semel sorbuerat. Cl. Mitsch. cum contendit Eurip. Heracl. 428. In ii, 2, 47, *Civilisque rudem belli tu in arma.*

17—20. *Obligatam,* h. e. debita vota, quibus Jovi, si salvus ex h evaderet, *se obligaverat,* nunc sol bebat: *dapem* antique pro, dape sacras epulas. *Sub lauru mea,* qu dubie in impluvio, vel quod Virg. 512, et vii, 59, de ejusmodi la *ædibus in mediis,* ubi seri et nutr quitus solebant arbores, consita fu

21—23. *Levia Ciboria. Ciboriu* poculi, speciem fere eorum qui gyptii usi esse dicuntur, referentis; tiis nempe calyx fabæ cujusdam *colocasiam* sive *cyamum* fuisse aiu

Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.
Expedit, matris cineres opertos
10 Fallere, et toto taciturna noctis
Signa cum cœlo, gelidaque Divos
Morte carentes.
Ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident
Simplices Nymphæ, ferus et Cupido,
15 Semper ardentes acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde, quod pubes tibi crescit omnis,
Servitus crescit nova; nec priores
Impiæ tectum dominæ relinquunt
20 Sæpe minati.
Te suis matres metuunt juvencis,

statim curam tui sive amoris flammam animo concipiant; scilicet *puellæ* dicuntur *curæ*, quia curas injiciunt. Sic, ut unum saltem ex multis ponam exemplum, Propert. ii, 25, 1, Cynthiam suam *pulcherrimam curam, dolori suo natam*, appellat.

9—12. *Matris cineres opertos Fallere*, falso jurare per conditos matris cineres: de more per parentum ossa jurandi cf. Propert. ii, 16, 15, et ibi Burmann. Pejerantes igitur per rem, quæ maxima pietate et religione ab iis coli debebat, gravioris sceleris culpam sibi contrahebant. *Gelida Morte carentes*, immortales.

13—16. *Ridet hoc, inquam, Venus*, cett. nihil, inquam, nocent tibi perjuria, nam ipsa Venus, Nymphæ, et Cupido ea rident. Positam igitur ab initio sententiam, *impune pejerare amantes*, ad quam *τὸ inquam* referendum est, alterius exsequitur. *Ridet hoc* (ejusmodi perjurium) *Venus ipsa*; apud Tibullum iii, 6, 49, ipse Jupiter: *perjuria ridet amantum Jupiter, et ventos irrita ferre jubet*. Ceterum in sententiam *τοὺς ἐν ἔρωτι Ὅρκους μὴ δύνειν οὔαρ' ἐς ἀθανάτων* (ut apud Callim. Ep. xxvi, 3 dicitur) cf. Ovid. Art. i, 631, et plura ad h. l. ab interpretibus allata exempla. *Simplices*, non ad externum Nympharum cultum, sed ad nativam earum animi simplicitatem retulerim: nos, *gutmüthig*. *Ferus*, sævus, *ἄγριος*. *Semper ardentes acuens sagittas Cote cruenta*. De hac Cupidinis, sagittas acuentis, in gemmis quoque expressa imagine laudant Lippert. Dactyl. Mill. i, 798. Adde Winckelmann. in Opp. T. i, p. 71, vii, p. 499. *Sagittæ* dicuntur *ardentes* ignem, quo imbutæ sunt, spirant. *ἔμπυρα, πυρίπνοα, πυριπνείοντες* cf. Cl. Mitsch. *Acuens*: sic apud demum Ep. xv, 3, in Anthol. Gra p. 74, Ἀλλ' ἤδη θοὰ τόξα νέοι θέ Ἔρωτες. *Cote cruenta*: cogita Cu sagittas acuere obtusas, et sangu cotem destillante, adhuc madente *cruentus*, ut sæpe alibi, jam est crudelis, atrox.

17—20. *Adde, quod pubes tibi omnis, Servitus crescit nova*. Qui plures, quam ante, ex omni juven te confluunt, et sic novorum, qui t viant, amatorum numerus augetur *vitus*: hinc Barine vers. sq. *domin* tur; apposite autem juvenis, qui se puellæ cuidam emancipat, ei dicitur, ut apud Græcos *δουλεύε* Dorvill. ad Charit. ii, 17, p. 31 Lips. *Impiæ*, perjuræ, perfidæ.

21—24. *Juvencis suis*, filiis suis; *cus* de adolescente, ut sup. ii, 5, 5, de puella, ubi vide notata. *Te sene* sc. ne formæ tuæ illecebris eoru capias, et sic fundi illorum fias cal *Miseræ*, h. e. misere et perdite a *δυσέρωτες*: eodem sensu inf. iii Chloe *misera* dicitur. *Tua ne* *Aura maritos*, h. e. ne formæ tu ciniis maritos ad libidinem tecu cendam pellicias. *Aura* de odore juvencæ, equæ (Virg. Geo. iii, 25 *ne vides, ut tota tremor pertentet e Corpora, si tantum notas odor atti ras?*), et alia animalia, ad libidin

Tu semper urges flebilibus modis
10 Mysten ademtum; nec tibi Vespero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.
At non ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
15 Annos; nec impubem parentes
Troilon, aut Phrygiæ sorores
Flevere semper. Desine mollium
Tandem querelarum: et potius nova
Cantemus Augusti tropæa
20 Cæsaris, et rigidum Niphaten,
Medumque flumen, gentibus additum
Victis, minores volvere vortices;

9—12. *Urges* gravius pro vulgari, prosequeris; similiter *lacrimis urgere* dixit Propert. iv, 11, 1, *Desine, Paulle, meum lacrimis urgere sepulcrum. Flebilibus modis*, h. e. *miserabilibus* (quales sup. i, 33, 2 Tibullus decantasse dicitur) *elegis*; fuit igitur Valgius non solum poeta epicus, sed etiam elegiacus. *Vespero surgente—fugiente Solem*, Veneris stella sub vespere surgente, solis ortu occidente, h. e. vespere et mane, noctu dieque; nam *sidus* Veneris, quod vespere *Hesperus*, idem mane mutato nomine *Lucifer* vocatur: vid. Wernsdorf. ad Poett. Minor. T. iii, Excurs. v, p. 508, 9. *Rapidum*, ad celerem et rapidum solis cursum referendum. *Decedunt amores*, ex animo Mysten tuum, quem in deliciis habebas, dimittis; *amores* passim in honestiore sensu de iis quos pie amamus et in deliciis habemus: Virg. Ecl. vii, 21, *Nymphæ, noster amor, Libethrides*, cett. h. e. quas pie colimus: cf. ad Catull. x, 5.

13—16. *Senex ter ævo* (h. e. tribus ævis, γενεαῖς) *functus*, qui tres hominum ætates vixit, nempe Nestor: *ævum*, γενεὰ, hominum ætas, triginta ferme annorum spatio circumscribi solet; scriptores tamen in constituendo annorum, quibus γενεὰ absolvatur, numero inter se discrepant: vid. quos laudat Alberti ad Hesych. T. i, p. 814, n. 18; Larcher. in Nott. ad Herod. lib. ii: de Nestore vid. Homer. Iliad. i, 250. *Antilochum*, filium Nestoris, in pugna ad Trojam, dum patrem præsenti vitæ periculo ereptum venerat, occisum; cujus cædem breviter Homero Odyss. iii, 111, iv, 187, commemoratam (cf. Pindar. Pyth. vi, 28 sqq.) celebrarunt poetæ, qui plura, ad bellum Trojanum spectantia, latius post Homerum ex-
natim Quint. Calab. ii, 243 sqq.
bilem, filius enim, cui pater vitæ su
tem acceptam refert, profecto *amab*
Parentes, Priamus et Hecuba. *Tro*
pugnis illis Trojanis, quas in tabu
pictas non sine magna admiratio
thagine deprehendisse Æneas dicit
Virgilium, repræsentata quoque fui
Troili, infelici conatu et imparibus
cum Achille congressi: vid. Virg.
474 sqq. ubi lege quæ Illustriss.
in Excurs. xvii erudite de *Troilo*
Phrygiæ sorores, Cassandra, Creu
lyxena.

17—24. *Desine querelarum.*
(λῆγε γόων, δδυρμῶν, vid. Lambin
desine queri, vel, (ut Ovid. Met.
dixit) *desine querelas. Mollium*, m
animi dolorem exprimentium. Et
particulam *et* putide h. l. abun
equidem deleverim. *Nova Augusti*
ris tropæa, et rigidum Niphaten, c
vas, quas Augustus ab Armeniis, P
et Gelonis reportavit, victorias. P
poeta, auget. Justo bello enim
horum populorum proprie perdomu
gustus; sed *Armeniis*, qui per *rigid*
phaten designantur, U. C. DCC
misso in eorum terram Tiberio duc
citu, regem tantum Tigranem, pu
taxia, præposuit: vid. Dio liv, 9;
Tib. cap. 9; Vellei. ii, 94; Tacit.
ii, 3; a *Parthorum* (pro quibus
flumen positum est) rege autem, P
eodem anno signa, Crassi clade ami
cepit, vid. Dio liv, 8. *Gelonos* deniq
tem Sarmaticam, cum in Romanoru
trans Istrum incursionem fecissent
Lentulo, trans flumen repulit: vid
iv. 12. *Niphaten*, montem Armen

Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.
Sævius ventis agitatur ingens
10 Pinus: et celsæ graviore casu
Decidunt turres: feriuntque summos
Fulgura montes.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
15 Pectus. Informes hiemes reducit
Jupiter, idem
Submovet. Non, si male nunc, et olim
Sic erit: quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, neque semper arcum
20 Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
Fortis adpare: sapienter idem

δὲ βίος κεκραμένος δίκαιός ἐστιν. Αὐτάρκεια γὰρ πρὸς πᾶσιν ἡδονὴ δικαία· cf. Pallad. Ep. cxxiv, in Anthol. Græc. T. iii, p. 140.

9—12. Vulgarem sententiam, "noli igitur ultra mediocritatem assurgere; nam quo quis in altiore loco est positus, in eo majore periculo versatur," allegoricis imaginibus pulchre exornavit. *Sævius*, sæviore et vehementiore impetu. Vulgaris lectio, *sæpius*, friget. *Celsæ graviore casu Decidunt turres:* Claud. in Ruf. i, 22, *tolluntur in altum, Ut lapsu graviore ruant:* cf. Mitsch. *Summos montes*, summa montium cacumina, *τὰ ἄκρα.*

13—17. *Sperat infestis, metuit secundis*, cett. sensus: animus virtutis præceptis bene munitus et confirmatus neque in rebus infestis desperat, neque in secundis, timens quippe fortunæ inconstantiam, insolentius se gerit; scit enim, utriusque fortunæ eandem ac tristioris et lætioris anni temporis vicissitudinem esse, cett. *Alteram*, contrariam, adversam: qui in rebus secundis metuit adversas, eleganter inf. Sat. ii, 2, 111 *in pace sapienter bello idonea aptare* dicitur. *Informes*, quia tristem formam naturæ induunt. *Jupiter:* cf. sup. i, 12, 15, et ii, 6, 17. *Idem submovet.* Cl. Mitsch. affert locum ex Fragm. Comici apud Grot. in Excurs. p. 913, *χειμὼν μεταβάλλει ῥᾳδίως εἰς εὐδίαν.*

17—20. *Non, si male nunc, et olim Sic erit:* notissimi in hanc sententiam sunt versus Theocriti iv, 41 et 43: *Θαρσεῖν χρή, φίλε Βάττε· τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον. Χὠ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει. Quondam cithara tacentem Suscitat Musam*, cett. non semper tendit arcum Apollo, sed idem citharam quoque interdum pulsat, h. e. non semper tristem et iratum, sed serenum quoque placidumque nonnunquam vultum præ se fert Apollo. *Tendere* nempe *arcum* Apollo fingitur, quando ira commotus sagittis suis pestem et calamitatem immittit: Homer. Hym. in Apoll. 3, et Iliad. i, 59; at *arcum suum*, ut in Carm. Sæcul. 33 dicitur *condit*, quando *mitis placidusque* apparet. *Tacentem Musam suscitare*, pro vulgari intermissa carmina retractare; de Græco loquendi genere *Musam suscitare, ἐγείρειν ἐρεθίζειν*, cett. vid. Mitsch. *Quondam* nonnunquam, interdum: Virg. Æn. ii 367, *Quondam etiam victis redit in præcordia virtus.*

21—24. *Animosus adpare:* bene præparatum pectus, ut v. 14 dicebatur, ostendit animi robur et constantiam proba. *Contrahes vento nimium secundo Turgida vela.* Carminis exitus bene ejus initio respondet; vulgarem sententiam, "fortuna secunda tibi arridente compesce animum tuum," pariter imagine a navigatione ducta extulit. Nam nautæ quoque, si prohibere volunt ne longius auferatur navis secundi venti adflatu, contrahere debent vela nimium vento turgentia: *τὸ nimium* aptius ad *turgida*, quam ad *secundo* refertur: inf. Epist. ii, 2, 201, *Non agimur tumidis velis Aquilone secundo; Non tamen adversis ætatem ducimus Austris.* Exempla de locutione nautica, *vela contrahere*, ad impetum animi cohibendum translata, ex

10 Vernis; neque uno Luna rubens nitet
Vultu: quid æternis minorem
Consiliis animum fatigas?
Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temere, et rosa
15 Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriaque nardo
Potamus uncti? Dissipat Evius
Curas edaces. Quis puer ocius
Restinguet ardentis Falerni
20 Pocula prætereunte lympha?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Maturet, incomtam Lacænæ
More comam religata nodo.

nor Vernis. Hanc sententiam copiosius, ut ferebat carminis pastoritii indoles, exsecutus est Theocritus Idyll. xxiii, 28 sqq. Καὶ τὸ ῥόδον καλόν ἐστι, καὶ ὁ χρόνος αὐτὸ μαραίνει. Καὶ τὸ ἴον καλόν ἐστιν ἐν εἴαρι, καὶ ταχὺ γηρᾷ. Λευκὸν τὸ κρίνον ἐστὶ, μαραίνεται ἀνίκα πίπτῃ· —Καὶ κάλλος καλόν ἐστι παιδικὸν, ἀλλ' ὀλίγον ζῇ. Cl. Mitsch. comparat Strat. Ep. lxxiii, 3, 4, in Anthol. Græc. T. iii, p. 85, Ἄνθος γὰρ καὶ κάλλος ἴσον χρόνον ἐστὶ λαχόντα. Ταῦτα δ' ὁμοῦ φθονέων ἐξεμάρανε χρόνος· ubi plura in hanc sententiam suppeditat Jacobs. in Animadv. vol. ii, pars iii, p. 114. *Rubens*, lucens, *rubens nitet* ornatius pro simplice, lucet; *rubere* de lunæ splendore passim: inf. Sat. i, 8, 36, Propert. i, 10, 8. *Æternis minorem consiliis animum*, h. e. animum ad brevioris temporis spatium tibi concessum, quam ut ille æquare vel ad exitum perducere possit consilia *æterna*, h. e. in remotissima tempora, quasi æternum victurus sis, præcepta.

13—20. *Sic temere*, hic, ubi forte fortuna in hanc pinum, sub qua considere licet, incidimus, nullo alius arboris delectu habito. Similiter apud Virg. Æn. ix, 329, tres famuli, cum in loco, qui ante pedes fuerat, forte fortuna procubuissent, *temere inter tela jacuisse* dicuntur, et sic *temere sub armis strati* milites apud Liv. x, 43. *Canos*, canescere certe incipientes, adeoque de fugientis ætatis usu utrumque eo gravius monentes. Comparant Anacr. xxxvi, 9, Πολιαὶ στέφουσι κάραν. Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ. *Odorati*, significanter de iis qui serto, suaves odores spirante, capillos coronant. *Assyria*: vid. sup. ad i, 31, 12, et ad ii, 7, 8. Bacchus: vid. sup. ad i, 18, 9. *pat curas.* Cl. Mitsch. affert loc Athenæo ii, 1, p. 35 (est ille ex carminibus), οἶνόν τοι, Μενέλα ποίησαν ἄριστον (quam vocem Mitsch.) Θνητοῖς ἀνθρώποισιν, ἀπα σαι μελεδῶνας. *Edaces*, γυιοτόρους δῶνας, quæ, ut Catullus lxvi, 23 tur, *penitus medullas exedunt.* Rest temperabit. *Ardentis* (αἴθωνος), h. vidioris; ut inf. Epod. 11, 14, nos, nam φλὸξ οἶνου (ut Eurip. Alc. quitur) θερμαίνει. Huc pertinet loc leagr. Ep. cxiii, 3, in Anthol. Gr i, p. 33, Τοῦνεκα σὺν Νύμφαις φίλος, ἢν δέ νιν εἴργῃς Μίσγεσθα πῦρ ἔτι καιόμενον.

21—24. *Devium*, in urbis loco tiore vel angiportu, ubi meretrices solebant, habitans; hinc apud O quoque Trist. iii, 7, 30, *devia fem* meretrice: *eliciet domo*, domo evocat cesset. Eadem fere, quæ Horatius dat Anacr. iv, 13 sqq. Ἐμὲ μᾶλλ ἔτι ζῶ, Μύρισον, ῥόδοις δὲ κρᾶτα σον, κάλει δ' ἑταίρην. *Eburna cu* leviores enim puellæ sub causa pa compotationibus interesse soleban *comtam comam religata nodo*, non comens, sed incomtam comam negl nodo religans et coercens. Dedi lectionem a Bentleio propositam, t quam Latinitati magis vulgata, *in* —*comas religata nodum*, ut mihi v faventem. *More Lacænæ*, ad morem Spartanæ; quamvis hic puellarum tanarum crinem in nodum colligen solius Horatii testimonio nititur.

10 Dices historiis prœlia Cæsaris,
Mæcenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minantium.
Me dulcis dominæ Musa Licymniæ
Cantus, me voluit dicere lucidum
15 Fulgentes oculos, et bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
20 Dianæ celebris die.
Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes,
Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes,
Permutare velis crine Licymniæ?
Plenas aut Arabum domos,

cœlum; *veteris, πρεσβυτάτου μακάρων*, ut Chronus appellatur ab Orph. Lapid. xviii, 31. Bene cum Horatio Cl. Mitsch. comparat Virg. Cul. 26 sqq., *tibi namque canit non pagina bellum, Phlegra Giganteo sparsa est quo sanguine tellus; Nec Centaureos Lapithas compellit in enses:— Mollia sed tenui percurrere carmina versu.*

9—12. *Tuque*, cett. Cl. Mitsch. hæret in subnexa particula *que*, eamque orationis nexum turbare putat; sed bene se res habet; *que—que*, ut sæpe alibi, pro, *tam —quam*, ponuntur; junge igitur, *Tu melius, Mæcenas, historiis pedestribus tam prœlia Cæsaris, quam colla regum minantium per vias ducta* (h. e. ejus triumphos) *dices. Historiis pedestribus:* Mæcenatem vere conscribendæ Augusti historiæ manum imposuisse, fidem facit Plin. vii, 45. Ceterum, quod supra ad Carm. i, 1, 29 dixi, Mæcenatem non fuisse poetam, cum ex aliis, tum ex hoc carmine satis apparet. *Ducta regum colla*, pro vulgari, reges collo (h. e. catenis collo annexis) ductos; *minantium*, præclare ad rem! de publica ignominia iram et indignationem vultu præ se ferentium.

14—20. *Lucidum fulgentes, ὄμματα μαρμαίροντα*, in quibus, ut ejusmodi oculos describit Tibull. iv, 2, 6, *Accendit geminas lampadas acer Amor. Lucidum*, pro, lucide, ut *dulce*, vel *perfidum ridens* (inf. iii, 27, 67), et plura ejusmodi. 17—20 sequitur pulcherrima puellæ mira cum suavitate et concinnitate saltantis descriptio; *quam nec dedecuit*, per *λιότητα* pro, quam egregie decuit; de ejusmodi puella suavissime Tibullus iv, 7, *Illam, quidquid agit, quoquo vestigia movit, Componit furtim, subsequiturque decorus. Ferre pedem*, saltantium enim ar cipue in scito concinnoque pedum vel incessu cernitur. *Certare joco* cogitari possunt lusus, quibus se invicem se excipiunt, et jocose i certant; *dare brachia*, quod, cum se brachia inter se nectunt, vel manu cem sibi porrigunt, cum lepore q fieri debet. *Ludentem*, h. e. salt *ludere*, ut *παίζειν* apud Græcos, se saltare, sive choreas ducere: *sacro celebris die*, plures quotannis dies, sacri, a virginibus, præcipue chor cendo (Propert. iii, 28, 50), tam i quam in agris, magna cum lætiti brari solebant.

21—28. Sententiarum nexus, constituendo prava interpunctione valde se torserunt interpretes, est fe Quid dicam de crine Licymniæ? eum cum Achæmenis opulentia vel giæ opibus permutare velis? Quid de summa, quæ ex ejus in amore percipitur, voluptate? num tu eam, illa vel sponte osculum offert, ve sævitia denegat, permutare velis cu bum divitiis? Signum interrogand post *Licymniæ*, re ipsa flagitante, in omnibus, quas inspexi, editionib *domos* demum positum est, et sic *Plenas aut Arabum domos*, quæ c quente sententia jungi debent, pe cum antecedente juncta sunt. quidem vitiosam interpunctionem mine adhuc sublatam esse, eo magi cum sic particula *dum*, quo re plane non habeat, nisi eam inepte *nem Licymniæ* retuleris. *Dives Ach*

Sparsisse nocturno cruore
Hospitis; ille venena Colcha,
Et quidquid usquam concipitur nefas,
Tractavit: agro qui statuit meo
Te, triste lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quisque vitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas. Navita Bosporum
Pœnus perhorrescit, neque ultra
Cæca timet aliunde fata;
Miles sagittas et celerem fugam
Parthi; catenas Parthus et Italum
Robur: sed improvisa leti
Vis rapuit rapietque gentes.
Quam pæne furvæ regna Proserpinæ,
Et judicantem vidimus Æacum:

similiter *gulam laqueo frangere* dixit Sallustius Cat. c. 35. *Nocturno cruore*, sanguine tempore noctis hausto, pro, cæde nocturno tempore insidiose perpetrata: de hospitii, cui tuendo Jupiter ξένιος præerat, sanctitate res nota. *Colcha*, pro, Colchia, Medeæ Colchicæ inprimis veneficiis, ut longe efficacissima, nobilitata. *Caducum lignum*, arborem cadentem, vel lignum casurum, ut inf. iii, 4, 44, *fulmen caducum*, quod decidit, vel dejectum est; et sic sæpe alibi.

13—20. *In horas*, in tempus futurum, h. e. quod attinet ad pericula, quavis hora, quovis temporis momento, nobis imminentia; *in*, ut sup. ii, 11, 4, positum fere pro, *quod attinet ad*. *Horas*, fata quavis hora nobis instantia. *Navita Pœnus*, mercator Phœnicius. *Bosporum*, Thracium nempe, per quem navigantes in Pontum Euxinum deferuntur. *Perhorrescit*, præcipue ob petras Cyaneas, a Bosporo Thracio exeuntibus magna circumspectione, ne naufragium ibi patiantur, evitandas. *Neque ultra Cæca timet aliunde fata*, neque præterea, quæ in aliis locis (*aliunde*) ei immineant pericula, timet, quia *cæca* sunt, h. e. latent, nec prævideri possunt. Cic. Agr. ii, 14, *cur hoc est tam obscurum et cæcum*. *Celerem fugam Parthi*, Parthus enim in celeri, quam simulabat, fuga, cum telorum, equo repente verso (cf. sup. i, 19, 11), in hostem jaciendorum esset peritissimus, vel maxime timendus fuit. *Robur*, intellige locum in carcere trabibus roboreis contextum, ubi supplicium de captivis vel maleficis sumi solebat; unde postea *roboris* nomen carceri mansi xxxviii, 59, *Ut in carcere inter fu turnos et latrones vir clarissimus S cludatur, et in robore et tenebris ex*

21—25. Expende ornatum, qu plici sententiæ, "quam pæne ego ictu periissem; vel, quam pæne ictu delatus fuissem ad inferos," poetæ ingenium. *Furvæ*, ut *luri ger, pallidus*, cett. rerum infernar theton. *Regna Proserpinæ vid nigrum Tartarum videre*, apud Vir vi, 134, et apud Homer. Iliad. x νέκυας καὶ δῶμ' Ἀΐδαο ὄψεσθαι. *cantem vidimus Æacum*. Cl. comparat Antip. Sid. i, 4, Anthol. T. ii, p. 5, Μίνω θᾶσσον ἐπο *Sedesque discretas piorum*, campos *Sappho querentem puellis de popu* sensum amoris, quo puellas popul periit, mollioribus carminibus ex tem, h. e. carmina amatoria, canentem; ad hæc Sapphus carmin tare videtur Fragm. apud Hephæst et apud Athenæ. xiii, p. 571. Sappho ideo de puellis popularib queri contendunt, quod hæ Phao illa misere amatum in amorem suu lexerint, ipsi, quam apte hoc argun nunc apud inferos tractaverit Sapp derint. *Æoliis*, h. e. Lesbiis, nam tota fere ad Æoliam pertinet. Si inf. iv, 9, 12, Sappho *puella Æolia* Ceterum ut Horatius Sappho, ita S des xlix, 9, 10, Anthol. Græc. T. i, Anacreontem apud inferos canent ducit.

Nec curat Orion leones
40 Aut timidos agitare lyncas.

CARMEN XIV.

AD POSTUMUM.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec Pietas moram
Rugis et instanti Senectæ
Adferet, indomitæque Morti;
5 Non, si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrimabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonen Tityonque tristi
Compescit unda, scilicet omnibus,

minibus, cum stupore admirans illa carmina; observa vim in *illis*, h. e. tam præclaris, divinis. *Demittit aures;* uti enim canes minaces et stomachabundi aures arrigere, ita iidem eas, quando suaviter afficiuntur, demittere solent. *Et intorti capillis Eumenidum recreantur angues:* angues, quos Furiæ capillis implexos gestant, graviter pro ipsis Furiis dulci cantu deleniri dicuntur. In ejusdem rei imagine Virg. l. 1, 483, *Eumenides* dixit *cæruleos implexas crinibus angues. Prometheus:* ergo secundum antiquiorem, quam Horatius secutus est, fabulam, Prometheus in Orco quoque æternis laboribus exerceri fictus est; vid. Aristot. Poet. c. 17; nam vulgo eum Caucaso affixum, ubi aquila continuo cor ejus renascens exedat, sceleris, quo ignem cœlo subduxerit, pœnam luere tradunt. *Pelopis parens*, Tantalus, de quo omnia in vulgus nota. *Dulci laborum decipitur sono*, cantus dulcedine ita se decipi et abripi patitur, ut laborum suorum immemor sit. *Dicipitur laborum*, Græce dictum (κλέπτεται τῶν πόνων) pro, deceptus obliviscitur laborum. *Orion*, is enim venationem, cujus studiosissimus in vita fuerat, apud inferos quoque (quia, ut dicitur apud Virg. Æn. vi, 655, *cura—eadem sequitur tellure repostos*) exercebat; *Orionis*, apud inferos venantis, imaginem jam adumbravit Homer. Odyss. xi, 571 sqq. Quo magis autem Orion venatione delectabatur, eo major carminum, quibus audiendis ab ea se detineri passus est, vis esse debuit.

CARMEN XIV.

Vitæ præceptum, ab ejus brevitate ductum, quod ad bona quæ cuique contigerint sapienter, dum licet, percipienda iterum iterumque amicis suis commendat Horatius (ut Dellio sup. ii, 3; Quinctio ii, 11, ubi cf. argum.; et Torquato inf. iv, 7), *Postumo* quoque impertit. Itaque eum ad celerem temporis fugam animum advertere, moriendi necessitatem, nulli omnino homini neque sacrificiis avertendam neque prudentia evitandam, secum reputare, benisque, quæ hæres profusius absumturus sit, ipsum perfrui jubet. Quis fuerit Postumus, vix certis argumentis evincas; nam neque Julius Florus, ad quem inf. duæ epistolæ, lib. i, 3, et ii, 2, scriptæ sunt, neque ille Postumus, ad quem apud Propertium iii, 12 elegia exstat, idem fuisse videtur.

1—12. *Labuntur*, celeriter fluminis instar (quod proprie *labi* dicitur) currunt. *Nec pietas*, cett. nec sacrificiis efficere poteris, ut rugæ et instans senecta atque mors tardius te occupent atque opprimant. De senecta nos opprimente Cl. Mitsch. comparat Mimnerm. iv, 4, Annal. Brunck. T. i, p. 61. *Indomitæ*, nullo pietatis genere se mitigari patienti, sævæ, inexorabili; similiter Græcis Θάνατος vel Ἀΐδης ἀδάμαστος, ἀμείλιχος. *Trecenis tauris*, tribus hecatombis. *Illacrimabilem*, ad lacrimas, h. e. ad miserationem, se permoveri non patientem, ἄδακρυν· inf. Epist. ii, 2, 179, *si metit Orcus Grandia cum parvis, non*

Tinguet pavimentum superbum
Pontificum potiore cœnis.

CARMEN XV.

Jam pauca aratro jugera regiæ
Moles relinquent: undique latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu: platanusque cælebs
5 Evincet ulmos, tum violaria, et
Myrtus, et omnis copia narium,
Spargent olivetis odorem
Fertilibus domino priori:
Tum spissa ramis laurea fervidos
10 Excludet ictus. Non ita Romuli

profuso vini usu similiter Cicero Philipp. ii, 41, *natabant pavimenta mero, madebant parietes*. *Superbum*, splendidum, magnificum, tessellato quippe opere in beatiorum domibus ex marmore factum: *potiore Pontificum cœnis*, meliore et nobiliore, quam quod in cœnis Pontificum bibitur; sacræ epulæ enim, quas Pontifices apparabant, tam lautæ et opiparæ fuerunt, ut locum darent proverbio, Mart. xii, 48, 12, *Non Albana mihi sit comissatio tanti, Nec Capitolinæ, Pontificumque dapes*: cf. Macrob. ii, 9.

CARMEN XV.

Ad luxum, qui tum Romam immigraverat, pertinebat ea inprimis magnificentia, quæ ab hominibus privatis in amplissimorum ædificiorum, piscinarum, non ad communem utilitatem, sed ad solam voluptatem spectantium, usu atque possessione ponebatur. In hoc insanum igitur per luxum atque libidinem pereundi perdendique omnia studium nobiliore indignationis affectu Horatius in hoc carmine invehitur; veterumque Romanorum severiore disciplina, frugalitate, et continentia ante oculos posita, quantum a majoribus suis nunc degeneraverint Romani, ostendit.

1—10. *Jam*, brevi inde tempore. *Regiæ Moles*, amplissima et regio splendore in altum educta ædificia, qualia tum in villis suis exstruere solebant beatiores. Hinc illud, quod in villa sua habebat Mæcenas, similiter quoque inf. iii, 29, 10, vocatur *moles propinqua nubibus visentur*, ubique conspicere lic na, intellige piscinas marinas, particulam, quam ditiores *jact molibus* (ut inf. iii, 1, 33 dici mari secluserant, ut quovis an piscium ibi haberent copiam: sicus de hoc luxus Romano est apud Varr. R. R. iii, 17: ii, 3, 45, Cic. Attic. i, 16, 1 *extenta Lucrino lacu*, lacus Baias in Campania magnitudi antia; vocantur hæc *stagna* i 5, 44 *cetaria*. *Platanusque cæ ulmos*, platanis, non utilitatis tatis causa consitis, cedere debe scilicet ulmi ei præcipue in Ita ebant usui, ut vites cum ea jungerentur, unde vites *ulm* dicuntur, Columell. v, 6. It *nus*, quæ non commode adhi jungendis cum ea vitibus (p inutilis), jam dicitur *cælebs*. porro—porro. *Violaria*, loca sita. *Omnis copia narium*, q florum bene olentium. *Sparg* eleganter pro vulgari, floreb conspicientur; *olivetis* pro, Horatium, ut jam observavit C ante oculos habuisse videtur C stit. Orat. viii, 3, *An ego fundu putem, in quo mihi quis ostend violas—quam ubi plena messis, fructu vites erunt? Sterilem tonsasque myrtos, quam maritas uberes oleas præoptaverim?*

Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis:
5 Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Grosphe, non gemmis, neque purpura venale, neque auro.
Non enim gazæ, neque consularis
10 Submovet lictor miseros tumultus
Mentis, et Curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum:
15 Nec leves somnos Timor aut Cupido
Sordidus aufert.

animi tranquillitatem, neque purpura neque auro venalem, summis honoribus et divitiarum splendore conspicui. Verum enim vero animi tranquillitas iis tantum contingit, qui, modica, in qua nati sunt, sorte contenti, neque divitias appetunt, neque studiose eas in exteris regionibus quærunt, adeoque curis, assiduis illis cupiditatum comitibus, vacui sunt. Animus tranquillus de iis, quæ adsunt, lætatur, et sicut futura non curat, ita fortunam adversam moderate fert, cum, nihil ab omni parte beatum esse, vel Achillis et Tithoni exempla satis doceant: alius hoc, alius alio felicitatis genere gaudet; tu, o Grosphe, es dives, ego parvi agelli sum possessor, sed poeta, ultra vulgi invidiam elatus. Sic equidem in hoc carmine, in cujus sententiis inter se nectendis valde laboratum est, omnia ad consilium, quo illud scriptum esse diximus, commode referri posse existimo. De Pompeio Grospho copiose egit Sanadonius sup. ad lib. ii, 7.

1—8. *Otium* in latiore sensu, ut jam in argumento ostendimus, tam de securitate, pace, et quiete, quam de animi tranquillitate positum; itaque notio cuique sententiæ apta inde elici debet. *Prensus. Prendi* et *deprendi* proprie de nautis, qui subita tempestate in mari opprimuntur: vid. Bentl. sup. ad i, 14, 10 (ubi iis quæ a nobis adnotata sunt, addendum est hoc, "deprensa"). *Certa*, ad quæ nautæ navis cursum tuto dirigere possunt, tuta; Tibull. i, 9, 10, *Ducunt instabiles sidera certa rates. Bello furiosa*, bellandi cupiditate, tanquam furore quodam, se agitari patiens, bellicosissima; hinc Eurip. Hec. v. 1090, Thraces Ἀρεῖ κάτοχον γένος dixit. *Medi*, Parthi, *pharetra decori*, sagittiferi. *Non venale*, quod non parari potest; sed nunc intelligit Horatius per *otium* animi tranquillitatem, ut satis docent sequentia.

9—12. *Non enim*, cett. nam neque divitiæ neque honorum insignia curas ex animo pellere valent. *Consularis Submovet lictor*: suaviter *lictor consularis*, qui Consuli in viis præire, et plebis ibi *tumultuantis* turbam *submovere* solebat, jam non *mentis tumultus submovere*, h. e. non ea quæ turbas in animo movent, sive curas, abigere posse dicitur. Cl. Mitsch. in hanc sententiam comparat Senec. Epist. 94, *Non est, quod tibi tranquillitatis tuæ fastidium faciat ille, sub illis fascibus, purpura cultus: non est, quod feliciorem judices, cui submovetur, quam quem lictor semita dejicit. Curas—volantes*: de *Curis alatis* egimus in Comment. de Alatis Imaginibus, p. 29 (Goth. 1786). *Circum tecta laqueata*, intellige tricliniorum inprimis tecta, quæ *laqueata* vel *laquearia* et *lacunaria* dicuntur, quod eorum *laceus* vel *lacunæ* (*die Füllungen der getäfelten Felder*) auro, opere cælato et picturis exornatæ atque distinctæ fuerunt; ejusmodi *tecti laqueati* vel *lacunaris* descriptio est apud Joseph. A. viii, 3, 2, ubi tabulata tecti dicuntur fuisse ἐξεσμέναι εἰς φατνώματα καὶ προσκόλλησιν χρυσοῦ.

13—16. *Parvo*, re modica; *paternum*, tanquam pars patrimonii, *splendet salinum*, ad externam enim munditiem salinorum inprimis bene politorum splendor pertinebat: vid. Meurs. ad Lycophr. v. 135. Comparant Pers. iii, 25, *rure paterno Est tibi far modicum, purum et sine labe salinum. In mensa tenui*; hinc inf. Sat. i, 3, 13, *sit mihi mensa tripes et Concha salis puri*, cett. *Leves*, molles, faciles. *Sordidus* refer ad sordidam avaritiam.

Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum Siculæque circum
Mugiunt vaccæ; tibi tollit hinnitum
35 Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiunt lanæ: mihi parva rura, et
Spiritum Graiæ tenuem Camenæ
Parca non mendax dedit, et malignum
40 Spernere vulgus.

CARMEN XVII.

AD MÆCENATEM.

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum est, nec mihi, te prius

tem et pectus ultra vulgus sapiens. *Hora*, quæ tempus futurum, et fata futuri temporis subministrat; alias *Horæ*, ut deæ, anni vicissitudines dispensare finguntur: cf. inf. iv. 7, 8.

33—37. *Te greges centum*, cett. Tu es multorum gregum, armentorum, et equarum nobilium possessor, vestesque geris bis colore purpureo tinctas; h. e. tu es longe ditissimus; antiquitus enim, ut satis constat, in magnorum gregum armentorumque possessione spectari inprimis solebant magnæ divitiæ, unde homines beatiores dicuntur apud Homer. Iliad. ix, 154, *ἄνδρες— πολύῤῥηνες, πολυβοῦται*. *Te circum mugiunt*, eleganter pro vulgari, tu habes, tu possides, cett. *Siculæ vaccæ*: Grosphus, ut in armentis suis nobilioris stirpis vaccas haberet, haud dubie arcessi jusserat *Siculas*, præstantia sua ob egregia in Sicilia pascua insignes: *tibi tollit hinnitum* pro vulgari, tibi est; *apta quadrigis*, tam generosa, ut quadrigis in certamine curuli aptari s. jungi possit; *equarum* autem præcipuum in certaminibus curulibus usum fuisse, vel ex Virg. Geo. i, 59 constat. *Lanæ bis Afro murice tinctæ*, bis succo muricis infectæ: *murex*, e cujus succo parabatur color purpureus, dicitur *Afer*, quod ille ad Africæ, Phœniciæ, et Laconiæ litora capi solebat; hinc *murex Gætulus* inf. Epist. ii, 2, 181, *Tyrius*, Epod. 12, 21, *Sidonium ostrum*, Epist. i, 10, 26. De vestibus bis colore purpureo tinctis sive dibaphis vid. Ruben. de Lat. Clav. ii, 14.

37—40. *Mihi parva rura*, cett.: c tum Horatio esse Bacchylidæ caru jus Fragm. servavit Athen. xi, (Anthol. Græc. c. xiii, T. i, p. 8 monuit Cl. Mitsch. *Parva rura*, i agellum Sabinum. *Spiritum Graiæ Camenæ*, tenuem ad modos Græcor tarum canendi facultatem; *Parca n dax*, sors mihi nascenti a Parcis, u illis deabus, assignata; Parcæ en centibus non solum sortem prædic etiam destinare dicuntur. Compar Hor. Pind. Ol. viii, 38, Nem. iv, 6 *spernere*, sc. dedit, h. e. concess hoc, ut spernerem.

CARMEN XVII.

Quanto amoes Mæcenatem cor fuerit Horatius, tam expressus in h mine ob iteratas ejus de instante sil querelas dolor, quam ratio, qua van querelas compescere studet, luc ostendunt. Itaque Mæcenatem d nondum secundum deorum volu exactæ, fine eo magis desinere queri jubet, cum ille utrique co futurus sit; se enim post ejus diutius in hac vita morari nolle, sacramento, quod illi dederit, indis plane societatis vinculo una cum e iter ingressurum esse; huc accedere quendam siderum, sub quibus uter tus sit, consensum, summamque f qua jam semel uterque mortis p ereptus sit, similitudinem: non igitu de morte, sed potius de votis, utri

Natalis horæ, seu tyrannus
20 Hesperiæ Capricornus undæ:
Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. Te Jovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucrisque Fati
25 Tardavit alas, quum populus frequens
Lætum theatris ter crepuit sonum:
Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum
Dextra levasset, Mercurialium
30 Custos virorum. Reddere victimas
Ædemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

Parcarum consiliis et societate, ut dea πάρεδρος, apparet *Justitia*, Δίκη, quæ a summa, qua res humanas moderatur, potestate *potens* dicitur.

17—22. Sub quibuscunque tandem, tam faustis quam infaustis, sideribus ego natus sum, mirifice certe illa cum iis, sub quibus tu natus es, consentiunt; uterque enim, jam semel ex præsente vitæ periculo servatus simillimam sortem expertus est; ergo (nam hæc conclusio inde elici debet) uno eodemque quoque die simul moriemur. De veterum superstitione vitæ exitum ex ea, quæ sub hora cujusque nascentis esset constellatio, sive ex horoscopo conjiciendi cf. sup. ad i, 11, 2. Consensus autem siderum, sub quibus Horatius et Mæcenas nati esse dicuntur, ponendus est in singulari stellarum tam faustarum quam infaustarum conjunctione, qua factum est, ut vis salutaris unius vim noxiam alterius infringeret. *Libra*, stella salutaris, at *Scorpius* et *Capricornus* mali ominis sidera. *Me adspicit*, mihi nascenti radiavit et adhuc radiat. *Formidolosus*, cujus ipse adspectus formidine implet. *Pars violentior Natalis horæ*, una infestiorum genituræ meæ stellarum. *Capricornus* dicitur *tyrannus Hesperiæ undæ*, quod tam ortus quam occasus ejus procellas comparare putabatur; similiter sup. i, 3, 15, *Notus* dicitur *arbiter Hadriæ*.

22—32. *Tutela Jovis*, sidus tutelare, Jupiter, *refulgens impio Saturno te eripuit*, contra impii Saturni sidus fulgu culo, quod illud tibi portendebat puit; exitiosum Saturni sidus app dicitur *impium*, impiæ nempe S liberos sævitiæ, adeoque causa adversetur filius, respectu habito rum totum hunc locum expressit v, 45 sqq., *Non equidem hoc dub borum fædere certo Consentire di uno sidere duci. Nostra vel æqua dit tempora libra Parca tenax veri, fidelibus hora Dividit in Geminos fata duorum: Saturnumve* (ut bem pro, *Saturnumque*) *gravem nos frangimus una. Volucrisque Fati alas*, ornate pro, Fatum celeri petens repressit. *Quum populus Lætum theatris ter crepuit sonum* illius plausus, quo Mæcenas morbo recreatus, cum primum in t prodiisset, a frequente populo est, meminit quoque sup. i, 20, 3. *cus*, sc. arboris: cf. sup. ii, 13. S pro, sustulisset; sic passim im plusquamperfecti pro conjunctivo na lingua poni solet. *Faunus*: v Sabina, ubi Horatius extinctus pæ arboris casu (cf. sup. ii, 13, 10), liari Fauni tutela fuit: vid. sup *Virorum Mercurialium*, poetarum; rius enim *curvæ lyræ parens* sup. *Humilem*: suaviter *agna*, ab hum tenuitate ejus qui eam offert, ips dicitur.

Me petit. Nihil supra
Deos lacesso: nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
15 Truditur dies die,
Novæque pergunt interire Lunæ:
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus; et, sepulcri
Immemor, struis domos;
20 Marisque Baiis obstrepentis urges
Submovere litora,
Parum locuples continente ripa.
Quid? quod usque proximos
Revellis agri terminos, et ultra
25 Limites clientium
Salis avarus; pellitur paternos
In sinu ferens Deos
Et uxor, et vir, sordidosque natos.
Nulla certior tamen
30 Rapacis Orci fine destinata

Supra, præterea, ulterius. *Potentem amicum*, intellige Mæcenatem.

15—22. Nexus sententiarum est fere hic: dum enim considero, quomodo dies die trudatur, et novæ semper Lunæ intereant, nihil in futuræ vitæ usum molior; sive, reputans enim mecum cursum vitæ humanæ celerrimum, parum equidem de vita futura sum sollicitus. Cl. Mitsch. comparat Ammian. xxvi, 12, Anthol. Græc. T. iii, p. 98, Ἠὼς ἐξ ἠοῦς παραπέμπεται, εἶτ', ἀμελούντων Ἡμῶν, ἐξαίφνης ἤξει ὁ πορφύρεος· cf. inf. iv, 7, 9 sqq. *Locas*, sc. redemtoribus. *Marisque Baiis obstrepentis urges Submovere litora*, cett. et quasi tibi non sufficiant possessiones in terra continente, litori adeo maris, Baias alluentis, ulterius promovendo unice intentus es, h. e. in litore sinus Baiani mare adeo summo cum studio ædificiis occupas; *urges submovere*, pro, summo cum studio submoves. *Parum locuples continente ripa*: similiter fere inf. iii, 1, 36, *dominus terræ fastidiosus*; notat autem, ut passim alibi, insigne illud luxus genus, quo Romanorum ditissimi, tam voluptatis quam possessionum suarum amplificandarum et prolatandarum causa, pretiosissima in ipso maris litore jactis in altum molibus exstruerent ædificia sive prætoria, quorum in ipso sinu Baiano exstructorum mentionem quoque facit Virg. Æn. ix, 710 cf. Cerda et Heynius; huc refe piscinas vel vivaria, de quibus sup 3, inf. iii, 1, 33 sqq.

23—28. Locus sequens mira indignationem contra improbas cupiditates excitandam adornatus. *quod*, pro vulgari, imo. *Proximos agri terminos*, terminos revellendo rius promovendo præter jus et fa agri partem tibi vindicas, quod *movere terminos* dicebatur: *clienti* dignum sane facinus, si patronu defendere contra injuriam debebat, lit; hinc jam in Legg. xii, Tabb. nus *clienti fraudem faxit, sacer est* pudendæ audaciæ et insolentiæ n habet. *Pellitur paternos*, cett. im sæ divitum vi ab agello suo paupe liæ, deos patrios et sordidos natos gestantis, egregie ad miserationem dam adumbrata. Horatium ant habuit Quinctilianus Decl. xiii, *quam proximos quosque revellendo ager locupletis latius inundavit: solo villæ, et excisa patria sacra, conjugibus parvisque liberis, res patrium larem, migraverunt vetera Sordidos*, squalidos, quales fere su rum parentes cum inopia conflicta

29—32. *Nulla certior tame*

5 Evœ! recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Lætatur! Evœ! parce, Liber!
Parce, gravi metuende thyrso!
Fas pervicaces est mihi Thyiadas,
10 Vinique fontem, lactis et uberes
Cantare rivos, atque truncis
Lapsa cavis iterare mella.
Fas et beatæ conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
15 Disjecta non leni ruina,
Thracis et exitium Lycurgi.
Tu flectis amnes, tu mare barbarum:

Si varios hujus carminis colores, et sublimitatem ad quam poeta in *hoc hymno in Bacchum* enitistudet, spectaveris, ei Græci cujusdam poetæ carmen ex genere dithyrambico, ut inf. iii, 25, obversatum esse, vix dubites: huc pertinere videtur Pratinæ *ὑπόρχημα* apud Athen. xiv, 2, p. 617, quod jam per partes cum Horatio comparavit Cl. Mitscherlichius.

1—4. *Rupibus remotis*, sc. ab hominum conspectu et frequentia, solis. *Carmina docentem*, choragi quasi, carmina præcipientis, partes sustinentem. Sic Bacchus canens apparet apud Eurip. Bacch. 150 sqq.: cf. Orph. Hymn. lii, 5, et sic pariter Silenus Satyris et Nymphæ cuidam carmina præcinit apud Virg. Ecl. vi. *Credite posteri!* quasi rei tam novæ et inauditæ fidem derogaturi sint posteri. *Nymphasque*, de Nymphis, ut Bacchi comitibus, plura Græcorum poetarum loca excitavit Cl. Mitsch.; hinc Bacchus inf. iii, 25, 14, *Naiadum potens* dicitur. *Capripdeum:* similiter Græcis Satyri dicuntur *αἰγίποδες, τραγόποδες*. *Acutas: acuere* enim quasi aures (nos, *die Ohren spitzen*) dicuntur, qui cupide et magna cum attentione aliquid auribus imbibunt. Similiter inf. Sat. ii, 5, 95, *aures substringere*.

5—8. *Evœ!* jam sentiens, se Bacchi numine agitari, exclamat, ut Bacchico furore correpti exclamare solebant; qua quidem exclamatione ad furentis speciem præ se ferendam nihil ab Horatio nunc adhiberi potuit accommodatius. *Recenti mens trepidat metu*, mens horrore recens immisso tremiscit et quatitur. *Plenoque Bacchi pectore:* inf. iii, 25, 2, *Quo me, Bacche, rapis tui Plenum?* Ovid. Fast. vi, 535, *Fitque sui toto pectore plena dei. Turbidum* pro, turbide; mixta nempe lætitia fuit cum timore et animi perturbatione. *Evœ!* (*ἐυοῖ! ut εὖα, εὐάν* cum vi majore Bacchum in se sentit, iterum bacchantis more e deumque, quasi pectus eum ferre nequeat, ut sibi parcat, implorat. *metuende thyrso*, injecto enim th rem simul injicere putabatur Bac qua graviore thyrsi vi ipse thyr dicitur *gravis:* apposite in hanc Mitsch. laudat Ovid. Amor. iii, *Tempus erat thyrso pulsum grav veri:* cf. eundem iii, 15, 17, T 1, 43.

9—12. *Fas—est mihi cantare*, deum, a quo agor, a me exigit ut cett. *Thyiades pervicaces*, Bacch caciter in furore perstantes. *Vini tem*, cett. recenset quædam mune chi beneficio sacra ejus colentib cessa, ex aureæ ætatis, ad qu referebantur, ingenio æstimanda. Thyiades thyrsis suis e terra aqu num, et lac, ex arboribus autem m isse dicuntur: laudant in hanc re Bacch. 142 sqq., Ῥεῖ δὲ γάλακτ ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν νέκτα rare, iterum iterumque laudar amplius.

13—20. *Honorem*, insigne nempe coronam; *conjugis*, A *beatæ*, ut deæ; dii enim *beati*, p de Ariadne inter deos relata vid. iii, 15, 8, et ibi Broukh.: *additu* de Ariadnes corona stellis ince Ovid. Fast. iii, 459 sqq.; Met. v Manil. Astron. i, 323, v, 252; et ii, 5. *Tectaque Penthei*, cett. ad potentiam, quam cantaturus es declarandam, divinas illas pœn quas ille a sacrorum suorum con bus, Pentheo et Lycurgo, expet Penthei quidem (Echionis et Aga

Caudam, et recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

CARMEN XX.

AD MÆCENATEM.

Non usitata, non tenui ferar
Penna biformis per liquidum æthera
Vates: neque in terris morabor
Longius: invidiaque major
5 Urbes relinquam. Non ego pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas,
Dilecte Mæcenas, obibo,
Nec Stygia cohibebor unda.

29—32. Vulgarem sententiam, "Tibi, ut insigni deo, apud inferos adeo magnus honor statuitur," egregie exornavit. Fingit nempe, Cerberum, belluam alias sævissimam, Bacchi ad inferos venientis adspectu adeo percussum esse, ut caudam atterendo comiter ei adblandiretur, et, cum ille inde recessurus esset, pedes et crura ejus lambendo summæ reverentiæ amorisque signum ederet. *Te vidit*, nimirum tum, cum Bacchus Semeles repetendæ causa ad inferos descendisset: vid. Apollodor. iii, 5, 3, Hygin. Fab. 251. *Insons*, jam innoxius et mitis, qui alias esset immitissimus. *Aureo Cornu decorum:* de Bacchi cornibus, antiquo illo roboris insigni, præter Spanhem. de Us. et Præst. Num. Diss. vii, T. i, p. 392, et Burm. Sicul. T. ii, t. 12, copiose disputavit Broukh. ad Tibull. ii, 1, 3. *Aureo*, hinc Bacchus χρυσόκερως. *Trilingui:* jam Cerberus est triceps, τριφανής, qui sup. ii, 13, 34 dicebatur *centiceps;* ubi cf. not. *Recedentis ore pedes tetigitque crura:* imago suavissima! Cerberus, qui alias ex Orco recessuros devorasse fingitur (Hesiod. Theog. 771), nunc Bacchum inde recedentem lambit.

CARMEN XX.

Immortalem nominis sui gloriam (ut alii poetæ, v. c. Ovidius Amor. i, 15) vaticinatur in hoc carmine Horatius. Ornatum autem ad vulgarem sententiam, *Nominis mei gloria per totum terrarum orbem semper celebrabitur*, efferendam, ab egregie in hanc rem ficta imagine petit. Non amplius, canit, in his terris morabor, nec, ut ceteri mortales, obibo, sed transformatus in alitem enitar ad æthera; jam sentio me fieri cycnum, jam totum terrarum orbem, ut remotissimi quique populi me noscant, pervolitabo; nolite igitur mihi, ut fato suo perfunctum, vel luctu [illegible] qui, vel vano sepulcri honore decorare. Cum cycnus Apollini sacer sit, et ob [illegible] cantum suavissimum (distinguendus [illegible] est *cycnus canorus* ab *olore muto*, vid. [illegible] ad Ecl. Vett. Poett. p. 232) ipsi poetæ passim *cynci* appellentur (cf. sup. ad i, [illegible] 2), sane, cur præ ceteris alitibus in cycnum potissimum mutari voluerit poeta, nemo non intelligit. Ceterum tam [illegible] imaginem, quam altiorem quo Horatius in hoc carmine assurgit spiritum, a poeta quodam Græco traxisse videtur.

1—8. *Non usitata penna*, h. e. novis alis, qualibus nec ego adhuc, nec quisquam alius ante me instructus fuit; *non tenui*, h. e. non alis modicis, sed grandioribus, cycneis nempe. De commentis alarum usu gloriam per loca remotissima dissipandi commode afferunt locum Theog. 231, Σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ' ἀπείρονα πόντον Πωτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος Ῥηϊδίως, πολλοῖσι κείμενος ἐν στόμασι. *Biformis vates:* ego, cui, ut poetæ, binæ formæ, tam hominis quam cycni, concessæ sunt. *Invidiaque major*, et majore gloria elatus, quam ut invideri mihi amplius possit; ultra invidiam elatus. *Non ego pauperum Sanguis parentum:* non ego, qualis nunc sum, pauperum parentum filius; patre enim libertino usus est Horatius: cf. ejus Vit. ap. Suet. *Sanguis*, de prole et propagine passim: Virg. Æn. vi, 836, *Projice tela manu, sanguis meus;* ubi vid. Cerda: cf.

C A R M I N U M

LIBER TERTIUS.

CARMEN I.

Odi profanum vulgus et arceo;
Favete linguis: carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus puerisque canto.

CARMEN I.

Præceptum illud e philosophia Stoica depromtum, *Veram hominum felicitatem neque in potentia et honorum splendore, neque in magnarum divitiarum possessione, sed in animo tranquillo, et in eo quod satis est acquiescente, ponendam metiendamque esse*, jam nova in hoc carmine sententiarum gravitate, novaque, quam sibi ut sacerdoti Musarum tribuit, auctoritate proponit atque commendat. Nexus sententiarum est fere hic: gravioris argumenti carmen, quod ego cantaturus sum, attento animo percipite: reges, divites, nobiliores, et alii vel gloria vel gratia populi eminentes, male vulgo in censum feliciorum hominum referuntur; manet enim eos non solum æqua moriendi necessitas; sed iidem quoque, dum vivunt, miseris curis agitantur. Hinc fit, ut medias inter curas nec lautissimarum epularum suavitate delectentur, nec avium citharæque cantu ad somnum invitentur. Quanto major igitur est nil, nisi quod satis est, desiderantis felicitas; is nec marinis tempestatibus, nec ortu casuve siderum minacium, nec grandine, nec nimia pluvia nimiove solis æstu, sterilitatis causis, perturbatur. Videmus nunc quidem divites immensis sumtibus magnifica in maris litore, ut ibi se recreent, exstruere ædificia; sed timor et tristes curæ ibi quoque ab iis haud recedunt, imo eos, sive navi sive equo vectos, ubique sequuntur atque premunt. Quod si igitur néc præstantissimi marmoris, nec nobilissimæ purpuræ, nec vini optimi, nec unguentorum pretiosissimorum usus quidquam ad curas avertendas valet, cur ego tam stultus sim, ut villulam Sabinam cum ædificiis magnificis, vitæ jucunditatem autem et tranquillitatem cum divitiarum molestiis curisque permutem? Sic ea quæ super hujus carminis sententiis, ut parum inter se cohærentibus, a pluribus disputata sunt, vana et nihili esse facile apparet.

1—4. Verbis solemnibus ad audientiam sibi faciendam exorditur poeta; argumenti nempe, quod in hoc carmine tractaturus est, gravitatem cum re sacra comparans, utitur illis formulis quibus alias sub sacrorum initiis uti solebant sacerdotes; profanis quidem, ut eos inde arcerent, ἐκὰς, βέβηλοι!, vel ἐκὰς, ἐκὰς, ὅστις ἀλιτρὸς (Callim. Hymn. Ap. 2), *Procul, o procul este, profani* (Virg. Æn. vi, 258), pro quo Horatius dixit, *Odi profanum vulgus et arceo;* initiatis vero, ut sacro silentio iis interessent, εὐφημεῖτε, *Favete linguis!* (linguas cohibendo, h. e. tacendo) acclamantes: apposite igitur ad has formulas jam se non vatem vel poetam, sed *Musarum sacerdotem* profitetur. *Carmina non prius audita*, h. e. nova, quasi nemo ante eum præcepta tam salubria cecinerit; nisi forte hæc quoque verba ad formulam quandam solemnem referenda sint, ubi *nova* a mystis promittebantur præcepta, qualia nunquam fando audi-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CARMEN II.

ANGUSTAM amice pauperiem pati
Robustus acri militia puer
Condiscat; et Parthos feroces
Vexet eques metuendus hasta:
5 Vitamque sub divo trepidis agat
In rebus. Illum ex mœnibus hosticis
Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, et adulta virgo,
Suspiret: Eheu! ne rudis agminum
10 Sponsus lacessat regius asperum

CARMEN II.

Cum Romani a priscæ disciplinæ severitate paulatim in mollitiem, luxum, et alia vitia degenerassent, poeta, primam hujus mali labem a perversa educandi ratione repetendam esse censens, graviter populares suos monet, ut antiquas gentis Romanæ virtutes recolendo pueros inprimis *fortitudini*, *sapientiæ*, et *fidei*, sanctissime in iis, quæ taciturnitati alicujus commissa sint, servandæ, mature adsuefaciant. Jam vero cum sententiæ laxiore, ut carminis lyrici ferebat indoles, in hoc quoque carmine inter se nexæ sint vinculo, id adeo nonnullis fraudi fuit, ut, cum ratio qua eas inter se conciliarent non suppeteret, hoc carmen ex tribus diversis aliis conflatum esse statuerent. Sed bene se res habet. Sententiæ ita fere se excipiunt: "Si antiquam gentis nostræ gloriam amplius tueri volumus, relictis rebus omnibus, pueros nostros mature in perferendis belli laboribus exercere, ad mortis pro patria susceptæ decus inflammare, ab ignaviæ autem dedecore deterrere, et sic eos metuendos hostibus nostris reddere debemus. Sed præter fortitudinem est alia, ad cujus studium mature adducendi sunt pueri, virtus, quæ, cum minime ad auræ popularis arbitrium se accommodet, sed semet ipsam suo ipsius tueatur præsidio, neque in petendis honoribus ignominiosam repulsam fert, neque in iis fungendis contumeliæ cujusdam nota contaminatur, imo immortalitatis præmio afficitur. Ad hanc accedat fidelis taciturnitas, quæ pariter præmio suo gaudet; cum impia contra res arcanas evulgandi levitas sceleri se obnoxiam faciat, cujus pœnam dii ultores, quamvis sero, repetunt." In quarum virtutum commendatione quis non sentit generosiorem gentis Romanæ spiritum!

1—6. *Robustus*, h. e. firmi robustique corporis, durus; opponitur puero mollitiæ educato et ferendis laboribus impari: possis quoque jungere, *robustus acri militia*, h. e. factus per acrem et strenuam militiam robustior. *Angustam pauperiem*, duriorem illam sortem, qua rebus in angustum contractis contentus esse debet miles. *Amice pati*, Græce: ἀγαπητῶς φέρειν, h. e. lubenter sive promto paratoque animo ferre; quod enim fit *amice*, id quoque promto paratoque animo fieri solet. *Vexet*, premat et fortiter invadat. *Vitamque sub divo*, cett. In omnibus Libb. MSS. et Editt. legitur *Vitamque sub divo et trepidis agat In rebus*; nec ullus interpretum particulam *et* ante *trepidis* superfluam plane esse, et orationis simplicitatem turbare, animadvertit. Verum enim vero, cum extrusa particula *et* sensus exeat multo concinnior, *et vitam in rebus trepidis* (h. e. quando reipublicæ periculum imminet) *sub divo agat*; haud mihi religioni duxi eam delere, nec ea deleta me vim fecisse poetæ putavi. Ceterum qua hic versus mensura usus est poeta: *Vitamque sub di | vo trepidis agat*, eadem alibi quoque utitur; sic inf. iv, 14, 17. *Spectandus in cer | tamine Martio.*

6—12. Junge: *Matrona* (honestius pro, uxor) *et adulta virgo* (pro, filia nubilis) *bellantis tyranni prospiciens illum* (h. e. tam egregiæ fortitudinis militem) *suspiret* (suspirando in hæc verba erumpat): *Eheu! ne* cett. *Prospiciens*, ut Antigone e mœnibus Thebanis apud Eurip. Phœniss. 90: cf. Homer. Iliad. iii, 154; Hesiod. Scut. Herc. 241. *Rudis agmi-*

Merces: vetabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanæ, sub îsdem
Sit trabibus, fragilemve mecum
Solvat phaselon. Sæpe Diespiter
30 Neglectus incesto addidit integrum:
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede Pœna claudo.

CARMEN III.

JUSTUM ac tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium

fidei præmia, quam pœna perfidiæ ante oculos poni debent. *Est tuta merces*, constitutum est certum præmium (*μισθὸς ἀσφαλὴς*), *fideli silentio*, ei fidei quam quis in rebus arcanis reticendis probat. Respexit fortasse poeta singulari hujus virtutis commemoratione perfidiam aliquam, re quadam gravioris momenti evulgata, tum temporis commissam. Amicus meus Bœttigerus comparat Gnom. edit. Brunck. p. 241. *οὐδὲν σιωπῆς ἐστι χρησιμώτερον*. *Vetabo, qui Cereris*, cett. cavebo mihi, ne perfidus vel impiæ istius in rebus arcanis enuntiandis levitatis homo, exempli causa, qui Cereris mysteria evulgarit, una mecum vel habitet vel naviget; h. e. in perfidi vel perjuri hominis societate equidem esse nolo. *Cereris arcanæ sacrum*, sacra Eleusinia; in quibus cum summa religione reticenda essent arcana, hominem temere res arcanas effutientem comparat poeta cum isto scelesto, qui aliquid ex illis sacris vulgaverit. *Sub iisdem trabibus*, *ὁμωρόφιος*, *ὁμότοιχος*· apposite in hanc rem Cl. Mitsch. laudat Callim. Hymn. in Cer. 118, *Δάματερ, μὴ τῆνος ἐμοὶ φίλος, ὅς τοι ἀπεχθὴς Εἴη, μηδ' ὁμότοιχος*. *Fragilemve mecum Solvat phaselon*. *Phaselus*, navicula, qua Ægyptii inprimis utebantur, longior et angustior, a *phaselo*, (*Schwertbohne*) cujus formam fere referebat; jam pro quovis navigii genere: epitheton *fragilis* phaselo inprimis, ex terra tosta quippe confecto, bene convenit; hinc *phaseli fictiles* dicuntur Juvenali xv, 127. In sententiam Cl. Mitsch. comparat Eurip. Electr. 1334.

29—32. *Sæpe Diespiter Neglectus incesto addidit integrum*: Jupiter enim *neglectus*, h. e. hominum impietate læsus, sæpe innocentem scelesto addere, h. e. innocentem, si in societate scelesti est, una cum eo punire solet. Valuit hæc de pœnis divinis jam apud antiquissimos populos opinio, ideo inprimis, ut homines, ob detestabile quod scelesti apud alios sibi contrahunt odium, a sceleribus committendis deterrerentur, propagata: locus elusicus de communi illa veterum opinione est apud Eurip. Sept. c. Thebas v. 606 sqq. *Diespiter*, Jupiter: cf. sup. i, 34, 5. *Raro antecedentem scelestum Deseruit pede Pœna claudo*. Vulgarem sententiam, "scelestus enim justam pœnam effugere non potest," aptissima imagine expressit; Pœna nempe, ut dea (Nemesis, *Δίκη*), tamdiu scelestum claudo vel tardo pede subsequi fingitur, usque dum eum assecuta est. Notissimum est illud Tibulli i, 9, 4, *Sera tamen tacitis Pœna venit pedibus*. Multa in hanc sententiam exempla e Græcis inprimis poetis congessit Cl. Mitscherlichius.

CARMEN III.

Justitiam et constantiam, quæ nulla omnino vi et potentia concuti et a proposito abduci potest, ut eas virtutes, quibus jam olim summis priscæ ætatis heroibus, Dioscuris, Herculi, Baccho, et Romulo divinus in cœlo honor partus sit, popularibus suis exercendas commendat. In qua quidem harum virtutum commendatione quamvis totius carminis summa ponenda est, poeta tamen, ut carmini suo majorem cum dignitatem tum sublimitatem pararet, digressioni, quam Romuli suppeditabat exemplum, multo longius quam ipsi argumento, immoratus est. Fingit nempe Junonem, expiato tandem, quo illa gentem Trojanam adhuc ejusque posteros persecuta fuerat, odio, cum dii in solemni consilio de Romulo in cœtum deorum recipiendo deliberarent, in hanc fere sen-

15 Collo trahentes. Hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit,
Gratum eloquuta consiliantibus
Junone Divis: Ilion, Ilion
Fatalis incestusque judex
20 Et mulier peregrina vertit
In pulverem, ex quo destituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Castæque damnatum Minervæ
Cum populo et duce fraudulento.
25 Jam nec Lacænæ splendet adulteræ
Famosus hospes, nec Priami domus

Turbidus, sc. ira, h. e. truculentus. Sic Turnus apud Virg. Æn. ix, 57, *huc turbidus atque huc Lustrat equo muros:* et Æn. x, 763, Mezentius, *At vero ingentem quatiens Mezentius hastam, Turbidus ingreditur campo.* Similiter Claud. de Rapt. Proserp. ii, 308, *Auster* dicitur *truculentior;* nisi quis *turbidus* pro, turbulentus, turbas concitans, explicare malit. *Auster dux Hadriæ:* cf. sup. i, 3, 15, et sic *Capricornus*, sup. ii, 17, 19, *tyrannus Hesperiæ undæ* dicitur. *Magna manus*, h. e. valida, potens. Similiter de Jove Ovid. Met. i, 595, *Sed qui cœlestia magna Sceptra manu teneo;* et Sil. Ital. vii, 371, de ipso Jove fulminante, *Cœlone exciderint, et magna fulmina dextra Torserit omnipotens:* plura vide apud Burmann. ad Ovid. Eleg. in Drus. 224. *Si fractus illabatur*, cett. nec, si cœlum ruat, ejus ruina perterrebitur. Comparant Theog. v. 849, et Strab. vii, p. 462. Ceterum hunc locum, ut observat Mitsch. in suam rem vertit Senec. Quæst. Nat. vi, 32, et Thyest. 358.

9—12. *Hac arte*, hac inexpugnabili animi in proposito susceptoque consilio perseverantia. *Pollux*, sc. cum fratre *Castore*. *Vagus*, refer ad errores, quibus totum pæne terrarum orbem pervagatus esse Hercules dicitur: Eurip. Herc. Fur. 1196, Οὐκ ἄν γ' εἰϊδείης—Πολυπλαγκτότερον θνατῶν. *Enisus: eniti* proprie de iis, qui cum nisu ad altiora tendunt. *Arces attigit igneas*, divini honoris in cœlo particeps factus est: de Herculis divinitate vid. Mitsch. ad h. l. *Quos inter Augustus recumbens*, cett. h. e. inter quos Augustus, eadem arte ad cœlum evectus, jam deus et deorum mensæ consors, nectarque bibens, divino honore exsplendescit. *Cum diis epulari*, vel *deorum mensæ et epulis adhiberi*, priscum loquendi genus pro, *inter deos ut deum versari*, vel *deorum socium esse;* sic *Hercules*, ut deus, inf. iv, 8, 30, *Jovis epulis interesse* dicitur: cf. Homer. Odyss. xi, 603; Virg. Ecl. iv, vers. ult.; Æn. i, 79. Scite autem posita, ut Augusto divinitatem virtute partam asserat, eum inter eos deos epulari fingit, quos, ut prisco sermone apud Cic. de Legg. ii, 8 dicitur, *endo cœlo merita locaverunt;* ad hos autem inprimis Hercules, Dioscuri, Bacchus, et Quirinus referri solent: cf. inf. iv, 8, 30 sqq.; Cicero l. l. et Sil. Ital. xv, 77 sqq. *Purpureo ore*, refer ad insignem, quem ut deus nunc vultu præ se ferebat, splendorem; sic Venus apud Virg. Æn. i, 590, Æneam, ut eum deo similem redderet, *purpureum juventæ lumen adflasse* dicitur. Scilicet purpureus passim additur rebus vel personis insigni pulchritudine vel splendore conspicuis. Cl. Mitsch. *os purpureum* de eo, cui nectaris purpurei color inter bibendum adfundatur, argute magis quam vere explicat.

13—16. *Te merentem*, dignum, qui in cœlum eveharis, te præbentem: Ovid. Trist. v, 3, 19 de Baccho, *Ipse quoque æthereas meritis invectus es arces, Quæ non exiguo facta labore via est. Tuæ tigres vexere;* Bacchus enim post Indiam perdomitam (cf. sup. ii, 19, 17) ut victor triumphans curru tigribus juncto ductus (Sil. Ital. xv, 79—81, *Quid, cui, post Seras et Indos Captivo Liber cum signa referret ab Euro, Caucaseæ currum duxere per oppida tigres?*) et hac triumphali specie ad cœlum quoque evectus esse fingitur. Similiter Ariadne apud Propert. iii, 17, 8, Bacchi *lyncibus in cœlum vecta* traditur. *Indocili*, bene ad tigridum, quas Bacchus condocefecerat, feritatem designandam. *Martis equis:* Ovid. Fast. ii, 496, de Romulo in cœlum vecto, *Hinc tonat, hinc missis abrumpitur ignibus æther; Fit fuga: Rex patriis astra petebat equis:* cf. Met. xiv, 805—828. *Acheronta*

In parte regnanto beati:
40 Dum Priami Paridisque busto
Insultet armentum, et catulos feræ
Celent inultæ; stet Capitolium
Fulgens, triumphatisque possit
Roma ferox dare jura Medis.
45 Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras, qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:
Aurum inrepertum, et sic melius situm,
50 Quum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere, humanos in usus
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicunque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis, visere gestiens,
55 Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulæ pluviique rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium pii,

tiam, "dummodo loca illa, ubi Troja stetit, sola et vasta maneant; vel, dummodo nemo ibi, ubi Troja stetit, novam urbem moliatur," egregia regionis incultæ et desertæ descriptione exornavit; qui enim in agris, ubi alta mœnia et tecta antea surgebant, armenta errare conspiciunt, et in locis, hominum frequentia antea celebribus, ferarum latibula animadvertunt, eorum oculis viva sane penitus eversæ urbis imago obversatur: cf. inf. Epod. xvi, 10 sqq. et Mitsch. ad h. l. Jam vero, cum maxima contumelia affici putarentur sepulti, si quis petulantius eorum sepulcris insultaret, facile apparet, quanto odio Juno, optans ut *Priami Paridisque busto Insultet armentum*, cum in omnes veteres Trojanos, tum in Priamum Paridemque inprimis, flagraverit. Sic apud Eurip. Elec. 327, Ægisthus contumeliose Agamemnonis busto insultat (ἐνθρώσκει τάφῳ): cf. Homer. Iliad. iv, 177. *Celent*, sc. ibi *inultæ*, nullis hominum insidiis ibi expositæ. *Possit dare jura*, tam potens fiat, ut jura det; *triumphatis*, de quibus triumpharunt.

45—52. *Horrenda*, fortitudine sua timenda; ut sup. i, 28, 4 *horribilis Medus*, et inf. Sat. ii, 5, 62 *horrendus Parthis juvenis*. *Medius liquor*, intellige fretum Gaditanum, Africam Europamque interfluens. Laudant illud veteris p Cic. de Nat. Deor. iii, 10, *Eurı amque rapax ubi dividit unda*. apte de fluvio nimia aquarum c mescente, et super ripas in agro dente. Designat autem poeta quas usque tum temporis victri norum arma penetraverant, rem victoriarum inprimis, quas ex H Ægypto reportaverat Augustus laudem et gloriam respectu hal *rum inrepertum*, cett.: junge, *fe nere* (Græce pro, spernendo, du *aurum inrepertum*, cett. *quam c* rum cogendo) *dextra rapiente om in usus humanos*; h. e. Rom rem se præstitura, dum antiqu tatis studiosa a divitiarum colli cupiditate aliena erit. *Inrepe* explicat, quod *terra celat*. *Om* sanctissima quæque. Teles qu Stob. xci, p. 510, 34, ad mala, tiarum cupiditate proferuntur, refert, διὰ κέρδος, aiens, ἱερὰ *Humanos*, profanos.

53—60. *Quicunque mundo te stitit*: quicunque terminus orb objectus est, h. e. quæcunque i terrarum termino posita est regi attingat. *Qua parte debacche Qua nebulæ*, cett. regionem, ub

Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus citharaque Phœbi.
5 Auditis? an me ludit amabilis
Insania? Audire et videor pios
Errare per lucos, amœnæ
Quos et aquæ subeunt et auræ.
Me fabulosæ Vulture in Appulo
10 Altricis extra limen Apuliæ
Ludo fatigatumque somno
Fronde nova puerum palumbes
Texere, (mirum quod foret omnibus,
Quicunque celsæ nidum Acherontiæ,

tribuit. Jam vero cum poetæ Musas doctrinæ magistras faciant, adeoque earum laus cum laude doctrinæ arcto vinculo conjuncta sit, Horatius, Augusti doctrinam et sapientiam laudaturus, hanc opportunam in laudes Musarum excurrendi occasionem cupide amplexus est. Exordiens igitur hoc carmen incalescit statim Musarum cogitatione: advocat Calliopen, ut sibi carmen canat; sentit appropinquantis Musæ præsentiam, audit dulcissimos ejus modos, et hac dulci insania plenus in ipsis Musarum lucis sibi errare videtur: dum stupet attonitus, reputare secum incipit, quæ sibi a prima pueritia Musæ præstiterint: narrat igitur, quomodo non solum puer olim in monte Vulture dormiens defensus ab iis contra sævas bestias, sed ex tribus aliis quoque vitæ periculis peculiari earundem tutela servatus fuerit. Quibus enarratis animo assurgit, et ubique vel apud quosque populos feros et barbaros se tutum ab omni periculo sub Musarum præsidio fore prædicat. Tum ad ea quæ Augustus Musarum favori debeat transiens, quomodo ille militiæ laboribus fessus non solum in earum consortio recreetur, sed ab iis quoque sapientiore consilio regatur et sustentetur, breviter exponit. Ut eo magis autem appareat, quantum præstet potentia consilio et prudentia temperata stultitiæ et temeritati eorum qui nimium viribus suis confisi præ se contemnunt omnia, Gigantum et aliorum qui graves audaciæ suæ pœnas dederunt exempla proponit. Sic in hoc quoque carmine, super cujus consilio tam multa disputata sunt, amice omnia conspirare existimo.

1—8. *Descende cœlo:* comparant Alcmanis Fragm. apud Hephæst. p. 22, Μῶσ' ἄγε Καλλιόπα θύγατερ Διός, Ἀρχ' ἐρατῶν ἐπέων, ἐπὶ δ' ἵμερον Ὕμνῳ καὶ χαρίεντα τίθει χορόν. *Cœlo*, Musæ enim in cœlo quoque inter ceteros deos versari fingunturⁱ; hinc Ὀλυμπιάδες dicuntur Homer. Iliad. ii, 491, et Ennio, *Musæ, quæ pedibus magnum pulsatis Olympum*. *Regina*, ut dea; Calliopen enim ideo reginam dictam esse, quod sit, ut illa Hesiod. Theog. 79 dicitur, προφερεστάτη ἀπασέων, parum probabile est. *Longum*, explicant, longe duraturum, æternum; et sic fere *longus somnus* inf. iii, 11, 38: sed nihil impedit, quominus *longum melos* de carmine ampliore et copiosiore explicetur; quo longius enim et uberius Musa canebat carmen, eo major poetæ illud audientis debebat esse delectatio. *Acuta*, acutos et claros sonos edente, h. e. *clarisona*, ut ejusmodi vocem appellat Catullus lxiv, 321. *Auditis?* Poeta, quasi vocata e cœlo jam ad eum descenderit Calliope, videt et audit quæ divino numine pleni audire et videre sibi videntur; quærit igitur e circumstantibus, *auditis?* scilicet canentem Calliopen. *Amabilis insania*, dulcis furor. *Pios*, piis novem sororibus sacros, nec nisi piis earum alumnis adeundos; *amœnæ Quos et aquæ subeunt et auræ*, ad locorum enim amœnitatem pertinent transeuntes aquæ et auræ mitioris flatus.

9—20. Ad nectendas inter se sententias supple fere hæc: scilicet a prima pueritia singulari ego fruor Musarum tutela et benevolentia, nam *fabulosæ palumbes texere nova fronde me puerum ludo somnoque fatigatum in Vulture Appulo*, cum evagatus essem *extra limen altricis Apuliæ*. Rem narrat quæ sibi admodum puero acciderit. Cum lusisset nempe aliquando extra domum patriam in regione adjacente cum æqualibus, in monte Vulture, ubi præ lassitudine somno oppressus fuerat, inter medias sævas bestias salvus et incolumis inventus est. Cum statim alia, quibus vere Horatium expositum fuisse constat, subjungantur vitæ pericula,

Devota non exstinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcunque mecum vos eritis, libens
30 Insanientem navita Bosporum
Tentabo, et arentes arenas
Litoris Assyrii viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et lætum equino sanguine Concanum;
35 Visam pharetratos Gelonos
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Cæsarem altum, militia simul
Fessas cohortes abdidit oppidis,
Finire quærentem labores,
40 Pierio recreatis antro:
Vos lene consilium et datis, et dato
Gaudetis, almæ. Scimus ut impios

stat, frequenter commorari solebant. *Vestris amicum fontibus et choris*, pro vulgari, me poetam; ut sup. i, 26, 1, *Musis amicus*, cett. *Philippis versa acies retro*, clades illa fusi ad Philippos exercitus; servatam autem in pugna illa funesta vitam, quam sup. ii, 7, 13 Mercurii tribuit custodiæ, jam causæ suæ inserviens Musarum tutelæ se debere ait. *Devota*, exsecrabilis, *nefasto* scilicet *die* (ut sup. ii, 13, 1—3 dicitur) *posita et sacrilega manu producta*. *Palinurus*, tempestas, qua olim ad promontorium Palinurum oppressus et ad summum vitæ discrimen adductus fui. *Palinurus* notum in ora Lucaniæ prope Veliam promontorium, naufragiis inprimis, quæ crebro ibi ad latentes scopulos fieri solebant, infame, ab Æneæ gubernatore, *Palinuro*, ita dictum: Virg. Æn. vi, 381. *Sicula unda* latiore sensu pro, mari Tyrrheno, cujus pars certe Siciliam præterlabitur. Ceterum hujus periculi, cui poeta in mari expositus fuerit, nulla alibi fit mentio.

29—32. In vestro comitatu periculosissima quæque loca tam mari quam terra securo animo adibo, nec ullius barbaræ gentis sævitiam timebo. *Utcunque*, quandocunque, dum; *insanientem*, ob ventorum furorem, quo mare ibi concitari solet. *Bosporum*: de Bosporo Thracio, navigantibus infestissimo, cf. sup. ad ii, 13, 15. *Tentabo*, eleganter pro, audacter adibo; *tentare*, enim eleganter dicuntur, qui res periculosas cum audacia et fiducia quadam suscipiunt. *Arentes arenas*, arenosa deserta. *Litoris Assyrii viator*, h. e. iter pedestre faciens per arenarum acervos in Syria; *litus* enim jam, ut Græcorum θίν, de arenarum cumulis, sive coacervata arenæ copia: vid. Boettig. et Mitsch. ad h. l. *Assyrii* pro, Syrii, ut sæpe. Designant autem a poeta putant *Syriæ Palmyrenæ solitudines*, de quibus vid. Plin. v, 24, 25.

33—36. *Britannos hospitibus feros*; nam, si verum est, quod Acron ad h. l. observat, Britanni immolare solebant hospites. *Lætum equino sanguine Concanum*: de hoc barbaro more, quo Concani, Cantabrim in Hispania Tarraconensi populus, sanguinis equini potu delectati esse dicuntur, nihil quidem aliunde constat; sed cum Scythis, quibuscum multa, teste Strab. iii, p. 165, communia habuere Cantabri, secundum Virg. Geo. iii, 464, *lac concretum cum sanguine equino* potaverint, vel inde, quod Horatius de Concanis memorat, admodum fit probabile. *Gelonos*, gentem Sarmaticam, amnem Borysthenem accolentes, *pharetratos*: similiter ad eorum feritatem designandam Virg. Æn. viii, 725, dicuntur *sagittiferi*. *Sythicum amnem*, h. e. Tanain, pro Scythis, ejus accolis.

37—42. In vestro, o Musæ, consortio Augusti quoque animus ex finiti belli laboribus reficitur; h. e. Augustus perfunctus belli laboribus animi recreandi causa literarum studia tractat. De opera in literarum studiis ab Augusto posita testis est Suetonius Vit. Oct. c. 84 et 85. *Altum*, longe super alios elatum, excelsum: Ovid. ex Pont. ii, 3, 63. *Oppidis*, sc. coloniarum, quæ præmii loco post bellum assignari solebant militibus; eleganter autem emeriti milites *oppidis abdi*

Vulcanus, hinc matrona Juno, et,
60 Nunquam humeris positurus arcum,
Qui rore puro Castaliæ lavit
Crines solutos, qui Lyciæ tenet
Dumeta natalemque silvam,
Delius et Patareus Apollo.
65 Vis consilî expers mole ruit sua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In majus, îdem odere vires
Omne nefas animo moventes.
Testis mearum centimanus Gyges
70 Sententiarum, notus et integræ
Tentator Orion Dianæ
Virginea domitus sagitta.

Junonis, et Apollinis sustinere potuerunt. *Typhœus* seu *Typhon* (horrendæ figuræ monstrum, vid. Hesiod. Theog. 821, Apollodor. i, 6, 3), quem alii post Gigantomachiam demum ab Jove, quem stolide petierat, dejectum et, Sicilia ei imposita, perdomitum esse narrant, jam, uti apud Pind. Pyth. viii, 20, inter Gigantes apparet. *Mimas* inter Centauros quidem commemoratur apud Hesiod. Scut. Herc. v. 186, sed idem inter Gigantes quoque occurrit apud Eurip. Ion. 215: cf. Claud. Rapt. Proserp. iii, 347. *Porphyrion*, Gigas, terribili forma et sævitia inter ceteros princeps, unde Pind. l. l. v. 22, *βασιλεὺς Γιγάντων* appellatur: *minaci statu*, terribili, quo ad pugnam procedebat, gradu; *status* in re gladiatoria de gradu, vel eo pedes sistendi modo, quo quis in pugna se adversario opponit; *minaci* refer ad terribilem vastissimi, quo Porphyrion imminebat, corporis adspectum. *Rhœtus*: cf. sup. ad ii, 19, 23. *Enceladus*, diversus quidem a Typhœo, sed cui pariter, ut illi, in pugna contra deos Sicilia sive Ætna superinjecta esse fingitur: Virg. Æn. iii, 578, Quint. Calab. xiv, 582. Laus vero de hoc monstro devicto tribuitur Minervæ: vid. Apollodor. i, 6, 2, Eurip. Herc. Fur. 908. *Evulsisque truncis jaculator audax*, Cl. Mitsch. explicat, "truncos arborum radicitus evulsos ad cœlum audacter jaculans," quod paulo durius mihi videtur; malim equidem jungere *audax evulsis truncis*, h. e. ferox novo telorum suorum genere, evulsis nempe arborum truncis. *Sonantem ægida*, h. e. clypeum, cujus ipso sonitu terrorem incutiebat Minerva. *Possent*, efficerent, valerent. *Avidus*, sc. pugnæ: Æneas quoque apud Virg. Æn. xii, 430, pugnandi cupiditate flagrans *avidus pugnæ* dicitur. *Matrona*, ad Junonis dignitatem refer. *Qui rore*, cett. Jam Apollinem, ut ejus laudem, sicut Jovis v. 45—48, amplificet, a locis quibus ille præerat, vel ubi præsens numen suum declarabat, uberius, ut solent poetæ, designat. *Castaliæ*: *Castalia*, fons in Parnassi jugo, Apollini sacer; fit autem hujus fontis, ubi ut pulcher juvenis promissos crines lavisse dicitur, ideo inprimis mentio, ut simul eum Musarum præsidem celebret; similiter Apollo inf. iv, 6, 26, *amne Xantho crines lavisse* fingitur. *Lyciæ dumeta*, intellige Patarum, oppidum Lyciæ (unde statim ille *Patareus*), ubi Apollo, ut observat Servius ad Virg. Æn. iv, 144, sex hiemalibus mensibus commorari solebat, uti sex mensibus æstivis in insula Delo, quæ per *silvam natalem* designatur, unde *Delius*. Per *dumeta* autem intellige regionem dumetis, vepribus, et virgultis obsitam. Ceterum cum h. l. opportune comparant Pind. Pyth. i, 74.

65—68. *Vis consili expers mole ruit sua*. Comparant in hanc sententiam Eurip. ap. Stob. Florileg. Grot. p. 207. *Ῥώμη ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει βλάβην*· et Pind. Pyth. viii, 20, *Βία δὲ καὶ μεγάλαυχον ἔσφαλεν ἐν χρόνῳ*. *Temperatam*, sc. consilio: *idem odere vires*, Cl. Mitsch. comparat Eurip. Hel. 909, *μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὴν βίαν*: cf. eundem Orest. 705. *Vires Omne nefas animo moventes*, h. e. eos, qui vires haud consilio temperant, sed temere iis confisi nefanda quævis moliuntur.

69—72. Sensus: vera esse quæ dixi, probant exempla eorum qui jam olim stolidæ temeritatis et impiorum ausorum

Augustus, adjectis Britannis
Imperio, gravibusque Persis.
5 Milesne Crassi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? et hostium—
Pro Curia, inversique mores!—
Consenuit socerorum in arvis,
Sub rege Medo, Marsus et Appulus
10 Anciliorum et nominis et togæ
Oblitus, æternæque Vestæ,
Incolumi Jove, et urbe Roma?

taria, sed conjugio adeo in captivitate apud Parthos se junxissent cum mulieribus barbaris, carpenti et abominanti sponte ea, quæ Regulus olim de captivis judicaverat, succurrere debebant. Itaque ut Reguli de captivis judicium eo attentius ex ipsius quasi ore audiatur, sistit eum in consilio Senatus Romani præsentem, et ea ipsa, quæ missus a Carthaginiensibus contra eos suasisse dicitur, verbis gravissimis pronunciantem; quo nihil ad animos priscæ virtutis et patriæ amore inflammandos fingi et adhiberi ab Horatio potuit efficacius.

1—4. *Cœlo tonantem*, cett. sensus: quemadmodum credere solemus, Jovem regnare in cœlo, quod ibi movet tonitrua, ita nunc Augustus, quod potentia sua Britannos et Persas Romanorum imperio adjecit, tanquam præsens deus regnum suum in terris habere credetur. De eo, quod Horatius ad Augusti majestatem et potentiam magnifice extollendam bipartitum quasi ei cum Jove regnum, huic quidem in cœlo, illi in terris assignat, cf. sup. i, 12, 57 et 58, et ibi not. *Credidimus*, ἀορίστως, pro, credere solemus. *Tonantem*, per tonitrua enim regnum suum declarare putabatur Jupiter; hinc sup. Hor. l. l. *Tu gravi curru quaties Olympum*, pro vulgari, tu regnabis in cœlo. *Præsens Divus*, qui se conspiciendum præbet in terris, qui præsentia sua in terris numen suum declarat; opponitur enim *Jovi in cœlo regnanti*. *Adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis*: rem auget, ut poeta; vid. argum. nam neque Britanni, neque graves Persæ (h. e. Parthi, Romano nomini infestissimi, cf. sup. i, 2, 22) tum vere et plane in Romanorum potestatem redacti fuerant.

5—7. Vix rem de remissis nunc a Phraate signis Romanorum militaribus et captivis tangere poterat poeta, quin ejus animum simul de ignominia ista Romanæ gloriæ inusta subiret indignatio. Huic igitur primum morem gerit; et postquam gravius in eos, quorum ignavia tam turpiter contaminata sit vetus Romanorum gloria, invectus est, opportune in rem suam illustre Reguli exemplum tractat. Hæc omnia autem quo magis ad antiquam virtutis studium excitandum spectant, eo suavius Augustum, cujus gratiam satis sperat poeta in hoc carmine captat, delectare debebant. *Milesne Crassi conjuge barbara Turpis maritus vixit?* Hoccine a se impetrare potuerunt milites Crassi, ut in captivitate apud Parthos patriæ suæ plane obliti ignominiosum cum feminis barbaris inirent conjugium? Interpretes jungunt, *maritus barbara conjuge*; et explicant, maritus barbaræ conjugis, vel ad *barbara conjuge* supplent, ducta.* Neutrum fert Latinitas: junge, *Turpis conjuge barbara*, h. e. infamis et ignominia affectus barbara conjuge; sic sup. i, 37, 10, viri fœdo morbo infames dicuntur *viri morbo turpes*. *Virit*, observa hujus verbi vim pro, vivere potuit, nec mortem potius ejusmodi vitæ ignominiosæ prætulit? *Pro Curia, inversique mores!* Ah quam turpiter antiqua Senatus Romani auctoritas et antiquus Romanæ virtutis honor pollutus est! Cui non in mentem venit illud Ciceronis: *O tempora, o mores!*

8—12. *Consenuit socerorum in arvis*: en dedecus militis Romani, apud gentem barbaram in bono otio agrorum dotalium cultui, ut omnem vitam ibi consumat, intenti! *Medo*, Parthico. *Marsus et Appulus*, ergo ii adeo milites quorum fortitudinis laus apud exercitum Romanum alias fuit maxima: hoc nomine sup. ii, 20, 18, laudatur *Marsa cohors*; et Virg. Geo. ii, 167 Marsos *genus acre virûm* vocat. *Anciliorum*, h. e. imperii, quod *ancilia* æternitatis suæ pignora haberet; e duodecim autem illis scutis, quæ a Græca voce ἀγκύλος, ob incurvatam et sinuatam eorum formam dicta sunt *ancylia*, unum inprimis, quod Numa ab Egeria sibi missum esse

Portasque non clusas, et arva
Marte coli populata nostro.
25 Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit. Flagitio additis
Damnum. Neque amissos colores
Lana refert medicata fuco,
Nec vera virtus, quum semel excidit,
30 Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus;
Et Marte Pœnos proteret altero,
35 Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.
Hic, unde vitam sumeret, inscius,
Pacem duello miscuit. O pudor!
O magna Carthago, probrosis
40 Altior Italiæ ruinis!

ante ignominiosam illam cladem quam militum suorum ignavia accepit, splendide Carthaginienses vicerat, et eorum agros usque ad Carthaginis fere muros depopulatus fuerat.

25—30. *Scilicet:* eleganter hac parte cula utuntur, qui, quod ita esse, vel futurum esse, vel fieri omnino posse negant, cum sarcasmo quodam affirmant. *Auro repensus*, exquisitius pro, auro appenso redemtus. *Flagitio additis damnum*, h. e. flagitium ab ignavis militibus in patriam commissum augebitis damno, si eos redimitis; *damnum* autem tam in redemtionis pretio, quod perdatur, quam in timenda ab hoc pravo exemplo antiquæ virtutis corruptela ponendum est. *Neque amissos colores Lana refert medicata fuco, Nec*, cett. Vulgarem sententiam, "quemadmodum lanæ tinctæ non restitui potest pristinus color vel candor, ita nec virtus in animum semel corruptum redit," vel brevius, "non elui potest ex animo vitium, quo semel ille imbutus vel infectus est," egregie poeta exornavit. *Medicata. Medicare*, ut *φαρμάσσειν* apud Græcos, passim pro, tingere, inficere; sic *medicatum vellus ahenis* apud Ovid. Rem. Am. 707. *Fuco. Fucus* (*φῦκος*) herba marina, cujus succo lana, purpura tingenda, primum imbui (nos, *gegründet zu werden*) solebat, ut sic tam accipiendo quam firmiter tenendo colori purpureo præpararetur: vid. Boettig. ad h. l. et quos laudat Gesn. ad Quinct. p. 634, et Beckmanni Beiträge zur Geschichte der Erfind. T. i, p. 336 sqq. Eodem sensu *venenum* inf. Epist. ii, 1, 207, *Lana Tarentino violas imitata veneno. Refert*, denuo ostendit, recipit. *Amissos colores*, candorem puta. *Curat reponi deterioribus:* redire cupit in pectora eorum qui deteriores facti sunt; sententia: qui semel a veræ virtutis studio recesserunt, et ignavia se corrumpi passi sunt, ii nunquam ad bonam frugem se recipient, sed pro perditis habendi sunt. *Curat reponi*, pro vulgari, se reponi patitur.

31—36. *Si pugnat extricata*, cett. census, si fieri potest, ut cerva retibus expedita timiditatem suam deponat, et forte animal evadat; tum fieri quoque posse crediderim, ut milites nostri ignavi, qui se capi et vinciri passi sunt ab hostibus, evadant viri fortes, et novo prœlio Carthaginienses vincant. *Se credidit hostibus*, sc. deditione. *Restrictis*, retortis (cf. v. 22) et in tergum vinctis. *Iners*, de homine lenti animi, qui contumelia non afficitur.

37—40. *Hic, unde vitam sumeret, inscius*, ignavus iste, qui omnem salutis spem in sola virtute et armis ponendam esse haud didicerat. Romanus enim miles sentire debebat, ut Æneas apud Virg. Æn. ii, 353, 354, *Moriamur, et in media arma ruamus: Una salus victis, nullam sperare salutem. Pacem duello miscuit*, dum iste, ubi pugnare debuerat,

CARMEN VI.

AD ROMANOS.

DELICTA majorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
Ædesque labentes Deorum, et
Fœda nigro simulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Hesperiæ mala luctuosæ.

CARMEN VI.

Ad licentiores, quibus tum temporis præcipites in perniciem agi cœperant Romani, mores, pertinebat inprimis deorum contemtus et vita libidinosior. Ab hac igitur perniciosissima morum corruptela dum populares suos avocare studet in hoc carmine poeta, primum deos, quorum cultum adhuc neglexerint, non solum variarum, quas jam experti sint, calamitatum auctores fuisse, sed eosdem multo graviora mala, nisi refectis eorum templis ad pristinum pietatis exercitium redierint, iis immissuros esse ostendit; deinde, ut flagitiorum, quibus libere nunc polluantur, turpitudinem iis ante oculos ponat, tam inhonestas, quibus puellæ a tenera inde ætate ad libidinem juvenes pellicere soleant, artes, quam infamia, quæ licentius nunc a nuptis admittantur, describit adulteria; denique, ut cum pudore intelligant, quantum a majorum suorum indole et virtutibus degeneraverint, breviter, quales ill i nati et educati fuerint, commemorat. Augusti quidem in toto hoc carmine nulla facta est mentio; sed cum illud, eo ipso tempore scriptum esse videatur, quo Augustus ad deorum cultum, qui tum frigebat, in civium animis refovendum *ædes sacras*, ut scribit Sueton. Aug. c. 30, *vetustate collapsas, aut incendio absumtas refecit*, et ad compescendam liberæ Veneris licentiam legem *Juliam de adulteriis*, et legem *Papiam Poppæam de maritandis ordinibus*, cett. dedit; Horatium, ut in aliis carminibus Augusti virtutem *bellicam*, ita in hoc virtutem ejus *civilem* celebrare voluisse, haud improbabile est.

1—4. *Delicta majorum*, ab impiis patribus, in bellis civilibus inprimis, contra deos et patriam perpetrata. *Immeritus*, h. e. innocens, integer; nam *Dicipitur neglectus*, ut sup. Carm. iii, 2, 30 dicitur, *sæpe incesto addidit integrum*, ubi cf. not. et sup. i, 28, 30. *Templa refeceris*, inf. Sat. ii, 2, 103—105, *Quare Templa ruunt antiqua Deûm? cur, improbe, curæ Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo? Ædes Deorum*, intellige delubra, quæ passim cum templis conjungi solent. *Labentes*, prae vetustate desidentes et ruinam minantes, quoniam earum reficiendarum nulla adhuc habita fuerat ratio. *Fœda nigro fumo*, fœde inquinata et decolorata fumo, sc. quem flamma turis, quod in templis adolebatur, sursum mittebat; ritus igitur ille, quo deorum simulacra stato quotannis die lavari solebant, intermissus fuerat; de quo Spanhemius ad Callim. Hymn. in Lavacr. Pall. erudite more suo disputat.

5—8. *Dîs te minorem quod geris, imperos*; nam tum demum, cum deorum potentiæ te submittis, h. e. deos pie colis, firmum, quod tenes, erit imperium: sententia gravissima! in quam Cic. de Harusp. Resp. 9, *Pietate ac religione, atque hac una sapientia, qua Deorum immortalium numine omnia regi gubernarique perspeximus, omnes gentes nationesque superavimus*; et Camillus apud Liv. v, 51, *Intuemini horum deinceps annorum vel secundas res, vel adversas; invenietis omnia prospere evenisse sequentibus deos, adversa spernentibus. Hinc omne principium, huc refer exitum*, in omnibus rebus tam suscipiendis quam perficiendis deorum habenda est ratio. *Refer* per zeugma proximo nomini *exitum* accommodatum est, ad *principium* supple, repete. *Neglecti*: cf. sup. 2, 30.

Jam nunc et incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina: neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia, luminibus remotis;
Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito, seu vocat institor,
Seu navis Hispanæ magister,
Dedecorum pretiosus emtor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit æquor sanguine Punico,
Pyrrhumque et ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas, et severæ
Matris ad arbitrium recisos

Iones enim cum ad vitam molliorem et libidinem procliviores essent, eorum protervi et ad libidinem excitandam compositi mores in proverbium abierunt; hinc Ἰωνικὴ ὄρχησις, h. e. saltatio lasciva, apud Athen. i, 19, p. 22, et διακινεῖν Ἰωνικῶς apud Aristoph. Concion. 913. et Thesmoph. 170, ubi Scholiast. τὸ Ἰωνικῶς explicat ἁβρῶς, τρυφερῶς. *Motus* pro saltatione, ut *moveri* pro saltare: cf. inf. ad Epist. ad Pis. v. 214. *Doceri*, sc. a pantomimis, histrionibus, vel *lateris artificibus*, ut ejusmodi nequitiæ magistros appellat Ovid. Art. Am. iii, 351, ubi vid. Burm. *Gaudet*, vi libidinis nempe a parentibus insitæ stimulante. *Fingitur artibus*, se componit ad eas artes, quibus libidinosos ad libidinis fructus apud se capiendos pelliciat. *Artibus* est casus tertius. *De tenero ungui*, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. Egregie ad rem Cl. Mitsch. cum Horatio comparat Epigramma Automedontis Anthol. Græc. T. ii, carm. 3, p. 191 (edit. Jacobs.), ubi Asiatica saltatrix sic describitur: Τὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίης ὀρχηστρίδα, τὴν κακοτέχνοις Σχήμασιν ἐξ ἁπαλῶν κινυμένην ὀνύχων. Αἰνέω, οὐχ ὅτι πάντα παθαίνεται, οὐδ' ὅτι βάλλει Τὰς ἁπαλὰς ὧδε καὶ ὧδε χέρας· cf. Animadv. Jacobs. vol. ii, pars ii, p. 129.

25—32. *Mox*, conjux nempe facta: *inter mariti vina*, in compotatione, cui maritus interest. *Cui donet impermissa gaudia*, cui furtim sui copiam faciat; *gaudia*, de libidinis fructu passim; *raptim*, furtim, ne maritus forte interveniat, commodo temporis momento utens. *Luminibus remotis*, tenebræ enim alias furtivos amores celare solent. *Coram non sine conscio marito*, coram convivis nec inscio marito; ejusmodi maritus apud Juven. i, 55, *ad caliceum vigilanti stertere naso* dicitur. *Institor*, cui a mercatore id datur negotii, ut merces ostiatim venales circumferat, mercatoris administer: jam vero cum temporibus liberæ reipublicæ ipsa mercatura honesto cive Romano indigna haberetur, nec nisi a fæce plebis libertinisque exerceretur; mulier sane, institoris adeo libidini morem gerens, turpissimi flagitii culpam contrahere debebat; hinc Horatius inf. Epod. 17, 20 contumeliose de Canidia, *Amata multum nautis et institoribus*. *Seu navis Hispanæ magister*, seu ipse mercator; ideoque sine omni discrimine, sive famulus sive dominus se ei offerat adulterum. *Magister navis*, alias est navarchus, sed cum h. l. *institori* opponatur, ipse dominus navis, naviculator vel mercator intelligendus est. *Hispanæ*, pro quavis navi mercatoria; mercatores enim Romani in Hispania inprimis quæstum facere solebant. *Dedecorum pretiosus emtor*, pretium pro turpi libidinis fructu solvens.

33—44. Ejusmodi flagitiosis parentibus haud orta est olim illa pubes, quæ in bello Punico primo mare Siculum Carthaginiensium sanguine infecit, et Pyrrhum, Antiochum, Hannibalemque vicit, sed prognata est ruri a robustis parentibus, qui

5 Gygen? Ille Notis actus ad Oricum
Post insana Capræ sidera, frigidas
Noctes non sine multis
Insomnis lacrimis agit.
Atqui sollicitæ nuntius hospitæ,
10 Suspirare Chloen, et miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Prœtum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
15 Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pæne datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens:
Et peccare docentes
20 Fallax historias movet:
Frustra: nam scopulis surdior Icarî
Voces audit adhuc integer. At, tibi

gis, quæstus faciendi causa in Asia peregrinantis, absentia, ejusque in amore perfidia misere se excruciantem, bono animo esse jubet in hoc carmine Horatius, dum ei non solum oppidum, ubi nunc ille detineatur, indicat, sed etiam summæ ejus in amore constantiæ, quod ibi ab alia puella petitus ediderit, specimen refert. Monet igitur eam, ut ipsa potius Gygi suo se in amore constantem præbeat, nec fenestram ad nequitiam Enipeo cuidam, qui nunc eam sectetur, aperiat. Tractavit fortasse hoc argumentum poeta quidam Græcus, quem Horatius imitatus videtur.

1—8. *Quid fles*, cett. junge, *quid fles Gygen*. *Quem*, cett. sensus: cur dolori adeo indulges, Asterie, ob Gygis tui absentiam, qui, simulac sub veris initio serenitatem reducentes spirabunt Zephyri, usus in mercaturæ suæ negotiis successu prosperrimo, ut spectatæ fidei amator in amplexus tuos redibit! *Candidi*, cœlum candidum, h. e. serenum reddentes; sic *Notus albus*, sup. i, 7, 15, ubi vid. not.; *Iapyx albus*, inf. iii, 27, 19. *Thyna*, e Bithynia advecta: *Thyni* et *Bithyni* antiquitus quidem ita inter se differebant, ut per illos, qui oram Ponto proximam, per hos autem, qui inferiorem Ponti regionem incolerent, designarentur, vid. Herod. i, 28; sed deinde universi illi populi simpliciter *Bithyni* vocati sunt. *Bithynia* autem, cum et ipsa variarum rerum copia abundaret, et complures aliæ merces ex tota Asia eo conveherentur, mercatura, quæ ibi a multis populis exercebatur, maxime fuit nobilis: vid. Voss. ad Catull. xxiii, 7, et quem laudat Cl. Mitsch. Eustath. ad Dionys. Perieg. 793. *Fide*, antique pro, *fidei*. *Notis*, tempestate. *Oricum*, oppidum Epiri ad sinum Ionicum, portu instructum. *Post sidera Capræ*, post ortum vel occasum sideris Capræ. Est autem *Capra* sidus in sinistro humero Erichthonii sive Aurigæ, cujus tam ortus (IV Cal. Octobr.), quam occasus (Cal. Jan.), tempestatem concitare putabatur; hinc illud sidus dicitur *insanum*, h. e. tempestatum furorem portendens; similiter sup. iii, 1, 27, *sævus Arcturi cadentis Impetus, aut orientis Hædi*. *Frigidas*, solas et viduas, ubi deest tori socia, quæ membra frigida tepefaciat.

9—12. *Atqui sollicitæ*, cett. nexus: atqui ne opus quidem habet, ut frigidas noctes agat; nuntius enim hospitæ cett. *sollicitæ*, ut sunt qui misere amant. Notum est illud Ovidii, *Res est solliciti plena timoris amor*. *Nuntius*, rei cujusdam administer, internuntius. *Suspirare*, vehementius et suspirando desiderare, sc. Gygen: cf. Illustr. Heynii Observ. ad Tibull. i, 6, 35. *Tuis ignibus*, eleganter pro, Gygis tui amore; *mille modis*, quavis arte et quibusque machinis *tentat*, sc. Gygis fidem.

13—20. Cum internuntius ille Gygen ad furtivos Chloes amores non permovere posset pelliciendo, mutata ratione id effi-

Plena, miraris, positusque carbo
Cespite vivo,
5 Docte sermones utriusque linguæ.
Voveram dulces epulas et album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies anno redeunte festus
10 Corticem adstrictum pice demovebit
Amphoræ, fumum bibere institutæ
Consule Tullo.
Sume, Mæcenas, cyathos amici

cram hostiam Baccho mactare, suaves epulas apparare, et interioris notæ vino depromto liberius lætitiæ indulgere soleo. Itaque veni, et in læta compotatione, ad lucem usque producta, multos cyathos in salutem servati amici bibe. Graviores autem de rebus civilibus curas sepone, idque eo magis, cum domitis externis hostibus nihil amplius ab iis reipublicæ timendum sit; imo abjectis curis omnibus lætum, quem sors tibi offert, diem carpe. Equidem hoc carmen eo tantum consilio ab Horatio scriptum et missum ad Mæcenatem esse puto, ut eum non vulgari modo, sed honorificentius et insignitius ad se vocaret, vel ut luderet, uti poetæ, oblata ejusmodi rei opportunitate, ludere solent. Sed longe aliter de eo statuunt interpretes. Eos quidem, qui Horatium hoc carmen Mæcenati, illius domum intranti et convivii apparatum stupenti, decantasse autumant, jam refutavit Cl. Mitscherlichius; cujus tamen, quam ipse de hoc carmine affert, non magis mihi probatur sententia. Putat nempe ille, Horatium ad hoc carmen scribendum impulsum esse eo, quod a Mæcenate, ne celebrandis Calendis Martiis se deridendum propinaret, monitus, et de causis, ex quibus illæ celebrari soleant, magno doctrinæ apparatu (quem versus quintus innuat) edoctus fuerit; Horatium igitur ei hoc carmine respondere, et veram, ex qua Calendæ Martiæ sibi sacræ sint, causam exponere. Ceterum hoc carmen U. C. DCCXXXIV scriptum esse ex v. 17 sqq. colligi potest.

1—8. *Martiis Calendis. Martiæ Calendæ* sacræ erant conjugiorum præsidi, Junoni, quam pie hoc die matronæ venerari, et pro conjugii felicitate sacra ei instituere solebant, unde hic dies sub *Matronalium* nomine celebrabatur. Locus classicus de *Matronalibus* est apud Ovid. Fast. iii, 170 sqq.: cf. Tibull. iii, 1, 1. *Quid agam celebs*, quid mihi conjugii experti in mentem venerit, diem festum celebrare velle, quem non nisi conjugii consortes celebrare solent. *Quid velint flores*, cett.: res singulas, quibus sacra solemnia apparabantur, enumerando vulgarem sententiam, "cur ego tam operose sacra parem," egregie exornat: *flores*, florum in sacris usus notissimus; in *Matronalibus* quoque matronæ flores Junoni ferre, ejusque caput floribus cingere debebant: Ovid. Fast. 1. 1. 253. *Acerra*, arcula, in qua thus adolendum condebatur; *cespite vivo*, in ara graminea, qualis pro foco ignem recipiente a privatis exstrui solebat. *Docte sermones utriusque linguæ*: literarum tam Græcarum quam Latinarum cognitione instructe, pro vulgari, vir eruditissime, nihil amplius; simpliciter Mæcenatem *doctum* appellat inf. Epist. i, 19, 1, placendi nempe studio sæpius Horatius doctrinæ laudem Mæcenati vindicat: cf. sup. ii, 12, 10. *Sermones* (λόγους, μύθους) scripta, literas. *Libero*: vitam e præsente mortis periculo servatam, quam sup. iii, 4, 27, *Musarum*, et ii, 17, 28, *Fauni* tutelæ tribuerat, nunc tribuit Baccho, ipsi quoque tam poetarum patrono, cf. i, 1, 29, quam agresti et hortorum pomorumque deo: vid. quem laudat Cl. Mitsch. in Annal. ad Horat. Carm. p. 705, Pindari locum apud Plutarch. Sympos. Qu. ix, 14, p. 745 A. (Fr. Heyn. p. 96). *Arbor*: cf. sup. ii, 13.

9—12. *Hic dies anno redeunte*, cett. sensus: hoc die festo quotannis vini Consule Tullo conditi aperietur amphora, h. e. hic dies festus quotannis inter vetusti vini pocula hilariter transigetur. *Corticem adstrictum pice demovebit. Corticem adstrictum pice demovere amphoræ* est, corticem amphoræ orificio immissum et pice obturatum solvere: cf. sup. i, 20, 3. Laudant Theocrit. vii, 147, Τετράενες δὲ πίθων ἀπελύετο κρατὸς ἄλειφαρ· cf. Archiloch.

25 Negligens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere:
Dona præsentis cape lætus horæ, et
Linque severa.

CARMEN IX.

CARMEN AMŒBÆUM.

HORATIUS.

DONEC gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidæ
Cervici juvenis dabat:
Persarum vigui rege beatior.

LYDIA.

5 Donec non alia magis
Arsisti, neque erat Lydia post Chloen:

imperio, *Cantaber*, Hispaniæ septentrionalis gens ferocissima, post multas clades et pugnas ab Agrippa demum perdomita, vid. Dio liii, 25; hinc *sera domitus catena*, h. e. sero Romanorum ditioni subjectus: cf. sup. ad ii, 6, 2. *Scythæ*, intellige Istri accolas, qui sup. ii, 9, 22, *Geloni* vocantur. *Meditantur cedere campis*, nunc id agunt, ut e nostris finibus in suos recedant; *laxo arcu*, significanter pro, impetu eorum hostiliter nos infestandi represso, nempe a Lentulo; nam qui hostem telorum jactu petere desinunt, arcum *laxant* vel remittunt. Cl. Mitsch. comparat τόξα κεχαλασμένα apud Antip. Thessal. xx, 3, Anthol. Græc. T. ii, p. 100. Idem commode laudat Senec. Œdip. 469, *Laxavit victos arcus Geticasque sagittas, Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet*: cf. Ovid. Fast. v, 593, Trist. ii, 227.

25—28. *Negligens—parce—nimium cavere*: junge, *privatus parce* (noli) *nimium cavere, ne qua populus laboret* (ne qua forte re in discrimen vocetur populi salus), *negligens*, securo nec tale quid nunc curante animo: *privatus* jam pro, urbi præfectus; nam ii quoque, qui publicis muneribus vel summis magistratibus funguntur, cum principibus vel regibus opponuntur, *privati* dicuntur: vid. Ernest. Clav. Cic. s. v. *privatus*. *Dona præsentis cape lætus horæ*: læto animo percipe bona, quæ præsens tempus vel hodiernus dies tibi percipienda offert; vel, ut eandem sententiam brevius Horatius sup. i, 11, 8 extulit, *carpe diem*. *Linque severa*, omnem omittas curam.

CARMEN IX.

Zelotypia sive obtrectatio inter Horatium et Lydiam gliscere cœperat. Ambo conveniunt. Horatius primum summam, quam, nullo alio adhuc sibi in amore a Lydia prælato, perceperit felicitatem, mollissimi amoris affectu laudare incipit. Respondet Lydia, nec minorem suam, dum sola ab Horatio amata fuerit, felicitatem fuisse, graviter et luculenter ostendit. Tum Horatius, ut urat pungatque Lydiam, novi amoris, cui se nunc deditum esse simulat, mentionem facit. Par pari refert Lydia. Jam mutat rationem Horatius et pacis conditiones fert. Lydia statim eas accipit, et sic fit mollissimi firmissimique amoris redintegratio. Cum scena, qua in gratiam cum Lydia redit Horatius, fere sit dramatica, suaviter colloquium inter se et Lydiam ortum ad carminis amœbæi formam et leges composuit; et sic, quod in hoc carmine dulcissimum est, iis, quæ respondet Lydia, se superari passus est. Ceterum lectores ipsi perci-

Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.

HORATIUS.

Me nunc Thressa Chloe regit,
10 Dulces docta modos, et citharæ sciens:
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animæ fata superstiti.

LYDIA.

Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti:
15 Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.

HORATIUS.

Quid? si prisca redit Venus,
Diductosque jugo cogit aeneo?
Si flava excutitur Chloe,
20 Rejectæque patet janua Lydiæ?

pient hujus mellitissimi carminis dulcedinem, quam certatim propinare studuerunt interprtees.

1—4. *Gratus eram tibi*, suavi simplicitate pro, a te amabar. *Potior*, mihi prælatus; eleganter enim, qui potiores vel priores partes apud puellam aliquam habet, *potior esse* dicitur: inf. Epod. 15, 13, *Nam si quid in Flacco viri est, Non feret assiduas potiori te dare noctes*: cf. inf. Sat. ii, 5, 76: vid. Brouckhus. ad Tibull. i, 5, 68. Sic κρείσσων apud Callim. Ep. xxvi, 2. *Vigui*, significanter pro tenui, fui, vixi. *Persarum rege*: jam veteres summam felicitatem cum regum sorte comparare solebant: vid. Mitsch. Cum delectu autem posuit Persarum regem, quod Persarum reges opulentissimi, et omnium rerum, in quarum possessione vulgo censeri solet humana felicitas, copia instructissimi fuere.

5—8. *Non alia magis Arsisti*, non aliam puellam ardentius amabas: de locutione, *ardere aliqua* pro, ardere ob aliquam, cf. sup. ad ii, 4, 7. Ceterum observa, quomodo Lydia cum Horatio in eadem sententia gravius efferenda certat. Horatius dixerat, *Donec gratus eram tibi, nec quisquam potior*, cett. at Lydia multo fortius, *Donec non alia magis Arsisti. Neque erat Lydia post Chloen*, neque ego postponebar Chloæ: Horatius simpliciter dixerat, *Nec quisquam potior*, at Lydia ipso nomine appellat puellam in amore sibi prælatam. *Multi Lydia nominis*, ego puella nobilissima, a nobilissimo scilicet poeta amata, et ab eodem carminibus celebrata; Lydia autem bis nomen suum pro, ego, repetens, venuste et acerbe monere videtur Horatium, ut illius temporis, quo sæpe Lydiæ nomen in ore habuerit, et amatorum more, identidem repetierit, memoriam recolat. *Romana Ilia*: in comparatione quoque Horatium vincit Lydia, quæ cum Romæ conditoris matre, Ilia, se comparans longe Horatio cum Persarum rege comparato apparet augustior.

9—12. *Regit*: suaviter *regi* dicuntur amatores, qui ad nutum dominæ suæ se componunt; *citharæ sciens*, Græce, κιθάραις εἰδυῖα. *Animæ*, Chloæ, *animæ meæ* (ut sup. i, 3, 8 Horatius loquitur) dimidio: cf. sup. ii, 17, 5. Eodem blandimento Cicero, Ep. ad Div. xiv, 14, Terentiam et Tulliolam *animas suas* vocat.

13—16. *Me torret face mutua*. Torreri de gravi amoris æstu, cf. sup. i, 33, 5, inf. iii, 19, 20; multo major igitur Lydiæ verbis vis inest, quam Horatii, *Me nunc Thressa Chloe regit*. *Thurini*, Thurio, Lucaniæ oppido, oriundi. Bis *mori*, Horatius simpliciter *mori* dixerat.

LYDIA.

Quamquam sidere pulchrior
Ille est, tu levior cortice, et improbo
Iracundior Hadria:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

CARMEN X.

AD LYCEN.

EXTREMUM Tanain si biberes, Lyce,
Sævo nupta viro: me tamen asperas
Porrectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.

17—20. *Prisca Venus*, pristinus amor. *Diductosque jugo cogit aeneo*, pro vulgari, disjunctos firmissimo vinculo conjungit. *Jugo cogit aeneo*: sup. quoque i, 33, 10, Venus *animos sub juga aena mittere* dicitur, ubi cf. not. et ad Carm. ii, 5, 1. *Flava*, pulchra, ut sexcenties.

21—24. *Sidere pulchrior*, h. e. sideris alicujus splendorem formæ suæ nitore superat: apud Homer. Iliad. vi, 401 Astyanax ἀλίγκιος ἀστέρι καλῷ dicitur: cogitandum inprimis de Luna, cujus splendori passim pulchrarum formarum nitor æquiparatur: sic sup. ii, 5, 18, de Chloride, *albo sic humero nitens, Ut pura nocturno renidet Luna mari*. *Cortice*, subere, ut carm. anteced. v. 10. *Improbo Iracundior Hadria*: sup. quoque i, 33, 15, Myrtales iracundia cum maris Hadriatici æstu comparatur.

CARMEN X.

A Lyce, quam amabat, non admissus hoc carmen querulum ante ejus januam canit. Primum igitur, ut miseratione sui durum Lyces animum frangat et emolliat, sævæ tempestatis, ante illius fores sibi porrecto perferendæ, exponit injuriam; deinde, ut ab invisa Veneri superbia eam deterreat, subitas Fortunæ vices ei ante oculos ponit; denique iterum ei exprobrata summa animi duritie, se laboribus, quos ejus causa subeat, tandem victum non amplius illam curaturum esse minatur. Est totum hoc carmen παρακλαυσίθυρον, h. e. carmen, ante puellæ januam ab amatore non intromisso flebilibus modis decantatum, cujusmodi carminis particulam jam supra Horatius libri primi carmini vigesimo quinto (v. 8, 9) intexuit. Similia παρακλαυσιθύρου exempla jam laudarunt alii, Plaut. Curc. i, 2, 60 sqq.; Ovid. Am. i, 6; Propert. i, 16, 17 sqq. in Græcis Theocrit. iii et xxiii; et Aristoph. Eccles. 945—967: cf. Caspar. Sagit. de Jan. Vett. c. 37.

1—4. *Extremum Tanain si biberes, Lyce*, cett. sensus: quamvis, o Lyce, ut mulier fera et barbara viveres in Scythia, et timendæ sævitiæ marito ibi juncta esses, tamen animum tuum mei, ante fores tuas prostrati, et ventorum violentiæ expositi, subiret miseratio. *Tanain*, notum flumen in Scythia; *extremum*, extremæ, h. e. remotissimæ regionis. Sic inf. Epist. i, 1, 45, *extremi Indi*; Epist. i, 6, 6, *extremi Arabes*; et Carm. iii, 11, 47, *extremi Numidarum agri*; ut passim apud Horatium *ultimus*, v. c, sup. i, 36, 4, *ultima Hesperia*; ii, 18, 4, *ultima Africa*; i, 35, 29, *ultima Britannia*. *Biberes*, populi enim a fluviis quos accolunt ita designantur, ut eos bibere dicantur; hinc sup. i, 20, 20, *Rhodani potor*; et inf. iv, 15, 21, *qui profundum Danubium bibunt*. *Sævo*, cujus atrox tibi in furtivo amore forte deprensus extimescendum esset ingenium. *Asperas*, h. e. duras, significanter pro, tuas. *Plorares me objicere*, exquisitius pro, non sine miseratione et dolore me objiceres, h. e. me, cujus misereret, intromitteres. *Incolis*, perpetuo, tanquam in domicilio suo, in Scythia dominantibus.

CARMEN XI.

AD LYDEN.

Mercuri, nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo,
Tuque, Testudo, resonare septem
Callida nervis,
5 Nec loquax olim, neque grata, nunc et
Divitum mensis et amica templis:

suo Ulyssi probavit, studio alienæ essent (Cl. Mitsch. in hanc rem laudat Athenæ. xii, 3, p. 517), Horatius non sine causa Lycen Etruscæ originis esse commemorat. *Penelopen difficilem procis*, tam castam, qualis fuit Penelope.

13—20. *Tinctus viola pallor amantium:* pallor, quo præ amore contabescentium os obducitur, cum violarum colore comparatur, luteo illo nempe (unde inf. Epod. 10, 16, *pallor luteus*) vel albo; nam violarum, ut Plin. xxi, 6 ait, *plurima genera: purpureæ, luteæ, albæ*; hinc *pallentes violæ* apud Virg. Ecl. ii, 47. Cl. Mitsch. comparat Calpurn. ix, 41, *Pallidior buxo violæque simillimus erro. Vir pellice saucius*, maritus pellicis amore percussus; scilicet *saucii* dicuntur amantes, sagittarum, quibus pectora amantium a Cupidine sauciari dicuntur, respectu habito: similiter sup. i, 27, 12, felix in amore *beatus vulnere*, et infelix in amore *perire sagitta* dicitur. *Pieria*, Thessala, a Pieria, Thessaliæ regione. *Curvat*, flectit, pervincere potest, sc. ut amori eorum, qui te sectantur, morem geras. *Supplicibus tuis parcas*, noli tamen committere, ut ego supplex amator ante fores tuas prostratus peream. *Nec rigida mollior asculo*, cett. o tu, quæ nunc es nec mollior rigida æsculo, nec mitior animum Mauris anguibus, h. e. o tu, quæ adhuc durissimo animo amorem meum adspernata es. *Mauris*, sævioribus enim anguibus scatebat inprimis Mauritania.

CARMEN XI.

Ut in carmine antecedente Lycen, ita in hoc poeta Lyden, puellam pariter adhuc asperam et ferocius amatorum blanditias respuentem, mitiorem et sibi proclivior em reddere studet. In partes igitur vocat tam lyræ inventorem, Mercurium, quam ipsam lyram; enarransque, quomodo dulcissimo ejus cantu Orpheus non solum sævas bestias mitigaverit, arbores acciverit, et fluviorum cursum inhibuerit, sed apud inferos quoque Cerberum adeo suaviter demulserit, et Ixionem Tityumque recreaverit, mira arte ad fabulam Danaidum in hoc carmine sibi tractandam delabitur, utpote consilio suo Lyden ab animi duritie deterrendi et mollioris animi sensu imbuendi accommodatissimam. Cardo enim totius carminis vertitur fere in his: *O testudo—Dic modos, Lyde quibus obstinatas applicet aures,—Audiat Lyde scelus atque notas Virginum pœnas*, cett. Quod si tenemus, neutiquam de nexu hujus carminis cum Homio et aliis laborabimus, imo poetæ in adornandis et scite inter se nectendis iis, quæ primariæ carminis sententiæ egregie respondent, artem et ingenium admirabimur.

1—8. *Nam te docilis magistro Movit Amphion lapides canendo:* pro vulgari, namque potes (sc. modos dicere, quibus durissimi animi Lyde moveatur), posuit exemplum Amphionis, quem Mercurius, *curvæ lyræ* (sup. i, 10, 6) *parens*, et lyra donasse, et ejus cantu lapides adeo movere docuisse traditur; hinc, cum ille in exstruendis muris Thebanis lyra caneret, lapides ejus cantu moti sponte in ordinem suum se composuisse finguntur: vid. Apollodor. iii, 5, 5, Pausan. ix, 5, p. 921: cf. inf. Epist. ad Pis. v. 394 sqq. *Testudo*, apposite pro, lyra, quippe quam ita invenisse dicitur Mercurius, ut primum super testudine (h. e. testa, in quam testudo se recipit, concava) nervos intenderet; locus classicus in hanc rem est in Homer. Hymn. in Merc. v. 47 sqq. *Callida*, quæ calles; *resonare septem nervis*, hinc λύρα ἑπτάχορδος, ἑπτάτονος, ἑπτάφθογγος. *Nec loquax olim, neque grata*; quæ, cum olim nondum nervos intentos haberes, nec garrulos sonos edebas, nec cuiquam voluptatem creabas. *Divitum mensis et amica templis:* hinc illa ἑαυτὸς ἑταίρη et χορol-

Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter saniesque manet
20 Ore trilingui.
Quin et Ixion Tityosque vultu
Risit invito: stetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
25 Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum pœnas, et inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco.
30 Impiæ, nam quid potuere majus?
Impiæ sponsos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
35 Splendide mendax, et in omne virgo
Nobilis ævum.
Surge, quæ dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi somnus, unde

Bentleius et Cuningamius et alii emendatum iverunt; scilicet verbum quoddam cum sequentibus jungendum in hac voce latere videtur, unde Bentleius pro *ejus atque* tentabat, *exeatque;* Cuningamius, *æstuetque;* Gesnerus, *effluatque.* Sed vide quæ de hoc loco disputat vir Cl. Nækius in peculiari libello, Bonn. 1821, quocum tamen ob unam vocem corruptam versus elegantissimos et Horatio dignissimos damnare nolim. Fortasse res omnis salva est, si (quod in Horatii edit. min. ex conjectura proposui), pro intolerabili plane lectione *ejus* mecum legeris, *æstus. Quamvis Furiale centum Muniant angues caput, æstus atque Spiritus teter saniesque manet Ore trilingui.* Verbum *manet* per zeugma ultimo tantum nomini *sanies* accommodatum est; ad *æstus* supplendum fere est, prorumpat, emittatur; ad *teter spiritus,* exhaletur. *Æstus,* sc. furoris, vel ignis, vel irarum: Virg. Æn. iv, 532, *magnoque irarum fluctuat æstu;* et v. 564, *varioque irarum fluctuat æstu.* Ceterum, quam facile a lippo quodam librario *æstus* corrumpi potuerit in *ejus,* sponte apparet. *Ore trilingui,* est igitur jam Cerberus *triceps,* ut sup. ii, 19, 31, sed *centiceps* sup. ii, 13, 34, ubi vid. not.

21—24. *Ixion:* de Ixione, ab Jove, quod Junonis pudicitiam tentare [illegible] fuerat, ad Tartara detruso, ibique ad [illegible] leris pœnam luendam rotæ implicito, [illegible] Virg. Geo. l. l. v. 484. *Tityosque:* [illegible] sup. ad ii, 14, 8. *Vultu Risit invito:* [illegible] vim carminum, eos quoque, qui alium [illegible] voluptatis sensu alienissimi sunt, [illegible] afficientium! Ixion enim et Tityus, audito Orphei carminibus, non poterant [illegible] quin frontem sollicitam exporrigerent, [illegible] excitatum voluptatis sensum vultu prodi[illegible] rent. *Urna,* non dolium, ut putat Jo[illegible] cujus v. 27 fit mentio, sed vas quo aqua hausta in dolium infunditur; itaque [illegible] ipsa *urna Danaidum* apud Propert. iv, [illegible] 28, *humeros premere dicitur. Danai puellas,* fabula de quinquaginta Danai filia[illegible] bus, quæ præter Hypermnestram sponsos suos nocte nuptiali patris jussu occidi[illegible] feruntur, in vulgus nota: vid. Apollodor. ii, 1.

25—32. *Notas,* famosas, infames, ut sup. iii, 4, 7, *notus Orion. Et,* particula explicativa: nempe, scilicet. *Inane lymphæ Dolium fundo pereuntis imo,* elegantissima dolii perforati designatio; dolium enim perforatum semper inane est aqua, quod illa infusa non in eo continetur, sed

Patruæ verbera linguæ. Tibi qualum Cythereæ
Puer ales, tibi telas, operosæque Minervæ
5 Studium aufert, Neobule, Liparæi nitor Hebri:
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno
Neque segni pede victus: catus idem per apertum
Fugientes agitato grege cervos jaculari, et
10 Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

CARMEN XIII.

AD FONTEM BANDUSIUM.

O FONS Bandusiæ, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,

tristem in memoriam nostri amoris insculpe titulum.

CARMEN XII.

Neobules, cui patrui minæ et objurgationes, quod formosum quendam juvenem amabat, extimescendæ erant, miseram sortem dolet. Sententiarum nexus hujus brevioris carminis, super cujus consilio mira commenti sunt interpretes, est fere hic: miseræ profecto sunt puellæ, quæ nec amant, nec vino curas abigunt; at miseræ quoque sunt illæ, quæ, quidem amant, sed metu et sollicitudine, qua patrui severitatem et jurgia expavescunt, cruciantur. Ejusmodi puella misera tu quoque es, Neobule, dum Hebrum, tam pulchritudine quam juvenilibus artibus insignem, perdite amas. Nam cum in verbis, *aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ*, non quasque alias puellas, sed peculiarem Neobules sortem respexisse videatur poeta, ad ea quoque, tanquam causam, quæ miserum ejus amorem redderet, continentia, in constituendo hujus carminis consilio adverti debet. Ceterum Horatius in hoc carmine non tam Anacreontis (xlvi) sententiam, Χαλεπὸν τὸ μὴ φιλῆσαι. χαλεπὸν δὲ καὶ φιλῆσαι, quam alium quendam poetam Græcum, quem tota hujus carminis indoles et oratio satis aperte prodit, expressisse videtur. De singulari hujus carminis metro et diversa, qua illud in Vett. Codd. et editt. exhibitum et descriptum sit, ratione copiose egit Jani in Excurs. i. ad h. l.

1—3. *Miserarum est*, sc. puellarum conditio. *Amori ludum dare*, significantius pro vulgari, amare; nam qui amant, ludo jocoque sæpe sunt Amori, vel ludibrium ei debent: hinc sup. i, 33, 11 et 12, Venus *impares Formas atque animos sub juga aenea Sævo mittere cum joco* dicitur. *Mala vino lavere* (antique pro *lavare*, ut sup. iii, 4, 61), curas vino diluere; *Siccis omnia nam* (ut Horatius sup. i, 18, 3—4, loquitur) *dura Deus proposuit; neque Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines*. Ceterum cum per vini potum a poetis sæpe nil nisi hilarioris et jucundioris vitæ fructus designari soleat, jam non de compotationibus (quamvis leviores inprimis puellas iis interfuisse constat, cf. sup. ii, 11, 21, inf. iii, 14, 21), sed in universum de vitæ hilaritate cogitandum est. *Aut exanimari metuentes Patruæ verbera linguæ*, h. e. aut ex altera parte eas, quæ amori et vitæ hilaritati indulgent, dum patrui objurgationes iis metuendæ sunt, angi et sollicitari. *Patruæ verbera linguæ*, convicia et opprobria patrui. Similiter Cicer. ad Div. xv, 16, *convicio verberare* dixit. Patruorum autem, ut hominum querulorum, et fratrum liberos inprimis assiduis objurgationibus increpantium et castigantium, passim fit mentio: cf. Torrent. ad h. l. et quos laudat Ernestius in Clav. Cic. s. v. *patruus*; hinc proverbiali locutione severus morum censor et castigator *patruus* dictus est: inf. Sat. ii, 3, 88, *Ne sis patruus mihi*.

3—10. *Tibi qualum Cythereæ*, cett. vide quam egregie poeta vulgarem sententiam, "*ta amas Hebrum*," exornat, dum Neobulen, quæ, Hebro conspecto, opus statim, quod tractat, intermittere et oculis animoque in eo solo morari fingitur, viva imagine ut perdite amantem nobis repræsen-

Cras donaberis hædo,
Cui frons turgida cornibus
Primis et Venerem et prœlia destinat:
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi suboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Præbes, et pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis impositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphæ desiliunt tuæ.

Comparant dulcissimos in hanc rem Sapphus (Annal. Brunck. i, p. ...κεῖα μᾶτερ, οὔτοι Δύναμαι κρέ...ν ἱστὸν, Πόθῳ δαμεῖσα παιδὸς ...ν δι' Ἀφροδίταν, et Incerti Ep. lix, ...thol. Græc. T. iv, p. 129. *Qua*...lathum, sive canistrum vimineum, ...nulieres pensa sua reponere solent. ...o, alatus; ut inf. iv, 11, 26, *Pe*...es. *Minervæ studium*, artes mulie...ibus præest earum inventrix et ...a, Minerva; unde illa *operosa*, h. e. ...industria, Græcis Ἐργάνη dicitur. ...*Hebri*, pulcher Hebrus, ut sup. i, ...*Glyceræ nitor*: junge, *simul* (si...*nitor Liparæi Hebri* (formosus He...ett. *Liparæi*, e Lipara, Æoliarum ...na, oriundi. *Unctos*, sc. oleo, quo ...in natationis quoque exercitatione ...solebant juvenes: hinc inf. Sat. ii, ...*r uncti Transnanto Tiberim, somno* ...*est opus alto*. Ceterum de gym... juvenum Romanorum exercitati... cf. sup. i, 8, 5 sqq. et ibi not. ...*honte*, Pegasi domitore; *catus*, doc...ens, ut sup. i, 10, 3. *Agitato*, a ... puta, *grege*; similiter Virg. Æn. ... congregatorum cervorum agmen ... vocat; nos, *Rudel. Excipere*, ...corum ἐκδέχεσθαι, de venatoribus, ...insidiis collocati feras inopinatas ...ant: vid. Burm. ad Phædr. Fab. ...i, et ad Val. Flac. vi, 422.

CARMEN XIII.

...ontem limpidum et umbrosis arbo...ositum, Bandusiæ, non procul ab ...la in Sabinis, scaturientem, æter... consecret, solemne, quod vinum ..., flores spargendo, et hædum mactando in ejus honorem crastino die instituturus est, indicit sacrificium. Poetas Græcos exemplo suo in celebrandis et consecrandis fontibus amœnis Horatio præivisse, vel ex versu 13, *Fies nobilium tu quoque fontium*, manifestum est.

1—8. *Bandusiæ*. *Bandusia*, ut Acron ad h. l. observat, *est agri Sabinensis regio, in qua Horatii ager fuit*. Fons igitur, quem Horatius celebrat, ibi scatens, vocatus est *Bandusius*, e quo, ut inf. Epist. i, 16, 12—14, discimus, originem suam traxit rivus *Digentia*. *Splendidior vitro*, limpidissimus: Ovid. Heroid. xv, 157, *Est nitidus, vitreoque magis perlucidus amni*; ubi plura in hanc rem dedit N. Heinsius; passim autem, quæ perlucida sunt, cum vitro comparantur: hinc sup. i, 18, 16, *fides—vitro perlucidior*; unde *vitreus* (Græcis ὑάλινος, ὑαλόεις), pro, splendidus, perlucidus: cf. sup. i, 17, 20, et inf. iv, 2, 3, *vitreo daturus Nomina ponto*. *Dulci digne mero*, digne cui dulce vinum libetur; *non sine floribus*, flores æque ac vinum libatum, ut rem sacram, fontis aquæ inspersos esse puta. Cl. Mitsch. in hanc rem laudat Varronis locum de L. L. v, 3, *Fontinalia feriæ erant fontibus dicatæ, quibus et coronæ in fontes conjici et putei coronari solebant*. Haud ipsi quidem fontis aquæ, sed Nymphæ, quæ domum suam in hoc fonte habere putabatur, hos divinos honores factos esse, vix monere attinet; hinc sup. i, 7, 12, fons Albunea *domus Albuneæ*, sc. Nymphæ, vocatur. Nymphæ igitur fontis Bandusii jam munera spondet, quæ alias diis agrestibus offerri solebant: de *vino* Cl. Mitsch. laudat Leonid. Tar. Carm. xxxv, Anthol. Græc. T. i, p. 163; et de *floribus* eundem Carm. xxx,

CARMEN XIV.

IN AUGUSTI EX HISPANIA REDITUM.

Herculis ritu, modo dictus, o Plebs,
Morte venalem petiisse laurum,
Cæsar Hispana repetit Penates
Victor ab ora.
5 Unico gaudens mulier marito
Prodeat, justis operata Divis;

l. l. p. 161. *Cui frons turgida cornibus Primis et Venerem et prælia destinat:* suavissima hædi annui vel anniculi circumscriptio; id ætatis enim hædus, cum prima cornua in ejus fronte turgescere incipiunt, ad prœlia et Venerem proclivis fit: pro vulgari autem, *Quem frons turgida cornibus Primis et Veneri et prœliis destinat*, h. e. ad Venerem et prœlia proclivem reddit, inversa loquendi ratione dixit, *Cui frons turgida cornibus Primis Venerem et prœlia destinat.* Ceterum simili suavitate Horatius inf. iii, 22, 7, *annuum verrem*, et iv, 2, 57, *vitulum* describit. *Frustra*, sc. ætas eum Veneri et prœliis destinat; *nam gelidos inficiet tibi Rubro sanguine*, cett. expende ornatum vulgaris sententiæ, nam in tui honorem ille immolabitur. Aram igitur prope fontem exstructurus erat poeta. De ejusmodi aræ inscriptionibus, v. c. *Fontis Genio*. vel, *Fonti Divino. Aram. Posuit.* vide quos laudat Boettig. Gruter. p. xciv, 3, 6, Fabretti c. vi, p. 432, 4, 5, 7. *Inficiet*, h. e. imbuet; hostiæ sanguinem fonti immissum esse puta. *Tibi*, in tui honorem.

9—16. *Atrox hora flagrantis Caniculæ*, æstus sub Caniculæ ortu sæviens. *Canicula*, tam de Sirio, quam de Procyone, Antecane, intelligi potest: vid. Salmas. ad Solin. p. 305: cf. inf. iii, 29, 18. *Hora*, de quovis anni tempore; *horæ Septembres* inf. Epist. i, 16, 17, *horæ brumales* apud Ovid. Met. iv, 299: cf. sup. i, 2, 16. *Nescit tangere* pro, non tangit; *nescire* sæpius apud poetas inservit periphrasi part. negat., *non*. *Fies nobilium fontium*, Græce pro, unus nobilium fontium; exempla de hoc loquendi genere dedit Jani in Art. Poet. p. 187. Per *nobiles fontes* intellige v. c. Hippocrenen, Dircen, Arethusam, cett. *Me dicente cavis impositam ilicem*, cett. dum ego carminibus meis te celebro; pro tenui *te* suaviter poeta ipsius fontis e saxis cavis, quæ superimpendens ilex inumbrat, prosilientis situm et speciem adumbrat: comparant Theocrit. vii, 137, τὸ δ' ἐγγύθεν ἱερὸν ὕδωρ Νυμφᾶν ἐξ ἀντροιο κατειβόμενον κελάρυσδεν. *Loquacem Lymphæ desiliunt:* similiter Horatius inf. Epod. 16, 48, *montibus altis Levis crepante lympha desilit pede.*

CARMEN XIV.

Cum Augustus, Cantabris perdomitis, ex Hispania victor in urbem rediret (U. C. DCCXXX, vid. Dio liii, 28), diem festum poeta tam publice Augusti conjugi, sorori, et aliis matronis nuptisque puellis, quam sibi privatim celebrandum, hoc carmine indicit. Lætitiam autem suam de felici Augusti reditu expressurus est ita, ut, dum illæ solemni pompa ad supplicationem prodeant, ipse privatim inter vini vetustioris pocula, et inter amoris lusus (ad quos arcessi jubetur Neæra, psaltria), summa hilaritate hunc diem transigat.

1—4. *Herculis ritu*, cett. sensus: Augustus, o plebs, qui modo ad Herculis exemplum forti animo pro victoria ab hostibus reportanda vitæ discrimen adiisse dicebatur, jam victor ex Hispania in urbem redit. *Herculis ritu:* Augustus, ut remotissimorum populorum victor, apposite cum Hercule, tam victoriis quam erroribus suis per totum terrarum orbem insigni, comparatur; hinc Virgilius quoque in Anchisæ de futuris Augusti super populis remotissimis victoriis vaticinio Æn. vi, 802, *Nec vero Alcides tantum telluris obivit.* Hæc Augusti autem cum Hercule comparatio jam multo magis quadrat, quod Hercules quoque, Geryone in Hispania occiso, iter suum in Italiam flectebat. *Modo*, paulo ante, refer ad expeditionis celeritatem; vix Augustus bellum incepisse putabatur, cum jam inde victor rediret. *Morte venalem petiisse laurum*, quam præclare pro vulgari, hostium vincendorum causa

Et cadum Marsi memorem duelli,
Spartacum si qua potuit vagantem
20 Fallere testa.
Dic et argutæ properet Neæræ
Myrrheum nodo cohibere crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
25 Lenit albescens animos capillus
Litium et rixæ cupidos protervæ:
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Consule Planco.

CARMEN XV.

AD CHLORIN.

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiæ fige modum tuæ,
Famosisque laboribus:
Maturo propior desine funeri

bellum Marsicum sæviit conditum, adeoque vetustissimum. De *bello Marsico*, a Marsis, præcipuis ejus auctoribus, ita appellato, vel, ut idem vocari solet, *Italico* seu *Sociali*, quod U. C. DCLX usque ad annum DCLXII insigni atrocitate de civitatis jure gestum est, vid. Flor. iii, 18. Videtur autem vinum bello Sociali natum præstantia sua inprimis nobile fuisse, cum Juvenalis quoque v, 31, *uvæ bellis Socialibus calcatæ* cum laude mentionem fecerit: cf. ibi Cl. Rupert. in Comment. ad h. l. *Spartacum si qua potuit vagantem Fallere testa*, si qua ratione fieri potuit, ut circumvagantem Spartacum lateret vino illo impleta amphora. De *Spartaco* perniciosissimi illius in Italia belli (U. C. DCLXXIX), quod *Servile* appellari solet, concitatore, res nota: vid. Vell. ii, 20, Flor. iii, 20. *Qua*, sc. ratione, pro, forte.

21—28. *Dic et argutæ properet*, cett. plane uti sup. ii, 11, 22 sqq., ubi pariter ad hilare convivium arcessi jubetur psaltria Lyde, quæ ad psaltriarum levitatem, et causam simul, ex qua illæ advocari solebant, indicandam, *scortum* ibi vocatur. *Argutæ*, h. e. canoræ: notissimum est illud Virgilii, *argutos interstrepit anser olores*; similiter apud Græcos in laudem passim dicitur λάλιος· vid. Ruhnken. ad Hermesian. Eleg. v. 78. *Properet nodo cohibere*, festinantius in nodum colligat: cf. sup. l. l. v. 24. *Myrrheum*, h. e. *myrrha*, ut Virg. Æn. xii, 100 de coma dixit, *madentem*: minus bene alii a myrrhæ colore ad fuscum crinis colorem referunt. *Invisum*, difficilem nempe. *Lenit albescens*, cett. quam præclare! in hanc fere sententiam: juvenilis enim ille calor, quo ejusmodi moras non tulissem, deferbuit, et ætate mitigatus est. *Ferrem* pro, tulissem. *Consule Planco*, U. C. DCCXII, collega M. Æmilio Lepido; fuit igitur Horatius sub Planci consulatu juvenis annorum ferme viginti trium.

CARMEN XV.

Cum Chloris, licet jam anus facta, ambitiose tamen et proterve inter puellas adhuc nitere, et juvenes, ut olim, amoris sui illecebris irretire studeret; poeta ei in hoc carmine, ut modo tandem nequitiæ posito, et partibus, quas olim egerit, filiæ suæ Pholoæ traditis, in lanificio potius, quod magis deceat vetulam, operam suam et studium ponat, non sine amaro risu dat consilium. Similiter Horatius sup. i, 25, *Lyden*, et inf. iv, 13, *Lycen*, ut vetulas inepte amoribus adhuc deditas, contumeliose traducit. Ceterum in hoc tractatu

5 Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Pholoen satis,
Et te, Chlori, decet; filia rectius
Expugnat juvenum domos,
10 Pulso Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Lascivæ similem ludere capreæ:
Te lanæ prope nobilem
Tonsæ Luceriam, non citharæ, decent,
15 Nec flos purpureus rosæ,
Nec poti vetulam fæce tenus cadi.

CARMEN XVI.

AD MÆCENATEM.

Inclusam Danaen turris aenea,
Robustæque fores, et vigilium canum
Tristes excubiæ munierant satis
Nocturnis ab adulteris:

argumento Græci cujusdam poetæ vestigia Horatium institisse, ex totius carminis indole satis certo colligi potest.

1—6. *Pauperis*, tam ad sortem Chloridis humiliorem, quam ad causam quæ illam ad quæstum meretricium adegerit, indicandam. *Famosis laboribus*, infami, quo quæstum corpore adhuc fecisti, libidinis exercitio. *Maturo propior funeri*, morti, cui pro ætate tua matura es, vicinior: hinc inf. in Epist. ad Pis. v. 115, *maturus aevi*. Cl. Mitsch. opportune in hanc sententiam comparat Nicarch. Ep. xii, 4, Anthol. Græc. T. iii, p. 61, ἀλλ' ὅτι ταύτην Οὐκ ἄνδρα ζητεῖν νῦν ἴδει, ἀλλὰ τάφον. Idem laudat Aristoph. Vesp. 1355. *Ludere*, delicias facere, amantiam more jocari: *candidis stellis nebulam spargere* jam est, libero adspectui nitentium puellarum nebulæ instar, quæ earum splendorem intercipit, offundi.

7—12. *Si quid Pholoen satis*, sc. ut puellam, in ætatis flore constitutam. *Expugnat juvenum domos, Pulso Thyias uti concita tympano*. Chloris igitur lasciviorum puellarum more adhuc comissari et furore Bacchico quasi percita juvenum domos effringere solebat. Cum Bacchis autem haud raro comparari solent furibundæ mulieres, vetulæ inprimis, libidinis furore agitatæ: vid. Mitsch. *Tympano*: ejusmodi *tympani* figuram ex marmore profert Spohnius Miscell. Erud. Antiq. sec. i, art. 6; fuse de ejus in sacris usu disputat Perizon, ad Æl. ix. 8. *Lascivæ similem ludere capreæ*: capreæ more se lasciviorem et proterviorem gerere. Comparant Dionys. Per. 843, παρθενικαὶ, νεοθηλέες οἷά τε νεβροὶ, Σκαίρουσι.

13—16. *Te lanæ prope nobilem Tonsæ Luceriam*. Multum sane fellis et acerbitatis habet hæc lanificii, ad quod, tanquam ad proprium vetulanum opus, Chloridem amandat, commendatio. Similiter vetulæ pristinæ levitatis pœnam lanificio luere jubentur apud Tibull. i, 6, 77 sqq. Inprimis huc spectat a Cl. Mitsch. laudatum Ep. Incert. Auct. lxxxii, Anthol. Græc. T. iv, p. 134, Ἡ τὸ πρὶν αὐχήσασα πολυχρύσοις ἐπ' ἐρασταῖς, Ἡ Νίμεσιν δεινὴν οὐχὶ κύσασα θεὸν, Μίσθια νῦν σπαθίοις πενιχροῖς πηνίσματα κρούει. Ὀψέ γ' Ἀθηναίη Κύπριν ἐλεήσατο Luceriam, oppidum Apuliæ, lanæ præstantia, ob egregia quæ ibi erant pascua, nobile. *Flos purpureus rosæ*, coronæ convivales e rosis nexæ; *poti*, pro, epoti, h. e. exhausti, exsiccati; *fæce tenus cadi*, psaltria inprimis, quæ interesse solebant comissationibus (cf. carm. anteced. v.

5 Si non Acrisium, virginis abditæ
Custodem pavidum, Jupiter et Venus
Risissent: fore enim tutum iter et patens
Converso in pretium Deo.
Aurum per medios ire satellites,
10 Et perrumpere amat saxa potentius
Ictu fulmineo. Concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
Demersa exitio. Diffidit urbium

21), mulieres vinolentas fuisse, operose ad h. l. docet Cl. Mitsch. *Face tenus*, ἐς τρύγα: cf. sup. i, 35, 27.

CARMEN XVI.

Quod sæpius Horatius probatum ivit, vitæ humanæ felicitatem non in magnarum opum possessione, sed in animo, non plura quam quibus ad vitam honeste transigendam opus est, appetente, positam esse, id semet ipsum exemplo proponens novis sententiarum luminibus in hoc quoque carmine probat. Sententiarum nexus est fere hic: auro nihil esse potentius, satis quidem constat. Auro enim in turrem aheneam quæ Danaen contra adulteros munire debebat, penetravit Jupiter; auro in perniciem mariti sui se corrumpi passa est Eriphyle; auro urbes expugnavit et vicinos reges de gloria et potestate secum æmulantes suppressit Macedonum rex Philippus; auro denique navium duces ad perfidiam adducti sunt. Verum enim vero quo quis est opulentior, eo majore plura habendi cupiditate agitatur. Jure meritoque igitur a divitiarum splendore abhorrui, et tranquillo animo in re modica et contemta acquiescere, quam curis gravioribus in re lauta macerari, malui. Ignorat enim latifundiorum possessor dulcissimam illam voluptatem, quam equidem ex puro rivo, paucorum jugerum silvis, et agelli mei fertilitate percipio; imo multo illo sum beatior; quamvis enim neque ex melle in Calabria quæstum facio, neque in Campania vinum Formianum condo, neque greges in præclaris Galliæ Cisalpinæ pascuis alo; rerum necessariarum tamen haud ego laboro inopia. Contracta autem plura habendi cupiditate intra exiguos agrorum meorum fines, latius mihi regnare videbor quam si continuos in Asia tractus possideam. Qui multa petunt, nunquam exsatiari possunt. Multo felicius igitur et tranquillius vivunt in re modica constituti.

1—8. Ad vulgarem sententiam exornandam, "nihil tam munitum esse quod non auro expugnari possit," primum utitur exemplo Danaes, quam ne firmissimis quidem munimentis satis tutam ab adulterorum auro præstare potuit Acrisius. Suaviter autem Venerem et Jovem risisse fingit, cum Acrisium vana contra auri potentiam moliri viderent. Acrisius scilicet, rex Argivorum (ut narrat hanc fabulam Apollodor. ii, 1 sqq.), de vitæ periculo a nepote aliquando sibi timendo divinitus monitus, filiam suam Danaen in æreum thalamum inclusisse, et sic sortis eventum eludere voluisse dicitur. Sed Jupiter cum in aureum imbrem conversus per *tecta* (διὰ τῆς ὀροφῆς) sive per *tegulam* (Terent. Eun. iii, 5, 35) in Danaes sinum descendisset, ex illa procreavit Perseum, qui postea avum suum Acrisium inconsulto et temere disci jactu occidisse traditur: cf. Hygin. Fab. lxiii. *Turris aenea*, intelligo cubiculum vel thalamum, ubi a potioris sexus aditu secludi apud Græcos virgines solebant, munitissimum, e quo poetæ posteriores fecerunt *turrem aeneam* vel *ferratam*, Claud. in Eutrop. i, 82. Apollodor. l. l. dixit, Ἀκρίσιος ὑπὸ γῆν θάλαμον κατασκευάσας χάλκεον, τὴν Δανάην ἐφρούρει. Paul. Silent. Ep. xvi, 2 appellat illum carcerem χαλκελάτους θαλάμους: cf. Cl. Mitsch. et Boettig. *Robustæ*, e trabibus roboreis contextæ, h. e. firmæ; hinc *robur* de loco bene munito in carceribus: cf. sup. ad ii, 13, 19. *Vigilum canum*: de canum gynæceis additorum custodia laudant Aristoph. Thesmoph. 423. *Tristes*, sc. amatoribus: similiter Ovidio Art. Am. iii, 601, *tristis custodia servi* dicitur. *Munierant satis*, eleganter pro, satis muniisse videbantur. *Munire ab aliquo*, pro, adversus aliquem, ut *defendere ab aliquo* sexcenties; *si non risissent* pro, nisi risissent, et hoc pro vulgari, nihilominus tamen riserunt. Vel explica hunc locum sic: *munierant satis inclusam Danaen*, et nunc supple, et profecto satis Danaen munituri fuissent (*Si non*) nisi *Jupiter et Venus Acrisium risissent*. Hac orationis forma usus quoque est Virg. Æn. viii, 522, 523, *Multaque dura suo tristi cum corde putabant*, et diutius multa dura se-

Nudus castra peto, et transfuga divitum
Partes linquere gestio,
Contemtæ dominus splendidior rei,
Quam si, quidquid arat impiger Appulus,
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum
Paucorum, et segetis certa fides meæ,
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit. Sorte beatior,
Quamquam nec Calabræ mella ferunt apes,
Nec Læstrygonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
Crescunt vellera pascuis:
Importuna tamen Pauperies abest;

quirunt. Nil cupientium Nudus castra peto: ego, qui nullas divitias possideo (*nudus*), faciam cum iis qui pariter a divitiarum possessione abhorrent. *Et transfuga divitum Partes linquere gestio*, et lubens volensque me a divitum partibus sejungo. Usus est Horatius locutionibus quæ similiter alias a militia ad philosophorum sectas vel disciplinas transferri solent. Senec. Epist. 2, *Soleo et in aliena castra transire, nec tanquam transfuga, sed tanquam explorator. Contemtæ dominus splendidior rei, Quam si, quidquid arat*, cett. Sententiam in antecedentibus positam amplificat et exornat magis. Sensus: multo majori mihi cedit honori, quod rem tenuem et ab aliis contemtam meo imperio subjicere didici, quam si res ampla me suo subjiceret imperio; h. e. tenuitate mea contentus longe beatior sum divite, qui magnas inter opes multa adhuc desiderat. Alii verba, *Contemtæ dominus splendidior rei*, explicant, "divitias contemnendo locupletior sum dominus, quam si," cett. Sed cum *contemta res* opposita sit amplissimorum latifundiorum messibus, nec Horatius divitiarum, quas contemserit, dominus fuerit, *rem contemtam* de ea quæ ab aliis contemnitur, h. e. parva, tenui, explicare præstat: *splendidior*, quod is qui paucis contentus est, sapientiæ gloria magis effulget: *quidquid arat*, quidquid frumentorum ex cultis agris colligit. *Magnas inter opes inops*: similiter Senec. Herc. Fur. 166, avarum divitem *pauperem congesto in auro* dixit: cf. Mitsch. et inf. Epist. i, 2, 56, *semper avarus eget*.

29—44. Sensus et nexus: liquidissima illa voluptas, qua ego vel puro rivo, vel silvis paucorum jugerum, vel certo segetis meæ proventu perfundor, latet eum qui latifundiorum in fertili Africa se jactat possessionibus. Sortis igitur meæ felicitatem mecum reputans, videor ego mihi ejusmodi latifundiorum possessore longe beatior; quamquam enim non ea, in quibus vulgo censentur divitiæ, possideo, nihil tamen ad vitæ usum mihi deest, cett. Scilicet cum voces *Sorte beatior* non cum verbis antecedentibus, sed cum sequente sententia jungendæ omnino esse videantur, interpunctionem majorem post *fallit* eo fidentius posui, quod in eandem, quæ mihi jam olim succurrerat, hunc locum tam distinguendi quam explicandi rationem Wakefieldium quoque incidisse vidi. Nam qui voces *sorte beatior* cum antecedentibus junctas ad Græcam loquendi rationem, sc. ὤν, vel, esse, explicant, *sorte beatiorem esse*, ipsi de hac Latinitate viderint. Quis unquam vel *rivum*, vel *silvam*, vel *certam fidem segetis* — *sorte beatiorem* dixerit? *Puræ rivus aquæ*: breviter describit villam suam in Sabinis, ubi fluebat rivus Digentis, e fonte Bandusio (cf. sup. iii, 13, 1) desiliens. *Silvaque jugerum Paucorum*: inf. quoque Horatius Sat. ii, 6, 2, 3, præter *vicinum aquæ fontem—paulum silvæ* sibi contigisse ait. *Segetis certa fides meæ*, ager fertilis, qui, certa fide, quod ei creditum est cum fœnore reddit: de loquendi genere e re pecuniaria ad agriculturam translato vid. sup. ad iii, 1, 30. *Fulgentem imperio fertilis Africæ*, eum, qui divitiarum splendore conspicuus latifundiis suis in fertili Africa imperat; *imperium*, ut *regna* apud Virg. Ecl. i, 70, de agrorum possessionibus: cf. sup. ad ii, 2, 9.

Denominatos, et nepotum
Per memores genus omne fastus
5 Auctore ab illo ducit originem,
Qui Formiarum mœnia dicitur
Princeps et innantem Maricæ
Litoribus tenuisse Lirim,
Late tyrannus: cras foliis nemus
10 Multis et alga litus inutili
Demissa tempestas ab Euro
Sternet, aquæ nisi fallit augur
Annosa cornix. Dum potis, aridum
Compone lignum: cras Genium mero
15 Curabis et porco bimestri
Cum famulis operum solutis.

CARMEN XVIII.

AD FAUNUM.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
Per meos fines et aprica rura

bello Trojano, insignem gloriam consecutus fuisset, similitudine gentis suæ originem repeterent: vid. Virg. Æn. v, 117—123. *Per memores fastus*, per tabulas, in quibus gentis Lamiæ stemma memoriæ est proditum: de utraque forma *fastus* et *fasti* vid. Drakenb. ad Sil. Ital. ii, 10: *memores*, rerum memoriam renovantes et propagantes, ut inf. iv, 14, 4; et sic *memor fama* apud Ovid. Fast. ii, 380; et *memores tabellæ* apud eundem Met. viii, 744: cf. sup. i, 13, 12. *Ab illo*, h. e. tam claro; sæpius enim aliquis, cujus laus et gloria notissima est, simpliciter *ille* vocari solet. *Formiarum mœnia*: Homer. l. l. Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον, Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην. *Formiarum* nomen postea demum a Lacedæmoniis huic urbi (quam Plin. H. N. iii, 5, *antiquam Læstrygonum sedem* vocat), inditum esse, docet Strabo iv, p. 161: cf. Torrent. *Et innantem Maricæ Litoribus tenuisse Lirim*, h. e. et præter Formias, agrum Minturnensem sub ditione sua habuisse: *ager Minturnensis* designatur per fluvium *Lirim* (cf. sup. ad i, 31, 7) qui illum transit, et per paludes Minturnenses in mare effunditur. Jam vero cum *Marica* Nympha, Fauni uxor et Latini mater (Virg. Æn. vii, 47), ut dea tutelaris a Minturnensibus magna religione in luco, ad ipsum flumen Lirim et consecrato, coleretur; *Liris Maricæ litoribus* doctius pro, agro Minturnensi, *innare* dicitur. Similiter Minturnensium regio describitur apud Lucan. ii, 424, et Martial. xiii, 83. *Late tyrannus*, εὐρυκρείων, ut *populus late rex* apud Virg. Æn. i, 25.

9—16. *Cras foliis nemus*, cett. Cras, si fides habenda est cornicis augurio, tam in silvis quam in mari tempestas sæviet. *Demissa*, in æthere nempe concitata et inde demissa. *Sternet*, consternet, sparget, operiet. *Alga*, apud Homerum quoque Iliad. ix, 7, in tempestatis descriptione Boreæ et Zephyri impetu *alga* e mari in litus ejecta esse dicitur. *Inutili*, hinc apud Virg. Ecl. vii, 42, *projecta vilior alga*. *Cornix augur aquæ*: Cl. Mitsch. laudat Arat. Diosem. 1022, χειμῶνος μέγα σῆμα καὶ ἐννεάγηρα κορώνη νύκτερον ἀείδουσα. Ovid. Am. ii, 6, 34, *pluviæ graculus augur aquæ*. *Annosa*, plures enim hominum ætates cornicem vivere tradunt tam veteres quam recentiores historiæ naturalis scriptores. *Dum potis, aridum Compone lignum*: para igitur lignum aridum, dum illud aridum adhuc parare licet. *Genium*

Lenis incedas, abeasque parvis
Æquus alumnis:
5 Si tener pleno cadit hædus anno,
Larga nec desunt Veneris sodali
Vina crateræ, vetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboso pecus omne campo,
10 Quum tibi Nonæ redeunt Decembres:
Festus in pratis vacat otioso
Cum bove pagus:
Inter audaces lupus errat agnos:
Spargit agrestes tibi silva frondes:
15 Gaudet invisam pepulisse fossor
Ter pede terram.

CARMEN XIX.

AD TELEPHUM.

QUANTUM distet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,

mero Curabis et porco bimestri: merum libando et hostiam, bimestrem porcum, mactando, honorem facies Genio, h. e. lætum institues convivium; hilaritati enim indulgentes se facere putabant, quod Genio, h. e. peculiari cujusque vitæ addito custodi, gratum esset; unde *Genio libare, Genium placare*, cett. *Curare* igitur *Genium* pro, Genio operari, vel sacra facere, et hoc pro, hilaritati indulgere: cf. inf. Epist. ad Pis. v. 210. *Cum famulis operum solutis*. *Luce sacra* enim, ut canit Tibull. ii, 1, 5, *arator requiescere, et suspenso vomere gravis opus cessare solet*.

CARMEN XVIII.

Hunc hymnum in Faunum ipso Faunalium die inter sacrificandum poeta cecinisse putandus est; in cujus prima quidem parte pie precatur Faunum, ut porro, si sacra ejus rite instituat, placidus agris suis adesse, et tenero pecudis fœtui tutela sua præesse velit; in altera vero summam, cui homines pecudesque Nonis Decembribus in toto pago vacent, describit lætitiam. Ceterum bis sacra quotannis Fauno, ut deo, in cujus peculiari tutela esset pecus, Romanos fecisse, primum quidem Idibus Februariis (Ovid. Fast. ii, 193, *Idibus agrestis fumant altaria Fauni*), deinde Nonis Decembribus, ut ex hoc carmine v. 10, discimus, apud eos, qui de festis Romanorum exposuerunt, cognoscere licet. De Fauno gregibus incolumitatem præstante, cf. sup. i, 17.

1—8. *Nympharum fugientum amator*: nota est Fauni, ut ceterorum deorum agrestium, salacitas. *Lenis*, mitis, placidus. *Æquus parvis alumnis*, propitius tenero gregis fœtui, agnis nempe et hæduleis; sic *dulces alumni* pariter de tenera gregis subole inf. iii, 23, 7. Qui *parvos alumnos* de ruris vernulis explicant, rem cujus nullibi alias fit mentio Fauno tribuunt. Imo, qui Faunalia celebrabant, Faunum, ut gregis servatorem, venerari solebant. *Si tener pleno cadit hædus*, cett. addit, ex solemni precantium formula, conditionem sub qua deum preces suas exauditurum esse sperat. *Anno pleno*, integri anni exacto tempore, pro vulgari, quotannis. *Veneris sodali crateræ*: suaviter *cratera*, e qua vinum libatur, *Veneris sodalis* vocatur; Bacchus enim et Venus conjunctim vires suas exserere solent: cf. Cl. Mitsch. qui inter alia laudat Lucian. Amor. 12, T. ii, p. 410 (edit Gesn.), τερπνοτέρα γὰρ Ἀφροδίτη μετὰ Διονύσου καὶ

Narras, et genus Æaci.
Et pugnata sacro bella sub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo præbente domum et quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunæ propere novæ,
Da Noctis mediæ, da, puer, auguris
Murænæ: tribus aut novem

τὸ παρ' ἀμφοῖν ἡδὺ σύγκρατον. *Vetus*: bene ad aram, tanquam pietatis, jam longis inde annis Fauno exsolutæ, monumentum, designandam.

9—16. *Ludit*, præ lætitia exsultat, παίζει. *Festus*, diem festum in honorem tuum celebrans. *Vacat*, solutus est operum, ut sub fine carminis antecedentis dicitur. *Inter audaces lupus errat agnos*: hinc sup. i, 17, 9, *hæduleæ* sub Fauni præsidio *Martiales lupos haud metuere* dicuntur; ducta rei imago est ab aurea ætate, qua greges, omni a sævis bestiis metu vacui, libere et secure circumerrasse finguntur: cf. inf. iii, 27, 51. Plura in hanc rem collecta loca dabit Cerda ad Virg. Ecl. iv, 22. *Spargit tibi silva frondes*: silva in adventus tui honorem spargit folia. Quod sub initio mensis Decembris pro anni tempore sponte faciebat silva, id suaviter in Fauni honorem data opera fecisse fingitur. *Folia* enim in vias *spargendi* (φυλλοβολία) antiquitus ad externi honoris, diis præstandi, significationem pertinebat: vid. Cerd. ad Virg. Ecl. v, 40. *Agrestes*, quales nempe in agris, quos Faunus transit, arbores gerunt. *Ter pede terram pepulisse*, refer ad tripudia et saltationes in agris. *Invisam*, cum delectu ad ingenium fossoris, cui terra, ob graves quos ei inter fodiendum parit labores, sæpe *invisa* fit.

CARMEN XIX.

Instat poeta maturando, quod in novi auguris Murænæ honorem cum sodalibus suis instituturus est, convivio. Pars hujus sodalitii est Telephus, doctrinæ inprimis, ut videtur, laude conspicuus, et eo ipso forte tempore in ordinanda et enarranda historia Græca occupatus. Hunc igitur poeta jam mittere rerum doctarum et abstrusarum disquisitionem, et id potius, quod ad convivium apparandum spectet, agere jubet. Mox, quasi in medio convivio jam versetur, et in eo symposiarchi partes agat, leges bibendi proponit, et quot quisque pocula in Lunæ, Noctis, et auguris Murænæ honorem sumat, e Tum moræ impatiens, ut tibia statim tula, et lyra canatur, rosæ spargant strepitus, quem non sine invidia me quidam senex Lycus cum conjuge adhuc adolescentula in vicinia audi insanientibus convivis excitetur, vehe tius imperat. Denique, ut amorum que in hilari convivio celebrando mentio, Telephi felicitatem, quod sponte a Rhode petatur, prædicat, de autem infortunio, quod Glyceræ sil amore paret asperitas, queritur. sine dubio felicior rei cujusdam ev in causa fuerit, ex qua Horatius la cum amicis suis celebraret convivi sup. i, 36, *Numidæ*, et ii, 7, *Pompeii* faustus in patriam reditus, et i, 37, *de Cleopatræ morte* nuncius; vix du potest, quin poeta convivii, ad quod phum in hoc carmine vocat, celebra lætitiam suam Murænæ de augurat perrime ei delato declarare voluerit. concitatiore autem affectu ille hoc e vium accelerat, eo magis, quanta ej novis Murænæ honoribus fuerit la cognoscitur. De Telepho cf. sup. i 1. Ceterum Cl. Mitscherlichius co suos Horatium in hoc carmine ex Chii Ep. ii, Anthol. Græc. T. i, duxisse existimat; sed similitudo quam Ionis Chii carmen cum hoc mine habet, in simili tantum ad bi dum, saltandum, et canendum exhorta cernitur, nec, quid inde Horatius ex serit, apparet.

1—8. *Quantum distet ab Inacho Co* quot annorum numerum tempus illud ab antiquissimo Argivorum rege In usque ad Codrum, ultimum Athenien regem, præterlapsum efficiat, et qui rum intra hoc temporis spatium ge sit. Inachi regnum incidit ferme in num a. Christ. MDCCCLVI, Codrus ve tam pro patria deposuit MLXVIII: cf. M de Regn. Attic. iii, 16; effluxerunt i ab Inacho usque ad Codrum circiter anni. *Pro patria non timidus mori*, G

Parcentes ego dexteras
Odi: sparge rosas: audiat invidus
Dementem strepitum Lycus,
Et vicina seni non habilis Lyco.
Spissa te nitidum coma,
Puro te similem, Telephe, Vespero,
Tempestiva petit Rhode:
Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

CARMEN XX.

AD PYRRHUM.

Non vides, quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gætulæ catulos leænæ?
Dura post paullo fugies inaudax
Prœlia raptor:

ter autem iis, qui operæ rei cuidam impendendæ parcunt, *parcentes dexteræ* tribuuntur. *Sparge rosas*: cf. sup. ad i, 36, 15. *Audiat strepitum*: comparant Cic. p. Rosc. Am. 46, *cantu vocum et nervorum et tibiarum nocturnisque conviviis tota vicinitas perstrepit*. *Dementem*, qualem convivarum excitat lascivia et dementia. *Non habilis*, haud apta et congruens; ætate enim adhuc florens cum juvenibus potius quam cum sene marito consuescere cupiebat; quo magis igitur Lycus de juvenili conjugis suæ levitate erat sollicitus, eo molestior convivarum in vicinia lascivientium strepitus ejus auribus accidere debebat.

25—28. Nexus: at te, o Telephe, ut juvenem formosum, amat Rhode, pariter in flore ætatis constituta. *Nitidum*, exsplendescentem, conspicuum. *Similem Vespero*: pulchri juvenis cum Vesperi vel Luciferi splendore comparatio passim apud poetas obvia; exemplorum copiam vid. apud Cerd. ad Virg. viii, 589: cf. sup. ii, 5, 19, et iii, 9, 21. *Tempestiva*, ὡραία, πέπειρος· *jam matura viro* (ut Virg. Æn. vii, 53 loquitur), *jam plenis nubilis annis*; et sic *matura virgo* sup. iii, 6, 22. *Lentus Glyceræ amor*, h. e. Glycera se duram et lentam in amore mihi præbens: similiter sup. i, 13, 8, *lentis ignibus macerari* dicitur, ubi cf. not.; Tibull. i, 4, 81, *Heu heu quam lento Marathus me torquet* (rectius, *torret*) *amore*.

CARMEN XX.

Pyrrho, jam id agenti, ut puerum quem amabat formosissimum, Nearchum, puellæ cuidam, simul ejus amore flagranti, præreptum eat, periculum quod hoc temerario ausu subeat, accommodata rei imagine ante oculos ponit. Puellam enim illam, si Pyrrhus Nearchum ab ea abstraxerit, leænæ instar, cui quis catulos eripere tentet, in raptorem sævituram, et amatum sibi puerum feroci animo per obstantes juvenum catervas ab eo repetituram esse ait; victoriam autem hujus certaminis eo magis fore ambiguam, cum ipse puer, pugnæ arbiter, Pyrrhusne an puella superior evadat, in nullo plane ponat discrimine. Ad Græci cujusdam poetæ exemplum hoc carmen ab Horatio concinnatum esse, unusquisque facile sentiet. Lineas quasdam adumbratas in hoc carmine imaginis animadvertisse sibi visus est in Platonis Charmide T. v, p. 111, Bipont. Schneiderus in Animadv. in Anacr. p. 107, a Mitscherlichio laudatas.

1—8. *Moveas*, h. e. amoveas; ut sup. i, 10, 10, *boves per dolum amovere*. *Leænæ*: Ovid. Met. iii, 547, *Utque furit catulo lactente orbata leæna*. *Gætulæ*, ut sup. i, 23, 10 *Gætulus leo*, ubi cf. not. *Inaudax*, nove pro, timidus, haud dubie quod apud Græcum poetam, quem Horatius expressit, erat ἄτολμος. *Per obstantes juvenum catervas*: persistit in allegoria, et *Nearchum* sequente demum versu pro ea-

Seu rixam et insanos amores,
Seu facilem, pia testa, somnum,
Quocunque lectum nomine Massicum
Servas, moveri digna bono die:
Descende, Corvino jubente
Promere languidiora vina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus:
Narratur et prisci Catonis
Sæpe mero caluisse virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves

sup. i, 18) digreditur, et ipsius Messalæ laudes scitissime cum illa conjungit. De Messala, viro tam rerum gestarum gloria quam doctrinæ laude nobilissimo, copiose disputat Illustr. Heynius in Observ. ad Tibull. i, 3, 1.

1—8. *O nata mecum consule Manlio, pia testa*, h. e. o testa, quæ vinum contines natum eodem, quo ego natus sum, anno, L. Manlio Torquato et L. Aurelio Cotta Coss. (U. C. DCLXXXVII). *Nota* non ad *testam*, sed ad vinum quod testa continet, referendum: *piam* vero hanc testam ideo, puto, vocat, quod uno anno cum poeta nata pietatis quasi vinculo quodam cum illo conjuncta sit: alii *piam testam*, benignam, munificam explicant. *Seu tu querelas*, cett. sive vino, quod capis, hæc vis insita est, ut potores reddat querulos; sive ea, ut illos ad jocos et hilaritatem proclives faciat; sive ut apud alios rixarum, apud alios insani amoris incitamentum fiat; sive ea denique, ut facili somno opprimat. Opportune Cl. Mitsch. cum hoc loco comparat Eveni Parii Carm. xv, Anthol. Græc. T. i, p. 99, Βάκχου μέτρον ἄριστον, ὃ μὴ πολὺ, μηδ' ἐλάχιστον· Ἐστι γὰρ ἢ λύπης αἴτιος ἢ μανίης.— Εἰ δὲ πολὺς πνεύσειεν, ἀπέστραπται μὲν Ἔρωτας, Βαπτίζει δ' ὕπνῳ γείτονι τῷ θανάτου. *Quocunque lectum nomine Massicum Servas, moveri digna bono die*: digna es, quæ læto et festo die protraharis, in quemcunque denique finem et usum tu vinum ex uvis, in Campaniæ monte Massico lectis, expressum servas. Hærebam olim in hoc loco, quod non *vinum*, sed *uvæ* proprie *legi* dicuntur, et pro *lectum* fortasse *tectum* legendum esse conjiciebam, ita, ut *vinum reconditum* (inf. iii, 28, 2) vel *vinum interioris notæ* (sup. ii, 3, 8) intelligeretur, et *quocunque tectum nomine* esset, in quemcunque demum usum vel solemnitatem reconditum: sed nunc vereor, ut huic conjecturæ usus loquendi satis faveat; imo uti *nata* non proprie ad *testam*, ita *lectum* non proprie ad vinum referendum est. *Descende*: cella enim vinaria in superiore ædium parte fuit: vid. sup. ad iii, 8, 11. *Languidiora*, vetustiora, leniora, mitiora; hinc vinum quod veterascit, sup. iii, 16, 35, *languescere* dicitur. *Corvino jubente promere*, sc. me. Jocose nempe Corvinus Horatium vina languidiora promere jussisse videtur tum, cum ille, ut suspicati sumus in argum., se apud Horatium cœnare velle promitteret. Sed fortasse Horatius toto hoc carmine nihil aliud, nisi se die quodam bono et læto in Corvini honorem depromto vino optimo una cum illo hilaritati indulgere velle, declarare voluit. Et sic *Corvino jubente* erit, dum summus erga Corvinum amor jubet, cett.

9—12. *Quamquam Socraticis madet Sermonibus*, quamquam Socratica philosophia, cui deditus est, imbutum habet animum philosophiam Socraticam per *sermones Socraticos* designat, quia Socrates sermones inprimis cum discipulis suis serendo philosophiam docere solebat: *madet*, cum delectu pro, imbutus est, vini nempe, quo quis *madere* dicitur, respectu habito; *madere* enim et *madidus* de rerum scientia quoque, qua quis largiter instructus est, dici solet. Laudant Martial. i, 40, 3, *Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ Artibus*; et vii, 69, 2, *Cujus Cecropia pectora dote madent*. *Te negliget horridus*, tetrico philosophorum vultu aspernabitur; *horridus*, difficilis, asper, morosus. *Prisci Catonis virtus*, severos et virtutis laude conspicuus Cato; *priscus* aliquis dicitur, qui priscorum, h. e. severorum morum est observantior: inf. Epist. ii, 2, 117, *Quæ* (vocabula) *priscis memorata Catonibus atque Cethegis*; sic *priscus parens* apud Catull. lxiv, 159, ubi vid. not.: cf. inf. Epist. ii, 2, 117. *Virtus Catonis* pro ipso virtutis studioso Catone, et

CARMEN XXII.

AD DIANAM.

Montium custos nemorumque, Virgo,
Quæ laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto,
Diva triformis:
5 Imminens villæ tua pinus esto,
Quam per exactos ego lætus annos
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

CARMEN XXIII.

AD PHIDYLEN.

Cœlo supinas si tuleris manus
Nascente Luna, rustica Phidyle,

apparent Gratiæ in vett. monumentis. *Vires*, lucentes, *vigiles* dicuntur sup. iii, 8, 14. *Dum rediens fugat astra Phœbus*: comparant Propert. iv, 7, 85, *Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec Injiciat radios in meu vina dies.*

CARMEN XXII.

Laudatis breviter Dianæ virtutibus, pinum poeta, ad quam verrem ei quotannis immolaturus est, solemni more ejus cultui consecrat. Flosculos illos, quos e Græciæ hortulis decerpsit Horatius, hoc carmen redolere, facile, qui nares suavissimo illorum odori adsuetas habent, sentient.

1—8. *Montium custos nemorumque.* Precata enim Diana fuerat ab Jove patre, Δὸς δέ μοι οὔρεα πάντα, Callim. Hymn. in Dian. v. 18, unde dicta illa est οὐρεία: vid. Spanhem. ad Callim. l. l.: sup. i, 21, 5 *læta nemorum coma* dicitur; Catull. xxxiv, 10, *Montium domina ut fores, Silvarumque virentium.* *Virgo* honorifice pro, Diana, ut sup. i, 12, 22; perpetuæ enim virginitatis honore gaudebat Diana. *Laborantes utero*, h. e. uteri, dum partum edituræ sunt, doloribus laborantes; *puellas*, juvenes uxores: cf. sup. iii, 14, 10. Horatium imitatus est Ovidius Amor. ii, 13, 18, *Tuque laborantes utero miserata puellas*; ad munera Dianæ autem pertinet quoque obstetricis munus, unde illa, *Diana, Lucifera, Lucina* (cf. inf. Carm. Sæc. v. 15, 16), *Juno Lucina* (Catull. carm. laud. v. 13, *Tu Lucina dolentibus Juno dicta puerperis*). Græcis, φωσφόρος εὔλοχος, λοχεία, ὠκυτόκος, μογοστόκος, Εἰλείθυια, dicta est. *Adimis leto*, mortis periculo eripis. *Triformis* (τριμορφος, τριπρόσωπος), in cœlo nempe *Luna*, in terris *Diana*, apud inferos *Hecate*; hinc Virg. Æn. iv, 511, *tria Virginis ora Dianæ*, ubi vid. Cerda. *Tua*, tibi sacra, ut *tua quercus* apud Virg. Æn. x, 422. *Quam verris sanguine donem*, ad quam verrem immolem. *Per exactos annos* pro vulgari, quotannis, ut sup. iii, 18, 5, *plano anno*. *Obliquum meditantis ictum*, obliquo et a latere, ut solent apri dum transcurrunt, ictum inferre meditantis; apud Homerum quoque Iliad. xii, 148, aper δοχμὸς ἀίσσειν dicitur; simili arte Horatius sup. iii, 13, 14, *hædum annuum*, et iv, 2, 53, *vitulum* circumscribit.

CARMEN XXIII.

Phidylen, rusticam, de victimarum suarum tenuitate, ut videtur, sollicitam, bono animo esse, eamque, modo parva diis, pietatem ejus et innocentiam potius quam

CARMEN XXIV.

Intactis opulentior
Thesauris Arabum et divitis Indiæ,
Cæmentis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis et mare Apulicum,
5 Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos, non animum metu
Non Mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythæ,
10 Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,

ris, h. e. pura) *tetigit aram*, ea jam sæpius *mollivit* (placavit) *aversos Penates farre pio et saliente mica* (mola salsa), *non blandior sumtuosa hostia*, æque blanda ac si pro farre pio et saliente mica obtulisset sumtuosam hostiam. Sensus igitur: qui pura et integra mente ad aram accedit, is farre pio et saliente mica æque ac sumtuosa hostia (parvo munere æque ac magno) iratos deos placat. [Sunt vero duæ rationes horum verborum inter se conciliandorum, de quibus cf. Cl. Mitsch. ad h. l. Syllaba brevis in *sumtuosa* commovisse videtur Lambinum, ut hanc vocem in casu sexto positam censeret. Bentleius contra affirmat, ob sequens *bl* hanc vocem productam esse: cf. Bentl. ad h. l. Nostra sententia de hoc loco vexato videatur supra.] *Immunis*, purus, innoxius, integer sceleris: Ovid. Heroid. xiv, 8, *Non piget immunes cædis habere manus*; Vell. Paterc. ii, 7, *immunis delictorum paternorum*. Ceterum eandem sententiam Ovid. ex Pont. iv, 8, 39, 40, sic extulit, *Nec, quæ de parva Dis pauper libat acerra, Tura minus, grandi quam data lance, valent*.

CARMEN XXIV.

In effrænatam ditiorum licentiam et luxum, tanquam causam omnis morum corruptelæ quæ tum Romanos occupaverat, graviter invehitur. Postquam igitur communem moriendi necessitatem opulentioribus ante oculos posuit, et Scythas Getasque, tam libero ubique agrorum cultu, quam morum qui apud eos vigeant sanctitate, multo felicius vivere docuit, unumquemque, qui æternam de patria ab interitu servata apud posteros sibi parare velit gloriam, indomitæ divitiarum cupiditati inprimis modum ponere jubet. Qua quidem funditus exstirpata popularibus suis auctor existit, ut pueros suos, ignavia et animi mollitie nunc diffluentes, severioribus studiis adsuefaciant.

1—8. *Intactis opulentior*, cett. Ornatum vulgaris sententiæ, "Licet sis ditissimus, mortem tamen effugere non potes," tirones expendant. Mortis autem commemoratione sæpius Horatius divitiarum cupidos a stultitia sua deterrere studuit: cf. sup. i, 4, 13; ii, 18, 17 sqq.; iii, 1, 9 sqq. *Intactis*, nondum attrectatis, integris adhuc; frustra enim ipsi Romani jam sæpius Arabiæ Felicis thesauris et rerum pretiosarum copiis manus injicere tentaverant: cf. sup. i, 29. Propertio quoque ii, 10, 16, *intacta* dicitur Arabia. *Cæmentis*, jactis villarum marinarum per cæmenta fundamentis: cf. sup. iii, 1, 35. *Tyrrhenum*, mare inferum; *Apulicum*, mare superum. *Si figit adamantinos*, cett. expende lyricam sublimitatem, qua expressa est vulgaris sententia hæc, Si mors te opprimit, ejus vim non poteris effugere. Per *summos vertices* designantur ii qui ob ingentes divitiarum copias tollunt verticem, cui dira Necessitas clavos adamantinos infigit, pro, quem *dira Necessitas* clavis suis percutit et perfodit. Hinc Horatius, divitiarum contemtor, sup. Carm. iii, 16, 19, *Jure perhorrui Late conspicuum tollere verticem*. Dea *Necessitas*, h. e. *Fatum*, Ἀνάγκη, Μοῖρα, *clavos adamantinos*, h. e. firmissimos validissimosque, vel *trabales* (ut sup. i, 35, 18 vocantur), manu gestare, eosque rebus vel personis, quas domare vel potestati suæ subjicere vult, infigere fingitur. Cum his clavis igitur *Necessitas* apparet apud divites, quos morti dat cla-

25 O quisquis volet impias
Cædes et rabiem tollere civicam,
Si quæret Pater Urbium
Subscribi statuis, indomitam audeat
Refrænare licentiam,
30 Clarus postgenitis, quatenus, heu nefas,
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
Quid tristes querimoniæ,
Si non supplicio culpa reciditur?
35 Quid leges, sine moribus
Vanæ, proficiunt, si neque fervidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
Duratæque solo nives,
40 Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt æquora navitæ?
Magnum pauperies opprobrium jubet

ad sententiam plura veterum scriptorum loca comparavit Cl. Mitsch. *Castitas certo fœdere* pro, certi fœderis, h. e. conjugii, quod semper certa fide constat. *Et peccare nefas, aut pretium emori*: et dos est, vel dotis loco apud eas gentes habendum est, quod earum filiæ *peccare* (adulterare, ἁμαρτάνειν) *nefas* esse ducunt; *aut*, si ad adulterium committendum sollicitantur, *emori* (mortem) pro pretio habent, h. e. mori quam adulterium committere malunt. [*Est mori* pro *emori* ap. Feam: cf. edit. min. ad h. l.]

25—32. Jam cum nobili indignatione ad indomitam ætatis suæ licentiam se convertit, et quomodo ista, a viro æternam sibi apud posteros de servata patria gloriam paraturo, refrænanda sit, ostendit. Quod suspicatur Boettigerus, Horatium hac severioris disciplinæ commendatione velificatum esse gratiæ Augusti, qui tum forte condendis illis legibus quas postea tulit, v. c. legi *Juliæ de adulteriis*, legi *Papiæ Poppææ de maritandis ordinibus*, operam dederit, admodum probabile est. *Rabiem civicam*, de bellis civilibus, ut passim *furor civium*. *Si quæret Pater Urbium*, cett. si hujus gloriæ appetens erit, ut nomen suum aliquando sub titulo, *Pater Urbium* statuis incidatur. *Urbium* pro, urbis, ut *statuis* pro, statuæ. Nondum quidem tum Augustus, quem Nostrum innuisse putant, ex publico senatus consulto *Patris Patriæ* nomine insignitus fuit; sed populus, ut docent numismata quædam, de quibus egit Raschius in Lexic. Numism. T. iii, P. ii, p. 621, 622, jam plures annos ante hunc titulum honorificum ei tribuerat. *Postgenitis*, posteris, τοῖς ὀψιγόνοις. *Quatenus*, quandoquidem, quoniam: inf. Sat. i, 1, 64, *liberter Quatenus id facit*. *Virtutem incolumem*, viros egregios, dum vivunt. *Invidi* tam ad *odimus* quam ad *quærimus* referendum. Ad sententiam laudant Vell. ii, 92, *Præsentia invidia, præterita veneratione persequimur; his nos obrui, illis instrui credimus*: cf. inf. Epist. ii, 1, 14.

33—44. Vanæ sunt nostræ de morum corruptela querelæ, si non pœnis gravissimis huic malo resistitur; vanæ quoque sunt leges, si ad illas non vivitur, si divitiæ et luxus instrumenta e remotissimis terræ partibus summa cupiditate conquiruntur, paupertati vero nullus honor tribuitur. *Culpa*, morum perversitas. *Sine moribus vanæ*, inutiles, nisi vita ad eas exigitur. *Fervidis Pars inclusa caloribus Mundi*, zona torrida: cf. sup. i, 22, 21, iii, 3, 55. *Boreæ finitimum latus*, zona frigida. *Duratæ solo nives*, glacies; e nive enim, quam frigus in solo jacentem durat, fit glacies. *Callidi*, refer ad artem navigandi, quam ad pericula in mari superanda bene nautæ callent; alii ad lucri faciendi calliditatem referunt. *Magnum pauperies opprobrium*, cett.: quid leges proficiunt, si ii, qui nullas divitias

Indignoque pecuniam
Hæredi properet. Scilicet improbæ
Crescunt divitiæ: tamen
Curtæ nescio quid semper abest rei.

CARMEN XXV.

AD BACCHUM.

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum? Quæ nemora, aut quos agor in specus,
Velox mente nova? Quibus
Antris egregii Cæsaris audiar

equos adhuc indomitos vel *rudes* domarent, satis notum est. Hinc Horatius sup. i, 8, 7, de effeminato Sybari, *Gallica nec lupatis Temperat ora frænis. Venari timet*, venationem refugit; ut sup. i, 8, 8 *timet Tiberim tangere. Græco, echo. Trochus*, (τρόχος) circulus aheneus, rotæ similis, quem pueri ludentes virga ferrea circumagebant, dum valde delectabantur ejus strepitu, quem annexi annuli inter agendum edebant: vid. Mercurial. de Art. Gymn. iii, 8. *Græco*, e Græcia enim in Italiam translatum fuerat hoc instrumentum lusorium; *græcabantur* igitur, ut inf. Sat. ii, 2, 11 dicitur, pueri Romani. *Vetita legibus alea*, hinc *de alea* (h. e. lusu, cujus eventus, jactatis nempe talis vel tesseris, in fortunæ positus fuit arbitrio, nos, *Hazard-Spiel*) *condemnatorum* mentionem facit Cicero Philipp. ii, 23.

59—64. *Quam perjura patris fides*, cett. dum turpi fraude pater corradit pecuniam, quam filius profusius dilapidet. *Socium*: *socius* dicitur, quocum quis in lucro faciendo societatem iniit. *Fallat*: commode laudant Cic. p. Rosc. Amer. 40: *In rebus minoribus socium fallere turpissimum est. Recte igitur majores eum, qui socium fefellisset, in bonorum virorum numero non putarunt haberi oportere. Consortem*: socius dicitur *consors*, qui, quod *sortem* (summam pecuniæ, nos, *Capital*) in medium contulit, jure suo æquam lucri partem postulare potest. *Indigno*, prodigo nempe. *Pecuniam properet*. *properare pecuniam* eleganter dicuntur, qui diurna nocturnaque opera faciunt tentantque omnia, quibus pecuniam coacervent; hinc *avarus* Juvenali, xiv, 117, *properans* dicitur. *Improbæ*, quæ improbo inhonestoque studio colliguntur (hinc inf. Epist. i, 10, 40, avarus dicitur *improbus*); vel simpliciter, magnæ, ingentes. *Rei curtæ*, ejusmodi divitiis quæ, utut amplæ, curtæ tamen et parvæ insatiabilibus earum videntur possessoribus; nam at Hor. sup. iii, 16, 42, *Multa petentibus desunt multa*. Cl. Boettigerus comparat Euripid. Elect. 943.

CARMEN XXV.

Augusti divinos honores sive ἀποθέωσιν carmine quam maxime sublimi celebraturus, furorem quem Bacchus poetis dithyrambicis immittere putabatur, pectore concipit Horatius. Bacchi igitur furore plenus, uti Mænas aliqua, in nemora et specus aufertur, ubi in antro quodam sublime et inauditum ante in Augusti, inter deos relati, laudes carmen dicturus est. Mox paululum ex animi sui tumultu ad se rediens circumspicit, et loca, ad quæ furore percitus delatus sit, miratur. Tum Bacchum appellat, et, quale carmen cantaturus sit, iterum profitetur. Sensu autem dulcis illius furoris, quo qui Bacchum sequuntur perfundantur, delenitus subito carmen finit. Quid assequi poeta hoc carmine dithyrambico (quale fere est sup. ii, 19) voluerit, facile apparet. Ostendere nempe voluit, quo ore Augusti laudes celebraturus ruere debeat. Non canens autem illas laudes novo et sublimiore, quod se meditari ait, carmine, tacite iis canendis et uberius enarrandis se imparem profitetur. Quo quidem nihil ad tentatæ rei amplitudinem designandam aptius graviusque a poeta fingi potuit: cf. sup. argum. ad i, 6.

CARMEN XXVI.

AD VENEREM.

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Lævum marinæ qui Veneris latus
Custodit. Hic, hic ponite lucida
Funalia, et vectes, et arcus
Oppositis foribus minaces.
O quæ beatam, Diva, tenes Cyprum, et
Memphin carentem Sithonia nive,

dulcis est ille furor quo quis percilitatur deum sequi: sic sup. iii. 4. 5, *amabilis insania*. *Cingentem viridi tempora pampino*: similiter, inf. iv, 8. 33. Bacchus *ornatus viridi tempora pampino* depingitur.

CARMEN XXVI.

Poeta se amorum, quibus adhuc indulserit, lusibus nunc defunctum esse profitetur. Comparat autem se cum milite emerito; et quemadmodum miles arma post partam sibi per ea in bello gloriam Marti consecrare solet, ita instrumenta illa, quibus aditum ad puellas sibi aperire tentaverat, tanquam ἀναθήματα solemni more Veneri dedicat. Videtur autem hujus capti consilii causa inprimis fuisse Chloe, cujus extremo amorum suorum tempore superbiam expertus fuerat; hinc precibus ad illius arrogantiam ulciscendam spectantibus armorum suorum dedicationem peragit. Ceterum hoc totum carmen ex Græco quodam factum esse Latinum, nemini facile, Græcorum poetarum lectione imbuto, dubium erit.

1—8. Cogita, poetam ante templum Veneris stare, et inter ipsam armorum suorum dedicationem hoc carmen pronunciare. *Militavi*; nam qui amant, Veneris vel Cupidinis castra sequi dicuntur: in vulgus notum est illud Ovidii Amor. i, 9, 1, *Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido*. *Arma*: qualia illa fuerint, ipse docet v. 7. *Defunctum bello Barbiton*, h. e. munere suo, dum mihi militanti, h. e. amanti, sonabat, perfunctum; deduxerat nempe ad lyram modos leviores sive carmina amatoria. *Lævum marinæ qui Veneris latus Custodit*, h. e. claudit, ambit, munit, pro vulgari, qui est vel stat a læva parte templi, in quo Venus *marina* (ἀναδυομένη, cf. Musæ. v. 284) colitur. *Lævum latus*: Veneris nempe simulacro hic paries, quo arma sua positurus erat, a læva, templa vero intrantibus a dextra fuisse videtur. *Hic, hic ponite*, cett. alloquitur administros, quos arma jam dedicanda apportare jusserat: *ponite*, proprie de rebus quæ dedicantur; sic Ovidius Amor. i, 11, 26, tabellam verbis, quibus optabat, a Corinna scriptam, se media in Veneris æde *ponere* velle ait. *Funalia*, tædas, faces, quas juvenes comissabundi præ se ferebant. *Vectes*, quibus puellarum fores effringere solebant amatores. *Arcus Oppositis foribus minaces*: quamvis *arcum* ad clausas puellarum fores diffringendas ab amatoribus adhibitum fuisse aliunde non constat, fieri tamen potuisse, ut amatores, summa vi in puellarum ædes irrupturi, sagittarum adeo jactu clausas fores diffinderent, negari nequit. Frustra igitur hic locus sollicitatus esse videtur a Cuningamo et Bentleio, quorum hic pro *et arcus* paulo audacius, *securesque*, ille *harpas* pro *arcus* tentabat.

9—12. *O quæ beatam, Diva, tenes Cyprum*: similiter sup. i, 3, 1, Venus *Diva potens Cypri* dicitur: *beatam*, divitiis e mercatura, quæ vel maxime in hac insula exercebatur, affluentem; hinc inf. iii, 29, 60, *merces Cypriæ*. Eustathius, notante Mitscherlichio, ad Dionys. Perieg. 508, Ὀλβιώτατοι δὲ νησιωτῶν οἱ Κύπριοι διὰ τὸ θαλαττοκρατῆσαι· qua de causa *Cyprus* antiquitus vocata fuit *Macaria*: Plin. H. N. v, 31. *Memphin*: in hac urbe Ægypti nobilissima *Venus Hospita* templum

Antequam stantes repetat paludes
10 Imbrium divina avis imminentum,
Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix, ubicunque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:
15 Teque nec lævus vetet ire picus,
Nec vaga cornix.
Sed vides, quanto trepidet tumultu
Pronus Orion. Ego, quid sit ater
Hadriæ, novi, sinus, et quid albus
20 Peccet Iapyx.
Hostium uxores puerique cæcos
Sentiant motus orientis Austri, et
Æquoris nigri fremitum, et trementes
Verbere ripas.
25 Sic et Europe niveum doloso
Credidit tauro latus, et scatentem
Belluis pontum mediasque fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis studiosa florum, et

ter læta auguria præcipio. *Oscinem corvum prece suscitabo Solis ab ortu:* deos precabor, ut oscinem corvum ab oriente suscitatum lætum omen canere jubeant. *Oscines*, ut satis notum, cantu vel clamore, *præpetes* volatu augurium dabant. *Solis ab ortu*, ab oriente enim lætioris ominis aves advolare debebant: cf. Sueton. Vespas. Vit. c. 5 sub fine. *Antequam stantes repetat paludes Imbrium divina avis imminentum:* antequam avis, imminentes imbres divinitus prædicens, stantes paludes repetat, h. e. tempestate nondum per cornicem prædicta; lavando enim et aqua se in paludibus perfundendo cornices inprimis pluviosum tempus prædicere putabantur: vid. Arat. Dios. 217 sqq. Plin. xviii, 35.

13—24. *Sis licet felix*, cett. sensus et nexus: per me igitur vel per auguria, quæ ego pro te capio *licet* sane, ut, ubicunque tibi, Galatea, placet, felicem et memorem mei vitam agas, lætisque inde proficiscaris ominibus, cett. *Quanto trepidet tumultu Pronus Orion*, quanto tumultu ad occasum ruat Orion, h. e. quanta post Orionis occasum, qui instat, exortura sit tempestas. *Trepidet*, h. e. festinet: cf. sup. ii, 4, 23. *Pronus* ad occasum vergens; ut sup. i, 28, 21, *Orion devexus*, ubi cf. not. *Ego, quid sit ater Hadriæ, novi, sinus:* ipse ego expertus sum, quam periculosum sit navigare in mari Hadriatico, quando atri ejus fluctus æstuant; mare enim, dum æstuat in *sinus* reducitur. Nisi forte poeta certum quendam maris Hadriatici in *sinum* excuntem locum respexerit, qui navigantibus inprimis atræ tempestatis tempore infestus esset. *Iapyx:* vid. ad i, 3, 4. *Albus*, cœlum album sive serenum reddens; ut sup. i, 7, 15, *albus Notus*, et iii, 7, 1, *candidi Favonii*. *Quid peccet*, in quantam fraudem inducat, quid fraudis committat. *Hostium uxores puerique*, quod molliores eorum animi impensius in ejusmodi discrimine consternari solent. *Cecos*, h. e. atros, turbidos. *Trementes verbere*, contremiscentes fluctuum allisu: apud Virg. Æn. iii, 423, Charybdis *unda sidera verberare* dicitur.

25—36. *Sic*, pari temeritate et inconsiderantia: vid. argum. *Scatentem Belluis pontum*, μεγακήτεα πόντον, Homer. Odyss. iii, 158. *Medias*, in medio demum mari vel periculo cognitas. *Audax* refer ad Europæ temeritatem et inconsiderantiam. *Nuper*, paulo ante, dudum. *Debitæ Nymphis*, quam ex voto suscepto

Si quis hæc audis, utinam inter errem
Nuda leones!
Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneræque succus
Defluat prædæ, speciosa quæro
Pascere tigres.
Vilis Europe, pater urget absens,
Quid mori cessas? Potes hac ab orno
Pendulum zona bene te sequuta
Lædere collum.
Sive te rupes et acuta leto
Saxa delectant, age, te procellæ
Crede veloci: nisi herile mavis
Carpere pensum,
Regius sanguis, dominæque tradi
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, et remisso
Filius arcu.
Mox, ubi lusit satis, Abstineto,
Dixit, irarum calidæque rixæ,

tissimum, quo ille Europam violenter per mare abstulerat, facinus [illegible] quos, *Urgebitur* vocatur.

49—66. [illegible], diutius in vita morans non statim ad Orcum descendo; sic [illegible] vel [illegible] pro, diutius in vita morari, passim dicitur; exempla de hoc loquendi genere collegit Burmann. ad Virg. Æn. ii. 648. *Nuda* potest quidem pro, destituta, derelicta ab omni auxilio, accipi: sed significationis proprietati multo magis favent sequentia. Europa nempe, si vestibus denudata conspecta fuisset a leonibus, eos multo avidius illius corpus, tenerum adhuc et succis plenum, devoraturos esse existimabat. *Teneræ prædæ*, significantius pro tenui, mihi. *Speciosa*, ego, juvenili corpore adhuc conspicua, pulchra, pinguis, carnosa; *speciosa* opponitur *turpi maciei*: inf. Epist. i, 16, 45, *Introrsus turpem, speciosum pelle decora*. *Vilis*, pudendo flagitio contaminata; nos, *Verworfene*. *Pater urget absens*, his maledictis pater, quem reliqui, me insectatur; hanc audire mihi videor maledicta, quibus pater, a me relictus, mihi instat. *Urget absens*, suave oxymoron observa; pater absens tanquam præsens perturbato Europæ obversatur animo. *Bene*, nisi in proprium, *bene* certe in hunc usum: de *zonarum* virginalium in suspendium usu vid. Mitsch. et Stanl. ad Æsch. Suppl. 456. *Lædere*, litotes pro, frangere, elidere. *Sive te rupes et acuta leto Saxa delectant*, aut si præferendum tibi videtur illud mortis genus, quo quis per rupes et saxa se præcipitem dat. *Saxa acuta leto*, h. e. saxa quorum pars acutior opportune ei, qui mortem sibi consciscere vult, prominet. *Te procellæ crede veloci*, h. e. præceps inde rue; *procellæ veloci se credere*, significanter pro vulgari, ex loco alto se præcipitem dare. *Nisi herile mavis Carpere pensum, Regius sanguis*: nihil enim feminæ nobiliori tristius accidere poterat, quam servilis conditio; hinc Ariadne apud Ovid. Heroid. x, 89 sqq., *Tantum ne religer dura captiva catena, Neve traham serva grandia pensa manu*. *Dominæque tradi Barbaræ pellex*; serva enim, quæ simul pellex est domini, multo magis extimescere debet sævitiam dominæ.

67—76. *Perfidum ridens Venus*: Venus, cui res in Jovis gratiam suscepta bene cesserat, nunc ridet, et quidem *perfidum* (pro perfide), h. e. uti illi, qui per dolum et fraudem votorum suorum compotes facti sunt, ridere solent. In risu autem *perfido* egregie expressum est ingenium Veneris, quæ, ut dea χαιρέκακος, e doloribus, quos parat, voluptatem capere solet. Hinc sup.

Nos cantabimus invicem
10 Neptunum, et virides Nereidum comas:
Tu curva recines lyra
Latonam, et celeris spicula Cynthiæ:
Summo carmine, quæ Gnidon
Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphon
15 Junctis visit oloribus:
Dicetur merita Nox quoque nænia.

CARMEN XXIX.

AD MÆCENATEM.

Tyrrhena regum progenies, tibi
Non ante verso lene merum cado

xxiii, 1, § 23, quem laudavit Boettig. proverbiali locutione *sapientia vino obumbrari* dicitur. *Porphyrion* autem ad h. l. observat, *Græci aiunt, vim sapientiæ adhiberi per vinum*. *Inclinare*, sc. in vesperam. *Stet*, moretur; laudant Tibull. i, 4, 28. *Haud segnis stat remeatque dies*. *Parcis deripere*, cunctaris deripere, non deripis; sic passim *parcere*, ut Græcorum φείδεσθαι, eleganter pro, non vel nolle ponitur; ut sup. iii, 8, 26, *parce nimium cavere* pro, ne nimium caveas, vel, noli nimium cavere; Ovid. Art. Am. iii, 457, *parcite credere*, nolite credere. *Horreo*: de apotheca vinaria, sive vini veterario, quod in superiore ædium parte fuit, vid. sup. ad iii, 8, 11. *Cessantem* suaviter τῷ *parce* respondet; cessante enim Lyde, amphora simul, quæ festinantius ab illa afferri debebat, cessabit. *Bibuli Consulis amphoram*, vinum quod Bibulo consule natum et in ea conditum fuit continentem; fuit autem M. Calpurnius Bibulus consul anno U. C. DCXCIV.

9—16. *Invicem*, carmine amœbæo. *Virides*, h. e. cæruleas; a maris colore, qui diis marinis tribuitur; *caruleos crines* gerit quoque apud Ovid. Met. v, 432, Nympha Cyane. *Celeris spicula Cynthiæ*; Diana enim cum ejus matre Latona a puellis inprimis coli et hymnis celebrari solebat: cf. sup. i, 21, 11, et Eurip. Hec. 462. *Summo carmine*, quo carmine a te decantato vicissim nos ambo cantabimus, *quæ Gnidon* cett. Venerem. De *Venere Gnidia* vid. sup. ad i, 30, 1. *Fulgentes*, ut sup. i, 14, 19 *nitentes*, ubi vid. not. *Paphon*: cf. sup. ad i, 30, 1. *Junctis oloribus*; Venus enim, ut in vulgus notum, ab oloribus, ejus currui junctis, vehitur: Ovid. Met. x, 717. *Nox. Nocti*, ut deæ, in nocturnis conviviis inprimis et comissationibus divini honores fiebant: cf. sup. iii, 19, 10, ubi *mediæ Nocti* vinum libatur. *Nænia*, equidem de carmine molliore explicaverim, quale esse solet, in quo quis animi sui dolorem exprimit; de carmine quod somni adducendi causa canitur explicat Cl. Boettig., quem vide. *Nænia*, de carmine lætiore inf. Epist. i, 1, 63.

CARMEN XXIX.

Mæcenatem, ut ad animum ab urbis strepitu et curis gravioribus reficiendum ad se in villam suam venire, lætoque id, quod ei apparaverit, convivio interesse velit, blandis pariter ac gravibus permovere studet rationibus. Ipsis divitibus, ait, jucundum sæpe vitæ urbanæ cum rustica commutationem esse, nec raro eos ibi in parva domo animum suum exhilarare; anni autem, quod nunc adsit, tempus, ubi sol vehementius sæviat, rusticationi inprimis opportunum esse; Mæcenatem igitur semet ipsum lætiore vitæ fructu defraudare, quod in urbe, cui nunc præfectus sit, maneat, et, de ejus salute nimium sollicitus, frustra, quæ externi hostes contra rempublicam moliantur, extimescat; de futuri enim temporis exitu, quem prudenter deus occultet, stulte sæpe trepidare homines, quos in recto potius usu ejus, quod adest, acquiescere decent; cum rerum humanarum vicissitudo similis fere sit fluminis, modo leniter et placide profluentis, modo magno cum impetu exsurgentis et quæque sibi obvia violenter secum abripientis, cursui; illum solum,

Ostendit ignem: jam Procyon furit,
Et stella vesani Leonis,
20 Sole dies referente siccos.
Jam pastor umbras cum grege languido
Rivumque fessus quærit, et horridi
Dumeta Silvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
25 Tu, civitatem quis deceat status,
Curas, et Urbi sollicitus times,
Quid Seres et regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisque discors.
Prudens futuri temporis exitum
30 Caliginosa nocte premit Deus:
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat. Quod adest, memento
Componere æquus: cetera fluminis

omni rerum copia affluentis. *Fumum*, Mæcenati enim ex alta domo sua super cetera urbis tecta prospicienti jucundum sane *fumus* inde in altum surgens præbere debebat spectaculum. *Opes*, opulentiam, luxus instrumenta. *Strepitum*, nos, *Gewühl*. *Plerumque gratæ divitibus vices*, cett. Lubenter sæpe divites vitæ vicissitudinis causa ex urbe in agrum secedere, ibique in humili pauperum domo ad cœnam simplicem, non in triclinio quodam magnifice adornato, sed in munda mensa appositam, omnes animi curas deponere solent. *Plerumque*, haud raro, ut inf. Sat. i, 10, 15, et Epist. ad Pis. v. 14 et 95. *Sine aulæis et ostro*, refer ad externam tricliniorum magnificentiam; per *aulæa*, ut docet Scholiast. inf. ad Sat. ii, 8, 54, intelligenda sunt pretiosa vela, quæ sub cameras in triclinio tendebantur, ut, si quid pulveris deciderit, ab iis exciperetur (Voss. *Balduchin* vertit); per *ostrum* autem, purpurea vel conchyliata peristromata sive peripetasmata, quibus lecti tricliniares insternebantur: Virg. Æn. i, 700, *stratoque super discumbitur ostro*. *Explicuere* pro, explicare solent, ut sæpe.

17—24. *Jam clarus occultum*, cett. Jam illud anni tempus agitur, quo solis ardor est vehementissimus, pro vulgari, jam est æstas, quam rure transigere solent beatiores; æstatem autem, et nominatim mensem Julium a siderum, quæ hoc mense oriuntur, cursu designat. *Andromedæ pater*, Cepheus, sidus sub cauda Ursæ minoris, cujus ortus in a. d. vii Id. Jul. incidit. *Occultum ignem ostendit*, exquisite pro vulgari, oritur: Cat 7, *Nimirum Œtæos ostendit Nocti Procyon*, Antecanis, Id. Jul. *Furit*, æstu sævit. *Stella vesani* in pectore Leonis, *tuber Leonis* quæ, postquam Sol a. d. xiii Ca in sidus Leonis transiit, a. d. Aug. oritur. *Vesani*, eodem sa Epist. i, 10, 17, *Leo* dicitur *fu Jam pastor umbras*, cett.: Virg. 8, *Nunc etenim pecudes umbras et captant*. Cl. Mitsch. comparat Ep. cclx, 5, 6, Anthol. Græc. T. iv, Χὠ ποιμὴν ἐν ὄρεσσι μεσαμβρινὸν παγᾶς Συρίοδων, λασίας θάμνῳ τάνου Καύματ' ὀπωρινοῖο φυγών. *Horridi Dumeta Silvani*, virgulta meta, quibus præest Silvanus; ha fer ad incultam et horridiorem Si dei agrestis, formam. *Caretque Ri taciturna ventis*, nec ad ripam, ub tacent, auræ spirant, scilicet, ut solis æstu pastorem recreent.

25—28. *Tu, civitatem quis de tus*, cett. At tu, Mæcenas, ad c prudenter regundam in urbe mam animum tuum de iis, quæ exter agitent, nequidquam crucias. M quidem, qui hoc anno urbi præfec curæ cordique esse debebat rei salus et incolumitas; sed nimium exterorum hostium minis sollicit videtur, unde Horatius sup. iii eundem monet, *Mitte civiles sup curas*, cett. ubi cf. not. *Seres*, gen pro Indis universis: cf. sup. ad i, *Bactra*, urbs primaria in Bactria

Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem: si celeres quatit
Pennas, resigno quæ dedit, et mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem sine dote quæro.
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere, et votis pacisci,
Ne Cypriæ Tyriæque merces
Addant avaro divitias mari.
Tum me, biremis præsidio scaphæ

[illegible] *Ludum insolentem ludere pertinax.* de [illegible] Fortuna enim, vulgarem [illegible] *Transmutat incertos honores.* [illegible] *Nunc mihi, nunc alii benigna.* [illegible] *Laudo manentem: si celeres quatit Pennas, resigno quæ dedit.* [illegible] *Virtute me involvo, probamque Pauperiem sine dote quæro.* [illegible] *Non est meum, si mugiat Africis Malus procellis, ad miseras preces Decurrere, et votis pacisci, Ne Cypriæ Tyriæque merces Addant avaro divitias mari.* [illegible] *Tum me, biremis præsidio scaphæ* [illegible] Fortuna erat, vulgarem [illegible] *Transmutat incertos honores.* [illegible] *Nunc mihi, nunc alii benigna.* [illegible] *Laudo manentem: si celeres quatit Pennas, resigno quæ dedit.* [illegible] *Virtute me involvo, probamque Pauperiem sine dote quæro.* [illegible] *Non est meum, si mugiat Africis Malus procellis, ad miseras preces Decurrere, et votis pacisci, Ne Cypriæ Tyriæque merces Addant avaro divitias mari.* [illegible] *Tum me, biremis præsidio scaphæ* [illegible] sic sup. i, 21, 5. Plaga [illegible] De Fortuna [illegible] Cl. Mitsch. laudat Menand. apud Stob. Florileg. p. 443, et Agath. lxvi, 4, Anthol. Græc. T. iv, p. 26. Sere regnat: Claudian. xxiv, 24. *Hoc regnat, Fortuna, tuum? Quæsum ista potestas Sortitur? Humanis quæ rerum hæc habebat rebus?* *Ludere pertinax*, pro vulgari, pertinaciter ludens. Pertinacia autem ista, qua in negotio suo persistere dicitur Fortuna, hæc eam, ut dicam, quæ nulla hominum miseratione tangatur, designat. In sententiam, Fortunam ludum ludere cum hominibus, vel, homines Fortunæ esse ludibria, præter Cl. Mitsch. ad h. l. et ad i, 34, 12, vid. inprimis Muret. Var. Lect. xvi, 15. *Transmutat incertos honores, Nunc mihi, nunc alii benigna*; ut sup. i, 34, 14. *Hinc opicem rapax Fortuna cum semper secuta Sustulit, hic posuisse gaudet.* *Laudo manentem*, venerabor quidem eam dum illa mihi propitia adest, h. e. grata mihi quidem erunt ejus munera. In eadem sententiam vetus poeta apud Plutarch. de Tranquill. T. vii, p. 855, edit. Reisk., Ἢν μὲν ἂν τι φέρῃς, ὀλίγον δ' ἔχῃς, ἂν ἀπολείπῃς. Cl. Mitsch. comparat Senec. de Vit. Brev. x, 20 et 21. *Si celeres quatit Pennas*, si avolat (quotiens enim pennas avolantes), h. e. si a me recedit. De Fortuna, dea alata, vid. Comment. de Alat. Imag. (Gothæ, 1786) p. 30. *Resigno*, reddo: inf. Epist. i, 7, 34. *cuncta resigna.* *Resignare* translatum e re pecuniaria, ubi est pro, solvere, nempe per attributionem vel perscriptionem, quod ad mensas argentariorum in tabernis fieri solebat. Ad sententiam comparant Senec. de Tranquill. 11. *Mea Virtute me involvo*, suaviter de viro sapiente, qui pro pallio, quo philosophi se involvere solebant, virtute sua se involvit. *Probamque Pauperiem sine dote quæro*: vulgarem sententiam, "paupertati me adjungo, paupertatem sector," suavissima imagine expressit. Fingit nempe, se petere et ambire velle pauperiem, tanquam puellam, cujus dos (uti sup. iii, 24, 21, apud Scytharum campestrium puellas) sola virtus et probitas sit. Cum toto hoc loco comparat Cl. Boettig. Lucian. Tim. 36.

57—64. *Non est meum*: divitiarum autem ego expers non opus habeo *ad miseras*

Scandet cum tacita Virgine pontifex.
10 Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua pauper aquæ Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Æolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. Sume superbiam
15 Quæsitam meritis, et mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

tam vendebantur quam locabantur quæ ad sepulturam vel funerum apparatum pertinebant. Hinc inf. Sat. ii, 6, 19, auctumnus gravis *quæstus Libitinæ* vocatur. *Multa pars mei:* Ovid. l. l. 875, *Parte tamen meliore mei super alta perennis Astra ferar. Usque ego postera Crescam laude*, nova semper apud posteros laude vigebo atque celebrabor. *Usque recens*, recenter quoque die vigens. *Dum Capitolium Scandet cum tacita Virgine pontifex*, donec stabit Capitolium, h. e. in æternum; Capitolii enim æternitatem cuncta portenderant: cf. Liv. i, 55. Pro vulgari, *stabit*, posuit rem quæ in Capitolio, dum illud stabat, fieri solebat; unoquoque nempe mense (vid. Varr. L. L. iv, p. 15, edit. Bipont.) sacra publica ibi administrabat Pontifex Maximus, solemni pompa a virginibus Vestalibus eo deductus. *Tacita*, refer ad religiosam verecundiam qua linguis inter sacra favere debebant piæ virgines.

10—16. *Dicar, qua violens*, cett. sensus: ego oriundus ex ea regione qua violento impetu devolvitur Aufidus, et ubi in terris illis aridis Dauni olim regno paruerunt agrestes populi, h. e. ego Appulus, ex humili loco ad summum gloriæ fastigium evectus, extollar apud posteros ut Romanorum poetarum is, qui primus carmina lyrica, qualia Sappho et Alcæus cecinere, modis Latinis aptaverim. *Aufidus*, Apuliæ fluvius, nunc *Ofanto*: cf. inf. iv, 14, 25. *Obstrepit*, significanter de sonoro violentioris fluvii cursu; hinc Aufidus *longe sonans* dicitur inf. iv, 9, 2. *Daunus*, antiquus rex Apuliæ, qui a terra, cujus imperium tenebat, *aquæ pauperæ*, h. e. arida, sicca, *siticulosa* (ut inf. Epod. 3, 16 Apulia dicitur) lyrica audacia ipse *pauper aquæ* dicitur. *Regnavit populorum agrestium*, Græca structura (ἦρξε λαῶν) pro, regnum agrestium populorum tenuit. *Ex humili potens*, ex ignobili factus nobilis; libertino quippe patre natus fuit Horatius, ut ipse profitetur inf. Sat. i, 6, 6: cf. sup. ii, 20, 5. *Æolium carmen*, proprie quidem de iis carminibus quæ Sappho et Alcæus, ex insula Lesbo, præcipua gentis Æolicæ sede, oriundi cecinere; sed jam in universum de Græcorum poetarum carminibus lyricis. *Delphica lauro*: idem poetarum præmium et insigne, *lauream* scilicet *Apollinarem* Pindaro vindicat inf. iv, 2, 9. *Volens* (θέλων), propitia; hinc sæpe *volens propitia* in precationum formulis jungi solent: Liv. i, 16 de Romulo, *pacem precibus exposcunt, uti volens propitius suam semper sospitet progeniem*: cf. Liv. xxiv, 21 et 38.

5 Mater sæva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. Abi,
Quo blandæ juvenum te revocant preces.
Tempestivius in domum
10 Paulli, purpureis ales oloribus,
Comissabere Maximi,
Si torrere jecur quæris idoneum.
Namque et nobilis, et decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
15 Et centum puer artium,
Late signa feret militiæ tuæ;
Et quandoque potentior
Largis muneribus riserit æmuli,
Albanos prope te lacus
20 Ponet marmoream, sub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura, lyræque et Berecyntiæ

iii, 9, 9, *Me nunc Thressa Chloe regit*), pro vulgari, cum amarem Cinaram: de nota loquendi ratione, qua *regno* puellarum subjecti esse dicuntur earum amatores, vid. Burm. ad Propert. iii, 18, 8. *Bonæ*: observa vim hujus epitheti; mollissimo enim animi sensu simpliciter *bonam* vocat, cui olim *immunis* placuerat, cf. inf. Epist. i, 14, 33, et cui, ut Horatius inf. iv, 13, 22, ait, *breves Annos fata dederunt*. *Flectere mollibus Jam durum imperiis*, novis amoribus me emollire velle jam duriorem contra eos factum; *flectere* ab equis durioris oris, qui *flectendo* (sup. iii, 7, 25, *flectere equum scienti*) domantur, translatum. Cl. Mitsch. comparat Hermesian. Eleg. v. 35. Quam suaviter contraria *mollibus* et *durum*, ut paulo ante *sæva* et *dulcium*, sibi respondeant, unusquisque faciile sentiet. *Revocant*, pro simplice, vocant, ut apud Liv. v, 35, *in partem revocare* pro, vocare.

9—20. *Tempestivius*, opportunius; *tempestive* enim, h. e. justo tempore vel opportune, veniunt qui desiderati veniunt; sic *tempestivum* passim de rebus quæ oppoituno vel suo tempore fiunt; inf. Epist. ii, 2, 142, *tempestivus pueris concedere ludum*. *Paulli*: intelligendus fortasse est, ut nonnulli suspicantur, Paullus Fabius Maximus, quem quidem, quamvis postea demum an. U. C. DCCXLIII cum Q. Ælio Tuberone consul fuit, variis tamen nominibus jam tum inter nobiliores juvenes conspicuum fuisse, e laudibus, quas breviter et παροδικῶς quasi, sed admodum dextre, huic carmini Horatius intexuit, luculenter apparet. *Purpureis ales oloribus*, quæ, tanquam ales, curru nitidis oloribus juncto per aerem veheris: cf. sup. ad iii, 28, 15: *purpureus* passim de coloribus fulgidis et pulchre nitentibus. *Comissabere in domum*. *Comissari* pro, se transferre, ut Græcorum εἰσκωμάζειν, de quo multa exempla collegit Amiciss. Jacobs. in Animadver. ad Anthol. vol. ii, T. ii, p. 205. Comissationes autem et læta convivia inprimis Veneri et ejus comitibus grata et jucunda sunt: cf. Anacr. vi, 12. *Jecur*, ut aliarum cupiditatum, ita amoris quoque sedem: vid. Toup. ad Longin. p. 302, et cf. sup. ad i, 13, 4. *Idoneum*, sc. quod torreatur amoribus. *Decens*, pulcher, amabilis, ut sup. i, 18, 6, *Venus decens*; et passim alibi. *Non tacitus*, litotes pro, disertus. *Centum puer artium*, complurium artium scientia imbutus, pluribus artibus simul excellens, nihil amplius. *Et quandoque potentior Largis muneribus riserit æmuli*, et quando se a puella sua iis rivalibus, qui largis muneribus viam ad eam affectaverant, non sine jucunda animi voluptate prælatum esse intellexerit: *quandoque* pro simplice, quando, ut carmine sequente v. 34. *Riserit*, sc. æmulum. *Albanos prope lacus*. *Lacus Albanus* (nunc, *Lago di Castel Gandolfo*) fuit in nemore sive luco Albano, de quo vid.

CARMEN II.

AD IULUM ANTONIUM.

PINDARUM quisquis studet æmulari,
Iule, ceratis ope Dædalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem super notas aluere ripas,

loquitur, *præciditur*. *Inter verba*, sic Dido [Virg. Æn. iv, 76.]. Æneæ amore perversa. *Incipit effari, mediaque in voce resistit*: et sic in veteris carminis fragmento Æditui, quod servavit Gellius Noct. Att. c. xix, 9, *verba vibris abire* dicuntur. *Silentium* nam, ut inf. Horatius Epod. 11, 9, *amantem et languor et silentium Arguit*: cf. ad Catull. ii, 9. *Volucrem*, celerrime currentem: *volubiles*, aquarum natantis corpore dimotarum fluctus pulchre hoc epitheton exprimit.

CARMEN II.

Poeta, ab Iulo Antonio rogatus, ut gloriosum et felicem Augusti e bello Germanico in urbem reditum, qui magno desiderio et communi omnium lætitia tum Romæ exspectabatur, carmine quodam Pindarico celebraret, recusat quidem in hoc carmine quod sibi ab illo demandatum fuerat: sed hac ipsa recusatione, quod se explere posse negat, egregie, ut sup. i, 6, ii, 12, et inf. iv, 15, explet. Quid enim paucis illis, quibus a versu 35 usque ad v. 40 omnes Augusti laudes breviter complexus est, gravius, sublimius, et magnificentius de illo dici potuit! Totius autem hujus carminis splendor in hac fere pulcherrime collustrata et amplificata conspicitur sententia: "*Si hoc mihi sumam, ut, te auctore, Antoni, Pindaricum quoddam carmen in felicem Augusti reditum componam, æque temere agam, ac si ceratis alis, uti Icarus, in altum eniti tentem: Pindarus enim in quovis carminum genere est poeta princeps et summus, nec ulli imitabilis; at ego sum tenuis tantum et humilis poeta. Tu igitur ipse, Antoni, quando Augustus, in cujus præsidio summa Romanorum salus atque felicitas nititur, triumphans in urbem ingredietur, grandiore spiritu ejus laudes celebrabis; et tum, si vox mea die illo lætissimo inter publicas acclamationes auribus percipi poterit, cum tota civitate iterum iterumque Io triumphe! canam: ex voto autem pro Augusto suscepto, uti tu decem tauros et totidem vaccas, ita ego pro rerum mearum modulo vitulum immolabo.*" Scriptum fortasse est hoc carmen eo ipso anno quo Augustus, U. C. DCCXXXVIII, inter alios trans Rhenum Germaniæ populos, nomini Romano infestos, Sygambros inprimis, quorum mentio in hoc carmine fit, perdomuisse traditur: vid. Dio liv, 19 sqq. Quamvis enim Augustus non statim post Sygambros victos, sed U. C. DCCLI demum Romam redierit, curis quippe ad res in Gallia et Hispania componendas retentus; ejus reditus tamen jam longe ante tam publicis quam privatis votis exspectatus fuerat: vid. Dio l. l. De *Iulo Antonio*, Marci Triumviri e Fulvia filio, præter Dionem liv, 26, et Vell. Paterc. ii, 100, vide Gentis Octavianæ Stemma diligenter a Cl. Wetzelio contextum in Vit. Horat. iii, p. 57.

1—4. *Pindarum quisquis*, cett. Quicunque ad Pindari exemplum se carmen aliquod componere posse temere sibi persuadet, is temeritatis suæ, ut olim Icarus, pœnas dabit, h. e. is ob rem tam temere et inconsideranter tentatam se deridendum propinabit. *Ceratis ope Dædalea pennis*, alis Dædali arte ex cera factis. *Pennis niti*, significanter pro vulgari, volare, ut apud Virg. Æn. iv, 252. *Vitreo*, cæruleo, viridi, ὑαλίνῳ: cf. sup. ad, i, 17, 20. *Daturus Nomina ponto*: notissimum illud Ovidii, *Icarus Icariis nomina fecit aquis*, vel, *Icarus immensas nomine signat aquas*. Icari autem ille ceratarum pennarum ope in altum se attollendi conatus proverbiali locutione jam pro *quovis temerario ausu* ponitur: quodsi enim cum plurimis interpretibus rei imagini insistimus, et Pindarum tanquam alitem vel cycnum in alto volantem nobis fingimus, quem frustra aliquis ceratis Icari pennis assequi conetur: offendere sane nos debet mutata sta-

45 Tum meæ (si quid loquar audiendum)
Vocis accedet bona pars: et, O sol
Pulcher, o laudande, canam, recepto
Cæsare felix.
Tuque dum procedis, Io triumphe,
50 Non semel dicemus, Io triumphe,
Civitas omnis, dabimusque Divis
Tura benignis.
Te decem tauri, totidemque vaccæ,
Me tener solvet vitulus, relicta
55 Matre, qui largis juvenescit herbis
In mea vota,
Fronte curvatos imitatus ignes
Tertium lunæ referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
60 Cetera fulvus.

45—52. *Tum*, sc. quando Augustus feroces Sygambros per sacrum clivum trahet, h. e. quando triumphans urbem ingredietur. *Si quid loquar audiendum*, si quid, quod accidat omnino ad aures populi, proferre potero. *Bona*, h. e. magna; ut inf. Ep. ad Pis. v. 297, et Sat. i, 1, 61. *Tuque: tu* neque ad solem, neque ad triumphum, quod nonnulli contendunt, sed ad Antonium omnino referendum esse, evincit fere orationis nexus et concinnitas. *Concines—Concines—Tuque dum procedis—Te decem tauri. Procedis*, sc. in pompa triumphali; necessitudine autem per uxorem suam Marcellam Augusto junctus, proxime ejus currum triumphalem sequi debebat; de quo more vide Ovid. ex Pont. ii, 2, 83. *Procedere*, ut sup. iii, 14, 6. *Prodire*, proprie de iis qui cum dignitate quadam in pompa solemni incedunt. *Io triumphe, Non semel dicemus, Io triumphe;* hinc milites apud Livium xlv, 38, *triumphum nomine ciere*, h. e. iterum iterumque Io triumphe clamare dicuntur. *Civitas omnis*, ego et omnis civitas. *Dabimusque Divis Tura benignis*, in aris nempe, hinc illinc per vias die triumphali exstructis.

53—60. *Solvet*, sc. voto, cui solvendo, si Augustus felix faustusque rediisset in urbem, Antonius et Horatius diis se *obstrinxerant* vel *obligaverant;* pro vulgari, tu decem tauros et totidem vaccas, ego vitulum immolabo. *Relicta matre*, a lacte depulsus; *in mea vota*, sc. solvendo. *Fronte curvatos imitatus ignes Tertium lunæ referentis ortum*, ostendens in fronte prima cornuum germina, lunæ fere die tertio a novilunio orientis formam falcatam imitantia: comparant Mosch. ii, 88, et Claud. de Rapt. Proserp. i, 128, de vitulo, *pedibus quæ nondum proterit arva, Nec nova lunatæ curvavit germina frontis. Qua notam duxit*, ea corporis parte, (haud dubie *fronte*,) qua diversi coloris macula notatus est. *Niveus videri*, λευκὸς ἰδέσθαι vel ὁρᾶσθαι· *videri* Græco more abundat, ut sup. i, 19, 8, *lubricus adspici*, ubi cf. not. Sic apud Virg. Æn. vi, 49, *majorque videri*. *Cetera* (τὰ δ' ἄλλα), quod ad reliquum corporis colorem attinet. Similis fere tauri illius, cujus formam Jupiter Europæ causa induisse fingitur, descriptio apud Mosch. ii, 85, Τοῦ δ' ἄρα τὸ μὲν ἄλλο ἑέμας ξανθόχροον ἔεικε, Κάλλος δ' ἀργύφεος μέσσῳ μάρμαιρε μετώπῳ. Ceterum victimarum tam formam quam naturam singulari studio Horatius adumbrare solet: cf. sup. iii, 13, 4 sqq. et iii, 22, 7.

CARMEN III.

AD MELPOMENEN.

Quem tu, Melpomene, semel
Nascentem placido lumine videris,
Illum non labor Isthmius
Clarabit pugilem, non equus impiger
5 Curru ducet Achaico
Victorem; neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Ostendet Capitolio:
10 Sed quæ Tibur aquæ fertile præfluunt,

CARMEN III.

Poeta gloriam, qua nulla hominibus contingere possit major et insignior, in hoc carmine pariter, ac sup. iii, 30; ii, 20; et i, 1, sibi vindicat Horatius; sed ita, ut generosus ille, quo verticem extollit, animus a stolida superbia sit alienissimus. Omnem enim illum honorem, quo poetarum choro insertus multo majore a populo Romano veneratione suspiciatur, quam si victoriam vel e ludis sacris vel e bello retulerit, non sibi, sed Musarum, quæ sibi nascenti arriserint, acceptum refert beneficio. Melpomenen igitur ex illis, ut lyricæ poeseos præsidem, in hoc carmine appellat, eique, dum, *quod spiret, et placeat, si placeat, id totum ejus muneris esse profitetur*, gratissimum animi sensum declarat. Si quæras, quid illud sit quod tantam laudem et admirationem huic cartmini apud omnes conciliaverit, id a genere, qui in toto hoc carmine regnat, spiritu et amabili poetæ modestia inprimis repetendum esse, ipse facile senties. Demto enim sententiæ involucro, naturæ, cujus benignitati ingenii sui facultatem adeoque omnem suam felicitatem debeat, poeta in hoc carmine gratias agit.

1—12. *Quem tu, Melpomene, semel*, cett. sensus: quicunque, uti ego, dextris Musis natus fuerit, h. e. cuicunque, ut mihi, nascenti largioris ingenii concessa fuerit facultas, is in amœno quodam secessu, uti ego in agro Tiburtino, poetæ nobilitatem consecutus facile victorum, vel e sacris ludis vel e bello redeuntium, supersedebit gloria. *Nascentem placido lumine videris*, dignum, in quem nascentem dona tua conferres, habueris. Præivit in hac suavissima imagine Hesiod. Theogn. 82, Ὅντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο, Γεινόμενόν τ' ἰσίδωσι.—Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἀοιδήν, cett.: cf. Callim. Ep. ii, 4, et Theocrit. ix, 35. *Labor Isthmius* (πόνος, ἆεθλος vel ἆεθλον), certamen in ludis Isthmicis, quos ad Isthmum Corinthium in Neptuni et Melicertæ honorem institutos esse satis constat. Similiter *Elei labores* apud Stat. Silv. iv, 4, 31, de certaminibus in ludis Olympicis. *Clarabit pugilem*, clarum victorem in pugilatu faciet; *clarare* jam in prima et propria significatione, vulgo alias pro, declarare, ostendere, poni solet. *Non equus impiger Curru ducet Achaico Victorem*, non in certamine curuli victoriæ laudem ei parabit equorum virtus et velocitas: *Achaico*, Græco, adeoque de eo quo certatur in ludis Olympicis. *Res bellica*, rerum præclare in bello gestarum gloria. *Ornatum Deliis foliis*, h. e. ut carm. anteced. v. 35 dicitur, *merita fronde* (lauro nempe) *decorum*. *Regum tumidas minas*, regum superbiam; cum delectu autem *regum* pro *hostium* posuit, quia nihil *rege* vel *regis* nomine Romanis fuit infestius. *Ostendet*, sc. triumphum agentem; *Capitolio*, eo enim per *sacrum clivum* (cf. carm. anteced. v. 35) cum pompa solemni pergebat triumphans. *Sed quæ Tibur aquæ fertile præfluunt*, cett.: cf. ad carm. anteced. v. 31, 32. *Præfluunt* pro, præterfluunt, ut inf. iv, 14, 26. Sic *præfluere* pro, præterflu-

Et spissæ nemorum comæ,
Fingent Æolio carmine nobilem.
Romæ principis urbium
Dignatur soboles inter amabiles
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.
O, testudinis aureæ
Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas;
O, mutis quoque piscibus
Donatura cycni, si libeat, sonum!
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ:
Quod spiro et placeo, (si placeo,) tuum est.

ere, apud Liv. xliv, 31. *Fingent Æolio carmine nobilem*: venusta brevitate in hanc fere sententiam: tam suave et jucundum mihi suppeditabunt otium, ut in poesi lyrica ibi me exercens poeta evadam nobilissimus. *Æolio*, lyrico: cf. ad iii, 30, 13.

13—24. *Soboles Romæ principis urbium*, gens Romana urbem nobilissimam in toto terrarum orbe incolens, pro vulgari, Romani vel populus Romanus. *Princeps urbium*: similiter inf. iv, 14, 44, *Roma domina*, et Epist. i, 7, 44, *regia Roma*. Cl. Mitsch. laudat Martial. xii, 8, 1, *Terrarum Dea, gentiumque, Roma, Cui par est nihil, et nihil secundum*. *Dente minus mordeor invido*, malevolorum istorum hominum, qui primum carminibus meis obtrectabant, jam pæne vici invidiam; *major* nunc pæne sum (ut sup. ii, 20, 4 dicit) *invidia*. Hominibus invidis, vel *Livori* (ut Ovid. Am. i, 15, 1 eum appellat) *edaci*, notissima imagine *dens*, quo infestos sibi petat et mordeat, tribuitur: cf. inf. Epod. 6, 15; Epist. i, 18, 82; Ovid. Trist. iv, 10, 123, *Nec, qui detrectat præsentia, Livor iniquo Ullum de nostris dente memordit opus*: cf. Mitsch. *Pieri*, o Musa, Melpomene. *Quæ strepitum, dulcem testudinis aureæ temperas*, h. e. quæ ex aurea testudine, pro arte qua illam moderaris et tractas, dulcem sonorum concentum elicis, de elegante usu verbi, *temperare*, appositi. Cl. Mitsch. laudat Propert. ii, 34, [illegible] *Tale facis carmen docta testudine, quod Cynthius impositis temperat articulis*. *Mutis quoque piscibus Donatura cycni sonum*: Aptissimæ ad Musæ potentiam designandam imagines! De proverbiali locutione, qua quis, qui nihil in medium proferre potest, apud Græcos ἰχθύων ἀφωνότερος, dulcissime canens autem, κύκνου ἀοιδότερος vel ᾠδικώτερος dicitur, vid. Interpretes ad h. l. *Donatura*, quæ donare valet. *Monstror digito prætereuntium*: notus est locus Persii i, 28, *At pulchrum est digito monstrari et dicier, hic est*, οὗτος ἐκεῖνος: cf. Cl. Mitsch. et Boettig. *Romanæ fidicen lyræ*, ut nobilis ille Romanorum poeta, qui princeps Æolium carmen ad modos Italos deduxerim. *Quod spiro*, quod lyrici poetæ me agit spiritus.

CARMEN IV.

DRUSI LAUDES.

QUALEM ministrum fulminis alitem,
(Cui rex Deorum regnum in aves vagas
Permisit, expertus fidelem
Jupiter in Ganymede flavo,)
5 Olim juventas et patrius vigor
Nido laborum propulit inscium,
Vernique, jam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus
Venti paventem; mox in ovilia

CARMEN IV.

Insigni illi juvenilis fortitudinis documento, quod Drusum Neronem, Augusti privignum, vix viginti tres annos natum, in bello contra Rhætos et Vindelicos edidisse narrant, æque insigne Horatius in hoc carmine monumentum posuit. Res scilicet fuit hæc: Rhæti et Vindelici, (quorum illi terras ad Alpium radices, ab oriente meridiem versus, a monte Adula ad Julias usque Alpes, vel ad Veronæ et Comi usque fines, eas igitur terras, quas nunc Grisones et Tirolenses tenent, vid. Strab. iv, p. 315 C, hi vero, proximi Rhætorum accolæ, ea sub Alpibus septentrionem versus loca, quæ a lacu Bodamico per meridionalem Bavariæ et septentrionalem comitatus Tirolensis partem ad fluvium Œnum usque porriguntur, incolebant, vid. Strab. vii, 449 A, et Mannerti German. p. 610,) eum crebras in Galliæ Italiæque agros incursiones facerent, et populationibus suis in dies Romanis infestiores fierent; Augustus, modum tandem eorum ferociæ et insolentiæ ponendum esse ratus, U. C. DCCXXXIX exercitum contra eos mittendi eique privignum suum Drusum Neronem præficiendi cepit consilium. Cui quidem consilio eventus respondebat optatissimus. Drusus enim non solum Rhætos in primo statim prœlio, ad Alpes Tridentinas cum iis commisso, fudit fugavitque, vid. Dio liv, 22, sed pari quoque fortuna Vindelicos deinde conjunctim cum fratre suo Tiberio, quem adjutorem ei Augustus addiderat, perdomuit: vid. Vell. ii, 98. Hujus geminæ igitur Neronum de Rhætis et Vindelicis victoriæ gloriam Horatius, uti ab ipso Augusto, Suetonio in Vit. Horatii teste, jussus fuerat, duobus carminibus celebravit; altero, de quo nunc agimus, in Drusi, altero (inf. iv, 14) in Tiberii laudes composito. Tria autem potissimum hoc carmen, in quorum tractatione omnis ejus ars et splendor cernitur, continet: 1. Egregiæ illius fortitudinis et juvenilis vigoris, quo Drusus in pugna contra Rhætos se conspiciendum præbuerat, descriptionem; sive, in qua omnis hæc descriptio versatur, Drusi cum juvene aquila et leone comparationem: 2. Augusti, tanquam unici earum virtutum, quibus Drusus nunc exsplendescebat, auctoris laudationem; laudat nempe vere paternum Augusti animum, quem ille in privignis suis Neronibus rite educandis probaverat, simulque, quantam vim in omnem animi cultum educatio habeat, breviter ostendit: 3. Veteris C. Claudii Neronis, unde originem suam repetebant Nerones, memoriam; quem quidem, cum ex eo inde tempore, quo Hasdrubal, Hannibalis frater, in bello Punico secundo ab eo devictus fuerat, sereno semper vultu Fortuna Romanis affulgere cœperit, et ipse Hannibal (cujus sub fine hujus carminis de Romanorum virtute, vinci omnino nescia, oratione nihil sublimius et Romanis honorificentius cogitari potest), spem omnem, Romanos vinci posse, abjecerit, ut virum egregie de republica meritum multis extollit laudibus.

1—9. *Qualem ministrum*, cett. Nexus et sensus hujus loci, quo Drusi, admodum adhuc juvenis, contra Rhætos pugnantis vigor atque impetus cum juvenis aquilæ et leonis vigore et impetu comparatur, est fere hic: Vindelici Drusum, ut juvenem, tali impetu et vigore contra Rhætos pug-

10 Demisit hostem vividus impetus;
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis atque pugnæ:
Qualemve lætis caprea pascuis
Intenta, fulvæ matris ab ubere
15 Jam lacte depulsum leonem,
Dente novo peritura, vidit:
Videre Rhætis bella sub Alpibus
Drusum gerentem Vindelici; quibus
Mos unde deductus per omne
20 Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quærere distuli;
Nec scire fas est omnia; sed diu
Lateque victrices catervæ,
Consiliis juvenis revictæ,
25 Sensere, quid mens rite, quid indoles,

nantem viderunt, quali juvenis aquila, cum nido relicto in altum evolavit, mox in ovilia inde et dracones ruit atque demittitur, vel quali timendus juvenis leo capreæ in pascuis conspicitur. Uti in plurimis comparationibus ea tantum rei comparatæ pars, quam solam respexit quisque poeta, spectanda et ab iis quæ ad ornatum pertinent, diligenter discernenda est: ita in his duabus comparationibus unice *juvenilis aquilæ et leonis vigor atque impetus* spectari et cetera omnia ad ornatum referri debent. *Qualem ministrum fulminis alitem, Dum parentis et patrius vigor Nidi relinquunt, promovit insolens*, pro vulgari, qualis esse solet juvenilis et patrius vigor aquilæ, quam cum ferte aliquando primum volatum in aere tentare vidimus. *Ministrum fulminis alitem* causam ex qua aquila fulmina Jovi ministrare ficta sit, inter alia inde repetunt, quod nulla unquam aquila fulmine tacta fuerit, vid. Plin. x, 3, § 4: sed rectius fortasse in altissimo, quo ad nubila tendit aquila, volatu hujus commenti causam quærunt, cui rei *Deorum regnum in aves* [illegible] *Pennich.* Jupiter enim, ut tradunt, regnum aquilæ inter aves datum honorem operæ illius, quam Jovi in Ganymedis raptu præstitisse fertur aquila, præmium esse voluit. Sequitur nempe Nostri ceos, qui Jovem in Ganymede rapiendo aquilæ ministerio usum esse narrant: vid. Apollodor. vii, 12, 2, et ibi Heyn. Secundum alios ipse Jupiter in aquilam mutatus est: vide, quem laudat Boettig. Hemsterhus. ad Lucian. T. i. p. 210—215. [illegible] pulchre, ut sup. [illegible] 4, 14 et [illegible] 9, 19, et sexcenties a [illegible]. Particulam *olim* alii pro, primum, explicant, ut particulis *mox*, v. 9, pro, deinde, et *nunc*, v. 11, pro, denique respondent; sed, ut hanc explicationem usus loquendi ferat, valde equidem vereor; imo particula *olim* de rebus, quas ita fieri et factas esse constat, sæpissime in comparationibus obvia: cf. inf. ad Sat. i, 1, 25. *Laborum*, nisuum illorum, quibus in altum se extollere laborant aquilæ; hinc statim *vasti insolitos nisus docere* dicuntur; vasti nempe *nisus docent*, dum volatu se tollere conantem levant: *rerni*, nam aquilarum æque ac milviorum et accipitrum pulli sub veris certe fine nidum relinquere solent: non audienda igitur sunt, quæ vano studio contra h. l. disputat Jul. Scalig. Poet. vi, c. 7. *Parentem*: observa artem poetæ, qua pro tenui, eum, egregia altitudine, non sine pavore primum volatum in aere molientis, naturam designat.

10—18. *Dracones*: de aquilis hostiliter serpentes petentibus et cum iis conflictantibus, res nota: vid. Plin. x, 4, § 5, et quæ in hanc rem congessit Cerda ad Virg. xi, 751. *Reluctantes* (ut *luctans draco* apud Virg. l. l.), dum serpentes scilicet, ut Cic. de Div. i, 47, locum Homeri Iliad. xii, 201, de *aquilæ cum serpente pugna* imitatione exprimens, loquitur) *se interpenetrant*, vel, ut Plin. l. l., ait, *multiplici nexu a se aquilæ ligant et ita implicant, ut simul decidant*. *Caprea*, nos, *Gemse*. *Matris ab ubere Jam lacte depulsum leonem*, h. e. ab ubere matris, adeoque jam lacte, quo adhuc nutritus fuerat, depulsum: *lacte* ea imprimis vi addidisse videtur poeta, ut juvenem illum leonem nunc famelicum

Qui primus alma risit adorea,
Dirus per urbes Afer ut Italas,
Ceu flamma per tædas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes crevit, et impio
Vastata Pœnorum tumultu
Fana Deos habuere rectos:
Dixitque tandem perfidus Hannibal:
Cervi, luporum præda rapacium,

equi suboles magno sic pulvere gaudet: Sic vitulus molli prælia fronte cupit: cf. Mitsch. *Doctrina sed vim promovet insitam*, sed insitas animi vires (τὸ ἐγγενὲς) elicit et exercere docet institutio. Commode in hanc sententiam laudat Boettig. Cic. pro Arch. Poet. 7, *Atque idem ego contendo, quum ad naturam eximiam atque illustrem accesserit ratio quædam conformatioque doctrinæ, tum illud nescio quid præclarum ac singulare solere existere:* cf. quos laudat Mitsch. Quinct. Inst. Or. xii, 2, et Eurip. Hec. 600. *Utcunque*, quandocunque; *mores defecerunt*, ubi insitæ animo vires (*bene nata*, ut statim Horatius ipse explicat,) non exercentur, ibi studium animi excolendi friget. *Indecorant bene nata culpæ*, bona indoles (τὸ εὐφυὲς) vitiis corrumpitur.

37—48. *Quid debeas, o Roma, Neronibus, Testis Metaurum flumen*, cett. Quomodo salus vestra, o Romani, in antiquæ Neronum gentis virtute reposita fuerit, nobilissima illa pugna, qua Hasdrubal ad flumen Metaurum a C. Claudio Nerone devictus est, testatur: a cujus eventu, uti omnis, quæ Romanis deinceps contigit, secunda, ita omnis, quam Pœni post illam experti sunt, adversa fortuna repetenda fuit. Rem illam improvisam et inopinatam, quam C. Claudius Nero, consul, in bello Punico secundo, A. U. DXLVI, felicissimo eventu ausus est, narrat. Liv. xxvii, 43 sqq. Clam nempe castris, in quibus ille, Hannibali oppositus, se adhuc tenuerat, cum delecta manu relictis, cum e Lucania in Umbriam celeri itinere delatus esset, tanta fortuna ibi ad flumen Metaurum (nunc, Metro, vel, Metro,) adortus est exercitum, quem Hasdrubal fratri suo Hannibali auxilio ducturus erat, ut occidere eum cum ipsius duce occideret, quæ quidem victoria splendidissima cum sola futurarum victoriarum Romanis causa extitisset, [illegible] (propulso, quod imminebat Romanis, periculo) *alma adorea risit*, (*alma victoriæ luce exsplenduit*,) eorum, quæ *Roma debeat Neronibus*, testis laudatur. *Adorea*: Plin. xviii, 3, *gloriam a farris honore adoream* appellabant; *adorea* scilicet, *ador* vel *far adoreum* (nos, *Dinkel*) post partam victoriam præmii loco militibus distribui solebat; unde *adorea* pro ipsa victoria ponitur. *Ut*, postquam; ab eo inde tempore, quo *Afer*, Hannibal: *dirus*, Livius quoque xxi, 4, ad Hannibalis vitia *inhumanam* ejus *crudelitatem* refert: cf. sup. ad iii, 6, 36. *Ceu flamma per tædas*, sc. furere solet, quod ad notam zeugmatis figuram ex *equitavit* eliciendum est. *Per Siculas equitavit undas*, per mare Siculum concitatissimo impetu ferri solet. *Eurus* jam *equitare*, ut Zephyrus apud Euripidem Phœnissas 220, ἱππεύειν, ad celerem ejus impetum designandum dicitur. Eadem de causa Zephyrus apud Catull. lxvi, 54 *Chloridis ales equus* vocatur, ubi vide not. Nec alio consilio Euro *equi Eoi* apud Virg. Æn. ii, 417, et Aquiloni *equi Thraces* apud Val. Flacc. i, 610, tribuuntur. Huc accedit, quod ἱππεύειν apud Græcos passim de omnibus, qui concitatiore impetu ruunt, dicitur: exempla ad h. l. dedit Cl. Mitsch. uti fere sup. iii, 1, 40, *equus* de quovis qui celeri cursu aufertur. Jam vero cum apud Græcos καθιππεύειν, καθιππάζεσθαι χώραν, de eo quoque hoste dici soleat (vide, quem Boettig. laudat, Wesseling. ad Diodor. Sic. T. i, p. 631) qui feroce impetu populabundus terram aliquam pervagatur, facile apparet, quam apte *equitare* Hannibali simul, ferociter per Italas urbes ruenti, accommodatum sit: et sic inf. Epod. 16, 12, et 17, 74, is, qui insolentius hosti insultat, equitis imagine adumbratur. *Post hoc*, [illegible] post hanc Claudii victoriam; [illegible] significanter de victoriis in prospero laborum, quos milites in bello sustinent, successu positis; *tumultu*,

Vinci dolentem crevit in Herculem:
Monstrumve submisere Colchi
Majus, Echioniæve Thebæ.
Merses profundo, pulchrior evenit:
Luctere, multa proruet integrum
Cum laude victorem, geretque
Prœlia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam superbos: occidit, occidit
Spes omnis et fortuna nostri
Nominis, Hasdrubale interemto.
Nil Claudiæ non perficient manus:
Quas et benigno numine Jupiter
Defendit, et curæ sagaces
Expediunt per acuta belli.

mus occiderat, nova monstra in Colchide et Bœotia edita sunt. Fabulam de *hydra Lernæa* tractat Ovid. Met. ix, 69 sqq.: cf. Apollodor. ii, 5, 2. Cum hydra Lernæa Romanos quoque comparat Pyrrhus apud Flor. i, 18. *Secto corpore*: hinc proverbiali locutione ἕκαστον τέμνειν dicuntur, quibus ex uno, quod vicerunt, malo plura et majora subnascuntur: vid. Torrent. ad h. l. *Vinci dolentem*; nam, ut satis constat, Iolai demum ope victa est ista hydra ab Hercule. *Crevit*, significante brevitate et elegantia pro, fuit, cum nova ei crevissent capita. *Monstrumve submisere Colchi Majus, Echioniæve Thebæ*, nec terra Colchica et Thebana e satis draconis dentibus majus monstrum emisit. Fabulam de dracone, quem Cadmus in Bœotia, postquam ille hujus socios aquatum ad fontem missos necaverat, interfecisse perhibetur, suaviter enarrat Ovid. Met. iii, 25 sqq. E dentibus hujus serpentis, quorum partem Minerva subito e cœlo allapsa Cadmum serere jusserat, viri armati, *sparti*, γηγενεῖς, vid. Heyn. ad Apollodor. p. 454 (quos apposite Horatius *monstra* appellat), prognati esse, sed mox, cum hostiliter statim invicem se petiissent, mutuis vulneribus, quinque tantum superstitibus, e quibus fuit Echion (unde *Echioniæ Thebæ*), periisse traduntur. Similia monstra terra Colchica *submisisse* fertur, et quidem per Jasonem, quem donatam sibi a Minerva alterum serpentis illius a Cadmo occisi dentium partem serere jusserat Æetes: vid. Apollon. Rhod. iii, 1175, et Ovid. Met. vii, 122 sqq. *Submisere*. *Submittere*, quod eleganter apud Lucret. i, 8, et alibi (uti apud Græcos ἀναπέμπειν) de floribus dicitur, quos terra sensim sensimque suursum mittit, apposite ad illos viros armatos, qui non subito e terra prosiluerint, sed, ut Ovidius l. c. narrat, sensim sensimque e humo succreverint, transtulit.

65—76. *Merses profundo, pulchrior evenit*: nota imago, qua quis, malis, quibus laborabat, feliciter superatis, comparatur cum eo qui e profundo mari, ad quod demersus fuerat, bona fortuna emergit: *pulchrior*, virtutis honore insignior. Horatium imitatus est Rutilius Itiner. i, 129, *Flevit successus Hannibal ipse suos. Quæ mergi nequeunt, nisu majore resurgunt, Exiliuntque imis altius icta vadis. Luctere, multa proruet integrum Cum laude victorem*. Finge tibi par gladiatorum, quorum alter, jam pæne victus, alterum jam pæne victorem et integris adhuc viribus, magna cum laude prosternit. *Prœlia conjugibus loquenda*, h. e. cæsorum maritorum conjugibus cum luctu memoranda. Minus bene huc advocant Ovid. Heroid. i, 29, et *conjugibus* de uxoribus eorum accipiunt, qui, cum victores e bello domum redierint, prœlia sua iis enarrent. *Superbos*, cum superbia, Romanos victos esse, referentes; ejusmodi nuntius post cladem Cannensem fuit Mago, Hamilcaris filius: vid. Liv. xxiii, 11. *Nostri nominis*, gentis nostræ. *Nil Claudiæ non perficient manus*, h. e. a C. Claudii Neronis gente speraro Roma potest omnia; per *manus Claudiæ* intelligit simul C. Claudii Neronis posteros. Itaque jam Hannibal, Nerones tales fore, qualem Drusus in bello contra Rhætos se præbuerat, vaticinatus esse fingitur, quo nihil sane in Drusi laudem

Cunctantem spatio longius annuo
Dulci distinet a domo,
Votis omnibusque et precibus vocat,
Curvo nec faciem litore demovet:
15 Sic desideriis icta fidelibus
Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navitæ:
20 Culpari metuit Fides:
Nullis polluitur casta domus stupris:

[illegible] affectu, *dolore, malis, furore*, cett. ictus dicitur. vid. N. Heins. ad Ovid. Trist. ii, 616, et Burm. Sec. ad Anthol. Lat. T. ii, p. 66. *Fidelibus*: retulit hoc epitheton poeta ad *desideriis*, quod ex vulgari ratione ad rerum referendum erat. *Quærit*, adesse cupit, reddi sibi optat: cf. sup. iii, 24, 32.

17—20. *Tutus bos etenim*, cett. nexus et sensus: nec mirum, patriam tanto tui reditu desiderio: nam sub tuo imperio redeunt in illam securitas, fertilitas, faustitas, opulentia, fides, castitas, conjugiorum sanctitas, et legum auctoritas. In eandem fere de Romanorum sub Augusti imperio felicitate sententiam jam ab aliis laudatus Vellei. ii, 89, *Nihil deinde optare a Diis Romanis, nihil Dii hominibus præstare possent,—quod non Augustus—populo Romano repræsentaverit. Finita bella civilia, servata externa, revocata pax, restituta vis legibus, judiciis auctoritas;—rediit cultus agris, sacris honos, securitas hominibus, certa cuique rerum suarum possessio; leges emendata utiliter, lata salubriter* cett. *Tutus bos rura perambulat*: pacis, quæ per Augustum nobis contigit, beneficio securo in pascuis boves circumvagantur, h. e. non amplius expositi sumus hostium incursionibus: parta nobis per Augustum est securitas: cf. Theocrit. xvi, 90 sqq. Minus bene alii de bove arationis opus perficiente cogitant; prior enim explicatio felicitati temporum, *in priscum aurum* fere sub Augusto *vetentium*, magis covenit. *Nutrit*, sc. per fecundas pluvias, secundum aeris temperiem, cett. *Faustitas*: inf. Carm. Sæc. v. 59, *beata pleno Copia cornu*. *Pacatum volitant per mare navitæ*, non amplius, ut olim, mare infestant piratæ; viget nunc mercatura: *volitant*, non cum Cl. Mitsch. ad lasciviam et audaciam nautarum trahendum, sed ad cursus, quem illi nunc tuti ab omnibus insidiis in mari facere possunt, celeritatem; hinc naves

Te multa prece, te prosequitur mero
Defuso pateris: et Laribus tuum
35 Miscet numen, uti Græcia Castoris
Et magni memor Herculis.
Longas o utinam, Dux bone, ferias
Præstes Hesperiæ;—dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
40 Quum Sol Oceano subest.

CARMEN VI.

AD APOLLINEM.

Dive, quem proles Niobea magnæ
Vindicem linguæ, Tityosque raptor

mos (Columell. v, 6.), et *populos* (inf. Epod. 2, 10), quibus adjungi præcipue solebant vites, *maritare*, dicitur. *Ad vina*, ad compotationem. *Et alteris Te mensis adhibet Deum: Te multa*, cett. sensus: et tibi, ut Deo Tutelari, cultum divinum præstat, dum inter precandum vina tibi libat, et, sicut Græci Dioscuros et Herculem, ita te patriis suis numinibus accenset. Scilicet Romani Augustum, cui, ut tradit Dio li, 19, jam U. C. DCCXXIV, a senatu tam publicæ quam privatæ libationes decretæ fuerant, ad exemplum Græcorum (qui vel bono Genio vel Jovi Salutifero, Διὶ Σωτῆρι, vid. Boettig. ad h. l. et Jacobs. ad Anthol. vol. i, p. 314, vel Herculi, vel aliis Diis Tutelaribus, pocula post cœnam miscere solebant), mensa secunda pariter ut Deum Tutelarem, dum *vinum inter preces pateris defundebant*, divino honore prosequebantur. *Mensis adhibere Deum*, ut apud Virg. Æn. v, 62, *Penates epulis adhibere*. *Te multa prece*: apposite in hanc ipsam rem Ovid. Fast. ii, 635 sqq. *Jamque ubi suadebit placidos nox ultima somnos, Parca precatura sumite vina manus: Et, Bene vos, Parcæ, bene te, Pater, Optime Cæsar, Dicite, suffuso per sacra verba mero. Mero Defuso pateris*: similiter sup. i, 31, 2, *lagoena ac patera fundere*, de libatione dicitur. *Laribus*, jam pro, Penatibus, diis patriis. *Uti Græcia* cett. uti Græcia Dioscuros et Herculem in virtutum, quas illi designarunt, memoriam inter Deos suos patrios refert.

37—40. *Longas o utinam, Dux bone, ferias Præstes Hesperiæ*, cett. utinam diu Romanis hac vitæ securitate atque tranquillitate sub faustis tui imperii, Auguste, auspiciis frui liceat! hæ sunt preces, quas mane et vespere fundimus. *Integro mane die*, mane enim dies adhuc est integer et solidus. *Sicci*, adhuc sobrii, cum nondum ora vino proluimus: inf. Sat. ii, 3, 281, *Libertinus erat, qui circum compita siccus Lautis mane senex manibus currebat* cett. *Uvidi*, vino madidi, βεβρεγμένοι. *Quum Sol Oceano subest*, nocturnis compotationibus.

CARMEN VI.

Carmini Saeculari, quod ludis saecularibus instantibus Augusti auctoritate canere jussus fuerat Horatius, suaviter hoc carmine præludit. Ostensurus nempe, se canendo illi gravioris argumenti carmini imparem plane esse, nisi divino Apollinis agitetur numine, hoc hymno præmisso dei illius favorem sibi conciliare studet. Ad hymnorum igitur morem et indolem versatur in celebrandis Apollinis laudibus, ab ea præcipue potentia, cui Achilles, Græcorum fortissimus, succumbere debuerit, petitis; ita quidem, ut ab hac ipsa Phœbi potentia fundati imperii Romani causam, adeoque hanc ipsam, qua nunc Romanis ludos saeculares celebrare liceat, fortunam repetat. Nisi enim Achilles, vult dicere, Apollinis sagittis confossus fuisset, totam ille gentem Trojanam exstirpaturus, nec Æneas, qui novum imperium in Italia conderet, superstes futurus fuisset. His Dei laudibus et de gente Romana meritis opportune ad ejus benevolentiam captandam expositis, precibusque, ut ille dexter atque propitius sibi Carmen Saeculare cantaturo adspirare velit, adjectis, ecce! poeta jam quati sua pectora divino numine sen-

Mutat terra vices: et decrescentia ripas
Flumina prætereunt:
5 Gratia cum Nymphis geminisque Sororibus audet
Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres, monet Annus, et almum
Quæ rapit Hora diem.
Frigora mitescunt Zephyris: Ver proterit Æstas,
10 Interitura, simul
Pomifer Auctumnus fruges effuderit: et mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant cœlestia lunæ;
Nos, ubi decidimus,
15 Quo pius Æneas, quo dives Tullus et Ancus,
Pulvis et umbra sumus.

cf. quoque de veris descriptione infra carmen duodecimum.

1—6. *Mutat terra vices*, pro vulgari, terra mutatur anni vicissitudine, h. e. terra, dum ver pro anni vicissitudine redit, formam hiemalem cum verna mutat. Sup. Carm. i, 4, 1, *Solvitur acris hiems grata vice veris. Decrescentia ripas Flumina prætereunt*: flumina, quæ nivibus liquefactis in tantam altitudinem excreverant, ut supra ripas effunderentur, jam decrescunt et intra justas, ut ante, ripas fluunt. Flumen intra alveum suum se continens *ripas præterire*, pro, ripas præterlabi, vel inter utramque ripam quiete labi, dicitur. *Gratia cum Nymphis*, cett. sup. c. l. v. 6, *Junctæque Nymphis Gratiæ decentes Alterno terram quatiunt pede. Nuda*: sup. iii, 19, 17, *Gratia, nudis juncta sororibus*, ubi vid. not..

7—12. *Immortalia ne speres, monet Annus*, cett. sensus: veris igitur reditus, sive nova anni vicissitudo, et Hora, quæ, quam tulit anni vicissitudinem, eandem celeriter aufert, de celeri vitæ cursu, adeoque de morte tua te ita monere debent, ut prudenter fruaris, quibus nunc tibi frui licet. *Immortalia ne speres*: Cl. Mitsch. inter alia comparat Incerti Ep. DCLV. in Anthol. Græc. T. iv, p. 256. *Hora*, Dea, cui anni vicissitudines moderandi partes datæ sunt. *Frigora mitescunt Zephyris*, cett. quatuor anni vicissitudines celeriter invicem se excipiunt; annus celeriter circumagitur, pro tenui, vitæ nostræ cursus est celerrimus; expendant tirones verborum ornatum. *Proterit*, trudit, pellit; *proterere aliquem* significanter dicitur is, cui cedere omnino alter debet. *Interitura simul*, cett. quæ ipsa quoque e terris statim excessura est, simulac auctumnus *fruges effuderit*, vel, ut inf. Epod. 2, 17, *dicitur, decorum mitibus pomis caput arvis extulerit*, pro vulgari, venerit, redierit: *effuderit*, sc. e cornu pleno, quod auctumno paritur ac Copiæ sup. i, 17, 16, et inf. Carm. Sæc. v. 60, tribuitur. *Bruma iners*, ubi et terra quiescit et opus rusticum frigit. Ovid. Pont. i, 2, 26, *Et quod iners hiems continuatur hiems*; hinc χεῖμα ἐνέργεια apud Bion. vi, 5. In sententiam hujus loci Boettig. laudat Senec. Epist. 24, sub fin. *In orbem nexa sunt universa. Fugiunt ac sequuntur.—Æstas in auctumnum desinit. Auctumno hiems instat, quæ vere compescitur. Omnia transeunt et revertuntur.*

13—16. *Damna tamen celeres*, cett. anni quidem tempora, quæ nunc interire videmus, exactis certis mensibus redeunt; at nos, ubi semel ad Orcum descendimus, nunquam in vitam restituimur. Simillime Catull. v, 5, *Soles occidere et redire possunt; Nobis, cum semel occidit brevis lux, Nox est perpetua una dormienda. Luna reparant*, celer mensium decursus restituit *damna cœlestia*, anni tempora, quæ secundum siderum in *cœlo* cursum decesserunt. *Ubi decidimus, Quo* cett. ubi semel delati sumus eo, quo cett. pro vulgari, ubi semel mortui sumus. *Pius Æneas, dives Tullus et Ancus*: inf. Epist. i, 6, 27, *Ire tamen restat, Numa quo devenit et Ancus*: scilicet ut ostendat, nullum omnino a fatali moriendi necessitate liberum esse, nomina quædam apud Romanos celebratissima ponit; uti fere sup. i, 28, 7, *Archytas* in hanc rem *Tantalum, Tithonum, Minos*, et *Pythagoram* laudat. *Tullus et Ancus* dicuntur *divites*, ut reges, quorum felicitas in divitiarum possessione simul poni solet.

CARMEN VIII.

AD CENSORINUM.

Donarem pateras grataque commodus,
Censorine, meis æra sodalibus:
Donarem tripodas, præmia fortium
Graiorum; neque tu pessima munerum
5 Ferres, divite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas,
Hic saxo, liquidis ille coloribus

nam rapiendam descenderit in Orcum, a Plutone ibi retentus esse traditur; sed fuerunt quoque haud dubie, quos Horatius secutus est, alii, qui Theseum non statim cum Pirithoo, sed serius ad illum ex Orco liberandum eo descendisse, et tum demum a Plutone ibi vinculis constrictum esse fingerent. Nam quod alii putant, cogitandum nunc de eo tempore esse, quo jam Theseus ab Hercule ex Orco reductus fuerit, id rei, de qua sermo est, parum accommodatum est. Poeta enim, nullum omnino ex Orco reduci posse, nunc probare vult.

CARMEN VIII.

Saturnalibus hoc carmen Censorino misisse Horatium vix dubites. Ad munera enim, quibus amici invicem se excipere solebant Saturnalibus, pertinebant quoque libri et carmina, quæ pauperes inprimis divitibus vel clientes patronis suis obtulisse constat: vid. Lucian. in Chronosolon. s. Legislat. Saturnal. c. 16, p. 398, T. iii: cf. Catull. xiv, 15, et ibi not. Sententia hujus carminis est fere hæc: equidem lubenter hodie pretiosissima et rarissima quæque donarem meis sodalibus, et tibi, Censorine, præcipue; sed ego talia non possideo, nec tu iis indiges. Carmina tantum, quibus delectaris, tibi donare possum, nec exiguum illa habent pretium; Ennii enim carminibus Scipioni Africano Majori multo luculentior quam marmoreis monumentis et victoriarum ab Hannibale reportatarum titulis parta est nobilitas; nec, nisi carminibus, res præclare gestæ ad posteritatem propagantur. Æternam suam gloriam Romulus quoque et Æacus, imo divinitatem suam Hercules, Dioscuri, et Bacchus poetarum debent carminibus. De pretio poetarum carminibus statuendo, cf. inprimis carm. sqq.; Pindar. Nem. viii, 16 sqq.; Theocrit. xvi, 29 sqq.; Ovid. Pont. iv, 8, 43 sqq.; Cic. pro Arch. c. 9 sqq. et passim. Quod ad *Censorinum*, ad quem hoc carmen scriptum est, attinet, haud dubie intelligendus est C. Marcius Censorinus, L. Marcii Censorini filius, U. C. DCCXLVI cum C. Asinio Gallo consul, qui potius, quam ejus pater, Horatii æqualis fuisse videtur; et hic est, quem *virum demerendis hominibus genitum* vocat Vell. ii, 102.

1—8. *Commodus meis sodalibus*, ut homo, qui in sodalium suorum gratiam lubenter ad ea, quæ sodalibus placent, se accommodat, se iis benevolum et officiosum præbet: inf. Epist. ii, 1, 227, *commodus ultro Accessus*; Epist. ad Pis. v. 257, *Commodus et patiens*. Sic ἄρμενος τοῖς φίλοις apud Græcos: vid. Mitsch. *Pateras, æra, tripodas*: cum Romani tum temporis rariorum et antiquiorum vasorum et artis operum essent appetentissimi, et in eorum possessione magnificentiæ partem ponerent, *pateræ* autem, *æra*, et *tripodas* disertis verbis *præmia fortium Graiorum* ab Horatio appellentur; non dubitari potest, quin ea ipsa, quæ olim in Græcorum ludis gymnicis victoribus data fuerunt, intelligenda sint: per *pateras* igitur intelligo capaciora pocula, vel phialas, quas ut victorum præmia sive βραβεῖα pertinuisse vel ex Homero disci potest, Iliad. xxiii, 270: cf. Pind. Ol. ix, 137; Nem. x, 81. Per *æra* lebetes: vid. Hom. lib. laud. v. 259. *Grata*, quod ejusmodi κειμήλια in maximis habebantur deliciis; per *tripodas* varia supellectilis et vasorum tribus pedibus innitentium genera: Homer. l. c. *Neque tu pessima Ferres*, neque tu ultima, sed optima et rarissima acciperes. *Divite me scilicet artium*, h. e. si mihi suppeterent artis opera, celeberrimorum nempe artificum pictæ tabulæ et statuæ: *artes* pro *artis operibus* passim, ut inf. Epist. i, 6, 17, Virg. Æn. v, 359. *Parrhasius*,

20 Laudes, quam Calabræ Pierides: neque,
Si chartæ sileant, quod bene feceris,
Mercedem tuleris. Quid foret Iliæ
Mavortisque puer, si taciturnitas
Obstaret meritis invida Romuli?
25 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
Virtus, et favor, et lingua potentium
Vatum divitibus consecrat insulis.
Dignum laude virum Musa vetat mori:
Cœlo Musa beat. Sic Jovis interest
30 Optatis epulis impiger Hercules:
Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis
Quassas eripiunt æquoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

maris [illegible] pendere debebant, a Livio [illegible] vocatur. Sic [illegible] septimum, qui [illegible] versus [illegible] manu importatus [illegible] videbatur, ab interpretibus vero recentioribus ut versus suspectus vel [illegible] vel astersco [illegible] locum suum occupare posse [illegible]. Imprimiam nempe vocem [illegible] lectorem ad [illegible] Carthaginensem quam Scipionis [illegible] Magnus [illegible] sermo est, [illegible] P. Scipionem Africanum Major [illegible] post [illegible] mortem [illegible] esse [illegible] debebat, [illegible] mutavi, tacite hujus audaciæ [illegible] me veniam apud æquos judices [illegible] paratum esse ratus. Vox [illegible] dabre delectat indocto cuidam [illegible], qui, cum rotionem vo[illegible] satis caperet, et duorum Scipionum res gestas simpliciter inter se permisceret, correctore sua hunc locum corrumpere non [illegible]. Qui [illegible] ab Africa, qui ab Africa perdomita honorifico Africani nomine ornatus redit, [illegible] Africa, hinc apud Liv. xxxviii, 53 dimitter Africa vocatur. Calabra Pierides, carmina Ennii, Rudinis in Calabria nati; ob id ipsum autem, quod ille tam egregius Scipionis laudum præco extitit, ejus statua juxta duas Scipionum statuas Romæ extra portam Capenam posita esse dicitur, Liv. lxxi, 50; hinc Ovid. Art. Am. iii, 409, *Ennius exstitit, Calabris in montibus ortus, Contiguus poni, Scipio magne, tibi.* *Si charta sileant*: Cic. pro Arch. Poet. c. 10, *Nisi Illas ilia extitisset, tumulus, qui corpus ejus* (Achillis) *contexerat, nomen etiam obruisset. Quod bene feceris, Mercedem tuleris*: imitatus est Horatius, ut observat Cl. Mitsch. Pindar. Ol. x, 160; Boettig. comparat Pindar. Nem. vii, 30.

22—27. *Quid foret Iliæ Mavortisque puer*, cett. Quæ, quæso, Romuli omnis gloria, nisi divinam ejus originem carminibus suis ab oblivione vindicasset Ennius? Ennium enim in Annalium suorum primo furta Martis cum Rhea Silvia, sive Ilia, Romuli et Remi matre, enarrasse, cum ex Ennii Fragm. Annal. L. i. p. 123, 124, edit. Hessel. tum ex loco Ovidii Trist. ii, 259, satis apparet. Horatio obversatum esse Pindarum Pyth. iii, 100, notavit Mitsch. *Ereptum Stygiis fluctibus Æacum*, cett., quod Æacus non solum *Stygiis fluctibus* (h. e. oblivioni vel morti, ut sup. iv, 2, 24, et iii, 3, 16,) ereptus est, sed etiam in campis Elysiis collocatus judicis honore ibi fruitur, id magnorum poetarum ingenio, favori, et eorum carminibus debet; breviter, per poetas quoque immortalitatem nactus est Æacus. Per *insulas divites* jam intellige *insulas* sive *sedes beatas*, *μακάων νῆσους*, sub terra, de quibus vid. Virg. Æn. vi, 638, et ibi Heyn.

28—34. *Dignum laude virum—Cœlo Musa beat*. Cl. Mitsch. comparat Aristotelis Pæan. v. 20 in Anthol. Græc. T. i, p. 111. *Sic Jovis interest Optatis epulis impiger Hercules*, hinc inter deos relatus est Hercules: de prisco loquendi genere, *deorum mensæ* vel *epulis adhiberi*, pro, inter deos ut deum versari, vid. sup. ad iii, 3, 11. *Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis*, cett. per poetarum carmina Dioscuri in cœlo lucent ut dii σωτῆρες, naufragis inprimis pericula avertentes; Theocrit.

Vivuntque commissi calores
Æoliæ fidibus puellæ.
Non sola comtos arsit adulteri
Crines, et aurum vestibus illitum
Mirata, regalesque cultus
Et comites, Helene Lacæna:
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus
Dicenda Musis prœlia: non ferox
Hector, vel acer Deiphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona

Nam in poetis non Homero soli locus est (ut de Græcis loquar), aut Archiloco, aut Sophocli, aut Pindaro, sed horum vel secundis, vel infra secundos. Cl. Mitsch. comparat Antip. xxiv, 6 sqq. Anthol. Græc. T. ii, p. 101. εἰ δ' ὕμνων σκᾶπτρον Ὅμηρος ἔχει, καὶ Ζεὺς τοὶ κρείσσων Ἐνοσίχθονος· ἀλλ' Ἐνοσίχθων τοῦ μὲν ἔρυ μείων, ἀθανάτων δ' ὕπατος. Καὶ ναετὴρ Κολοφῶνος ὑπεζεύκταιμεν Ὁμήρῳ. Ἀγεῖται δ' ἄλλων πλαθέος ὑμνοπόλων [ἡμιθέων in edit. Mitsch.]. *Magnus*: cf. sup. ad i, 6, 2. *Priores sedes*, primum locum, προεδρίαν. *Cea Camenæ*, Simonides: vid. ad ii, 1, 38. *Alcæi minaces*: respicit Alcæi carmina, iræ et acerbitatis in tyrannos, Myrsilum et Pittacum, a quibus e patria expulsus fuerat, plenissima: cf. sup. ad ii, 13, 27. *Stesichorique graves Camenæ*: magna enim ejus carminibus gravitas et dignitas, μεγαλοπρέπεια, tribuitur: vid. Quintil. Or. i, 10. *Spirat adhuc amor*, cett. in Sapphus carminibus adhuc fervent ejus amores, nec tempus exstinxit animi calores, quos illa cum lyra sua communicavit, h. e. ad lyram suam expressit, præclare pro vulgari. Sapphus carmina amatoria, ᾄσματα, vigent adhuc et in suo apud posteros manent pretio. *Vivuntque*, et semper ardent, nunquam exstinguuntur, egregie ad rem; eleganter enim non tantum ignes semper ardentes, sed carmina quoque semper durantia, *vivere* dicuntur: cf. sup. ad i, 32, 3. *Æoliæ puellæ*, non in casu secundo, sed tertio, pro, ab Æolia puella, (vid. sup. ii, 13, 24,) accipiendum.

13—24. De sententiarum nexu vid. argum. *Non sola comtos arsit*, cett. non dubitari potest, ait, quin præter Helenam plures feminæ formosi cujusdam et externo splendore conspicui juvenis amore captæ fuerint: cf. inf. Sat. i, 3, 107. *Arsit comtos crines adulteri*, formosum Paridem deperiit. *Comti Crines*. pars pulchritudinis pro omni pulchritudine; ad pulchritudinis, qua Paris insignis fuit, partem Homerus quoque Iliad. iii, 55, ejus *crines* refert: cf. sup. i, 15, 13. De locutione *ardere aliquem* (Virg. Ecl. ii. 1, *Corydon ardebat Alexin*), et *ardere aliquo* vel *aliqua*, pro, ardere ob aliquem vel aliquam, vid. sup. ad ii, 4, 7. *Aurum vestibus illitum*, exquisitius pro, vestes auro illitas, h. e. aureis filis vel bracteis discretas; *aurum vestibus illinere* vel *linere*, Græcis πάσσειν, βρέχειν, dicuntur, qui earum stamini subtemen aureum, fila aurea vel aureas bracteas intexunt: vid. Boettig. Expressius autem Horatius videtur Eurip. Troad. 991, Ὃν εἰσιδοῦσα βαρβάροις ἐσθήμασι Χρυσῷ τε λαμπρὸν ἐξεμαργώθης φρένας· cf. Iphig. Aul. 73, et Cycl. 180 sqq. *Regalesque cultus*, regium splendorem, opes Phrygias. *Et comites*: apposite ad rem Ovid. Heroid. xiii, 57—60, *Venerat, ut fama est, multo spectabilis auro, Quique suo Phrygias corpore ferret opes; Classe virisque potens, per quæ fera bella geruntur, Et sequitur regni pars quotacunque virum. Primusve*, nec primus; *ve* et *vel* post non, pro, nec, ut in vulgus notum. *Teucer*, frater Ajacis Telamonii (cf. sup. ad i, 7, 21), sagittandi inprimis arte inter Græcorum fortissimos excellens. Homer. Iliad. xiii, 313, ὃς ἄριστος Ἀχαιῶν τοξοσύνῃ. *Arcu Cydonio*, h. e. Cretico, a Cydone, nobili Cretæ urbe: cf. sup. ad i,

Judex honestum prætulit utili, et
Rejecit alto dona nocentium
Vultu, et per obstantes catervas
Explicuit sua victor arma.
Non possidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque leto flagitium timet,
Non ille pro caris amicis
Aut patria timidus perire.

CARMEN X.

AD LIGURINUM.

O CRUDELIS adhuc, et Veneris muneribus potens,
Insperata tuæ quum veniet pluma superbiæ,

ut in argumento monuimus, hoc anno consul fuit, post consulatum quoque consularem dignitatem tuiturum esse ait, quod is, qui post gestos honores in virtutis exercitio sibi constat, in eadem semper dignitate manet. *Honestum prætulit utili*: commode in hanc sententiam laudant Cic. Offic. iii, 4, *Qui autem omnia metiuntur emolumentis et commodis, neque ea volunt præponderari honestate, hi solent in deliberando honestum cum eo, quod utile putant, comparare: boni viri non solent. Etenim non modo pluris putare, quod utile videatur, quam quod honestum; sed hæc etiam inter se comparare et in his addubitare, turpissimum est. Per obstantes catervas Explicuit sua victor arma*: animus, qui virtute sua, tanquam clipeo, bene munitus, fortiter se opponit turpitudini, suaviter fortis militis, vi sibi viam per obstantes catervas facientis, more, omnia, quæ ejus virtutem impugnant, vincere dicitur.

45—52. *Non possidentem multa vocaveris Recte beatum*: cf. sup. ii, 2, 1 sqq. *Non ille timidus perire*, pro, ille non timet perire, h. e. volens lubensque mortem suscipit: sup. iii, 19, 2, *Codrus pro patria non timidus mori*.

CARMEN X.

Ligurinum, puerum mollem et delicatum, superbe et fastidiose nunc amatorem tractantem, de formæ sortisque, quæ eum maneat, mutatione et conditione cogitare, et proinde vanam illam, qua insolentar de forma sua se efferat, deponere jubet superbiam. Poetam Græcum, quem Horatius imitatus est, tam carminis argumentum, quam dictionis forma et elocutio satis luculenter produnt.

1—8. *O crudelis adhuc*, o tu, qui nunc quidem te durum et asperum mihi probes, insolenter amores meos rejicis; *et Veneris muneribus potens*, et corporis tui pulchritudine plurimum polles, sive, et pro corporis tui pulchritudine magnam in eos, qui tibi serviunt, exerces potentiam. *Insperata tuæ quum veniet pluma superbiæ*, cum præter opinionem læves genas tuas, quibus nunc superbis, lanugo inumbrabit: *pluma*, lanugo, χνοῦς, πτίλα; hinc Græci pueros lævibus genis adhuc nitentes vocabant ἀπτίλους, λείους, vid. Jacobs. in Animadv. ad Anthol. Græc. vol. ii, p. iii, p. 69, pueri autem molliores sive cinædi, quibus barba succrescere incipiebat, desserebantur ab amatoribus; hinc apud Martial. i, 32, 5, *teneri vultus lanugine sordere* dicuntur: cf. Catull. lxi, 136. *Tuæ superbiæ*, tibi superbo. *Quæ nunc humeris involitant comæ*; promissus enim crinis, *cervice*, ut Tibullus iii, 4, 27 loquitur, *fu-*

10 Cursitant mixtæ pueris puellæ:
Sordidum flammæ trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris, quibus advoceris
Gaudiis: Idus tibi sunt agendæ,
15 Qui dies mensem Veneris marinæ
Findit Aprilem;
Jure sollemnis mihi, sanctiorque
Pæne natali proprio, quod ex hac
Luce Mæcenas meus adfluentes
20 Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupavit,
Non tuæ sortis juvenem, puella
Dives et lasciva, tenetque grata
Compede vinctum.
25 Terret ambustus Phaethon avaras
Spes: et exemplum grave præbet ales

Albano natum: cf. inf. Sat. ii, 8, 16, et vid. Plin. xiv, 6. *Apium nectendis coronis*, elegantius pro, ad nectendas coronas; ceterum supra quoque ii, 7, 24, diem festum in felicem Pompeii reditum celebraturus, *coronas ex apio deproperari* jubet: cf. Theocrit. iii, 23, et sup. Carm. i, 36, 16. *Vis Multa*, magna copia. *Qua crines religata fulges*, explicant, qua coronata enitescis, nitidior et venustior appares, vel simpliciter, qua coronari soles: sed hederam accipere demum debebat Phyllis apud Horatium; malim igitur explicare pro, qua coronaberis apud me; et sic *fulges* est futurum ab antiquo verbo Lucretiano *fulgère*. *Ridet argento domus*, depromtis vasis argenteis domus resplendet; *ridere* dicuntur, quorum adspectus suaviter afficit. Notissimum est illud Virgilii (Ecl. vii, 55), *Omnia nunc rident*. Magis ad rem Catull. lxiv, 285, 5, *Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis, Queis permulsa domus jucundo risit odore*. Similiter *renidere* sup. ii, 18, 2, et sic γελᾶν apud Græcos: vid. Wesseling. Dissert. Herodot. p. 153. De splendido festarum epularum apparatu cf. Carm. laud. Catulli v. 44 sqq. *Ara castis vincta verbenis*, jam ad hostiam immolandam stat mihi ara verbenis coronata; intellige aram ex cespite constructam: sup. i, 19, 13, *Hic vivum mihi cespitem hic Verbenas, pueri, ponite*, ubi cf. not. Apposite Cl. Mitsch. comparat Juvenal. xii, 1, *Natali, Corvine, die mihi dulcior hæc lux, Qua festus promissa Deis animalia cespes Exspectat. Aceet immolato Spargier agno*, jam exspectat, ut immolati agni sanguine imbuatur. Similiter *agnus aram imbuere* dicitur apud Virg. Ecl. i, 8. *Huc et illuc Cursitent mixtæ pueris puellæ*: sic apud Virgil. Æn. i, 705, in splendido illo, quod Æneæ apparabat Dido, convivio, *Centum aliæ, totidemque pares ætate ministri, Qui dapibus mensas onerant et pocula ponunt. Flammæ trepidant*, flammæ tremulo motu agitantur (Virg. Ecl. viii, 105, *Adspice, corripuit tremulis altaria flammis*). *Rotantes sordidum fumum vertice*, ex ædis culmine nigrum ejaculantes; exquisite pro tenui, flammæ lucent et fumum sursus agunt: *rotantes*, circumagentes; sic apud Lucret. vi, 201, venti *flammam cavis fornacibus rotare* dicuntur.

14—20. *Idus tibi sunt agendæ, Qui dies*, cett. Idus Apriles scilicet una mecum tibi celebrandæ adsunt. Jam cum dies, qui per *Idus* designatur, inter cujusque mensis dies ferme sit medius, eleganter *Idus* mensem *findere*, h. e. dividere, dicuntur. Ipsa vox *Idus*, apud Macrob. Sat. i, 15, ab antiquo verbo *iduare* (quod Etrusca lingua *dividere* est) deducitur. *Veneris marinæ*; Venus enim ἀναδυομένη, cui sacer est Aprilis, hoc ipso mense e spuma maris et ex sanguine genitalium Cœli orta esse dicitur. *Quod ex hac Luce Mæcenas meus adfluentes Ordinat annos*, quod ab hoc die fautor meus ac patronus Mæcenas vitæ, quos sors benignior ei adfluere sinit, annos

Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
Hiberna nive turgidi.
5 Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, et Cecropiæ domus
Æternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
10 Custodes ovium carmina fistula,
Delectantque Deum, cui pecus et nigri
Colles Arcadiæ placent.

[illegible] quasi prima [illegible] munera. Ne [illegible] autem [illegible] vitæ fructum [illegible] et [illegible] negotiorum [illegible] et [illegible] de vita, dum [illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Immunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras et studium lucri;
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem:
Dulce est desipere in loco.

CARMEN XIII.

AD LYCEN.

Audivere, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. Fis anus, et tamen

et hinc inf. Epist. i, 15, 19, *Vinum cum spe divite in venas et animum manare* dicitur. *Amara curarum*, Græce, τὰ πικρὰ τῶν μεριμνῶν, pro, amaras curas. *Non ego meditor*, facete pro, non mihi est animus: nos, *ich bin nicht Willens, ich habe gar nicht Lust*. *Immunem*, nihil muneris afferentem, nihil ad compotationem conferentem. *Te tinguere meis poculis*, te vino meo madefacere, irrigere, τέγγειν, pro vulgari, excipere. *Plena dives ut in domo*, quasi apud me, sicuti in beatiorum domo aliqua, magna rerum omnium vinique sit abundantia.

25—28. *Verum pone moras et studium lucri*; sed posito, cui in commodum tuum intentus es, studio, noli morari: vid. argum. Prætermissis, quas plures ad h. l. effutire sustinuerunt, nugis et argutiis, eorum tantum breviter attingam sententias, qui *studium lucri*, quod Horatius Virgilio tribuit, explicatione emollire studuerunt. Sunt igitur, qui *lucri studium*, ad doctos Virgilii labores, sive ad ejus carmina, quibus multum lucri fecerit, referant. Sed qui ex lucri studio Virgilium in scribendis versibus desudasse sibi persuadent, næ illi poetas veteres nostræ ætatis poetis mercenariis æquiparant! Alii, ut Cl. Boettigerus et Mitscherlichius, Horatium monere voluisse Virgilium arbitrantur, ne ex *lucri* forte *studio* antea computet, quanti constitura sit hæc compotatio; vel, ne diu expendat, uter in hac collatione aliquid lucelli faciat; sed sic Horatius Virgilium, quem ditissimum fuisse constat (vid. Vit. Virg. in edit. Heynii vi, p. clx), ut hominem sordidissimum notasset. Alii aliter. Equidem per *lucri studium* diligentiorem, quam Virgilius in rebus suis gerendis collocabat, operam et curas designari existimo, præcipue cum ejusmodi diligentia in sensu honestiore semper cum lucro aliquo conjuncta sit; ita ut jam *pone studium lucri* nihil aliud sit quam quod sup. iii, 8, 20 Horatius ad Mæcenatem scribit, *linque severa*; vel quod scribit inf. Epist. i, 5, 30, ad Torquatum, quem ad cœnandum apud se invitat, *rebus omissis*; erat Torquatus juris consultus, quem Horatius apud se cœnandi causa clientibus deesse et perinde *lucri studium* deponere jubet. Quis enim verborum proprietatem urgeat in iis, quæ familiares per jocum invicem sibi exprobrant? *Memor nigrorum ignium*, rogi, h. e. mortis. Sic *ignes atros* de rogis quos cæsis struit Æneas, dixit Virg. Æn. xi, 185, *Huc corpora quisque suorum More tulere patrum; subjectisque ignibus atris Conditur in tenebras altum caligine cœlum*. *Misce stultitiam consiliis brevem*, positis nonnunquam studiis gravioribus hilaritati indulge, s. studiorum severitatem hilaritate nonnunquam tempera; aperte igitur hæc sententia respondet τῷ *lucri studium ponere*. *Desipere*, liberius et licentius Genio suo indulgere, ut *furere* sup. ii, 7, 28, et μανῆναι apud Anacreontem xiii, 12. *In loco*, h. e. in tempore, ἐν καιρῷ, ut apud Terent. Adelph. ii, 4, 8, *pecuniam in loco negligere*: inf. Epist. i, 7, 57, *Et properare loco* (justo tempore), *et cessare, et quærere, et uti*.

CARMEN XIII.

Quemadmodum Horatius sup. i, 25 Lydiam, et iii, 15 Chlorin, ita in hoc carmine *Lycen*, ut vetulam, et turpiter adhuc juveniles amores sectantem, tanquam in tabula depictam, omnium ex-

Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus? Quid habes illius, illius,
Quæ spirabat Amores,
20 Quæ me surpuerat mihi,
Felix post Cinaram notaque et artium
Gratarum facies? Sed Cinaræ breves
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem
25 Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere fervidi,
Multo non sine risu,
Dilapsam in cineres facem.

lare studes. In sententiam Cl. Mitsch. comparat Ep. Lucian. vi, 1 sqq. Anthol. Græc. T. iii, p. 22. Ejusdem argumenti Ep. Antiphili ex membranis primum protulit Amiciss. Jacobs. in Animadv. ad Anthol. Græc. vol. ii, p. ii, p. 412. *Coæ purpuræ*, vestes Coæ purpura tinctæ. Erant autem vestes Coæ tenuitate sua præcipue in puellarum cultu spectabiles; hinc Tibullus ii, 3, 53, de Nemesi, quam luxuria fluere cupit, *Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit, auratas disposuitque vias.* Dictæ sunt *Coæ*, quod *Cos* vel *Coos*, maris Ægæi insula, bombycum, e quorum tenuissima lanugine illæ conficiebantur, mater fuit: vid. Plin. xi, 23, § 27, vi, 27, § 20, et ibi Harduin. *Clari lapides*, uniones, margaritæ: cf. sup. ad iii, 24, 48. *Tempora, quæ semel Notis condita fastis Inclusit volucris Dies*, h. e. tempora, quæ semel, postquam volucri dierum cursu præterierunt, ut transacta in fastis notata et memoriæ prodita sunt; ornate pro vulgari, juvenilem ætatem semel transactam. *Fastis*, tabulis, in quibus cujusque anni dies adeoque præteriti quoque dies consignati sunt: dicuntur *noti*, quia ob vulgarem ad dies vitæ inde cognoscendos usum cuique satis noti erant.

17—21. *Quo fugit Venus?* cett. cum Horatio contendit Cl. Mitsch. Rufin. Ep. xxxvii, 1, T. iii, p. 107, Ποῦ σοι κεῖνα, Μέλισσα, τὰ χρύσεα καὶ περιοπτα Τῆς πολυθρυλλήτου κάλλεα φαντασίης; cett. *Venus*, amabilis gratia. *Color*, scilicet roseus: cf. sup. Carm. iv, 10, 4. *Decens quo motus?* intellige corporis gestus, quibus multum decoris et gratiæ inest. Ejusmodi in corporis motu et incessu decentiam et εὐπρέπειαν Sulpiciæ tribuit Tibull. iv, 2, 8, *Illam, quidquid agit, quoquo vestigia movit, Componit furtim subsequiturque decor. Quid habes illius, illius* cett. sensus: quid reliquum tibi est venustissimæ illius speciei, quæ cuique, qui in ejus conspectum venerat, amorem statim inspirabat; quæ meum quoque mihi eripuerat animum; et quæ, si a Cinara discesseris, præclara, nobilis, et omnibus, quæ placent in puellis et deleniunt, instructa et ornata fuit? *Spirabat Amores*, pro vulgari, ad amorem pelliciebat; suavissima nempe imagine Lyces forma amores, qui in juvenum pectora descenderunt, exspirasse et emisisse fingitur. Sic fere πνέειν et προσπνέειν Ἔρωτας apud Græcos: vid. Mitsch. *Quæ me surpuerat mihi*: Catull. li, 5, *miseros quod omnes Eripit sensus mihi*: similia ex poetis Græcis adduxit Cl. Mitsch. Horatium imitatus est auctor Ep. cclxvi, lib. iii, Anthol. Latin. Burmann. T. i, p. 687, *Ne mihi surripuit contraria flamma sororum, Pulchra Theis oculis, ore nigella Melas. Artium gratarum*: variæ sunt illæ artes et lenociniorum genera, quibus puellæ gratiam quandam formæ suæ conciliare student; ipsa earum *praestantia*, sup. i, 19, 7, *grata* esse et *urere* dicitur. *Cinaram*: vid. sup. iv, 1, 4. *Parem Cornicis vetulæ temporibus*, æquævam grandævæ, s. *annosæ* (ut sup. iii, 17, 13, *cornix* dicitur) cornici. Martialis quoque x, 67, 5, de vetula, *Jam cornicibus omnibus superstes*. Similiter observante Mitschelichio, Agath. vii, 1, Anthol. Græc. T. iv, p. 5, plane γραῦν τρικόρωνον dixit. Plura in hanc rem vid. apud Rittershusium ad Oppian. Cyneg. ii, 292, et Rhunken Epist. Critic. p. 113. *Possent ut visere*, pro, viserent: *fervidi*, qui juvenili ardore adhuc fervent et amore æstuant; sic suaviter opponuntur vetulæ, quæ fervere desiit. *Dilapsam in cineres facem*, apta imagine pro, Lycen e puella olim fervida et formosa mutatam nunc in frigidam et deformem vetulam: Cl.

Quid Marte posses. Milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Breunosque veloces, et arces
Alpibus impositas tremendis,
Dejecit acer plus vice simplici.
Major Neronum mox grave prœlium
Commisit, immanesque Rhætos
Auspiciis pepulit secundis;
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberæ
Quantis fatigaret ruinis:
Indomitas prope qualis undas
Exercet Auster, Pleiadum choro
Scindente nubes, impiger hostium
Vexare turmas, et frementem
Mittere equum medios per ignes.

oras, maxime principum: o princeps, cujus potentiam omnes per totum terrarum orbem suspiciunt! Similiter fere Cicero Catilin. iv, 10 de Pompeio, *Anteponatur omnibus Pompeius, cujus res gestæ atque virtutes iisdem, quibus solis cursus, regionibus ac terminis continentur. Quem legis expertes Latinæ Vindelici didicere nuper:* quantus ille esset in bello, id experti sunt nuper Vindelici, nondum antea a victore Romano leges sibi præscribi passi. *Didicere*, plane ut *sensere* sup. iv, 4, 25 de Druso: *diu lateque victrices catervæ—sensere, quid—posset.*

9—13. *Milite nam tuo:* Drusi igitur laudem cum egregii exercitus, quem ei Augustus commiserat, laude communicat. *Genaunos, Breunos:* pro Rhætis et Vindelicis ponit duos populos, tam regionis, quam incolebant, vicinitate, quam armorum societate cum illis conjunctos: vide de iis Mannerti German. p. 669. *Implacidum genus*, litotes, pro populo in bello sævissimo; Genauni enim, ut tradit Strabo iv, p. 142, non tantum mares quosque inter captivos trucidasse, sed ne potioris sexus fœtui quidem, quem matres in utero gestare eorum vates prædixerant, pepercisse dicuntur. *Breunosque veloces;* velocitas enim, qua præstant montani, multum in bello militibus campestribus et statariis negotii facessere solet. *Arces Alpibus impositas tremendis*, castella Alpium jugis horrendæ magnitudinis imposita: *dejecit*, h. e. deturbavit; opposite tam de montium incolis, quam de castellis in montium jugis exstructis. *Plus vice simplici*, h. e. gravi ultionis genere; in plurimis nempe pugnis illatas ab illis injurias gravi vice, h. e. justa et merita pœna, ultus est Tiberius: de voce *vice* (cui respondet fere, quod Francogalli dicunt, *revanche*), cf. sup. i, 28, 32.

14—24. *Major Neronum*, Tiberius: mox, vid. argum. ad hujus libri carmen quartum. *Rhætos*, sc. cum Vindelicis et ceteris qui fœdere illis juncti fuerunt. *Auspiciis secundis*, Augusto *deos suos*, ut v. 33 dicitur, *præbente;* sub felici Augusti imperio. *Spectandus*, περιβλεπτος, non sine admiratione contemplandus, admirandus. *Devota morti pectora liberæ Quantis fatigaret ruinis:* quantis cladibus conficeret populos liberam mortem servitio præferentes, h. e. pertinaci consilio ad mortem usque pugnantes. *Devota pectora:* morti enim pro libertate suscipiendæ ita se devovere solebant Germani et populi Celtici, ut, se vitam potius pro libertate deposituros, quam se hosti dedituros esse, sacramentum darent. *Indomitas prope qualis undas Exercet Auster, Pleiadum choro Scindente nubes:* ruens in hostes eosque reprimens, uti Auster sub Pleiadum ortu in mare procellosum ruens et assurgentes fluctus reprimere solet: *exercet*, agitat, retundit, comprimit. *Pleiadum choro: Pleiades*, septem Atlantis filiæ, inter stellas relatæ, cum in humeris Tauri ita inter se junctæ apparerent, ut chori fere speciem referrent, ab earum positu et inter se junctione *chorus* appellatæ sunt. *Scindente nubes*, per scissas nubes prodeunte, h. e. oriente. Incidit

Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque, et Indus, te profugus Scythes
Miratur, o tutela præsens
Italiæ dominæque Romæ:
Te, fontium qui celat origines,
Nilusque, et Ister, te rapidus Tigris,
Te belluosus, qui remotis
Obstrepit, Oceanus, Britannis:
Te non paventis funera Galliæ,
Duræque tellus audit Iberiæ:
Te cæde gaudentes Sygambri
Compositis venerantur armis.

p. 1142. *Vacuam aulam*; Augusto enim, Alexandream ingredienti, Antonius et Cleopatra aulam, e qua in Mausoleum confugerant, vacuefecerant. *Lustro tertio*; nam cum bellum cum Antonio et Cleopatra U. C. DCCXXIV (vid. Dio li, 19), cum Vindelicis vero et Rhætis U. C. DCCXXXIX, finitum sit, interjectum tempus tria lustra sive quindecim annorum numerum efficit. Ceterum cum *quo die* recte, ut puto, explicari possit, "ab eo inde tempore, quo," non opus est cum interpretibus statuere, Horatium, eodem die, quo olim Alexandrea capta sit, bellum cum Vindelicis quoque confectum esse, designare voluisse; præcipue cum res præclare et feliciter ab Augusto gestæ, quas in versibus sequentibus enumerat poeta, pariter ad illud quindecim annorum intervallum referendæ sint. *Optatum decus*, splendorem ex omnium votis tibi paratum. *Peractis Imperiis arrogavit*, pristinis rebus præclare sub tuo imperio peractis adjecit.

41—52. *Te Cantaber non ante domabilis*: sup. ii, 6, 2, *Cantabrum indoctum juga ferre nostra*; ubi cf. not. *Medusque*: cf. sup. iii, 5, 9, et ibi argum. *Indus*: cf. sup. i, 12, 56. *Scythes*: cf. sup. ii, 9, 23, et iii, 8, 23. *Profugus*: cf. sup. i, 35, 9. *Tutela præsens*, pro Deo Romani imperii tutelari, qui præsentia sua numen suum declarat, ut sup. iii, 5, 2, *Divus præsens*, ubi vid. not. *Dominæ Romæ*: cui, ut dominæ, orbis terrarum paret. Similiter *Roma*, inf. Epist. i, 7, 44, vocatur *regia*. *Te, fontium qui celat origines*. Jam remotissimas devictorum ab Augusto populorum terras per fluvios, eas alluentes, solemni poetarum more designat; per *Nilum* quidem Ægyptum, per *Istrum* Daciam, per *Tigrim* Armeniam. *Fontium qui celat origines*. Nili fontes, quos veteres ignorasse constat, unde Horatius *Nilus fontium origines celare*, Tibull. i, 7, 26; *caput suum occulere*, Ovid. Amor. iii, 6, 40, *patriam tantæ aquæ celare sit ausus*, Ovid. Met. ii, 255; Lucan. x, 189; Plin. v, 9), nostræ demum ætatis hominibus, ut investigatos detegerent, contigit; vid. Boettig. *Rapidus Tigris*, hic Armeniæ fluvius, a cursu ejus rapidissimo cum *sagittæ* velocitate comparato, ipsum nomen suum *Tigris*, quo Medi sagittam insigniverint, accepisse traditur: vid. Plin. vi, 27, Varr. l. l. iv, 20. Respicere autem Horatius videtur annum U. C. DCCXXXIV, quo rex Tigranes Armeniæ ab Augusto datus est: vid. Dio liv, 9. *Belluosus*, belluis sive balænis scatens, μεγακήτης· vid. Plin. ix, 5. *De victis Britannis*, vid. sup. iii, 5, 3. *Gallia non paventis funera*: de forti Gallorum, mortem haud in bellis expavescentium, animo, cf. Cæs. Bel. Gal. vi, 14; Lucan. i, 460 sqq.; Ælian. V. H. xii, 23. *Audit*, tibi dicto audiens est, tibi paret. *Sygambri*: cf. sup. iv, 2, 36. *Compositis armis*, bello, armis depositis et repositis, composito, pro tenui, victi.

Derepta Parthorum superbis
Postibus et vacuum duellis
Janum Quirinum clusit, et ordinem
10 Rectum evaganti fræna Licentiæ
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artes;
Per quas Latinum nomen et Italæ
Crevere vires, famaque et imperî
15 Porrecta majestas ad ortum
Solis ab Hesperio cubili.
Custode rerum Cæsare, non furor
Civilis aut vis exiget otium,

haud alto mari committenda, tribuitur. Propert. iii, 7, 3, *Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor? Non sunt apta meæ grandia vela rati.* Ovid. Trist. ii, 329, *Non ideo debet pelago se credere, si qua Audet in exiguo ludere cymba lacu. Tyrrhenum*, pro mari quovis.

4—16. *Tua, Cæsar, ætas*, cett. Observa poetæ artem, qua lectorem in mediam rem abripit. Non ait enim, "ab Apolline igitur a re temere incepta deterritus, felicitatem potius per Augusti victorias nobis partam canam," sed eam statim canit. *Tua ætas*, ætas quæ sub tuo imperio nobis contigit, h. e. pax per te nobis data. *Fruges uberes*, ubertatem: sup. iv, 5, 18, *Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas. Signa nostro restituit Jovi, Derepta Parthorum superbis Postibus.* De signis Romanorum militaribus a Parthis receptis, vid. sup. in argum. ad iii, 5. Mentionem autem nunc facit horum signorum, quod non solum eorum recuperatio ad Augusti res gloriosissimas referebatur, et certatim poetarum carminibus tum temporis celebrabatur, vid. Cerd. ad Virg. Æn. vii, 607; sed etiam quod in illorum recuperatione, h. e. in victis Parthis, Romano nomini infestissimis, vel maxime nitebatur pacis, de qua sermo est, securitas. *Derepta*: cf. inf. Epist. i, 18, 56, ubi Augustus *signa templorum* Parthorum *refixisse* dicitur. *Nostro Jovi*: Marti quidem ultori Augustus recuperata a Parthis signa consecrasse traditur, vid. Dio liv, 8; sed cum poeta in universum nunc indicare vellet, signa illa populo Romano restituta esse, posuit deum sub cujus peculiari tutela custodiri putabatur Romanum imperium; pro vulgari igitur *nobis* multo gravius dixit *nostro Jovi*. *Postibus*, sc. templorum: sup. iii, 5, 18, in oratione Reguli, *Signa ego Punicis Adfixa delubris, et arma Militibus sine cæde, dixit, Derepta vidi. Superbis*, magnifice ornatis: Virg. Æn. ii, 504, *Barbarico postes auro spoliisque superbi. Vacuum duellis. Duellum* antique pro, bellum; *clusit* pro, clausit: in antiquarum enim rerum commemoratione studiose poetæ et alii scriptores antiquas verborum formas sectari solent. De *templo Jani* ut locus classicus apud Liv. i, 19: unde *Janus* dictus sit *Quirinus*, disci potuit ex Macrob. i, 9, *In sacris quoque invenimus Janum Quirinum, quasi bellorum potentem ab hasta, quam Sabini curim vocant.* Ceterum cum *templum Jani* ter, ut Suetonius testatur Aug. Vit. c. 22, sub Augusto clausum fuerit, primum quidem U. C. DCCXXV, post victoriam Actiacam, vid. Dio li, 20, secundum DCCXXX, post bellum Cantabricum, vid. Dio liii, 26, tertium, ut probatum vivit Masson. in Templ. Jan. Reser. p. 208, U. C. DCCXXXIV; recte interpretes hoc carmen ad annum, quo tertium Jani templum clausum fuit, referunt. Jam vero cum totum hoc carmen in describenda redactæ pacis felicitate versetur; summa illa de templo Jani clauso lætitia occasionem huic scribendo carmini dedisse videtur. *Vacuum duellis*, quod Jano clauso vacuum bello fuit respublica. *Evaganti fræna Licentiæ Injecit*, sic sup. iii, 24, 29, *indomitam refrænare Licentiam; emovit culpas*, recidenda curavit flagitia, exstirpavit. Similiter sup. iv, 5, 22, *Mos et lex maculosum edomuit nefas. Veteres artes*, veterem disciplinam, de qua Livius in Proœmio, *Ceterum aut me amor negotii suscepti fallit, aut nulla unquam respublica nec major nec sanctior nec bonis exemplis ditior fuit. Majestas*, gloria et amplitudo; *ab Hesperio cubili*, ab Oceano, ubi sol conditur, sive, ut prisca sibi fingebat antiquitas, cubitum it h. e. a solis occasu. Comparant Tibull. ii, 5, 57, *Roma tuum*

EPODON LIBER.

CARMEN I.

AD MÆCENATEM.

Ibis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire, Mæcenas, tuo?
Quid nos? quibus, te, vita, si superstite,
Jucunda, si contra, gravis?

CARMEN I.

Cum ad ea, in quibus veræ amicitiæ fides spectaretur, referri quoque soleret promtus paratusque vel in remotissimas terras amicum comitandi animus (cf. sup. ii, 6, et ibi not.); ejusmodi occasionem, qua Mæcenati fidem suam in amicitia probaret, cupide amplexus est Horatius. Mæcenati nempe jam id agenti, ut, Augustum in bello contra Antonium et Cleopatram secuturus, Brundusium, quo se natores et equestris dignitatis viri evocati fuerant (vid. Dio l, 11), se conferret; poeat, se, quamvis probe gnarum exiguam fore, quam præsentia sua ei in bellum proficiscenti præstare possit, operam, tamen, cum nullibi sine eo jucundam vitam agere possit, et suus de eo metus multo minor in ejus comitatu futurus sit, forti animo per omnes terras ad ultimum earum usque terminum illum secuturum esse, mollissimo animi sensu declarat. In quo quidem capto consilio ne forte lucri studio ductus esse videatur, *αὐτάρκειαν* suam laudando, et se ab omni divitiarum colligendarum studio alienissimum esse profitendo, integerrimæ amicitiæ laudem sibi vindicat. Ceterum si verum est, quod Massonus in Vita Horatii evincere studuit. Mæcenatem anno DCCXXII, quo pugna ad Actium commissa est, urbi præfectum fuisse, illum a perficiendo, quod primum ceperat, consilio deinde retentum esse statuendum est. De inscriptione hujus libri *Epodôn*, sive ab Horatio sive a Grammatico aliquo profecta, unde illa petita fuerit, et quo sensu accipienda sit, non amplius ambigi potest. Scilicet Iamborum inventor, Archilochus, ejusmodi quoque Iamborum genus invenisse dicitur (vid. Plutarch. de Music. p. 1141), quos *ἐπῳδοὺς* appellaret, quia in illis, ut Diomedes p. 482 (edit. Putsch.) ait, *versuum partes* (h. e. versus breviores) *legitimis et integris versibus ἐπᾴδουσι*, h. e. accinuntur, vel, ut Hephæstion de Metr. p. 70, edit. Pauw. docet, *ὅταν μεγάλῳ στίχῳ περιττόν τι ἐπιφέρηται*. Jam vero cum ipse Horatius Archilochi se imitatorem profiteatur (Epist. i, 19, 23, *Parios ego primus Iambos Ostendi Latio, numeros animosque secutus Archilochi, non res et agentia verba Lycamben*), hic liber Epodôn autem ejus juvenilia inprimis et maledicentiora carmina contineat; profecto eorum sententia, qui ipsum illa ad Archilochi exemplum latiore sensu Epodôn inscriptione tam insignivisse, quam publicasse, existimant, magnam veritatis speciem præ se ferre videtur: confer omnino, quæ docte de hujus libri inscriptione disputavit Cl. Boettigerus.

1—4. *Ibis Liburnis inter alta navium*, cett. sensus: ergone certum est, te, amicissime Mæcenas, commune cum Augusto in pugna navali periculum subire paratum, naves Liburnas conscensurum et inter formidabilem hostium classem

25 Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur mea:
Pecusve Calabris ante sidus fervidum
Lucana mutet pascua;
Nec ut superni villa candens Tusculi
30 Circæa tangat mœnia.
Satis superque me benignitas tua
Ditavit: haud paravero,
Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,
Discinctus aut perdam ut nepos.

CARMEN II.

Beatus ille, qui procul negotiis,
Ut prisca gens mortaliam,

tione pro, *Non ut plures juvenci aratris meis illigati nitantur*, h. e. luctentur, vires in terra per aratrum proscindenda intendant, pro tenui, arent. Pro *meis*, quod plur. editt. exhibent, cum Bentleio dedi, *mea*, quod postulat fere orationis concinnitas. *Pecusve Calabris ante sidus fervidum Lucana mutet pascua*; in egregiis enim Calabriæ et Lucaniæ pascuis numerosos beatiores Romani greges et armenta alere solebant, ita quidem, ut ea ante ortum Sirii circa mensem ferme Junium e Calabria, vehementiori solis æstui exposita (unde *Calabria* sup. i, 31, 5, *æstuosa* dicitur), in saltuosam et frigidiorem Lucaniæ regionem agerent, et sic pascua Calabra cum Lucanis mutarent: cf. inf. Epist. i, 8, 6. *Nec ut villa candens*, nec ut villa mea Sabina, ex candente marmore, ut villæ ditiorum, exstructa; *tangat*, tam longe extendatur et porrigatur, ut attingat. *Circæa mœnia Tusculi*, h. e. Tusculum (nunc *Frascati*), cujus conditor Circes filius, Telegonus, fuisse traditur: cf. sup. ad iii, 29, 8. *Superni*, super jugo, ubi illud situm fuit, prominentis: nisi quis pro *superni* cum Bentleio, *supini* legere malit; similiter certe, sup. iii, 4, 23, *Tibur supinum* vocatur.

31—34. *Satis superque me benignitas tua Ditavit*. Sabinum enim suum Mæcenatis liberalitati acceptum referebat Horatius; hinc ille sup. ii, 18, 12, *nec largiora flagito, satis beatus unicis Sabinis*. *Avarus ut Chremes*, non Chremetem Terentianum, sed senem illum avarum, qui apud Menandrum in *Thesauro* aurum in monumento quodam defodisse fingitur, intelligendum esse, jam Boettigerus ad h. l. monuit. *Ut nepos discinctus*, ut homo negligens et prodigus, qualis fuit *Nomentanus* in Sermonibus describitur: *discinctus*, proprie de eo, qui male cinctus laxa tunica incedit, quod desidiosum et mollioris fere vitæ signum fuit; hinc *discincti* dicti sunt homines negligentes et parum rerum suarum curiosi: *nepos*, belluo, rem familiarem per luxum et libidinem perdens atque dilapidans; haud dubie inde, quod, qui ab avis educantur, vel mollissimo avorum suorum amore fruuntur, haud raro blanda eorum indulgentia corrumpuntur. Sed Festus sub voce *nepos*: *luxuriosæ vitæ homines nepotes appellantur, quod non magis his rei suæ familiaris cura est, quam iis quibus pater avusque vivunt*.

CARMEN II.

Homines divitiarum colligendarum cupiditate præpediri, quo minus felicioris vitæ jucunditatibus perfruantur, Alphii, fœneratoris cujusdam, exemplo proposito, declarat. Alphium enim, curarum et vitæ suæ molestioris pertæsum, ita de vitæ rusticæ, cui se consecraturus erat, felicitate et jucunditate in hoc carmine loquentem inducit, ut illum omni fœnore nunc plane solutum reliquam vitam in agris transacturum fuisse putasses. Verum enim vero bonus Alphius quoque, qui divitiarum colligendarum cupiditate se transversum agi pateretur, homo fuit.

Paterna rura bubus exercet suis,
Solutus omni fœnore;
5 Neque excitatur classico miles truci,
Neque horret iratum mare;
Forumque vitat, et superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
10 Atlas maritat populos,
Inutilesque falce ramos amputans
Feliciores inserit;
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantes greges;
15 Aut pressa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oves;
Vel, quum decorum mitibus pomis caput
Auctumnus arvis extulit,

Nam postquam dulcissimam illam voluptatem, quæ in agris, vel ex vitium et arborum cultu, vel ex pascentium gregum adspectu, vel ex melle condendo, vel ex ovibus tondendis, vel ex pomis uvisque carpendis, vel ex suavi, quo quis sub arboris umbra ad salientem fontem prostratus fruitur, otio, vel ex venatione, vel ex aucupio cett. percipi possit, ante oculos posuit; postquam domesticam, qua rusticus cum casta sua conjuge vivere solet, felicitatem suavissime descripsit, hominisque agrestis frugalitatem, longe ditiorum opulentiæ præferendam, praeclare laudavit; ne multa! postquam Alphius feliciorem, quæ in agris vivitur, vitam luculentis coloribus adumbratam animo suo repræsentavit; ecce! qui modo futurus erat rusticus, ad quæstum ex fœnore faciendum redit! Egregie plane vitæ rusticæ felicitatem in hoc carmine descriptam esse, nemo adhuc negavit; sed qui eam ab homine tam sordido, qualis Alphius fuit, commendatam nollent, fuere plures. Hinc quatuor ultimos hujus carminis versus seriore demum ætate ab Horatio adjectos esse nonnullis statuere placuit. Sed ii omnes, ut nihil dicam, jam versu quarto haud obscure vitæ suæ conditionem designasse Alphium, consilium, cur fœneratorem inprimis vitæ rusticæ nunc laudatorem fecerit poeta, parum perspexisse videntur. Scilicet ut vim illam, qua insatiabilis divitiarum cupiditas pervertere sæpe hominum mentes, et honestissima ex iis pellere soleat consilia, non verbis tantum et sententiis, quod sæpissime Horatio fecit alias, sed etiam vivo quasi exemplo quodam manifestam redderet, aptus, quem intuendum omnibus proponeret, visus ei est dives quidam fœnerator Alphius. Is igitur in hoc carmine partes agit hominis, qui, postquam meliora laudavit probavitque, deteriora sequitur. Vix enim Alphius vitæ rusticæ felicitatis laudes decantaverat, cum statim ad pristinum fœnoris exercendi studium rediret. Sublata autem in hoc carmine Alphii persona, tota hujus carminis gravitas tollitur. Fœneratoris *Alphii* mentionem quoque facit Columell. i, 7, 2. Cum nobilissima, quam hoc carmen continet, vitæ rusticæ descriptione, cf. inf. Sat. ii, 6, 59 sqq. Virg. Geo. ii. 458, et alios ibi a Cerda et Heyno laudatos.

1—8. *Negotiis*, in quæstu faciendo versantibus, et proinde variis curis animum districtum tenentibus. *Rura exercet*, elegantius pro, arat; sic *solum exercere premo sub vomere* apud Virg. Geo. ii, 356. *Solutus omni fœnore*, liber ab omni rei fœnebris studio. *Neque excitatur classico miles truci*, cett. qui neque miles e somno ad pugnam excitatur, neque mercator naufragii periculum expavescit, neque rebus forensibus operam dat, neque molesta illa, quibus potentiorum gratiam et favorem sibi colligat, obit officia. *Excitatur classico miles*, classica enim noctu quoque, subito ab hostibus facto impetu, ad milites e somno excitandos canebantur; qua quidem re passim militiæ curæ et molestiæ designari solent: Tibull. i, 1, 4, *Martia*

Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
20 Certantem et uvam purpuræ,
Qua muneretur te, Priape, et te, pater
Silvane, tutor finium.
Libet jacere, modo sub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine.
25 Labuntur altis interim ripis aquæ,
Queruntur in silvis aves,
Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At quum Tonantis annus hibernus Jovis
30 Imbres nivesque comparat,
Aut trudit acres hinc et hinc multa cane
Apros in obstantes plagas;

cui somnos classica pulsa fugent. Truci, refer ad terribilem classici sonum, quo milites ex somno exterrentur. *Superba limina*, intellige magnifica et splendida atria, quæ clientes salutatum venientes terebant. Cl. Mitsch. explicat *superba*, ubi superbe clientes tractentur, comparato loco Columellæ Præf. i, 7 sqq. ubi inter alia dicitur, *neque enim roganti, quid agatur intus, respondere servi dignantur*. Ceterum hunc locum Claudianus quoque in rusticæ vitæ descriptione imitatus est lii, v. 7, 8, *Non freta mercator tremuit, non classica miles, Non rauci lites pertulit ille fori*.

9—14. Molestis iliis, vel ad quæstum, vel ad gloriæ et honorum studium, spectantibus negotiis, opponit ea quæ miram in agris voluptatem creant. Ut eo magis autem appareat, quanta illorum sit copia et varietas, non ordinem quendam in iis recensendis servat, sed ea tantum, quæ sponte animo offeruntur, delibat. *Ergo*, is igitur, *aut adulta vitium propagine Altas maritat populos*, aut vites novellas (*Senkreben*) annectit populis; vites enim non *ulmis* tantum (vid. sup. ad ii, 15, 4), sed etiam *populis* adjungi solebant: vid. Plin. xiv, 1. *Adulta vitium propagine* suaviter de novellis vitibus, usque eo adultis, vel tantum roboris nactis, ut in arbusta transponi possent, quod fiebat anno tertio: vid. Plin. xvii, 23, et Columell. de Arbor. vii. *Maritat*: vid. sup. ad iv, 5, 30. *Inutilesque falce amputans Feliciores inserit*, et opus insitionis peragit (nos, *er pfropft und veredelt Bäume*); quod fit, si arborum truncis, unde rami *inutiles* (h. e. steriles, et ex ignobili stirpe procreati), resecti sunt, generosiores et fœcundiores inseruntur. Columell. v, 11, *Tria genera porro insitionum antiqui tradiderunt: unum, quo resecta et fissa arbor resectos surculos accipit*. Ovid. Rem. Am. 195, *Venerit insitio, fac ramum ramus adoptet*: cf. Virg. Geo. ii, 74 sqq. *Feliciores*, intellige surculos (*Pfropfreise*) e nobiliore stirpe prognatos; hinc *arbores felices*, in quibus melioris notæ poma nascuntur (*veredelte Obstbäume*), Liv. v, 24, *nulla felix arbor, nihil frugiferum in agris relictum*: cf. Claud. x, 66. *Reducta*, sc. in *sinum*, h. e. curva, ut sup. i, 17, 17, Virg. Æn. vii, 703. *Mugientium*: resonans enim in vastis agris boum mugitus ad ea, quæ rerum agrestium amantes delectant, referri solet. Virg. Geo. ii, 470, *Mugitusque boum, mollesque sub arbore somni Non desunt*.

15—22. *Aut pressa puris mella condit amphoris*: Columell. ix, 15, 3, *Ubi liquatum mel in subjectum defluxit alveum, transfertur in vasa fictilia. Infirmus*, natura enim sua imbecilles sunt oves; hinc illæ apud Ovidium quoque, Ib. 44, *infirmum pecus* audiunt, *Quum decorum mitibus pomis caput Auctumnus arvis extulit*, suavi imagine pro vulgari, tempore auctumni: *decorum*, exquisite pro, *pulchre* vel *rite redimitum*, ut sup. iii, 14, 7, *decoræ Supplice vitta Virginum matres. Auctumnus* vero, uti Bacchus fere, coronam e ramis pomiferis contextam capite gestare fingitur: vid. Boettig. *Insitiva*, ipsius manu inserta (*selbst gepfropfte*). *Priape*; Priapo enim, ut hortorum deo, pomorum primitiæ offerebantur: cf. Catull. xx, 6—8. *Silvane, tutor finium*: cf. sup. iii, 29, 23.

23—28. *In tenaci gramine*, in terra gramineo; *tenax*, epitheton ornans, ad naturam graminis, quod tenaciter terræ adhæret, nec facile inde cum radice evelli

Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas apparet;
Non me Lucrina juverint conchylia,
Magisve rhombus, aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare;
Non Afra avis descendat in ventrem meum,
Non attagen Ionicus
Jucundior, quam lecta de pinguissimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, et gravi
Malvæ salubres corpori,
Vel agna festis cæsa Terminalibus,
Vel hædus ereptus lupo.
Has inter epulas ut juvat pastas oves
Videre properantes domum!

multa exercitatione paratur; sic apud Liv. lxiv, 34, *corpus pernicissimum*, et xxviii, 20, *corpora multa exercitatione pernicia*. Horatium imitatus est Statius Silv. v, 1, 122 sqq. *Velut Appula conjux Agricolæ parci, vel sole infecta Sabino, Quæ videt emeriti jam prospectantibus astris Tempus adesse viri, propere mensasque torosque Instruit, exspectatque sonum redeuntis aratri. Sacrum et vetustis exstruat—Lassi sub adventum viri*, scilicet ut *aquam calidam*, qua *fessus* maritus lavetur, *comparet*, ut Tibull. i, 10, 42 disertius in re simillima loquitur: *sacrum*, sc. *Laribus*; *vetustis* pro, aridis. *Pecus lætum*, luxurians saliensque ob bonam corporis habitudinem. *Distenta siccet ubera*, ornatius pro tenui, mulgeat: *horna vina*, hornotina, hoc ipso demum anno nata, adeoque fere adhuc mustum. *Promens dulci dolio*, mustum scilicet servabatur primum in *cupa* sive *dolio* capaciore, unde illud, quando defæcatum fuerat, in amphoras, testas, vel cados *defundebatur*; vinum igitur *ex dolio haustum*, vel *doliare*, bibere solebant tenuiores vel pauperiores, *defusum* vero et in apothecis vinariis reconditum beatiores: vid. Boettig. et quem Ernesti in Clav. Cic. s. v. *dolium* laudat Abram. ad Cic. Philipp. ii, 27. *Dulci*, in quibus dulce vinum sive mustum conditum est: *conchylia Lucrina*, e lacu Lucrino petita, quæ ceteris ostreis a lautiorum epularum æstimatoribus præferri solebant: cf. inf. Sat. ii, 4, 32, et Macrob. ii, 11. *Rhombus*, (*Schollenfisch*, *Bütte*), passim inter melioris notæ pisces laudatur: cf. inf. Sat. i, 2, 116, Columell. viii, 17, 9. *Scari*: vide, quos de hoc nobiliore pisce laudat Jacobs. in Animadv. ad Anthol. Græc. vol. iii, pars i, p. 89. *Si quos Eois intonata fluctibus Hiems ad hoc vertat mare*; si forte tempestas, magno cum tumultu in mari Eoo exorta, eorum inde quosdam ad mare vicinum dispulerit: *Afra avis*, gallina Numidica, guttata, (*Perlhuhn*) vid. Schneid. ad Columell. viii, 2, 3. *Attagen Ionicus*, (*rothes gehaubtes Haselhuhn*,) est ille adhuc regionum Asiaticarum inprimis indigena: *herba lapathi*, (*Sauerampfer*) a verbo λαπάζειν, h. e. inanire, sc. alvum; hinc inf. Sat. ii, 4, 29, *si dura morabitur alvus—pellent obstantia conchæ, Et lapathi brevis herba*. *Prata amantis*, pratensis, in pratis præcipue et locis udis atque palustribus nascentis; Plin. xx, 21. *Malvæ salubres corpori gravi*, h. e. alvum adstrictiorem levantes; hinc sup. i, 31, 16, dicuntur *leves*; Mart. x, 48, 7, *Exoneraturas ventrem mihi villica malvas Attulit, et varias, quas habet hortus, opes*. *Terminalibus*: celebrabantur *Terminalia* a. d. vii Col. Mart. vide de iis Ovid. Fast. ii, 639 sqq. *Cæsa agna* Ovid. l. l. v. 655, *Spargitur et cæsa communi Terminus agna*. *Hædus ereptus lupo*: vel quod ejusmodi hædus, jam lupi dentibus læsus, mactari omnino debet; vel quod ea, quæ bona fortuna nobis servata et reddita sunt, studiosius in usum et fructum convertimus.

61—70. *Has inter epulas*, cett. Jam dulcissimam illam voluptatem, qua vespertino tempore post peractos diei labores rusticus perfunditur, breviter adumbrat. Concipit nempe animo fœnerator jucundissimum illum sensum, quo rusticus inter

Edit cicutis allium nocentius.
O dura messorum ilia!
Quid hoc veneni sævit in præcordiis?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit? an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut Argonautas præter omnes candidum
Medea mirata est ducem,
Ignota tauris illigaturum juga,
Perunxit hoc Jasonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam siderum insedit vapor
Siticulosæ Apuliæ:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarsit æstuosius.

nocentius sumat. *Olim*, jam de tempore futuro. *Edit* (ad antiquam subjunctivi formam, *edim, is, it*), pro, edat. *Cicutis*: de *cicuta* (cujus succus est genus quoddam veneni, quod apud Athenienses damnati, ut Socrates, sumere cogebantur), vid. Plin. xxv. 13, s. 95. *O dura messorum ilia*, sc. quæ perferre valent vim istam allii pestiferam! messoribus ejusmodi moretum, ex allio et aliis contusis herbis confectum, rustica mulier Thestylis parat apud Virg. Ecl. ii, 10, *Thestylis et rapido fessis messoribus æstu Allia serpyllumque, herbas contundit olentes.*

5—14. *Quid hoc veneni*, quale dixerim ego illud veneni esse, quod cett. *Viperinus cruor*, qui vim præsentissimi veneni habere putabatur; hinc sup. i, 8, 10, proverbiali locutione, *vitare aliquid sanguine viperino cautius*. *Incoctus*, coquunt enim et incoquunt herbas venenatas veneficæ; sic *cocta gramina* apud Propert. ii, 4, 8, et Medea apud Ovid. Met. viii, 265, *Seminaque floresque et succos incoquit acres. Me fefellit?* mihi fraudi fuit? *Canidia*, cujus scelera inf. in carmine quinto et decimo septimo insectatur; *tractavit*, miscuit. *Malas*, venenatas; *malus*, ut Græcorum κακὸς, sæpe de rebus noxiis et veneno infectis; vid. Drakenb. ad Sil. Ital. viii, 500, et Burmann. ad Petron. c. lviii. *Ut Argonautas præter omnes candidum Medea*, cett. sensus: allio sive allii succis Medea, postquam præ ceteris Argonautis ducis eorum pulchritudine capta fuit, Jasonem, ut igneum spiritum taurorum, quos jugo, quod illi nondum experti erant, alligare debebat, perferre posset, inunxisse credibile est. *Ignota tauris illigaturum juga*, pro vulgari, tauros illigaturum ignotis jugis; plane ut sup. Epod. 1, 25, *Non ut juvencis illigata pluribus Aratra nitantur mea*: cf. de hac re, quos laudant Interpretes, Pindar. Pyth. iv, [illegible] Apollon. Rhod. iii, 1041; et Val. Flac. vii, 463. *Candidum*, pulchrum, formosum, ut sæpe. *Mirata est*, amore ejus, postquam cum admiratione ejus formam contemplata fuerat, capta fuit: cf. sup. i, 4, 19, iv, 9, 15. *Hoc delibutis ulta donis pellicem*: allii quoque succis Medea dona illa nuptialia (pallam et coronam), quibus pellicem (*Creusam* sive *Glaucen*, novam Jasonis conjugem) ulcisceretur, delibuisse videtur; qua re peracta illa curru alatis serpentibus uncto aufugit. Habebant nempe venena illa, quibus dona nuptialia inunxisse Medea dicitur, hanc vim, ut Creusam cum tota ejus domo comburerent. Res ex Eurip. Med. satis nota: cf. Hygin. Fab. xxv, et Apollodor. ii, 28; cf. inf. Epod. 5, 63. *Fugit*, Athenas nempe: vid. Apollodor. i, 9, 28. *Serpente alite*, h. e. alato, ut sup. iv, 11, 26, *Pegasus ales*.

15—18. *Nec tantus unquam siderum insedit vapor*, cett. nec tanto unquam solis æstu sub Sirii ortu arida illa terra Apulia (cf. iii, 30, 11,) exusta est, nec tanto æstu fortis olim Hercules per vestem a Deianira acceptam correptus est, quanto ego nunc per pestiferum, quod sumsi, corripior allium! *Siderum vapor*, æstus, qui sævit sub ortu Sirii. *Munus*, vestis, Nemi

Ut ora vertat huc et huc euntium
10 Liberrima indignatio?
" Sectus flagellis hic Triumviralibus,
Præconis ad fastidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit;
15 Sedilibusque magnus in primis eques,
Othone contemto, sedet.
Quid attinet tot ora navium gravi
Rostrata duci pondere
Contra latrones atque servilem manum,
20 Hoc hoc tribuno militum?"

apud Catull. xxv, 10, *inusta flagella*, ubi cf. not. inf. Epist. i, 16, 47, *loris non ureris, aio*. *Funibus Ibericis*, ex sparto, quod in Iberia s. Hispania nascebatur, tortis: vid. Plin. xix, 1, s. 2, et cf. ad Catull. lxiv, 227. *Crura*, sc. peruste. *Dura compede*, nequiores præcipue servi tam in ergastulis, quam in opere foras faciendo, compedes gestare solebant.

5—10. *Licet superbus ambules pecunia*, licet superbo tuo incessu te divitem esse ostentes. *Superbus*, tam ad *pecuniam*, qua quis superbit, quam ad *ambules* referendum: *ambulare*, ut Sat. i, 2, 25, *Malthinus tunicis demissis ambulat*, de iis, qui incessu dignitatem quandam affectant. *Fortuna non mutat genus*, manes tamen semper servilis conditionis homo. *Viam Sacram*, hanc viam enim frequentare inprimis solebat hominum otiosorum turba: cf. inf. Sat. i, 9, 1. *Te metiente*: suaviter jam *viam metiri*, ut paulo ante *ambulare*, dicitur is qui, se non vulgarem hominem esse ostensurus, incessu dignitatem suam prodere studet; incedit autem ejusmodi homo vanus ita, ut gressus ad *mensuram quandam* dirigere videatur. Pro vulgari lectione, *bis ter ulnarum*, cum Bentleio, *bis trium ulnarum*, latinitate id postulante, dedi: vid. Bentl. Toga laxa autem, vel, ut Ovidius Rem. Amor. 680 loquitur, *toga laxo sinu conspicienda*, ab hominibus mollibus, luxuriosis, et divitibus, tanquam opulentiæ insigne, gestabatur. Hinc apud Ciceronem in Catil. ii, 10, homines molliores *velis, non togis amicti* dicuntur. *Ut ora vertat huc et huc euntium Liberrima indignatio?* ut in via Sacra te hinc illinc transeuntes, converso ad te ore, liberrime indignationem suam prodant? Sequentem orationem, *Sectus flagellis* cett. apte et graviter poeta vanum nostrum hominem in via Sacra transeuntibus suggerit.

11—16. *Flagellis Triumviralibus*: de triumviris capitalibus, qui suppliciis a damnatis sumendis præerant, vid. Lipsium ad Tacit. Annal. v, 9, et Cort. ad Sallust. Catil. 55. Eosdem de pœnis servilibus jus dixisse docet Pignor. de Servis p. 13. *Præconis ad fastidium*: scilicet, quo gravior pœna olim ab isto homine sumta fuerat, eo majori illa fastidio et molestiæ fuit præconi, qui tam pœnæ causam, quam magnum plagarum numerum publice pronunciare debuerat. *Arat*, possidet, nihil amplius, ut sup. iii, 16, 26. *Fundi Falerni*, in Campania, ubi ob regionis cum amœnitatem tum fertilitatem latifundia sua habebant Romanorum ditissimi. *Mannis*, cf. sup. iii, 27, 7, equi Gallici (*Zelter*), parvi quidem, sed velocitate suâ nobiles, quibus beatiores inprimis ad celeriora in villas facienda itinera usi sunt. Lucret. iii, 1076, *Currit agens mannos in villam hic præcipitanter*. *Appiam terit*, per viam Appiam vehitur; hæc via enim celberrima ducebat in Campaniam et Brundusium. *Sedilibusque magnus in primis eques, Othone contemto, sedet*, et in spectaculis, elusa et susque deque habita lege Roscia, tanquam magnus eques primum sedilia occupat. Lege enim theatralis, quam L. Roscius Otho U. C. DCLXXXVII tulit, sancitum fuit, ne quis in quatuordecim gradibus sive cuneis orchestræ, in qua senatores sedebant, proximis, sederet, nisi qui eques et equestri censu esset. Sed iste homo, quamvis ut tribunus militum equestri dignitate gaudebat, hactenus tamen legem Othonis contemnebat, h. e. eludebat, quod ex mente Othonis plebs et servilis conditionis homines, qualis iste fuit, ab equitibus secerni debebant.

17—20. *Quid attinet*, cett. sensus: quid expedit tanto apparatu classem instruere, ut latrones et servos vincamus, si servi apud nos ad tribuni militum honores evehuntur? *Ora navium gravi pondere*

CARMEN V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

At, o Deorum quidquid in cœlo regit
Terras et humanum genus!
Quid iste fert tumultus? aut quid omnium
Vultus in unum me truces?
5 Per liberos te, si vocata partubus
Lucina veris adfuit,

rostrata, h. e. rostra navium gravi æris pondere munita. *Latrones atque servilem manum.* Pompeii nempe exercitus, contra quem debellandum Octavianus U. C. DCCXVIII profectus est, maximam partem tum ex piratis et servis undique collectis constabat: vid. Dio xlviii, 20; Flor. iv, 8: cf. inf. ix, 9, 10.

CARMEN V.

Ad probrosa illa carmina, quibus vetularum amores petulanter Horatius insectatus est, pertinet inprimis hoc, quod in asili Canidiæ libidine diffamanda versatur. E multis, quos insolenter olim tractasse videtur Canidia, amatoribus, unus tantum, ut poeta narrat, ei relictus fuerat, ridiculus scilicet quidam senex *Varus*, et hic ipse alia simul scorta sectans. Ab his igitur cum ejus animum non avertere posset formæ, quam ætas abstulerat, lenocinio, ad artem magicam, qua ei vim faceret, confugere debebat libidine furens Canidia. Hinc, sive ista a superstitiosa plebe vere pro venefica habita, sive, quæ hoc nomine differretur, digna poetæ visa fuerit, nefanda, quæ furiosa anus ad libidinosi senis animum sibi uni devinciendum perpetraverit, enarrantur in hoc carmine scelera. In quibus cum unum præcipue atrocitate superaret cetera omnia, horrendum nempe illud consilium, quo ista ex pueri ingenui, fame enecti, medulla et jecore efficacissimum philtrum conficere instituerit; hujus totius rei scenam in hoc carmine repræsentat, et Canidiam sacra magica cum tribus aliis administris, Sagana, Veia, et Folia, adorantem inducit; adest puer, et cum malum sibi a Canidia parari ex truci ejus in se defixo vultu animadvertit, eam, ut sibi parcat, per omnes deos rogat et obsecrat, sed frustra! Canidia miserum puerum, prætexta ei derepta, denudat, sacra magica apparat, et varia, quæ iis adhiberi solebant, accendi jubet. Sagana domum lustrat, et Veia scrobem effodit, quo puer, ad mentum usque ita infossus, ut appositas dapes videre quidem, nec tamen eas attingere posset, in philtri miscendi usum fame pereat. Nec deest huic sacrorum magicorum administrationi Folia, famosa pariter tum temporis venefica. Mox Canidia horrendo carmine rerum magicarum numina, Noctem et Hecaten, appellat, easque, ut Varum sibi adducant, precatur. Quo non veniente indignatur illa de vano incantationis suæ eventu, et efficaciorem istam ex pueri jecore et medulla comparandam potionem minatur. Puer interim, nulla sui miseratione veneficas tangi sentiens, diras veneficis istis imprecatur, quas ipse poeta Canidiæ in hoc carmine imprecaturus erat.

1—10. Puer mala, quæ sibi imminent, expavescens, in hæc verba erumpit: *At, o deorum quidquid in cœlo regit Terras et humanum genus!* h. e. at, per deos immortales, quid sibi vult hic tumultuosus apparatus? *quidquid deorum*, nota elegantia, pro, omnes dii: Liv. iii, 25, *et quidquid deorum est*; idem ii, 35, *quidquid patrum*, pro, omnes patres. Plura vid. apud Drakenb. ad Liv. T. iv, p. 675. *Tumultus*; videbat enim in rebus magicis apparandis huc et illuc discurrere veneficas. *Aut quid*, sc. sibi volunt. *In unum*, sc. conversi; abrupta oratio egregie ad pueri perturbationem exprimendam adornata est. *Per liberos*: bene pueri animum doloris, quem parentes (cf. v. 101) de ejus interitu suscepturi sint, subit cogitatio; itaque obtestatur Canidiam per maternum ejus, si vere mater sit, animum, ut parentum causa sui misereat. *Si vocata Lucina*: cf. sup. ad iii, 22, 3. *Partubus veris*, vere parienti, h. e. nisi forte eos aliis matribus per malas

Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Jovem,
Quid ut noverca me intueris, aut uti
10 Petita ferro bellua?
Ut hæc tremente questus ore constitit
Insignibus raptis puer,
Impube corpus, quale posset impia
Mollire Thracum pectora;
15 Canidia, brevibus implicata viperis
Crines et incomtum caput,
Jubet sepulcris caprificos erutas,
Jubet cupressus funebres,
Et uncta turpis ova ranæ sanguine,
20 Plumamque nocturnæ strigis,
Herbasque, quas Iolcos atque Iberia
Mittit, venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta jejunæ canis,
Flammis aduri Colchicis.

fraudes subduxeris; inter ipsas preces igitur puer notat Canidiæ scelera, quod ad totius carminis consilium referendum est. *Per hoc inane purpuræ decus*, per hanc togam prætextam, ingenuitatis meæ insigne, vanum illud, si me non tutum præstare potest a tua violentia; *inane*, quia nulla prætextæ ratione habita vim parabat Canidia: de *prætexta*, ut insigni, quod pueros ingenuos contra injuriam et violentiam muniret, laudant Quinctil. Decl. cccxl extr. *Ego tobis allego etiam ipsum sacrum prætextarum, quo sacerdotes velantur, quo magistratus, quo infirmitatem pueritiæ sacrum facimus ac venerabilem.* Scelus autem Canidiæ eo, quod ejus furor ne ingenuo quidem puero pepercerit, mirum in modum augeri, quilibet ipse sentit. *Aut uti petita ferro bellua?* vel ut sæva bestia eum, a quo petita est, intueri solet, torvis nempe et minacibus oculis.

11—24. *Ut hæc tremente questus ore*, cett. sensus et orationis nexus: postquam puer, hæc ore tremente questus, prætexta ei derepta, ut corpus impube et nudum (per appositionem pro, impubi corpore), cujus adspectus vel impia Thracum pectora flectere posset, constitit; tum Canidia cett. *Brevibus implicata viperis Crines et incomtum caput*, Furiarum more anguineo capillo redimita; hinc venefica Erichto, ad sacra magica se accingens, apud Lucan. vi, 654, *Discolor et vario Furialis cultus amictu Induitur, vultusque aperitur crine remoto, Et coma vipereis substringitur horrida mitris. Incomtum*: sic Tisiphone apud Tibull. i, 3, 69, *Tisiphoneque impexa comas pro crinibus angues. Caprificos erutas sepulcris*; ad infaustas enim et infelices arbores, quarum ligna in sacris magicis accendi solebant, pertinebat *caprificus* in sepulcris nata: cf. Propert. iv, 5, 74. *Cupressus funebres*, quia *cupressus* in tumulis poni solebat; hinc sup. ii, 1, 5, dicitur, *invisa*. *Uncta*, polluta, contaminata, ut sup. ii, 1, 5, *arma cruore uncta*, inf. Sat. ii, 2, 68, *neque, sicut simplex Nævius, unctam Convivis præbebit aquam*; et sic *unctæ manus* Sat. ii, 4, 78. *Turpis ranæ*, rubetæ, quæ, quia sanguine venenato, ut vipera, turgere putabatur, sacris magicis inserviit: vid. Propert. iii, 6, 27. *Nocturnæ strigis*, ex noctuarum genere, ob flebilem inprimis vocem, quam nocte e culminibus et in bustis edit, inauspicatæ; de ejus, uti *bubonis*, in sacris magicis usu vid. Ovid. Fast. vi, 139 sqq. Senec. Med. 731 sqq. *Iolcos*, urbs Thessaliæ, ut omnis Thessalia, venenorum feracissima: Tibull. ii, 4, 56. *Iberia*, Ponti regio, Colchis vicina; intelliguntur igitur venenatæ herbæ, qualibus Medea usa sit: cf. Virg. Ecl. viii, 95. *Colchicis*, magicis, quales additis lignis infelicibus accenderit Medea Colchica.

25—28. *Expedita*, succincta: inf. Sat.

Priusque cœlum sidet inferius mari,
80 Tellure porrecta super,
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub hæc puer, jam non, ut ante, mollibus
Lenire verbis impias;
85 Sed dubius, unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces:
Venena magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
90 Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire jussus exspiravero,
Nocturnus occurram Furor,
Petamque vultus umbra curvis unguibus,
Quæ vis Deorum est Manium;

crimis ad me recurres, nec te semel mihi advocatum alia saga iterum a me avocare carmine suo valebit. *Multa fleturum,— multa*, pro, multum; sic plane *multa lacrimans*, apud Ennium in Fragment. p. 124 edit. Hessel. quod exstat apud Cicer. de Divinat. i, 20. *Fleturum*, doliturum: inf. Sat. ii, 1, 46, *Qui me commórit—Flebit et insignis tota cantabitur urbe. Marsis vocibus*, pro quibusque carminibus magicis. *Marsi* ut serpentium venenatorum domitores præcipue celebrantur: vid. Aul. Gell. xvi, 11, hinc Virg. vii, 758, *Marsis quæsit a montibus herbæ*, ubi vid. Cerd.: cf. Nic. Heins. ad Ovid. Art. Am. ii, 102, inf. xvii, v. 29 *Marsa nænia* pariter de carmine magico. *Majus parabo*, cett. multo fortius et potentius philtrum tibi parabo, et tibi, quamvis invito et reluctanti, infundam. *Priusque cœlum sidet*, cett. Et prius totus rerum naturæ ordo invertetur et confundetur, quam fieri poterit hoc, ut non tanta, quanta nunc hoc bitumen, amoris mei flamma corripiaris. *Bitumen*: de *bituminis* in re magica usu cf. Virg. Ecl. viii, 82. *Atris*, refer ad atrum fumum, quem bituminis flamma volvit rotatque.

83—102. *Sub hæc puer*, dum hæc Canidia peragebat, et puer nihil spei sibi relictum esse intelligebat. *Lenire*, sc. tentavit, aggressus est, vel simpliciter pro, lenibat. *Unde rumperet silentium*, quibus verbis justam de inaudita veneficarum in se crudelitate iram palam faceret. *Preces Thyesteas*, exsecrationes, qualibus Thyestes fratrem suum Atreum insectatus est. *Venena magnum fas nefasque, non valent Convertere humanam vicem*: sensus: veneficæ quidem incantationibus suis sanctissima quæque polluere et fanda nefandis permiscere valent, sed eandem non valent sortem et pœnam, quæ earum scelera manet, immutare et a se avertere. *Fas nefasque convertere*: similiter fas apud Virg. Geo. i, 505, *Quippe ubi fas versum atque nefas. Humanam vicem*, sortem hominum sceleribus destinatam; ἀμοιβὴν, ἀντίποινον· cf. sup. i, 28, 33. *Diris vos agam*, malis exsecrationibus, quibus pœna a vestris sceleribus expetatur, vos urgebo et persequar; *agere*, pro, urgere, persequi, ut carm. sq. v. 7. *Nocturnus occurram Furor*, tempore nocturno vobis vexandis et terrendis adero. Uti *Furiæ* scelestos homines, ita puer veneficas persequi vult; sed, ut puer, non *Furiarum*, sed *Furoris* personam induit. Comparant Sueton. Ner. c. 34, *neque sceleris conscientiam—ferre potuit, sæpe confessus exagitari se materna specie, verberibus Furiarum ac tædis candentibus*. Dido quoque paulo ante mortem apud Virg. Æn. iv, 384, *Sequar atris ignibus absens, Et, quum frigida mors anima seduxerit artus, Omnibus umbra locis adero. Petamque vultus*: Ovid. in Ibin 146, *Tum quoque factorum veniam memor umbra tuorum, Insequar et vultus ossea forma tuos. Quæ vis Deorum est Manium*: apposite in hanc rem Cl. Mitsch. laudat Val. Flacc. iii, 386. *Assidens*: notissimus est locus Ciceronis pro Rosc. Ameria. c. 24, ubi re, quam poetæ per Furiarum

5 Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
Amica vis pastoribus,
Agam per altas aure sublata nives,
Quæcunque præcedet fera.
Tu, quum timenda voce complesti nemus,
10 Projectum odoraris cibum.
Cave, cave! namque in malos asperrimus
Parata tollo cornua;
Qualis Lycambæ spretus infido gener,
Aut acer hostis Bupalo.
15 An, si quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

CARMEN VII.

AD POPULUM ROMANUM.

Quo, quo scelesti ruitis, aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?

primere possunt. Cl. Mitsch. comparat Pindar. Pyth. ii, 154. *Inanes minas*, quales sunt eorum canum, qui terrent tantum latrando, non nocent mordendo. *Si potes*, sc. hoc impetrare ab ignavia tua.

5—10. *Aut Molossus, aut fulvus Lacon*: canes Epirotici et Spartani paulo robustiores, tam pastoribus ad greges a nocturnis furibus et luporum incursu defendendos, quam venatoribus ad feras indagandas et persequendas inserviebant: Virg. Geo. iii, 404, *Nec tibi cura canum fuerit postrema; sed una Veloces Spartæ catulos acremque Molossum Pasce sero pingui. Nunquam custodibus illis Nocturnum stabulis furem, incursusque luporum—horrebis*; ubi de utriusque canis forma et indole egit Vossius. *Quæcunque præcedet fera*, pro, agam quamcunque, quæ mihi præcedet, feram, h. e. omnes ante me currentes feras urgebo et persequar. *Projectum odoraris cibum*: Cl. Mitsch. comparat Martial. iv, 53, 6.

11—16. *Asperrimus*, acerbissimus: cf. inf. ad Epist. ad Pis. v. 221. *Parata tollo cornua*, cum armis, quæ in promtu habeo, fortiter exsurgam; intelligit nimirum iambos, quibus ita se aggressurum esse ait maledicos, uti cornibus suis taurus sibi infestos aggredi solet. Non persistit igitur poeta in allegoria a canibus ducta, sed nova imagine se timendum facit maledicis; quæ quidem imaginum mutatio et diversitas displicere omnino debet rem ad artis præcepta æstimantibus: cf. sup. od. ii, 5, 9. *Qualis Lycambæ spretus infido gener, Aut acer hostis Bupalo*: qualem Lycambæ præbuit Archilochus, cum illi filiam suam jam Archilocho desponsam concessisset alii, aut qualis iram suam effudit Hipponax in Bupalum, quod is cum Anthermo Hipponactis imaginem, foeditate insignem, deridendam circulis exposuerat: vid. Plin. xxxvi, 5. Uterque autem poeta, Archilochus quidem Lycambem, Hipponax vero Bupalum et Anthermum, iamborum suorum acerbitate ad restim redegisse dicuntur. *Inultus*, qui ob infirmitatem suam non ulcisci potest factam sibi injuriam.

CARMEN VII.

Scriptum est hoc carmen sine dubio eo tempore, quo, cum, victo Lepido et Sexto Pompeio occiso, sopita aliquamdiu quiessent bella civilia, novum illud, quod U. C. DCCXXI contra Antonium parabat Octavianus, gliscere inciperet, et ignes doloso cineri suppositi jam jam prorumpere viderentur. Poeta igitur nova, quæ patriæ intendantur, animo concipiens pericula, populares suos a nefando isto bellum civile redintegrandi consilio ita deterrere studet, ut primum mala et damna, quæ bella civilia jam intulerint, iis ante oculos ponat; deinde, quam cæcus iste furor sit, quo se non contra hostem aliquem exter-

CARMEN VIII.

Rogare longo putidam te sæculo,
Vires quid enervet meas?
Quum sit tibi dens ater, et rugis vetus
Frontem senectus exaret,
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudæ bovis.
Sed incitat me pectus, et mammæ putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, et femur tumentibus
Exile suris additum.
Esto beata, funus atque imagines
Ducant Triumphales tuum;
Nec sit marita, quæ rotundioribus
Onusta baccis ambulet;

160, *quando leoni Fortior eripuit vitam leo?* ubi in sententiam, feras non sævire in sui generis feras, plura exempla attulit Cl. Ruperti.

13—16. *Vis acrior*, divinitus, velut noxa, immissa mentis cæcitas; *θεοβλάβεια*. *Culpa* (*ἄτη*), delicta et scelera, quæ perpetrata a majoribus nepotes luere et expiare debent: cf. iii, 6, 1. *Tacent*, tacendo mentem suam aperiunt, et se culpæ obnoxios fatentur. Cic. in Catil. i, 8, *Quid est, Catilina? ecquid attendis? ecquid animadvertis horum silentium? patiuntur, tacent. Stupent*, significanter pro tenui, sunt.

17—20. *Romanos agunt*, urgent et premunt. *Scelusque fraternæ necis*, scelus quod Romulus fratris sui cæde commisit. *Ut immerentis fluxit in terram Remi Sacer nepotibus cruor*, postquam sanguis innocentis Remi in terram fluxit nepotibus *sacer*, h. e. expiandus, sive, postquam Romulus parricidium nepotibus expiandum perpetravit. Bella civilia ab hoc parricidio, tanquam prima Romanæ gentis labe, repetit quoque Lucanus i, 95, *Fraterno primi maduerunt sanguine muri*. Sed Virgilius Geo. i, 502, majorum scelera, nepotibus per bella civilia expianda, altius a Laomedontis perjuriis derivat.

CARMEN VIII.

In nullo carmine magis pudicitiæ et honestatis leges migrasse videtur Horatius, quam in hoc, ubi turpem libidinosæ anus formam pudenda plane protervia descriptam dedit. Quæ quidem protervia licet lectorum cuique, qui non omni honestatis sensu destitutus sit, displicere omnino et nauseam creare debeat; eadem tamen atrocitatis, qua hoc carmen scriptum est, licentia et ingenio excusari quodammodo posse videtur. Fortasse quoque totius hujus carminis spurcities Archilocho vel alii poetæ Græco, quem Horatius expressit, imputanda est. Fingit autem poeta, vetulam aliquam ex se quæsivisse, quid sit, quod ad libidinem secum exercendam languescat nunc et torpere incipiat? Respondet igitur ei in hoc carmine, et torporis sui causas, ab anili ejus turpitudine petitas, planiter aperit.

1—6. *Rogare longo putidam te sæculo*, cett. sensus et nexus: tune, cujus corpus longa annorum deturpavit series, rogas, cur ad rem tecum habendam nulla amplius stimuler libidine? quasi id rogare opus sit, cum sit tibi dens ater, cett. *Rogare te*: plenius, fierine potest ut rogas, vel simpliciter pro, rogasne? ut passim apud Comicos. *Longo sæculo putidam*, in grandi jam ætate, quæ importuna et invisa est amatoribus, constitutam, turpem vetulam. Similis annosæ vetulæ descriptio est in Priapeis carm. lvii, 1, *Cornix et curvis vetusque bustum, Turba et putrida facta sæculorum*: cf. Mitsch. *Vetus senectus*, ut *veteres senes* apud Tibull. i, 6, 50. *Frontem rugis exaret*: cf. Virg. Æn. vii, 417. *Crudæ*, quia cruda fere caro in macris bobus, præcipue inter nates, conspicitur.

Ut nuper, actus quum freto Neptunius
Dux fugit, ustis navibus,
Minatus Urbi vincla, quæ detraxerat
10 Servis amicus perfidis.
Romanus, eheu! posteri negabitis,
Emancipatus feminæ,
Fert vallum et arma miles, et spadonibus
Servire rugosis potest!
15 Interque signa turpe militaria
Sol adspicit conopium!
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Cæsarem;
Hostiliumque navium portu latent
20 Puppes sinistrorsum citæ.

mani de nunciata Cleopatræ et Antonii morte lætarentur.

1—6. *Repostum Cæcubum ad festas dapes:* similiter sup. iii, 28, 2 *reconditum Cæcubum*, melioris enim, vel, ut sup. ii, 3, 8 dicitur, *interioris notæ* vinum ad lætiores dies celebrandos in cella vinaria reponi et recondi solet. *Sub alta domo*, de turri Mæcenatiana cf. sup. ad iii, 29, 6 et 10. *Sic Jovi gratum*, sic enim, quod ipsi Jovi, Romani imperii custodi, gratum sit, faciemus; ex formula solemni, οὕτω Διὶ φίλον. *Beate*, refer ad Mæcenatis opulentiam, præcipue ad altioris ejus in hortis Esquilinis domus, ubi compotatio fieri debebat, possessionem. *Sonante mixtum tibiis carmen lyra*, h. e. lyra ad modos Dorios, tibiis vero ad modos Phrygios carmen sonantibus, ita quidem, ut utrumque carmen mixtum sit, h. e. vicissim se excipiat. Similiter sup. iv, 15, 30, *Lydis remista carmina tibiis*. *Dorium:* modi *Dorii* fuerunt graves et severi; *Barbari*, h. e. Phrygii (ut *tibia Barbara* apud Catull. lxiv, 265, ubi vid. not.), feri et furori injiciendo apti.

7—10. *Ut nuper*, cett. ut ante quinque annos ejusmodi diem festum inter læta pocula celebravimus, cum exercitus ille, quem e servis et fugitivis collectum, contra nos duxerat Pompeius, in freto Siculo fusus fugatusque est, navibus, quas Pompeius reliquerat, ab Augusto combustis. *Actus*, exactus, ejectus. *Freto*, Siculo nempe, ubi pugnam illam prope Messinam commissam fuisse constat. *Neptunius dux*, Sext. Pompeius, qui, ut narrat Aurel. Vict. de V. Illustr. c. 84, *cum mari feliciter uteretur, Neptuni se filium confessus est, eumque bobus auratis et equo placavit:* cf. Dio xlviii, 19. Eo salsius unus eum, in mari perdomitum, *ducem Neptunium* vocat. *Ustis navibus:* Octavianum post pugnam illam magnum navium, a Pompeio relictarum et litori allisarum, numerum combussisse testatur Dio xlviii, 10. *Minatus Urbi vincla, quæ detraxerat Servis amicus perfidis*, pro tenui, Romanum imperium cum servorum perfidorum manu potestati suæ subjicere tentans: *servis amicus perfidis*, invidiose et humiliter de Pompeio, quasi servis perfidis, e quibus illum exercitum suum supplevisse constat (vid. Vell. ii, 13, Dio xlviii, 19) amicus adeo fuerit.

11—16. *Emancipatus feminæ*, mancipii instar subjectus feminæ imperio, feminæ quasi venditus. Plaut. Bacch. i, 1, 80, *Nunc, mulier, tibi me emancipo, tuus ego tibi do operam. Fert vallum et arma miles, et spadonibus Servire rugosis potest!* qui, ut fortem militem decet, vallum et arma fert, idem a se impetrare potest hoc, ut decrepitis eunuchis serviat! Quod uni Antonio proprie tribuendum erat, id toti simul ejus exercitui, corrupto quasi et infecto ducis exemplo, tribuit. *Fert vallum et arma miles:* commode de hac militum Romanorum in bello laboris patientia afferunt locum Ciceronis Quæst. Tusc. ii, 16, *Militiæ nostri exercitus qui labor, et quantus agminis, ferre plus dimidiati mensis cibaria; ferre, si quid ad usum velint; ferre vallum. Nam scutum, gladium, galeam in onere nostri milites non plus numerant, quam humeros, lacertos, manus: arma enim membra militis esse dicunt.* Rugosis, decrepitis senibus: cf. Terent. Eunuch. iv, 4, 10. *Spadonibus:* Mardionem inprimis magnæ in illis auctoritatis fuisse,

35 Vel, quod fluentem nauseam coerceat,
Metire nobis Cæcubum.
Curam metumque Cæsaris rerum juvat
Dulci Lyæo solvere.

CARMEN X.

IN MÆVIUM POETAM.

MALA soluta navis exit alite,
Ferens olentem Mævium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auster, memento, fluctibus.
5 Niger rudentes Eurus, inverso mari,
Fractosque remos differat;
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementes ilices;

scyphos, cett. Jam lætitiæ sensu ita impellitur et confunditur poeta, ut jam interesse sibi videatur indictæ apud Mæcenatem compotationi: cf. sup. iii, 19, 9. *Quod fluentem nauseam coerceat*, alvum fluentem adstringat. Hinc Athenæus vinum Cæcubum vocat εὔτονον. *Metire*, per cyathos: vid. ad iii, 8, 13. *Metusque Cæsaris rerum*, sollicitudinem de rerum, quibus gerendis cum maxime Cæsar operam dat, eventu.

CARMEN X.

Mævio Horatius, homini sibi infestissimo, navi nunc iter in Græciam facturo, naufragium imprecatur. Rogatis igitur ventis, ut tantam in mari Ionio tempestatem concitent, quantam olim Minerva in Ajacem concitasse dicitur, se, fracta Mævii nave, hircum et agnam Tempestatibus immolaturum esse spondet. Malum poetam Mævium fuisse ex Virgilii Ecl. iii, 90, *Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi*, satis certo colligi posse videtur. Quodsi eundem ex malorum poetarum more petulantius Horatio insultasse statuas, causa, cur Vatiniano quasi poeta istum persecutus sit odio, facile apparet. Ceterum si quis animi causa hoc carmen cum libri primi carmine tertio comparaverit, ubi Horatius Virgilio Athenas navigaturo felicem navigationem apprecatur, diversos tam pii amoris quam magni odii sensus non sine voluptate expressos animadvertet.

1—4. *Mala alite*, infausto omine, ut sup. i, 15, 5, *mala avi*. *Olentem*, graui odore detestabilem; *gravis* nempe hircus, ut inf. Epod. 12, 5 dicitur, in ejus *hirsutis alis cubuisse* videtur: cf. ad Catull. lxix, 6; nisi quis jam *olentem* simpliciter pro, detestabilem explicare malit. *Utrumque latus*, sc. navis. *Horridis*, sævis, tumidis. *Auster, Eurus, Aquilo*, scilicet ut eo gravior concitetur tempestas, plures ventos, qui simul ruant et contra se pugnent, poetarum more in partes vocat: cf. Virg. Æn. i, 85.

5—14. *Niger*, cœlum nigrum reddens et obscurans; ut sup. i, 5, 7, *nigri venti*; contra *Notus albus* sup. i, 7, 15, et *venti candidi* iii, 7, 1. *Inverso mari*, cum *inde vadis*, ut Virg. Æn. i, 126 loquitur, *stagna refunduntur*: Cl. Mitsch. comparat Philipp. Thessal. xii, 2, Anthol. Græc. T. ii, p. 198. *Insurgat Aquilo, quantus*, irruat Aquilo tantus, quantus, h. e. tanto impetu, quanto cett. *Trementes ilices*, tremulo motu huc illuc nutantes, ventorum impetu contremiscentes, ut sup. iii, 27, 23, *ripæ verbere trementes*. Pro *Frangit* ex conjectura Wakefieldius in textum recepit, *Plangit*: "Statim," inquit, "præcesserat vox *fractos*, et quorsum, sodes, *tremere*, si *frangantur*." Sed ex meo sensu *frangit* bene respondet voci *fractos*, et multo illo gravius est; ut *frangit* enim Aquilo ilices, ita *frangere* quoque debet *remos*; *franguntur* autem ilices, dum *tremunt*. *Sidus amicum*, intel-

Nec sidus atra nocte amicum appareat,
10 Qua tristis Orion cadit;
Quietiore nec feratur æquore,
Quam Graia victorum manus,
Quum Pallas usto vertit iram ab Ilio
In impiam Ajacis ratem.
15 O quantus instat navitis sudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces et aversum ad Jovem;
Ionius udo quum remugiens sinus
20 Noto carinam ruperit!
Opima quod si præda curvo litore
Porrecta mergos juveris;
Libidinosus immolabitur caper,
Et agna Tempestatibus.

Dioscuros; sup. iv, 8, 31, *Clarum taridæ sidus ab infimis Quassas erit æquoribus rates*: cf. sup. i, 3, 2. *tristis Orion cadit*, qua Orionis oc- s tristem tempestatem concitat: sup. 27, 17, *Sed vides, quanto trepidet ultus Prœnus Orion*: cf. sup. ad i, 28, *Tristis*, ut apud Virg. Æn. xi, 259 *Minervæ sidus*, de tristi tempestate inerva concitata. *Quam Graia victorum manus, Quum Pallas*, cett. De hoc ragio, Græcis a Minerva Cassandræ, jace Oileo in templo Palladis vitiatæ a ad cautes Euboicas immisso, uti teris Græcorum a Trojæ excidio restum fatis, narrat Diomedes apud Æn. xi, 260 sqq. cf. Æn. i, 39, Heynius.

—20. *O quantus instat navitis sudor* cett. Jam, ut vati ἐνθουσιάζοντι, rei m eventus ante oculos versatur; videt s laboribus, quibus navem periculo ant, insudare; videt Mævium de vitæ discrimine impallescere: audit eum ibriter ejulare, et frustra Jovem pre- s fatigare; conspicit denique eun- cum fracta navi perire! Similiter i, 15, 9, Nereus vaticinium de fu- in bello Trojano pugnis edens, s! *quantus equis, quantus adest viris Sudor! Non virilis*, haud virum decens, muliebris. *Preces et aversum ad Jovem*, et preces, quibus frustra Jovis implorabis auxilium, h. e. quam irritas ad Jovem, te non audientem, preces jacies! *Aversum*, tibi iratum, et aversa aure preces tuas respuentem. *Ionius udo quum remugiens sinus Noto carinam ruperit*, cum mare Ionium, Noti sonitu et stridore reboans, carinam fregerit, pro vulgari, cum Notus in mari Ionio furens carinam fregerit. *Ionius sinus*, mare Ionium in sinus curvatum, ut *sinus Calabri*, sup. i, 33, 16. *Udo*, pluviosam tempestatem ciente.

21—24. *Opima quod si præda curvo litore*, cett. quodsi autem corpus tuum in litus ejectum et ibi porrectum mergis opima præda contigerit, tum ego voti mei damnatus caprum et agnam immolabo Tempestatibus. Quo quidem voto nihil a poeta acerbius addi potuit; acerbissime inprimis optat, ut Mævii corpus *opima præda* mergis contingat, sive quod illi ejecta corpora tanquam opimam prædam depasci soleant, sive quod ipsi Mævio *opimum* corpus fuerit. *Tempestatibus*: de religioso *Tempestatum* cultu, vid. Cerd. ad Virg. v, 772, ubi Æneas quoque *agnam Tempestatibus* immolari jubet.

CARMEN XI.

AD PETTIUM.

Petti, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos Amore percussum gravi;
Amore, qui me præter omnes expetit
Mollibus in pueris aut in puellis urere.
5 Hic tertius December, ex quo destiti
Inachia furere, silvis honorem decutit.
Heu! me, per urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fuit! conviviorum et pœnitet,
In queis amantem et languor et silentium
10 Arguit, et latere petitus imo spiritus.
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium? querebar, applorans tibi;

CARMEN XI.

Quam parum firmitatis et constantiæ sibi sit in pervincendis amoris cruciatibus, ingenue et familiariter amico suo et sodali Pettio aperit. Repetit igitur, quid sibi ante tres annos in Inachiæ amore acciderit, et quam turpiter se in capto eam deserendi consilio dederit. Qua re narrata, se nunc Lycisci amore, a quo pariter nec amicorum consiliis, nec pueri illius injuriis, expediri possit, teneri profitens, mollem suum et parum virilem animum haud dissimulat. Talem igitur fere semet ipsum in hoc carmine descripsit poeta, qualis apud Terentium in Eunucho inducitur Phædria, qui, quomodo amantium animi modo huc modo illuc impellantur et agitentur, pro illustri exemplo haberi potest.

1—4. *Petti, nihil me, sicut antea, juvat Scribere versiculos Amore percussum gravi:* ex quo tempore amore excrucior, non amplius, ut ante, Musarum studiis delector. *Amore percussum gravi*, h. e. sauciatum a gravi Deo, Amore; nam si *Amor*, ut sequentia postulant, jam deus est, qui sagittis suis hominum animos percutit, non *perculsum* cum Mitsch., sed *percussum* cum Bentl. legendum est. *Perculsus* et *percussus* in omnibus pæne veterum scriptoribus librariorum imperitia temere permutata sunt: vid. Bentl. ad h. l. et Drakenb. ad Sil. Ital. ii, 213. *Gravis*, est enim Amor θεὸς βαρὺς, δεινός. *Qui me præter omnes expetit—urere*, eleganter pro vulgari, qui me inprimis urit. *Mollibus in pueris aut in puellis.* De locutione *urere in aliquo et aliqua*, ut *ardere* et *æstuare in aliqua*, pro, ob aliquam, vid. Heins. ad Ovid. Met. iv, 234, et Broukhus. ad Tibull. i, 7, 40. *Me expetit urere*, Græce, ut me urat.

5—10. *Hic tertius December—silvis honorem decutit*, ornate pro, tertius annus est annus. *Honorem*, folia: Virg. Geo. ii, 404, *Frigidus et silvis Aquilo decussit honorem*. *Inachia furere*, ob Inachiam furere, furori, quo Inachia me correptum tenebat, indulgere. *Per urbem Fabula quanta fui!* quomodo per ora hominum traductus fui! *Fabulæ* dicuntur, qui sermonibus omnium circumferuntur, ridentur, diffamantur; exempla vid. apud Heins. ad Ovid. Art. Am. ii, 561. *Silentium*: de silentio, amoris signo, cf. Catull. li, 9: cf. sup. iv, 1, 35 et 36. *Arguit*, prodit, μηνύει· sup. i, 13, 7, *humor et in genas Furtim labitur, arguens, Quam lentis penitus macerer ignibus. Et latere petitus imo spiritus*, ornate pro, alta suspiria. Cl. Mitsch. comparat Callim. Ep. xiv, 1, Ἕλκος ἔχων ὁ ξεῖνος ἐλάνθανεν ὀς ἀνιηρὸν Πνεῦμα διὰ στηθέων, εἶδες, ἀνηγάγετο.

11—18. *Contrane lucrum*, cett. Nexus et sensus hujus paulo impeditioris et obscurioris loci, ut mihi videtur, est fere hic: tu ipse, Petti, ante tres annos testis fuisti,

CARMEN XII.

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesæ?
Namque sagacius unus odoror,
5 Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Qui sudor vietis et quam malus undique membris
Crescit odor! quum, pene soluto,
Indomitam properat rabiem sedare, neque illi
10 Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili; jamque subando
Tenta cubilia, tectaque rumpit.
Vel mea quum sævis agitat fastidia verbis:
"Inachia langues minus ac me;
15 Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum
Mollis opus: pereat male, quæ te,

CARMEN XII.

Hoc carmen, pariter ac supra Epodon carmen octavum, felle, quod in libidinosam quandam anum evomuit, turpiter inquinatum est. Hic quoque vetulæ cujusdam, a qua ad libidinem cum illa exercendam se expetitum esse fingit, fœditatem fœde describit, et, ut eo magis appareat quantus fuerit istius mulieris in libidine furor, eam loquentem et inertiam sibi in re Venerea exprobrantem inducit.

1—8. *Quid tibi vis*, quantus libidinis te agitat furor. *Dignissima*, quæ coeas cum *nigris barris*, h. e. elephantis, et fœditate tibi similibus, et libidini tuæ explendæ paribus. Non audiendi sunt, qui nostra ætate per *barros*, non elephantos, sed simiorum quoddam genus intelligendum esse probatum iverunt; imo Horatius consulto elephantum ut animal nervosius posuit. *Tabellas*, ceratas puta, in quibus, quid vellet, exaraverat vetula; *arcanas* ejusmodi *tabellas* vocat Ovidius Amor. ii, 15, 15. *Firmo*, valido ad munia comparis æquanda. *Neque naris obesæ*, qui nihil olfaciat, adeoque malum vetulæ odorem facile perferre possit. *Polypus*: de gravi polypi fœtore vid. Cels. vi, 8, et quos laudat Mitsch. *Gravis hircus*, gravis odor, qualis est hircorum; ut τράγος apud Græcos. Catull. lxix, 5, *Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur Velle sub alarum trux habitare caper*: vid. ibi not. In voce *vietis* penultimam posita corripuit.

9—12. *Neque illi Jam manet humida creta*: neque in ejus facie creta sudore liquefacta manet, sed defluit; ex *creta* nempe pigmentum parabatur, quo candorem faciei conciliarent mulieres: Ovid, A. A. iii, 199, *Scitis et inducta candorem quærere creta*: cf. Interpr. *Colorque Stercore fucatus crocodili*, fucus ex stercore crocodili confectus. Plinius, xxviii, 8, *stercus crocodili molestias in facie enascentes tollere* ait. *Tenta cubilia*, explicant de lecto funibus tento; equidem *tenta* malim ad *subando* referre, ut sit, subando distenta et dissoluta. *Tectaque*, explicant de integumentis et vestibus stragulis; malim per hyperbolen de ipso cubiculi tecto intelligere.

13—20. *Vel mea quum sævis*, cett. ad *vel* supple fere hanc sententiam: quam indomitæ libidinis ista mulier est, quum cett. *Mea fastidia sævis verbis agitat*, meum in concubitu languorem exagitat his asperis verbis. *Inachia*, apud Inachiam, sive in συνουσίᾳ cum Inachia. *Langues minus ac me*, minus atque apud me vires te deficiunt. *Potes*, suppresso, ait Mitscherlichius, ex verecundiæ sensu, *subagi-*

Et decet, obducta solvatur fronte senectus.
Tu vina Torquato move Consule pressa meo.
Cetera mitte loqui: Deus hæc fortasse benigna
Reducet in sedem vice. Nunc et Achæmenia
Perfundi nardo juvat, et fide Cyllenea
Levare diris pectora sollicitudinibus.
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:
Invicte, mortalis Dea nate, puer, Thetide,
Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois;
Unde tibi reditum certo subtemine Parcæ
Rupere; nec mater domum cærula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis ægrimoniæ dulcibus alloquiis.

tur senilis austeritas; frons contracta et ad severitatem composita exporrigatur, h. e. missis curis hilaritati indulgeatur.

6—10. *Tu vina Torquato move Consule pressa meo:* jam convivium accelerari jubet poeta, et quasi jam adsint amici, eorum aliquem vinum Consule L. Manlio Torquato *secum natum* (vid. sup. iii, 21, 1) promere jubet; videtur nempe sermo esse de compotatione, ubi de symbolis biberetur. *Move:* sup. iii, 21, 6, *moveri digna* (amphora) *bono die, Descende. Cetera mitte loqui:* sup. i, 9, 9, *permitte Divis cetera. Deus hæc fortasse benigna Reducet in sedem vice,* ea, quæ nunc animum tuum macerant et cruciant, grata fortasse deus vicissitudine in pristinum statum revocabit. *Achæmenia:* cf. sup. ad iii, 1, 44. *Nardo,* unguento pretiosissimo: cf. ii, 11, 16. *Fide Cyllenea,* lyra, quæ ab ejus inventore Mercurio (cf. i, 10, 6), in Arcadiæ monte *Cyllene* nato, *Cyllenea* dicitur. *Diris,* exsecrabilibus.

11—18. *Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:* quod quidem nobilis Centaurus quoque, Chiron, magno suo alumno suasit, cum hoc ederet vaticinium. Chironem, cui, tam sapientiæ quam virtutis gloria inter Centauros conspicuo (vid. Mitsch.), filium suum Achillem Thetis educandum tradiderat (vid. Stat. Achill. i, 100 sqq.), ad Pindari exemplum Pyth. ix, 88 sqq. jam vatem induxit poeta. *Grandi:* suaviter Achilles jam puer talis repræsentatur, qualis virtute sua evasurus erat. *Assaraci tellus,* Troja, Assaraci olim imperio subjecta; sic apud Virg. Æn. i, 284, *domus Assaraci. Parvi Scamandri flumina;* Scamander enim, cujus fons in monte Ida est, intra parvum primum labitur alveum. *Lubricus,* epitheton ornans, cuique fluvio conveniens; alii explicant, tortuosus, sinuosus, anguis instar se [illegible] volvens. *Certo subtemine,* inevitabili, [illegible] semel Parcarum filis vel subtemine [illegible] tum et constitutum est, fato. De [illegible] fata Achillis nendo deducentibus, [illegible] cus suavissimus apud Catull. lxiv, [illegible] sqq. *Deformis ægrimoniæ dulcibus [illegible] quiis,* gratissimis illis (vino nempe et [illegible] tu) malarum curarum fomentis; [illegible] um, ut *allocutio* apud Catull. xxxvii, [illegible] de quovis solatii et lenimenti genere: [illegible] Drakenb. ad Liv. ix, 6, T. ii, p. [illegible] quæ notavimus ad l. l. Catull. [illegible] παραμύθιον et παραμυθεῖσθαι apud [illegible] cos: vid. Wetsten. ad N. T. tom. [illegible] 267, et T. Hemsterhus. ad Xenoph. [illegible] p. 153. Sed Bentleius, Latinitati hac [illegible] plicatione timens, particulam *et* ante [illegible] *cibus* inserendam esse putat, suffragante Wakefieldio. At, cum recte *cantus* [illegible] possit *alloquium,* per zeugma autem [illegible] opus sit ut *alloquium* utrisque præcedentibus nominibus accommodetur, jam [illegible] hac causa quomodo Latinitas offendatur, non video. *Deformis,* ægritudo enim [illegible] cie vultum deformat.

Ureris ipse miser; quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
15 Gaude sorte tua: me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

CARMEN XV.

AD NEÆRAM.

Nox erat, et cœlo fulgebat Luna sereno
Inter minora sidera,
Quum tu, magnorum numen læsura Deorum,
In verba jurabas mea,
5 Arctius, atque hedera procera adstringitur ilex,
Lentis adhærens brachiis:
Dum pecori lupus, et nautis infestus Orion
Turbaret hibernum mare,

affectu perturbato. *Quod si non pulchrior ignis Accendit obsessam Ilion*, quodsi autem puella tua æque pulchra est atque illa ob quam Troja obsessa et accensa est, h. e. quodsi autem puella tua ipsi Helenæ non cedit pulchritudine. *Ignis*: alias quoque pulchræ puellæ, ob amorem quem in amantium animis accendunt, appellari solent *ignes*. Notissimus est locus Terentii Eunuch. i, 2, 5, *Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis*; Virg. Ecl. iii, 66, *At mihi sese offert ultro meus ignis Amyntas*. Sed multo significantius nunc *ignis* dicitur Helena, quippe quæ non tantum Paridis animum amore erga se accendit, sed per hunc ipsum simul amorem accensæ quoque Trojæ causa extitit. *Neque uno contenta*: Catullus quoque lxviii, 135, de amica sua, *Quæ tamen etsi uno non est contenta Catullo*.

CARMEN XV.

Neæræ, quam sanctissimo jurejurando datam sibi in amore fidem fefellisse queritur, firmissimum animi sui consilium significat. Juvenem autem a Neæra nunc sibi prælatum, quamvis ille ditissimus, doctissimus, et formosissimus sit, eandem tamen apud Neæram perfidiam experturum esse, in doloris sui solatium auguratur.

1—10. *Nox erat*, cett. vide quam egregie poeta exornaverit sententiam fere hanc: Luna lucebat in cœlo sereno, cum inter arctissimos complexus jurejurando, te semper me unum amaturam esse, et deos et me luderes! *Nox erat, et cœlo fulgebat Luna sereno*. Noctem, Lunam, et sidera sæpe apud poetas amantes amoris sui conscia faciunt: cf. Meleag. lxxi, 1 sqq. Anthol. Græc. T. i, p. 22, et plura in hanc rem a Mitscherlichio prolata exempla. *Inter minora sidera*: sup. i, 12, 47, *Velut inter ignes Luna minores*. *Magnorum numen deorum*, majestatem magnorum deorum, magnos deos; intellige Venerem et alios deos deasque: Tibull. i, 2, 79, *Num Veneris magnæ violavi numina verbo? Læsura*: sic Phyllis apud Ovid. Heroid. ii, 43, de læsis a Demophoonte per perjuria numinibus, *Si de tot læsis sua numina quisque Deorum Vindicet; in pœnas non satis unus erit. In verba mea*, in verba, quæ ipse tibi præibam. *Arctius, atque hedera* cett. junge, *adhærens lentis brachiis arctius, atque procera ilex adstringitur* (circumdatur) *hedera* (ab hedera), h. e. dum lentis tuis brachiis arctius meis amplexibus adhærebas, atque (quam) hedera ilici adhærere solet. *Ilex adstringitur hedera*, exquisitius pro, hedera adstringitur (h. e. annectitur) ad ilicem, h. e. ambit ilicem. *Lentis*, flexibilibus, apposite de arcto amplexu; sic *lenta vitis* apud Virg. Ecl. iii, 38, *Lenta quibus* (poculis) *torno facili superaddita vitis*: ceterum arctis amantium complexibus cum hedera arboribus se applicante, comparatis sup. i, 36, 20. *Dum pecori lupus*: p

Intonsosque agitaret Apollinis aura capillos,
10 Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute Neæra!
Nam, si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare noctes,
Et quæret iratus parem;
15 Nec semel offensi cedet constantia formæ,
Si certus intrarit dolor.
At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore et multa dives tellure licebit,
20 Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea:
Eheu! translatos alio mœrebis amores:
Ast ego vicissim risero.

ticulam *semper* per res, quæ semper natura sua sibi constant, tribus versibus expressit et amplificavit. *Lupus pecori*, sc. infestus esset. *Nautis infestus Orion Turbaret hibernum mare*: cf. sup. i, 28, 21, iii, 27, 18, et Epod. 10, 10. *Intonsosque agitaret Apollinis aura capillos*, pro tenui, et intonsi Apollinis crines essent; designatur autem æterna Apollinis juventas, capillis intonsis spectabilis: Tibull. i, 4, 37, *Sola æterna est Phœbo Bacchoque juventas, Nam decet intonsus crinis utrumque deum.*

11—16. *O dolitura mea multum virtute Neæra*, o Neæra, non sine magno dolore, me forte cepisse consilium, animadvertes; *virtute*, jam de constantia, qua quis in capto aliquo consilio persistit; *dolitura*, Catull. viii, 14, *At tu dolebis, cum rogaberis nulla, Scelesta, nocte*: cf. Philodemi Ep. xx, Anthol. Græc. T. ii, p. 75. *Nam, si quid in Flacco viri est*: Terent. Eunuch. i, 1, 21, *sentiet* (Thais), *qui vir siem*; et i, 2, 74, *Eu noster! laudo, tandem perdoluit: vir es. Potiori*: cf. sup. ad iii, 9, 2. *Parem*, aliam puellam pari fide in amore sibi uni addictam: Propert. i, 1, 31, *Sitis et in tuto semper amore pares. Nec semel offensi constantia*, nec mea constantia, cum semel a te offensus et aliis postpositus fui, *cedet formæ*, formæ tuæ venustate se vinci et immutari patietur; *offensi semel constantia*, brevi elegantia pro, mea, qua semel a te offensus me obduravi, constantia: similiter sup. Epod. 11, 13, *calentis arcana*. Dedi nempe pro vulgari lectione, *offensæ*, quæ sive hanc vocem active, "ubi me semel offendisti," sive passive, "ubi semel te offendero," explicaveris, friget et dura est, cum Bentleio, *offensi*. *Si certus intrarit dolor*, si certum firmumque, quod dolor subdidit, cepero consilium.

17—24. *At tu, quicunque es felicior*: Tibull. i, 5, 69, *At tu, qui potior nunc es, mea furta timeto; Versatur celeri Fors levis orbe rotæ. Meo superbus incedis malo*, superbe me tibi a Neæra perfida postpositum rides. *Licebit*, pro, quamvis, licet, ut inf. Sat. ii, 2, 59, *licebit Ille repotia*, cett. *celebret*. *Pactolus*, Lydiæ fluvius, aureis arenis, quas vexisse dicitur, satis notus. *Arcana*, recondita præcepta et dogmata. *Pythagoræ renati*: cf. sup. ad i, 28, 11. *Nirea*: cf. iii, 20, 15. *Ast ego vicissim risero*: comparant Asclepiad. xviii, 3, Anthol. Græc. T. i, p. 147. Plura in hanc sententiam vid. apud Jacobs. ad Straton. Ep. xxxv, in Animadv. vol. ii, p. iii, p. 83.

CARMEN XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

ALTERA jam teritur bellis civilibus ætas,
Suis et ipsa Roma viribus ruit:
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenæ manus,
Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
Novisque rebus infidelis Allobrox;
Nec fera cærulea domuit Germania pube,
Parentibusque abominatus Hannibal:
Impia perdemus devoti sanguinis ætas;
Ferisque rursus occupabitur solum.

CARMEN XVI.

Cum nondum sævire desinerent bella civilia, imo novis nunc rempublicam terrerent periculis, poeta, ruinæ quæ per illa imperio immineat cogitatione percussus, ejusmodi Romanis in hoc carmine proponit consilium, quod ad eorum animos percellendos et a furore isto, quo contra semet ipsos ruant, avertendos egregie accommodatum est. Suadet nempe iis, ut in re desperata Phocæos imitentur, et, sicut illi, deserta patria, regionem exteram, in quamcunque tandem sors eos deferat, adeant. Quod quidem ut eo majore melioris fortunæ spe sequantur consilium, Fortunatas Oceani insulas, ut sedem auspicatiorem, piis Romanis destinatas esse, comminiscitur. Sententiarum nexus est fere hic: "Roma, quam nullus exterorum hostium vincere valuit, per bella civilia, in alteram jam ætatem producta, suis ipsius conficitur viribus! Roma in cineres collapsa solo æquabitur, et erutis Romuli ossibus insolentius insultabit barbarus! Fortasse, his malis nobis imminentibus, aut omnes, aut certe melior vestrum pars, de salubriore dispicitis consilio! Saluberrimum autem haud dubie erit id, si Phocæos in simili rerum desperatione imitati eamus, quocunque nos pedes ferent, et ventus vocabit, et, ne cui unquam in has terras redire velle in mentem veniat, sanctissimum jusjurandum interponamus. Sumite igitur animum, conscendite navem, et (dicam vobis quæ fortunatiora loca nos maneant) divites insulas petite! Hic vobis omnium rerum sponte affluentibus copiis et summa vitæ securitate atque felicitate frui licebit! Ipse Jupiter, postquam ætatem auream in æream et deinde in ferream mutavit, hæc litora a cæteris terris corruptis secrevit, et piæ genti destinavit; hæc igitur, o pii, secundis auspiciis vobis adeunda sunt." Quas quidem sententias qua arte Horatius amplificaverit et exornaverit, lectores ipsi sentient.

1—10. *Altera ætas:* si hominum ætatem, γενεὰν, ad vulgarem rationem (vid. quæ laudat Albert. ad Hesych. s. v. γενεά, T. i, p. 814, n. 18), pro triginta annorum spatio accipimus, hoc carmen autem, ut hujus libri septimum et nonum, anno U. C. DCCXXI, quo contra Antonium bellum pararet Octavianus, scriptum esse ponimus; bella civilia, inde ab anno U. C. DCLXVI, quo Sulla contra Marium hostiliter insurrexerat, repetita, jam quinquaginta et quinque annos in republica sævierant. *Et ipsa, αὐτὴ,* sponte, ut sexcenties. *Viribus suis ruit:* sup. Epod. 7, 9, *Sed ut, secundum vota Parthorum, sua Urbs hæc periret dextera. Finitimi valuerunt perdere Marsi:* designatur bellum Marsicum sive Sociale, de quo vid. sup. ad iii, 14, 18. *Minacis aut Etrusca Porsenæ manus:* bellum Etruscum cum Porsena ex Liv. ii, 9 satis notum. *Æmula nec virtus Capuæ:* laudant Cic. in L. Agr. ii, 32, *Majores vestri—tres solum urbes in terris omnibus, Carthaginem, Corinthum, Capuam, statuerunt posse imperii gravitatem ac nomen sustinere. Spartacus acer:* bellum servile, quod concitavit Spartacus: vid. sup. ad iii, 14, 19. *Allobrox:* Allobroges, Galliæ populus, Rhodani a lacu Lemano ad Isaram usque accola; novis

Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina,
In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
Novaque monstra junxerit libidine
Mirus amor, juvet ut tigres subsidere cervis,
Adulteretur et columba miluo;
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametque salsa lævis hircus æquora.
Hæc, et quæ poterunt reditus abscindere dulces,
Eamus omnis exsecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege; mollis et exspes
Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
Etrusca præter et volate litora.

emerserint, tum in patriam redire nobis liceat et fas sit. Pro ferri massa, quam Phocæi jusjurandum peragentes in mare injecisse dicuntur, Horatius *saxa* posuit. *Levata renarint*, ornate et significanter pro, in altum resurrexerint, emerserint. Ceterum quemadmodum Horatius in carmine præcedente v. 6 sqq. particulam *semper* per res quæ natura sua sibi semper constant, ita nunc particulam *nunquam* per res quæ natura sua fieri nequeunt, sive per *ἀδύνατα*, circumscripsit; quanquam eum in iis cumulandis juveniliter luxuriasse dixeris. *Neu pigeat*, et tum placeat. *Conversa lintea domum dare*, domum renavigare. *Padus*, citerioris Galliæ fluvius, *Matina laverit cacumina*, mutato cursu Matini, Calabriæ montis, alluerit et superaverit cacumina. *Seu*, sive quando. *Apenninus*, mons longo tractu per Italiam porrectus. *Amor mirus*, inauditus. *Monstra junxerit nova libidine*, diversæ naturæ animalia, novo iis per miraculum quoddam injecto instinctu, ad coitum stimulaverit: *ut*, ita, ut: *monstra* jam dicuntur animalia, quæ prodigio quodam aliam naturam induunt. *Subsidere*, se submittere, subjici maribus. Lucret. iv, 1191, *Nec ratione alia volucres, armenta feraque, Et pecudes et equæ maribus subsidere possent. Adulteretur columba miluo:* Cl. Mitsch. comparat Lucian. DD. xxii, 1, *τράγος μοιχεύει αἶγα. Credula*, de securitate sua persuasa. *Ravos:* explicant, ravis oculis truculentos; sed cf. ad iii, 27, 3. *Hircus lævis*, ex hirco piscis instar lævis factus: comparant Archiloch. xvi, 7 sqq. Anthol. Græc. T. i, p. 44.

35—38. *Abscindere*, abrumpere, interludere. *Reditus dulces*, reditus in patriam, quæ, ut Ovidius ex Pont. i, 3, 35 loquitur, *dulcedine quadam nos captos* tenet. *Exsecrata*, jurejurando et exsecratione, se nunquam redituram esse, obstricta. *Mollis*, præ mollitia et ignavia maritimi itineris labores fugiens. *Exspes*, abjectum animum ad melioris sortis spem haud attollens. *Inominata perprimat cubilia*, graviter pro, inauspicato domi maneat.

39—54. *Muliebrem tollite luctum*, nolite sub discessu ex patria muliebriter lamentari, sed viri estote. Orationis colorem, observante Mitscherlichio, duxit Horatius ex Archilocho (in Stob. Flor. Grot. p. 513), *τλῆτε γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι. Etrusca præter et volate litora*, celeri cursu mare Tyrrhenum transvecti Oceanum versus navigate: *volare* de celeri cursu, sup. Carm. iv, 5, 19, *Pacatum volitant per mare navitæ:* cf. ad Catull. iv, 5. *Nos manet Oceanus circumvagus! arva.* Mitscherlichius, qui *arva* cum *circumvagus* jungit, hunc locum ita explicat: "qua arva ambit, adeoque insulas in Oceano sitas, pro vulgari, nos manent arva Oceano circumflua." Mihi quidem locutio *circumvagus arva*, pro, vagus circum arva, durissima videtur; ut nihil dicam, tam vim repetitionis *beata arva*, quam orationis gravitatem atque nexum perire, si *arva* priore loco posita ad *circumvagus* referatur. Sup. i, 34, 9, *flumina* simpliciter dicuntur *vaga*; cur non æque ad rem *Oceanus* simpliciter dici possit *circumvagus?* h. e. late diffusus, vagans circum terras et insulas. Sensus: trans Oceanum circumvagum, qui nos manet superandus, petamus arva, et quidem beata arva et divites insulas. Sic fere apud Virg. Æn. vii, 225, *Oceanus*

Nos manet Oceanus circumvagus! arva, beata
Petamus arva, divites et insulas!
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret usque vinea;
Germinat et nunquam fallentis termes olivæ,
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice, montibus altis
Levis crepante lympha desilit pede.
Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ,
Refertque tenta grex amicus ubera:
Nec vespertinus circumgemit ursus ovili;
Nec intumescit alta viperis humus.
Nulla nocent pecori contagia, nullius astri
Gregem æstuosa torret impotentia.

refusus: et si quem tellus extrema refuso Submovet Oceano. Divites insulas, μακάρων νήσους, Fortunatas insulas, quo nomine apud veteres eas, quæ nunc *Canariæ* vocantur, designatas fuisse, jam alii probatum ivere. Est autem harum insularum apud Plutarch. in Sertor. p. 520 edit. Reisk., et Pompon. Mel. iii, 10, 10, ita comparata descriptio, ut poetam eas potissimum, in quas, quæ poetæ de aurea ætate finxerunt, transferret, sibi delegisse, haud mireris. Obversatum quoque fortasse poetæ est, ut jam Gesnerus in Prælect. ii, de navig. extr. Column. Herc. p. 458 monuit, consilium illud, quod Sertorius U. C. DCLXXXIII, cum ejus res in Hispania in summum discrimen adductæ fuissent, in insulas Fortunatas trajiciendi cepisse dicitur: vid. Plutarch. l. l. *Reddit Cererem*, fruges fert: proprie quidem *Cererem reddere* dicitur ager cultus et aratus, qui semen sibi creditum cum fœnore *reddit*, h. e. largas fruges ex semine profert; sed hæc locutionis proprietas haud urgenda est. Ceterum translatam illam ex aurea ætate ad Fortunatas insulas *de agrorum inaratorum fertilitate* sententiam quatuor versibus poeta pulchre amplificavit. Comparanda autem cum Horatio ea poetarum loca, quæ in aureæ ætatis descriptione versantur, in quoque fere poeta obvia. *Ficus pulla*, fusci coloris, qualis est ficuum maturarum: *ornat suam arborem*, in sua nascitur arbore, non in frondibus peregrinis, h. e. per insitionis opus adoptatis: de ficuum insitione vid. Cato xlii, 1, Columell. v, 11, 7: *sua*, similiter apud Virg. Geo. ii, 82, arbor *novas frondes et non sua poma mirari* dicitur. *Mella cava manant ex ilice*: cf. Tibull. i, 3, 45, Virg. Ecl. iv, 22. *Crepante pede*, dulci murmure: Lucret. v, 273, et vi, 658, *super terra fluit agmine dulci, Qua via secta semel liquido pede detulit undas*: cf. Mitsch. *Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ*: Virg. Ecl. iv, 21. *Ipsæ lacte domum referunt distenta capellæ Ubera. Amicus*, suaviter de grege, qui sponte et amanter quasi munera sua dominis offert. *Nec vespertinus circumgemit ursus ovili*: Virg. Geo. iii, 537, *Nec lupus insidiis explorat ovilia circum, Nec gregibus nocturnus obambulat*: cf. Ecl. iv, 30, et ibi Cerd. *Nec intumescit alta viperis humus*, nec terra alit viperas, vel viperis quasi gravida est; *intumescit* sublimius ad terram transfert, quod viperis veneno tumentibus proprium est: *humus alta*, num, quia in terris altioribus vel locis acclivibus lustra sua habere solent viperæ? ut sit, nec montosa ibi est humus, quæ viperis intumescat. Si statuere liceat, librarios fortasse in epitheto voci *humus* addito peccasse, equidem pro *alta* malim *alma*, vel *atra*, ut, sicut *intumescit*, ad *atrum* viperarum venenum referatur. *Nulla nocent pecori contagia*, aer ibi spirat saluberrimus. *Æstuosa impotentia*, nempe, ut sup. iii, 13, 9 dicitur, *flagrantis atrox hora Caniculæ*. Ceterum versus 53 et 54, qui in editt. vett. post versum 62 apparent, jam ab aliis, ne omnem ibi sententiarum nexum turbarent, huc transpositi sunt. Sed cum statim in versibus sequentibus de mitiore aeris temperie agatur, ne hic quidem satis opportunum locum occupant. Facile igitur accesserim iis, qui hos duos versus, licet Horatio haud indignos, ab aliena manu importatos esse statuunt.

55 Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquosus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec siccis urantur semina glebis;
Utrumque rege temperante Cœlitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus,
60 Neque impudica Colchis intulit pedem;
Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
Laboriosa nec cohors Ulixei.
Jupiter illa piæ secrevit litora genti,
Ut inquinavit ære tempus aureum;
65 Ærea dehinc ferro duravit sæcula, quorum
Piis secunda, vate me, datur fuga.

CARMEN XVII.

AD CANIDIAM.

HORATIUS.

Jam jam efficaci do manus scientiæ
Supplex, et ore regna per Proserpinæ,

55—58. *Ut*, exempli causa, quod. *Neque largis Aquosus Eurus arva radat imbribus*, cett. nec crebræ pluviæ hos agros vexent, nec siccitas eos exurat, h. e. media quædam in his terris regnet aeris temperies. *Radat*: inf. Sat. ii, 6, 25, *Sive aquilo radit terras*, ubi vid. not. Similiter fere de campis Elysiis Homer. Odyss. iv, 567, Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἂρ χειμὼν πολὺς, οὔτε ποτ' ὄμβρος, Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους. *Utrumque*, pluviosam tempestatem et continuum solis ardorem.

59—66. *Non huc Argoo*, cett. Qui in his insulis vivunt, nullum cum peregrinis habent commercium, adeoque periculi, ne illorum vitiis corrumpantur, immunes et expertes sunt. Ex his autem, qui longinquis per Oceanum navigationibus celebrati sunt, Argonautas, Ulyssem, et Phœnices ponit. *Pinus Argoo remige*, navis Argo: *impudica Colchis*, Medea, cum Jasone Græciam versus navigans. *Torserunt cornua*, antennarum cornua s. antennas litori obverterunt, significanter pro, appulerunt. *Laboriosa*, multis laboribus et periculis in mari exercitata: cf. carm. sq. v. 16. *Secrevit*, a ceteris terris corruptis excepit et destinavit *piæ genti*. Obversatus Horatio est Hesiod. Ἔργ. 167, Τοῖς δὲ δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης.—Καί τοι μὲν νήσοισιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες Ἐν μακάρων νήσοισι πάρ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην. *Ut inquinavit ære tempus aureum*, postquam Jupiter ætatem auream in æream et deinde in ferream mutavit: *inquinavit*, corrupit, significanter pro, mutavit, tempus deterius fecit. *Quorum Piis secunda, vate me, datur fuga*, quæ quidem ferrea sæcula fugere licebit piis me vatem sequentibus.

CARMEN XVII.

Canidia, quam Horatius supra Epod. carm. 5, ut libidinosam anum et veneficam acerbissime tractavit, vario modo iram suam ob illud carmen ita in poetam effudisse videtur, ut eum de integro contra se lacessitum ad hoc alterum carmen scribendum incitaret. Poeta igitur, se ipsum Canidiæ artibus magicis petitum, et saevissimis cruciatibus ab ea affectum esse, fingens, non sine magna irrisione, ut sibi nunc satis perdomito parcat, supplex eam orat et obsecrat. Ad ejus animum autem placandum et mitigandum his utitur rationibus: Achillem quoque et Circen supplicibus precibus locum reliquisse, ait; se nunc satis superque pœnarum ei pro sua dedisse petulantia, et, quanta sit

Per et Dianæ non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium
5 Defixa cœlo devocare sidera,
Canidia, parce vocibus tandem sacris,
Citumque retro solve, solve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereium,
In quem superbus ordinarat agmina
10 Mysorum, et in quem tela acuta torserat.
Unxere matres Iliæ addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem,
Postquam relictis mœnibus rex procidit
Heu! pervicacis ad pedes Achillei.
15 Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulixei,
Volente Circa, membra; tunc mens et sonus
Relapsus, atque notus in vultus honor.
Dedi satis superque pœnarum tibi,
20 Amata nautis multum et institoribus.
Fugit juventas, et verecundus color
Reliquit ossa, pelle amicta lurida;

ejus in arte venefica potentia, ingente dolore expertum esse; se ad omnes, quascunque jusserit, pœnas exsolvendas, imo ad ejus laudes ad cœlum usque mendaci lyra extollendas paratum esse; Dioscuros quoque Stesichori palinodia, ut ei lumina redderent, permotos esse. Sed Canidia, quam respondentem inducit, se nullis precibus frangi posse, imo ab Horatio, qui ejus sacra irriserit et urbem ejus nomine impleverit, crudelissimas pœnas expetituram esse minatur et profitetur. Sed longe aliter de hoc carmine sentit Mitscherlichius. Tantum nempe hujus cum Epod. carmine quinto nexum esse statuit, ut tela, in illo inchoata, hoc demum detexta et absoluta sit. Hinc a v. 1—51, non Horatium, sed Varum loqui ita sibi persuasum habuit, ut, expuncto Horatii nomine, Vari nomen huic carmini præfigendum curaret. Sed huic opinioni plura in hoc carmine obstant. Nam ut nihil de v. 39, *sive mendaci lyra Voles sonari*, dicam, quomodo ridiculus iste senex, Varus, v. 42—44 se cum Stesichoro comparare, vel Stesichori exemplum in causam suam laudare potuit? Et quomodo, quæ Canidia v. 56 sqq. dicit, *Inultus ut tu riseris Cotyttia Vulgata, sacrum liberi Cupidinis? Et Esquilini Pontifex venefici Impune ut Urbem nomine impleris meo?* in Varum quadrant? Imo omnis hujus carminis vis et acerbitas ponenda est in ironia sive simulatione; nam dum palinodia, ut Stesichorus Dioscuros, Canidiam se placare velle simulat, eam salsissime exagitat, et dum eam laudat, liberius ejus scelera et flagitia notat et traducit.

1—7. *Jam jam efficaci do manus scientiæ Supplex*, jam supplex ad genua tua provolvor, et artis tuæ potentia me victum profiteor: *manum dare*, solemnis locutio de victis, victori se submittentibus. *Regna per Proserpinæ*: orat igitur per ea quæ Canidiæ, ut veneficæ, vel maxime cara et veneranda esse debebant. *Per Dianæ non movenda numina*, per Dianam haud sollicitandam et ad iram lacessendam. *Defixa*, incantatione ligata et devota, δεδεμένα, incantata. *Figi* et *defigi* dicuntur, quibus vis fit per artem magicam: vid. Nic. Heins. ad Ovid. Her. vi, 91, et Amor. iii, 7, 29. *Cœlo devocare sidera*, ut sup. Epod. 5, 45, *Lunam cœlo deripere*. *Vocibus sacris*, formulis vel carminibus magicis. *Citumque retro solve, solve turbinem*, et fac, ut licia, quibus nunc me ligas, resolvantur; retro age turbinem sive rhombum magicum, h. e. vi magica, qua nunc vincior, me solve. Scilicet ut citissime agitatus (*citus*) vel rotatus rhombus per licia attracta et advoluta incantatos vi magica

Tuis capillus albus est odoribus,
Nullum a labore me reclinat otium.
Urget diem nox, et dies noctem, neque est
Levare tenta spiritu præcordia.
Ergo, negatum, vincor, ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marsa dissilire nænia.
Quid amplius vis? O mare et terra! ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana fervida
Furens in Ætna flamma. Tu, donec cinis
Injuriosis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.
Quæ finis? aut quod me manet stipendium?

Irgabat et vinciebat, ita idem retro actus per licia remissa et revoluta eos vi magica solvebat et liberabat: de turbine sive rhombo magico vid. quos laudat Mitsch. Hinc *retro carmen agere* dixit Val. Flacc. i, 781 sqq. *jam jam exorabile retro Carmen agens, neque enim ante leges niger avehit umbras Portitor et vinctæ* (hæc enim unice vera est lectio, quam pro inepta, *cunctæ*, mira sagacitate nuperrime Flacco restituit Amicciss. Jacobs.) *primi stant faucibus Orci.*

8—18. *Morit nepotem*, cett. Facete ludit Canidiam, dum eam, ut mulierem abjectissimam, cum illustrissimis antiquitatis heroibus componit. *Telephus*, rex Mysorum, cum contra Achivos, ad ejus oras appulsos, exercitum duxisset, et vulneratus ab Achille et ejusdem cura a vulnere sanatus esse dicitur: vid. Hygin. Fab. ci. Hinc Ovid. Trist. v, 2, 15, *Telephus æterna consumtus tabe perisset, Si non quæ nocuit, dextra tulisset opem*: cf. Propert. ii, 1, 65. *Nepotem Nereium*, mater enim Achillis, Thetis, Nerei filia fuit. *Unxere matres addictum*, cett. Achilles, quamvis Hectoris corpus alitibus et canibus destinaverat, tamen, ut illud sepeliendum suis redderet, Priami precibus adductus fuit. *Unxere matres Iliæ*; corpora enim sepelienda, ut satis notum, lavari et ungi solebant. Virg. Æn. vi, 218 de sepeliendo Miseno, *Pars calidos latices et aena undantia flammis Expediunt, corpusque lavant frigentis et ungunt*; ubi copiosissime de hoc ritu egit Cerda. *Hectorem addictum feris Alitibus atque canibus*; Achilles enim, se corpus Hectoris alitibus et canibus projecturum esse, sæpe minatus fuerat. Homer. Iliad. xxiii, 183, Ἕκτορα δ' οὔτι δώσω Πριαμίδην πυρὶ δαπτέμεν, ἀλλὰ κύνεσσιν. *Homicidam, ἀνδροφόνον*, fortissimum. *Postquam relictis mœnibus rex procidit*: sup. i, 10, 14, Priamus *Ilio relicto*, ut corpus Hectoris redimeret, per Mercurium ad Achillem ductus dicitur. *Pervicacis*: sup. i, 6, 6, *Pelidæ cedere nescii. Setosa duris exuere pellibus*: de Ulyssis sociis a Circa in sues mutatis, et ab eadem, Ulysse deprecante, humanæ formæ restitutis, vid. Homer. Odyss. x. *Setosa membra duris pellibus*, setosorum porcorum formam. *Laboriosi*, multis laboribus et ærumnis exercitati: cf. Carm. anteced. v. 62. Similiter Ulysses inf. Epist. i, 7, 40, *patiens* vocatur. *Notus honor*, pristina humanæ formæ pulchritudo et dignitas.

19—26. *Dedi satis superque pœnarum tibi*: intelligit cruciatus per Canidiæ veneficia sibi injectos, quos ipse statim describit. *Amata nautis multum et institoribus*: fecerat igitur olim Canidia cuique pro mercede sui copiam: sup. iii, 6, 30, *Seu vocat institor, Seu navis Hispanæ magister, Dedecorum pretiosus emtor. Fugit juventas*, cett. acerbe exagitat Canidiæ artem magicam, dum ejus vi se nunc misere macerari et contabescere fingit. *Verecundus color*, rubor, color verecundiæ: Ovid. Met. i, 484, *Pulchra verecundo suffunditur ora rubore. Reliquit ossa, pelle amicta lurida*, pulchre pro vulgari, mutatus est in luridum. *Tuis capillus albus est odoribus*, tuis incantationibus canescere incipio; per *odores* intellige herbas magicas, φάρμακα. Comparant Theocrit. ii, 88, qui præ amore tabescentis imaginem adumbrat sic, Καί μεν χρὼς μὲν ὁμοῖος ἐγίνετο πολλάκι θάψῳ· Ἐῤῥεῦν δ' ἐκ κεφαλᾶς πᾶσαι τρίχες· αὐτὰ δὲ λοιπὰ Ὀστέ' ἔτ' ἦς καὶ δέρμα. *Me reclinat*, me requiescere sinit. *A labore*, amoris æstu

Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
Utcunque fortis exsilis puerpera.

CANIDIA.

Quid obseratis auribus fundis preces?
Non saxa nudis surdiora navitis
55 Neptunus alto tundit hibernus salo.
Inultus ut tu riseris Cotyttia
Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?
Et Esquilini Pontifex veneficî
Impune ut urbem nomine impleris meo?
60 Quid proderat ditasse Pelignas anus,
Velociusve miscuisse toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent:
Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
Novis ut usque suppetas doloribus.
65 Optat quietem Pelopis infidus pater,
Egens benignæ Tantalus semper dapis;

meium alii matri per artem magicam subduxisse credebatur, tangit quoque, sup. Epod. 5, 5, miser ille puer a Canidia petitus: *Per liberos te, si vocata partubus Lucina veris adfuit.*

53—59. *Quid obseratis auribus fundis preces?* cett. Quo major Canidiæ, quam sibi respondentem poeta inducit, est ferocia et insolentia, et quo atrociores, quas ista jacit, minæ sunt, eo acerbior, qua ejus artem magicam exagitat, est irrisio. *Non saxa nudis surdiora navitis Neptunus alto tundit hibernus salo:* saxa, quæ fluctus marini tundunt, non surdiora sunt miserorum naufragorum precibus, h. e. quam surda esse solent saxa naufragis, tam surdæ aures meæ tuis precibus sunt. *Nudis*, ab omni ope derelictis, in mari nempe, fracta navi, natantibus. *Neptunus hibernus*, mota per Neptunum tempestas. *Alto salo*, marinis fluctibus. *Inultus ut tu riseris*, cett. sensus: egone patiar, ut tu inultus deriseris et evulgaveris veneficia mea, liberæ Veneri sacra, et, quasi penes te, tanquam Pontificem, sacrorum magicorum esset arbitrium et judicium, impune me per ora hominum traduxeris? *Cotyttia* (quæ proprie fuerunt sacra nocturna, a Thracibus primum (Strabo x, p. 324) in honorem Cotyttus, h. e. liberæ Veneris et Licentiæ instituta, unde additur *sacrum liberi Cupidinis*), nunc ideo magica sua sacra appellat Canidia, quod per ea libidini suæ, arcessito nempe sane illo Varo, satisfacere voluerat. *Vulgata*, evulgata, carmine illo contumelioso sup. Epod. 5. *Et Esquilini Pontifex veneficî*, et quasi præpositus esses sacris magicis; *Pontifex* enim sacris publicis et privatis præerat. *Veneficium* dicitur *Esquilinum*, quia veneficæ e monte Esquilino ossa et cineres mortuorum ad artis magicæ usum petere solebant.

60—64. *Quid proderat ditasse*, cett. sensus et nexus: quid, quæso, si impune hæc facere posses, profuisset mihi artes magicas non sine magna mercede apud anus Pelignas didicisse, aut præsentia venena miscuisse? Sed non inultus abibis, imo fata tardiora, quam optas, te manent; nam vita longa et misera trahenda tibi est eo fine, ut semper novis suppediteris doloribus, h. e. novi semper te dolores excipiant.

65—69. *Optat quietem*, cett. Canidia *fata votis tardiora* in v. 62, magis explicat: optabis quidem, ait, a cruciatibus tuis et laboribus liberari; sed æque frustra optabis, ac Tantalus, Prometheus, et Sisyphus a pœnis infernalibus liberari optant. *Quietem*, pœnarum remissionem. *Infidus*; Tantalus enim arcana, ab Jove sibi inter epulas commissa, perfide evulgaverat. *Egens benignæ semper dapis:* largas quidem sibi appositas dapes videbat Tantalus, sed, cum eas illi non attingere liceret,

CARMEN SÆCULARE

PRO

INCOLUMITATE IMPERII.

Phœbe, silvarumque potens Diana,
Lucidum cœli decus, o colendi
Semper et culti, date, quæ precamur
Tempore sacro;
5 Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas, puerosque castos,

CARMEN SÆCULARE.

Cum U. C. DCCXXXVII ludorum sæcularium instaret celebratio, et ad ritus, quos in iis celebrandis observari jubebant libri Sibyllini, pertineret quoque hic, ut puerorum puellarumque chorus hymnum in Apollinem et Dianam caneret; Augustus sane eo, quod hujus hymni componendi munus Horatio, ut tradit Suetonius in ejus vita, injungeret, æternam his ludis sæcularibus paravit memoriam. Quamdiu enim Musis honor suus stabit, tamdiu in hoc Horatii carmine præstantissimo sæcularium, quos Augustus instauravit, ludorum vigebit memoria. Elaboratissimis autem Horatii carminibus hoc carmen sæculare accensendum esse, vel inde intelligi potest, quod ad hoc rite canendum singulari carmine, sup. iv, 6, Apollinis opem imploravit et sibi expetiit. Nec mirum, si poeta in carmine publice in publica lætitia a puerorum puellarumque choro decantando omne studium posuerit, et omnes ingenii vires nervosque intenderit. Quod autem ad ludos sæculares attinet, cum in universum tam de eorum origine, quam de stato, quo celebrati sint, tempore nihil certi pronunciari possit (vid. quos de *ludis sæcularibus Roman.* laudavit Cl. Mitsch. p. 643, in not. n. 3, et adde, quæ nuperrime in hanc rem contulit Cel. Beckius in Commentatione, Academiæ Lips. in sæculi XIX initiis pietatis monumenta, Lips. apud Tauchnitz, 1801); Augustum eos ad Sibyllinorum oraculorum auctoritatem eo consilio, ut populus Romanus de magna, qua nunc frueretur, felicitate lætaretur, deosque de imperii incolumitate et perpetua prosperitate pie veneraretur, apparasse, tenere sufficiat. Jam vero cum Apollo et Diana non solum dii averrunci, ἀλεξίκακοι, ἀποτρόπαιοι, haberentur, sed etiam ut ii colerentur, quorum benevolentiæ vel maxime deberetur tam aeris salubritas, quam agrorum fertilitas (ob causas physicas scilicet, sive ob vim, quam sol et luna in terram, adeoque in aeris salubritatem et fertilitatem habent); causa, cur eorum potissimum numina in ludis sæcularibus adorarentur et hymno celebrarentur, facile perspicitur. Ter autem chorus in hoc hymno Apollinem et Dianam appellat, et ter singularibus precibus Romanum imperium eorum tutelæ et favori tradit et consecrat; primum quidem, a versu 1 usque ad v. 32, rogat, ut Phœbus in toto terrarum orbe nuspiam urbem Roma majorem illustret, Diana vero subolis ex legitimis conjugiis procreandæ tantam curam habeat, ut exacto CX annorum spatio iterum lustra intersit ludis sæcularibus, a populo Romano, quovis felicitatis genere mactata, celebrandis; deinde, a v. 33 usque ad v. 60, ut, Apolline et Diana Romanos tuentibus, Romana juventus mature in probitatis studio exerceatur, senectus placida tranquillitate perfruatur, totus populus Romanus omni prosperitate gaudeat, et imperium Romanum, ad summum sub lætissimis Augusti auspiciis potentiæ fastigium evectum, virtutis adhuc neglectus cultu et honore exsplendescat, omnique rerum copia abundet; tum, a v. 61 usque ad v. 72, ut propitia Apollinis et Dianæ numina rei Romanæ felicitatem non solum in proximum lustrum prorogent, sed eam auctiorem adeo ad longissima usque tem-

Dîs, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
10 Promis et celas, aliusque et idem
Nasceris; possis nihil urbe Roma
Visere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithia, tuere matres:
15 Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genitalis.
Diva, producas subolem, Patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novæ feraci
20 Lege marita:

pora florere sinant. Quibus precibus finitis addit chorus epilogum, quo de certissimo precum suarum eventu Romanos sperare jubet.

1—8. *Silvarum potens*: sup. iii, 22, 1, *montium custos nemorumque*, ubi cf. not. *Date, quæ precamur tempore sacro*, cett. *exaudite preces*, quas fundimus ludis *sæcularibus*, ubi secundum versus Sibyllinos puerorum puellarumque chorus deos quotis Romanæ tutelares hymno celebrare debet. *Sibyllini versus*: versus illi Sibyllini ad ludos sæculares spectantes exstant adhuc, et apud Zosimum ii, 6 inveniuntur; emendatiores eos in argumento ad hoc carmen exhibuit Mitscherlichius. *Virgines lectas*, debebant enim tam virgines quam pueri esse patrimi et matrimi, h. e. quorum patres et matres adhuc superstites essent; eorum autem numerus, qui quoque in versibus Sibyllinis præscribitur, fuit ter novenus, ita ut XXVII pueri et totidem puellæ essent. *Septem colles*, Roma.

9—12. *Celas*: sol diem *celat* et condit quando occidit: *aliusque et idem nasceris*, et novus novo die, et *idem* (h. e. eodem, quo heri, nitore) oriris: *possis nihil urbe Roma Visere majus*, utinam fiat, ut in nullam urbem, Roma ampliorem, e cœlo despicias, h. e. fac, ut nulla urbs in toto terrarum orbe Roma sit potentior. Similis locus est apud Virg. Æn. vii, 218, *regnis, quæ maxima quondam Extremo veniens Sol adspiciebat Olympo*.

12—32. *Rite maturos*, cett. jam chorus Dianam, ut deam, obstetricis munere apud puerperas fungentem, et quidem primum Græco nomine, *Ilithyia*, deinde Latino, *Lucina* seu *Genitalis*, appellat, et, ut ejus cura gens Romana legitimis connubiis propagetur, obsecrat. *Lenis aperire maturos partus*, Græce pro, lenis in aperiendis, h. e. proferendis maturis partibus, tu, quæ dextra et benigna ades parturientibus, s. *utero* (ut sup. iii, 22, 2, de Diana dicitur) *laborantibus*: *aperit* Diana *partus*, dum partum edentibus obstetricia sua opera succurrit; *rite* more suo. *Sive probas*, sive mavis. *Lucina*: Catull. xxxiv, 13, *Tu Lucina dolentibus Juno dicta puerperis*, ubi cf. not. et sup. ad iii, 22, 2. *Genitalis*, eadem, quæ *Lucina*, Græco nempe nomini *Ilithyia* opponitur Latinum: *Lucina s. Genitalis*; nove autem jam *Genitalis*, quæ gignentes s. puerperas ope sua levat, genituræ favet et se propitiam præbet. *Producas subolem*: magis designat et explicat Lucinæ, *subolem producentis*, h. e. in lucem protrahentis, munus. *Patrumque Prosperes decreta super jugandis*: respicitur lex Julia de *maritandis ordinibus*, quam Augustus, cum ei ferendæ jam U. C. DCCXXVI frustra dedisset operam, hoc ipso anno, quo ludi sæculares celebrabantur, senatus consulti auctoritate populum accepturum esse speraverat, sed vana tum quoque fuit hæc Augusti spes; perlata enim illa lex demum est a M. Papio et Q. Poppæo U. C. DCCLXII: vid. Lipsium ad Tacit. Annal. iii, 25, Excurs. *c*, et quos laudat Mitsch. *Prosperes*, rata esse jubeas. *Prolisque novæ feraci Lege marita*. *Lex marita*, h. e. lex de *maritandis ordinibus* rogata, eleganter dicitur *ferax novæ prolis*, quia hac lege novæ proli per legitima connubia procreandæ, et sic genti Romanæ casta matrum fecunditate augendæ propagandæque prudenter prospiciebatur. *Certus*

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die claro, totiesque grata
Nocte frequentes.
25 Vosque, veraces cecinisse, Parcæ,
Quod semel dictum est, stabilisque rerum
Terminus servat, bona jam peractis
Jungite fata.
Fertilis frugum pecorisque Tellus
30 Spicea donet Cererem corona:
Nutriant fetes et aquæ, salubres
Et Jovis auræ.
Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
35 Siderum regina bicornis, audi,
Luna, puellas.
Roma si vestrum est opus, Iliæque
Litus Etruscum tenuere turmæ,
Jussa pars mutare Lares et urbem
40 Sospite cursu;
Cui per ardentem sine fraude Trojam

undenos decies, cett. sensus: ut post centum et decem annos redeant ludi sæculares, per tres dies et noctes magna hominum frequentia celebrandi. *Certus orbis*, de tempore, quod intra certum vel dierum vel mensium vel annorum spatium et numerum circumvolvitur: Virg. Æn. v, 46, *Annuus exactis completur mensibus orbis*: jam de exacto et circumvoluto, quod in libris Sibyllinis præstitutum fuit, tempore; *undenos decies per annos*, hic ipse cx annorum numerus in versibus Sibyllinis præscribitur: *cantus referatque ludos*, ludis sæcularibus de integro institutis hymnum in Apollinem et Dianam puerorum puellarumque chorum decantare jubeat. *Ter die claro totiesque*, cett. tres enim dies et totidem noctes pariter ex librorum Sibyllinorum præscripto ludorum sæcularium celebrationi dicari debebant; *frequentes*, frequenter celebrandos. *Vosque, veraces cecinisse, Parcæ*, cett. sensus: et vos, o Parcæ, quæ veraci ore prædicitis id quod semel constitutum est, et certus rerum eventus confirmat (h. e. immutabile est), agite, læta peractis succedere jubete tempora: *veraces cecinisse*, Græce, quæ deæ estis veraces in canendo, h. e. prædicendo eo *quod semel dictum est*, quod semel constitutum est; sic omnis, puto, qua in hoc loco expediendo se impediverunt interpretes, remota est difficultas; scilicet *dictum* jam non est, ore pronunciatum a Parcis, sed, constitutum, præfinitum, præstitutum, sc. a fato. *Fertilis frugum*, cett. Telluri quoque secundum versus Sibyllinos divinus in celebrandis ludis sæcularibus honor præstari debebat; hinc chorus *Tellurem* ut deam appellat, cujus benignitate homines pecudesque alantur; inest autem his precibus fere hoc: gaudeant Romani tam secundis agrorum fertilitate, quam pecudis proventu largissimo. *Spicea donet Cererem corona*: notissimus in hanc sententiam est locus Tibull. i, 1, 15, *Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona Spicea, quæ templi pendeat ante fores*. *Fetus*, agrorum fruges: Cic. Orat. ii, 30, *quo meliores ager fetus possit et grandiores edere*. *Salubres*, tum ad *aquæ* quam ad *auræ* referri potest.

33—48. *Condito mitis placidusque telo*: sagittis conditis, sive arcu remisso, incedit Apollo mitis et placidus, sagittis autem promtis, sive arcu adducto et tento, minax et iratus: cf. sup. ad ii, 10, 20. *Audi pueros—audi puellas*, puerorum enim puellarumque chorum vicissim in hoc carmine

Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus;
65 Si Palatinas videt æquus arces,
Remque Romanam, Latiumque felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget ævum.
Quæque Aventinum tenet Algidumque,
70 Quindecim Diana preces virorum
Curet, et votis puerorum amicas
Applicet aures.
Hæc Jovem sentire, Deosque cunctos,
Spem bonam certamque domum report
75 Doctus et Phœbi chorus et Dianæ
Dicere laudes.

lxiv, 385, *præsentes domos castas invisere et sæpius mortali cœtui se ostendere* soliti fuerint, ferrea ætate terram reliquisse finguntur: cf. Hesiod. Ἔργ. 197 sqq. *Beata pleno Copia cornu:* cf. sup. ad i, 17, 16.

61—72. *Augur, et fulgente decorus arcu*, cett. Quodsi igitur Apollo genti Romanæ propitius est, sospitet eam et ad felicissima tempora propaget; Diana autem, si genti Romanæ propitia est, preces quindecimvirorum exaudiat et ratas esse jubeat. *Augur:* Apollinis laudes et virtutes, ut in hymnis fieri solet, cumulantur; laudatur igitur ille primum ut vates, *μάντις*, deinde ut arcitenens, *χρυσότοξος*, *ἀργυρότοξος*, tum ut Musarum præses, *μουσαγέτης*, denique ut deus salutaris sive artis medendi peritus, *ἰατρός*; easdem Apollinis laudes recenset Pindarus Pyth. v, 80 sqq. jam a Mitsch. in Analect. p. 711 laudatus. *Si Palatinas videt æquus arces*, cett. Equidem hunc locum nunc ita explicandum puto: si mitis ille preces, quæ nunc in monte Palatino funduntur, audit; rem Romanam et Latium felix, h. e. reipublicæ Romanæ et Latii felicitatem in lustrum alterum et in ævum semper melius propaget et extendat. *Palatinas arces:* innuit templum, Apollini ab Augusto in monte Palatino splendidissime exstructum: vid. Dio liii, 1. ubi hoc ipsum carmen sæculare decantatum est. *Remque Romanam Latiumque*, ad illum versum Ennii, *Qui rem Romanam Latiumque augescere vultis*. *Prorogare* gare, proferre, extendere, *tam hominibus prorogare* di dol. iii, 2, 38. *Quæque* et Diana, quæ in monte A que colitur, si propitia est quindecim virorum prece *Aventinum:* de Dianæ ten vid. Donat. Rom. iii, 13 in hoc monte enim prope Appiam versari inprimis cf. i, 21, 6, unde, sacra e sponte intelligitur. *Q preces:* quindecimviris eni byllinis præerant, singula cularium demandata fuit stratio.

73—76. Jam chorus, d ne, addit epilogum, et sp tamque, se non solum ab ana, sed etiam ab Jove exauditum esse, cum con cat; quod quidem in auc sensus excitare debebat la *tire*, audire, et, ut rata e movere. *Spem bonam ce reporto,—chorus doctus dic* rus, ut sæpe apud Tragic loquitur, pro, nos pueri carmen in Apollinis et dicere edocti sumus, nemp σκάλῳ Horatio. Chorus ternatim antea cecinerat, c nit epilogum.

Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventes clamat in urbe.
Cetera de genere hoc, adeo sunt multa, loquacem
Delassare valent Fabium. Ne te morer, audi,
15 Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat
Jam faciam quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo rusticus: hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus: eia,
Quid statis? Nolint. Atqui licet esse beatis.
20 Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas
Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?
Præterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens
Percurram, quamquam ridentem dicere verum
25 Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima;
Sed tamen amoto quæramus seria ludo.
Ille, gravem duro terram qui vertit aratro,

11. *Ille* (consultor, cliens) *vadibus datis qui*, cett. quem causæ dicendæ necessitas adegit proficisci in urbem, ut ibi patronum consulat; *datis vadibus* pro vulgari, in judicium vocatus; is enim, quem vadabatur accusator, debebat promittere vadimonium, h. e. *vades* (obsides, sponsores) *dare*, qui præsentiam in jus vocati sua fide et suo periculo præstarent: *vades* non in capitis tantum causis, sed, æque ac *prædes*, in causis quoque privatis, uti hoc loco: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Vas*.

13. *Cetera de genere hoc*, principium versus Lucretiani iv, 594.

14. *Fabium*: quicunque demum ille fuerit, sive philosophus, sive jurisconsultus, poeta jam eum ut hominem loquacem ridet; idem fortasse fuit, de quo sub fin. Sat. sq. *Fabio vel judice vincam*. *Ne te morer*, cett. ne te diutius detineam, audi, quo tendam, nempe ad describendum hominum, nunquam sorte sua contentorum, ingenium.

16. *Jam faciam*, sc. ex vobis id *quod esse vultis*.

18. *Mutatis partibus*, sc. quas adhuc in vita egistis, pro vulgari, mutata vitæ conditione.

19. *Nolint*, equidem prætulerim alteram lectionem, *Nolunt*. Oratio cohæret sic: si quis deus ad homines, qui diversa sequentes laudant, dicat, Accedite, ego statim vos mutabo in eos in quos mutari cupitis; expectat paulisper deus, sed ii accedere et mutari *nolunt*: notum est illud Ciceronis, *tacet, consentit*. *Licet esse beatis*, Græce pro, licet iis esse beatos; sic Sat. i, 2, 51, *munifico esse licet*; Sat. i, 4, 39, *dederim quibus esse poetis*; Sat. i, 6, 25, *fierique tribuno*; Epist. ad Pis. iii, 372, *mediocribus esse poetis*.

20, 21. *Quid causæ est, quin*, quidni, nonne igitur merito Jupiter *illis*, h. e. ob illorum, modo aliquid appetentium, modo idem recusantium, inconstantiam, *ambas Iratus buccas inflet*. Qui ira exardescunt, buccas inflare solent; exprimitur igitur hac locutione imago irascentis.

23. *Præterea, ne* cett. ceterum, ne more eorum, qui res ludicras et joccosas ridendo percurrunt, ego quoque hanc rem seriam ridens percurram.

25. *Olim*, in comparationibus passim de rebus quæ factæ sunt, et porro ita fieri solent; nonnunquam: nos, *etwa*, *manchmal*: inf. Epist. i, 10, 42, *ut colceus olim*; Virg. Æn. viii, 391 sq. *Non secus atque olim, tonitru quum rupta cerusco Ignea rima micans percurrit lumine nimbos*.

27. *Sed tamen*: hæ particulæ, ut simpliciter, *sed igitur*, eleganter post longiorem parenthesin interruptam orationem excipiunt; exempla Ciceroniana dedit Ernesti in Clav. Cic. s. v. *Sed*. Oratio sibi respondet sic: ceterum, ne videamur ridicula tractare velle, amoto ludo quæramus seria.

Reticulum panis venales inter onusto
Forte vehas humero, nihilo plus accipias, quam
Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
50 Naturæ fines viventi, jugera centum an
Mille aret? At suave est, ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantumdem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
Ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
55 Vel cyatho, et dicas, Magno de flumine malim,
Quam ex hoc fonticulo, tantumdem sumere. Eo fit,
Plenior ut si quos delectet copia justo,
Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer:
At qui tantuli eget, quanto est opus, is neque limo
60 Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At bona pars hominum, decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit; quia tanti, quantum habeas, sis.
Quid facias illi? jubeas miserum esse, libenter
Quatenus id facit; ut quidam memoratur Athenis
65 Sordidus ac dives populi contemnere voces

subsuta non ad *veste*, sed ad *instita* referenda est; et sic *auri pondus defossum deponere* erit, defossum reponere, seponere, recondere, vel simpliciter pro, *defodere*. *Timidum*, accommodate ad ingenium hominis avari.

43, 44. *Quod*, ideo hoc juvat, quia, *si comminuas*, cett. aurum *comminuitur*, si usum ex eo capias, at ex auro defosso usus capi nequit. *Quid habet pulchri constructus acervus?* simillime Theocrit. xvi, 22, Δαιμόνιοι, τί δὲ κέρδος ὁ μύριος ἔνδοθι χρυσὸς Κείμενος;

45, 46. *Millia frumenti*, cett. quamvis centum millia modiorum frumenti terantur in area tua, ob hoc tamen (ob hanc tamen copiam) non plus venter tuus, quam meus, capiet: *frumenta* quæ terebantur in area, h. e. in agro ubi ad terendas fruges area facta est, cf. sup. ad Od. i, 1, 10, jam *ipsa area terere* dicitur: Tibull. i, 5, 22, *Area dum messes sole calente teret;* Virg. Geo. i, 192, *Nequicquam pingues palea teret area culmos. Hoc* pro, ob hoc, ideo, passim apud Nostrum: Sat. i, 2, 81; Sat. i, 3, 93; Sat. i, 4, 9; 6, 41 et 52 et 87; 9, 8.

47. *Reticulum*, mantica sive pera, ex reti contexta.

50. *Viventi*. Vix locus, puto, idoneus ex scriptore aliquo, qui Horatii ætate vixit, afferri poterit, ubi impersonali *refert* junctus sit dativus. Fuerunt igitur, qui *viventi* mutarent in *viventis*. Equidem malim, *Vel dic, quid referat, intra Naturæ fines vivens num jugera centum an Mille aret?* vel dic, quid prosit, num centum, an mille jugera aret intra naturæ fines vivens, h. e. fruens iis quæ natura postulat; *num—an*, ut inf. Sat. ii, 5, 58, *num furis?—an ludis?* Fortasse *vivens*, cum post hanc vocem excidisset *num*, ab homine aliquo latinæ linguæ imperito, ut metro succurreret, mutatum est in *viventi*.

52. *Tantumdem haurire*, tollere, promere.

53. *Cumeris*. Schol. Acr. *cumerem dicimus vas ingens vimineum, in quo frumenta conduntur. Sic ipse alibi* (*Epist.* i, 7, 30), *Sive cumeræ dicuntur vasa fictilia, similia doliis, ubi frumentum suum reponebant agricolæ. Tertio cumeræ dicuntur vasa minora, quæ capiunt quinque sive sex modios, quæ lingua Sabinorum trimodia dicuntur. Granaria* (ubi grana frugum servantur), nos, *Frucht-Böden*, *Frucht-Magazine*.

54. *Liquidi* (liquoris, aquæ) *urna*, ut inf. Sat. i, 5, 91, *urna*, vas aquarium: nos, *Wasser-Krug*, *Wasser-Eimer*.

55. *Cyatho*, jam de vase aquario minore, nos, *Becher*, *Glas*: si spectes mensuram, *urna* continebat quatuor congios, *congius* sex sextarios, sextarius duodecim *cyathos*.

56—58. *Ex hoc*, ante pedes manante. *Eo fit*, cett. sensus: hinc fit, ut ii, qui parvo

85 Vicini oderunt, noti, pueri atque puellæ.
Miraris, quum tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
An sic cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos?
90 Infelix operam perdas, ut si quis asellum
In campo doceat parentem currere frænis!
Denique sit finis quærendi; quoque habeas plus,
Pauperiem metuas minus, et finire laborem
Incipias, parto, quod avebas; ne facias, quod
95 Ummidius, qui, tam (non longa est fabula) dives,
Ut metiretur nummos, ita sordidus, ut se
Non unquam servo melius vestiret, ad usque
Supremum tempus, ne se penuria victus
Opprimeret, metuebat. At hunc liberta securi
100 Divisit medium fortissima Tyndaridarum.
Quid mi igitur suades, ut vivam Mænius, aut sic,
Ut Nomentanus? Pergis pugnantia secum
Frontibus adversis componere? non ego, avarum

83. *Te suscitet*, te reficiat et morbo liberet. *Pueri atque puellæ*: inf. Sat. ii. 3, 130, *Insanum te omnes pueri clamantque puellæ*.

88. *An sic*: recepi lectionem, quam ad fidem nonnullorum Codd. dedit Fea. Vulgo legebatur *Ac si*, vel *An si*. *Sic*, omnia argento postponendo. *Nullo labore*, sponte.

90. *Infelix operam perdas*: profecto id æque vano et infelice studio *tentes* velisque, ac si quis, cett. *Harentem frænis*; equi enim, non asini, parent frænis.

92. *Quærendi*, quærendarum divitiarum. *Laborem* in colligendis divitiis positum.

94. *Parto*, sc. eo.

95. Rejecta vulgari lectione *Ummidius quidam*, dedi eam quam, a Bentleio propositam, jam Fea in textum recepit; sed posui post *qui*, quod referendum est ad *metuebat*, distinctionem minorem; *qui*, quamvis *tam dives*, ut nummos metiretur, tam avarus, ut nunquam melius se servo vestiret; tamen, ne victus penuria opprimeretur, ad mortem usque metuebat. Sed Heindorfius servavit ac defendit lectionem, *Ummidius quidam*, distinctione majore post *fabula* posita. At primum Horatius, qui ne ad ignobilia quidem hominum nomina unquam apposuit *quidam*, multo minus *quidam* appositurus fuisset ad nomen hominis, qui, cum tam dives esset, ut nummos metiretur, sine dubio notus fuit omnibus; deinde verba, *non longa est fabula* (narratio) inepte sententiam finiunt; denique, si Horatius *tam* omisisset ad *dives*, idem profecto *ita* ad *sordidus* omissurus fuisset. *Tam dives—ut*, ut v. 22, *tam facilis, ut*.

99. *Liberta*, quam uxoris loco habuisse videtur Ummidius.

100. *Fortissima Tyndaridarum*, altera Clytæmnestra (quod maritum suum Agamemnonem occidit), fortissima omnium liberorum Tyndari: *Tyndaridarum*, genere quidem masculino, ut observat Bentleius, sed utriusque sexus liberos, tam filias quam filios, complectente: *divisit medium*, pro vulgari, *percussit*.

101. *Ut vivam Mænius, aut sic, Ut Nomentanus*! suadesne mihi, ut ego, sicut Mænius aut Nomentanus vivam? Vita luxuriosa homines isti bona sua abligurierant; fuerunt igitur nepotes, nequam, vel ut Horatius eos v. 104, appellat, *vappa, nebulones*. Pro *Mænius* alii legunt *Novius*; sed quis in vero ejusmodi hominum nomine perscrutando operam perdat? De *Mænio* cf. Sat. i, 3, 4; Epist. i, 15, 28; de *Nomentano* Sat. i, 8, 11; Sat. ii, 1, 22; Sat. ii, 3, 224.

102. *Pergis pugnantia secum Frontibus adversis componere?* pergis componere res, quarum altera alteri contraria est; *avaris* enim oppositi sunt *prodigi*. *Frontibus adversis*, comparantur avari et prodigi cum

85 Vicini oderunt, noti, pue
Miraris, quum tu arger
Si nemo præstet, que
An sic cognatos, nul
Quos tibi dat, retir
90 Infelix operam pe
In campo doceat
Denique sit fin
Pauperiem m
Incipias, par
95 Ummidius,
Ut metire
Non un
Suprer
Oppr
100 Divi
Qui
Ut
F

...polæ,
...oc genus omne
...antoris morte Tigelli.
...ontra hic, ne prodigus esse
...dare nolit amico,
...famem propellere possit.
...avi cur atque parentis
...stringat malus ingluvie rem,
...coemens obsonia nummis:
...animi quod parvi nolit haberi,
...Laudatur ab his, culpatur ab illis.
...famam timet ac nebulonis,
...dires positis in fœnore nummis,

...pat! Multa et ...sunt ab interpre- ...Horatium, contem- ...lippum appella- ...ici genus, a cor- ...eos, quos contem- ...se. *Lippitudo* autem ...fertur ad animum; ...25. *lippus mala sua in- ...ere* dicitur.

83. ...ret. 130, *puell* 8 fide Vv on *be*

SATIRA II.

...stultitiam hominum, qui, ...dam fugiunt, in contraria ...Epist. ii. 3, 31, *In vitium ducit*

...Schol. Acr., *Ambu- ...mulieres tibicines Syrorum; ...rum tibia sive symphonia ...secundum alios, ambub, ambub, ...* Fuerunt mulieres circum- ...victum sibi quærentes tam instru- ...musica tractando, quam se ipsas ...venales offerendo. *Collegia:* ...poeta hanc impudicarum mulierum ...loco publicis turbam dicit *collegium*. *Pharmacopolæ*, medicinam vendentes: nos, *Quacksalber*.

2. *Mendici*: ad mendicos, jam non pro- ...prie ita dictos, referunt Isiacos ac Gallos, ...sacerdotes Cybelles, præstigiatores, et alios ...ejusmodi generis homines, quorum pro- ...fessione parum a mendicitate abest. *Bala- ...trones*: Schol. Sat. ii, 8, 22 *Servilius scur- ...ra, vulgo balatro*; quo quidem cogno- ...mine ... *adulatores* homines, qui, post- ...quam ... perdiderunt, scurrilitate, ...adulatione gratiam ejus, a quo alerentur, captasse vide ...vid. Ersch. Encyclopæd. V, T. vii. ... Acr. et Cruq., *hos luxuriosos et p ...vocat a Servilio Balatrone, cujus in ...lib. Sat.* (8, 21) *meminit; ex hujus ...nomine similis vitæ homines balatron ...appellati, a balatu fortasse dicti, q ...intorta est et ridicula*, cett.

3. *Cantoris—Tigelli*. M. Herm Tigellius, Sardus, libertinus, celeb dulator et musicus: Schol. Acr., ... *nomine per invidiam cantorem pro ...obtrectatorie dicit. Fuit autem mo ...optimus, in Sardinia natus; is e ...Horatii negabat satis perite modu ...ideireo capitur ab illo*: cf. Sat. i, et i, 10, 90.

4. *Benignus*, liberalis, nos, *ein ...Herr*. *Hic*, alius, ut v. 7, 41, 44, Od. i, 1, 7, et sæpe alibi.

8. *Præclaram rem stringat in* præclari patrimonii copias, tanquan ris frondes, destringat, h. e. perdat mat luxuria. *Ingrata*, quod respon *malus* (h. e. prodigus), referendum grati animi nepotem vel filium, qui accepit a parentibus, ingrato erga e mo profundit.

9. *Conductis*, fœnore a creditore tis: *creditor* locat, *debitor* pro m sive usuris conducit pecuniam.

10. *Parvi animi*, quasi, qui parc pusillum; prodigus vero magnum a ostendat.

11. *Ab his*, ab aliis; *ab illis*, ab

12. *Fufidius*, avarus fœnerator. cf. ad Sat. i, 1, 104.

13. *Positis in fœnore nummis*, s

SATIRA II.

Ambubaiarum collegia, pharmacopolæ,
Mendici, mimæ, balatrones, hoc genus omne
Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli.
Quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus ess
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem propellere possit.
Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coemens obsonia nummis:
Sordidus atque animi quod parvi nolit haberi,
Respondet. Laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives positis in fœnore nummis,

ut hominem *lippum*, carpat? Multa et mira de hac re disputata sunt ab interpretibus. Equidem puto, Horatium, contemtum ab adversariis *poetam lippum* appellatum, hoc ridiculum convicii genus, a corporis vitio petitum, in eos, quos contemnebat, salse regessisse. *Lippitudo* autem æque ac *cæcitas* transfertur ad animum; hinc inf. Sat. i. 3. 25. *lippus mala sua in-[illegible] pervidere* dicitur.

SATIRA II.

Ridet poeta stultitiam hominum, qui, dum vitia quædam fugiunt, in contraria incurrunt (Epist. ii. 3, 31, *In vitium ducit culpæ fuga*).

1. *Ambubaiarum*. Schol. Acr., *Ambubaiæ dicuntur mulieres tibicines Syrorum; eterum lingua eorum tibia sive symphonia ambubaia*, secundum alios, *abub, anbub*, fistula [illegible]. Fuerunt mulieres circumforaneæ, victum sibi quærentes tam instrumenta musica tractando, quam se ipsas libidinosis venales offerendo. *Collegia*: jocose poeta hanc impudicarum mulierum in locis publicis turbam dicit *collegium*. *Pharmacopolæ*, medicinam vendentes: nos, *Quacksalber*.

2. *Mendici*, ad mendicos, jam non proprie ita dictos, referunt Isiacos ac Gallos, sacerdotes Cybelles, præstigiatores, et alios ejusmodi generis homines, quorum professio parum a mendicitate abest. *Balatrones*, inf. Sat. ii, 8, 22 *Servilius scurra* vocatur *balatro*: quo quidem cognomine notari videntur homines, qui, postquam bona sua perdiderunt, scurrilitate, dicacitate, et humili adulatione gratiam ejus, a quo alerentur, captasse vid vid. Ersch. Encyclopæd. V, T. vii. Acr. et Cruq., *hos luxuriosos et* [illegible] *vocat a Servilio Balatrone, cujus in* [illegible] *lib. Sat.* (8, 21) *meminit; ex hujus nomine similis vitæ homines balatrones appellati, a balatu fortasse dicti,* [illegible] *intorta est et ridicula*, cett.

3. *Cantoris—Tigelli*. M. Herm Tigellius, Sardus, libertinus, celeb dulator et musicus: Schol. Acr., *nomine per invidiam cantorem pro obtrectatorie dicit. Fuit autem mo optimus, in Sardinia natus; is* [illegible] *Horatii negabat satis perite modul idcirco carpitur ab illo*: cf. Sat. i, et i, 10, 90.

4. *Benignus*, liberalis, nos, *ein* [illegible] *Herr*. *Hic*, alius, ut v. 7, 41, 44, [illegible] Od. i, 1, 7, et sæpe alibi.

8. *Præclaram rem stringat in* præclari patrimonii copias, tanquam ris frondes, destringat, h. e. perdat, mat luxuria. *Ingrata*, quod respon *malus* (h. e. prodigus), referendum grati animi nepotem vel filium, qui accepit a parentibus, ingrato erga e mo profundit.

9. *Conductis*, fœnore a creditore tis: *creditor* locat, *debitor* pro m sive usuris conducit pecuniam.

10. *Parvi animi*, quasi, qui parce pusillum; prodigus vero magnum an ostendat.

11. *Ab his*, ab aliis; *ab illis*, ab a

12. *Fufidius*, avarus fœnerator. *V* cf. ad Sat. i, 1, 104.

13. *Positis in fœnore nummis*, so

[illegible] nihil volam, nisi olente in fornice stantem.
Quidam notus homo: quum exiret fornice, Macte
Virtute esto, inquit sententia dia Catonis;
Nam simul ac venas intravit tepida libido,
Hinc juvenes æquum est descendere, non alienas
[illegible] Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirantur omnes Cupiennius albi.
Audire est operæ pretium, procedere recte
Qui mecum non vultis, ut omni parte laborent,
Utque illis multa excurrat dolore voluptas,
Atque hæc rara cadat dura inter sæpe pericula.
Hic se præcipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit acrem
Præsidium in turbam: dedit hic pro corpore nummos;
Hunc perunxerunt calces: quin etiam illud
Accidit, ut cuidam testes caudamque salacem
Demorderet canis. Jure omnes: Galba negabat.
Tuque, ut quanto melior est in classe secunda!

[illegible] Lucilius præcipue sæpius obvia, quæ, quem aliquam bene gesserunt, cum laude appellantur, et eam porro bene gerere beatur: nos, *Brava*.

32. *Sententia dia Catonis*, pro Cato[illegible] apud Lucilium, *Veteri sententia dia*. [illegible] exempla de hoc loquendi genere collegit Lambinus sup. ad Od. iii, 5, 13.

34. *Hinc*, in fornices: *descendere*, [illegible] enim fornices, ut observant interpretes, cameratæ cellæ in medium loco depressæ inferiore.

36. *Sic me*, sc. facientem quod [illegible] Cato. *Cunni albi*, impudice et ad [illegible] mum illius ætatis pro, matronis albis [illegible] indutæ: nam *meretrices*, ut animadvertit Scrob. Crug., *habebant nigrum vestem*.

37—40. *Audire est*, cett. [illegible] operæ pretium est vos audire, qui [illegible] vultis rem iis, qui libidinem suam [illegible] uxores explere cupiunt, bene procedere, quomodo (*ut*) omni parte se male habeant, et quemodo voluptas multo dolore perturbata, et ea ipsa rara, inter dura sæpe pericula illis (*cadat*) contingat. Horatius jam in re levi facete imitatus est gravitatem Ennii, cujus versus vetus Scholiastes profert hos: *Audire est operæ pretium, procedere recte Qui rem Romanam Latiumque augescere vultis.*

43. *Pro corpore*, ne ad mortem flagellis cæderetur, vel pœnam experiretur quam [illegible] v. 45 commemoratur: inf. Sat. ii, 7, 63 de adultero, *dominoque furenti Committis*

Quam satis est, pugnis cæsus ferroque petitus,
Exclusus fore, quum Longarenus foret intus.
Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
Diceret hæc animus: Quid vis tibi? numquid ego a *te*
Magno prognatum deposco consule cunnum,
Velatumque stola, mea quum conferbuit ira?
Quid responderet? Magno patre nata puella est.
At quanto meliora monet pugnantiaque istis
Dives opis natura suæ, si tu modo recte
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Immiscere! Tuo vitio rerumne labores,
Nil referre putas? quare, ne pœniteat te,
Desine matronas sectarier, unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
Nec magis huic, niveos inter viridesque lapillos
Sit licet, hoc, Cerinthe, tuo tenerum est femur aut cru
Rectius, atque etiam melius persæpe togatæ est.
Adde huc, quod mercem sine fucis gestat, aperte,
Quod venale habet, ostendit, nec, si, quid honesti est,

[illegible] Fausta [illegible] habebat in [illegible] vel jocose ita [illegible] est. Idem tamen hoc [illegible] S. [illegible] esset, misere decepta [illegible] Nam [illegible] quando [illegible] Fausta, [illegible] alterat alius [illegible] Longarenus. [illegible] exclusus, [illegible] pugnis cæsus ferroque petitus est. *Ita* [illegible] cum Fausta, [illegible] usque eo, [illegible] sans superbe est. *Fore*, pro vulgari [illegible] exempla, ubi [illegible] in [illegible] in Lexicis.

[illegible] Villum [illegible] cett.

[illegible] v. 72. Magno [illegible] ex hoc versu, Villum in [illegible] fuisse adulterum, di unde apparet.

71. [illegible] decorum.

72. Fausta, Fausta, uxor Milonis: [illegible] et [illegible] passim de uxoribus: vid. sup. ad Od. iii, 14, 10.

74. [illegible] at quanto meliora et istis contraria suadet natura, quæ, quas habet, opes et præsidia largiter suppeditat.

[illegible] cett. num parum interesse putas, utrum tibi ipsi, qui fugienda petis, an rebus, quas tibi oblatas es[illegible] culpa tribuenda sit? *Vitio*, culp[illegible] passim.

78. *Unde*, a quibus.

79. *Est*, licet, datur: *ex re*, cujus [illegible] datur.

80—82. *Nec magis huic*, cett. [illegible] men, (*huic*) matronæ, licet niveis (u[illegible] bus et viridibus (smaragdis) lapill[illegible] pendescenti, (*hoc*) ob hoc, ob hanc [illegible] menta, femur est, quod magis ten[illegible] aut crus, quod magis rectum sit tu[illegible] rinthe, (*atque etiam*), immo *togatæ* ([illegible] tunæ) persæpe est melius. *Hoc*, p[illegible] hoc: cf. ad Sat. i, 1, 46. *Cerinthe*, [illegible] *ribus*, ex Tibullo quoque notus, [illegible] pulchritudine tum temporis insignis.

83. *Mercem*, venustatis lenocinia ad v. 47. *Sine fucis*, sine externis [illegible] mentis, quibus oculos ad se adverte[illegible] dent matronæ.

84, 85. *Venale*, apte respondet *merc*[illegible]. *Nec, si quid honesti est*, J[illegible] cett. Nullum interpretum in hoc loc[illegible] sisse, valde miror: particulam *nec*, [illegible] ut res clamat, ad *querit* referenda[illegible] unum omnes ad *jactat* et *palam habet*[illegible] runt, eandemque particulam ad *quæ*[illegible] petendam vel supplendam esse putas[illegible] sic sensus exit ineptissimus; quo[illegible] enim libertina, quæ, quod venale [illegible] *aperte ostendit*, id, quod honestum [illegible] pulchrum est, *non jactare*, non *palam*

Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
105 Quam mercem ostendi? *Leporem venator ut alta*
In nive sectetur, positum sic tangere nolit,
Cantat, et opponit, *Meus est amor huic similis; nam*
Transvolat in medio posita, et fugientia captat.
Hiscine versiculis speras tibi posse dolores
110 Atque æstus curasque graves e pectore tolli?
Nonne, cupidinibus statuat natura modum quem,
Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
Quærere plus prodest, et inane abscindere soldo?
Num tibi, quum fauces urit sitis, aurea quæris
115 Pocula? num esuriens fastidis omnia præter
Pavonem rhombumque? tument tibi quum inguina, nu
Ancilla aut verna est præsto puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego; namque parabilem amo Venerem facilemqu
120 Illam, Post paulo, sed pluris, si exierit vir,
Gallis; hanc, Philodemus ait, sibi, quæ neque magno
Stet pretio, neque cunctetur, quum est jussa venire.

De Catia, fœdæ libidinis matrona, quæ, stola non demissa, sed sursum tracta, pellicere studebat libidinosos, vid. Schol.

96. *Vallo*, stola, tanquam vallo.

97. *Hoc*, obstaculum. *Multæ res*, multa alia.

98. *Custodes*, fuerunt plerumque eunuchi, qui matronis custodiendis et observandis addi solebant: vid. quos laudat Heindorf. *Lectica*: interclusæ enim ab aditu fuerunt matronæ, cum in lectica a lecticariis vel quatuor vel sex vel octo (*octophoris*) portarentur: cf. ad Catull. x, v. 16 et 20. *Cinifones*, qui crispabant matronarum crines, dicti ita, quia ad calamistra calefacienda prunas sub cinere flando suscitabant; hinc appellati sunt etiam *cinerarii*. *Parasitæ*: ergo matronis quoque assidere solebant mulierculæ, quæ garrulitate sua earum gratiam captare, et sic illas liberales erga se reddere studebant.

100. *Rem*, omnem corporis formam.

101. *Altera nil obstat*, altera nihil offendiculi tibi objicit; sive, ut explicant, quod ad alteram attinet, in ea nihil tibi obstat. *Cois*, cett. junge: *est* (licet, ἔστιν ἰδεῖν) *tibi videre* (libertinam) *pæne ut nudam Cois*, pro, in Cois vestibus, bombycinis, et ob tenuitatem admodum pellucidis: Tibull. ii, 3, 53, *Illa gerit vestes tenues, quas femina Coa Texuit, auratas disposuitque vias*; ubi vid. Interpretes. Ovid. Art. Am. ii, 298, *Sire erit in Cois, Coa putа*.

104. *Pretium avellier*, pecunia merce cupide auferri.

105—108. Poeta sententiam, quæ facile haberi possint, vulgo con ea vero quæ non sine difficultate possint, cupide appeti," per canti tum satis notam, a Callimacho i xxxiii relatam, exprimit. Qui m sectatur, *cantat, ut* (quomodo) *leporem in alta nive sectetur, posit* (leporem in medio vel ante pedes tem) *tangere nolit; et apponit*, (venatori) *similis est meus* (matros *amor*, cett. apud Callimachum l. l. μὸς ἔρως τοῖόσδε· τὰ μὲν φεύγοντα δ Οἶδε, τὰ δ' ἐν μέσῳ κείμενα παρπέ *Sic positum*: si Horatius scripsit *si* particula explicanda videtur, *sic* ut sup. Od. ii, 11, 14, *vel hac Pi centes sic temere* (sed ibi *temere* adj est); vel *sic* est *in medio*, quod in ad *posita* additur; *positus lepus* j lepus non currens et fugiens, sed in jacens. Equidem tamen pro *sic sed*; sic omnia bene sibi respo apud Callimachum quoque est l. μὲν—τὰ δέ. Fortasse et in v. 10 *et fugientia* aptius legeris, *at fugien*

111—113. *Nonne?* sensus: utilius est quærere, quem modum in explendis cupiditatibus tenendus

Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset,
5 Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
Quicquam proficeret; si collibuisset, ab ovo
Usque ad mala citaret Io Bacche! modo summa
Voce, modo hac, resonat quæ chordis quatuor ima.
Nil æquale homini fuit illi. Sæpe velut qui
10 Currebat, fugiens hostem, persæpe velut qui
Junonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
Sæpe decem servos; modo reges atque tetrarchas,
Omnia magna loquens; modo, Sit mihi mensa tripe
Concha salis puri, et toga, quæ defendere frigus,
15 Quamvis crassa, queat. Decies centena dedisses

SATIRA III.

Amicorum vitia leniter ferenda, neque omnia, in quibus peccant amici, ad vivum resecanda esse.

1. *Cantoribus*, de musicis in universum, sive fidibus sive voce canentibus: cf. ad Sat. i, 2, 3.

4. *Ille*, per emphasin, ut recte observat Schol. Cruq.; nam M. *Hermogenes Tigellius* vere tum nobilis fuit tam arte musica, quam gratia et amicitia adeo apud Augustum, et liberalitate apud populum: cf. ad Sat. i, 2, 3. *Hoc*, sc. vitium. *Cæsar*, Octavianus, qui ab Horatio in iis carminibus, quæ scripsit antequam ille nomen Augusti assumserat (U. C. DCCXXVII), simpliciter *Cæsar* appellatur.

5, 6. *Si peteret*, pro, petebat; *proficeret* pro, proficiebat (εἰ αἰτήσαιτο, οὐκ ἂν τύχοι): ratio grammatica, ex qua nonnunquam apud optimos quosque scriptores conjunctivus pro indicativo ponitur, vix perspicue satis doceri potest. *Patris*, Julii Cæsaris, cujus adoptatus filius fuit Octavianus.

6—8. *Ab ovo Usque ad mala*, ab initio usque ad finem; translatum a satis noto more Romanorum, apud quos in principio conviviorum *ova*, in fine *mala* apponebantur. Pro *citaret* placet quidem, quod ex conjectura dedit Bentleius, *iteraret*; sed *citare*, si jam est (frequentativum a *ciere*,) frequenter ciere, et proinde *repetere*, eodem redit. Gesnerus in hanc rem laudavit locum Ciceronis Orat. i, 59, ubi est, *pæanem citare*. Similiter fere dicitur *carmen movere*, Virg. Æn. x, 163, *cantusque movete*; Ovid. Met. xiv, 21, *carmen ore move sacro*. *Io Bacche!* prima verba carminis inter cœnandum (ut ex verbis *ab ovo usque ad mala* colligas) decantati. Jam ex primis verbis notum hoc carmen tum fuit omnibus. Veteres autem, sicut nos, tota carmina verbis primis et laudare solebant. Sic Vir Ecl. v, 86, Eclogam secun prima ejus verba, *Formosus Cory bat Alexin*, et tertiam per, *Cuju an Melibœi?* designat. In *Bacc* brevis *e* propter arsin producta *summa voce*, acutissima, nos, in *im Discant: modo hac*, sc. voce, (est) in *quatuor chordis* (in Te *ima, gravissima:* nos, *in der Bass.*

9 sqq. *Sæpe velut qui:* ju *currebat, velut qui hostem fugie* reret. Jam poeta a vitio, quod commune habebat cum music vitia, nominatim ad mutabile animum et ad ejus inconstantis eo quidem consilio, ut sic vi præceptum, "amicorum vitia, sine vitiis nascatur, æquo ani esse," muniat. Ad *persæpe* re repetendum, sed inde elicien gradu incedebat, quasi esset quæ sacra Junonis in capit Scilicet in pompis solemnibus, ex hoc loco apparet, in Juno honorem instituebantur, virgi φόροι) sacras cistas sive canis ad dignitatem quandam compo portare solebant in capite: vid ad Callimach. H. in Cer. v. 1 inf. Sat. ii, 8, 13, *ut Attica sacris Cereris.* Bene in han Lambinus comparavit locum C Offic. i, 36, *cavendum—ne tardi mur in ingressu mollioribus, ut ferculis similes esse videamur.*

12. *Tetrarchas. Tetrarcha* r tatis et potestatis erat, quamqu nomine uti haud licebat.

13. *Loquens*, cum jactantia ir crepansque; sic passim *loqui* d

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.
Iracundior est paulo, minus aptus acutis
Naribus horum hominum; rideri possit eo, quod
Rusticius tonso toga defluit, et male laxus
In pede calceus hæret; at est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam, at tibi amicus, at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub corpore: denique te ipsum
Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala; namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc prævertamur, amatorem quod amicæ
Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant, veluti Balbinum polypus Hagnæ.
Vellem in amicitia sic erraremus, et isti
Errori nomen virtus posuisset honestum.
At pater ut gnati, sic nos debemus, amici

rum acie prævalens. *Serpens*, visu acutissimo: *Epidaurius*, epitheton ornans, sive quod regio ad Epidaurum, Argolidis urbem, scatebat serpentibus, sive ob mansuetum quoddam (de quo narrat Pausan. in Corinth. ii, 28) serpentum ibi genus, sacrum deo illius regionis tutelari, Æsculapio, qui sub forma serpentis ibidem cultus et sic Romam deportatus est. *Inquirant*, cett. et illi, quorum vitia tu inquiris, vicissim tua inquirant.

29, 30. *Iracundior est paulo*, cett. Si amicus paulo ad iram est proclivior, minus aptus amicitiæ ille videtur his hominibus, qui vitia acutis naribus subodorantur. *Horum* referunt interpretes ad ingenium hominum, qui nunc vivunt; ego refero ad eos qui in v. 28 dicti sunt *illi*.

30—35. *Rideri possit*, cett. sensus: rideri fortasse possit amicus ideo, quod inconcinne est tonsus; quod in toga incedit non composita, sed deorsum fluente; quod laxus calceus male in pede sedet: sed quia idem est vir bonus, quo melior inveniri non potest; quod tibi est amicus; quia sub neglecto ejus corpore latet ingens ingenium, omnia illa indulgenter a te ferenda sunt. *Rusticius tonso*: in urbe apud Romanos crines capitis ad certam normam, æqualitatem, et elegantiam tondebantur, at rure sine ulla arre, temere et incuriosius. Particulam *male* interpretes referunt ad *laxus*, et sic *male* jam est pro, nimis; sed quomodo *calceus nimis laxus*, qui male sedet, h. e. qui circum pedem huc illuc movetur, simpliciter *hærere* dici potest? immo *hærere* dicitur, quod alicui rei adhæret, inhæret, firmiter insidet: sup. Od. iii, 24, 55, *Nescit equo* [illegible] *hærere ingenuus puer*, h. e. puer [illegible] equitandi imperitus, non didicit [illegible] insidere equo; sic inf. v. 77, *vitia* [illegible] *hærentia*, firmiter insidentia: refero [illegible] h. l. *male* ad *hæret*, h. e. male sedet [illegible] *die Beschuhung liegt oder schliesst* [illegible] *an*. *Inculto*, quod ad externum [illegible] attinet, negligit. *Te ipsum concute*, [illegible] explora.

37. *Namque Neglectis urenda filix* [illegible] *nascitur agris*. Per imaginem, a [illegible] agris neglectis nascente petitam, [illegible] mere voluit hoc: nam, quemadm[illegible] *filix* (nos, *Farenkraut*) agris negl[illegible] innascens, urenda, ita vitia, quæ [illegible] natura aut mala consuetudo insevit, [illegible] lenda et exstirpanda sunt ex animo.

38. *Illuc prævertamur*, nexus: [illegible] missis aliis (hoc inest verbo comp[illegible] *præverti*), redeamus (*illuc*) ad id [illegible] rum, ubi videre licet, *quod* (quat[illegible] *turpia vitia amicæ decipiunt amatorem*.

39. *Aut etiam ipsa hæc Delectant*: [illegible] ingenio amatorum, aut vitia amica[illegible] plane non animadvertentium, aut ex [illegible] madversis voluptatem adeo capta[illegible] laudavit Gesnerus Plat. de Republ. v, [illegible] 474; Lucret. iv, 1154 sqq.; Ovid. A[illegible] ii, 657 sqq.

40. *Polypus*: de hoc tetro narium [illegible] seu tubere agit Celsus vi, 8, 2. Pri[illegible] syllaba, quasi scriberetur *pollypus*, pro[illegible] ducitur, ut prima syllaba in *religio*, re[illegible] *tulit*, quasi scriberetur, *relligio*, rettu[illegible] *Hagnæ*, Græcæ libertinæ, ex Græco Ἄγ[illegible] νης· vid. Bentleius.

41, 42. *Vellem in amicitia*, cett. vell[illegible]

60 Quum genus hoc inter vitæ versetur, ubi acris
Invidia atque vigent ubi crimina: pro bene sano
Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
Simplicior quis et est, qualem me sæpe libenter
Obtulerim tibi, Mæcenas, ut forte legentem
65 Aut tacitum impellat quovis sermone molestus:
Communi sensu plane caret, inquimus. Eheu!
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
Nam vitiis nemo sine nascitur; optimus ille est,
Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est,
70 Cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce,
Si modo plura mihi bona sunt, inclinet. Amari
Si volet hac lege, in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
Postulat, ignoscet verrucis illius: æquum est,
75 Peccatis veniam poscentem reddere rursus.
Denique, quatenus excidi penitus vitium iræ,
Cetera item nequeunt stultis hærentia; cur non
Ponderibus modulisque suis ratio utitur, ac, res

de Orat. ii, 43. *æque omnia, quæ probarem, admiserem, non secum, non pertinacem, non litigiosum, non acerbum, non vehementem concinnant. Hic* (Scipio) *alius fugit, cetera quæ malo latus* (Lælius) *et tum, malique malo sibi nocendi occasionem præbet, trans ratum a re gladiatoria, si gladiator adversario, ut ejus ictus et petitiones eludat, latus recum opponat. Cum ea, commutationes.*

65—66. *Simplicior*, cett. si quis simplicior et talis est, qualem me sæpe libenter tibi obtulerim, Mæcenas, ita quidem, ut simplicior ille, *quis sermone molestus*, aut *forte legentem* aut *tacitum* (meditantem) *impellat*, ejus animum impedendo et ad se advertendo turbet, dicere solemus. Ea ratione homo sensu communi caret. *Simplicior* refer ad morum simplicitatem, qua quis ea, quæ alii ad gratiam captandam studiose sectantur, non curat. *Libenter*, animo ita jubente.

67. *Quam temere*, cett. Quam stulta est hæc nostra in notandis amicorum vitiis severitas; quodsi enim severe de amicorum vitiis judicamus, vicissim et illis de nostris vitiis severe judicare licebit.

70 sqq. *Cum mea compenset*, cett. ad hyperbata hunc locum referunt, et, præeunte vetere Scholiasta, jungunt, *bona mea compenset cum vitiis*; sed ex meo sensu concinnius procederet oratio, si pro *compenset* scriberetur *compensat*, et *cum* pro conjunctione acciperetur. *Amicus dulcis*, cum (dum), *ut æquum est, mea bona compenset vitiis* (inversa locutione pro, cum vitia mea compensat bonis), *pluribus hisce inclinet*, animum potissimum ad plura hæcce (bona), si modo plura bona mihi sunt, advertat. *Amari, Si volet hac lege*: pro *amari* legendum omnino mihi videtur *amare*, ut sit, *si volet hac lege* me *amare*, ad eandem legem vicissim a me amabitur. *In trutina*, statera, translate de norma, vel ratione, ad quam res aliqua ponderatur: Cic. de Orat. ii, 38, *ad eas probandas, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina* (norma aliqua, ad quam populus res ponderat) *examinantur*.

76—79. *Quatenus*, quandoquidem, quoniam, ut sup. Sat. i, 1, 64. *Excidi penitus*, radicitus exstirpari. Schol. Porph. *Hinc* (poeta) *paullatim eo descendit, ut adversus Stoicos disputet, qui dicunt, peccata omnia paria esse et similia, et animum spectandum peccantis, non quantitatem rei in qua peccatum est. Stultis hærentia*, Stoici appellabant omnes *stultos* et *insanos*, qui, quam illi concionabantur, non exercere possent sapientiam. *Cur non Ponderibus modulisque suis ratio utitur*, cur non *ratio* (judicandi facultas, philosophia) vitia ad certam normam æstimat et dijudicat, et sic leviora vitia a gravioribus distinguit? *Ponderibus*, quibus in lance trutinæ positis res pendimus; accommodavit

Atque ipsa utilitas, justi prope mater et æqui.
Quum prorepserunt primis animalia terris,
100 Mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter
Unguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus,
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
Nominaque invenere; dehinc absistere bello,
105 Oppida cœperunt munire, et ponere leges,
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus deterrima belli
Causa, sed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos Venerem incertam rapientes more ferarum
110 Viribus editior cædebat, ut in grege taurus.
Jura inventa metu injusti fateare necesse est,
Tempora si fastosque velis evolvere mundi.

Porrecto jugulo, se occidendum quasi tradens recitanti; nam mali scriptores scripta sua recitando eos, quos se audire cogunt, *occidere* dicuntur: cf. inf. Epist. ad Pis. v. 475, *Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo*; et hinc Horatius inf. Sat. i, 9, 74, dum ab homine garrulo tenetur, lepide se *sub ejus cultro esse*, ait. *Audit*, audire cogitur.

90. *Lectum*, instratam lecto triclinari vestem stragulam.

91. *Tritum*, torni usu effictum sive tornatum; fuit igitur dejectus ille catillus toreuma Evandri: *terere* pro tornare accipiunt etiam apud Virg. Geo. ii, 444, *hinc radios trivere rotis*; scilicet artifex vel torno (a τείρω, τέτρωρα, *tero, trivi*), vel cælo, vel scalpro eradit et deterit ex materia, quod inde detritum vult; opus autem insculptis figuris distinctum vocatur vel toreuma vel opus cælatum: Virg. Ecl. iii, 37—39, de duobus poculis: *cælatum divini opus Alcimedontis: Lenta quibus torno facili superaddita vitis Diffusos hedera vestit pallente corymbos. Evander* fuit clarus cælator, qui, ut refert vetus Scholiastes, a M. Antonio Athenis Alexandriam translatus, et inde inter captivos Romam deductus, multa opera mirabilia fecisse traditur. Fieri quoque potuit, ut dejectus ille catillus priscæ ætatis opus esset (ut inf. Sat. ii, 4, 80, *vetus cratera*), quod olim Evander, celebratissimus ille Arcas, *manibus triverit*, h. e. versaverit, tractaverit. Sic inf. Sat. ii, 3, 20, mentio fit *rasis unci, quo Sisyphus pedes laverit*.

93 sqq. *Hoc*, ob hoc factum, ob præreptum e catino pullum: cf. ad Sat. i, 1, 46—95. *Fide* antique pro, *fidei*, ut Od. iii, 7, 4. *Sponsumve negaret*, quodve spopondit, se spopondisse negarit: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. voce *Spondere* et *Sponsio*.

96, 97. *Quis*, philosophi (Stoici), quibus. *Fere*, junge cum *paria*; sed Baxterus refert *fere* ad *laborant*. *Laborare* jam est, difficultate premi; *quum ventum ad verum est*, cum res, ut quæque vere est, ponderatur. *Sensus*, cuique insitus: Cic. de Fin. iv, 19, s. fin. *sensus enim cujusque, et natura rerum, atque ipsa veritas clamat quodammodo, non posse adduci, ut inter eas res, quas Zeno exæquaret, nihil interesset. Moresque*; disciplina enim, quæ vitam moresque moderatur, peccata leviora a gravioribus distinguit.

98. *Atque ipsa utilitas*, cett. secundum sententiam Epicureorum, qui, quod rectum et æquum est, a communi humanæ societatis utilitate repetunt.

99. *Quum prorepserunt*, cett. Hæc quoque de primo generis humani ortu et cultu narratio ad Epicureorum sententiam accommodata est. Comparandus omnino Horatius cum Lucretio v, 933 sqq. ubi hominum e terra natorum vita, habitus, ingenium, et mores describuntur. *Primis terris*, primo tempore, quo nati sunt in terra (*animalia*) homines.

100. *Mutum et turpe pecus*, similes pecori, quod nondum loqui didicerant, et sine ullo cultu, sicut pecus, incedebant. *Glandem atque cubilia propter*: Lucret. l. l. v. 937, *Glandiferas inter curabant corpora quercus*.

101. *Pugnis*, a *pugnus*.

102. *Usus*, utendi iis necessitas, sive usum ex iis capiendi consilium. *Quibus voces*, quibus sonos articulatos proferrent:

Nec natura potest justo secernere iniquum,
Dividit ut bona diversis, fugienda petendis:
115 Nec vincet ratio hoc, tantumdem ut peccet idemque,
Qui teneros caules alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus sacra Divûm legerit: adsit
Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas,
Nec scutica dignum horribili sectere flagello.
120 Nam ut ferula cædas meritum majora subire
Verbera, non vereor, quum dicas, esse pares res
Furta latrociniis, et magnis parva mineris
Falce recisurum simili te, si tibi regnum
Permittant homines. Si dives, qui sapiens est,
125 Et sutor bonus et solus formosus et est rex;
Cur optas, quod habes? Non nosti, quid pater, inquit,
Chrysippus dicat. Sapiens crepidas sibi nunquam,

verbum *notarent* per zeugma proximo tantum nomini accommodatum est.

105. *Leges ponere*, constituere, condere.

107. *Cunnus*, injecta a mulieribus libido: cf. ad Sat. i, 2, 35.

108. *Mortibus ignotis*, quia eorum nomina non memoriæ prodita sunt a scriptoribus.

109. *Quos Venerem incertam rapientes*, quos ruentes ad explendam libidinem, nullis tum legibus adstrictam; nondum enim erant conjugia; hinc additur, *more ferarum*: hæc *Venus incerta* Lucretio (iv, 1064) dicitur *volgivaga*. Ceterum in hanc sententiam Lucretius v, 960, *Et Venus in silvis jungebat corpora amantum; Conciliabat enim vel mutua quamque cupido, Vel violenta viri vis.*

110. *Ut in grege taurus*, sc. alios taures viribus eminentior cædit.

112. *Fastosque mundi*, et annales, in quibus rerum in mundo origines consignatæ sunt.

113—115. *Nec natura potest*, cett. sensus: quemadmodum natura per se iniquum a justo secernere nequit, quamvis (ut) bona et mala, petenda et fugienda, *dividit* (distinguit, separatim proponit); ita Stoicorum philosophia probare et evincere non poterit hoc, ut is qui teneros caules in hortu alieno fregerit, et is qui noctu sacrilegium fecerit, unum idemque peccatum committant, sive ut omnia peccata paria sint.

116, 117. *Teneros caules*, sc. brassicæ, ut inf. Sat. ii, 4, 15, *caulis suburbanus*. *Fregerit*, fractos (avulsos) abstulerit. *Nocturnus*: Catull. lxii, 34, *nocte latent fures*.

118. *Adsit Regula*; itaque *regulæ*, h. e. canon s. norma, s. certa legum formula, in promtu sit necesse est: *pœnas æquas peccatis*, peccatis aut gravioribus aut levioribus accommodatas s. respondentes.

119. *Scutica*, qua leviora peccata punie-bantur: *flagello*, ita loris nodisque contexto tortoque, ut ad mortem usque (cf. sup. i, 2, 41) eo cæderentur servi et malefici; hinc illud jam dicitur *horribile*.

120, 121. *Nam ut—non vereor*: pro *non vereor* Horatius aliquid subjicere voluisse videtur in hanc fere sententiam: *vix adduci poteris*; nam si in animo habuisset, *non vereor*, pro *ut* ad normam loquendi posuisset *ne*. Videtur igitur hic locus ad scriptorum anacolutha referendus esse. Horatium enim jam *ut* pro *ne* posuisse, id equidem ei affingere nolim.

122. *Furta*, sc. paria *latrociniis*.

123. *Simili*, sc. ei falci, qua magna reciduntur. Sensus: et mineris, te parvis æque ac magnis parem pœnam irrogaturum esse, sive, te parva æque ac magna eadem pœna affecturum esse.

124. *Si tibi regnum Permittant homines*: consulto usus est poeta hac locutione, ut per eam commode transiret ad alia ridenda Stoicorum paradoxa, quæ in viis publicis crepare solebant Pseudo-Stoici et aretalogi. Tu dicis, *si tibi regnum permittant homines: cur optas, quod habes?* qui est sapiens, is et *rex* est. *Si dives*, cett. ad hæc vetus Scholiastes, *Stoici existimant perfectæ sapientiæ virum omnia habere; in quo et Lucilius versatus sic ait: Nondum hæc omnia habebit, Formosus, dives, liber, rex solu' vocetur.*

126. *Quid pater, Chrysippus*: hic vir,

Nec soleas fecit; sutor tamen est sapiens. Qui?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
130 Optimus est modulator; ut Alfenus vafer omni
Abjecto instrumento artis, clausaque taberna,
Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex solus, sic rex. Vellunt tibi barbam
Lascivi pueri, quos tu ni fuste coerces,
135 Urgeris turba circum te stante, miserque
Rumperis et latras, magnorum maxime regum!
Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis, neque te quisquam stipator ineptum
Præter Crispinum sectabitur; et mihi dulces
140 Ignoscent, si quid peccaro stultus, amici,
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatusque magis vivam te rege beatus.

SATIRA IV.

Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque, poetæ,
Atque alii, quorum comœdia prisca virorum est,

venerabilis Stoicæ philosophiæ doctor, cui Cicero ingenium acerrimum tribuit, præ ceteris omnibus ornabat Stoicorum porticum; unde inf. Sat. ii, 3, 44, *Chrysippi porticus et grex. Inquit*, Stoicus modo loquens.

127. *Crepidas—soleas*: discrimen inter *crepidas* et *soleas* leve fuisse videtur; utroque enim calceamenti genere plantæ tantum tegebantur.

130. *Alfenus vafer*: vetus Schol., *Urbane satis Alfenum Varum Cremonensem deridet, qui abjecta sutrina, quam in municipio suo exercuerat, Romam venit, magistratusque usus M. Sulpicio Jurisconsulto ad tantam pervenit scientiam, ut et consulatum gereret, et publico funere efferretur. Vafer*: jurisconsulti enim sive causarum patroni callide, quod causæ suæ favere possit, in partes vocant; hinc inf. Sat. ii, 2, 131, *vafri inscitia juris*. Adde Ovid. Heroid. xx, 31, *Consultoque* (in consilium vocato) *fui juris Amore vafer*.

132. *Sutor erat*, h. e. manebat. Hunc *Alfenum* poeta jam verbis (v. 125) *Et sutor bonus* in animo habuisse videtur, cujus nomen, ut rem exemplo comprobet, nunc affert.

133. 134. *Vellunt tibi barbam Lascivi pueri*: ad ea quibus contumeliose tractabantur aretalogi, pertinebat etiam lascivia, qua pueri barbam, quam illi ut philosophi alebant, vellere solebant. De proverbiali locutione (*τὸν πώγωνα τίλλειν τινί*) pro, habere aliquem ludibrio, ignominiose aliquem tractare, vid. Casaub. ad Pers. i, 132.

136. *Rumperis*, sc. præ ira: notum illud Virgilii (Ecl. vi, 26), *invidia rumpantur ut ilia Codro. Latras*, convicia jacis.

137. *Quadrante*, oblata quarta parte assis; nam pauperes lavaturi in balneo communi quadrantem tantum balneatori dabant.

138 sq. *Stipator*, satelles; apposite ad rem; reges enim secum ducunt satellites. *Crispinum*: cf. sup. ad Sat. i, 1, 120.

SATIRA IV.

Horatius, iniqua de satiris, in quibus hominum vitia perstrinxerat, judicia expertus, animum, quo ad satiras scribendas accedat, aperit, eoque aperto lenius homines de se judicaturos esse sperat. Ceterum de argumento hujus Satiræ compara Dissert. de Horatii judicio de vetustioribus poetis, in Manso's Vermischten Abhandl. p. 87.

1. *Eupolis, Cratinus, Aristophanesque*,

Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
Finxerunt animi, raro et perpauca loquentis;
At tu conclusas hircinis follibus auras,
Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
Ut mavis, imitare. Beatus Fannius, ultro
Delatis capsis et imagine; quum mea nemo
Scripta legat, vulgo recitare timentis ob hanc rem,
Quod sunt, quos genus hoc minime juvat, utpote plures
Culpari dignos. Quemvis media elige turba;
Aut ab avaritia aut misera ambitione laborat.
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum;
Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære;
Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo
Vespertina tepet regio; quin per mala præceps

in eadem Sat. v. 69. pro *tollere* Horatius de Lucilio posuit, *recidere*: *recidere* [illegible] *Perfectum traheretur*. Similiter autem *tollere* pro recidere vel delere Horatius in Epist. ii, 2, 123. *virtute carent tollunt*, inelegantia recidit. Attamen fuerunt, in quibus est etiam Heindorfius, qui [illegible] contra usum loquendi pro [illegible] explicare mallent; hos jam docte refutavit Wolfius in Analect. Litterar. vol. i. a p. 1-5. usque ad p. 204. [illegible] cum infinitivo, *tollere*, Græce, pro [illegible] labore, vel ferendi [illegible] v. 8. [illegible] Od. iv. 14. 22. *impiger* [illegible] Per [illegible] intelligenda sunt [illegible] diligentiam, qua, quæ [illegible] et expolire debent.

14. 15. [illegible] sc. ad certamen, inter alterum versuum scriptorum numero superet. [illegible] ita, ut ego minimum, Crispinus majus pretium ponat. Fieri scilicet solet, ut alter de duobus, qui sponsione posita de re aliqua contendunt, si de re, de qua certatur, veritate plane non dubitat, majus pretium opponat minimo. *Accipe*, sc. cett. accipe, si placet, inquit Crispinus, tabellas, ego (Crispinus) vicissim accipiam. De Crispino vide sup. ad Sat. i, 1, 120.

16. *Cautores*, qui caveant, ne alterum versibus vel jam factis vel aliunde petitis circumveniat.

17—20. *Di bene fecerunt*, cett. felicem me prædico, quod dii mihi dederunt animum tenuem et pusillum, qui cogitata raro et paucis exprimit, h. e. bene mecum actum esse puto, quod non sum homo, qualis est Crispinus, qui, sicut follis vento, ita ingente verborum vi tumet et inflatus est. *Loquentis*: animus loqui dicitur, cum ea, quæ meditatus est, profert et edisserit. *At tu conclusas*, cett. versus duo elegantissimi: cf. sup. ad Sat. i, 1, 114. *Usque laborantes, dum*, cett. tamdiu vi sua folles impellentes, agitantes, et extendentes, donec, cett.

21. *Beatus*, felicem se prædicans et mirifice sibimet ipsi placens de ingenii sui fœtu, malis carminibus: *ultro*, nemine postulante; quia mala carmina nemo desiderat. *Beatus Fannius*: Schol. Croq., *Fannius, Quadratus, poeta malus, cum liberos non haberet, hæreditate sine ejus cura et studio* (hæc est explicatio particulæ *ultro*) *libros ejus et imaginem in publicas bibliothecas referebant, nullo tamen merito scriptoris*: inf. Sat. i, 10, 80, idem, ut videtur, dicitur *ineptus conviva Hermogenis*.

22—25. *Delatis capsis*, cett. cistis vel thecis, in quibus scripta Fannii reposita fuere, una cum ejus imagine (*Büste*) in bibliothecam publicam deportatis. Heindorfius non bibliothecam Palatinam ab Augusto (U. C. DCCXXVI) fundatam, sed primam illam bibliothecam publicam intelligit, quam Asinius Pollio post triumphum Dalmaticum ex manubiis instruxisse traditur, Plin. H. N. vii, 31. De more, quo imagines scriptorum in bibliothecis conspectui exponi solebant, vid. Plin. H. N. lii, 2, et, quem jam Heindorfius laudavit Lips. de Biblioth. Syntagm. c. 9. Opp. L iii, p. 1137. *Timentis*: quasi scripsisset poeta, *cum nemo legat scripta* mea, *recitare* autem illa *vulgo ob hanc rem* (ideo) *timentis*,—*quod sunt, quos* —*juvat*, pro juvet (ut sup. Od. i, 1. 4 et 21; Sat. ii, 1, 1; ii, 4, 47): *genus hoc*, sc. scribendi, quo vitia hominum carpuntur,

Fertur, uti pulvis collectus turbine, ne quid
Summa deperdat, metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt versus, odere poetas.
Fœnum habet in cornu, longe fuge; dummodo risum
35 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcet amico,
Et quodcunque semel chartis illeverit, omnes
Gestiet a furno redeuntes scire lacuque,
Et pueros et anus. Agedum, pauca accipe contra:
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetis,
40 Excerpam numero: neque enim concludere versum
Dixeris esse satis; neque, si quis scribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.

pete plures refer ad *quos*, cum plures rum, qui *culpentur*, h. e. perstringantur, ui sint. Pro *elige*, h. e. sume, in plusis codd. *erue*, in quibusdam *eripe*, ex o Bentleius fecit, *arripe*. Lectio *elige* l in propria significatione sumta locum bere potest; in eligendo enim eo, qui iorum expers sit, externa ejus specie li possumus; nemo enim sine vitiis scitur, alius hoc, alius alio vitio labo-. *Media turba*, ex media hominum ultitudine.

28. *Hunc capit argenti splendor*: alius iorum argenteorum splendorem admiur, alius toto animo in vasorum ex ære torum admiratione defixus est. *Argen-* sæpius de *argento facto*, sive de vasis argento factis, ut *æs* simpliciter de vasis ære factis. Vetus Schol. in hoc loco de vasis et signis Corinthiis accipit. uidem intelligo quæque vasa, antiqui ficis cujusdam manu affabre ex ære icta: inf. Epist. i, 6, 17, *I nunc, argen-* *et marmor vetus, æraque et artes Sus-*: sup. Od. iv, 8, 2, per *æra* poeta signasse videtur *lebetes*. *Albius*, non bellus, sed ignobilis quidam homo mno æris amore captus.

29, 30. *Hic mutat*, cett. alius est mercar, qui quæstus faciendi causa ab oriente l occidentem usque per maria navigat. ercatores apud veteres non parata pecua merces emere, sed merces cum merbus in terris, quas navi petebant, remosimis mutare solebant; unde passim oratius mercatores simpliciter *navitas* ppellat. *Ad eum* (solem), *quo Vesper-* *tepet regio*, elegans et vel epico poeta gna *occidentis* descriptio: inf. Epist. ii, , 185.

30, 31. *Quin per*, cett. quin, velut pulvis turbine collectus, per summa quæque pericula præceps agitur: inf. Epist. i, 1, 45 sq. *Impiger extremos curris mercator ad Indos, Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.*

32. *Summa deperdat*, perdat de summa.

34, 35. *Fœnum habet*, cett. hinc tu, simul in conspectum tibi venit poeta, clamare soles, Longe fuge poetam, is enim timendus, sicut fere bos qui fœnum in cornu habet. Scilicet cornibus eorum boum, qui sibi obvios cornu peterent, fœnum, tanquam signum, ut sibi ab eo caverent prætereuntes, præligari solebat. *Dummodo—parcet amico*: hic poeta ne ulli quidem amico parcet, dummodo voluptatem vitium aliquod amici deridendi sibi parare possit. *Sibi*, dativus commodi: in suam voluptatem.

36, 37. *Omnes Gestiet—scire*, gestiet nota fieri omnibus vel infimæ conditionis hominibus, vel a furno vel a lacu redeuntibus: per *lacum* intellige alveum, unde aqua per aquæductus ibi collecta arcessebatur; hi *lacus*, quorum magna Romæ fuit copia, peculiaria nomina gerebant, ut *lacus Servilius* apud Ciceronem pr. Rosc. Am. c. 32.

39. *Dederim—poetis*, quos poetæ nomine dignos esse concesserim; *poetis*, Græce pro. poetas: cf. sup. ad Sat. i, 1, 19.

40. *Concludere versum*, versum iis, e quibus ille constare debet, adstringere pedibus.

41. *Si quis—propiora*, si quis versus, ut nos, scribat, usus scilicet oratione proxime ad sermonem vulgarem et quotidianum accedente.

43, 44. *Mens divinior*, quæ divino quo-

45 Idcirco quidam, comœdia, necne, poema
Esset, quæsivere; quod acer spiritus ac vis
Nec verbis, nec rebus inest; nisi quod pede certo
Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
Sævit, quod meretrice nepos insanus amica
50 Filius uxorem grandi cum dote recuset,
Ebrius et (magnum quod dedecus) ambulet ante
Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
Audiret leviora, pater si viveret? Ergo
Non satis est, puris versum perscribere verbis;
55 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem,
Quo personatus pacto pater. His, ego quæ nunc,
Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
Tempora certa, modosque, et quod prius ordine verbum est,
Posterius facias, præponens ultima primis;
60 Non, ut si solvas, "*Postquam discordia tetra*
Belli ferratos postes portasque refregit;"
Invenias etiam disjecti membra poetæ.
Hactenus hæc: alias, justum sit, necne, poema;

dam afflatu agitatur et incalescit. *Atque os Magna sonaturum* (insolentiori forma pro *soniturum*), explicant, os quod sonare possit; malim, os quod magna soniturum esse expectari possit: *magna sonare* jam est, sublimiores sonos et modos edere; at inf. Sat. i, 6, 43 de ingente vocum altissimarum strepitu dicitur.

45—48. *Idcirco*, cett. sensus: fuerunt igitur, qui, utrum comœdia poema esset vocandum, nec ne, quærerent, quod in comœdiis nec verbis, nec rebus quæ agantur, sublimitas et gravitas inest, et quod sermo, qui in comœdiis *merus*, h. e. vulgaris et quotidianus est, a sermone, quo in vita communi utimur, non nisi certo pede differt. Opportune Lambinus comparat Cic. Orat. 20, *video visum esse nonnullis, Platonis et Democriti locutionem, etsi absit a versu, tamen, quod incitatius feratur et clarissimis verborum luminibus utatur, potius poema putandam quam Comicorum poetarum, apud quos, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis.*

48—52. *At pater*, cett. at sententiæ tuæ "spiritum acrem et vim a verbis et rebus in comœdiis abesse," opponere possum exemplum senis, ira ardentis et sævientis (Menedemi apud Terent. Heaut. A. v, S. i), quod filius, *nepos* (dissolutioris vitæ juvenis), insano amore meretricem amicam deperiens, uxorem cum grandi dote recuset, et ebrius cett. *Ambulet ante Noctem cum facibus*: vulgo non ante noctem, sed intempesta nocte post commissationes in urbe cum facibus discurrere solebant ebrii et lascivi juvenes; in multo majus igitur dedecus incurrebant ii, qui jam ante noctem ebrii cum facibus ambulabant.

52—56. *Numquid*, cett. Hic Pomponius, quem quasi sponte sibi obversantem obiter traducit poeta, filio Menedemi apud Terentium haud dissimilis fuit. *Leviora*, minus aspera. *Ergo* refer ad omissam sententiam, "at opprobria, quæ inter pater in comœdia jacit, non sunt verba sublimiora vel poetica, sed vulgaris et *pura*, ut statim dicuntur, h. e. nihil ornatus et elegantiæ habentia. *Personatus pater*, in scenam, ubi personam patris induit, productus. *Eodem pacto*, iisdem verbis puris, sermone vulgari.

58—62. *Tempora certa*, pedes ex longioribus et brevioribus syllabis constantes; *certos modos*, numeros ad certam mensuram compositos, rhythmum. *Non, ut si solvas*, cett. junge: *non—etiam*, h. e. non pariter; sensus: in his meis et Lucilii versibus, si pedum ordinem sive metrum turbes tollasque, non ita, sicuti in Ennii versibus, "*Postquam discordia*," disjecta versuum membra invenias; Ennii

Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non visa potest, commissa tacere
85 Qui nequit; hic niger est, hunc tu, Romane, caveto.
Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos,
E quibus imus amet quavis adspergere cunctos,
Præter eum qui præbet aquam; post hunc quoque p
Condita cum verax aperit præcordia Liber.
90 Hic tibi comis et urbanus, liberque videtur,
Infesto nigris; ego, si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
Lividus et mordax videor tibi? Mentio si qua
De Capitolini furtis injecta Petillî
95 Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos:
Me Capitolinus convictore usus amicoque
A puero est, causaque mea permulta rogatus
Fecit; et incolumis lætor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud
100 Fugerit.—Hic nigræ succus loliginis: hæc est

131; Epist. iii, 358; et sic apud Virg. Æn. x, 112, pro *fortunamque* legendum omnino videtur, *fortunamve*. *Suave—conclusus*; locus enim, ab omni parte in balneis clausus, voci recitantis versus suaviter, ut vani isti homines putant, resonat. *Suave*, pro suaviter, ut passim. *Haud illud quærentes*, non curantes id, parum solliciti; *num sine sensu*, cett. num sine spiritu, quo boni poetæ agitantur; num opportuno tempore, medio in foro vel in balneis versus recitent. *Inquit*, sc. adversarius; alii legunt, *Inquis*: utrumque recte. *Studio pravus facis: et hoc* (quod gaudes lædere) *facis*, ut homo qui *pravus* est, *studio* (libidine) lædendi; pro vulgari, et hoc facis pravo studio. *Unde petitum hoc*, sc. opprobrium. *Est auctor*, cett. quis tandem eorum, quibuscum vixi, hujus opprobrii est auctor? vel, estne aliquis eorum, quibuscum vixi, hujus opprobrii auctor?

81—85. *Absentem*, cett. ad nexum orationis supplenda fere hæc: Ego potius ita sentio et statuo, *Absentem qui* cett. *rodit*, invido dente mordet, sugillat, carpit. inf. Sat. i, 6, 45. *Quem rodunt omnes libertino patre natum*, Cicero, p. Balb. 26, *More hominum invident, in conviviis rodunt, in circulis idcirco vellicant. Hic niger est*, hic improbus, et malæ mentis homo est: apud Græcos quoque *improbi* vocantur μέλανες. *Romane*, o tu, quicunque Romanæ virtutis sensu imbutus es.

86—89. *Sæpe tribus lectis*, tri bus, ita circa mensam stratis et ca ut quarta mensæ pars ad cibos apponendos esset vacua. *Quaterno* enim vel quaterni in uno quoq accumbere solebant. Pro *unus* c dedi *imus*: hinc inf. Epist. i, 18, 10 *risor lecti*, ubi vid. not.: cf. ad Sa 23. *Amet*, delectetur, gestiat: p tione *avet* prætuli cum aliis *amo* grammaticæ rationi accommodat conjunctivus. *Quavis adspergere* quavis ratione, h. e. quibusvis dic salse dictis obruere (lædere, perst cunctos, sive quævis dicteria in effundere. *Adspergere*, pro perstr apud Ciceronem ad Div. vi, 6, *leu spersus* pro, leviter perstrictus: cf. I *Præter eum, qui præbet aquam*, præ vivatorem: inf. Sat. ii, 2, 68, 69, *sicut simplex Nævius, unctam* (*præbebit aquam. Hunc* (convivatore que, sc. adspergere: *condita præcor* cana in pectore condita.

91—93. *Nigris*: absentes rode *Pastillos Rufillus*, cett.: cf. sup. ad 2, 27.

94—99. *De Capitolini furtis* Schol. Cruq., *Fingit se loqui cum aliquo Petillii Capitolini, qui, cum Capitolio, unde Capitolinus dictus cusatus est, quod coronam Jovis Ca rapuisset; quare ipse sublatæ corona sam dixit, et absolutus est a judic*

Ærugo mera; quod vitium procul afore chartis,
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud vere, promitto. Liberius si
Dixero quid, si forte jocosius; hoc mihi juris
Cum venia dabis: insuevit pater optimus hoc me,
Ut fugerem, exemplis vitiorum quæque notando.
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo quod mî ipse parasset:
Nonne vides, Albî ut male vivat filius? utque
Barrus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. A turpi meretricis amore
Cum deterreret: Sectani dissimilis sis.
Ne sequerer mœchas, concessa cum Venere uti
Possem: Deprensi non bella est fama Trebonî,
Aiebat: sapiens, vitatu quidque petitu
Sit melius, causas reddet tibi; mî satis est, si
Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
Dum custodis eges, vitam famamque tueri

...tiam *Augusti, cujus amicus erat. De-*
...*das, ut tuus est mos*: defendas, per me
...t, Petillium, ut soles, hunc in modum,
...his verbis, *Me Capitolinus*, cett. *Sed*
...*u*, cett. en hominem nigrum! post-
...m veterem Petillii amicitiam ejusque
...a se officia laudavit, et, quod ille, cri-
...is insimulati absolutus, in urbe vivat,
...etari professus est; idem, quî factum
...ut Petillius absolveretur, se non satis
...qui posse, ait.
...6. *Amicoque*, particula *que* a sequente
...roximo versu vocali absorbetur.
...00. *Hic nigræ*, cett. Qui ita loquun-
...et sentiunt, qui alios a crimine aliquo
...purgare et ut amicos defendere velle
...ulant, eosdemque hujus ipsius criminis
...pectos reddunt, pessimi animi sunt
...ines. Pro *succus* revocavit Fea lecti-
...m plurimorum vett. codd. *fucus*, i. e.
...s. *Loliginis*: Schol. Cruq., *Loligo*
...*us est piscis marini, succum habens ni-*
...*m et atramento similem* (*Tintenfisch*).
101—103. *Ærugo*, proprie de rubigine
...ere (ut *ferrugo* de rubigine in ferro),
...sfertur ad invidiam et livorem, qui
...ud Ovidium Amor. i, 15, 1 dicitur *edax*,
...in similis est ærugini, quæ æs exedit.
...od *vitium*,—*promitto*, quam quidem
...levolentiam a scriptis meis atque ab
...imo meo (*prius*), antequam ille ad scri-
...ndum appellitur, longe afore, id ego, si
...id unquam aliud vere promittere pos-
...m, promitto. *Ut si quid*, cett. junge:
si quid, ut aliud unquam, *vere de me pro-*
mittere possum; sed dura et molesta est
hæc verborum collocatio: lenius sane ex
mea sententia flueret oratio, si pro *ut* le-
geris *id*,—*id* ego vere *promitto, si quid*
aliud (unquam) *vere de me promittere*
possum.
105, 106. *Insuevit pater*, cett. sensus:
ego mature didici animum ad vitia homi-
num advertere; *optimus pater me insuevit*
hoc (ad hoc me adduxit) ut fugerem vitia,
dum quæque eorum notabat exemplis ante
oculos positis. *Insuescere*, active cum ac-
cusativo: Columell. vi, 4, *ea pecus insues-*
cas. *Notando* non cum Heindorfio ad fili-
um (Horatium), sed ad patrem omnino
referendum esse, satis docent sequentia,
sive ipsa exempla *a patre* proposita.
109—115. *Albi*—*filius*, filius *Albii* cu-
jusdam; *Barrus*, *Sectanus*, et *Trebonius*
fuerunt malæ notæ homines, satis tum
Romanis noti. *Male vivat*, turpes enim
libidines misera et turpis vita sequitur.
Barrus, sive *Barus*, de quo Schol. Porph.,
Hic Barrus vilissima libidinis fuit, adeo,
ut Æmiliam virginem incestasse dictus sit;
certe adulteras sincerissima (an *insanissi-*
ma?) *cupiditate sectabatur*, alibi quoque
ab Horatio ut homo nequam et ineptus
notatur: cf. Sat. i, 6, 3, et Sat. i, 7, 8.
Cum deterreret, sc. pater. *Deprensi*, sc.
in adulterio.
115 sq. *Sapiens, vitatu*, cett. quid rec-
tius vites aut rectius petas, id allatis ratio-

Incolumem possum: simulac duraverit ætas
120 Membra animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
Formabat puerum dictis; et, sive jubebat,
Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc,
Unum ex judicibus selectis objiciebat;
Sive vetabat, An hoc inhonestum et inutile factu,
125 Necne, sit, addubites, flagret rumore malo quum
Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut ægros
Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit;
Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
Absterrent vitiis. Ex hoc ego sanus ab illis,
130 Perniciem quæcunque ferunt; mediocribus, et queis
Ignoscas, vitiis teneor; fortassis et isthinc
Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus,
Consilium proprium. Neque enim cum lectulus aut me
Porticus excepit, desum mihi: Rectius hoc est,
135 Hoc faciens vivam melius; sic dulcis amicis
Occurram; hoc quidam non belle; numquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? Hæc ego mecum
Compressis agito labris: ubi quid datur otî,
Illudo chartis: hoc est mediocribus illis

nibus te docebit sapiens. Pro *quidque* legendum omnino videtur *quidve*, nam *vitare* et petere sunt opposita: de particulis *que* et *ve* sæpius librariorum oscitantia permutatis, vid. sup. ad v. 75; Bentl. ad Epist. i, 8, 5; et Drakenb. ad Liv. xxiv, 10, § 2.

119. *Duraverit*, corroboraverit.

120. *Nabis sine cortice*, non amplius patris cura et custodia egebis, sicuti illi, qui artem natandi tenent, non amplius egent cortice vel subere, cujus ventri suppositi ope natandi arti opera datur.

121—125. *Et, sive jubebat*, cett. et, sive ad aliquid faciendum me impellebat, unum ex selectis judicibus exemplo, quod ego imitarer, mihi proponebat (*objiciebat*), dicens, En habes auctorem, quo hoc facias! sive me aliquid facere vetabat, An, dicebat, cum ob idem, quod tu tentas, hic atque ille male audiat, addubites, utrum id honestum an inhonestum, utrum utile an inutile sit? *Ex judicibus selectis*: Schol. Cruq., *proferebat in exemplum virum aliquem illustrem ex senatorio vel equestri ordine, qui aliquando propter æquitatem et justitiam fuerat selectus in judices.* De *selectis judicibus* vid. Ernest. Clav. Cic. s. v. *Selectus*. *An hoc*, pro, utrum hoc.

126. *Avidos*, sc. potus et ciborum, ægroto nocent; sic sq. Sat. v. 75, *cum avidi*, edendi cupiditate flagrantes.

127. *Exanimat*, terrore complet. *Parcere*, valetudinis suæ curam habere non aviditatem edendi vel bibendi explere velle, sed abstinere ab iis quæ valetudini obsunt: inf. Epist. i, 7, 11, *Ad mare descendet vates tuus, et sibi parcet.*

129. *Ex hoc ego sanus ab illis*, ex illo inde tempore, quo pater me puerum dictis et exemplis formavit, firmus et validus sum contra illa vitia, sive, integer et tutus sum ab omnibus illis vitiis, quæ pernicies.

132. *Fortassis et isthinc Largiter abstulerit longa ætas*: fortasse etiam de his mediocribus vitiis ætas longior, ubi juvenis fervor et vehementia deferbuit, multum detraxerit. *Liber amicus*, qui libere me cum de ejus vitiis monet, eumque ab dehortatur.

134 sqq. *Neque—desum mihi*: neque, cum vel quiesco in lectulo, vel ambulo in porticu, animi mei excolendi immemor sum, imo diligenter eum excutio et tacita cum: *Rectius hoc*, cett. *numquid—simile illi* quod quidam *non belle*, h. e. male fecit.

Tota abit hora: mali culices ranæque palustres
Avertunt somnos: absentem ut cantat amicam
Multa prolutus vappa nauta, atque viator
Certatim: tandem fessus dormire viator
Incipit: ac missæ pastum retinacula mulæ
Nauta piger saxo religat, stertitque supinus.
Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
Sentimus: donec cerebrosus prosilit unus,
Ac mulæ, nautæque caput, lumbosque saligno
Fuste dolat: quarta vix demum exponimur hora.
Ora, manusque tua lavimus, Feronia, lympha.
Millia tum pransi tria repimus, atque subimus
Impositum saxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Mæcenas optimus, atque

ii, 5, 10. *Discincti arrienses*, ut *discincti*, ignavi.

6. *Pro minus est* dedi lectionem a Fea ex plurim. Codd. auctoritate in textum receptam. *Pro minus est*: addit enim Horatius rationem, ex qua unius diei iter in duorum dierum iter diviserint, nimirum quia via Appia [illegible] molesta sit *tardis* vehiculis: res igitur ipsa *pro minus* repudiat.

7. *Teterrimi*, teterrimi saporis, quia fuit fatida, ut docet Cruquius; sic *super teter*, qui nauseam creat, apud Lucret. vi, 21. Significantior certe est nostra lectio, quam *dire* [illegible], cui favet plurimorum Codd. auctoritas apud Feam.

8. *Lectus* [illegible] qui ventri cibum potumque denegat, hostiliter quasi contra ventrem exsurgit, eumque infestum sibi reddit; hinc venter jejunus atque esuriens suaviter dicitur, inf. Sat. ii, 8, 5, [illegible]. *Hardouinus* [illegible] impatiens meræ a commantibus comitibus interjectus.

9. *Jam* [illegible], cett. versus elegantissimi, ut inf. v, 73, 74: cf. sup. ad Sat. I, v. 113 sq.

10. *Deligandere saxo*, sic *Navem saxum ancoris saxo figere* dicitur apud Ovid. Met. xi, 309.

11, 12. *Tum vero*, cett. sensus et nexus: tum servi nostri et nautæ conviciis invicem se petere incipiunt: unus servorum clamat, Huc navem appelle: et cum, nave appulsa, ingentem hominum numerum in eam descendere videt, iterum clamat, Ohe! desine plures inscrere; jam satis est! *Inscerti*, ut *sescerti*, numerus rotundus de magna copia.

13. *Ais*, intellige naulum. *Dum mula ligatur*, dum mula in ripa navi ad eam per illum canalem trahendam alligatur.

15—21. *Absentem ut cantat amicam*, cett. dum simul et nauta in nave et (*viator*) mulæ agitator in ripa, cum uterque largis vini corrupti et insipidi haustibus incaluisset, canendo suum quisque amorem erga absentem puellam exprimit. *Ut* pro, dum; exempla vide apud Bentleium. *Prolutus*, madefactus, madidus, uvidus (βεβρεγμένος): Sat. ii, 4, 26, *præcordia leni multso proluere*, h. e. mulsum bibere; Persius Prolog. i, *labra fonte Caballino proluere*, e fonte Caballino labra madefacere, h. e. bibere; Virg. Æn. i, 739, *pleno auro te proluere*, poculum aureum vini plenum exhaurire; et sic fere *lavere*, sup. Od. iii, 12, 1, *dulci vino mala lavere*.

21. *Cerebrosus*, fervidioris ingenii homo, qui subito ira exardescit, irritabilis.

22. *Nautaque*, qui pariter ac viator ad dormiendum se composuerat.

23. *Dolat*, pro, percutit, cædit. *Fuste lumbos dolare*, jocosa apud Romanos in vita communi fuisse videtur locutio, uti nos ad alias ab aliis operibus ductas imagines in vernacula dicere solemus, *einen durchdreschen*, *durchgerben*, *ausgerben*, *auswalken*, *verwalken*, cett. pro, *durchprügeln*.

24. *Feronia*, prisca apud Italos dea, quæ modo *Nympha* (ob fontem, cui præsidebat), modo conjux Jovis Anxuri (Virg. Æn. vii, 799) appellatur. Templum eam tria millia passuum ab Anxure sive Tarracina habuisse, ex hoc loco discimus. *Lavimus*, a *lavere*. *Repimus*: Schol. Porph., *quia illis temporibus adhuc urbs Tarracinensis in altissimo monte erat*.

26. *Saxis candentibus*, candidum fere nitorem e longinquo ostendentibus: sic fere *Cycladas nitentes* sup. Od. i, 14, 19;

Cocceius; missi magnis de rebus uterque
Legati, aversos soliti componere amicos.
Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Illinere. Interea Mæcenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
Factus homo, Antonî, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Lusco prætore libenter
Linquimus, insani ridentes præmia scribæ,
Prætextam, et latum clavum, prunæque batillum.
In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
Muræna præbente domum, Capitone culinam.
Postera lux oritur multo gratissima: namque
Plotius et Varius Sinuessæ, Virgiliusque
Occurrunt; animæ, quales neque candidiores

Schol. Porph., *saxa candentia* stulte dicat, calci coquendæ aptissima.

29. *Aversos—amicos*, ubi alter ab altero, to discidio, avertitur; intellige Augus- et Antonium: Schol. Cruq., *Ab An- o missus fuerat Fonteius Capito legatus; Augusto Mæcenas, intercedente Cocceio ro, proavo Nervæ imperatoris, qui et gusto et Antonio gratus erat, cum Agrip- ea autem conditione convenerunt le- i, ut de summa rerum tractarent, exor- que dissensionem inter duos hos impera- componerent; quod et fecerunt, et umque exercitum juxta Brundusium in castra cum magna lætitia coegerunt, refert Liv. lib. cxxvii.*

30. *Lippus:* quod jam Horatius, se ure ut hominem lippum oculis suis lyria illevisse, narrat, id ipse profecto jucunditatem descripti itineris referre a poterat. Scilicet Horatius, qui for- se laboraverat aliquando lippitudine, ab versariis, ut supra observavimus ad Sat. I, 120, contemtim *poeta lippus* ipse ap- llatus fuisse videtur. Ad hos igitur de c inepto convicii genere ridendos data era nonnunquam Horatium lippitudinis i exprobratæ mentionem fecisse, haud probabile est. Sic iterum Horatius in hac . inf. v. 49, se *lippum* inducit. Certe oratius, cum hoc carmen scriberet (vi- ati septem scilicet annos natus, ut docet p. ad Sat. i, 120 Heindorfius), non- m in ea ætate constitutus fuit, ubi *con- ue lippire* solent homines.

32. *Ad unguem factus homo*, diligentis- se expolitus. Translata est hæc locutio statuariis, qui, quidquid in opere asperi pitorum vel unguium sensu animadver- nt, lævigant et expoliunt: cf. inf. ist. iii, 1, 294, et ibi Fea.

34—36. *Fundos*, parvum in via Appia *municipium*, sive secundum Festum *præfecturam*, Tarracinam inter et Formias sitam, cui præerat nunc, a prætore urbano, ut videtur, eo missus, vanus quidam homo, Aufidius Luscus, scriba (magistratuum in rebus litteris mandandis administer), qui, quasi ipse esset prætor, externis insignibus, prætexta, lato clavo, ac prunæ batillo, prætoris dignitatem ridicule præ se ferre et assimulare studebat. Hinc Horatius, quasi ejus iter ad res insignes sub assimulata Aufidii Lusci prætura gestas pertinuerit, salse et jocose, *Aufidio Lusco prætore Fundos linquimus*. De *scribis Quæstoriis, Ædiliciis, Prætoriis*, cett. in decurias descriptis vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Scriba*. *Præmia*, externa dignitatis prætoriæ ornamenta.

36. *Latum clavum* gestabant senatores, unde illi *laticlavii*, *angustum* equites, unde illi *angusticlavii*. Notus est Rubenii peculiaris de *lato clavo* libellus. *Prunæque batillum*. *Batillum* vel *batillus* fuisse videtur foculus, qui prunis ardentibus ad suffimenta adolenda impletus, magistratui in re solenni peragenda præferretur: vid. Eschenburgii Dissertt. Acad. p. 519—550, *de igne Augusto prælato*.

37. *In Mamurrarum urbe*, Formiis. Schol. Cruq., *Mamurra senator fuit Romanus, qui maximam partem civitatis Formianæ possidebat, unde dicta est Mamurrana civitas, vel quod familia Mamurrarum illinc fuerit oriunda*.

38. *Muræna*, Terentiæ, Mæcenatis uxoris, fratre. *Præbente domum*, ubi pernoctaremus: sup. Od. iii, 19, 7, *Quo præbente domum*, sc. ad compotationem. *Capitone culinam*: instruxerat igitur se Capito iis, unde viveret cum comitibus,

Terra tulit, neque queis me sit devinctior alter.
O qui complexus! et gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
Præbuit, et, parochi quæ debent, ligna salemque.
Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
Lusum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa,
Quæ super est Caudì cauponas. Nunc mihi paucis
Sarmenti scurræ pugnam Messîque Cicirri,
Musa, velim memores; et quo patre natus uterque
Contulerit lites. Messî clarum genus Osci;
Sarmenti domina exstat. Ab his majoribus orti
Ad pugnam venere. Prior Sarmentus: Equi te
Esse feri similem dico. Ridemus: et ipse

ubi esset in hoc itinere cibi potusque penuria.

40—44. *Plotius et Varius:* Plotius et Varius una cum Virgilio ex composito, ut videtur, Sinuessæ (oppido in Campaniæ finibus) Horatium atque Mæcenatem convenerunt: fuerunt illi poetæ tum temporis illustrissimi, quos non Horatius tantum et Virgilius, sed etiam Mæcenas magni faciebat; hinc infra quoque Sat x, 81, ut arctius inter se juncti proloquuntur *Plotius et Varius, Mæcenas Virgiliusque:* de *Vario* et. sup. ad Od. i, 6, 1. *Animæ:* sic sup. Od. ii, 17, 5. mollius Mæcenatem *animæ suæ partem*, et Virgilium Od. i, 3, 8, *animæ suæ dimidium* appellat. *Queis me sit devinctior alter*, quibus alius magis, quam ego, devinctus et obstrictus sit. *Sanus*, dum sana sum mente, dum sentio et judico, ut sanæ mentis homo: in sequent. Sat. v, 89. *Nil me pœnitent sanum patris hujus.*

45—49. *Campano ponti*, intellige pontem trans fluvium Savonem ad viam Appiam. *Parochi: parochus* (παροχος), qui legatis et aliis iter facientibus necessaria (nominatim salem, lignum, fœnum), publico sumtu *præbenda* suscepit vel redemit. Idem Latine a *præbere* (παροχειν) apud Ciceronem Offic. i, 15, dicitur *præbitor*: et hinc inf. Sat. ii, 8, 35, *convitator* quoque, qui *præbet*, dicitur *parochus*. *Hinc muli*, cett. suaviter pro vulgari, ab illa inde villa (*tempore*) tempestive Capuæ advenimus; sub adventum enim in locum, ubi itei facientes commorari vel pernoctare volunt, *mulus clitellas ponit*, h. e. clitellæ mulo impositæ tolluntur. *Lusum*, sc. pila, trigone; apud Romanos enim nobilissimi quique, præcipue post cœnam, pila ludere solebant. *Namque pila*, cett. namque pila ludere sive pilæ ludus, nocet lippis et *crudis*, h. e. cruditate laborantibus, iis qui cibos concoquere nequeunt.

51. *Quæ super est Caudi cauponas*, quæ sita est trans cauponas ad Caudium, Samnii oppidum, in via Appia, inter Capuam et Beneventum, ignominiosa Romanorum clade satis notum.

52. *Pugnam*, certamen, quo alter alterum ridicule dictis vel conviciis petit. *Messique: Messius* cognominatus fuit *Cicirrus*, κικιρρος, Latine gallus, sive quod magno fervore multaque pertinacia galli more *pugnabat* contra adversarium, sive quod vox ejus altior cum galli cantu comparabatur.

53. *Musa, velim memores:* lepide Horatius in rei ridiculæ narratione tanquam poeta epicus Musam in partes vocat, eamque duorum scurrarum, sicut virorum apud Homerum, patriam et originem memorare jubet. *Osci*, Campani.

55. *Sarmenti domina exstat:* vivebat adhuc domina, cujus servus fuerat Sarmentus; nunc erat is in comitatu Mæcenatis, qui scurrilibus ejus jocis admodum delectatus fuisse videtur: vid. Plutarch. in Vit. Anton., et Juvenal. v, 3. Erat autem apud Romanos hic mos, ut ditiores et nobiliores admitterent et mensæ adhiberent scurras, quorum ridicule dictis inter cœnam inprimis delectarentur.

56. *Equi te feri similem dico*, sine

Vulcano summum properabat lambere tectum.
75 Convivas avidos cœnam servosque timentes
Tum rapere, atque omnes restinguere velle videres.
Incipit ex illo montes Apulia notos
Ostentare mihi, quos torret Atabulus, et quos
Nunquam erepsemus, nisi nos vicina Trivici
80 Villa recepisset lacrimoso non sine fumo,
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
Ad mediam noctem exspecto: somnus tamen aufert
Intentum Veneri; tum immundo somnia visu
85 Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum.
Quatuor hinc rapimur viginti et millia rhedis,
Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
Signis perfacile est: venit vilissima rerum
Hic aqua; sed panis longe pulcherrimus, ultra
90 Callidus ut soleat humeris portare viator;
Nam Canusî lapidosus, aquæ non ditior urna,
Qui locus a forti Diomede est conditus olim.
Flentibus hic Varius discedit mœstus amicis.
Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum

tissimi: cf. sup. ad Sat. i, 1, 114. *Lambere*, pro vulgari, *contingere*.

75. 76. *Avidos*, sc. edendi, ut præcedent. Sat. 126. *Timentes*: nam servi, cum cibos clam surripiunt, timent sibi a domino. *Rapere*, raptim auferre. *Videres* (ἴδοις ἄν), videre licebat; nos, *da konnte man sehen*: inf. Sat. i, 8, 34, *serpentes atque videres Infernas errare canes, lunamque rubentem*: ibid. v. 50, *Saganæ caliendrum Excidere—cum magno risuque jocoque videres*: Virg. Ecl. vi, 27, *Tum vero in numerum Faunesque ferasque videres Ludere*. *Restinguere*, sc. ignem.

77—85. *Ex illo*, e Benevento inde. *Notos*, patrios scilicet Horatio. *Atabulus*: de hoc vento (qui nunc dicitur *Sirocco*) laudant Senec. Quæst. Nat. v, 17, *Atabulus Apuliam infestat, Calabriam Iapyx, Athenas Sciron, Pamphyliam Catagis, Galliam Circius*: cf. Plin. H. N. xvii, 36, 8. *Erepsemus* (pro, erepsissemus), rependo et enitendo superavissemus. *Trivici*: Schol. Acr., *oppidi in fine Campaniæ, quo vehicula juncta accedere nequeunt; ergo Horatius ad villam diverti*. *Lacrimoso*, a vi quam fumus in oculos habet. *Aufert Intentum Veneri*: suaviter somnus eum quem occupat, ab iis quæ ejus animum turbant et cruciant, *auferre*, h. e. removere, solvere, et liberare dicitur.

86—92. *Rapimur*, rapido cursu [illegible] mur. *Oppidulo, quod versu dicere non est*, quod non versu quidem, quia ejus [illegible] versus metrum respuit, sed facile [illegible] externis (rebus huic oppido peculiaribus) designari potest, aquæ scilicet penuria, [illegible] panis, qui ibi coquitur, præstantia. Intelligitur autem *Equotutium* (alias Equ[illegible] *Tuticus*) nunc *Scotuccio*. *Venit*: aqua [illegible] ejus ibi raritatem non nisi oblato pretio datur, h. e. venditur. *Ultra*, ulterius inde. *Callidus*, providus futuri, portare, sc. Canusium; *Nam Canusi lapidosus*, [illegible] panis est (fortasse, quia frumentum [illegible] locis lapidosis et arenosis non satis pro[illegible] gari potest ab immixta glarea); *aquæ non ditior urna*, urna vero, qua aqua hauritur, non (*ditior*) plenior ibi est aquæ, h. e. eadem Canusii, quam Equotutii, aquæ est penuria. *Qui locus*, Canusium; sed recte de hujus ultimi versus integritate dubitat Bentleius, et quidem ex duabus præcipue rationibus; primum, quia ineptum et putidum fuerit Geographorum more conditorem Canusii his commemorare; deinde quod locutio, *condere locum* repugnet plane loquendi

Natus, dum ingenuus; persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem Tullî atque ignobile regnum,
10 Multos sæpe viros nullis majoribus ortos
Et vixisse probos, amplis et honoribus auctos:
Contra, Lævinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
Non unquam pretio pluris licuisse, notante
15 Judice, quo nosti, populo: qui stultus honores
Sæpe dat indignis, et famæ servit ineptus;
Qui stupet in titulis et imaginibus. Quid oportet
Nos facere, a vulgo longe lateque remotos?
Namque esto, populus Lævino mallet honorem
20 Quam Decio mandare novo; Censorque moveret
Appius, ingenuo si non essem patre natus;
Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.
Sed fulgente trahit constrictos Gloria curru

tradunt: vid. Herodot. i, 94, Dionys. Hal. i, 27. Pro *legionibus* dedi cum Fea ex conjectura Wakefieldii, *regionibus*; quamvis enim, per *legiones* designari posse *exercitus*, facile concedimus, tamen, quomodo Horatius Mæcenatis majores *magnis* exercitibus præfuisse dicere potuerit, doceri nequit. At Lucumones, sive duces Etruriæ, inter quos Mæcenatis atavi fuisse traduntur (cf. sup. ad Od. i, 1, 1), haud præter rem ab Horatio *magnis regionibus imperitasse* dici poterant. Sunt tamen, qui vulgatam lectionem tueantur. Ceterum ante oculos habuit Horatius Lucret. iii, 1041, *Occiderunt, magnis qui gentibus imperitarent. Naso suspendis adunco*: qui cum amaro risu nasum aduncum reddunt, sive nasum distorquent, animi acerbitatem exprimunt; *suspendere* igitur aliquem *naso adunco* lepide dictum est pro vulgari, ridere aliquem cum amaritudine; nos, *über einen die Nase rümpfen*: sic inf. Epist. i, 19, 45, *naribus* (sc. aduncis) *uti formido*, pro, non audeo indulgere irrisioni. *Ignotos*, ignobiles, ut v. 24. *Ingenuus*, liberaliter excultus.

8—11. *Persuades hoc tibi vere*, cett.: jam ante Tullium, qui ignobili loco natus rex factus est, multos sæpe, pariter ignobiles, et virtutibus excelluisse, et summis honoribus ornatos esse, de hac re (*hoc*) nullo modo dubitabis. *Ignobile*, quod tenet vir ignobilis. *Nullis*, ignobilibus, ut Servius Tullius, apud Liv. iv, 3, *nullo patre natus* esse dicitur; et sic apud Græcos *ignobili patre natus* dicitur ἀπάτωρ.

12—17. *Contra Lævinum*: [illegible] sententiam, "at tu idem pro[illegible] gente nobili prognatos, nisi [illegible] commendarent, in nullo plane f[illegible] tio," poeta, allato Lævini exe[illegible] pressit sic: at nec te latet (hoc [illegible] *persuades hoc tibi vere* repeten[illegible] Lævinum, repetentem originem [illegible] gente nobilissima Valerii, a q[illegible] Tarquinius Superbus regno p[illegible] nunquam pluris quam unius a[illegible] minimi) æstimatum esse (*licu*[illegible] populo judicante, qui tamen sæ[illegible] indignis, ob solam eorum fama[illegible] bilitatem, stulte honores def[illegible] Itaque, cum ne populus quid[illegible] tribuerit Lævini nobilitati, eum indignum plane amplis honori[illegible] facile apparet. Hinc Schol. [illegible] Lævino, *Hic P. Valerius Læ*[illegible] *fœdis ac projectis in omnem tu*[illegible] *moribus vixit, ut provehi non pe*[illegible] *quæsturæ dignitatem. Quo no*[illegible] qualis judex sit, nosti; hanc constructionem *quo* pro *quem* (ὃς τῷ δήμῳ ᾧ σύγ' οἶσθα) exe[illegible] travit Heindor. *Qui stupet in imaginibus*, pro vulgari, apud q[illegible] valet hominum nobilitas. *Nobili*[illegible] licet cujusque designabant et o[illegible] bant *majorum imagines*, qua[illegible] rerum a majoribus gestarum [illegible] (*adjectis titulis*), cera effictæ o[illegible] bantur in atrio.

17—23. *Quid oportet Nos face*[illegible] sensus: quodsi vero vulgus, n[illegible] hominis, qualis est Lævinus, paru[illegible]

40 At Novius collega gradu post me sedet uno;
Namque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Pa
Et Messala videris? at hic, si plostra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, magna sonabit,
Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.
45 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc, quia sum tibi, Mæcenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
50 Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum,
Præsertim cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul. Felicem dicere non hoc
Me possunt, casu quod te sortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit; optimus olim
55 Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem.
Ut veni coram, singultim pauca locutus,
(Infans namque pudor prohibebat plura profari,)
Non ego me claro natum patre, non ego circum

scilicet formosus haberi; est igitur jam *et* particula explicativa, scilicet. *Imperium*, imperii securitatem.

38—41. *Tunc Syri:* poeta fingit, unum ex populo alloqui tribunum plebis aliquem, qui humili loco natus tribuniciam potestatem maleficos e saxo Tarpeio dejiciendo aut carnifici tradendo exercere poterat. *Syrus, Dama, Dionysius*, sunt vulgaria nomina servorum; *dejicere e saxo:* Schol. Cruq., *nam tribuni plebis damnatos de saxo Capitolino* (vel Tarpeio) *præcipitari jubebant, aut carnifici tradi. Cadmo:* Schol. Acr., *Cadmus dicitur eo tempore fuisse carnifex notæ crudelitatis. At Novius*, cett.: respondet tribunus, Atqui ego non unus sum, qui ex humili loco ad tribunatum adscendi; imo Novius ne ingenuus quidem, ut ego, sed idem quod pater meus, libertinus est; itaque non ingenuus.

41. *Hoc tibi Paullus et Messala videris:* num ideo, quod tibi ignobili tribunatus contigit, vel quod collega tuus te minus adeo est ingenuus, videris tibi esse similis Paulo et Messalæ, e nobilissimis gentibu prognatis. *Hoc*, ob hoc, ideo, ut pau post v. 52 et v. 87: cf. sup. ad Sat i, 1, 46.

42—44. *At hic*, cett. At hic, licet non insignis sit nobilitate, vocis tamen mnia vincentis gravitate placet; pro ulgari, at hic insignis in concionibus cionator. *Que foro tria* pro, tri ut versu sq. *que tubas* pro, tub particulis *que, ve, ne*, e loco suo transpositis, exempla vide apud fium. *Funera*, in celebribus cui bus, forum transeuntibus, cor barumque clangore aura persona *na sonabit:* sic apud Virg. Æ amnis *rauca sonare* dicitur; et *loqui* apud eundem. *Quod*, sc *tenet nos*, nos delectat.

45—47. *Nunc ad me redeo*, jam ad me, pariter humili loco scilicet patre natum, redeo, qu mihi libertino tantum patre nat Mæcenas, in quotidiana societ licet, hoc ipso tempore omn (carpunt, vid. sup. ad Sat. i, 4, 8 me carpebant, quod ego, libert natus, tribunus (*Bruto militiæ* Cl. ii, 7) legioni Romanæ *Pro sum tibi*, rectius fortasse (o *pareret*) in pluribus codd. ap *sim tibi*.

49—51. *Dissimile hoc illi est:* quod factus sum tribunus, diss *illi*, quod sum tibi convictor, quivis jure forsitan mihi hon neutiquam te mihi amicum præsertim, cum diligenter ca alium, nisi amicitia tua dignum e

Semet prognatos. Vestem servosque sequentes,
In magno ut populo, si qui vidisset, avita
80 Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.
Ipse mihi custos incorruptissimus omnes
Circum doctores aderat. Quid multa? pudicum
(Qui primus virtutis honos) servavit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi:
85 Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret olim,
Si præco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor
Mercedes sequerer; neque ego essem questus. At hoc nunc
Laus illi debetur, et a me gratia major.
Nil me pœniteat sanum patris hujus: eoque
90 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
Sic me defendam. Longe mea discrepat istis
Et vox et ratio. Nam si natura juberet
A certis annis ævum remeare peractum,
95 Atque alios legere ad fastum quoscunque parentes:
Optaret sibi quisque; meis contentus honestos
Fascibus et sellis nollem mihi sumere; demens

fortasse Scholiastes Cruq. et Gesnerus accipiunt *æra* de didactro, quod idibus cujusque mensis ludimagistro solvere debebant pueri; cujus quidem rei mentione facta poeta designasse videtur morem, qui locum tantummodo habebat apud ludos vulgares vel minores. *Octonis*, epitheton ornans; inter *nonas* enim et *idus* octo dies sunt.

76—80. *Est ausus*, non facile enim alius, in re tenui constitutus, rem tam sumtuosam suscipere ausus esset. *Portare*, deportare, deducere. *Artes*, intellige Græcas litteras, et alia in quibus doctrina censetur. *Doceat*, docendas curet. *In magno ut populo*: Heindorfius explicat, *in so fern dies in dem grossen Volke möglich ist, wo man sich trotz guter Kleidung und einem Gefolge von Sclaven doch unter der Menge verliert, dass man von Wenigen beachtet wird.* Ego accipio *ut* pro, utut, quamvis in frequente civitate, ubi alias homines parum curant aliorum vestem et pedissequos; sic *ut* pro, quamvis, in noto illo loco Ovidii Epist. ex Ponto i, 4, 79, *Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas.* Nisi quis *In magno ut populo*, simpliciter explicare malit, ut mos fert in magno populo, vel in urbe frequentissima. *Avita ex re*: Horatio, libertini filio, *rem avitam* recte tribui posse negat Heindorfius. Sed homines, in quorum conspectum Romæ veniebat puer Horatius, non de ejus patre quærebant, sed eum, vestem pretiosa indutum et servis comitatum, gente divite vel avita prognatum esse existimabant. *Illos*, tam magnos.

85—88. *Nec timuit*, cett.: nec ab educandi ratione se deterreri passus est timore, ne quis eam sibi exprobraret, quando pro exiguo stipendio præconis aut coactoris, ut pater ipse fuit, munere fungerer; neque me pœnituisset hujus muneris. *Coactor*: Schol. Acr. et Cruq. *coactores mercenarii eorum, qui habebant argentarium. Coactores etiam dicuntur argentarii in auctionibus, quia pecuniam cogant, qui et collectarii nominantur. Coactor, qui exigit nummos a circumforaneis.* *At hoc*, at ob hoc ipsum, ob hanc ipsam educandi rationem: de *hoc* pro, ob hoc, ob sup. ad v. 41.

89, 90. *Sanum*, me sanæ mentis hominem; nam qui patrem, qualem sibi contigisse lætatur Horatius, non pio gratique animo colit ac veneratur, *insane mundus* sit necesse est: sup. Sat. i, 5, 44, *Nil ego contulerim jucundo sanus amico.* *Eque*, cett. et de hoc patre libertino non ita me excusabo, ut plurimi, qui non culpa sua (*dolo suo*) factum esse aiunt, quod non ingenuos nobilesque patres habeant. *Dolo suo*: Schol., *vitio suo et culpa.*

Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod cras
120 Surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui se
Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego, lecto
Aut scripto, quod me tacitum juvet, ungor olivo,
Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
125 Ast ubi me fessum sol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio campum lusumque trigonem.
Pransus non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domesticus otior. Hæc est
Vita solutorum misera ambitione gravique.
130 His me consolor victurum suavius, ac si
Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset

116—118. *Lapis albus:* Schol. Acr., *mensa marmorea, quam vocant Delphicam.* Sed Fea, qui docte et copiose de hoc loco disputat, *album lapidem* accipit de *engytheca seu basi vasorum collocandorum causa parata in abacis, ubi, quia stare per se nequibant pocula, fundo eorum sphærico, non plano, ut in nostris, basi inserebantur. Pocula duo,* par poculorum; singulis enim cœnantibus, ut observat Turnebus in Advers. ix, 19, par poculorum in mensa apponi solebat. *Echinus,* vasculum epulare ad formam echini effictum: vet. Schol., *Echinum dixit vas æneum, in quo calices lavantur.* Sed Fea ad hanc vocem hæc: "*echinus,* nempe *concha salis,* sup. Sat. i, 3, 14, *salinum* Od. ii, 16, 14, quia concha fiebat ex *echinis concharum,* ut notat Acron ad Od. ii, 7, 23." *Guttus,* a *gutta,* vasculum e quo liquores guttatim demittebantur; quo præcipue utebantur in re divina, unde *guttus* jam cum *patera* conjungitur. *Campana supellex,* quia terra in Campania vasis fictilibus præcipue conficiendis apta fuit. Sic inf. Sat. ii, 3, 144, *Campana trulla.*

120. *Marsya,* vel *Marsyas:* Schol. Cruq., *Marsya statua erat pro rostris, ad quam solebant convenire causidici, qui lites et negotia tractabant et componebant. Locus autem nomen a statua accepit, quod ibi causæ agi solebant et vadimonia sisti.*

121. *Noviorum—minoris:* Schol. Cruq., *Minor enim Noviorum ad hanc statuam turpissime fœnerabatur summo mane; quare jocatur Horatius, inquiens, Marsyam alteram manum habere erectam* (*cf.* S Virg. Æn. iv, 58), *ad depellendos quod eorum fœneratorum impudenti posset sustinere.*

123. *Lecto Aut scripto, quod me juvet,* postquam legi aut scripsi tacite mecum agitatum, me delecta

124. *Non quo,* cett. non tal quali, lucernis subducto, immund purus, sordidus) Natta ungi sole *cernis fraudatis,* sc. oleo.

126. *Lusumque trigonem:* pilæ in balneis præcipue corporis e causa institutus, ideo, quod tres h quorum alter ab altero pilam exc in trianguli figuram dispositi, *trigon* (τρίγωνον) appellabatur.

127. *Quantum,* cett. tantum quantum *interpellet,* h. e. prohi *durare,* necessitatem durandi die ventre, h. e. esuriendo diem exige

128. *Domesticus otior,* intra meam contineor.

129. *Vita solutorum,* cett. vita qui liberi sunt ab honorum com dorum studio, cum miseris et curis conjuncto.

130. *His,* ad hæc vitæ præcep has sententias.

131. *Quæstor avus,* cett. invidio pro *consul* vel *prætor* dixisse videt *stor,* quia quæstores, divitiarum rendarum cupiditate infames, n exempla exstabant, de quorum n parum se jactare possent nepotes.

Hectora Priamiden animosum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors,
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
15 Summa fuit; duo si discordia vexet inertes,
Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco, discedet pigrior, ultro
Muneribus missis); Bruto prætore tenente
Ditem Asiam, Rupilî et Persî par pugnat: uti non
20 Compositus melius cum Bitho Bacchius. In jus
Acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
Persius exponit causam, ridetur ab omni
Conventu, laudat Brutum, laudatque cohortem:
Solem Asiæ Brutum appellat, stellasque salubres
25 Appellat comites, excepto Rege; canem illum,
Invisum agricolis sidus, venisse. Ruebat,

iii, 2, 8, *nunquam hodie odio tuo me vinces*, et Adelph. v, 4, 17. *Confidens*, ferox, procax; *tumidus*, superbia inflatus. *Sisennas*, *Barros*, homines infames tum maledicentia. *Barrus*, ut homo nequam, jam sup. Sat. i, 4, 110, notatus est: cf. i, 6, 30. *Equis præcurreret albis*, proverbiali locutione pro, superaret, sc. maledicentia: *albis*, præstantioribus et velocioribus; nam *equi albi* ceteros cursu superare putabantur.

9—22. *Postquam nil inter utrumque Convenit* (*hoc etenim—Muneribus missis*); *Bruto prætore tenente—spectaculum uterque*. Hunc locum paulo obscuriorem ita accipio: postquam Rex Rupilius et Persius inter se conciliari non potuerant (omnes enim, quibus certamen est cum adversario aliquo, dum eadem pertinacia, qua viri fortes de jure pugnant, invicem sibi molesti fiunt; inter Achillem quidem et Hectorem tanta fuit ira, ut, quia in utroque summa fuit virtus, nil nisi ultima mors eam dirimeret. At si duos homines inertes (quales erant Rex Rupilius et Persius) agitet discordia, aut si certamen oriatur inter homines viribus inter se dispares, ut apud Homerum inter Diomedem et Glaucum; ex ejusmodi certamine pigrior, ultro oblatis muneribus, abibit); jam duo illi certantes sicut par acerrimorum gladiatorum, quales sunt Bithus et Bacchius, pugnant, acri ira in jus procurrunt, et iis, qui huic liti adsunt, magnum præbent spectaculum. Scilicet Horatius ridet homines inertes, vel viribus dispares, qui, dum inter se certant, ridicule viros fortes, cedere nescios, imitantur. Remanet tamen in voce *jure* v. 10, nisi eam de modo quo quis ju vel de pertinacia qua quis de ju explicueris, haud exigua difficul dem divinabam, pro *jure* le posse *more* (ingenio), nempe qu non inter se convenire soleant, viris fortibus, quorum neuter al solet; sed videant de hoc loco rum verba inde ab *hoc etenim* ad *Bruto prætore* rectissime p signo distinguuntur, quidquid Heindorfius, qui, quod interr post parenthesin non excipiat aliqua, qua scriptores ad cœpt tiam redire soleant, hunc locum lutha referendum censet. Se infra quoque Epist. i, 15, 14, thesin, quæ longior adeo est parenthesi, sine ulla formula nitione in cœpta sententia p *Diomedi Cum Lycio Glauco*: f Glaucus, Lycius, Hippolochi fortis, sed impar Diomedi, cui æreis sua dedit aurea: vid. Ho vi, 119—236. *Bruto prete* Brutus tum (a. DCCXI) ditem Asiam *proconsul*; sed alibi quo *sules* vocantur *prætores*, h. e. qu alicui præsunt: vid. Ernest. in s. v. *Prætor*. *Ditem Asiam*, omni rerum affluentia: Cicero Murena, c. 9, eodem sensu voca *Uti non Compositus melius cum chius*: uti non melius composit gladiatorum, Bacchius scilicet Schol. Porph., *Bithus et Bacch tores optimi illis temporibus fu cum multos interemissent, commi mutuis vulneribus conciderunt.*

Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumqu
Maxima formido; nam fures dextra coercet,
5 Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus;
Ast importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis considere in hortis.
Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
Conservus vili portanda locabat in arca.
10 Hoc miseræ plebi stabat commune sepulcrum,
Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat; hæredes monumentum ne sequeretur.
Nunc licet Exquiliis habitare salubribus, atque
15 Aggere in aprico spatiari, qua modo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum,
Quum mihi non tantum furesque feræque, suetæ

Græces homo nullius frugis ἀνὴρ σύκινος: cf. Lambin.

3. *Furum aviumque:* Virg. Geo. iv, 110, *Et custos furum atque avium cum falce saligna Hellespontiaci servet tutela Priapi. Maxima formido,* qui essem furibus atque avibus maximæ formidini; similiter in re venatoria *linea* sive funiculus extensus et pennis distinctus (nos, *Federlappen*) ad formidinem feris incutiendam simpliciter dicitur *formido:* vid. Ovid. Fast. v, 173, *Dum nova lanugo pavidos formidine cervos terret:* cf. Grat. Cyneg. v. 74, et ibi Barthium.

4. *Dextra,* qua tenebat Priapus *fustem,* vel, ut in laudato loco Virgilii, *falcem salignam. Ruber,* minio oblitus et rubefactus: Ovid. Fast. i, 415, *At ruber hortorum deus et tutela, Priapus.*

6. *Arundo,* intelligo coronam ex arundine, fasciculum arundinis, quæ vento agitata crepat strepitque.

7. *Novis in hortis:* Schol. Cruq., *nuper a Mæcenate institutis. Antea Esquilina regio sepulcris servorum et miserorum erat dedicata; Mæcenas autem, considerans aeris salubritatem, hortos eo loco constituit.*

8. *Prius,* olim, antequam hortos ibi adornaverat Mæcenas; *ejecta,* graviter ad miseram sortem designandam, qua tractabantur servi vel servorum corpora; *cellis,* de loco arctiore, ubi strata sua habebant servi.

9. *Conservus:* Schol. Acr., *conservi locabant et sepeliebant alios servos. Vili arca,* cista, ex nonnullis tabulis constructa, sandapila, qua efferebantur pauperiores.

10. *Stabat,* destinatum erat, *Commune sepulcrum,* locus, ubi i dinis homines communiter sepeli sepulcretum. Catullus *Trojæ Asiæ Europæque communis* s lxviii, 89.

11. *Pantolabo scurræ, Nomenta poti,* vel hominibus, qualis est scu tolabus et Nomentanus nepos; enim tum adhuc vivebat, ut ap Sat. ii, 1, 19. De *Pantolabo* Sc et Porph., *Fuit Mallius Verna t berim ingenuis parentibus natus, a multis pecuniam mutuam rogal tolabus est cognominatus. Nom* Horatius jam sup. Sat. i, 1, 105, *et nebulonem* appellavit; *nepotem* vocat inf. Sat. ii, 1, 22, Sat. ii, 3

12, 13. Sensus: *Hic* (in hoc Esquiliis) *cippus* (columella) *dat* cedebat, designabat spatium s sacer esset communi sepulcreto, dem, ut illud spatium ab externa *fronte* (nos, *in der Breite*) mil quod vero procurreret *in agrum* *der Tiefe*) *trecentos pedes* contin adjecta conditione, *hæredes mon ne sequeretur,* h. e. ne hoc monumentum ad hæredes perve ne quid juris in hoc monumentum haberent. *Cippus* jam est colu qua fines vel termini agri, sepulcreto dicati, descripti et fuerunt; et quidem sic, IN. FR. AG. P. (In Fronte Pedum—I Pedum—) additis ex formula litteris his: H. M. H. EX. (Hoc Monumentum Hæredes E mento Ne Sequatur): cf. Lambi

Jam peritura modis. Hecaten vocat altera, sævam
Altera Tisiphonen: serpentes atque videres
35 Infernas errare canes, Lunamque rubentem,
Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum, atque in me veniat mictum atque cacatum
Julius et fragilis *Pediatia*, furque Voranus.
40 Singula quid memorem, quo pacto alterna loquentes
Umbræ cum Sagana resonarent triste et acutum?
Utque lupi barbam variæ cum dente colubræ
Abdiderint furtim terris; et imagine cerea
Largior arserit ignis; et ut, non testis inultus,
45 Obruerim voces Furiarum et facta duarum?
Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi,
Diffissa nate, ficus. At illæ currere in urbem;
Canidiæ dentes, altum Saganæ caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
50 Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

quam ea, quæ servili modo jamjam pœnas datura sit. Conferendus omnino cum hoc loco Virgilius in Pharmaceutria Ecl. viii, ubi v. 75. venefica *effigiem* a se amati ter circum altaria ducit; et Theocrit. Idyll. ii.

34. *Serpentes atque*, cett. junge: *videres serpentes atque infernas canes errare. Videres*, ut in versu ultimo hujus satiræ, vel sup. Sat. i, 5, 76 (ubi vid. not.), pro, nunc videre licebat.

35. *Lunamque rubentem*, lucentem, nihil amplius; *rubere* passim de lunæ splendore: sup. Od. ii, 11, 10, Propert. i, 10, 8. Sed Heindorfius explicat, "pudore horum scelerum erubescentem;" at hujusmodi rerum aspectus pallorem potius, quam ruborem exprimit.

36. *Post magna sepulcra*: cum in Esquiliis non sepelirentur beatiores, sepulcra in altum exstructa intelligi nequeunt; intelligo igitur sepulcra recentia, quorum tumuli majores ceteris esse solent.

37, 38. *Merdis caput—atque—mictum atque cacatum*: non mirum, si Priapus jurat per ea ferenda, quibus vel maxime exposita fuit ejus statua.

39. Arripit Horatius occasionem duos homines, alterum mollem et fragilem cinædum, alterum famosum furem, æque abominabiles atque illa de quibus modo dixit, producendi; junge *et* (tam) *Julius fragilis Pediatia que* (quam) *fur Voranus*: de vocibus *et-que* pro *et, et, tam, quam*, vid. Drakenb. ad Liv. xxix, 12, § 5. Schol. Cruq., *Pediatius, eques Romanus, patri nio consumto, se prostituit; quare [illegible] mutato genere Pediatiam nominavit p[illegible] mollitiem. Voranus*: Schol. Cruq. *[illegible] Voranum, libertum Q. Lutatii Catul[illegible] isse adeo furacem, ut nummos subre[illegible] nummulario in calceos demiserit, a qu[illegible] deprehensus esset, quidam subridens, [illegible] inquit, si te non ἐκχαλκεύει, h. e. su[illegible] bus tanquam æs recudat, alludens cal[illegible]eos.*

41. *Umbræ*, manes carminibus [illegible] *Resonarent triste et acutum*, voces [illegible] et acutas ederent; iis enim sonis [illegible] finguntur umbræ (τετριγυῖαι; [illegible] clarissima, (nos, *hoch-scharftönend*). [illegible] *resonarent*, dedit Bentleius, [illegible] sed contra fidem omnium codd.

42. *Utque lupi barbam*, cett. de [illegible] ex qua veneficæ barbam lupi et d[illegible] versicoloris colubræ, ut res ad [illegible] tilem magicam spectantes, furtim [illegible] occultaverint, quærere profecto [illegible] tinet.

43. *Cerea*, duabus syllabis pron[illegible] dum, ut *ostrea*, inf. Sat. ii, 2, 21.

45. Pro *Horruerim* dedi, quod Fu[illegible] tulit ex codd. *Obruerim*, h. e. oppre[illegible] suppresserim (cf. sup. ad Od. i, 1[illegible] oppedendo fecerim, ne amplius su[illegible] tur veneficarum voces. *Furiarum*, [illegible] diæ et Saganæ.

47. *Ficus*, ego ex trunco ficulneo, admodum fragili, factus.

15 Jam dudum video: sed nil agis: usque tenebo;
Prosequar. Hinc, quo nunc iter est tibi? Nil opus es
Circumagi: quendam volo visere non tibi notum;
Trans Tiberim longe cubat is prope Cæsaris hortos.
Nil habeo quod agam, et non sum piger; usque sequ
20 Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus,
Quum gravius dorso subiit onus. Incipit ille:
Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
Non Varium, facies: nam quis me scribere plures,
Aut citius possit versus? quis membra movere
25 Mollius? invideat quod et Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater,
Cognati, quîs te salvo est opus? Haud mihi quisqu
Omnes composui. Felices! Nunc ego resto.
Confice; namque instat fatum mihi triste, Sabella
30 Quod puero cecinit, divina mota ànus urna:

noch etwas zu befehlen. Terent. Eunuch. ii, 3, 50, *Rogo, numquid velit: recte, inquit; abeo.* Alia exempla collegit Heind.

7. *Nôris nos*, velim, ut nos nôris.

8. *Hoc* pro, eo pluris, vel pro, ob hoc. *Misere*, ut v. 14, pro, valde, vehementer, ut docent Lexica: præcipue de rebus quæ vehementer animum cruciant, et miserum reddunt; hinc v. 10, *Sudor* Horatio de importuni hominis garrulitate *ad imos talos manasse* dicitur.

11. *O te, Bolane, cerebri Felicem!* Felicem prædicat *Bolanum*, qui ut homo *cerebrosus* (ferventioris et calidioris ingenii, nos, *Tollkopf*, cf. sup. ad Sat. i, 5, 21), garrulum, qualis hic describitur, in malam rem abire jussurus fuisset. *Bolanus*, ut notat Schol. Cruq., *fuit homo, qui ὀξύχολος, nullius ineptias ferebat, sed statim vel in faciem quemvis reprehendebat, vel, de eo quid sentiret, non dissimulate dicebat.*

15. *Sed nil agis*, sed frustra. *Usque tenebo*, sc. te; constanter tibi adhærebo, nec discedam a tuo latere; ut paulo post, *Usque sequar te.* Mox pro, *Prosequar* (h. e. te comitabor) ad fidem plurimorum Codd. Fea exhibuit *Persequar.* Librarii sæpissime confuderunt *persequi* et *prosequi*: vid. Drakenb. ad Liv. Epit. lib. xcix, T. vi. p. 408. Magis sane placet lectio *persequar*, quippe quæ melius respondet præcedenti *tenebo*; est enim *persequar* premam urgebo, inhærebo.

18. *Cubat*, ægrotat; nos, *er ist bettlägrig*, ut inf. Sat. ii, 3, 295, Epist. ii, 2, 68. *Cæsaris hortos*, quos J. Cæsar in testamento, ut narrat Suet. in Jul. c. 8 pulo legaverat.

21. *Subiit*: ultima per cæsuram p citur.

22. *Non Viscum*, alterum e duob tribus; in Satira sequente v. 83, utinam *Viscorum laudet uterque*, ubi Acr., *Visci duo fratres fuerunt. Vibius Viscus, quamvis et divitiis et a Augusti elatus fuerat, in equestri tem dine perduravit, cum filios suos se fecisset. Non Varium*: cf. sup. ad 6, 1.

24. *Quis membra movere Mollius* molliore et concinniore pedum b rumque agitatione saltare? Notum e Ovidii Art. Am. i, 595, *Si vox est, si mollia brachia, salta. Herm* homines ridiculos, qualis fuit Hermogenes Tigellius (cf. sup. ad 2, 3), quavis arrepta occasione carpit.

26. *Interpellandi locus hic erat* poterat poeta occasionem captare nem a garruli jactantia deflectendi quærit igitur ex eo, quem habeat, tantis ejus virtutibus fructus capiat tremne an cognatos? quorum mult teresse debeat, salvum et incolum rere virum tam egregium!

28. *Composui*, rite sepeliendos *Felices! Nunc ego resto.* Horat quæ nunc secum reputabat, inde ad v. 35, lectoribus aperiens, imita tores in Fabulis, qui aversi ab eo q loquuntur, quæ secum agitant, spe bus aperiunt.

Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
Summôsses omnes. Non isto vivimus illic,
Quo tu rere, modo. Domus hac nec purior ulla est,
50 Nec magis his aliena malis: nil mî officit, inquam,
Ditior hic aut est quia doctior; est locus uni-
Cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse. Velis tantummodo, quæ tua virtus,
55 Expugnabis. Et est qui vinci possit; eoque
Difficiles aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus servos corrumpam; non, hodie si
Exclusus fuero, desistam: tempora quæram;
Occurram in triviis, deducam. Nil sine magno
60 Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce,
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, et illum
Qui pulchre nôsset. Consistimus: Unde venis? et
Quo tendis? rogat, et respondet. Vellere cœpi
Et prensare manu lentissima brachia; nutans,
65 Distorquens oculos, ut me eriperet. Male salsus
Ridens dissimulare; meum jecur urere bilis.
Certe, nescio quid secreto velle loqui te

nes alios a Mæcenate per me submovisses. Nunc respondet Horatius, Hæc se gerendi ratio, qua alter alterum pellere et submovere studet, apud nos, qui cum Mæcenate versamur, haud locum habet, uti tu opinaris, cett.

46. *Posset qui ferre secundas*, sc. partes. Inde a Sophocle tres in scenam prodire solebant actores, quorum primus *primas*, secundus *secundas*, et tertius *tertias* partes agerent. Locus classicus de hac re est apud Ciceronem Divinat. in Q. Cæcilium cap. 15, ubi Asconius observat hæc, *Est persona primarum partium, quæ sæpius actu regreditur; secundarum et tertiarum, quæ minus minusque procedunt.* Sed lege, quæ Boettigerus meus more suo doctissime de omni hac re disputavit Prolus. in Actor. Prim. Secund. et Tert. Part. in Fabul. Græcis. Vimar. 1797.

50. *His malis:* per *mala* intelligit malas artes et machinas, quibus alter alteri insidias struit.

53. *Accendis, quare:* accendis animum narrando rem, qua (ob quam) vehementius cupiam ad eos pertinere qui Mæcenati sunt proximi.

55. *Et est qui vinci possit:* et est sane Mæcenas vir qui pro mitioris animi indole vinci possit; *eoque*, et ob id [illegible] quia se facile vinci posse Mæcenas [illegible] ligit, primi aditus apud eum sunt [illegible] ficiles.

58 sqq. *Tempora*, nempe opportu[illegible] *mollissima tempora fandi*, ut loquitur Virgilius Æn. iv, 293. *Deducam:* nobilis[illegible] a clientibus, vel ab iis qui eos venera[illegible] tur, in forum deduci et reduci solebat. *Nil sine magno*, cett. lepide garrulus in[illegible] levissima usus est sententia *gravissima*; [illegible] quam proxime accedit præceptum [illegible] vitæ quod tribuitur Epicharmo in Xen[illegible] Memorab. ii, 1, τῶν πόνων Πολλ[illegible] ἡμῖν πάντα ταγάθ' οἱ θεοί.

61. *Fuscus Aristius*, grammaticus, poeta, et orator, Horatio, ut præcipue ex Epistola 10 in lib. i apparet, familiarissimus.

63. *Rogat, et respondet:* garruli enim et rogare, et, nondum dato responso, ipsi respondere solent.

64. *Lentissima brachia:* suaviter hominis, qui, dum vellicatur, se id non sentire simulat, *brachia* tribuuntur *lentissima*, h. e. omni sensu carentia.

65. *Male*, importuno tempore, ut infra Sat. ii, 1, 20, *male palpari*.

66. *Meum jecur urere bilis. Bilis*, ira, ut sup. Od. i, 13, 4 (*Fervens difficili bile*

[redacted]

Aiebas mecum. Memini bene; sed meliore
Tempore dicam: hodie tricesima sabbata: vin' tu
Curtis Judæis oppedere? Nulla mihi, inquam,
Religio est. At mî: sum paulo infirmior, unus
Multorum: ignosces; alias loquar. Hunccine solem
Tam nigrum surrexe mihi! Fugit improbus, ac me
Sub cultro linquit. Casu venit obvius illi
Adversarius, et, *Quo tu, turpissime?* magna
Inclamat voce; et, *Licet antestari?* Ergo vero
Oppono auriculam. Rapit in jus: clamor utrinque;
Undique concursus. Sic me servavit Apollo.

...*met jecur*), sedem suam in jecore habere ...icitur.

68, 69. *Meliore Tempore*, opportuniore; ...m hodie sunt *sabbata tricesima*, quibus ...ad Judæos seria tractari non licet; lo...itur autem hæc Fuscus, quasi ea quæ ...igiosa essent Judæis, haud contemnenda ...e existimaret. De *tricesimis sabbatis Ju...orum* diversa plane tradunt tam veteres ...boliastæ, quam recentiores interpretes. ...timum fortasse est, ut ait Gesnerus, ...ui Scaligerum de Emend. Temp. 3, p. ...9, et Selden. de I. N. 3, 15, et intelli...e tricesimum Lunaris Mensis diem, ad ...ecepta quædam a Judæis celebratum. ...l quæcunque tandem hæc *tricesima* Ju...orum *sabbata* fuerint, certe, diem festum ...ea designari, quo nihil rei Judæis ge...e liceret, ex hoc ipso loco apparet. ...t igitur *tricesima sabbata* idem fere ...d *dies nefasti*, quibus nihil agi licebat ...judiciis.

70. *Judæis oppedere*, susque deque ha...e quæ Judæis religiosa sunt. Vocem, ...lis est *oppedere*, plebi relinquere debe...: Horatius; sed voluit imitari Aristo...nem Plut. 618, et Pac. 547. *Curtis*, ...icula imminutis, recutitis, verpis.

71. *Nulla mihi Religio est*, mihi quidem ...modi res religiosa haud curæ est. ...*ulo infirmior*, paulo superstitiosior, ...asi ab infirmo animo repetenda sit su...stitio.

73. *Solem tam nigrum*, diem tam infaustum.

74. *Me Sub cultro linquit*: tanquam mactandam hostiam; inepti enim homines importuna garrulitate *enecare* vel *occidere* aliquem dicuntur.

75, 76. *Adversarius*, petitor, qui garrulum vadatus erat. *Licet antestari?* licetne te testem facere? his verbis petitor se convertit ad Horatium. Schol. Acr., *antestari, i. e. te teste uti* (*te testem facere Schol. Cruq.*) *Nam hæc erat consuetudo, si quis vadato non paruisset, adversarius aliquem de præsentibus antestabatur, h. e. tangebat ejus aurem, et dicebat, Licetne antestari? si respondisset ille, Licet, tunc injiciebat vadatus manum in eum qui non paruisset, et ducebat in judicium; aliter si injecisset manum, injuriarum poterat accusari.*

77. *Oppono auriculam*. Schol. Acr., *solebant* (qui litem alicui intendebant) *testium aures tenere, et ita dicere: Memento, quod tu mihi in illa causa testis eris; quod est antestari.*

78. *Apollo*, ut deus averruncus, ἀλεξίκακος. Poterat autem Horatius, ut poeta, a deo, in cujus præsidio erat, auxilium expectare. Heindorfius comparat Homer. Iliad. xx, 443, τὸν δ' (Hectorem cum Achille pugnantem) ἐξήρπαξεν Ἀπόλλων Ῥεῖα μάλ' ὥστε θεὸς, ἐκάλυψε δ' ἄρ' ἠέρι πολλῇ.

SATIRA X.

Lucili, quam sis mendosus, teste Catone,
Defensore tuo, pervincam, qui male factos
Emendare parat versus. Hoc lenius ille,
Est quo vir melior, longe subtilior illo,
Qui multum puer et loris et funibus udis
Exhortatus, ut esset, opem qui ferre poetis
Antiquis posset contra fastidia nostra,
Grammaticorum equitum doctissimus. Ut redeam illuc.

SATIRA X.

Horatius, dum se defendit contra eos qui ipsum, supra in Sat. iv, inique et invidiose de Lucilii Satiris judicasse criminabantur, manet in lata de Lucilio sententia, ingenue simul laudans ea quæ jure meritoque in Lucilii satiris laudanda sint. Ceterum in hac satira vitia, bonis scriptoribus vitanda, tanquam in speculo repræsentantur.

1. *Lucili, quam sis mendosus*, cett. Octo versus, huic satiræ præfixi, ideo diversa litterarum forma excusi sunt, quia, utrum Horatius eorum auctor fuerit necne, adhuc sub judice lis est. Exhibentur quidem hi versus tam in edit. Princ. Bibliothec. Vatic. quam in aliis vetustis editt. Landinus, nulla vett. editt. auctoritatis ratione habita, primus eos in edit. Flor. 1482, e textu in subjectas animadversiones relegavit. Idem fecerunt deinde alii. Quid? quod octo illi versus a quibusdam, ut a Bentleio, silentio plane prætermissi sunt. At post Bentleium extitit Gesnerus, qui versus illos, ut dignos Horatio, in sedem, qua pulsi sunt, postliminio restituendos arbitraretur, ita tamen, ut litterarum forma a ceteris distinguerentur. Hunc ego secutus eosdem versus diversa litterarum forma huic satiræ præfigendos curavi, et quidem ob has quatuor rationes: 1. quia illi non tantum in editionibus antiquissimis, sed etiam in multis Codd. apud Feam exhibentur: 2. quia ab Horatii scribendi ratione non abhorrent: 3. quia sententia in iis expressa carminis argumento respondet: 4. quia prima hujus satiræ vox *Nempe*, nisi sententiam aliquam suppleveris, quo referatur non habet; at habet, si illi versus præmittantur, hoc fere nexu: "Lucilium poetam *mendosum* esse, vel inde probabo, quod Cato, Lucilii defensor, malos ab eo factos versus emendare parat; qui quidem, quo vir est [illegible] lior, eo lenius et indulgentius de [illegible] Lucilii carminibus judicat; est [illegible] Cato judex in hac re multo subtilior [illegible] equite, qui loris et funibus (h. e. [illegible] adactus est ad doctrinæ studium, ut [illegible] deret grammaticus, qui antiquos [illegible] contra reprehensores defenderet. [illegible] *redeam illuc*, scilicet ad *mendosum* [illegible] Lucilium,

Nempe incomposito dixi cett."

Has quidem rationes, ex quibus [illegible] versus Horatio vindicandi esse mihi [illegible] bantur, jam proposui in scriptione [illegible] indictæ solemnitati scholasticæ [illegible] Gothæ MDCCCXXII. Sed non [illegible] illæ sunt viro, cujus plurimum apud [illegible] valet auctoritas, celeberrimo Eichstadio [illegible] enim in Program. Acad. Jen. MDCCC[illegible] rationes a me propositas infirmatum [illegible] sed tanta humanitate, tanta comitate [illegible] indulgentia, ut hujus viri dissensio [illegible] nihil mihi accidere posset jucundius, [illegible] honorificentius. Utinam omnes viri [illegible] qui meliora alios docere, et ab error[illegible] in viam reducere cupiunt, ita cum [illegible] agant, ut mecum egit venerabilis Eichstadius. Nec vir eruditissimus ægre [illegible] si nondum ab animo meo impetrare [illegible] ut omnibus, quæ ille acutissime [illegible] octo illos versus a me defensos [illegible] accederem. Nam, ut ipse probe [illegible] difficile est, opinionem ex animo, ubi [illegible] semel radicem egit, evellere. Quod [illegible] doctissimus observat, veterum Codicum fidem non ex eorum numero, sed ex [illegible] jusque origine et familia metiendam [illegible] mandamque esse, in hac re facile ei [illegible] sentimus; immo ponamus, in uno tanti Codice octo illos versus repertos esse, jam unius Codicis auctoritas ad probandam, quam de versuum illorum αὐθεντίᾳ

Interdum urbani, parcentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. Ridiculum acri
15 Fortius et melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus comœdia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi, quos neque pulcher
Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
Nil præter Calvum et doctus cantare Catullum.
20 At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit. O seri studiorum! quine putetis
Difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? At sermo lingua concinnus utraque
Suavior, ut Chio nota si commixta Falerni est.
25 Quum versus facias, te ipsum percontor, an et quum
Dura tibi peragenda rei sit causa Petillî?

9, 10. *Ne se impediat verbis lassas, onerantibus aures*, neu impedita et molesta reddatur nimia verborum aures fatigantium abundantia.

11—14. *Tristi*, severo. *Defendente vicem modi*, sustinente modo partes rhetoris, cett. sic *partes alterius defendere* inf. in Epist. ad Pison. v. 194. *Interdum urbani*, hominis ad urbanitatem, h. e. ad elegantiores mores, ad comitatem et facilitatem compositi; de voce *urbanus* et *urbanitas* vid. Ernest. in Clav. Cic.); is igitur [illegible] h. e. ea, quæ gravius et acerbius dici possint, temperat et [illegible] *extenuat*: per *vires* intelige dicendi vim et gravitatem.

15. *Secat*, diminuit, ut inf. Epist. i. 16. 42. [illegible] *secantur frustra* [illegible]. Sensus: in rebus magni momenti dimmendis plus sæpe jocosis quam salse dictis efficitur. *Plerumque*, haud raro, sæpe, ut in Epist. ad Pis. 14 et 95.

18. [illegible] pro vulgari, [illegible] plane, ut sup. Sat. i. 4. [illegible] pro, atque [illegible] ubi vide quoque de [illegible].

19. [illegible] in hac re sibi constabant, eas partes constanter tuebantur [illegible] explicare malit, hac re placebant. [illegible] usque ad finem [illegible] Hendi. ad h. l. [illegible] Hermogenes Tigellius [illegible] vel pulchri speciem [illegible] sero certe Horatius non [illegible] appellavit Hermogenem [illegible] Hermogenes Tigellius, quem poeta sup. Sat. i, 2, 3, ut jam [illegible] nunc, ut vivum adhuc, indu[illegible] Heindorf. sup. ad Sat. i, 4, 72. [illegible] per *simium* poeta designasse vid[illegible] modulatorem, qui simii instar [illegible] imitabatur Hermogenem, aut alium [illegible] dam pusilla et fœda forma [illegible] posteriorem explicationem confirma[illegible] Cruq., *notat M. quendam Dam[illegible] quem simium nominat propter de[illegible]tem et brevem staturam; erat enim* [illegible] μαστοποιός h. e. *modulator, histrionum*: sic pusillus et deform[illegible] apud Græcos πίθηκος: exemp[illegible] Heindorfius ad h. l.: de prior[illegible]tione, ubi *simius* vel *simia* de ridi[illegible]tatore dicitur, exempla collegit [illegible]nus s. v. *Simia*. *Nil præter* [illegible] *dicens cantare Catullum*, nulla[illegible] Calvi et Catulli carmina decan[illegible]tus. Suavissime hæc vertit Vo[illegible] *aus Agrigent, welches den Catull* [illegible] *trauerte und den Catullus*. [illegible] Calvus nobilis fuit poeta, q[illegible] jocosa et amatoria composuit [illegible] quoque in Trist. ii, 481, *Calvus* [illegible] similem *Catullo* facit. Modu[illegible]tur i. h. *Hermogenes* et *simius is*[illegible] [illegible]ma graviora et severa, sed [illegible]tum et jocosa legere, ediscere [illegible]tare solebant.

20. *At magnum fecit*, cett. [illegible]ctus, quod verba Græca Latin[illegible] cett. fecit aliquid magno poeta [illegible]

21. *O seri studiorum*, o vos [illegible] hac doctrinæ studiis, ad quam se[illegible] sistis (Σπουδαῖοι), imbuti! *quin[illegible] vosne putetis*, cett.: exempla de[illegible] quendi usu suppeditavit Heindor[illegible]

23. *Contigit*, sc. facere, *Rhod*[illegible]

Eludente senem, comes garrire libellos,
Unus vivorum, Fundani; Pollio regum
Facta canit, pede ter percusso; forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit; molle atque facetum
45 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnæ.
Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino
Atque quibusdam aliis melius quod scribere possem,
Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
Hærentem capiti multa cum laude coronam.
50 At dixi, fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. Age quæso,
Tu nihil in magno doctus reprêndis Homero?
Nil comis tragici mutat Lucilius Accî?

ipse describendo male. Defingit pro, describit, ita tamen, ut *descriptioni* insit simul notio *fictionis*. Descripsit turgidus poeta Rhenum patrem ita, ut ei *luteum caput* ex fictione tribueret. Ceterum Horatius hunc tumidum poetam Alpinum inf. quoque Epist. ii, 3, 18, ubi Rheni descriptio ad assutos pannos purpureos refertur, respexisse videtur. *Judice Tarpa:* Schol. Cruq., *Metius* (sive *Mæcius*) *Tarpa fuit judex criticus, auditor assiduus poematum et poetarum, in æde Apollinis seu Musarum, quo convenire poetæ solebant, suaque scripta recitare, quæ, nisi Tarpa aut alio critico probarentur, in scenam non deferebantur.*

40—42. *Arguta meretrice*, cett. sensus: tu, Fundani, qui inter comœdiarum scriptores, qui nunc vivunt, unicus et præstantissimus es, potes comœdias scribere, in quibus astuta meretrix et servus Davus, fraude dominum suum Chremetem circumveniens, garrientes inducuntur. *Argutus*, callidus, astutus, ut inf. Epist. i, 14, 42, *argutus calo. Eludente*, fraude senem ludente: *eludere* proprie dicitur de gladiatoribus, ubi alter alterius ictum corporis declinatione effugit. *Comes garrire libellos*, suaviter pro, libellos conficere, in quibus personæ garrientes inducuntur. *Unus*, præstantissimus in eo, quod sibi sumsit, scribendi genere. Sic inf. Epist. ii, 3, 32, *unus faber*, in uno fabrilis artis genere præstantissimus. De *Fundanio*, ut insigni comœdiarum scriptore, aliorum testimonia desunt; mentio ejus quoque fit inf. Sat. ii, 8, 19. Ad amicos suos *Fundanium* refert Cic. ad Qu. Fr. i, 2, 3. De *C. Asinio Pollione*, nobilissimo tragœdiarum scriptore, cf. sup. Od. ii, 1, 9, et Virg. Ecl. viii, 10. Accurate de hoc viro summo, et de rebus ab eo gestis scriptisque præter Voss. ad Ecl. iii, 8, exposuit Th[illegible] becke, Ludg. Bat. 1820.

43. *Pede ter percusso*, versibus trim[illegible] quorum cæsuræ pedis ter percussi [illegible] servari docentur. Schol. Cruq., i. e. [illegible] *dimenso, nam tragœdia trimetris u[illegible] fere texitur.* Schol. Acr., *i. e. tri[illegible] iambico, quoniam tres cæsuras habet.*

43, 44. *Varius:* de *Vario*, poeta [illegible] et tragico, Horatii et Virgilii amic[illegible] sup. ad Od. i, 6, 1, et Voss. ad Virg. [illegible] ix, 35. *Forte*, plenum spiritus, qu[illegible] tatur et exsurgit poeta epicus; hinc [illegible] rius dicitur *acer*. Pro *ducit* scripsit [illegible] tasse poeta *dicit*; nam *carmen ducere* [illegible] *deducere* de carmine tenui, ut Epist. [illegible] 225, *tenui deducta poemata filo*, transl[illegible] a lana, quæ in tenuia fila ducitur vel [illegible] ducitur; at *dicere* (λέγειν) de carm[illegible] epico vel sublimi, ut Carm. Sæc. v. [illegible] sexcenties alibi. *Molle*, quod mol[illegible] rerum rusticarum descriptione lect[illegible] animos demulcet: *facetum*, quod [illegible] cinnitate, elegantia, et suavitate d[illegible] tat.

46—49. *Hoc erat*, cett. Horatius [illegible] in v. 37, *hæc ego ludo*, h. e. ego [illegible] satiras; et nunc addit, *Hoc erat*, [illegible] hoc scribendi genus satiricum erat, in [illegible] ego melius Varrone Atacino, frustr[illegible] experto, et quibusdam aliis versari pos[illegible] *P. Terentius Varro*, Narbonensis, a [illegible] Atace *Atacinus* appellatus, fuit qui[illegible] poeta bonus, sed in scribendi genere [illegible] tirico *infelix* (ut loquitur Noster inf. E[illegible] ad Pison. 34).

48. *Inventore minor*, postponendus [illegible] men Satiræ inventori, Lucilio.

50, 51. *At dixi, fluere hunc lutulent[illegible] sæpe ferentem*, cett. at dixi, sæpe h[illegible] fluere lutulentum, *ferentem* (secum veh[illegible] tem, *trahentem*, ut loquitur Horatius v.

Quamque poetarum seniorum turba; sed ille,
Si foret hoc nostrum fato delatus in ævum,
Detereret sibi multa; recideret omne, quod ultra
70 Perfectum traheretur; et in versu faciendo
Sæpe caput scaberet, vivos et roderet ungues.
Sæpe stilum vertas, iterum, quæ digna legi sint,
Scripturus; neque, te ut miretur turba, labores:
Contentus paucis lectoribus. An tua demens
75 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam satis est, equitem mihi plaudere, ut
Contemtis aliis, explosa Arbuscula dixit.
Men' moveat cimex Pantilius? aut cruciet, quod
Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
80 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigellî?
Plotius et Varius, Mæcenas Virgiliusque,

poeta rem nimis auctam proprio vocis *amburere* usu paulum minuere voluit.

64—71. *Fuerit Lucilius*, cett. sensus: concedam, Lucilium poetam esse comem et urbanum, et limatiorem adeo Ennio, et aliis scriptoribus antiquioribus; sed Ennius, si nostra ætate viveret, non, ut Lucilius, multa quæ tollenda essent relinqueret, sed detereret atque recideret, nec, sicut Lucilius, brevi temporis spatio multos versus temere effunderet, sed in versu faciendo sæpe caput scaberet et vivos ungues roderet, h. e. summam curam et diligentiam in expoliendis versibus poneret. *Auctor* ad Satiræ inventorem, Lucilium, cum Heindorfio et aliis referri nequit; nam verba inde a *sed ille* nullo modo Lucilii ingenio conveniunt: *auctor* jam est scriptor; et totus versus, *Quam rudis et Græcis intacti carminis auctor*, eleganter exprimit simplices voces, *quam Ennius;* Ennius enim est scriptor carminis *rudis* (nondum elegantioribus numeris adstricti, nundum arte elaborati, et mollius fluentis) *et Græcis intacti* (quale non scripserunt poetæ Græci, scripsit enim Ennius Annales Romanorum fide historica). Pro *rudis et* ingeniose tentabat Casaubonus de Rom. Sat. p. 255, *Rudius*, ut vocatur Ennius a Cicerone in Orat. pro Arch. c. 10, a patria *Rudiis*, oppido in Calabria. *Vivos*, ad vivum usque.

72—74. *Sæpe stilum vertas*, sæpe, quæ scripsisti, deleas sive emendes: stili enim, quo litteræ ceræ imprimebantur, pars superior erat lata sive plana, ita quidem, ut hac latiore inversi stili parte verba loco suo moveri et induci possent. *Iterum, quæ*, cett. ut de integro lectu digniora scribas: repetit hoc aureum præceptum inf. Epist. ii, 2, 109 sqq., *At qui l cupiet fecisse poema, Cum tabulis Censoris sumet honesti; Audebit, que parum splendoris habebunt, pondere erunt, et honore indigna. Verba movere loco, quamvis inv dant.*

75. *Dictari*, a ludimagistris vel recitari, et a pueris edisci.

77. *Explosa Arbuscula:* lib mima, tum admodum celebris, u e Cicerone in Epist. ad Att. iv, 1 *nunc de Arbuscula; valde plac* quando tamen a plebe, ut videtur est; unde se nihil curare pleb modo homines cultiores ex ordin sibi applauderent.

78—80. Jam Horatius nomina tuor adversarios, Pantilium, De Fannium, et Tigellium, ut homi tos et dignos quos contemnat, Oratio in his tribus versibus est p bosior: junge, *Mene moveat, aut er lædat, quod cimex Pantilius, quo trius, quod ineptus Fannius, He Tigelli conviva, me absentem vellice tilius* a *cimice*, male olente, et do præcipue vexante atque mord homo quem quivis aversetur di signatur. *Demetrius*, modulator paret e. v. 90 et 91: cf. v. 18, a *simius. Fannius:* cf. sup. i, 4, 2

81—90. Jam Horatius appe quibus scripta sua placere cup nempe nobilitate poeseos et doctri conspicuos. *Plotius:* cf. sup. ad *Varius:* sup. ad Od. i, 6, 1, et S 23. *Valgius:* cf. sup. ad Od.

SATIRARUM

LIBER SECUNDUS.

SATIRA I.

Sunt, quibus in Satira videor nimis acer, et ultra
Legem tendere opus: sine nervis altera, quidquid
Composui, pars esse putat; similesque meorum
Mille die versus deduci posse. Trebati,
5 Quid faciam, præscribe. Quiescas. Ne faciam, inq
Omnino versus? Aio. Peream male, si non

SATIRA I.

Horatius de satiris, quas scripserat, lascivius ab adversariis petitus, cum jam hunc secundum satirarum librum in lucem emissurus esset, Trebatium, virum venerabilem et jurisconsultum, de satiris in posterum aut scribendis aut non scribendis suaviter secum disputantem inducit. Res redit eo: Horatius tam in laude, quam Cæsar bonis carminibus tribuat, quam in cogitatione, homines reprehensione dignos recte reprehendi ab homine integro, acquiescit.

1—7. *Sunt, quibus videor*: in paucis librr. vett. *videar*, plurimi codices apud Feam tuentur *videor*; exempla, ubi post *sunt*, *qui* antique et Græce ponitur indicativus, dabit Heindorf. sup. ad Sat. i, 4, 24. *Acer*, similis fere acri cani, qui omnes allatrat mordetve. *Ultra Legem tendere opus*, ultra modum extendere satiras, vel modum in scribendis satiris sive in carpendis hominum vitiis excedere. *Tendere*, simplex pro composito, vel pro, *intendere*, Statius Achil. i, 543, *Tende animum vigilem, facundumque erige pectus*, vel pro, *extendere*, ut inf. Epist. i, 5, 11. *Sine nervis*, sine vi et gravitate, *sine pondere et arte*, ut loquitur Noster, inf. Epist. ad Pis. 320. *Deduci*: cf. sup. ad S 44. *Trebati*: *Trebatius*, clarus j sultus, a Cicerone (cujus ad eum epistolæ exstant in Epist. ad Fa vii, inde ab Epist. 6 usque ad 2 sari, Galliarum proconsuli, comm his verbis, *De quo tibi homine hes —probiorem hominem, meliorem prudentiorem esse neminem. Access quod familiam ducit in jure civil laris memoria, summa scientia.* *dormire*: temporis igitur (hoc e plendum) fallendi causa verm Sed sunt, in quibus est Heindo *dormire* pro, cessare, inertem es cent, et Trebatium, hac jocos deceptum, ad *rò dormire*, tanqua pria significatione positum, re opinentur. Mihi quidem ejusm indignus videtur Horatio. *Uncti*: iii, 12, 6, *Liparei nitor Hebri Sim Tiberinis humeros lavit in undis* nasticæ, ut observant ad h. l. in exercitationes, quæ in campo juvenibus oleo unctis instituebu eorum corpora recreanda natati solebant. Sed fortasse ipsius r causa (ut in aliis laboribus, qui et nervi maxime intendebantur),

Millia. Me pedibus delectat claudere verba
Lucilî ritu, nostrum melioris utroque.
30 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris; neque, si male cesserat, unquam
Decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis
Votiva pateat veluti descripta tabella
Vita senis. Sequor hunc, Lucanus an Appulus, ance
35 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
Missus ad hoc, pulsis (vetus est ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis;

ratur Augustus cum equo generoso, qui, a nemine sibi timens, si quis ei (*male*) importuno tempore blandiatur palpando vel mulcendo, recalcitrat. Hanc comparationem Heindorfius durum et inhonestam appellat. At jam Augustus non in universum comparatur cum equo, sed cum ea tantum generosi equi indole, qua se non mulceri patitur importuno tempore. Sic apud Homerum Iliad. xi, 557, Ajax, e pugna, ubi cædi indulserat, lento gressu recedens, non in universum cum asino comparatur, sed egregie ad rem cum asini, e segete, cui depascendæ indulget, se ægre repelli patientis, tarditate. In plurimis enim comparationibus, ut jam sup. ad Od. iv, 4, 1 observavimus, ea tantum rei comparatæ pars, quam solam respexit quisque poeta, spectanda est. Ad quod si animum advertissent interpretes, rectius sæpe de comparationibus a poetis institutis judicaturi fuissent. Confer, quæ olim in hanc rem notavimus ad Catull. lxv, 19 sqq.

21. *Hoc*, nempe Cæsaris invicti res dicere. *Tristi* (contumelioso, et proinde *tristes iras*, sup. Od. i, 16, 9, excitante) *lædere versu*, ut fere inf. *atris versibus aliquem oblinere*, pro, sale satirico aliquem perfricare.

22. *Pantolabum scurram, Nomentanumque*: cf. sup. Sat. i, 8, 11.

23. *Intactus*, nondum tristi versu læsus. *Odit*, scilicet versus tristes tristiumque versuum auctores.

24—29. *Quid faciam?* quid ego aliud, quam versus, faciam? Quot enim sunt homines, totidem sua quisque sectantur studia. Milonius saltatione, Castor equorum domandorum studio, Pollux pugilatu gaudent; ego, ut Lucilius, delector scribendis satiris. *Milonius*: Schol. Porph., *Milonius scurra illorum temporum, qui cum semel ebrius esset, statim saltare incipiebat. Ut semel*, simulac, postquam; *icto*, vino, cujus vis caput quasi percutit, h. e. inebriat. Milonius igitur, verum esse, quod Cicero ait (pro Muren. c. 6), m *fere saltare sobrium*, exemplo suo e bavit. *Numerusque lucernis*, qui geminum lucernarum numerum dere videntur, suaviter lucernis n accedere dicitur. Juvenal. vi, 30 *bibitur concha, cum jam vertigine Ambulat, et geminis exsurgit mensa nis.* Et sic Ovidius in Art. Am. i *bina videre. Castor gaudet equis* sup. Od. i, 12, 25, 26, *Dicam et puerosque Ledæ, Hunc equis, illum rare pugnis, Nobilem. Quot capitu* notum est illud Terentii (Phorm 14), *quot homines, tot sententiæ; suu mos*: Homer. Odyss. xiv, 228, γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται *Pedibus claudere verba*: sic sup. Sa 59, *pedibus senis claudere. Nostr lioris utroque*, nobilioris utroque n Quodsi igitur, Horatius vult dicere lium non puduit satiras scribere, qui homo sum ignobilis, nec, utr canus, an Appulus dicendus sim, sa hujus rei pudeat? De Lucilii n Schol. Cruq. ad hunc locum ob hæc: *qui melior fuit et me, et te, censu* (ipse Horatius inf. v. 75, *Lucilii censum esse ait*) *et natalibus enim vir bonus et valde nobilis, Magni Pompeii avus.* Hanc Lucil litatem confirmat alius quoque Sc ad v. 75, sed is, docens Lucilii aviam Pompeii fuisse, Lucilium no sed *majorem avunculum* Pompei ostendit: cf. Vell. Paterc. ii, 29.

31—33. *Neque, si male cesser* neque, sive quid male, sive bene ei cesserat, usquam alio, fidos suos sodales, ad libros, id mandaret, decurrebat. Lucil licet tam læta quam tristia, ta quam minus recte facta, tam l quam carpenda, diligenter notaba ejus vita tanquam in tabula vo scripta dicitur. Pro *cesserat*, quo dit optimorum Codd. apud Feam

Canidia Albutî, quibus est inimica, venenum;
Grande malum Furius, si quid se judice certes.
50 Ut, quo quisque valet, suspectos terreat, utque
Imperet hoc Natura potens, sic collige mecum:
Dente lupus, cornu taurus petit: unde, nisi intus
Monstratum? Scævæ vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet sceleris pia dextera, (mirum
55 Ut neque calce lupus quenquam, neque dente petit bos
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
Exspectat, seu Mors atris circumvolat alis,
Dives, inops; Romæ, seu, Fors ita jusserit, exsul;
60 Quisquis erit vitæ, scribam, color. O puer, ut sis
Vitalis, metuo; et, majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? quum est Lucilius ausus
Primus in hunc operis componere carmina morem,

(vide de ea in Argum. ad Epod. 5) *minitatur venenum Albuti*, h. e. quali Albutius uxori suæ mortem parasse dicitur. Vet. Schol., *hic enim Albutius veneno uxorem suam peremisse dicitur. Grande malum Furius*, cett. Furius, si in causa tua judex sedeat, *grande malum* (tristissimum causæ tuæ eventum), repete, minitatur. Schol. Cruq., *C. Marcium Furium significat judicem corruptissimum, qui accepta pecunia pro reis pronuntiare sit solitus. Rem aliquam* pro, *de re aliqua certare*, ut inf. ii, 5, 27, *Magna minorve foro si res certabitur olim*. Sensus et nexus sequentis et paulo impeditioris loci inde a v. 50 usque ad 57 est fere hic: quomodo unusquisque iis, quibus valet, viribus suspectos et sibi infestos terreat, et quomodo natura, cujus magna est vis et potentia, *hoc* (se defendere contra suspectos) imperet, de hac re ita mecum cogita: lupus dente et taurus cornu pro armis utitur; (*unde*) ex qua tandem causa alia, nisi quod interna naturæ vis lupum et taurum armis illis uti docuit? at Scæva armis a natura sibi datis, dextera scilicet, ad vim inferendam non utitur; crede enim isti homini nequam et prodigo matrem, diutius quam optat viventem, non *pia* (homini scelestissimo per antiphrasin, ut loquuntur Grammatici, *pia dextra* tribuitur) *dextra* scelus faciet (mirum sane, quomodo aliter agunt animalia, dum neque lupus quemquam calce, sed dente, neque bos dente, sed cornu invadit), sed veneno anum necabit. Horatius non elevat scelus Scævæ, quod iste matrem veneno occidit, sed potius illud æque grave esse, ac si matrem impia dextra occidisset, ostendens Ceterum quod de naturæ potenti poeta, id in sequentibus ad se ipsum ad satirarum scribendarum impetu resistere nequeat, transfert. Per autem exprimere voluit hoc: natura quemque, quibus se defendat, v aggrediatur, armis instruxit; me m quibus in vitia hominum invehar, darum facultate instruxit; ergo t *Scævæ*: Schol. Cruq., *Scæva la quidam fuit, qui matrem dato venen tit, propterea quod ei nimis diu Vivacem: vivax* jam in propria sig one, de eo cui vita longior co Verba, *mirum* usque ad *petit bos* p seos signis distinxi. *Vitiato melle*, melle, per cicutam vitiato.

58. *Mors atris circumvolat alis*. ut diis plurimis ad celeritatem, ubique adsunt, designandam tri alæ, et quidem Morti convenientes

59. *Dives*, cett. Seu dives s inops, seu vivo Romæ, seu, si fors serit, exsul sum. Ad *jusserit* su est omissa particula *si*, ut in ve *will es das Schicksal so*.

60—62. *Vitæ color*, vitæ condit tus, fortuna: inf. Epist. i, 17, 33, *Aristippum decuit color, et status, O puer, ut sis*, cett. Trebatius dicere, Vereor, Horati, ne scribend gratiam amicorum, ut Mæcenati perdas: pro eo dixit, *metuo, ut sis puer*: scilicet non medici, ut c Baxterus, sed parentes et alii qui aliquem pro ætate nimis ingenio acutum animadvertunt, dicere s

Sed tamen, ut monitus caveas, ne forte negotî
Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
Judiciumque. Esto, si quis mala: sed bona si quis
Judice condiderit laudatus Cæsare? si quis
Opprobriis dignum latraverit, integer ipse?
Solventur risu tabulæ; tu missus abibis.

SATIRA II.

Quæ virtus, et quanta, boni, sit vivere parvo,
(Nec meus hic sermo est, sed quæ præcepit Ofellus

79, 80. *Nihil hinc diffindere possum.* Mira in hoc loco est lectionis varietas: in vett. librr. enim et editt. pro *diffindere* teste Fea legitur vel *diffingere*, vel *diffundere*, vel *diffidere*, vel *defingere*, vel *defindere*, vel *diffigere*, vel *detringere*. Bentleius et Heindorfius defendunt *diffingere*, ut sit, mutare, immutare; sed hoc parum respondet verbis præcedentibus, *nisi quid tu—Dissentis*: ego dedi *diffindere*, quod in eodem sensu, quo *secare* sup. Sat. i, 10, 15, et inf. Epist. i, 16, 42, pro, dirimere, positum existimo.

81. *Sanctarum inscitia legum*: non leges xii Tabb. poeta respexit, sed quascunque alias, quibus, ne quis maledicis libris vel ignominiosis carminibus aliorum bonæ famæ noceret, cautum fuit: *leges sanctæ*, sancte omnino cuique observandæ.

83. *Jus est Judiciumque*, in jus et judicium vocatur.

85. *Latraverit*, latrando petiverit, allatraverit: cf. sup. Epod. 6 ad v. 1—4: *latrare aliquem* pro *allatrare aliquem* dixit quoque Noster Epod. 5, 58, et Epist. i, 2, 66. Ceterum locutio, *latrare* vel *allatrare aliquem* non tantum, ut putat Bentleius, de ignavis et timidis, qui vano latratu fortiores petant, sed in universum pro, maledicta alicui ingerere ponitur: cf. Livium a Gesnero laudatum xxxviii, 54, ubi Cato Scipionis magnitudinem *allatrasse* dicitur. Eadem imagine, a canibus acrioribus translata, aliquis *opprobriis mordere* inf. Epist. i, 16, 38, et, qui *mordet* opprobriis, *mordax* dicitur sup. Sat. i, 4, 93. Pro *latraverit* in uno codice apud Feam et in aliquot Lambini libris reperitur *laceraverit*, quod aperte speciem interpretationis vocis *latraverit* præ se fert. Nihilominus tamen lectionem *laceraverit* prætulerunt Bentleius et Heindorfius.

86. *Solventur risu tabulæ*: Schol. *Aut, subsellia solventur, i. e. compo[illegible] norum, aut ipsæ leges*; unde Hei[illegible] hunc locum ita in notis Germanic[illegible] pretatus est, *es wird sich ein solch[illegible] lächter erheben, dass davon die Bre[illegible] einander gehn.* At ex qua tandem tanti cachinni extollendi erant, ut sonitu et fragore subselliorum tabu[illegible] verentur! Quis tale quid Horatius exprimere voluisse sibi persuadeat ex mea sententia Trebatius, qui respondet, exprimere voluit hoc: [illegible] carmina quæ componis bona sunt ipse integer opprobriis tantum dign[illegible] stringis, leges in tabulis perscriptæ [illegible] *tur* illa vi, quam in maledicos et [illegible] niatores habent, *risu*, non sine ris[illegible] ipsi judices ridebunt homines, [illegible] vitia tu deridenda propinasti; et [illegible] *sus* (impune) ex judicio *abibis*. L[illegible] quis *solvi* dicitur, in quem lex aliq[illegible] exercenda esse judicatur: inf. Sat. *Solutus legibus insanis*, Liv. x, 13, *nique plebis—aiebant, se ad populum [illegible] ros, uti legibus solverentur.* Ja[illegible] leges in tabulis perscriptæ *solvi* di[illegible] sc. vi, quam leges in eos tantum [illegible] qui vere contra eas peccant. At[illegible] tius, qui, ipse integer, opprobriis [illegible] dignos sale satirico perfricuit, non [illegible] vit contra leges, in homines malo[illegible] aliorum bonæ famæ insidiantes lata[illegible] Epist. ii, 1, 153, *Quin etiam lex que lata, malo quæ nollet carmina quam Describi.* Ergo Trebatius, illas *solutum iri*, h. e. non in Ho[illegible] exercitum iri, ait.

SATIRA II.

Eos, qui paucis contenti vitam [illegible] tuere didicerunt, longe feliciores e[illegible]

Ne biberis diluta. Foris est promus, et atrum
Defendens pisces hiemat mare; cum sale panis
Latrantem stomachum bene leniet. Unde putas, aut
Quî partum? Non in caro nidore voluptas
Summa, sed in te ipso est. Tu pulmentaria quære
Sudando; pinguem vitiis albumque neque ostrea
Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois.
Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
Hoc potius, quam gallina tergere palatum,
Corruptus vanis rerum; quia veneat auro

gantissimus! dum is, quem pilæ studium agitat, tam suaviter inter ludendum afficitur, ut ne sentiat quidem graviorem virium intentionem.

13. *Cedentem aera*, dum discus aera penetrat, aer ei cedit.

14. *Extuderit*, tundendo ejecerit, pepulerit; sed Bentleius, quia *extundere* ea, qua nunc positum est, significatione alibi non occurrat, pro *extuderit* unici Codicis auctoritate recepit, *expulerit*; quæ tamen lectio recte jam aliis interpretatio *τοῦ extuderit* visa est.

15, 16. *Nisi Hymettia mella Falerno Ne biberis*, bibe tum nihil aliud, nisi *mulsum*; sic enim vocatur potus e vino et melle optimo confectus; sicut autem vinum, in agro Falerno sub monte Massico natum, ad vina præstantiora, ita mel ab apibus in monte Hymetto in Attica collectum (cf. sup. Od. ii, 6, 14,) ad mella optima referebatur. Laudant de *mulsi* confectione Macrob. Sat. vii, 12, p. 668, edit. Zeun., *unde est illud proverbium, quo pulones utuntur, Mulsum, quod probe temperes, miscendum esse novo Hymettio et vetulo Falerno*: cf. Colum. ii, 41.

17. *Defendens pisces*: cum tempestas sævit in mari, pisces capi nequeunt; tempestas igitur pisces defendit ab hominum insidiis. *Hiemat* (χειμάζει), tempestate agitatur; sic *hiems* (χειμών) tempestas.

18, 19. *Unde putas, aut Qui partum?* (ut v. 7, *Cur hoc?*) Unde, aut qua tandem re alia, nisi fame, hanc felicitatem, qua panis cum sale tibi bene sapit, partam esse putas?

19. *In caro nidore*, in multi pretii cibis, quorum odore nares cupedias appetentium *supinantur*, ut loquitur Noster inf. Sat. ii, 7, 38.

20. *Tu*: de vi pronominis *tu* in formulis, quibus præcepta dantur, exempla ad hunc locum collegit Heindorfius. *Pulmentaria quære Sudando*: pro vulgari, labora et suda, ut esurias, suaviter Horatius dixit, sudando quære pulmentaria; nam cui stomachus post laborem bellum i cit, ei vilis cibus est pro pulmentari pane sicco æque delectatur ac pulm riis, et proinde per famem quæri quodammodo pulmentaria. Sunt, q hoc loco Horatio obversatum esse Socratem, qui, cum usque ad vag (sunt verba Ciceronis in Quæst. Tu 34) contentius ambularet, quæsit esset ex eo, quare id faceret, respo se, quo melius cœnaret, obsonare lando famem. *Pulmentaria* sive pul de variis cibis, quibus prisca ætate p pultem, et postea præter panem, fru tur homines, et proinde de cibis qu lautioribus et jucundioribus.

21, 22. *Pinguem vitiis*, obesum ob mollem, ignavam, et luxuriosam; *que*, hominum enim lautius et molli ventium vultus albi fere coloris esse Hinc inf. v. 76, *vides, ut pallidus Cœna desurgat dubia*. *Ostrea* (A duabus syllabis, ut sup. Sat. i, *cerea*, pronunciandum. *Scarus*: vi ad Epod. 2, 50. *Peregrina lagois*: Porph. *avis leporini coloris*; Schol. *Lagois avis, quæ carnem leporis habe hibetur. Aut est genus piscis, quod in Italo non invenitur*. De pisce, qui nos dicitur *Seehase*, *Cyclopterus Lu* Linn. vix cogitari potest, quia ne lenta quidem est ejus caro.

23 sqq. *Vix tamen eripiam*, cett., ominus tamen, si pavo una cum g in mensa appositus sit, vix te retineri eris, quin pavonis potius, quam gu carne palatum permulcere cupias, d tus scilicet vana ob externam rerum ciem opinione, quia rara avis magno veneat, et quia pavo, cum caudam cherrimis coloribus distinctam pandit cundum spectaculum præbeat. *Vix t eripiam* cett. scil. tibi, h. e. ex anim evellam vanam illam opinionem, qu vonis (quia carior est, et pulchrioribus loribus distinctus) carnem gallinæ c præferendam existimas.

Proceros odisse lupos? Quia scilicet illis
Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. At vos
Præsentes, Austri, coquite horum obsonia! Quamqua
Putet aper rhombusque recens, mala copia quando
Ægrum sollicitat stomachum, quum rapula plenus
Atque acidas mavult inulas. Necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis
Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
Galloni præconis erat acipensere mensa
Infamis. Quid? tum rhombos minus æquora alebant!
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;

causa est, quod nihil curas proceri corporis lupos! *Ofellus* ipse respondet, *quia scilicet natura illis* (lupis) corpus longius et grandius, *his* (mullis) brevius et minoris ponderis, dedit. Laudatur autem et præfertur a lautarum epularum æstimatoribus mullus *trilibris*, quia excrevit in magnitudinem insolitam. (*Ille* nonnunquam ad proximum, *hic* ad remotius refertur: vid. Duker. et Drakenb. ad Liv. xxiv, 28, § 3). Hæc igitur est causa, cur stomachus ditiorum, qui *raro jejunus* fit (raro esurit), vulgaria et proinde vulgaris magnitudinis lupos contemnit. Heindorfius pro, *raro* vel *rare*, malebat cum Schol. Acr. *rari*, scilicet, ut *jejunus rari* jam sit, cupidus rari, allato exemplo ex Justin. xxxviii, 6, *animos divitiarum avidos ac jejunos habere*; modo hoc exemplum non ex scriptore serioris ætatis petitum esset.

39, 40. *Porrectum magno*, cett. "Equidem vellem, me oculis meis metiri posse mullum magnum in magno catino porrectum," dicere solet homo gulosus, monstrosis istis et rapacibus avibus, Harpyiis, æquiparandus. De fœda Harpyiarum forma, voracitate, et rapacitate est locus classicus apud Virg. Æn. iii, 219 sqq. ubi confer Excurs. Heynii vii.

41. *At vos præsentes, Austri*, cett. at vos, Austri, adeste, et vi vestra efficacissima horum hominum gulosorum obsonia putrefacite. *Presentes*, qui, cum adsunt, statim vim exercent, quam exercere possunt: cf. sup. ad Od. i, 35, 2.

42. *Quamquam Putet—recens*, quamquam vel recens aper rhombusque *putet*, non proprie quidem, sed quia, quasi *puteat*, nauseam creat: observa suave ὀξύμωρον in *recens* et *putet*. Pro *rhombusque* malim, *rhombusve*; sæpissime in *que* et *ve* peccatum est a librariis Drakenb. ad Liv. xxiv, 10, § 2 supra quoque Sat. i, 4, 75, pro, *lavantes* tentabam, *quire lavanta rhombo* (*Butte, Schollenfisch*), et Sat. i, 2, 116, et Epod. 2, 50.

42, 43. *Mala copia quando Ægr licitat stomachum. Quando* (quan dem, quia) *mala* (nimia, noxia) co ciborum) *sollicitat* (commovet, torquet, tentat) *ægrum* languente cescentem) *stomachum*: an pro, me ratius fortasse scripsit *male? male tat*, male afficit, male commovet, c *Rapula* (*Radieschen*), quæ ad excit edendi desiderium sumuntur. *Ple* ciborum, satur; *plenus* passim o cujus quis plenus est. Sic inf. E 1, 100, puella *plena*, sc. ludi, lud tiata: cf. Epist. i, 20, 8, et Epist 154.

44, 45. *Acidas inulas* (*Alant*): Acr., *Non quod acida est hac her quod, cum coquitur, aceto conditur. dum omnis abacta Pauperies epulis* suaviter pro vulgari, necdum omn quibus pauperes vescuntur, exclu ab epulis *regum*, beatiorum, ditior sup. Od. i, 4, 14, et Sat. i, 2, 86.

46—50. *Nigrisque oleis*: nigri oleas, ut observat Gesnerus, ad c dum commendat Colum. xii, 48, Voss. ad Virg. Geo. ii, 85. *Ha pridem*, cett. non ita pridem præco *nius*, quod præter censum et disci tanquam esset homo dives et n magni pretii acipenserem in mensa jusserat, notam sibi contraxit in Schol. Cruq., *Gallonius præco prim* ter præcones) *acipenserem piscem su*

Utrum imitabitur? Hac urget lupus, hac canis angit.
65 Mundus erit, qui non offendat sordibus; atque
In neutram partem cultus miser. Hic neque servis,
Albutî senis exemplo, dum munia didit,
Sævus erit, neque, sicut simplex Nævius, unctam
Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque magnum
70 Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaque secum
Afferat. In primis valeas bene: nam variæ res
Ut noceant homini, credas, memor illius escæ,
Quæ simplex olim tibi sederit; at simul assis
Miscueris elixa, simul conchylia turdis;
75 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
Cœna desurgat dubia? Quin corpus onustum
Hesternis vitiis animum quoque prægravat una,
Atque affigit humo divinæ particulam auræ.

oleum; verba enim jungenda sunt sic: et oleum, *cujus odorem perferre nequeas, ipse* sordidus convivator, non servus, *cornu bilibri* (ex gravioris ponderis amphora cornea vel vasculo corneo, elegantiora enim vascula non inveniri solent apud homines sordidos) *instillat caulibus. Veteris non parcus aceti*, quia vetustate corrupto aceto ne avarus quidem facile parcit.

63. *Utrum horum*, utrum ex his duobus, quos descripsi, Galloniumne, qui splendide, an Avidienum, qui sordide vivit.

64. *Hac urget lupus, hac canis angit.* Pro *aiunt* dedi *angit*, quod est in omnibus apud Feam codicibus. Sane si legeris, *aiunt*, haberi omnino hæc verba debent pro proverbio. Sed, ut nihil dicam, hujus proverbii apud nullum alium scriptorem exstare vestigium, ipse sensus, qui ei inesse debet, rei, de qua sermo est, plane non convenit. Nullus enim alius sensus ex hoc proverbio elici potest, nisi hic: ego ab utraque parte premor et in angustias detrudor; inops igitur sum consilii, quid faciam. Sed *sapiens* (h. e. prudens, *der Verständige*) interrogatus, quali victu usurus, utrum luxuriosum an avarum imitaturus sit, non inops erit consilii, quid faciat, sed statim se neutrum imitaturum esse respondebit. Et hæc responsio expressa est verbis, *Hac urget lupus, hac canis angit*; comparatur scilicet homo luxuriosus (cujus gula in v. 40 dicitur *digna rapacibus Harpyiis*) cum lupi voracitate, et homo sordide avarus (*Avidienus, cui Canis, ex vero ductum, cognomen adhæret*) cum canis spurcitia et impudentia; sensus igitur, neutrum imi sapiens, luxuriosus enim lupo, et cani est similis. *Urget*, imminet, est, molestus est.

65 sqq. *Mundus erit*, cett.: tra laudes victus tenuis, quo sapiens Sensus, sapiens eatenus recte dicen dus, quatenus convivas non offendat bus; idemque, quod ad externum cultum spectat, in neutram partem *erit*) nimius vel reprehendendus es neque in mundiore cultu modum s neque sordibus convivium inquinat tur; hic igitur neque in servos, d cuique ministeria assignat, ad Alb emplum, si quid peccaverint vel c culaverint, sæviet, neque, sicut e et mitioris animi Nævius, indulge vis, si aquam impuram et sorde p convivis præbuerint; hæc quoque gentia ad vitia pertinet.

65. Pro, *qui*, Bentleius, secutus Acr., dedit *qua* (quatenus); sed redit *qui* cum conjunctivo.

66. Heindorfius jungit *cultus* in cum *miser*, quod est durissimum exempla, ab eo allata, huc non qu ego *cultus* in genitivo ad *in partem* refero, et *miser* pro, nimi plico.

67. *Albuti senis.* Schol. Porp *est Albutius, qui et avarus et elegan viriorum apparator sævus est habitu vos* (*Schol. Cruq.*), *asper in exig singulis pensi ratione castigandoque ut servos nonnunquam castigaret p caderet, quam peccassent, dicens, v*

Grande ferunt una cum damno dedecus. Adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
As, laquei pretium. Jure, inquit, Transius istis
100 Jurgatur verbis: ego vectigalia magna
Divitiasque habeo tribus amplas regibus. Ergo,
Quod superat, non est, melius quo insumere possis?
Cur eget indignus quisquam te divite? quare
Templa ruunt antiqua Deum? cur, improbe, carae
105 Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi recte semper erunt res!
O magnus posthac inimicis risus! Uterne
Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
Pluribus assuerit mentem corpusque superbum?
110 An qui, contentus parvo metuensque futuri,
In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas, puer hunc ego parvus Ofellum

dicit, sed ridet ætatem stultam hominum rancidum aprum præ recente laudantium. *Tellus prima*, antiquissima: sup. Sat. i, 3, 99, *Cum proreperunt primis animalia terris*, ubi cf. not.

64. *Quæ carmine gratior aurem Occupet*: Schol. Porph., *Hoc Antisthenes dixisse traditur. Is enim, cum vidisset adolescentem luxuriosum acroamatibus* (hominibus convivas inter cœnam cantu dictisque exhilarantibus) *deditum, ait, miserum te, adolescens, qui nunquam audisti summum acroama, laudem tuam.* Huc pertinet locus Ciceronis a Lambino allatus pro Arch. c. 9, *Themistoclem dixisse aiunt, cum ex eo quæreretur, quod acroama, aut cujus vocem libentissime audiret; ejus, a quo sua virtus optime prædicaretur.*

95. *Rhombi*: vid. sup. ad Epod. 2, 50.

96. *Cum damno*, cum rei familiaris jactura.

97. *Iratum patruum: patruæ verbera linguæ*, ut Horatius sup. Od. iii, 12, 3, de petruo, ut severo morum castigatore, loquitur; ubi cf. not. *Te tibi iniquum*, te tibi ipsi irascentem.

99. *As, laquei pretium*; ad emendum enim laqueum, quo gula frangatur, vel as sufficit. Comparant apposite Plaut. Pseudol. i, 1, 86: *Ps. Sed quid de drachma facere vis? Ca. Restim Mihi emere. Ps. Quam ob rem? Ca. Qui me faciam pensilem. Inquit*, sc. aliquis. Heindorf. malit, *inquis*: vid. de utriusque lectionis usu Bentl. sup. ad Sat. i, 4, 79. Sensus et nexus: hæc ad me non pertinent, inquit aliquis dives, qui luxuriose vivit: [illegible] istis verbis jure objurgatur, quo [illegible] longe diuior; nam ego vectigalia [illegible] h. e. magnos reditus, cett. ut sup. [illegible] 16, 40, *parva vectigalia*, de mod[illegible] bus; ubi vid. notata.

102. *Superat*, pro superest; [illegible] enim *superare* pro superesse. [illegible] non habes? *Melius*, prudentiu[illegible] tius.

103. *Indignus*: supple, qui [illegible] homo qui non debebat egestate [illegible]

104. *Templa antiqua*, sup. Od. [illegible] vocantur *ædes labentes Deorum*.

105. *Non aliquid*, cett. Tuae [illegible] petrare non potes, ut ex tantis [illegible] conferas aliquid in publicum com[illegible] commodum? Suaviter dives, quasi metiatur pecuniam, repræsentatur.

106. *Nimirum*, ut *scilicet*, vid[illegible] v. 90, *crede*, inservit irrisioni, [illegible] quod affirmatur contrarium intelli[illegible] est. *Tibi recte semper erunt res!* [illegible] per tibi salvæ erunt, non mutabili [illegible] obnoxiæ erunt!

107. *Posthac*, si expertus fueris [illegible] inconstantiam. *Magnus risus*, [illegible] gari, magno risui eris. Similiter [illegible] *ludus jocusque* esse dicitur.

109. *Pluribus*, rerum abundantia [illegible] *perbum*, fastidiosum, ut inf. 6, [illegible] *fastidiosus*.

110, 111. *An qui*: an is, qui in [illegible] secundis prudenter vitæ paucis [illegible] assuefactus, ut sapiens, ad res [illegible] perferendas se præparaverit? Suavi[illegible]

130 Nec me, nec quemquam statuit: nos expulit ille;
Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris,
Postremo expellet certe vivacior hæres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus erat, nulli proprius, sed cedit in usum
135 Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite fortes,
Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

SATIRA III.

Sic raro scribis, ut toto non quater anno
Membranam poscas, scriptorum quæque retexens,
Iratus tibi, quod vini somnique benignus
Nil dignum sermone canas. Quid fiet? At ipsis
5 Saturnalibus huc fugisti! Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe; nil est!

et perpetua quasi possessio; hinc v. 134, *ager nulli proprius*.

131. *Nequities*. vita nefaria et flagitiosa, qua quis bona sua perdit. *Vafri*, refer ad vafritiem hominis, qui jus callida interpretatione in rem suam detorquet; hinc sup. Sat. i, 3, 130, jurisconsultus Alfenus dicitur *vafer*.

132. *Vivacior*, longius altero vivens: sup. Sat. ii, 1, 35, *vivax mater*.

135. *Fortes*, ut viri qui forti animo Fortunæ iniquitatem et vicissitudinem perferunt: sup. Od. i, 7, 30. *O fortes, peJoraque passi Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas.*

SATIRA III.

Horatius loquentem secum inducit Damasippum, qui ex mercatore, bonorum naufragium passo, factus est philosophus circumforaneus. Hic igitur, præcepta, quæ ex ore Stertinii imbiberat, exponens, cum Horatio de sententia Stoicorum, *omnes homines, et ipsos Stoicos insanire*, disputat.

1—3. *Sic raro*, raro, et quidem tam raro; *ut*, cett. *scribis*, sc. carmina. *Scriptorum quæque retexens*: omnia quæ scripsisti retractans, emendans, expoliens, et quæ displicuerit, expungens; quod fiebat in palimpsesto, sive tabula cerata, unde scripta referebantur in *membranam*. Retexebat igitur Horatius scripta sua ad illud ab ipso datum præceptum (Epist. ad Pis. v. 388) *nonumque prematur in annum*. *Retexere*: translatum sane est a tela [illegible] quæ resolvitur; num vero poeta de Pe[illegible]lope cogitaverit, nolim equidem contend[illegible] cum interpretibus. *Vini somnique be[illegible]nus*: ad largiores vini haustus et ad vi[illegible] desidem propensus. *Benignus* cum [illegible]tivo, ut *largus lacrimarum* apud P[illegible] Asin. iii, 1, 30.

4. *Dignum sermone*, memorata di[illegible] (λόγου ἄξιον). *Quid fiet?* quid [illegible] facies? scribesne tandem, necne?

5, 6. *At ipsis Saturnalibus huc fugisti!* [illegible] videris certe ad scribendum appulisse [illegible]mum, quia *ipsis Saturnalibus* ex stre[illegible] urbis, ubi nunc omnes lætitiæ genio[illegible] suo indulgent, (*huc*) in otiosam tam[illegible] villam Sabinam te recepisti. De *Saturnalibus*, quæ in memoriam aureæ ætatis, ubi sub auspiciis Saturni communi libertate et æqualitate fruebantur homines, per aliquot dies inde a d. xiv Calend. Januar. licentius fere et luxuriosius celebrari solebant, nota sunt omnia. *Sobrius ergo*: ergo in villa tua, ubi ab urbana luxuria remotus nunc sobrie vivis, *dic aliquid dignum promissis*, cane carmen, quod respondeat excitatæ expectationi; nam Horatius, se aliquid scribere velle, *si* (ut v. 10 dicitur) *vacuum tepido cepisset villula tecto*, promisisse quasi videtur, certe *vultum multa et præclara minantis* in villa sua præ se ferebat.

6. *Incipe*: et mox, quasi aliquamdiu, sed frustra expectasset, addit, *nil est*, nihil in medium profers.

Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
Iratis natus paries Dis atque poetis.
Atqui vultus erat multa et præclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Invidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere, miser: vitanda est improba Siren,
Desidia; aut quicquid vita meliore parasti,
Ponendum æquo animo. Dì te, Damasippe, deæque,
Verum ob consilium donent tonsore: sed unde
Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Janum
Ad medium fracta est, aliena negotia curo,

7. *Immeritus paries laborat*: male se [illegible], male tractatur, sc. a poeta, qui, se [illegible] versuum proferre posse, indignans, *paristem innocentem* iram effundit, eum[illegible] vel capite, vel pedibus, vel manibus [illegible] pulsatque: *paries immeritus*, ut sup. [illegible] i, 17, 28, *vestis immerita* scindi [illegible]tur.

8. *Iratis natus paries Dis atque poetis*: [illegible] ad tristem sortem natum est, diis [illegible] natum esse dicitur; paries autem, [illegible] iram poetarum experitur, non tantum [illegible] *iratis*, sed etiam, quod jocose additur, [illegible] *iratis* natus dicitur.

9. *Vultus erat minantis*, pro vulgari, [illegible]baris minari, speciem minantis præ te [illegible]bas. *Minari* neque ad satiras minaces [illegible]endum, neque cum ironia de malis [illegible]bus dictum; sed simpliciter pro, me[illegible], promittere, moliri. Simillime inf. [illegible] i, 7, 3, *Si quæret, quid agam, dic [illegible] et pulchra minantem Vivere nec recte [illegible]uaviter.*

10. *Si vacuum tepido cepisset villula* [illegible]: elegans est hujus versus structura [illegible]merus: *vacuum* (pro, te), sc. rerum, [illegible] adhuc poeta in urbe distentus fue[illegible]; in carmine præcedente Ofellus, rus[illegible], *vacuus operum* dicebatur. *Tepido*: [illegible]. Cruq., *Amavit enim Horatius focum [illegible]lentiorem; idcirco sub hiemem solebat transferre in villam propter lignorum [illegible]*. Sed nec in urbe, puto, lignum [illegible]ciebat Horatium, qui villam suam ideo [illegible]us dixisse videtur *tectum tepidum*, h. e. [illegible]tum, jucundum, quia ibi in modico [illegible]clavi melius corpus fovere et a frigore [illegible]ri poterat. Hinc Horatius inf. Epist. [illegible], 12, cum esset hiems, *se legere velle contractum*, sc. in cubiculum tepidum [illegible]ngustum.

11. *Quorsum pertinuit* (spectavit) *rò stipare*, pro vulgari, in quem finem, quo consilio stipasti? *Stipare* jam est, [illegible] colligare, compingere, et inter se jungere, quod fit, si libros quoquam portandos vel vehendos curamus. *Menandro*, Athenaensi, Comœdiæ novæ auctori, ad cujus exemplum Afranius Epist. [illegible] 57 et Terentius se composuere. Ceterum hic locus memorabilis est, cum ex eo discamus, quorum præcipue scriptorum lectione Horatius animum pascere solitus sit.

12. *Eupolin*, cf. sup. ad Sat. i, 4, 1. *Archilochum*, Parium, carminis [illegible] principem, cujus imitatorem se ipsum profitetur Horatius inf. Epist. i, 19, 23. *Educere*, ex urbe tecum ducere, [illegible] famæ.

13. *Invidiam*—virtute relicta: tane, intermisso satiras scribendi studio, invidiam quam eo tibi conflasti, placare studes? Satiras scribendi studium vocatur virtus, quia illud in carpendis hominum vitiis, et proinde in virtute commendanda versetur.

15. *Quicquid*, sc. laudis, vita meliore, ubi non diffluebas ignavo otio, sed strenue tempus in deridendis hominum vitiis vel in universum in bonis artibus collocabas.

16. *Ponendum*: deponendum, dimittendum.

17. *Te—donent tonsore*. Horatius simulat, se nescire, Damasippum, tanquam philosophum, Stoicorum more barbam pascere (nam Damasippus causam, cur barbam alat, infra demum v. 35 aperit), optat igitur Horatius, ut Damasippo tonsor contingat, qui ejus barbam, [illegible] sine dubio et sordibus inquinatam, demetat. Et sic Horatius satis acerbe cum Damasippo tanquam cum homine agit, cujus fœdus adspectus miserationem moveat.

18. *Omnis res mea—fracta est*: [illegible]

Excussus propriis: olim nam quærere amabam,
Quo vafer ille pedes lavisset Sisyphus ære,
Quid sculptum infabre, quid fusum durius esset:
Callidus huic signo ponebam millia centum:
Hortos egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram; unde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. Novi,
Et morbi miror purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mire novus, ut solet, in cor
Trajecto lateris miseri capitisque dolore;
Ut lethargicus hic, quum fit pugil, et medicum urget.
Dum ne quid simile huic, esto ut libet. O bone, ne te
Frustrere; insanis et tu stultique prope omnes,

res mea familiaris comminuta et fracta est, ut navis quæ vi tempestatis in mari frangitur, nunc qui bona sua perdiderunt, dicuntur apud Ciceronem in Catilin. i, 12 [illegible], sic apud Græcos ναυαγεῖν et [illegible] vid. Jacobs i doctam notam ad Anthol. Græc. T. ii. 1. p. 137 sqq. *Ad* [illegible] erat in foro Romano vicus Jani, a Jani [illegible] vel templo, vel signo, vel a tribus perviis transitionibus, *Jani* appellatis, ita dictus; de perviis transitionibus, sive Janis, vid. Interpretes in Sueton. August. 31, in cujus *media* parte [illegible] pars [illegible] seu *summus* [illegible], infima *infimus* [illegible] dicebatur, cf. inf. Epist. i, 1, 54 [illegible] fuisse videtur frequentissima, [illegible] ad mensas vel tabernas argentarias sedentes. Cic. de Offic. ii, 25, [illegible] *de quærenda, de* [illegible] *commendanda, com*[illegible] *fœneratoribus* [illegible] *sedentibus*, [illegible] *schola dis*[illegible], cf. Cic. Philipp. vi, 5, res suas agebant. [illegible] Damasippus in vasis antiquis, ut ipse paulo post narrat, et aliis rebus insano pretio commendis nimius, versuram apud fœneratores faciendo bonorum nauf agium passus est. *Aliena negotia*, quod aliis prosit, res aliorum; sic *aliena negotia*, inf. Sat. ii, 6, 33.

20, 21. *Excussus propriis*, perditis nimirum bonis, nihil, quod ad ipsum spectaret, curandum habebat Damasippus. *Quærere amabam, Quo—ære*, pro vulgari, *quærere as* (ærea vasa) *quo*, cett. Jam Damasippus, edisserens, quomodo olim antiqua vasa conquisiverit, et sua cuique pretia statuerit, se elegantem veteris artis spectatorem jactat. *Quærere* paulo latius jam patet; est enim non tantum, sibi aliquid acquirere, comparare, sed [illegible] aliquid inquirere, aliquid examinare, [illegible] dicare. Damasippus acquirere sibi [illegible] studuerat æream pelvem, qua [illegible] pedes lavisset; tum *quæsiverat*, inqui[illegible] rat et dijudicaverat, *Quid sculptum* [illegible] *fabre, quid fusum durius esset.* C[illegible] Damasippum veterum statuarum [illegible] rem fuisse, discimus quoque ex C[illegible] in Epist. ad Fam. vii, 23. S[illegible] filius Æoli, rex Ephyræ et Corin[illegible] ditor, astutia inprimis notus, u[illegible] nunc *vafer*. Apud Homer. Iliad [illegible] κέρδιστος ἀνδρῶν vocatur. De p[illegible] latrocinia et alia dolose perpetrata [illegible] apud inferos ei perferenda, locus [illegible] est apud Homer. Odyss. xi, 592 sq[illegible]

22. *Infabre*, haud ad artis fabr[illegible] entiam, ineleganter; contrarium [illegible] *bre*. *Durius*, minus purgatum ab [illegible] tate; contrarium est *mollius*: Vir[illegible] vi, 847, *Excudent alii spirantia* [illegible] *æra*.

23. *Callidus*: ut homo veteris [illegible] veterum monumentorum recte æsti[illegible] rum bene peritus, subtilis judex, [illegible] Epist. i, 7, 101, *Subtilis veterum ju*[illegible] *callidus audis*. *Huic*, huic et illi, cu[illegible] ut v. 30, *Ut lethargicus hic*, aliquis, [illegible] passim *hic*. *Ponebam*, constituebar[illegible] mea in his rebus scientia. *Millia ce*[illegible] sc. nummum.

24. *Hortos—mercarier unus Cum* [illegible] *noram*: hinc Cicero quoque a Dam[illegible] hortos emere voluit: Epist. ad Atti[illegible] 29 et 33.

25, 26. *Frequentia—compita*: [illegible] Acr., *Auctiones fere in compitis fi*[illegible] *quibus se quædam emere solitum et* [illegible] *significat*. *Compita dicuntur viæ la*[illegible] *quas ex multis regionibus convenitur*. [illegible] *curiale Imposuere mihi cognomen*, [illegible]

Excepto sapiente, tenet. Nunc accipe, quare
Desipiant omnes æque ac tu, qui tibi nomen
Insano posuere. Velut silvis, ubi passim
Palantes error certo de tramite pellit;
Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique
Error, sed variis illudit partibus: hoc te
Crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. Est genus unum
Stultitiæ nihilum metuenda timentis; ut ignes,
Ut rupes, fluviosque in campo obstare queratur:
Alterum, et huic varum, et nihilo sapientius, ignes
Per medios fluviosque ruentis, clamet amica,
Mater, honesta soror cum cognatis, pater, uxor:
Hic fossa est ingens! hic rupes maxima! serva!

dolus dicendus esset *malus*. Ibidem sequente capite pergit Cicero, *Quodsi Aquilliana definitio vera est*. *Populos*, civitates. *Magnos reges*, potentissimos vel summos quosque, qui civitatibus præsunt. *Tenet*, complectitur.

48—53. *Velut silvis*, cett. Sensus et nexus: quemadmodum fieri solet in silvis, ubi non raro ibi palantes a recta via aberrant, hic sinistrorsum, ille dextrorsum; uterque errat, sed diverso modo; ita (*hoc modo*) te quoque crede insanum, cum is, qui te deridet, nihilo te sapientior sit, et proinde, pariter ac tu, ut insanus ab aliis derideatur.

53. *Caudam trahat*: antiquitus, æque ac nunc, pueri, vel in lusibus puerilibus vel extra lusus, ei, quem ludere et aliorum derisui exponere volebant, clanculum a tergo caudam animalis alicujus adsuisse vel adfixisse videntur; unde is, qui deridetur vel ludibrio habetur, proverbiali fere locutione, *caudam trahere* dici videtur. Sic de hac locutione jam sensit Schol. Porph., qui notavit hæc: *ex consuetudine puerorum sumtum pro, deridetur; solent enim pueri deridentes nescientibus a tergo caudam suspendere, ut velut pecus caudam trahant.*

54. *Timentis*: junge, *unum stultitiæ genus est* hominis *timentis; ut ignes*, ita quidem, ut ignes, cett.

56. *Huic varum*, h. e. dispar, dissimile, diversum; translatum ab hominibus *varis*, qui pedes in diversum flexos habent.

57—62. *Ruentis*: junge, *alterum* stultitiæ genus est hominis *ruentis*. *Clamet amica*, cett. is, licet amica, mater, cett. clamet, Hic fossa est—cave tibi, tamen non magis audierit, quam olim ebrius Fufius, cett.

59—62. *Serva*: vel supple, te a præsente periculo, vel accipe pro, observ[illegible] vide, quo ruas. Imago hominis, [illegible] cipitia ruentis nec ullam deh[illegible] vocem auscultantis, Stertinio in [illegible] revocat facetam historiam de F[illegible] trione, qui, cum ebrius in tragœ[illegible] personam matris dormientis Ilion[illegible] tam alto in scena sopore oppr[illegible] ab alio histrione, Catieno, qui [illegible] vel Polydori vel Deiphili agens, [illegible] tem Ilionam appellabat, ne [illegible] quidem voce e somno excitari [illegible] Pacuvius scilicet ad exemplum [illegible] Euripideæ tragœdiam, *Iliona* [illegible] composuit; at quæ apud Euripid[illegible] *cuba* vocatur, ea apud Pacuvi[illegible] *Iliona*. Secundum mythographo[illegible] *Iliona* erat filia Priami, cum Poly[illegible] matrimonio juncta; cujus disco[illegible] expediendæ duplex ab interpreti[illegible] ponitur ratio: una, ut Hecuba [illegible] Iliona appellata fuerit; altera, ut P[illegible] aliam, quam Euripides, secutus [illegible] lam. Et hæc quidem altera longe [illegible] bilior. Narrat enim Hyginus, [illegible] procul dubio, ut solet, tragœdia, F[illegible] *Priamo Polydorus filius ex Hecub[illegible] esset natus, Ilionæ filiæ suæ dedorus educandum, quæ Polymnestori regi cum erat nupta, quem illa pro filio [illegible] cavit. Deiphilum autem, quem ex [illegible] nestore procreaverat, pro suo fratre [illegible] vit, ut, si alteri eorum quid foret, p[illegible] bus præstaret. Sed cum Achivi, [illegible] capta, prolem Priami exstirpare vol[illegible] Polymnestorem legatos miserunt, [illegible] Agamemnonis filiam, nomine Electr[illegible] licerentur in conjugium, et auri [illegible] copiam, si Polydorum, Priami filium, [illegible] fecisset; Polymnestor legatorum di[illegible] repudiavit, Deiphilumque filium su[illegible]*

Si male rem gerere, insani est; contra bene, sani;
75 Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perillî,
Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.
Audire, atque togam jubeo componere, quisquis
Ambitione mala aut argenti pallet amore,
Quisquis luxuria tristive superstitione,
80 Aut alio mentis morbo calet; huc propius me,
Dum doceo insanire omnes vos, ordine adite.
Danda est hellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
Hæredes Staberî summam incidere sepulcro:
85 Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio Arrî,
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte hoc volui; ne sis patruus mihi. Credo

bitor. Rectam hujus locutionis explicationem mihi suppeditare videtur versus tam præcedens, quam subsequens: malus debitor in versu præcedente vocatur *Proteus*, quia, sicut Proteus, modo hanc modo illam formam assumit; nonnullæ autem formæ, in quas mutari solet Proteus (cf. Homer. Odyss. iv, 456 sqq.), in versu subsequente commemorantur; quodsi igitur malus debitor Protei more in alienam formam mutatus ridet, non suis genis, non suo ore, sed genis vel ore alienæ formæ, quam induit, ridet; bene igitur Horatius locutionem *malis alienis ridere* accommodavit tam præcedenti quam proximo versui; imagine enim sive comparatione mali debitoris cum Proteo sublata, *malis ridentem alienis* erit, modo hoc modo illo callide invento, modo hac modo illa dolosa arte eludentem. Ceterum Wielandus, qui non raro Bentleios, Gesneros, et alios alto supercilio damnat, in hoc quoque loco, ut in pluribus aliis, haud leve commisit vitium; vertit enim, *der über andrer Schaden lacht*; ex metri enim ignorantia *māla* a *mălum* non distinxit; uti alibi ex *hēros* fecit *hĕrus*.

75. *Perilli*: *Perillius*, ut ex sequentibus apparet, fœnerator fuit avarissimus, qui pro nummis in fœnore positis usuras omnem modum superantes exigebat, vel, quod sup. Sat. i, 2, 14 dicitur, *quinas mercedes capiti exsecabat*.

76. *Dictantis*, pecuniam mutuo sumentem scribere in syngrapha jubentis: *rescribere* (quod oppositum est τῷ *scribere*, h. e. scripta syngrapha se debitorem profiteri) est, solvere, reddere debitum: vid. imprimis Bentl. inf. ad Epist. ii, 1, 105.

77. Narrata adhuc Stertinii [illegible] ad ipsius, qui ea narravit, Dam[illegible] saniam pertinent; nunc Dam[illegible] quasi diceret, *Paulo majora com[illegible]* sit ad ea quæ ad omnes homi[illegible] tant; itaque omnes attente se [illegible] toga modeste collecta, sibi dicenti [illegible] jubet. *Togam componere*: Sch[illegible] *Nam qui male composita toga sedet, [illegible] negligenter audire.*

78. *Pallet*, eleganter pro, [illegible] avari enim, qui habendi cupiditat[illegible] que de iis quæ possident, cr[illegible] *pallere* solent.

80. *Calet*, æstuat, ut fere fe[illegible] repti, eleganter pro vulgari, labor[illegible]

82. *Hellebori*: *helleborum* (*Ni*[illegible] cujus inprimis ferax fuit insula A[illegible] ad sinum Corinthiacum sita, cere[illegible] gando adhibebatur.

83. *Nescio an Anticyram ratio i[illegible] net omnem*, pro, sine dubio ratio ill[illegible] nat omnem Anticyram. De locutio[illegible] vel *haud scio an*, qua non sine [illegible] aliqua, nonnunquam etiam cum [illegible] irrisione dubitanter loquimur de [illegible] quas nullo modo in dubitationem [illegible] mus, erudite egit in peculiari lib[illegible] Ph. Schuppius Progr. Schol. Hano[illegible] Omnes ac singulos (quorum haud [illegible] numerus est), qui ante Schuppium [illegible] eum de formula *haud scio* vel [illegible] copiose et subtiliter disputarunt, [illegible] tissime indicavit vir doctissimus K[illegible] ad Select. Mureti Epist. et Orat. [illegible] usque ad p. 313. Nec tamen [illegible] ratione, ex qua post *haud scio* vel [illegible] aut simpliciter *an* aut *an non* subjicie[illegible] sit, satis inter se consentiunt. [illegible]

Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
105 Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli;
Si scalpra et formas non sutor; nautica vela
Aversus mercaturis: delirus et amens
Undique dicatur merito. Quî discrepat istis,
Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
110 Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuste; neque illinc
Audeat esuriens dominus contingere granum,
Ac potius foliis parcus vescatur amaris:
115 Si, positis intus Chii veterisque Falerni
Mille cadis, nihil est, ter centum millibus! acre
Potet acetum: age, si et stramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca:
120 Nimirum insanus paucis videatur, eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius, aut etiam hæc libertus ut ebibat hæres,
Dis inimice senex, custodis? ne tibi desit?
Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum,
125 Ungere si caules oleo meliore, caputque
Cœperis impexa fœdum porrigine? Quare,
Si quidvis satis est, perjuras, surripis, aufers

plum. *Staberi* nimius divitiarum amor non carpi debet *Aristippi* nimium pecuniam contemnentis exemplo.

105. *Nec Musæ deditus ulli*, nec ulli arti musicæ vel canendi generi deditus: designatur homo ab artis musicæ studio plane alienus, ἄμουσος.

106. *Scalpra* (nos, *Kneif*, *Schuhahle*). *Formas*, formulas, καλοπόδια (nos, *Leisten*).

108. *Undique*, ab omni hominum, quibuscum vivit, parte, ab omnibus.

110. *Compositis*, comparatis, partis, collectis: Virg. Æn. viii, 317, *Nec jungere taures, Aut componere opes norant, aut parcere parto*; Tibull. i, 1, 77, *Ferte et opes; ego composito securus acervo, Despiciam dites, despiciamque famem. Velut contingere sacrum*: cf. sup. Sat. i, 1, 71.

116. *Nihil est*, ut v. 17, *non est satis*, in correctionibus pro, immo; quid dico *mille*, immo *ter centum millibus*.

117. *Age*, audi porro. *Unde-octoginta*, per tmesin poeta distinxit.

120. *Nimirum*, per ironiam, ubi contrarium intelligendum est: cf. Sat. ii, 2, 106.

121. *Jactatur*, de vi morbi, quo tum circumagit, nec eum quiescere comparatur *morbus* cum tempestate apud Græcos νόσοις χειμάζεσθαι.

122. *Libertus ut ebibat hæres*: ii, 14, 25, *Absumet hæres Cæcubum Servata centum clavibus.*

123—126. *Dis inimice*, quasi irascantur avaro, exsecrabilis. significanter pro, servas; nam a quam custodes summa vigilantia suis assident vel incubant: cf. v. *tibi desit?* eone consilio, ne quid terum ad vitam sustentandam tibi bono sis animo! nihil tibi deeri pauxillum *enim* divitiarum summa tidie decurtabitur, si cœperis caules meliore oleo; ergo non ra male olente, quale in Satira pr v. 59 Avidienus caulibus instillat tur; *impexa*, sc. crinibus, qui proj riginem pecti nequeunt.

127. *Si quidvis satis est*, si res t

Undique? tun' sanus? Populum si cædere saxis
Incipias, servosve, tuo quos ære pararis,
Insanum te omnes pueri clamentque puellæ:
Quum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.
An tu reris eum occisa insanisse parente,
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo habitus male tutæ mentis Orestes,
Nil sane fecit, quod tu reprendere possis;
Non Pyladen ferro violare aususve sororem
Electram; tantum maledicit utrique, vocando
Hanc Furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis.
Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
Qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla, vappamque profestis,
Quondam lethargo grandi est oppressus, ut hæres
Jam circum loculos et claves lætus ovansque
Curreret. Hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni jubet atque
Effundi saccos nummorum; accedere plures
Ad numerandum: hominem sic erigit: addit et illud:
Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet hæres.

[illegible] ad vitam sustentandam sufficit. [illegible], arripis, *aufers*: en avari de[illegible] gravissime tribus verbis ex[illegible]!

[illegible] *Omnes pueri et puellæ*, pro, omnes [illegible], ad unum omnes, ut sup. Sat. i, [illegible].

[illegible] *Matremque veneno*: respexisse vi[illegible] Horatius Scævam, qui sup. Sat. ii, [illegible] 60, ut homo nequam et luxuriosus [illegible]) matrem vivacem veneno intere[illegible] dicitur. Pro *matremque* malim, [illegible], ut modo v. 129, *populum ser[illegible]*; non enim dirisse videtur Horatius [illegible] et simul *matrem*, sed *uxorem* vel [illegible]: cf. ad Sat. præced. v. 84, ubi [illegible] legendum est *ubive*.

[illegible] *Quid enim*? cur enim non sis in[illegible] capite vel sana mente? Stertinius [illegible] simulat, se causam matricidæ [illegible] velle, et sic cum irrisione per *quid [illegible]*? concedit, quod pro maximo scelere [illegible]. Pro, *Quid enim* dedit Bentleius [illegible] manuscriptorum Codd. auctoritate *Quidni*? [illegible] hanc lectionem pro interpretatione τοῦ *Quid enim* habuerim. *Argis*, ubi Orestes ad patris Agamemnonis cædem ulciscendam matrem suam Clytæmnestram occidit.

133. Pro *occidit* alii *occidis*: utraque lectio eodem redit.

134. *Occisa insanisse parente*, cæde demum peracta, ut est in fabulis, furore correptum esse?

136. *Tepefecit*, epica sublimitate pro, defixit; sic hasta *tepefacta trajecto cerebro hærere* dicitur apud Virg. Æn. ix, 419.

137. *Quin ex quo*, quin Orestes ab eo inde tempore, quo, cæde perpetrata, a Furiis agitatus esse dicitur. *Ex quo habitus*, neglecta elisione, ut sup. i, 9, 38. *Male tutæ*, male sanæ: vid. Bentl.

139. *Pyladen*, amicitia, quæ ei cum Oreste intercedebat, nobilissimum.

141. *Hanc Furiam*: cf. Eurip. Orest. v. 259. *Hunc aliud, jussit quod splendida bilis*, hunc vocando aliud quidpiam, h. e. in hunc jaciendo aliud convicii genus, quod suppeditavit honestior vel generosioris animi furor. Sic fere *splendide men-*

Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age. Qui
Deficient inopem venæ te, ni cibus atque
Ingens accedit stomacho fultura ruenti.
155 Tu cessas? Agedum, sume hoc ptisanarium oryzæ.
Quanti emtæ? Parvo. Quanti ergo? Octussibus. E
Quid refert, morbo, an furtis pereamve rapinis?
Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid av
Stultus et insanus. Quid? si quis non sit avarus,
160 Continuo sanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
Non est cardiacus, (Craterum dixisse putato,)
Hic æger. Recte est igitur, surgetque? Negabit
Quod latus aut renes morbo tententur acuto.
Non est perjurus, neque sordidus: immolet æquis
165 Hic porcum Laribus. Verum ambitiosus et audax:
Naviget Anticyram: quod enim differt, barathrone
Dones, quicquid habes; an nunquam utare paratis?

dax dicitur Hypermnestra sup. Od. iii, 11, 35. Sed Heindorfius, nimis argute *splendida* trahit ad naturam *atræ*, vel, ut nunc medici loquuntur, *picæ bitis*, ex qua, habente aliquid *splendidi coloris*, furor proficiscatur.

142. *Opimius*, homo avarus, *argenti et auri intus positi* (in arca reconditi) dicitur pauper, quia is qui pecuniam, tanquam rem sacram, contingere metuit, et proinde nullum inde usum capit, *magnas inter opes*, ut Noster loquitur sup. Od. iii, 16, 28, *inops* est. Hinc Auct. ad Herenn. iv, 17, *Egens æque is, qui non satis habet, et* (an fortasse pro *et* legendum est *atque* (pro *ac* sequente vocali)? quia præcedit *æque*) *is, cui nihil satis esse potest*.

143. *Veientanum*: Schol. Porph., *pessimum vinum in Veiento* (Veientano agro) *nascitur*: Martial. i, 104, 9, pariter de homine avaro, *Et Veientani bibitur fæx crassa rubelli*. *Trulla Campana*, non ex auro et argento, sed e terra Campana, h. e. fictili, ut sup. Sat. i, 6, 118, *Campana supellex*. *Trulla* est vas, vino hauriendo et poculo infundendo inserviens: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Trulla*; *trulla* igitur *potare* est potare vinum, quod e fictili trulla infunditur. *Profestis*: vid. sup. ad Sat. i, 2, 116. *Lethargo*, veterno.

147. *Multum celer*, sc. in consilio capiendo vel remedio aliquo excogitando; hinc *celere consilium* apud Terent. Phorm. i, 4, 1.

150. *Hominem sic erigit*: hac re efficit, ut homo e lethargo excitatus, caput e lecto extulerat.

151. *Custodis*: cf. ad v. 123.

152. *Ut vivas igitur, vigila*, medicus; sed in eo quo nunc lethargo scilicet oppressus, vix vi ris; *ut vivas igitur*, ut morbo *vigila*, cura. *Hoc age*, hoc tibi v sit curæ, sc. ut vivas. Possis explicare: medicus accedit ad le et medicamen quod commen 155 ei porrigens, dicit, *Hoc age*, favent certe huic explicationi *Quid vis*, quid me facere jub tibi vis cum medicamine? *agedum, sume hoc*, cett.

153, 154. *Deficient inopem* vires te miserum et opis egentem ni, cett. Egregie sane poeta exp monem quo medici apud ægrotos *Ingens fultura* de eo quod st fulcit, sustentat, corroborat. Bentleius comparat Lucret. ii, *fulcire cibis atque omnia sustentar* 865, *Propterea cupitur cibus, ut* *artus*; Columella vi, 24, *Vin potentissime reficit et fulcit venen tes*. *Ruenti*, sc. ad interitum, in statum, pro, deficienti, infirmo, date ad vocem *fultura*: Sil. Ital. *Solusne ruentem Fulcire et resecare funere Romam?*

155. *Hoc ptisanarium oryzæ*: sorbitionem ex oryza (non, *Reis*) tam: Plin. Hist. Nat. xviii, 13, *oryza gaudent* (Indi), *ex qua* *conficiunt, quam reliqui mortales ex* Ex *ptisana* Horatius fecit dim *ptisanarium*, apposite sane ad mor

210 Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.
Ajax, quum immeritos occidit, desipit, agnos;
Quum prudens scelus ob titulos admittis inanes,
Stas animo? et purum est vitio tibi, quum tumidum est,
Si quis lectica nitidam gestare amet agnam,
215 Huic vestem ut gnatæ paret, ancillas paret, aurum,
Rufam et Pusillam appellet, fortique marito
Destinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Prætor, et ad sanos abeat tutela propinquos.
Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna,
220 Integer est animi? ne dixeris. Ergo, ubi prava
Stultitia, hic est summa insania: qui sceleratus,
Et furiosus erit; quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc age, luxuriam et Nomentanum arripe mecum.
225 Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.

quem qui ex regibus constare dixit, unus veram speciem Romani senatus cepit, h. e. veram imaginem senatus Romani animo concepit: vid. ad h. l. Crev. *Tumultus*, de vehementiore mentis perturbatione; sic sup. Od. ii, 16, 9, *miseri mentis tumultus*: refer omnem rem ad Agamemnonem, qui rem bonam et simul scelestam animo conceperat.

212. *Ob titulos—inanes*: quibus Agamemnon hoc scelestum filiam suam Dianæ devovendi consilium, tanquam rem egregiam, apud posteros in annalibus et publicis monumentis celebratum iri sperasse videtur. *Scelus admittere* est, scelus in animum admissum, h. e. animo conceptum, committere; hinc sæpe *admittere* pro, *committere*.

213. *Et purum est*, cett. et, cum animus *tumidus est* (inflatur, impellitur, concitatur, sc. inanibus titulis, vana gloria, affectionum vi), cum vitii (insaniæ) expertem esse putas?

214. *Si quis lectica*, cett. Ut levius insaniæ genus distinguat a graviore sive a scelere, narrat rem, ad ridicula potius insaniæ genera quam ad scelera pertinentem; apposite autem agna in lectica gestata opponitur filiæ Agamemnonis, pro agna aræ admotæ. *Gestare amet*, animi delectandi causa gestet.

215. *Aurum*, sc. factum; intellige armillas, fibulas, acus, annulos, cett. ex auro conflatos.

216. *Rufam et Pusillam*: mirum in modum in his nominibus variant vett. libb. alii *Rufam* et *Pusillam*; alii *Rufam* et *Rufillam*; alii *Pupam* aut *Pupillam*. Sed quis in examinandis et cognoscendis ejusmodi nominibus, blandiendi fictis, operam perdat? De appellationibus mollioribus et blandioribus cf. sup. Sat. i, 3, 45 sqq.

217. *Huic* (sic insanienti) *prætor jus* (omnem liberum bonorum usum) *adimat interdicto*. *Interdictum* jus constituit, certis formulis conceptum, quo prætor aliquid fieri vel jubet vel vetat: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *interdictum*.

218. *Et ad sanos abeat tutela propinquos*: scilicet ad legem in duodecim Tabb., quam profert Cicero de Inv. ii, 50, *Si furiosus est, agnatorum gentilium in eo pecuniaque ejus potestas esto*.

219. *Pro muta*, bruta, rationis expers: cf. sup. Sat. i, 3, 100.

220—223. *Ergo, ubi*, cett., quasi dicat: stulte sectatur prava, rectissime vocatur qui perpetrat scelera, non solum sceleratus, sed etiam *furiosus* appellandus, qui virtutis bellicæ gloria exsplendescere cupit, eum Bellona *gaudens* (χαίρουσα) cruentis furore vel (ut loquitur) cœstro [illegible]. Bellona Juvenal. iv, 123) cœstro [illegible]

222. *Et furiosus*. *Et* pro, etiam. *Vitrea*, splendida: vid. sup. ad [illegible] 17, 20.

223. *Circumtonuit*, circumtonabat. *Cruentis*, sc. rebus vel spectaculis.

224. *Nunc age*. Jam Stertinius [illegible] et prodigos quoque insanire [illegible] redit ad Nomentanum, quem ja[illegible] produxit. *Arripe*, ad sententiam [illegible]

Illud idem in rapidum flumen, jaceretve cloacam?
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
Nequitia et nugis pravorum et amore gemellum,
245 Luscinias soliti impenso prandere coemtas.
Quorsum abeant? Sani ut creta, an carbone notandi
Ædificare casas, plostello adjungere mures,
Ludere par impar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum, amentia verset.
250 Si puerilius his ratio esse evincet amare,
Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores: quæro, faciasne quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
255 Fasciolas, cubital, focalia, potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,

insania qua Cleopatra, ut ostenderet, ingentem pecuniæ summam brevissimo temporis spatio in ventrem demitti posse, immensi pretii margaritam, aceto dilutam (h. e. maceratam, liquefactam) sorbuisse dicitur, agit quoque de re quæ ad hunc locum Horatii spectat: *Prius* (ante Cleopatram) *id fecerat Romæ in unimibus magnæ tarantionis Clodius, tragœdi Æsopi filius, relictus ab eo in amplis opibus heres, —ut experiretur in gloria palati, quid saperent margaritæ: atque, ut mire placuere, ne solus hoc sciret, singulos uniones convivis quoque absorbendos dedit. Metellæ*: Schol. Acr., *Hic* (Clodius) *Metellæ, quæ eum deperibat, ablitum unionem et aceto dilutum sorbuit. Metellam* mulierem admodum divitem fuisse, ex hac ipsa de illa narratione satis apparet. Sed, cum plures hujus nominis fuerint mulieres vel matronæ, quam potissimum jam designaverit poeta, manet in ambiguo. Sunt, qui de *Metella* (cujus mentio fit apud Cic. Epist. ad Attic. xi, 23), Dolabellæ et Æsopi pellice, cogitent.

240. *Solidum*, totum, integrum, non in partes quasdam divisum, sed in unum conjunctum; ergo integram decies centenorum millium HS summam uno haustu absumsit.

241. *Qui sanior*, quomodo, cum hoc decies solidum absorberet, sanior fuit, ac si idem in rapidum flumen cloacamve jaceret?

243. *Quinti progenies Arri*: cf. sup. ad v. 86.

244. *Nequitia*, luxurie: *nugis*, dementia, insipientia: *gemellum*, simillimum.

245. *Impense*, h. e. immense, sc. pretio. *Prandere*, comedere, ut inf. Ep 13, *prandere olus*.

246. *Quorsum abeant?* sc. i *Sani ut creta*, cett. cretane ut carbone ut insani notandi sun albo, infausta nigro colore nota nota illa locutio, diem faustu faustum *nigro lapillo insignire*. ad homines aut bonæ aut m transfertur. Horatium imitatu sius v, 108, *Quaque sequenda fi que evitanda vicissim, Illa prius hæc carbone notasti?*

249. *Amentia verset*, sc. barb amentia vexari et agitari dicas.

250 sqq. Stertinius transit a eorum qui delicias faciunt in Sententia, quam pulchre exorn plificavit poeta, est fere hæc evincit, eos qui amoribus indul ludere pueriliores iis de quibus nonne satius fuerit illos imitar nem, et, mutato animo, prudent Locus inprimis de vario et muta eorum qui amant, comparato c rum mutabilitate et inconstantia suavissimus. *Amare*, amandi trices sectandi studium.

251. *Utrumne*, pro simplice sup. Epod. 1, 7, et inf. Sat. ii, passim alibi. *Trimus Quale pr* olim lusisti trium annorum puer

254, 255. *Mutatus Polemon* Cruq.. *Polemon, vel Polemo, ju Atheniensis perditæ luxuriæ. Is incederet per urbem, fertur audi eratis vocem disputantis; deinde coronatus et unguentatus ad eum dum. Senex autem persciverit, et i*

Quid? quum Picenis excerpens semina pomis,
Gaudes, si cameram percusti forte, penes te es?
Quid? quum balba feris annoso verba palato,
275 Ædificante casas quî sanior? Adde cruorem
Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare modo, inquam.
Hellade percussa Marius quum præcipitat se,
Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis
Absolves hominem, et sceleris damnabis eundem,
280 Ex more imponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita siccus
Lautis mane senex manibus currebat; et, Unum,
Quiddam magnum addens, unum me surpite morti,
Diis etenim facile est, orabat: sanus utrisque

more mutabilia, incerta, et cæcæ sorti obnoxia, ad certam rationem regere et compescere laboret, *is nihilo plus explicet*, expediat, proficiat, *ac si*, cett.

272, 273. *Quid? quum Picenis*, cett. Pergit Stertinius ad aliud in amore insaniæ genus, scilicet ad superstitionem, qua, qui amant, se aut faustum aut infaustum amoris sui eventum exquirere posse opinantur. Huc refert morem ex quo amantes pomorum semina vel nucleos duorum primorum digitorum compressione et impulsu ideo in altum agebant, ut inde, si semina illa ad conclavis laquear usque exsiluissent illudque percussissent, faustum amoris sui augurium caperent. Rem narrat Pollux Onom. ix, 128. *Picenis*, epitheton ornans, quia in agro Piceno præstantiora poma nascebantur. *Penes te es?* sanæne mentis es? *penes se esse*, ut apud Terent. v, 1, 47, *apud se esse*, mentis suæ esse compotem.

274. *Quum balba feris annoso verba palato:* inversa constructio (cujus multa, præcipue apud Virgilium, exempla reperiuntur), pro vulgari, *verbis balbis annosum palatum feris*; non palato enim verba feriuntur, sed verba, cum pronunciantur, *feriunt*, percutiunt, *palatum*. Simplicior sane esset oratio, si Horatius pro, *feris* scripsisset *seris*; nam *balba verba serere* est, balbutire, h. e. *lenes susurres*, ut Horatius loquitur sup. Od. i, 9, 19 (ὀαριστμοὺς, ψιθυρίσματα), edere. Apposite cum Horatio comparant Tibull. i, 2, 91, *Et sibi blanditias tremula componere voce, Et manibus canas fingere velle comas.*

275. *Qui sanior?* (ut v. 241), quomodo is sanior puero qui casas ædificat?

275, 276. *Adde cruorem Stultitiæ*, adde, quod illa stultitia interdum ad cædem rapit.

276. *Atque ignem*, pectus amoris igne accensum; nisi quis, ob sequens [illegible] exemplum *Helladis*, per *ignem* intelligi malit *puellam*, quæ amoris ignem [illegible]tit. Parmeno quoque apud Terentium [illegible] loco ei, quem Horatius hexametris [illegible] pressit, vicino, Thaidem *ignem* vocat, [illegible] i, Sc. 2, 5, *Accede ad ignem hunc* (Thaidem), *jam calesces plus satis*: Virg. [illegible] iii, 66, *meus ignis Amyntas. Gladio scrutare:* ense percute, transfige: Lucr. viii, 557, *Quid viscera nostra scrutaris gladio? Modo* refer ad *adde. Adde* [illegible] (insuper) ad hanc in amore stultitiam multo magis cognoscendam cædis atrocitatem, vel scelus.

277. *Hellade percussa Marius:* Schol. Acr., *Marius quidam ob amorem Helladem quandam puellam occidit, cum ab ea contemneretur, et se postea præcipitavit.*

278. *Mentis commotæ*, furore percitæ, ut v. 209 *commotus.*

279. *Sceleris damnabis eundem:* [illegible] ut v. 210 dicitur, *Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.*

280. *Cognata vocabula:* cognationem aliquam inter se habentia: Schol. Acr., *diversa quidem, sed non multum distantia*; ut in sermone patrio, *Hitze und Raserei, Leidenschaft und Tollheit.*

281—287. Stertinius denique hominum insaniam per ea quæ præter sortem suam appetunt, et per vota quæ animo concipiunt, exemplis probat.

281. *Circum compita:* ubi dii domestici publice colebantur: Schol. Acr., *Jusserat Augustus in compitis deos Penates constitui, ut studiosius colerentur. Siccus*, sobrius, qui mane nihildum cibi potusve sumsit: sup. Od. iv, 5, 39, *Dicimus integro Sicci mane die.*

282. *Lautis manibus:* Schol. Cruq.,

Dixerit insanum qui me, totidem audiet; atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo.
Stoice, post damnum sic vendas omnia pluris:
Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
Quid? caput abscissum manibus quum portat Agave
Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?
Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam insanum; tantum hoc edissere, quo me
Ægrotare putes animi vitio? Accipe: primum
Ædificas, hoc est, longos imitaris, ab imo
Ad summum totus moduli bipedalis; et idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis
Spiritum et incessum: quî ridiculus minus illo?
An quodcunque facit Mæcenas, te quoque verum est,
Tanto dissimilem, et tanto certare minorem?
Absentis ranæ pullis vituli pede pressis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens

297. *Arma dedit:* per *arma* intellige præcepta Stoica, quibus Damasippus ad se defendendum ab illis qui se impugnaturi, h. e. insanum compellaturi (carpturi, vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Compellare*) sint, se tanquam armis uti velle ait. Stoici enim docent, omnes insanire, ideoque eos ipsos insanire qui alios insanire dicant. Hinc pergit Damasippus, *Dixerit insanum qui me, totidem audiet*, h. e. qui me insanum dixerit, is, quoties id dicet, toties idem a me audiet, h. e. toties vicissim eum insanum compellabo.

299. *Atque Respicere ignoto discet pendentia tergo:* atque discet respicere ad ea quæ in ipsius tergo pendere ignorat; *tergum ignotum*, sc. ei qui, quod in tergo suo gerat, non videt: sup. Sat. i, 3, 22, *Heus tu, Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis Verba putas?* Catull. xxii, 21, *Suus cuique attributus est error: sed non videmus manticæ quod in tergo est.* Nota est fabula Æsopi de duabus peris, quam tractavit Phædrus iv, 9: cf. Pers. iv, 24.

300—302. *Stoice*, cett. sensus: Dic mihi, quæso, Stoice, quo stultitiæ genere tu me insanire putas? *Sic:* quod si mihi dixeris, optabo, ut post bona tua olim perdita omnia in posterum majore pretio vendas. *Post damnum:* Damasippus enim olim mercator res suas male gesserat, ut ipse profitetur sup. v. 19, *Postquam omnis res mea Janum Ad medium fracta est.* De particula *sic*, sive de hac optandi fe[illegible] cum conditione, cf. sup. ad Od. i, 3, [illegible]

303, 304. Damasippus respondet, [illegible] Agave furiosa sibi videbatur, cum [illegible] tata furore, a Baccho sibi injecto, [illegible] Pentheo, quem pro leone habebat, [illegible] abscinderet: cf. Eurip. Bacch. 1236; [illegible] Ovid. Met. iii, 712 sqq.; Hygin. [illegible] 184. Pro, *abscissum demens* dedi [illegible] Fea ad fidem plurium Codd. abscis[illegible] *manibus;* nam *demens* ob sequens *fu*[illegible] putide abundat.

308. *Ædificas:* videtur tum Horatius [illegible] villa sua amplificanda occupatus fu[illegible] *Longos:* ditiores et beatiores, ad quos [illegible] cipue pertinebat Mæcenas, jocose Da[illegible] sippus *longos*, Horatium vero, paupe[illegible] et in re tenui natum (vid. inf. Epist. i, [illegible] 20), *bipedalis corporis* hominem appel[illegible] Et vere fuit Horatius *exigui corporis* [illegible] ut ipse profitetur l. l. v. 24.

310. *Turbonis:* Schol. Porph., Tur[illegible] *gladiator, fuit parvo corpore, sed animo* [illegible] *pugna. Corpore majorem—Spiritum*, [illegible] tus major fuit corpore, h. e. Turbo [illegible] bat grandiora, quam in ejus corpore [illegible] videbantur.

311. *Quî ridiculus minus illo?* [illegible] Turbo est ridiculus, num tu minus es?

312. *Te quoque* (facere) *verum est* æquum et rectum est; sic *verum* inf. Epist. i, 7, v. ult. et i, 12, 23, *Nisi Grosphus nisi verum orabit et æquum;* et sic *verum* sæpissime apud Livium, ubi

ı cognatos eliserit: illa rogare,
:ane? num tantum, sufflans se, magna fuisset?
· dimidio. Num tanto? Quum magis atque
gis inflaret; non, si te ruperis, inquit,
ris. Hæc a te non multum abludit imago.
poemata nunc (hoc est, oleum adde camino);
si quis sanus fecit, sanus facis et tu.
lico horrendam rabiem. Jam desine. Cultum
·em censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
puellarum, puerorum mille furores.
jor tandem parcas, insane, minori.

SATIRA IV.

:, et quo Catius? Non est mihi tempus aventi
·e signa novis præceptis, qualia vincunt

iis interpretibus, qui ejus ɔrarent, perperam in *æquum* id. ad Liv. ii, 48; iii, 40, xiii, 11, § 12.

einorem: inferiorem, tam im-, quod attinet ad *certare cum*, in certamine: inf. Epist. *e minor in certamine longo.*

tos, jam pro, una secum · pro, ceteros pullos.

antum—magna fuisset. Tan- explicant, quod Latinitatem a, qui pro *tantum* exhibuit, nec hæc particula primæ ɔni matris convenit. Equidem me difficultati succurri posse *tantum* legeris, *in tantum*: num bellua illa *magna fu-*ı; h. e. tantæ magnitudinis, ıc, postquam se efflaverat, De locutione *in tantum* non la collegit Forcellinus in *ntus*. Nisi placet *in tantum*, e debet *tantum* pro, *in tan-* lex *tantum* explicat I. Fr. ud Livium xxxvii, 57, *Id aterentur tot nobiles, novum antum præferri.*

poemata: ad hanc insaniam n: fac versus, hoc est, igni nsaniæ nova alimenta præbe).

si quis sanus, cett. nam, ut dicit in Epist. ad Pis. v. 290, *Helicone poetas Democritus.*

323. *Non dico* (prætereo) *horrendum rabiem*: ipse Horatius vim rabidi furoris, quo ad scribendos criminosos iambos se abripi passus sit, gravissime descripsit sup. Od. i, 16. *Cultum Majorem censu*: non dico sumtus, quos ultra rei tuæ familiaris modulum in externo cultu facis.

324. *Teneas, Damasippe, tuis te*: contineas te intra tua, h. e. intra ea quæ ad te ipsum spectant, nosce te ipsum. Nos, *kehre nur vor deiner Thür.*

326. *O parcas*, cett.: o tu, insane, cujus insania major est mea, parcas tandem mihi cujus insania minor est tua; sive, o insane, parcas tandem mihi minus te insanienti.

SATIRA IV.

Ad deridendos eos qui felicitatis partem stulte in lautis epulis ponunt, artis coquinariæ præcepta, quæ Catius quidam se ex ore magni in arte coquinaria magistri hausisse fingit, mira diligentia refert.

Catius sine dubio est nomen fictum. Horatius, qui sæpius inter cœnandum apud Mæcenatem non sine magna molestia audivisse videtur convivam aliquem vel plures multa verba facientes de lautarum epularum sapore, natura, raritate, confectione, cett., eorum jam in hac satira vanitatem et importunitatem derisurus, inducere omnino debebat aliquem, qui stultos illos sermones accurate exponeret. Hunc Horatius appellavit *Catium*; sed

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, quum te sic tempore lævo
Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox;
Sive est naturæ hoc, sive artis, mirus utroque.
Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem,
Utpote res tenues, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen, simul et, Romanus an hospes.
Ipsa memor præcepta canam; celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris et ut magis alma rotundis,
Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,

cur eum ita appellare poetæ placuerit, id nunc nescimus, nec id scire cujusquam, puto, Horatii lectoris multum interest. Horatius enim hanc satiram scripsit, non ut Catium, sed ut homines Catio similes rideret. Amicissimus Manso in libro inscripto, *Schriften und Abhandlungen*, p. 59, in *Catio* fortasse *Malium*, equitem Romanum et re coquinaria nobilem latere suspicatur; certe hæc suspicio ceteris, quæ ab interpretibus allatæ sunt, præferenda videtur.

1, 2. *Unde, et quo Catius?* vulgaris obvios alloquendi formula: sup. Sat. i, 9, 62, *Unde venis, et quo tendis?* Similiter fere Virgilius exorditur Eclogam nonam, *Quo te, Mœri, pedes? an, quo via ducit, in urbem? Non est mihi tempus aventi Ponere signa novis præceptis:* jam tecum confabulandi deest mihi tempus, festinanti scilicet nova, quæ modo audivi, præcepta consignare litteris. *Ponere signa*, cum delectu, ut videtur, pro vulgari, litteris mandare. *Nova præcepta* versabantur in designando rerum, e quibus lautæ epulæ pararentur, modo, vel mensura, pondere cett. ita quidem, ut plura fortasse brevius, *signo* tantummodo aliquo *posito*, notarentur, uti fere medici nostri componendis miscendisque medicaminibus *signa* tantum *ponere* solent. *Nova*, qualia a nemine adhuc proposita sunt.

3. *Anytique reum*, Socratem; *Anytus* enim unus Socratis accusatorum fuit.

4. *Lævo*, importuno.

6. *Interciderit*, animo exciderit, effluxerit.

7. *Sive est naturæ*, cett. sive hæc in memoriam audita revocandi facultas est res insiti tibi ingenii, *sive artis*, exercitationis, studii, tu sane in utroque excellis. Cogitasse videtur poeta de arte memoriæ, cujus invento Simonides fuisse t (Cic. de Invent. ii, 86).

8, 9. *Quin id erat curæ*, qu quin hoc ipsum jam agebam, ut mihi tradita præcepta memori an ponerem. *Res tenues*, subtiles, s excogitatas; sic v. 36, *tenuis rat rum*; inf. Epist. ad Pis. 45, *I etiam tenuis cautusque serendis:* e Ciceroniana, ubi *tenuis* pro, subtili tur, vid. in Ernest. Clav. Cic. s. v. *Peractas*, traditas, expositas.

10. *Hominis*, sc. apud quem subtiles tractatæ sunt.

11. *Celabitur auctor*: quis fue cujus nomen poeta reticet, vix tum vivebant latere potuit. Fuit vir quidam nobilior, cujus iram co irritare noluit. Ceterum hic ipse saporum judex et experientissimu stantiorum epularum æstimator atq gister huic scribendæ satiræ omne teriem suppeditasse videtur.

12, 13. *Longa quibus facies ovi* Satis constat, in cœnis apud R primum *ova* et postremum *mala* esse, unde natum est illud pro *ab ovis usque ad mala* (sup. Sat. Itaque, qui nunc de epulis æstimandis atque dijudicandis ves servato, quo illæ in cœna s pere solebant, ordine, primum se suam fert de *ovis*. *Ova longæ fa* tabantur et adhuc putantur *vitel rem* continere (vid. Plin. H. N. Columell. viii, 5, 11, ibique Gesn quia vitellum marem circumfluit callosior, vel liquor spissior et (nos, *ein galligter, steiferer Schlei* longa, ut melioris saporis et ut p menti præbentia, rotundis præfere *Magis alma*, nos, *mehr nährend*, n

ıet, ante gravem quæ legerit arbore solem.
fidius forti miscebat mella Falerno,
ndose; quoniam vacuis committere venis
. nisi lene decet: leni præcordia mulso
olueris melius. Si dura morabitur alvus,
tulus et viles pellent obstantia conchæ,

lectionem *magis alba* defendit ta explicatione, "magis abun- umine;" sed hanc explicationem atinitas.

nere, apponere. *Cohibent*: dum ellum quasi in æquilibrio conti- ganter dicuntur eum *cohibere*, sc. obilitate.

6. Jam transit ad olera sive nes, *Kohl oder Gemüse, was einen* hat); junge: *Caulis, qui in siccis revit, est dulcior caule suburbano,* n horto suburbano nato; hinc ad- rigus nihil *est elutius horto*, h. e. nullibi magis per aquam est eluta bi magis est humida), quam in hor- burbanis, sive quod siti illi erant in humidis, sive quod rivuli in eos de- untur: Ovid. Fast. ii, 703, *Hortus is suberat cultissimus herbis, Sectus n rivo lene fluentis aquæ*; olera au- locis humidis nata fatui saporis debantur.

10. *Ne gallina malum*, cett. *gal- u*, gallina quæ, post quam sub hospitis adventu cæsa est, sta- tur, manet *dura*, ideoque parum potest exspectationi hospitis, n sed teneram carnem edere ceptis meis edoctus mersabis. *Mersare*, jam pro, mersando suffocare. *Musto Falerno*: pro vulgari lectione *misto* vel *mulso*, egregie ad rem Bentleius in textum recepit *musto*. *Mustum* enim apud Romanos ita condebatur, ut per integrum ferme annum recens et dulce servaretur, varioque culinæ usui adhiberetur. Laudant in hanc rem Cat. de R. R. cxx; Colum. xii, 29; Plin. xiv, 11.

21. *Aliis male creditur*: non ideo tantum, quod fungi, qui in silvis nascuntur, natura sua deteriores sunt pratensibus, sed etiam, quod in silvis simul inveniuntur fungi mali et valetudini admodum infesti, qui, ob similitudinem quam cum bonis habent, facile fraudi esse possunt.

22. *Qui nigris prandia moris*. Jam adsperguntur quædam præcepta, ad illa, quæ ante solemnem cœnam sumenda sint, spectantia.

24. *Forti—Falerno*. Aufidius, homo gulosus, cujus gentem nosse nihil attinet, reprehenditur, quod *mulsum* (nos, *Meth*) ex melle et *Falerno forti* (h. e. fervido, ut inf. Sat. ii, 8, 38, *vina fervida*), nos, *aus starkem und feurigem Falerner Weine*, miscebat; hinc paulo post v. 26 commendatur *mulsum lene*.

Et lapathi brevis herba, sed albo non sine Coo.
30 Lubrica nascentes implent conchylia lunæ;
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murice Baiano melior Lucrina peloris:
Ostrea Circeiis, Miseno oriuntur echini;
Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
35 Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem,
Non prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est, cara pisces averrere mensa
Ignarum, quibus est jus aptius, et quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
40 Umber et iligna nutritus glande rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.
Vinea submittit capreas non semper edules.
Fecundæ leporis sapiens sectabitur armos.

29. *Lapathi* (ex genere *Ampfer—Rumex scutatus*, vel *R. Patientia*, Linn.) *brevis herba*: sup. Epod. 2, 57, *Aut herba lapathi prata amantis, et gravi Malvæ salubres corpori. Brevis*: Schol. Cruq., *parva, non excrescens in altum. Albo non sine Coo*, cui admiscebatur aqua marina: vid. Athen. i, 35, et Heind. ad h. l.

30. *Conchylia*, nos, *die Schalthiere, Schalfische. Lubrica*, mucoso liquore obducta vel madentia; epitheton ornans. *Nascentes lunæ implent*, carnosiora reddunt: Plin. H. N. ii, 41, *Lunari potestate ostrearum conchyliorumque et concharum omnium corpora augeri et rursus minui—exquisivere diligentiores.* Ceterum observent et sentiant tirones in hoc hexametro tam verborum collocationem vel dispositionem aptissimam, quam numerorum decursum suavissimum.

31. *Generosæ testæ*: *generosa* vocantur animalia testacea, quæ esculenta sunt.

32. *Murice Baiano melior Lucrina peloris. Peloris*: concharum, in sinu Lucrensi inter Puteolos et Baias captarum, genus præferebatur muricibus in sinu ad Baias in Campania captis.

33. *Ostrea Circeiis.* Plin. H. N. xxii, 21, *Circeiensibus ostreis neque dulciora, neque teneriora esse ulla compertum est. Circeii*: oppidum in Latio et promontorium in mare Tyrrhenum procurrens. *Miseno*, promontorio, et ejusdem nominis oppido, in Campania. *Echini*: testaceorum genus, toto corpore spinis munitum: nos. *Seeigel.*

34. *Pectinibus. Pecten*, e *Kamm-Muschel*): vide quos Athen. iii, p. 88 B, Aristot. 4, 3; Plin. Hist. N. ix, 51. *Patulis* refer ad pectinum form vam. *Molle Tarentum*, ab ing num, mollius et luxuriosius ibi hinc inf. Epist. i, 7, 45, *Tarentu* vid. Interpretes.

36. *Non prius exacta*, cett. q tea subtiliter exploraverit sapo nem. *Tenui*, subtili, ut v. 9.

37—39. *Nec satis est*, cett. se satis est pisces caros emere, sed que est scire, qui eorum elixi melius et jucundius sapiant. *rere* nonnulli Codd. apud Fes *avertere*, plurimi tamen tuenti et hoc mihi ut aptius et elegan rendum videtur; *averrere* jam alicui rei cupide injicere eamc nos, *wegschnappen, wegfischen*, *Caram mensam* accipio de me cello, in quo *cari* vel magni venales expositi sunt; ex hac i cupidi lautiorum epularum en alter alteri mercem quasi e eripit, *pisces averrunt*: egre *averrere* respondet τῷ *verrere* pisces capere dicitur sup. Sat. *tu pisces hiberno ex æquore v* captos aufers. Hanc explicat plexus quoque est Vossius, locum vertit sic, *dass Fische v Bank du hinwegrafst.* At a junctam notionem furti vel habet. *Ignarum* eum, qui ig

s atque avibus quæ natura et foret ætas,
eum nulli patuit quæsita palatum.
iorum ingenium nova tantum crustula promit.
uam satis in re una consumere curam:
iis solum hoc, mala ne sint vina, laboret,
erfundat pisces securus olivo.
si cœlo supponas vina sereno,
ia, si quid crassi est, tenuabitur aura,
det odor nervis inimicus; at illa
m perdunt lino vitiata saporem.
ina vafer qui miscet fæce Falerna
olumbino limum bene colligit ovo;
us ima petit volvens aliena vitellus.
narcentem squillis recreabis et Afra
n cochlea; nam lactuca innatat acri
num stomacho: perna magis ac magis hillis

guidus *in cubitum jam se* versus elegantissimus; et n adspectu conviva jam tegro ad edendum allicie- *in cubitum*, lævo cubito ito ad edendum se compo- . Od. i, 27, 8, *Et cubito re-*

ilignea) *glande*, ilicis (*der*

pondere gravet et deprimat, *Vilantis*, ejus qui recusat. idam, nihil quod palatum habentem.
, saginatus.
it, capiendas offert, sug-

subtilioris palati homo, robe gnarus. *Sectabitur*, : intellige carnem quam lorso vel spina usque ad

cibus atque avibus, cett. cium aviumque natura et etate cujusque caro optime us ante me palato explo- id pro palati mei subtili- ni. *Ante meum palatum*: me novum escarum bene atrum.
orum ingenium—promit st *sunt*: vid. Heind. sup.

in hoc versu vocem *est* atur, quia *satis* simpliciter usquam dicatur. Sane, si opus sit, ei vel ante *satis*, vel post *una*, vel in fine versus locus adsignari potest.

50. *Securus*, nihil laborans.

51. *Mensica vina*: cf. sup. Od. i, 1, 19.

54. *Vitiata*, significanter pro, liquata, destillata, percolata, quia vina, dum liquantur per lineum sacculum, ritium trahunt.

55. *Surrentina*—*Vina*, nata in jugis prope oppidum *Surrentum* in Campania. Schol. Cruq., *Surrentina debilia sunt, Falerna acria et robusta* (forta potius ut v. 24), *itaque ex fæce* (Weinsteinsatz, vel potius *Weinmutter*) *Falerni Surrentina fiunt gratiora et mollia*. *Vafer*, prudens, providus.

56, 57. *Columbino limum*, cett.: ovo columbino injecto (*limum*, sordem fæcis (*bene*) bono eventu *colligit* et contrahit; (*Quatenus*), quandoquidem *vitellus* ovi columbini (*volvens aliena*) ea, quæ vinum turbidum reddunt, secum trahens, (*ima petit*) ad ima defertur.

58. *Marcentem potorem*: vino cibisque confectum; sive, languentem poteris stomachum. *Squillis*: exilis sed longioris corporis cancris marinis (*cancer squilla*, Linn. nos. *Garneele*, vel *Grauate*).

59. Oratio cohæret sic: squillis et cochleis recreabis marcentem stomachum, non lactuca; lactuca igitur ubi abstinendum erit, *nam lactuca* (nos, *Lattich*), *innatat post vinum acri stomacho*: nempe stomachus, in quo esca *natat*, male se habet, at bene, in quo esca (ut Horatius loquitur sup. Sat. ii, 2, 73) *sedet*. *Acri*, vini fervore acriter quasi affecto.

Flagitat immorsus refici; quin omnia malit,
Quæcunque immundis fervent allata popinis.
Est operæ pretium duplicis pernoscere juris
Naturam. Simplex e dulci constat olivo,
65 Quod pingui miscere mero muriaque decebit,
Non alia quam qua Byzantia putuit orca.
Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
Corycioque croco sparsum stetit, insuper addes
Pressa Venafranæ quod bacca remisit olivæ.
70 Picenis cedunt pomis Tiburtia succo;
Nam facie præstant. Venucula convenit ollis;

60. *Hillis*: Schol. Cruq., *hilla significat intestinum salsum, vel, ut alii dicunt, fartum salsitium.* Intelligendum est haud dubie genus quoddam farciminum fumo duratorum. Rectissime, ut videtur, vertit Vossius, *Knackwurst.*

61. *Flagitat immorsus refici*: stomachus, fortioribus potius cibis, perna et hillis, vellicatus et incitatus, languore refici cupit. *Immorsus* significanter pro, mordendo incitatus; salsamenta enim vel cibi sale macerati mordent, urunt, et pungunt stomachum, et sic novum incitamentum ei immittunt. Qui pro, *immorsus* malunt legi, *in morsus*, elegantiam hujus loci non percepisse videntur.

62. *Quin omnia malit, Quæcunque*, cett., h. e. imo marcens stomachus *omnia* fercula, *quæcunque ex immundis popinis allata fervent, malit*, quam lactucam. *Allata fervent*: elegantius *fervent* pro vulgari, afferuntur ferventia, h. e. vaporantia.

63—69. *Est operæ pretium duplicis pernoscere juris Naturam.* Jam sapiens rei coquinariæ doctor noster ad præcepta quæ de jure duplice daturus est, tanquam ad rem gravioris momenti animum, advertere jubet discipulum, dicens, *Est operæ pretium—pernoscere.* Horatium in hac loquendi formula, *est operæ pretium pernoscere*, imitatum esse Ennium, cum Heindorfio contendere nolim; sponte Horatius in hanc vulgarem locutionem incidere poterat, uti post Horatium Juvenal. vi, 474, et Pers. vi, 9. Aliter se habet sup. i, 2, 37, *Audire est operæ pretium, procedere recte*; nam totus hic versus est Ennii, ut ibi ex Schol. Acr. et Porph. discimus. Quod attinet ad descriptionem *juris duplicis et simplicis*, ego manco in sententia quam, nondum inspectis aliorum interpretationibus, de hoc loco susceperam. *Jus* (quod apud nos appellatur *Brühe*, et voce Francogallica *Sauce*) *simplex* est, quod constat e dulci oliva, pingui mero, muriaque Byzantina. At *hoc jus simp* sectis et admixtis quibusdam herb buit, et postquam croco conspers quamdiu stetit, et insuper addi oleum Venafranum, non amplius, *plex*, sed *duplex* vocatur.

64. *E dulci*, h. e. recente, n cido.

65. *Pingui mero*: nos quoqu crassius et tenacius in vernacu mus, *fetten, klebrichten Wein*; igitur *pingue et plenum*, cui e *tenue*, Cels. i, 6, *nunquam vinum bibere expedit, ne tenue quidem e sed austerum et plenius.* *Muri* liquamine ex piscibus, nomin thynnis (*Lake von Thunfischen* additur.

66. *Non alia quam qua Byzant orca*, pro vulgari et simplice, se Byzantina. *Orca* (testa), in qu servabatur, a thynnis ad Byzantiu dicitur *Byzantia*. *Quam qua putu* muria, cujus graviore odore testa oluit.

67. *Hoc ubi*, cett.: *ubi hoc ju sectis herbis confusum* (permixtum positum) *inferbuit*, ad ignem f æstuare cœpit.

68. *Corycio*, epitheton ornans pido et ejusdem nominis promon *ryco* in Cilicia, ubi optimus croc batur: Plin. H. N. xxi, 17. S licet aliquamdiu, dum deferbuit; tasse explicari quoque potest, coagulatum vel coactum est. explicationem Gesnerus, "*Stetit* indicare consistentiam, quam v crassitudinem juris a coctura et rebus siccis:" et Turnebus in Adv *Stetit eleganter dixit; nam quæ ora erant et humidiora, ubi aliqua sunt coquendo concretionem star tur.* Apud nos quoque conficiun quos appellant, *Gestandenes.* I

ctavit calicem manibus, dum furta ligurrit;
gravis veteri crateræ limus adhæsit.
bus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
sistit sumtus? neglectis, flagitium ingens.

plex simile fere cibo qui voce
a dicitur *Crême*.
a *Venafranæ quod bacca remi-*
legante periphrasi pro, oleum
; optimum enim oleum ex-
in agro Venafrano in Cam-
sup. ad Od. ii, 6, 16, Plin.
. *Remisit*, emisit, submisit:
8, 45, *His mixtum jus est:*
rima Venafri Pressit cella.
is—panis: cf. sup. Sat. ii, 3,
tia, Tibure (nunc *Tivoli*) nata.
facie prestant, nam Tiburtia
tum specie, non succo, præ-
uncula, uva, quæ in ollis condi
, *Topfrosinen:* cf. Plin. H. N.
hinc ejusmodi *uvæ* dicuntur
m. iii, 2, Martial. vii, 19. In
ujus vocis vett. lib. variant:
vnuncula, *vennucula*, *venicula*,

ius Albanum—uvam: cf. inf.
8, 26. *Duraseris*, durabiles
h. e. servaveris.
Hanc ego, cett. egregie Hora-
pressit ingenium et sermonem
se primos alicujus rei inven-
jactant crepantque. Ego, ait
lautarum epularum instructor,
hanc (uvam Albanam) cum
primus fæcem et allec, et pri-
album cum sale nigro per
spersum puris catillis in mensa
usse invenior, sive inventor cir-

admixtum, sc. cribro; nam *incernere* est, aliquid per cribrum alicui rei adspergere. *Puris catillis:* bene doctrinæ, ad cœnam instruendam spectantis, professor noster commendat munditiem, quia immundities stomacho fastidia movet, de qua mox agit inde a v. 78. *Circumposuisse:* apud nos quoque *catilli* (*les assiettes*) in mensa convivali huc illuc circumponi solent. Quod putat Lambinus, singulos catillos singulis convivis appositos fuisse, non probabile videtur.

76, 77. *Immane est vitium:* at pisces magno pretio emere eosque in angusto catino apponere, ad maxima cœnæ vitia pertinet, ut v. 82. *ingens flagitium*. Rem ridicule exaggerat præceptor, dum ea, quæ inepte fiunt, ad immania vitia et ingentia flagitia refert. *Vagos:* suaviter de piscibus, qui ante in amplo mari liberius circumvagantur, nunc in angusto catino coarctati et compressi jacent. *Urgere:* ita condensare et constipare, ut alter alterum premat, alter alteri impositus sit.

78. *Unctis*, sorde pollutis et inquinatis, ut sup. Sat. ii, 2, 68, *uncta aqua*.

79. *Dum furta ligurrit*, dum aliquid escæ furtim e patina manibus surreptæ deglutit, et sic manus inquinat.

80. *Gravis limus:* sermo est de vetere et obsoleta cratera, quæ longa annorum serie multum limi, sordis, vel robiginis contraxerat; nisi fortasse *gravis* ad graveolentiam contractæ sordis referendum sit,

Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
Et Tyrias dare circum illota toralia vestes,
85 Oblitum, quanto curam sumtumque minorem
Hæc habeant, tanto reprendi justius illis,
Quæ nisi divitibus nequeant contingere mensis?
Docte Cati, per amicitiam Divosque rogatus,
Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
90 Nam quamvis referas memori mihi pectore cuncta,
Non tamen interpres tantundem juveris: adde
Vultum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris inest, fontes ut adire remotos
95 Atque haurire queam vitæ præcepta beatæ.

SATIRA V.

Hoc quoque, Tiresia, præter narrata, petenti
Responde: quibus amissas reparare queam res
Artibus atque modis. Quid rides? Jamne doloso

pavimenta scopis purgabantur, vel sordem secum traheret, vel loca humida exsiccaret, vel lacunas pavimenti expleret. *Quantus*, quam parvus et modicus, quantulus.

83. *Ten'—radere*, cett. elegans loquendi ratio. Terentio præcipue familiaris: infinitivus pendet ab ejusmodi fere verbis omissis: decetne, licetne, estne fas, probarine potest, estne credibile, cett. *Te radere*, sup. i, 9, 72. *Hunccine solem Tam nigrum surrexe mihi! Varios*, variis coloribus distinctos.

84. *Et Tyrias*, cett. junge: *et illota toralia dare circum vestes Tyrias. Toralia* sunt externa integumenta, vestem stragulam tori vel lecti tricliniaris a sorde munientia. *Illota*, quorum adspectus fastidium movet; hinc inf. Epist. i, 5, 21, *turpe* dicitur illotum *toral*.

85—87. *Oblitum, quanto*, cett. sensus: non cogitantem ea quæ ad munditiem spectant, quo minorem curam sumtumque requirant, in eo majorem, si negligantur, reprehensionem incurrere, quam si desint illa pretiosissima epularum genera, quæ non nisi in divitum mensis apponi queant.

89. *Auditum*, sc. præcepta quæ jam enarrasti. *Perges quocunque*, quacunque tandem via ad eum, cujus nomen celas, perges.

91, 92. *Interpres*, qui refert audivit. *Habitumque*, sc. corporis dignitatem et gravitatem præcepta compositi.

SATIRA V.

Horatius Ulyssem cum Tiresia inferos colloquentem, et ex eo, artibus perditas opes recuperare quærentem inducit. Tiresias, id per hæreditates callidis artibus eap fieri posse respondens, Romanorum sere depravatos mores carpit et aam ponit.

1. *Hoc quoque, Tiresia*, cett. H lectorem in rem mediam rapit, a in colloquium Ulyssis cum cæco i Thebano, Tiresia, de arte ditescend tum. Ante oculos habuit Home Odyss. xi, 137, ubi Tiresias apud sciscitanti Ulyssi futuram ejus aperit. *Hoc quoque,—præter* m Ulysses jam de aliis rebus cons Tiresiam, vid. Homer. l. c. v. 90 nunc transit ad novam rem ab illo rendam.

3. *Quid rides?* risisse videtur de hominum, nunquam sorte au tentorum, ingenio. Ulysses enim, dulcissima spe, se brevi ad suos re esse, acquiescere debebat, nunc

aliud privum dabitur tibi, devolet illuc,
ubi magna nitet, domino sene; dulcia poma,
ioscunque feret cultus tibi fundus honores,
Larem gustet venerabilior Lare dives;
quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
uine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
omes exterior, si postulet, ire recuses.
tegam spurco Damæ latus? haud ita Trojæ
essi, certans semper melioribus. Ergo
er eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo:
uondam majora tuli. Tu protinus, unde
ias ærisque ruam, dic augur, acervos.
equidem, et dico. Captes astutus ubique

s amissas res reparare possit,
, ipse omnium fallaciarum
Dolose eleganter et graviter
ic enim designatur Ulysses
erat, πολύτροπος, ut ab
rimo statim versu Odysseæ

, ut tu ipse vaticinatus es:
s. xi, 110 sqq.
s, cella vinaria, in superiore
, fumo, quo contraheretur
a, pervia; hinc cadi *fumosi*
Tibull. ii, 1, 27.
us, et virtus, nisi cum re, sc.
e sup. Sat. ii, 3, 95, *Omnis*
us, fama, decus, divina huma-
s Divitiis parent. Vilior alga
verbiali locutione de re vilis-
cl. vii, 42, *projectâ vilior alga.*
iud, cett. vel si tibi est aliud

Devolet, accommodate ad alatum quasi munus *turdi*.

13. *Honores*, fructus insigniores, scilicet primitias, quæ offerri solebant Laribus.

16. *Fugitivus*, servus nequam, qui clam e domo heri aufugit.

17. *Illi—exterior*, a sinistro illius latere; *exterior*, quasi adsit ad defendendum interiorem, cujus sinistrum latus *tegit* vel *claudit*, *interiore* est inferior; sive, is qui it *exterior*, *interiorem* sibi vel auctoritate, vel dignitate, vel honore anteire, ostendit: Schol. Acr., *exterior*, *sinisterior*, *in sinistra parte positus*.

18. *Utne tegam*, cett. tune me (*exteriorem*) sinistrum latus spurci alicujus hominis, cui servo ante nomen *Damæ* fuit, claudere jubes?

19. *Melioribus*, me præstantioribus, fortioribus, ut Achille, Aiace.

Testamenta senum: neu, si vafer unus et alter
25 Insidiatorem præroso fugerit hamo,
Aut spem deponas, aut artem illusus omittas.
Magna minorve foro si res certabitur olim,
Vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
30 Defensor: fama civem causaque priorem
Sperne, domi si gnatus erit fecundave conjux.
Quinte, puta, aut Publi (gaudent prænomine mo
Auriculæ), tibi me virtus tua fecit amicum:
Jus anceps novi, causas defendere possum:
35 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum cassa nuce pauperet: hæc mea cur
Ne quid tu perdas, neu sis jocus. Ire domum
Pelliculam curare jube: fi cognitor ipse.
Persta, atque obdura, seu rubra Canicula findet

389, *ruis hæc et colligis omnia furtim;* Lucret. i, 293, et vi, 726, ubi est, *arenam ruere;* Virg. Æn. i, 35, et xi, 211; ubi mœrentes *cinerem et ossa ruere* (colligere) dicuntur.

24. *Unus et alter*, sc. senum ditiorum.

25. *Insidiatorem præroso fugerit hamo*, artem, qua insidiantes divitiis suis eluserit; nota imago, ducta a piscibus, qui escam hamo affixam prærodunt quidem, sed illa prærosa aufugiunt, nec se capi patiuntur. Munera, ab hæreditatum captatoribus missa, comparantur cum esca, qua capiuntur pisces. Hinc Martial. vi, 63, 4, *Munera magna quidem misit, sed misit in hamo*, sed misit tanquam escam ad te, tanquam piscem in hamo, capiendum.

27. *Si olim*, si quando, si quo forte tempore: nos, *wenn irgend einmal*. Sic inf. Epist. ad Pis. 386, *Si quid tamen scripseris olim*.

28, 29. *Vivet uter: uter* certantium *locuples vivet sine natis*, homo ceterum *improbus*, qui *audax meliorem* (probiorem) *in jus vocet ultro*, non injuria aliqua provocatus, sine ulla causa.

30, 31. *Fama civem*, cett. At civem, si ei filius aut fecunda conjux erit, licet is tam bona fama quam causa, ex qua litem alicui intendit, sit potior, *sperna*, h. e. defensor ei adesse noli.

32—38. *Quinte, puta, aut Publi*, cett. Nexus: Divitem senem autem, quem officiis tuis capere et tibi devincire cupis, ejusmodi verbis blandioribus alloquere: Existima, mi Quinte, aut mi Publi, cett. *Gaudent prænomine molles A* lius et suavius ad aures ac *prænomen*, quo familiariter pellare solent amici at Commode in hanc rem G locum Ciceronis Epist. ad F *niamque illi haberent suum* dium), *darent mihi ipsi* (Vatinium), *in quo possem* —*repungere*, vicissim pung

34. *Jus anceps*, e quo du elicit callida interpretatio, utramque partem disputatur Sat. ii, 2, 131, dicitur *vafr*

37, 38. *Ire domum*, c Postquam ejusmodi oratio tibi reddidisti divitis senis eum domum ire, et ibi c tractando atque recreando operam dare. *Fi cognitor i* ejus, qui præsens coram ju suam perorare debet, su Pedian., *Qui defendit altera cognitor est, si præsentis cau tuetur ut suam:* vid. Ernes s. v. *Cognitor*, et Heind. ad

39—41. *Persta, atque* Am. iii, 11, 7, molliore nu *obdura. Seu rubra Canicu* sus: Sive solis ardor, sive tibi perferendum est. Ad h exprimendam, ut obiter ri poetam, *Furium Bibaculum* locutiones ex Furii carmini risui exposuit; *statuæ* eni ligno quod solis æstu find ridicule dicuntur, *infantes:*

is obsequium nudet te, leniter in spem
ɔe officiosus, ut et scribare secundus
s, et, si quis casus puerum egerit Orco,
:uum venias: perraro hæc alea fallit.
estamentum tradet tibi cunque legendum,
ıere, et tabulas a te removere memento:
ımen, ut limis rapias, quid prima secundo
velit versu; solus, multisne cohæres,
ci percurre oculo. Plerumque recoctus

ı Schol. Acr. ex Pragmatia
i producto, *Jupiter hibernas*
upuit Alpes, Jovi aliquid tri-
a dei majestate abhorret: cf.
, 6, 17. Alios quosdam Bi-
s putidi tumoris plenos serva-
ll. xviii, 11. *Infantes statuas*
quidem verbis Horatius tribuit
ıum ne una quidem vocula ali-
ıc inepta locutione monuerit,
ad poetam quem nominavit
ferendam esse, non sine verita-
lligi posse videtur. Nec tamen
oratium alium quendam tumi-
m, tum satis cuique notum, in
uisse contendant, errare dixe-
ıi *tentus omaso:* ipsam Furii, ad-
ıe ferentis, corporis figuram ri-
thibet Horatius: Schol. Acr.,
eta *immanis ventris, qui nivem*
sputum) *Jovis dixit. Ideo hoc*
ıe *dedit, tanquam ipse spuat.*
d Horatius in sequente Furii
dinis: *male validus* pro, invalidus, ut *male sanus* pro, insanus.

46—50. *Sublatus aletur*, susceptus educabitur: *ne manifestum Cælibis obsequium nudet te*, ne nimis apertum, quo vidui senis gratiam captas, obsequium (*nudet te*) artem tuam prodat. *Cælebs* tam de eo qui semper uxoris expers vixit, quam de eo qui nunc uxore caret. *Leniter*, leni et molli ratione, qua consilium tegitur, suspenso quasi pede *adrepe in spem* (*adrepere in spem* significanter de hæredipetis, unde illi apud nos dicuntur, *Erbschleicher*), et assequi stude hoc, ut (*et*) non solum secundus hæres scribaris, (*et*) sed etiam, si forte accidat ut filius prius patre moriatur, vacuefactum primi hæredis locum occupes. *Primus hæres* (*Universal-Erbe*), in primo testamenti versus; *secundus hæres*, cohæres, cui certa tantum hæreditatis summa legatur, in secundo testamenti versu scribitur. Sic non opus est, ut in v. 48. pro, *ut et scribare* cum Heindorfio

Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
Adjuvat hoc quoque; sed vincit longe prius ipsum
Expugnare caput. Scribet mala carmina vecors?
5 Laudato: scortator erit? cave te roget: ultro
Penelopen facilis potiori trade. Putasne?
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere cursu?
Venit enim magnum donandi parca juventus,
10 Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinæ;
Sic tibi Penelope frugi est: quæ, si semel uno
De sene gustarit tecum partita lucellum,
Ut canis a corio nunquam absterrebitur uncto.
Me sene quod, dicam, factum est: Anus improba Thebis
85 Ex testamento sic est elata: cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit hæres:
Scilicet elabi si posset mortua; credo,

[illegible] auctor *Iulus* vel *Ascanius*, Æneæ [illegible], esse dicitur.

[illegible] 68. *Metuentis reddere soldum*: non sine [illegible] cura de reddendo soldo cogitantis, [illegible] ex avaritia, sive ob rei pecuniariæ [illegible]; magis probabile posterius [illegible] v. 69. *Metuere* aliquid non simpliciter [illegible], nolle dicitur, sed adjuncta notione [illegible], quo aliquid refugimus: nos, *ein* [illegible] *vor etwas empfinden*. *Reddere* [illegible] (pro, solidum), integram alicujus [illegible] summam solvere.

[illegible] 69. *Præter plorare*, præter sortem mi[illegible] et deplorandam; hinc sup. Sat. i, [illegible], 91, *jubere aliquem plorare*, οἰμώζειν. [illegible] fortasse, præter ploratus [illegible] ciendos. Ceterum præpositio [illegible] Græcorum more cum infinitivo [illegible].

71. *Temperet*, regat, et in manu sua [illegible].

72. *Vincit*: omnes Interpretes expli[illegible], præstat, κρατεῖ, et *prius* ad *expugnare* referunt; ego *prius* in accusativo accipio, et hunc locum ita explico: *sed*, [illegible] *caput expugnare* (ipsum senem vel [illegible] blandis artibus capere, captumque [illegible]), id *longe vincit* et superat *prius*, priorem rationem, qua te socium [illegible] mulieri libertove accedere jussi.

76. *Facilis*, commodus, officiosus. *Potiori*, tanquam ei qui tibi præferendus sit: sup. Od. iii, 9, 2, *Nec quisquam potior brachia candidæ Cervici juvenis dabat*; ubi cf. not. *Putasne?* serione id mihi suades? verane putas me esse tam facilem maritum, et Penelopen meam tam levem et vulgarem mulierem? Posui post *Putasne* signum interrogationis; hoc enim sublato sequi debebat, *perduci posse tam pudicam*.

77. *Perduci*: *perducere*, quod alias de lenone, meretrices ad libidinosos perducente, nunc de marito, diviti seni uxoris suæ copiam faciente; unde, qui hoc faciunt, dicuntur *perductores*: vid. Græv. ad Cic. in Verr. i, 12. *Tam frugi*, tam proba et casta.

79. *Venit enim*, cett. Hic versus, licentius a Bentleio tractatus, commode, puto, explicari potest sic: Noli mirari de eo, quod a recta via non abducta sit Penelope tua; nam, qui ad eam ventitabant, non erant divites senes, sed juvenes, qui, nondum bona possidentes, tam parce vivere debebant, ut magna munera, quibus Penelopen tuam a recto cursu depellerent, dare non possent. *Juventus parca donandi magnum* jam non est vere vel studiose parca, sed quæ, necessitate ad vitam parcam adacta, quibus dona faciat non habet.

81. *Sic tibi Penelope frugi est*: ob hanc igitur causam Penelope, quia juvenes ejus castitatem non labefactare poterant magnis donis, proba adhuc et casta mansit.

83. *Ut canis*, cett. nunquam a sene illo absterrebitur, sicuti canis ab uncto corio semel gustato se nunquam absterreri patitur. Veteres igitur jam usi sunt proverbio, quod nunc quoque in Germania non raro repeti solet, *an Riemen lernt der Hund Leder kauen*; scilicet canes, *cupiditates semel incitatas crescere*, exemplo suo nos docere debent. *Uncto*, quod madet oleo vel adipe.

Quod nimium institerat viventi. Cautus adito:
Neu desis operæ, neve immoderatus abundes.
Difficilem et morosum offendes garrulus. Ultro
Non etiam sileas. Davus sis comicus, atque
Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,
Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Importunus amat laudari? donec, Ohe jam!
Ad cœlum manibus sublatis, dixerit, urge, et
Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
Quum te servitio longo curaque levarit,
Et certum vigilans, Quartæ esto partis Ulysses,
Audieris, hæres: ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem
Sparge subinde: et, si paulum potes illacrimare. Et
Gaudia prodentem vultum celare. Sepulcrum,

84. *Improba*, non ad vetulæ mores, sed ad festivum ejus ingenium, sive ad mandatum, ingeniose in testamento ab ea excogitatum, referendum; apud nos quoque non sensu proprio, sed jocose nonnunquam aliquis vocatur, *gottlos*.

87. *Scilicet si posset*, eo scilicet consilio, num forte posset.

88. *Cautus adito*, idem quod v. 48, *leniter adrepe*.

89. *Neve immoderatus abundes*, sc. opera, neve sis in hac opera nimius, (ut ille, qui viventi vetulæ nimium institerat): noe, *aber übertreibe es nicht*.

90. *Difficilem*, fastidiosum.

91. *Ultro Non etiam sileas*, nec tamen sileas data opera, sive consulto. *Comicus*, in comœdia adumbratus.

92. *Capite obstipo*, ad terram inclinato; expressum est σχῆμα hominis servili verecundia adstantis, et, quid jubeatur, exspectantis. *Multum metuenti*, multam verecundiam præ se ferenti: *metuere* passim pro, vereri, præcipue de servis. Sic. de Senect. c. 11, *metuebant servi, verebantur liberi, carum omnes habebant*.

93. *Obsequio grassare*: dum quovis obsequii genere placere studes, procede et perge ad metam propositam, sc. ad divitis senis animum tibi conciliandum.

95. *Aurem substringe loquaci*: si est loquax, *substrictas*, h. e. arrectas aures loquaci accommoda: *aures substringere* jam est, aures ad aliquid accuratius percipiendum canum et aliorum animalium more sursum trahere, h. e. arrigere quod sup. Od. ii, 19, 4, dicitur *acuere*: nos, *die Ohren spitzen*.

96—98. Sensus: si, ut homo tunus (molestus enim et ineptus praesens laudes suas audire cupit), e dari avet, cumula et obrue eum t laudibus, donec, sublatis in cœlum bus, *Ohe jam* satis est, dixerit: m *cœlum tollere* solemus, cum insig cujus rei admiratione percellimur. senex qui inducitur, quamvis, dum suas audit, virtutum suarum adm ita percellitur, ut manus ad cœlu tamen laudatorem, tanquam in cel ipsius laudibus nimium, tacere (n sed simulanter) jubet. En egregi bratam ejusmodi vani hominis im *Ohe jam!* ut sup. Sat. i, 8, 12, *Oh tis est! Urge et*, cett. eleganter pr persequere et imple vanum homi tosis laudibus. Lepide laudator, laudes spargit vel adflat, cum ve datus, qui vanas laudes recipit tumescit, cum utre, cui ventus im comparatur.

99—103. *Quum te servitio leva* sus et nexus: quodsi vero senex fuerit, et tu, non somnians de ha sed re vera vigilans audieris hæc *quartæ partis hæres esto*, tum spa inde ejusmodi querelas: Ergo meus Dama nusquam in hac terra reperitur? unde alium mihi tan et fidelem parabo? Et si paulu

De re communi scribæ magna atque nova te
Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.
Imprimat his, cura, Mæcenas signa tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit et instat.
Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Mæcenas me cœpit habere suorum
In numero, duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet iter faciens, et cui concredere nugas
Hoc genus: Hora quota est? Threx est Gallina Syro]
Matutina parum cautos jam frigora mordent:
Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus subjectior in diem et horam
Invidiæ. Noster ludos spectaverat una,
Luserat in campo; Fortunæ filius! omnes.

est, quod nos dicimus, *durch den Kopf laufen*. Ceterum cum loco sequente tirones comparasse juvabit Epist. Mureti (in Selectis Mureti Epistolis a Clariss. Kraftio editis xxxi, p. 49), ubi Muretus diversissimorum negotiorum molestias, quibus unoquoque die obrutus et pessime vexatus sit, suavissime enarravit.

34—39. *Ante secundam*, apud nos, *gegen sieben Uhr*. *Roscius orabat*: cogita, servum aliquem Horatio sub ejus in domum Mæcenatis adventu jam referre, qui adfuerint in ejus absentia, et quid precibus ab eo impetrare voluerint. *Puteal* (proprie putei operculum), murus, qui puteum cinxisse videtur, in formam quadrati, vel in formam altaris exstructus, uti *puteal Libonis* in nummis expressum conspicitur apud Lambinum. Fuerunt autem Romæ in foro duo putealia, ut docet Salmas. ad Solin. p. 802, alterum in *Comitio*, ubi jus dicebat Prætor, alterum ad *arcum Fabianum*, a Scribonio Libone jussu senatus excitatum, ubi fœneratores convenire et fœnus exercere solebant: Ovid. de Rem. Am. 561: vid. quos laudat Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Puteal*: ad posterius, quod inf. Epist. i, 19, 18 plenius *puteal Libonis* dicitur, respexit jam Horatius, ubi Roscio in re pecuniaria adesse debebat.

36. *De re communi*, ad omnes scribas pertinente. *Reverti*, sc. in decurias scribarum, ut commune cum iis *de re magna et nova* consilium caperes. Horatius enim ipse fuit *scriba*, et quidem *Quæstorius*. De honestate *scribarum publicorum*, in decurias descriptorum, et mercedem ex ærario accipientium, vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Scriba*.

38. *Imprimat his*, cett. Porrig[illegible] Horatio tabellas, rogans, ut eas a [illegible] nate consignandas curet. Mæce[illegible] nomine Augusti, a quo annulum [illegible] rium acceperat (vid. Heindorf.), [illegible] sigillum imprimere, sive eas [illegible] solebat.

39. *Dixeris*, pro, si dixeris, et [illegible] si ego dixerim: *experiar*, pericu[illegible] am, num satisfieri possit tuis [illegible] nos, *ich will zusehen, ob es geht*.

40. *Septimus octavo*, cett. elegan[illegible] sus pro vulgari, jam octo [illegible] præterlapsi sunt: *fugerit*, nisi fal[illegible] git; nos, *es werden nun wohl bein[illegible] Jahre verflossen seyn*.

42. *Duntaxat ad hoc, quem*, [illegible] tantum consilio, ut essem que[illegible] ciens, *rheda* secum *tolleret*, [illegible] cum rheda vectus iter faceret, [illegible] sibi adjungeret; sic apud Livi[illegible] *equites* dicuntur *pedites in equos* [illegible] *lere*.

44. *Hoc genus*, ejusmodi, ex[illegible] sa. *Threx est Gallina Syro*: [illegible] gladiator Gallina corporis viribu[illegible] tate *par est* gladiatori *Syro*? [illegible] runt gladiatorum genera. *Thre[illegible]* κες), ab armis Thraciis ita di[illegible] *nites*, ab armatura Samnitica; [illegible] *lones*, ab insigni piscis cujus [illegible] nomen fuit μόρμυρος vel μορ[illegible] cujus imaginem gerebant in gal[illegible] vero cum *Threces* præcipue com[illegible] rent cum *Mirmillonibus*, *Syrus* fu[illegible] tur *Mirmillo*.

45. *Parum cautos*: qui con[illegible] non veste crassiore se munit, [illegible] sibi cavet. *Mordent*: *mordere*, [illegible] tum, ut *urere*, *adurere*, de vel[illegible]

a Rostris manat per compita rumor;
ue obvius est, me consulit: O bone (nam te
eos quoniam propius contingis, oportet),
i de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu
eris derisor! At omnes Dî exagitent me,
uam. Quid? militibus promissa Triquetra
Cæsar an est Itala tellure daturus?
n me scire nihil, mirantur ut unum
egregii mortalem altique silentî.
hæc inter misero lux, non sine votis:
uando ego te adspiciam? quandoque licebit,
terum libris, nunc somno et inertibus horis
sollicitæ jucunda oblivia vitæ?
lo faba Pythagoræ cognata, simulque

de vehementiore solis
. i, 8, 5.
re; sermo est de rebus
quæ securo animo et
poni possunt in *aure ri-*
, quæ tribuitur homini
emere effutit: in animo
otissimum illud Terentii
), *Plenus rimarum sum,*
erfluo. Auribus rimosis
tutæ sup. Od. i, 27, 18.
totum hoc, cett. Hunc
metor sic: Ab eo inde
t horam magis magisque
ridiæ: si Mæcenas una
ctaverat, vel una mecum
luserat, et sic singula-
probaverat, tum omnes,
e est filius, clamabant.
χαῖρε Sophocles, Œd. Reg.
es ap. Plutarch. de Solert.
Recte Mæcenas ab Ho-
vocari poterat *Noster*, non
od Mæcenas Horatium *in*
habere cœperat (v. 41), sed
qui nobis favet, simpliciter
solet; ut ipsi dii *nostri*,
qui tibi, *mei*, qui mihi fa-
vid. Burmannus ad Ovid.
Ad *spectaverat* et *luserat*
particula *si*, ut mox versu
manet, et sexcenties alibi.
as loci lectio et distinctio,
eindorfius, est hæc: *Per*
us subjectior in diem et ho-
oster. Ludos spectaverit
campo. Sed quis in hoc
exu explicationem vocis
o, et omnem Latinitatis
it?

50. *Frigidus*, qui frigus et horrorem incutit, h. e. tristior, v. c. de Dacis rebellantibus, de funesto prœlio aliquo, cett. *A Rostris*, ob maximam hominum ibi convenientium frequentiam.

52. *Deos*, Mæcenatem et Augustum.

54. *Derisor*, qui, quod scit, se nescire ait, et hac dissimulatione alios ludit, (εἴρων), ut inf. Epist. ad Pis. v. 453. *At omnes Di exagitent me*: formula jurandi, *me exagitent*, me insectentur, persequantur, vexent, pro vulgari, perdant.

55. *Si quicquam*, sc. audivi. *Quid? militibus*, cett. Cæsarne prædia militibus promissa in Sicilia an in Italia daturus est? Respicitur, ut probatum ivit Bentleius in Præf. ad Horat. s. fin., agrorum divisio, quæ, Sexto Pompeio in freto Siculo victo U. C. DCCVIII, et Lepido ad deditionem adacto DCCXXI, facta est. *Triquetra*: Schol. Cruq., *Sicilia, quod in tres partes seu promontoria diducta est, Græce Trinacria, a tribus promontoriis, Pachyno, Lilybæo, et Peloro. Triquetra* (a *Triquetrus, a, um*) non ad *prædia*, sed ad *tellure* referendum.

57. *Unum*, præ aliis omnibus: vid. Bentl. inf. ad Epist. ad Pis. v. 32.

59. *Misero*, elegantius pro, mihi. *Non sine votis*, iis scilicet quæ sequuntur.

61. *Somno*, sc. securo, qui non officiis in urbe subeundis interrumpitur. *Inertibus horis*: noli *horas* inertes referre ad ignavum otium et desidiam, cui Horatius in agro indulgere voluerit, sed ad vitam qua Horatius in villa sua non aliis, sed sibi tantum vivebat. Tibull. i, 1, 5, *Me mea paupertas vitæ traducat inerti.*

62. *Ducere*, imbibere, et quidem pleno haustu: cf. sup. ad Od. i, 17, 22. *Ob-*

Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
O noctes cœnæque Deûm, quibus ipse meique
Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
Pasco libatis dapibus. Prout cuique libido est,
Siccat inæquales calices conviva solutus
Legibus insanis, seu quis capit acria fortis
Pocula, seu modicis uvescit lætius. Ergo
Sermo oritur non de villis domibusve alienis,
Nec, male necne Lepos saltet; sed, quod magis ad nos
Pertinet, et nescire malum est, agitamus: utrumne
Divitiis homines, an sint virtute beati?
Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos?
Et quæ sit natura boni, summumque quid ejus?
Cervius hæc inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. Si quis nam laudat Arellî
Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum;
Asper et attentus quæsitis, ut tamen arctum

litis: Horatius cogitasse videtur de *Lethe*, e quo advenientes Umbræ apud Virg. Æn. vi. 714, *securos latices et longa oblivia potare* dicuntur: sup. Epod. 2, 38, post enarratas vitæ rusticæ jucunditates, *Quis non malarum, quas amor curas habet, Hæc inter obliviscitur?*

63. *Fabæ Pythagoræ cognatæ*: inter causas, e quibus Pythagoræ disciplinæ adicti *fabis* abstinere debebant, affertur quoque hæc, quod Pythagoras *fabas* ad animarum mortuorum receptacula retulerit. Schol. Cruq., *Dubitabat enim Pythagoras, an in eo corpore* (faba) *lateret anima patris sui, an alterius propinqui, qua de re videt enim Horatius et ejus sequaces* (discipulos); jocose certe hujus rei respectu habito Horatius *fabas* vocat *Pythagoræ cognatas*.

65. *Meique*, familiares, vicini, vernæ.

66. *Procaces*, lasciviientes, verniles joces miscentes. Supra quoque Epod. 2, 66, ad jucundos in agro adspectus referuntur *positi vernæ circum renidentes Lares*.

67. *Libatis dapibus*, adesis a domino, quarum reliquias vernæ inter cœnam et post cœnam comedebant. *Prout* una syllaba pronunciandum.

68. *Inæquales*, sive grandiores sive minores.

69. *Legibus insanis*, quibus compotationis rex sive modimperator (vid. [illegible] Od. i, 4, 18), compotores [illegible] cyathorum numerum uno tenore [illegible] jubebat: cf. sup. ad Sat. ii, 2, 123. *Pocula*: proprie, qui fortiter potant, [illegible] cuntur *acres potores*, ut inf. Sat. ii, [illegible] nos, *starke Trinker*; idem igitur [illegible] *poculis*, quod potoribus, tribuitur.

70. *Uvescit*, uvidus (ὑγρὸς) et, [illegible] cf. sup. ad Od. ii, 19, 18.

72. *Lepos*: Schol. Cruq., [illegible] *saltatoris, Cæsari grati, Archimimi* [illegible] *appellatus est, quod jucunde et saltaret*.

75. *Usus*, utilitas; *rectum*, virtus; [illegible] nestas.

77—79. *Cervius hæc inter*, [illegible] dum hæc de rebus ad nos per[illegible] familiariter disputamus, Cervius [illegible] aniles fabellas (*ex re*) rei, de q[illegible] mur, accommodatas, interserit. [illegible] quis exempli causa Arellî op[illegible] ignorans, quanta cum divitiarum [illegible] sione conjuncta sit sollicitudo, se[illegible] fabulam narrat. *Arellus* in vici[illegible] isse videtur homo dives, et, ut o[illegible] divites, de secura opum suarum [illegible] sione admodum *sollicitus*; tota [illegible] bula referenda est ad sollicitudi[illegible] misere cruciantur divites.

81. *Paupere cavo*: *cavus*, ve[illegible] de latibulo muris, ut inf. Epist.

hospitiis animum. Quid multa? neque ille
ciceris nec longæ invidit avenæ,
et ore ferens acinum semesaque lardi
edit, cupiens varia fastidia cœna
tangentis male singula dente superbo:
ıter ipse domus palea porrectus in horna
or loliumque, dapis meliora relinquens.
urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
i nemoris patientem vivere dorso?
omines urbemque feris præponere silvis?
am, mihi crede, comes, terrestria quando
animas vivunt sortita, neque ulla est
no aut parvo leti fuga. Quo, bone, circa,
et, in rebus jucundis vive beatus;
mor, quam sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
n pepulere, domo levis exsilit; inde
ropositum peragunt iter, urbis aventes
ıocturni subrepere. Jamque tenebat
dium cœli spatium, quum ponit uterque

dulæ: *paupere*, ut inf. *sub paupere tecto.*
æ asperæ et duræ adsue- *erctum Solveret hospitiis* aus tamen, ut animum ıtentum hospitii officiis

Sepositi ciceris nec longæ plenius ad vulgarem lo- n dixisset, "neque ille ceris et avenæ fructum;" rma Græca, *φθονεῖν τινί* dorf.
runt ad *tangentis*, ut sit, equidem junxerim, *male* modum superbo, ut Sat. *male tussire*, et Sat. i, 3, ubi cf. not.
domus, lepide mus rusti- s muris urbani *pater do-* ıs, herus) vocatur: *palea* demum in hujus anni ecente.
ederet; *ador*, nos, *Din-* m (bromus), nos, *Lolch.* rans hospiti.
(*καρτερούντα*), sc. vitæ sortem; *pati*, non raro quis patitur, vel de qua . Amor. i, 14, 13, *At, si* ines a natura tibi datos; . ad Lucan. v, 313.

93, 94. *Mihi crede*: ego suppleo, te, ut sit, trade te meæ fidei meoque præsidio. *Terrestria quando Mortales animas vivunt sortita*, quandoquidem ii, qui in terris vivunt, mortales animas sortiti sunt. Lepide mus urbanus, proposita Epicureorum opinione, *animum cum homine mori et interire*, murem rusticum ad arripiendos jucundioris vitæ fructus exhortatur; sic *Voluptas* apud Sil. Ital. xv, 45, ad animum P. Corn. Scipionis Africani sibi conciliandum, *Umbram non sensuram esse quid gesserit*, ait.

95. *Aut magno aut parvo*: Propert. iii, 20, 25. *Sed tamen huc omnes, huc primus et ultimus ordo*: cf. sup. ad Od. i, 4, 13.

98. *Pepulere*, moverunt: Cicero de Fin. ii, 10, *At ille pellit, permulcet sensum voluptate*; sic passim simplex verbum *pellere*: vide inprimis I. Fr. Gronov. ad Liv. iii, 30, § 4, p. 660, in edit. Drakenb.

99—101. *Urbis aventes Mœnia subrepere*, itinere peracto cum mures urbem adeundi subiret cupiditas, latenter noctu' subter mœnia arrepere cœperunt. *Nocturni*, nocturno tempore; ut *nocturnus lupus* apud Virg. Geo. iii, 537, et *vespertinus ursus*, sup. Epod. 16, 51. *Jamque tenebat Nox medium spatium*: lepide Horatius in re levi ad epici poetæ sublimitatem exsurgit. Nox apud poetas post solis occasum ab oriente surgit, et curru vecta

In locuplete domo vestigia; rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
Multaque de magna superessent fercula cœna,
105 Quæ procul exstructis inerant hesterna canistris.
Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes,
Continuatque dapes, nec non verniliter ipsis
Fungitur officiis, prælambens omne quod affert.
110 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque
Rebus agit lætum convivam; quum subito ingens
Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
Currere per totum pavidi conclave, magisque
Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
115 Personuit canibus. Tum rusticus, Haud mihi vita
Est opus hac, ait, et valeas: me silva cavusque
Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

per cœlum solis vestigia legit: vid. Heynii ad Virg. Æn. ii, Excurs. ii.

102. *In locuplete domo. Domus locuples* opponitur *pauperi cavo* in v. 80. *Vestigia*, pedes: Catull. lxiv, 162, *Candida permulceans liquidis vestigia lymphis*, ubi vid. notata. *Cocco. Coccum* est ex opinione veterum granum, reapse autem vermiculus (*Coccus Ilicis*, L.) inhærens cortici arboris e genere quercus (*quercus coccifera*, Q. *Ilex*., L.). Hos vermes conglomeratos (qui Francogallis *vermillon*, nobis *Kermes*, *Scharlachbeere* vocantur,) ramis abradunt, et inde parant colorem coccineum, qui quidem, quia propius accedit ad colorem purpureum, poni fere solet pro *purpureo*; certe eadem vestis stragula, quæ jam *cocco tincta* dicitur, paulo post in v. 106 est *purpurea*.

103. *Canderet*, fulgeret, splenderet: *candere* proprie de fulgore quo rutilat *ignis*, vel de candore quo lucet *ebur*. Catull. lxiv, 45, *candet ebur soliis*.

105. *Procul exstructis*, explicant, in altum exstructis; sed exemplum, ubi *procul* pro, *in altum* dictum sit, deest. Immo *procul* jam est, non ita procul, scilicet a mensa ubi cœnatum fuerat, ideoque pro, in propinquo: plane ita *procul* apud Virg. Ecl. vi, 16, *Serta procul tantum capiti delapsa jacebant*; Æn. x, 835, *Procul* (juxta, in propinquo) *ærea ramis Dependet galea*. *Exstructis*, ob [illegible] reliquorum ferculorum, quæ serv[illegible] canistris, copiam, ut *mensa* [illegible] qua splendide disposita est [illegible] larum copia.

106. Mus rusticus, qui ante [illegible] jacuerat in horna palea, cubat[illegible] veste purpurea. Sane in hac [illegible] næ, qua nunc gaudebat mus [illegible] descriptione, non sine animi vol[illegible] tendes singula cum singulis [illegible] vita ejus rustica adumbrata est.

108, 109. *Continuatque dapes*: [illegible] nenter, uno tenore alias atque [illegible] apportat. *Verniliter ipsis Fungitur ipsis*, ipsis, quibus vernæ fung[illegible] fungitur officiis: *prælambens*; [illegible] enim vernæ cibos, quos appo[illegible] lambere solent. Pro *prælambens* Codd. auctoritate Bentleius *libans*: cibi certe a convivatore solebant in urbanis conviviis.

110, 111. *Cubans*, cubando [illegible] curans. *Bonisque Rebus*, et rerum fructu, constitutus quippe in re[illegible] ris. *Agit lætum convivam*, [illegible] conviva agit, lætum convivam [illegible]

114. *Molossis canibus*: cf. Epod. 6. 5.

117. *Ervo*, leguminis quodam *tenui ervo*, ad tenuem victum er[illegible]

SATIRA VII.

ɔm ausculto, et cupiens tibi dicere servus
eformido. Davusne? Ita. Davus, amicum
um domino, et frugi, quod sit satis: hoc est,
: putes. Age, libertate Decembri,
ita majores voluerunt, utere: narra.
ninum vitiis gaudet constanter, et urget
um: pars multa natat, modo recta capessens,
n pravis obnoxia. Sæpe notatus
ɔus annellis, modo læva Priscus inani.
equalis, clavum ut mutaret in horas;
ex magnis subito se conderet, unde
· exiret vix libertinus honeste:
chus Romæ, jam mallet doctor Athenis

IRA VII.

, quem Horatius, pro nalium servis concessa, :um loquentem inducit, ı ad levem et instabilem ı spectantia, quæ Crisitorem secum communiatira exponit, simulque : vitia liberius invehi-

m ausculto, cett. Finge se vocasse servum suum ıvus, respondens, Jamocem domini me vocanıpio pauca (sc. rectioris ɔi referre, sed, quia sere reformido. Davusne, a mihi dicere minatur? servus tuus; nam ego amo, et, quantum satis ervus sum, ita quidem ut credere possis, me iturum esse. (Ante diem ıntur optimi quique et Ovid. Am. ii. 6, 39, *manibus rapiuntur ava*· modestia Davus bonus n optimus, videri vult). satiræ principio, de quo hanc cum præcedente nglutinare volebat, et ab multum disputatum est, spondere videntur.

Decembri—utere, utere, Decembri, Saturnalibus, e: Schol. Acr., *Habeas licentiam et libertatem dicendi, quæ velis, quia Saturnalibus libertas servis concedebatur, et omnes exæquabantur, ut secundum aurei, quo Saturnus regnavit, esset imitatio. Decembri autem mense* (a. d. xiv Calend. Jan.) *celebrantur, et immutatio fit conditionis, nam et liberi ex servis et servi ex liberis fiunt.*

6. *Constanter*, eadem semper pertinacia.

7. *Propositum*, rem semel propositam, licet inhonestam. *Natat*, huc illuc agitatur, fluctuat, mutabilis est: Cic. de Nat. D. iii, 14, *In quo tu mihi magis natare visus es.*

8, 9. *Notatus*, sc. est; posui igitur post *inani* distinctionem majorem; nam *vixit inæqualis* ad sequentia tantum referenda videntur. Junge: *Priscus (sæpe)* modo *(notatus)* observatus et conspectus est *cum tribus annellis, modo (læva inani)*, ita, ut vacua plane et inanis esset læva manus annulis; pro vulgari, Priscus modo tres annulos, modo nullum læva manu gerere solebat. De vario apud Romanos annulorum usu vid. Kirchmann. de Annul. et quæ huc spectant, cap. 15 sqq.

10—12. *Vixit inæqualis*, cett. Idem fuit homo tam varii ingenii, ut in horas modo tunica laticlavia, modo angusticlavia prodiret, modo ex magnis ædibus *(se conderet)* se reciperet et abderet parvis et humilioribus ædibus, unde vix libertinus paulo cultior decenter exiret. *Inæqualis*, inconstans: sup. Sat. i, 3, 9, *Nil æquale homini fuit illi.*

Vivere; Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
15 Scurra Volanerius, postquam illi justa cheragra
Contudit articulos, qui pro se tolleret atque
Mitteret in phimum talos, mercede diurna
Conductum pavit: quanto constantior idem
In vitiis, tanto levius miser ac prior illo,
20 Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorsum hæc tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Lat
Fortunam, et mores antiquæ plebis, et idem,
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
25 Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse,
Aut quia non firmus rectum defendis, et hæres,
Nequidquam cœno cupiens evellere plantam.
Romæ rus optas; absentem rusticus Urbem
Tollis ad astra levis. Si nusquam es forte vocatus
30 Ad cœnam, laudas securum olus; ac, velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis, amasque,

14. *Vertumnis*. *Vertumnus*, antiquissimus Tuscorum deus, in omnes formas, ut Proteus apud Græcos, se *vertens*; unde Tibull. iv, 2, 14, *Mille habet ornatus, mille decenter habet*. Sed cf. inprimis Elegiam in Vertumnum Propertii, iv, 2. Pro vulgari igitur, *diis iratis*, accommodate ad naturam *Vertumni* dixit *iniquis Vertumnis*, quasi nato Prisco ex ira Vertumni data sit mutabilitas.

15. *Justa*, quam Volanerius culpa sua sibi contraxerat, ut *pœna justa*.

16. *Contudit articulos*, labefactavit, confregit, infirmos et inutiles reddidit.

17. *In phimum*, fritillum, in quo tali vel tesseræ concutiebantur, et inde per pyrgum sive turriculam mittebantur in tabulam lusoriam.

18. *Pavit*, aluit.

19, 20. *Levius*, paulo minus. *Prior illo*, potior illo, melioris fere conditionis, quam ille, *Qui jam contento, jam laxo fune laborat*, qui inconstantia laborat, dum modo vires intendit, modo languori indulget, modo severus, modo levis est. Virium *contentio*, vel acre studium, cum *fune contento*, virium *remissio*, vel incuria, negligentia, levitas, *cum fune laxo* comparatur.

21, 22. *Hodie*: Heindorfius cum aliis pro, *statim* accipit; equidem accipio pro, hoc die Saturnalium, quo tibi omnia libere dicere licet; vel pro, tandem hoc die, quia Davus diem perdere videbatur ambagibus, quas moræ impatiens Horatius ferre amplius nolebat: hinc e[illegible] huc dixit Davus, vocat tam [illegible] molesta et fastidiosa, scilicet [illegible] rei, quam relaturus erat Davus, [illegible] nem. *Furcifer*, notum domin[illegible] vos convicium: Terent. And. [illegible] *Tibi ut ego credam, furcifer*! [illegible] natus, *Furciferi dicebantur*, qui [illegible] *delictum cogebantur a domino* [illegible] *magis quam supplicii causa circ*[illegible] *furcam in collo ferre, subligati* [illegible] *manibus*; hinc v. 66, *Ibis sub furc*[illegible]

24. *Ad illa*, sc. quæ laudas: [illegible] auferat, transferat.

25. *Aut quia non sentis*, [illegible] aut quia, quod rectum esse [illegible] non animi sensu complecteris; [illegible] sunt præcepta quæ non sentiu[illegible] quorum veritas non percipitur.

26. *Non firmus*, non firmo pec[illegible] severo studio. *Defendis*, tueri st[illegible] erces; *hæres*, sc. in vitio, quod [illegible] tur cum cœno, e quo pedes, qui i[illegible] rent, non facile expediri possunt.

28. *Absentem*, a rure remotam. [illegible] inconstans et varius.

30, 31. *Securum*, quo quis i[illegible] otio vescitur. *Velut usquam Vin*[illegible] quasi obtorto collo ad cœnam [illegible] quasi non in arbitrio tuo posit[illegible] utrum tibi cœnare placeat, an min[illegible] ceat.

31. *Ita*, si non vocatus es: [illegible] et, ut ais, tibi gratum est quod, ce[illegible]

[redacted]

ıuam tibi sit potandum. Jusserit ad se
ıerum sub lumina prima venire
Nemon' oleum fert ocius? ecquis
m magno blateras clamore, furisque.
t scurræ, tibi non referenda precati,
. Etenim, fateor me, dixerit ille,
e levem; nasum nidore supinor:
, iners, si quid vis, adde, popino.
sis, quod ego, et fortassis nequior, ultro
velut melior? verbisque decoris
ritium? Quid, si me stultior ipso
emto drachmis deprenderis? Aufer
errere; manum, stomachumque teneto;
Crispini docuit me janitor, edo.
aliena capit; meretricula Davum:
r nostrûm cruce dignius? Acris ubi me
endit, sub clara nuda lucerna
ue excepit turgentis verbera caudæ,

ıd se Mæcenas, cett. d vide, quam parum re constes! Quodsi ıd se cœnare jusserit, ros convocas, res ne- es, et celeri pede ad d cum vident scurræ, jussi, te, licet vitium ut hominem nequitia , rident carpuntque. sero, h. e. vespertino *espertinus hospes*, Sat. *a prima*, ut inf. Epist. *ımina*, de primis tene- domibus accendi so-

ıs scilicet, quæ tem- viam illustret, infun-

aterare de iis qui in- *nt*, modo hoc modo solent heri festinanter o *furisque* in pluribus l in lectione *furisque* festinatione huc illuc ultuantis vividius ex-

scurræ, Mulvius et ırræ. *Tibi non refe-* e, quia, discedente ad io, ipsi, nunc cœna liscedere debebant, de conviciis persequeban- quidem palam et coram ipso, sed clam et inter se; et hinc *non referenda* (non audienda Horatio) *precati* (imprecati) dicuntur.

37, 38. *Etenim—dixerit ille:* jam sequuntur verba illa *non referenda*, quibus scurræ cœnatum euntem Horatium insectati dicuntur. *Dixerit ille*, illum (Mulvium) his fere verbis usum esse puta: Fateor me esse scurram et hominem inertem, qui humili arte aliorum cœnas appetit; sed tu, Horati, qui tanquam melior me tractas insolentius, idem quod ego, sed sub specie honestiore, facis, et fortasse me es nequior. *Me Duci ventre levem*, me esse hominem levem, qui ventre se duci patitur ad humilem artem, qua scurra ego mensis ditiorum adhibear. *Nasum nidore supinor*, Græce pro, nasus nidore (nidorem, h. e. suavem ciborum odorem captando) supinatur, sursum trahitur.

39. *Si quid vis, adde*, potes quoque addere; pro vulgari, præterea. Commode de hac loquendi formula laudant Cic. ad Attic. vii, 2, *Tironem Patris ægrum reliqui, adolescentem, ut nosti, et adde, si quid vis, probum: nihil vidi melius. Popino*, quem venter in popinas ducit

40, 41. *Ultro*, insuper: vid. Drakenb. ad Liv. xl, 12, § 4, et Grævv. ad Cic. pro Quint. 23. Sed possis quoque *ultro* explicare, sponte, pro lubitu, sine causa, ut, *ultro accusare, ultro injuriam facere:* Terent. Adelph. iv, 3, 3. *Insectere*, sc. me.

Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
Dimittit neque famosum, neque sollicitum ne
Ditior, aut formæ melioris, meiat eodem.
Tu, quum projectis insignibus, annulo equestri
Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
Turpis, odoratum caput obscurante lacerna,
Non es quod simulas? Metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
Quid refert, uri virgis, ferroque necari
Auctoratus eas: an turpi clausus in arca,
Quo te demisit peccati conscia herilis,
Contractum genibus tangas caput? Estne marito
Matronæ peccantis in ambo justa potestas,
In corruptorem vel justior? Illa tamen se
Non habitu, mutatve loco, peccatve superne,

41, 42. *Verbisque decoris Obvolvas vitium?* et, quod tibi ipsi vitio verti possit, ingens scilicet apud Mæcenatem cœnandi desiderium, decora amicitiæ, quæ tibi cum Mæcenate intercedat, specie excuses et occultes?

42—45. *Quid, si me stultior*, cett. Jam Davus, oratione, quam contra Horatium habuisse fingitur Mulvius scurra, finita, in iis, quæ liberius se Horatio dicere velle professus est, pergit. Sed nimiam primorum verborum acerbitatem *Quid, si me stultior deprenderis?* non æquo animo ferre poterat Horatius. Vultum igitur torvum et minacem ostendit. Quod cum animadvertit Davus, *Aufer*, inquit, *me vultu terrere; aufer*, h. e. parce, noli vel omitte me vultu tuo terrere velle. *Manum, stomachumque teneto*, manum et iram a vi mihi inferenda cohibeto.

45. *Crispini janitor*, ut eo major Crispino paretur gravitas, facete janitor adeo ejus præcepta cupide imbibisse et propagasse fingitur.

46. *Te conjux aliena capit*, cett. Noli ex animo dimittere, Davum jam referre præcepta in scholis Crispini ab ejus janitore sublecta; sed hæc præcepta callide et data opera ita proponit, quasi ad se ipsum et dominum suum Horatium spectent; quod tamen aliter se habere, aperte docet versus 53. Horatius enim non *annulum equestrem*, neque *insignia* magistratus gerebat; Davus igitur, ex more qui nunc quoque valet in orationibus, appellat aliquem in singulari, dum omnes alios, qui ita, ut ait, agunt et sentiunt, intelligit.

51. *Dimittit*, ea me dimittit.

54. *Romanoque habitu*, togatus. *Prodis ex judice Dama turpis*: a dig dicis descendis ad servilem hu facis quod abjectioris conditio facere solet. Pro, *servus* pos nomen, *Dama*.

55. *Odoratum*, unguentis ba bus delibutum; capita enim hominum elegantiorum ungue et odores spargere solebant. C obtegente, occultante *lacerna*, pallii genere, quo tempore frigid vioso se involvere solebant Ferrar. de Re Vest. p. ii, l. i, c. Ruben. i, 6.

56. *Non es quod simulas?* revera es id quod simulas? se cet, ἀνδράποδον. *Induceris*, i matronæ.

57. *Altercante libidinibus*, cum libidinibus. *Pavor*, retinet *libido*, impellit, incitat.

58—67. *Quid refert*, cett. Quid tandem est discriminis, u das vel sis *auctoratus* (homo, ce *auctoramento*, domino alicui vel servitutem vel ad gladium add pro domini vel lanistæ arbitrio ris et ferro neceris, an adulter, terio deprehensus rem omnem, famam, cum corpore perdas? A Schol. Acr., *qui se vendunt lu* atorio), *auctorati vocantur*; *enim dicitur venditio gladiator virgis*, ut inf. Epist. i, 16, 47, De formula, qua, qui se auctoral bantur, laudant Petron. c. 117. *Eumolpi sacramentum juravimus ciri, verberari, ferroque necari, aliud Eumolpus jussisset, tanquam*

e formidet mulier, neque credat amanti.
furcam prudens; dominoque furenti
:es rem omnem, et vitam, et cum corpore famam.
credo, metues, doctusque cavebis.
quando iterum paveas, iterumque perire
› toties servus! quæ bellua ruptis,
:mel effugit, reddit se prava catenis?
ı mœchus, ais. Neque ego, hercule, fur, ubi vasa
› sapiens argentea. Tolle periclum:
a prosiliet frenis natura remotis.
hi dominus, rerum imperiis, hominumque,
isque minor? quem ter vindicta quaterque
. haud unquam misera formidine privet?
per dictis, quod non levius valeat: nam,
ırius est, qui servo paret (uti mos

corpora animasque reli-
ıus: cf. amici mei Ja-
ens. p. 148.
:cati herilis, ancilla, ut
).
genibus tangas caput?
s caput contractum et
enim eorum qui in arca
tur, ad genua deflecti et
Estne, nonne est?
ıbo, in adulterum et in
potestas. Non tantum
s, sed etiam antiquiore
manos, maritis deprehen-
idere licebat: vid. Gell.
lege Julia de adulteriis,
iti ab adulteris sumerent,
s est. Posui post *justior*
tionis, ut verba, *In cor-*
tior cum præcedentibus
Nonne peccantis matronæ
usta, justior vel (adeo) *in*
lulterum) *potestas est?*
licet enim matrona quo-
amen se non mutat habitu
caput lacerna obvolvit),
ue e domo sua in tuam
catve superne (neque eo
› mares peccant).
formidet, cett. cum te
ugiat, nec sine cura tibi

rcam prudens: dum ma-
prudens), sciens volens-
bus pœnis (*furcæ,* cf. ad
ersonam indues. *Domi-*
posite ad servilem condi-
bit libidinosus, matronæ
ıinus vocatur.

67. *Cum corpore:* sup. Sat. i, 2, 43, *Dedit hic pro corpore nummos:* cf. ibid. v. 45.

68—71. *Evasti?* an forte tibi contigit periculum evadere? *Credo, metues,* cett., metues igitur, puto, in posterum, quod effugisti, periculum, et prudentior factus evitabis! *Quæres, quando,* cett. Non ita; immo opportunum tempus (*quando*), quo iterum contremiscas, et iterum te miserum reddere possis, quæres! *Quæ bellua,* cett. explicant, quæ bellua est tam (*prava*) stolida, ut, cum semel effugit, ruptis catenis se reddat? Sed vix *pravus* in hac significatione apud bonos scriptores occurrit: equidem malim jungere, *quæ prava* (fera, sæva, ob pravitatem et feritatem vincta) *bellua—se reddit ruptis catenis?*

72. *Non sum mœchus, ais.* Davus alium in singulari alloquitur, per quem designat omnes qui, non virtute, sed pœnæ vel periculi metu a flagitiis absterrentur. Egregia sane, quam Crispinus docuisse fingitur, sententia!

73. *Sapiens,* ex pœnæ metu.

75—77. *Tune mihi dominus,* cett. sensus: tune, qui ipse (*minor*) subjectus sis tot tantisque rebus atque hominibus, quorum imperio serviliter pares, qui, licet ter quaterque manumissus sis, tamen a misera formidine, h. e. servili conditione et sentiendi ratione nunquam libereris, tune, inquam, mihi dominus esse potes? *Vindicta:* Schol. Cruq., *virga prætoris, qua percutiebantur servi dum liberi fiebant, manumittebanturque capiti imposita; tribus namque rebus fit manumissio, Vindicta, Censu, Testamento. Privet,* liberet: *pri-*

ectat lasso stimulos, versatque negantem.
quum Pausiaca torpes, insane, tabella,
peccas minus atque ego, quum Fulvî Rutubæque,
Placideiani contento poplite miror
lia, rubrica picta aut carbone; velut si
era pugnent, feriant, vitentque moventes
a viri? Nequam, et cessator Davus; at ipse
ilis veterum judex et callidus audis.
ego, si ducor libo fumante; tibi ingens
us, atque animus cœnis responsat opimis?
equium ventris mihi perniciosius est: cur?
go plector enim; quî tu impunitior illa,
e parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
npe inamarescunt epulæ sine fine petitæ,

maledictis vexare aliquem dixit cc. c. 20.
da, sc. aqua.
quis, non potes ut servus, qui no, h. e. animo, qui libidine se ipi patitur.
o, languere in amore incipienti. *negantem*, et repugnantem comtat.
Vel, ut aliud exemplum de nsania afferam: de hoc usu l vid. Ernest. in Clav. Cic. s. *um Pausiaca*, cett. sensus: insane, cum in contemplatione siacæ stupore torpes, minus ego, cum nobilium gladia- vel gradum, et prœlia, rubone picta, miror. *Pausiaca* nobilissimo pictore *Pausia*, - Pausan. Corinth. 27, p. - N. xxxv, 11. Interpretes n Horatio comparant Cic. *Echionis tabula te stupidum gnum aliquod Polycleti. Mitleris, et quando habeas. Inmirantem, clamores tollentem rvum te esse ineptiarum om-* *Torpes*, stupidus detineris, l. c. loquitur. *Fulvius, Rudeianus*, gladiatorum tum inina. *Contento poplite*, expri- vel gradus, quo gladiatores petunt; dum gladiator altero insistit, alterius pedis poples *Prœlia picta*: Plin. xxxv, *tem gladiatoria munera, atque poni cœpta a C. Terentio Luo suo—triginta paria in foro dedit, tabulamque pictam in te posuit. Rubrica* (nos, *Röarbone*; levi igitur opera et negligenter; cum his tabulis, quæ ad indicendos ludos gladiatorios publicari solebant, comparari quodammodo nostra ætate possunt illæ, quas e. g. equorum domitores Anglicani, ad indicenda artis equestris spectacula, una cum sua et equorum effigie satis inepte vel crassa Minerva adumbrata in vicis affixas proponunt.

100, 101. *Nequam, et cessator*, cett. Si talibus mirandis tempus impendo, vocor ego homo nequam et *cessator* (qui ultra tempus cessat, nec justo tempore redit); at tu subtilis et bene peritus (*callidus*) veterum judex celebraris. In eodem sensu *callidus* sup. Sat. ii, 3, 23.

102, 103. *Nil ego, si*, cett. Si ego libum fumans appeto, nullius pretii homo (nos, *Taugenichts*) dicor; tune pro ingente tua virtute et animo par es contemnendis cœnis opimis? tune cœnis opimis abstines? De voce *responsare* cf. ad v. 85.

104—108. *Obsequium ventris*, cett. sensus: quod ego ventri satisfacturus fumanti libo cupide manus injicio, mihi perniciosius est, cur? quia tergo pœnas luo; quomodo tu epulas illas, quæ parvo pretio parari non possunt, captas *impunitior?* Sed ne tu quidem impune inde abis! Epulæ scilicet sine fine petitæ *inamarescunt* (quia, ut Horatius sup. Sat, ii, 2, 43 loquitur, *mala copia ægrum stomachum sollicitat*, vel quia, ut ibidem v. 75, *dulcia se in bilem vertunt stomachoque tumultum* movent), *pedesque illusi* (quibus una cum corpore crebræ epulæ fraudi sunt) *vitiosum corpus* (sup. Sat. ii, 2, 77, *corpus onustum hesternis vitiis*) *ferre recusant*, h. e. officio suo fungi nolunt.

106. *Obsonia* (ὀψώνια), præcipue de

ı subiatis puer alte cinctus acerniam
ɔe purpureo mensam pertersit, et alter
it quodcunque jaceret inutile, quodque
cœnantes offendere; ut Attica virgo
ıcris Cereris, procedit fuscus Hydaspes,
ı vina ferens, Alcon Chium maris expers.
rus: Albanum, Mæcenas, sive Falernum
ɣis appositis delectat: habemus utrumque.
ıs miseras!) Sed quîs cœnantibus una,
ni, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.

ersu 19 demum nominatur. ut sæpissime apud Hora-

mihi quærenti, cett. nam d cœnam vocanti tu apud medio die potare dictus es. pro, *heri*. *De medio die*, a ie, ut *de nocte surgere* pro, lia nocte, apud Cic. pro usmodi convivia, quæ de die in multam noctem produ- ntur *tempestiva*: cf. Ernest. b vocibus *De* et *Tempestivus*. excidit fortasse *es?* Nam et initialis *s* facile vocem *es* rant. *Sic*, sc. me juvit i.

a, notum est illud Virg. *tamen iste deus qui sit, da*, Terent. Heaut. Prol. 10, Lectionem *da* confirmant Codd. apud Feam; altera m agnit.

stantiam superbo vultu commendantem: ridicula certe est ejusmodi commendatio ex ore hominis avari profecta. *Leni Austro captus*; quia caro aprorum, qui Austro nimis fervente capiuntur, brevi fit rancida putetque, *leni Austro* contra caro fit mollior.

7. *Circum*, sc. posita: in mensa aliquid *catillis circumponere*, sup. Sat. ii, 4, 75. *Acria*, quæ, ut mox sequitur, *lassum* (languentem, cibos fastidire incipientem), *stomachum pervellunt* (pungunt, vellicant, acuunt).

8. *Rapula* (*Radieschen*), cf. sup. Sat. ii, 2, 43; *lactucæ* (*Lattich*), sup. Sat. ii, 4, 59; *radices*, raphani (*Rettig*.)

9. *Siser* (*Sium sisarum*, Linn. nos, *Zuckerwurzel*), Plin. xx, 17, *Siser—stomachum excitat, fastidium abstergit. Halec, fæcula Coa*: cf. sup. ad Sat. ii, 4, 73.

10. *Puer alte cinctus*, scilicet ut ipsi servi externo habitu ministerii sui in convivio tam splendido gravitatem vel sedu-

20 Summus ego, et prope me Viscus Thurinus, et infra,
Si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbras.
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
Ridiculus totas simul obsorbere placentas.
25 Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito: nam cetera turba,
Nos, inquam, cœnamus aves, conchylia, pisces,
Longe dissimilem noto celantia succum,
Ut vel continuo patuit, quum passeris assi et
30 Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
Post hoc me docuit, melimela rubere minorem
Ad lunam delecta. Quid hoc intersit, ab ipso

tile, quodque Posset cœnantes offendere (intellige ciborum adesorum reliquias, frustula, micas, ossa, cett.), dicebatur *analectes* vel *analecta*.

13—15. *Ut Attica Virgo Cum sacris Cereris*, sacerdos Cereris. Schol. Cruq., *Illas vult, quas Tullius in Verrinis* iv, 3, *canephoras ait* (vocat), *quæ sacra Cereris sublatis supra caput manibus in sportulis* (canistris) *portare solebant. Ridet nimiam pompam in tenui apparatu.* De *canephoris* vid. Spanhem. ad Callim. H. in Cerer. 127. *Fuscus*, fusci ex India coloris. *Chium maris expers*, cui nihil aquæ marinæ admixtum est. Schol. Acr., *id est sine aqua marina. In Græcia enim solet vino aqua marina admisceri, ut non facile corrumpatur.* Fortasse vinum Chium aquæ marinæ expers, h. e. purum et integrum, in majore laude fuit.

18. (*Diritias miseras!*) hæ voces, quas parentheseos signo inclusi, per appositionem referendæ videntur ad *utrumque*. Poeta, qui Fundanii orationem excipit, vini Albani et Falerni possessionem *miseras diritias* appellat, quia Nasidienus jactat quidem se habere vina generosiora, sed ut ea apponat non impetrare potest ab avaritia. Hinc ille v. 35 expallescit, cum convivæ majores calices poscunt. *Una*, sc. tecum.

19. *Nosse laboro*, scire vehementer cupio.

20—23. Jam Fundanius describit ordinem quo quisque mensæ accubuerit. Tres lecti, ut satis constat, ad mensam collocabantur, unde locus, ubi cœnabatur, nomen accepit *triclinium*; in unoquoque lecto tres, ad summum quatuor discumbebant; unus lectus *summus*, secundus *medius*, tertius *imus* vocabatur; unum mensæ latus cibis per servos subministrandis vacuum relinquebatur. hic locus Horatii facilius, puto, pe tur, si hanc fere mensæ et in le cumbentium ordinis ob oculos tibi eris figuram:

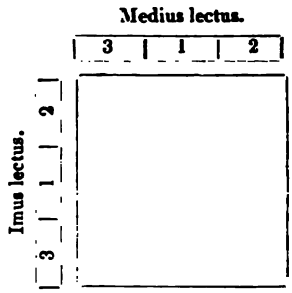

In *medio lecto primum* et ceteris bus in tota mensa honoratiorem occupabat *Mæcenas*, *secundum* et adducti a Mæcenate Umbræ *S Balatro* et *Vibidius*, scurræ, ut se in convivio; in *summo lecto* (*Summ* h. e. primus in summo lecto) locum *Fundanius*, *secundum Viscus nus*, *tertium Varius*; in *imo lecto* locum (nam medius locus in uno lecto erat primus) cœnæ pater *Na* (super *ipsum*, *αὐτὸν*, dominum), dum *Nomentanus*, tertium *Porcius* dieni parasiti. Ceterum de *trieli* curate et erudite egit Wüstemannus in Pallast des Scaurus, p. 229 sqq.

24. *Ridiculus totas*, qui ridicul eo, quod totas placentas uno hau glutiebat.

25—30. *Nomentanus ad hoc*

[redacted]

Audieris melius. Tum Vibidius Balatroni:
Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti;
Et calices poscit majores. Vertere pallor
Tum parochi faciem, nil sic metuentis, ut acres
Potores, vel quod maledicunt liberius, vel
Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, secutis omnibus; imi
Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
Adfertur squillas inter muræna natantes
In patina porrecta. Sub hoc herus, Hæc gravida, inquit,
Capta est, deterior post partum carne futura.
His mistum jus est: oleo, quod prima Venafri

...ac locum paulo obscuriorem ita inter-...ter: Nomentanus ad id negotii aderat ...i), ut, si quid forte lateret convivas, ...si quid ciborum convivæ non animad-...terent, indice digito monstraret; nam ...ra turba, nos, inquam, cœnamus aves, ...chylia, pisces, succum, ut docebat ...mentanus, noto longe dissimilem ce-...tia; ut vel continuo patuit, cett. Sed ...tasse tam oratio, quam sententia aptius ...haeret, si verba, *nam cetera turba, nos, ...quam, cœnamus*, parentheseos signo dis-...seris, ut sensus sit: Nomentanus age-...t id, ut, si quid epularum convivæ non ...servarent (nos ceteri enim omnes, dum ...mentanus nomenclatoris partes sustinet, ...mus), indice digito monstraret ex-...pli causa aves, conchylia, pisces, tan-...m continentia succum longe a vulgari ...eo differentem, ut vel continuo ap-...ruit, cum passeris atque rhombi ilia ...dum mihi gustata porrexerat. *Indice ...to*: Schol. Porph., *hoc ideo, quia certis ...ninibus digiti nominantur. Et sunt hæc ...ina, pollex, index, famosus (medius), ...icus (medicinalis*, Macrob. Sat. vii, 13, ...*annularis* apud Gell. x, 10), *minimus*.

...0. *Passeris*, piscis parum a rhombo ...repantis (nos, *Stachelflunder*.)

...1. *Melimela* (μελίμηλα), propter sa-...is dulcedinem, nos, *Honigäpfel*. *Mi-...um Ad lunam*, ad decrescentem lunam.

...2. *Quid hoc intersit*, utrum melimela ...rescente an crescente luna sint lecta.

...4. *Damnose*, facete pro, fortiter, immo-...e, *in damnum* scilicet et ultionem Na-...ini, stolida vanitate, sordida avaritia, ...ridicula jactantia convivas occidentis. ...*riemur inulti*, quod Æneas apud Virg. ...n. ii, 670, fortissimi animi sensu dicit, ...*nquam omnes hodie moriemur inulti*, ...ide Horatius ad rem jocosam transfert.

35. *Majores*, capaciores.

36. *Parochi*: nos quoque tam eum qui pro mercede cibos *suppeditat*, quam convivatorem, vocamus *Wirth*. *Acres potores*, acri cupiditate potantes, largius vino se ingurgitantes; hinc sup. Sat. ii, 6, 69, *acria pocula*.

38. *Subtile exsurdant palatum*, subtilioris palati sensum obtusum et hebetem reddunt; vanus enim iste homo Nasidienus de appositis epulis exquisitioribus, subtili palato dijudicandis, laudari cupiebat.

39. *Invertunt Allifanis*, cett. Vibidius et Balatro totos vini cados invertunt ad implendos calices capaciores Allifanos, pro vulgari, totos vini cados exsiccant. *Allifanis*: Schol. Cruq., *calicibus et poculis majoribus. Est autem Allifanum dictum ab Allife, oppido Samnii, ubi majores calices fiebant*. Pro, *invertere* (inclinare lagenam ad infundendum), sup. Od. iii, 29, 2, dixit *vertere*: *non ante verso cado*.

41. *Imi Convivæ lecti*, Nomentanus et Porcius: *nihilum nocuere lagenis*, scilicet, ut abstinentia sua placerent avaro cœnæ patri, pepercerunt lagenis: *vino non nocere*, ut nos in vernacula, *dem Wein keinen Schaden thun*.

42. *Muræna*, nos, *Mecraal*. *Squillas* (*Seekrebse, See-Garnele*): cf. sup. Sat. ii, 4, 58. *Natantes*, in liquamine muræna addito.

43. *Porrecta*, ad designandam ejus longitudinem. *Sub hoc*, jam allata muræna.

44. *Deterior carne*: quæ, quod attinet ad ejus carnem, pro, cujus caro, si illa antequam caperetur peperisset, futura fuisset deterior, pro vulgari, cujus caro ante partum melius sapit.

45—50. *His mistum jus est*: pergit loqui herus: liquamen muræna commixtum

Pressit cella; garo de succis piscis Iberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur (cocto Chium sic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud), pipere albo, non sine aceto,
50 Quod Methymnæam vitio mutaverit uvam.
Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monstravi incoquere, illotos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam testa marina remittit.
Interea suspensa graves aulæa ruinas
55 In patinam fecere, trahentia pulveris atri,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
Sensimus, erigimur. Rufus, posito capite, ut si
Filius immaturus obisset, flere. Quis esset
60 Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret: Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
Te Deus? Ut semper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa compescere risum
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
65 Hæc est conditio vivendi, aiebat; eoque

est rebus his: primum oleo præstantiore Venafrano, *quod prima Venafri Pressit cella*, quod primum, h. e. præstantius Venafri expressum est, in *cella*, h. e. in loco, ubi oleum exprimitur; vel, quod Venafri expressum est in *cella prima*, in loco ubi optimum oleum exprimitur: sup. Sat. ii, 4, 69, de vulgari oleo Venafrano, *Pressa Venafranæ quod baccæ remisit olivæ*.

46. Deinde *jus mistum* est *garo de succis piscis Iberi*, scombri (*Makrele, Scomber-scomber*, Linn.) prope Hispaniam capti. De *garo*, liquoris exquisiti genere, quod ex piscium intestinis sale maceratis miscebatur, Plin. H. N. xxxi, 43, *garum olim conficiebatur ex pisce quem Græci garon vocabant. Nunc e scombro pisce laudatissimum in Carthaginis Spartariæ* (Hispanicæ) *cetariis*.

47. *Citra mare nato*, Italo: cf. sup. ad Sat. i, 10, 31.

49. *Pipere albo*: repete ex v. 45, *jus mistum est*.

50. *Quod Methymnæam vitio mutaverit* (vitiaverit, corruperit) *uvam*, quod ex vino Methymnæo mutatum sit in acetum; sic *vinum mutatum* sup. Sat. ii, 2, 58. *Methymna* oppidum in insula Lesbo, melioris notæ vino nobili; per *uvam Methymnæam* igitur intellige vinum Lesbium.

51. *Erucas*, apud nos, *Kresse*. *Inulas*, nos, *Alant*: cf. sup. ad Sat. ii, *Ego primus monstravi*: Nasidienus tat rei culinariæ magistrum, et qua nonnulli cibi componendi, per et coquendi sint, inventorem, ut ille artis coquinariæ sup. Sat. ii *ego fæcem primus et allec, Prim venior piper album*, cett.

52. *Illotos*, non ablutos, non sua purgatos. *Echinos*: vid. ad 33. *Curtillus*, heluo.

53. *Ut melius*, ut id, quod si muria (*Lake*): cf. sup. Sat. ii, *Testa marina*, intellige pisces ostreas, cett.

54. *Suspensa aulæa*: cf. sup. ad 29, 15. Vossius pulchre vertit, *bende Baldachin*.

55. *Pulveris atri*, supple, tant Sat. ii, 3, 87, *Frumenti quanta Africa*.

57. *Majus*, majorem ruinam.

58. *Erigimur*, animum recipimus *sito*, demisso, inclinato, ex m gentium.

59. *Immaturus*, præmatura morti *esset* pro, fuisset, et *tolleret* pro, sus ut sup. Sat. i, 3, 5—7, *Cæsar, qu posset* (potuisset), *Si peteret* (petiis *amicitiam patris atque suam, non Q proficeret* (profecturus fuisset).

nsura tuo nunquam est par fama labori.
ut ego accipiar laute, torquerier omni
tudine districtum? ne panis adustus,
le conditum jus apponatur? ut omnes
icti recte pueri comtique ministrent?
hos præterea casus, aulæa ruant si,
do; si patinam pede lapsus frangat agaso.
nvivatoris, uti ducis, ingenium res
sæ nudare solent, celare secundæ.
enus ad hæc: Tibi Dî, quæcunque preceris,
oda dent; ita vir bonus es convivaque comis:
as poscit. Tum in lecto quoque videres
e secreta divisos aure susurros.
his mallem ludos spectasse; sed illa
, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
de pueris, num sit quoque fracta lagena,
sibi poscenti non dentur pocula; dumque
r fictis rerum, Balatrone secundo;
ene, redis mutatæ frontis, ut arte
laturus fortunam; deinde secuti

omentanus: sapientia No-
sita fuit in calliditate et
a de subita aulæorum
se ipsum, ut herum, perti-
crudelitatem incusat.
erviette).
s omnia naso, omnia ridi-
udens: cf. sup. ad Sat. i,

conditio vivendi, hæc sunt
minum vita est exposita!
e quæ premunt homines!

ori, tuis, Nasidiene, stu-
molestiis, quibus de aliis,
, quos splendido convivio
meres.
rquerier, nam æquum est,
constructione sup. ad Sat.

vel stupido (nos, *Tölpel*), jam positus videtur.

74. *Nudare*, detegere, aperire: sane res adversa, h. e. fracta per aulæa delapsa patina, aperuit Nasidieni convivatoris animum, dum ob hunc casum in tristissimas effundebatur lacrimas.

77. *Et soleas poscit*, et surgit de mensa, eo, ut videtur, consilio, ut tam aulæa in locum suum restituenda, quam ceteras epulas a servis ex ordine adferendas curaret; hinc paulo post redeuntem ad cœnam herum servi secuti esse dicuntur. *Soleas:* calceamenti genus, quo plantæ tantum pedum tegebantur, tam feminæ quam viri, præcipue domi et in conviviis gestare, mensæ autem accubituri, ne strata lecti commacularent, deponere, et eas servis custodiendas tradere solebant: vid. Martial. lxii, 98. Hinc *soleas poscere* pro, a cœna

Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis, sparsi sale multo non sine farre;
Pinguibus et ficis pastum jecur anseris albæ;
Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
90 Quam si cum lumbis quis edit; tum pectore adusto
Vidimus et merulas poni et sine clune palumbes;
Suaves res, si non causas narraret earum et
Naturas dominus; quem nos sic fugimus ulti,
Ut nihil omnino gustaremus, velut illis
95 Canidia afflasset pejor serpentibus Afris.

dividere, modo huic modo alii osculum dare, et *aures dividere* apud Catull. lxii, 15, *Nos alio mentes, alio divisimus aures.*

83. *Ridetur fictis rerum*, pro, rebus fictis; dum convivæ de avaro et inepto convivatore risus tollunt, alias causas, ex quibus rideant, fingunt. *Balatrone secundo*, adspirante, adjuvante.

85. *Arte Emendaturus fortunam*: sic apud Terentium, a Gesnero laudatum, Adelph. iv, 7, 23, *arte corrigere, quod cecidit forte*, sc. male.

86. *Mazonomo*, lance grandiore, in qua non tantum *μάζα*, sed etiam aliæ escæ tostæ elixæve, ut in hoc loco, afferebantur.

87. *Non sine farre*: per *far* equidem non farinam, sed minutas panis ex farre cocti particulas (nos, *geriebenes Brod oder Semmel*) intellexerim.

88. *Ficis pastum*, ἧπαρ συκοτόν. jam olim anseris jecur ad lautissimas referretur, olim quoque anseres nunc varii generis cibis, quibus e jecora tam grandiora quám pin redderentur, pasci solebant: vid. N ad Geopon. xiv, 22, p. 1023.

89. *Leporum—armos*: cf. sup. s ii, 4, 44.

92. *Si non causas*, cett. nihil ejusmodi vano et avaro convivan borum originem, pretium, et identidem explicante, molestius tolerabilius.

94, 95. *Illis*, appositis cibis. C satis nota ex Sat. i, 8, et Epod. 17. *Afflasset*, sc. venenum. *Pej* nenatior.

EPISTOLARUM

LIBER PRIMUS.

EPISTOLA I.

AD MÆCENATEM.

Prima dicte mihi, summa dicende Camœna,
Spectatum satis, et donatum jam rude, quæris,
Mæcenas, iterum antiquo me includere ludo?
Non eadem est ætas, non mens. Veianius, armis

EPISTOLA I.

Horatius a lusibus, quibus adhuc indulserat, ad seria transit, dum ad veræ sapientiæ præcepta se vitam in posterum dirigere velle profitetur (*Quid verum atque decens curo et rogo, et omnis in hoc sum.* v. 11).

1—3. *Prima dicte mihi*, cett. sensus: Tu, Mæcenas, quem ego in primo cujusque generis (odarum, epodôn, et satirarum) carmine ante omnes alios ut patronum meum celebravi, et qui mihi in extremo, quod scripturus sum, carmine celebrandus es; (sive, Tu, Mæcenas, cui, quæ scripsi, dedicavi carmina, et, quæ porro scripturus sum, dedicabo); ad ludum, in quo jam satis vires meas periclitatus sum, h. e. ad carmina, quibus jam satis me exercui, de integro scribenda me impellis. *Camœna*, ut sæpius, Musa, pro carmine. *Prima*, non primum tantum carmen Odarum, sed etiam Epodôn et Satirarum respexisse videtur; in his tribus enim carminibus poeta pariter Mæcenatem, ut summum suum patronum, appellavit. *Summa*, extrema, ut *summum carmen* sup. Od. iii, 28, 13. *Spectatum satis*: Horatius se comparat cum gladiatore, qui, quum in ludo gladiatorio jam satis stante et favente populo artem suam haberat, *rude*, sive baculo, libertatis signo, donatus, non amplius pugnæ periculum subire tenebatur. Horatius igitur, non *rude* quidem, sed *lauro* donatus, ac ut militem in castris Musarum emeritum vel exauctoratum declarat. *Spectatum*: gladiator *spectatur*, cum in conspectu populi pugnat; poeta *spectatur*, cum ars et ingenium in ejus carminibus *cognoscitur*. *Quæris iterum antiquo me includere ludo*: locutione gladiatori, cui Horatius se æquiparat, accommodata, pro, cupis me repellere ad poeseos, cui olim operam dedi, exercitium, revocas me ad scribenda carmina: gladiatores pugnabant in ludo, muro vel cancellis incluso. Post *ludo* posui cum Fea signum interrogationis; sic certe oratio fit vividior, habetque aliquid speciosæ exprobrationis.

4—6. *Mens*, sentiendi ratio; alister enim in juvenili, aliter in virili, aliter in senili ætate sentimus. Ceterum hic locus, Horatium tum, cum hanc epistolam primam scriberet, jam ætate provectum fuisse, aperte docet, licet annus quo illa scripta sit certo constitui nequeat. *Veianius, armis*, cett. Jam nominatim inducit gladiatorem Veianium, qui, postquam arte gladiatoria se nobilitaverat, ut per reliquam vitam securus esset ab omni rei gladiatoriæ periculo, agro abditus latuerit. Ille igitur arma sua in foribus

5 Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est mihi, purgatam crebro qui personet aurem:
Solve senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, et ilia ducat.
10 Nunc itaque et versus et cetera ludicra pono:
Quid verum atque decens curo et rogo, et omnis in ho
Condo et compono, quæ mox depromere possim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magistri,
15 Quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio, et mersor civilibus undis,
Virtutis veræ custos rigidusque satelles:

templi Herculis, in cujus præsidio erant gladiatores, fixisse dicitur, uti milites post peractam militiam arma sua, tanquam *ἀναθήματα*, Marti consecrare solebant. Jam vero, cum Veianio, relicto ludo, rusticari licuerit, eum jam rude donatum, sive gladiatorem rudiarium fuisse, sponte apparet. Sed libertate quoque donati pro lubitu porro intererant pugnis gladiatoriis. Hi igitur non tantum victi vitæ veniam, sed etiam, dum in arenam descendebant, favorem populi sibi expetiisse videntur. Hinc *Ne populum*, cett. *Extrema arena*, extrema parte vel ora loci ubi gladiatores pugnabant: *arena* pro loco arena tecto vel consperso.

7—9. *Est mihi*, cett. Nexus et sensus: ut ego faciam, quod fecit Veianius, non deest mihi monitor, scilicet animus meus, aurem meam crebro his implens vocibus: Tibi senescenti exemplo sit senescens equus, qui, nisi mature eum curru et laboribus solveris, turpiter se dabit, et spiritus trahendi difficultate laborabit. *Est mihi, qui, ἔστιν ὅς*. *Purgatam*, sc. sorde, et proinde melius et clarius audientem, elegantius pro, meam. *Aurem personare* jam est aurem sonis, vocibus clarisonis, implere; sic apud Virg. Æn. vi, 417 Cerberus *regna latratu personare* dicitur. *Senescentem*: Lambinus comparat Ennii. Fragm. apud Cic. de Senect. c. 5, *Sicut fortis equus, spatio qui forte supremo Vicit Olympia, nunc senio confectu' quiescit.* *Sanus*, prudentior. *Ilia ducat*, anhelet et lumbos trahat macie et senio confectus.

10. *Nunc itaque*, nunc igitur, dum monitori, animo meo, pareo. *Versus et cetera ludicra pono*, scribendis versibus et ceteris lusibus, quibus juveniliter indulsi, abstineo. *Versus* ad carmina lyrica et *ludicra* ad satiras equidem cum interpr ferre nolim.

11. *Omnis*, totus, toto animo (ὅλος).

12. *Condo et compono*, recon præcepta philosophiæ, et recon *pono*) in ordinem redigo.

14. *Quo me duce, quo lare tu* ducem in philosophia sequar, cu auctoritate me tuear. *Lar* jam ut *familia*: Cic. de Divin. ii, 1 *Peripateticorum*, et *domus*; su 29, 14, *domus Socratica*.

14. *Nullius addictus jurare magistri*: scito, me ita addictum esse philosophiæ, ut in nulli verba jurem, h. e. nullius philo toritate me decipi et in error patiar, sed ea tantum, quæ esse videntur, amplectar: *Ad rare*, Græca (qua sæpius Hora pue in carminibus Lyricis usus structio, pro, addictus ut jurem

15. *Quo me cumque rapit* cett. Eleganter Horatius imag gatione translata exprimit hoc: cunque philosophum me rapit apud eum sum hospes, et hosp non ejus scholæ vel sectæ me a ea tantum, quæ mihi probant Voluit igitur Horatius philosop quem dicunt eclecticum.

16—19. *Nunc agilis fio*: sens Stoicæ disciplinæ præcepta sequ vam operam do (*agilis fio*) rebu civilibus, et earum mole obr veram virtutem severa cura c defendere studeo; nunc furtim stippi, voluptate summum bonu tis, disciplinam retro feror, et non me rebus subjicio, h, e. et fi lubet, non quod facere jubeo

Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor,
Et mihi res, non me rebus subjungere conor.
Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque
Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quæ spem
Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
Æque pauperibus prodest, locupletibus æque,
Æque neglectum pueris senibusque nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis:
Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
Non tamen idcirco contemnas lippus inungi;
Nec, quia desperes invicti membra Glyconis,

[illegible]; diligens scilicet rerum gerenda-[illegible] et virium exercendarum studium ju-[illegible] Stoicorum sapientia: Lambinus [illegible] locum Ciceronis, qui de Fin. iii, [illegible] Catonem Stoicum ita loquentem in-[illegible]: *Cum autem ad tuendos conservan-[illegible] homines hominem natum esse videa-[illegible] consentaneum est huic naturæ, ut [illegible] gerere et administrare rempub-[illegible]. Et mersor civilibus undis*, et ob-[illegible] civilium undis. Paulo sub-[illegible] curæ, quibus pectus quasi undat et [illegible], vocantur *undæ*: Catull. lxiv, 62, [illegible] *curarum fluctuat undis*; in se-[illegible] Epist. v. 22, *adversis rerum im-[illegible] undis*; Virg. Æn. viii, 19, *mag-[illegible] fluctuat æstu*; et sic Æsonides [illegible] Val. Flacc. v, 303 *undans curis di-[illegible]*. Oppian. Hal. 505, *νόος δέ οἱ ἠΰτε [illegible]* vid. Drakenb. ad Sil. Ital. [illegible]. Qui lectionem *versor* nostræ [illegible] præferunt, elegantiam hu-[illegible] perspectam habent. Nec [illegible] fert Latinitas; notissima [illegible] *versari in aliqua re* nomini [illegible] (quod postulat omnino *mersor*) ac-[illegible] nequit: cf. Catull. lxviii, 13, [illegible] *mersor fortunæ fluctibus ipse*. [illegible]: Aristippus, Cyrenæus, Cyre-[illegible] disciplinæ auctor, summum bonum [illegible] ponendum esse statuens.

[illegible]—26. Cum Horatius, qui celeres [illegible] in virtutis exercitio facere cu-[illegible] rem procedere et nimis lon-[illegible] in ea consumendum esse in-[illegible] comparat se cum iis quibus, [illegible] aliquid adipiscendi vel per-[illegible] interjectum tempus longissimum [illegible]. *Diesque longa*: pro, *longa* Bent-[illegible] Barthio in Advers. xxxvii, [illegible] in textum recepit *lenta*, ut varia-[illegible] major conciliaretur elegantia: *longa nox, lenta dies, piger annus. Opus debentibus*, iis qui pensum sive opus diurnum vel pro mercede vel ex officio perficere debent. *Custodia matrum*: cum pupilli non essent sub tutela matrum, per *custodiam* intellige severam curam, qua bonæ matres filios a luxuriosa vita cohibitos ad parsimoniam adigere studebant; ejusmodi autem *matrum custodia dura* erat filiis luxuriose et licentius vivere cupientibus.

24. *Morantur*, impediunt, extrahunt.

27—31. *Restat, ut*, cett. Sensus: rebus sic se habentibus, hæc quasi philosophiæ initia et vitæ præcepta me regant et animum meum confirment: "Noli aliquid assequi velle, quod pro facultatibus a natura tibi datis assequi non potes, sed ea quæ habes diligenter cura et tuere." Hanc sententiam duobus exemplis illustravit: "Quis est tam demens, ut, quia oculorum acie non penetrare potest eo quo penetrasse dicitur Lynceus, oculorum, quibus gaudet, curam negligat; vel, quia ei non contigit Glyconis corpus robustissimum, ab eo, quo instructus est, corpore morbos avertere non studeat?"

28. *Oculo contendere. Contendere* (*συντείνειν*) *aliquid* est, contentis vel intentis viribus aliquid assequi et perficere studere: *iter contendere* apud Cic. pro Rosc. Am. 34, intentis viribus iter facere; *labore aliquid contendere* apud Cic. Offic. iii, 2, *Quare, quantum conniti animo potes, quantum labore contendere* (assequi)—*tantum fac, ut efficias*; itaque *oculo contendere*—*quantum* erit, intentis oculis assequi tantum, quantum Lynceus assecutus esse dicitur: vox *tantum* ante *quantum* non raro omittitur.

29. *Non tamen idcirco*: non tamen ideo, quia Lynceus te visu longe vincit, oculo-

Nodosa corpus nolis prohibere cheragra.
Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
Fervet avaritia miseroque cupidine pectus?
Sunt verba et voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, et magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quæ te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator?
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.
Virtus est vitium fugere, et sapientia prima
Stultitia caruisse. Vides, quæ maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
Quanto devites animi capitisque labore:
Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:

rum tuorum, minus acutorum, curam abjicies. De Lynceo, acutissima oculorum acie celebratissimo, vid. sup. ad Sat. i. 2, 90. *Inungi*, sc. collyriis. Per *lippum* non intelligo proprie ita ab oculorum morbo dictum, sed minus tantum acute cernentem; *lippus* enim jam opponitur *Lynceo*. Scilicet Horatius, ut jam sup. ad Sat. i, 1, 120, et Sat. i, 5, 30 suspicati sumus, ex nulla alia causa tam sæpe *lipporum* mentionem fecisse videtur, quam ut adversarios, lippitudinis vitium ipsi exprobrantes, de hoc absurdo convicii genere rideret.

30. *Invicti Glyconis*: videtur *Glyco* fuisse nobilis athleta, ob corporis robur et vastitatem invictus.

31. *Nodosa*, tuberosa; sic apud Ovid. Ex Pont. i, 3, 23, *podagra* dicitur *nodosa*.

32. *Est quadam prodire*, cett. licet (*est*, ἔστι pro, ἔξεστι) ad certum usque finem progredi, si ulterius progredi non licet. Lectionem *quadam tenus*, pro vulgari lectione *quodam* vel *quoddam tenus*, recte defendit Bentleius; *tenus* enim, ubi pronominibus jungitur, ablativum in genere feminino exigit, ut in *hactenus*, *eatenus*, *quatenus*, *aliquatenus*; de *quadamtenus* affert Bentleius exemplum Plin. xiii, 7, *Huic similis quadamtenus, quæ vocatur Cypria ficus*.

34. *Verba et voces*: philosophiæ præcepta, quibus homines avaritiam ex animo pellere jubentur, jam vocantur *verba et voces*, respectu, ut observant interpretes, habito *carminum* et *cantationum*, quibus morbi ex corporibus abigi atque emoveri posse putabantur: vid. Lambin[illegible] comparavit quoque cum Horatio Hippol. 491, Εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ, [illegible] θελκτήριοι· Φανήσεταί τε τῆσδε [illegible] κον νόσου.

35. *Morbi*, avaritiæ; *morbus*, [illegible] de vitiis hominum: cf. sup. Sat. [illegible] et 254.

36, 37. *Tumes?* pro vulgari, [illegible] agitaris? et sic *tumor* de quavis affectione et cupiditate, qua tot[illegible] *intumescit*: vid. Bentleius inf. ad Pis. v. 197. *Sunt certa pia[illegible] te*, cett. sunt certa remedia, qui[illegible] cupiditatem, qua pectus tuum [illegible] pescere et comprimere potes, [illegible] cet et puro animo legendo libell[illegible] phorum, quorum præceptis æq[illegible] culis purgari atque expiari pot[illegible]

38. *Amator*, qui mulieres sec[illegible] libidinosus.

40. *Culturæ*, præceptis, quib[illegible] excolatur.

43. *Exiguum censum*, exigu[illegible] miliaris modum: *census brevis*, [illegible] 15, 13; *census tenuis*, inf. Epis[illegible]

44. *Capitis*, vitæ; hinc apu[illegible] 12, *capite dimicare* pro, de vita *labore*, discrimine, periculo; et Livium passim *labores* et *peric*[illegible] solent; lib. iv, 35, *pericula ac l*[illegible] *haurire*; lib. xxix, 27, *terra m*[illegible] *boribus periculisque interesse*.

46. *Per ignes*, per summa qu[illegible] pericula; ex proverbiali locuti[illegible] jam apud Græcos is, qui summu[illegible] que periculum subire audet, δι[illegible]

es ea quæ stulte miraris et optas,
e et audire et meliori credere non vis?
circum pagos et circum compita pugnax,
coronari contemnat Olympia, cui spes,
conditio dulcis sine pulvere palmæ?
argentum est auro, virtutibus aurum.
s, cives! quærenda pecunia primum est,
post nummos! hæc Janus summus ab imo
et: hæc recinunt juvenes dictata senesque,
suspensi loculos tabulamque lacerto.
dringentis sex septem millia desunt,
imus tibi, sunt mores, et lingua fidesque,
eris. At pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
e facies. Hic murus aheneus esto,
nscire sibi, nulla pallescere culpa.
(dic sodes) melior lex, an puerorum est

: cf. sup. ad Od. iv, 14, , 1, 38.

ea, cett. ut contemnas ea ui facis, et possidere cupis, el philosophorum libros le- osophos docentes audiendo liori) prudentiori fidem ha- r, doctior, prudentior: in 8, *Nunc adhibe puro Pectore ne te meliorihus offer.*

circum pagos, cett. Quis malit coronari in ludis ecipue, si palmam in illis itere) sine pugna consequi athletæ circumforanei more et compita pugnare? Ex- Horatius hac adumbrata ntiam hanc: quis est qui asunt divitiarum et honorum virtutem, quæ sine vitæ dis- curis et laboribus exerceri malit?

coronari Olympia, Græca (στεφανοῦσθαι Ὀλύμπια) in *magnis* (celebratissimis) hunc loquendi modum ab profertur Simonidis versus ἐὶς Νέμεα, ἐὶς Ὀλύμπια . Sic *vincere Olympia* pro, lympiis, dixit Ennius apud 15. *Sicut fortis equus, spatio mo Vicit Olympia, nunc senio cit*: vid. Hemsterh. ad Lu- 338.

conditio palmæ, cui sit pro- palmæ præmium, *sine pul-* . N. xxxv, 11, *citra pulveris tactum, quod vocant ἀκονιτί*· Gell. v, 6, *sine pulvere, ut dici solet, incruentaque victoria*), h. e. sine pugna; a pugnantibus enim colligebatur excitatus pulvis; hinc sup. Od. i, 1, 3, *pulverem Olympicum colligere*. Fieri autem poterat, ut aliquis in ludis Olympicis victor coronaretur sine pulvere, sine pugna, si nemo adesset qui cum eo certamen inire auderet. Hoc transfer ad expressam sententiam: virtutem exercenti non, ut divitiarum congerendarum cupido, pugnandum esse cum laboribus et periculis.

52. *Vilius argentum*, cett. si viliori præferendum est melius, auro et divitiis præferri debet virtus.

53—56. *O cives, cives!* cett. At nostra ætate morum magistri clamant et præcipiunt, O cives, cives, ante omnia quærenda est pecunia, et post quæsitam pecuniam demum virtus; hæc (*dictata*) præcepta in Jano summo et imo, ubi fœneratores sedent, publice docenter: eadem juvenes senesque repetunt, dum, sicut pueri in scholam euntes, tabulam et loculos secum portant. De *Jano summo et imo* vid. sup. ad Sat. ii, 3, 19. In lectione *Prodocet* variant vett. libb. alii *perdocet*, alii *prædocet*. Sed recte Lambin. Cruq. Bentl. Baxt. Gesn. et Fea defendunt *Prodocet* (ἐκδιδάσκει), h. e. publice, palam docet, nam particula *pro* in compositis notat fere, palam, foris, publice, aperte, ut *producere*, *proferre*, *prodire*, cett.

56. *Lævo suspensi—lacerto*: hunc versum elegantissimum, quo sup. Sat. i, 6, 47 pueros cum tabula et loculis in scholam,

Nænia, quæ regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curiis et decantata Camillis?
Isne tibi melius suadet, qui rem facias, rem,
Si possis, recte; si non, quocunque modo rem,
Ut propius spectes lacrimosa poemata Pupî:
An, qui fortunæ te responsare superbæ
Liberum et erectum præsens hortatur et aptat?
Quodsi me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, sic judiciis fruar isdem,
Nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipse, vel odit:
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni

ad numeros subducere discant, euntes de scenâ. Hinc et aliorum poetarum exempla Horatius opportune nunc repetit. Nec vides igitur, quomodo hic versus a Cantabrigiensibus et ab iis qui eum secuti sunt, pro pannoso assuto haberi potuerit. Ut me ita dixerim hic versus cum præcedente cohæreret. Marklandus (in Explicatt. ad Euripid. Suppices. p. 255 post *senesque* copulam *et* addendam esse suspicatus est, suffragantibus Wakefildio, Eichstadio, et aliis. Sed quis pueros, a divitiarum conservandarum cupiditate adhuc alienos, fraternorum illam in Jano cantilenam, [illegible] est, virtus post [illegible] cum juvenibus et senibus repetitos esse suspicaretur? Imo Horatius juvenes et senes, in subducendis numeris et [illegible] plane delexos, lepide per appellationem [illegible] designat ut pueros, cum in scholam se conferunt, loculos cum tabula et [illegible] gestantes.

57—[illegible] cett. Sensus: [illegible] HS. quam summam posse [illegible] debet in ordinem Equestrem [illegible] sex vel septem milia desunt, [illegible] es vir bonus, honestus, disertus et probus, tamen ad ordinem plebeium relatus, non frui potes honore quo equites fruuntur. Sic profecto non opus est, ut v. 57 et 58 mutato ordine cum Bentleio et aliis legantur sic: *Est [illegible] est [illegible] quinque milia desunt. Sed [illegible] milia desunt.* De pretio [illegible] et de ratione qua eorum summa designatur, vide quæ observavimus ad Ciceronis Auserlesene Reden. p. 17 et 18. *At pueri ludentes:* pueri contra, cum ludunt, non ditiori, sed et qui recte [illegible], qui alios arte superat, summos in ludo honores deferunt, *regem* eum appellantes: cf. Pollux IX, 7, ὁ μὲν [illegible] ἐκαλοῦτο—ὁ δὲ νικῶν βασιλεύς. Quod ludorum puerilium genus poeta respexerit, vix certo constat. Apud nos quoque in pluribus [illegible] ludis et in aliis certaminibus (p[illegible] in iis ubi alter alterum jacula globulos ad certam metam mittere studet) viget hic mos, ut is, qui ris palmam præripit, *regis* titulo atur.

60, 61. *Hic murus*, cett. D[illegible] de pretio, non divitiis, sed recte [illegible] tuendo loquitur, inserit gravissi[illegible] tentiam hanc: "Nullius rei [illegible] sibi conscium esse, de nullo [illegible] dore suffundi, hoc firmissime [illegible] nire, et ab iis quæ turpia sunt [illegible] debet." Cic. ad Divers. VII [illegible] *culpa magnum est solatium.*

62—64. *Roscia* (*dic sodes*) [illegible] sus: dic, quæso, num lex Ro[illegible] dum quam Equiti, ut quinge[illegible] possessori, sedem in spectacul [illegible] orem in quatuordecim gradibus orchestræ, in qua senatores [illegible] proximis, occupare licebat) sit puerorum cantilenæ, *Rex [illegible] facies?* h. e. utrum auro an v[illegible] tribuendum sit pretium? De trali Roscii Othonis cf. sup. [illegible] 16. *Nænia*, proprie de can[illegible] nunc de cantu lætiore, sive de victori in ludo puerili palma a[illegible] acclamatione. *Et maribus Cu[illegible] cantata Camillis?* qua cantile[illegible] quoque et Camillus non æta[illegible] puerili, sed etiam (*mares*) ætat[illegible] sunt, non divitias possidentibus *facientibus* applaudentes. *Mar*[illegible] generosioris animi et mascula viris: inf. Epist. ad Pis. 40 *animi*, fortiter et viriliter sentie[illegible] Curio Cic. de Senect. cap. 16, *focum sedenti magnum auri pon[illegible] nites cum attulissent, repudiati ab[illegible] non enim aurum habere præclaru[illegible] deri dixit, sed iis, qui haberent au[illegible]*

ɔndit, referam: *Quia me vestigia terrent*
ı *te adversum spectantia, nulla retrorsum.*
ı multorum es capitum: nam quid sequar? aut quem?
ıominum gestit conducere publica: sunt, qui
s et pomis viduas venentur avaras,
iantque senes, quos in vivaria mittant:
ı occulto crescit res fœnore. Verum
aliis alios rebus studiisque teneri;
eadem possunt horam durare probantes?
s in orbe sinus Baiis prælucet amœnis,
ıit dives, lacus et mare sentit amorem

rebus a Camillo gestis vid. q.

me tibi, cett. Sensus: me- tibi is, qui tibi suadet, ut aut bono modo, aut, si bono n possit, quocunque demum tantum divitiarum tibi colle- Equiti in sede propiore et ho- tare liceat Pupii tragœdias? i consulit is, qui (*præsens*) t hominem liberioris et erec- fortunæ superbius contra te a cedere jubet, et ad illam le (*aptat*) aptum reddit et *m facere*, rei familiaris au- ı dare: vox *res* ter repetita nit ingenium suasoris, qui, erum iterumque id repetendo are vult. *Lacrimosa poemata* Schol., *Pupius, Tragœdio- fectus spectantium movit, ut elleret. Inde istum versum amici et bene noti mortem opulus in me vivo lacrymatu' tunæ responsare superbæ*, ut , 85, *responsare cupidinibus*, *Præsens*: præcepta scilicet, a doctore præsente dantur, ris vel discipuli animum im-

ıodsi me populus, cett. Sen- orte me roget populus, cur

76. *Bellua multorum es capitum*: populum Romanum, modo hoc modo illud vitiorum genus sectantem, alloquitur ut monstrum multorum capitum (*θηρίον πολυκέφαλον*), quale fere fuit hydra Lernæa, cui in unius ab ejus corpore desecti capitis locum duo alia vel plura subnascebantur.

77. *Conducere publica*: intellige inprimis vectigalia, unde, qui ea conducebant, præcipue Equites, dicti sunt *publicani*: erudite et copiose omnem hanc rem tractavit Petr. Burm. de Vectig. Pop. Rom. Sed multa alia, quæ ad *publica* pertinebant, conducebantur a mancipibus et redemtoribus; hinc Juv. Sat. iii, 31 sqq. *Quis facile est ædem conducere, flumina, portus, Siccandam eluviem, portandum ad busta cadaver*. Huc refer *parochos*, de quibus sup. ad Sat. i, 5, 46.

78. *Crustis*: per *crustum* intellige particulam vel frustum placentæ; nos, *ein Stückchen Kuchen*.

79. *Excipiantque senes*, et insidiose capiant senes; *excipere* (*ἐκδέχεσθαι*), verbum venaticum. *Vivaria* sunt loca, ubi in futurum usum *viva* animalia, quadrupedes, aves, pisces, cochleæ, cett. servabantur. Lepide igitur capti senes, ut hæredipeta post eorum mortem captatæ hæreditatis fructus capiat, *mitti* ad eo dicuntur *in vivaria*. Hinc sup. Sat. ii, 5

85 Festinantis heri; cui si vitiosa libido
Fecerit auspicium, cras ferramenta Teanum
Tolletis, fabri. Lectus genialis in aula est:
Nil ait esse prius, melius nil cælibe vita;
Si non est, jurat bene solis esse maritis.
90 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? ride: mutat cœnacula, lectos,
Balnea, tonsores: conducto navigio æque
Nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis.
Si curatus inæquali tonsore capillos
95 Occurro, rides: si forte subuculæ pexæ
Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar,

patienter transigere possunt probantes eadem?

83—87. *Nullus in orbe sinus*, cett. Horatius jam exempla levitatis et mutabilis hominum animi affert. Sensus: simulac homo aliquis dives dixit, "Nullus in toto terrarum orbe sinus Baiis amœnis pulchrius exsplendescit," statim ille amorem, quo Baiarum amœnitate captus est, declarat festinatione, qua jam (*herus*) dominus et locator in littore domum in mare procurrentem fundare et exstruere incipit; at si hoc repentinum consilium ortum sit ex sola libidine, cui inconsideranter indulgebat, tum mutato consilio jam postero die fabrilia instrumenta (in alium locum) Teanum (ut ibi potius domum ædificet) transportari jubebit. Huc pertinet locus sup. Od. ii, 18, 19 sqq. *Tu—struis domos, Marisque Baiis obstrepentis urges Submovere littora, Parum locuples continente ripa*; et Od. iii, i, 34 sqq. *Contracta pisces æquora sentiunt, Jactis in altum molibus; huc frequens Cæmenta demittit redemtor Cum famulis, dominusque terræ Fastidiosus. Baiis prælucet amœnis*, amœnitate anteponendus est Baiis.

84. *Amorem*, injectam subito cupiditatem exstruendi amœnis Baiis ædificium. *Amor* simpliciter non raro eam, de qua sermo est, cupiditatem designat; sic sup. Epod. 2, 37, *Quis non malarum, quas amor curas habet, Hæc inter obliviscitur*: cf. Epist. sq. 37.

86. *Teanum*, Sidicinum, oppidum Campaniæ, non confundendum cum Teano, oppido Apuliæ.

87. *Lectus genialis in aula est*: si lectus conjugalis collocatus est in atrio; pro vulgari, si quis est maritus. *Lectus genialis* (Festus), *qui nuptiis sternitur in honorem Genii, unde appellatur.*

89. *Si non est*, si lectus gen aula est positus, si ei non est u

90. *Quo teneam*, cett. q divitem, formas, quas induit, mutantem, constrictum tene quomodo compescam mutab animum? Sup. Sat. ii, 3, 71, tor sub variis formis, h. e. call creditorem eludens, *Proteus* vid. notata: cf. quoque de fi Virg. Geo. iv, 387 sqq. et putat Heynius. Apud Virg. rene filium suum Aristæum al *Hic tibi, nate, prius vinclis ca* Proteus), et v. 405, *Verum, tum manibus vinclisque tenebi* tur fabulam de Cyrene et Ari observavit Gesnerus, respex Horatius.

91. *Quid pauper? ride*: modo autem se gerit pauper? Mæcenas; pauper enim ric æque inconstans est ac di enim *cœnacula* cett. *Cœnac* ὦον), superior ædium pars *in einem Hause*), ubi habit bantque inquilini sive pau xxxix, 14, *Cœnaculum super tum*; Cicero Agr. ii, 35, *Ro suspensa atque sublata*. Pau æque mutabiles ac divites, *cula*, modo hoc modo illud vid. Varr. de L. L. iv, p. quibus discumbitur.

92, 93. *Balnea*, intellige bus utebantur pauperes; na suis quisque domibus exstru balnea. *Tonsores*: cum plure terent tonstrinæ tonderi cupie cum alia illi pro lubitu muta *Conducto navigio æque Nausea* pauper æque ac locuples, re utitur, oppletur fastidio; que

Quid? mea cum pugnat sententia secum?
etiit, spernit; repetit, quod nuper omisit?
et vitæ disconvenit ordine toto?
edificat, mutat quadrata rotundis?
putas solemnia me, neque rides,
lici credis, nec curatoris egere
re dati, rerum tutela mearum
s, et prave sectum stomacheris ob unguem
ndentis, te respicientis amici!
nam, sapiens uno minor est Jove, dives,
onoratus, pulcher, rex denique regum;
e sanus, nisi quum pituita molesta est.

nis, quam sibi ipsi pa-
pauperem navigii, quod
um, capere solet satie-
ic sup. Od. iii, 1, 37,
Fastidiosus; et Od. iii,
desere copiam. *Privus*
propria est alicui pos-

entia, quam poeta in
icavit, est hæc: si quid
vertis, Mæcenas, quod
ationi repugnet, rides;
m varius et inconstans,
nnes hominum errores
rides. Horatius jam,
d se refert, quod non
sed ad unumquemque,
in publicum prodeat,
qualem describit, cul-
, referendum est. Pro
rtatus v. 94, ad aucto-
m Codd. apud Feam
ers. sq. *Occurro*, pro,
enim lectio orationi est
us capillos, ex noto
ari, si capillis a tonsore
i est tonsor, qui inæ-
odet.
stis interior, quæ geri-
Trita, detrita, nihil
ns, (*abgeschabt*,) oppo-
lana comta adhuc ob-
osæ: Martial. ii, 58,
es mea, Zoile, trita.
ra dissidet impar, altera
i, altera sursum tracta.
sententia secum, cett.,
modo hoc modo illud
o; cum sperno quod
nodo omisi, cum animi
huc illuc agitor, cum
n disturbo, cett.
olemnia, ad solemnem hominum morem insanire. *Insanire aliquid*, ut sup. Sat. ii, 3, 63, *insanire errorem*, Epist. i, 2, 14, *quicquid delirant reges*.

103. *Curatoris A prætore dati*: mente captis, nisi eorum curam gererent agnati et gentiles, rei familiaris curator a prætore dari solebat: cf. sup. ad Sat. ii, 9, 218.

104. *Prave*, male, inepte, negligenter: *prave sectum ob unguem*, ob rem levissimam, quæ recedit ab externa elegantia. In versu 94 Mæcenas ob capillos inæqualiter resectos *ridere*, nunc ob male sectum unguem *stomachari* dicitur.

105. *De te pendentis, te respicientis amici*: amici a nutu tuo plane pendentis, te in oculis gestantis, vel gratiam tuam sequentis; sic certe *respicere* apud Jul. Cæs. B. C. i, 1, *Sin Cæsarem respiciant atque ejus gratiam sequantur*.

106, 107. *Ad summam*, ut rem in pauca conferam: similiter sup. Sat. i, 3, 137, *Ne longum faciam*. Jam videtur poeta subjicere fere voluisse hoc: "solus is, qui ad sapientiæ præcepta vitam componit, felix et beatus est;" pro eo posuit verba, quibus philosophiæ suæ præconia decantare solebant Stoici, *sapiens uno minor est Jove*, h. e. sapiens uni Jovi dignitate cedit: de locutione *minor est aliquis aliquo* exempla dedit Lamb. *Rex denique regum*: cf. sup. Sat. i, 3, 125 et 136.

108. *Præcipue sanus*: ergo corporis quoque sanitatem referebant Stoici ad bona, quæ disciplinæ suæ *præcipue* deberent; sed addit salse, *nisi cum pituita molesta est*, nam, qui pituita laborant, rebus subtilius examinandis et perpendendis haud apti sunt; hinc, ut observavit Gesnerus, *hebetiores*, apud Græcos κορυζῶντες; *sanus* igitur jam sensu ambiguo, tam de mente quam de corpore, dictum videtur. Ceterum vox *pituita* tribus syllabis, ut sup. Sat. ii, 2, 76, pronuncianda est.

uid delirant reges, plectuntur Achivi:
ne, dolis, scelere, atque libidine et ira,
intra muros peccatur et extra.
, quid virtus et quid sapientia possit,
roposuit nobis exemplar Ulyssem;
nitor Trojæ, multorum providus urbes
es hominum inspexit; latumque per æquor,
bi, dum sociis reditum parat, aspera multa
, adversis rerum immersabilis undis.
ı voces et Circæ pocula nosti;
cum sociis stultus cupidusque bibisset,
nina meretrice fuisset turpis et excors,
t canis immundus, vel amica luto sus.
nerus sumus, et fruges consumere nati,
Penelopæ, nebulones, Alcinoique,
curanda plus æquo operata juventus,
chrum fuit in medios dormire dies, et
pitum citharæ cessatum ducere curam.

·i *posse negat* jam est,
eri non potest.
hillem) *amor* (Briseidos)
flammat.
quid delirant, cett. Om-
insipienter ab Agamem-
Achille, cett. captorum
nam Achivi exsolvunt;
peccantque tam Græci
ntes, quam Trojani a

t idem Homerus in Odys-
21 designat. Pro *rursus*,
itæ syllabæ finalis *us* in
tus evitandum, Bentleius
is fidem dedit *rursum*.
sus in molliore versuum
Horatius.
nam qui hominum mores
ntius cognoscere studet, is
sibi providet et fit pruden-
urbes Et mores hominum
it tertium versum Odys-
' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα
similiter inf. in Epist. ad
mores hominum multorum

ilis (ἀβάπτιστος, Pind.
, elegante imagine pro
fortunæ impetu se vinci
passus. Violentiæ alicui
ssim adhibetur undarum
impetus; in præcedente
rsor civilibus undis.

23. *Sirenum voces*, Homer. Odyss. xii. 39—54, et 182—200; et *Circæ*, Homer. Odyss. x—xii.

25. *Turpis*, pudendæ conditionis, homo abjectus; *excors*, sanæ mentis expers.

26. *Canis immundus*, vixisset mutatus in canem immundum.

27—31. *Nos numerus sumus*, cett. sensus et nexus: nos igitur, qui non virtutis et sapientiæ exemplum, quod Ulysses dedit, sequimur, nos, qui in juventute vitæ molliori nimis indulgemus, qui ad multam usque lucem dormire, et curas ex animo ad citharæ cantum pellere pulchrum esse opinamur, nos, inquam, non ad res gerendas sed ad fruges consumendas et ad numerum tantum hominum explendum nati videmur, similes procorum Penelopæ, nepotes et luxuriosi, qualis describitur Alcinoos apud Homerum. *Nos numerus sumus* (ἡμεῖς ἐσμεν πλῆθος ἄχρειον), nos enim inertes, luxuriosi, et libidinosi, præterquam quod in numerum hominum referimur, nihil omnino pretii habemus. Loci in hanc loquendi formulam a Lambino e scriptoribus Græcis allati huc non pertinent; ibi enim sermo est de hominibus qui in numerum aliquem recipiantur, indignis (οὐκ ἀριθμητοῖς): aptiora in hanc rem exempla vide apud Boeckhium, Tragici Principes, cett. p. 92—94. *Nati fruges consumere*, Græce pro, nati ad fruges consumendas. *Sponsi Penelopæ*, proci, amoris causa Penelopen sectantes. *Alcinoique*, Alcino-

Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones;
Ut te ipsum serves, non expergisceris? atqui,
Si noles sanus, curres hydropicus: et, ni
35 Posces ante diem librum cum lumine, si non
Intendes animum studiis et rebus honestis,
Invidia vel amore vigil torquebere. Nam cur,
Quæ lædunt oculum, festinas demere; si quid
Est animum, differs curandi tempus in annum?
40 Dimidium facti, qui cœpit, habet: sapere aude;
Incipe: qui recte vivendi prorogat horam,
Rusticus exspectat, dum defluat amnis; at ille
Labitur, et labetur in omne volubilis ævum.
Quæritur argentum, puerisque beata creandis
45 Uxor, et incultæ pacantur vomere silvæ.

oque similes: Alcinous, rex Phæacum, animi oblectationibus et corporis voluptatibus a puerili inde ætate deditissimus; ipse apud Homer. Odyss. viii, 248, profitetur, Αἰεὶ δ' ἡμῖν ἑταῖς τε φίλη, κιθαρίς τε, χοροί τε. Sunt, qui, deleta post *Alcinoique* distinctione minore, malint jungere *Alcinoique* (Phæacum) *juventus*. Sed hoc est durissimum. Totus versus, *In cute curanda plus æquo operata juventus*, per appositionem (ut *nebulones*, *Alcinoi*) referendus omnino est ad *Sponsi Penelopes*; huic juventuti, his procis, *pulchrum fuit* in medios dies stertere; et sic *proci Penelopes* simpliciter vocantur *juventus* sup. Sat. ii, 5, 79. *Venit enim magnum domandi parca juventus, Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinæ*: cf. ejusd. Sat. v. 7.

30. *Fuit*, esse solet.

31. *Ad strepitum*, ad sonos, modos: sup. Od. iv, 3, 18, *O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. Cessatum ducere curam*: eo quasi ducere curam, quo illa vexare cesset; eleganter pro vulgari, curam abigere, pellere, compescere.

32—37. Ab ejusmodi vita desidiosa, quam Penelopes procos et Alcinoum vixisse refert Homerus, jam Horatius juvenes, nominatim Lollium, ad quem scripsit hanc epistolam, avocat, eumque, ut, lecto ante diem relicto, strenue animum studiis et rebus honestis intendat, nec tempus animi cultui impendendum in annum differat, exhortatur.

32. *Homines*: sic legitur in optimæ notæ Codd. apud Feam; at Bentleius et eum secuti exhibuerunt *hominem*, homœoteleuti, ut addit Gesnerus, evitandi gratia; sed ad hanc normam non exigendi sunt hexametri Horatiani.

33, 34. *Ut te ipsum serves, ut* præstes ab iis quæ tibi infesta vites improbam Sirenen, desidia *Si noles sanus, curres hydropicus* nunc, cum bene vales, noles eu vires tuas exercere, in posterum male erit, sicuti hydropicus (v diosa et luxuriosa vita factus fu picus), curres; medici enim *multum ambulando et nonnun rendo*, h. e. vires corporis exerc tudini succurrere jubent: vide, dat Gesnerus, Cels. iii, 21.

37. *Vigil*, sc. postquam in i dormisti. *Invidia vel amore* gravioribus animi affectionibu amore, cett. cruciaberis.

39. *Est animum* (ἐσθίει), ex mit: *curandi*, animi a vitiis lib

40. *Dimidium facti, qui cœpi* proverbium Græcorum, Ἀρχὴ ου παντὸς, cujus auctorem P esse censet Hemsterhus. ad Luc c. 3.

41. *Prorogat horam*, tempus

42, 43. *Rusticus exspectat du* sicut stultus ille rusticus in fa defluat amnis, expectat. Rusti quidam ad amnem stetisse, e pede eum transiret, donec am isset, expectare voluisse fingitu gari, sed *frustra* expectat: ac ad rem addit, *at ille* (amnis (celeri cursu) *labitur, et in o labetur*. Spectavit autem H comparatione instituta potissi qui tempus, quo animo emend ram daturus est, expectat, id pectat, sicut rusticus ille ad ami stulte defluxurum esse putaba enim celeri cursu, sicut amni

is est, cui contigit, hic nihil amplius optet.
ıus et fundus, non æris acervus et auri
domini deduxit corpore febres,
no curas. Valeat possessor oportet,
ırtatis rebus bene cogitat uti.
t, aut metuit, juvat illum sic domus et res,
m pictæ tabulæ, fomenta podagrum,
s citharæ collecta sorde dolentes.
n est nisi vas, quodcunque infundis acescit.
'oluptates: nocet emta dolore voluptas.
avarus eget: certum voto pete finem.
alterius macrescit rebus opimis:
Siculi non invenere tyranni
ɔrmentum. Qui non moderabitur iræ,

ıam redit. Ceterum ad a est particula compa-, quam Horatius in hac ter omisit, v. 26 ad *canis* ad *sponsi Penelopæ*, v. 34 h. l.; et sic sup. Sat. i, 7, *lemiator*; Sat. ii, 3, 186 : cf. inf. Epist. i, 3, 18; Epist. i, 10, 5; Epist. i, d Pison. versu ultimo.

itur argentum, cett. Sed non animo excolendo et e sapientiam conforman- colligendis augendisque t. *Beata*, dives, ut sæpe. *tur vomere silvæ*, et loca ıs obsita aratro purgantur ıntur; *pacare* (ἡμεροῦν) liquid mitius, domare: e Mulabus Gallicis v. 19, *eras pacaverit* (mites red- ? et sic plane *domare*, ut *are*, apud Virg. Æn. ix, *operum parvoque adsueta stris terram domat*, cett. qui lectioni nostræ, *pa-* ıt, quod conjecit Wake- *ır*.

rus: *as* sæpius apud Ho- unia: inf. Epist. i, 6, 39, *les eget æris Cappadocum* ad Pison. 164, *prodigus* , *Hic meret æra liber*, et

deducere, h. e. depellere sententiam cf. sup. Od. iii, ıversatus Horatio videtur 4 sqq., *Nec calidæ citius e febres, Textilibus si in rubenti Jactaris, quam si cubandum est.* In eandem sententiam Varr. in Fragm. apud Burmann. ad Anthol. Latin. T. i, p. 512, *Non fit thesauris, non auro pectu' solutum. Non animis demunt curas ac relligiones Persarum montes, non atria diviti' Crassi.*

49. *Valeat*, tam corpore quam animo.

51—53. *Qui cupit*, cett. avarus, qui plura appetit, aut id quod possidet, velut sacrum, contingere metuit (sup. Sat. ii, 3, 110), is, perturbatus his affectionibus, non magis domo et opibus suis juvari et deliniri potest, quam lippus pictis tabulis, podagricus fomentis, surdus citharæ sonis; pro simplice, avarus nullum plane ex divitiis fructum capit. *Aut metuit*: potest quoque cogitari de malis furibus, quos avarus (ut supra loquitur Horatius Sat. i, 1, 78), *noctesque diesque formidat*. *Fomenta*: nunc quoque podagrici calidis tegumentis pedum tam tumorem quam dolorem lenire solent, sed, ut docet experientia, sine omni fere effectu; rectissime igitur *fomenta*, quæ alias ægrotos juvant, jam nihil omnino podagrum juvare dicuntur. Buherius igitur, qui in Anthol. Lat. (Burm.) T. ii, p. 485, pro, *fomenta* legendum conjiciebat *tomenta*, applaudente Wakefieldio, non fuisse videtur podagricus. Quid enim *tomenta* cum podagricis? *Auriculas dolentes*, male se habentes; *sorde collecta*, quæ audiendi facultatem impedit.

54. *Sincerum est nisi vas*, cett. hoc transfer ad animum; nisi animus vitiorum est purus, ea quæ animum intrant vitium trahunt.

55. *Emta dolore*, ita parta et percepta, ut dolor eam sequatur.

56. *Semper avarus eget*, est enim *avarus*, ut sup. Od. iii, 16, 28, *magnas inter opes inops*: inf. Epist. ii, 2, 147, *quanto plura*

60 Infectum volet esse, dolor quod suaserit et mens,
Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
Ira furor brevis est: animum rege; qui, nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catena.
Fingit equum tenera docilem cervice magister
65 Ire viam qua monstret eques. Venaticus, ex quo
Tempore cervinam pellem latravit in aula,
Militat in silvis catulus. Nunc adbibe puro
Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
70 Testa diu. Quodsi cessas, aut strenuus anteis,
Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

EPISTOLA III.

AD JULIUM FLORUM.

Juli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius, Augusti privignus, scire laboro.

parasti Tunto plura cupis. Certum voto pete finem: certum finem ante oculos tibi pone assequendum, ad notissimum illud præceptum, sup. Sat. i, 1, 106, 107, *Est modus in rebus, sunt certi denique fines, Quos ultra citraque nequit consistere rectum*: in eadem Sat. v. 92, *Denique sit finis quærendi*.

57, 58. *Macrescere*, μαραίνεσθαι, invidia, ut alias *tabescere*; sed *macrescere* jam pulchre respondet voci *opimis*. *Siculi tyranni*, nominatim Phalaris, cujus, ut Cicero Offic. ii, 26 narrat, *præter ceteros nobilitata crudelitas. Crudelissimus omnium taurum habuisse dicitur, quo vivos supplicii causa homines demittere, ac subjicere flammam solebat*: cf. Val. Max. iii, 3, Ext. 2; ix, 2, Ext. 9.

61. *Dum pœnas odio per vim festinat insulto*: dum iræ expiandæ vel explendæ causa festinanter vim infert.

62. *Qui, nisi paret, Imperat*: nisi tuo subjectus est imperio, ipse imperat.

64—67. *Fingit equum*, cett. Sed puerili ætate, ubi pectus adhuc purum et integrum est, virtuti opera danda est; equi quoque et canes venatici tenera ætate finguntur. *Magister* (domitor) *equum* (juvenem) *fingit* (docet) *viam ire qua eques* (eum ire) *monstret* (jubeat), h. e. eo ire quo eques eum flectat. *Venaticus—catulus, ex quo Tempore cervinam pellem latravit in aula*, postquam adsimulat vum (*einen ausgestopften Hirsch*) allatravit, h. e. postquam ei adhu injecta est venandi cupiditas: venatoribus adsimulatur, cum p vina stramine, musco, etc. implet intenditur.

67. *Nunc adbibe* pro vulgari, i

68. *Melioribus*, prudentioribus ribus: in præcedente Epist. v. 4 *et audire et meliori credere non vi*

70, 71. *Quodsi cessas*, cett. F ratius Epistolam hoc fere, ut mih præcepto: sed certum modum tem enim in re suscepta aut cessas, a et festinantius eam urges, scias, cum cessantibus, neque cum sis nantibus facere.

EPISTOLA III.

Hæc epistola ingenium et ratio miliariter ad amicum scribentis exprimit. Erat Julius Florus i sive in comitatu Claudii Tiberi tum Syriæ ab Augusto præfect igitur poeta Florum, ut sibi per qua regione nunc versetur ex quid rerum tam ipse quam ce Ad eundem Florum scripta es secunda libri secundi.

ıne vos, Hebrusque nivali compede vinctus,
ta vicinas inter currentia turres,
ıgues Asiæ campi collesque morantur?
tudiosa cohors operum struit? hæc quoque curo;
ibi res gestas Augusti scribere sumit?
ıuis et paces longum diffundit in ævum?
Titius, Romana brevi venturus in ora,
ici fontis qui non expalluit haustus,
re lacus, et rivos ausus apertos?
et? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
nos aptare modos studet, auspice Musa?
gica desævit et ampullatur in arte?
nihi Celsus agit? monitus multumque monendus,
ıs ut quærat opes, et tangere vitet
ı, Palatinus quæcunque recepit Apollo;
forte suas repetitum venerit olim
ıvium plumas, moveat cornicula risum
is nudata coloribus. Ipse quid audes?
ircum volitas agilis thyma? non tibi parvum
um, non incultum est, nec turpiter hirtum.

ı, Tiberius Claudius Nero, *gusti privignus*, quod non e; sed Horatius hic quo- minis cum verecundia ap- nem arripit. *Laboro*, sig- cupio, aveo.

e nivali compede vinctus, ıs pro, glacie concretus. Thraciæ fluvius, hodie

urres, Seston et Abydon, Hellesponti, Leandri et tis notas.

? vos tenent, retinent? an ramini in pinguibus Asiæ ıus?

iosa, cett. Quid (*operum*) arum nunc moliuntur viri in cohorte vestra sive in ıi? *Studiosa* refer ad comi- terarum studiosos; ad hos in sequentibus commemo- sus, Munatius.

iffundit in ævum? ad pos- ıgat? æternitati conse-

itius Septimius, eques Ro- et Porphyrius), idem est sup. Od. ii, 6, ut spectatæ lebrat; h. l. eum ut poe- arem laudat, et inf. Epist. 9, 4, ut *dignum mente domoque legentis honesta Neronis* commendat.

10. *Pindarici fontis qui non expalluit haustus*, qui a rei magnæ conatu, ab haustu fontis Pindarici, se non deterreri passus est, h. e. qui ausus est imitari Pindarum. *Expalluit*, expavit, exhorruit, extimuit.

11. *Fastidire lacus*, cett. qui ausus est vulgares lacus et rivos cuique patentes contemnere, h. e. a vulgarium poetarum grege se secernere.

12, 13. *Fidibusne Latinis Thebanos aptare modos. Thebanos modos Latinis fidibus aptare* est, Thebanos modos transferre et moderari ad fides Latinas, h. e. carmen Pindaricum Latino carmine imitari: sup. Od. ii, 12, 4, *molles modos citharæ aptare*, et Od. iv, 9, 4, *verba loqui socianda chordis. Auspice Musa*, adspirante vel favente Musa.

14, 15. *An tragica*, cett. an in scribendis tragœdiis versans poetico furore corripitur, et altiore spiritu inflatus sublimiora affectat? Dum laudat Horatius amicum suum Titium, eundem simul ut poetam turgidum notare videtur. Ejusmodi enim reprehensio latet in vocibus *desævire* et *ampullari. Quid mihi agit. Mihi, tibi, sibi, nobis, vobis* sæpius cum vi quadam in salse aut jocose dictis abundant: vide

Seu linguam causis acuis, seu civica jura
Respondere paras, seu condis amabile carmen;
Prima feres hederæ victricis præmia: quodsi
Frigida curarum fomenta relinquere posses,
Quo te cœlestis sapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli,
Si patriæ volumus, si nobis vivere cari.
Debes hoc etiam rescribere, si tibi curæ,
Quantæ conveniat, Munatius: an male sarta
Gratia nequicquam coit, et rescinditur? At vos,
Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat
Indomita cervice feros, ubicunque locorum
Vivitis, indigni fraternum rumpere fœdus.
Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

quos in hanc rem laudavimus ad Catull. xxiv, 4. *Celsus*, poeta, qui aliorum scrinia compilabat; fortasse idem *Celsus Albinovanus*, scriba Tiberii, ad quem scripta est Epistola Octava.

16. *Privatas ut quærat opes*, cett. ut doctrinæ copias ex se ipso hauriat, non ex aliorum scriptis, quæ in bibliotheca templi Apollinis Palatini servantur.

18—21. *Ne, si forte*, cett. ne, si forte aliena, quibus se exornavit, repetantur, risum moveat, sicut in Fabula Æsopi (Phædr. i, 3), cornicula vel graculus. *Cornicula*, sicut cornicula: cf. ad præced. Epist. v. 42. *Furtivis nudata coloribus*, exuta pulchris pavonis pennis, quas suas fecerat cornicula. *Ipse quid audes?* tibi tractandum perficiendumque sumsisti? *agilis*, sicut *agilis* (h. e. sedula) apis. Horatius sup. Od. iv, 2, 27 de se ipso, *ego, apis Matinæ More modoque, Grata carpentis thyma per laborem Plurimum,— Carmina fingo*; ubi vide quæ de comparatione poetarum cum apibus flores carpentibus notavimus.

22. *Ingenium hirtum:* ingenium non excultum comparatur cum agro, qui, si non colitur, vepribus et spinis hirtus et hispidus est.

23, 24. *Seu linguam causis acuis*, seu te ad causas acute et diserte in judiciis dicendas te præparas: causam in judiciis dicturi apud Ciceronem quoque Orat. iii, 30, eleganter *linguam ad dicendum acuere et procudere* dicuntur; et sic apud eundem ad Attic. ii, 7, *se acuere ad aliquid*. Pindaro Pyth. i, 86, hoc dicitur χαλκεύειν γλῶσσαν πρός τινι· vid. eruditam Boeckhii notam T. ii, p. ii, p. 238. *Civica jura Respondere*. *Jus respondere* pro, de jure respondere: vid. Ernest. in Clav. *Respondere*.

25. *Hederæ victricis præmia*: i, 1, 29, *Me doctarum heder frontium*; ubi vid. not.

26, 27. *Quodsi Frigida cu menta relinquere posses*, cett. sens curas, quas foves, ejicere posses ad altiora, quo te duceret divi sapientia, evehereris, h. e. virtu trinæ gloria conspicuus exspl Videtur Horatius Floro moll brare divitiarum cupiditatem, parantur neque possidentur : has igitur curas, quas alunt et f eleganter vocat *curarum fomen* dem *frigida*, quia pectus, qu amore accendi vel poetico spiri cere debet, reddunt *frigidum*.

28. *Hoc opus, hoc studium*, c Nos omnes igitur superiores a infimi summo studio agere d ut, si et patriæ et nobis cari ev mus, curis ex animo pulsis v cendæ adsuescamus.

30—35. *Si tibi curæ*, cett. *Munatius tibi* sit tantæ *curæ qu* curæ esse *conveniat* (par sit), studiose ita erga veterem amic tium te geras, uti erga illum te sit; discordia scilicet inter Flo natium gliscere cœperat. *An Gratia*, cett. an (*male*) simul tum reconciliata inter vos est renovatum amicitiæ fœdus de scinditur? *Sarta—coit—rescind* lata hæc sunt a vulneribus, qua consuuntur et colligantur, aut, coierunt, *rescinduntur*. *At v* vos, sive animi fervor, seu rer

EPISTOLA IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

nostrorum sermonum candide judex,
nunc te dicam facere in regione Pedana?
re quod Cassî Parmensis opuscula vincat?
itum silvas inter reptare salubres,
tem quicquid dignum sapiente bonoque est?
corpus eras sine pectore. Di tibi formam,
divitias dederant, artemque fruendi.
voveat dulci nutricula majus alumno,
pere, et fari possit quæ sentiat, et cui
, fama, valetudo contingat abunde,
ndus victus, non deficiente crumena?
pem curamque, timores inter et iras,
n crede diem tibi diluxisse supremum:
superveniet, quæ non sperabitur, hora.

indniss) vos feros et indo-
bicumque nunc vivitis, *in-*
ere, Græce pro, qui rum-
it vos rumpere fœdus, fra-
ctum. Intimus amicorum
am amore comparari solet:
4, *ad cetera pene gemelli*
is.

in vestrum reditum, so-
acolumes, amici, ad nos
d felicem vestrum reditum
juvenca ex voto pascitur.
36, 2, prosper Numidæ ex
ns *vituli sanguine debito*

ISTOLA IV.
poeta ex Tibullo quærit,
icet scribendis carminibus,
circumvagetur et sapienter
et genio suo indulgeat.
f. sup. Argum. ad Od.

s, satirarum, humili et vul-
onscriptarum: cf. sup. Sat.

Pedana, prope Pedum, La-
inter Præneste, Tibur, et

mensis: de Cassio Parmensi,
Cassio Etrusco, vid. sup.
52.

non scribentem, non carmina canentem: *reptare* de iis, qui in agris non certam viam sequuntur, sed animi causa modo in hanc modo in aliam partem declinant atque evagantur; nas, *umher kriechen*.

5. *Curantem quicquid*, cett. cogitantem de eo, quo modo vir bonus et sapiens recte vivere et deorum muneribus prudenter frui debeat.

6. *Non tu corpus eras sine pectore*, tibi nato non deerant ingenii animique facultates.

7. Pro *dederant*, in pluribus Codd. apud Feam, *dederunt*: sæpius certe penultima in perfectis apud optimos quosque poetas corripitur; sed jam rectius est, *dederant*, quia præcedit, *Non tu corpus eras sine pectore*. *Artem fruendi*, scientiam prudenter acceptis fruendi.

8. *Voveat*, optet: Ovid. Met. xii, 200, *Elige, quid voveas*; xiv, 35, *Ut tua sim, voveo*. *Alumno*, tali scilicet, qualis tu es, *Qui* cett.

9. *Fari*, effari, verbis exponere.

10. *Gratia*, passive et active, tam favor potentiorum, quam ea vivendi ratio qua quis aliorum animos sibi conciliat, vel aliis gratus atque jucundus est.

12—14. *Inter spem curamque*, cett. unumquemque diem, sive meliora speras at assequenda curas, sive mala imminentia times et animo perturbaris, vitæ tuæ ultimum illuxisse existima; et, si non est

15 Me pinguem et nitidum bene curata cute vises,
Quum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

EPISTOLA V.

AD TORQUATUM.

Si potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modica cœnare times olus omne patella;
Supremo te sole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes iterum Tauro diffusa palustres
5 Inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum.
Sin melius quid habes, arcesse, vel imperium fer.
Jamdudum splendet focus, et tibi munda supellex.
Mitte leves spes, et certamina divitiarum,

ultimus, quod præter spem evenit, lucro appone.

15. *Pinguem*, obesum, saginatum. *Nitidum*; obesi enim ore, corpore *nitent*: cf. sup. ad Sat. ii, 2, 128.

16. *Quum ridere voles*, cum offerri tibi cupies aliquem qui tibi ridendi præbeat materiem. *Epicuri de grege porcum*: hoc refer per appositionem ad *pinguem et nitidum*; Epicurei scilicet, qui summam voluptatem in corpore lautioribus et largioribus cibis curando ponebant, contemtim *Epicuri de grege porci* vocabantur; hinc Cicero L. Pisonem (in orat. in Pis. c. 16) hominem luxuriosum, Epicureum, *non ex schola, sed ex hara* (porcorum stabulo) *productum* appellat.

EPISTOLA V.

Poeta amicum suum, Torquatum, ad lætum convivium, quo natalem Cæsaris celebraturus erat, familiariter invitat. De *Torquato*, cf. sup. Argum. ad Od. iv, 7.

1—3. *Si potes*, si potes a te impetrare hoc, ut recumbas: Virg. Æn. xi, 307, *Nec victi possunt absistere ferro*, nec victi a se impetrare possunt, ut absistant ferro. *Lectis Archiacis*, lectis brevioribus, a fabro Archia contextis; designat lectos vulgares, quibus conficiendis tum notus fuisse videtur faber quidam Archias; Horatius enim Torquatum non ad splendidum, sed ad tenue et modicum convivium vocat; hinc versu sequente Torquatum apud se cœnaturum esse ait *patella modica*, modicæ formæ, ut sup. Od. i, 20, 1, *modici canthari*. *Times* pro vulgari, recusas; qui cibum aliquem sibi ingratum aversatur, is jocose eum *timere* dicitur. *Olus omne*, cujusvis generis. *Supremo sole*, [illegible] occasum vergente, extrema [illegible] *Manebo*, opperiar.

4. *Iterum Tauro*, scil. consule: [illegible] secundus consulatus Tauri in [illegible] U. C. DCCXXVII, unde Beatleius [illegible] quo hæc epistola scripta sit, ratione [illegible] dictum vinum sex ferme vel septem [illegible] rum fuisse efficit. *Diffusa*: vinum [illegible] e majori vase in plura minora tran[illegible] tur, *diffundi*, quod vero ex dolio [illegible] phoras transmittitur, *defundi* dicitur.

5. *Minturnas*, Auruncorum oppidum ad fines Latii et Campaniæ situm; [illegible] num, vicum in agro Sinuessano, [illegible] paniæ vicinum.

6. *Sin melius quid habes*, sin tu [illegible] meliora iis quæ dixi; intellige non tantummodo commemoratum, sed [illegible] *omne olus*. *Arcesse*, ea afferri jube[illegible] sup. Horatius, Od. iv, 12, 16, [illegible] ad lætam compotationem afferre [illegible] *nardum*. Sunt, qui ad *arcesse* [illegible] *me*, ut sit, me ad te voca; sed [illegible] alienum videtur ab Horatii [illegible] atque ingenio. *Vel imperium fer*, [illegible] ego apponi jussero, æquo animo [illegible]

7. *Jamdudum splendet*: hunc [illegible] Fea unius libri auctoritate ante [illegible] præcedentem posuit, quod con[illegible] sententiarum nexum plane turbat.

8. *Mitte leves spes*, rerum lev[illegible] vanarum: respexit Horatius aliqu[illegible] nescimus; aluit fortasse Torquat[illegible] honorum adipiscendorum. *Certa[illegible] vitiarum*, breviter et eleganter pr[illegible] quibus in divitiarum possessio[illegible] *atque hunc* (ut loquitur Horatius [illegible] i, 1, 112) *superare* certas, sive

[redacted]

Et Moschi causam: cras nato Cæsare festus
Dat veniam somnumque dies; impune licebit
Æstivam sermone benigno tendere noctem.
Quo mihi, fortuna si non conceditur uti?
Parcus ob hæredis curam nimiumque severus
Assidet insano. Potare et spargere flores
Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? operta recludit;
Spes jubet esse ratas; in prœlia trudit inertem:
Sollicitis animis onus eximit; addocet artes:
Fecundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Hæc ego procurare et idoneus imperor, et non
Invitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
Corruget nares; ne non et cantharus et lanx

[illegible] noctesque divitiis colligendis atque [illegible] insudas atque invigilas.

9. *Et Moschi causam*, sc. quam defen[illegible] suscepisti. *Moschus*, ut tradit [illegible] Scholiastes, Pergamenus rhetor cla[illegible], cum veneficii accusatus esset, [illegible], qui ejus causam dicerent, Tor[illegible] et Asinium Pollionem nactus est. [illegible] *nato Cæsare* pro vulgari, dies [illegible] Cæsaris (*divi Cæsaris*), qui, ut [illegible] Macrob. Sat. i, 12, a. iv Id. Jul. a [illegible] celebratus est.

[illegible], sc. otiandi, bibendi: *som*[illegible], et post noctem inter suaves con[illegible] exactam edormiendi; nisi per [illegible], intelligenda sit vita iners et desi[illegible] quis omnibus negotiis liber sibi [illegible] inf. Epist. ii, 2, 78, *Rite cliens* [illegible] chorus) *Bacchi, somno gauden*[illegible]. Et sic *dormire* Epist. ii, 2, [illegible] *inertem agere*.

[illegible] *tendere*, extendere, producere.

[illegible] Pro *fortuna* malebat Muretus, [illegible] Bentleio placuit, *fortunam*; et [illegible] *fortunæ*. Sed hæc loquendi [illegible] verborum constructio est duris[illegible]. Itaque, posita post *mihi* distinc[illegible] minore, servavi plurimorum Codd. [illegible], *fortuna*. Junge: *si non conce*[illegible] *fortuna* (opportuna lætandi oc[illegible]), *quo* (quid) *mihi*, scil. illa pro[illegible] cui bono illa mihi sit? *Quo* vel (ut est apud Catull. Carm. i, v. 1) [illegible] pro, cui, cuinam rei, quid (nos, [illegible]). Post *mihi*, supplendum est, pro[illegible] et sic sup. Sat. i, 6, 24, *Quo tibi* [illegible] prodest) *Tulli, Sumere depositum cla*[illegible] *fierique tribuno?* Ovid. A. A. i, 303, [illegible] tibi (sc. prodest), *Pasiphae, pretiosas sumere vestes?* ubi multa in hanc rem exempla collegit N. Heinsius. Sic. inf. ad Pison. v. 20, ad *quid hæc* supplendum est, prodest: Virg. Æn. xii, 879, *Quo* (*morsu*) *vitam dedit æternam?*

13, 14. *Parcus*, qui parce vivit, *ob hæredis curam*, ut hæredi collectis divitiis prospiciat, *nimiumque severus*, nimiaque severitate ab iis quæ jucunda sunt abstinet, *Assidet insano*, is proxime accedit ad insanum.

15. *Inconsultus*, qui liberius et dissolutius se lætitiæ tradunt, ipsi se *furere* (Od. ii, 7, 23), *desipere* (Od. iv. 12, 28) velle (*μανῆναι*, Anacr. xiii, 12) aiunt.

16. *Designat*, profert, efficit. *Operta recludit*, arcana loco promovet, ut loquitur Horat. sup. Epod. 11, 14, ubi vide not.

17. *Spes jubet esse ratas*: cf. in hanc sententiam sup. ad Od. iii, 21, 17.

18. *Sollicitis animis onus eximit*, curas abigit: inf. Epist. i, 15, 19. *Addocet artes*, ad eas refer quoque saltationem; nam ut Cicero ait (pro Murena c. 6) *nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit*.

19. *Fecundi*, largi, uberes, pleni; sed haud scio an rectius explicueris, bibentis ingenium fecundum reddentes; non vini enim copia, sed vis disertos reddit, et sic *Nilus fecundus*, agros fecundos reddens, apud Plin. v, c. 9.

20. *Contracta*, qua res admodum tenues in angustum quasi spatium contractæ sunt, pro, augusta: *solutum*, sc. curis, hilarem.

21. *Hæc*, quæ sequuntur, *ne turpe toral*, cett. *Idoneus*, qui hæc procuret.

22. *Turpe*, illotum, ut sup. ad Sat. ii,

Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
25 Sit, qui dicta foras eliminet; ut coeat par
Jungaturque pari. Butram tibi, Septiciumque,
Et nisi cœna prior potiorque puella Sabinum
Detinet, assumam: locus est et pluribus umbris;
Sed nimis arcta premunt olidæ convivia capræ.
30 Tu, quotus esse velis, rescribe; et, rebus omissis,
Atria servantem postico falle clientem.

EPISTOLA VI.

AD NUMICIUM.

Nil admirari prope res est una, Numici,
Solaque, quæ possit facere et servare beatum.
Hunc solem, et stellas, et decedentia certis
Tempora momentis, sunt, qui formidine nulla
5 Imbuti spectent: quid censes munera terræ?
Quid maris extremos Arabas ditantis et Indos?

[illegible] 54. [illegible] vel. [illegible]. *Meyrus* [illegible] sup. ad Sat. [illegible] 4. 81.

23. 24. [illegible] nares, cum [illegible] in rugas quasi [illegible] et [illegible] solent. *Ne* [illegible] tibi te [illegible] hæc bene de[illegible] splendor imaginem tuam [illegible] repræsentat. De [illegible] generis, vid. sup. ad Od. [illegible]

25—27. [illegible] elegantes pro, evul[illegible] [illegible] inter se colloquerentur [illegible] communicari [illegible] *Par*, qui autem et [illegible] agendi que [illegible] par [illegible] studia sectatur. *Par*. [illegible] Herbicum regebat. [illegible] gerebat [illegible] sup. Epist. 3. v. [illegible] est [illegible] ad quam [illegible] est [illegible], cœnæ [illegible] pro [illegible] [illegible]

28. [illegible] vel hircinus [illegible] gravis hircus, sup. Epod. 12. 5. [illegible] apud [illegible] v. 5. Hanc dubie Horatius respexit aliquem, qui, cum, hoc malo laboranti [illegible] sibi [illegible] addita causa, ne [illegible] Torquatus plures secum adduceret umbras, alarum iste odor convivia accumbentibus eo gravior et [illegible] esset.

30. *Tu, quotus esse velis*, scilicet umbris, pro vulgari, rescribe, quot tecum adducturus sis, vel, quot a cœnare tibi placeat. *Rebus*, cam defendendas susceperat Torquatus.

31. *Atria servantem*, in atrio [illegible] nentem.

EPISTOLA VI.

Humanam felicitatem ab animo mirante, h. e. neque nimium a[illegible] neque nimium timente quidquam tendam, et omnem operam in virtu dio ponendam esse, philosophica [illegible] docet.

1. *Nil admirari*, cett. nulla om[illegible] sive læta sive tristi, graviter af[illegible] æquam in rebus arduis pariter (O[illegible] 1 atque in bonis mentem servi[illegible] unum nos beatos reddere et præs[illegible] test. *Admirari* jam de quavis [illegible] animi affectione. Pythagoras apu[illegible] μηδὲν θαυμάζειν. Cebetis tabula τὸ Δαιμόνιον κελεύει, μὴ θαυμάζε[illegible] ἐν παντὶ τῇ τύχῃ. *Numicius*, nomen fictum, homo fuisse videtur divitiis quam in honoribus ap[illegible] nimius.

3. 4. *Et decedentia certis Tem*[illegible]

ra quid, plausus, et amici dona Quiritis?
pectanda modo, quo sensu credis et ore?
net his adversa, fere miratur eodem,
ıpiens, pacto; pavor est utrobique molestus,
'isa simul species exterret utrumque.
at, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem,
:quid vidit melius pejusve sua spe,
oculis, animoque et corpore torpet?
ıapiens nomen ferat, æquus iniqui,
uam satis est virtutem si petat ipsam.
argentum et marmor vetus, æraque et artes
:, cum gemmis Tyrios mirare colores:
quod spectant oculi te mille loquentem:
mane forum, et vespertinus pete tectum;
ı frumenti dotalibus emetat agris
et, indignum! quod sit pejoribus ortus,
i sit potius, quam tu mirabilis illi;
id sub terra est, in apricum proferet ætas,
:t condetque nitentia; quum bene notum

or anni tempora ad solis
:o momento decedentia.
ne nulla Imbuti spectent:
ne contemplentur.
ıs: at quid judicas de
terra profert? quid de
s (unionibus, cett.), qui-
Indi ditantur? quid de
ɔlausu populi et de hono-
ur Quiritium favori? quo
ni sensu, et quibus oculis
ıda videntur? Qui timet
:t adversa sunt his, hæc
ratur, quo is qui illa cu-
:m, simulac res quædam
ıque opprimit, ab utraque
'e et molestia conjunctus

)efixis oculis, cett. signifi-
ıuantus quantus est, per-
aliqua totus abripitur, is
figit, et animo atque cor-
leficere incipit.
ım *satis est*, pro, ultra mo-
tutis studio usque eo pro-
ɔ nemo progredi potest, is

inxi hunc locum ita, ut
ıu 24 incipiat, et usque ad
. Nexus sententiarum fere
m ad admirationem rerum,
s éxsplendescunt, attinet,

admirare modo argentum, cett. supera divitiis alios; quicquid sub terra latet, ætas in lucem proferet, at ea quæ super terra nitent, sub terram defodientur atque condentur; licet enim divitiis et honoribus conspicuus oculos aliorum in te converteris, ibis tamen eo quo Numa et Ancus delati sunt.

17. *I nunc*, formula qua cum irrisione jubemus aliquem frustra aliquid tentare: inf. Epist. ii, 2, 76, *I nunc, et versus tecum meditare canoros. Argentum*, sc. factum, h. e. vasa argentea. *Marmor vetus*, veteres statuas, veterum Græcorum artificum opera ex marmore confecta. *Æraque:* intellige vasa, lebetes, et alia affabre ex ære facta: sup. Od. iv, 8, 2, *grata æra. Et artes*, artis opera: vid. sup. 1. l. ad v. 5, et ad Sat. i, 4, 28.

19. *Loquentem*, verba facientem coram populo.

20. *Gnarus mane forum:* ad fœnus, ut videtur, exercendum, vel (ut sup. Sat. ii, 6, 23) ad fidem sponsiore præstandam.

21. *Dotalibus*, non patriis, sed uxoris dote acceptis.

22. *Mutus*, homo ignobilis, uxoris dote dives factus, quicunque demum ille fuerit; *et, indignum! quod sit*, cett. et hic, indignum sane et vix ferendum! cum ignobiliore loco natus sit, animum tuum potius ad se, quam tu animum ejus ad te advertas.

Porticus Agrippæ, et via te conspexerit Appî,
Ire tamen restat, Numa quo devenit et Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quære fugam morbi. Vis recte vivere? quis non?
Si virtus hoc una potest dare, fortis omissis
Hoc age deliciis. Virtutem verba putes, ut
Lucum ligna? cave ne portus occupet alter;
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas;
Mille talenta rotundentur; totidem altera porro, et
Tertia succedant, et quæ pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,
Et genus et formam regina Pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.
Mancipiis locuples eget æris Cappadocum rex:

24. *Quicquid sub terra est*, cett. jam Lambinus comparat ex Sophoclis Ajace v. 639, Χρόνος φύει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται.

25, 26. *Quum bene notum*, cett. quamvis te (*bene notum*) et honoribus et magnificentia nobilem in Agrippæ porticu et via Appia conspiciendum præbueris. Ad pretiosissima opera quæ M. Vipsanii Agrippæ munificentiæ debebat populus Romanus, pertinebat quoque *porticus* prope Pantheon, ab eodem Agrippa exstructum; in hac beatiores deambulare, in *via Appia* autem curru maxime vecti volitare et se ostendere solebant; hinc sup. Epod. 4, 14, superbus quidam homo *Appiam mannis terere* dicitur. De *via Appia*, Roma Capuam et inde Brundusium ducente, ab *Appio Cæco*, Censore, magnifice strata, vid. Liv. ix, 29.

27. *Numa quo devenit et Ancus*, ut sup. Od. iv, 7, 15, *Nos, ubi decidimus, Quo pius Æneas, quo dives Tullus et Ancus, Pulvis et umbra sumus.*

28—38. *Si latus*, cett. Nexus et sensus: si ægrotas, morbum pelle remediis; si vis recte vivere, age, spretis voluptatis illecebris, virtutem, quæ sola te docere potest rectiora, sequere. Quodsi vero existimas, virtutem verbis tantum, non ipso virtutis exercitio, ut lucum arboribus tantum, non pio deorum cultu, constare, i, præfer virtuti divitias, intende cursum, ne alter citius portus occupet; cave, ne quid jacturæ facias in negotiis tuis; mille talenta rotunda; accipe ex manibus reginæ Pecuniæ quævis dona, et iis exsplendesce.

28. *Tentantur*, affliguntur; sic *tentare* sæpe de morbo.

29. *Quære fugam morbi*, qua dia quibus in fugam compell bus.

31. *Fortis—Hoc age*, fortiter virtutis opus, *omissis deliciis*, re poris voluptatis et mollioris vitæ

32. *Portus occupet. Portus* jam est, portus prius altere (φθάνειν), h. e. præoccupare: ii, 12, 28, *Interdum rapere* (occ pat; Liv. i, 14, *bellum facere* idem i, 3, *Occupat Tullus in ag num transire.* Mercator, qui p in portu adveniebat, advectas m jore pretio vendere poterat.

33. *Cibyratica—Bithyna neg* catores enim Romani ex urbe Cibyra, et e Bithynia (cf. sup. 7), merces suas petere solebant; dem qui non maturius advehen bant, *negotia sua*, h. e. quæstu *bant.*

34. *Rotundentur*, corradantur ma rotundi numeri efficiatur. A mille talenta: Virg. Ecl. iii, 7 *mala decem misi; cras altera* (sc *mittam*; Terent. Heaut. iv, 4, *quidem jam decem habet a me filia —consequentur alteræ*, sc. decem

35. *Et quæ pars quadret ac* quæ pars efficit, ut quatuor milli torum acervus fiat.

36, 37. *Fidemque:* nos, *Credit* nobilitatem. *Formam*, pulchrit

37. *Regina Pecunia:* pecunia dominæ (ut Horatius loquitur su 3, 96), *omnia parent*, apposite *regina:* comparant Hesiod. 686, γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βρο

38. *Ac bene nummatum decorat*

Chlamydes Lucullus, ut aiunt,
.n scenæ præbere rogatus,
.ot? ait; tamen et quæram, et, quot habebo,
.ost paulo scribit, sibi millia quinque
.ui chlamydum; partem, vel tolleret omnes.
domus est, ubi non et multa supersunt,
.ominum fallunt, et prosunt furibus. Ergo,
. res sola potest facere et servare beatum,
Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
Si fortunatum species et gratia præstat;
50 Mercemur servum, qui dictet nomina, lævum
Qui fodicet latus, et cogat trans pondera dextram
Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina;
Cui libet, is fasces dabit, eripietque curule,

Venusque: qui dives est, in ejus comitatu Suadela et Venus conspiciuntur, h. e. ei divitiæ speciem facundiæ et amabilis gratiæ obtendunt; is qui dives est, ab iis qui divitias admirantur facundus et amabilis habetur. De templo Veneri et Suadelæ, ut deabus παρεδρους, a Græcis exstructo, vid. Torrent.

39—46. Nexus et sensus: coacerva divitias, non quales sunt regis Cappadociæ, quem, nil nisi servos habentem, deficit pecunia, sed quales possedisse dicitur Lucullus, qui tam dives fuit, ut, quæ posideret, ipse nesciret. Hinc ille, rogatus aliquando, ut spectaculo edendo centum paludamenta suppeditaret, cum primum dubitasset se tot habere, rebus suis inspectis, non centum, sed quinque millia paludamentorum invenit. Illa enim domus, quæ non ita omnibus rebus abundat, ut quantæ illæ sint ipse dominus ignoret, tenuis et *exilis* est.

39. *Mancipiis locuples eget æris Cappadocum rex*: plurima incolarum Cappadociæ pars fuerunt servi, iique abjectissimi, vid. Cic. in Orat. P. Red. in Sen. c. 6; rex igitur Cappadocum dicitur *locuples mancipiis* sed *egens æris*; unde Cicero ad Atticum vi, 1, de Cappadocia (Asiæ Minoris provincia), *nihil illo regno spoliatius, nihil rege egentius.*

40. *Ne fueris hic tu*, ne tu, ut rex Cappadociæ, pecunia egueris, sive, hanc pecuniæ penuriam tu fugeris! Ultima in *fueris* per arsin producitur. *Chlamydes*, quæ vere fuerunt purpureæ.

. *Tolleret*, sc. rei scenicæ curator, vel ..., a quo Lucullus rogatus fuerat.

45, 46. *Exilis*, inops, tenuis, ut sup. M. i, 4, 17, *domus exilis Plutonia. Et dominum fallunt*, et ea, quæ supersunt, ipsi domino ignota sunt.

47. *Ergo Si res sola*, cett. *ergo*, si virtutem verba, sive nomen inane putas, et *res sola*, solæ divitiæ, te beatum reddere et præstare possunt.

48. *Opus*, sc. divitiarum colligendarum.

49. *Species* jam, ut ex sequentibus apparet, externus splendor, externa dignitas, honoris amplitudo. Cic. in. Pis. cap. 11, *magnum nomen est, magna species, magna dignitas, magna majestas consulis. Gratia*, favor populi. *Præstat*, pro (quod modo dictum est), *facit* et *servat.*

50—55. *Mercemur servum*, age mercare servum, qui, cum prodis in publicum, prætereuntium, quorum favorem ad consequendos honores tam salutando quam prensando tibi concilies, nomina suggerat; hinc ejusmodi servus vocabatur *nomenclator.*

51. *Fodicet*, iterum iterumque impellat. *Et cogat*, et te incitet, *trans pondera dextram Porrigere*, dextram trans ea, quæ obstant, extensam porrigere transeuntibus, pro simplice, prensare. Quid per *pondera* intelligendum sit, relictum est divinationibus. Hinc variæ in hoc loco explicando allatæ sunt ab interpretibus opiniones. Ferrarius de Re Vest. iii, 2, cujus explicationem acriter defendit Fea, intelligebat *pondera togæ*, sive infimum togæ limbum, quo manus tegebatur. Sed si hoc voluisset Horatius, eum vix vocem *togæ* omissurum fuisse existimes. Equidem per *pondera* intelligo quævis molesta obstacula, viam intersepientia, trans quæ dextra inclinato corpore porrigi debebat prætereuntibus.

EPISTOLA VII.

AD MÆCENATEM.

Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. Atqui,
Si me vivere vis recteque videre valentem,
Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timenti,
5 Mæcenas, veniam; dum ficus prima calorque
Designatorem decorat lictoribus atris;
Dum pueris omnis pater et matercula pallet;
Officiosaque sedulitas, et opella forensis
Adducit febres, et testamenta resignat.
10 Quodsi bruma nives Albanis illinet agris,

in re amatoria versantia. *Mimnermi laudes* Propert. i, 9, 11, 12, complexus est his duobus versibus: *Plus in amore volet Mimnermi versus Homero; carmina mansuetus lenia quærit Amor.* *Mimnermi* versus autem, quos respexit Horatius, Cruquius e Plutarcho et Muretus e Stobæo attulit: τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης; Τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι.

67. *Istis*, sc. quæ dixi de felicitate, quam una virtus dare potest.

EPISTOLA VII.

Poeta longiorem in villa, ubi corporis reficiendi causa commorabatur, absentiam apud Mæcenatem excusat, dum, se ibi quoque beneficiorum ab eo acceptorum memorem vivere, fidem facit. Tum addit narrationculam de nobili causarum patrono Philippo et præcone Mena, qua, quantum sæpe (v. 96,) *dimissa petitis præstent*, h. e. quam longe præsens rerum nostrarum conditio præferenda sæpe sit ei quam petimus, docere studet.

1, 2. *Quinque dies*, cett. cum a te, Mæcenas, in villam meam secederem, me quinque tantum dies ibi commoraturum esse tibi promisi; sed (*mendax*) non steti his promissis, nam tu jam totum Sextilem expectas meum reditum. Mensis *Augustus* vocatur *Sextilis*, quia ille ex prisca mensium numerandorum ratione et ordine, qui a mense Martio incipit, *sextus* est. *Atqui*, verum enimvero, attamen, nihilominus tamen.

4 sqq. *Dabis—veniam*, sc. diutius in villa mea delitescendi (*dum*) hoc anni tempore, quod, grave valetudini, et morbos et mortem adducere solet. Scripsisse videtur hanc epistolam sub initio mensis Septembris, appropinquante jamjam autumno, qui supra quoque Sat. ii, 6, 19, *gravis et Libitinæ quæstus acerbæ* vocatur. Breviter autem et eleganter Horatius descripsit tempus autumni (*dum prima ficus et calor decorat*) quo fici maturitatem trahunt, et solis fervor perniciosam in corpora vim habet.

6. *Designatorem*. *Designator*, qui ordinem in funere servandum moderatur, et suum cuique, qui funus sequitur, locum *designat*: nos, *Ceremonien-Meister*, *Marschall*, *Leichenbitter*. *Decorat designatorem*, facit, efficit, ut designator funerum *decoretur* (honorifice cingatur) *atris lictoribus*: *lictores atri* (atra veste induti) erant administri, qui, sicut lictores consulibus, ita præsto adessent designatori ad populum submovendum, et ad alia in funere subeunda officia: vid. Kirchm. de Fun. Rom. iv, 9.

8. *Officiosaque sedulitas, et opella forensis*: varia officiorum genera et varia negotia, quæ in urbe viventi a primo mane usque ad noctem *per caput et circa saliunt latus*, suaviter Horatius sup. Sat. ii, 6 inde a v. 20 enarravit.

9. *Testamenta resignat*: qui moriuntur, eorum post mortem testamenta aperiuntur; facete igitur autumnale tempus, quo maxime mori solent homines, *resignare testamenta* dicitur.

10—13. *Quodsi bruma*, cett. redeunte vere demum ad te redibo; hiemem enim valetudinis confirmandæ causa in oris ma-

Tantum mihi aprum. Cr [illegible] mihi
Quid deceat, quid non, c[illegible] comedenc
Digni, remigium vitiosi [illegible] quæ speri
Cui potior patria fuit [illegible] et feret om
65 Si, Minnermus uti [illegible] gnis ait esse
Nil est jucundum [illegible] id distent æra
Vive, vale: si q[illegible] etiam pro laud
Candidus impe

[illegible] dedit [illegible] adsper- [illegible] quiq. *La-* [illegible] nive ob- [illegible] nomina t

52. *Hic multum*, e[illegible] menclatoris: *Hic*, di[illegible] teruntem intendit n[illegible] *Libra*, nomina t

53–55. *Cui li*[illegible] dabit (*fasces*) e[illegible] dere libet, et eri[illegible] neam, h. e. cur [illegible] volet; design[illegible] vitos quorum [illegible] tum valebat [illegible] portunus jan[illegible] importune [illegible] *aede*: *Ut* [illegible] virum appe[illegible] vel familia[illegible] *ter*; si in [illegible] *Frater*, si sic de int[illegible] *fraternu* [illegible] *ut amic* [illegible] tanquar [illegible] pella.

56. *pascemi* [illegible] nobis [illegible] dixit, casior [illegible] Lambinus [illegible] esse sus- [illegible] avet v. 45, et [illegible] *Sibi parcet*: [illegible] aletudini nocent, [illegible] curam habebit; [illegible] *vivitis satu sibi* [illegible] hoc sensu dicere [illegible] *legat*: *cont natos*, [illegible] stum. Horatius ait, [illegible] te patentibus se *recre-* [illegible] cabculum augustius, [illegible] ibi tempus [illegible] Similiter Horatius [illegible] *tetum tepidum*, ut lo- [illegible] scribendis aptum, laudat. [illegible] *ficosi locupletes* cett. [illegible] s, non leviorilous, non [illegible] e pretii habentia, ob- [illegible] se adeuntibus, non denis [illegible] stultus, quia nihil pretii [illegible] giri solet, sed ta'ibus, [illegible] et sapiens iis, unos [illegible] pia [illegible] Utuntur hac [illegible] cusant, plan [illegible] catio, *Ne* [illegible] *ab re ieb dis* [illegible] Graecos.

15. *Tum t* [illegible] hoc quoque [illegible] dono aliquo [illegible] donum tuum [illegible] illud accepi [illegible] *confingen* [illegible]

19. *Hec* [illegible] *quis*, en [illegible] banum.'

21. *Hic* [illegible] a stall's et p [illegible] animi sensu [illegible] protecat.

22. *Lar h* [illegible] Maecenas, *di* [illegible] *κρατῆν τοῦ* [illegible] *πλοῦ*. Graeca [illegible] *alegris*, h [illegible] digni sint: [illegible] *ea in vitiis*, [illegible] *celeriomus*.

23. *Nec te* [illegible] scit, quid int [illegible] mola et inor [illegible]

IBER I.

VII.

;

rum, et

ervæ.

rimam

astaque rursus

frustra:

effugere istinc,

quem macra subisti.

ne, cuncta resigno:

satur altilium, nec

berrima muto.

udasti; rexque paterque

c verbo parcius absens:

laudem me-
e me bene me-
me præstabo ac-
e, ego quoque re-
ab insigni meo pa-

soles usquam discedere:
me usquam a te abire;
Romæ adesse et lateri tuo
istinam corporis firmitatem et
unimi vigorem mihi reddas ne-

latus. *Latus* vel *latera* passim
viribus, quia tam virium robur,
defectus, in lateribus præci-
; Horatius igitur, quia corpo-
deficere cœperant, reddi sibi
latus. *Nigros angusta fronte*
niger olim capillus, frontis
, jamjam cœpit albescere.
vitas fugam Cinaræ mavere
pexit Horatius rem quam
ortasse Cinara *proterva* (nos,
halkhaft), cum aliquando
, ut videtur, altercationem
um, hac fuga ejus animum
rore, quem ille ne inter
dissimulare potuit. Cete-
ex hoc loco apparet, et
, 3, 4, *Non sum, qualis*
egno Cinaræ, cf. inf. Epist.
iis omnibus puellis placu-
atio.
te per angustam, cett.
rum: Non sum homo qui
nas, pasci et pinguescere
lomum tuam, ut nitedula
rumenti, irrepsi; nam si
nitedula in fabulis, qui
m hoc, ut apud te pingue-
scerem, omnia a te accepta reddere paratus sum. *Nitedula* et *nitela*, murium agrestium genus: formata hæc vox videtur a *nitendo*, *enitendo*, quia mures saltu enituntur in loca superiora: sunt, qui putent, *nitelam* seu *nitedulam* esse bestiolam quam Græci dicunt ἐνιδροβάτην; sed ἐνιδροβάτης mihi videtur potius esse sciurus (*das Eichhorn*), qui non repere solet in *cumeram frumenti*: de *cumera*, vid. sup. ad Sat. i, 1, 53. Pro *nitedula* omnes fere codd. exhibent *vulpecula*. Sed quis hanc lectionem non ad librariorum somnia referat? Vel quis Horatium usque eo rerum naturalium imperitum fuisse sibi fingat, ut *vulpeculæ* aliquid tribueret quod plane ejus naturæ repugnat? Hinc Bentleius, qui dextris Musis dextroque Apolline restituit *nitedula*, sibi temperare non potuit, quin in hæc verba erumperet: "*Vestram fidem, Venatores, Rustici, Physici! Frumento vescitur vulpecula?*" Et tamen fuerunt nostra ætate, qui stultissimæ lectionis patrocinium susciperent!

31. *Pleno*, impleto frumenti grasis. *Tendebat*, contendebat, significantius quam tentabat.

34. *Hoc ego si compellor imagine*, si ad me transfertur hæc fabula, quasi ego quoque hoc consilio, ut muneribus a te accipiendis fruerer, in tuam, Mæcenas, amicitiam adrepserim, cuncta *resigno*, reddo: sup. Od. iii, 29, 54, *si celeres quatit Fortuna*) *Pennas, resigno quæ dedit*.

35, 36. *Nec somnum plebis*, cett. Sensum hi duo versus mihi fundere videntur hunc: Quemadmodum autem ego non is sum, qui post cœnam plebis more somno et inertiæ indulgere cupiam, ita illud otium, ubi litere mihi vivere et studiis meis va-

Ad mare descendet vates tuus, et sibi parcet,
Contractusque leget; te, dulcis amice, reviset
Cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.
Non, quo more piris vesci Calaber jubet hospes,
15 Tu me fecisti locupletem. Vescere sodes.
Jam satis est. At tu quantumvis tolle. Benigne.
Non invisa feres pueris munuscula parvis.
Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinquis.
20 Prodigus et stultus donat, quæ spernit et odit.
Hæc seges ingratos tulit, et feret omnibus annis.
Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratus;
Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis.
Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.

ritimis transigam. *Quodsi* jam de tempore pro, cum, quando; exempla dedit ad h. l. Lambinus. *Nives illinet*, adsperget, immittet: *Albanis* (Schol. Cruq. *Latinis*) *agris*, montes certe Latini nive obtecti conspiciebantur hieme.

11. *Ad mare*, sc. inferum. Lambinus sinum Tarentinum intelligendum esse suspicatur, cui suspicioni favet v. 45, et locus sup. Od. ii, 6, 10 sqq. *Sibi parcet*: sibi cavebit ab iis quæ valetudini nocent, diligentem valetudinis curam habebit; sic sup. Sat. i, 4, 127, *mortis metu sibi parcere*: nos quoque hoc sensu dicere solemus, *sich schonen*.

12. *Contractusque leget*: *contractus*, sc. in locum angustum. Horatius ait, se, cum ex agris late patentibus se recepisset in tectum vel cubiculum angustius, *contractum* (*συνεσταλμένον*) ibi tempus legendo fallere velle. Similiter Horatius sup. Sat. ii, 3, 11, *tectum tepidum*, ut locum carminibus scribendis aptum, laudat.

14—19. *Tu me fecisti locupletem* cett. tu me beasti donis, non levioribus, non piris, quæ, nihil fere pretii habentia, obtrudit rusticus se adeuntibus, non donis quæ prodigus et stultus, quia nihil pretii iis statuit, largiri solet, sed talibus, qualia vir bonus et sapiens iis, quos illis dignos censet, dare paratus est. *Calaber hospes*, pro quovis rustico.

15. *Vescere sodes*. Lepide Horatius rusticum quendam ad rusticorum ingenium colloquentem inducit cum homine qui illum salutatum venerat: rusticus hospes offert hospiti pira, *vescere sodes*, inquiens; hospes sumit quædam, addens, *jam satis est*: at sume tibi, ait rusticus, quotquot sumere tibi placet: hospes, plura pira sumere nolens, respondet, i Utuntur hac voce, qui urbane aliq cusant, plane ut v. 62, ubi additu catio, *Neget ille mihi?* nos, *sch aber ich danke dafür*; sic καλῶ Græcos.

18. *Tam teneor dono*, cett. Eg hoc quoque versu vulgaris homi dono aliquo recusando sermo exp donum tuum æque mihi gratum e illud accepissem: nos, *ich nehme empfangen an*.

19. *Hæc porcis hodie comedend quis*, en rusticum vel homine banum!

21. *Hæc seges*, cett. Ejusmod a stultis et prodigis dona nunquam animi sensus protulerunt, nec proferent.

22. *Vir bonus et sapiens*, quali Mæcenas, *dignis ait esse paratus* (*κἀγαθὸς τοῖς ἀξίοις φησὶν εἶναι μος*), Græca constructio pro, *se esse dignis*, h. e. iis qui donis et b digni sint: Catull. iv, 2, *Phase quem videtis, hospites, Ait fuisse celerrimus*.

23. *Nec tamen*, cett. idem tamen scit, quid intersit inter vera et fals proba et improba, inter sincera et a lata, h. e. idem tamen probe scit, q nis digni, quive donis indigni sint. *nus*, leguminis genus (*Lupine, Feig lupinos* autem non tantum pueri i puerilibus pro nummis, sed etiam nes in comœdiis pro auro annumer lebant; hinc apud Plaut. Pœnul 20, *lupini* vocantur *aurum Comic*

24. *Dignum præstabo me etiam* T *merentis*: ego quoque (*pro laude*

Quodsi me noles usquam discedere, reddes
Forte latus, nigros angusta fronte capillos;
Reddes dulce loqui; reddes ridere decorum, et
Inter vina fugam Cinaræ mœrere protervæ.
Forte per angustam tenuis nitedula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastaque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra:
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetes arctum, quem macra subisti.
Hac ego si compellor imagine, cuncta resigno:
Nec somnum plebis laudo, satur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Sæpe verecundum laudasti; rexque paterque
Audisti coram; nec verbo parcius absens:

e. secundum vel juxta laudem me-
tis), ut laus patroni de me bene me-
tis postulat, dignum me præstabo ac-
tis beneficiis; sive, ego quoque re-
ndebo donis quæ ab insigni meo pa-
o accepi.

5. *Quodsi me noles usquam discedere:*
si cupies, me nusquam a te abire;
semper tibi Romæ adesse et lateri tuo
erere, pristinam corporis firmitatem et
inum animi vigorem mihi reddas ne-
e est.

6. *Fore latus.* *Latus* vel *latera* passim
orporis viribus, quia tam virium robur,
n earum defectus, in lateribus præci-
sentitur; Horatius igitur, quia corpo-
ires cum deficere cœperant, reddi sibi
t *forte latus.* *Nigros angusta fronte*
illos: ergo niger olim capillus, frontis
ustæ decor, jamjam cœpit albescere.

8. *Inter vina fugam Cinaræ mœrere*
ervæ: respexit Horatius rem quam
ramus. Fortasse Cinara *proterva* (nos,
olanisch, *schalkhaft*), cum aliquando
t amatoriam, ut videtur, altercationem
gisset Horatium, hac fuga ejus animum
pleverat mœrore, quem ille ne inter
cula quidem dissimulare potuit. Cete-
m Cinaræ, ut ex hoc loco apparet, et
p. Od. iv, 1, 3, 4, *Non sum, qualis*
m bonæ Sub regno Cinaræ, cf. inf. Epist.
14, 33, Præ aliis omnibus puellis placu-
se videtur Horatio.

29—39. *Forte per angustam*, cett.
exus sententiarum: Non sum homo qui
pud te, Mæcenas, pasci et pinguescere
lui; non in domum tuam, ut nitedula
cumeram frumenti, irrepsi; nam si
mparor cum nitedula in fabulis, qui
nice apectaverim hoc, ut apud te pingue-
scerem, omnia a te accepta reddere paratus sum. *Nitedula* et *nitela*, murium agrestium genus: formata hæc vox videtur a *nitendo, enitendo*, quia mures saltu enituntur in loca superiora: sunt, qui putent, *nitelam* seu *nitedulam* esse bestiolam quam Græci dicunt δενδροβάτην; sed δενδροβάτης mihi videtur potius esse sciurus (*das Eichhorn*), qui non repere solet in *cumeram frumenti*: de *cumera*, vid. sup. ad Sat. i, 1, 53. Pro *nitedula* omnes fere codd. exhibent *vulpecula*. Sed quis hanc lectionem non ad librariorum somnia referat? Vel quis Horatium usque eo rerum naturalium imperitum fuisse sibi fingat, ut *vulpeculæ* aliquid tribueret quod plane ejus naturæ repugnat? Hinc Bentleius, qui dextris Musis dextroque Apolline restituit *nitedula*, sibi temperare non potuit, quin in hæc verba erumperet: "*Vestram fidem, Venatores, Rustici, Physici! Frumento vescitur vulpecula?*" Et tamen fuerunt nostra ætate, qui stultissimæ lectionis patrocinium susciperent!

31. *Pleno*, impleto frumenti granis. *Tendebat*, contendebat, significantius quam tentabat.

34. *Hoc ego si compellor imagine*, si ad me transfertur hæc fabula, quasi ego quoque hoc consilio, ut muneribus a te accipiendis fruerer, in tuam, Mæcenas, amicitiam adrepserim, cuncta *resigno*, reddo: sup. Od. iii, 29, 54, *si celeres quatit* (Fortuna) *Pennas, resigno quæ dedit.*

35, 36. *Nec somnum plebis*, cett. Sensum hi duo versus mihi fundere videntur hunc: Quemadmodum autem ego non is sum, qui post cœnam plebis more somno et inertiæ indulgere cupiam, ita illud otium, ubi libere mihi vivere et studiis meis va-

Inspice, si possum donata reponere lætus.
Haud male Telemachus, proles patientis Ulyssei:
Non est aptus equis Ithace locus; ut neque planis
Porrectus spatiis, neque multæ prodigus herbæ:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Parvum parva decent: mihi jam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.
Strenuus et fortis, causisque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque, foro nimium distare Carinas,
Jam grandis natu queritur, conspexit, ut aiunt,
Abrasum quendam vacua tonsoris in umbra,
Cultello proprios purgantem leniter ungues.

care possum, summis quibusque divitiis præfero. Horatius igitur Mæcenati, se neutiquam lautioris vitæ causa ejus amicitiam petiisse, satis aperte dicit. *Altilium:* ad lautas epulas pertinent *altiles*, h. e. aves (anseres, gallinæ, cett.), quæ *aluntur* et saginantur in aviario. *Divitiis Arabum:* sup. Od. i, 29, 1, *beatæ Arabum gazæ*.

37, 38. *Sæpe verecundum*, cett., tu ipse sæpe me ut hominem verecundum laudasti, et ego te, non tantum coram sed etiam absens, *regem* et *patrem* celebravi et veneratus sum. *Audit* aliquis *rex*, qui nomine regis insignitur, pro rege habetur.

39. *Inspice, si*, cett. dixi modo, me, si forte ego tibi videar similis nitedulæ ex fabulis, *cuncta resignare velle;* vide igitur (*si*) an ea quæ mihi donasti (*lætus*) promto paratoque animo (*reponere*) reddere possim. *Reponere*, pro, reddere: Plaut. in Pers. i, 1, 38, *Ut mihi des nummos sexcentos—Quos continuo tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo.* Senec. de Benef. iv, 32, *Quid cuique debeam, scio, aliis post longum diem repono, aliis in antecessum.*

40—43. Telemachus quoque equos, dono sibi a Menelao oblatos, generoso animo recusavit. *Patientis* (πολυτλήμονος, πολύτλαντος), eodem sensu Ulysses sup. Epod. 17, 16 dicitur *laboriosus*. *Non est aptus equis Ithace locus*, cett. non possum equos mihi oblatos accipere, nam patria mea Ithaca non apta est alendis equis; aptiores alendis equis sunt lati campi, quibus tu imperas. Expressit Horatius Homer. Odyss. iv, 601 sqq. Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις Εὐρέος.—Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ' δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών. *Ut—Porrectus*, utpote, vel quippe porrectus nempe; sic ut ap Curcul. ii, 1, 2, *Ut qui*, cet qui.

44. *Regia Roma*, ut sup. Od. *domina Roma*, et Od. iv, 3, *princeps urbium*.

45. *Vacuum*, ut inf. Epist. *vacuæ Athenæ:* loca dicuntur a rebus negotium facessentibus bono otio nobis vivere et stud vacare possumus; similiter sup 43 *Neapolis* dicitur *otiosa*. *In rentum*, ubi tranquilla et pac omnia (*das friedliche, stille Tar* rentini, cum gauderent omni re entia, alieni a bello et vitæ moll fuerunt; hinc ab Horatio sup. 34, et Ovid. Metam. xv, 50, dicitur *molle*.

46 sqq. *Strenuus*, cett. Jam ut ostendat, quam stulte agant, acquiescentes in ea, qua utunt lautiora et ampliora appetunt, narrationem adspergit de præc dam, Vulteio Mena, qui, cum a nobili jurisconsulto, se adduci p set, ut, agellum sibi mercatus, e fieret rusticus, stultum, quod co isse consilium experientia ed *Philippus*, si spectes laudes qu passim *L. Philippo Q. F. e Ma* Ernest. Clav. Cic. s. v. *L. Phili* buit, jure meritoque jam vocatu et *fortis*.

47, 48. *Ab officiis*, quæ Phi foro causas pro clientibus dicend *Carinas*, intellige urbis regionem tabat Philippus; ibidem fuer Ciceronis, a majoribus hæredita tæ, et Pompeii: Vet. Schol., *Ca apud Tellurem, ubi est Pompeian*

[redacted]

Demetri (puer hic non læve jussa Philippi
Accipiebat), abi, quære, et refer: unde domo, quis,
Cujus fortunæ, quo sit patre, quove patrono.
It, redit et narrat: Vulteium, nomine Menam,
Præconem, tenui censu, sine crimine notum;
Et properare loco, et cessare, et quærere, et uti,
Gaudentem parvisque sodalibus, et lare certo,
Et ludis, et, post decisa negotia, Campo.
Scitari libet ex ipso, quæcunque refers: dic
Ad cœnam veniat. Non sane credere Mena:
Mirari secum tacitus. Quid multa? Benigne,
Respondet. Neget ille mihi? Negat improbus, et te
Negligit aut horret. Vulteium mane Philippus

49, 50. *Conspexit, ut aiunt*, cett. hunc ...cum ita intelligo: Philippus, dum que...tur de molestia quam sibi grandævo do...um redeunti creet via longior, conspicit ...quem otiose in tonstrina sedentem, un...sque sibi (*leniter*) placido tranquillo... animo purgantem. Invidia tactus ...us felicioris hominis adspectu, servum, ...quis sit ille, percontetur, in tonstrinam ...it, cett. Ipsa hæc narratio eo, quod ...nae tam loquentes quam agentes in...untur, multo, ut alibi, fit suavior et ...lior: rem omnem autem, ut probaret ...entiam, eos tantum recte felices dici ...e, "qui sorte sua contenti vivant," ...ne videtur Horatius. *Abrasum* (alii ...sum, sed lectionem *abrasum* confirmat ...imorum Codd. auctoritas) Fea post ...cilium et alios explicat, libertinum, ... capitis crines abrasi fuerint manu...is; sed libertinus, præcipue jam in ...trina sedens, vix dictus est simpliciter ...us. Equidem puto, Menam, post...m ejus barba abrasa fuit a tonsore, ...di causa in *vacua tonsoris umbra* (h. e. ...tiosa tonstrina, de voce *vacuus* vid. ...ad v. 45) remansisse, et in hoc otio ...m sibi *leniter* (nos, *mit Wohlbehagen*) ...es purgasse. Lectio *adrasum* pro, ...ter rasum vel semirasum, nuperrime ...ta est defensorem in Heidelb. Jahrb.

...1. *Proprios*, non aliorum, ut tonsor, ...suos ipsius ungues.

...2. *Non læve*, ergo dextre, h. e. recte, ...e, prudenter.

...3. *Unde domo, quis*, cett. Obversatus ...tur Horatio modus, quo apud Home... exquiruntur ignoti et peregrini; sic ...machus ad Minervam Odyss. i, 170, ...; πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ...τοκῆες; *Quo sit patre*: si Philippus in ...so agnoscere potuisset *libertum*, non servum de ejus patre quærere jussurus fuisset.

56. *Tenui censu*, in tenui re constitutum, cujus res secundum censum erat tenuis; similiter sup. Od. ii. 15, 13, *census brevis*. *Sine crimine notum*, nullo crimine iis, quibuscum vivit, notum; innocentis igitur vitæ laudem Menæ tribuebant ii quibus ille notus erat.

57. *Et properare loco, et cessare*: rem aliquam suo tempore aut intentius aut remissius agere. *Loco*: quæ opportuno tempore fiunt, *loco* fieri dicuntur: cf. sup. Od. iv, 12, 28, *Dulce est desipere in loco*. *Quærere* simpliciter pro, rem quærere, colligere: sup. Sat. i, 1, 92, *Denique sit finis quærendi*; inf. Epist. i, 15, 32, *Quicquid quæsierat, ventri donabat avaro*; Terent. Adelph. v, 4, 15, *Contrivi in quærundo vitam atque ætatem meam*. *Uti*, sc. re quæsita.

58. *Parvisque sodalibus*. Parvi sodales, qui humilioris conditionis, vel in parvo pretio atque honore sunt: dixerat Horatius de se ipso v. 44, *Parvum parva decent*. *Et lare certo*, intellige domum propriam et peculiarem, e qua a nemine pelli poterat Vulteius.

59. *Ludis*, sc. scenicis. *Post decisa negotia*, postquam Mena ut præco vel scrutarius (v. 65) negotia sua transegit. *Campo*, sc. Martio, ubi animi recreandi causa juvenes virique convenire, ambulare, natare, et aliis gymnasticis exercitationibus detineri solebant.

60. *Quæcunque*, omnia illa quæ.

62. *Benigne*: apte vertit Vossius, *Dank für die Ehre*: vid. ad v. 16.

63, 64. *Improbus*, illepidus, inficetus, ineptus, qui, quod honori sibi ducere debebat, repudiat. De voce *improbus* cf. sup. ad Sat. ii, 6, 29. *Horret*, te, ut virum

65 Vilia vendentem tunicato scruta popello
Occupat, et salvere jubet prior. Ille Philippo
Excusare laborem, et mercenaria vincla,
Quod non mane domum venisset; denique quod non
Providisset eum. Sic ignovisse putato
70 Me tibi, si cœnas hodie mecum. Ut libet. Ergo
Post nonam venies; nunc i, rem strenuus auge.
Ut ventum ad cœnam est, dicenda tacenda locutus,
Tandem dormitum dimittitur. Hic, ubi sæpe
Occultum visus piscis decurrere ad hamum,
75 Mane cliens et jam certus conviva, jubetur
Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
Impositus mannis, agrum cœlumque Sabinum
Non cessat laudare. Videt ridetque Philippus:
Et, sibi dum requiem, dum risus undique quærit,
80 Dum septem donat sestertia, mutua septem
Promittit, persuadet, uti mercetur agellum.
Mercatur: ne te longis ambagibus ultra,
Quam satis est, morer; ex nitido fit rusticus, atque
Sulcos et vineta crepat mera, præparat ulmos,
85 Immoritur studiis, et amore senescit habendi.

nobilem, adire non audet, sive præ verecundia te exhorrescit; verecundia enim nonnunquam cum timore vel horrore quodam conjuncta est.

65. *Vilia scruta*, intellige detritas vestes, instrumenta, et multa alia, tempore et usu viliora facta. Ejusmodi merces (nos, *Trödelwaare*) venales habebant *scrutarii*. Jam vero cum Menæ in auctionibus, ubi ille præco pretia licitantium pronunciabat, commoda rerum obsoletarum coemendarum suppeditaretur occasio, quomodo factum sit, ut præco simul esset scrutarius, facile apparet. *Tunicato popello*, intellige homines de plebe, opifices, tabernarios, cett., qui non toga, sed tunica utebantur.

66. *Occupat*, opprimit; nos, *er überrascht*. *Salvere*, sc. eum.

67. *Philippo Excusare laborem, et mercenaria vincla*, se excusare apud Philippum labore et mercenariis vinculis: per *vincula mercenaria* intellige officia præconi pro constituta mercede obeunda: minus recte vertit Vossius, *Handelsgeschäfte*.

68. *Domum*, in ædes Philippi; *venisset*, salutandi causa.

69. *Providisset eum*, eum venientem vidisset, observasset: Plaut. Asin. ii, 4, *optume; quamdudum tu advenisti? Non herele te provideram; quæso, ne viti tas, Ita iracundia obstitit oculis.*

71. *Post nonam*, apud nos post t horam pomeridianam.

72. *Dicenda, tacenda* (ῥητὰ καὶ τα), digna et indigna auditu, s inepta.

73. *Dimittitur*, sc. domum.

73—76. *Hic, ubi sæpe*, cett. locum ita interpretor: *Hic* (Mena (postquam) *sæpe* sicut *piscis ad l occultum* ad ædes Philippi *decurrer* est, *Mane* (scilicet Philippi salutan tia) *cliens et jam certus convivs, j* cett. De particula comparandi *si piscis* omissa, cf. sup. ad Epist. i, *Indictis*, sc. a consule; *Latinis*, sc.

77—79. *Mannis*: cf. sup. ad E 14. *Sibi dum requiem quærit*, dum i posterum vitam sectari vult quietam tem, et negotiorum molestiis liberam *sus*, intellige omnia quæ vitam larant.

80. *Septem sestertia*, septem milli tertiûm.

82. *Ultra, quam satis est*, nimis, modum.

83. *Ex nitido*, ex elegantioris homine urbano.

[redacted]

Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
Spem mentita seges, bos est enectus arando;
Offensus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratusque Philippi tendit ad ædes.
Quem simul adspexit scabrum intonsumque Philippus,
Durus, ait, Vultei, nimis attentusque videris
Esse mihi. Pol, me miserum, patrone, vocares,
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
Quod te per Genium, dextramque, Deosque Penates
Obsecro et obtestor, vitæ me redde priori.
Qui semel adspexit, quantum dimissa petitis
Præstent, mature redeat, repetatque relicta.
Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est.

EPISTOLA VIII.

AD CELSUM ALBINOVANUM.

Celso gaudere, et bene rem gerere, Albinovano,
Musa rogata, refer, comiti scribæque Neronis.
Si quæret, quid agam, dic, multa et pulchra minantem,

34. *Crepat:* vid. sup. ad Od. i, 18, 5. *rparat ulmos*, aptas reddit ulmos applidis vitibus.

35. *Immoritur studiis:* qui totus est in ua re, vel se totum alicui rei tracdæ devovet, is *studio* hujus rei *immori*, s qui in colligendis divitiis ita se mat et conficit, ut ante diem senescere ntur, eleganter *habendi amore senescere* tur; sic γηράσκειν apud Græcos.

37. *Mentita* est, elusit, fefellit; sic sup. . iii, 1, 30, *fundus mendax*.

39. *Iratusque*, sibi ipsi, quod passus at se impelli, ut vitam quietam et judam mutaret cum vita inquieta et inunda.

90. *Scabrum*, plenum squaloris et sor, horridum; nam postquam Mena *ex ido* (v. 83) factus erat *rusticus*, exterm corporis cultum neglexit.

91. *Durus*, duri laboris patiens, ut inf. ist. i, 16, 70, *sine pascat durus aretque*. *ntusque*, sc. ad rem, h. e. avarus.

93. *Ponere nomen*, imponere, dare: p. Sat. ii, 3, 48, *qui tibi nomen Insano nere*.

96—98. *Qui semel adspexit*, vidit, animadvertit, intellexit. *Quantum dimissa etitis Præstent*, eam vitæ conditionem quam reliquit, multo meliorem esse illa quam appetiit. *Verum est*, æquum, rectum, fas est, decet; hinc inf. Epist. i, 12, 23, junguntur *verum* et *æquum*, et sup. Epist. i, 1, 11, *verum* et *decens:* multa exempla de hac significatione vocis *verum* dederunt Gronov. et Drakenb. ad Liv. ii, 48, § 2.

EPISTOLA VIII.

Horatius semet ipsum, ut hominem minus mente quam corpore validum, sive ut hominem, *malo*, quod vocant, *hypochondriaco* laborantem, et tam amicorum quam medicorum consiliis obnitentem, describit. Celsus Albinovanus, ad quem scripta est hæc epistola, idem esse videtur quem sup. Epist. i, 3, 15 sqq. ut poetam, aliorum scrinia compilantem, commemorat. Nec spirat hæc epistola illum amorem et molliores illos animi sensus, quos passim Horatius erga alios amicos in carminibus suis expressit.

1—3. Pro simplice epistolarum apud Latinos inscriptione *salutem*, utitur jam Horatius formula quam Græci præfigere solent epistolis, χαίρειν καὶ εὖ πράττειν. *Comiti scribæque Neronis:* in comitatu sive in cohorte Tiberii Claudii Neronis, tum in

Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando
Contuderit vites, oleamve momorderit æstus,
Nec quia longinquis armentum ægrotet in agris;
Sed quia, mente minus validus, quam corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, quod levet ægrum;
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno;
Quæ nocuere, sequar; fugiam, quæ profore credam:
Romæ Tibur amem ventosus, Tibure Romam.
Post hæc, ut valeat, quo pacto rem gerat et se;
Ut placeat juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte; primum gaudere; subinde
Præceptum auriculis hoc instillare memento:
Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

terris orientalibus cum exercitu versantis (vid. Wetzel. sup. in Argum. ad Epist. i, 3) erat scriba (nos, *Secretair*) *Celsus Albinoranus*. *Minantem*, molientem et me perficere velle profitentem. Quæ fuerint *multa* illa et *pulchra* (grata, jucunda, præclara) quibus valetudinis causa operam dare Hor. non potuit, quis divinet? Locutio *minari aliquid*, sup. Sat. ii, 3, 9 (*Atqui vultus erat multa et præclara minantis*,) ad carmina ab Horatio expectata referenda est.

4—6. *Haud quia grando*, cett. ego crucior autem, non ut cruciari solent homines divites et avari, ubi vel grando vites perdidit, vel solis æstus oleas exussit, vel morbus armenta tentavit; sed mens mea male se habet et malo torpore deprimitur. *Grando* (χαλαζοκοπία) *Contuderit*, verberaverit, sup. Od. iii, 1, 29, *Non verberatæ* (sollicitant) *grandine vineæ*. *Momorderit æstus*: mordere, pro, *urere*, tam de frigore (sup. Sat. ii, 6, 45, *Matutina parum cautos jam frigora mordent*), quam de nimio solis calore.

6. *Longinquis in agris*: Romanorum enim beatiores armenta in remotis regionibus, præcipue in Calabria et Lucania, ubi erant bona pascua, alere solebant: sup. Epod. 1, 27, 28, *Pecusve Cal[illegible] ante sidus fervidum Lucana mutet pa[illegible]* cf. Od. i, 31, 5.

7. *Mente minus validus, quam corp[illegible]* morbus enim, qui nunc vocatur *hypo[illegible]dria*, non tam in toto corpore, quam [illegible] in mente sedem suam habet.

8. *Nil audire velim*, cett. quæ [illegible]tur egregie ingenium et naturam [illegible] *hypochondriaci* ante oculos ponunt.

9 sqq. Ad *offendar*, *irascar*, *sequ[illegible]giam*, *amem*, repete *quia*.

10. *Cur*, ideo, quod Plin. Epist. [illegible] *Repeto, me correptum ab eo, cur am[illegible]* Alia exempla ex Cicerone et Livio [illegible] Lambinus. *Funesto veterno*, [illegible] mentis torpore, languore.

12. *Ventosus*, venti instar mutab[illegible] constans, varius. Sic inf. Epist. i, [illegible] *plebe ventosa*.

13. *Rem gerat*, ut scriba apud [illegible]nem; *et se*, et quid rerum ipse gerat.

14. *Juveni*, Tib. Cl. Neroni.

17. *Ut tu fortunam*, cett. Qua[illegible] Celse, in fortuna, quæ tibi nunc [illegible] erga nos præbebis, tales erga te [illegible]bebimus; si me, veterem tuum [illegible] præsente tua fortuna, ut antea, [illegible] vicissim ego te amabo.

EPISTOLA IX.

AD CLAUDIUM NERONEM.

Septimius, Claudi, nimirum intelligit unus,
Quanti me facias: nam, quum rogat, et prece cogit,
Scilicet ut tibi se laudare et tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
5 Munere quum fungi propioris censet amici,
Quid possim, videt ac novit me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer;
Dissimulator opis propriæ, mihi commodus uni.
10 Sic ego, majoris fugiens opprobria culpæ,
Frontis ad urbanæ descendi præmia. Quodsi
Depositum laudas ob amici jussa pudorem,
Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumque.

EPISTOLA IX.

Horatius, dum amicum suum, Septimium, ut virum fortem bonumque Tib. ad. Neronis favori et benevolentiæ mendat, singularem, qua ipse apud principem fruatur, gratiam gloriose lit. Quam carus autem Horatio fuitius Septimius, poeta tragicus, (vid. ad Epist. iii, 9,) luculenter ex oda Libri secundi apparet.

—6. Hic locus, mutatis distinctionimihi ita cohærere videtur: *Quanti ias, Claudi, unus nimirum* (profecto) *git Septimius* (additur ratio cur id intelligat Sept.); *nam, quum rogat— censet—quid ego possim* apud te, *me aldius* (clarius) *videt ac novit. Nim*, profecto, sine dubio: Cic. de . c. 4, *Sed nimirum majus est hoc dem, quam homines opinantur:* idem ttic. ix, 9, *Itaque nimirum hoc illud quod Cæsar scribit in ea epistola, cujus plum ad te misi. Prece cogit*, precibus expugnat. *Scilicet ut*, eo nomine, *ut r, se* (Septimium) *tibi laudare et tra-*, commendare.

. *Dignum mente domoque legentis honis Neronis:* tanquam hominem, qui onis, cui nil, nisi quod pulchrum et estum est, placet, *menti* (sentiendi judique rationi) respondeat, dignusque quem ille ad eos quibuscum in domo versatur (ad amicos suos) recipiat.

, 6. *Munere quum fungi propioris censet ri:* et cum porro *censet*, me apud te ri *propioris amici munere*, h. e. me arctiore tecum conjunctum esse amicitiæ vinculo. *Valdius*, rectius, melius, magis; observa Horatii modestiam et urbanitatem: inf. in Epist. ad Pis. 321, *Valdius delectat.*

8. *Sed timui, ne*, cett. sed timui, ne in suspicionem venirem, me consulto elevasse meam apud te auctoritatem.

9. *Dissimulator opis propriæ. Ops* vel *opis*, ut *potentia*, passim de gratia, qua quis multum pollet, multum efficere potest; vocat autem hanc *propriam*, quasi ea (*mihi commodus uni*) unice in suum ipsius commodum utatur.

10. *Majoris culpæ:* nam qui alium, quem pro gratia sua commendare potest, commendare refugit, hac inhumanitate *majorem culpam* sibi contrahit, quam is qui perfricta fronte in aliis commendandis laudem captat.

11. *Frontis urbanæ:* facete frontem duram (impudentiam) vocat *urbanam*, quia non raro in urbe inveniuntur qui, ut versu sequente dicitur, *pudorem deponant. Descendi:* eleganter ad aliquid *descendere* dicuntur, qui perpelluntur tandem ad rem aliquam faciendam quam primum facere nolebant.

13. *Scribe tui gregis hunc*, unum cohortis tuæ jube esse Septimium. *Grex*, jam in bonam partem de honesta hominum societate, de cohorte vel comitatu; sic apud Ciceronem Orat. ii, 62, et ad Div. vii, 33, *sodales* et *æquales* dicuntur *gregales.*

EPISTOLA X.

AD FUSCUM ARISTIUM.

Urbis amatorem Fuscum salvere jubemus
Ruris amatores, hac in re scilicet una
Multum dissimiles, ad cetera pæne gemelli,
Fraternis animis, quicquid negat alter, et alter;
5 Annuimus pariter vetuli notique columbi.
Tu nidum servas, ego laudo ruris amœni
Rivos, et musco circumlita saxa, nemusque.
Quid quæris? vivo et regno, simul ista reliqui,
Quæ vos ad cœlum effertis rumore secundo,
10 Utque sacerdotis fugitivus liba, recuso:
Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.

EPISTOLA X.

Dum Horatius in hac epistola, se vitam rusticam vitæ urbanæ, sive vitæ simplicitatem externo splendori longe præferre profitetur, in hac una re ab amico suo Fusco, urbis amatore, se discrepare scribit. Ad Aristium Fuscum, grammaticum, poetam, et oratorem, scripta quoque est libri prima oda vigesima secunda.

1, 2. *Urbis amatorem—Ruris amatores:* pulchre sibi respondent contraria, in primo loco duorum primorum versuum posita.

3. Pro, *ad cetera* Codd. quorundam auctoritate Bentleius recepit, *at cetera*, quod vero ad cetera attinet: non raro certe, ut exempla a Bentleio allata docent, *cetera* simpliciter pro, quod ad cetera attinet, poni solet. *Gemelli*, simillimi, ut sup. Sat. ii, 3, 243, *par nobile fratrum, Nequitia et nugis pravorum et amore gemellum.*

4. *Fraternis animis:* amicis, qui intimo amore se invicem complectuntur, *fraterni animi* tribuuntur; et hinc intimæ amicitiæ fœdus sup. Epist. 3, 35 *fraternum fœdus* dicitur. *Et alter*, sc. negat.

5. *Annuimus pariter:* si alter ait, alter quoque ait; alter alteri in omni re pari modo annuit: sponte succurrit illud Gnathonis apud Terent. Eunuch. ii, 2, 21, quamvis in dissimili re, *Negat quis, nego; ait, aio. Vetuli notique columbi:* omisit Horatius, ut sæpe, particulam comparandi, *veluti, sicuti:* vid. sup. ad Epist. i, 2, 42: sensus igitur, veluti *vetuli notique columbi* (intellige columbarum par) invicem sibi annuere solent. *Noti*, consuetudine invicem sibi facti noti, et [illegible] inter se juncti: *notissimi inter* [illegible] Livium viii, 8.

6. *Tu nidum servas*, [illegible] institutam comparationem [illegible] pro urbe, ubi Fuscus, sicut [illegible] nido ovis incubans, hæreba[illegible]

7. *Rivos, et musco*, cett. [illegible] tissimus: cf. sup. ad Sat. i, 1, [illegible]

8, 9. *Quid quæris?* ne mul[illegible] *regno*, cett. simulac ista vitæ urb[illegible] moda, quæ vos urbis amatores [illegible] usque extollitis, et quæ ego, ut [illegible] gitivus sacerdotis liba, contem[illegible] (simulac ex urbe rus secessi,) [illegible] mea vivo ibique *regno*, pro [illegible] bitrio omnia facio: similiter fus[illegible] apud Virg. Ecl. i, 70, agros, [illegible] derat, *regna sua* vocat. *Rumore* Virg. Æn. v, 491, *clamore* [illegible] Tusc. Quæst. ii, 1, *populo* [illegible] probante et favente populo; [illegible] 8, 83, *Balatrone secundo.*

10. *Utque sacerdotis fugitivus* [illegible] ex farre, melle, et oleo confect[illegible] sacris offerebantur diis, Bacch[illegible] Fast. iii, 735), Cereri, Pani, [illegible] se transferrent sacerdotes, tant[illegible] domibus fuit liborum copia, ut [illegible] comedenda præberentur. Sed [illegible] cerdotum, cum eos caperet hujus [illegible] ani cibi tædium, *recusabant* [illegible] malebant fugere, et pane potiu[illegible] libis vesci.

11. *Pane egeo*, cett. sunt verba [illegible] mihi opus est pane, quem placen[illegible] tis præfero.

[redacted]

e naturæ si convenienter oportet,
ndæque domo quærenda est area primum,
stine locum potiorem rure beato?
bi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
it et rabiem Canis, et momenta Leonis,
n semel accepit solem furibundus acutum?
bi depellat somnos minus invida cura?
ius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
r in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
quæ per pronum trepidat cum murmure rivum?
e inter varias nutritur silva columnas,
aturque domus, longos quæ prospicit agros.
am expelles furca, tamen usque recurret,
la perrumpet furtim fastidia victrix.
qui Sidonio contendere callidus ostro
t Aquinatem potantia vellera fucum,

et, cett. si oportet ad præ-
horum *vivere naturæ conve-*
γουμένως τῇ φύσει ζῆν), ea
quæ natura postulat, vitæ
sequi.
que: ponere, ut passim tem-
rbes, pro exstruere.
ato? reddente beatos qui
ponte succurrit dulcissimum
carmen (Epod. 2), *Beatus*

i, estne locus ubi hiemes
vel frigus minus sentiatur?
hiemes tepeant et mitiores
srentinum refert supra Od.
ibi longum tepidasque præbet
s.
omenta Leonis, Quum semel,
solis semel accepti in furi-
idus: vid. sup. ad Od. iii,
nta, jam de momentis tem-
nse Augusto Sol in sidus
: sup. Epist. i, 6, 4, *Hunc*
, et decedentia certis Tempora
um semel accepit, cett. in
u vox simplex *furibundus*
amplificata est; similiter
19, 19, *Leo* dicitur *vesanus*.
n: *acutus* de vehementiore
am frigore; sup. Od. i, 9,
s; ut *urere* de calore æque

it: sic in plurimis Codd.
gitur; in quibusdam *divel-*
somno insolentius: *minus*
it, fuget, abigat. *Invida*
ciantur qui alios vel hono-
ratiores vel ditiores vident. Hoc præcipue fit in urbe.

19. *Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?* num odor aut nitor florum in agris postponendus est nitori marmoris Numidici? Respexit Horatius pavimenta lapillis marmoreis distincta (*Mosaik*).

20. *In vicis*, pro, in urbe. *Tendit rumpere plumbum*: per *tendit* pulchre exprimitur intenta quasi vis, qua aqua nonnunquam fistulas plumbeas, quibus in urbem deducitur, rumpit; sic sup. i, 7, 31, nitedula, frustra pleno corpore e cumera frumenti prorepere annitens, *tendere foras ire* dicitur.

21. *Trepidat* (*κελαρύζει*), decurrit, festinat, ut sup. Od. ii, 4, 23, et iii, 27, 17.

22—25. *Nempe inter varias*, cett. Nexus et sensus: arte quidem, qui in urbe vivunt, parare sibi student ruris dotes atque munera; in domibus nempe nemora inter columnas consita nutriunt, laudantque eam domum unde in procul sitos agros prospici potest; sed natura, quam nunc contemtim repellunt, redibit, et (*furtim*) occulta vi mala ditiorum vitæ rusticæ fastidia vincet fugabitque. *Inter varias silva columnas*: habebant ditiores in ædium impluvio juxta porticus (*varias columnas*) viridaria, quæ ad rem augendam vocantur *silvæ* vel *nemora*, ut sup. Od. iii, 10, 5, *nemus Inter pulchra satum tecta*, et apud Tibull. iii, 3, 15, *Et nemora in domibus sacros imitantia lucos?* ubi vide quæ in hanc rem observavit Heynius. *Varias*, ex marmore versicolore exstructas; sic lapi-

Certius accipiet damnum, propiusve medullis,
Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectavere secundæ,
Mutatæ quatient: si quid mirabere, pones
Invitus: fuge magna: licet sub paupere tecto
Reges et regum vita præcurrere amicos.
Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes homines, frenumque recepit:
Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
Sic qui, pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo nesciet uti.
Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.

des marmorei sup. Sat. ii, 4, 83 appellantur *varii*.

25. Per *naturam* intelligo sensum a natura nobis insitum, et nunc quidem eum qui animum vitæ rusticæ dulcedine perfundit. *Furca expellere*, locutio proverbialis de rebus quas vi a nobis avertimus et pellimus. *Furca* est instrumentum rusticum, quo stramenta et alia ex uno loco in alium protruduntur.

25. *Et mala perrumpet*, cett. et natura victrix rumpet per *mala fastidia*; h. e. mala ista fastidia ditiorum, qui a naturæ muneribus in agris abhorrent, extundet atque abiget.

26—29. *Non, qui*, cett. Sensus: qui adulterinum purpuræ colorem, quali Aquinates decipere solent imperitos, non discernere didicit contendendo cum genuino purpuræ colore, is haud certiores et graviores erroris et imperitiæ pœnas dabit, quam ille qui non falsum a vero distinguere poterit. *Vellera potantia fucum Aquinatem*, h. e. apud Aquinates (incolas Aquini, oppidi Volscorum,) fuco (vide sup. ad Od. iii, 5, 28) tincta. *Contendere Sidonio ostro*, comparare cum *velleribus* (ut loquitur Horatius inf. Epist. 12, 20) *lanæ Tyriis muricibus iteratæ*. *Callidus*, bene alicujus rei peritus; sic sup. Sat. ii, 7, 101, *subtilis et callidus judex*: cf. Sat. ii, 3, 23. *Propiusve medullis*, et quod penitius sentitur.

31. *Mutatæ*, sc. in adversas, pro, adversæ *quatient*, concutient, gravissime afficient: *mente quati*, sup. Od. iii, 3, 4. *Si quid mirabere, pones Invitus*, si quid totum animum tuum ceperit, non ab eo dissolvi poteris: *Ponere diffi[illegible] quæ placuere diu*, ut canit poeta [illegible] mus Lotichius i, 2, 64. Hinc. sup. [illegible] i, 6, 1, *Nil admirari*, ubi vid. not. [illegible]

33. *Reges*, potentiores, ditiores. [illegible] sapienter scilicet instituta: [illegible] (παρελθεῖν, παραδραμεῖν), [illegible] superare.

34—38. Cum Himeræi vel Him[illegible] Phalaridi, Agrigentinorum in Sicilia [illegible] ranno, quem in auxilium vocatum [illegible] mum ducem præfecerant suo [illegible] custodiam corporis quoque dare [illegible] issent, Stesichorus, ut refert Aristot. [illegible] ii, 39, Himerenses de imprudentia [illegible] se traderent potentiori, fabula de [illegible] equo, quam hic narrat Horatius, [illegible] isse dicitur. Eodem redit fabula de [illegible] *et Apro* apud Phædr. iv, 4. *Melior* (ἡ[illegible] των), superior; *minor* (ἥττων), [illegible]

37. *Violens*, hominis ope factus vi[illegible] tior, ferocior.

38. *Non—depulit*, non depellere [illegible] sed ab eo inde tempore equitem [illegible] tare et frenum ore mordere coactus [illegible]

39—41. Sensus: sic, qui, non [illegible] contentus, divitiarum colligendarum [illegible] piditati rem pretiosissimam, liber[illegible] postponit, pecuniæ experietur [illegible] æternumque serviet. *Pauperiem* [illegible] avarus. *Metallis*, cum contemtu [illegible] cunia, ut sup. Od. ii, 2, 3, *lamina* [illegible] *imice lamnæ Crispe Sallusti*. *Dom*[illegible] *vehet*, accommodate ad fabulam: [illegible] niam, sicut equus equidem, [illegible] suum portabit, h. e. pecuniam [illegible]

sorte tua vives sapienter, Aristi:
e dimittes incastigatum, ubi plura
quam satis est, ac non cessare videbor.
at, haud servit, collecta pecunia cuique,
n digna sequi potius quam ducere funem.
ibi dictabam post fanum putre Vacunæ,
to, quod non simul esses, cetera lætus.

EPISTOLA XI.

AD BULLATIUM.

tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
concinna Samos? quid Crœsi regia Sardis?
a quid, et Colophon? majora minorave fama?

Pro *vehet* ad Codd. quo-
itatem Bentleius dedit *vehit*,
tate caret, jam nunc vehat;
lectionem confirmat *nesciet*
probus, designatur avarus,
nprobo studio divitias con-
p. Od. iii, 24, 62, ipsæ *di-*
improbæ.
non conveniet sua res, cett.
sua non conveniet, ea, si
la, ut calceus, qui pede
n subvertet et prosternet;
or, ut calceus angustior,
vexabit. *Olim*, nos, *etwa*,
sup. ad Sat. i, 1, 25. *Co-*
Non cessare: qui sine ulla
a cujusdam rei studio in-
cessare dicitur.
rat, haud servit: res ipsa
tione, *aut*, postulat omni-
ia avaro, sicut eques equo
tur) imperat, non servit,
miam habet, *æternum ser-*
tur: pecunia cuique col-
ire potius possessori suo
ebebat, *imperat, haud ser-*
us sum in proposita hujus
e, postquam idem jam ten-
delium in Animadv. in
ex doctissimi Obbarii Ob-
cognovi. *Pecunia* ex Ho-
am ille, quotiescunque de
is aperte exprimit, *non ser-*
ribus tanquam servis suis
est secundum Horatium
a, et hanc *naturam*, ut is
t, 10 dicit, *mutare pecunia*
nescit. *Tortum funem sequi et ducere*:
hæc locutio translata est ab animalibus,
quæ fune ducta ductorem sequuntur: qui
funem ducit, imperat, qui *funem sequitur*,
paret sive servit. Jam vero cum in Codd.
Livii quoque, ut observat Drakenborchius
ad Liv. xxviii, 2, § 11, p. 152, centies *aut*
et *haud* confuderint librarii, in re, ut
mihi videtur, certissima pro, *aut* ex con-
jectura dedi, *haud*. Occasionem harum
particularum confusioni dedit fortasse
prisca scriptura *haut*.

49. *Hæc tibi dictabam*. Hæc tibi scri-
benda et ad te perferenda servo vel scribæ
meo dictabam. *Post fanum putre Vacu-*
næ: *Vacuna*, dea Sabinorum, Romanis
Victoria, ut docet Varro apud Acronem.
Hoc Vacunæ templum in agro Sabino
prope lucum Vacunæ sacrum (Plin. H. N.
iii, 12), non procul a villa Horatii abfu-
isse videtur. Post illud templum igitur
Horatius, qui in locis villæ suæ vicinis
circumvagari solebat, in toro fortasse gra-
mineo prostratus dictavit hanc epistolam.
Refecit hoc templum *Vacunæ putre* (vetus-
tate obsoletum), ut docet Fea ex reperta
aliqua Inscriptione, Vespasianus.

50. *Excepto*, hac una re excepta. *Ce-*
tera, quod ad cetera attinet: vid. Bentl.
sup. in hac Epistola ad v. 3.

EPISTOLA XI.

Curas non peregrinationibus, quibus
cœlum tantum, non animus mutetur, sed
prudentia et ratione pelli posse, amico suo,
Bullatio, Asiam et Græciam curarum abi-
gendarum causa peragranti, scribit.

Cunctane præ campo et Tiberino flumine sordent?
5 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus quid sit; Gabiis desertior atque
Fidenis vicus; tamen illic vivere vellem,
Oblitusque meorum, obliviscendus et illis,
10 Neptunum procul e terra spectare furentem.
Sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque
Adspersus, volet in caupona vivere; nec, qui
Frigus collegit, furnos et balnea laudat,
Ut fortunatam plene præstantia vitam.
15 Nec, si te validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
Incolumi Rhodos et Mitylene pulchra facit, quod
Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
20 Dum licet, et vultum servat Fortuna benignum,
Romæ laudetur Samos, et Chios, et Rhodos absens.

1, 2. *Quid*, cujusnam pretii, qualis. *Chios*, *Lesbos*, *Samos*, insulæ maris Ægæi. *Lesbum* vocat *notam*, non tam vini præstantioris quod ibi nascitur (cf. sup. ad Od. i, 19, 21), quam Sapphus et Alcæi ibi natorum, ut videtur, ratione habita. *Samos*, urbs princeps insulæ, dicitur *concinna*, sine dubio ob ædificiorum concinnitatem et alias hujus urbis opportunitates: nos, *niedlich*, *nett*. *Sardis*, urbs princeps Lydiæ.

3. *Smyrna*, Ioniæ urbs maritima; *Colophon*, urbs Ioniæ clarissima. *Majora minorave fama?* num illæ urbes famam, qua celebrantur, superant, an minus ei respondent!

4. *Campo*, sc. Martio. *Sordent*, displicent.

5. *An venit in votum Attalicis ex urbibus una?* an in una urbium Attalicarum vivere optas? Ad urbes nobiliores, quibus imperabat Attalus, rex Pergami, præter *Pergamum* pertinent *Myndus*, *Apollonia*, *Tralles*, *Thyatira*, cett.

6. *Lebedum*, Ioniæ urbem maritimam. *Odio maris atque viarum*: simillime sup. Od. ii, 6, 7, itinerum maritimorum et pedestrium pertæsus dicitur *lassus maris et viarum*.

7. *Scis*, *Lebedus quid sit*, nunc quidem; nam olim *Lebedus* urbs fuit celeberrima, sed inde a Lysimacho, qui eam evertit et incolas ejus deduxit Ephesum, deserta; hinc vocatur *vicus desertior* (sc. ab incolis, infrequentior), *Gabiis* (parvo oppid Romam et Præneste) *atque* Fide pido Sabinorum.

10. *Neptunum procul e terra furentem*. Lambinus comparavit l primos versus Lib. Sec., *Suave, ma no turbantibus æquora ventis, E ter num alterius spectare laborem.*

11 sqq. Inde ab hoc versu u finem expressit Horatius hanc fere tiam: "Sed, quæcunque tibi p urbs vel regio, fac, quæso, rede mam; nam, quemadmodum is qui Romam petit, non ideo in caupo vivere, quoniam ibi corpus imbre sum siccare, reficere, et a luto pur tuit, vel is qui nunc frigore colle nos et balnea laudat, non ideo summam felicitatem referet; ita que non in locis, quæ te nunc de hærebis, nec, in alto jactatus, nave a reditu in patriam te abstrah ris. Rhodos et pulchra Mityleno non valetudinis causa eo se confer lumi), idem sunt, quod aliæ res, q se bonæ, nisi opportuno tempore a tur, nocent magis quam prosunt. et extera loca remotus (*absens*) ab mæ lauda. Fruere bonis quæ f sereno vultu tibi nunc arridens, od ubicunque fueris, te jucunde vivi cere possis. Nam si non loci a amœnitas, sed rationis usus et c rantia curas evellit ex animo, pro

Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
Grata sume manu; nec dulcia differ in annum;
Ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter
Te dicas: nam si ratio et prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
Cœlum, non animum, mutant qui trans mare currunt.
Strenua nos exercet inertia: navibus atque
Quadrigis petimus bene vivere: quod petis, hic est;
Est Ulubris, animus si te non deficit æquus.

EPISTOLA XII.

AD ICCIUM.

Fructibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris, non est ut copia major
Ab Jove donari possit tibi: tolle querelas;

qui trans mare currunt, non animum, sed cœlum tantum mutant. Sed sic sumus homines, navibus et quadrigis vecti procul petimus quod in propinquo est et ante pedes jacet."

14. *Ut. Fortunatam plene præstantia vitam*, tanquam ea in quibus perfecta posita sit vita felicitas.

17. *Rhodos et Mitylene*: cf. sup. ad Od. i, 7, 1.

18. *Penula*, vestis crassior, qua iter facientes se munibant contra frigus et pluviam: vid. Ernest. Clav. Cic. s. v. *Penula*. *Campestre*, velamentum, quo, qui estate nudi in Campo Martio certabant, ad obtegenda pudenda succingebantur.

20. *Vana curam servat Fortuna benignum*: vanæ igitur fuisse videntur curæ, quarum deponendarum causa peregrinabatur Bullatius.

24. *Libenter*, suaviter, jucunde.

26. *Non locus effusi late maris arbiter*: locus e quo libere prospici potest in late patens mare, dicitur *maris arbiter*, h. e. dominus, in mare quasi dominans; locus autem qui late effusi maris prospectum præbet, est amœnissimus.

28. *Strenua nos exercet inertia. Inertia* ex mavi oxymoro jam dicitur *strenua*; non raro enim homines inertes, in iis quæ capere et exsequi debebant, gnavos fuerunt atque strenuos.

Petimus bene vivere, petimus locum ubi bene vivamus.

30. *Est Ulubris. Ulubræ*, oppidum exiguum et desertissimum in agro Pomtino. *Animus æquus*, qui sibi constat, non varius et mutabilis est; Horatius igitur Bullatio paulo lenius exprobrasse videtur inconstantiam.

EPISTOLA XII.

Iccium, hominem querulum, et divitiis suis nondum contentum, a plura habendi cupiditate dehortatur, et in copia, quam jam habeat, acquiescere jubet. Iccium divitiarum colligendarum flagrasse studio, jam ex Carmine ad eum scripto sup. Od. i, 29, ubi Horatius Iccium ditescendi causa animum ad militiam appulisse ait, colligi potest. Ex iis autem quæ in hac Epistola passim adsperguntur, v. 8, 14, 21, eundem fuisse hominem sordidissimum, haud obscure intelligitur.

1. *Fructibus Agrippæ Siculis*, cett. Postquam Iccius spe divitiarum in bello (vid. sup. Carmen modo laudatum) sibi comparandarum exciderat, alia, quibus voti sui compos fieret, circumspexit. Neque id frustra, Agrippa enim Iccium latifundiorum suorum in Sicilia administrationi præfecerat; hinc *Agrippæ fructus Siculos colligere* dicitur.

2, 3. *Non est ut possit* (Græce, οὐκ ἔστιν ὡς vel ὅπως), pro, non potest: cf. sup. Od. iii, 1, 9. *Tolle querelas*: ergo jam sæpe Iccius, ut solent avari, de rerum suarum conditione querelas fuderat.

Pauper enim non est cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si lateri est pedibusque tuis, nil
Divitiæ poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius herbis
Vivis et urtica, sic vives protenus, ut te
Confestim liquidus fortunæ rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit;
Vel quia cuncta putas una virtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox
Quum tu inter scabiem tantam et contagia lucri
Nil parvum sapias, et adhuc sublimia cures:
Quæ mare compescant causæ; quid temperet annum;

4. *Cui rerum suppetit usus:* cui suppetunt res necessariæ in usum, vel qui tantum habet quantum ad vitam sustentandam opus est: *rerum usus*, res quibus in vita utimur; sic apud Liv. xxii, 2, *necessaria ad usus*, sunt res quibus vita carere non potest, vitæ necessaria (*τὰ δέοντα*): cf. sup. ad Od. ii, 11, 5.

5. *Si ventri bene, si lateri est pedibusque*, pro vulgari, si vales, si bona valetudine uteris. *Lateri*, pulmoni. Expressit, ut observat Lambinus, Horatius hæc ex Theogn. Sent. 724, sive potius Solone (Frag. xii, apud Brunck. p. 109): *Ἰσόντι πλουτοῦσιν, ὅσοις πολὺς ἄργυρος ἔστι, καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία, Ἵπποι θ' ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι, Γαστρί τε καὶ πλευραῖς καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν.*

7, 8. Sensus: si tu forte, repudiatis melioribus quæ in medio posita sunt, h. e. quorum data tibi est copia, vilissimis cibis, herbis et urtica, vesceris, profecto hoc vili victu, dum nullos plane sumtus facis, *sic vives*, h. e. id assequeris, ut mox, quantus quantus es, aurum fias, h. e. ut auro obruaris. *Si forte—Vivis:* sine dubio *vere* ita vixit Iccius, sed opprobrii molliendi gratia dixit *forte*. Pro *protinus* rectius jam Bentleius dedit *protenus*, hoc enim (pro, *porro tenus*) de rebus quæ deinceps, h. e. continuo more vel ordine, fiunt: cf. sup. ad Od. iii. 3, 30.

9. *Inauret:* proverbiali locutione *inaurari* dicuntur, quibus tanta est auri vis, ut eo obrui videantur. *Liquidus fortunæ rivus:* de Pactolo et Mida cogitasse Horatium suspicatur Baxterus.

10, 11. *Vel quia*, cett. duas Horatius affert rationes, ex quibus cumulus pecuniæ apud Iccium crescere debeat, vel quia pecunia naturam suam non exuat (pecunia scilicet, ut sup. Epist. 10, 47, 48 [illegible] tius loquitur, *imperat*, et subjectus [illegible] quasi fune a se ductos quovis modo augere jubet), vel quia Iccius, ut phi[illegible] phus, præ virtute omnia alia, et [illegible] pecuniam quoque contemnat, et [illegible] temtu, dum omnem pecuniæ [illegible] pudiet, ditior usque evadat. Prior [illegible] est vera, posterior Iccii ludendi [illegible] ficta.

12—15. *Miramur si*, cett. [illegible] quodsi miramur, Democritum [illegible] ita philosophiæ studio defixum [illegible] ille, nulla rerum domesticarum [illegible] bita, vicinorum pecora agros [illegible] pasci sineret; multo magis mirari [illegible] mus, te, Icci, (*inter tantum scabiem [illegible] tagia lucri*) inter tam fœdam et [illegible] sam ditescendi cupiditatem ultra [illegible] parva sunt sapere, et in rerum sublim[illegible] h. e. cœlestium et physicarum, [illegible] que origines, ut olim, inquirere. [illegible] *criti:* Schol. Cruq., *hic dum philo[illegible] intentus erat, neglexit agros suos [illegible] vicinorum pecora ibi libero pascere.* De Democriti ingenio et rerum [illegible] negligentia Gesnerus laudat [illegible] Diog. Laert. ix, 39.

13. *Animus sine corpore velox:* [illegible] de animo, qui, sejunctus a corpore [illegible] se viget, cogitat, ratiocinatur.

15. *Adhuc*, nunc quoque; [illegible] *immer.*

16—19. *Quæ mare*, cett. Hic [illegible] quo philosophorum de rerum phys[illegible] causis quæstiones tanguntur, compar[illegible] est cum Manil. i, 99 sqq.; Virg. [illegible] 477 sqq.; Propert. iii, 5, 25 sqq. *compescant*, intra terminos suos cohib[illegible] Propert. l. l. v. 37, *Curos suos fines non exeat æquor. Temperet annum*, [illegible] deretur annum vicissitudinibus ad [illegible]

ponte sua, jussæne vagentur et errent;
·emat obscurum Lunæ, quid proferat orbem;
:lit et possit rerum concordia discors;
ɔcles, an Stertinium deliret acumen.
seu pisces seu porrum et cæpe trucidas,
'ompeio Grospho; et, si quid petet ultro,
nil Grosphus nisi verum orabit et æquum.
ıicorum est annona, bonis ubi quid deest.
en ignores, quo sit Romana loco res:
:r Agrippæ, Claudî virtute Neronis
us cecidit: jus imperiumque Phraates
accepit genibus minor: aurea fruges
leno defudit Copia cornu.

: Propert. l. l. v. 38, *:s quatuor annus eat.*
ıgentur et errent, plane-

premat obscurum, quid quid eandem ex obscu- et lucentem sistat: per ım intellige lunæ defec- Virg. dicit l. l. v. 478) *terum concordia discors:* ı scilicet mentem, ea quæ inter se pugnant, mirifice ıservandum consentiunt; *discordem* Manilius l. l. *ordiam concordem.* Ovid. ı., *Quippe ubi temperiem : calorque, Concipiunt, et uncta duobus; Cumque sit ax, vapor humidus omnes ɔrs concordia fœtibus apta*

les, Agrigentinus, poeta qui de rebus physicis at. i, 50, 3), quatuor ele- concordiam (φιλίαν) et ος). *Stertinium:* de Ster- Sat. ii, 3, 33.
: intelligit poeta per *pisces* ; *trucidas*, per zeugma *pisces*, ad *porrum* et *cæpe* ıtundis; *contundere* enim ·imus, *zusammenschneiden*, cl. ii, 11, *allia serpyllum-*

Pompeio Grospho, adhibe : Pompeio Grospho, cf. 7, in Argum. *Ultro*, si ad *Defer*, erit, promto o.
ıuod rectum et fas est: cf. , 7, 98.
ıicorum est annona, bonis, cett. Respondet hic versus sententiæ, Grosphum nil, nisi quod rectum et æquum sit, petiturum esse; sensus igitur: si vir bonus, qualis est Grosphus, re aliqua, qua ille indiget, a te juvabitur, vili pretio eum tibi amicum parare poteris, quia ea tantum, quæ vilioris pretii sunt, a te petet. *Vilis annona*, proverbiali locutione de iis quæ, sicut annona, vili pretio acquiruntur. *Deest*, una syllaba pronunciandum, ut sup. Sat ii, 2, 98 *deerit* duabus syllabis.

26—28. Ad res novas cum Iccio communicandas tria potissimum refert: 1, quod Cantabri Agrippæ: 2, Armenii Tiberii Claudii Neronis virtute devicti sint: 3, quod Phraates, fracta tandem ipsius superbia, jus et imperium Augusti agnoverit, et nunc formam supplicantis induerit. De *Cantabris*, ab Agrippa tandem perdomitis, vid. Dio liii, 25; hinc sup. Od. iii, 8, 22, *Cantaber sera domitus catena.* Quod ad verba *Claudi virtute Neronis Armenius cecidit* attinet, tenendum est, Horatium non eos sequi qui cædem Artaxiæ, Armeniorum regis, dolo propinquorum tribuunt, sed in Tiberii gratiam vulgarem amam, qua cædes quoque Artaxiæ ad res a Tiberio gestas referebatur: Tacitus quoque, Annal. ii, 3, post verba, *Occiso Artaxia per dolum propinquorum*, addit, *datus a Cæsare Armeniis Tigranes, deductusque in regnum a Tiberio Nerone*; et Suetonius de Tiberio cap. 9, *Ducto ad Orientem exercitu, regnum Armeniæ Tigrani restituit.* Verba, *jus imperiumque Phraates accepit genibus minor* interpretor, ut modo indicavi, de tempore quo Phraates, cum imminens Romanorum bellum extimesceret, majorem Romanorum potentiam agnovit, et quodammodo juri et imperio Cæsaris sese subjecit, a. U. C. DCCXXXIV. Justin. xlii, 5, *Finito Hispanico bello, cum Cæsar* (Au-

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM ASELLAM.

Ut proficiscentem docui te sæpe diuque,
Augusto reddes signata volumina, Vini,
Si validus, si lætus erit, si denique poscet;
Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
5 Sedulus importes opera vehemente minister.
Si te forte meæ gravis uret sarcina chartæ,
Abjicito potius, quam, quo perferre juberis
Clitellas, ferus impingas, Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, et fabula fias.
10 Viribus uteris per clivos, flumina, lamas:
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus, ne forte sub ala

gustus) *in Syriam ad componendum Orientis statum venisset, metum Phraati incussit, ne bellum Parthiæ inferre vellet. Itaque tota Parthia recollecti captivi ex Crassiano sive Antonii exercitu, signaque cum his militaria Augusto remissa. Sed et filii nepotesque Phraatis obsides Augusto dati*, cett. cf. Sueton. Octav. 21. *Imperium accepit;* hinc sup. Od. iii, 5, 4, *præsens divus habebitur Augustus, adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis;* Od. iv, 14, 41, *Te Cantaber non ante domabilis, Medusque miratur;* et Carm. Sæc. v. 54, *Jam mari terraque manus potentes Medus Albanasque timet secures. Genibus minor*, nil nisi supplicantis adumbratio; qui *minor* alicujus genibus est, is infra ejus genua collocatus, sive ad ejus genua prostratus est. Ad hanc, quam inii, explicandi rationem neque emendatio Bentleii, *Tigranes* pro *Phraates*, neque motæ de hoc loco a duumviris, Ruhnkenio ad Vellei. p. ii, 94, et Eichstadio (Kritischer Nachtrag zum ersten Buch der Episteln, p. 225) dubitationes momentum facere videntur.

28, 29. *Aurea fruges Italiæ*, cett. cf. sup. Od. i, 17, 14 sqq. et Carm. Sæc. v. 59. *Defudit*, pro vulgari igitur, messis hoc anno fuit largissima: sed libb. vett. variant; alii offerunt *defundit*, alii *diffudit*, alii *diffundit;* posterius equidem prætulerim.

EPISTOLA XIII.

Dum Horatius signata carminum volumina Vinio Asellæ ad Augustum perferenda tradit, mandata et pr modo illa portanda et Augus sint, jocose addit. Ceterum retulerim ad ea quæ subito visse videtur Horatius.

1. *Ut proficiscentem docui t Ut*, ad eam rationem quan igitur Vinius Asella tabell conditionis homo, quem cum ficiscentem jam sæpe multum dextre obiret tabellarii offici docuerat.

2. *Signata*, sigillo impress

3. *Si validus—erit*, si pr tudine utetur; sic *validus* de valet et salvus est, sup. Od *male validus*, male corpore al cillis, sup. Sat. ii, 5, 45. *Pe* sibi volumina.

4, 5. *Ne studio nostri pec* meis rationibus inservire stud sinistre agas: *odiumque*, ce præcipitantius et nimia sedu tradis, Augustum offenda tabellarius, *vehemente opera* vel nimis sedulus.

6. *Te uret*, te premet et ve

8. *Clitellas:* apposite jam lusum, cui in tabellarii ne indulsit, librorum sarcinam (nos, *Saumsattel*), quæ asin portanda imponi solent. *Fer* no, ut de equo sup. Sat. i, 5, Virg. Æn. ii, 51.

8, 9. *Asinæque paternum C tas in risum:* hoc lusu, in m

Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum;
Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia lanæ;
15 Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possint oculos auresque morari
Cæsaris: oratus multa prece, nitere porro.
Vade, vale, cave ne titubes, mandataque frangas.

EPISTOLA XIV.

AD VILLICUM SUUM.

Villice silvarum et mihi me reddentis agelli,
Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, et
Quinque bonos solitum Variam dimittere patres;
Certemus, spinas animone ego fortius, an tu

sive Asina captato, Horatium abstinuisse, plures, puto, mecum velint. *Et fabula fas*, et per ora hominum traducaris: vid. sup. ad Epod. 9, 8.

10. *Lemes*, locos palustres, paludosos, latosos.

11. *Victor propositi*, propositam viam emensus. *Illuc*, in ædes Augusti.

12. *Sic positum servabis onus*, librorum fasciculum tenebis: *sic*, hunc in modum, h. e. apte et decenter positum; sed fortasse quoque Horatius, dum aiebat *sic*, ipse simul monstrabat et præibat σχῆμα, quæ tradenda essent carmina.

14. *Vinosa* (bibax); *Pyrrhia*: Schol. Cruq., *nomen est ancillæ in quadam fabula Titinii, quæ, furata lanæ glomos, ita se gestavit, ut deprehensa sit. Glomos: glomus, eris, et glomus*, i, i. e. lana in formam globi convoluta.

15. *Ut cum pileolo*, cett. sicuti tribulis ex plebe vel rure a superiore vel ditiore quadam tribus ad cœnam vocatus soleas cum pileolo sub ala portare solet: de *soleorum* usu in conviviis vid. sup. ad Sat. ii. 8, 77. Rusticos autem mores, ut ex hoc loco discimus, ostendebat *tribulis*, qui, cum cœnatum iret, soleas cum pileolo sub ala gestabat. *Pileolo*, quo extrema tantum capitis pars obtegebatur. Videntur autem *pileoli* ad externum convivarum cultum pertinuisse.

16, 17. *Sudavisse ferendo*, quasi nihil sudoris exprimere possit onus tam gratum, carmina scilicet, quæ possint Cæsaris oculos et aures *morari* advertere et oblectare: inf. in Epist. ad Pis. 321, *Fabula nullius veneris, sine pondere et arte, Valdius oblectat populum meliusque moratur.*

19. *Mandataque*, sc. carmina, *frangas*, corrumpas, disperdas; accommodate ad *titubes*, quia non raro, qui titubant, pedes frangere solent.

EPISTOLA XIV.

Dum ridet carpitque Horatius mutabilem animum villici sui, cui vita rustica, quam modo vitæ urbanæ prætulerat, sordere cœpit, versus quosdam (v. 37—39) de vitæ rusticæ jucunditate et commodis inserit dulcissimos.

1—3. *Villice*, rerum in villa administrandarum curator; nos, *Meier, Verwalter. Mihi me reddentis*, ubi liber et solutus invisis negotiis ad me redire et mihi soli vivere soleo. *Quinque focis*: per *quinque focos* intelligo quinque domos vel ædiculas, in quibus habitaverant adhuc quinque familiæ, quarum *boni patres* (nos, *wackere Hausväter*) negotiorum causa se inde conferre soliti fuerant *Variam*, oppidulum ad Anienis ripam dextram. Non sine causa autem Horatius jam ab hac parte commendat villam suam; nam quo amplior illa fuit et frequentior, eo jucundius ibi vivere poterat villicus.

4. *Spinas*. *Spinas evellere agro*, sensu proprio, *evellere animo*, sensu metaphorico de curis, quæ animum pungunt et lacerant, vel de vitiis, quæ animum corrumpunt: inf. Epist. ii, 2, 212, *Quid te ex-*

5 Evellas agro; et melior sit Horatius, an res.
Me quamvis Lamiæ pietas et cura moratur,
Fratrem mœrentis, rapto de fratre dolentis
Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
Fert, et amat spatiis obstantia rumpere claustra.
10 Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum:
Cui placet alterius, sua nimirum est odio sors.
Stultus uterque locum immeritum causatur inique;
In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
Tu mediastinus tacita prece rura petebas;
15 Nunc urbem et ludos et balnea villicus optas:
Me constare mihi scis, et discedere tristem,
Quandocunque trahunt invisa negotia Romam.
Non eadem miramur; eo disconvenit inter
Meque et te: nam, quæ deserta et inhospita tesqua
20 Credis, amœna vocat, mecum qui sentit, et odit
Quæ tu pulchra putas: fornix tibi et uncta popina
Incutiunt urbis desiderium, video; et quod
Angulus iste feret piper et tus ocius uva;
Nec vicina subest, vinum præbere, taberna,

emta juvat spinis de pluribus una? hinc *spinosæ curæ* apud Catull. lxiv, 72.

5. *Et melior sit Horatius, an res*, et utrum plus valeat virtus Horatii in repellendis vincendisque iis quæ animum turbant, an vis illa quam rerum habendarum cupiditates curæque in animum habent.

6. *Lamiæ*: de Q. Æmilio Lamia, quem, ut ex hoc quoque loco apparet, intimo amore complexus est Horatius, vid. sup. Od. i, 26, in Argum. *Lamiæ pietas et cura*, pius erga amicum meum Lamiam amor, et de eo, graviter fratris morte afflicto, cura atque sollicitudo; nisi quis *pietatem* ad fraternum amorem, et *curam* ad luctum referre malit. *Me moratur*, me Romæ retinet, me in urbe manere jubet, sc. ut in Lamiæ mei doloris societatem veniam.

8. *Mens animusque*, totus meus animus; *istuc fert*, in villam me trahit rapitque.

9. *Et amat spatiis obstantia rumpere claustra*: et cupiditate impedimenta itineri in villam objecta e medio tollendi impellitur; *amat*, cupit, φιλεῖ, ποθεῖ, Eurip. Hec. 998: cf. sup. ad Od. iii, 16, 10. *Spatiis obstantia claustra*, locutio a ludis Circensibus translata; *claustra* sunt carceres sive repagula, quibus quadrigæ in ludis Circensibus, donec signum ad certamen dabatur, a *spatio*, h. e. curriculo sive cohibebantur.

11. *Sua nimirum est odio sors*, sorte sua non contentus est.

12. *Locum*, sc. in quo colloca vel vivit. *Immeritum*, innocent *vestis immerita* sup. Od. i, 17, 28 *immeritus* Sat. ii, 3, 7.

13. *Qui se non effugit unquam* Od. ii, 16, 20, *quis exsul Se quoqu* Pro *unquam*, quia sermo est de lo lim *usquam*; *non—usquam*, in m quam loco.

14. *Mediastinus*: videtur ita esse servus urbanus, qui mediis in ad quævis obeunda servitia præst bat: nos, *Hausknecht*.

18. *Non eadem miramur*: non sensu de iisdem rebus afficimur.

19. *Tesqua*: Vet. Schol., *lingu norum loca difficilia et repleta sent nominantur*: vid. Festus s. v., V L. L. vi, 2.

21. *Uncta popina*: possit quid plicari *immunda*, uti vocatur popi Sat. ii, 4, 62, sed *immunda* popi potest urbis desiderium incutere igitur jam popina, ubi unctæ sive res epulæ administrantur; sic inf i, 17, 12, *unctus*, qui lautius vivi *des siccus ad unctum*; Epist. i,

25 Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina, cujus
Ad strepitum salias terræ gravis: et tamen urges
Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
Disjunctum curas, et strictis frondibus exples:
Addit opus pigro rivus, si decidit imber,
30 Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc, age, quid nostrum concentum dividat, audi.
Quem tenues decuere togæ nitidique capilli,
Quem scis immunem Cinaræ placuisse rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
35 Cœna brevis juvat, et prope rivum somnus in herba:
Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat; non odio obscuro morsuque venenat:
Rident vicini glebas et saxa moventem.
40 Cum servis urbana diaria rodere mavis?
Horum tu in numerum voto ruis? Invidet usum
Lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.
Optat ephippia bos piger; optat arare caballus:
Quam scit uterque, libens (censebo) exerceat artem.

Verum ubi quid melius contingit et unctius; apud Catull. xxix, 3, *patrimonia uncta*, opima, lautiora.

22 sqq. *Et quod*, cett. porro ideo in urbem redire cupis, quod (*angulus iste*) hic ager, ab urbe remotus, piper et thus (*ocimum*) potius quam uvas feret; denique, quod nec in vicinitate est taberna, quæ tibi vinum præbere possit, nec præsto adest meretrix, cett.

26—28. *Terræ gravis*; rustici enim, præcipue vino graves, cum saltant, gravius pulsant terram pedibus. *Et tamen urges*, cett. sensus et nexus: et tamen non diffidis ignavo otio, quod excitare possit urbis desiderium, imo jam pridem vel insudas pigro ligonibus fodiendo, vel bovem in stabulo curas, et strictas frondes ei suppeditas. *Disjunctum*; in stabulo enim bos a jugo disjunctus est.

29, 30. *Addit opus pigro rivus*, cett. hinc accedit labor quo te otiosum occupat rivus, qui, si imber decidit, *multa mole* a pratis apricis cohibendus est: per *multam molem* intellige aggerem, obices, stipites, cett. *Docendus parcere*, eleganter pro, arcendus: inf. in Epist. ad Pis. 68, *amandetur iter melius. Aprico parcere prato*, ne in pratum apricum se immittat.

31. *Quid nostrum concentum dividat*, quid illud sit quo inter me et te disconveniat, ut locutus est v. 18.

32—36. *Tenues* (e tenui et subtili panno confectæ) *togæ* opponuntur *togis crassis* sup. Sat. i, 3, 15. *Capilli nitidi*, sc. unguentis: sup. Od. ii, 7, 7, *capilli Malobathro Syrio nitentes*. Fuerunt autem Horatii crines *nigri*, ut ipse eos laudat sup. Epist. i, 7, 25. *Immunem*, nullo oblato munere; hinc sup. Od. iv, 1, 3, *qualis eram bonæ sub regno Cinaræ*. *Rapaci*, munerum apud alios appetentissimæ; sic *rapax domina* apud Tibull. ii, 4, 25.

34. *Bibulum*: inf. Epist. i, 18, 91, *Potores bibuli media de nocte Falerni*.

35. *Cœna brevis*, modica, quæ brevi tempore sumitur; similiter inf. in Epist. ad Pis. 198, *mensa brevis*. *Prope rivum somnus in herba* (toro gramineo), est mollior; hinc Virg. Ecl. vii, 45, *Muscosi fontes, et somno mollior herba*; accipio autem *somno* in h. l. Virgilii non in ablativo, sed in dativo, pro, somnum capienti, dormienti.

36. *Lusisse*, amoribus et genio indulsisse. *Sed non incidere ludum*, sed non intermittere ludum illum, non finem facere juvenili proteriviæ, id pudori et dedecori est.

37. *Istic*, in villa mea, in agro.

38. *Obliquo oculo* (invidia) *Limat*, deterit, invidis limisque oculis insidiatur

EPISTOLA XV.

AD NUMONIUM VALAM.

Quæ sit hiems Veliæ, quod cœlum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, et qualis via; (nam mihi Baias
Musa supervacuas Antonius, et tamen illis
Me facit invisum, gelida cum perluor unda
5 Per medium frigus. Sane murteta relinqui,
Dictaque cessantem nervis elidere morbum
Sulphura contemni, vicus gemit, invidus ægris,
Qui caput et stomachum supponere fontibus audent
Clusinis, Gabiosque petunt, et frigida rura.
10 Mutandus locus est, et diversoria nota
Præteragendus equus: Quo tendis! non mihi Cumas
Est iter, aut Baias, læva stomachosus habena

meis commodis. *Morsuque venenat*, sicut anguis.

39. *Glebas et saxa moventem*, me fodientem et saxa emoventem.

40, 41. Post *mavis* et *ruis* signum interrogationis posui. Tune in urbe cum servis (*diaria*) cibos in singulos dies iis destinatos dentibus rodere mavis?

42. *Usum Lignorum*, quorum in agris largior est copia; *pecoris*, lactis; *calo*: vid. sup. ad Sat. i, 2, 44. *Argutus*, callidus, astutus, catus, ut sup. Sat. i, 10, 40, *arguta meretrix*.

43. *Bos piger*: quamvis bos pro tarditate sua non currere, ut equus, potest.

44. *Quam scit uterque, libens* (*censebo*) *exercent artem*. Proverbium ex Aristophane, Vesp. 1422, notum: Ἑρδοί τις, ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην. *Uterque*, villicus et calo.

EPISTOLA XV.

Poeta, suadente medico Musa Antonio, lavandi causa non Baias, sed Veliam et Salernum profecturus, Numonium Valam de aeris in his duobus oppidis temperie, de hominum qui ibi vivant moribus et ingenio, denique de via eo ducente percontatur. In hac paulo incuriosius scripta epistola, cum expressa solutioris animi hilaritas atque levitas, tum adspersi sales et nativus jocose dictorum lepor, egregie ante oculos ponunt Horatii indolem atque ingenium. Numonium Valam Horatii familiarium non fuisse ultimum, satis docet hæc epistola. Utrum vero idem, quod nonnulli contendunt, legatus Vari a Germanis cæsi (Vell. Paterc. ii, 119), fuerit, nec ne, parum equidem curo.

1—25. *Quæ sit hiems*, cett. Oratio, duabus longioribus parenthesibus interrupta, usque ad v. 25 progeditur. Exemplum ejusmodi longioris parenthesseos jam sup. Sat. i, 7, 10 sqq. occurrebat. *Qua*, qualis, mitisne an immitis? *Cœlum*, aeris temperies (*Clima*). *Velia*, Lucanum oppidum. *Salernum*, agri Picentini oppidum maritimum in Magna Græcia. (*Nam mihi Baias—Per medium frigus*: sensus orationis paulo molestius junctæ est fere hic: nam Baias sive thermas valetudini meæ non convenire, me docuit medicus, Antonius Musa, et quamvis non mea, sed medici auctoritate utor balneis frigidis, tamen id ægre ferunt Baiarum incolæ. Schol. Cruq., *Antonius Musa egritudine Augusti artem suam illustravit: nam cum dolore Arthritico laboraret, et ad summam maciem perductus esset, curante Æmilio medico, qui eum adeo calidis curabat, ut tectum cubiculi ejus velleribus munivit: hic postea, in contrarium versis omnibus, non solum profusioribus frigidis, sed etiam Gargarismis Cicerninæ aquæ, quæ est Atellæ, in domo Cæsaris et potionibus usus est, ita, ut intra breve tempus eum curaret. Ob quam causam ab Augusto usque ad Sestertium quadringenties ex Senatusconsulto accepit. Hic autem Musa Horatio jusserat, ut* (Latinitas postulabat, *Musa Horatium jusserat—uti*) *lavacro frigido uteretur propter oculorum dolorem.*

Dicet eques: sed equi frenato est auris in ore:)
Major utrum populum frumenti copia pascat;
15 Collectosne bibant imbres, puteosne perennes
Jugis aquæ; (nam vina nihil moror illius oræ:
Rure meo possum quidvis perferre patique;
Ad mare quum veni, generosum et lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
20 In venas animumque meum, quod verba ministret,
Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ:)
Tractus uter plures lepores, uter educet apros:
Utra magis pisces et echinos æquora celent,
Pinguis ut inde domum possim Phæaxque reverti;
25 Scribere te nobis, tibi nos accredere, par est.
Mænius, ut, rebus maternis atque paternis
Fortiter absumtis, urbanus cœpit haberi,
Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret,
Impransus non qui civem dignosceret hoste,

5—9. *Sane murteta*, cett. post *frigus* posui distinctionem majorem; sensus: (*Sane*) profecto (*vicus*) Baiarum incolæ, *murteta sua* (myrteta, loca myrtis consita) *relinqui et sulphura* (intellige vapores sulphureos), quæ ibi dicuntur *morbum cessantem* (inhærentem) *nervis elidere* (depellere), (*gemis*) vere dolent, (*invidus ægris*) indignantes ægris, balnea frigida alibi petentibus. Rem illustrat Celsus iii, 17, *Est et quarundam naturalium sudationum* (sc. calor), *ubi e terra profusus calidus vapor ædificio includitur, sicut super Baias in murtetis habemus*; et cap. 21, *siccæ sudationes—, quales super Baias habemus in murtetis.*

8, 9. *Caput et stomachum supponere fontibus*: cogitari potest de balneis, ubi aqua in lavantes guttatim destillat; *Clusinis*, Clusii, oppidi in media Etruria. *Gabinique*: cf. sup. ad Epist. i, 11, 7. *Frigida rura*, loca montana.

10—13. *Mutandus locus est*, parendum est modico; mutanda sunt balnea, non ad balnea Cumana aut Baiana, sed ad balnea Gabina iter dirigendum est. Facete autem Horatius jam animo sibi fingit instans iter. Si forte equus, inquit, viam dextorsum Baias aut Cumas ducentem ob nota sibi in hac via diversoria (ut facere apud nos solent equi mercede conducti) transire nolet, (*eques*) ego, *Quo tendis! Non mihi Cumas Est iter, aut Baias, stomachosus*, non verbis, sed *habena* sinistrorsum equum flectente dicam; non audit enim equus. *Sed equi auris in ore frenato est*, h. e. equus non verbis, sed freno paret.

14. *Major utrum populum*, cett. pergit quæstiones proponere, ad quas Valam Horatio respondere par sit: *utrum populum*, incolas Veliæ et Salerni.

16. *Jugis aquæ*: cf. Sat. ii, 6, 2.

17. *Rure meo possum quidvis perferre patique*, in villa mea didici tolerare vitam vino et quibusvis aliis rebus carentem; modo mihi e perennibus jugis aquæ fontibus bibere liceat. Per *quidvis* intelligit quidem Horatius omnem victum viliorem, quem non recuset rure vivens, nominatim tamen, ut docent sequentia, regionis illius vinum, quo se haud invitum abstinere ait.

18. *Mare*, sc. inferum; in animo habuit Lucaniam, ut apparet ex v. 21. *Lene*, ut sup. Od. i, 7, 19, *merum molle*, nos, *milde, sanft.*

21. *Juvenem*, juveniliter ardentem.

22. *Tractus uter*, utra regio, Veliæne an Salerni.

23—26. *Echinos*: cf. sup. ad Sat. ii, 4, 33. *Phæaxque*, et similis Phæacum regi, Alcinoo, luxuriosa vita nobili: cf. sup. ad Epist. i, 2, 28. *Mænius*: jam supra Horatius *Mænium* ut vappam et nebulonem produxit, Sat. i, 1, 101, et Sat. i, 3, 2. *Rebus maternis atque paternis*, patrimonio.

27. *Urbanus*, dicax, loquax, urbanæ elegantiæ laudem facete dictis captans; huc pertinet imprimis locus Plauti Trinum. i, 2, 162 sqq., *Nihil est profecto stultius, neque stolidius, Neque mendacilo-*

30 Quælibet in quemvis opprobria fingere sævus,
Pernicies et tempestas barathrumque macelli,
Quicquid quæsierat, ventri donabat avaro.
Hic, ubi nequitiæ fautoribus et timidis nil
Aut paullum abstulerat, patinas cœnabat omasi,
35 Vilis et agninæ, tribus ursis quod satis esset;
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos, corrector Bestius. Idem
Quicquid erat nactus prædæ majoris, ubi omne
Verterat in fumum et cinerem, Non hercule miror,
40 Aiebat, si qui comedunt bona; quum sit obeso
Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
Nimirum hic ego sum: nam tuta et parvula laudo,
Quum res deficiunt, satis inter vilia fortis:
Verum ubi quid melius contingit et unctius, idem
45 Vos sapere et solos aio bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

quias, neque argutum magis, Neque conficeratiloquius, neque perjuriis, Quam urbani assiani (semper se obtrudentes) cives, quos scurras vocant.

28. *Non certum præsepe teneret*, tanquam vorax bellua, ut in sequentibus describitur.

29. *Impransus non qui*, cett. junge: [illegible] impastus, fame exstimulatus, *non cicem hoste* (non amicum ab inimico [illegible]) cf. Theocr. xv, 147.

30, 31. [illegible] accommodate ad bestiam, quæ impasta sævit. *Pernicies* (φθόνος, vid. Valcken. ad Theocr. Adoniaz. p. 31[illegible]) [illegible], sic fere Thais *tundi calamitas* apud Terent. Eunuch. i, 1, 34 vocatur. [illegible], et vorago quasi, omnia in macello venalia absorbens et deglutiens: cf. Sat. ii, 3, 167.

32. *Quæsierat*, hinc illinc dicacitate sua collegerat, conquisiverat: de voce *quærere* cf. sup. ad Epist. i, 7, 57.

33. *Nequitiæ*, sc. scurrilitatis; nam scurra est homo nequam. *Timidis*, timentibus sibi a scurræ dicacitate.

34. *Omasi*, nos, *Kaldaunen*.

35. *Vilis et agninæ*, nos, *schlechtes*, *Hier-[illegible] Schaffleisch*.

36, 37. *Scilicet ut*, cett. hac sorte famelica Mænius (*corrector*) morum exstitit, tanquam alter Bestius, sci diceret, hominum luxuriosorum v cande lamna notam vel stigma dum esse. *Bestius*, videtur fuis avarus, qui nepotes et prodigos acc tractandos censeret. Persius que vi, 37 severum morum censorem B mine insignit.

38, 39. *Omne Verterat in fumu nerem*, omnia abligurierat, ad nih degerat.

42—46. *Nimirum hic ego su* Sensus: talis (*hic*) ego sum, ai tius, Mænio nimirum, quod ad utrique sorti sese accommodantem similis; nam cum res deficiunt, sortem ut tutiorem divitis sorte lau (*inter vilia*) in vili et tenui victu rum fortem et sapientem præsto; s ego, si quid melius et lautius e solos eos felices prædico, quibus pulchre exstructa vitam transigere

44. *Unctius*, lautius, optabilir ad præcedentem Epist. v. 21.

46. *Fundata*, bene et tuto collo *villis nitidis*, pulchritudine et nite spicuis.

EPISTOLA XVI.

AD QUINCTIUM.

conteris, fundus meus, optime Quincti,
ascat herum, an baccis opulentet olivæ,
e, an pratis, an amicta vitibus ulmo:
ur tibi forma loquaciter, et situs agri.
ii montes, nisi dissocientur opaca
sed ut veniens dextrum latus adspiciat sol,
decedens curru fugiente vaporet.
'iem laudes. Quid? si rubicunda benigne
'epres et pruna ferunt? si quercus et ilex
ruge pecus, multa dominum juvat umbra?
dductum propius frondere Tarentum.
iam, rivo dare nomen idoneus, ut nec
ɔr Thracam nec purior ambiat Hebrus,
capiti fluit utilis, utilis alvo.

ISTOLA XVI.
quam in principio hujus
nctium villæ suæ Sabinæ
descripsit pulcherrimis,
vere bonus haberi et vere
, sentire et agere debeat,
Ad eundem Quinctium
a est oda libri secundi

neus—Arvo pascat, utrum
to in agris collecto domi-

vitibus ulmo, elegantis-
, an vino; in arbustis
ıvæ in vitibus, arborum,
um, trunco applicatis;
nicitur vitibus, et hinc
lmos (Columell. v, 6),
ɔd. 2, 10) *maritare* di-

ut loquaces et verbosi
descriptione rei animo
aræ.
:ientur opaca Valle: præ-
rpetua eorum series valle
nterjecta dirimitur. *Sed*
a tamen, ut sol (*veniens*)
ı eorum latus radios de-

edens, cett. celeri vero
ı ruens, h. e. sol vero occidens lævum montium latus tepido vapore obducat et obumbret.

8. *Temperiem*, sc. aeris, *cœlum*, ut in versu primo præcedentis Epistolæ dicitur. *Quid? si rubicunda benigne*, cett. ergo Horatius in villa sua, ubi vepres rubicunda corna et pruna ferebant, aureæ ætatis vestigia deprehendisse videtur: Virg. Ecl. iv, 29, de aurea ætate, *Incultisque rubens pendebit sentibus uva.*

10. *Multa fruge*, glandibus. *Pecus*, sues.

11. *Dicas adductum*, cett. quodsi spectes hujus regionis amœnitates, situm, aeris temperiem, et fertilitatem, Tarentum huc translatum esse, vel te alterum Tarentum hic videre existimes. Ad amœnissimas Italiæ regiones Horatius alibi quoque Tarentinam refert: cf. Od. ii, 6, 10 sqq. iii, 5, 56; et quia in hac amœna regione homines vivebant mollius, *Tarentum* sup. Sat. ii, 4, 34 vocatur *molle*. *Adductum frondere*, elegantius pro, adductum esse.

12—14. *Fons etiam*, cett. Fons etiam Bandusius, quem celebravit Horatius sup. Od. iii, 13 (*idoneus dare*, Græce, qui det), tam largiter fluens, ut aqua sua rivum faciat, eique nomen *Digentia* det, et ita comparatus, ut nec purior nec frigidior Hebrus Thracium ambiat, infirmo capiti et alvo salubris fluit. *Utilis* pro,

15 Hæ latebræ dulces, et jam, si credis, amœnæ,
Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.
Tu recte vivis, si curas esse quod audis:
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum.
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
20 Neve putes alium sapiente bonoque beatum;
Neu, si te populus sanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
25 Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat, et his verbis vacuas permulceat aures:
" *Tene magis salvum populus velit, an populum tu,*
Servet in ambiguo, qui consulit et tibi et urbi,
Jupiter;" Augusti laudes agnoscere possis?
30 Quum pateris sapiens emendatusque vocari,
Respondesne tuo, dic sodes, nomine?—Nempe
Vir bonus et prudens dici delector. Ego ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet; ut, si

salubris, ut apud Ovid. Trist. iii, 3, 9, *cibus utilis ægro*, et Met. xiii, 630, *venti utiles*.

15, 16. *Hæ latebræ*, hic angulus, ut Horatius sup. Od. ii, 6, 16 de Tarento. Bentleius, cui tam lectio *etiam, si credis, amœnæ*, quam *et jam, si credis, amœnæ* frigebat, proposuit, *et* (*jam si credis*) *amœnæ*; sed nec hoc mihi placet: an scripsit fortasse Horatius, *Hæ latebræ dulces, et tam, si credis, amœnæ? Incolumem tibi me*, cett. mense Septembri me salvum atque incolumem tibi sistunt; h. e. e villa mea, ubi nunc delitesco, tam dulci, si credis, atque amœna, salvus atque incolumis mense Septembri ad te redibo.

17. *Si curas esse quod audis*, si studes te talem præbere qualis tu esse (*audis*) diceris.

18. *Omnis Roma*, nos omnes Romani.

19—23. *Sed vereor, ne*, cett. sed vereor, ne aliorum de te plus quam tuo ipsius judicio credas (quia probe scis, te non esse eum qui esse diceris); vereor porro, ne alium, quam eum qui sapiens et bonus sit, beatum habeas; vereor denique, ne, licet omnes te sanum esse et bene valere dictitent, reapse tamen ægrotes, sed similis sis ei ægroto qui febrem sub edendi tempus, ne cibi sibi denegentur, occultat, donec febris, cum manus tremere incipiunt, prodatur. Ex hoc loco, haud vulgarem Horatio cum Quin[illegible] tercessisse amicitiam satis certo potest. Quis enim sumat sibi, cu[illegible] nisi intimo amico, dicere vel [illegible] "tu non es is qui esse videris, [illegible] diceris; tu vitia tua, sicut ægrotus [illegible] dissimulas." *Ne cui de te plu[illegible]* Baxterus commode affert versum [illegible] i, 14, *Plus aliis de te, quam tu tibi [illegible] noli. Alium sapiente*, Græce, ἄλλ[illegible] σοφοῦ, diversum a sapiente, alium divitem) quam sapientem; sic in[illegible] ii, 1, 240, *alius Lysippo*, alius, qu[illegible] sippus.

23. *Manibus unctis*: significantu[illegible] jam dicuntur *unctæ*; nam, qui inu[illegible] dum tremunt, cibis tremore excus[illegible] nus commaculare solent: unctu[illegible] pollutas, contaminatus, vid. sup. [illegible] pod. 5, 19.

24. *Pudor malus*, importunus, [illegible] Sat. ii, 3, 39.

26—28. *Dicat*, canat: *vacuas*, p[illegible] canenti; elegantius pro vulgari, tu[illegible] verba quæ sequuntur, *Tene magis* [illegible] Vet. Schol. observat, *Hæc enim Va[illegible] Augusto scripserat; sunt autem ex [illegible] simo Panegyrico Augusti*. Horatius [illegible] qui quavis arrepta occasione Augu[illegible] des carminibus suis inserit, nunc d[illegible] fidelia, quod in proverbio dicitur, d[illegible] albat parietes; nam Varii simul, ut

Detulerit fasces indigno, detrahet idem.
Pone, meum est, inquit: pono, tristisque recedo.
Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum;
Mordear opprobriis falsis, mutemque colores?
Falsus honor juvat, et mendax infamia terret,
Quem, nisi mendosum et medicandum? Vir bonus est quis?
Qui consulta patrum, qui leges juraque servat;
Quo multæ magnæque secantur judice lites;
Quo res sponsore, et quo causæ teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus et vicinia tota
Introrsus turpem, speciosum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
Servus; Habes pretium, loris non ureris, aio.
Non hominem occidi: Non pasces in cruce corvos.
Sum bonus et frugi. Renuit negitatque Sabellus:
Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
Suspectos laqueos, et opertum milvius hamum.

[illegible], versus celebrat. *Servet in ambiguo*, [illegible] esse in ambiguo, ne scilicet alterum ab altero in amore superari appareat.

[illegible]. *Augusti laudes agnoscere possis?* [illegible] possis esse tam stolidus, ut laudes, [illegible] tibi, sed uni Augusto convenientes, [illegible] te transferas?

[illegible]. *Quum pateris sapiens emendatusque vocari*, Græce pro, cum pateris te sapientem emendatumque vocari.

31. *Respondesne tuo, dic sodes, nomine?* [illegible], qui *nomine* antique pro *nomini* posi[illegible] esse opinentur, quia *respondere alicui* [illegible] dicitur. Sed vide, an hic locus expli[illegible] possit sic: dic, quæso, respondesne [illegible] emendatoque vel sapientis emen[illegible] virtutibus, sive, facisne quod sa[illegible] emendatusque facere debet, *tuo no*[illegible], hoc, quo te vocari pateris, nomine, [illegible] sapientis emendatique nomen geris?

33. *Auferet*, sc. nomen boni et pruden[illegible]. *Ut, si*, ut, si quis.

36, 37. *Idem, si clamet*, me esse *furem*, [illegible] *pudicum esse neget*, me *collum pater*[illegible] *laqueo pressisse* (fregisse, me parrici[illegible] esse) *contendat*.

39. *Falsus*, immeritus.

40. *Medicandum*, insanum, stultum, [illegible] curandum.

42. *Secantur*, diriguntur, ut sup. Sat. [illegible], 15, *Ridiculum acri Fortius et melius magnas plerumque secat res.*

43. *Tenentur*, obtinentur, ab injuria vindicantur: exempla Ciceroniana vid. in Ernest. Clav. Cic. s. v. *Tenere*.

45. *Introrsus turpem, speciosum pelle decora*: sup. Sat. ii, 1, 65, *Detrahere et pellem, nitidus qua quisque per ora Cederet, introrsum turpis.*

47. *Loris non ureris*; sic sup. Sat. ii, 7, 58, *virgis uri.*

49. *Renuit negitatque*: vulgo legebatur, *renuit negat atque*. Sed Bentleius, quem secutus sum, durissima copulæ *atque* post *negat* collocatione jure offensus, ad duorum optimæ notæ Codd. fidem recepit, *renuit negitatque*. Vox *negitare* apud optimos quosque scriptores obvia; exempla collegit Fea. Nec displicet, quam Cod. Bersmanni offert, lectio, *renuitque negatque*. Suavissime autem Horatius se vocat *Sabellum*, quasi, qui rure vivunt, liberius et apertius loquantur.

51. *Milvius*: non rapax tantum avis e genere accipitrum, sed rapax quoque piscis nomen gerit *milvii*, qui volanti similis prædæ captandæ causa supra mare se attollere dicitur: vid. Plin. H. N. viii, 26; Ovid. Halieut. v. 95, *Nam gaudent pelago, quales Scombrique Bovesque, Hippuri celeres, et nigro tergore Milvi. Milvius* ad piscium genus Coryphænarum (*Doraden*) pertinere videtur. *Opertum*, esca obductum; similiter sup. Epist. i, 7, 74, *hamus occultus.*

Oderunt peccare boni virtutis amore:
Tu nihil admittes in te formidine pœnæ.
Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis:
55 Nam de mille fabæ modiis quum surripis unum,
Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto
Vir bonus, omne forum quem spectat et omne t
Quandocunque Deos vel porco vel bove placat,
Jane pater, clare, clare quum dixit Apollo,
60 Labra movet, metuens audiri: Pulchra Laverna
Da mihi fallere, da justo sanctoque videri;
Noctem peccatis, et fraudibus objice nubem.
Quî melior servo, quî liberior sit avarus,
In triviis fixum quum se demittit ob assem,
65 Non video: nam qui cupiet, metuet quoque; po
Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
Semper in augenda festinat et obruitur re.
Vendere quum possis captivum, occidere noli:
70 Serviet utiliter: sine pascat durus, aretque;
Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis;

54. *Sit spes fallendi:* at si tibi forte spes sit malefacti pœnam dolo et fraude effugiendi. *Miscebis sacra profanis*, sacra et profana in nullo apud te erunt discrimine; quidquid suadet libido, facies: inf. in Epist. ad Pis. 397, *fuit hæc sapientia quondam, Publica privatis secernere sacra profanis.*

56. *Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto:* damnum quidem, quod mihi hoc furto paratur, est lenius, sed facinus non est lenius, est et manet furtum. Dicit autem hæc Horatius ad paradoxon Stoicorum, qui *omnia peccata paria esse* statuebant.

57. *Vir bonus*, non vere bonus, sed ex vulgari opinione, ut sequentia docent. *Quem spectat*, cum verecundia quadam observat.

59. *Jane pater:* Janus, ut deus, tam toto anno, quam unoquoque die rebus suscipiendis favens, invocabatur; hinc sup. Sat. ii, 6, 20, *pater matutinus* vocatur.

60. *Labra movet*, mussitat. *Pulchra Laverna:* Vet. Schol., *Laverna in via Salaria lucum habet; est autem dea furum* (hominum fraudulentorum), *dicta Laverna a lavando; nam fures lavatores dicuntur.* Hæc dea, plane ad ingenium hominum ejus præsidium sibi expetentium, vocatur jam *pulchra.*

61. *Fallere:* vid. ad v. 5 *sanctoque* vulgo legebatur *ju que;* sed hæc lectio prodit Græci loquendi generis, qu est Horatius (vid. sup. ad imperitum; confirmatur a lectio optimorum Codd. auc Cruquium, Torrentium, et L

63—65. *Quî melior serv* modo avarus, cum se ob as fixum demittit, servo melior non video; repetit igitur poe sup. Epist. x, 47 et passim *pecuniam avaris, ut servis s* Ex hoc loco discimus, pues manos nummos in solo lu quodam fixisse, ut, cum præt tra affixos nummos tollere v ridendi haberent materiem: *Inque luto fixum possis trana mum.*

67. *Perdidit arma*, abjeci bus contra vitia, nominatim ritiam, pugnari debet: per a virtutis præcepta. *Locum virt* locum, ubi virtus exerceri de homo avarus, qui divitiis semp insudat, et rei pecuniariæ pecuniæ acervo obruitur. Lo *ma perdere, deserere locum,* l *stationem*, vel *signa* (apud C

[redacted]

Annonæ prosit; portet frumenta penusque.
Vir bonus et sapiens audebit dicere: Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet. In manicis et
Compedibus sævo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simulatque volam, me solvet. Opinor,
Hoc sentit: Moriar; mors ultima linea rerum est.

EPISTOLA XVII.

AD SCÆVAM.

Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, et scis
Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
Disce, docendus adhuc quæ censet amiculus, ut si
Cæcus iter monstrare velit: tamen adspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies et primam somnus in horam

[illegible]), eleganter translatæ sunt a [illegible].

[illegible]. *Captivum*: facete *avarus*, ut deser[illegible] virtutis et servus pecuniæ, vocatur *cap*[illegible]; captivi autem tam vendi quam oc[illegible] poterant.

[illegible]. *Serviet utiliter*, cett. jam affert ra[illegible] quasdam, ex quibus captivo nostro [illegible] sit, ostendens scilicet, fieri [illegible], ut avarus utiliter serviat, et inten[illegible] laboribus vario modo publicis [illegible] prosit. *Durus*, duri laboris [illegible]; ut sup. Epist. i, 7, 91, *Durus*, [illegible] *Vultei, nimis attentusque videris Esse* [illegible].

[illegible]. *Annonæ*, rei frumentariæ.

[illegible]—79. *Vir bonus et sapiens*. Respon[illegible] hic versus et sqq. versui 57 et sqq., [illegible] sermo est de viro bono ex opinione [illegible]. Longe aliter res se habet, ait Ho[illegible], cum viro vere bono et sapiente; is [illegible] vim sibi allaturo sine omni timore [illegible] dicere, quod captivus vinctusque [illegible] Pentheo, Cadmi in regno Theba[illegible] successori, apud Euripidem in Bacch. [illegible] v. 492 (edit. Beck.), Εἴφ' ὅ τι πα[illegible]) [illegible] τέ με τὸ δεινὸν (atrox, Horat. [illegible]) ἐργάσῃ; v. 494. Penth. πρῶ[illegible] ἁβρὸν βόστρυχον τεμῶ σίθεν. [illegible] pro *cincinnis* in rem suam posuit [illegible] V. 497. Penth. Εἱρκταῖσί τ' ἔνδον σῶμα σὸν φυλάξομεν. V. 498. Bacch. Λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω. Hoc ultimum a Baccho, Penthei potentiam ridente, ambigue dictum jam transfertur ad mortem, sive (*simulatque volam*) ad Stoicorum αὐτοχειρίαν. *Ultima linea rerum*, ultimus peracti cursus terminus, meta, calx, rerum humanarum finis.

EPISTOLA XVII.

Horatius, scribens ad Scævam de ratione qua ditiorum et potentiorum gratia colligi et parari debeat, eum qui rem aliquam strenue et prudenter peragat, multo potiorem esse illo qui molestiam alicujus rei suscipiendæ et tentandæ fugiat, docet et probatum it. Horatii amicus, Scæva, videtur quibusdam filius ejus Cassii Scævæ, quem virum fortem laudat Jul. Cæs. B. C. iii, 53.

1. *Per te*, tua ipsius prudentia.

2. *Majoribus uti*, se gerere erga potentiores, versari cum potentioribus.

3. *Ut si*, ac si, quasi ego velut cæcus (τυφλὸς ὁδηγὸς,) iter tibi monstrare velim.

4. *Tamen adspice*, nihilominus tamen considera.

5. *Proprium fecisse*, in usum tuum convertisse.

6. *Si te grata quies*, cett. si sectari vis ea quæ animo tuo grata et jucunda sunt,

Delectat; si te pulvis strepitusque rotarum,
Si lædit caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia solis;
10 Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.
Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
Te tractare voles, accedes siccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter, regibus uti
Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti,
15 Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum
Verba probes et facta, doce; vel junior audi,
Cur sit Aristippi potior sententia: namque
Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt:
Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc et
20 Splendidius multo est: equus ut me portet, alat r
Officium facio. Tu poscis vilia rerum
Dante minor, quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color et status et res,
Tentantem majora fere, præsentibus æquum.
25 Contra, quem duplici panno patientia velat,

quietem et dulce otium, vitare autem ea quæ tibi ingrata et molesta sunt, vehiculorum in urbe strepitum, excitatum pulverem, clamores in cauponis, age, secede Ferentinum; non solis enim divitibus concessa est voluptas quæ in locis amœnis percipitur; at si familiæ tuæ rationibus consulere, et tuum ipsius simul corpus mollius curare voles, age, concilia tibi divitem, ubi lautius vivitur. *Primam in horam*, apud nos, ad septimam usque horam. *Ferentinum*, parvum et infrequens apud Hernicos oppidum.

10. *Fefellit*, sc. lucem publicam, h. e. latuit in obscuro: *fallere* simpliciter pro, latere, apud Tacitum inprimis, sæpius. Ceterum notum est illud Epicureorum, λάθε βιώσας.

11. *Benignius*, refer inprimis ad largiorem epularum copiam.

12. *Siccus*, qui adhuc vixisti parce, frugaliter, sobrie. Sup. Od. iv, 5, 39, *siccis* (sobriis) opponuntur *uvidi*, et apud Cic. Agr. i, 1, *vinolenti*. *Ad unctum*, ad divitem, qui lautius et luxuriosius vivit. De voce *unctus*, cf. sup. ad Epist. i, 15, 44.

13, 14. *Si pranderet*, cett. Diogenes Cynicus, cum aliquando olus lavaret, Aristippo se prætereunti lautioris vitæ genus exprobrasse dicitur sermone qui sequitur: vid. Diog. Laert. ii, 68. *Pranderet*, comederet, ut sup. Sat. i, 3, 245, *prandere luscinias*. *Patient* decet philosophum contines entia. *Regibus;* diu enim (Cyrenæus, summum bonu metiens,) in aula Dionysii versatus est.

15. *Qui me notat*, Diogene

18. *Mordacem Cynicum* maledicum Cynici dentem s h. e. ad maledica Cynici ver bat hoc.

19. *Scurror ego ipse mihi* ego artibus meis scurrilibus dum meum placere studeo tu philosophica scurrilitate p populo; salse autem philos *rari* dicit. Vossius egregi *hofschranze mir selber, dem*

22. *Dante minor*, inferior danti quodammodo subjectus enim mendicabant fere non scurræ mensis ditiorum adhi

23—26. *Omnis Aristippum* stippus ad omnem fortunam ditionem decenter se compo vero assequi tentavit et pra animo tulit; at Cynicus, qui patientia pallio, e crassiore p to, sese involvit, vix decent fortunæ quamdam mutation commodabit. *Color*, exter species et conditio: sup. Se *Quisquis erit vitæ color.*

Mirabor, vitæ via si conversa decebit.
Alter purpureum non exspectabit amictum,
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet,
Personamque feret non inconcinnus utramque:
Alter Mileti textam cane pejus et angue
Vitabit chlamydem; morietur frigore, si non
Retuleris pannum: refer, et sine vivat ineptus.
Res gerere et captos ostendere civibus hostes,
Attingit solium Jovis, et cœlestia tentat;
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit, ne non succederet; esto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? Atqui
Hic est, aut nusquam, quod quærimus: hic onus horret,
Ut parvis animis et parvo corpore majus:
Hic subit et perfert. Aut virtus nomen inane est,
Aut decus et pretium recte petit experiens vir.
Coram rege sua de paupertate tacentes
Plus poscente ferent: distat, sumasne pudenter,

[illegible]. *Duplici panno: pannus duplex* (*δίπτυχον*) [illegible] apud Homer. Iliad. iii, 126 (*δίμιτον*); [illegible] *ἀτλοΐδες*. Boettiger. Vasen. [illegible] T. i, ii, 3, p. 39), crassior, densior, [illegible] *duplex* apud Corn. Nep. Da[illegible] c. 3; alii *duplicem pannum* accipi[illegible] de pallio, quod super alterum hume[illegible] sejectum quasi duplicetur; sed ad[illegible] vox *patientia* satis ostendit, sermo[illegible] esse de pallio corpori admodum gravi [illegible] molesto.

[illegible]. *Vitæ via conversa*, mutata fortuna, [illegible] vitæ ratio.

[illegible]—32. *Alter purpureum*, cett. Ari[illegible], *ter* facturus, non desiderabit amic[illegible] *splendidum*, sed qualibet vel vilissi[illegible] *indutus* loca celeberrima pera[illegible], *et in* utraque sorte, sive amictus [illegible] *et tenuis* sive vilis et crassus ei [illegible] *sit*, partes suas apte sustinebit; [illegible] *chlamydem* e lana pretiosa [illegible], *ut* rem perniciosam et abomi[illegible], *fugiet*. *Morietur frigore, si non* [illegible] *hunc* locum vetus Schol. affert [illegible] *Aristippum, invitato Diogene* [illegible], *dedisse operam ut omnes prius* [illegible], *ipsumque pallium induisse*, [illegible] *reliquisse, quod Dio*[illegible] *noluisset, suum repetiit*. [illegible] *Aristippus* ānerepuit *Cynicum, famæ* [illegible], *qui* ālgere *mallet quam conspici* [illegible]. *Mileti*, urbis in Ionia, [illegible] præstantissima. Diodor. Sic. iv, 26. Hinc celebrantur *στρώματα Μιλήσια, τάπητες Μιλήσιοι*, Valckenaer. ad Adoniaz. p. 406 C. Pro *angue* plures legunt *angui*; de qua ablativi forma vid. Bentl. sup. ad Sat. i, 5, 72.

33—35. *Res gerere*, domi militiæque præclare res gerere, sive rebus gestis bene mereri de republica; *et captos ostendere civibus hostes*, et victo hoste triumphum agere; in triumpho enim capti et ante currum triumphantis incedentes hostes civibus ostendebantur.

34. *Attingit solium Jovis*: id (ut sup. Od. i, 1, 6 Horatius loquitur) *evehit ad terrarum dominos, Deos*.

35. *Principibus*, in latiore significatione, de primoribus, potentioribus, nobilioribus, ditioribus.

36. *Non cuivis homini contingit adire Corinthum*: expressit notum Græcorum proverbium, Οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς. non cuivis homini, sed ditioribus tantum, vel majora strenue et gnaviter tentantibus. Nemo enim urbem illam opulentissimam sine magnis sumtibus adire et frequentare poterat.

37, 38. *Sedit, qui timuit*, cett. qui de successu hujus itineris anxius atque sollicitus fuit, deses domi mansit. Sit ita! Quid vero? nonne is, qui eo pervenit, virum se præstitit?

39—41. *Atqui Hic est, aut nusquam*, cett. atqui ea quæ quærimus et assequi

An rapias; atqui rerum caput hoc erat, et fons.
Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit, clamat, Victum date: succinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si corvus posset, haberet
Plus dapis, et rixæ multo minus invidiæque.
Brundusium comes aut Surrentum ductus amœnum,
Qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres,
Aut cistam effractam, aut subducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam,
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis; uti mox
Nulla fides damnis verisque doloribus adsit.
Nec semel irrisus triviis attollere curat
Fracto crure planum; licet illi plurima manet
Lacrima: per sanctum juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

studemus, unice hoc ipso viriliter tentandi omnia studio, aut nusquam, reperiuntur et impetrantur: (*hic*) alius re alicujus suscipiendæ molestiam refugit, tanquam ei perferendæ exiguæ animi corporisque vires impares sint; (*hic*) alius rem strenue aggreditur et peragit. His omnibus autem Horatius Scævæ commendat gnavum studium, quo potentiorum colligenda sit gratia.

42. *Recte*, bono cum successu, recta via. *Experiens vir*, qui vires suas periclitando omnia tentat.

43. *Coram rege*, potentiore patrono. Horatius sup. Epist. i, 7, 37, de Mæcenate, *rexque paterque Audisti coram*.

45. *Rapias*, avide manus donis injicias. *Atqui rerum caput hoc erat, et fons*: atqui ante omnia ab eo, qui aliquid recte petit, ostendi debet pudor et modestia. Vulgo enim homines precum et querelarum, quas fundunt, formulis molestiam iis, a quibus petunt, creant. Ejusmodi formula, egregie ab Horatio ad vulgarem precantium morem composita, statim sequitur.

47. *Fundus nec vendibilis*: sine dubio quia emtor hujus agelli reperiri non poterat; nam de *fidei commisso*, ut loquuntur Jurisconsulti, equidem accipere nolim. *Nec pascere firmus* (δεινὸς), nec satis amplus ut me alere possit.

48. *Clamat*, nempe immodeste.

49. *Et mihi*, cett. elegantissimo versu expressit Horatius vulgarem mendicorum cantilenam, *mihi quoque frustum plac*[illegible] nos, *mir auch ein Stück!* Non mala [illegible] binus pro, *findetur* in notis scripsit [illegible] *datur*. *Quadra*, frustum panis vel pla[illegible] in formam quadri decisum.

50—52. *Sed tacitus pasci*, cett. [illegible] clamores quos corvi, quibus esca co[illegible] excitant, comparat cum importun[illegible] cantium vociferatione; id enim [illegible] hac comparatione spectandum est. [illegible] *dusium*, Apuliæ oppidum marit[illegible] *Surrentum*, Campaniæ oppidum ad [illegible] Puteolanum.

55. *Nota refert meretricis acumin*[illegible] idem quod meretrices astutas facer[illegible] stat. Locum Plauti qui huc pertin[illegible] comparavit vetus Schol.; est in Tr[illegible] 1, 32 sqq., *Aut aurum periit, au*[illegible] *scissa pallula est, Aut armariola* [illegible] *aut aliquid semper est Quod pereat*, [illegible] *que amans scorto suo*. Easdem artes [illegible] tricias tangit Ovid. in Art. A. i[illegible] *Quid? cum mendaci damno mœstissi*[illegible] *rat, Elapsusque cava fingitur aure* [illegible] *Catellam*, parvam catenam.

56. *Periscelidem* (περισκελίδα), [illegible] mentum pedis circum crura, sandal[illegible] fortasse vincula. *Periscelides resolv*[illegible] apud Petron. c. 67.

58. *Nec semel irrisus*, nec is qu[illegible] semel habitus est ludibrio.

59. *Fracto crure*, vere nempe fr[illegible] sed homini jam fraude noto non [illegible] habetur: *planum* (πλάνον) circumva[illegible]

EPISTOLA XVIII.

AD LOLLIUM.

e te novi, metues, liberrime Lolli,
ntis speciem præbere, professus amicum.
trona meretrici dispar erit atque
or, infido scurræ distabit amicus.
ic diversum vitio vitium prope majus,
tas agrestis et inconcinna gravisque,
e commendat tonsa cute, dentibus atris;
ult libertas dici mera, veraque virtus.
est medium vitiorum, et utrinque reductum.
n obsequium plus æquo pronus, et imi
r lecti sic nutum divitis horret,
·at voces, et verba cadentia tollit,
rum sævo credas dictata magistro

, impostorem: apud Cice-
æc vox occurrit, pro Clu-

. plebe inprimis hic deus
pud Romanos colebatur;
lanus per Osirim jurare

regrinum, nos enim jam
. *Rauca*, sc. clamore.

TOLA XVIII.
ente Epistola Scævæ, ita
præcepta dat, ad quæ is,
cundus esse cupit potenti-
debeat. In prima hujus
mirifice placet egregie
e et *hominis asperi* imago;
jus partem nemo erectioris
test, quin tam iis quibus
tis sibi parandæ studium
s, quam voto quo hanc
ius finit, sensu percutiatur
eterum *Lollius*, ut recte
tzelius, idem esse videtur
i est Epistola hujus libri
et *Maximus Lollius, M.*
ad quem scriptum est car-
p. Od. iv, 9, filius.
se. Liber dicitur qui alie-
mulatione, quæ sentit et
ingenue profert et aperit.
: cf. Epist. præced. v. 19.
m, si semel te alicujus
s es.

3, 4. Eleganter matrona, cujus honesta species diversa est a meretricis specie inhonesta, vocatur meretrici *discolor*, pro vulgari, dissimilis; sic *color* quoque de externa specie, vel de externo habitu et se gerendi ratione, in præcedente Epist. v. 23, *Omnis Aristippum decuit color et status et res. Infido scurræ distabit amicus*, ita amicus a malæ fidei scurra discrepabit. Particula *ita*, post *ut* vel *sicut*, non raro omitti solet: vid. Drakenb. ad Liv. ix, 17, § 4; ad xxxiv, 9, § 10; et ad xxxix, 41, § 1.

5. *Huic vitio*, scurrili dicacitati et facetiis placendi studio.

6, 7. *Inconcinna*, inficeta; *gravisque*, et molesta. *Quæ se commendat*, se conspiciendam præbet; *asperitas* enim profecto se non commendat sensu proprio. *Tonsa cute*: ergo, qui ad cutem usque tondebantur, faciebant aliquid quod ad morum asperitatem pertinebat.

8. *Dum vult libertas*, dum asperis moribus homines videri volunt tam candidi, qui omnia libere dicant, quam veræ virtutis studiosi.

9. *Virtus est medium*, cett. Sed virtus medium quasi sedem inter duo dicta vitia tenet, pari spatio ab utroque reducta sive remota.

10, 11. *Alter*, scurra. *Imi Derisor lecti*: *derisor*, qui alios illudendo risum captat, scurra; scurræ enim una cum convivatore in *imo lecto* triclinii accumbere solebant;

Reddere, vel partes mimum tractare secundas:
15 Alter rixatur de lana sæpe caprina,
Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non
Sit mihi prima fides, et, vere quod placet, ut non
Acriter elatrem, pretium ætas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Dolichos
20 Brundusium Minucî melius via ducat, an Appî?
Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat,
Gloria quem supra vires et vestit et ungit,
Quem tenet argenti sitis importuna famesque,
Quem paupertatis pudor et fuga, dives amicus,
25 Sæpe decem vitiis instructior, odit et horret:
Aut, si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
Plus quam se sapere, et virtutibus esse priorem
Vult; et ait prope vera: Meæ (contendere noli)

hinc sup. Sat. i, 8, 40, scurræ Vibidius Balatroque *imi lecti convivæ* appellantur. *Horret*, plenus horroris et verecundiæ observat.

14. *Reddere*, recitare: *reddere* dicuntur qui, quod edidicerunt, recitant; sic sup. Od. iv, 6, 43, *reddere carmen*. *Vel partes mimum tractare secundas*: vel, dum primas quasi partes agit patronus, eum agere secundas. Cum mimi prodirent in scenam, alius *primas*, alius *secundas*, alius *tertias*, et sic porro, partes agebat, ita quidem, ut histrio is qui primas agebat, ceteros tam re et dictis quam actione superaret. Rem illustrat jam a Lambino allatus locus Ciceronis, Div. Verr. c. 15: *Ut in actoribus Græcis fieri videmus; sæpe illum, qui est secundarum aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere quam ipse primarum, multum summittere, ut ille princeps quam maxime excellat*. Boettigeri singularis de ea re exstat libellus de primarum, secundarum, et tertiarum partium actoribus, Vinar. 1798.

15. *Alter*, homo asper et difficilis. *De lana caprina*, ex vetere proverbio, de re vilissima.

16—18. *Scilicet, ut*, cett. Sensus: Scilicet, ut non mihi potissimum fides habeatur, et ut ego, quod vere placet, non acriter, sicut ille, vociferando defendam, id tanti apud eum est, ut licet (*altera*) de integro repetenda vita tanquam pretium ei proponatur, h. e. licet vitam decursam iterum decurrendi sibi potestas detur, scilicet si a cœpta disputatione absistat, tamen, contemto illo pretio, in re quam sibi defendendam sumsit persistere malit.

18. *Elatrem*. Qui summa pulmonis intentione vociferantur, non loqui canes, *latrare* (ὐλακτεῖν, βοᾶν) Cic. de Clar. Orat. c. 15, *La jam quidem oratores, non loqu* Sat. i, 3, 136, *Rumperis et latra, maxime regum*: hinc *elatrare*, h. e. intentissimo nisu voces em

19. *Castor sciat, an Doli* Utrum Castor an Dolichos artis peritior sit. *Plus scire*, plane cula, *mehr wissen, als ein a chickter, als ein andrer in einer Castor* et *Dolichos*: Vet. Sc illius temporis nobiles gladiato

20. *Minuci via*, via a L strata, quæ a porta urbis M Sabinos Brundusium ducebat. cf. sup. Epod. 4, 14.

21—25. Jam enumerat vitia is qui ditioris gratia frui cupit, debeat. Lambinus et alii per locum interpretati sunt. Junge *eus* eum, *quem*, cett. *odit et hor nosa*, non raro enim Venus *fu* rentius loquitur, *est calamitas alea nudat*, tria tantum, sed ponderis verba, juvenibus pra mente reponenda: *alea* aleator *nudat* (bonis exuit), præcipit perniciem!

22, 23. *Gloria*, vana osten tantia. *Supra vires*, supra me quisque se metiri debet: Ju *Heic ultra vires habitus nitor: l plus Quam satis est*: nos sim *Vermögen, über die Kräfte*. I quia, qui divitis patroni venatu *importuno tempore* habendi c ostendit.

Stultitiam patiuntur opes; tibi parvula res est:
Arcta decet sanum comitem toga; desine mecum
Certare. Eutrapelus, cuicunque nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa: beatus enim jam
Cum pulchris tunicis sumet nova consilia et spes;
Dormiet in lucem; scorto postponet honestum
Officium; nummos alienos pascet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam;
Commissumque teges, et vino tortus et ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec, quum venari volet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque
Zethi, dissiluit, donec suspecta severo
Conticuit lyra. Fraternis cessisse putatur

34. *Quem paupertatis pudor et fuga*, [illegible] *tenet*, h. e. eum qui præ paupertatis [illegible] nomen pauperis fugit.

35. *Decem vitiis instructior*, decies viti[illegible]; loquendi genus e vita communi pe[illegible], et apud nos quoque usitatum.

[illegible]—30. *Regit*, moderatur eum, ratio[illegible] se gerendi ei præscribit. *Ac, veluti* [illegible] *mater*, cett. ac, veluti pia mater op[illegible]ulet, ut liberi se ipsa meliores eva[illegible], ita dives patronus eum, quem alit et [illegible]cinio suo fovet, plus quam se sapere [illegible]tibus se ipso potiorem esse vult. [illegible] (*contendere noli*) *Stultitiam patiun*[illegible]*opes*: noli mecum contendere, nam ego [illegible] dives, cujus opes stultitiam admit[illegible], vel stultitiæ præsidio sunt. Verissi[illegible]mane, ut quotidiana docet experientia; [illegible] quid ex ipso divitis ore audire, [illegible]. Per *stultitiam* intelligo om[illegible]quæ divitiarum ostentandarum causa [illegible] faciunt divites.

[illegible] *Arcta toga*, quam pauperiores ges[illegible] (*arcuatam togam* gestasse dicitur [illegible], vid. Epist. sq. v. 13), opponitur [illegible] *lana*, quæ erat ditiorum: vid. sup. [illegible]pod. 4, 8.

[illegible]—36. *Eutrapelus*, cett. Laudi, quam [illegible] dives opibus suis tanquam stultitiæ [illegible]ipso tribuit, statim Horatius in divitia[illegible] contemtum subnectit narrationem de [illegible]*trapelo*, qui iis, quibus nocere volebat, [illegible] vestimenta dedisse, et his corrup[illegible]um illecebris a virtutis via illos abdu[illegible] tentasse dicitur. De P. Volumnio [illegible]*trapelo*, Antonii triumviri amico, vid. [illegible]. Clav. Cic. Ind. Hist. s. v. *Volum*[illegible], et in Ind. Græc. s. v. *Εὐτραπελία*.

32. *Beatus enim jam*: sic ad vulgare hominum ingenium callide judicabat Eutrapelus.

34, 35. *Scorto postponet honestum Officium*, libidinibus potius quam rerum honestarum administrationi operam dabit. *Nummos alienos pascet*, nummos mutuo sumtos absumet et abliguriet. *Ad imum*, ad extremum.

36. *Threx*: cf. de hoc gladiatorum genere sup. Sat. ii, 6, 44. *Aut olitoris aget mercede caballum*, eleganter pro vulgari, aut erit auriga (*Fahrknecht*) apud olitorem.

38. *Commissumque teges, et vino tortus et ira*: et, quod fidei tuæ et taciturnitati creditum est, occultabis tam vino quam ira accensus, h. e. neque inter pocula neque ira abreptus reteges. Horat. sup. Od. iii, 21, ad Amphoram, v. 14, *tu sapientium Curas, et arcanum jocoso Consilium retegis Lyæo. Vino tortus*: inf. in Epist. ad Pis. v. 434, *Reges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborant.*

41—44. *Gratia sic fratrum geminorum*, cett. Jam, ut doceat, inter duos diversa studia sectantes non constare posse amicitiam, *Amphionis* et *Zethi*, Jovis ex Antiopa filiorum, exemplum affert. *Amphion*, celebratissimus fidicen, erat homo mitioris et mollioris ingenii; *Zethus*, pastor et rerum agrestium studiosus, *homo durus* (Propert. iii, 15, 20) et *ferus* (Stat. Theb. x, 443). Fuit igitur inter hos duos fratres discordia, donec Amphion, lyram tacere jubens, fraternis moribus cessit. *Gratia*, concordia, mutuus amor.

42. *Suspecta severo*, invisa fratri Zetho, non mitioribus studiis (arti musicæ), sed

Ut penitus notum, si tentent crimina, serves,
Tutemque tuo fidentem præsidio: qui
Dente Theonino quum circumroditur, ecquid
Ad te post paulo ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries quum proximus ardet;
Et neglecta solent incendia sumere vires.
Dimidio inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi:
Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi:
Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
Nocturnis jures te formidare vapores.
Dente supercilio nubem: plerumque modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges et percontabere doctos;
Qua ratione queas traducere leniter ævum:
Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, et rerum mediocriter utilium spes:

[illegible]

[illegible] cett. cum [illegible] prospere successisse [illegible] progressus es, [illegible] ne secundis [illegible] Imaginem a vento secundo [illegible] sumit alterum, vel a fausta aut infausta navigatione, ad felicem aut infelicem vitæ cursum translata nihil frequentius.

64—65. *Oderunt hilarem tristes*, sqq. Expressit Horatius sententiam, diversi ingenii homines non inter se conveniunt; id ingenium igitur patroni tui te accommodare et in ejus agendi sentiendique rationem amice conspirare debes.

66. *Sedatum*, quietioris et lentioris animi hominem. *Celeres*, vividioris et alacioris ingenii homines. *Remissi*, qui vitæ non intendunt, arcui laxato et remisso sunt similes.

91—93. *Potores bibuli—Falerni*, bibaces vini Falerni, vino Falerno ad mediam usque noctem sese ingurgitantes: sic sup. Epist. i, 14, 34. *Quem tibulum liquidi [illegible] de luce Falerni Cuna brevis funat. Oderunt porrecta negantem pocula*, cett. te non ferre possunt, si oblata tibi pocula recusaveris, quamvis tibi a nocturnis vaporibus cavendum esse jures. Per *nocturnos vapores* intellige æstum, quo in somno agitantur, qui sera nocte se largius ferviore vino invitarunt: sup. Epod. 3, 15, *Nec tantus unquam siderum insedit vapor* (æstus) *Siticulosæ Apuliæ*.

94. *Dente supercilio nubem*: pelle contractum in supercilio nubem (τὸ τῶν ὀφρύων [illegible]), h. e. tristitiam; frontem

ıtem doctrina paret, naturane donet:
minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
pure tranquillet, honos, an dulce lucellum,
ecretum iter, et fallentis semita vitæ.
quoties reficit gelidus Digentia rivus,
m Mandela bibit, rugosus frigore pagus,
sentire putas, quid credis, amice, precari?
nihi quod nunc est; etiam minus: et mihi vivam,
d superest ævi, si quid superesse volunt Dî:
ona librorum et provisæ frugis in annum
a; neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
satis est orare Jovem quæ donat et aufert:
vitam, det opes, æquum mî animum ipse parabo.

EPISTOLA XIX.

AD MÆCENATEM.

sco si credis, Mæcenas docte, Cratino,
la placere diu, nec vivere carmina possunt,

Plerumque, non raro, sæpius, n, ut Od. i, 34, 7; Od. iii, 21, 10, 15; Sat. ii, 5, 55; Epist. 4 et 95, et passim alibi.
pat obscuri speciem: speciem hominis, quæ sentiat, tegentis ntis: nos, *verschlossen*. *Acerbi*, ıntis.
cuncta, præcipue, ante omnia.
r inops cupido: scilicet cupido am exsatiari potest, est et ma- inops; uti *dives inter opes in-* uis *semper* ad *agitet* et *vexet* t, *semper inops* una voce pro- otest, ut *semper lenibus* apud d. i, 2, 4.
rtutem doctrina paret, cett. s præceptis et disciplina parari naturæ debeatur. Respexit uæstionem *εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή* gitatam et ab Æschine Dial. i, ervavit Gesnerus, et Platon. in piosius tractatam. *Doctrina*, institutio: sup. Od. iv, 4, 33, *d vim promovet insitam*.
id te tibi reddat amicum, quid e et sentire sinat, ut tibi ipsi ı ipsi carus sis: sup. Epist. i, ratius *agellum suum se sibi red-*
rid pure tranquillet, quid pura et liquida tranquillitate animum tuum perfundat.

103. *Secretum iter*, vita secreta et remota a publica luce. *Fallentis*, sc. oculos hominum, h. e. latentis, obscuræ: sup. Epist. i, 17, 10, *Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit*.

104. *Digentia rivus*, ortus ex fonte Bandusio: cf. sup. ad Od. iii, 13, et ad Epist. i, 16, 12.

105. *Mandela*, pagus, haud procul a villa Horatii. *Rugosus frigore*, quasi frigus rugas inducat pagi incolis.

106. Ad *sentire* et *precari* supple, me.

109. *Provisæ*: quantum frugis opus est iis qui sibi in unum annum provident: *providere frugis copiam in annum*, dictum est, ut apud Plin. H. N. viii, 38, *providere pabulum in hiemem*.

110. *Neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ*: neu suspensus inter spem metumque de dubia futuri temporis sorte perturber: Horatius sup. Od. i, 11, 8, ad Leuconoen, *Carpe diem, quam minimum credula postero*.

111, 112. *Quæ donat et aufert*: ea quæ Jupiter et dat et aufert, vitam scilicet et opes. *Æquum mi animum ipse parabo*: quod attinet ad animi tranquillitatem, quam deus non dat, eam mihi ipse parabo.

Quæ scribuntur aquæ potoribus. Ut male sanos
Adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas,
5 Vina fere dulces oluerunt mane Camœnæ.
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus:
Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma
Prosiluit dicenda. Forum putealque Libonis
Mandabo siccis, adimam cantare severis.
10 Hoc simul edixi, non cessavere poetæ
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? si quis vultu torvo ferus, et pede nudo,
Exiguæque togæ simulet textore Catonem,

EPISTOLA XIX.

In hac ad Mæcenatem Epistola primum Horatius in ævi sui poetas, stolide canendis carminibus, modo vini potu accenderent ingenium, se aptos atque idoneos esse opinantes, acerbe invehitur; deinde, qualem ipse, a servili pecore, imitatoribus, alienissimus, se præstiterit poetam, modeste exponit.

1—5. *Prisco—Cratino.* Cratinus, priscus poeta (vid. sup. ad Sat. i, 4, 1), jam ut vini amantissimus celebratur. Hinc lepide Aristophanes, in Pace, v. 701, Cratinum præ dolore fractæ aliquando vini amphoræ animam efflasse ait: cf. inprimis in Anthol. Græc. (edit. Jacobs.) Nicæneti Sam. Ep. iv, T. i, p. 106.

2. *Vivere*, durare, propagari ad posteros: sup. Od. i, 32, 3, *si quid—Lusimus—quod et hunc in annum Vivat et plures*, ubi vid. not.

3, 4. *Aquæ potoribus*, calore quasi, quo agitari debent poetæ, carentibus: Nicænetus in laudato Ep. v. 2, Ὕδωρ δὲ πίνων οὐδὲν ἂν τέκοι σοφὸν, ad quem locum vide quæ notavit Jacobs. in Animadv. vol. i, part. post. p. 431. *Ut male sanos*, cett. Sensus: postquam scilicet Bacchus poetas, poetico furore correptos (*male sanos*), in Satyrorum et Faunorum societatem recepit, redolent illi vino, quo a primo mane ora proluunt. *Ut* pro, postquam, ex quo tempore, accipio; posui igitur post *potoribus* distinctionem majorem: alii *ut* explicant, tanquam. *Male sanos*, ἐνθουσιάζοντας· hinc inf. in Epist. ad Pis. 296, *excludit sanos Helicone poetas Democritus*: hinc Bacchus poetis furentibus sive dithyrambicis præcipue favere et in eorum pectora descendere dicitur: cf. sup. Od. ii, 19, 15 sqq.; hinc chorus poetarum inf. Epist. ii, 2, 18 *Bacchi cliens* dicitur; hinc *hederæ doctarum frontium præmia* sup. Od. i, 1, 29, et Virg. Ecl. vii, 25. *Satyris Faunisque*: Satyri enim et Fauni, lascivientes et insanientes, sunt in comitatu Bacchi.

5, 6. *Fere*, plerumque, ut sup. Sat. 10, 15, et inf. Epist. ii, 1, 236. Camœnæ jam pro Musarum alumnis, h. e. *Dulces*, ut sup. Od. i, 26, 9, et Od. 13, pro libatione matutina in M. honorem equidem accipere nolim. *Laudibus arguitur*, cett. Homerus, ob quas vino tribuit, *vinosus* fuisse. Ad loca ubi vini virtutes laudat Homero, quamvis breviter, referre ad. vi, 261, et Odyss. xiv, 463 sqq.

7. *Ennius—pater*, antiquissimorum poeta cum verecundia quidem catur *pater*, sicuti philosophi, maxima est auctoritas, verecundi vocari solent; sic sup. Sat. i, 3, *ter Chrysippus*. *Ad arma dicere*, ad bella Romanorum in Annalibus branda: cui non succurrit, *arma virumque cano?*

8. *Prosiluit*, accommodate ad *Forum putealque Libonis*, ubi res seriæ: de *Libonis puteali* v. Sat. ii, 6, 35.

9. *Siccis*: *sicci*, qui non vino, ut sup. Od. i, 18, 3, Od. i, Sat. ii, 3, 281, opponuntur, *tibus, uvidis*. *Adimam cantare severos* a canendis carminibus *Severi* iidem qui *sicci*.

10, 11. *Hoc simul edixi*, cett. simulac hanc sententiam, de vi potus in poetarum ingenia habe professus sum, statim mali poetatores, quasi edicto aliquo prop latet in verbo *edicere*), dies vino indulgere cœperunt. Ri Horatius stultitiam eorum qui, se ingurgitaverint, se poetæ part posse existimarent. *Nocturno certare mero, putere diurno*: ad eandem formam compositus est notissimus in Epist. ad Pis. v. 269, *Vos ex*

ne repræsentet moresque Catonis?
rbitam Timagenis æmula lingua,
det urbanus, tenditque disertus haberi.
xemplar vitiis imitabile: quod si
casu, biberent exsangue cuminum.
res, servum pecus, ut mihi sæpe
pe jocum vestri movere tumultus!
er vacuum posui vestigia princeps:
ia meo pressi pede. Qui sibi fidit,
t examen. Parios ego primus iambos
Latio, numeros animosque secutus

versate manu, versate

si quis, cett. Quem-
etæ laudem solo vini
tonis virtutem assequi
rnum ejus habitum se
. Sed vulgo homines
licui adhærent, quam
ntur. *Vultu torvo fe-*
Cruq., *Cato, senator*
t de Catone Uticensi),
t, intonsa barba capil-
blicum, duroque calce-
, togaque exigua: Plu-
t. Utic. *Exiguæque*
s exiguæ togæ textore,
ua toga, pro simplice,
tor panni, e quo exigua
toga confecta est, jam
textor vocatur. Com-
quendi genere sup. E-
uratus inequali tonsore
i paulo aliter se habet,
ratus vel *curtatus;* ce-
aretam (in Epist. præ-
gestabant ii qui cum
laxam aut gestare no-
icos mores sectans, aut
terant.

is lingua, facundia et
tionem excitans. *Ru-*
ut Iarbitæ ilia rumpe-
banus (elegans) *et di-*
tenditque (omnes vires
: Vet. Schol., *Facete*
, *Maurum, nam et Iar-*
ræ. Hic Iarbita Mau-
i, *dum Timagenem imi-*
ium et inter pocula de-
insolentiam faciendi,
ne disruptus est. De
æmulatore peculiarem
Cl. Weichert, Grim.
jucunda erit iis quos
iodi res inquirere juvat.

Timagenes, Alexandrinus, celeberrimus rhetor, a Gabinio Romam abductus, ibi usque ad Augusti tempora rhetoricam docuisse dicitur. *Rupit:* notum est illud Virgilii, *rumpantur ut ilia Codro. Urbanus:* Cordus erat Maurus, Romanam elegantiam orationis tam venustate quam pronunciatione imitaturus.

17, 18. *Exemplar vitiis imitabile*, exemplum cui adhærent vitia, quæ simul aliquis imitari possit, facile decipit imitatores, magis ad vitiorum quam ad virtutis imitationem propensos. *Biberent*, sc. imitatores. *Cuminum exsangue*, quod sanguine represso pallorem inducit: Pers. v, 55, *pallentis grana cumini*, de vi quam in oris colorem *cuminum* habere dicitur: vid. Dioscorid. iii, 68.

19. *Ut sæpe*, quam sæpe.

20. *Tumultus:* una voce egregie exprimitur vanitas, qua stulti imitatores non sine magno strepitu studia sua jactant, et, quod in proverbio dicitur, fluctus in simpulo excitant.

21. *Libera vestigia* opponuntur iis quæ serviliter legunt imitatores. *Per vacuum*, per campos nullius adhuc pede tactos; *per avia Pieridum loca* (ut loquitur Lucretius iv, 1) *nullius ante trita solo;* hinc Horatius supra (Od. iii, 30, 13) de se, *Dicar—Princeps Æolium carmen ad Italos Deduxisse modos:* cf. Propert. iii, 1, 3, 4. *Non aliena*, non vestigia aliorum, servi pecoris scilicet, imitatorum.

23. *Dux*, ut regina apum. *Parios iambos*, ab eorum inventore Archilocho, cujus patria fuit *Paros*, una e Cycladibus insulis in mari Ægæo.

24. *Ostendi Latio.* Horatius, cum primus Romanorum poetarum usus esset in libro Epodôn iambis ab Archilocho inventis, iamborum usum *Latio ostendit*, poetam fecit, b. e. iamborum usum Romanos docuit. *Animosque*, animi acerbitatem et perstringendis vitiis [illegible] ad

Archilochi, non res et agentia verba Lycamben.
Ac, ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos et carminis artem;
Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho,
Temperat Alcæus; sed rebus et ordine dispar,
Nec socerum quærit, quem versibus oblinat atris,
Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit.
Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
Vulgavi fidicen; juvat immemorata ferentem
Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventosæ plebis suffragia venor,
Impensis cœnarum, et tritæ munere vestis;
Non ego, nobilium scriptorum auditor et ultor,
Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor:

Pis. v. 79, *Archilochum proprio rabies armavit iambo.*

25. *Non res*, argumenta, quæ tractavit Archilochus. *Agentia verba Lycamben*, maledicta, quæ Lycamben agebant (impellebant, adigebant), sc. ad restim.

26—31. *Ac, ne*, cett. Ac, ne ideo carmina mea minore laude ornanda esse existimes, quod ab Archilochi numeris et ab arte, qua ille versus ad certas leges composuit, recedere nolui; Sappho quoque et Alcæus (*Musam*) carmina sua (*pede Archilochi*) ad Archilochi numeros (*temperat*) moderantur et componunt. *Foliis* (lauri) *brevioribus*, mox flaccescentibus; corolla igitur, non diu durans, pro exiguo poetæ præmio ponitur.

28. *Mascula*, masculæ virtutis vel masculi ingenii mulier.

29. *Rebus*, argumentis. *Et ordine*, sc. pedum invicem se excipientium. *Dispar*, Alcæus.

30, 31. *Nec socerum*, cett. neque socerum, ut Archilochus Lycamben, maledicis versibus sibi perstringendum sumit, neque sponsam, ut Archilochus Neobulen, contumelioso carmine ad suspendium adigit. *Oblinat: oblinere*, obducere, eleganter et accommodate ad versus atri coloris vel nigræ loliginis plenos, pro vulgari, perstringere. *Laqueum* alicui *famoso carmine nectere*, elegantissima locutio pro vulgari, carmine ignominioso consilium alicui vitam laqueo finiendi injicere.

32—34. *Hunc ego*, cett. Sensus: ad hujus Alcæi exemplum, quod nemo adhuc secutus est, ego primus inter Latinos poeta lyricus exstiti. *Juvat immemor[illegible] tem*, juvat me, qui protuli carmi[illegible] ante me nullus Latinorum [illegible] *Ingenuis oculisque legi*, manibus[illegible] carmina mea lyrica manibus [illegible] teri atque ab iis legi. *Vulgavi*: [illegible] iv, 9, 3, 4, *Non ante vulgatus* [illegible] *Verba loquor socianda chordis*. [illegible] poeta lyricus: plenius sup. Od. [illegible] *Romanæ fidicen lyræ*.

35. *Ingratus*: qui carmina pr[illegible] dat et iis delectatur, at [illegible] malevole carpit, is sane est [illegible] *gratus*.

36. *Premat*, sc. invidia, vel [illegible] pro, contemnat: Cic. Tusc. [illegible] 28, *humana omnia premens*.

37. *Ventosæ*, mobilis, vari[illegible] Epist. i, 8, 12. *Suffragia*, gr[illegible] sum.

39, 40. *Non ego*, cett. H[illegible] ita interpretor: Quia ego infra meam positum esse existimo, [illegible] cere Grammaticis, et, quæ [illegible] scriptoribus apud illos e pulpi[illegible] tur, audire, factamque scripto[illegible] riam ulcisci. Erant tum Re[illegible] qui altioris doctrinæ laudem, speciem, præ se ferentes, audi[illegible] aperirent, in quibus recitata a s[illegible] aut probarentur, et a reprehensi[illegible] fenderentur, aut improbarentur [illegible] rentur. Horum, quos salse voc[illegible] *maticos*, impudentius in rebus d[illegible] toritatem aliquam sibi arroganti[illegible] etatem et consuetudinem cum fu[illegible] ratius, iniqua illorum de carmi[illegible]

læ lacrimæ! Spissis indigna theatris
ı pudet recitare, et nugis addere pondus,
; Rides, ait, et Jovis auribus ista
: fidis enim manare poëtica mella
ım, tibi pulcher. Ad hæc ego naribus uti
lo: et, luctantis acuto ne secer ungui,
et iste locus, clamo, et diludia posco.
enim genuit trepidum certamen et iram,
ces inimicitias et funebre bellum.

EPISTOLA XX.

AD LIBRUM SUUM.

MNUM Janumque, liber, spectare videris;
t ut prostes Sosiorum pumice mundus.

licia, quæ tamen Horatius uti fere nostra ætate *inirecensentes* audiunt parum itias. *Nobilium*, per iror. *Ultor*: qui aliquem a criminatione, vel injuria, is ejus est quasi *ultor*, s.

ire: qui studiose aliquid petunt, id *ambire* dicuntur. *ibus*: Grammaticorum, ut gia facete nominat *tribus* uasi penes eas jus suffradis distribuendæ potestas *lacrimæ!* hinc repetenda rum iniquitas et malevoictum Terentii Andr. i, 1, e querelis, quarum causa, in proverbium abiit.

is indigna theatris, cett. nina, haud digna quæ in hominum frequentia conr, recitare, et (*nugis addere* ddere velle gravia. *Spis*f. Epist. ii, 1, 60, *Romaestro*; et inf. in Epist. ad *sedilia*.

es, ait, cett. ait aliquis e ica, Tu nos ludis, et carusti auribus servas; perbi habes (*fidis*), te esse re manare possint carmina u tibi ipsi mirifice places! *inquit*, absolute, ubi incertuens vel respondens indutl. ad Sat. i, 4, 79. *Ma*sativo pro, emittere, edere, exsudare: Ovid. Met. vi, 312, *et lacrimas stiemnum marmora manant*, ubi plura exempla de hoc hujus verbi usu collegit N. Heinsius; similiter inf. in Epist. ad Pis. 429, *rorem aliquis ex oculis stillare* dicitur. Sic ῥεῖν τι apud Græcos.

45 sqq. Sententiarum nexus hujus totius loci mihi videtur esse hic: Horatius, qui a se impetrare non potuit, ut carmina sua recitaret coram tribunali hominum istorum, qui artem criticam exercebant in scriptores, v. 42, se excusat apud illos pudore, quo a prælectione nugarum suarum retineatur: critici respondent, Superbia potius tu a carminibus tuis recitandis retineris; tu enim tanquam omnium poetarum primus Augusti tantum auribus digna canere tibi videris. Ad hæc, quasi vere dicta, consulto Horatius nihil respondet, sed addit tantum, Nolo dicteriis vobiscum pugnare; nam vobiscum pugnanti timendi sunt vestri ungues; nolo versari in loco ubi huic pugnæ expositus sum; veniam ex hoc ludo abeundi peto; ex ludo enim non raro eritur certamen et ira, ex ira inimicitiæ et bellum.

45—47. *Naribus uti* (μυκτηρίζειν) dicuntur, qui naso sursum tracto aliquem rident, vel (ut Horatius sup. Sat. i, 6, 5 loquitur) *naso adunco aliquem suspendunt*. *Diludia* (Schol. Cruq.) *dicuntur tempora, quæ gladiatoribus conceduntur inter dies munerum, quibus pugnatur*; ego jam accommodate ad rem de tempore quo ludentibus cessare vel ludum intermittere licet.

48. *Genuit*, gignere solet. *Trepidum*, tumultuosum.

Odisti claves, et grata sigilla pudico:
Paucis ostendi gemis, et communia laudas.
Non ita nutritus! Fuge, quo descendere gestis:
Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi?
Quid volui? dices, ubi quis te læserit; et scis,
In breve te cogi, plenus quum languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Carus eris Romæ, donec te deseret ætas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Coperis, aut tineas pasces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille

EPISTOLA XX.

[illegible] Epistolam primum [illegible] ex penetralibus [illegible] pudicum, fata, quæ [illegible] persistentem [illegible] vates canit. At, [illegible] v. 17. *Hic* [illegible] Horatium spem, [illegible] immortalitate præ[illegible] Od. iii. 30. et [illegible] expectam, in hac quoque [illegible] facile intelligimus. Ceterum hanc [illegible] primi Epistolarum [illegible] Oda libri [illegible] debet pro [illegible]. De hoc Vertumno [illegible] Sat. ii. 7. 14. Non procul a [illegible] Vertumni et Tani erant pomœria, [illegible] vel [illegible] bibliopolæ [illegible] libros venales [illegible] Sat. i. 4. 17. Nulla [illegible] ubi [illegible] qui vendi et publicari [illegible] ad lectorem [illegible] Scaurum: Vet. Schol. [illegible] in Epist. ad [illegible] Notis. *Pumice* [illegible] expolitus [illegible] membranis erant hirta et aspera, arrodebantur pumice: vid. ad Catull. i. 2. [illegible] est [illegible] pumice [illegible].

3. *Odisti claves*, cett. displicet tibi, qui adhuc clausus latebas, locus angustior, ex limina prodire gestis in solem atque universum. Plures interpretes Horatii, inter veteres, putant gynæcea, quorum foribus tam custodia adhibebantur, quam sigilla imprimebantur. De his *signis* laudant Kirchm. de Annulis, cap. x, p. 84. Quemadmodum *pudicus* ad pudicitiam suam muniendam *grata* sunt *sigilla*, ita *modesto libro* gratum esse debebat, qui latebat, scrinium. Respondent certe huic imagini tam verbum *prostare* de impudicis, quam sequentia in v. 5. *Non ita nutritus*, non ita a me educatus es; hac sentiendi agendique ratione a me non imbutus es; talem te non finxi. *Descendere*, scilicet in loca, quæ liber *laudabat*, *communia*, h. e. a multis legi cupiebat.

6. *Miser*, ego temeritate mea miser factus.

8. *In breve te cogi*, te in angustum spatium coarctari, convolvi, redigi, pro vulgari, ex manibus seponi: membranæ evolutæ latiorem, convolutæ et ex manibus sepositæ angustiorem locum occupant. *Plenus*, legendo lassus et exsatiatus; *plenus* simpliciter pro, satur, sup. Sat. ii, 2, 43. *Cum rapula plenus Atque acidas mutat inulas*, ubi vid. not. apud Ovid. Amor. ii, 6, 29 de mortuo psittaco, *Plenus eras minimo*, satur eras minimo cibo. Bentleius commode attulit locum Ovidii Ex Pont. iii, 4. 55, ubi pariter *lector* exsatiatus simpliciter dicitur *plenus*. *Amator*, accommodate ad imaginem a gynæceo ductam, pro lectore.

9, 10. *Quod si non odio peccantis*, cett. quod si non odium erga te peccantem in publicum scilicet descensurum invito Horatio) vaticinantis mentem pervertit. *Donec te deseret ætas*, donec ætate, qua florebas, exacta consenesces. Pro lectione *deserit*, vel *deserat*, ad fidem plurium Codd. apud Feam exhibui *deseret*.

11. *Manibus sordescere vulgi*: similiter sup. Sat. i, 4, 72, *manus vulgi libellis insudare* dicuntur.

12, 13. *Taciturnus*, eleganter de libro, qui, non habens lectorem quocum quasi sermocinetur, tacet. *Tineæ*: de iis quoque vermiculis, qui chartas et libros corrodunt,

: male parentem in rupes protrusit asellum
ıus: quis enim invitum servare laboret?
: quoque te manet, ut pueros elementa docentem
:upet extremis in vicis balba senectus.
ım tibi sol tepidus plures admoverit aures,
libertino natum patre, et in tenui re
iores pennas nido extendisse loqueris;
quantum generi demas, virtutibus addas:
primis urbis belli placuisse domique;
poris exigui, præcanum, solibus aptum,
ıci celerem, tamen ut placabilis essem.
te meum si quis te percontabitur ævum,

ex Pont. i, 1, 72, *Conditus ut ur ore liber.* Vocantur tineæ ıa, præterquam quod rodunt, ; sunt enim, ut loquitur Vircis, *ignavum pecus;* nisi *tineas* licare malis, artibus infestas. *Uticam, aut,* cett. aut ex urbe, neris, in terras longe remotas o terris longe remotis ideo, ut erus monet, *Uticam* (nobilem ı in Africa extrema) et *Ilerdam* Hispania) posuit, quia tum in Romanarum literarum studia ervere incipiebant. In Epist. 45, de bonæ frugis libro, *Hic iber Sociis, hic et mare transit.* . funiculis, quibus nunc quoque et constringuntur libri in terras ittendi. Alii legunt *unctus,* pollutus; sed magis placet Ceterum, quod Horatius vel rotis habuit, scilicet ut carmina remotissima propagarentur, et ıriam suam futurum esse sup. I. Argum. hujus Epist.) vaticid nunc ad mala quæ liber in ımissus experturus sit, simu-

Ridebit monitor, cett. Sensus: , qui non exaudisti quæ mosicut ille in fabulis risit aselım parere nollet, ab eo irato in ıusus se inde præcipitem dedit; uret servare repugnantem?

Hoc quoque, cett. Sensus: ; tibi destinata est sors, ut puesmis vicis elementa docendo ı. Cum esset apud Romanos t pueris, quibus in ludis, qui remis vicis vel compitis, prima ıdebantur, nobilium poetarum ıæ illi ediscerent, a ludimagis:tur; jam Horatius sua quoque carmina in ludis dictatum iri vaticinatur. Nec hic carminum suorum in scholis minoribus usus dedecori esse potuit Horatio. Scribit quidem ille Sat. i, 10, 75, *An tua demens Vilibus in ludis dictari carmina malis?* sed idem, Sat. ii, 1, 71, plagosum Orbilium antiquissimi poetæ Livii Andronici carmina sibi *dictasse* ait. *Senectus balba,* non raro enim vox grandævorum blæsa et balba esse solet. *Occupet,* sc. te, te opprimat, tibi obrepat: sup. v. 10 dixit, *donec te deseret ætas.*

19. *Sol tepidus:* iis horis pomeridianis quibus solis calor est mitior; videntur scilicet hoc tempore (apud nos circa horam ferme nonam) parentes vel alii ludos adiisse, et, quæ ibi docerentur pueri, audivisse. Hinc sup. Sat. i, 6, 82, Horatius de patre suo, *Ipse mihi custos incorruptissimus omnes Circum doctores aderat. Aures,* auditores.

20. *Libertino patre:* cf. sup. Sat. i, 6, 45. Fuit autem pater Horatii *coactor:* vid. l. l. v. 86.

21. *Majores pennas nido,* cett. me, in re tenui natum, majora et altiora assequi studuisse. Expressit hoc imagine ab avium pullis ducta, qui majores pennas nacti, cum evolarunt e nido, ad altiora tendunt.

22. *Ut quantum,* cett. ita quidem, ut gentis meæ ignobilitatem compenses virtutum mearum nobilitate. Ad *addas* supple *tantum,* quod vel post vel ante *quantum* sæpius omitti solet: vid. Drakenb. ad Liv. ii, 10, § 12, T. i, p. 281.

23. *Primis urbis,* nominatim Mæcenati: sup. Sat. ii, 1, 76 dicit, *tamen me Cum magnis vixisse invita fatebitur usque Invidia. Belli:* Horatius militavit tribunus *Bruto militiæ duce,* Od. ii, 7, 2, sed, ut ipse ibidem, v. 10, fatetur, *relicta non bene parmula:* cf. sup. Sat. i, 6, 25.

24. *Corporis exigui:* sup. Sat. ii, 3, 309,

Me quater undenos sciat implevisse Decembres,
Collegam Lepidum quo dixit Lollius anno.

ab imo Ad summum totus moduli bipedalis. Solibus aptum, aprications sectantem, hominem corpus mollius curantem.

25. *Irasci celerem* (ὀξύθυμον, ὀξύχολον), *præcipitem ingenio in iram*, ut loquitur Livius xxiii, 7.

27, 28. *Me quater*, cett. Horatius natus est, ut ipse ait sup. Od. iii, 21, 1, (U. C. DCLXXXVIII) L. Aurelio Cotta et L. Manlio Torquato Coss. Ab horum igitur consulatu usque ad consulatum M. Lollii et A. Æmilii Lepidi (U. C. DCCXXXII) quadraginta quatuor annorum intervallum fuit. *Quo dixit*: nullum plane interpretem in vetere lectione *duxit* hæsisse, mireris. Ponamus, *ducere* explicari posse pro, accipere, ut apud Ovid. Met. x, 680, *duxit sua præmia victor*; sed quis unquam dixit *collegam ducere*? Lollius unus consulatum acceperat (Dio liv, 6), et is nunc, sive comitia habendo (Liv. xxii, 35, *Terentius consul unus creatur, ut in mense ejus essent comitia rogando collegæ*), sive alio modo, ex usu loquendi collegam nihil non *ducere*, sed *dicere* poterat: Liv. vii, 24, *Ipse* (Camillus), *ob id meritum ingenti studio Patrum creatus consul, collegam sp. Claudium Crassum dixit*; et xxxvii, 47, *Fulvius consul unus creatur, quum cæteri centuriæ non explessent; isque postero die Cn. Manlium collegam dixit*. Ex conjectura igitur *dixit* pro *duxit* exhibui, et quidem eo confidentius, quia in duobus verbis *dicere* et *ducere* scribendis sæcenties peccarunt librarii: vid. Drakenb. ad Liv. xxxviii, 43, § 1, T. v, p. 250, et cf. Hensing. ad Cornel. Nep. ii, 7, 1.

EPISTOLARUM

LIBER SECUNDUS.

EPISTOLA I.

AD AUGUSTUM.

Quum tot sustineas et tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
5 Romulus, et Liber pater, et cum Castore Pollux,

EPISTOLA I.

Postquam poeta in prima hujus Epistolæ parte laudavit populi Romani sapientiam, qua ille, cum vulgo post mortem demum virtutes hominum agnoscantur et recte æstimentur, jam nunc Augustum ut præsentem deum veneretur; summis Augusti laudibus præmissis, de justo pretio tam antiquioribus, quam recentioribus poetis statuendo agit.

1—4. *Quum tot sustineas*, cett. Vulgaris, sed elegans, inferioris ad superiorem scriptorem excusatio: Si ausim te, Cæsar, longo sermone detinere et avocare a gravissimis negotiis, quibus tu unus tam armorum potentia Italiæ securitatem præstas, quam legibus salutaribus populi mores emendandos curas, profecto commoda, quæ tu paras populo, ego turbare et intercipere videar.

1. *Solus*, antea enim penes plures fuerat rerum publicarum administratio.

2, 3. *Moribus ornes, Legibus emendes*: pro, *moribus* tentabat Bentleius, *manibus*; sed *res Italas ornare manibus* vix fert Latinitas. Supple ad *ornes* et *emendes*, Populum Romanum, et hæc per ὕστερον πρότερον dicta esse puta: leges vitia emendant, et emendatos moribus ornant. Egregie huic loco respondent quæ Horatius de emendatis ab Augusto moribus canit sup. Od. iv, 5, 21, 22, *Nullis polluitur casta domus stupris; Mos et lex maculosum edomuit nefas.* Respexisse autem videtur Horatius legem *Juliam de adulteriis* et legem *Papiam Poppeam de maritandis ordinibus.* Scripta est hæc Epistola, postquam Augustus, ut refert Sueton. Octav. 27, *morum legumque regimen perpetuum receperat.*

4. *Longo sermone*: et tamen hæc Epistola, si Epistolam ad Pisones exceperis, omnium Horatii Epistolarum est longissima. Scilicet non raro rei alicujus, quam paucis expedire volumus, gravitas vel jucunditas nos disertos et verbosos reddit. *Tua*, negotiis tuis destinata.

5—10. *Romulus*, cett. Romulus, Bacchus, Pollux cum Castore et Hercules, postquam rebus gestis immortalem gloriam sibi comparaverunt, inter deos relati, dum bene merent, dum terrarum hominumque cultum curant, dum agros assignant colonis, dum aspera bella componunt, dum oppida condunt, meritis suis non speratum favorem contingere (*plorare*) doluerunt. *Heroes*, Horatius sup. quoque Od. iii, 3 commemoratos, h. e.

Post ingentia facta Deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
Componunt, agros assignant, oppida condunt;
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis: diram qui contudit hydram,
Notaque fatali portenta labore subegit,
Comperit invidiam supremo fine domari;
Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem.
Præsenti tibi maturos largimur honores,
Jurandasque tuum per nomen ponimus aras,
Nil moriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus, sapiens et justus in uno,

[illegible] v. 11. [illegible] Hercules, s. [illegible] [illegible] Hic accedit. [illegible] [illegible] [illegible]

[redacted]

Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
Cetera nequaquam simili rationi modoque
Æstimat, et, nisi quæ terris semota suisque
Temporibus defuncta videt, fastidit et odit:
Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetantes,
Quas bis quinque viri sanxerunt, fœdera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis,
Pontificum libros, annosa volumina vatum,
Dictitet Albano Musas in monte locutas.
Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque
Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
Scriptores trutina, non est quod multa loquamur:
Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.

ilo coleris: sup. Od. iii, 5, 2, *Præ-us Divus habebitur Augustus. Maturos,* npestivos in vita, non seros post mor-n. *Jurandasque tuum per nomen poni-us aras,* qui jurabant, manum aræ ad-vere (ut Hannibal apud Corn. Nep. c. , et deum, cui ara sacra erat, jurisju-ndi testem et vindicem appellare sole-nt; eodem igitur redit, utrum cum ntleio legas, *tuum per numen,* an *tuum r nomen.* De permutatione duarum vo-m, *numen* et *nomen,* vid. Gronov. ad v. vii, 30, § 20.

18—22. *Sed tuus hic populus,* cett. nsus et nexus: (*Sed*) idem tamen hic pulus tuus, qui in te uno, dum te adhuc ventem tam nostris quam Graiis duci-s anteponit, sapiens et justus est, nun-am simili ratione modoque ceteros stimat, sed eos, donec vivunt, fastidit et lit. Sic non opus est, ut in v. 18, pro, e cum Bentleio legatur, *hoc. Te* in v.) tam ad *ducibus* quam ad *uno* referen-m videtur.

20. *Cetera,* pro, ceteros, ut passim nia, pro, omnes.

21—24. *Nisi quæ,* cett. eleganter pro, isi eos post fata terra tegit. Ceterum ponte hic succurrit notus ille Horatii cus Od. iii, 24, 30 sqq., *Clarus stgenitis, quatenus, heu nefas, Virtutem columem odimus, Sublatam ex oculis quæ-imus invidi. Sic fautor veterum:* populus, ui vetusta tanti æstimat, *ut tabulas pec-are vetantes,* duodecim legum tabulas, *uas bis quinque viri sanxerunt,* conscrip-erunt et probatas a populo sanctas esse sserunt: vid. Liv. iii, 34, et Dionys. Hal. x, 57, 58, T. iv, p. 2142—2149, edit. Reiske. *Fœdera regum,* a Romulo qui-em cum Sabinis, Liv. i, 13, a Tarquinio superbo cum Gabiis facta, Liv. i, 54.

25, 26. *Cum,* tam ad *Gabiis* quam ad *Sabinis* referendum. *Sabini* vocantur *ri-gidi,* non tantum quia severa disciplina apud eos vigebat (cf. sup. Od. iii, 6, 37 sqq. et Epod. 2, 41), sed etiam quia fortes et bellicosi erant. Sic apud Ovidium *rigidus Mars, rigidus leo, rigidæ feræ. Æquata,* juncta, vel inita, latis ab utraque parte æquis conditionibus. *Pontificum libros:* apposite in hanc rem faciunt verba Ciceronis de Orat. ii, 12, *Ab initio rerum Romanarum usque ad P. Mucium res omnes singulorum annorum Pontifex Maximus mandabat litteris, referebatque in album, et proponebat tabulam domi, potestas ut esset populo cognoscendi, hique etiam nunc Annales Maximi nominantur. Annosa volu-mina vatum,* carmina Sibyllina et alia antiquitus a vatibus edita.

27. *Dictitet Albano,* cett. in monte Albano ex ipso Musarum ore fluxisse dic-titet. Per *Musas* Horatius respexisse vide-tur Nympham Egeriam, quacum Numa Pompilius, ut miraculosis commentis fidem faceret, sibi in monte Albano nocturnos congressus esse simulabat: vid. Liv. i, 19. Dixit Horatius *Musas,* quia Egeria in Musarum choro et consortio fuisse dici-tur: vid. Dionys. Hal. ii, 60, T. i, p. 364, edit. Reiske.

28—31. *Si, quia Græcorum,* cett. Sen-sus hujus loci paulo obscurioris est fere hic: Quod si, quia antiquissima quæque Græcorum scripta jure meritoque optima judicantur, Romanorum quoque antiquis-simi scriptores, an eandem trutinam ex-aminati et ponderati, habentur optimi; (*non est quod multa loquamur,*) nihil profecto dicere attinet: hoc enim æque absurdum et ridiculum est, ac si quis, quod in proverbio dicitur, contendere velit, nil duri esse intra oleam (in oleæ

Venimus ad summam fortunæ; pingimus, atque
Psallimus, et luctamur Achivis doctius unctis.
Si meliora dies, ut vina, poemata reddit,
Scire velim, pretium chartis quotus arroget annus:
Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
Perfectos veteresque referri debet? an inter
Viles atque novos? excludat jurgia finis.
Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno mense vel anno,
Inter quos referendus erit? veteresne poetas?
An quos et præsens et postera respuat ætas?
Iste quidem veteres intér ponetur honeste,
Qui vel mense brevi vel toto est junior anno.
Utor permisso, caudæque pilos ut equinæ,

nucleo), nil duri extra in nuce (in nucis putamine); quod qui contendat, sensu communi caret.

32—35. Horatius Romanos stulte artium scientiam, tanquam a veteribus Romanis traditam, jactantes inducit: summam, vos dicitis, quæ nobis contingere poterat, perfectionem assecuti sumus; pingendo, psallendo, et luctando superamus Græcos! *Unctis*: luctaturi enim in palæstra vel in Campo Martio oleo ungi solebant.

35. *Chartis*, carminibus, quæ scripta sunt in tabulis chartaceis: inf. in hac Epist. v. 161, *Græcæ chartæ*, carmina Græca; apud Catull. lxviii, 46, *charta anus aliquid loqui*, h. e. carmina quæ longam ætatem tulerunt, aliquid narrare dicuntur. *Pretium arroget*, vetustatis pretium attribuat, vindicet.

36. *Decidit*, mortuus est: morientes, ut flaccida folia arborum, *decidere* dicuntur; vel simpliciter ad *decidit* supple, ad orcum: sup. Od. iv, 7, 14, *Nos, ubi decidimus, Quo pius Æneas*, cett.

38. *Excludat jurgia finis*: definitus sive præstitutus annorum, quibus vetustas efficitur, numerus tollat et removeat omnem de hac re litem atque controversiam.

39. *Probus*, idem qui modo v. 37 dictus est *perfectus*.

40. *Minor*, sc. natu; junior.

42. *An*, sc. inter eos quos, cett. Pro vulgari *respuat*, dedi cum Bentleio et Fea *respuat*, suffragantibus omnibus fere Codd.

43. *Honeste*, non immerito, recte.

45—49. *Utor permisso*, cett. utor venia ulterius quærendi; et, sicut unum pilum post alterum ex cauda equina, ita de numero annorum, quibus vetustas scriptorum constituatur, paulatim vello et demo unum numerum post alterum, (*dum*) dem (*Qui redit ad fastos*), qui script præstantiam numero dierum et an in fastis signatorum æstimat, et ni scripta jam diu mortuorum miratur, (a victus concidat ratione corruentis elusus, h. e. donec ei, ratione sensim sensimque minuti decepto, hæreat. Habes hic egregium exem *Soritæ*, quem Cicero (de Divin. Latine appellat *argumentationem* a Græca voce σωρὸς, *acervus*. Qu modum scilicet acervus, v. c. tritici, perpetuo unum granum post alterum tur, tandem corruit; ita magnus nu e quo unum post alterum demis, i nuitur, ut, ubi ille magnus esse d nescies.

47. *Cadat*, cum acervo concidat se ad incitas redactum esse intellig

49. *Nisi quod Libitina sacrum* quod olim scripserunt Libitinæ h. e. sepultii De *Libitina* vid. sup. iii, 30, 7, et ad Sat. ii, 6, 19.

50 sqq. Jam Horatius affert v poetarum celebratissimos, Ennium, um, cett. profecto non, ut plures pretes contendunt, ut manes illorum cet, et de pretio, quod iis tribuebat quid detrahat, sed ut ostendat, *quantum sit* (v. 54) *vetus omne poema*. dat quod laudandum est, et repr quod in reprehensionem incurrere Hinc v. 63, *Interdum vulgus rectum est ubi peccat*. Si Horatius Ennii imminuere voluisset, leviter certe rum quoque, qui sequuntur, t vitia. In eo tantum homines er quod ita mirentur veteres (v. 65), iis anteferant, nihil iis comparent.

50. *Sapiens*, doctus, eruditus;

cens, adeo sanctum est vetus omne poema.
ur quoties uter utro sit prior; aufert
s docti famam senis, Accius alti:
Afranî toga convenisse Menandro;
ad exemplar Siculi properare Epicharmi;
Cæcilius gravitate, Terentius arte.

l Græcos dicuntur σοφοί. irita exsurgens.
ci, rerum ad doctrinam matores, grammatici. *Le*-etur, Ennius parum curat quem eventum habeant ea m migratione promiserit et agoras, persuasus scilicet, non in animali quodam, animis sedem habiturum suum post mortem apud am iri.
manibus non est: Nævius bus teritur, sed ejus, ut tæ, carmina dictantur et ir: cf. sup. ad Epist. i, *as hærere* dicuntur quæ nina igitur quæ edis-tur iis *quæ in manibus* ar; hinc pro, *et mentibus* endum videtur *at menti*-ævius non tantum comœ-, sed etiam carmen epi-nico Primo scripsit.
Horatius, sententias quæ n poetarum pretio ferun-s qui in veterum, tan-morum scriptorum et re-s præferendorum, laude ingenio valent, sed etiam larga bonarum litterarum copia instructi sunt, dicuntur *docti* (σοφοί, *sapientes*, v. 50). Cicero ad Qu. Fr. de Orat. i, 58, de *Pacuvio, Nec quisquam est eorum, qui, si jam ediscendum sit sibi aliquid, non Teucrum Pacuvii malit, quam Manlianas venalium vendendorum leges ediscere. Accius* (*Actius, Attius*), Latinus poeta tragicus, Pacuvii æmulus. Cic. Brut. 64, *Accius—ait, se et Pacuvium docuisse fabulam, cum ille octoginta, ipse triginta annos natus esset. Accii* et ceterorum fragmenta a Stephanis, Delrione, et Scriverio, nuperrime a Bothio, collecta sunt. *Accius* jam dicitur laudem accepisse *alti*, h. e. sublimioris poetæ; vix enim *alti* ad *senis* quoque referri potest, cum Accius non fuerit *senex*, ut ex laudato loco Ciceronis apparet; nec facile assentiaris iis, qui Horatium per *doctum senem* Euripidem et per *altum senem* Sophoclem designare voluisse existimant; immo ad *docti* quoque supplendum videtur, *poetæ*. *Altus* est, sublimis; sic *oratio alta* (sublimis) apud Ciceronem in Orat. c. 57 *orationi humili* opponitur; *spiritus altior* apud Ovid. Trist. iv, 1, 44.

57. *Dicitur Afrani*, cett. Sensus: Afranius ad exemplum Menandri (qui, ut

[redacted]

Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
Compositum illepideve putetur, sed quia nuper;
Nec veniam antiquis, sed honorem et præmia posci.
Recte, necne, crocum floresque perambulet Attæ
Fabula, si dubitem, clament periisse pudorem
Cuncti pæne patres, ea quum reprehendere coner,
Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit:
Vel, quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
Vel, quia turpe putant parere minoribus, et quæ
Imberbi didicere, senes perdenda fateri.
Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, et illud,
Quod mecum ignorat, solus vult scire videri;
Ingeniis non ille favet plauditque sepultis,
Nostra sed impugnat, nos nostraque lividus odit.
Quod si tam Graiis novitas invisa fuisset,
Quam nobis, quid nunc esset vetus? aut quid haberet,

[illegible] (orationem) *præclare vendi-* [illegible], h. e. ut bene explicat Ernestius, [illegible]ndo, ut legeretur ab hominibus, [illegible]."

[illegible]—78. *Indignor*, cett. indigne fero, [illegible] carmina non ideo, quod crasse et [illegible], sed quia recentiore ætate compo- [illegible], reprehenduntur; et quia antiquis [illegible], quasi illi nihil omnino peccave- [illegible], non venia, sed honor et præmia pos- [illegible].

[illegible]. *Crasse*, ut sup. Sat. ii, 2, 3, *crassa* [illegible], et alibi *pingui Minerva*, h. e. in- [illegible], indocte, inscite.

[illegible]—85. *Recte, nec ne*, cett. Si ego [illegible], utrum recte an minus recte [illegible] fabula in scenam croco et floribus [illegible] producatur, clament, cett. *Cro- [illegible] floresque perambulet Attæ Fabula*: non [illegible], sed qui fabulam agunt, histriones, [illegible] pulpita, croco odorifero per- [illegible] et floribus conspersa. Commode in [illegible] Lambinus attulit locum Lucretii [illegible], *Et cum scena croco Cilici perfusa* [illegible] est; Ovid. Art. Am. i, v. 104, *Tum* [illegible] *pendebant vela theatro, Nec* [illegible] *liquido pulpita rubra croco*. Fa- [illegible] quas scripsit poeta Latinus Atta, [illegible] apud Romanos plausum tulisse, [illegible] loco colligi potest.

[illegible] *Patres*, seniores: *patribus* vel *seni-* [illegible] v. 85, opponuntur in v. 84 *ma-* [illegible]

[illegible] *Æsopus*, nobilis tragœdiarum actor, [illegible] *gravis* ob gravium personarum [illegible] in tragœdiis suscipiendas et susti- [illegible]. Cicero hujus Æsopi, quem ut familiarem suum laudat (Offic. i, 31), passim mentionem facit: vid. Ernest. in Clav. Cic. Hist. s. v. *Æsopus*. De Æsopi filio, homine flagitioso et prodigo, cf. sup. ad Sat. ii, 3, 39. *Roscius*: loca in quibus Cicero Q. Roscium, quem in peculiari oratione contra criminationem aliquam defendit, ut summum rei scenicæ artificem sive histrionem perfectissimum ad cœlum usque extollit, vide apud Lambinum. Unum tantum afferam ex Orat. pro Arch. Poet. c. 8, *Quis nostrum animo tam agresti et duro fuit, ut Roscii morte nuper non commoveretur? Qui cum esset senex mortuus, tamen propter excellentem artem ac venustatem* (quam ostendebat toto corporis habitu et gestibus) *videbatur omnino mori non debuisse*. Roscium egregium plane histrionem fuisse, inde quoque patet, quod si quis artificio aliquo excelleret, proverbiali fere locutione *in suo genere Roscius* dicebatur: Cic. de Orat. i, cap. 28; hinc ab Horatio h. l. *doctus* vocatur.

84, 85. *Vel, quia*, cett. Vel quia turpe putant, si senes ad juniorum sententiam sese accommodent, et ea quæ pueri olim a ludimagistro ex Attæ comœdiis dictata didicerint (*perdenda*) tanquam vana et falsa e memoria delenda esse, fateantur.

86—89. *Jam Saliare Numæ carmen*, cett. carmina quæ Numa Pompilius Martis sacerdotes, *Salios* (a *saliendo*) cum tripudiis solemnique saltatione per urbem euntes canere jubebat (vid. Liv. i, 20), tam obscuris, reconditis, et perplexis for-

Crescere res posset, minui damnosa libido.
Mutavit mentem populus levis, et calet uno
Scribendi studio: puerique patresque severi
110 Fronde comas vincti cœnant, et carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
Invenior Parthis mendacior; et prius orto
Sole, vigil calamum et chartas et scrinia posco.
Navem agere ignarus navis timet; abrotonum ægro
115 Non audet, nisi qui didicit, dare: quod medicorum est,
Promittunt medici; tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti doctique poemata passim.
Hic error tamen et levis hæc insania, quantas
Virtutes habeat, sic collige: vatis avarus
120 Non temere est animus; versus amat, hoc studet unum;
Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet;

Seniores æque ac juniores corollis redimiti convivia sectantur et dictant carmina.

103. *Dulce fuit*, cett. ubi enim homines ita, ut h. l. describuntur, agunt, ibi suaviter et jucunde vivitur.

104. *Mane;* hinc sup. Sat. i, 1, 10, *Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.*

105. *Cautos nominibus rectis expendere nummos.* *Nummi rectis nominibus cauti*, sunt nummi quibus certa syngrapha debitoris et testium nominibus consignata a fraude cautum est. Respexit autem Horatius ætatis suæ homines avaros, qui non modo honesto et legitimo, ut olim, sed inhonesto et illegitimo enormibus usuris pecuniam fœnori dabant. Lectio *cautos* doctior est lectione *scriptos*, quam defendit Bentl.; pro, *rectis* magis placet *certis*, quod est in plurimis editt. vett.; de locutione *ex alienum debere certis nominibus*, plura exempla attulit Bentl.

107. *Damnosa libido*, ut sup. Epist. i, 18, 21, *damnosa Venus.* Sup. Epist. i, 3, 55, *Sperne voluptates, nocet emta dolore voluptas.*

108, 109. *Calet uno Scribendi studio:* respexit indoctorum (cf. inf. v. 117), qui tum caput efferebant, poetarum gregem. *Patresque severi*, non quod fuerunt patres illi *severi*, sed quod pro ætate sua *severi* esse debuerant.

110. *Dictant*, pueris, scribis privatis, ut sup. Epist. i, 10, 49.

112. *Parthis mendacior*, Parthi dicuntur *mendaces*, quia falsa specie, quam præferebant, alios decipere solebant. Sic Parthi fugam simulantes, non raro hosti, a vel equos repente circumagebant, — tela avertis ab hoste equis multa arte retro jaciebant, admodum infesti fuere: vid. sup. Od. i, 19, 11.

113. *Scrinia. Scrinium*, capsa vel arcula, in qua charta, litteræ, et res ad scribendum necessariæ servantur; hinc sup. Sat. i, 1, 120, *scrinia compilare*, pro, carmina, quæ in scrinio servantur, compilare; *scrinium* igitur fere est, quod nos dicimus, *Schreib-Apparat.*

114. *Ignarus navis*, sc. agendæ, rei nauticæ imperitus. *Abrotonum* (rarius, *abrotonus*) est frutex suavissimi odoris, qui in meridionalibus Europæ terris sponte nascitur, et in nostris quoque hortis passim conspicitur, et, antequam *Chamomillæ*, quas vulgo dicunt, in usum venerunt, inter medicorum remedia non ultimum locum tenebat, quod jam discimus e Plin. H. N. xxi, 10. Vinum *abrotono* mixtum, οἶνος ἀβροτονίτης, salutare credebatur: *artemisia abrotonum*, Linn. *Stabwurz, Eberraute, Eberreis.*

116. *Promittunt*, profitentur: medici faciunt quod ars medica eos facere docuit. Bentleii emendatio, *quod melicorum est, Promittunt melici*, paucis, puto, probabitur.

117. *Scribimus indocti*, cett. quod autem ad nos attinet, non docti solum, sed etiam indocti scribendis carminibus vacamus; sumus igitur iis, qui tractant tantum quæ didicerunt, dissimiles. Observa autem, poetam, dum ridet indoctos poetas, lepide se quoque eorum gregi immiscere.

118, 119. *Hic error tamen:* attamen hæc fraus, qua indocti ad carmina scribenda se induci patiuntur; qui mala carmina scribunt, infra quoque Epist. ad

Non fraudem socio puerove incogitat ullam
Pupillo: vivit siliquis et pane secundo:
Militiæ quamquam piger et malus, utilis urbi:
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari,
Os tenerum pueri balbumque poeta figurat;
Torquet ab obscœnis jam nunc sermonibus aurem;
Mox etiam pectus præceptis format amicis,
Asperitatis et invidiæ corrector et iræ;
Recte facta refert; orientia tempora notis
Instruit exemplis; inopem solatur et ægrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus, et præsentia numina sentit;
Cœlestes implorat aquas docta prece blandus;
Avertit morbos, metuenda pericula pellit;
Impetrat et pacem et locupletem frugibus annum;

Fis. 457. [illegible] tertius tractatur et [illegible]. Quartus Virtutes habeat, cum quantis commodis et opportunitatibus conjuncta sit. Sic [illegible] ge, ex sequentibus argumentare.

120. *Nugiger*, non facile, ut inf. in Epist. ad Pis. 150. *Hic studet unum*, hoc unum facere vel tractare studet; ubi enim [illegible] accusativo jungitur, ejusmodi aliquid significandum est. Cic. ad [illegible] [illegible]

121. [illegible] tanquam res nimii ad se pertinentes, nam qui nihil habet, nihil petere potest.

122. [illegible] exorcismis struit parat.

123. [illegible] Siliqua, cibus pauperum, nascuntur in arbore quæ a fructu suo ad formam cornu in superiore parte ferit. Græcis dicitur κερατωνία, κεραστία, κεραστίον, et ipse fructus κεράτιον. Frequens est ista arbor non solum in terris orientis, sed etiam in Græcia, Sicilia, et in Hispania. Columella vii. 9. de Arbor. vocat [illegible] Græcis et porcis saginandis utiles. Apud nos arbor ista vocatur *Johannis-Brodbaum*, quia *siliquæ* Johanni Baptistæ in deserto viventi victum præbuisse dicuntur. *Ceratonia Siliqua* apud Linnæum. *Pane secundo*, secundario, h. e. nigro. Facete Horatius designat poetam famelicum.

124. *Malus* (κακός), ignavus, timidus.

125. *Si das hoc*, cett. si concedis, parvis rebus magnas juvari posse, hoc quoque concedas necesse est quod paradoxon videri posset, poetas reipublicæ magnam moda afferre.

126. *Os tenerum*, cett. Nunc tius varias docti poetæ virtutes breve umbrat. *Figurat*, fingit, dum facit et disertum reddit os balbum.

127. *Jam nunc*, jam in tenera *Obscœnis sermonibus*: at ipse Horatius sim carmina sua obscœnis sermo polluit.

128. *Pectus format*: pro, *format firmat*, h. e. confirmat, munit; certe significantius. Tacitus Annal. 34. s. fin., *Ceterum in ea tempora* quibus *firmare animum expediat* bus *exemplis*. *Præceptis amicis*, commodis, salutaribus.

129. *Asperitatis*, incultioris et ris vitæ. Ovid. ex Pont. i, 6, 7. *Ingenuis, quarum tibi maxima curæ Pectora mollescunt asperitasque fugit.*

130. 131. *Orientia tempora notis struit exemplis*, ante oculos ponit notis empla, quæ futuræ ætatis homines tem sequi et vitia fugere doceant. *grum*, sc. curis (nos, *den bekümmerten schwermüthigen*): sic simpliciter apud Virg. Ecl. i, 13, *En, ipse capellas Protenus æger ago*, ubi Heynius et perperam *æger*, vel pro, *ægre* (h. e. positum, vel de homine male affecti poris dictum esse existimant. Sic Val. Flacc. iii, 571, de Hercule, *neque apud socios, structasque in lit mensas Unanimum videt æger Hylæ.* cura additur apud Virg. Æn. i, 207, Æneas *curis ingentibus æger* dicitur.

[redacted]

ɜ Dî superi placantur, carmine Manes.
æ prisci, fortes parvoque beati,
post frumenta, levantes tempore festo
et ipsum animum spe finis dura ferentem,
ciis operum, pueris et conjuge fida,
m porco, Silvanum lacte piabant,
s et vino Genium, memorem brevis ævi.
ıina per hunc invecta licentia morem
s alternis opprobria rustica fudit,
sque recurrentes accepta per annos
nabiliter; donec jam sævus apertam
m verti cœpit jocus, et per honestas
ıos impune minax. Doluere cruento
acessiti; fuit intactis quoque cura
one super communi: quin etiam lex

ım pueris ignara puella pro vulgari, chorus cas- et castarum virginum. *riti* (ἄγαμος), *expers* (ut 11 loquitur) *nuptiarum*,

ceret unde preces, ad A- ıam solemni die funden- . v. 3, *date, quæ precamur Vatem ni Musa dedisset?* eret vatem, qui chorum m (ut Horatius Carm. Carm. Sæc. s. fin., *chorus et Dianæ Dicere tiu*, ope et favore præ- asi declarantia, propitia: *gnoscere*, apud Virg. Ecl.

implorat aquas: in Carm. ɔcatur chorus, *Nutriant ıbres Et Jovis auræ. Doc-* poeta χοροῦ διδάσκαλος. ɔett. Phœbus enim, cu- ɔrus puerorum implorat, us, ἀποτρόπαιος. Carm. *salutari levat arte fessos*

tium, securitatem. *rtes*, robusti: Tibull. ii. : *valido rusticus arva bove.* ntes, reficientes, curan-

dura ferentem, sperans, : fert, labores finem habi- Epist. ad Pis. v. 406, *ıs, Et longorum operum*

ı porco: videatur, quem laudavit Gesnerus, Cato de Re Rust. c. 34. *Sylvanum lacte*: vide eundem Catonem c. 83.

144. *Genium, memorem brevis ævi*, ævi brevitatem in memoriam revocantem, de ævi brevitate monentem; sic sup. Od. i, 13, 12, *nota memor*, de nota dente labris impressa, quæ, quid factum sit, in memoriam revocat; Od. iii, 11, 51, *et nostri memorem* (nos in memoriam revocantem) *sepulchro scalpe querelam.* Vel explica, probe gnarum et memoria tenentem, quam brevis vita hominum sit; *Genio* enim moriendum est cum homine, cui ille additus est.

145. *Fescennina licentia*, intellige carmina incomposita in quibus licentius et petulantius spargebantur dicteria: nomen traxerunt a *Fescennia*, oppido Etruriæ, ubi carmina nuptialia inventa esse dicuntur: vid. Serv. ad Virg. Æn. vii, 695; Catull. lxi, 27, hanc licentiam vocat *Fescenninam locutionem*: cf. Liv. vii, 2.

147. *Recurrentes per annos*, pro vulgari, quotannis. *Accepta*, grata et jucunda.

148, 149. *Sævus jocus*, acerba maledicendi libido. Sic, qui in quemvis opprobria fingit, sup. Epist. i, 15, 30, *sævus*; et Venus Od. i, 33, 12, *formas atque animos sub juga aenea Sævo mittere cum joco* dicitur.

150. *Cruento dente. Dens* accommodate ad tropum dicitur *cruentus*, quia dentis morsus vulneratos cruentat: sup. Epod. 6, 15, maledicentes *atro dente aliquem petere* dicuntur.

151—153. *Intactis*, nondum dente cru-

ris minimum; sed habet Comœdia tanto
s oneris, quanto veniæ minus. Adspice, Plautus
o pacto partes tutetur amantis ephebi!
t patris attenti, lenonis ut insidiosi!
Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis!
Quam non adstricto percurrat pulpita socco!
5 Gestit enim nummum in loculos demittere, post hoc
Securus, cadat, an recto stet fabula talo.
Quem tulit ad scenam ventoso Gloria curru,
Exanimat lentus spectator, sedulus inflat:
Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum
180 Subruit ac reficit! Valeat res ludicra, si me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Sæpe etiam audacem fugat hoc terretque poetam,
Quod numero plures, virtute et honore minores,
Indocti stolidique et depugnare parati,

cata inverso stylo complanatur
litura vocatur. Hinc inf.
Pis. v. 293, carmen *quod non*
et multa litura coercuit, h. e.
diu multumque elaboratum et
a vitiis cohibitum et purgatum
ditur.

170. *Creditur*, cett. Comœdio-
ctio minimum laboris habere
quia materia, in medio quasi
communi petitur; sed quanto
datur comœdiarum scriptori,
uni peccanti, tanto plus operæ
pendendum est.

176. *Adspice, Plautus*, cett. Jam
Plautum et ignobilem quendam
icum, Dossennum, de pro-
cenam personis, parum naturæ
er partes suas sustinentibus,
o pacto—Ut, quam male.
tenti, sc. ad rem, h. e, avari, ut
i, 7, 91.
ntus sit Dossennus, cett. vide-
nus risus captandi causa in
a parasitorum edacitate nimius
ne *Quantus*, sc. poeta.
non adstricto, cett. histri-
coco non arctius *adstricto* (h. e.
pulpita incedebant, externæ
culpam sibi contrahebant;
ne igitur jam Dossenni in scrip-
tis incuria atque negligentia de-
Ceterum *pulpita percurrere*
od v. 79, *crocum floresque peram-*

176. *Gestit enim*, cett. Lucri et
tantum causa comœdias scribit
Dossennus, nihil plane curans, utrum illæ exsibilentur, an plausum ferant. Fabula, quæ displicet spectatoribus, *cadere*, quæ placet, *stare* (cf. sup. ad Sat. i, 10, 17) dicitur: *recto talo*, firmo quasi pede.

177. *Ad scenam*, ad fabulas scribendas: *Gloriæ currus*, qui sup. Sat. i, 6, 23 dicitur *fulgens*, significantius h. l. dicitur *ventosus*, ὑπηνέμιος, explicante Vossio in mythologische Briefe, T. ii, p. 171.

178. *Lentus*, ἀναίσθητος, cujus animus ne minimum quidem commovetur fabulæ actione. *Exanimat*, fabulæ auctori animum quasi eripit, pro vulgari, eum, quem gloria ad scribendas comœdias aufert, gravissimo dolore afficit. *Sedulus*, qui animo attento commotoque spectat. *Inflat*, inspirat animum, eumque extollit.

179—181. *Sic leve*, cett. a re tam levi, tam parva, a spectatorum scilicet fabulæ aut applaudentium aut eam exsibilantium arbitrio, pendet poetarum gloriæ cupidorum tam dolor quam voluptas animi: *animum Subruit*, subvertit, evertit, pervertit. *Valeat res ludicra*, longe a me absit rei ludicræ sive fabularum scribendarum studium, si poetæ vita tam inops et macra quam opulenta, in populi aut non faventis aut faventis posita est arbitrio. *Reducit*, accommodate ad verba ab Olympionicis translata: *Palma negata—donata*: sup. Od. iv, 2, 17, *Sive quos Elea domum reducit Palma cœlestis.*

182—186. *Sæpe etiam*, cett. Sensus: sæpe audacioris adeo et sublimioris ingenii poetam a re ludicra repellit et deterret hoc, quod *plebs* (egregie plane duo-

185 Si discordet eques, media inter carmina poscunt
Aut ursum, aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis ad incertos oculos et gaudia vana.
Quatuor aut plures aulæa premuntur in horas,
190 Dum fugiunt equitum turmæ peditumque catervæ;
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis;
Esseda festinant, pilenta, petorrita, naves;
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; seu
195 Diversum confusa genus panthera camelo,
Sive elephas albus vulgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,

bus versibus 183, et 184 describitur *plebs*), [illegible] secus sentiant cultiores animi homines, inter mediam fabulæ quæ poeta disponet actionem ad vim inferendam parata aut ursi, aut pugilum spectaculum poscit, ejusmodi enim spectaculo magis delectatur plebecula.

183. *Virtute et honore minores*, sed quod ad vitæ honestatem et honoris dignitatem attinet, ceteris inferiores.

185. *Eques*, ut vir cultioris animi opponitur *ursi*: cf. v. 187: sup. Sat. i, 10, 76, *Nam satis est equitem mihi plaudere, ut ursum, Contemnas illum, cujus Arbuscula gaudet.*

186. *Aut ursum, aut pugiles*: Vet. Schol., *Recte, quia adhuc in Amphitheatri usu non erat ut ursum satis barbare pro, nondum erat, et in eadem catea etiam venatorum quibusque munera spectabantur.*

187, 188. *Verum equitis*, cett. Sed nunc cultiores quoque non amplius graviores sententias audiendo, sed res vanas, oculos tantum pascentes, spectando (nos, Schlegerus ait) delectantur.

188. *Oculis incertis* jam sunt dubii quo se vertant, quod fit ubi oculi magna rerum contemplandarum varietate modo huc modo illuc trahuntur.

189, 190. *Aulæa premuntur*, per quatuor et plures horas depressis et demissis aulæis scena aperta est, h. e. spectaculum: *dum fugiunt turmæ equitum*, cett. quatuor aut plures horas durat. Aulæa apud veteres non, sicut nunc, cum ludus incipit, sursum trahebantur (*tollebantur*), sed ex summo ad imum deprimebantur; depressis igitur aulæis, scena aperta, sursum tractis (*sublatis*), operta fuit. Jam Horatius, ut carpat ævi sui ingenium, recenset quædam, quibus spectandis plebecula inprimis inhiabat: eo pertinebant pugnarum simulacra, splendidi triumphi repræsentatio, ei rariores in scenam productæ bestiæ. Cicero quoque in Epistola ad M. Marium (ad Divers. vii, 1) quid sentiat de ejusmodi ludis, haud dissimulat: *Omnino, si quæris, ludi apparatissimi; sed non tui stomachi; conjecturam enim feci de meo. Quid enim delectationis habent sexcenti muli in Clytæmnestra—aut aranea varia peditatus et equitatus in aliqua pugna? quæ popularem admirationem habuerunt, delectationem tibi nullam attulissent.*

191. *Mox trahitur*, cett. elegans versus, pro vulgari, mox vincti reges in triumpho per scenam traducuntur. *Regum fortuna*: significanter *fortuna* inservit regum captorum periphrasi: sup. Od. i, 34, 12 sqq. *Valet ima summis Mutare, et insignem attenuat Deus. Manibus retortis*; *brachiis*, ut sup. Od. iii, 5, 22 loquitur, *tergo retortis.*

192. *Esseda, pilenta, petorrita*: Gallica et Belgica vehiculorum genera, quibus in pompa triumphali capti reges reginæque vel spolia vehebantur: de *essedis* vid. Scheff. de Re Veh. ii, 23; de *pilentis* eadem de Re Veh. ii, 17, 25; de *petorritis* cf. sup. ad Sat. i, 6, 104. *Naves*, rostra certe captarum navium vehiculis imposita.

193. *Captivum ebur*: intellige varias supellectilem affabre ex ebore factam, nisi mavis intelligere *dentes eburneos*; apud Livium certe xxxvii, 49, in triumpho de Antiocho *eburnei dentes mille ducenti triginta unus* portati esse dicuntur. *Captiva Corinthus*, aut de more quo simulacra captarum urbium in triumpho præferri et ostendi solebant, accipiendum est; aut Horatius jam Corinthum ut urbem opulentissimam, non præstantiore ære tantum

ıt adhuc aliquid? Nil sane. Quid placet ergo?
a Tarentino violas imitata veneno.
ne forte putes me, quæ facere ipse recusem,
ım recte tractent alii, laudare maligne;
per extentum funem mihi posse videtur

ıde effictis nobilem, sed mul-
ı copia abundantem posuit, ita,
ıam *Corinthum* splendidissima
ima quæque intelligenda sint.
i. *Democritus*: hic notissimus
, Abderæ natus, sup. Epist. i,
ɔ animo ita in philosophiæ
ıs fuisse dicitur, ut omnem re-
ı curam ex animo dimitteret;
ıs, cett., sive panthera, con-
ɔ; diversum a panthera, pro-
icta, genus, *Camelopardalis*;
ı, 20, *Alexandria camelopardalis ducta, quæ erat figura, ut camelis, ut panthera*: cf. Plin.
18) sive albus elephas vulgi
ıe verteret. Cicero l. l. *Exhaustorum dies fuit, in quo adeni vulgi atque turbæ, delectatio t.*
. *Spectaret populum*, cett. De-
ıttentius quam ipsos ludos
opulum, stupore, quo ille fe-
iarum contemplationi inhiare
s sibi, quam mimus aliquis,
ı præbentem.
proverbium Græcum, *ὄνῳ ῥόθον*.
. *Nam quæ*, cett. Sensus: nam
ita vocem intendere potest, ut

apud Græcos; vid. Wesseling. ad Diod. Sic. iv, 5; nisi quis *artes*, ad ornamenta arte elaborata, quæ vel in scena vel in vestitu histrionum conspiciuntur, referre malit.

204. *Divitiæque peregrinæ*: purpura, gemmæ, margaritæ, aurum, cett. *Oblitus*, pro, obtectus, indutus, obsitus, cum contemtu nimiæ magnificentiæ.

205. *Cum stetit in scena*, simulac scena apparet. *Concurrit dextera lævæ*, statim planditur; eleganter! manus enim, cum plaudimus, concurrunt et colliduntur.

206. *Dixit adhuc aliquid?* cett. plebecula scilicet plaudit, antequam loqui cœpit actor, solo pretiosarum, quas ille gerit, vestium adspectu percussa atque abrepta.

207. *Lana Tarentino*, cett. vestis confecta e lana, quæ Tarenti tincta est purpuræ colore præstantissimo, violaceum fere sive ianthinum colorem referente. Nepos Cornelius apud Plin. H. N. ix, 63, *Purpuram Tarentinam vocat rubram. Me, inquit, juvene, violacea purpura vigebat, nec multo post rubra Tarentina. Venenum* (*φάρμακον*), jam de medicamento, sive liquore, succo, fuco, quo lanæ color inducitur: Virg. Geo. ii, 465, *Alba neque Assyrio fucatur lana veneno*: similiter *medicare* (*φαρμάσσειν*) pro, tingere sup. Od.

Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut magus, et modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age, et his qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam redde brevem, si munus Apolline dignum
Vis complere libris, et vatibus addere calcar,
Ut studio majore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ
(Ut vineta egomet cædam mea), quum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso; quum lædimur, unum
Si quis amicorum est ausus reprendere versum;
Quum loca jam recitata revolvimus irrevocati;
Quum lamentamur, non apparere labores
Nostros, et tenui deducta poemata filo;
Quum speramus, eo rem venturam, ut, simulatque

aut eum suaviter (*mulcet*) delinit (θέλγει); qui, ut præstigiator (*magus*), non veris sed falsis terroribus ludit; qui me ita afficit, ut Thebis, si res agitur Thebis, Athenis, si res agitur Athenis, mihi versari videar; ille, inquam, poeta *mihi per extentum funem ire posse videtur*; ex proverbiali locutione pro, ille mihi rem difficillimam perficere posse videtur; nam qui ire potest per funem extentum, artis, qua id fieri potest, æque atque is qui comœdiam scribere vult, peritus esse debet: brevius, poeta qui spectatores in rem, quam tractat, ita rapit, ut ipsi ei interesse videantur, et, quidquid agitur, toto animo sentiant, is poetæ comici vel tragici artem tenet. *Maligne*, non ut fas est, parum, parce.

211. *Inaniter*: angor quo aliquis de re, non ad se ipsum pertinente, cruciatur, *inanis* est; sic mox *falsi terrores* de iis quos magi incantando, vaticinando, cett. in fraudem inducunt; hinc *portenta magorum* apud Cic. Nat. i, 43.

214—218. *Verum age*, cett. Verum age, o Auguste, his quoque poetis (Horatius semet ipsum intelligit) qui legi quam spectari malunt, breve tempus consecra, si bibliothecam in templo Palatini Apollinis novis libris augere, et poetas, ut majore studio carminibus scribendis vacent, favore tuo impellere et excitare vis.

215. *Fastidia*, reprehensiones, ut supra in versibus Satiræ decimæ Lib. pr. præfixis, et quidem v. 7. *Superbi*, arrogantioris.

216. *Curam redde brevem*. Horatius Augustum, qui unice adhuc spectand[illegible] comœdiis et tragœdiis deditus fuisse [illegible] detur, monet, ut legendis poetis [illegible] *curam reddat*, h. e. sicut olim, de [illegible] breve tempus legendis carminibus [illegible] destinet: simillime sup. Od. i, 19, 4. [illegible] *nitis animum reddere amoribus*, et [illegible] 16, 28, *animumque reddas*, de integ[illegible] ames; nisi placet hæc explicatio, [illegible] jam insolentius pro, adhibere, imp[illegible] tribuere, positum est. Pro, *redd*[illegible] Codicis auctoritate Bentleius in [illegible] recepit *impende*; sed hæc lectio m[illegible] est vocis *redde* interpretatio. Qu[illegible] librarios lectionem *impende* in re[illegible] tasse fingere sibi potest animo? *Apolline dignum*, intellige biblio[illegible] Palatinam, Augusti (*munere*) lib[illegible] institutam, libris completam et usui apertam: cf. Sup. Epist. i, 3. [illegible]

219. *Multa mala*, intellige [illegible] poetæ importune, inepte, et præpos[illegible] ciunt: hæc nunc enarrat.

220, 221. *Ut vineta egomet cæda*[illegible] ut contra me ipsum disputem; [illegible] sua ipsius vineta cædit, sibimet i[illegible] cet. *Quum tibi librum Sollicito da*[illegible] *fesso*: hinc Horatius sup. Epist. 1, [illegible] tabellarium suum, Vinium Asella[illegible] nata volumina Augusto tradere ju[illegible] *validus, si lætus erit, si denique posc*[illegible] *studio nostri pecces odiumque libellis* [illegible] *lus importes opera vehemente minister*.

223. *Revolvimus irrevocati*, non sed sponte iterum recitamus. *Revoca*[illegible] cuntur actores, qui actas cum app[illegible] partes denuo agere jubentur; idem

rescieris nos fingere, commodus ultro
, et egere vetes, et scribere cogas.
en est operæ pretium cognoscere, quales
habeat belli spectata domique
ndigno non committenda poetæ.
Alexandro regi Magno fuit ille
, incultis qui versibus et male natis
cceptos, regale nomisma, Philippos.
ti tractata notam labemque remittunt
ta, fere scriptores carmine fœdo
a facta linunt. Idem rex ille, poema
ridiculum, tam care prodigus emit,
etuit, ne quis se præter Apellen
, aut alius Lysippo duceret æra
lexandri vultum simulantia. Quod si
subtile videndis artibus illud

itata carmina, quia placitare jubentur.
pparere labores Nostros, lucem produci et celeretio æstimari; sic *ap-*
Tenui deducta poemata sublimi sed tenui ora-
telligere videtur Satiras
dicitur qui facit quod
cceptum est: sup. Od.
pateras grataque com-
etes: qui poetam *egere* onat unde vivat. *Co-* t hæc vis non ingrata
curatores, h. e. poetas, mique præclare gestas andas curant. *Æditui* s sunt curatores et cusmpli alicujus; suaviter ntur æditui templi vel arum.
us Alexandro, cett. Maerilus, qui in Alexandri erat, comitatu fuit (Cic.
, *Quam multos scriptores nus ille Alexander secum* pro versibus rudibus et el crassa Minerva facmmos aureos regis Phignitos accepit. *Accepre alicui rei* est debere nos, *etwas einer Sache ilus verdankte die Goldlechten Versen.* Si verum est quod narrat Acron. ad Epist. ad Pis. v. 357, Alexandrum M. Chœrilo dixisse, se malle Thersiten esse Homeri quam Chœrili Achillem, profecto Alexander, oblatis pro malis versibus Philippis, idem fecisse videtur quod Sulla, qui, ut refert Cicero pro Arch. c. 10, malo cuidam poetæ præmium dari jussit hac conditione, *ne quid postea scriberet.* Ceterum vid. Nækii libellum de Chœrilo, 1817.

235. *Tractata,* sc. manibus, usui alicui adhibita.

236. *Fere,* non raro, plerumque, ut sup. Sat. i, 10, 15, Epist. i, 19, 5.

237. *Linunt,* polluunt, contaminant, obscurant. *Idem rex ille:* in *idem* latet admiratio, quomodo fieri potuerit, ut unus idemque rex, qui a nemine nisi a perfectissimo pictore Apelle, Coo, pingi, et a nullo alio nisi a præstantissimo statuario Lysippo, Sicyonio, ære effingi voluit, ineptos et ridiculos Chœrili versus regali munificentia ornaret. Mira autem arte Horatius hoc Alexandri exemplo viam sibi munit ad celebrandum Augustum, ut virum rectius de pretio bonis poetis statuendo judicantem.

240. *Alius Lysippo* (ἄλλος Λυσίππου), diversus a Lysippo, alius quam Lysippus; sic sup. Epist. i, 16, 10, *Neve putes alium sapiente bonoque beatum. Duceret æra: æs ducere* (ἐλαύνειν) est æs fabrili arte, tundendo et cudendo, ita tractare, ut proposita imago exprimatur: vid. Broukhus. ad Tibull. i, 3, 48.

241. *Simulantia,* adsimulantia, exprimentia, repræsentantia; sic sup. Epist. i,

ɔue quum se numeris commendat et arte:
enim citius meminitque libentius illud
quis deridet, quam quod probat et veneratur.
ɔror officium quod me gravat, ac neque ficto
ıs vultu proponi cereus usquam,
:ave factis decorari versibus opto:
ɔeam pingui donatus munere, et una
criptore meo capsa porrectus aperta,
ır in vicum vendentem tus et odores,
er, et quidquid chartis amicitur ineptis.

EPISTOLA II.

AD JULIUM FLORUM.

, bono claroque fidelis amice Neroni,
ı forte velit puerum tibi vendere natum

, admittit, tradi tibi pa-

ıt, non possint, cui ferendæ
int, ut sup. v. 208, et inf.
is. 39, *et versate diu, quid*
Quid valeant humeri.
edulitas autem, cett. Sen-
em est officiosa ista sedu-
lringlichkeit), qua quis ei
ɔatrono suo) se obtrudit,
ie carminum componendo-
mendat; patronus enim,
endum propinat et exagi-
ı) arripit, et lubentius in
quam ea quæ probat et
Horatius Mæcenatem vel
, cui molesta est ista car-
mendantium sedulitas, lo-
:it. Apage sedulitatem
molesta est; uti ego non
in cera effingi et proponi,
:tis versibus celebrari volo,
gui munere) carmine pin-
:to, rem pudendam expe-
aperta porrectus una cum
ar in vicum, ubi in taber-
ı) venduntur tus et res
per, et quidquid mercium
ıs involvitur.
non ad *diligit*, sed ad *ur-*
videtur; posui igitur post
nem minorem.
:ıs: non male Vet. Schol.,
in feretro. Sed mihi in voce *porrectus* lepida imago latere videtur; laudatus a malo poeta una cum laudatore suo in aperta area jacet *porrectus*, h. e. omnium conspectui, quantus quantus est, expositus; et hinc pro, *operta*, quod in pluribus editt. exhibetur, rectius legitur *aperta*, ut est in plurimis Codd. apud Feam; res enim inutiles et nullius fere momenti poni et portari solent in *capsis apertis*.

270. *Chartis ineptis*, significanter *chartæ* dicuntur *ineptæ*, quæ, quia ineptias suas iis mandavit malus poeta, mercibus amiciendis inserviunt. Sunt igitur *chartæ ineptæ* quod nos vocamus, *Maculatur*.

EPISTOLA II.

Postquam poeta a reprehensione Julii Flori, quod nihil adhuc litterarum ad eum scripserit se purgavit, et causas ex quibus, relicto plane poeseos studio, unice in posterum philosophiæ operam dare velit, exposuit; præcepta, quæ nos sapienter et feliciter vivere doceant, adspergit saluberrima. Hæc Epistola, in qua egregie expressa est ratio qua ad se invicem scribere solent familiarissimi, non sine summa voluptate legi potest. Mirifice inprimis delectat descriptio mangonis, servum, quem venditurus est, mercatorum more verbosius emtori commendantis; tum narratio de milite quodam, qui, cum noctu omni pecunia privatus de integro sibi parasset unde viveret, nulla deinde adhor-

[illegible] hortari cœpit eundem
[illegible] possent addere mentem:
[illegible] te vocat; i pede fausto,
[illegible] præmia! Quid stas?"
[illegible] rusticus, "Ibit,
[illegible] perdidit," inquit.
[illegible] atque doceri,
[illegible] Achilles.
[illegible] artis Athenæ,
[illegible] dignoscere rectum,
[illegible] quærere verum.
[illegible] me tempora grato.
[illegible] in arma.
[illegible] lacertis.

[illegible] cultum in philosophia [illegible] mollissimo gratissimoque [illegible] simpliciter et per λιτότητα [illegible] intellige philosophi[illegible] ars sive scientia in distinguendo [illegible] versatur, quod duobus versi[illegible] exprimitur, *Scilicet ut* [illegible] *rectum*; non enim [illegible] per *curvum* et *rectum* geome[illegible] elementa sine dubio jam Ro[illegible] respexisse, sed translate a geometria, quod ad virtutis præcepta recte [illegible], quod a virtutis præ[illegible] dixisse videtur. [illegible] sequuntur, *recta*, qui virtu[illegible] via incedunt.

[illegible] *Academi*. *Academia* [illegible] quodam *Academo*, [illegible], sive *Gymnasium*, [illegible] Plato, fuit in amœ[illegible] vicino.

[illegible] cett. Sed infausta tem[illegible] *gratum*) Athenas, ubi [illegible] relinquere coege[illegible] *emovere* exprimitur vis [illegible] aliquo in alium depellitur: [illegible] *ira Camillus* lic[illegible] *emoverent*, *misit*. [illegible] usus apud Livium; [illegible] Drakenb. ad lib. xlii, [illegible]

[illegible] *rudem*, cett. et (*civi*[illegible] furor et impetus (*rudem* [illegible] bellicæ adhuc imperitum, [illegible] et protrusit in arma, (non [illegible] non paria futura Cæsaris Au[illegible] robori et viribus. *Æstus*: [illegible] et fervor sæpius ad animi [illegible] et tumultum, et proinde ad fu[illegible] quoque quo bella civilia moveri [illegible], transfertur. *In arma*, a Bruto

Unde simul primum me dimisere Philippi,
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris et fundi, paupertas impulit audax
Ut versus facerem. Sed, quod non desit, habentem,
Quæ poterunt unquam satis expurgare cicutæ,
Ni melius dormire putem quam scribere versus?
Singula de nobis anni prædantur euntes:
Eripuere jocos, Venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poemata. Quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque:
Carmine tu gaudes, hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus et sale nigro.
Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
Poscentes vario multum diversa palato.

...nio contra Antonium et Octavianum ...; delatum autem est Horatio munus ...; vid. sup. Sat. i, 6, 48, *Quod pareret legio Romana tribuno. Re...:* qui alicui rei par est, vel resis...potest, ei *respondere* vel *responsare* di...: vid. sup. ad Sat. ii, 7, 85; Cic. ...til. ii, 11, *Jam vero urbes provincia...et municipiorum respondebunt Catilinæ ...lis silvestribus. Unde*, a qua quidem ...a. *Simul primum*, simulac. *Me di...s Philippi:* cum Horatius post funes...ad Philippos pugnam in celeri fuga ...vissset salutem (sup. Od. ii, 7, 10, ...m *Philippos et celerem fugam Sensi, ...s non bene parmula*), lepide jam Phi...s se dimisisse ait.

...5. *Decisis humilem pennis.* Qui ex ...altiore dejectus est in humiliorem, ...x sorte latiore depressus est ad tristi..., ei, proverbiali locutione, in verna...quoque apud nos usitata, *pennæ* vel *...lacisæ esse* dicuntur. *Humilis*, accom...ate ad rem, qui, decisis pennis, non ...lius ex humo in altum volare, h. e. ad ...ertatem redactus non amplius se ex...re et laute vivere potest.

...6. *Paupertas audax;* pauperes enim ad ...m pellendam tentant *audentque* omnia. ...nunc fere sententiam Persius in Pro...v. 87 sqq., *Quis expedivit psittaco ...s Χαῖρε, Picasque docuit verba nostra ...ri? Magister artis, ingenique largi...Venter, negatas artifex sequi voces.* ...rum Horatius paupertatis, qua ad ver...scribendos se adactum esse simulat, ...ssione poetas famelicos notare et de...re voluisse videtur.

...2—54. *Sed, quod non desit*, cett. Hunc ...m, qui plures interpretes misere torsit, ...interpretor: Sed nunc me possidentem (*quod non deest*, quantum satis est, in hac rerum mearum conditione *expurgare cicutæ*, vid. Staveren. ad Horatii Agam. 345) quieti indulgere quam versus scribere malim, quæ tandem nonnam cicutæ ab insania poetica me satis purgare poterunt? brevius, sed cum nunc habeam quantum opus est satis eam ruserpere, ut sup. Epod. 1, 31, ait, *adinvenit enim Mæcenatis benignitas*, nisi vitam otiosam et inertem poesecs studio præferam, nunquam ab insania poetica curam potero. *Quæ—cicutæ.* Cicuta est herba caule levi et binis cubitis nonnunquam altore, nos, *Schierling*, cui inest vis frigoris, quo calor sanguinis, h. e. poetarum fervor, æstus, furor extinguitur; hinc Persius Sat. v, 144, *Quid tibi vis? calcato sub pectore mascula bilis* (bilis tumor, insania, μελαγχολία) *Intumuit, quam non extinxerit urna cicutæ. Cicuta*, largiore haustu sumta, est venenum, ut Socratis morte satis constat. *Expurgare*, liberare calore, cicutæ frigore in pectore extincto.

55 sqq. Postquam Horatius Floro suo, qui frustra adhuc promissa ab eo carmina expectaverat, se, cum sibi nunc suppetat unde vivat, omne carminum scribendorum abjecisse studium significavit (quamquam Horatius, dum se carmina in posterum scribere velle negat, hoc ipsum carmen scripsit), nunc alias subnectit causas, ex quibus poesis apud se nunc frigeat: primum quidem, quod cum ætate mutetur animus; non placent enim ætate provectiore, quæ puerili et juvenili placuere: deinde, quod pro diversis hominum ingeniis non cuique probentur poetarum diversi generis carmina; alius hoc, alius illo carminum genere delectatur: tum, quod sibi in urbe viventi tot curæ et negotia per

Quid dem? quid non dem? Renuis tu, quod jubet alter·
Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.
Præter cetera, me Romæne poemata censes
Scribere posse, inter tot curas totque labores?
Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relictis
Omnibus officiis; cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Aventino, visendus uterque;
Intervalla vides humane commoda. Verum
Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet.

caput et circa latus saliant, tantusque in platea sit strepitus atque tumultus, ut libero animo carminibus scribendis vacare non possit.

55. *Singula*, unum post alterum. *Nobis anni prædantur euntes*; hinc sup. Epist. i, 1, 4, *Non ætas eadem, non mens*; Od. iv, 1, 3, *Non sum, qualis eram bonæ sub regno Cinaræ*; Virg. Ecl. ix, 51, *Omnia fert* (aufert) *ætas*: Platon. Ep. xix; Anthol. Græc. T. i, p. 106, ed. Jacobs. *Αἰὼν πάντα φέρει*. *Euntes*, sine mora transeuntes: Tibull. i, 4, 28, *Non stat remeatque dies*; inf. in Epist. ad Pis. v. 176, *Multa recedentes* (anni) *adimunt*.

57. *Tendunt extorquere poemata*, poemata scribendi facultatibus me privatum eunt. *Quid faciam vis?* quid me suscipere, vel quale carminum genus me tractare jubes? hinc v. 63, *Quid dem, quid non dem?*

59. *Carmine*, Lyrico vel Epico.

60. *Bœneis sermonibus*: intellige satiras acerbissimas, quas scripsisse dicitur *Bion Borysthenes*, philosophus Cyrenaicus: vid. Laert. iv, 46—58. *Nigro*, refer ad satiræ, qua quis perfricatur, acerbitatem; eodem sensu Archilochi versus sup. Epist. i, 19, 3 dicuntur *atri*.

61. *Tres mihi convivæ*, cett. Illi quidem, qui diversis carminum generibus delectantur, prope mihi dissentire videntur, veluti tres conviviæ, cett. De omissa particula comparationis vid. sup. ad v. 8.

64. *Intisum*, injucundi saporis.

65. *Præter cetera*, præ ceteris aliis, ante omnia, præcipue; sic *inter cuncta*, sup. Epist. i, 18, 96.

67—70. *Hic sponsum vocat*, cett. alius me vocat, ut, relictis rebus omnibus, pro eo sponsum (*spondet*, qui vadimonium suscipit), alius, ut scripta, quæ recitaturus est, auditum veniam.

68. *Cubat*, ægrotat: vid. sup. ad Sat. i, 9, 18.

70, 71. *Intervalla vides humane commoda*. Hæc verba, quæ multum negotii facessiverunt interpretibus, explicanda videntur sic: vides intervalla commoda videlicet humanis viribus! contrarium igitur per ironiam intelligendum est; Horatius enim sine dubio exprimere voluit hoc, vides intervalla molesta sane et incommoda homini viam inter collem Quirinum et Aventinum emetienti: *humane*, per ironiam; Vossius vertit, *von hübscher Gemüchlichkeit*. Restat tamen in voce *humane* aliquid insolentiæ, quam vix tribuas Horatio. Dixit ille v. 65, *me Romæne poemata censes Scribere posse, inter tot curas totque labores?* In mentem igitur mihi veniebat, Horatium fortasse scripsisse, *Intervalla vides Romano* (Romæ viventi) *incommoda*; vel cum interrogatione, *Intervalla vides Romano commoda?* videsne intervalla Romæ viventi commoda? *Verum Puræ sunt plateæ*, cett. Jam vel Florum vel quemcunque alium respondentem inducit: Verum via in plateis libere patet, ut neutiquam prætereuntium meditationes interrumpantur: *plateæ puræ*, purgatæ vel liberæ ab iis quæ viam prætereuntibus intersepiunt: *purus et patens campus*, Liv. xxiv, 14; Virg. Æn. xii, 771, *puro ut possent concurrere campo*. Vir celeberrimus Mitscherlichius in Comment. Acad. Gotting. 1825, p. 6 et 7, lectionem *humane* ut *congruam Latinitati et dignam Horatio* defendendam suscepit, dum *humane* dictum esse autumat pro. *humanitatis ægrotis amicis præstanda ratione habita*. Sed hanc explicationem non sententia tantum quam hic locus postulat, sed etiam Latinitas plane respuit. Est et manet lectio, *humane*, corrupta et depravata, ex qua commodus sensus ne extundi quidem, nedum elici, potest. Profecto tam insolentes, tam obscure, tam perplexe non scripsit Horatius. Hinc ego pro *humane* fortasse *Romano* legendum esse conjectabam. Sed hæc quoque conjectura nunc mihi displicere cœpit. Videamus igitur, an hujus loci corruptelæ remedio aliquo, licet violentiore, tamen efficaciore, succurri possit. Horatius, a Floro ad carmina, dum Ro-

Festinat calidus mulis gerulisque redemtor;
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Tristia robustis luctantur funera plaustris;
5 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus:
I nunc, et versus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat nemus et fugit urbes,
Rite cliens Bacchi, somno gaudentis et umbra:
Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
0 Vis canere, et contracta sequi vestigia vatum?

esset, scribenda excitatus, declarat, per totum diem Romæ tot laborum otiorumque distineri, obrui, agitari, aique generibus (cf. de diurnis Ho- Romæ negotiis sup. Sat. ii, 6, 35), ut nullo modo vacare possit compo- fis carminibus. Ad ea vero, quæ sibi nem aliquod Romæ meditaturo obsint, t quoque illud officiorum genus, quo ti amici, alius in colle Quirini, alius mo in Aventino, via longa et molesta di sint. Tum Horatius vel a Floro a quocunque alio sibi opponi fingit: a a colle Quirini in collem Aventinum sura, non vepribus obsita, nec aliis dimentorum generibus intersepta, ita, ihil *obstet meditantibus*. Horatius re- det, at profecto in hac via omnes me- tiones interpellantur et interrumpun- obstat eunti turba hominum in ædi- aliquo excitando occupatorum; via reluditur plaustris, quibus vehuntur ra; ruit in prætereuntes vel furibunda s vel sus lutulenta; *I nunc et versus m meditare canoros*. Quodsi igitur pro ta lectione *humane* legeris, *meditanti*, o interrogationis post *commoda* posito, : lectioni egregie respondent in proximo a *meditantibus* et in v. 76 *meditare*. minum meditationes, ut addit Horatius, , sola et ab omni strepitu remota, ne- a, secessus, postulant. Admodum lem voces *humane* et *meditanti* litteris rma inter se discrepant; sed in re de- ata et deposita jam sæpius locus relic- est audaciæ.

2. Non sunt liberæ, Horatius respon- , ab impedimentis: *Festinat calidus*, . *calidus redemtor*, manceps (ἐργόλα-), qui fervido studio insistit laboribus ficii, quod certo pretio exstruendum duxit: sup. Od. iii, 1, 35, *huc frequens menta demittit redemtor cum famulis*, . *Mulis gerulisque*, pro, cum *mulis* et *ulis*. *Geruli* sunt famuli vel bajuli, necessaria ad ædificandum compor- t.

3. *Ingens machina*: ejusmodi machina (trochlea), qua lapides, trabes, et alia pondera torquendo in altum tollebantur, instructa fuisse videtur rota, ut colligas ex loco Horatii sup. Od. iii. 10, 10, *Ne currente rota funis eat retro*.

74. *Tristia robustis*, cett. pompa funerum, cum in plaustra viam intercludentia incidit, e via cedendo et declinando cum illis luctatur. *Robusta*, grandiora, firmiora: nos, *Lastwagen*.

75. *Hac rabiosa fugit canis*, celeri cursu advolat et prætereuntes petit. Pro, *fugit* Codicum quorundam auctoritate Fea in textum recepit *furit*, quod canis rabie correptus non *fugiat*, sed *furat*. sed vix sermo jam esse potest de cane *rabioso* proprie sic dicto, cujus pestifero morsui raro tantum in via et plateis exposita sunt homines; imo Horatius per *canem rabiosum* non alium nisi acrem et mordacem, qui cum latratu in prætereuntes ruit, et ab iisdem fuste repulsus refugit, designasse videtur. Sic leones irati inf. 393 dicuntur *rabidi*. Quemadmodum autem *rabies* sæpius translate de vehementiore ira, impetu, furore cett. (de mordacissima dicacitate inf. in Epist. ad Pis. v. 79, *Architochum proprio rabies armavit iambo*), ita quoque *rabiosus* de eo quem vehementior ira in furorem agit, dicitur: *rabiosa fortitudo* apud Cic. in Quæst. Tusc. iv, 22, *rabiosa jurgia* apud Senec. in Herc. Fur. v. 172.

76—78. *I nunc*: cf. sup. ad Epist. i, 6, 17. *Canoros*, suaviter sonantes, suavi cantu demulcentes; sic cycnus sup. Od. ii, 20, 15, *ales canorus*; Od. i, 12, 11, *fides canora*. *Rite cliens Bacchi*, solemniter inter Bacchi asseclas receptus. *Somno*, quiete, otio: cf. sup. Epist. i, 5, 10.

80. *Contracta sequi vestigia vatum?* Varias mirasque lectiones, pro male intellecta lectione *contracta* inventas prolatasque, commemorare nihil attinet; bene enim se habet lectio *contracta*, eleganter poetæ mentem exprimens. Vestigia scilicet poetarum, qui, ut modo dictum est, urbis strepitum fugientes, in nemoribus et locis umbrosis, ubi carmina meditentur,

[illegible] sibi quod vacuas desumsit Athenas,
Et studiis annos septem dedit, insenuitque
Libris et curis, statua taciturnius exit
Plerumque, et risu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis et tempestatibus urbis
Verba lyræ motura sonum connectere digner?
Frater erat Romæ consulti rhetor, ut alter
Alterius sermone meros audiret honores,
Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.
Qui minus argutis vexat furor iste poetas?
Carmina compono, hic elegos. mirabile visu
Cælatumque novem Musis opus! Adspice primum,
Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
spectemus vacuam Romanis vatibus ædem!
Mox etiam, si forte vacas, sequere, et procul audi,

[illegible] Verba [illegible] Usum [illegible] 12. [illegible] Epist. [illegible] 14. [illegible] Vossius.

[illegible] fortius [illegible] instar se [illegible] et urbis tu- [illegible] de rebus quæ [illegible] impel- [illegible] Epist. [illegible] 1. 164. *Et* [illegible]

[illegible] *Verba* [illegible] et Od. ii. 12. 4. [illegible] *Dignor?* ut rem tractata dignam habeam!

87—90. *Fortasse* [illegible] *Romæ*, cett. Subito Horatius, ut solet, sine orationis vinculo aliquo transit ad aliud, quod se a versibus componendis avertat atque reprimat, ad vanam scilicet illam laudem qua alter alterum certatim ornare et extollere studeat. Erant, ait, Romæ duo viri, alter jurisconsultus, alter rhetor; jurisconsultus rhetorem *Graccho*, rhetor jurisconsultum *Mucio* æquiparabat; idem fit apud poetas. *Frater*, eo sensu quo apud nos quoque vocatur intimæ amicitiæ vinculo cum aliquo conjunctus: cf. sup. ad Epist. i. 10. 4. De laude quam Cicero Tiberio Graccho, ut insigni oratori, tribuit, vid. Brut. c. 27. *Q. Mucius Scævola* celebre inter Jurisconsultos fuit nomen: de Juris Prud. Muciana singularem libellum scripsit Balduinus.

90—92. *Qui minus*, cett. Nonne pariter poetas agitat furor iste, quo alter alterum ad cœlum usque tollit laudibus! Si ego carmen lyricum compono (Horatius, ut eo liberius rideat insanam malorum poetarum vanitatem, consulto et scite se ipsum talem fingit, et eorum gregi se immiscet), alter Elegiam, tum alter in alterius laudem exclamat, En admirabile, ab ipsis novem Musis affabre exsculptum opus! *Argutos*, canoros, ut *olor argutus* apud Virg. Ecl. ix, 36. Opinantur certe ejusmodi poetæ se suaviter canere; nam (v. 107) *Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro, Si taceas, laudant, quidquid scripsere, beati.*

92—96. *Cælatum opus*, cœlo vel torno exsculptum (ἔπος γλυπτὸν καὶ τορευτόν). Simili imagine inf. in Epist. ad Pis. v. 442, versus summa cura expoliti dicuntur *tornati*. *Adspice primum, Quanto cum*

Quid ferat, et quare sibi nectat uterque coronam.
Cædimur, et totidem plagis consumimus hostem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Discedo Alcæus puncto illius: ille meo quis?
Quis nisi Callimachus? si plus adposcere visus,
Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit.
Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Quum scribo, et supplex populi suffragia capto:
Idem, finitis studiis, et mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aures.
Ridentur mala qui componunt carmina: verum
Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro,
Si taceas, laudant, quicquid scripsere, beati.
At qui legitimum cupiet fecisse poema,
Cum tabulis animum censoris sumet honesti;

tu, cett. Jam sequitur faceta descrip- superbi incessus, quo vani isti poetæ carmina tam recitanda quam audienda templum Apollinis Palatini se ferant. *nto molimine*: egregie *molimen* desig- t ridiculum studium, quo quis vel gressu certam mensuram directo, vel alto ercilio, vel quocunque alio corporis itu dignitatis et gravitatis speciem ictat et induit.

94. *Vacuum Romanis vatibus*, patentem tis Romanis. De Apollinis templo, ubi tæ carmina sua recitabant, vid. sup. ad t. i, 10, 38.

95. *Sequere*, sc. nos in templum.

96. *Ferat*, proferat, recitet.

97. *Cædimur, et totidem*, cett. prover- ali locutione pro, ictus ictum sequitur, e, *Schlag auf Schlag*, par pari referimus, i nos laude cumulat, eundem vicissim ndo cumulamus.

98—101. *Lento Samnites*, cett. certa- s et pugnamus, veluti gladiatores Sam- tes ad prima lumina; pugna enim illa n est fervida, sed lenta. Si alter me, ut etam lyricum, Alcæi cognomine ornat, o illum, ut poetam elegiacum, Calli- chi, et si id non satis est, Mimnermi, ed optat, cognomine orno. *Samnites* erunt genus quoddam gladiatorum, ab natura Samnitica (de qua vid. Liv. ix,) ita dictorum, qui inter convivia ad ima *lumina* (tempore vespertino, quo ima lumina accenduntur, cf. sup. Sat. 7, 33) convivas non pugna cruenta, d *lenta* (in longum producta) delectare lebant. De omissa particula compara- nis *sicut*, vid. sup. ad v. 8.

99. *Discedo Alcæus*: de *Alcæo* vid. sup. ad Od. i, 32, 5. *Puncto*, suffragio, h. e. sententia. Lata in comitiis a singulis suffragia notabantur in tabulis *puncto*; unde *punctum* pro suffragio; notissimus ille versus Horatii in Epist. ad Pis. v. 343, *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci*.

101. *Fit Mimnermus*: de *Mimnermo* vid. sup. ad Epist. i, 6, 65. *Optivo*, quod sibi dari optaverit.

102. *Multa fero*; debebat enim Horatius malis poetis, ne eos irritaret, *patientes* aures præbere carmina sua recitantibus.

104, 105. *Idem, finitis*, cett. At nunc ego, carminum scribendorum studio deposito, et furore poetico ex mente excusso, aures (*patulas*) meas carmina prælegentibus (*obturem*) obturare ausim, (*darf ich es wohl wagen, meine Ohren zu verstopfen*,) quia id nunc fieri potest *impune*, adversariis nihil amplius, quod dente maligno carpant, habentibus.

106 sqq. Jam sequitur locus præstantissimus, quem non scriptores tantum, qui ea quæ scribunt ad rectam normam exigere volunt, sed etiam tirones, qui in iis quæ in scholis scribunt et elaborant recte et prudenter versari cupiunt, ante oculos habere, imo ediscere debent. Postquam scilicet Horatius breviter, sed vivis coloribus malorum scriptorum φιλαυτίαν adumbravit, futuris scriptoribus vel poetis tanquam in tabula proponit leges, quibus salubriores et sapientiores vix cogitari possunt.

106. *Ridentur mala qui*, cett. Ridentur quidem mali poetæ; sed id non curant, imo mirifice sibi placent scribentes, cett.

108. *Quicquid scripsere, beati*, quicquid

Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt,
Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
Verba movere loco, quamvis invita recedant,
Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ.
115 Obscurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
Quæ, priscis memorata Catonibus atque Cethegis,
Nunc situs informis premit et deserta vetustas:
Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus.
120 Vehemens et liquidus puroque simillimus amni
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua.
Luxuriantia compescet, nimis aspera sano
Levabit cultu, virtute carentia tollet:
Ludentis speciem dabit, et torquebitur, ut qui
125 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur.

beato quasi et dulci animi sensu scripserunt. Obversata Horatio in hoc loco videtur descriptio Suffeni apud Catull. xxii, 14 sqq., *Idem inficeto est inficetior rure, Simul poemata attigit; neque idem unquam Æque est beatus, ac poema cum scribit: Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur.*

109. *Legitimum*, ad leges, quas in sqq. dedit, compositum, bonum.

110. *Cum tabulis*, cett. bonus scriptor tabulas ceratas, in quibus scribat, eo animo sumet, quo severus et honestus censor sumit tabulas censorias; quemadmodum enim bonus censor notanda in tabulis censoris notabit, ita bonus scriptor corrigenda in tabulis ceratis corriget.

111. *Audebit*, non dubitabit. *Parum splendoris habebunt*, parum elegantiæ habebunt: refer hanc locutionem ad *censorem*, qui Equiti Romano, *parum splendoris habenti*, (splendori, qui Equiti ob ejus divitias tribuebatur, non respondenti) *equum adimebat*.

112. *Et sine pondere erunt*: sup. Sat. i, 10, 54, *Versus gravitate minores. Et honore indigna ferentur*, et parum apta et concinna judicabuntur.

113. *Movere loco*, ejicere, delere; accommodate ad censorem, qui *honore indignos* e senatu *movebat* vel ejiciebat. Inf. in Epist. ad Pis. v. 293, carmen reprehendendum dicitur—*quod non Multa dies et multa litura coercuit.*

114. *Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ*, et adhuc, tanquam in Vestæ sacrario, quod erat in adium penetralibus, intacta et inviolabilia lateant, h. e. et adhuc intacta in scriptoris scrinio serventur.

115—118. *Obscurata diu*, cett. Junge: *Bonus* (poeta vel scriptor) *speciosa* (splendida, rerum speciem luculenter exprimentia) *rerum vocabula, quæ, priscis Catonibus atque Cethegis memorata* (usurpata), *informis situs et deserta vetustas nunc premit, populo*, cui illa *diu obscurata* sunt, *eruet atque in lucem proferet. Speciosa vocabula rerum*: inf. in Epist. ad Pis. v. 319, *speciosa locis—Fabula.*

117. *Priscis Catonibus.* M. Cato Censorius (nat. U. C. DXIX, mort. DCIII) dicitur *priscus*, quia priscorum morum fuit observantissimus: vid. sup. Od. iii, 21, 11, *priscі Catonis Virtus. Cethegis.* Cethegus consul fuit U. C. DXLVIII: Cic. de Senect. 14, *M. vero Cethegum, quem vetus Suadelæ medullam dixit Ennius, quanto studio exerceri in dicendo videbamus etiam senem?* cf. eundem Brut. 15.

119. *Quæ genitor produxerit usus*, quæ usus et progenuerit et publicaverit: inf. in Epist. ad Pis. 71, 72, *Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus, Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.*

120, 121. Idem bonus poeta dicitur *vehemens*, largiter fluens fervensque; accommodate ad amnem, qui est vehemens cum largiter fluit. *Vehemens*, duabus syllabis pronunciandum. *Liquidus*, non lutulentus, ut Lucilius Sat. i, 4, 11.

121. *Fundet opes*: per *opes* intelligo verborum sententiarumque copiam atque ubertatem: inf. in Epist. ad Pis. 307, *nil scribens ipse, docebo, Unde parentur opes; quid alat formetque poetam.*

122. *Luxuriantia compescet*: quæ in nimiam abundantiam excreverunt recidet, ut abundantes ramos in arboribus *luxuriantibus.*

[redacted]

Prætulerim scriptor delirus inersque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam sapere et ringi. Fuit haud ignobilis Argis,
Qui se credebat miros audire tragœdos,
In vacuo lætus sessor plausorque theatro;
Cetera qui vitæ servaret munia recto
More; bonus sane vicinus, amabilis hospes,
Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
Et signo læso non insanire lagenæ;
Posset qui rupem et puteum vitare patentem.
Hic ubi cognatorum opibus curisque refectus
Expulit helleboro morbum bilemque meraco,
Et redit ad sese, "Pol, me occidistis, amici,
Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas,
Et demtus per vim mentis gratissimus error."

23. *Levabit*, levigabit et expoliet, ut ices et statuarii asperam materiem. *tu sano*, prudente, apto, scito. *Vir- carentia*, inelegantia, invenusta: *tol- delebit*: vid. ad Sat. i, 4, 11.

24, 125. *Ludentis speciem dabit*, cett. lascivius exsultantis speciem habe- et circumagetur, sicut is qui Satyrum Cyclopa saltat. *Moveri* jam est, sal- , ut inf. in Epist. ad Pis. 232, *Ut fes- matrona moveri* (saltando circumagi, ure) *jussa diebus*: sup. Sat. i, 5, 63, *torem saltaret uti Cyclopa, rogabat*; vid. not.; Virg. Ecl. v, 73, *Saltantes yros imitabitur Alphesibœus*. Videtur m saltatio quæ vocabatur Satyrus et clops, tam pedum jactatione quam mbrorum agitatione et mobilitate fuisse citatior et petulantior. Poeta igitur saltationis imagine expressit fere hoc: madmodum is, qui Satyrum vel Cy- pa saltat, corporis membra modo huc do illuc jactat et agitat, ita is qui ver- pangit, verba modo huc modo illuc sponere, flectere, variare, promovere, movere debet.

126—140. Jam stultus quidam et in- us scriptor, se nihil curare qualis ha- tur, modo stultitia sua delectetur, re- udet, et in hanc rem exemplum Argivi jusdam hominis affert. Ille enim, cum insania qua læto animo in vacuo thea- sedere, et, opinans se egregios tragœ- s audire, plaudere solebat, cognatorum ra refectus rediisset ad sese, pessimo silio gratissimum mentis errorem sibi ntum esse, questus esse dicitur.

126. *Prætulerim*, malim, ut v. 184 *præ- at*, malit. *Iners*, ineptus.

127. *Mea mala*, ea in quibus ego deliro. *Vel denique fallant*, vel ad summum me ludant et decipiant: *täuschen*.

128. *Ringi*, acerbius in vitia hominum invehi, satiras scribere. *Ringi* proprie de canibus, qui, cum irascuntur et impetum minantur, rictu diducto dentes nudant: nos, *die Zähne fletschen, knurren*. *Fuit haud ignobilis Argis*. Unde hauserit hanc narratiunculam Horatius, non constat. Fortasse rem quæ circumferebatur, pro lubitu transtulit ad civem Argivum; idem enim de cive Abydeno refert Aristoteles de Mirabilibus. De aliis ejusmodi insaniæ exemplis vid. Lambin. et Gesn.

131. *Servaret*, observaret, exsequeretur: de verbo *servare* pro, observare, vid. N. Heins. ad Sil. Ital. iii, 380; hinc apud Virg. Æn. ii, 427, *servantissimus æqui*.

134. *Et signo læso*, cett. nec furtivos vini haustus ex læso lagenæ sigillo animadvertens furere et insanire in servos, sed iis, ut modo dictum est, ignoscere.

135. *Posset qui rupem et puteum vitare patentem*: ergo homo ille Argivus, præterquam quod in vacuo theatro spectator et plausor tragœdiarum, quæ non agebantur, fuit, non fecit ea quæ alias facere solent mente capti, non præcipitem ex rupe se dedit, non se immisit in patentem puteum.

137. *Morbum*, insaniam, quam designat adjecta vox *bilis*; insani enim atra bile laborare dicuntur. *Helleboro meraco*, puro, mero, cui, ut vis ejus esset efficacior, nihil quidquam admixtum fuit. Similiter fere sup. Sat. ii, 3, 82, avaris, quia modica hellebori parte nihil apud eos efficitur, *pars maxima* destinatur.

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
Et tempestivum pueris concedere ludum;
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
Sed veræ numerosque modosque ediscere vitæ.
Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
Narrares medicis: quod, quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si vulnus tibi monstrata radice vel herba,
Non fieret levius, fugeres radice vel herba,
Proficiente nihil, curarier. Audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam
Stultitiam; et, quum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus îsdem?
At si divitiæ prudentem reddere possent,
Si cupidum timidumque minus te; nempe ruberes,
Viveret in terris te si quis avarior uno.
Si proprium est, quod quis libra mercatus et ære est,
Quædam, si credis consultis, mancipat usus:

141. *Nimirum sapere est*, cett. Jam Horatius transit ad hujus Epistolæ partem gravissimam. Ex poeta enim factus philosophus pectus ostendit sapientiæ præceptis præparatissimum. *Nimirum*, rebus sic se habentibus; *utile est*, satius est, *sapere*, ad sapientiæ præcepta vitam componere; *abjectis nugis*, modeste Horatius carmina sua vocat *nugas*, ut Catullus in primo carmine ad Cornelium Nepotem v. 4, *namque tu solebas Meas esse aliquid putare nugas*.

142. *Tempestivum pueris*, accommodatum puerili ætati.

143, 144. *Ac non verba sequi*, cett. ac non versuum ad fides Latinas temperandorum studium sequi, sed eos *numeros modosque* (*numeri* et *modi* proprie de metro, quo versuum pedes ad certum rhythmum et certas cujusque versus leges inter se juncti suaviter decurrunt), h. e. eam normam ad quam, qui *vere* felices esse cupiunt, vitam dirigere debent, cognoscere atque ediscere.

145. *Tacitusque recordor*, tacite mecum repeto vel animo revolvo.

146. *Finiret*, compesceret, tolleret, placaret.

147, 148. *Narrares medicis*, cett. de hac siti inexplebili tu sine dubio consuleres medicos; at, quæso, neminine eam sitim, qua, quo plura habes eo plura appetis, fateri audes?

149. *Monstrata*, sumi jussa, præscripta a medico.

150, 151. *Fugeres*, nolles, recusares, *curarier*: sup. Od. i, 9, 13, *Quid sit futurum cras, fuge quærere*; et sic *fugere* pro, nolle, passim apud poetas. *Audieras, cui*, cett. nec raro apud nos ad vim divitiarum notandam auditur.

152. *Illi decedere*, ab eo fugere et recedere.

153. *Quum sis*, quamvis sis.

154. *Plenior es*, sc. divitiarum, rei familiaris: de voce *plenus*, ad quam saepius aliquid ex vicinitate supplendum est, vid. sup. ad Epist. ii, 1, 100. *Monitoribus idem?* qui divites stultitiæ expertes esse aiunt.

156. *Timidum minus*: nam divitiarum possessores solent, ut Horatius sup. Sat. i, 1, 77 dicit, *Formidare malos fures, incendia, servos*. *Nempe*, tum sane.

158, 159. *Si proprium est*, cett. Sensus: si id, quod quis per æs et libram mercatus est, propria ejus fit possessio, quædam, ut contendunt jurisconsulti, (*mancipat usus*) usucapione fiunt propria. Res quæ solemni emtionis confirmandæ ritu quinque testibus et libripende (libram tenente) præsentibus venduntur, fiunt res *mancipi* (pro, mancipii), h. e. cedunt a venditore emtoris *mancipio*, h. e. proprio possessioni, vel, ut jurisconsulti loquuntur, *dominio*. *Mancipat usus*: qui fructum

160 Qui te pascit ager, tuus est; et villicus Orbì,
Quum segetes occat, tibi mox frumenta daturas,
Te dominum sentit: das nummos, accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti: nempe modo isto
Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
165 Aut etiam supra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
Emtor Aricini quondam Veientis et arvi
Emtum cœnat olus, quamvis aliter putat; emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum;
170 Sed vocat usque suum, qua populus adsita certis
Limitibus vicina refugit jurgia; tanquam
Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horæ,
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte suprema,
Permutet dominos, et cedat in altera jura.
175 Sic, quia perpetuus nulli datur usus, et hæres
Hæredem alterius, velut unda supervenit undam,
Quid vici prosunt, aut horrea? Quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani, si metit Orcus

ex aliqua re capit, is hoc fructus inde capiendi usu (usucapione) rem suam et propriam facit.

160. *Tuus est*, tanquam tuo agro frueris. *Villicus Orbi*: Orbius, homo dives et dominus, ut videtur, prædii, habebat villicum qui fruges in prædio natas et alia ibi provenientia vendebat.

161. *Segetes*: intellige agrum vel terram quæ ad semina accipienda occa subigitur: Cic. in Fragm. apud Non. c. iv, p. 421, *Segetes agricolæ subigunt, multo ante quam serant. Daturas*, suppeditaturas, oblaturas, diffusuras. Lectionem *daturus*, recta a Bentleio et aliis repudiatam, Fea ex rationibus parum idoneis revocavit; nam quis *daturus* pro, venditurus ferat?

162. *Te dominum sentit*, tibi fruges agri, tanquam ejus domino, nasci intelligit; sive, te, dum accipis agri fruges, ejus quasi dominum cognoscit.

163, 164. *Cadum temeti*: *temetum* est quoddam potus genus, sive ex vino sive ex aliis liquoribus comparatum, quo facile incalescunt potores. *Nempe modo isto Paulatim mercaris agrum*: est quidem *Orbius* dominus totius agri, quem, magna [illegible]niæ summa emtum, sibi proprium [illegible]; sed tu quoque es dominus eorum [illegible], quoties opus est, ex illo agro emta [illegible] propria facis, et sic non conjunctim [illegible] et una emtione totum agrum, sed ejus quasi particulas parvo pretio paulatim mercaris.

166—174. *Quid refert*, cett. Sensus et nexus: quid refert, utrum pro frugibus, quibus vesceris, nuper an olim pecuniam numeraveris? Is enim qui non nuper, sed (*quondam*) olim, agrum, vel prope Ariciam (oppidum trans montem Albanum), vel prope Veios (Etruriæ oppidum) situm, emit, pariter ac tu emtum olus, quamvis rem aliter sibi fingit, cœnat, et emto ligno ahenum calefactat; at idem tamen, in agrum suum usque ad arborem terminalem prospiciens, *hæc mea sunt*, ait, tanquam quidquam proprium et perpetuum sit, cett.

167. Perperam plures particulam *quondam* ad agrum Aricinum et Veientinum referunt; jam enim ei qui *nuper* vel quotidie fruges agri alicujus emit, opponitur agri dominus qui olim (*quondam*), ante plures annos, agrum mercatus est.

169. *Ahenum*, aqua, ut videtur, impletum.

170. *Usque*, vel est, subinde, identidem, vel referendum ad *qua*, usque eo, quo. *Populus adsita*: non raro pro lapidibus terminalibus arbores terminos agri definire et constituere solebant: Virg. Ecl. ix, 9, *Usque ad aquam et veteris jam fracta cacumina quercus*: cf. Varro de Re Rust. i, 15.

171. *Refugit*: observa usum præteriti;

[illegible] non exorabilis [illegible]
[illegible] ebur, Tyrrhena [illegible] tabella-
[illegible]es Gætulo murice [illegible]
[illegible] habeant, est qui [illegible] habere.
[illegible]ratrum cessare, et [illegible] ungi,
[illegible]at Herodis palmetis pinguibus: alter,
[illegible] et importunus, ad umbram lucis ab ortu
[illegible]rem flammis et ferro mitiget agrum,
[illegible]enius, natale comes qui temperat astrum,
[illegible]e Deus humanæ, mortalis in unum-
[illegible]que caput, vultu mutabilis, albus et ater.
[illegible]r, et ex modico, quantum res poscet, acervo

[illegible]ngit et porro refugit, adhuc et porro amovet. *Jungia* [illegible]orum, ut v. 174 *alter* [illegible] pro, [illegible]rus: Virg. Æn. xii, 898. *Lucas* [illegible] *latem ut discernat arcis.*

[illegible] *Propium*, firmum, stabile, perpe- [illegible] vid. Lambin: et, sup. ad Sat. ii, [illegible]24.

175, 176. *Hæres Hæredem alt[illegible]* [illegible] trudit, propellit, [illegible] *sedem suam.* In voce *alterius* offendunt Bentleius et Cunninghamus: ille igitur emendavit *alternus*, hic *anterior*: sed neutrum opus est: hæres a præcedente possessore accipit hæreditatem, quam ille pariter ab *alter*[illegible] acceperat; non sermo est de duobus tantum hæredibus, sed de longa hæredum, invicem se excipientium, serie.

177, 178. [illegible] inter se junctæ domus [illegible] cum stabulis: nos, *Ter[illegible]*, [illegible] ejusmodi [illegible] se [illegible] Terentia ad Ciceronem scribit Epist. ad Fam. xiv, 1. *Ter[illegible]* [illegible] differt sic, ut *agros* tantum de rure, [illegible] urbis suburbi dicatur. *Quidve* Cic[illegible], quidve prosunt Lucani saltus ad Calabros usque saltus procurrentes. *Ignotis*, h. e. [illegible], *contiguis*, ut loquitur Horatius sup. Od. iii, 16, 40—43. Per *saltus* intelligunt pascua: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Saltus*. Vet. Schol. ad [illegible], *latitudinis porrectis per plurimos montes.* *Est autem Calabria præter cæteros regionis etiam res pecuaria et lanarum mollium* [illegible]. *Metat* eleganter *metere* ab iis qui segetes demetunt, transfertur ad eos qui [illegible] resisti non potest, sine discrimine [illegible] quosque cadunt atque prosternunt, [illegible] nunc ad Orcum *grandia cum parvis* [illegible] miseratione rapientem atque auferentem: cf. sup. ad Od. iv, 14, 31; Cic. Tusc. Quæst. iii, 25, *vita metenda, ut* [illegible].

179. *Grandia cum parvis*: sæpius sententiam variavit Horatius: vid. [illegible] Od. i, 4, 13. *Non exorabilis* [illegible] sup. Od. ii, 3, 24 *Orcus* dicitur [illegible] *cum*, et Plauto sup. Od. ii, 14, 6 [illegible] *lis.*

180. *Murrinor, eburi*, artis opera e more et ebore facta. *Tyrrhena* [illegible] vasa Etrusca. *Tabellas*, picturas.

181. *Argentum*, vasa argentea, *Vestes Gætulo murice tinctas*, vestes gulas, peripetasmata, tincta colore pureo. *Murice Gætulo*, capto ad Africæ. *Gætulia*, pars Libyæ int pro tota Africa: sup. Od. ii, 16, 3 [illegible], e cujus succo eliciebatur colo purpureus, dicitur *Tyrrhenus* [illegible] *tincta Vestimenta* [illegible].

182. *Sunt qui non habent*, q habere capiunt. *Est qui non cu[illegible]* ad vulgarem loquendi normam [illegible] pro *est qui*, sequitur, *curet*: sed [illegible]tius ad Græcæ linguæ indolem [illegible] *qui* vel *sunt qui* (ut in primo stati[illegible]rum Carmine v. 4 *sunt quos juvat* [illegible]sim subjungit indicativum: vide [illegible] hoc loquendi usu disputat Heind Sat. i, 4, 24.

183—189. *Cur alter fratrem* Sensus et nexus: diversa plane s[illegible] minum ingenia; et hæc diversitas tribus adeo locum habet: non ra accidere solet, ut alter sit mollis et gus, alter laboris patiens et avarus repetenda sit hæc naturarum di vitæ nostræ comes et naturæ huma derator perspectum habet Genius.

183. *Alter fratrum*, cogitavit Horatius de duobus illis fratribus, [illegible] et Demea, apud Terentium in Ad sed accipi quoque potest de qu aliis fratribus. *Cur cessare*, ce otiari, delicias facere, et unguentis

iguo gratoque fruaris tempore raptim.
ıperies, immunda domus, procul absit: ego, utrum
ve ferar magna an parva, ferar unus et idem.
n agimur tumidis velis Aquilone secundo;
n tamen adversis ætatem ducimus Austris;

m possidere pinguia Herodis *Ungi:* unguentis, ut satis consolebant elegantiores et venus-

rodis palmetis pinguibus. Pal- palmis consita (ut *myrteta,* ıuæ Herodes, rex Judææ, in reerichuntem habebat, ad pretioæstantissimasque possessiones , ex hoc ipso loco apparet. Di*guis,* vel ob opobalsami, quod io vendebatur, copiam; vel ob ri fœcunditatem, ut *horti pin-* Virg. Geo. iv, 118, *pinguis* ıp. Od. ii, 12, 22.

ıportunus, molestus, morosus, *Ad umbram lucis ab ortu:* ab usque ad ejus occasum, per um: sup. Sat. i, 4, 29, *sur-'s ad eum, quo Vespertina tepet*

rum silvestrem, sentibus et veitum. *Flammis,* comburendo ırtilitatem impediunt. *Ferro, itiget,* molliat, domet (ut *ras-* *domare* apud Virg. Æn. ix, ındum reddat: Cic. de Nat. 2, *Indus vero, qui est omnium*

mortalis in unumquodque caput, h. e. mortalis est, cum unoquoque, quem in vita comitatus est, redit eo unde missus est: 4, *Mutabilis, albus et ater,* iratus est si homo repugnat, mitis si homo se regi patitur.

190. *Utar,* fruar, sc. quæsitis.

191. *Nec metuam,* nec curabo.

192—194. *Non plura datis:* vel, non plura iis quæ mihi data, nec a me aucta sunt (plurimam bonorum, quæ possidebat Horatius, partem *dederat* Mæcenas, sup. Epod. 1, 31 *Satis superque me benignitas tua Ditavit*); vel, non plura iis quæ a me *data* sunt cum viverem. *Et tamen idem Scire volam:* et tamen idem ego probatum ibo, me scire et didicisse, quantum homo in vitæ simplicitate et hilaritate acquiescens a prodigo ex luxurioso, et avarus ab homine parce vivente differat. Horatius igitur medium inter utrumque vel auream mediocritatem sequi vult. Similiter sup. Epod. 1, 32 sqq., *haud paravero, Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam, Discinctus aut perdam ut nepos.*

197. *Quinquatribus. Quinquatria* (um, orum), dies festi et læti in Minervæ natalis honorem celebrati; et, quia id fiebat

EPISTOLA AD PISONES.

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, et varias inducere plumas
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne ;

EPISTOLA AD PISONES.

quis, vel leviter et strictim tantum, re et repetere velit quæ super hujus consilio, dispositione, et tracta- judicata, agitata, et disputata sunt, cto singularis et quidem haud exi- lis liber scribendus sit; quod qui- n ex iis, quæ in edit. Haberfeldtii rmini præmissa sunt, intelligi po- ilicet, cum hoc carmen, ob ea illo docentur et enarrantur, om- e tualit antiquitas, jure meritoque abitum sit et nunc habeatur præ- um gravissimumque ; viros doc- ad dijudicandum, recte æstiman- d certas adhibitæ artis leges exi- ambitiose concurrisse, non est mur. Hinc repetenda est lata- carmine sententiarum diversi- quid mihi de consilio, quo hoc carmen scripserit, videatur, plectar. Cum magna tum malorum poetarum turba ves- circumvolitare, et oblatos sibi enato aculeo lædere, vel quo- do Musarum honorem contami- et; Horatius, non tam eorum bus jam sæpius petitus fuerat, m timens potius ne pravo is- plo alii quoque depravarentur, ad poeseos studium afferendas easque illis, qui poetæ nomine præstare cuperent, propinare, et errores poetis fugiendos ante re voluit. Noluit autem præ- de poeseos et de omnis doc- dio daturus erat, ad certum or- redacta, accuratius, subtilius, et doctius exponere, vel libellum *Artis Poeticæ* titulo insignitum scribere, sed, quæ sibi de virtutibus et vitiis poeseos succurrerent, *sine arte*, h. e. haud ad certam normam exacta, in epistola cum amico quodam communicare. Ad familiares Horati. *L. Calpurnium Pisonem*, ex nobilissima gente ortum, pertinuisse, ex hac ipsa ad eum scripta Epistola patet. Jam vero cum L. Calp. Piso non ipse solum poeseos et bonarum litterarum amans et studiosus esset, sed etiam filii natu majoris (duos habuit filios, quibus simul dicata est hæc epistola,) studia poetica moderaretur (v. 366, *O major juvenum, quamvis et voce paterna Fingeris ad rectum, et per te sapis, hoc tibi dictum Tolle memor*); causa, cur Horatius Pisonibus potissimum præcepta ad poeseos studium spectantia impertire voluerit, satis apparet. Fortasse autem Horatius his præceptis præcipue filio Pisonis natu majori, ne is vano malorum poetarum strepitu in fraudem se induci pateretur, cautum ivit. Ceterum eidem L. Calpurnio Pisoni, ut poetarum fautori, aliquot Epigrammata misit Antipater, poeta Thessalonicensis, Anthol. Græc. T. ii. p. 97. num. x sqq., edit. Jacobs. Argumentum hujus Epistolæ ipse Horatius constituit his tribus versibus (v. 306—308), *Munus et officium, nil scribens ipse, docebo; Unde parentur opes, quid alat firmetque poetam, Quid deceat, quid non, quo virtus, quo ferat error.* Recte igitur, puto, dici potest hæc Epistola *didactico-satirica*. In scribendis autem epistolis non certum quendam ordinem sequi, sed, quæ succurrunt, liberius et incuriosius addere et inter se jungere

Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.
205 Non es avarus: abi. Quid? cetera jam simul isto
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine et ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos lemures portentaque Thessala rides?
210 Natales grate numeras? ignoscis amicis?
Lenior et melior fis accedente senecta?
Quid te exemta juvat spinis de pluribus una?
Vivere si recte nescis, decede peritis.
Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti:
215 Tempus abire tibi est; ne potum largius æquo
Rideat et pulset lasciva decentius ætas.

pertate premi, sed, ut pulchre v. 204 dicit, *primorum extremus, et prior extremis esse voluit.*

200. *Ferar*, vehar.

201. *Tumidis velis*: felix est navigatio cum ventis secundis adspirantibus vela tument; cum hac apte comparatur felix vitæ cursus eorum quibus, omni rerum copia abundantibus, omnia nunc ex voto cedunt: sed quemadmodum navigantibus venti secundi, ita divitibus timenda est fortunæ secundæ mutatio; hinc sup. Od. ii, 10. 22, *sapienter idem Contrahes vento nimium secundo Turgida vela.*

202. *Non tamen adversis*, non tamen rebus adversis vel fortunæ iniquitate premimur. *Ætatem ducere*, pro, agere; sic Virg. Æn. ii, 641, *Me si cœlicolæ voluissent ducere vitam.*

203. *Specie*, externo rerum in oculos cadentium habitu. *Loco*, dignitate. *Re*, sc. familiari.

204. *Extremi primorum*, translatum a ludis gymnicis: cf. sup. Sat. i, 1, 116.

205—207. *Non es avarus: abi.* Si ita agis et sentis, haud avarum te judico, sed te, ut absolutum hujus vitii, abire et porro res tuas ita agere jubeo. *Isto Cum vitio*, sc. avaritiæ: *fugere?* e pectore tuo pulsa cessere? *Caret tibi pectus inani Ambitione?* Nemo, puto, cui inest animus erectior, locum sequentem legere potest, quin Horatium ut sapientissimum virtutum, quæ in morum doctrina tractantur, magistrum et admiretur et veneretur!

208, 209. *Somnia*, cett. pro superstitione in universum nominat superstitionis quædam genera, *Somnia*, cett. mir portenta, ostenta.

209. *Nocturnos lemures*: Ovid. 483, *animas dizere silentum.* spectra et alia quæ quis se i videre opinatur; quorum av causa a Romanis instituta sun per tres dies celebrata: vid. O v. 421. *Portentaque Thessala*: i fuit quasi officina venenorum et quibus utebantur venefici ad lu mines superstitiosos.

210. *Grate*, dum grato ani moriam revocas quæ divinitus gerunt munera.

212. *Spinis de pluribus.* Spin de vitiis, quæ animum laceran gunt.

213. *Decede peritis*, de via ex tioribus, h. e. locum relinque rectius et sapientius vivunt.

214. *Ludere, edere, bibere*, c de iis qui corporis voluptates *ludere*, genio suo indulgere in rerum ludicrarum generibus, referri nequit, nam sermo est de bus qui *recte vivere nesciunt.* A exempla de hac expressa senten apud Lambinum.

215, 216. *Tempus abire* C v. 213) *tibi*, ut convivæ saturi Sat. i, 1, 119), ne, si nimis largite taveris potu, pueris te ebrium et tum petulantius tractantibus sis *Potus*, active, qui potavit, ut sup 3. 255, *potus ut ille Dicitur.* L centius ætas, pueri, quos, mag senes, decet lascivia.

[redacted]

EPISTOLA AD PISONES.

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, et varias inducere plumas
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;

EPISTOLA AD PISONES.

Si quis, vel leviter et strictim tantum, ingere et repetere velit quæ super hujus istolæ consilio, dispositione, et tracta- judicata, agitata, et disputata sunt, ufecto singularis et quidem haud exi- molis liber scribendus sit; quod qui- jam ex iis, quæ in edit. Haberfeldtii carmini præmissa sunt, intelligi po- Scilicet, cum hoc carmen, ob ea in illo docentur et enarrantur, om- quæ tulit antiquitas, jure meritoque habitum sit et nunc habeatur præ- simum gravissimumque; viros doc- illud dijudicandum, recte æstiman- t ad certas adhibitæ artis leges exi- ambitiose concurrisse, non est iremur. Hinc repetenda est lata- hoc carmine sententiarum diversi- um quid mihi de consilio, quo hoc carmen scripserit, videatur, complectar. Cum magna tum malorum poetarum turba ves- more circumvolitare, et oblatos sibi venenato aculeo lædere, vel quo- modo Musarum honorem contami- episset; Horatius, non tam eorum uibus jam sæpius petitus fuerat, quam timens potius ne pravo is- templo alii quoque depravarentur, tus ad poeseos studium afferendas , easque illis, qui poetæ nomine præstare cuperent, propinare, et errores poetis fugiendos ante ere voluit. Noluit autem præ- de poeseos et de omnis doc- o daturus erat, ad certum or- acta, accuratius, subtilius, et doctius exponere, vel libellum *Artis Poeticæ* titulo insignitum scribere; sed, quæ sibi de virtutibus et vitiis poeseos succurrerent, *sine arte*, h. e. haud ad certam normam exacta, in epistola cum amico quodam communicare. Ad familiares Horatii *L. Calpurnium Pisonem*, ex nobilissima gente ortum, pertinuisse, ex hac ipsa ad eum scripta Epistola patet. Jam vero cum L. Calp. Piso non ipse solum poeseos et bonarum litterarum amans et studiosus esset, sed etiam filii natu majoris (duos habuit filios, quibus simul dicata est hæc epistola,) studia poetica moderaretur (v. 366, *O major juvenum, quamvis et voce paterna Fingeris ad rectum, et per te sapis, hoc tibi dictum Tolle memor*); causa, cur Horatius Pisonibus potissimum præcepta ad poeseos studium spectantia impertire voluerit, satis apparet. Fortasse autem Horatius his præceptis præcipue filio Pisonis natu majori, ne is vano malorum poetarum strepitu in fraudem se induci pateretur, cautum ivit. Ceterum eidem L. Calpurnio Pisoni, ut poetarum fautori, aliquot Epigrammata misit Antipater, poeta Thessalonicensis, Anthol. Græc. T. ii. p. 97. num. x sqq., edit. Jacobs. Argumentum hujus Epistolæ ipse Horatius constituit his tribus versibus (v. 306—308), *Munus et officium, nil scribens ipse, docebo; Unde parentur opes, quid alat firmetque poetam, Quid deceat, quid non, quo virtus, quo ferat error.* Recte igitur, puto, dici potest hæc Epistola *didactico-satirica*. In scribendis autem epistolis non certum quendam ordinem sequi, sed, quæ succurrunt, liberius et incuriosius addere et inter se jungere

5 Spectatum admissi risum teneatis, amici?
Credite, Pisones, isti tabulæ fore librum
Persimilem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formæ. Pictoribus atque poetis
10 Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim.
Sed non, ut placidis coeant immitia; non, ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.

solemus. Quod si reputassent secum nonnulli interpretes, non operam in hujus carminis sententiis præceptisque ad certum ordinem artificiose et severa grammaticorum subtilitate inter se conciliandis perdidisset. Titulus, qui vulgo huic carmini præfigitur, *Ars Poetica*, est Grammaticorum inventum. Separatim sine dubio hanc Epistola edidit Horatius; potest igitur illa vel ad librum secundum Epistolarum referri, vel simpliciter Epistola ad Pisones vocari.

Præcepta, futuris poetis et scriptoribus in hac Epistola ab Horatio proposita, V. Cl. Wetzelius, in gratiam eorum qui illa uno obtutu cognoscere et lustrare cupiant, paucis verbis expressa hujus carminis fronti præponenda curavit. Equidem ipse de præceptis quæ dedit Horatius suo loco agam.

1—11. Primum Præceptum: *Rei, quam describit poeta, omnes ac singulæ partes restituere et accommodata esse debent.*

1. *Humano capiti*, cett. Poeta, qui aliquid fingat et jus partes rei fictæ non conveniunt, similis est pictori, qui formam aliquam ex hominum et variorum animalium membris ridicule componit et efingit.

Humano capiti: quale caput Horatius intellexerit, per *mulierem formosam* v. 4 designatur.

2—4. *Et varias inducere plumas*: hæc, deleta distinctione post *plumas*, non ad præcedentia, sed ad sequentia refero; ut sit, et varii colonis pennas membris undique collatis appingere. *Inducere* de pictoribus, qui penicillo colorem picturæ alicui illinunt vel immittunt: Plin. H. N. xxxv, 16. *colorem inducere picturæ*. *Varias*, versicolores; sic sæpe *varius* (ποικιλος). *Undique collatis membris*, h. e. membris undequaque, i. e. a quovis animali, translatis et ridiculæ speciei repræsentandæ adhibitis; sic plane *undique* sup. Od. i, 16, 14, *Fertur Prometheus addere principi Limo coactus particulam undique Desectam, et insertam leonis Vim stomacho apposuisse nostro*. *Ut*, ita quidem ut, cett. *Atrum*, fœdum, turpem, ut *phœa turpes* apud Virg. Geo. iv, 395. *Desinat in piscem*: Virg. Æn. x, 211 de Tritone, *Frons hominem præfert, in pristin desinit alvus*.

5. *Spectatum admissi*, cett. num, quæso, amici (Pisones, ad quos scripta est hæc epistola, appellat), si pictor copiam vobis fecisset ejusmodi monstrosam speciem contemplandi, num, inquam, a risu vobis temperare possetis!

6—9. *Credite, Pisones*, cett. Jam Horatius, quid sibi voluerit cum tabula, in qua monstrosa forma a pictore aliquo exhibita sit, ipse explicat. Turbant sententiam, qui distinctione majore post *amici* sublata, *amici* et *Pisones* jungunt. L. Calp. Pisonem ex gente nobilissima ortum fuisse, jam in Argum. monui. *Pisones* scilicet a *Calpo*, filio Numæ Pompilii, originem suam repetebant; unde inf. v. 292 *Pompilius sanguis* vocantur. Jam post scriptam hanc Epistolam L. Calp. Piso U. C. DCCXXXVIII cum M. Livio Druso Libone consul fuit: vid. Freinsh. Suppl. Liv. cxxxvi, 51. Idem postea urbi præfectus est a Tiberio: vid. Sueton. Tib. 42, Vell. Paterc. ii, 98. *Isti tabulæ*, in qua picta est monstrosa, quam dixi, species. *Librum—cujus Fingentur species, ut nec pes—Reddatur formæ*, h. e. poetam, a quo formæ, veluti somnia febri laborantis, tam vanæ et ridiculæ fingentur, ut uni formæ nec pes, nec caput, quod ei convenit, tribuatur. Pro *fingentur* in pluribus Codd. apud Feam et in omnibus antiquis edit. male legitur *finguntur*; nam primum *fingentur* respondet futuro *fore* in v. 6; deinde jam monet Horatius futuros demum poetas, et proinde Pisonis filium quoque natu majorem, ad poesin adspirantem. *Ut*, sicut v. 3, pro, ita quidem ut. *Reddatur*, detur, quod debebat dari. *Pictoribus atque poetis*, cett. At poetis atque pictoribus, opponat mihi aliquis, semper audacius aliquid fingendi data est licentia.

12—23. Secundum Præceptum: *Poeta non debet secum repugnantia conjungere,*

[redacted]

Inceptis gravibus plerumque et magna professis
Purpureus, late qui splendeat, unus et alter
Assuitur pannus, quum lucus et ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus;
Sed nunc non erat his locus: et fortasse cupressum
Scis simulare; quid hoc, si fractis enatat exspes
Navibus, ære dato qui pingitur? Amphora cœpit
Institui; currente rota cur urceus exit?

n liberius evagari, et pannos purpureos, unde petitos, carmini suo assuere, sed id itum, quod simplex et unum est, sectari.

12, 13. *Sed non, ut*, cett. Sensus: ve- m enim vero non hæc poetis datur li- ntia, ut fingant, quæ natura sibi repug- nt, ut mitia animalia cum immitibus *ire*) Venerem jungere, et aves atque rpentes, tigrides et agnos (*geminari*) ria fieri jubeant. De serpente, animali ibus inprimis infesto, sup. Epod. 1, 19, , *Ut assidens implumibus pullis avis rpentium allapsus timet.*

14 sqq. *Inceptis gravibus*, cett. Non ro accidere solet, ut poetæ gravitatis et blimitatis ostentandæ gratia cupide ar- piant externa ornamenta, quibus splen- rem parent suis carminibus; arripiunt ilicet res (locos communes) quæ poeti- m descriptionem admittunt, utrum illæ gumento quod tractant conveniant, ene, parum solliciti. *Plerumque*, ut f. v. 95, pro, non raro; et sic passim ud Horatium: exempla vid. sup. ad pist. i, 18, 94.

15, 16. *Purpureus pannus*: jam de gmentis, veneribus, fuco, et quibusvis ternis ornamentis, orationem speciosam ddentibus. *Quum lucus*, cett. jam Hora- s ætatis suæ poetas carpit, quos, exter- ornamenta carminibus suis quærentes, etica luci Dianæ et obliqui rivi, aut heni, aut pluvii arcus descriptione, ali- a plane a scripti carminis argumento, se jactare ait. *Lucus et ara Dianæ*: m plures luci cum aris Dianæ sacri erint (vid. Spanhem. ad Callim. Hymn. Dian. v. 104, et Heyn. Excurs. viii, ad irg. Æn. vii, 761), quem potissimum scribendum sibi sumserit vanus quidam eta, divinationi relinquitur.

17. *Et properantis aquæ*, cett. obliqui ri descriptionem ingenio poetico admo- m opportunam esse, jam ipse Horatius tendit; est enim hic versus elegantissi- us, et ad eos quos sup. ad Sat. i, 1, 114 lectos laudavi, referendus. *Ambitus*, ele- nter de obliquo et tortuoso rivi cursu, sive de rivi anfractibus: eadem elegantia sup. Od. ii, 3, 11, *et obliquo laborat Lympha fugax trepidare rivo.*

18. *Aut flumen Rhenum*: respexit for- tasse Horatius turgidum Alpinum, qui sup. Sat. i, 10, 37 *luteum caput Rheni definxisse* dicitur.

19, 20. *Simulare*, exprimere. ut sup. Epist. ii, 1, 241, *ara Alexandri vultum simulantia. Fortasse cupressum Scis simu- lare.* Hunc locum ita interpretor: Hora- tius jam comparat notatos poetas cum pic- tore quodam, qui in arte pictoria nil nisi cupressum pingere didicerat: quemadmo- dum igitur pictor ille picturam a se postu- lantibus depictam cupressum obtrudere solebat, ita poetæ illi, cum toti alicui rei justo carmine celebrandæ impares essent, ad rerum singularum (ut Rheni, rivi, ar- cus pluvii) descriptiones sive ad locos communes, quibus tractandis se poetas jactarent, decurrebant. Itaque per verba, *et fortasse cupressum Scis simulare*, Horatius exprimere voluit, At tu fortasse rerum sin- gularum describendarum, sicut pictor ille exprimendæ cupressi, haud imperitus es. *Quid hoc*, cett. quid *hoc* (sc. cupressum pingere posse) naufragum juvare potest, qui pro mercede sortem naufragi in tabula adumbratam a pictore accipere cupit. Scilicet naufragus quidam, ut refert Hen- ricus Stephanus ex vetere Scholiaste, dici- tur pictorem adiisse, eumque rogasse, ut naufragii, quod passus sit, sortem in ta- bula depingeret; cui ille, "Visne me cupressum quoque appingere? Μή τι καὶ κυπάρισσον θέλεις;" Qui omnibus bonis exuti fuerant naufragio, portantes tabulam in qua expressa fuit infortunii imago, men- dicare solebant; sic socii Simonidis apud Phædr. iv, 21, 24, *Ceteri tabulam suam Portant, rogantes victum.*

21, 22. *Amphora cœpit Institui*, cett. Sententiam, "esse poetas, qui magna cre- pent et promittant, sed parva proferant et extricent," expressit imagine, a formandis vasis fictilibus ducta: peccat figulus qui pro amphora, quam meditabatur, urceum

Denique sit quodvis, simplex duntaxat et unum.
Maxima pars vatum, pater et juvenes patre digni,
25 Decipimur specie recti. Brevis esse laboro,
Obscurus fio; sectantem levia nervi
Deficiunt animique: professus grandia turget;
Serpit humi tutus nimium timidusque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
30 Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber unus et ungues
Exprimet et molles imitabitur ære capillos,
Infelix operis summa, quia ponere totum
35 Nesciet. Hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse velim, quam naso vivere pravo,

[illegible] peccat poeta, qui ad sublimiora exsurgens, ad humiliora se deprimit patitur. [illegible] pro, cœpta est institui, vel pro institutata h. e. incepta est: Justin. xiv, 5, cum [illegible] *hostibus capiset*, pro, prohiberetur. *Currente rota*, sc. figuli. *Exit*, evadit, prodit, fit; ut sup. Epist. i, 2, 83.

23. *Quæcunque*, quodcunque tibi tractandum sumsisti, quod esse et fieri cupis.

24—37. Tertium Præceptum: *Poeta*, sc. [illegible] studeat, de[illegible] *vitium* [illegible], *perspectum* [illegible] *Hinc accedat necesse* [illegible] *ornatum*.

25. *Sed et opinione*.

26, 27. *Sed* [illegible] *nervi: Deficiunt* [illegible], se tantem me ornatum et ora[illegible] *vires deficiunt*. *Lætis*, [illegible] sup. Epist. ii, 2, 123. [illegible] *Lædabat cultu*. [illegible] pro, vires animi. Pro [illegible] Cod. Acron. Stat. Bentleius in [illegible] de oratione molliter [illegible] *non langue*, sed vi quadam et spiritu agitata incedere debet: nisi bene [illegible] sup. Sat. ii, 1, 2, [illegible] sine vi et gravitate.

28. *Sed* [illegible] cett. qui, ut Horatius loquitur sup. Od. ii, 10, 3: *mediocritas* [illegible] cautus in alto mari procellas [illegible], h. e. qui non audet altiora et sublimiora tangere, humo vel humilitati affixus manet sup. Epist. ii, 1, 250, *sed* [illegible].

29—31. *Qui* [illegible] cett. Sensus: qui unam eandemque rem, admirationis movendæ causa, prodigiosis imaginibus variare et distinguere cupit, præter naturam delphinum e mari in silvas et aprum e silvis in mare transponit; et sic, dum vitium humilitatis fugit, absurda captat pro sublimibus. Sine dubio Horatius hic quoque poetam, ejusmodi absurda sectantem, respexit. *In vitium ducit culpæ fuga*: sup. Sat. i, 2, 24, *Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt*; Sat. ii, 2, 54, 55, *nam frustra vitium vitaveris illud, Si te alio pravum detorseris*. *Si caret arte*, si est iners et stultus, qui sibi a vitio contrario cavere non didicit.

32—37. *Æmilium circa ludum*, cett. Inter fabros, qui circa ludum Æmilium habitant, erit fortasse aliquis, qui (unus) præ ceteris omnibus ungues et molles capillos mira arte in statua aliqua exprimat et imitetur; sed idem, quia non omnia ac singula ad artem exprimere didicit, de operis summa haud approbabitur: hæc quidem fabro, fabrilis artis parte tantum conspicuo, non magis velim me esse similem, quam me esse hominem, nigris quidem oculis nigroque capillo exsplendescentem, sed nasum depravatum et distortum præ se ferentem.

32, 33. *Æmilium ludum*, gladiatorium scilicet, ut observat Vet. Schol. ab Æmilio Lepido ita dictum. *Unus*, sc. præ omnibus aliis, præ ceteris: sup. Epod. 12, 4, *Namque sagacius unus odoror*; sic *unus judex* apud Cic. pro Rosc. Comœd. c. 5; apud eundem pro Flacc. 37, *Nem iste unus totam Asiam magnitudine poculorum bibendoque superavit*. Qui in re aliqua omnes alios superat, in ea est *unus*;

ıigris oculis nigroque capillo.
ıteriam vestris, qui scribitis, æquam
t versate diu, quid ferre recusent,
:ant humeri. Cui lecta potenter erit res,
ındia deseret hunc, nec lucidus ordo.
.s hæc virtus erit et Venus, aut ego fallor,
.m nunc dicat jam nunc debentia dici,
ıaque differat et præsens in tempus omittat.
In verbis etiam tenuis cautusque serendis,
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. Si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
0 Fingere cinctutis non exaudita Cethegis

ıus unus *faber* est unus inter fabros, præ ceteris in exprimendis capillis floribus excellit: cf. Bentl. et Fea. ı, *unus* plures libb. vett. offerunt *imus*, it in imo loco habitans; sed si Horatius ıum quendam fabrum in imo circa lu- a Æmilium loco habitantem designare ıisset, verbis *exprimere* et *imitari* non ıri sed præsentis formam induisset; ii qui in *imo* aliquo loco habitant, *circa* a habitare dicuntur.

4. *Ponere*, de artificibus: cf. sup. ad . iv, 8, 8.

8—44. Quartum Præceptum: *Carmi- quæ tam facundia quam lucido ordine commendent scripturus, rem virium mo- o accommodatam deligere debet.*

8. *Æquam*, convenientem.

9. *Versate*, perpendite, explorate; ac- modate ad onera quæ, antequam hu- is imponantur, manibus versari et pon- ari solent, an vires iis ferendis suffi- nt.

10. *Cui lecta potenter erit res*: rem sive teriam *potenter* legit, cujus vires lectæ terim pares sunt, qui eam, ut par est, ater moderari et ad artis normam diri- e potest: nos, *der seines gewählten Ge- standes mächtig und Herr ist.*

12—44. *Ordinis hæc*, cett. Ordinis em (*virtus*) præcipua dos et (*Venus*) abilis pulchritudo (*hæc erit*) in eo cer- ar, ut in principio statim (*jam nunc*) at, quæ (*jam nunc*) in principio dici ent; scilicet ut lector vel spectator in diam rem rapiatur, pleraque (*differat*) ıtea demum enarret, et nunc quidem *ræsens in tempus*) reticeat.

45—72. Quintum Præceptum: *In vo- bulis et locutionibus tam deligendis quam repudiandis, prudenter loquendi usus, penes quem et jus et norma et arbitrium est, in consilium vocetur: verba nota apta juncturа noventur; verba ad nova inventa designan- da efficta recipiantur; verba ex fonte Græ- co hausta et paululum ad Latinæ linguæ formam inflexa probentur; et, cum verba modo floreant modo flaccescant, modo nas- cuntur modo, ut regum splendidissima opera, intereant, suus cuique verbo honor tribuatur.*

45, 46. *In verbis etiam*, cett. hi duo versus olim inverso ordine legebantur. Rectissime igitur Bentleius, ut res ipsa docet, posteriorem versum in locum prioris transire jussit. Ad quam quidem versu- um transpositionem defendendam bene observat Gesnerus, librarios, si quid in ordine peccatum esset, ne librum deforma- rent lituræ, minutis notis appositis verum ordinem demonstrasse, notulis autem illis tenuioribus tempore exesis, versus in tur- bato ordine mansisse: cf. Bast. Commen- tat. Palæogr. p. 858. Junge: *Auctor promissi carminis* (poeta qui carmen pro- mittit) *etiam in verbis serendis tenuis* (sub- tilis) *cautusque, hoc amet* (aliud verbum amplectatur), *hoc spernat* (aliud verbum rejiciat). *Verbis—serendis*, proferendis, spargendis, disponendis, adhibendis: *ver- ba serere*, ut, *sermonem, colloquia serere. Tenuis*, subtilis, acutus: Cic. Quæst. Acad. iv, 14, *tenuis et acuta distinctio*: cf. sup. ad Sat. ii, 4, 9.

47. *Callida—junctura*, acute, sollerter, et apte instituta. Non raro *callidus* in bonam partem pro, sollers, acutus: Cic. Quæst. Tusc. i, 20, *callidissimum arti- ficium naturæ*, et Nat. D. ii, 57, *natura nihil est callidius.*

Continget; dabiturque licentia sumta pudenter.
Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem, si
Græco fonte cadant, parce detorta. Quid autem?
Cæcilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
55 Virgilio Varioque? ego cur, acquirere pauca
Si possum, invideor, quum lingua Catonis et Ennî
Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum
Nomina protulerit? Licuit, semperque licebit,
Signatum præsente nota procudere nomen.
60 Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos nostraque; sive receptus
Terra Neptunus classes Aquilonibus arcet,
65 Regis opus, sterilisque diu palus, aptaque remis,
Vicinas urbes alit, et grave sentit aratrum;

48—51. *Si forte necesse est*, cett. si forte necesse est res inventas recens factis vocabulis insignire, licebit sane verba fingere inaudita priscis Romanis; et hæc licentia, modeste et verecunde usurpata, concedetur. *Monstrare*, designare, *abdita rerum*, res adhuc abditas in lucem protractas, h. e. res inventas; nam quæ inveniuntur fuerunt antea abdita. *Cethegis*, pro, priscis Romanis: cf. sup. ad Epist. ii, 2, 117. *Cinctutis*, cinctu quasi cinctis, succinctis; vel quod prisci Romani tunicæ loco corpus ab umbilico usque ad pedes cinctu, campestri subligaculo, tegebant, vel quod tunicam cinctu constringebant: bene autem prisca vox *cinctutus* respondet sermoni de priscis moribus. *Continget*, licebit: sup. Epist. i, 17, 36, *Non cuivis homini contingit* (licet) *adire Corinthum*.

52. *Habebunt fidem*, habebunt auctoritatem, ferent assensum, probabuntur.

53 sqq. Signo interrogationis post *autem* posito hunc locum ita interpretor: Quid vero? Romanusne licentiam nova verba faciendi, quæ nostra ætate Virgilio Varioque ademta est, Cæcilio Plautoque concedet? quod licuit Plauto atque Cæcilio, Virgilio et Vario non licebit? De *Cæcilio* vid. sup. ad Epist. ii, 1, 59, de *Vario* sup. ad Od. i, 6, 1.

55, 56. *Acquirere pauca Si possum*, si pauca parare et invenire possum ad linguam ditandam: *invideor*, dente livido petor.

59. *Signatum præsente nota procudere nomen*, elegantissime pro vulgari, novum nomen invenire et in medium producere. Verba quibus utitur Horatius, translata sunt a nummo, qui cuditur; eleganter igitur et accommodate ad hanc metaphoram pro, producere, dixit, *procudere*, et pro simplice, novum, *signatum præsente nota*; quemadmodum enim nummus, vel principis imagine, vel ætatis indicio, cett. signatus, notam ætatis præ se fert, in novo vel invento rei alicujus nomini præsentis ætatis nota vel hoc vel alio modo impressa est. Optimo jure igitur Bentleius pro vulgari, *producere*, lectionem plurimm. Codd. auctoritate confirmatam, *procudere*, in textum recepit.

60. *Ut silvæ foliis*: Homer. Iliad. vi, 146, Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν. *Pronos*, prono et celeri cursu labentes, ut *proni menses* Od. iv, 6, 39; alii *pronus* ad anni tempus, ad autumnum, quo annus ad finem properet (ut sup. Od. iv, 27, 18 *pronus Orion*) referunt, ita ut *pronus* jam sit, ad hiemem vergens. Equidem *pronos in annos*, simpliciter capio pro, quotannis.

63—72. *Nostraque*, et quæ a nobis exstructa sunt, debentur morti, h. e. ad interitum vocantur, ut opera, quæ statim commemorantur, splendidissima; 1, Exstructus portus, et quidem, lacu Lucrino et Averno marique inter se junctis, celeberrimus ille Portus Julius: Sueton. Octav. c. 16; 2, Exsiccata loca paludosa, et quidem, ut observat Vet. Schol., Paludes Pontinæ; 3, Mutatus ab Augusto, et ab inundationibus derivatus Tiberis cursus: Sueton. Octav. c. 30. *Sive receptus*, cett. nam, *sive receptus Terra Neptunus*

Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum stet honos et gratia vivax.
70 Multa renascentur, quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.
Res gestæ regumque ducumque et tristia bella,
Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
75 Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,
Grammatici certant, et adhuc sub judice lis est.
Archilochum proprio rabies armavit iambo:
80 Hunc socci cepere pedem, grandesque cothurni,
Alternis aptum sermonibus, et populares
Vincentem strepitus, et natum rebus agendis.

(mare in sinum terræ receptum) *classes Aquilonibus arcet* (inversa constructio, ut sæpe apud Virgilium, pro, Aquilones a classibus arcet). *Regis opus* (opus splendidissimum), *sterilisque diu palus, aptaque remis* (navigabilis), *Vicinas* (nunc) *urbes alit, et grave aratrum sentit* (aratro proscinditur); *Seu amnis* (Tiberis) *cursum iniquum frugibus* (agrorum cultui) *mutavit, Doctus iter melius* (delabi scilicet itinere haud amplius agrorum cultui infesto): sup. Epist. i, 14, 30, *si decidit imber, Multa mole docendus aprico parcere prato:* hæc omnia sunt opera mortalia, quæ peribunt; quomodo igitur *sermonum honor* (splendor) *et gratia* (elegantia) *vivax stet?* (non pereat?)

65. *Regis opus: regia* et *regalia* dicuntur, quæ summa magnificentia exsplendescunt; sic ædificia ingentibus sumtibus exstructa sup. Od. ii, 15, 1 dicuntur *regiæ moles.* Pro, *sterilisque* bene Bentleius malebat *sterilisve*; in particulis enim *que* et *ve* non apud Horatium tantum, ut pluribus locis observavimus, sed etiam apud alios scriptores sæpissime peccatum est a librariis. In voce *palus* ultima contra leges metricas correpta est; sed idem, ut Servius et Priscianus observant, nonnunquam in *tellus* et *senectus* factum est. Satius igitur videtur, in hac Grammaticorum observatione acquiescere, quam loco, omnium Codd. auctoritate confirmato, vel transponendo vel immutando vim inferre.

73—85. Sextum Præceptum: *Res diversæ diversa postulant versuum genera. Res gestæ et bella, præeunte Homero, celebrantur hexametris; carmine Elegiaco non dolor tantum, ut prima elegiarum origine, de rebus tristibus, sed etiam sensus lætior, de iis quæ ex voto cesserunt, exprimitur; versus vel pes iambicus, quo Archilochus primus composuit carmina maledica, cum aptus esset sermonibus miscendis et rebus agendis, locum, ubi se moveret, in comœdiis et tragœdiis invenit; carmina lyrica tam in hymnis deorum heroumque et in Epiniciis Hieronicarum, quam in rebus ad amores et lætas compotationes spectantibus, versantur.*

74. *Quo numero*, quo metri genere.

75. *Impariter junctis*, elegiacis, Hexametris Pentametrisque alternantibus.

76. *Voti sententia compos*, sensus voluptatis et lætitiæ; lætatur enim qui voti cujusdam compos fit.

77. *Exiguos elegos*, tam ob versus impares, quam quod carmina elegiaca breviora esse solent.

78. *Grammatici certant*, sc. utrum Polyminestus Colophonius, vel Callinus, vel Terpander, an Theocles Naxius elegorum auctor fuerit: vid. de hac re Franckium in Callino sive quæstionibus de origine carminis elegiaci. Alton. et Lips. 1816.

79. *Proprio—iambo:* jure *iambus* res *propria* dicitur ejus qui eum invenit. *Rabies*, de canibus acrioribus, quibuscum comparari solet maledicentium impetus et acerbitas.

80. *Hunc socci cepere pedem*, cett. hoc pede fabulas incedere jusserunt poetæ tam

Musa dedit fidibus Divos puerosque Deorum,
Et pugilem victorem, et equum certamine primum,
85 Et juvenum curas, et libera vina referre.
Descriptas servare vices operumque colores,
Cur ego, si nequeo ignoroque, poeta salutor?
Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
Versibus exponi tragicis res comica non vult:
90 Indignatur item privatis ac prope socco
Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ:
Singula quæque locum teneant sortita decenter.
Interdum tamen et vocem comœdia tollit,
Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
95 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri.
Telephus et Peleus, quum pauper et exsul, uterque

comici quam tragici. *Soccus*, calceamenti genus humilius, quo comœdi, et *cothurni*, calceamenti genus grandius et altius, quo tragœdi in scena uti solebant, jam pro comœdia et tragœdia, et quidem pulcherrime et accommodatissime ad *iambum*, quem, ut *pedem*, jam *socci* et *cothurni cepisse* dicuntur.

81, 82. *Alternis aptum sermonibus*, cett. Quam vim iambus in sermocinationibus scenicis habeat, et quomodo iambi usu spectatorum strepitus fortius pervinci, supprimi, et compesci possit, id auribus magis percipi quam verbis doceri potest; hinc *iambus* factus et *natus* ad res in scena agendas dicitur.

83. *Fidibus*, lyræ, testudini. *Puerosque Deorum*, heroes: sup. Od. iv, 2, 14 heroes vocantur *Deorum sanguis*.

84. *Et pugilem victorem*, in ludis Isthmicis et Olympicis: cf. sup. Od. iv, 3, 3. Horatium in hoc versu Pindarum præcipue, et sequente versu Sapphus et Anacreontis carmina lyrica respexisse, quilibet videt. *Equum certamine primum*; equus enim in certamine victor, simul cum victore celebrari solebat: vid. Interpp. ad Pind. Olymp. i, 29.

85. *Et juvenum curas*, amores; nam, ut Ovidius canit (Heroid. i, 12), *Res est solliciti plena timoris amor*. *Libera vina*, ut sup. Od. iii, 18, 6, *vina larga*, quæ liberius et largius bibuntur in lætis compotationibus. Sunt qui *vina libera* explicent, pectus a curis liberantia.

86—98. Septimum Præceptum: *Qui diversas in diverso carminum genere sustinendas partes non perspectas habet; qui suam cuique carmini naturam et formam induere non didicit; qui in re sublimi serpit humi, in re humili altiora affectat; qui tragica et comica permiscet*, cett., *is abstinere debet a scribendis carminibus*.

86, 87. *Descriptas servare vices*, cett. cur ego poetæ nomen gero, si pro ingenii tenuitate aut non possum servare et obire, quæ descripta poetæ munera (*vices*) et diversæ artis poeticæ species (*colores*) exigunt, aut, quæ exigunt, ignoro?

88. *Cur nescire*, cett. Cur ob importunum pudorem, me aliquid ignorare, in hac ignorantia perstare et me turpiter dare, quam quod ignoro discere malo?

89—91. *Versibus exponi tragicis*, cett. Quemadmodum res comica non vult exponi tragica sublimitate, ita et tragica, exempli causa nefanda illa cœna Thyestæ, versus (*privatos*) tenues et fere comicos respuit. *Privatis*. *Carmina privata*, quibus non reges, tyranni, principes, duces, sicut in tragœdia, sed *privatæ* vitæ homines describuntur; ergo humilioris argumenti; *prope socco Digna*, ad argumenta quæ in comœdia tractantur prope accedentia. *Cœna Thyestæ*, ubi Atreus fratri Thyestæ occisos pueros, quos hic furtivo amore ex Ærope, Atrei uxore, procreaverat, epulandos apposuit.

92. *Singula quæque*, cett. singula quæque locum sorti cujusque convenienter occupandum, ut decet, teneant.

93—98. *Interdum tamen*, cett. Interdum etiam in comœdia, cum prodit homo graviter commotus, locum habet oratio concitatior; hinc Chremes apud Terentium (Heaut. Act. v), ira tumens, sævit et litigat: interdum (*plerumque*, cf. sup. v. 14,) (*et tragicus*) in tragœdia quoque persona, in scenam producta, humiliore (*pedestri*) sermone dolorem exprimit; sic

Projicit ampullas et sesquipedalia verba,
Si curat cor spectantis tetigisse querela.
Non satis est pulchra esse poemata; dulcia sunto,
100 Et, quocunque volent, animum auditoris agunto.
Ut ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi; tum tua me infortunia lædent.
Telephe, vel Peleu, male si mandata loqueris,
105 Aut dormitabo, aut ridebo. Tristia mœstum
Vultum verba decent, iratum plena minarum,
Ludentem lasciva, severum seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum; juvat aut impellit ad iram,

Telephus et Peleus, tum, cum alter pauper alter exsul est, (*uterque—Si curat*) si uterque id assequi tentat, ut animum spectatoris, querelas fundendo, tangat, hand nunc magniloquus verba grandiora jactat, sed voce querula et submissa miserationem movere studet.

94. *Delitigat*—particula *de* in verbo composito *delitigare* notionem auget, ut sit fere, vehementer et ad satietatem usque litigare; sic *desævire* (nos, *abtoben*) sup. Epist. i, 3, 14.

95. *Tragicus*, persona quæ queribunda in tragœdia inducitur; sic Orestes, qui furens in tragœdia inducitur, *tragicus* appellatur: Cic. in Pison. c. 20, *Tragico illo Oreste aut Athamante dementior.*

96. *Telephus*, filius Herculis, rex Mysiæ, cum vulnus quod ab Achille acceperat, secundum oraculi effatum, nisi illud eadem hastæ cuspide qua inflictum esset tangeretur, sanari non posset, castra Achillis adiit, et hanc veniam ab eo petiit; et quidem *pauper*, h. e. miseri et supplicantis speciem præ se ferens. *Peleus*, filius Æaci, ob fratrem Phocum, a se cæsum, solum vertere et ex patria Ægina in Thessaliam fugere coactus est: hinc *exsul* dicitur.

97. *Projicit* (ἀποβάλλει), abjicit, rejicit, removet, deponit *ampullas*, sive abstinet ab *ampullis*. *Ampulla*, proprie lecythus, vas angusto collo, sed ventre capaciore et turgido, in quo oleum inprimis et acetum servari solebat. Ab hac *ampullæ forma*, turgida et inflata quasi, translate dicuntur *ampullæ* verba turgida, ventosa, magnifica, quibus fere se jactant grandiloqui; hinc sup. Epist. i, 3, 14, *ampullari*, magniloquentia superbius et insolentius se efferre.

98. *Spectantis*; nam querelis miserabiliter fusis spectatorum quoque movetur animus.

99—118. Octavum Præceptum: *Non sufficit, carmina pulchre et eleganter esse scripta, sed ea simul vis et virtus iis insita sit necesse est, ut, quocunque velis, animos flectas, eosque aut dolore et tristitia oppleas et confundas, aut dulci de rebus lætis sensu perfundas atque delinias. Verbis respondere debet vultus, ad omnia quæ verbis exprimuntur compositus. Poetæ porro est, ut personas, quas producit, plane ad earum naturam, ingenium, et mores loqui, agere, et se gerere jubeat.*

102. *Humani vultus*, vultus hominum, humanitatis sensum exprimentes. Notissimum est illud Terentii: *Homo sum, humani nihil a me alienum puto.*

103. *Me lædent*, me perturbabunt, et in doloris societatem trahent.

104. *Telephe, vel Peleu, male si mandata loqueris*: particula *male* non cum pluribus Interpretibus ad *mandata*, h. e. ad poetam, qui male partes mandavit, sed, ut sequentia satis docent, ad *loqueris*, ad actorem, qui mandatas partes male sustinet, referenda est. Sine dubio Horatius respexit fabulam, in qua Telephus, ut supplex in castris Achillis, et Peleus, ut exsul (vid. v. 96), primas partes egisse videntur. Horatius igitur, cujus data in hac Epistola Pisonibus præcepta maximam partem spectant ad poetarum tam comicorum quam tragicorum vitia latius latiusque serpentia, non ea tantum quæ poetis, sed etiam illa quæ actoribus observanda et peragenda sint, ut magister et arbiter harum rerum peritissimus proponit et præcipit.

107. *Ludentem*, res ludicras tractantem, jocantem, delicias facientem.

108—111. *Format enim*, cett. natura

Musa ded[illegible] deducit et angit;
Et pugile[illegible] interprete lingua.
Et juver[illegible] absona dicta,
Desc[illegible] peditesque cachinnum.
Cur eg[illegible] Davusne loquatur, an heros,
Cur n[illegible] an adhuc florente juventa
Vers[illegible] matrona potens, an sedula nutrix;
Indi[illegible] vagus, cultorne virentis agelli;
Di[illegible] Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Si [illegible] sequere, aut sibi convenientia finge,
I[illegible] Honoratum si forte reponis Achillem;

[illegible] a primo ejus [illegible] affectiones, quæ vim [illegible] statu, conditione, et [illegible]. *Jurat*, suaviter sen[illegible] *ad iram*, cett. [illegible] *deducit*, affligit, pro[illegible] *zur Erde*. [illegible] respondet particulæ *prius* in [illegible] natura pro fortunæ habitu [illegible] affectiones impulit et exci[illegible] palam facit oratione.

[illegible] *Si dicentis erunt*, si verba [illegible] respondebunt fortunæ, sorti, et condi[illegible] qui loquitur. *Equites pedites*[illegible] et inculti, honorati et inhono[illegible] ac singuli. *Equites*, homines [illegible], ut sup. Sat. i, 10, 75, et Epist. [illegible] 155, ubi *equites* opponuntur *plebi*[illegible]. Jam quia in militia equites et pe[illegible] diversæ sunt copiæ, ut distinguat [illegible] ab incultis, facete Horatius illos [illegible], hos (plebem) *pedites* vocat. Huc [illegible], quod passim humiliora vocantur [illegible], pedibus quasi humi incedentia: [illegible] sup. v. 95 *sermo pedestris* (humilis, [illegible] λόγος), et sup. Od. ii. 12, 9 *his*[illegible] *pedestres*, humili scribendi genere, oratione soluta, conditæ.

114. *Interest multum, Davusne loquatur, an heros*: multum intererit, utrum (*Davus*) servilis conditionis homo, an *heros* (Achilles, Bacchus, Hercules, cett.) loquens in fabulis inducatur; sic inf. v. 237 *Davus* pro quovis servo, et *Pythias* pro quavis ancilla, *Ut nihil intersit, Davusne loquatur, et audax Pythias, emuncto lucrata Simone talentum, An custos famulusque Dei Silenus alumni*. Hinc sup. Sat. ii, 5, 91, *Davus comicus*, de quovis servo qui prodit in comœdia; et sic passim quivis servi designantur nominibus quibus producti sunt alii servi in comœdiis. Qui pro, *Davusne* defendunt lectionem *Divusne*, non cogitasse videntur de iis quæ huic lectioni obstant. Nam primum, cum jam sermo sit de diversæ plane inter se contrariæ conditionis perso[illegible] quis Horatium tantum discriminis i[illegible] deos et heroas, deorum mensis adhibi[illegible] fecisse sibi persuadet? Deinde vere he[illegible] in fabulis loquentes versantesque [illegible] servis inducuntur: vid. Gesn. ad h[illegible] Wielandus tentabat, *Davusne loqua*[illegible] *an herus*.

115. *Maturusne senex*: sup. Od. [illegible] 15, 4 *Maturo propior funeri*.

116. *Matrona potens*, matris fam[illegible] dignitatem tuens. *Nutrix* (cui par[illegible] rum cura demandata est) *sedula*, se[illegible] tate et officiosa voluntate placere stu[illegible]

117. *Mercatorne vagus*, quem itine[illegible] multa cum hominibus consuetudo fa[illegible] dum, catum, concinnum, et multaru[illegible] rum peritum reddiderunt: cui oppo[illegible] *virentis agelli cultor*, homo simplex, [illegible] indisertus, et rusticis moribus.

118. *Colchus, an Assyrius*, cett.: Schol., *Nam Colchus non nisi serv*[illegible] *ducendus est, Assyrius astutus; nec* [illegible] *cas Argis natum timidum, aut Thebi*[illegible] *tum facias peritum*.

119—152. Nonum Præceptum: *qui res memoria proditas tractat, di*[illegible] *tissime eas describere, et ingenia mo*[illegible] *eorum quos producit, iisdem, quib*[illegible] *pressi sunt, coloribus de integro solert*[illegible] *adumbrare debet: at qui res fingit,* [illegible] *fictas primum scenæ committit, no*[illegible] *personas formare audet, is et sibi co*[illegible] *entia fingere, et omnia ac singula* [illegible] *fictæ naturam ab initio usque ad fine*[illegible] *tissime accommodare debet. Idem,* [illegible] *difficile sit tractare velle quæ a* [illegible] *adhuc tractata sunt, materiam scr*[illegible] *petat ab iis qui divini ingenii spec*[illegible] *ediderunt, et doctrinæ copias publice* [illegible] *suerunt; ita tamen, ut neque verbis n*[illegible] *inhæreat; neque serviliter illos imi*[illegible] *neque pro magnis, quæ jactabundus* [illegible] *sit, pusilla edat; neque fulgentia ob*[illegible]

ɛundus, inexorabilis, acer,
sibi nata, nihil non arroget armis:
a ferox invictaque, flebilis Ino,
Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
inexpertum scenæ committis, et audes
nam formare novam; servetur ad imum,
lis ab incepto processerit, et sibi constet.
ficile est proprie communia dicere, tuque
ectius Iliacum carmen diducis in actus,
Quam si proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, si

and obscura illustret; neque rem ab alta origine repetat, sed auditorem in mediam rem rapiat, et ad eventum festinet; neque quicquam, cui impar sit, moliatur.

119. *Famam*, quæ litteris consignata tradantur.

120. *Honoratum*, ab Homero celebratum carmine; per λιτότητα pro, heroem celebrare: Cic. de Divinat. c. 40, *Amphiaraum sic honoravit fama Græciæ, dius ut haberetur. Reponis: ponere* (ἱστάναι) *de picturibus*, pro, describere, adumbrare, vid. sup. ad Od. iv, 8, 8; *reponere* igitur pro, de integro post Homerum describere.

121. *Impiger* (ἄκαμας), sc. sit quod v. 122 sequitur. Sic sup. Od. iv, 8, 30 *Hercules impiger*, et *Tiberius* Od. iv, 14, 8 *impiger Hostium vexare turmas. Iracundus* (δύσκολος), natura ad iram proclivis, irritabilis. *Inexorabilis;* sic Achilles sup. Od. i, 6, 6 *cedere nescius*, et Epod. ii, 14 *pervicax. Acer*, gravis, vehemens, minax: Homer. Iliad. xx, 461, Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀμαιμάκων, Ἀλλὰ μάλ' ἰμμεμαώς.

122. *Jura neget sibi nata*, nulli juri se obnoxium profiteatur.

123. *Sit Medea ferox invictaque*, cujus ferox et immitis animus, cum fratrem Absyrtum discerperet, et Jasonis perfidia in Iaonum acta filios suos trucidaret, non flecti et frangi poterat nefandi sceleris cogitatione. *Ino*, Cadmi et Hermiones filia, cum maritum suum, Athamantem, Thebanorum regem, qui furore correptus mutui mortem intentabat, non amplius effugere posset, una cum filio suo Melicerte se in mare dedit præcipitem, ubi mutata est in deam marinam, cui nomen *Leucothea*, uti filius Melicertes sub nomine *Palæmon* dei marini honorem accepit. In fabula *Inus* mirum in modum variat et discrepant scriptores. *Flebilis*, passive, digna miseratione et fletibus, Od. i, 24, 9, 10, *Multis ille bonis flebilis occidit, Nulli flebilior quam tibi*, Virgili; *Flebilis Hector*. Ovid. Am. ii, 1, 32; aut active, quæ de misera sorte lacrimas fundebat, a marito scilicet se persequente pressa.

124. *Ixion*, rex Thessaliæ. *Perfidus*, ob incestum erga Junonem amorem, quem Jovis conviva adeo exsaturare cupiebat. *Io*, Inachi filia, cum a *Jove*, ob iram et odium quo Juno eam ut Jovis pellicem vexabat et huc illuc agitabat, mutata esset in vaccam, post multos errores in Ægyptum venisse. Osiridi illi nupsisse, et post mortem Isis facta esse in fabulis traditur; hinc illa *vaga*. *Tristis Orestes*. Orestes, Agamemnonis et Clytæmnestræ filius, quem matris sanguine pollutum Furiæ agitasse dicuntur, tristi et miseranda furentis specie in tragœdiis (Eurip. Orest., Sophocl. Electr.) exhibitur.

128, 129. *Communia*, quæ nondum tractata unicuique tractanda se offerunt, quæ tanquam in loco communi palam proposita a quolibet pro lubitu capi et tolli possunt. *Proprie dicere*, propria, nova et peculiari arte exponere: pulchre Vossius, *Schwer ist's, eigene Ideen aus Allgemeinem zu bilden. Tuque Rectius Iliacum carmen diducis in actus*: rectius argumenta jam tractata ab aliis e. c. ex Homeri carmine Iliaco hauris et in partes scite agendas dispertis et describis. Lectionem, a Fea exhibitam, *diducis* vulgari lectioni *deducis* prætuli; *diducere* enim eleganter dicitur de fontibus e quibus aqua dimanat, et in *diversos* rivulos *diducitur*.

131—135. *Publica materies privati juris erit*: materiem, jam ab aliis publicatam et in medio positam poteris tibi propriam facere, et in usum privatum convertere, si neque rebus tritis et vulgaribus putide immoraberis, neque, sicuti fidus interpres (comparationis particula *ut* ad *fidus interpres* omissa est, vid. sup. ad

Aut ad humum mœrore gravi deducit et angit;
Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.
Intererit multum, Davusne loquatur, an heros,
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus; an matrona potens, an sedula nutrix;
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
Scriptor. Honoratum si forte reponis Achillem;

enim animo nostro (*ἐνθύμιον*) a primo ejus ortu inserit animi affectiones, quæ vim suam in omni fortunæ statu, conditione, et mutatione exserunt. *Juvat*, suaviter sensus afficit, *aut supplicat ad iram*, cett.

110. *Ad humum deducit*, affligit, prosternit: nos, *hangt zur Erde*.

111. *Post*, respondet particulæ *prius* in v. 108: *post*, si natura pro fortunæ habitu insitas animo affectiones impulit et excitavit, eas palam facit oratione.

112-113. *Si dicentis erunt*, si verba non respondebunt fortunæ, sorti, et conditioni ejus qui loquitur. *Equites peditesque*, culti et inculti, honorati et inhonorati, omnes ac singuli. *Equites*, homines cultiores, ut sup. Sat. i, 10, 75, et Epist. ii, 1, 185, ubi *equites* opponuntur *plebiculæ*. Jam quia in militia equites et pedites diversæ sunt copiæ, ut distinguat cultos ab incultis, facete Horatius illos *equites*, hos (plebem) *pedites* vocat. Huc accedit, quod passim humiliora vocantur *pedestria*, pedibus quasi humi incedentia: hinc sup. v. 95 *sermo pedestris* (humilis, πεζὸς λόγος), et sup. Od. ii, 12, 9 *historia pedestris*, humili scribendi genere, oratione soluta, conditæ.

114. *Intererit multum, Davusne loquatur, an heros*: multum intererit, utrum (*Davus*) servilis conditionis homo, an *heros* (Achilles, Bacchus, Hercules, cett.) loquens in fabulis inducatur; sic inf. v. 237 *Davus* pro quovis servo, et *Pythias* pro quavis ancilla, *Ut nihil intersit, Davusne loquatur, et audax Pythias, emuncto lucrata Simone talentum, An custos famulusque Dei Silenus alumni*. Hinc sup. Sat. ii, 5, 91, *Davus comicus*, de quovis servo qui prodit in comœdia; et sic passim quivis servi designantur nominibus quibus producti sunt alii servi in comœdiis. Qui pro, *Davusne* defendunt lectionem *Divusne*, non cogitasse videntur de iis quæ huic lectioni obstant. Nam primum, cum jam sermo sit de diversæ plane et inter se contrariæ conditionis personis, quis Horatium tantum discriminis inter deos et heroas, deorum mensis adhibitos, fecisse sibi persuadet? Deinde vere heroes in fabulis loquentes versantesque cum servis inducuntur: vid. Gesn. ad h. l. Wielandus tentabat, *Davusne loquatur, an herus*.

115. *Maturusne senex*: sup. Od. iii, 15, 4 *Maturo propior funeri*.

116. *Matrona potens*, matris familias dignitatem tuens. *Nutrix* (cui parvulorum cura demandata est) *sedula*, sedulitate et officiosa voluntate placere studens.

117. *Mercatorne vagus*, quem itinera et multa cum hominibus consuetudo facundum, catum, concinnum, et multarum rerum peritum reddiderunt: cui opponitur *virentis agelli cultor*, homo simplex, rudis, indisertus, et rusticis moribus.

118. *Colchus, an Assyrius*, cett.: Vet. Schol., *Nam Colchus non nisi servus inducendus est, Assyrius astutus; nec inducas Argis natum timidum, aut Thebis natum facias peritum*.

119-152. Nonum Præceptum: *Poeta qui res memoriæ proditas tractat, diligentissime eas describere, et ingenia moresque eorum quos producit, iisdem, quibus expressi sunt, coloribus de integro solertissime adumbrare debet; at qui res fingit, et res fictas primum scena committit, novasque personas formare audet, is et sibi convenientia fingere, et omnia ac singula ad rei ficta naturam ab initio usque ad finem scitissime accommodare debet. Idem, cum difficile sit tractare velle quæ a nemine adhuc tractata sunt, materiam scribendi petat ab iis qui divini ingenii specimina ediderunt, et doctrinæ copias publice exposuerunt; ita tamen, ut neque verbis nimium inhæreat; neque serviliter illos imitetur; neque pro magnis, quæ jactabundus promisit, pusilla edat; neque fulgentia obscuret,*

Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis:
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
125 Si quid inexpertum scenæ committis, et audes
Personam formare novam; servetur ad imum,
Qualis ab incepto processerit, et sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere, tuque
Rectius Iliacum carmen diducis in actus,
130 Quam si proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, si

sed obscura illustret; neque rem ab alta origine repetat, sed auditorem in mediam rem rapiat, et ad eventum festinet; neque quicquam, cui impar sit, moliatur.

119. *Famam*, quæ litteris consignata traduntur.

120. *Honoratum*, ab Homero celebratum carmine; per λιτότητα pro, heroem celebrare: Cic. de Divinat. c. 40, *Amphiaraum sic honoravit fama Græciæ, deus ut haberetur. Reponis: ponere* (ἱστάναι) *de pictoribus*, pro, describere, adumbrare, vid. sup. ad Od. iv, 8, 8; *reponere* igitur pro, de integro post Homerum describere.

121. *Impiger* (ἄκαμας), sc. sit quod v. 123 sequitur. Sic sup. Od. iv, 8, 30 *Hercules impiger*, et *Tiberius* Od. iv, 14, 22 *impiger Hostium vexare turmas. Iracundus* (ὀξύχολος), natura ad iram proclivis, irritabilis. *Inexorabilis*; sic Achilles sup. Od. i, 6, 6 *cedere nescius*, et Epod. 17, 14 *pervicax. Acer*, gravis, vehemens, minax: Homer. Iliad. xx, 461, Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων, Ἀλλὰ μάλ' ἰμμεμαώς.

122. *Jura neget sibi nata*, nulli juri se obnoxium profiteatur.

123. *Sit Medea ferox invictaque*, cujus ferox et immitis animus, cum fratrem Absyrtum discerperet, et Jasonis perfidia in furorem acta filios suos trucidaret, non vinci et frangi poterat nefandi sceleris cogitatione. *Ino*, Cadmi et Hermiones filia, cum maritum suum, Athamantem, Thebanorum regem, qui furore correptus uxori mortem intentabat, non amplius effugere posset, una cum filio suo Melicerte se in mare dedit præcipitem, ubi mutata est in deam marinam, cui nomen erat *Leucothea*, uti filius Melicertes sub nomine *Palæmon* dei marini honorem accepit. In fabula *Inus* mirum in modum variant et discrepant scriptores. *Flebilis*, aut passive, digna miseratione et fletibus, s p. Od. i, 24, 9, 10, *Multis ille bonis flebilis occidit, Nulli flebilior quam tibi, Virgili; Flebilis Hector*, Ovid. Am. ii, 1, 32; aut active, quæ de misera sorte lacrimas fundebat, a marito scilicet se persequente pressa.

124. *Ixion*, rex Thessaliæ. *Perfidus*, ob incestum erga Junonem amorem, quem Jovis conviva adeo exsatiare cupiebat. *Io*, Inachi filia, cum a Jove, ob iram et odium quo Juno eam ut Jovis pellicem vexabat et huc illuc agitabat, mutata esset in vaccam, post multos errores in Ægyptum venisse, Osiridi ibi nupsisse, et post mortem Isis facta esse in fabulis traditur; hinc illa *vaga*. *Tristis Orestes*: Orestes, Agamemnonis et Clytæmnestræ filius, quem matris sanguine pollutum Furiæ agitasse dicuntur, tristi et miseranda furentis specie in tragœdiis (Eurip. Orest., Sophocl. Electr.) sistitur.

128, 129. *Communia*, quæ nondum tractata unicuique tractanda se offerunt, quæ tanquam in loco communi palam proposita a quolibet pro lubitu capi et tolli possunt. *Proprie dicere*, propria, nova et peculiari arte exponere: pulchre Vossius, *Schwer ist's, eigene Wesen aus Allgemeinem zu bilden. Tuque Rectius Iliacum carmen diducis in actus*: rectius argumenta jam tractata ab aliis e. c. ex Homeri carmine Iliaco hauris et in partes scite agendas dispertis et describis. Lectionem, a Fea exhibitam, *diducis* vulgari lectioni *deducis* prætuli; *diducere* enim eleganter dicitur de fontibus e quibus aqua dimanat, et in *diversos* rivulos *diducitur*.

131—135. *Publica materies privati juris erit*: materiem, jam ab aliis publicatam et in medio positam poteris tibi propriam facere, et in usum privatum convertere, si neque rebus tritis et vulgaribus putide immoraberis, neque, sicuti fidus interpres (comparationis particula *ut* ad *fidus interpres* omissa est, vid. sup. ad

Nec circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres; nec desilies imitator in arctum,
Unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex.
Nec si incipies, ut scriptor cyclicus olim:
"Fortunam Priami cantabo et nobile bellum."
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
"Dic mihi, Musa, virum, captæ post tempora Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit et urbes."
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphatem, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdim.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.

Epist. i, 2, 42), verbum verbo reddere curabis, neque servili imitatione te præcipitem dabis in ejusmodi augustias, unde pudor, et aberratio ab iis quæ bono scriptori servanda sunt, pedem expedire te prohibeat.

132. Per *vilem et patulum orbem* eleganter exprimitur late patens gyrus vel spatium, in quo aliquis ex vilis rei studio huc illuc discurrit et circumagitur (*τόπος κοινός*): nos, *ein Gemeinplatz*.

134, 135. *In arctum*, sc. locum, *patulo orbi* oppositum. *Pudor, aut operis lex*: sc. qui nimium imitandi studio se abripi passus est, is ipse tandem se contra *operis legem* peccasse, h. e. se male boni scriptoris partes sustinuisse, non sine pudore sentit.

136. *Ut scriptor cyclicus olim*: quod nomen gesserit malus iste poeta cyclicus, quem h. l. Horatius notat, divinent alii. De *poetis cyclicis*, qui de rebus, tam ipso bello Trojano quam ante et post illud gestis, intra cyclum vel gyrum quendam se continentes ad Homeri exemplum carmina concinnare conati sunt, post Schwarzium Altdorf. in peculiari Dissert. de Cyclo Epico, Casaubonum ad Athen. vii, 4, Dodwell. de Cycl. p. 802, copiose et docte disputaverunt Heynius in Excurs. i ad Virg. Æn. ii, et Jacobsius in præfat. ad Tzetz. p. xx sqq. nuperrime Wuerfer. Bonnæ, 1826. Fuerunt quoque, qui *poetas cyclicos* de poetis circumforaneis et circulatoribus interpretarentur.

138—142. *Quid dignum*, cett. *Quid hic promissor feret* (proferet, edet) *dignum tanto hiatu*, quod respondeat verbis quantanto oris hiatu et plenis buccis denuntiat! Nam ventosus iste poeta cyclicus, *conclusus hircinis follibus auras* (Sat. i, 4, 19) imitans, non Musa aliqua Homeri exemplo in partes vocata, ferox fidensque ingenii ita carmen exorditur: *Ego post Iliadem Fortunam Priami cantabo et nobile bellum.*

139. *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.* Suaviter vertit Vossius, *Schaut doch den kreisenden Berg, wie er aufschwillt! Komm doch heraus, Maus!* Hujus proverbialis locutionis, qua homo vanus, grandia moliens minansque, sed pusilla proferens, cum monte post graves labores ridiculum murem in dias luminis auras edente, comparatur, mentio quoque fit apud Athenæum Deipn. xiv, 7, *ὠδίνεν ὄρος· Ζεὺς δ' ἐφοβεῖτο. τὸ δ' ἔτεκεν μῦν.*

141, 142. En duos primos Odyssæ versus, Latinis numeris ab Horatio expressos!

143—145. *Non fumum ex fulgore*, cett. Homerus non id secum agit, ut fulgentia fumo obducat, sed ut fumo obducta luce collustret, et sic speciem monstrorum ante oculos ponat, exempli causa *Antiphatem*, cett. *Antiphates*, rex Læstrigonum, homo cruenta crudelitate abominabilis, et Ulyssis sociis, quorum unum devoravit, infestissimus: vid. Homer. Odyss. x, 82—132. *Scyllamque, et Charybdim*: de his duabus in mari Siculo voraginibus, summi periculi terrore præternavigantes percellentibus, vid. Homer. Odyss. de *Scylla* quidem lib. xii, 85, de *Charybdi* xii, 104 sqq. *Scylla*, ut docet Cluver. Sic. i, 5, fuit scopulus,

Semper ad eventum festinat, et in medias res,
Non secus ac notas, auditorem rapit, et quæ
150 Desperat tractata nitescere posse, relinquit;
Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego et populus mecum desideret, audi.
Si plausoris eges aulæa manentis, et usque
155 Sessuri donec cantor *Vos plaudite* dicat;
Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor naturis dandus et annis.
Reddere qui voces jam scit puer et pede certo
Signat humum, gestit paribus colludere, et iram
160 Colligit ac ponit temere, et mutatur in horas.
Imberbus juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque et aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,

humanam olim forte formam referens, unde fluctus allisi ingente fragore retundebantur; *Charybdis*, fluctuum magno tumultu invicem se tundentium vehementior impetus. *Cum Cyclope*, Polyphemo, Cyclopum immanissimo.

146, 147. *Nec reditum Diomedis*, cett. Nec Homerus, ut ineptus iste poeta cyclicus, narrationem de Diomedis e bello Trojano reditu incipit a re ante bellum Trojanum facta, a morte scilicet Meleagri; nec idem bellum Trojanum orditur ab Helena, ex altero duorum illorum ovorum quæ Leda edidisse fingitur, exclusa. *Diomedis* pater, *Tydeus*, filius Œnei Ætolorum regis, et Meleagri, cujus interitus vario modo narratur, frater fuit.

148, 149. *In medias res*, cett. non causas Homerus exortæ inter Agamemnonem et Achillem iræ ante exponit, sed *in medias res* (Μῆνιν ἄειδε θεὰ) *Non secus ac notas* (tanquam jam notas) *auditorem rapit.*

151, 152. *Atque ita mentitur*, cett. atque res ita fingit, et fictis veras immiscet, ut prima, media, et ultima amice in totam rem conspirent.

153—178. Decimum Præceptum: *Scriptor qui sibi conciliare cupit auditorum vel spectatorum animos, quomodo homines pro sua quisque ætate agant sentiantque, penitus perspectum habeat, necesse est. Sic enim, quod pueris, juvenibus, et senibus tribuendum est, unicuique tribuet; et, si eos tales, quales vere sunt, egregie descriptos expressosque in scenam produxerit, plausum ferret.*

153. *Desideret*, a te exigat.

154. *Plausoris aulæa manentis*, usque ad finem fabulæ in spectaculo manentis; *aulæa* autem, peracta fabula, non, sicut nunc, ex loco superiore demittebantur, sed ex inferiore loco sursum trahebantur: vid. sup. ad Epist. ii, 1, 183.

155. *Cantor*: histrionum unus, *recitator*, *Vos plaudite* decantans: vid. de hoc loco Wolffium de Canticis in Romanorum Fabulis, Halæ, 1825, præcip. p. 19 sq.

157. *Mobilibusque decor naturis*, cett. Hunc locum, de quo multum pulveris, præcipue a Bentleio, sparsum est, ita interpretor: *natura* jam est, indoles, ingenium, sentiendi agendique ratio, quam cuique hominum ætati natura insevit; hæc insita indoles est *mobilis*, h. e. mutabilis; aliter enim puer, aliter juvenis, aliter vir, aliter senex sentit. Sensus igitur: Et (*dandus est decor*) tribuendum est id quod decet et convenit (*mobilibus naturis*) hominum ingeniis et studiis, quæ cum ætate et annis mutantur. Plures secuti sunt Bentleium, qui pro *naturis* reposuit *maturis*, ut per annos *mobiles* pueriles, et per *maturos* seniles designentur; sed primum Horatius non duos, sed quatuor vitæ annos, ut docent sequentia, denotare voluit; deinde pueri quidem *mobiles* et senes *maturi*, sed non ita anni dicuntur.

158—160. Hic locus de cujusque vitæ ætatis natura præstantissimus comparandus omnino est cum Aristot. Rhet. ii, 12 sqq. *Reddere qui voces jam scit puer*, qui ex infante factus est puer. *Et pede certo Signat humum*, eleganter pro, firmum gres-

Utilium tardus provisor, prodigus æris
165 Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix.
Conversis studiis ætas animusque virilis
Quærit opes et amicitias, inservit honori,
Commisisse cavet quod mox mutare laboret.
Multa senem circumveniunt incommoda; vel quod
170 Quærit, et inventis miser abstinet, ac timet uti;
Vel quod res omnes timide gelideque ministrat;
Dilator, spe longus, iners avidusque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, castigator censorque minorum.
175 Multa ferunt anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt. Ne forte seniles
Mandentur juveni partes, pueroque viriles:
Semper in adjunctis ævoque morabimur aptis.
Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
180 Segnius irritant animos demissa per aurem,

sum in solo ponit, firmo pede incedit: apud Virg. Geo. iii, 101, de juvencis vestigia in pulvere exprimentibus, *et summo vestigia pulvere signent.*

160. *Temere*, facile: sup. Epist. ii, 1, 120, *vatis avarus Non temere est animus.*

161. Particula *tandem* facete pueri, moræ illius temporis quo ex puerili ætate excedat impatientis, exprimit ingenium.

162. *Aprici gramine campi*: gymnasticis exercitationibus in Campo Martio: supra quoque Od. i, 8, 3, Campus Martius dicitur *apricus.*

163. *Cereus* (κήρινος), ceræ instar flexibilis.

164. *Utilium tardus provisor*, elegante brevitate pro, in rebus utilibus, quibus vitæ futuræ providere debet, tardus. *Prodigus æris*, pecuniæ: cf. sup. ad Epist. i, 2, 47.

165. *Sublimis*, altiora spirans (ὑπέροχος). *Et amata relinquere pernix*: similiter sup. Epist. ii, 1, 100 de puella infante, *Quod cupide petiit, mature plena reliquit.*

166. *Conversis studiis*, animo a juvenilis ætatis studiis ad ea quæ virili ætati propria sunt converso.

169. *Circumveniunt*, circumvallant, premunt.

170. *Quærit*, sc. opes, *et inventis*, quæsitis, collectis. *Miser abstinet, ac timet uti*: sup. Sat. ii, 3, 110, *Nescius uti Compositis, metuensque velut contingere sacrum.*

171. *Gelideque*, et animo, qualis est senum, frigido, h. e. haud promto paratoque, sed lento et anxio. *Ministrat*, administrat, peragit.

172. *Spe longus*, qui longioris vitæ spem alit, ipse jam dicitur *spe longus* (μακρὸς ἐλπίδι). Huc facit locus Ciceronis, a Lambino allatus, de Senect. c. 7, *Nemo enim tam senex, qui se annum non putet posse vivere. Iners*, ob virium defectionem rebus gerendis minus aptus. *Aviduque futuri*, cupidus sciendi *quid sit futurum cras* (Od. i, 9, 13).

173. *Difficilis*, haud facilis se adeuntibus, morosus (δύσκολος); querulus, assiduis de sorte sua querelis fatigans alios (μεμψίμοιρος).

174. *Minorum*, juniorum.

175. *Anni venientes*, qui teneram ætatem excipiunt, anni juveniles et viriles.

176. *Anni recedentes*, ad exitum vitæ decurrentes, anni seniles: sup. Epist. ii, 2, 55, *Singula de nobis anni prædantur euntes.*

178. *Semper in adjunctis*, cett. semper eorum quæ cuique ætati adjuncta et apta sunt, h. e. conveniunt, rationem habebimus. *Immorari* alicui rei dicuntur, qui diligentiorem curam et operam in aliqua re recte tractanda ponunt; et sic *morari in aliqua re* eleganter de iis, qui in ea non festinanter et leviter, sed consideranter et curiose versantur.

179—188. Undecimum Præceptum: *Cum ea quæ oculis conspiciuntur, multo gravius animos spectatorum afficiant, quam illa quæ audiuntur, horroris plena non ocu-*

Puam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, et quæ
Ipse sibi tradit spectator. Non tamen intus
Digna geri promes in scenam; multaque tolles
Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.
185 Ne pueros coram populo Medea trucidet,
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus,
Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem:
Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.
Neve minor, neu sit quinto productior actu
190 Fabula, quæ posci vult et spectata reponi.
Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit; nec quarta loqui persona laboret.
Actoris partes chorus officiumque virile
Defendat; neu quid medios intercinat actus,
195 Quod non proposito conducat et hæreat apte.
Ille bonis faveatque et consilietur amicis,
Et regat iratos, et amet peccare timentes;

lis in scena subjici, sed tanquam intus acta narrari debent.

180. *Segnius*, eleganter pro, minus vehementer, lenius, languidius.

181, 182. *Fidelibus*, de iis quæ audimus, possumus dubitare, non ita de iis quæ videmus; hinc *oculi fideles* (πιστοί). *Et quæ Ipse sibi tradit spectator:* quæ audimus, traduntur nobis ab aliis; quæ vero spectamus, ea ipsi nobis per oculos tradimus. *Intus*, extra scenam.

184. *Quæ mox narret facundia præsens*, quæ mox persona in scenam prodiens (*præsens*) facunde edisserat; nisi *præsens* explicare malis de persona quæ rei intus factæ præsens adfuerit.

185. *Pueros Medea trucidet:* cf. sup. ad v. 123.

186. *Atreus*, de horrenda illa cœna quam Atreus fratri suo Thyestæ apparavit, vid. sup. ad v. 91.

187. *In avem*, secundum Anacr. Virg. Propert. et alios in lusciniam, vid. ad Catull. lxv, 14, sed secundum Ovidium in hirundinem. Ceterum fabula Terei, Prognes, et Philomelæ, est una earum quas felicissime tractavit Ovid. Met. vi, 425 sqq. De Cadmo, Thebarum conditore, in anguem mutato, vid. Apollodor. iii, 5, 4.

188. *Sic*, scilicet, ut in scenam producas incredibilia, hominum in aves, angues, cett. mutationes. Erudite de hoc loco disputat Paufierus, de Horatio Incredulo Osore, Dresdæ, 1812.

189—201. Duodecimum Præceptum: *Cavendum est, ne fabula ultra quinque actus producta fastidium tandem creet spectatoribus; ne repentino dei alicujus interventu rei implicitæ nodus importuno tempore solvatur; ne quarta persona sermocinantibus in scena sese immisceat; ne quid chorus intercinat quod a re quæ agitur alienum sit.*

189, 190. *Neve minor*, cett. ut certus in scribendis peragendisque fabulis servetur modus, Horatius eas nec ultra quinque actus producendas, nec in pauciores actus redigendas esse docet; ideo, ut videtur, quia tum sæpius peccabatur in utramque partem.

190. *Posci*, sc. ad spectandum. *Reponi*, iterum spectari, repeti, iterari; sic sup. v. 120, *reponere Achillem* pro, novo carmine de integro laudes Achillis canere.

191. *Nec Deus intersit*, cett. Nec in partes vocetur *deus* (quod vulgo nunc dicitur) *ex machina*, nisi res implicita, quam deus aliquis repente apparens expediat, digna sit. Carpit scilicet Horatius eos poetas, qui ad rem quamcunque expediendam statim ad deum confugiunt, utrum digne an indigne fiat, parum curantes. Hinc Cicero de Nat. D. c. 20, *Ut tragici poetæ, cum explicare argumenti exitum non potestis, confugitis ad deum.* Hinc nata est proverbialis, quam sæpe audimus, locutio, *deus ex machina*, de rebus quæ, nisi vis quædam divina ex improviso accedat, expediri nequeunt. Translata autem est hæc locutio e re scenica, si deus præter omnem expectationem, per machinam aliquam demissus, in scena apparet.

Ille dapes laudet mensæ brevis, ille salubrem
Justitiam, legesque, et apertis otia portis;
200 Ille tegat commissa, Deosque precetur et oret,
Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubæque
Æmula, sed tenuis simplexque, foramine pauco,
Adspirare et adesse choris erat utilis, atque
205 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu;
Quo sane populus numerabilis, utpote parvus
Et frugi, castusque verecundusque, coibat.
Postquam cœpit agros extendere victor, et urbem
Latior amplecti murus, vinoque diurno

De hujus machinæ affabre constructæ et de loco superiore suspensæ in re scenica usu, sive *de scena versatili et ductili, in cujus superiore parte deorum sedes erant*, Roettigerus meus, qui in his rebus habitat, copiose et docte disputavit in peculiari Prolusione, Deum ex Machina in re scenica veterum illustrante. Vimar. 1800. *Vindice*, deo, qui rem ab inextricabili difficultate *vindicet*, liberet, qui nodum solvat.

192. *Laboret*, sustineat. Horatius autem quartam personam ideo in colloquiis silere jubet, ne quatuor colloquentium sermo permixtus et perplexus minus capiatur ab auditoribus.

193—195. *Actoris partes chorus*, cett. chorus actoris partes, et, quod decet chorum, strenue tueatur, ita quidem, ut nihil intercinat quod non arcte cum fabulæ argumento cohæreat. Totus chorus autem conjunctim *actoris partes* sustinet, quia, dum canit quæ fabulæ argumento respondent et accommodata sunt, simul agit: vid. eruditissimus Ilgen. de Choro in Tragœdiis Veterum in Opusc. Philol. T. 1, p. 60 sqq.

196—202. *Ille bonis faveat*, cett. in versibus sequentibus quædam eorum, in quibus peragendis et commendandis versari inprimis debeat chorus, nominatim præcipiuntur. *Consilietur*, pro, consulat, ut videtur.

197. Pro, *amet peccare timentes*, ex duorum Codd. auctoritate Bentleius refinxit, *et amet pacare tumentes*. *Amet* explicat, soleat, quod admodum friget: explicari certe debebat, et sibi placeat in pacandis ira tumentibus; sed *pacare tumentes* jam expressum est per, *regere iratos*, nam qui *regunt iratos* eosdem pacant.

198. *Dapes mensæ brevis*, victum tenuem, qui brevi tempore sumitur; similiter sup. Epist. i, 14, 35, *cœna brevis*.

199. *Et apertis otia portis*, pro vulgari, et pacem; pace enim non clauduntur portæ; sic sup. Od. iii, 5, 23 Regulus de Carthaginis securitate, *vidi—Portas non clausas*.

200. *Tegat*, tegi (occultari, recondi) jubeat. *Commissa*, sc. fidei, quod sup. Sat. i, 3, 95 additur.

202—219. Præceptum Decimum Tertium: *Cum ad eos quæ, prolatis imperii Romani finibus et aucto populi numero, in civitatem immigrarunt, pertineat quoque major licentia, quæ modis numerisque choricantum temperantibus accessit; poeta versus ad mutatam artis musicæ disciplinam, ad mutatos mores, et in universum ad ætatis ingenium moderari, conformare, et componere debet.*

202, 203. *Tibia non, ut nunc, orichalco vincta. Orichalcum*, vel *aurichalcum*, est metallum pretiosius, colorem auri referens, sive æs luteum, simile fere ei quod nos dicimus *Messing*: vid. Beckmann ad Arist. Mirab. p. 98, 132, 133, et celeberr. Heinrich ad Hesiod. Scut. Herc. v. 122. *Orichalco vincta* dicitur *tibia*, sive quod illa, e simplice duplex facta, orichalco vinciebatur et copulabatur, sive quod tibiæ partes per internodia orichalco munita distinguebantur, sive quod tibia vinculis quibusdam vel ornamentis ex orichalco factis conspicua erat. Pro, *vincta* recepit Bentleius *juncta*; sed hæc lectio illius mihi videtur esse interpretatio. *Tubaque Æmula*, dum tibia æque ac tuba sonis acutioribus et gravioribus aures percutiebat.

204, 205. *Adspirare*, eleganter pro, accinere, quia tibia *spiritu* inflatur. *Erat utilis*, eleganter pro, solebat, adjuncta *utilitatis* notione. *Atque Nondum*, cett. Junge: *atque sedilia nondum nimis spissa complere flatu*. *Spissa sedilia*: sup. Epist. i, 19, 41, *Spissis indigna theatris Scripta*

210 Placari Genius festis impune diebus,
Accessit numerisque modisque licentia major.
Indoctus quid enim saperet liberque laborum
Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscæ motumque et luxuriem addidit arti
215 Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem.
Sic etiam fidibus voces crevere severis,
Et tulit eloquium insolitum facundia præceps,
Utiliumque sagax rerum, et divina futuri,
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
220 Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestes Satyros nudavit, et asper

pudet recitare; Epist. ii, 1, 60, *arcto stipata theatro Spectat Roma potens.*

206, 207. *Quo* (in sedilia nempe theatri) *coibat populus sane numerabilis* (numerabili utique copia), *utpote parvus*, quia parvus erat, non copia innumerabili, ut nunc; isque (*frugi*) industrius, pudicus, et modestus.

209. *Latior*, latius patens, extensior, amplior. *Vinoque diurno*, et conviviis vel compotationibus *de die*, h. e. ante tempus solitum, vel justo tempestivius incipientibus; sic Græci ἀφ' ἡμέρας πίνειν, vid. amicissa. Jacobs. ad Anthol. Græc. T. viii, p. 144, et hinc ejusmodi convivia dicuntur *tempestiva*: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *De* et *Tempestivus*.

210. *Placari Genius*; sic sup. Od. iii, 17, 15, *Genium mero curare*: qui hilaritati et vitæ jucunditati indulgent, dicuntur *placare* vel *curare Genium*, dum grato animo fruuntur muneribus quæ *Genius*, cuique homini additus, suppeditat. Hinc *Genio suo indulgere*, pro, iis quæ delectant indulgere. *Impune*, libere, nulla lege huic vivendi mori obstante: sup. Epist. i, 5, 10, *Impune licebit Æstivam sermone benigno tendere noctem.*

212, 213. *Indoctus quid enim*, cett. quomodo enim confusa hominum turba, ubi rusticus (*indoctus*), homo rudis et post peractos labores genio suo indulgens, urbano (*turpis honesto*), purus impuro, vel incultus exculto, immiscebatur, recte de hac re sentire et subtiliter judicare poterat?

214, 215. *Sic*: hinc factum est, ut tibicen (cf. sup. Epist. ii, 1, 98) (*priscæ arti*) pristinæ simplicitati, ubi tibia tenuis simplexque foramine pauco adspirabat choro (sup. v. 203), adderet (*motum*) mimicos gestuum motus et luxuriosam magnificentiam, et per pulpita (*vagus*) huc illuc se promovens veste longa (syrmate) humum verreret. *Motus*, de corporis jactatione mimica, vel de saltatione: sup. Od. iii, 6, 21, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo*; sic *motus dare*, pro, saltare, Virg. Geo. i, 350, Liv. vii, 2; et sic *moveri*, inf. v. 232, pro, saltare: sup. Epist. ii, 2, 125, *Cyclopa movetur. Per pulpita*, per scenæ solum tabulis stratum: cf. inf. ad v. 279.

216. *Sic etiam*: sic etiam factum est, ut lyra, auctis fidibus, plures sonos ederet: *lyra* dicitur *severa*, quia *severa*, h. e. graviora et sublimiora canit. Non puto enim, quod plures Interpretes putant, sermonem hic esse de lyræ in tragœdiis usu, unde illa dicta sit *severa*; sed, postquam Horatius locutus est de novis dotibus quibus *tibia* locupletata sit, eum, cum lyræ quoque, auctis fidibus, voces et soni multiplicati essent, in universum aliquid et separatim a re scenica in laudem lyræ vel poetarum lyricorum addere voluisse existimo. Egregie certe opinioni meæ respondent sequentia.

217. *Facundia præceps*, facundia poetæ lyrici, præcipite quasi cursu ruens: hinc sup. Od. iv, 2, 5 sqq. de Pindaro: *Monte decurrens velut amnis—Fervet immensusque ruit profundo Pindarus ore. Tulit* (protulit) *eloquium insolitum*; hinc Horatius sup. Od. iii, 25, 7, de se ipso, *Dicam insigne, recens, Adhuc indictum ore alio.*

218, 219. *Utilium sagax rerum*, cett. et sententia, res utiles sagaciter pervestigatas complectens, et divinitus prædicens futura, non discrepuit ab oraculis et vaticiniis quæ Delphis edebantur. Vaticinantur autem poetæ lyrici, ut Horatius de se ipso, Od. ii, 20, Epist. i, 20, et de aliis.

220—250. Præceptum Decimum Quartum: *Postquam ad Musam tragicam accessit Satyrus, sive drama satyricum, lice-*

Incolumi gravitate jocum tentavit eo, quod
Illecebris erat et grata novitate morandus
Spectator, functusque sacris, et potus, et exlex.
Verum ita risores, ita commendare dicaces
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo,
Ne, quicunque Deus, quicunque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper et ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas;
Aut, dum vivat humum, nubes et inania captet.
Effutire leves indigna tragœdia versus,
Ut festis matrona moveri jussa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata et dominantia nomina solum,

bit quidem poeta tragico, in gratiam eorum qui animi recreandi et exhilarandi causa spectatum veniunt, sales satyricos et dicteria inspergere; sed hac lege, ut gravitatem servet incolumem; ut suam cuique, quæ inducitur, personæ tribuat dignitatem: ut sermo neque nubes et inania captet, neque ad humilitatem et sordem deprimatur; ut rei de medio sumtæ orationis serie et junctura honor accedat; ut immunda et ignominiosa dicta exterminentur.

220—224. *Carmine qui tragico*, cett. Sensus, ut mihi videtur, est: poeta tragicus mox etiam tragœdiis immiscuit sales satyricos, eo quidem consilio, ut spectatoribus qui delectari cupiunt hac grata novitate satisfaceret. Horatius sequitur eos qui originem vocis *tragœdia* a Græca voce τράγος (hircus) et ᾠδὴ (cantus) repetunt; *hircum* scilicet accipiebat qui in solemni carminis tragici decantandi certamine vicerat.

221. *Nudavit*, eleganter pro. induxit; non ipsos Satyros, ut erant, nudos produxit, sed drama Satyricum a Satyris derivatum. *Asper*, acerbus in eos quos jocose dictis urere tentavit: sup. Epod. 6, 11, *in malos asperrimus*: Cic. pro Planc. c. 14, *asperioribus facetiis perstringere*.

223. *Morandus*, detinendus, advertendus, oblectandus, ut sup. Epist. i, 13, 17, et inf. v. 321.

224. *Functusque sacris*. *Fungi sacris* pro quavis rei severioris administratione positum videtur: similiter v. 212, *liber laborum*. *Exlex*, nulla omnino re, quæ vetet eum frequentare spectaculum, prohibitus; ad illa tempora cum nondum essent leges theatrales, cum Gesnero referre nolim.

225—230. *Verum ita risores*, cett. Sensus: verum decebit poetam tragicum ita in partes vocare satyram, et seris admiscere ludicra, ne vel deus vel heros aliquis in scenam productus, et (*nuper*) modo regali magnificentia conspectus, aut ad humiliora dicteria, qualia in obscuris tabernis audiuntur, descendat, aut, dum humiliora refugit, ad altiora sese attollat et inania captet in nubibus.

225. *Risores—dicaces Satyri* pro, Satyra, quæ alios deridet et acute dictis pungit. *Commendare*, sc. spectatoribus et æquis tragœdiæ æstimatoribus. *Commendare* jam aliquid dicuntur qui faciunt quod rectum est.

226—230. *Vertere seria ludo*, seria in ludum vertere, commiscere seria cum ludo. *Nubes et inania captet*: *et* jam est particula explicativa pro, scilicet, id est, (cf. sup. ad Od. i, 2, 16;) nam qui captat nubes, captat inania.

231—233. *Effutire leves*, cett. non decet tragœdiam sæpe et larga copia effutire leviores argumenti versus, sed ea paulum pudibunda raro tantum inter satyros versabitur, h. e. raro admittet satyra lasciviam, sicuti matrona festis diebus tantum, h. e. raro, saltat. Suavissima est hæc tragœdiæ severæ, passim tantum satyræ protervitati locum relinquentis, cum matrona diebus festis tantum saltante comparatio!

231. *Effutire*, de versibus inconsiderantius et largiore copia profusis: *indigna effutire* (οὐκ ἄξια ἐκλαλεῖν), Græce pro, non digna quæ effutiat, h. e. quam non decet effutire; quia hoc infra ejus dignitatem est positum. Quem non decet aliquid facere, vel qui non debet aliquid facere, is *indignus qui id faciat*, dicitur: sup. Epist. i, 3, 35, *indigni* (vos dedecet) *fraternum rumpere fœdus*; Terentius

235 Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo;
Nec sic enitar tragico differre colori,
Ut nihil intersit, Davusne loquatur et audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An custos famulusque Dei Silenus alumni.
240 Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis
Speret idem, sudet multum frustraque laboret
Ausus idem: tantum series juncturaque pollet!
Tantum de medio sumtis accedit honoris!
Silvis deducti caveant, me judice, Fauni,
245 Ne, velut innati triviis aut pene forenses,
Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
Aut immunda crepent ignominiosaque dicta:

Eunuch. v, 2, 26, *Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres, tamen.* *Leves*, satyricos.

232. *Moveri*, saltare: vid. paulo ante ad v. 214. *Jussa:* nos, *aufgefordert.*

233. *Intererit Satyris:* non, ut Lambinus et qui eum secuti sunt male explicant, *differet paululum a Satyris*, sed, immiscebitur Satyris.

234—239. *Non ego*, cett. Jam Horatius, postquam satyram in tragœdia quoque locum certis finibus circumscriptum habere docuit, ipse sibi, ut poetæ satyrico, exsequendas partes proponit atque demandat. *Inornata*, propria, non elegantiore significatione usurpata; *dominantia*, penes quæ ob communem eorum apud omnes usum est quasi dominatio, vulgaria.

235. *Satyrorum scriptor:* ergo *satyri* in antecedentibus aperte pro versibus Satyricis positi sunt. *Amabo*, amplectar; supple, sed etiam ornatiora (elegantiora) et minus vulgaria.

236—239. *Nec sic enitar*, cett. Nec ego a sublimiore loquendi genere tragico ad eam in sermonibus, quos compono, satyricis loquendi humilitatem descendam, ut in nullo plane ponam discrimine, utrum inferioris conditionis servus vel ancilla, an Bacchi custos famulusque, Silenus, loquatur. *Tragico differre colori. Color tragicus*, indoles loquendi generis quo utuntur poetæ tragici, oratio scilicet sublimior: *differre alicui rei*, pro vulgari, ab aliqua re, ut sup. Sat, i, 48; Epist. i, 18, 4, *nisi quod pede certo Differt sermoni. Davusne loquatur*, servus Terentianus: cf. sup. ad v. 144.

238. *Pythias*, ancilla, ut observat Vet. Schol. Cruq., apud Lucilium. *Simone. Simo*, heri vel domini non apud Terentium tantum, sed etiam, ut videtur, apud Lucilium nomen. *Emuncto*, callide circumvento: locutio comica apud Plautum et Terentium *emungere aliquem*, pro callido invento fraudare aliquem pecunia, explicari fortasse potest sic: sup. Sat. i, 4, 8 Lucilius dicitur homo *emunctæ naris*, h. e. homo acutus, vide ibi not.; *emungere aliquem* est *nares alicujus emungere*, translate igitur, fraude et damno reddere aliquem acutiorem et circumspectiorem,

239. *Silenus*, Bacchi pædagogus, administer, et in ejus itineribus asino vectus comes; longe igitur Silenus ab inferioris conditionis servo differt.

240—243. *Ex noto fictum carmen sequar*, cett. versabor quidem, cum satyram scribo, in re nota et de medio sumta, ita quidem, ut quivis se idem facili negotio facere posse opinetur, sed frustra eidem rei recte tractandæ insudabit; tam multum ab orationis bene dispositæ et scite inter se junctæ flumine laus scriptoris pendet; tam multum valet ars, qua rebus vulgaribus paratur honor, h. e. pulchritudo, elegantia, gravitas.

242. *Juncturaque:* hinc apta verborum *junctura*, sup. v. 48, dicitur *callida*, unde Persius v. 14, *junctura callidus acri.*

244—250. Horatius in versibus sequentibus sententiam, quam sup. v, 227 sqq. in universum expresserat, nunc, ut satyrarum scribendarum doctor et judex, repetit, variat, illustrat, et tanquam rem graviorem inculcat; hinc in v. 244 consulto addidit, *me judice. Fauni silvis deducti*, iidem qui Satyri. Ovid. Met. vi, 392, *ruricolæ, silvestria numina, Fauni Et Satyri fratres. Fauni caveant*, Satyrarum scriptores caveant. Per *pene forenses*, v. 245, Horatius designasse videtur juvenes in foro declamatores, exquisitiores

Non quivis videt immodulata poemata judex,
Et data Romanis venia est indigna poetis.
265 Idcircone vager scribamque licenter, ut omnes
Visuros peccata putem mea, tutus et intra
Spem veniæ cautus? Vitavi denique culpam,
Non laudem merui. Vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.
270 At vestri proavi Plautinos et numeros et
Laudavere sales; nimium patienter utrumque,
Ne dicam stulte, mirati; si modo ego et vos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
Legitimumque sonum digitis callemus et aure.
275 Ignotum tragicæ genus invenisse Camœnæ
Dicitur, et plaustris vexisse poemata Thespis,
Quæ canerent agerentque peruncti fæcibus ora.

cium et Ennium carpit, quod neuter eorum iambi in secunda aut quarta sede ponendi rationem habuerit: hic, ait, iambus in secunda et quarta sede raro et in Accii trimetris invenitur, idemque Ennii versibus, quia ex iis, spondeorum pondere laborantibus, pariter exsulat, aut nimiæ festinationis ac negligentiæ, aut artis poeticæ turpem culpam contraxit. Ceterum Horatius spondeorum pondus versu 260 (*In summum missos*, cett.), ex meris spondeis composito, ut Virgilius in notissimo illo versu, *Illi inter sese magna vi brachia tollunt*, egregie expressit.

263—268. *Non quivis*, cett. hic locus, qui valde vexavit et exercuit interpretes, mutatis distinctionibus, bene mihi cohærere videtur sic: "Non quivis quidem judex, ut probe scio, immodulatorum poematum asperitatem et vitia sentit, et vero hæc licentia, (*indigna*) quæ non dari debebat, data est Romanis poetis; sed egone ideo solutius et licentius scribam (*tutus* scilicet), quia, (*ut*) licet sciam, omnes peccata mea visuros esse, a reprehensione tutus, et intra hujus veniæ spem (*cautus*) quietus et securus sum? Quid tandem effeci? (*culpam*) reprehensionem vitavi, non laudem merui." In versu 267 vocem *cautus* perperam interpretes explicant, qui sibi cavet et providet, providus; immo *cautus* jam est, cui cautum et provisum est, securus, tutus: exempla Ciceroniana vid. apud Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Cautus*; Lucan. iv, 409, *cautus ab incursu belli*.

268. *Vos exemplaria Græca*, cett. Vos, Pisones, nolite ex manibus deponere scriptores Græcos, ut ab iis imbibatis virtutes quas bonus scriptor sectari debet.

271. *Nimium patienter*, nimis indulgenter. Horatius passim tangit Plauti vitia: sup. Epist. ii, 1, 58, nimiam festinationem i exprobrat: cf. sup. in hac Epist. v. 54.

272. *Si modo ego et vos*, sit ita sane, dummodo ego et vos, Pisones, didicerimus lepida sejungere et discernere ab illepidis.

274. *Legitimumque sonum*, legitimos numeros et pedes. *Digitis callemus et aure*: qui versus faciunt, tam digitos in numerandis et jungendis pedibus in partes vocant, quam aures consulunt.

275—294. Præceptum Decimum Sextum: *Cum scriptores Romani, qui summo studio Græcos, tragœdiæ inventores, imitati jam res domesticas in scena celebrare cœperant, inciderent in vitium incuriæ, negligentiæ, et festinationis; Horatius omnes, qui boni scriptoris laudem ad posteros propagare velint, vitium illud fugere, et, quicquid scribant, intentissima cura et summa diligentia emendare, expolire, et elimare jubet.*

275. *Ignotum tragicæ genus invenisse Camœnæ*, cett. Thespis primus scripsisse dicitur tragœdias; sed Boettigerus in Prolus. *Quid sit docere fabulam*, Vimar. 1795, p. 6, artis dramaticæ initia ad longe remotiorem quam Thespidis ætatem refert.

276—278. *Plaustris vexisse poemata*: non poemata tantum et ipse poeta cum aliquot histrionibus plaustris per compita urbis et vicorum vehebantur (vid. Boettig. in libello laud. p. 6), sed plaustra quoque, quibus insternebantur tabulæ, erant pro pulpitis. *Personæ pallæque honestæ*: *persona*, larva, quæ opponitur histrionibus,

Post hunc personæ pallæque repertor honestæ
Æschylus, et modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Successit vetus his comœdia, non sine multa
Laude; sed in vitium libertas excidit, et vim
Dignam lege regi: lex est accepta, chorusque
Turpiter obticuit sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetæ:
Nec minimum meruere decus vestigia Græca
Ausi deserere, et celebrare domestica facta,
Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret clarisve potentius armis,
Quam lingua, Latium, si non offenderet unum-
Quemque poetarum limæ labor et mora. Vos, o
Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies et multa litura coercuit, atque
Præsectum decies non castigavit ad unguem.

ora fæce oblita ostendentibus. De *personis* neminem legisse pœnitebit Boettigeri Prolusionem de Personis Scenicis vulgo Larvis, Vimar. 1794. *Palla honesta*, decora, dum illa syrmata per pulpita trahens regiam vel heroicam dignitatem quasi expandebat.

279. *Æschylus repertor*: poetarum enim erat actores personis et vestimentis exornare: vid. Boettig. l. l. p. 14. De Æschylo erudite disputavit Ill. Jacobs. in præclaro libello, Beyträge zu Sulzer. ii, p. 397. *Modicis instravit pulpita tignis. Tignis*, est casus tertius. Subjectis non admodum amplis tignis imposuit pulpita, h. e. super mediocris magnitudinis tigna stravit solum quo actores incederent.

280. *Et docuit*, cett. Quid sit *docere fabulam* (διδάσκειν δρᾶμα), et quam late hæc locutio pateat, nemo melius et doctius exposuit Boettigero nostro in laudata Prolusione Scholiastica. Scilicet poetæ dramatici non solum ipsi in fabulis, quas composuerant, partes suscipiebant, sed etiam ceteros actores exemplo, quo iis præibant, ad artem demandatas partes decore, digne, et concinne sustinendi conformabant, diligentemque in omni re scenica recte adornanda operam ponebant. *Magnumque loqui*, jam de sublimitate tragica; at sup. Sat. i, 3, 13, *magna loqui* de jactantia. *Nitique cothurno*: cf. sup. ad Od. ii, 1, 12.

281. *Vetus comœdia*: cf. sup. ad Sat. i, 4, 1.

282. *In vitium excidit*, abiit, degeneravit.

283. *Dignam lege regi*. quæ debebat lege reprimi: sup. v. 183, *Non tamen intus Digna geri* (quæ debent intus geri) *promes in scenam*.

284. *Turpiter*, cett. postquam potestas vel licentia turpi petulantia nocendi aliorum famæ sublata est lege, chorus obticuit. Si *turpiter* referendum sit ad *obticuit*, turpitudo ponenda est in eo, quod chorus, cum jussus esset abstinere iis quæ aliorum bonæ famæ nocerent, tacere, quam legi parere et honestiora sequi, maluit. *Jus* jam est potestas, facultas, licentia; exempla dedit Forcellinus in Lexic.

286—288. *Deserere vestigia Græca*, recedere a fabularum argumentis qualis Græci tractabant. *Domestica facta*, res præclare ab ipsis Romanis gestas. *Prætextas*, in quibus supremi ordinis viri, prætexta ornati, celebrabantur. *Togatas*, ubi res quæ agebatur spectabat ad homines simplicem togam tantum gestantes. *Docuere*, ἐδίδαξαν vid. ad v. 280.

290. *Si non offenderet*, cett. nisi diligentia, labor, et tempus quod elimandis carminibus impendendum est, unicuique poetarum res invisa, ingrata, et molesta esset.

292. *Pompilius sanguis*: Vet. Schol., *Quia Calpus filius est Numæ Pompilii, a quo Calpurnii Pisones traxerunt nomen*.

293. *Multa litura*: cf. sup. ad Epist. ii, 1, 167: *coercuit*, ab iis quæ in reprehensionem incurrunt cohibuit, h. e. emendando purgavit.

294. *Præsectum ad unguem*: unguis

295 Ingenium misera quia fortunatius arte
Credit, et excludit sanos Helicone poetas
Democritus, bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam; secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium nomenque poetæ,
300 Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam
Tonsori Licino commiserit. O ego lævus,
Qui purgor bilem sub verni temporis horam!
Non alius faceret meliora poemata: verum
Nil tanti est; ergo fungar vice cotis, acutum
305 Reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi:
Munus et officium, nil scribens ipse, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poetam;
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte sapere est et principium et fons:
310 Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ;
Verbaque provisam rem non invita sequentur.

enim præsectus vel præcisus mollius sentit asperitatem aliquam; imago translata est a statuariis, qui opus quod lævigant et expoliunt, ne quid asperitatis in eo remaneat, unguibus percurrunt, pertentant, et explorant: cf. sup. ad Sat. i, 5, 32. Fea lectionem *Perfectum*, pro, *Præsectum* ad fidem plurium Codd. revocavit, et eam contra Bentleium more suo defendit.

295—308. Præceptum Decimum Septimum: *Horatius, alienissimus ab eorum stultitia, qui poesin non arte et doctrina, sed solo ingenio et furore poetico metiuntur, maevult docere, quibus præsidiis futurus poeta instructus ad poesin accedere debeat, quam insanire cum insanientibus. Breviter igitur agit de virtutibus quæ ab eo, qui poetæ nomine se dignum reddere vult, exiguntur.*

295—298. *Ingenium misera*, cett. Quia Democritus, plus ingenio quam miseræ arti tribuendum esse censens, eos qui non insaniunt a consuetudine cum Musis coercet, bona pars poetarum externo corporis cultu et moribus hominum oculos ad se advertere studet; non ungues desecandos, non barbam demetendam curat; recipit se in loca sola et secreta, et loca frequentia fugit. *Ars*, sive doctrina, quasi parum juvet poetas nisi *ingenium* accesserit, ab iis præcipue qui unice jactare possunt ingenium, contemtim *misera* (nos, *armselig*) dicitur, uti fere sup. Sat. ii, 8, 18, dicitur hominis avari *miseræ*. *Sanos*, eos scilicet qui non concitantur *furore*, h. e. spiritu et ingenio poetico. Commode in hanc rem jam Lambinus attulit locum Ciceronis Div. i, 37, *Negat enim, sine furore, Democritus quemquam magnum poetam esse posse.* Idem de Orat. ii, 46, *Sæpe enim audivi, poetam bonum neminem (id quod a Democrito et Platone in scriptis relictum esse dicunt) sine inflammatione animorum exsistere posse, et sine quodam afflatu quasi furoris:* cf. Aristot. Poet. c. 16. *Helicone:* cf. sup. Epist. ii, 1, 218.

298. *Balnea*, ubi frequens erat hominum conventus. Poterat Horatius addere, "vinum bibit;" sup. enim Epist. i, 19, 2 sqq. esse, ait, qui, modo largiore vini haustu conceperint furorem, se pulchre poetæ partes explere posse opinentur.

299, 300. *Nanciscetur enim*, cett. scilicet, dummodo barbam aliquis promiserit, et justam laudem (*pretium*) et nomen poetæ accipiet; particula *enim*, ut *scilicet*, *videlicet*, *nimirum*, *credo*, ironiæ inservit: vulgarem locutionem, barbam promittere, egregie et multo adsperso sale Horatius amplificat; insanum poetam vocat *caput*, cui sanando vix helleborum vel in tribus insulis, si tres essent, Anticyris natum sufficeret, qui caput vero nunquam tonderi patitur (qui barbam promittit), facete illud *nunquam tonsori committere* dicitur: obiter simul carpere Horatius videtur tonsorem quendam Licinum, qui, ut narrat Vet. Schol. Cruq., *quod odisset Pompeium, a Cæsare senator factus dicitur.* Affert idem Schol. inscriptionem, Licini sepulchro superadditam, hanc, *Marmoreo*

Musa loqui, præter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in partes centum diducere. Dicat
Filius Albini, Si de quincunce remota est
Uncia, quid superet? Poteras dixisse, Triens. Eu!
Rem poteris servare tuam. Redit uncia, quid fit?
Semis. An, hæc animos ærugo et cura peculî
Quum semel imbuerit, speramus, carmina fingi
Posse linenda cedro, et levi servanda cupresso?
Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ,
Aut simul et jucunda et idonea dicere vitæ.
Quicquid præcipies, esto brevis; ut cito dicta

num, recte ad mores hominum com-
ita: sup. Epist. ii, 2, 116, *speciosa vo-
ula rerum.*
321. *Valdius*, ut sup. Epist. i, 9, 6.
ratur, detinet, capit: sup. Epist. i, 13,
, *Carmina quæ possint oculos auresque
rari Cæsaris.*
322. *Canoræ*, in metrum redactæ.
323. *Ore rotundo*, e quo fluit oratio ro-
da, h. e. bene polita, apta, concinna, et
nis asperitatis expers: sup. Sat. ii, 7,
, sapiens dicitur *teres atque rotundus,
terni ne quid valeat per leve morari.*
ctum est a terete et rotundo globo vel
ara, ita lævigata, ut nihil in ea asperi-
is restet. Apud Ciceronem Brut. 78,
unda constructio verborum.
324. *Nullius*, sc. alius rei.
325—329. *Romani pueri*, cett. Nexus:
m ita Romani; nam Romani pueri a
era inde ætate non bonarum litterarum
tiis, sed rationum subducendarum arte
buuntur; id statim probabo: adsit Al-
i, divitis fœneratoris, filius; dicat, *Si
quincunce*, cett. *As* in duodecim partes
e uncias dividitur; 1, una pars dicitur
s *uncia*; 2, *sextans* (sexta pars assis),
e unciæ; 3, *quadrans* (quarta assis
s), tres unciæ; 4, *triens* (tertia assis
s), quatuor unciæ; 5, *quincunx*, quin-
e unciæ; 6, *semis* (quasi *semissis*), sex
ciæ; 7, *septunx*, septem unciæ; 8, *bes*,
to unciæ; 9, *dodrans*, novem unciæ;
, *dextans*, decem unciæ; 11, *deunx*, un-
cim unciæ; 12, *as*.
328. Pro, *superat*, cum Bentleio et aliis
di, *superet*, quod postulat oratio. *Pote-
s dixisse*: vix ipse puer ita respondere
terat; responderat fortasse puer *quatuor*;
ratius id probans et capite annuens ad-
, vel (*dixisse poteras*) *Triens*, nomine
licet suppeditato, quo insigniuntur in
ticinandi arte sive arithmetica quatuor
ciæ; nisi fortasse Horatius, ut solent
sæpe qui pueros examinant, ipse suggessit probavitque responsionem pueri.
329. *Rem—tuam*, sc. familiarem. *Redit uncia*, accedit ad *quincuncem*, sive ad quinque uncias una uncia.
330, 331. *Ærugo*: turpis avaritia et rem augendi cupiditas dicitur *ærugo*, quia, sicut hæc æri, ita avaritia tam tenaciter insidet animis, ut inde eradi et evelli nequeat. *Imbuerit*, infecerit, occupaverit, obsederit.
332. *Linenda cedro*, cett. digna quæ saturentur oleo cedrino, et serventur in arca, e lævigatis tabulis cupressinis constructa, ne fiant blattarum et tinearum epulæ. Vet. Schol., *Libri qui aut cedro illinuntur, aut arca cupressina inclusi sunt, a tineis non vexantur.*
333—365. Præceptum Undevigesimum: *Horatius poetæ recte et prudenter in poesi versaturo, sive ei carmina didactica sive ludicra et jocosa scribere placeat, primum commendat*: 1, *studium brevitatis; ne lectoris animus verborum multo strepitu et magna vi cadentium copia obruatur atque oneretur, sed dicta cito percipiat et facile teneat*: 2, *studium probabilitatis; ne res quæ omnem fidem superant fingendo contra πιθανὸν peccet*: 3, *studium ejus curæ qua utilia et jucunda scite inter se jungi et bene temperari debeant. Deinde monet poetas, ut in aliorum carminibus, ubi plura nitent, imbecillitatis humanæ memores paucas maculas, præcipue in longo opere, quale sit Homeri, leni æquoque animo ferant, et ea tantum ubi plura obscura, absurda, et ridicula sint, risu et contemtu digna habeant. Denique poesin cum duabus picturis, quarum altera, si propius stat magis capit, altera, si longius remota conspicitur, egregie ad rem comparat.*
333, 334. *Aut prodesse*, cett. poetæ aut carmina sua graviorum sententiarum luminibus, ut prosint, distinguere (quod

Percipiant animi dociles, tenea
Omne supervacuum pleno de
Ficta voluptatis causa sint pro
Nec, quodcunque volet, posca
340 Neu pransæ Lamiæ vivum pu
Centuriæ seniorum agitant ex
Celsi prætereunt austera poen
Omne tulit punctum qui misc
Lectorem delectando pariterq
345 Hic meret æra liber Sosiis ; h
Et longum noto scriptori pror
Sunt delicta tamen, quibus ig
Nam neque chorda sonum
mens,
Poscentique gravem persæpe
350 Nec semper feriet quodcunqu

spectant præcipue poetæ dramatici) ; aut leviora et jucundiora (e. c. *res amatorias*) tractando lectorum vel spectatorum animos exhilarare, delectare, et suaviter afficere cupiunt ; aut utrumque conjungunt. *Idonea vitæ*, utilia cognitu, haud *frugis expertia* (v. 341).

335. *Cito dicta*, apta brevitate proposita.

336. *Teneantque fideles*. *Fideles* (πιστοί) jam dicuntur qui quod didicerunt fideli cura recondunt memoria.

337. *Omne supervacuum*, cett. omnia quæ sunt superflua non influunt in pectus jam plenum et exsatiatum, sed ab eo respuuntur. Ductum a vase pleno, in quod nihil amplius infundi potest.

339. *Nec, quodcunque volet*, cett. nec fabulæ auctor rebus quibuscunque a se pro lubitu fictis fidem haberi poscat.

340. *Neu pransæ Lamiæ*, cett. neu fingat puerum, a Lamia devoratum, vivum ejus alvo extractum esse ; quis enim hoc credat ? *Pransus*, active, qui prandens cibum in ventrem demisit : sup. Sat. i, 6, 127. *Pransus non avide*. *Lamia* (Λαμία, Μορμώ vid. Valck. ad Theocr. Adoniaz. p. 348), monstrosa mulier, cui modo hæc modo illa species affingitur ; eam venturam, et obstinatæ mentis infantes devoraturam esse, terroris illis incutiendi causa, aiebant nutrices.

341. *Centuriæ seniorum*, pro simplice, seniores ; *centuria* enim de multitudinis alicujus numero haud finito. *Agitant*, exagitant, derident.

342, 343. *Ramnes*, vel *Ramnenses*, una

[redacted]

Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. Quid ergo est?
Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
Quamvis est monitus, venia caret; et citharœdus
Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:
Sic mihi, qui multum cessat, fit Chœrilus ille,
Quem bis terque bonum cum risu miror; et idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum operi longo fas est obrepere somnum.
Ut pictura, poesis; erit quæ, si propius stes,
Te capiet magis, et quædam, si longius abstes;
Hæc amat obscurum, volet hæc sub luce videri,
Judicis argutum quæ non formidat acumen:
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis et voce paterna

nabitur arcus: nec unusquisque ictus, quem arcus minabitur, vere feriet id ad quod feriendum dirigebatur, sed nonnunquam a meta aberrabit.

362. *Fudit*, adspersit, illevit, eleganter et accommodate ad *maculas*, tanquam rem fluidam.

363—365. *Aut humana parum cavit natura*, aut humana imbecillitas non satis evitavit. *Quid ergo est?* cett. Sensus et nexus hujus paulo impeditioris loci videtur esse hic: Quid igitur de vitiis poetarum statuendum esse videtur? qui multum peccant, reprehendendi, qui raro in errorem aliquem se induci patiuntur, iis ignoscendum est. (*Ut scriptor, si peccat*) quemadmodum scribæ (*scriptori librario*), si is, quamvis est reprehensus, in iisdem verbis describendis peccat haud ignoscendum est, et quemadmodum citharœdus, qui semper eadem chorda oberrat, se deridendum præbet; sic mihi ille poeta, qui scatet vitiis, fit alter quasi Chœrilus, quem, præterquam (*cum risu*) quod multa ejus vitia rideo, simul miror si nonnunquam bene canit; nihilominus tamen idem ego, qui miror adeo eum, qui bis terve tantum se bonum poetam præbet, ego, inquam, qui paucis maculis in carmine, ubi plura nitent, non offendi debebam, indignor, quando bonus Homerus dormitat; quamquam æquitas omnino postulat, ut si, qui longo operi intentus nonnunquam dormitat, ignoscam.

364. *Scriptor librarius*, scriba: Varro de R. R. iii, 2, *Scriba librarius, libertus ejus, qui apparuit Varroni.*

357. *Qui multum cessat*, peccat: cf. sup. ad Epist. ii, 2, 14. *Chœrilus*: vid. de eo ad Epist. ii, 1, 233. Chœrili fragmenta collegit deque ejus vita atque scriptis docte disputavit Naecke, Hal. Sax. 1812.

358. *Cum risu miror*: rideo vitia, et miror simul bona; ad risum enim, eo excitatum, quod malus poeta versus quoque aliquot bonos facere potuerit, equidem referre nolim.

359. *Quandoque*, pro simplice, quando, ut sup. Od. iv, 1, 17, et Od. iv, 2, 34, et passim.

361—365. *Ut pictura, poesis; erit quæ*, cett. Sensus: ut pictura, ita est poesis, sive poesis similis est picturæ; erit pictura quæ cominus, et erit quæ eminus te magis capiet; hæc *obscurum* (*τὸ σκοτεινὸν*), h. e. umbram, illa lucem magis amat, nec (*argutum*) subtile judicis acumen reformidat: quæ remotior ab oculis placet, minus fortasse in propinquo placebit; at quæ, si diligentius ejus artem in propinquo consideraveris, delectat, et nunc et semper delectabit: sic res se habet cum carminibus; carmina quæ nondum diligentius explorata e longinquo quasi placent, minus fortasse placebunt penitius in propinquo cognita; carmina autem in luce posita, et ab acuto judice lustrata et probata, et nunc et semper plausum ferent.

362. *Longius abstes. Abstare*, remotius a loco aliquo stare; eodem verbo usus est Horatius sup. Epist. i, 18, 58.

366—390. Præceptum Vigesimum: *Ne poeta in mediocritate acquiescat! Ferri*

Percipi[illegible] te sapis, hoc tibi dictum
Omne [illegible] medium et tolerabile rebus
Ficta [illegible] ultus juris et actor
Nec, [illegible] abest virtute diserti
Ne[illegible] quantum Cascellius Aulus;
Ce[illegible] pretio est: mediocribus esse poetis
C[illegible] non Dì, non concessere columnæ.
C[illegible] ter mensas symphonia discors,
[illegible] unguentum, et Sardo cum melle papaver
[illegible] poterat duci quia cœna sine istis:
[illegible] animis natum inventumque poema juvandis,
[illegible] paullum a summo decessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
Indoctusque pilæ discive trochive quiescit,
Ne spissæ risum tollant impune coronæ:

[illegible] potest et locum habet in certis qui[illegible] disciplinis mediocritas, exempli cau[illegible] jurisprudentia: potest enim aliquis [illegible] et laudatus jurisconsultus, quam[illegible] juris scientia haud excellat, et multo [illegible] sit iis qui summa laude in juris[illegible] exsplendescunt: non ita in poesi; mediocribus esse poetis Non homines, non Di, non concessere columnæ. His de mediocritate, in poesi haud ferenda, præmissis, Horatius Pisonis filium natu majorem, qui [illegible] videbatur carmina, ima mente recon[illegible] jubet hæc: ut nihil dicat faciatque invita Minerva: ut, si quando ad carmina scribenda animum appulerit, se scribentem et Tarpæ et Horatii consiliis regi patiatur: ut carmina, quæ semel emissa revocari et immutari nequeant, in scrinio reposita in nonum annum premat.

367, 368. *Per te sapis*, ipse sapienter judicas. *Hoc tibi dictum Tolle memor*, hoc a me tibi dictum accipe et memori animo serva. *Medium et tolerabile*, mediocria et propter utilitatem toleranda et admittenda.

369, 370. *Consultus juris et actor Causarum*: cum jurisconsultus a causarum actore non discrepet, *et* pro particula explicativa (ut sup. 230 *nubes et inania*) habenda est.

371. *Messalæ*: de M. Valerio Corvino Messala cf. sup. ad Sat. i, 10, 29, et Heyn. ad Tibull. i, 3, 1. *Cascellius Aulus*, jurisprudentia tum maxime conspicuus: vid. Val. Max. viii, 12, 1, et Fea ad h. l.

372. *Mediocribus esse poetis*, Græca constructio: vid. sup. ad Sat. i, 1, 19.

373. *Columnæ*, bibliopolæ, qui ad columnas porticuum libros venales habebant: sup. Sat. i, 4, 71, *Nulla taberna meos habeat neque pila libellos*, ubi vid. not. et Fea ad h. l. Repudiabant autem bibliopolæ mediocrium poetarum carmina, quia qui illa emerent non inveniebant.

374—378. *Ut gratas inter mensas*, cett. Quemadmodum convivæ in splendido convivio vel symphonia discorde, vel crasso unguento, vel insipido papavere inter lautas epulas apposito, offenduntur; ita animi lectione carminum, quæ a sublimitate ad humilitatem, a summa dignitate ad imam indignitatem descendunt, fastidio afficiuntur.

375. *Crassum*, non liquidum, sed coagulatum et rancidum. *Papaver*: Plin. H. N. xix, 8, § 53, *Papaveris sativi tria genera. Candidum, cujus semen tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos dabatur. Sardo cum melle*: Vet. Schol., *Corsicum et Sardum mel pessimi saporis*: herbæ enim admodum amaræ nascebantur in Sardinia; hinc Virg. Ecl. vii, 41. *Imo ego Sardois videar tibi amarior herbis.*

376. *Duci*, in multam noctem produci, extrahi, uti fieri solebat in splendidis conviviis.

379, 380. *Ludere qui nescit* cett. qui non didicit tractare arma, quibus juvenes ludunt et se exercent in campo Martio, iis abstinet: de his ludis et exercitationibus gymnasticis cf. sup. Od. i, 8, ubi de *disco* vid. ad v. 11, et de *trocho* ad Od. iii, 24, 57. *Indoctus pilæ* (ἄπειρος σφαίρας) *quiescit* (κάθηται), neque pilæ neque disco manus admovet.

381. *Spissæ coronæ*, condensæ spectatorum ludentes cingentium catervæ; *spissa sedilia* sup. 205, et *spissa theatra* Epist. i,

cit, versus tamen audet fingere! Quidni?
et ingenuus, præsertim census equestrem
mam nummorum, vitioque remotus ab omni!
nihil invita dices faciesve Minerva;
tibi judicium est, ea mens: si quid tamen olim
Scripseris, in Metii descendat judicis aures,
Et patris, et nostras, nonumque prematur in annum,
Membranis intus positis. Delere licebit,
Quod non edideris; nescit vox missa reverti.
Silvestres homines sacer interpresque Deorum
Cædibus et victu fœdo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones:
Dictus et Amphion, Thebanæ conditor arcis,
Saxa movere sono testudinis, et prece blanda
Ducere quo vellet. Fuit hæc sapientia quondam,

41. *Impune*, liberius; quis enim ri-
es coerceat?
382. *Qui nescit*, sc. versus fingere, ideo-
ab iis fingendis abstinere debebat,
en versus fingere audet.
383, 384. *Præsertim census equestrem*
nummorum, præsertim si *census*
summam equestrem (Græce cum accus.
, secundum summam equ.), h. e. præ-
tim si est homo dives, et possidet sum-
m nummorum (quadraginta millium
is) quantum eques Romanus possidere
bebat. *Census*, in particip. passim apud
. et Liv. *Vitioque remotus ab omni*,
rus et insons, ut Horatius sup. Sat. i,
69 loquitur.
385. *Invita Minerva*: Cic. Offic. i, c.
, *quia nihil decet invita (ut aiunt) Mi-*
va, id est, adversante et repugnante na-
u.
386. *Id*, tale, tam rectum; *ea*, talis, tam
a. *Olim*: nos, *irgend einmal.*
387. *Metii*: *Spurii Metii Tarpæ*, de
vide sup. Sat. i, 10, 38.
389. *Intus*, in scrinio, in penetralibus:
. Epist. ii, 2, 114, *Et versentur adhuc*
ra penetralia Vestæ.
390. *Nescit vox missa reverti*: sup.
ist. i, 18, 71, *Et semel emissum volat*
vocabile verbum.
391—418. Argumentum: *Postquam*
ratius præcepta, ad quæ dirigendum sit
ens studium, in medium protulit sapien-
ima, nunc, quid ab antiquissimis inde
poribus effectum sit carminibus enarrat,
breviter, sed mira suavitate, poeseos laudes
sup. Epist. ii, 1, 118 sqq.) *celebrat.*
pheus feros et rudes homines, avertendo
a cædibus et fœdo victu, mites reddidit;
Amphion homines consociatos, ut muris
Thebanis exstruendis manus admoverent,
dulcissimo testudinis sono permovit; alii
deinde, sapienter carminum ad animos deli-
niendos vi usi, multum ad condenda oppida
et ad civitates morum disciplina et legibus
temperandas contulerunt; post hos Homerus
et Tyrtæus pectora hominum fortitudinis
sensu inflammarunt; carminibus denique
oracula edita, regum gratia captata, et fa-
bulæ dramaticæ compositæ sunt. Dum Ho-
ratius de honore et laude poetarum agit,
sæpe quæsitum esse addit, utrum ingenio
an arte hic honor et hæc laus acquiri possit.
Horatius respondet, neutrum per se suffi-
cere, sed ad artem ingenium, et ad inge-
nium artem accedere, sive artem cum in-
genio, et ingenium cum arte amice conspi-
rare debere, nec quemquam, licet bono in-
genio instructus sit, nisi illud a puerili
inde ætate studiosissime exercuerit, acuerit,
et larga doctrinæ copia locupletaverit, boni
poetæ laudem et honorem consequi posse.
391. *Silvestres*, inter feras in silvis de-
gentes. *Sacer*, ut filius Apollinis et Cal-
liopes. *Interpres Deorum*, quasi a diis ipsis,
quæ caneret, accepisset; et sic sensu pro-
prio dici poterat *vates divinus.*
392. *Victu fœdo*; vescebantur enim sil-
vestres homines radicibus, glandibus (*Glans*
aluit veteres, Tibull. ii, 3, 71), cett.
393. *Ob hoc*: Horatius ipse causam, ex
qua Orpheus *tigres et leones lenire* dictus
sit, aperit; ex feritate scilicet homines
ad cultiorem vitam traduxit.
394. *Amphion*, filius Jovis ex Antiopa,
frater Zethi (Epist. i, 18, 41), lyra a
Mercurio accepta lapides, ut eorum quisque
sponte locum suum in excitandis muris

Publica privatis secernere, sacra profanis,
Concubitu prohibere vago, dare jura maritis,
Oppida moliri, leges incidere ligno:
400 Sic honor et nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. Post hos insignis Homerus,
Tyrtæusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit; dictæ per carmina sortes,
Et vitæ monstrata via est; et gratia regum
405 Pieriis tentata modis; ludusque repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Musa lyræ solers, et cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quæsitum est: ego nec studium sine divite vena,
410 Nec rude, quid possit, video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, et conjurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit;
Abstinuit Venere et vino: qui Pythia cantat

Thebanis occuparet, canendo movisse dicitur: sup. Od. iii, 11, 2. *Movit Amphion lapides canendo.* Movit scilicet Amphion (*blanda prece*) blandis carminibus vel blanda allocutione homines, qui lapides comportarent, et suam cuique sedem in novo muro adsignarent.

396. *Fuit hæc sapientia*, cett. Poetarum studio et opera sapienter quondam institutum est, publica bona a privatis disterminare, et sacra a profanis distinguere.

398. *Prohibere*, sc. maritos; sæpe enim apud Horatium aut ex præcedentibus aliquid repetendum, aut ex subsequentibus advocandum est.

399. *Ligno*, ligneis tabulis, cum nondum essent æreæ.

402. *Tyrtæusque*: nobilissimi poetæ Atheniensis Tyrtæi, qui post Homerum vixit, quatuor tantum Elegiæ (in quibus militum animi ad pulchram mortem pro patria obeundam accenduntur) ætatem tulerunt. *Mares*, viriliter sentientes; sic sup. Epist. i, 1, 64 Curius et Camillus *mares* dicuntur.

404—406. *Et vitæ monstrata via est*, sc. a poetis, qui præcepta morum tradiderunt. *Et gratia regum Pieriis tentatâ modis*, et poetæ cœperunt id agere, ut (*Pieriis modis*) carminibus se insinuarent in regum gratiam: *tentare gratiam alicujus* est, periculum facere an parari possit alicujus gratia. *Regum*: possit cogitari de Alexandro Magno, qui (ut refert Cicero pro Arch. Poet. c. 10) *multos scriptores rerum suarum secum habuisse* dicitur; sed Horatius ad antiquiora tempora respexit. *Ludusque*, ludi scenici, quibus post finita longioris temporis opera ad corpus et animum levandum interesse solebant rustici; hi ludi igitur rusticis *operum longorum* sunt *finis*, et quidem post messem, vel apud Romanos mense Decembri. Sup. Epist. ii, 1, 141, *Agricolæ prisci fortes parvoque beati, Condita post frumenta levantes tempore festo Corpus ipsum animum spe finis dura ferentem.*

407. *Musa lyræ solers*, lyræ cum arte tractandæ sciens et perita, Musa lyrica, hæc pro studio quod componendis carminibus lyricis impenditur. *Cantor Apollo*, qui arti canendi præest. *Cantoris* nomine insignitus conspicitur *Apollo* in vetusto numm.

410. *Possit*, sc. efficere, vel pro, valere. *Rude*, incultum, neglectum, doctrinæ expers.

412—415. *Qui studet*, cett. Quemadmodum is qui ad victoris laudem adspirat in ludis, ubi cursu certatur, jam puer omnia fecit quæ ad corpus corroborandum spectant; et quemadmodum is qui tibicen prodire vult ad celebranda Pythia, diu ante disciplina boni magistri usus in arte tibia canendi sese exercuit; ita poeta ad carmina scribenda bene præparatum pectus afferre debet.

413. *Multa tulit*, cett. Vet. Schol

415 Tibicen, didicit prius extimuitque magistrum.
Nec satis est dixisse: "Ergo mira poemata pango:
Occupet extremum scabies, mihi turpe relinqui est,
Et, quod non didici, sane nescire, fateri."
Ut præco, ad merces turbam qui cogit emendas,
420 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta
Dives agris, dives positis in fœnore nummis.
Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
Et spondere levi pro paupere, et eripere atris
Litibus implicitum, mirabor, si sciet inter-
425 Noscere mendacem verumque beatus amicum.
Tu, seu donaris, seu quid donare voles cui,
Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ; clamabit enim, *Pulchre! bene! recte!*
Pallescet, super his etiam stillabit amicis
430 Ex oculis rorem; saliet, tundet pede terram.
Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo, sic

Cruq., *Athletæ, qui ad curule certamen instruebantur, non edebant carnes elixas, sed assas ignitantum,—abstinebant a Venere, et, ne forte per somnium noctu ludificarentur, laminas plumbeas renibus appendebant.*

414. *Pythia:* Apollo jam infans inguantem serpentem Pythona sagittis interfecerat, unde Apollo *Pythius*, et sacra, quæ in ejus honorem et in feliciter cæsi draconis memoriam instituebantur, *Pythia* nominata sunt.

416—418. *Nec satis est*, cett. Nec satis est poetæ nomen ad se transtulisse, et superbius dixisse, Ego sum magnus poeta, ego eximia carmina pango, male sit ei qui in certamine est ultimus; ab aliis me superari, et fateri, me (*sane*) vere nescire quæ non didici, id mihi est turpe. Sine dubio respexit Horatius poetam aliquem, sic de se sentientem et sic fere loquentem, poetam aliquem qui pertinebat ad eos de quibus sup. Horatius Epist. ii, 2, 107, *Gaudent scribentes et se venerantur, et ultro, Si taceas, laudant, quicquid scripsere beati. Quod non didici nescire:* sup. v. 88, *prave pudens* dicitur, qui *nescire* quam *discere* aliquid malit.

417. *Scabies:* hæc vox fuisse videtur opprobrium, quo pueri currendo certantes et, qui ultimus ad metam venerat, rem malam imprecabantur: ad convicia pertinet *scabies* apud Catull. xlvii, 2. *Extremum* et *relinqui* translata sunt a certaminibus, ubi victi a victoribus post tergum relinquebantur.

Præceptum Ultimum: *Ultima hujus epistolæ pars versatur in descriptione cum assentatorum, qui carmina scribentibus vel maxime fugiendi, tum virorum vere doctorum et prudentium, qui ab iis qui carmina evulgaturi sint adeundi, et ut vitia in illis animadversa benevole secum communicent, decenter rogandi sunt. Monet inprimis Horatius divites poetas, ne in fraudem se induci patiantur ab assentatoribus, lucri faciendi causa se obtrudentibus, et simulanter quævis, tanquam ab ipsis Musis dictata, ad cœlum usque extollentibus. Assentatorum imaginem, vivis coloribus ab Horatio expressam, excipit descriptio severi carminum judicis, qualem Quintilium fuisse ait Horatius. Ex ore igitur Quintilii* (v. 445—476) *audimus plurima, quibus scriptores obnoxii sunt, vitia, omnibus, qui illa fugere cupiunt, tanquam speculum, in medio posita.*

419—421. *Ut præco*, cett. poeta dives assentatores lucri capiendi spe ad se allicit et invitat, veluti præco, qui emtores ad merces emendas invitat; vel, quemadmodum præco, ita dives poeta, cett. Non raro enim post *sicut, ut*, particula *ita* omittitur, ut inf. v. 455: cf. Drakenb. ad Liv. ix, 17, § 4, et xxxiv, 9, p. 10. *Positis in fœnore nummis:* de locutione *nummos in fœnore ponere*, pro, fœnori dare, vide quæ supra observavimus ad Epod. 2, vers. ult.

Derisor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urgere culullis,
435 Et torquere mero, quem perspexisse laborant
An sit amicitia dignus. Si carmina condes,
Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
Quintilio si quid recitares, Corrige, sodes,
Hoc, aiebat, et hoc; melius te posse negares,
440 Bis terque expertum frustra, delere jubebat,
Et male tornatos incudi reddere versus.
Si defendere delictum, quam vertere, malles,
Nullum ultra verbum aut operam insumebat inanem,

422—425. *Si vero*, cett. Sensus: quod si vero poeta dives non est avarus, ut alias esse solent divites, sed is qui (*unctum*) convivam, (*recte*) ut decet liberalem convivatorem, (*ponere*) lautis epulis excipere, pro paupere spondere, eumque gravioribus litibus implicitum expedire possit, ejusmodi poeta dives et *beatus* non facile falsum a vero amico discernet; quo major enim est liberalitas, eo tectior est assentatorum fraus et calliditas.

422. *Unctum*, convivam; convivæ enim unguentis delibuti interesse solebant splendido convivio: Fulv. Urs. Append. apud Ciacconium de Triclinio, p. 123, *Sed eo nos ibire soliti non erant—nisi lauti prius et uncti fuissent. Ponere*: ponuntur vel collocantur convivæ in lecto triclinari; hinc *positi*, accumbentes: Ovid. Met. xiii, 638, *positique tapetibus altis* (vestibus stragulis, quibus lecti insterni solebant). *Munera enim liquido capiunt Cerealia Baccho*. cf. ibi Gierig.

423, 424. *Et spondere levi pro paupere. Spondere pro aliquo* dicitur, qui æs alienum a debitore solutum iri promittit, et fidem suam interponit: vid. Ernest. in Clav. Cic. s. v. *Spondere*. *Levi*, levioris fidei apud creditorem, quia pauper quod pignori det non habet. *Litibus atris*, misere vexantibus, ut *atra cura* sup. Od. iii, 1, 40, et Sat. ii, 7, 115. *Qui—possit*: cur homo dives id facere non *possit*, modo velit? Respexit Horatius, ut jam monui, avaros, qui, ut tale quid faciant, a se impetrare non possunt; inest igitur voci *possit* jam hæc vis, ut sit, qui a se impetrare possit hoc, ut convivas ad lautam cœnam vocet, ut spondeat, cett. nisi quis *ponere possit* pro, ponat, dictum esse putet.

426—429. *Tu, seu donaris*, cett. Nolito ei, qui jam dona a te accepit, aut se accepturum esse sperat, lætitiæ de acceptis aut accipiendis donis adhuc plen tuos recitare; is enim clamabit, *F bene! recte! Pallescet*, obstupesc stupore vultum mutabit. *Super h* (*πρὸς δὲ τούτοις*), insuper, p plane ut sup. Epist. ii, 2, 24, *super hoc etiam. Stillabit*, still oculis demittet lacrimarum gutt ganter pro, lacrimabit; *stillare* stillare) cum accusativo, ut *mane poetica* sup. Epist. i, 19, 44, ubi *Lacrimarum ros* apud Ovid. Met. xi *Amicis*, piis et intimos quasi anim prodentibus.

430. *Tundet pede terram*, sum luptatis, quam simulat, sensu saltabit; sic sup. Od. i, 4, 7, cum Nymphis saltantes *alterno ped quatere* dicuntur.

431, 432. *Conducti*, mercede c bantur, qui ploratus in funere respexit Horatius *mulieres præf* mentationi quasi præfectas: vid. de Funer. Rom. ii, c. vi. *Dic faciunt prope plura dolentibus ex* dicendo (dum in laudes mortui er et faciendo (dum crines scin plangunt pectora, cett.) plura dolo edunt, quam qui ex vero anim dolent.

433. *Derisor*, qui simulation ludit, ut sup. Sat. ii, 6, 54. externis scilicet graviter commot signis.

434. *Reges*, beatiores, divites, ut e. c. sup. Od. i, 4, 14. *Multis culullis*, eum premere multis culul *tüchtig zutrinken*), *quem*, cett. De poculo capaciore, vid. sup. ad 31, 11.

435. *Torquere mero*, vino, t tormenti quodam genere, aliqu plorare; hinc sup. Epist. i, 18, *missumque tages et vino tortus et* Od. iii, 21, 13 vinum vocatur *tor*

Quin sine rivali teque et tua solus amares.
445 Vir bonus et prudens versus reprehendet inertes,
Culpabit duros, incomtis allinet atrum
Transverso calamo signum, ambitiosa recidet
Ornamenta, parum claris lucem dare coget,
Arguet ambigue dictum, mutanda notabit:
450 Fiet Aristarchus; non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? Hæ nugæ seria ducent
In mala derisum semel exceptumque sinistre.
Ut mala quem scabies aut morbus regius urget,
Aut fanaticus error et iracunda Diana,

436, 437. *Si carmina condes.* Tu igitur, si versus a te factos recitabis, cave tibi, ne unquam te ludant assentatores. *Sub vulpe*, sub astutæ vulpis pellicula, sub callido pectore; *vulpes* enim, animal callidissimum, proverbiali locutione pro callido quovis ponitur: Persius v, 116, 117, *Pelliculam veterem retines, et fronte politus Astutum vapido servas sub pectore vulpem.*

438. *Quintilius:* quam carus fuerit hic Quintilius Horatio, apparet ex carmine quo ejus mortem deflevit, sup. Od. i, 24, ubi de eo vide in Argum.

439—441. Ad *negares* repete *si:* si tu diceres, te bis terque frustra corrigere tentasse quod Quintilius corrigendum monstraverat, idem te totum locum delere, et male elaboratos versus de integro elaborare jubebat. *Male tornati versus*, male compositi; *tornatus, cælatus, expolitus, exarciatus* translata sunt ab artificibus, qui opus aliquod vel torno effingunt, vel cælo exculpunt, vel lima expoliunt, vel uncia lævigant; sic versus elegantissimi sup. Epist. ii, 2, 92 *Cælatum novem Musis opus* vocantur, ubi vide not.: cum addit Horatius *incudi reddere*, perstat in imagine ab artifice quodam translata, ab eo scilicet qui opus, quod diffingere vult, iterum *tradit incudi;* sic sup. Od. i, 35, 39, 40 *ferrum retusum incude diffingere* dicitur. Junxit igitur Horatius duas inter se imagines, alteram ab artifice qui opus torno fingit, alteram ab eo qui metallum incude diffingit, ductam; quod cum non ferre possent auctioris ingenii viri, Bentleius, Cuninghamus, et alii, huic loco emendando, frustra puto, insudarunt.

442. *Vertere*, mutare, emendare.

443, 444. *Nullum ultra verbum*, cett. ne verbum quidem addebat, nec opera sua amplius impedire studebat, quominus tibi soli tuisque versibus placeres *sine rivali*, sine ullius invidia. Qui facit, quod nemo imitari vult, non habet *rivalem* et æmulum. Commode Lambinus affert locum Ciceronis ad Q. Frat. iii, 8, *Hirrus auctor fore videtur. O Dii! quam ineptus, quam se ipse amans sine rivali. Insumebat* per zeugma proximo tantum nomini *operam* accommodatum est, ad *verbum* aliud, v. c. addebat, adjiciebat, vel simile, supplendum est.

445. *Versus inertes*, quibus deest poetæ vis et ingenium, inelegantes, moleste incedentes, jejuni.

446—448. *Incomtis allinet atrum Transverso calamo*, cett. Versus negligenter, temere, et sine arte fusos, transversa per calamum lineola, vel asterisco, vel obelo (ut versus quosdam Homericos Aristarchus) notabit. *Ornamenta ambitiosa*, placendi et vanæ gloriæ captandæ causa ambitiose conquisita, *luxuriantia*, ut dicuntur sup. Epist. ii, 2, 122. *Coget*, sc. scriptorem.

449. *Arguet*, indicabit, ut sup. Od. i, 13, 7, et Epod. 11, 10.

450—452. *Aristarchus*, grammaticus Alexandrinus, qui pro lubitu Homero versus abjudicabat, eosque obelo, h. e. veru, transversa lineola, notabat, proverbiali locutione pro quovis severo judice ponitur: vide inprimis de eo Illustr. Wolfii Proleg. ad Homer. vol. i, § 45, p. 247; Villoison. in Anecdot. Græc. T. ii, p. 172, et in Proleg. ad Homer. p. 17. *Non dicet, Cur ego*, cett. non dicet, ut alius fortasse minus severus et paulo indulgentior judex, "cur ego amicum meum in levioris momenti peccatis offendam?" non, inquam, ita dicet Quintilius; nam hæc ipsa leviora, non mature reprehensa, postea bonæ famæ scriptoris, semel decepti et parum honorifice ab aliis dijudicati, nocebunt.

453—456. *Ut mala*, cett. Junge: *Qui sapiunt, poetam vesanum, ut* eum *quem scabies—urget, Aut fanaticus error e iracunda Diana, timent tetigisse fugiunt*

455 Vesanum tetigisse timent fugiuntque poetam,
Qui sapiunt; agitant pueri, incautique sequuntur.
Hic, dum sublimis versus ructatur et errat,
Si, veluti, merulis intentus, decidit, auceps,
In puteum foveamve, licet, Succurrite, longum
460 Clamet, Io cives! non sit qui tollere curet.
Si quis curet opem ferre, et demittere funem,
Quî scis, an prudens huc se dejecerit, atque
Servari nolit? dicam, Siculique poetæ
Narrabo interitum: Deus immortalis haberi
465 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam
Insiluit. Sit jus, liceatque perire poetis:
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; nec, si retractus erit, jam
Fiet homo, et ponet famosæ mortis amorem.

que. Mala, abominalis. *Morbus regius*, arquatus, aurugo (a colore auri), ἴκτερος (ab ave lutei vel flavi coloris), nos, *Gelbsucht*. Varro apud Plinium xxii, 24, s. 53, *regium cognominatum morbum arquatum tradit, quoniam mulso curetur*. Scilicet *mulsum* (vinum melle conditum) pertinet ad delicias, quas reges inprimis et beatiores appetunt et facile sibi comparare possunt. Celsus quoque lib. iii, c. 24, s. f. nomen *regii morbi* repetit a remediis, quorum usus regum inprimis et ditiorum opibus patet.

454. *Fanaticus error*, insania, furor, quo aliquis correptus huc illuc agitur. *Diana* dicitur *iracunda*, aut quia, violata furorem immittit, aut quia, cum simul sit *Luna* in cœlo, tam crescens quam decrescens, magnam vim in furiosos habet, unde illi dicuntur *lunatici*, σεληνιακοί, σεληνόβλητοι.

456. *Agitant pueri*, sc. vesanum poetam: *incauti*, parum sibi caventes ab impetu quem furiosus in se facere possit.

457—459. *Sublimis*, erecto in altum capite. *Ructatur*, egregie ad rem, aiunt quidem interpretes; equidem hoc non magis honeste dictum esse puto, quam apud Cic. in Cat. ii, 5, *eadem eructare sermonibus*. *Errat*, foras in campo vel silvis huc illuc vertitur et ruit, bacchatur, et circumvagatur; hanc explicationem postulant sequentia. *Longum*, non ad tempus, sed ad voces in longum ductas refero. Virg. Æn. iv, 463, de bubone, *longas in fletum ducere voces*. *Longum clamare* dictum, ut apud Græcos, μακρὸν ἀυτεῖν.

460. *Non sit qui tollere curet* nemineni adesse velim, qui eum hendum curet.

463—466. *Siculique poetæ*. E cles, philosophus et physicus Agr nus, egregium carmen de rebus p scripsit, Cic. de Orat. i, 50, un dicitur *poeta Siculus*. De cete scriptis vid. Fabric. Bibl. Græc. Fabula de ejus interitu circumfe hæc: cum immortalis haberi c eum, aiunt, clam in montem enixum eo consilio ibi in ardent terem se præcipitem dedisse, ut, si evanuisset, ex homine deus fact crederetur; rem autem ferreis eju dis ex cratere cum massa ardente patefactam esse. Ostendere igit Horatius hac narratione, magnu illum poetam Empedoclem eo con craterem Ætnæ desiluisse, ne a qu inde posset extrahi. Ceterum c de Empedoclis morte narrationes, b de mortali illo ad immortalitatem sal prætermissa, refert Diog. Laert. vii

465. *Frigidus* facete opponitur *Ætnæ*.

466. *Sit jus, liceatque*, cett. detur venia et potestas pro lubitu pe *Jus*, potestas, ut sup. v. 284 *sublat nocendi*.

467. *Idem facit occidenti*, iden quod occidens, idem ac si eum (τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ κτείνοντι): Luc 11, 68, *Nempe eadem facit, et facere omnia, turpi: eadem turpi* eadem ac turpis, ut explicat ibi C Redit Horatius ad insanum p

470 Nec satis apparet cur versus factitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus,
Objectos caveæ valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus;
475 Quem vero arripuit, tenet occiditque, legendo,
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

(v. 462), qui prudens volensque fortasse in puteum dejectus servari nolit.

468. *Nec semel hoc fecit*, sed idem facit iterum.

469. *Fiet homo*, ad sanam mentem redibit. *Famosæ*, memorabilis et sermonibus hominum celebrandæ.

470—473. *Utrum Minxerit in patrios cineres*, utrum ob scelus quoddam gravius in furorem conjectus sit, nec ne; certe furit. Locutio *in patrios cineres mingere*, pro, patrios cineres impio pectore turbare, vel protervius iis insultare, æque ac sup. v. 457 *versus ructari*, displicet.

471. *Bidental*, locus fulmine tactus ideoque solemni more expiatus atque consecratus. Ad hunc locum, sepimenti quodam genere clausum, nemini patebat aditus; et qui ullo modo eum profanaverat, grave scelus commisisse putabatur. Dictus autem ille est a mactata hostia, *bidente*, qua expiabatur, *bidental*.

472. *Moverit*, violaverit, irritaverit: sup. Epod. 17, 3, *Per et Dianæ non movenda numina*.

473. *Clathros*, cancellos, sive virgas ligneas vel ferreas, in cratis modum dispositas, quibus objectis intra caveam continentur feræ bestiæ.

474. *Acerbus*, acerbe molestus.

475. *Tenet*, tanquam vinctum retinet: *occiditque legendo*; hinc sup. Sat. i, 3, 89, qui, ut captivus, amaras historias audire cogitur, lepide *jugulum porrigere* dicitur.

476. *Non missura*, cett. sicut hirudo, quæ tenaciter inhæret cuti, nec eam, nisi plena exsucti cruoris, ex ore dimittit. Theocrit. ii, 55, 56, de amore tenaciter inhærente animo,—*τί μευ μέλαν ἐκ χροὸς αἷμα Ἐμφὺς ὡς λιμνᾶτις ἅπαν ἐκβέλλα πίπωκας*; De omissa particula comparationis *sicut* ad *hirudo* vid. sup. ad Epist. i, 2, 42.

INDEX VERBORUM.

A.

A, ab, abs. 1, *de loco unde aliquid exit:* risus ab angulo Od. i, 9, 22. Hesperia sospes ab ultima Od. i, 36, 4. Hispana repetit Penates ab ora Od. iii, 14, 4. ab Africa rediit Od. iv, 8, 18. redeuntes a furno Sat. i, 4, 37. a Fabricio ponte reverti Sat. ii, 3, 36. ab officiis redit Ep. i, 7, 47. ordiri ab interitu Meleagri Ep. ad Pis. 146. Trojanum bellum orditur ab ovo Ep. ad Pis. 147. surgente a sole Sat. i, 4, 29. solis ab ortu Od. iii, 27, 12. solis ab Hesperio cubili Od. iv, 15, 16. ab agro decurrens lupa Od. iii, 27, 2. migravit ab aure voluptas Ep. ii, 1, 187. porrectus ab inguine palus Sat. i, 8, 5. provoces ab inguine fascinum Epod. 8, 19. ab imo ad summum Sat. ii, 3, 308. Janus summus ab imo Ep. i, 1, 54. ab infimis eripiunt æquoribus rates Od. iv, 8, 31. a rostris manat rumor Sat. ii, 6, 50. ab orno pendulum collum Od. iii, 27, 58. ab ovo usque ad mala Sat. i, 3, 6. merces tibi defluat ab Jove Od. i, 28, 29. ilex ab ipso ducit opes furro Od. iv, 4, 59. duxit ab oppressa Carthagine nomen Sat. ii, 1, 66. a te deposco cunnum Sat. i, 2, 69. removere ab aliqua re Od. iii, 5, 43; Sat. i, 6, 18; Sat. ii, 1, 71; Sat. ii, 5, 52; Ep. ad Pis. 384. a corio absterrebitur Sat. ii, 5, 83. matris ab ubere depulsus Od. iv, 4, 14. a populo in Persas aget pestem Od. i, 21, 14. vertit iram ab Ilio in Ajacis ratem Epod. 10, 13. a labris fugientia flumina Sat. i, 1, 68. nullum a labore me reclinat otium Epod. 17, 24. victor discessit ab hoste Ep. i, 10, 37. torquet ab obscœnis sermonibus aurem Ep. ii, 1, 127. raptus ab Ida Od. iii, 20, 16. essa ab ore rapta canis Epod. 5, 23. distinet a domo Od. iv, 5, 12. sordidus a tenui victus distabit Sat. ii, 2, 53. a te abludit imago Sat. ii, 3, 320. 2, *de tempore:* a puero (pueritia) Sat. i, 4, 97. a certis annis Sat. i, 6, 94. ad umbram lucis ab orta Ep. ii, 2, 185. scriptoris ab ævo Ep. ii, 1, 62. qualis ab incepto processerit Ep. ad Pis. 127. 3, *post:* ab Achille secundus Sat. ii, 3, 193. 4, *de actione:* natus ab Inacho Od. ii, 3, 21. ab his majoribus orti Sat. i, 5, 55. laudatur ab his, culpatur ab illis Sat. i, 2, 11. mos traditus ab antiquis Sat. i, 4, 117. locus a Diomede conditus Sat. i, 5, 92. a me gratia major debetur Sat. i, 6, 88. ridetur ab omni Sat. i, 7, 22. a prætore datus Ep. i, 1, 103. ab Jove donari possit Ep. i, 12, 3. lassus ab equo Sat. ii, 2, 10. ab ipso audieris melius Sat. ii, 8, 32. 5, *de disjunctione:* sospes ab ignibus Od. i, 37, 13. mentem ab insolenti temperatam lætitia Od. ii, 3, 3. sanus ab illis Sat. i, 4, 129. se pudicum servavit ab omni facto Sat. i, 6, 83. tutus ab latronibus Sat. ii, 1, 42.

abdere (*e conspectu removere*): lupi barbam abdiderint furtim terris Sat. i, 8, 43. argento abdito terris Od. ii, 2, 2. latet abditus agro Ep. i, 1, 5. (*turri*) abdita virgo Od. iii, 16, 5. abdita rerum Ep. ad. Pis. 49, *de exauctoratis militibus:* cohortes abdidit oppidis Od. iii, 4, 38.

abesse. abes jam nimium diu Od. iv, 5, 2. funere absint næniæ Od. ii, 20, 21. canities Od. i, 9, 17. pauperies Od. iii, 16, 37; Ep. ii, 2, 199. vitium procul abfore chartis Sat. i, 4, 101. abest virtute diserti Ep. ad Pis. 370. uncus Od. i, 35, 20. quid abest rei Od. iii, 24, 64. si quid abest, Italis adjudicat armis Ep. i, 18, 57.

abfore: cf. *abesse.*

abigere. nives abigunt mercatorem Od. iii, 24, 40. abacta nulla conscientia Epod. 5, 29. curas Ep. i, 15, 19. pauperies abacta epulis regum Sat. ii, 2, 44.

abjicere. instrumento artis abjecto Sat. i, 3, 131. si te uret sarcina chartæ, abjicito Ep. i, 13, 7. *omittere:* abjectis nugis Ep. ii, 2, 141.

abire. abeo Sat. i, 6, 61. cupis abire Sat. i, 9, 14. si per janitorem mora fiet, abito Od. iii, 14, 24. abi Ep. i, 7, 53; Od. iv, 1, 7. domum Epod. 11, 20. abeas æquus alumnis Od. iii, 18, 3. abeunte curru (*sc. solis, de vespera*) Od. iii, 6, 44. *discedere:* quorsum (*in quam partem*) abeant? Sat. ii, 3, 246. missus abibis Sat. ii, 1, 86. excusatus abirem Ep. i, 9, 7. *in dicendo, a proposito discedere:* illuc, unde abii, redeo Sat. i, 1, 108.

inde simpliciter de excusatis: abeat fortuna superbis Ep. ad Pis. 201. *de iis quæ tradunntur aliis:* ad sanos abeat tutela propinquos Sat. ii, 3, 218. *rem omittere:* tempus abire tibi est Ep. ii, 2, 215. *aberrare:* ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit Sat. ii, 3, 50. *de tempore:* tota abit hora Sat. i, 5, 14.

abludere. hæc a te non multum abludit imago Sat. ii, 3, 320.

abnegare. nec comitem abnegat Od. i, 35, 22.

abominatus (passive): Hannibal parentibus abominatus Epod. 16, 8.

abnormis. sapiens Sat. ii, 2, 3.

abortivus. ut abortivus fuit olim Sisyphus Sat. i, 3, 46.

abrotonum, rarius *abrotonus* (Linn. *Stabcurz*) ægro dare Ep. ii, 1, 114.

abrumpere. nec valet Theseus abrumpere vincula Pirithoo Od. iv, 7, 27.

abscindere. 1, *amputare:* abscissum caput Sat. ii, 3, 303. 2, *separare:* Deus abscidit Oceano terras Od. i, 3, 21. inane abscindere soldo Sat. i, 2, 113. *intercludere:* reditus Epod. 16, 35.

abscondere. abscondere cavis Sat. ii, 3, 173.

absens (de hominibus): Od. iii, 27, 57; Sat. i, 3, 21. absentem qui rodit amicum Sat. i, 4, 81. absentem ut cantat amicam Sat. i, 5, 15. ranæ absentis Sat. ii, 3, 314. absentes Epod. 1, 18. vellicet absentem Sat. i, 10, 79. lauderis ut absens Sat. ii, 5, 72. *de rebus:* urbem absentem Sat. ii, 7, 28. laudetur Rhodos absens Ep. i, 11, 21.

absistere. bello Sat. i, 3, 104.

absolvere. commotæ crimine mentis absolves hominem Sat. ii, 3, 279.

absonus, (discrepans): fortunis absona dicta Ep. ad Pis. 112.

absorbere. ridiculus totas simul absorbere placentas, Sat. ii, 8, 24. *absumere:* ut decies solidum absorberet Sat. ii, 3, 240.

abstare (recedere): si longius abstes Ep. ad Pis. 362. ne te retrahas et inexcusabilis abstes Ep. i, 18, 58.

abstemius (abstinens): in medio positorum abstemius Ep. i, 12, 7.

absterrere, canis a corio nunquam absterrebitur Sat. ii, 5, 83. aliena opprobria absterrent vitiis Sat. i, 4, 129.

abstinens (c. genit.): abstinens ducentis ad se cuncta pecuniæ Od. iv, 9, 37. *simplic.:* dum fugit abstinens Od. iii, 7, 18.

abstinere. 1, *transit.:* abstinuit vim uxore et gnato Sat. ii, 3, 203. 2, *intrans.:* inventis miser abstinet Ep. ad Pis. 170. abstinet armis ibid. 379. abstinuit Venere et vino ibid. 414. *c. gen.:* abstineto irarum et rixæ Od. iii, 27, 69.

absumere. absumet hæres Cæcuba Od. ii, 14, 25. rebus paternis fortiter absumtis Ep. i, 15, 27.

abundare (nimium esse in aliqua re, e. c. in opera sua): neu desis operæ, neve immoderatus abundes Sat. ii, 5, 89.

abunde. abunde satis est Sat. i, 2, 59. valetudo contingat abunde Ep. i, 4, 10.

ac et *atque.* 1, *copulative, sexcenties:* ac neque Od. i, 4, 3; Od. i, 14, 6; Sat. i, 2, 82; Sat. i, 3, 78; Ep. ii, 1, 208; Ep. ii, 2, 197. 2, *in comparatione:* pulla magis atque myrto Od. i, 25, 18. (in) Inachia langues minus ac me Epod. 12, 14. tuus capiet venter plus ac meus Sat. i, 1, 46. non se pejus cruciaverit atque hic Sat. i, 2, 22. ego ac tu Ep. i, 16, 32. non secus ac Ep. ad Pis. 149. simul ac Sat. i, 1, 67; Sat. i, 2, 18, 39; Sat. i, 4, 119; Sat. i, 8, 21; Sat. i, 9, 34; Ep. i, 13, 11; Ep. i, 16, 78; Ep. ii, 1, 226. nihilo plus explicet ac si Sat. ii, 3, 270.

accedere. ne nunc, cum me vocat, ultro accedam Sat. ii, 3, 263. accedes siccus ad unctum Ep. i, 17, 12. accedere plures ad numerandum Sat. ii, 3, 149. illis accedas socius Sat. ii, 5, 72. ingens accedit stomacho fultura ruenti Sat. ii, 3, 154. opera accedes agro nona Sabino Sat. ii, 7, 118. o, si angulus ille accedat Sat. ii, 6, 9. meæ vocis accedet bona pars Od. iv, 2, 46. accessit fervor capiti numerusque lucernis Sat. ii, 1, 25. accessit numerisque modisque licentia major Ep. ad Pis. 211. tantum de medio sumtis accedit honoris ibid. 243. ubive accedent anni Sat. ii, 2, 85. accedente senecta Ep. ii, 2, 211.

accendere. ignis accendit Ilion Epod. 14, 14. *de animo, incitare:* accendis, quare cupiam magis Sat. i, 9, 53.

accersere: vid. *arcessere.*

accidere. quid accidit Epod. 5, 61. quin etiam illud accidit, ut Sat. i, 2, 45.

accidere (sensim imminuere): opes accisæ Sat. ii, 2, 114.

acceptus (gratus): Camœnis Phœbus Carm. Sæc. 62. libertas accepta per annos Ep. ii, 1, 147.

accipere. 1, nihilo plus accipias Sat. i, 1, 48. "accipe quod nunquam reddas mihi," si tibi dicam; tune insanus eris, si acceperis? Sat. ii, 3, 66, 67. simul accepit mille talenta Sat. ii, 3, 226. jus imperiumque Phraates accepit Ep. i, 12, 28. retulit acceptos Philippos Ep. ii, 1, 234. accipit bis dena sestertia Ep. ii, 2, 33. das nummos, accipis uvam Ep. ii, 2, 162. certius accipiet damnum Ep. i, 10, 28. 2, *excipere:* quum semel accepit (leo) solem Ep. i, 10, 17. *mensæ aliquem:* murem mus paupere fertur accepisse cavo Sat. ii, 6, 81. ut ego accipiar laute Sat. ii, 8, 67. 3, *auribus, audire:* pauca ac-

cipe contra Sat. i, 4, 38; Sat. ii, 2, 70; Sat. ii, 3, 46; ibid. 233; ibid. 307; Sat. ii, 5, 10. 4, *animo:* puer hic non læve jussa accipiebat Ep. i, 7, 53. 5, *inde, probare aliquid:* nec æquis accipiunt animis Ep. ad Pis. 250. lex est accepta ibid. 283. 6, *de provocatione:* accipe, si vis, accipiam tabulas Sat. i, 4, 14, 15. accipio Sat. i, 5, 58. accipiet tandem Sat. ii, 5, 68.

accipiter: (adurget) columbas Od. i, 37, 17. metuit laqueos Ep. i, 16, 50.

acclinis (propensus): acclinis falsis animus Sat. ii, 2, 6.

accredere. tibi nos accredere par est Ep. i, 15, 25.

accrescere. 1, *augeri:* invidia Sat. i, 6, 26. 2, *accedere:* trimetris accrescere jussit nomen iambeis Ep. ad Pis. 252.

accubare. cadus Sulpiciis accubat horreis Od. iv, 12, 17.

accurrere. accurrit quidam Sat. i, 9, 3.

acer. 1, *de rebus quæ vehementer corripiunt vel incitant aliquid:* acetum Sat. ii, 3, 116. rapula Sat. ii, 8, 7. stimulus Sat. ii, 7, 93. vultus Od. i, 2, 39. hiems Od. i, 4, 1. sol Sat. i, 6, 125. tibia Od. i, 12, 1. vis Epod. 7, 13. *graviter affectus et inde incitatus:* stomachus Sat. ii, 4, 59. 2, *de personis in re aliqua vehementibus:* in Satyra videor nimis acer Sat. ii, 1, 1. hostis Epod. 6, 14. auro repensus acrior miles redibit Od. iii, 5, 25. virgines strictis unguibus in juvenes acres Od. i, 6, 18. libertina, acrior fretis Hadriæ Od. i, 33, 15. Spartacus Epod. 16, 5. Sulcius Sat. i, 4, 65. Varius Sat. i, 10, 43. Achilles Ep. ad Pis. 121. Deiphobus Od. iv, 9, 22. Drusus Od. iv, 14, 13. Aufidus Sat. i, 1, 58. potores Sat. ii, 8, 36. natura sublimis et acer Ep. ii, 1, 165. in jus acres procurrunt Sat. i, 7, 21. apri Epod. 2, 31. canis Epod. 12, 6. lupi Epod. 12, 25. jejunis dentibus acer lupus Ep. ii, 2, 29. turba prædonum Sat. i, 2, 42. spiritus Sat. i, 4, 46. *acres, qui sunt concitatioris animi:* caldior acres inter numeretur Sat. i, 3, 53. 3, *ut de potoribus, impiger:* militia Od. i, 29, 2; Od. iii, 2, 2. pocula Sat. ii, 6, 69. natura Sat. ii, 7, 47. invidia Sat. i, 3, 60. 4, *acre, substant.:* ridiculum acri fortius et melius magnas plerumque secat res Sat. i, 10, 14.

acerbus. 1, acerba fata Epod. 7, 17. frigus Ep. i, 17, 53. 2, *truculentus, infestus:* acerbus odisti et fugis Sat. i, 3, 85. Libitina Sat. ii, 6, 19. occupat speciem taciturnus acerbi Ep. i, 18, 95. 3, *valde molestus:* recitator Ep. ad Pis. 474.

acernus (ex aceris ligno factus): mensa Sat. ii, 8, 10.

acerra. acerra thuris Od. iii, 8, 2.

acervus. frumenti Sat. ii, 3, 118. æris Sat. ii, 5, 22. et auri Ep. i, 2, 47. quodcunque potest, addit acervo, quem struit Sat. i, 1, 34. et quæ pars quadret acervum Ep. i, 6, 35. *inde, opes, divitiæ:* ex magno tollere acervo Sat. i, 1, 51. aliquid patriæ emetiri (ex) acervo Sat. ii, 2, 105. modicus Ep. ii, 2, 190. constructus Sat. i, 1, 44. ingentes Od. ii, 2, 24.

acescere. quodcunque infundis acescit Ep. i, 2, 54.

acetum. 1, acre Sat. ii, 3, 117. vetus, *vetustate corruptum,* Sat. ii, 2, 62. aceto diluit insignem baccam Sat. ii, 3, 240. non sine aceto Sat. ii, 8, 49. 2, *translate pro acumine et sale:* Italo perfusus aceto Sat. i, 7, 32.

acidus. 1, inulæ Sat. ii, 2, 44. 2, *transl. ingratum, molestum:* invisum acidumque duobus Ep. ii, 2, 64.

acies. 1, *vis oculi:* cum stupet insanis acies fulgoribus Sat. ii, 2, 5. 2, *bellicæ copiæ:* acies retro versa Od. iii, 4, 26.

acinaces (gladius Persarum s. Medorum): Medus acinaces Od. i, 27, 5.

acinus et *acinum (bacca uvæ):* ore ferens aridum acinum Sat. ii, 6, 85.

acipenser (Stoer): Galloni præconis erat acipensere mensa infamis Sat. ii, 2, 47.

acquirere (comparare): acquirere pauca, si possum Ep. ad Pis. 55.

acriter. ut non acriter elatrem Ep. i, 18, 18. tanto acrius urget Sat. i, 2, 15. cavit nihil acrius Sat. ii, 3, 92.

actor. 1, *histrio:* actor quum stetit in scena Ep. ii, 1, 204. actoris partes Ep. ad Pis. 193. 2, *actor causarum:* mediocris Ep. ad Pis. 369.

actus (dramatis): carmen diducis in actus Ep. ad Pis. 129. quinto productior actu fabula Ep. ad Pis. 189. neu quid medios intercinat actus Ep. ad Pis. 194.

acuere. 1, ferrum Od. i, 2, 21. sagittas Od. ii, 8, 15. 2, *de acumine et solertia comparanda:* linguam causis Ep. i, 3, 23. *de irato:* dentes acuit timendos Od. iii, 20, 10.

acumen 1, *ingenii:* an acumen Stertinium deliret Ep. i, 12, 20. Græcis admovit acumina chartis Ep. ii, 1, 161. judicis argutum acumen Ep. ad Pis. 364. 2, *de callidis inventis:* meretricis acumina Ep. i, 17, 55.

acutum. (*adverbialiter*). 1, *de acie oculorum:* cur in amicorum vitiis tam cernis acutum, quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? Sat. i, 3, 26. 2, *de sonis:* resonare triste et acutum Sat. i, 8, 41.

acutus. 1, tela Epod. 17, 10. ferrum Sat. ii, 3, 136; Ep. ad Pis. 304. unguis Ep. i, 19, 46. acuta leto saxa Od. iii, 27, 61. *arrectæ:* aures Od. ii, 19, 4. 2, *transl. de subtilitate sensuum, ut:* nares Sat. i, 3, 29. *de rebus vehementibus:* gelu Od. i, 9, 4. sol Ep. i, 10, 17. acuta belli

Od. iv, 4, 76. (*subita et ob id ipsum periculosa*). *soni:* stridor Od. i, 34, 15. sonus Ep. ad Pis. 349. vox Od. iii, 4, 3. ses Od. i, 16, 7. morbus Sat. ii, 3, 163; Ep. i, 6, 28.

ad. 1, evehit ad Deos Od. i, 1, 6. tollis ad astra Sat. ii, 7, 29. quæ vos ad cœlum effertis Ep. i, 10, 9. ad cœlum manibus sublatis Sat. ii, 5, 97. ad arma concitet Od. i, 35, 15. vocatus ad cœnam Sat. ii, 7, 30. ad libros et ad hæc Musarum dona vocares Ep. ii, 1, 243. missi ad Orcum Od. iii, 4, 75. Notis actus ad Oricum Od. iii, 7, 5. si quis ad illa te agat Sat. ii, 7, 24. pertulit Ausonias ad urbes Od. iv, 4, 56. quem tulit ad scenam Ep. ii, 1, 177. ferebar ad postes Epod. 11, 21. si quos hiems ad hoc vertat mare Epod. 2, 52. carmen ad Italos deducere modos Od. iii, 30, 13. natura impellit ad iram, aut ad humum mœrore deducit Ep. ad Pis. 109, 110. armis ad postem fixis Ep. i, 1, 5. vitem ducit ad arbores Od. iv, 5, 30. ducentis ad se cuncta pecuniæ Od. iv, 9, 38. vota bonos ducit ad exitus Od. iv, 8, 34. ad umbilicum adducere Epod. 14, 8. ducere ad versus (audiendos) Ep. ad Pis. 427. tunicæ inguen ad obscœnum subductæ Sat. i, 2, 26. ad talos stola demissa Sat. i, 2, 99. ad imos talos Sat. i, 9, 10; Ep. ii, 2, 4. ab imo ad summum Sat. ii, 3, 309. porrecta majestas ad ortum solis Od. iv, 15, 15. ab ovo usque ad mala Sat. i, 3, 7. ab aure voluptas migravit ad oculos Ep. ii, 1, 188. hinc ad vina redit lætus Od. iv, 5, 31. veniunt ad mulctra capellæ Epod. 16, 49. ad se venire convivam Sat. ii, 7, 32. ad cœnam venire Ep. i, 7, 61. ibid. 72. ad mare quum veni Ep. i, 15, 18. ad te ventura pericula Ep. i, 18, 83. ad te veniret Ep. ii, 2, 22. veniret ad aures Ep. ad Pis. 255. quum ventum ad verum est Sat. i, 3, 97. venimus ad summam fortunæ Ep. ii, 1, 32. ad quæ si properas gaudia Od. iv, 12, 21. ad eventum festinat Ep. ad Pis. 148. ad miseras preces decurrere Od. iii, 29, 58. ad me recurres Epod. 5, 75. ad Mæcenatem si recurras Sat. ii, 6, 31. curris mercator ad Indos Ep. i, 1, 45. me ad porri refero catinum Sat. i, 6, 115. usque ad ultimum sinum sequemur Epod. 1, 13. servetur ad imum Ep. ad Pis. 126. ad extremum similis ibid. 254. Philippi tendit ad ædes Ep. i, 7, 89. frontis ad urbanæ descendi præmia Ep. i, 9, 11. accedes siccus ad unctum Ep. i, 17, 12. ad regem redeo Sat. i, 7, 9. redit ad sese Ep. ii, 2, 138. ire ad lucrum Ep. ad Pis. 420. procidit ad pedes Achillei Epod. 17, 14. preces ad Jovem Epod. 10, 18. inquit ad hunc Sat. ii, 6, 90. tanquam ad rem attineat Sat. ii, 2, 27. ad te, inquam (*sc. hæc tendant*) Sat. ii, 7, 22. ad summam Ep. i, 1, 106. ad cetera pene gemelli Ep. i, 10, 3. quid ad rem Ep. i, 6, 12. vilem redigatur ad assem Sat. i, 1, 43. ad bene dicendum redacti Ep. ii, 1, 155. ad plenum (*pr. abundanter*) Od. i, 17, 15. ad assem perdiderat Ep. ii, 2, 27. ad mortem cæsus Sat. i, 2, 42. 2, *de temporis termino:* ad ipsum mane Sat. i, 3, 17. ad quartam jaceo Sat. i. 6, 122. ad nostrum tempus Ep. ii, 1. 62. ad umbram lucis ab ortu Ep. ii, 2, 185. 3, *de rebus quæ accedunt ad aliquid:* quidnam accedet ad istam Sat. ii, 2, 86. Nomentanus ad hoc Sat. ii, 8, 25. 4, *apud:* stratus ad aquæ caput sacrum Od. i, 1, 22. ad medium Janum Sat. ii, 3, 19. ad frumenti acervum porrectus Sat. ii, 3, 111. adesses ad puteal cras Sat. ii, 6, 35. natus ad Aufidum Od. iv, 9, 2. ad strepitum citharæ cessatum ducere curam Ep. i, 2, 31. ad strepitum salias Ep. i, 14, 26. 5, *de tempore quo aliquid fit:* ad lunam delecta Sat. ii, 8, 32. ad extremum Ep. i, 1, 9. ad imum Ep. i, 18, 35. ad lumina prima Ep. ii, 2, 96. ad hoc frementes Epod. 9, 17. ad casus dubios Sat. ii, 2, 108. 6, *de consilio aut de fine ad quem aliquid instituitur:* ad arma prosiluit dicenda Ep. i, 19, 7. ad emendas merces Ep. ad Pis. 419. ad munia surgit Sat. ii, 2, 81. detorquet ad oscula cervicem Od. ii, 12, 25. Cæcubum repostum ad festas dapes Epod. 9, 1. missus ad hoc ne incurreret hostis Sat. ii, 1, 36. mollis ad unum opus Epod. 12, 15. duntaxat ad hoc Sat. ii, 6, 42. alios legere ad fastum Sat. i, 6, 95. format ad omnem habitum Ep. ad Pis. 108. fingeris ad rectum Ep. ad Pis. 367. 7, *secundum:* ad arbitrium matris Od. iii, 6, 40. amorem non elaboratum ad pedem Epod. 14, 12. ad exemplar Ep. ii, 1, 58. aptus ad nutus heriles Ep. ii, 2, 6. 8, *locutio, ad unguem:* ad unguem factus Sat. i, 5, 32. non castigavit ad unguem Ep. ad Pis. 294.

adamantinus (*ferri durissimi*): tunica Od. i, 6, 13. clavi Od. iii, 24, 5.

adhibere. nunc adbibe puro pectore verba puer Ep. i, 2, 67.

addere. 1, insuper addes quod becca remisit olivæ Sat. ii, 4, 68. nil divitiæ poterunt Ep. i, 12, 6. *c. dativo:* addit acervo Sat. i, 1, 34. particulam undique desectam addere limo Od. i, 16, 13. Medum flumen additum victis gentibus Od. ii, 9, 21. incesto addidit integrum Od. iii, 2, 30. additus nequitiæ custos Od. iii, 4, 78. addant avaro divitias mari Od. iii, 29, 61. femur suris additum Epod. 8, 10. oleum adde camino Sat. ii, 3, 321. virtutibus addas, quantum generi demas Ep. i, 20, 22. nugis addere pondus Ep. i, 19, 42. flagitio additis damnum Od. iii, 5,

26. additum stellis honorem Od. ii, 19, 13. arti addidit luxuriem Ep. ad Pis. 214. verbum non amplius addam Sat. i, 1, 121. nil verbi addam Sat. ii, 3, 42. addit et illud Sat. ii, 3, 150. et instat Sat. ii, 6, 39. quiddam magnum addens Sat. ii, 3, 283. adde super dictis, quod non levius valeat Sat. ii, 7, 78. adde iratum patruum Sat. ii, 2, 96. adde Cicutæ tabulas centum, mille adde catenas Sat. ii, 3, 69, 70. adde cruorem stultitiæ Sat. ii, 3, 275. adde poemata Sat. ii, 3, 321. adde vultum habitumque hominis Sat. ii, 4, 91. adde hos casus Sat. ii, 8, 71. Frater, pater, adde Ep. i, 6, 54. adde, quod Sat. ii, 7, 111; Od. ii, 8, 17; Sat. i, 1, 74; Sat. i, 2, 83; Sat. ii, 7, 39; Ep. i, 18, 52. 2, *dare:* addis cornua pauperi Od. iii, 21, 18. addit opus pigro rivus Ep. i, 14, 29. mentem Ep. ii, 2, 36. calcar Ep. ii, 1, 217.

addicere. gaudentem nummo te addicere Sat. ii, 5, 109.

addictus. feris alitibus Epod. 17, 11. nullius addictus jurare in verba magistri Ep. i, 1, 14.

addocere. ebrietas addocet artes Ep. i, 5, 18.

addubitare. inutile factu, necne, sit, addubites Sat. i. 4, 125.

adducere. 1, Mæcenas adduxerat umbras Sat. ii, 8, 22. 2, *afferre:* febres Ep. i, 7, 9. sitim Od. iv, 12, 13. 3, *admovere, religere:* ad umbilicum adducere iambos Epod. 14, 8. adductum propius Tarentum Ep. i, 16, 11.

adeo. adeo sunt multa Sat. i, 1, 13. adeo sermonis amari Sat. i, 7, 7. nemo adeo ferus est Ep. i, 1, 39.

adesus. lapides Od. iii, 29, 36.

adesse. 1, si læta aderit Venus Od. iii, 21, 21. aderat querenti Venus Od. iii, 27, 66. quum mihi Amyntas adesset Epod. 12, 18. mihi custos aderat Sat. i, 6, 82; Sat. ii, 6, 15. jamque dies aderat Sat. i, 5, 20. quod adest Od. iii, 29, 32; Sat. ii, 6, 13. quantus sudor adest equis Od. i, 15, 9. adsit regula, peccatis quæ pœnas irroget Sat. i, 3, 117. cocto num adest honor idem? Sat. ii, 2, 28. nulla fides damnis adsit Ep. i, 17, 57. 2, *juvare, auxiliari:* non, ut adsit, auxilî latura plus præsentibus Epod. 1, 21. si vocata partubus Lucina veris adfuit Epod. 5, 6. quo melior vir adest Sat. i, 10, 4*. flentibus adsunt humani vultus Ep. ad Pis. 101. adspirare et adesse choris erat utilis Ep. ad Pis. 204. *accedere:* nunc, nunc adeste Epod. 5, 53. paullum hic ades Sat. i, 9, 38. Roscius orabat sibi adesses ad Puteal Sat. ii, 6, 35.

adhærere. limus adhæsit veteri crateræ Sat. ii, 4, 80. lentis adhærens brachiis Epod. 15, 6. cui cognomen canis adhæret Sat. ii, 2, 56.

adhibere. 1, vim adhibe sapientiæ Od. iii, 28, 4. adhibebitur heros Ep. ad Pis. 227 (*in scenam producetur*). 2, *accipere:* mensis te Deûm adhibet Od. iv, 5, 32.

adhuc. Od. iii, 7, 22; Od. iii, 11, 11; Od. iii, 25, 7; Od. iv, 10, 1; Ep. i, 12, 15; Ep. i, 17, 3; Ep. ii, 2, 114; Ep. ad Pis. 78; ibid. 115. dixit adhuc aliquid? Ep. ii, 1, 206.

adjicere. prædam torquibus adjecisse Od. iii, 6, 11. adjectis Britannis imperio Od. iii, 5, 3. Calabris saltibus adjecti Lucani Ep. ii, 2, 178. an adjiciant hodiernæ crastina summæ tempora Od. iv, 7, 17. adjecere plus artis Athenæ Ep. ii, 2, 43.

adimere. bona Ep. i, 16, 75. multa (commoda) Ep. ad Pis. 176. somnos Od. i, 25, 3. interdicto omne adimat jus Sat. ii, 3, 217. puellas leto Od. iii, 22, 3. das adimisque dolores Sat. ii, 3, 288. ademta vati lumina Epod. 17, 44. *ademtus* (*sc. morte hominibus*) pro, *mortuus:* Hector Od. ii, 4, 10. Mystes Od. ii, 9, 10. *vetare:* adimam cantare severis Ep. i, 19, 9. Cæcilio Plautoque dabit Romanus ademtum Virgilio Varioque? Ep. ad Pis. 54.

adire. vos ordine adite Sat. ii, 3. 81. cautus adito Sat. ii, 5, 88. Gades Od. ii, 6, 1. Corinthum Ep. i, 17, 36. fontes remotos Sat. ii, 4, 94.

aditus. difficiles additus primos habet Sat. i, 9, 56.

adjudicare. Italis adjudicat armis, si quid abest Ep. i, 18, 57.

adjungere. plostello, mures Sat. ii, 3, 247. in adjunctis (*ævo cuique*) ævoque morabimur aptis Ep. ad Pis. 178.

adjutor. haberes magnum adjutorem, qui posset ferre secundas Sat. i, 9, 46.

adjuvare. adjuvat hoc quoque Sat. ii, 5, 73.

admirari. 1, *mirari:* sed tamen admiror quo pacto judicium fugerit Sat. i. 4, 99. 2, *vehementer mirari stupere rem:* nil admirari prope res est una, Numici Ep. i, 6, 1.

admittere. 1, Jovis arcanis Minos admissus Od. i, 28, 9. spectatum admissi Ep. ad Pis. 5, nihil admittes in te Ep. i, 16, 53. 2, *inde, committere:* scelus Sat. ii, 3, 212.

admonere. ubi me sol acrior ire lavatum admonuit Sat. i, 6, 126.

admovere. aures Ep. i, 20, 19, tormentum ingenio Od. iii, 21, 13, acumina chartis Ep. ii, 1, 161.

adolescere. adoleverit ætas Sat. i, 9, 34.

adoptare. ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta Ep. i, 6, 55 (*tanquam adoptatum et genti tuæ adscriptum appella*).

ador: nos, *Dinkel, Spelt.* esset ador loliumque Sat. ii, 6, 89.

adorea. (*fruges in præmium militibus concessæ, inde pro laude vel gloria*): adorea alma Od. iv, 4, 41.

adsciscere. adsciscet nova quæ genitor produxerit usus Ep. ii, 2, 119.

adscribere. adscribi Deorum ordinibus Od. iii, 3, 35. adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas Ep. i, 19, 4.

adsitus. populus adsita certis limitibus Ep. ii, 2, 170.

adspicere: cf. *aspicere.*

adstare. adstat echinus vilis Sat. i, 6, 117.

adstringere. corticem adstrictum pice amphoræ demovebit Od. iii, 8, 10. arctius adstringitur hedera ilex Epod. 15, 5. non adstricto socco Ep. ii, 1, 174 (*de poeta comico negligentiore*).

advehere. diem advexerit annus Sat. ii, 2, 83.

advena. grus advena Epod. 2, 35.

advenire. Mæcenas advenit Sat. i, 5, 31. hospes tardius adveniens Sat. ii, 2, 91.

adventus. sub adventum viri Epod. 2, 44.

adversarius. adversarius est frater Ep. i, 18, 63. *in judicio:* casu venit obvius illi adversarius Sat. i, 9, 75.

adversus, adversum. 1, *adverb.* te adversum spectantia vestigia Ep. i, 1, 75. 2, *præp.* adversum lupos Epod. 6, 2.

adversus. 1, *oppositus:* adversis frontibus Sat. i, 1, 103. litus Sat. ii, 3, 205. qui timet his adversa Ep. i, 6, 9. 2, *de rebus inimicis:* bellum Sat. i, 7, 11. undæ Ep. i, 2, 2. Austri Ep. ii, 22, 202. res Sat. ii, 2, 136; Sat. ii, 8, 74.

adulter. senex Epod. 5, 57. neu quis adulter Sat. i, 3, 106. turpi peccet adultero Od. i, 33, 9. juniores Od. iii, 6, 25. nocturni Od. iii, 16, 4. *amator:* nitidus Od. iii, 24, 20. comtos adulteri crines Od. iv, 9, 13. novus Od. i, 36, 19. Lacæna Od. iii, 3, 25. *quæ sunt hominis adulteri:* crines Od. i, 15, 19.

adulterare. adulteretur columba miluo Epod. 16, 32.

adultus. virgo Od. iii, 2, 8. *de plantis:* propago vitium Epod. 2, 9.

aduncus. naso suspendis adunco ignotos Sat. i, 6, 5.

advocare. quibus advoceris gaudiis Od. iv, 11, 13.

adurere. 1, flammis aduri Colchicis Epod. 5, 24. 2, Venus adurit ignibus Od. i, 27, 15. *adustus:* panis Sat. ii, 8, 68. adusto pectore merulæ Sat. ii, 8, 90.

adurgere. adurgens remis (Cleopatram) Od. i, 37, 17.

adytum. adytis incola Pythius Od. i, 16, 5.

ædes. 1, votiva ædes Od. ii, 17, 31. labentes deorum Od. iii, 6, 3. quæ nec in æde sonent certantia Sat. i, 10, 38. vacuam Romanis vatibus Ep. ii, 2, 94. Glycera transfer in ædem Od. i, 30, 4. 2, *plur. domus:* magnæ Sat. ii, 7, 11. tendit ad ædes Ep. i, 7, 89.

ædificare. diruit, ædificat Ep. i, 1, 100. primum ædificas Sat. ii, 3, 308. casas Sat. ii, 3, 247, ibid. 275.

ædilis. Sat. ii, 3, 180.

æditnus. quales æditnos habeat belli spectata domique Virtus Ep. ii, 1, 230.

æger. avidos vicinum funus ut ægros exanimat Sat. i, 4, 126. non est cardiacus hic æger Sat. ii, 3, 162. levare ægrum Sat. ii, 3, 293; Ep. i, 8, 8. quam mihi das ægro veniam Ep. 1, 7, 4. vicus, invidus ægris, qui— Ep. i, 15, 7. stomachus Sat. ii, 2, 43. *de animo:* inopem solatur et ægrum Ep. ii, 1, 131.

ægis. Pallas ægida parat Od. i, 15, 11. ægis Palladis sonans Od. iii, 4, 57.

ægrimonia. deformis Epod. 13, 18. fastidiosa Epod. 17, 73.

ægrotare. morbo Sat. i, 6, 30. ægrotare timenti Ep. i, 7, 4. quia armentum ægrotet in agris Ep. i, 8, 6. animi vitio Sat. ii, 3, 307.

ægrotus. leo Ep. i, 1, 73. corpus Ep. i, 2, 48.

æmulari. Pindarum Od. iv, 2, 1.

æmulus. reges Od. iii, 16, 14. Capua virtus Epod. 16, 5. *subst. rivalis:* æmuli munera Od. iv, 1, 18. *c. gen.* lingua æmula Timagenis Ep. i, 19, 15. tibia tubæ æmula Ep. ad Pis. 203.

æneus. 1, æneus ut stes Sat. ii, 3, 183. signa Ep. ii, 1, 248. 2, *i. q. firmus:* murus Od. iii, 3, 65. jugum Od. iii, 9, 18. turris Od. iii, 16, 1.

ænâs (*i. q. æneus*). manus Od. i, 35, 19.

æqualis. 1, *sibi conveniens:* nil æquale homini fuit illi Sat. i, 3, 9. 2, *aliorum similis:* sors Od. iii, 24, 16. 3, *ejusdem ætatis:* inter æquales Od. i, 8, 6; Epod. 12, 23.

æquare. munia comparis æquare nondum valet (juvenca) Od. ii, 5, 2. *itidem sustinere:* fœdera regum vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis Ep. ii, 1, 25 (*æquis conditionibus juncta*).

æque. quod æque pauperibus prodest, locupletibus æque; æque neglectum pueris senibusque nocebit Ep. i, 1, 25, 26. non adytis quatit mentem sacerdotum incola

Pythius, non Liber æque Od. i, 16, 7. carus Od. ii, 17, 7. citus Od. iii, 7, 27. æque ac Sat. ii, 3, 47; Ep. i, 1, 92.

æquor. maris æquora Od. iv, 5, 10. *mare:* Atlanticum Od. i, 31, 14. Tusca Od. iv, 4, 54. Tyrrhenum Od. iv, 15, 3. aspera Od. i, 5, 6. ingens Od. i, 7, 32. fervidum Od. i, 9, 10. imperiosum Od. i, 14, 9. horrida Od. iii, 24, 41. nigrum Od. iii, 27, 23. infima Od. iv, 8, 32. quietum Epod. 10, 11. salsa Epod. 16, 34. hibernum Sat. ii, 3, 235. latum Ep. i, 2, 20. æquore superjecto Od. i, 2, 12. interfusa nitentes æquora Cycladas Od. i, 14, 19. domina æquoris Od. i, 35, 6. juventus infecit æquor sanguine Punico Od. iii, 6, 34. contracta pisces æquora sentiunt Od. iii, 1, 33. tum rhombos minus æquora alebant Sat. ii, 2, 48. utra magis pisces æquora celent Ep. i, 15, 23.

æquus. 1, *par, idem:* æquo pede pulsat pauperum tabernas Od. i, 4, 13. æqua lege Necessitas sortitur insignes et imos Od. iii, 1, 14. æqua tellus pauperi recluditur Od. ii, 18, 32. 2, *aptus, accommodatus:* æquas peccatis pœnas Sat. i, 3, 118. æquam viribus materiam Ep. ad Pis. 38. 3, *inde rei naturæ accommodatus, justus:* imperium Od. iii, 4, 48. æquam rem imperito Sat. ii, 3, 188. nomen ferat æquus iniqui Ep. i, 6, 15. huc juvenes æquum est descendere Sat. i, 2, 34; Sat. i, 3, 69. *subst. justum:* justi mater et æqui Sat. i, 3, 98. verum orabit et æquum Ep. i, 12, 23. plus æquo Ep. i, 18, 10. plus æquo liber Sat. i, 3, 52. æquo plenius Ep. ii, 2, 10. æquo largius Ep. ii, 2, 215. 4, *de animo moderato:* animus Sat. i, 5, 8; Ep. i, 11, 30; Sat. ii, 3, 16; Ep. i, 18, 112; Ep. ad Pis. 250. mens Od. ii, 3, 1. memento componere æquus Od. iii, 29, 33. præsentibus æquus Ep. i, 17, 24. 5, *favens:* Jupiter Od. i, 28, 28; Ep. ii, 1, 68. abeas (Faune) æquus parvis alumnis Od. iii, 18, 4. Palatinas videt æquus arces Carm. Sæc. 65. fortuna Ep. ii, 1, 94. immolet æquis hic porcum Laribus Sat. ii, 3, 164. juvenis Sat. ii, 3, 233. (*i. q. facilis*) te minor latum reget æquus orbem Od. i, 12, 57.

aer. vacuus Od. i, 3, 34. densus Od. ii, 7, 14. crassus Ep. ii, 1, 244. aera cedentem disco Sat. ii, 2, 13.

æratus. naves Od. ii, 16, 21. triremis Od. iii, 1, 39.

æreus (*æneus*): secula Epod. 16, 65.

aerius. domos tentasse Od. i, 28, 5.

æs. monumentum ære perennius Od. iii, 30, 1. aut eboris fabros aut æris Ep. ii, 1, 96. *res ex ære factæ, vasa et statuæ:* æra acuta Od. i, 16, 7. quo ære lavisset Sisyphus pedes Sat. ii, 3, 21. æraque et artes suspice Ep. i, 6, 17. stupet Albius ære Sat. i, 4, 28. æra vultum Alexandri simulantia Ep. ii, 1, 240. imitabitur ære capillos Ep. ad Pis. 33. *pecunia:* æra grata Od. iv, 8, 2. debitor æris Sat. i, 3, 86. dum æs exigitur Sat. i, 5, 13. referentes Idibus æra Sat. i, 6, 75. quos ære pararis Sat. ii, 3, 129. æris acervos Sat. ii, 5, 22. acervus Ep. i, 2, 47. eget æris Ep. i, 6, 39. quid distent æra lupinis Ep. i, 7, 23. meo sum pauper in æra Ep. ii, 2, 12. libra mercatus et ære Ep. ii, 2, 158. ære dato Ep. ad Pis. 21. prodigus æris Ep. ad Pis. 164. hic meret æra liber Sosiis Ep. ad Pis. 345. *metaph. de duritie:* illi robur et æs triplex circa pectus erat Od. i, 3, 9. *de ætate ænea:* ære inquinavit tempus aureum Epod. 16, 64.

ærugo. mera Sat. i, 4, 101. *metaph.* animi ærugo et cura peculi imbuerit Ep. ad Pis. 330.

ærumna. collecta viatica multis ærumnis Ep. ii, 2, 27.

æsculetum. lata Od. i, 22, 14.

æsculus (*Speiseiche*): rigida Od. iii, 10, 17.

æstas. salubres Sat. ii, 4, 22. ver proterit æstas Od. iv, 7, 9. *de æstatis æstu:* igneam æstatem defendit capellis Od. i, 17, 3.

æstimare. virtutem æstimat annis Ep. ii, 1, 48.

æstivus. aura Od. i, 22, 18. nox Ep. i, 5, 11.

æstuare. 1, Maura æstuat unda Od. ii, 6, 4. 2, *de animi perturbationibus:* æstuat et vitæ disconvenit ordine toto Ep. i, 1, 99.

æstuose. inarsit æstuosius Epod. 3, 18.

æstuosus. freta Od. ii, 7, 16. Syrtes Od. i, 22, 5. Calabria Od. i, 31, 5. impotentia Epod. 16, 54.

æstus. 1, gravis Od. ii, 5, 7. fervidus Sat. i, 1, 38. æstus Caniculæ Od. i, 17, 18. quia oleam momorderit æstus Ep. i, 8, 5. 2, *metaph., animi furor:* æstus gravesque curas Sat. i, 2, 110. æstus regum et populorum Ep. i, 2, 8. civilis belli æstus Ep. ii, 2, 47.

ætas. 1, imbecilla Sat. ii, 2, 85. lasciva Ep. ii, 2, 216. ætas animusque virilis Ep. ad Pis. 166. simul atque adoleverit ætas Sat. i, 9, 34. simul ac duraverit ætas membra Sat. i, 4, 119. piscibus atque avibus quæ natura et foret ætas Sat. ii, 4, 45. non eadem est ætas Ep. i, 1, 4. donec te deseret ætas Ep. i, 20, 10. ut cuique est ætas Ep. i, 6, 55. ætatis cujusque mores Ep ad Pis. 156. 2, *ævum:* invida Od. i, 11, 8. longa Sat. i, 4, 132. currit enim ferox ætas Od. ii, 5, 13. cujus octavum trepidavit ætas claudere lustrum Od. ii, 4, 23. ducere ætatem Ep. ii, 2, 202. 3, *sæculum, homines per id viventes:* dura refugimus ætas Od. i, 35, 35. ætas

parentum pejor avis Od. iii, 6, 46. tua ætas, Cæsar Od. iv, 15, 4. impia Epod. 16, 9. altera Epod. 16, 1; Ep. i, 18, 18. præsens et postera Ep. ii, 1, 42. *metaph. de verbis:* vetus verborum interit ætas Ep. ad Pis. 61. 4, *longum tempus:* delevit ætas Od. iv, 9, 10. in apricum proferet ætas Ep. i, 6, 24.

æternare. virtutes in ævum æternet Od. iv, 14, 5.

æternus. honores Od. ii, 1, 15. consilia Od. ii, 11, 11. exilium Od. ii, 3, 27. Vesta Od. iii, 5, 11. decus Cæsaris Od. iii, 25, 5. opprobrium Od. iv, 12, 7. *æternum, adv.:* Ep. i, 10, 41.

æther. liquidus Od. ii, 20, 2.

ætherius. domus Od. i, 3, 29.

ævum. omne in ævum Od. iii, 11, 36; Ep. i, 2, 43. in ævum Od. iv, 14, 3. extento ævo Od. ii, 2, 5. ter ævo functus Od. ii, 9, 13. poscens pauca Od. ii, 11, 5. breve Od. ii, 16, 17. securum agere ævum Sat. i, 5, 101. remeare peractum Sat. i, 6, 94. quam sis ævi brevis Sat. ii, 6, 97. leniter traducere ævum Ep. i, 18, 97. quod superest ævi Ep. i, 18, 108. meum si quis te percontabitur ævum Ep. i, 20, 26. memorem brevis ævi Ep. ii, 1, 144. *sæculum:* veniens Od. iii, 5, 16. melius proroget ævum Carm. Sæc. 68. nostrum fato delatus in ævum Sat. i, 10, 68. Livî scriptoris ab ævo Ep. ii, 1, 62. semper in adjunctis ævoque morabimur aptis Ep. ad Pis. 178. crescit, occulto velut arbor ævo, fama Marcelli Od. i, 12, 45. longum in ævum Ep. i, 3, 8; Ep. ii, 1, 159.

affari. sic tristes affatus amicos Od. i, 7, 24.

afferre. affer huc scyphos Epod. 9, 33. prælambens omne quod affert Sat. ii, 6, 109. quæcunque immundis fervent allata popinis Sat. ii, 4, 62. muræna affertur Sat. ii, 8, 42. victus tenuis quæ quantsque afferat Sat. ii, 2, 70. moram Od. ii, 14, 4.

affigere. signa Punicis affixa delubris Od. iii, 5, 19. te lecto affixit Sat. i, 1, 81. affigit humo divinam particulam auræ Sat. ii, 2, 79.

affirmare. nullos me affirmo scribere versus Ep. ii, 1, 111.

afflare. illis Canidia afflasset Sat. ii, 8, 95.

affluere. anni affluentes Od. iv, 11, 19.

affulgere. affulsit vultus tuus patriæ Od. iv, 5, 7.

agaso. si patinam pede lapsus frangat agaso Sat. ii, 8, 72.

age (cum imperativo): Od. i, 27, 17; Od. ii, 11, 22; Od. iii, 4, 1; Od. iii, 27, 62; Od. iv, 11, 31; Sat. i, 10, 51; Sat. ii, 3, 117; Sat. ii, 7, 4; Sat. ii, 7, 92; Sat. ii, 3, 224; Ep. i, 14, 31; Sat. ii, 8, 80.

agedum, (cum imperativo): Sat. i, 4, 38; Sat. ii, 3, 155.

agellus. macer Sat. i, 6, 71. virens Ep. ad Pis. 117. videas metato in agello Sat. ii, 2, 114. denormat agellum Sat. ii, 6, 9. uti mercetur agellum Ep. i, 7, 81. Democriti pecus edit agellos Ep. i, 12, 12. me mihi reddentis agelli Ep. i, 14, 1.

ager. 1, patrii Od. i, 1, 12. hispidi Od. ii, 9, 2. culti Od. iv, 14, 27. paterni Sat. ii, 3, 184. sicci Sat. ii, 4, 15. informis ossibus Sat. i, 8, 16. dotales Ep. i, 6, 21. longi Ep. i, 10, 23. silvestris Ep. ii, 2, 186. amœni Ep. ad Pis. 17. agro statuit triste lignum Od. ii, 13, 10. agri terminos revellis Od. ii, 18, 24. torrentia agros sidera Od. iii, 1, 31. extremi Numidarum agri Od. iii, 11, 47. tua, Cæsar, ætas fruges agris retulerit uberes Od. iv, 15, 5. agros atque Lares reliquit Epod. 16, 19. dives agris Sat. i, 2, 13; Ep. ad Pis. 421. agrum mercatus aravit Sat ii, 6, 11. spinas evellas agro Ep. i, 14, 5. educet in agros Ep. i, 18, 45. agros assignant Ep. ii, 1, 8. *prædium:* Umbreni Sat. ii, 2, 133. modus agri non ita magnus Sat. ii, 6, 1. ager Sabinus Sat. ii, 7, 118. situs agri Ep. i, 16, 4. qui te pascit ager Ep. ii, 2, 160. paulatim mercaris agrum Ep. ii, 2, 164. 2, *rus:* latet abditus agro Ep. i, 1, 5. 3, *territorium urbis:* Venafrani Od. iii, 5, 55. Lanuvinus Od. iii, 27, 2. Albani Ep. i, 7, 10. agrum cœlumque Sabinum Ep. i, 7, 77. cœpit agros extendere Ep. ad Pis. 208. 4, *locutio, in agrum, opp. fronti;* mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum hic dabat Sat. i, 8, 12.

agere. 1, omne Proteus pecus egit Od. i, 2, 7. egit equos volucremque currum Od. i, 34, 8. aget mercede caballum Ep. i, 18, 36. agente nimbos ocior Euro Od. ii, 16, 23. navem Ep. ii, 1, 114. Parthos egerit justo domitos triumpho Od. i, 12, 54. Notis actus ad Oricum Od. iii, 7, 5. quos agor in specus Od. iii, 25, 2. non agimur tumidis velis Ep. ii, 2, 201. illum aget penna fama superstes Od. ii, 2, 7. si quis ad illa Deus te agat Sat. ii, 7, 24. *c. dat. pro, ad:* si quis puerum egerit Orco Sat. ii, 5, 49. 2, *impellere et agitare:* (aquilam) in dracones egit amor dapis Od. iv, 4, 12. quocunque volent, animum auditoris agunto (carmina) Ep. ad Pis. 100. fata Romanos agunt Epod. 7, 17. seu te discus agit Sat ii, 2, 13. quemcunque inscitia veri cæcum agit Sat. ii, 3, 44. ne vos ageret vesania discors Sat. ii, 3, 174. agentia verba Lycamben Ep. i, 19, 25. *pellere:* actus quum freto Neptunius dux fugit Epod. 9, 7. *urgere et persequi:* diris vos agam Epod. 5, 89. per altas nives, quæcunque præcedet fera Epod. 6, 7. actum Furiis Sat. ii, 3, 135.

3, *gerere:* quid agis Od. i, 14, 2. cælebs quid agam Od. iii, 8, 1. quid agis, dulcissime, rerum? Sat. i, 9, 4. quam rem agis? Sat. ii, 6, 29. quid mihi Celsus agit? Ep. i, 3, 15. quid agam Ep. i. 8, 3. quid miser egi? Ep. i, 20, 6. hoc age Sat. ii, 3, 152; Ep. i, 6, 31; Ep. i, 18, 88. agendi gnavitas id Ep. i, 1, 24. *valere:* artis in te nil agentis Epod. 17. 81. nil agis Sat. i, 9, 15. nil agit exemplum Sat. ii, 3, 103. 4, *obire, de tempore festo:* Idus tibi sunt agendæ Od. iv. 11, 14. 5, *de tempore, transigere:* acta pueritia Od. i, 36, 8. vitam Od. iii, 2, 5. amicum tempus Od. iii, 6, 44. frigidas noctes insomnis Od. iii, 7, 8. ævum Sat. i, 5, 101. laudator temporis acti Ep. ad Pis. 173. 6, *transigere de aliqua re:* hæc dum agit Sat. i, 9, 60. agit ubi secum Sat. ii, 3, 260. tecum sic agat Ep. ii, 2, 3. tua res agitur Ep. i, 18, 84. rebus agendis Ep. ad Pis. 82. causis agendis Ep. i, 7, 46. 7, *de actione scenica:* quæ doctus Roscius egit Ep. ii, 1, 82. quæ canerent agerentque Ep. ad Pis. 277. agit lætum convivam Sat. ii, 6, 111. aut agitur res in scenis, aut acta refertur Ep. ad Pis. 179.

agger. apricus Sat. i, 8, 15 (*mons Esquilinus*).

agilis. nunc agilis fio Ep. i, 1, 16. quæ circum volitas agilis thyma Ep. i, 3, 21. oderunt agilem gnavumque remissi Ep. i, 18, 90.

agitare. veteres agitantur orni Od. i, 9, 12. agitatus humor Od. i, 12, 29. ventis agitatur pinus Od. ii, 10, 9. Zephyris agitata Tempe Od. iii, 1, 24. agitaret aura capillos Epod. 15, 9. ne te semper agitet cupido Ep. i, 18, 98. agitat fastidia verbis Epod. 12, 13. agitabit equum lasciva supinum Sat. ii, 7, 50. *animo sc.:* hæc ego mecum compressis agito labris Sat. i, 4, 138. agitamus quod nescire malum est Sat. ii, 6, 73. *persequi, abigere:* agitant pueri vesanum poetam Ep. ad Pis. 456. *reprehendere:* centuriæ agitant expertia frugis (carmina) Ep. ad Pis. 341.

agmen. ferrata barbarorum agmina Od. iv, 14, 29. horrentia pilis Sat. ii, 1, 14. ordinarat agmina Epod. 17, 9. occidit Daci Cotisonis agmen Od. iii, 8, 18. rudis agminum Od. iii, 2, 9.

agna. humilis Od. ii, 17, 32. pulla Sat. i, 8, 27. muta Sat. ii, 3, 219. nitida ibid. 214. seu agna, sive hœdo Od. i. 4, 12. cæsa festis Epod. 2, 59. immolabitur caper, et agna Tempestatibus Epod. 10, 24. pavet ut agna lupos Epod. 12, 26.

agnoscere. Augusti laudes agnoscere possis Ep. i, 16, 29.

agnus. audaces agni Od. iii, 18, 13. immolatus Od. iv, 11, 8. lupis et agnis quanta discordia Epod. 4, 1. immeritos occidit agnos Sat. ii, 3, 211. geminentu tigribus agni Ep. ad Pis. 13.

agrestis. spargit agrestes silva frondes. Od. iii, 18, 14. somnus agrestium virorum Od. iii, 1, 21. Daunus agrestium regnavit populorum Od. iii, 30, 11. (mus) Sat. ii, 6, 98, 107. asperitas Ep. i, 18, 6. Latium Ep. ii, 1, 157. agrestem Cyclopa movetur Ep. ii, 2, 125. Satyri Ep. ad Pis. 221.

agricola. agricolam laudat juris peritus Sat. i, 1, 9. invisum agricolis sidus Sat. i, 7, 26. prisci Ep. ii, 1, 139.

ah (*particula exclamandi*): Od. i, 27, 18; Epod. 5, 71.

aheneus: vid. *æneus.*

ahenum. calefactat Ep. ii, 2, 169.

aio. Sat. i, 1, 5; Sat. i, 2, 121; Sat. i, 3, 22; Sat. i, 4, 115; Sat. i, 9, 12, 68; Sat. ii, 1, 6; Sat. ii, 3, 289; Sat. ii, 6, 116; Sat. ii, 7, 72, 80; Sat. ii, 8, 7, 65; Ep. i, 1, 59, 88; Ep. i, 6, 40, 42; Ep. i, 7, 22. 32, 49, 91; Ep. i, 15, 40, 45; Ep. i, 16, 47; Ep. i, 18, 28; Ep. i, 19. 43; Ep. ii, 2, 30, 139; Ep. ad Pis. 439.

ala. 1, *axilla:* ne sub ala portes Ep. i, 13, 12. gravis hircus in alis Epod. 12, 5. 2, volucris Fati tardavit alas Od. ii, 17, 25. mors atris circumvolat alis Sat. ii, 1, 58.

albatus. celebret festos Sat. ii, 2, 61.

albescere. albescens capillus Od. iii, 14, 25.

albicare. albicant prata pruinis Od. i, 4, 4.

albus. 1, pannus Od. i, 35, 21. corpus Od. ii, 2, 15. populus Od. ii, 3, 9. humerus Od. ii, 5, 18. ales Od. ii, 20, 10. caper Od. iii, 8, 6. capillus Epod. 17, 23. lapis Sat. i, 6, 116. equi Sat. i, 7, 8. ossa Sat. 1, 8, 16. merda ibid. 37. Coum (vinum) Sat. ii, 4, 29. piper Sat. ii, 4, 74; Sat. ii, 8, 49. elephas Ep. ii, 1, 196. nec magis alba velit, quam det natura, videri Sat. i, 2, 124. Notus Od. i, 7, 15. Iapyx Od. iii, 27, 19. 2, *vestibus albis indutus:* cunnus Sat. i, 2, 36. 3, *pallidus:* pinguem vitiis albumque Sat. ii, 2, 21. 4, *faustus:* álba stella refulsit Od. i, 12, 27.

alea. 1, legibus vetita Od. iii, 24, 58. præceps Ep. i, 18, 21. perraro hæc alea fallit Sat. ii, 5, 50. 2, *periculum:* opus periculosæ aleæ plenum Od. ii, 1, 6.

alere. portentum alit Daunias Od. i, 22, 14. alebant æquora rhombos Sat. ii, 2, 48. filius sublatus aletur in re præclara Sat. ii, 5, 46. me alat rex Ep. i. 17, 20. vicinas urbes alit (palus siccata) Ep. ad Pis. 66. quem super notas aluere ripas imbres Od. iv, 2, 6. quid alat formetque poetam Ep. ad Pis. 307.

ales. 1, *adj.* puer Od. iii, 12, 4. Pegasus Od. iv, 11, 26. serpens Epod. 3, 14. juvenem ales in terris imitaris Od. i,

2, 42. ministrum fulminis alitem Od. iv, 4, 1. purpureis ales oloribus Od. iv, 1, 10. 2, *subst.* albus Od. ii, 20, 10, canorus Od. ii, 20, 16. Esquilinæ Epod. 5, 100. feri Epod. 17, 12. nec Tityi jecur relinquit Od. iii, 4, 78. Mæonii carminis aliti Od. i, 6, 2. 3, *omen:* lugubris Od. iii, 3, 61. mala Epod. 10, 1. secunda Epod. 16, 24. potior Od. iv, 6, 24.

alga. inutilis Od. iii, 17, 10. alga vilior Sat. ii, 5, 8.

algere. sudavit et alsit Ep. ad Pis. 413.

alias (*alio tempore*): Od. iii, 5, 46; Sat. i, 4, 63; Sat. i, 9, 72; Ep. ii, 1, 17.

alienus. capella Sat. i, 1, 110. uxores Sat. i, 2, 34, 57. conjux Sat. ii, 7, 46. hortus Sat. i, 3, 116. negotia Sat. ii, 3, 19; Sat. ii, 6, 33. domus Sat. ii, 6, 71. nec tua laudabis studia aut aliena reprendes Ep. i, 18, 39. alienis nervis Sat. ii, 7, 82. nummi Ep. i, 18, 35. peccata Ep. i, 18, 77. vestigia Ep. i, 19, 22. opprobria Sat. i, 4, 128. alienis malis ridere Sat. ii, 3, 72, *v. intr.* domus his aliena malis Sat. i, 9, 50. volvens aliena vitellus Sat. ii, 4, 57. alieno tempore Sat. i, 4, 78.

alio (*in alium locum*): Epod. 15, 23; Sat. ii, 1, 32; Sat. ii, 2, 55.

alioqui (*alias*): Sat. i, 4, 4; Sat. i, 6, 66.

aliquis. Sat. i, 3, 19; Sat. ii, 2, 94, 105; Sat. ii, 3, 6; Sat. ii, 5, 42; Ep. ii, 1, 206.

aliter. Od. i, 18, 4; Epod. 14, 9; Ep. ii, 2, 168.

aliunde. Od. ii, 13, 16.

alius. merces Od. i, 27, 13. sol Od. ii, 16, 18. os Od. iii, 25, 8; Ep. i, 19, 32. fungi Sat. ii, 4, 21. femina Od. iv, 11, 33. ardor Epod. 11, 27. parentes Sat. i, 6, 95. causa Sat. i, 7, 14. dierum festi Sat. ii, 2, 60. morbus Sat. ii, 3, 80. species veri scelerisque Sat. ii, 3, 208. privum Sat. ii, 5, 11. servi Sat. ii, 7, 81. alii (homines) Od. i, 7, 1; Sat. i, 6, 111; Sat. i, 10, 77, 87; Sat. i, 4, 2; Ep. ii, 1, 209. non alius Ep. ad Pis. 303. alius et idem nasceris Carm. Sæc. 10. non alius quisquam Sat. i, 3, 33. aliis alios rebus teneri Ep i, 1, 81. cedit in usum nunc mihi, nunc alii Sat. ii, 2, 135. Fortuna nunc alii benigna Od. iii, 29, 52. contra alius Sat. i, 2, 30. alia, haud fortasse minora Sat. i, 3, 20. aliud promittere Sat. i, 4, 103. vocando hanc Furiam, hunc aliud Sat. ii, 3, 141. non alius æque Od. iii, 7, 25. non alia magis Od. iii, 9, 5. non alia (muria), quam qua Sat. ii, 4, 66. alius sapiente bonoque Ep. i, 16, 20. alius Lysippo Ep. ii, 1, 240.

allaborare. myrto nihil allabores (*adjungas*) Od. i, 38, 5. ore allaborandum est tibi Epod. 8, 20.

allapsus. serpentium timet avis Epod. 1, 20.

allec. fæx et allec Sat. ii, 4, 73. allec Sat. ii, 8, 9.

allinere. incomtis allinet atrum signum Ep. ad Pis. 446.

allium. cicutis nocentius Epod. 3, 3.

alloquium. dulcia ægrimoniæ Epod. 13, 18.

almus. 1, ova Sat. ii, 4, 13. 2, sol Carm. Sæc. 9. dies Od. iv. 7, 7. adorea Od. iv, 4, 41. Maia Od. i, 2, 42. (Musæ) Od. iii, 4, 42. Faustitas Od. iv, 5, 18. Venus Od. iv, 15, 31.

alte. altius præcincti Sat. i, 5, 5. alte cinctus puer Sat. ii, 8, 10.

alter. sors Od. ii, 10, 14. Mars Od. iii, 5, 34. ætas Epod. 16, 1; Ep. i, 18, 18. lustrum Carm. Sæc. 67. mensæ Od. iv, 5, 31. amicus Sat. i, 5, 33. (effigies) altera cerea Sat. i, 8, 30. pars Sat. ii, 1, 2. cedat in altera jura Ep. ii, 2, 174. quid moror altera (pars animæ) Od. ii, 17, 6. quoties te in speculo videris alterum Od. iv, 10, 6. hæres hæredem alterius supervenit Ep. ii, 2, 176. et alter (puer) sublegit Sat. ii, 8, 11. totidem altera (mille talenta) Ep. i, 6, 34. alter fratrum, alter Ep. ii, 2, 183, 184. alter Ep. i, 18, 10; Ep. i, 2, 57; Ep. i, 6, 32; Ep. i, 14, 11; Ep. ii, 2, 63. altera Sat. i, 2, 101. unus et alter Sat. i, 6, 102; Sat. ii, 5, 24; Ep. ii, 1, 74; Ep. ad Pis. 15. quicquid negat alter, et alter Ep. i, 10, 4. Hecaten vocat altera, altera Tisiphonen Sat. i, 8, 33, 34. alterius sic altera poscit opem res Ep. ad Pis. 410, 411. alter alterius sermone audiret honores Ep. ii, 2, 87, 88.

altercare. altercante libidinibus pavore Sat. ii, 7, 57.

alternus. alterno pede quatiunt terram Od. i, 4, 7. versibus alternis fudit opprobria Ep. ii, 1, 146. alternis aptum sermonibus Ep. ad Pis. 81. alterna loquentes Sat. i, 8, 40.

alteruter. Ep. i, 18, 64.

altilis. (aves) Ep. i, 7, 35.

altrix. Apulia Od. iii, 4, 10.

altus. 1, montes Od. i, 2, 7; Epod. 10, 7; Epod. 16, 47. Ceraunia Od. i, 3, 20. Troja Od. iv, 6, 3. domus Epod. 9, 3; Sat. ii, 6, 114. tectum Sat. i, 5, 103. populi Epod. 2, 10. platanus Od. ii, 11, 13. ripæ Epod. 2, 25. culmus Sat. ii, 2, 124. nix Od. i, 9, 1; Epod. 6, 7; Sat. i, 2, 105. humus Epod. 16, 52. fruticetum Od. iii, 12, 10. nubium tractus Od. iv, 2, 26. propugnacula navium Epod. 1, 1. monumentum situ pyramidum altius Od. iii, 30, 2. caliendrum Sat. i, 8, 48. salum Epod. 17, 55. *simplic. pro, mare:* altum semper urgendo Od. ii, 10, 1. jactis in altum molibus Od. iii, 1, 34. in alto Sat.

ii, 2, 31; Ep. i, 11, 15; Ep. i, 18, 87. exstructis in altum divitiis Od. ii, 3, 19. 2, *sublimis:* Cæsar Od. iii, 4, 37. senex Ep. ii, 1, 56. vultus Od. iv, 9, 42. magna Carthago probrosis altior Italiæ ruinis Od. iii, 5, 40. 3, *profundus:* somnus Sat. ii, 1, 8. silentium Sat. ii, 6, 58. 4, *clari generis:* Æneas Sat. ii, 5, 62.

alveus. Tuscus Od. iii, 7, 28. medius Od. iii, 29, 34.

alumnus. dulcis Ep. i, 4, 8. grandis Epod. 13, 11. parvi Od. iii, 18, 4. dulces Od. iii, 23, 7. *adj.* alumnus Deus Ep. ad Pis. 239.

alvus. dura Sat. ii, 4, 27. Hebrus utilis alvo Ep. i, 16, 14. matris in alvo Od. iv, 6, 20. vivum puerum extrahat alvo Ep. ad Pis. 340.

amabilis. Antilochus Od. ii, 9, 13. insania Od. iii, 4, 5. frigus Od. iii, 13, 10. chori vatum Od. iv, 3, 14. carmen Ep. i, 3, 24. hospes Ep. ii, 2, 132. qui semper amabilem sperat Od. i, 5, 10.

amabiliter. lusit amabiliter Ep. ii, 1, 148.

amare. qui Musas amat impares Od. iii, 19, 13. amanda voce Od. iv, 11, 34. si me amas Sat. i, 9, 38. versus amat Ep. ii, 1, 120. Romæ Tibur amem Ep. i, 8, 12. exstinctus amabitur idem Ep. ii, 1, 14. (fabros) æris amavit Ep. ii, 1, 96. hoc amet, hoc spernat Ep. ad Pis. 46. amata relinquere pernix ibid. 165. amet peccare timentes ibid. 197. amabo verba ibid. 235. amandus quo sit amore parens ibid. 313. hæc amat obscurum ibid. 363. teque et tua solus amares ibid. 444. amet hircus salsa æquora Epod. 16, 34. herba lapathi prata amantis Epod. 2, 57. amat et laudat Sat. i, 2, 54; Ep. i, 19, 36. mirantur amantque Ep. ii, 2, 58. *metaph.:* amat janua limen Od. i, 25, 3. te felicem dicis amasque (*suave tibi est*) quod tibi nusquam sit potandum Sat. ii, 7, 31. *c. infinit.:* hic ames dici pater atque princeps Od. i, 2, 50. umbram consociare amant Od. ii, 3, 10. amem tecum vivere Od. iii, 9, 24. amat perrumpere saxa Od. iii, 16, 10. libelli Stoici jacere amant Epod. 8, 16. amet adspergere cunctos Sat. i, 4, 87. amet scripsisse Sat. i, 10, 60. amabam quærere Sat. ii, 3, 20. si quis lectica gestare amet agnam Sat. ii, 3, 214. importunus amat laudari Sat. ii, 5, 96. amat rumpere claustra Ep. i, 14, 9. amare Sat. ii, 3, 250. amando perdere Sybarin Od. i, 8, 2. amabo Lalagen Od. i. 22, 23. amantium pallor Od. iii, 10, 14. multum amatum monstrum Od. iii, 27, 47. amantem et languor et silentium arguit Epod. 11, 9. amata nautis Epod. 17, 20. amo parabilem Venerem Sat. i, 2, 119. neque credat amanti Sat. ii, 7, 65. amantis ephebi Ep. ii, 1, 171.

amarus. folia Sat. ii, 3, 114. inulæ Sat. ii, 8, 51. sermo Sat. i, 7, 7. historiæ Sat. i, 3, 88. amara temperet risu Od. ii, 16, 26. amara curarum Od. iv, 12, 19.

amator. urbis amatorem Fuscum salvere jubemus ruris amatores Ep. i, 10, 1, 2. amatorem Pirithoum cohibent catenæ Od. iii, 4, 79. cæcus Sat. i, 3, 38. exclusus Sat. ii, 3, 259. vinosus Ep. i, 1, 38. plenus Ep. i, 20, 8. Originis Sat. i, 2, 55. Nympharum Od. iii, 18, 1.

ambages. missis ambagibus Sat. ii, 5, 9. ne te longis ambagibus morer Ep. i, 7, 82.

ambigere. ambigitur quid enim? Ep. i, 18, 19. ambigitur uter utro sit prior Ep. ii, 1, 55.

ambigue. dictum Ep. ad Pis. 449.

ambiguus. vultus Od. ii, 5, 24. Salamis Od. i, 7, 29. servet in ambiguo Ep. i, 16, 28.

ambire. te ambit prece colonus Od. i, 35, 5. ut Thracam ambiat Hebrus Ep. i, 16, 13. grammaticas ambire tribus Ep. i, 19, 40.

ambitio. misera Sat. i, 4, 26. misera gravisque Sat. i, 6, 129. prava Sat. i, 6, 52. mala Sat. ii, 3, 78; Sat. ii, 6, 18. inanis Ep. ii, 2, 207.

ambitiosus. 1, ambitiosior hederis Od. i, 36, 20. 2, *honorum cupidus:* ambitiosus et audax Sat. ii, 3, 165. 3, *ob honorum cupiditatem sumta:* ornamenta Ep. ad Pis. 447.

ambitus. properantis aquæ Ep. ad Pis. 17.

ambo. Sat. i, 1, 20; Sat. ii, 6, 99; Sat. ii, 3, 180; Sat. ii, 7, 62.

ambubaiæ (*Bajaderen*): ambubaiarum collegia Sat. i, 2, 1.

ambulare. ebrius ambulet ante noctem Sat. i, 4, 51. *de securitate:* solutus ambulat Epod. 5, 71. *de iis qui incessu dignitatem affectant:* superbus ambules pecunia Epod. 4, 5. marita onusta baccis ambulet Epod. 8, 14. tunicis demissis ambulat Sat. i, 2, 25. Sulcius acer ambulat et Caprius Sat. i, 4, 66.

ambustus. Phaethon Od. iv, 11, 25. ambustus libris propriis Sat. i, 10, 64.

amens. delirus et amens Sat. ii, 3, 107.

amentia. amentia verset Sat. ii, 3, 249.

ames. lævis Epod. 2, 33.

amica. fias recantatis amica opprobriis Od. i, 16, 27. amicæ turpia vitia Sat. i, 3, 38. cantat absentem amicam Sat. i, 5, 15. quibus mentitur amica Ep. i, 1, 20. quod Lucanæ amicæ me commendet Ep. i, 15, 21.

amice. amice pauperiem pati Od. iii, 2, 1. conjurat amice Ep. ad Pis. 411.

amicire. quidquid chartis amicitur ineptis Ep. ii, 1, 270. amicta vitibus ulmus

Ep. i, 16, 3. nube amictus humeros Od. i, 2, 31. pelle amicta Epod. 17, 22.

amicitia. graves principum amicitiæ Od. ii, 1, 4. vellem in amicitia sic erraremus Sat. i, 3, 41. si peteret per amicitiam patris Sat. i, 3, 5. per amicitiam rogatus Sat. ii, 4, 88. quid ad amicitias trahat nos Sat. ii, 6, 75. quærit amicitias Ep. ad Pis. 167. amicitia dignus Ep. ad Pis. 436.

amictus. purpureus Ep. i, 17, 27.

amiculus. quæ censet amiculus Ep. i, 17, 3.

amicus (*adj.*). Aulon Od. ii, 6, 18. vates Od. ii, 6, 24. tempus Od. iii, 6, 43. animus Od. iv, 7, 19. sidus Epod. 10, 9. postes Epod. 11, 21. amicus grex Epod. 16, 50. aures Carm. Sæc. 71. dives amico Hercule Sat. ii, 6, 12. amica mater Sat. ii, 3, 57. amici dona Quiritis Ep. i, 6, 7. præcepta Ep. ii, 1, 128. oculi Ep. ad Pis. 429. *c. dat.:* Musis amicus Od. i, 26, 1. at tibi amicus Sat. i, 3, 33. sibi Sat. i, 2, 20. servis amicus perfidis Epod. 9, 10. amicum mancipium domino Sat. ii, 7, 2. vestris amicus fontibus Od. iii, 4, 25. (testudo) amica templis Od. iii, 11, 6. amica luto sus Ep. i, 2, 26. amica vis pastoribus Epod. 6, 6. Dîs amicum Od. ii, 17, 2. carmen Od. iv, 6, 41. amicior Afris Od. ii, 1, 25.

amicus. tristes Od. i, 7, 24. ferre jugum pariter dolosi Od. i, 35, 27. potens Od. ii, 18, 12; Ep. i, 18, 44; ibid. 86. merentes Od. iii, 5, 47. sospes Od. iii, 8, 13. cari Od. iv, 9, 51. inops Sat. i, 2, 5. juncti Sat. i, 3, 54. dulcis Sat. i, 3, 69; ibid. 140; Ep. i, 7, 12. jucundus Sat. i, 3, 93; Sat. i, 5, 44. absens Sat. i, 4, 81. liber Sat. i, 4, 132. aversi Sat. i, 5, 29. vetus Sat. ii, 6, 81. de te pendens, te respiciens Ep. i, 1, 105. fidi Ep. i, 5, 24. propior Ep. i, 9, 5. discolor Ep. i, 18, 4. dives Ep. i, 18, 24. venerandus Ep. i, 18, 73. fidelis Ep. ii, 2, 1. mendax verusque Ep. ad Pis. 435. recepto amico Od. ii, 7, 28. amicorum consilia Epod. 11, 25. servare amicos Sat. i, 1, 89; Sat. i, 3, 54. inter amicos Sat. i, 3, 1. amicorum vitia Sat. i, 3, 26; Sat. i, 3, 43. parcere amico Sat. i, 4, 35. nec cuiquam nisi amicis Sat. i, 4, 73. me Capitolinus usus amico Sat. i, 4, 96. te amicum Sat. i, 6, 50, 53. mihi amico Sat. ii, 3, 296. me fecit amicum tibi Sat. ii, 5, 33. te tibi reddat amicum Ep. i, 18, 101. in amicorum numero Sat. i, 6, 62. Viscum amicum Sat. i, 9, 22. doctos quos ego et amicos prætereo Sat. i, 10, 87. carus amicis Sat. i, 6, 70. dulcis amicis Sat. i, 4, 135. concinnus amicis videatur Sat. i, 3, 50. amicis aptus Sat. ii, 5, 43. æquus ejus amicis Sat. ii, 1, 70. ni sic Nomentanus amicum tolleret Sat. ii, 8, 60. amicos pecunia donat Ep. i, 6, 36. amici jussa Ep. i, 9, 12. reges amici Ep. i, 10, 33. vilis amicorum annona est Ep. i, 12, 24. professus amicum Ep. i, 18, 2. deliquit amicus Sat. i, 3, 84. si quis amicorum est ausus reprendere versum Ep. ii, 1, 222. irascar amicis Ep. i, 8, 9. ignoscis amicis Ep. ii, 2, 210. et consilietur amicis Ep. ad Pis. 196. quid (debeat) amicis ibid. 312. cur ego amicum offendam ibid. 450. ne offendat amicum Sat. i, 3, 73. amice Valgi Od. ii, 9, 5. amice Mæcenas Epod. 1, 2. amice Od. ii, 14, 6; Sat. ii, 6, 90; Ep. i, 18, 106. amici Ep. ad Pis. 5; Ep. ii, 2, 138; Epod. 13, 3. Antonii amicus Sat. i, 5, 33. amicus majorum (*i. e. amans*) Sat. ii, 1, 61.

amittere. amissos colores Od. iii, 5, 27. amissas res Sat. ii, 5, 2. amittit vitam Sat. i, 1, 60.

amnis. taciturnus Od. i, 31, 8. Scythicus Od. iii, 4, 36. quieti Od. iii, 29, 41. monte decurrens Od. iv, 2, 5. Xanthus Od. iv, 6, 26. rapidus Sat. i, 10, 62. Tuscus Sat. ii, 2, 32. volubilis Ep. i, 2, 43. purus Ep. ii, 2, 120. uxorius Od. i, 2, 20. flectis amnes Od. ii, 19, 17. seu cursum mutavit amnis Ep. ad Pis. 67.

amœnus. Baiæ Ep. i, 1, 83. Lucretilis Od. i, 17, 1. Surrentum Ep. i, 17, 52. rus Ep. i, 10, 6. agri Ep. ad Pis. 17. latebræ Ep. i, 16, 15. quæ deserta et inhospita tesqua credis, amœna vocat Ep. i, 14, 20. flores amœnos ferre rosæ Od. ii, 3, 14. amœnæ quos et aquæ subeunt et auræ Od. iii, 4, 7.

amor. 1, cæcus Od. i, 18, 14. finiti Od. i, 19, 4. flagrans Od. i, 25, 13. ingenuus Od. i, 27, 17. mutui Od. ii, 12, 16; Epod. 15, 10. lascivi Od. ii, 11, 7. incesti Od. iii, 6, 23. lentus Od. iii, 19, 28. insani Od. iii, 21, 3. gravis Epod. 11, 2, 3. mirus Epod. 16, 31. stultus et improbus Sat. i, 3, 24. turpis Sat. i, 4, 111. amor malis divulsus querimoniis Od. i, 13, 20. Cyri Od. i, 33, 6. ancillæ Od. ii, 4, 1. Paridis Ep. i, 2, 6. Lycisci Epod. 11, 24. Nothi Od. iii, 15, 11. meretricis amor Sat. ii, 3, 252. nuptarum amores Sat. i, 4, 27. spirat adhuc amor Od. iv, 9, 10. finis amorum meorum Od. iv, 11, 32. amor habet curas Epod. 2, 37. amoris poculum Epod. 5, 38. amore sic meo flagres Epod. 5, 81. testudine flevit amorem non elaboratum ad pedem Epod. 14, 11. translati alio amores Epod. 15, 23. quem non merearis amorem Sat. i, 1, 87. huic (venatori) meus amor est similis Sat. i, 2, 107. in amore hæc sunt mala Sat. ii, 3, 267. hunc amor urit Ep. i, 2, 13. invidia vel amore torquebere Ep. i, 2, 37. sine amore jocisque nihil est jucundum; vivas in amore jocisque Ep. i,

6, 65, 66. quo sit amore parens amandus Ep. ad Pis. 313. 2, *de re amata:* dulces Od. i, 9, 15. nec tibi decedunt amores Od. ii, 9, 11. 3, *cupiditas, studium:* dapis atque pugnæ Od. iv, 4, 12. scribendi Sat. ii, 1, 10. habendi Ep. i, 7, 85. argenti Sat. ii, 3, 78. pravorum Sat. ii, 3, 244. laudis Ep. i, 1, 36. virtutis Ep. i, 16, 52. ponet famosæ mortis amorem Ep. ad Pis. 469. mare sentit amorem festinantis heri Ep. i, 1, 84.

amovere. boves per dolum amotas Od. i, 10, 10. amoto ludo quæramus Sat. i, 1, 27.

amphora. puræ Epod. 2, 15. Læstrygonia Od. iii, 16, 34. neu promtæ modus amphoræ sit Od. i, 36, 11. fumum bibere instituta consule Tullo Od. iii, 8, 11. Bibuli consulis Od. iii, 28, 8. amphora cœpit institui Ep. ad Pis. 21.

amplecti. hoc amplectitur (*amat*) Sat. i, 2, 53. *cingere:* murus latior amplecti urbem cœpit Ep. ad Pis. 209.

ampliare. ampliet ut rem Sat. i, 4, 32.

amplius (*adv.*): ter et amplius felices Od. i, 13, 17. quid amplius vis Epod. 17, 30. verbum non amplius addam Sat. i, 1, 121. nihil amplius oro Sat. ii, 6, 4. hic nihil amplius optet Ep. i, 2, 46. si sit non amplius opus Sat. i, 1, 54.

amplus. Geryon Od. ii, 14, 7. vulva Ep. i, 15, 41. honores Sat. i, 6, 11. divitiæ Sat. ii, 2, 101. nos parvi et ampli Ep. i, 3, 28.

ampulla. projicit ampullas et sesquipedalia verba Ep. ad Pis. 97.

ampullari. tragica ampullatur in arte Ep. i, 3, 14.

amputare. ramos inutiles amputans Epod. 2, 11.

amystis. Threicia Od. i, 36, 14.

an. Epod. 6, 15; Epod. 17, 76; Sat. i, 1, 76; Sat. i, 2, 59; Sat. i, 2, 103; Sat. i, 10, 74; Sat. ii, 2, 110; Sat. ii, 3, 134, 263, 278, 312; Sat. ii, 7, 109; Ep. i, 3, 31; Ep. i, 4, 4; Ep. ad Pis. 237. *in interrogationibus indirectis:* Od. i, 12, 33, 34, 35; Od. ii, 3, 22; Od. ii, 4, 13; Od. iv, 7, 17; Sat. i, 4, 124; Sat. ii, 3, 83; Ep. ad Pis. 436, 462. *in interrogationibus duorum membrorum:* Od. iii, 4, 5; Od. iii, 20, 8; Od. iii, 27, 39; Od. iii, 27, 43; Epod. 1, 9; Epod. 3, 7; Epod. 7, 13, 14; Epod. 12, 5; Epod. 16, 23; Sat. i, 1, 50; Sat. i, 9, 41; Sat. ii, 1, 34; Sat. ii, 2, 31, 32; Sat. ii, 3, 67, 157, 167, 210, 246, 252, 260; Sat. ii, 4, 10; Sat. ii, 5, 58; Sat. ii, 6, 56, 74; Sat. ii, 7, 59; Ep. i, 1, 62, 68; Ep. i, 3, 4, 5; Ep. i, 6, 12; Ep. i, 11, 5, 6; Ep. i, 12, 20; Ep. i, 14, 4, 5; Ep. i, 16, 2, 3, 27; Ep. i, 17, 45; Ep. i, 18, 19, 20, 102, 103; Ep. ii, 1, 37, 42, 176; Ep. ii, 2, 166, 195, 200; Ep. ad Pis. 114—118, 239, 408.

anceps. jus Sat. ii, 5, 34. Lucanus an Apulus, anceps Sat. ii, 1, 34.

ancilium. anciliorum oblitus Od. iii, 5, 10.

ancilla. ancillæ amor Od. ii, 4, 1. in ancilla, peccesne matrona Sat. i, 2, 63. ancilla aut verna Sat. i, 2, 117. paret ancillas Sat. ii, 3, 215. non ancilla puerve tuum jecur ulceret Ep. i, 18, 72.

angere. ne te incommodus angat Ep. i, 18, 75. te pudor angit Sat. ii, 3, 39. pectus inaniter angit Ep. ii, 1, 211. (natura nos) mœrore gravi angit Ep. ad Pis. 110. hac canis angit Sat. ii, 2, 64.

angiportus. solus Od. i, 25, 10.

anguis. Eumenidum angues Od. ii, 13, 36. Mauris anguibus mitior Od. iii, 10, 18. centum angues muniant caput ejus Od. iii, 11, 18. vertatur Cadmus in anguem Ep. ad Pis. 187. cane pejus et angue Ep. i, 17, 30.

angulus. si angulus proximus accedat Sat. ii, 6, 8. angulus iste feret piper et tus Ep. i, 14, 23. intimo ab angulo Od. i, 9, 22. ille terrarum angulus Od. ii, 6, 14.

angustus. cellæ Sat. i, 8, 8. catinus Sat. ii, 4, 77. rima Ep. i, 7, 29. frons Ep. i, 7, 26. 2, *in angustum contractus:* res Od. ii, 10, 21. pauperies Od. iii, 2, 1.

anhelitus. sublimi fugies anhelitu Od. i, 15, 31.

anilis. fabellæ Sat. ii, 6, 77.

anima. 1, Thraciæ Od. iv, 12, 2. 2, *hominis:* animæ meæ dimidium Od. i, 3, 8. animæ magnæ prodigus Od. i, 12, 37. te meæ animæ partem Od. ii, 17, 5. terrestria mortales animas sortita Sat. ii, 6, 94. pias animas reponis sedibus Od. i, 10, 17. animæ responsa daturæ Sat. i, 8, 29. animæ, quales non candidiores terra tulit Sat. i, 5, 41. *blanda compellatio hominis carissimi:* si parcent animæ fata superstiti Od. iii, 9, 12.

animal. quum prorepserunt primis animalia terris Sat. i, 3, 99.

animare. haud petet ultro quemquam animantem Sat. ii, 1, 40.

animosus. versis equis Parthus Od. i, 19, 11. animosus atque fortis Od. ii, 10, 21. Achilles Sat. i, 7, 12. infans Od. iii, 4, 20.

animus. prudens, rectus, vindex fraudis, et abstinens pecuniæ Od. iv, 9, 34. prudens Sat. ii, 3, 89. dociles Ep. ad Pis. 336. atrox Od. ii, 1, 24. cupidi rixæ Od. iii, 14, 25. avarus Ep. ii, 1, 120, 179. inops (et) pusillus Sat. i, 4, 18. paternus Od. iv, 4, 28; Od. ii, 2, 6. fraterni Ep. i, 10, 4. amicus Od. iv, 7, 20. parvus Sat. i, 2, 10. parvi Ep. i,

17, 40. arctus Sat. ii, 6, 83. lætus Od. ii, 16, 25. æquus Sat. i, 5, 8; Sat. ii, 3, 16; Ep i, 11, 30; Ep. i, 18, 112; Ep. ad Pis. 250. solliciti Ep. i, 5, 18. fortis Sat. ii, 5, 20. mutuus Od. iv, 1, 30. deliciarum egens Od. iv, 8, 10. acclinis falsis Sat. ii, 2, 6. animi vitio ægrotare Sat. ii, 3, 307. animi capitisque labore Ep. i, 1, 44. est animus tibi Ep. i, 1, 58. quid æternis minorem consiliis animum fatigas? Od. ii, 11, 12. non animum metu expedies Od. iii, 24, 7. quod vitium procul afore chartis atque animo Sat. i, 4, 101. simulac duraverit ætas animum Sat. i, 4, 120. corpus onustum animum quoque prægravat Sat. ii, 2, 78. rectum animi servas Sat. ii, 3, 201. animo percurrisse polum Od. i, 28, 6. animoque et corpore torpet Ep. i, 6, 14. animo moventes nefas Od. iii, 4, 68. stas animo Sat. ii, 3, 213. integer est animi Sat. ii, 3, 220. si quid est animum Ep. i, 2, 39. deduxit non animo curas Ep. i, 2, 49. animum rege Ep. i, 2, 62. animus est sine corpore velox Ep. i, 12, 13. spinas animone ego fortius, an tu evellas agro Ep. i, 14, 4. in culpa est animus Ep. i, 14, 13. levantes corpus et animum Ep. ii, 1, 141. post effert animi motus interprete lingua Ep. ad Pis. 111. intendes animum studiis Ep. i, 2, 36. animum auditoris agunto Ep. ad Pis. 100. nec animum mitior anguibus Od. iii, 10, 18. dolentibus ex animo Ep. ad Pis. 432. vires animumque educit in astra Od. iv, 2, 22. diceret hæc animus Sat. i, 2, 69. cœlum, non animum, mutant Ep. i, 11, 27. numeros animosque secutus Archilochi Ep. i, 19, 24. cum tabulis animum sumet censoris honesti Ep. ii, 2, 110. ætas animusque virilis Ep. ad Pis. 166. animum reddas mihi Od. i, 16, 28. reddere animum amoribus Od. i, 19, 4. animus tuæ juvencæ Od. ii, 5, 5. animus cœnis responsat opimis Sat. ii, 7, 103. ab ipso ducit opes animumque ferro ilex Od. iv. 4, 60. *pl.:* mares animi Ep. ad Pis. 402. mores animique virorum Ep. ii, 1, 249. hæc animos ærugo cum semel imbuerit Ep. ad Pis. 330. segnius irritant animos demissa per aurem ibid. 180. animis juvandis inventum poema ibid. 377. sic teneros animos aliena opprobria absterrent vitiis Sat. i, 4, 128. carminibus quæ versant humanos animos Sat. i, 8, 20. his animis incolumes non redeunt genæ Od. iv, 10, 8. animi sub vulpe latentes Ep. ad Pis. 437. nervi deficiunt animique Ep. ad Pis. 27. impares formæ atque animi Od. i, 33, 11. mens animusque fert Ep. i, 14, 8. manet in venas animumque meum Ep. i, 15, 20.

annare. plures annabunt thunni Sat. ii, 5, 44.

annellus. cum tribus annellis Sat. ii, 7, 9.

annona. mercator annonæ prosit Ep. i, 16, 72. *transl.:* amicorum vilis est Ep. i, 12, 24.

annosus. cornix Od. iii, 17, 13. palatum Sat. ii, 3, 274. annosa volumina vatum Ep. ii, 1, 26.

annuere. quicquid negat alter, et alter; annuimus pariter Ep. i, 10, 5. ni Divôm pater annuisset rebus Æneæ muros Od. iv, 6, 22. Camœnæ annuerunt Virgilio molle (carmen) Sat. i, 10, 45.

annulus. equestris Sat. ii, 7, 53.

annus. 1, fugaces Od. ii, 14, 1. breves Od. iv, 13, 23. affluentes Od. iv, 11, 20. totus Sat. ii, 3, 1; Ep. ii, 1, 44. piger Ep. i, 1, 21. locuples frugibus Ep. ii, 1, 137. recurrentes Ep. ii, 1, 147. rediens Sat. ii, 2, 83; Od. iii, 8, 9. exacti Od. iii, 22, 6. euntes Ep. ii, 2, 55. proni Ep. ad Pis. 60. venientes Ep. ad Pis. 175. mobiles Ep. ad Pis. 157. omnes annos Od. ii, 9, 15. omnibus annis Ep. i, 7, 21. consul unius anni Od. iv, 9, 39. minor uno mense vel anno Ep. ii, 1, 40. nonus Od. iv, 11, 1. nonum prematur in annum Ep. ad Pis. 388. octoginta annos natus Sat. ii, 3, 118. abhinc annos centum Ep. ii, 1, 36. centum qui perficit annos Ep. ii, 1, 39. studiis septem annos dedit Ep. ii, 2, 82. undenos decies per annos orbis Carm. Sæc. 21. hunc in annum vivat, et plures Od. i, 32, 2. differre in annum Ep. i, 2, 39; Ep. i, 11, 23. in annum copia Ep. i, 18, 109. ter et quater anno Od. i, 31, 14. illi, quos tibi demserit, apponet annos Od. ii, 5, 15. cadit hædus pleno anno Od. iii, 18, 5. innumerabilis annorum series Od. iii, 30, 5. gravis annis miles Sat. i, 1, 4. a certis annis ævum remeare peractum Sat. i, 6, 94. ubive accedent anni Sat. ii, 2, 85. fugerit annus Sat. ii, 6, 40. quid temperet annum Ep. i, 12, 16. collegam quo dixit Lollius anno Ep. i, 20, 28. chartis pretium quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35. monet annus Od. iv, 7, 7. virtutem æstimat annis Ep. ii, 1, 48. 2, *anni tempus:* annus pomifer Od. iii, 23, 8. annus hibernus Epod. 2, 29.

annuus. cultura Od. iii, 24, 14. spatium Od. iv, 5, 11.

anser. albus Sat. ii, 8, 88.

ante. 1, *præp.* Od. iii, 10, 3; Od. iv, 9, 25; Epod. 1, 27; Sat. i, 3, 107; Sat. i, 4, 51; Sat. i, 6, 9; Sat. i, 10, 61; Sat. ii, 4, 23; Sat. ii, 5, 14; Sat. ii, 6, 34, 66; Ep. i, 2, 35. 2, *adv.:* Od. i, 29, 3; Od. iii, 29, 2; Od. iv, 14, 41; Epod. 5, 83; Sat. i, 1, 37; Sat. i, 3, 192; Sat. ii, 3, 135.

antea. Epod. 11, 1.

antecedere. antecedentem scelestum Od. iii, 2, 31.

anteferre. te Graiis anteferendo Ep. ii, 1, 19. ut nihil anteferat Ep. ii, 1, 65.
antehac. Od. i. 37, 5.
anteire. te anteit Necessitas Od. i, 35, 17. quodsi strenuus anteis Ep. i, 2, 70.
antenna. antennæ gemant Od. i, 14, 6.
ante quam. Od. iii, 27, 9; ibid. 58; Sat. i, 2, 104.
antestari. licet antestari Sat. i, 9, 76.
antique. nimis antique Ep. ii, 1, 66.
antiquus. ilex Epod. 2, 23. templa Sat. ii, 2, 104. poetæ Sat. i, 10, 7*. census Sat. ii, 3, 169. plebs Sat. ii, 7, 23. ludus Ep. i, 1, 3. antiquissima scripta Ep. ii, 1, 28. antiqui Sat. i, 4, 117; Ep. ii, 1, 78; Sat. ii, 2, 89.
antrum. gratum Od. i, 5, 3. Dionæum Od. ii, 1, 39. Pierium Od. iii, 4, 40. quibus antris Od. iii, 25, 4.
anus. improba Sat. ii, 5, 84. obscœnæ Epod. 5, 98. prudens Epod. 17, 47. Pelignæ Epod. 17, 60. Sabella Sat. i, 9, 30. mœchos anus arrogantes flebis Od. i, 25, 9. fia anus Od. iv, 13, 2. et pueros et anus Sat. i, 4, 38. tollet anum vitiato melle Sat. ii, i, 56.
anxius. mentes Od. iii, 21, 17.
aper. Marsus Od. i, 1, 28. Laurens Epod. 5, 28. Umber Sat. ii, 4, 41. Lucanus Sat. ii, 8, 6. acres Epod. 2, 32. rancidus Sat. ii, 2, 89. emtus Ep. i, 6, 61. superare viribus aprum Ep. i, 18, 51. aprum fruticeto latitantem excipere Od. iii, 12, 10. fana apris reliquit Epod. 16, 20. aper rhombusque Sat. ii, 2, 42. fiet aper Sat. ii, 3, 73. ut aprum cœnem Sat. ii, 3, 234. educet apros Ep. i, 15, 22. appingit fluctibus aprum Ep. ad Pis. 30.
aperire. maturos partus Carm. Sæc. 13. Liber aperit præcordia Sat. i, 4, 89.
aperte. ostendit Sat. i, 2, 83.
apertus. latus Sat. i, 3, 59. rivi Ep. i, 3, 11. rabies Ep. ii, 1, 148. capsa Ep. ii, 1, 268. apertis otia portis Ep. ad Pis. 199. per apertum fugientes Od. iii, 12, 8.
apex. apicem fortuna sustulit Od. i, 34, 14. iratos trementi regum apices Od. iii, 21, 20.
apis. Matina Od. iv, 2, 27. Calabræ Od. iii, 16, 33.
apium (*Eppich:*) vivax Od. i, 36, 16. udum Od. ii, 7, 23. nectendis apium coronis Od. iv, 11, 3.
apotheca. procis intacta Sat. ii, 5, 7.
apparare. dapes apparet Epod. 2, 48.
apparatus. Persici Od. i, 38, 1.
apparere. rebus angustis animosus atque fortis appare Od. ii, 10, 22. sidus amicum appareat Epod. 10, 9. apparet pleno Copia cornu Carm. Sæc. 59. pure apparere rem Sat. i, 2, 100. lamentamur, non apparere labores nostros Ep. ii, 1, 224. mores virorum clarorum apparent Ep. ii, 1, 250. apparet rarus Ep. ad Pis. 259. nec satis apparet Ep. ad Pis. 470.
appellare. strabonem Pætum appellat pater Sat. i, 3, 45. appellat comites stellas Sat. i, 7, 25. appellet Rufam Sat. ii, 3, 216. Mater, te appello Sat. ii, 3, 62.
appellere. huc appelle Sat. i, 5, 12.
appingere. delphinum silvis appingit, fluctibus aprum Ep. ad Pis. 30.
applicare. aures (modis) Od. iii, 11, 8. aures votis Carm. Sæc. 72.
applorare. querebar, applorans tibi Epod. 11, 12.
apponere. 1, *de cibis:* magis appositis delectat Sat. ii, 8, 17. jus apponatur ibid. 69. 2, *adjicere:* vim stomacho apposuisse nostro Od. i, 16, 16. illi apponet annos Od. ii, 5, 15. 3, *in dicendo:* cantat, et apponit Sat. i, 2, 107. 4, *habere pro:* lucro appone Od. i, 9, 15.
apposcere. plus apposcere Ep. ii, 2, 100.
apprecari. Deos Od. iv, 15, 28.
apricus. campus Od. i, 8, 3; Ep. ad Pis. 162. flores Od. i, 26, 7. rura Od. iii, 18, 2. agger Sat. i, 8, 15. pratum Ep. i, 14, 30. in apricum proferet ætas Ep. i, 6, 24.
aptare. nolis citharæ modis aptari (longa bella) Od. ii, 12, 4. dexteris aptantur enses Epod. 7, 2. qui aptarit idonea bello Sat. ii, 2, 111. hortatur et aptat Ep. i, 1, 69. fidibus aptare modos Ep. i, 3, 13.
apte. hæreat apte Ep. ad Pis. 195.
aptus. apto cum Lare fundus Od. i, 12, 43. aptum equis Argos Od. i, 7, 9. non aptus equis locus Ep. i, 7, 41. apta quadrigis equa Od. ii, 16, 35. choreis aptior et jocis Od. ii, 19, 25. minus aptus acutis naribus horum hominum Sat. i, 3, 29. quibus est jus aptius Sat. ii, 4, 38. magis apta tua dona tibi relinquam Ep. i, 7, 43. solibus aptum Ep. i, 20, 24. ministeriis Ep. ii, 2, 6. apta remis palus Ep. ad Pis. 65. aptum sermonibus Ep. ad Pis. 81. morabimur in adjunctis ævoque aptis Ep. ad Pis. 178. aptus amicis Sat. ii, 5, 43.
apud. apud me est Od. iii, 29, 5.
aqua. sacra Od. i, 1, 22. quieta Od. i, 31, 8. amœnæ Od. iii, 4, 8. cœlestis Od. iii, 10, 19; Ep. ii, 1, 135. pura Od. iii, 16, 29; Ep. i, 10, 20. volubiles Od. iv, 1, 40. jugis Ep. i, 15, 16; Sat. ii. 6, 2. Avernales Epod. 5, 26. salubres Carm. Sæc. 31. turbata Sat. i, 1, 60. vilissima rerum Sat. i, 5, 89. uncta Sat. ii, 2, 69. properans Ep. ad Pis. 17. aquæ augur cornix Od. iii, 17, 12. quis aquam temperet ignibus Od. iii. 19, 6. pauper aquæ Daunus Od. iii, 30, 11. aquæ urna Sat. i, 5, 91. aquæ potores

Ep. i, 19, 3. labuntur altis ripis Epod. 2, 25. quæ Tibur aquæ fertile præfluunt Od. iv, 3, 10. arbore aquas culpante Od. iii, 1, 30. quantum exstant aqua corpora Epod. 5, 35. præter eum qui præbet aquam Sat. i, 4, 88. propter aquam Sat. i, 5, 7.

aquila. feroces Od. iv, 4, 32. tam cernis acutum, quam aquila Sat. i, 3, 27.

aquosus. languor Od. ii, 2, 15. Ida Od. iii, 20, 15. Eurus Epod. 16, 56.

ara. vetus Od. iii, 18, 7. vincta verbenis Od. iv, 11, 6. quibus pepercit aris? Od. i, 35, 33. immunis aram si tetigit manus Od. iii, 23, 17. statuis dulcem natam ante aras Sat. ii, 3, 200. lucus et ara Dianæ Ep. ad Pis. 16. jurandas per tuum nomen aras ponimus Ep. ii, 1, 16.

arare. optat arare caballus Ep. i, 14, 43. sine pascat durus, aretque Ep. i, 16, 70. bos est enectus arando Ep. i, 7, 87. quicquid arat Appulus Od. iii, 16, 26. agrum aravit Sat. ii, 6, 12. arat mille jugera Epod. 4, 13; Sat. i, 1, 51. Venusinus arat finem sub utrumque colonus Sat. ii, 1, 35.

arator. (gaudet) arator igni Od. i, 4, 3.

aratrum. hostile imprimeret muris Od. i, 16, 21. grave Ep. ad Pis. 66. pauca aratro jugera relinquent Od. ii, 15, 1. aratra juvencis illigata Epod. i, 26.

arbiter. Adriæ Od. i, 3, 15. bibendi Od. ii, 7, 25. pugnæ Od. iii, 20, 11. maris effusi Ep. i, 11, 26.

arbitra. non infideles Epod. 5, 50.

arbitrium. matris ad arbitrium Od. iii, 6, 40. arbitrio Arrî Sat. ii, 3, 86. sepulcrum permissum arbitrio Sat. ii, 5, 105. arbitrium popularis auræ Od. iii, 2, 20. (usus) quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi Ep. ad Pis. 72. *plur.:* splendida Od. iv, 7, 22.

arbor, s. arbos. devota Od. iii, 4, 27. viduæ Od. iv, 5, 30. nova Epod. 12, 20. crescit, occulto velut arbor ævo Od. i, 12, 45. arbor æstiva recreatur aura Od. i, 22, 18. arborem serere Od. i, 18, 1. quas colis, arborum ulla Od. ii, 14, 22. te posuit, arbos Od. ii, 13, 3. audita arboribus fides Od. i, 24, 14. arbore aquas culpante Od. iii, i, 30. arboribus ictu Od. iii, 8, 8. redeunt arboribus comæ Od. iv, 7, 2. rami arborum Epod. 2, 56. suam arborem ornat ficus Epod. 16, 46. fiet aper et cum volet arbor Sat. ii, 3, 73. quæ legerit (*ab*) arbore ante solem Sat. ii, 4, 23.

arbustum. ut ordinet arbusta sulcis Od. iii, 1, 10. expressa arbusto regerit convicia Sat. i, 7, 29.

arbutus. viridis Od. i, 1, 21. latentes Od. i, 17, 5.

arca. vilis Sat. i, 8, 9. turpis Sat. ii, 7, 59. nummi in arca Sat. i, 1, 67. putrescat in arca Sat. ii, 3, 119.

arcanum. sacra Epod. 5, 52. arcani fides prodiga Od. i, 18, 16. fervidiore mero arcana promorat loco Epod. 11, 14. arcana Pythagoræ Epod. 15, 21. Jovis Od. i, 28, 9. arcana credebat libris Sat. ii, 1, 30. arcanum illius Ep. i, 18, 37.

arcanus. Ceres Od. iii, 2, 27. consilium Od. iii, 21, 15.

arcere. odi profanum vulgus et arceo Od. iii, 1, 1. arcere veterno Ep. i, 8, 10. classes Aquilonibus arcet Ep. ad Pis. 64.

arcessere. non arcessitus Sat. ii, 3, 261. ultro arcessas Ep. ii, 1, 228. sin melius quid habes, arcesse Ep. i, 5, 6. quia res arcessit ex medio Ep. ii, 1, 168.

arcte. arctius adhærens Epod. 15, 5.

arctus. cavum Ep. i, 7, 33. theatrum Ep. ii, 1, 60. toga Ep. i, 18, 30. convivia Ep. i, 5, 29. animus Sat. ii, 6, 82. vites Od. i, 38, 7. nec desilies imitator in arctum Ep. ad Pis. 134.

arcus. paternus Od. i, 29, 10. minaces Od. iii, 26, 7. laxus Od. iii, 8, 23. remissus Od. iii, 27, 68. Cydonius Od. iv, 9, 18. fulgens Carm. Sæc. 61. non eget Mauris jaculis, neque arcu Od. i, 22, 2. neque semper arcum tendit Od. ii, 10, 19. arcum nunquam humeris positurus Od. iii, iv, 60. arcu cohibens cervos Od. iv, 6, 34. nec semper feriet quodcunque minabitur arcus Ep. ad Pis. 350. pluvius Ep. ad Pis. 18.

ardere. 1, *intrans.:* ardens Troja Carm. Sæc. 41. paries quum proximus ardet Ep. i, 18, 84. ardentem frigidus Ætnam insiluit Ep. ad Pis. 465. et imagine cerea largior arserit ignis Sat. i, 8, 44. ardeo quantum neque Hercules nec Sicana flamma Epod. 17, 30. pæne arsit Sat. i, 5, 72. *igni relucens:* ardens Vulcanus Od. i, 4, 8. 2, *transl. furere:* pater ardens sævit Sat. i, 4, 48. 3, *transit.:* ardentes sagittæ Od. ii, 8, 15. 4, *de rebus ignei coloris:* Falerni ardentis pocula Od. ii, 11, 19. 5, *flagrare amore alicujus:* studiis arsit equorum Ep. ii, 1, 95. arsit Atrides virgine Od. ii, 4, 7. arsisti alia Od. iii, 9, 6. Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta Teium Epod. 14. 9. *c. accus.:* non sola comtos arsit adulteri crines Od. iv, 9, 13.

ardor. civium Od. iii, 3, 2. puellæ Epod. 11, 27.

arduus. montes Od. i, 29, 10. nubes Od. iii, 29, 10. cervix Sat. i, 2, 89. Sabini Od. iii, 4, 21. rebus in arduis Od. ii, 3, 1. virtus Od. iii, 24, 44. nil mortalibus arduum est Od. i, 3, 37. per arduum Od. ii, 19, 21.

area. Libycæ Od. i, 1, 10. campus et areæ Od. i, 9, 18. millia frumenti tua

triverit area centum Sat. i, 1, 45. ponendæ domo area quærenda est Ep. i, 10, 13.

arena, numero carens Od. i, 28, 1. vaga ibid. 23. arentes Od. iii, 4, 31. extrema Ep. i, 1, 6.

arere. arentes arenæ Od. iii, 4, 31. arente fauce Epod. 14, 4.

argenteus. vasa Sat. ii, 7, 73.

argentum. abditum terris Od. ii, 2, 1. argenti splendor Sat. i, 4, 28. vilius auro Ep. i, 1, 52. *de rebus ex argento factis:* argento ridet domus Od. iv, 11, 6. argentum vetus suspice Ep. i, 6, 17. (adimam) argentum Ep. i, 16, 76. *pecunia:* argenti amor Sat. ii, 3, 78. argenti sitis famesque Ep. i, 18, 23. pondus Sat. i, 1, 41. pauper argenti intus positi Sat. ii, 3, 142. urna argenti Sat. ii, 6, 10. quum tu argento post omnia ponas Sat. i, 1, 86. quæritur argentum Ep. i, 2, 44. argentum sunt qui non habeant Ep. ii, 2, 181.

argilla. uda Ep. ii, 2, 8.

arguere. 1, arguens, quam lentis ignibus macerer Od. i, 13, 7. 2, *indicare:* languor arguit amantem Epod. 11, 10. arguet ambigue dictum Ep. ad Pis. 449. arguitur vinosus Homerus Ep. i, 19, 6.

argutus. meretrix Sat. i, 10, 40. calo Ep. i, 14, 42. argutum judicis acumen Ep. ad Pis. 364. 2, *canorus:* Neæra Od. iii, 14, 21. poetæ Ep. ii, 2, 90.

aridus. 1, frondes Od. i, 25, 19. quercus Od. iv, 13, 9. lignum Od. iii, 17, 13. jecur Epod. 5, 37. cinis Epod. 17, 34. acinum Sat. ii, 6, 85. arida (*siticulosa*) nutrix leonum Od. i, 22, 16. 2, *macer:* canities Od. ii, 11, 6. nates Epod. 8, 5.

arma. 1, virilia Ep. i, 18, 52. clara Ep. ad Pis. 289. Itala Ep. i, 18, 57. uncta cruoribus Od. ii, 1, 4. militibus derepta Od. iii, 5, 19. militum arma Od. iii, 21, 20. livida gestat armis brachia Od. i, 8, 10. ad arma cessantes ad arma concitet Od. i, 35, 15. armorum fulgor Od. ii, 1, 19. per obstantes catervas explicuit arma Od. iv, 9, 44. ferre arma Epod. 9, 13. tractare Od. ii, 1, 4; Ep. i, 18, 52. movere Sat. ii, 7, 100. æstus tulit in arma Ep. ii, 2, 47. nunc arma defunctumque bello barbiton hic paries habebit Od. iii, 26, 3. pugnabant armis Sat. i, 3, 102. cum res Italas armis tuteris Ep. ii, 1, 2. armis Herculis ad postem fixis Ep. i, 1, 4. rides Turbonis in armis incessum Sat. ii, 3, 310. 2, *de re qua defendimur:* hæc mihi Stertinius arma (*præcepta*) dedit Sat. ii, 3, 297. perdidit arma (*præcepta virtutis*) Ep. i, 16, 67. 3, *militia, bellum:* inter arma Od. i, 32, 6. in armis consenuit Od. iii, 5, 8. hunc armis tangat Od. iii, 3, 54. luctuosis armis sibi dissidet Od. iii, 8, 20. compositis armis Od. iv, 14, 52. ad arma dicenda prosiluit Ep. i, 19, 7. nihil non arroget armis Ep. ad Pis. 122. 4, *supellex:* campestria Ep. ad Pis. 379.

armare. nugis armatus Ep. i, 18, 16. Archilochum rabies armavit iambo Ep. ad Pis. 79.

armentum. grata Od. i, 31, 6. credula Epod. 16, 33. insultet Priami Paridisque busto Od. iii, 3, 41. longinquis armentum ægrotet in agris Ep. i, 8, 6.

armus. eques ulceret armos Sat. i, 6, 106. leporis armi Sat. ii, 4, 44; Sat. ii, 8, 89.

arradere (*abradere*): conspexit arrasum quendam Ep. i, 7, 50.

arrepere. leniter in spem arrepe officiosus Sat. ii, 5, 47.

arridere. ridentibus arrident Ep. ad Pis. 101. quibus hæc arridere velim Sat. i, 10, 89.

arripere. quem arripuit, tenet Ep. ad Pis. 475. arreptaque manu Sat. i, 9, 4. de nocte caballum arripit Ep. i, 7, 89. *insectari, vituperare:* primores populi arripuit Sat. ii, 3, 224.

arrogans. arrogantes flebis invicem Od. i, 25, 9. Chloe Od. iii, 26, 12.

arrogare. 1, *sibi sumere:* decus Od. iv, 14, 40. sibi cœnarum quivis arroget artem Sat. ii, 4, 35. nihil non arroget armis Ep. ad Pis. 122. 2, *tribuere:* pretium chartis quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35.

ars. 1, sive est naturæ hoc, sive artis Sat. ii, 4, 7. natura fieret laudabile carmen, an arte Ep. ad Pis. 408. ingenium misera quia fortunatius arte credit Ep. ad Pis. 295. abjecto artis instrumento Sat. i, 3, 131. arte emendaturus fortunam Sat. ii, 8, 84. vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte Ep. ii, 1, 59. se numeris commendat et arte Ep. ii, 1, 261. adjecere bonæ plus artis Athenæ Ep. ii, 2, 43. si caret arte Ep. ad Pis. 31. ars carminis Od. iv, 6, 29; Ep. i. 19, 27. arte materna Od. i, 12, 9. non ante vulgatas per artes Od. iv, 9, 3. salutari arte Carm. Sæc. 63. artis exitus (*successus*) Epod. 17, 81. ars fruendi Ep. i, 4, 7. ars tragica Ep. i, 3, 14. sine pondere et arte Ep. ad Pis. 320. addocet artes Ep. i, 5, 18. portare puerum docendum artes Sat. i, 6, 77. artes intulit agresti Latio Ep. ii, 1, 156. exerceat artem Ep. i, 14, 44. ludi spectantur et artes Ep. ii, 1, 203. judicium subtile videndis artibus Ep. ii, 1, 242. literulis imbutus, idoneus cuilibet arti Ep. ii, 2, 7. priscæ arti addidit motum Ep. ad Pis. 214. 2, *artis opera:* artium, quas Parrhasius aut Scopas protulit Od. iv, 8, 5. æraque et artes suspice Ep. i, 6, 17. 3, *doctrina de arte:* ars cœnarum Sat. ii, 4, 35. ignoratæ artis crimine Ep.

ad Pis. 262. 4, *machinæ:* matura virgo fingitur artibus Od. iii, 6, 22. artium gratarum facies Od. iv, 13, 21. quibus artibus atque modis Sat. ii, 5, 3. aut spem deponas, aut artem omittas Sat. ii, 5, 26. qui prægravat artes infra se positas Ep. ii, 1, 13. 5, *naturæ dotes, virtutes:* centum puer artium Od. iv, 1, 15. hac arte Od. iii, 3, 9. veteres artes revocavit Od. iv, 15, 12.

articulus. cheragra contudit articulos Sat. ii, 7, 16.

artus: cf. *arctus.*

artus. fessos corporis artus Carm. Sæc. 64.

arvum. pingue Od. iii, 4, 15. Marte populata Od. iii, 5, 23. declive Od. iii, 29, 7. non tacta ligonibus Ep. i, 14, 27. beata Epod. 16, 41, 42. arva rigat Nilus Od. iii, 3, 48. consenuit in socerorum hostium arvis Od. iii, 5, 8. arvis auctumnus extulit caput Epod. 2, 18. Eurus arva radat imbribus Epod. 16, 56. arvo pascat herum Ep. i, 16, 2. emtor Aricini Veientis et arvi Ep. ii, 2, 167.

arundo. in vertice fixa Sat. i, 8, 6. aper ulvis et arundine pinguis Sat. ii, 4, 42. equitare in arundine longa Sat. ii, 3, 248.

arx. 1, beatæ Od. ii, 6, 21. Palatinæ Carm. Sæc. 65. superbæ Epod. 7, 6. Alpibus impositæ Od. iv, 14, 11. montibus impositæ Ep. ii, 1, 252. Thebanæ conditor arcis Ep. ad Pis. 394. *de cœlo:* ignea Od. iii, 3, 10. 2, *templa in arce:* sacræ Od. i, 2, 3. Palladis Od. i, 7, 5. 3, *de alto et tuto loco:* ubi in montes et arcem ex urbe me removi Sat. ii, 6, 16.

as. unius assis pretium Sat. i, 6, 13. as, laquei pretium Sat. ii, 2, 99. vilem redigatur ad assem Sat. i. 1, 43. in triviis fixum se demittit ob assem Ep. i, 16, 64. assem diducere in centum partes Ep. ad Pis. 325. ad assem collecta viatica perdiderat Ep. ii, 2, 27.

asellus. si quis asellum doceat Sat. i, 1, 90. ut iniquæ mentis asellus Sat. i, 9, 20. male parens Ep. i, 20, 15. surdus Ep. ii, 1, 199.

asper. 1, pelles Od. ii, 20, 9. capilli Epod. 5, 27. loca Epod. 5, 67. 2, *ferus, atrox:* asperæ serpentes Od. i, 37, 26. tigris Od. i, 23, 9. leo Od. iii, 2, 10. Pholoe Od. i, 33, 6. Dacus Od. i, 35, 9. fores Od. iii, 10, 2. in malos asperrimus parata tollo cornua Epod. 6, 11. *c. dat.:* monitoribus asper Ep. ad Pis. 163. 3, *oppos. molli, fortis:* asperiora studia Od. iii, 24, 53. 4, *periculosa:* æquora Od. i, 5, 6. bella Ep. ii, 1, 7. aspera multa pertulit Ep. i, 2, 21. nimis aspera levabit Ep. ii, 2, 122. 5, *durus, agrestis:* asper et attentus Sat. ii, 6, 82. asper incolumi gravitate jocum tentavit Ep. ad Pis. 221.

aspergere. 1, imbre lutoque aspersus Ep. i, 11, 12. 2, *perstringere:* quavis aspergere cunctos Sat. i, 4, 87.

asperitas. agrestis et inconcinna gravisque Ep. i, 18, 6. asperitatis corrector et iræ Ep. ii, 1, 129.

aspicere. 1, vultus lubricus aspici Od. i, 19, 8. sol aspicit conopium Epod. 9, 16. patrios penates aspicere Sat. ii, 5, 5. ut veniens sol dextrum latus aspiciat Ep. i, 16, 6. quem simul aspexit Ep. i, 7, 90. seu Libra, seu me Scorpius aspicit Od. ii, 17, 17. horrendas aspectu Sat. i, 8, 26. 2, *inspicere, intelligere:* aspice, qualem commendes Ep. i, 18, 76. qui semel aspexit, quantum præstent Ep. i, 7, 96. aspice, quo pacto Plautus tutetur Ep. ii, 1, 170. aspice, quanto cum fastu Ep. ii, 2, 92. aspice, si quid loquamur Ep. i, 17, 4.

aspirare. aspirare et adesse choris erat utilis (sc. tibia) Ep. ad Pis. 204.

assectari. cum assectaretur Sat. i, 9, 6.

assentator. assentatores jubet ad lucrum ire poeta Ep. ad Pis. 420.

assidere. 1, assidens pullis avis Epod. 1, 19. habes qui assideat Sat. i, 1, 82. (furor) inquietis assidens præcordiis Epod. 5, 95. 2, *proxime ad aliquam rem accedere, similem esse:* assidet insano Ep. i, 5, 14.

assiduus. noctes Epod. 15, 13.

assignare. assignant agros Ep. ii, 1, 8.

assistere. assisto divinis Sat. i, 6, 114.

assuere. assuitur pannus Ep. ad Pis. 16.

assuescere. assuetum Græcari Sat. ii, 2, 11. *c. dat.:* qui pluribus assuerit mentem ibid. 109.

assumere. cautum dignos assumere Sat. i, 6, 51. Butram Septiciumque assumam Ep. i, 5, 28.

assus. mergi Sat. ii, 2, 51. turdi Sat. ii, 4, 73. passer Sat. ii, 8, 29. et quibus assis languidus conviva se reponet Sat. ii. 4, 38.

ast: cf. *at.*

astrum. astra fugat Phœbus Od. iii, 21, 24. astra perambulabis Epod. 17, 41. nihil astra præter vidit et undas Od. iii, 27, 31. educit in astra Od. iv, 2, 23. nullius astri æstuosa impotentia Epod. 16, 53. ad astra urbem tollis Sat. ii, 7, 29. astrum natale temperat Ep. ii, 2, 187. nostrum consentit astrum Od. ii, 17, 22.

astutus. fictum astutumque vocamus Sat. i, 3, 62. vulpes imitata leonem Sat. ii, 3, 186. captes astutus testamenta Sat. ii, 5, 23.

at (*sæpius*).

atavus. atavis edite regibus Od. i, 1. 1.

ater. 1, aures (*Cerberi*) Od. ii, 13, 34. nubes Od. ii, 16, 2; Od. iii, 29, 43. mare Sat. ii, 2, 16. ignes Epod. 5, 82. dens Epod. 8, 3; Ep. i, 18, 7. nox

Epod. 10, 9. Nessi cruor Epod. 17, 31. pulvis Sat. ii, 8, 55. signum Ep. ad Pis. 446. 2, *atra veste indutus:* lictores Ep. i, 7, 6. 3, *de omnibus quæ pertinent ad mortem:* atra mors Od. i, 28, 13. fila trium sororum Od. ii, 3, 16. Cocytus Od. ii, 14, 17. mors atris circumvolat alis Sat. ii, 1, 58. Esquiliæ Sat. ii, 6, 32. 4, *deformis:* piscis Ep. ad Pis. 3. 5, *nefastus, invisus, dirus:* lites Ep. ad Pis. 423. Cura Od. iii, 1, 40. curæ Od. iv, 11, 35; Od. iii, 14, 13. comes Sat. ii, 7, 115. viperæ Od. iii, 4, 17. sinus Adriæ Od. iii, 27, 18. venenum Od. i, 37, 27. *de infaustis:* Genius, vultu mutabilis, albus et ater Ep. ii, 2, 189. 6, *malignus:* dens Epod. 6, 15. versus Ep. i, 19, 30.

athleta. athletarum studia Ep. ii, 1, 95.

atque (*sexcenties*).

atqui. Od. i, 23, 9; Od. iii, 5, 49; Od. iii, 7, 9; Epod. 5, 67; Sat. i, 1, 19; Sat. i, 6, 65; Sat. i, 9, 52; Sat. ii, 1, 68; Sat. ii, 3, 9, 27; Sat. ii, 5, 7; Ep. i, 2, 33; Ep. i, 7, 2; Ep. i, 17, 38, 45.

atramentum. tractata notam labemque remittunt atramenta Ep. ii, 1, 236.

atrium. sublime Od. iii, 1, 46. atria servantem clientem Ep. i, 5, 31.

atrox. Tydides Od. i, 15, 27. animus Catonis Od. ii, 1, 24.

attagen. Ionicus Epod. 2, 54. (*rothes gehaubtes Haselhuhn.*)

attamen. Sat. ii, 1, 16.

attentare. mecum facientia jura si tamen attentas Ep. ii, 2, 24.

attente (*adv.*): spectaret populum ludis attentius ipsis Ep. ii, 1, 197.

attentus. auris Sat. ii, 1, 19. attentus quæsitis Sat. ii, 6, 82. nimis attentus mihi videris Ep. i, 7, 91. pater Ep. ii, 1, 172.

attenuare. insignem attenuat Deus Od. i, 34, 13.

atterere. leniter atterens caudam Od. ii, 19, 30.

attinere. tanquam ad rem attineat quidquam Sat. ii, 2, 27. quæ nihil attinent Od. i, 19, 12. te nihil attinet Od. iii, 23, 13. quid attinet Epod. 4, 17.

attingere. arces attigit igneus Od. iii, 3, 10. attingit solium Jovis Ep. i, 17, 34.

attollere. triviis attollere curat fracto crure planum Ep. i, 17, 58.

attonitus. vates Od. iii, 19, 14.

auceps. uti pomarius, auceps—domum veniant Sat. ii, 3, 227. merulis intentus Ep. ad Pis. 458.

aucto. auctius atque melius Di fecere Sat. ii, 6, 3.

auctor: cf. *autor.*

audax. 1, Japeti genus Od. i, 3, 27. Enceladus jaculator audax Od. iii, 4, 56. prœliis audax Od. i, 12, 21. agni Od. iii, 18, 13. Europe Od. iii, 27, 28. nautæ Sat. i, 1, 30. Pythias Ep. ad Pis. 237. Arbuscula Sat. i, 10, 76. qui meliorem audax vocet in jus Sat. ii, 5, 29. poeta Ep. ii, 1, 182. paupertas Ep. ii, 2, 51. dithyrambi Od. iv, 2, 10. *c. infinit.:* audax omnia perpeti Od. i, 3, 25. 2. *insolens:* ambitiosus et audax Sat. ii, 3, 165.

audere. quidlibet audendi potestas Ep. ad Pis. 10. quid audes? Ep. i, 3, 20. ausus idem Ep. ad Pis. 242. *absol.:* feliciter audet Ep. ii, 1, 166. *c. infinit.:* Od. i, 37, 25; Od. iii, 24, 28; Od. iv, 7, 5; Carm. Sæc. 59; Sat. i, 6, 38, 76; Sat. i, 10, 48; Sat. ii, 1, 10, 62; Sat. ii, 3, 113, 139; Ep. i, 2, 40; Ep. i, 3, 11; Ep. i, 15, 8; Ep. i, 16, 73; Ep. ii, 1, 115, 222, 258; Ep. ii, 2, 111, 148; Ep. ad Pis. 125, 287, 382.

audire. 1, audiet cives acuisse ferrum, audiet pugnas juventus Od. i, 2, 21, 23. audita arboribus fides Od. i, 24, 14. audis minus et minus jam Od. i, 25, 6. auditus Medis sonitus Od. ii, 1, 31. audire magnos duces et cuncta terrarum subacta Od. ii, 1, 21. carmina non prius audita Od. iii, 1, 3. scopulis surdior Icarî voces audit Od. iii, 7, 22. auditis? audire videor pios errare per lucos Od. iii, 4, 5, 6. audire est operæ pretium Sat. i, 2, 37. audis, quo strepitu Od. iii, 10, 5. audieras, illi decedere stultitiam Ep. ii, 2, 151. audiat Lyde notas virginum pœnas Od. iii, 11, 25. si quid loquar audiendum Od. iv, 2, 45. audiat invidus Lycus Od. iii, 19, 22. Cæsaris audiar meditans decus Od. iii, 25, 4. historias Sat. i, 3, 89. o Deorum si quis hæc audis Od. iii, 27, 51. numquid istis audiret leviora Sat. i, 4, 53. audit continuo Sat. i, 6, 29. non magis audierit, quam Fufius ebrius Sat. ii, 3, 60. dixerit insanum qui me, totidem audiet Sat. ii, 3, 298. ducere me auditum Sat. ii, 4, 89. et certum vigilans audieris Sat. ii, 5, 101. numquid de Dacis audisti? Sat. ii, 6, 53. ecquis audit? Sat. ii, 7, 35. simulatque audivit Sat. i, 2, 18. ab ipso audieris melius Sat. ii, 8, 33. audi Ep. i, 2, 5; Ep. ii, 2, 95; Ep. i, 17, 16; Ep. i, 14, 31; Ep. ad Pis. 153. audi, quo rem deducam Sat. i, 1, 14. quia nil audire velim Ep. i, 8, 8. metuens audiri Ep. i, 16, 60. majores audire Ep. ii, 1, 106. vocat auditum scripta Ep. ii, 2, 67. ut alterius sermone meros audiret honores Ep. ii, 2, 88. miros audire tragœdos Ep. ii, 2, 129. audire jubeo Sat. ii, 3, 77. 2, *exaudire:* minus audientem carmina Vestam Od. i, 2, 27. vocatus audit Od. ii, 18, 40. puellas ter vocata audis Od. iii, 22, 3. Dî mea vota audivere, Dî audivere Od. iv, 13, 1, 2. supplices pueros audi

Carm. Sæc. 34. Luna audi puellas Carm. Sæc. 35. 3, *obtemperare, parere:* si me satis audias Od. i, 13, 13. te tellus audit Iberiæ Od. iv, 14, 50. 4, *dici appellari:* seu Jane libentius audis Sat. ii, 6, 20. subtilis veterum judex audis Sat. ii, 7, 101. rexque paterque audisti coram Ep. i, 7, 38. si curas esse quod audis Ep. i, 16, 17.

auditor. risu diducere rictum auditoris Sat. i, 10, 8. nobilium scriptorum auditor et ultor Ep. i, 19, 39. animum auditoris agunto Ep. ad Pis. 100. in medias res auditorem rapit Ep. ad Pis. 149.

auferre. 1, surripis, aufers Sat. ii, 3, 127. quæ donat et aufert Ep. i, 18, 111. qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet Ep. i, 16, 33. aufer! sume tibi decies Sat. ii, 3, 236. avidus jam hæc auferet hæres Sat. ii, 3, 151. hic ubi nequitiæ fautoribus et timidis nil aut paullum abstulerat Ep. i, 15, 34. isthinc fortassis abstulerit largiter ætas Sat. i, 4, 132. abstulit mors Achillem Od. ii, 16, 29. palla incendio nuptam abstulit Epod. 5, 66. hunc nec auferet ensis Sat. i, 9, 31. 2. *sibi auferre, reportare:* famam senis docti Ep. ii, 1, 55. 3, *demere, eripere:* somnos Od. ii, 16, 16; Epod. 5, 96. studium Minervæ Od. iii, 12, 5. curas Ep. i, 11, 26. 4, *opprimere:* somnus aufert intentum Veneri Sat. i, 5, 83. 5, *desinere, c. inf.:* aufer vultu me terrere Sat. ii, 7, 43.

augere. rem strenuus auge Ep. i, 7, 71. in augenda re Ep. i, 16, 68. honoribus aucti Sat. i, 6, 11.

augur. Phœbus Carm. Sæc. 61. Murena Od. iii. 19, 10. Apollo Od. i, 2, 32. Argivus Od. iii, 16, 11. aquæ annosa cornix Od. iii, 17, 12. unde divitias ruam, dic augur Sat. ii, 5, 22. quodsi non odio peccantis desipit augur Ep. i, 20, 9.

aula. 1, cervinam pellem latravit in aula (venaticus catulus) Ep. i, 2, 66. 2, *atrium:* lectus genialis in aula est Ep. i, 1, 87. 3, *ædes regales:* aula læta Priami Od. iv, 6, 16. Alexandrea vacuam patefecit aulam Od. iv, 14, 36. puer ex aula Od. i, 29, 7. invidenda aula Od. ii, 10, 8. Orci aula Od. ii, 18, 31. *hinc simpl. aula de Orco:* janitor aulæ, Cerberus Od. iii, 11, 16.

aulæum. 1, cœnæ sine aulæis Od. iii, 29, 15. suspensa aulæa ruinas fecere Sat. ii, 8, 54. aulæa ruant si ibid. 71. 2, *velum in theatris:* plures premuntur in horas Ep. ii, 1, 189. plausoris aulæa manentis Ep. ad Pis. 154.

aura. ocior Od. i, 2, 48. æstiva Od. i, 22, 18. nocturna Sat. ii, 4, 52. amœnæ Od. iii, 4, 8. Jovis salubres Carm. Sæc. 32. divina Sat. ii, 2, 79. nivales Ep. i, 11, 18. gratior Ep. i, 10, 15. remotus in auras Od. i, 28, 8. non sine metu aurarum Od. i, 23, 4. i, quo te pedes rapiunt et auræ Od. iii, 11, 49. me per Ægæos tumultus aura feret Od. iii, 29, 64. dum agitaret capillos Apollinis aura Epod. 15, 9. follibus hircinis conclusæ Sat. i, 4, 19. si increbuit aura Sat. ii, 5, 93. mutata Ep. i, 18, 88. 2, *quod aliquem provehit, præs. gratia, favor populi:* nescius auræ fallacis Od. i, 5, 11. popularis Od. iii, 2, 20. tua aura Od. ii, 8, 24.

aureus. pocula Sat. i, 2, 114. cululli Od. i, 31, 10. sidus Epod. 17, 41. curras Epod. 9, 21. testudo Od. iv, 3, 17. plectrum Od. ii, 13, 26. virga Od. i, 10, 19. lacunar Od. ii, 18, 1. inquinavit ære tempus aureum Epod. 16, 64. aurea Copia defudit fruges cornu Ep. i, 12, 28. mediocritas Od. ii, 10, 5. mores Od. iv, 2, 23. nunc te fruitur credulus aurea Od. i, 5, 9.

auricula. molles Sat. ii, 5, 33. oppono auriculam Sat. i, 9, 77. auriculas demitto Sat. i, 9, 20. auriculæ collecta sorde dolentes Ep. i, 2, 53. auriculis instillare præceptum Ep. i, 8, 16.

auriga. non piger Od. i, 15, 26. instat equis Sat. i, 1, 115.

auris. detracta ex aure Metellæ bacca Sat. ii, 3, 239. sanus utrisque auribus atque oculis ibid. 285. demittit aures Od. ii, 13, 34. acutæ Satirorum Od. ii. 19, 3. aure sublata Epod. 6, 7. in aurem dicere Sat. i, 9, 9. per attentam aurem verba non ibunt Sat. ii, 1, 19. demissa per aurem Ep. ad Pis. 180. *inde de animo auribus aliquid percipiente, servata auris imagine:* auribus tutis depone Od. i, 27, 18. murmure cornuum perstringis aures Od. ii, 1, 18. obstinatas applicet Od. iii, 11, 8. votis amicas applicet Carm. Sæc. 71. votis ut præbeat aurem Sat. i, 1, 22. obseratis auribus fundis preces Epod. 17, 53. impediat verbis lassas onerantibus aures Sat. i, 10, 10. quæ (fama) carmine gratior aurem occupet Sat. ii, 2, 94. aurem substringe loquaci Sat. ii, 5, 95. quæ rimosa deponuntur in aure Sat. ii, 6, 46. bibit aure vulgus Od ii, 13, 32. si modo patientem culturæ commodet aurem Ep. i, 1, 40. secreta divisos aure susurros Sat. ii, 8, 78. est mihi, purgatam crebro qui personet aurem Ep. i, 1, 7. quæ possint oculos auresque morari Ep. i, 13, 17. his verbis vacuas purmulceat aures Ep. i, 16, 26. nec retinent commissa fideliter aures Ep. i, 18, 70. Jovis auribus ista servas Ep. i, 19, 43. cum tibi sol plures admoverit aures Ep. i, 20, 19. torquet ab obscœnis sermonibus aurem Ep. ii, 1, 127. jam migravit ab aure voluptas Ep. ii, 1, 187. obturem patulas

aures Ep. ii, 2, 105. ut tardior veniret ad aures Ep. ad Pis. 255. sonum digitis callemus et aure Ep. ad Pis. 274. descendat in judicis aures Ep. ad Pis. 387. auris equi est in ore frenato Ep. i, 15, 13.

auritus. quercus Od. i, 12, 11.

aurum. 1, non aurum aut ebur Indicum Od. i, 31, 6. irrepertum Od. iii, 3, 49. inutile Od. iii, 24, 48. auri pondus Sat. i, 1, 41. servos projicere aurum jussit Sat. ii, 3, 100. vilius argentum est auro, virtutibus aurum Ep. i, 1, 52. auri acervus Ep. i, 2, 47. aurum vestibus illitum Od. iv, 9, 14. 2, *pecunia:* venale neque auro Od. ii, 16, 8. auro captus Od. ii, 18, 36. auro repensus Od. iii, 5, 25. aurum per medios ire satellites amat Od. iii, 16, 9. quia veneat auro rara avis Sat. ii, 2, 25. nummos aurumque recondit Sat. ii, 3, 109. pauper argenti et auri Sat. ii, 3, 142. non exorabilis auro Ep. ii, 2, 179. 3, *ornamenta aurea:* ut gnatæ paret aurum Sat. ii, 3, 215. regali conspectus in auro Ep. ad Pis. 228. 4, *ætas aurea:* redeant tempora in aurum priscum Od. iv, 2, 39.

auscultare. jamdudum ausculto Sat. ii, 7, 1.

auspex. 1, providus Od. iii, 27, 8. 2, *auctor, ductor:* auspice Teucro Od. i, 7, 27. auspice Musa Ep. i, 3, 13.

auspicatus. non auspicatos contudit impetus Od. iii, 6, 10.

auspicium (*omen*): secunda Od. iv, 14, 16. non ita Romuli præscriptum auspiciis Od. ii, 15, 12. tuis auspiciis confecta duella Ep. ii, 1, 254. cui si vitiosa libido fecerit auspicium Ep. i, 1, 86.

austerus. labor Sat. ii, 2, 12. poemata Ep. ad Pis. 342.

aut (*sexcenties*).

autem. Ep. ii, 1, 199, 260; Ep. ad Pis. 53.

autor, sive auctor. 1, genus respicis, autor (Mars) Od. i, 2, 36. autore ab illo originem ducit Od. iii, 17, 5. carminis autor Sat. i, 10, 66; Ep. ad Pis. 46. est autor quis eorum cum quibus vixi? Sat. i, 4, 80. celabitur autor Sat. ii, 4, 11. quis tamen exiguos elegos emiserit autor Ep. ad Pis. 77. donec vos autor docuit prætorius Sat. ii, 2, 50. autore Phœbo Od. iii, 3, 66. donec labantes consilio patres firmaret autor Od. iii, 5, 46. habes autorem quo facias hoc Sat. i, 4, 122. non sordidus naturæ verique autor Od. i, 28, 14.

autoratus, s. auctoratus. auctoratus eas Sat. ii, 7, 59.

autumare. insanum Chrysippi porticus autumat Sat. ii, 3, 45.

autumnus, s. auctumnus. purpureo colore varius Od. ii, 5, 11. pomifer Od. iv, 7, 11. per autumnos nocens Auster Od. ii, 14, 15. decorum pomis caput extulit arvis Epod. 2, 18. gravis Libitinæ quæstus Sat. ii, 6, 19.

auxilium. auxilî plus latura Epod. 1, 21. auxilio quæ sit mihi Sat. i, 4, 141.

avaritia. objiciet mihi avaritiam Sat. i, 6, 68. ab avaritia laborat Sat. i, 4, 26. fervet pectus avaritia? Ep. i, 1, 33.

avarus. Chremes Epod. 1, 33. viduæ Ep. i, 1, 78. venter Ep. i, 15, 32. animus Ep. ii, 1, 119. spes Od. iv, 11, 25. fraus Od. iv, 9, 37. mare Od. iii, 29, 61. terræ Od. ii, 2, 1. non es avarus: abi Ep. ii, 2, 205. viveret si quis te avarior uno Ep. ii, 2, 157. *c. gen.:* laudis avarus Ep. ii, 1, 179. præter laudem nullius avari Ep. ad Pis. 324. *subst.:* avarus semper eget Ep. i, 2, 56. nemone ut avarus se probet? Sat. i, 1, 108. quid avarus? Sat. ii, 3, 158. si quis non sit avarus ibid. 159. quî liberior (servo) sit avarus Ep. i, 16, 63. hellebori pars maxima danda est avaris Sat. ii, 3, 82. avarum te fieri Sat. i, 1, 103. quantum discordet parcus avaro Ep. ii, 2, 194.

avellere. cum ripa simul avulsos ferat Aufidus Sat. i, 1, 58. avulsi leporum armi Sat. ii, 8, 89. pretium avellier Sat. i, 2, 104.

avena. longa Sat. ii, 6, 84.

avere. avet ara spargier agno Od. iv, 11, 7. non est mihi tempus aventi ponere signa novis præceptis Sat. ii, 4, 1. urbis aventes mœnia subrepere Sat. ii, 6, 99. parto quod avebas Sat. i, 1, 94.

aversus. Jupiter Epod. 10, 18. Penates Od. iii, 23, 19. amici Sat. i, 5, 29. mercaturis Sat. ii, 3, 107.

avertere. morbos Ep. ii, 1, 136.

avide. pransus Sat. i, 6, 127.

avidus. Vulcanus Od. iii, 4, 58. hæres Sat. ii, 3, 151. avidæ manus hæredis Od. iv, 7, 19. convivæ Sat. i, 5, 75. porca Od. iii, 23, 4. spiritus Od. ii, 2, 9. mare Od. i, 28, 18. *simplic. pro, cibi avidus:* avidos vicinum funus exanimat Sat. i, 4, 126. *c. gen.:* libidinum Od. i, 18, 11. futuri Ep. ad Pis. 172.

avis. 1, vagæ Od. iv, 4, 2. Afra Epod. 2, 53. infelix Od. iv, 12, 6. assidens pullis Epod. 1, 19. avium formido Sat. i, 8, 3. avium cantus Od. iii, 1, 20. rara (pavo) Sat. ii, 2, 26. fiet avis Sat. ii, 3, 73. avibus quæ natura et ætas Sat. ii, 4, 45. divina imbrium avis Od. iii, 27, 10. cœnamus aves Sat. ii, 8, 27. grex avium Ep. i, 3, 19. non, ut serpentes avibus geminentur Ep. ad Pis. 13. aut in avem Procne vertatur Ep. ad Pis. 187. 2, *omen:* mala Od. i, 15, 5.

avitus. fundus Od. i, 12, 43. res Sat. i, 6, 79. cellæ Od. i, 37, 6. Troja Od. iii, 3, 59.

avius. montes Od. i, 23, 2.

avus. ætas parentum pejor avis Od. iii, 6, 46. avi atque parentis præclara res Sat. i, 2, 7. maternus atque paternus Sat. i, 6, 3. ac si quæstor avus fuisset Sat. i, 6, 131.

B

bacca. 1, bacca olivæ Sat. ii, 4, 69; Ep. i, 16, 2. ubi viridi certat bacca Venafro Od. ii, 6, 16. 2, *margarita:* rotundioribus baccis onusta ambulet Epod. 8, 14. baccam insignem diluit Sat. ii, 3, 241.

bacchari. non sanius bacchabor Edonis Od. ii, 7, 27. vento bacchante Od. i, 25, 11.

balanus (*Bennuss*): pressa tuis balanus capillis Od. iii, 29, 4.

balatro. Sat. i, 2, 2.

balbus. senectus Ep. i, 20, 18. os Ep. ii, 1, 126. verba Sat. ii, 3, 274.

balbutire. illum balbutit Scaurum Sat. i, 3, 48.

balneum. balnea mutat Ep. i, 1, 92. laudat Ep. i, 11, 13. optas Ep. i, 14, 15. vitat Ep. ad Pis. 298.

barathrum. quid differt, barathrone dones, an nunquam utare paratis? Sat. ii, 3, 166. barathrum macelli Ep. i, 15, 31.

barba. lupi barba Sat. i, 8, 42. vellunt tibi barbam Sat. i, 3, 133. sapientem pascere barbam Sat. ii, 3, 35. non ungues ponere curat, non barbam Ep. ad Pis. 298.

barbare. dulcia barbare lædentem oscula Od. i, 13, 14.

barbarus. quæ virginum barbara Od. i, 29, 6. reges Od. i, 35, 11. turmæ Od. ii, 4, 9. mare Od. ii, 19, 17. Syrtes Od. ii, 6, 3. conjux Od. iii, 5, 5. tortor Od. iii, 5, 49. pes Od. iii, 25, 11. victor Epod. 16, 11. sonante mixtum tibiis carmen lyra, hac Dorium, illis barbarum Epod. 9, 6. regna Ep. ii, 1, 253. *subst.:* barbarorum agmina Od. iv, 14, 29. *quæ barbarorum sunt; inde impolita, dira:* tollite barbarum morem Od. i, 27, 2. domina Od. iii, 27. 66. Medea Epod. 5, 61. libidines Od. iv, 12, 7.

barbatus. si quem delectet barbatum Sat. ii, 3, 249.

barbitos, et barbiton. dic Latinum, barbite, carmen Od. i, 32, 4. Lesboum Od. i, 1, 34. bello defunctum Od. iii, 26, 4.

barrus. nigris barris dignissima Epod. 12, 1.

beare. cœlo Musa beat Od. iv, 8, 29. munere te beet Ep. i, 18, 75. Latium beabit divite lingua Ep. ii, 2, 121. te bearis nota interiore Falerni Od. ii, 3, 7.

beatus. Sextius Od. i, 4, 14. conjux Od. ii, 19, 13. Fannius Sat. i, 4, 21. qualibet exsules in parte regnante beati Od. iii, 3, 39. Persarum rege beatior Od. iii, 9, 4. non possidentem multa vocaveris recte beatum, rectius occupat nomen beati, qui—Od. iv, 9, 46, 47. beatus ille, qui procul negotiis Epod. 2, 1. atqui licet esse beatis Sat. i, 1, 19. vivere beatum Sat. i, 1, 117; Sat. i, 3, 142; Sat. ii, 6, 96; Ep. i, 2, 10. facere et servare beatum Ep. i, 6, 2; Ep. i, 6, 47. esto beata Epod. 8, 11. viventem in urbe tu dicis beatum Ep. i, 14, 10. quem tu vidisse beatus non magni pendis Sat. ii, 4, 92. jactamus te beatum Ep. i, 16, 18. neve putes alium beatum Ep. i, 16, 20. quicquid scripsere beati Ep. ii, 2, 108. si sciet internoscere mendacem verumque beatus amicum Ep. ad Pis. 425. nihil est ob omni parte beatum Od. ii, 16, 28. quo beatus vulnere Od. i, 27, 11. virtute beati Sat. ii, 6, 74. pueris beata creandis uxor Ep. i, 2, 44. parvo beati Ep. ii, 1, 139. beata vita Sat. ii, 4, 95. *subst.:* numerus beatorum Od. ii, 2, 18. beatus sumet nova consilia Ep. i, 18, 32. 2. *dives, opulentus:* Phyllidis parentes Od. ii, 4, 13. satis beatus Sabinis Od. ii, 18, 14. Thyna merce beatus Od. iii, 7, 3. sorte beatior Od. iii, 16, 32. Roma Od. iii, 29, 11. Mæcenas Epod. 9, 4. Nasidienus Sat. ii, 8, 1. arva Epod. 16, 41. 3, *de rebus quæ hominem reddunt beatum:* gazæ Od. i, 29, 1. arces Od. ii, 6, 21. Cyprus Od. iii, 26, 9. Copia Carm. Sæc. 59. rus Ep. i, 10, 14.

bellare. bellantis tyranni Od. iii, 2, 7. bellante prior Carm. Sæc. 51.

belle. Sat. i, 4, 136.

bellicosus. Cantaber Od. ii, 11, 1. Quirites Od. iii, 3, 57.

bellicus. res Od. iv, 3, 6.

bellua. sævæ Od. i, 12, 22. ingens Sat. ii, 3, 316. petita ferro Epod. 5, 10. multorum capitum Ep. i, 1, 76. centiceps Od. ii, 13, 34. belluis scatens pontus Od. iii, 27, 27. quæ bellua ruptis reddit se prava catenis? Sat. ii, 7, 70.

bellum. bella matribus detestata Od. i, 1, 24. lacrimosum Od. i, 21, 13. lugubre Od. ii, 1, 34. funebre Ep. i, 19, 49. adversum Sat. i, 7, 11. aspera Ep. ii, 1, 7. tristia Ep. ad Pis. 73. civilia Epod. 16, 1. civile Ep. ii, 2, 47. longa Od. ii, 12, 1. nobile Ep. ad Pis. 137. Martia Ep. ad Pis. 402. Cantabrica Ep. i, 18, 55. Trojanum Ep. i, 2, 1; Ep. ad Pis. 147. Punica Ep. ii, 1, 162. Jugurthinum Epod. 9, 24. belli causæ Od. ii, 1, 2; Sat. i, 3, 107; Ep. i, 2, 9. belli discordia Sat. i, 4, 61. belli exitus Od. iv, 14, 38. utilis bello Od. i, 12, 42. ferox bello Od. i, 32, 6. bello furiosa Thrace Od. ii, 16, 5. idonea bello Sat. ii, 2, 111. defunctum bello barbiton Od. iii, 26, 3.

te in bellum resorbens unda Od. ii, 7, 15. feræ bellum Iberiæ Od. iv, 5, 28. ductum seditionibus bellum Od. iii, 3, 30. pugnata bella sub Ilio Od. iii, 19, 4. bella terra pugnata marique Ep. i, 16, 25. gerens Od. iv, 4, 17. hoc et omne militabitur bellum Epod. 1, 24. quod Lucania bellum incuteret violenta Sat. ii, 1, 38. absistere bello Sat. i, 3, 104. pacis eras mediusque belli Od. ii, 19, 28. bella quis diffundit in ævum? Ep. i, 3, 8. positis bellis Ep. ii, 1, 93. in bellum missi ducis Ep. ad Pis. 315. belli acuta Od. iv, 4, 76. dura belli Od. ii, 13, 28. belli domique Ep. i, 20, 23; Ep. ii, 1, 230. *rixæ amantium:* intermissa bella, Venus, moves Od. iv, 1, 2. bellum, pax rursum Sat. ii, 3, 267. *metaph.:* ventri indico bellum Sat. i, 5, 8.

belluosus. Oceanus Od. iv, 14, 47.

bellus. fama Sat. i, 4, 114.

bene. est Od. iii, 16, 43; Sat. ii, 6, 4. erat Sat. ii, 2, 120. bene solis esse maritis Ep. i, 1, 89. si bene ventri est Ep. i, 12, 5. vivere Od. ii, 16, 3; Sat. i, 4, 67; Ep. i, 6, 56; Ep. i, 11, 29; Ep. i, 15, 45. facere Od. iv, 8, 21; Sat. i, 4, 17. ferre Od. iii, 27, 74. bene rem gerere Sat. ii, 3, 74; Ep. i, 8, 1. relicta non bene parmula Od. ii, 7, 10. unde tam bene me nosti? Sat. ii, 3, 18. bene notus Ep. i, 6, 25. si bene me novi Sat. i, 9, 22. si bene te novi Ep. i, 18, 1. valeas bene Sat. ii, 2, 71. bene qui cœnat Ep. i, 6, 56. rebus bene uti Ep. i, 2, 50. scelerum si bene pœnitet Od. iii, 24, 50. zona bene te secuta Od. iii, 27, 59. indecorant bene nata culpæ Od. iv, 4, 36. memini bene Sat. i, 9, 68. si bene cesserat Sat. ii, 1, 32. latrantem stomachum bene leniet Sat. ii, 2, 18. columbino limum bene colligit ovo Sat. ii, 4, 56. quæ rimosa bene deponuntur in aure Sat. ii, 6, 46. bene curata cute Ep. i, 4, 15. bene nummatus Ep. i, 6, 38. ad bene dicendum Ep. ii, 1, 155. clamabit, Pulchre! bene! recte! Ep. ad Pis. 428. bene præparatum pectus Od. ii, 10, 14. pectus bene fidum Od. ii, 12, 15. pro bene sano Sat. i, 3, 61. mentis bene sanæ Sat. i, 9, 44.

benigne. 1, at tu quantumvis tolle. Benigne Ep. i, 7, 16. quid multa? Benigne, respondet Ep. i, 7, 62. 2, *large:* si benigne corna vepres et pruna ferunt Ep. i, 16, 8. benignius deprome quadrimum Od. i, 9, 6. paullo benignius Ep. i, 17, 11.

benignitas. tua Epod. 1, 31.

benignus. 1, Divi Od. iv, 2, 52. numen Od. iv, 4, 74. quippe benignus erat Sat. i, 2, 4. vellet bonus atque benignus esse Sat. i, 2, 51. nunc alii, nunc mihi benigna Od. iii, 29, 52. sermone benigno tendere noctem Ep. i, 5, 11. vultus benignus Ep. i, 11, 20. vice benigna Deus hæc fortasse reducet in sedem Epod. 13, 7. 2, *dives, largus:* tibi Copia manabit ad plenum benigno cornu Od. i, 17, 5. vena ingenî Od. ii, 18, 10. dapes Epod. 17, 66. *c. gen.:* vini somnique benignus Sat. ii, 3, 3.

bibere. 1, nunc est bibendum Od. i, 37, 1. bibendi arbiter Od. ii, 7, 26. non alia bibam mercede Od. i, 27, 13. sub arta vite Od. i, 38, 8. ludis et bibis impudens Od. iv, 13, 4. lusisti satis, edisti satis, atque bibisti Ep. ii, 2, 214. nisi damnose bibimus Sat. ii, 8, 34. canet indoctum, sed dulce bibenti Ep. ii, 2, 9. bibit nectar Od. iii, 3, 12. Cæcubum sub alta domo bibam Epod. 9, 4. nisi Hymettia mella Falerno ne biberis diluta Sat. ii, 2, 16. quæ (pocula) si cupidus bibisset Ep. i, 2, 24. vina bibes Ep. i, 5, 4. bibes uvam Od. i, 20, 10. bibant imbres Ep. i, 15, 15. biberent exsangue cuminum Ep. i, 19, 18. Tanain si biberes Od. iii, 10, 1. qui bibunt Danubium Od. iv, 15, 21. rivus quem Mantela bibit Ep. i, 18, 105. 2, *haurire, accipere:* fumum Od. iii, 8, 11. bibit aure vulgus tyrannos Od. ii, 13, 32.

bibulus. bibulus liquidi Falerni Ep. i, 14, 34. potores bibuli Falerni Ep. i, 18, 91.

bicornis. siderum regina Carm. Sæc. 35.

bidens. multa cæde bidentium Od. iii, 23, 14.

bidental. triste Ep. ad Pis. 471.

biformis. vates Od. ii, 20, 2.

bilibris. cornu Sat. ii, 2, 61.

bilinguis. Canusinus Sat. i, 10, 30.

bilis. qui purgor bilem sub verni temporis horam Ep. ad Pis. 302. *de re amara:* dulcia se in bilem vertent Sat. ii, 2, 75. *præsertim de ira:* difficilis Od. i, 13, 4. libera inæstuat præcordiis Epod. 11, 16. jussit quod splendida bilis Sat. ii, 3, 141. meum jecur urere bilis Sat. i, 9, 66. ut mihi sæpe bilem vestri movere tumultus Ep. i, 19, 20. expulit bilem meraco Ep. ii, 2, 137.

bimaris. Corinthus Od. i, 7, 2.

bimestris. porcus Od. iii, 17, 15.

bimus. merum Od. i, 19, 15.

bipedalis. ab imo ad summum totus moduli bipedalis Sat. ii, 3, 309.

bipennis. duræ Od. iv, 4, 57.

biremis. scapha Od. iii, 29, 62.

bis. bis tinctæ lanæ Od. ii, 16, 35. pro quo bis mori patiar Od. iii, 9, 15. jam bis Od. iii, 6, 9. bis die Od. iv, 1, 25. bis terque Epod. 5, 33; Ep. ad Pis. 358, 440. bis mille Epod. 9, 17. bis quinque Ep. ii, 1, 24. bis trium ulnarum toga Epod. 4, 8. bis dena sestertia Ep. ii, 2, 33.

bitumen. amore sic meo flagres, uti bitumen atris ignibus Epod. 5, 82.

blande. blandius moderere fidem Od. i, 24, 13.

blandiri. tibi blandienti cessit Od. iii, 11, 15.

blandus. 1, blandum (Orphea) ducere quercus Od. i, 12, 11. preces Od. iv, 1, 8; Ep. ad Pis. 395. doctores Sat. i, 1, 25. blandus implorat Ep. ii, 1, 135. 2, *gratus:* non sumtuosa blandior hostia Od. iii, 23, 18.

blaterare. cum magno clamore Sat. ii, 7, 35.

blatta. blattarum epulæ Sat. ii, 3, 119.

bonum. 1, natura boni Sat. ii, 6, 76. cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce, si modo plura mihi bona sunt, inclinet Sat. i, 3, 70, 71. natura dividit bona diversis Sat. i, 3, 114. 2, *divitiæ, opes:* pauperrimus esse bonorum Sat. i, 1, 79. bona perdas Sat. ii, 3, 182. si qui comedunt bona Ep. i, 15, 40. adimam bona Ep. i, 16, 75.

bonus. 1, spes Carm. Sæc. 74. fama Sat. i, 2, 61. carmina Sat. ii, 1, 83. bonæ paces Ep. ii, 1, 102. quem bis terque bonum cum risu miror Ep. ad Pis. 358. 2, *faustus, felix:* res Od. ii, 3, 2; Sat. ii, 6, 110. dies Od. iii, 21, 6. exitus Od. iv, 8, 34. fata Carm. Sæc. 27. bonis orte Divis (*bonis auspiciis*) Od. iv, 5, 1. 3, *integer, probus:* multis ille bonis flebilis occidit Od. i, 24, 9. fortes et boni Od. iv, 4, 29. fortis bonusque Ep. i, 9, 13. bonus atque fidus judex Od. iv, 9, 40. sapiens bonusque Ep. i, 4, 5; Ep. i, 16, 20. bonus et prudens Ep. i, 16, 32; Ep. ad Pis. 445. bonus et frugi Ep. i, 16, 49. vir bonus Sat. i, 3, 32; Ep. i, 7, 22; Ep. i, 16, 40, 57, 73. Nero bonus clarusque Ep. ii, 2, 1. duces Od. iv, 8, 14. quinque bonos Variam dimittere patres Ep. i, 14, 3. sutor Sat. i, 3, 125. vicinus Ep. ii, 2, 132. amici Ep. ad Pis. 196. *subst.:* oderunt peccare boni Ep. i, 16, 52. 4, *benignus:* Divi Od. iv, 2, 38. bonus atque benignus Sat. i, 2, 51. des bonus veniam Sat. ii, 4, 5. obscurata diu populo bonus eruet Ep. ii, 2, 115. 5, *in blandis compellationibus:* dux bone Od. iv, 5, 5, 37. boni Sat. ii, 2, 1. o bone! Sat. ii, 3, 31; Sat. ii, 6, 51; Sat. ii, 6, 95. i bone! Ep. ii, 2, 37. Cinara Od. iv, i, 3. Athenæ Ep. ii, 2, 43. 6, *satis magna:* bona pars Od. iv, 2, 46; Sat. i, 1, 61; Ep. ad Pis. 297. bona copia Ep. i, 18, 109: vid. *melior* et *optimus.*

bos. fatigati Od. iii, 6, 43. otiosus Od. iii, 18, 12. tutus perambulat rura Od. iv, 5, 17. fessi Epod. 2, 63. cruda Epod. 8, 6. intactæ Epod. 9, 22. albi Carm. Sæc. 49. boves olim nisi reddidisses Od. i, 10, 9. rura bubus exercet suis Epod. 2, 3. ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos Sat. ii, 1, 55. bos est enectus arando Ep. i, 7, 87. bovem disjunctum curas Ep. i, 14, 27. optat ephippia bos piger Ep. i, 14, 43. Deos vel porco vel bove placat Ep. i, 16, 58.

brachium. cerea Od. i, 13, 3. livida armis Od. i, 8, 10. lenta Epod. 15, 6. o, brachia! Sat. i, 2, 92. lentissima Sat. i, 9, 64. brachia et vultum laudo Od. ii, 4, 21. brachia dare Od. ii, 12, 18; Od. iii, 9, 2. fidens brachiis Od. iii, 4, 50. retorta tergo libero Od. iii, 5, 22.

brevis. 1, viperæ Epod. 5, 15. lapathi brevis herba Sat. ii, 4, 29. latus Sat. i, 2, 93. folia breviora Ep. i, 19, 26. 2, *parvus, exiguus:* privatus illis census erat brevis Od. ii, 15, 13. stultitia Od. iv, 12, 27. caput Sat. i, 2, 89. pondus Sat. ii, 2, 37. cœna Ep. i, 14, 35. mensa Ep. ad Pis. 198. cura Ep. ii, 1, 216. 3, *de tempore:* vitæ summa brevis Od. i, 4, 15. spatio brevi spem longam reseces Od. i, 11, 6. ævum Od. ii, 16, 17. esse ævi brevis Sat. ii, 6, 97; Ep. ii, 1, 144. Cinaræ anni Od. iv, 13, 22. vel mense brevi, vel toto est junior anno Ep. ii, 1, 44. Romana brevi venturus in ora Ep. i, 3, 9. 4, *de rebus quæ non diu durant:* lilium Od. i, 36, 16. rosa Od. ii, 3, 13. dominus Od. ii, 14, 24. ira furor brevis est Ep. i, 2, 62. 5, *in dicendo:* scis, in breve te cogi Ep. i, 20, 8. esto brevis Ep. ad Pis. 335. 6, *de moris syllabarum in pronunciando:* syllaba brevis Ep. ad Pis. 251.

brevitas. est brevitate opus Sat. i, 10, 9.

bruma. tepidæ Od. ii, 6, 18. iners Od. iv, 7, 12. trahit nivalem diem Sat. ii, 6, 25. nives agris illinet Ep. i, 7, 10. per brumam Ep. i, 11, 19.

brutus. tellus Od. i, 34, 9 (*h. e. immobilis*).

bucca. ambas buccas inflet Sat. i, 1, 21.

bustum. bustum Priami Od. iii, 3, 40.

C

caballus. Satureianus Sat. i, 6, 59. optat arare Ep. i, 14, 43. plures calones atque caballi pascendi Sat. i, 6, 103. caballum arripit Ep. i, 7, 88. aget caballum Ep. i, 18, 36.

cacare. in me veniat mictum atque cacatum Sat. i, 8, 38.

cachinnus. cachinnum tollent Ep. ad Pis. 113.

cacumen. Matina Epod. 16, 28.

cadaver. ejecta cadavera cellis Sat. i, 8, 8. unctum oleo Sat. ii, 5, 85.

cadere. 1, *cædi:* postquam cecidere turmæ Od. ii, 4, 9. cadit hædus Od. iii, 18, 5. cecidit Armenius Ep. i, 12, 27. cecidere Centauri, cecidit flamma Chimæræ Od. iv, 2, 14, 15. *occidere:* Arcturus cadens Od. iii, 1, 27. Orion cadit Epod. 10, 10. cadentia verba tollit Ep. i, 18, 12. *frustra esse:* lingua cadit silentio Od. iv, 1, 36. dum cadat elusus ratione ruentis acervi Ep. ii, 1, 47. 2, *displicere:* cadat, an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. prima (verba) cadunt Ep. ad Pis. 61. quæ jam cecidere cadentque ibid. 70. 3, *evenire:* quo promissa cadant Ep. ii, 1, 52. 4, *contingere:* utque illis corrupta dolore voluptas, atque hæc rara cadat dura inter sæpe pericla Sat. i, 2, 40. 5, *originem ducere:* (verba) si fonte Græco cadant Ep. ad Pis. 53.

caducus (*decidens*): fulmen Od. iii, 4, 44. lignum in caput domini caducum Od. ii, 13, 11.

cadus. Albani (*vini*) plenus Od. iv, 11, 2. Chius Od. iii, 19, 5. cadis cum fæce siccatis Od. i, 35, 26. nec parce cadis tibi destinatis Od. ii, 7, 20. poti fæce tenus cadi Od. iii, 15, 16. cado non ante verso merum Od. iii, 29, 2. nardi parvus onyx eliciet cadum Od. iv, 12, 17. positis intus mille cadis Sat. ii, 3, 116. accipis cadum temeti Ep. ii, 2, 163. cadus memor Marsi duelli Od. iii, 14, 18.

cæcus. 1, si cæcus iter monstrare velit Ep. i, 17, 4. Hypsea cæcior Sat. i, 2, 91. amor sui Od. i, 18, 14. amator Sat. i, 3, 39. furor Epod. 7, 13. et quemcunque inscitia veri cæcum agit Sat. ii, 3, 44. 2, *de rebus quæ latent et prævideri non possunt:* fata Od. ii, 13, 16. sors Sat. ii, 3, 269. 3, *obscurus, ater:* motus orientis Austri Od. iii, 27, 21.

cædere. 1, ut vineta egomet cædam mea Ep. ii, 1, 220. 2, *percutere, verberare:* flagellis ad mortem cæsus Sat. i, 2, 42. pugnis cæsus Sat. i, 2, 66. ut ferula cædas Sat. i, 3, 120. cædimur, et totidem plagis consumimus hostem Ep. ii, 2, 97. cædere populum saxis Sat. ii, 3, 128. 3, *immolare, occidere:* agna festis cæsa Epod. 2, 59. quos viribus editior cædebat Sat. i, 3, 110. 4, *superare:* juventus Pyrrhumque, et Antiochum, Hannibalemque cecidit Od. iii, 6, 35.

cædes. 1, *trucidatio:* homines cædibus et victu fœdo deterruit Orpheus Ep. ad Pis. 392. *de immolatione:* multa cæde bidentium Od. iii, 23, 14. 2, *strages:* sine cæde Od. iii, 5, 20. cædes impiæ Od. iii, 24, 26. Dauniæ Od. ii, 1, 35. ut ilex tonsa bipennibus per damna, per cædes, ab ipso ducit opes animumque ferro Od. iv, 4, 59. quem per medias rapit cædes ira Od. iii, 2, 12. ne virilis cultus in cædem proriperet Od. i, 8, 16.

cælebs. cælebs quid agam Martiis Calendis Od. iii, 8, 1. ne manifestum cælibis obsequium nudet te Sat. ii, 5, 47. vita Ep. i, 1, 88. platanus Od. ii, 15, 4.

cæmentum. cæmenta demittit redemtor Od. iii, 1, 35. cæmentis licet occupes tuis Tyrrhenum mare Od. iii, 24, 3.

cæpe. seu porrum et cæpe trucidas Ep. i, 12, 21.

cæruleus et cærulus. cærula mater Epod. 13, 16. pubes (*Germanorum*) cærulea Epod. 16, 7.

cæsaries. pectes cæsariem Od. i, 15, 14.

cæspes. vivus Od. i, 19, 13; Od. iii, 8, 4. fortuitus Od. ii, 15, 17.

calamus. 1, *stylus:* calami frustra culpantur Sat. ii, 3, 7. calamum posco Ep. ii, 1, 113. allinet atrum transverso calamo signum Ep. ad Pis. 447. 2, *telum:* Gnosii Od. i, 15, 17.

calcar. addere vatibus Ep. ii, 1, 217.

calcare. calcanda semel via leti Od. i, 28, 16.

calceus. laxus Sat. i, 3, 32. ut calceus olim, si pede major erit, subvertet; si minor, uret Ep. i, 10, 42.

calefactare. ahenum Ep. ii, 2, 169.

calendæ. Martiæ Od. iii, 8, 1. tristes Sat. i, 3, 87. pecuniam quærit calendis ponere Epod. 2, 70.

calere. calens favilla Od. ii, 6, 22. terræ alio sole calentes Od. ii, 16, 18. cales venenis officina Colchicis Epod. 17, 35. narratur Catonis mero caluisse virtus Od. iii, 21, 12. calens fervidiore mero Epod. 11, 13. calet scribendi studio Ep. ii, 1, 108. *sc. amore, c. abl. personæ:* quo calet juventus Od. i, 4, 19. non alia calebo femina Od. iv, 11, 33. calet morbo mentis Sat. ii, 3, 80.

calidus. calidus juventa Od. iii, 14, 27. sanguis Ep. i, 3, 33. redemtor Ep. ii, 2, 72. rixæ Od. iii, 27, 70. caldior est, acres inter numeretur Sat. i, 3, 53.

caliendrum. altum Sat. i, 8, 48.

caliginosus. nox Od. iii, 29, 30.

calix. inæquales Sat. ii, 6, 68. fecundi Ep. i, 5, 19. puer unctis tractavit calicem manibus Sat. ii, 4, 79. calices poscit majores Sat. ii, 8, 35.

callere. legitimum sonum digitis callemus et aure Ep. ad Pis. 274. duram callet pauperiem pati Od. iv, 9, 49.

callidus. navitæ Od. iii, 24, 40. viator Sat. i, 5, 90. Prometheus Od. ii, 18, 35. callidus huic signo ponebam millia centum Sat. ii, 3, 23. subtilis veterum judex et callidus audis Sat. ii, 7, 101. callidus contendere nescit Ep. i, 10, 26. *c. infin.:* testudo callida resonare Od. iii, 11, 4. callidus condere furto Od. i, 10, 7. 2, *prudenter factus:* junctura Ep. ad Pis. 47.

calo. argutus Ep. i, 14, 42. plures calones pascendi Sat. i, 6, 103. hunc perminxerunt calones Sat. i, 2, 44.

calor. 1, fervidi Od. iii, 24, 37. dum ficus prima calorque designatorem decorat lictoribus atris Ep. i, 7, 5. 2, *amores:* commissi calores fidibus Od. iv, 9, 11.

calx. neque calce lupus quemquam petit Sat. ii, 1, 55.

camelus. confusa panthera camelo Ep. ii, 1, 195.

camera. si cameram percusti Sat. ii, 3, 273.

caminus. ramos urente camino Sat. i, 5, 81. oleum adde camino Sat. ii, 3, 321. incolumi Rhodos facit, quod Sextili mense caminus Ep. i, 11, 19.

campestris. 1, Scythæ Od. iii, 24, 9. arma Ep. ad Pis. 379. 2, *de Campo Martio:* prœlia Ep. i, 18, 54. campestre (*sc. velamentum*) Ep. i, 11, 18.

campus. 1, virentes Od. ii, 5, 6. herbosus Od. iii, 18, 9. pingues Asiæ Ep. i, 3, 5. pigri Od. i, 22, 17. velut latis equa trima campis ludit Od. iii, 11, 9. redeunt jam gramina campis Od. iv, 7, 1. cedere campis Od. iii, 8, 24. sanguine pinguior campus Od. ii, 1, 30. parumne campis atque Neptuno super fusum est Latini sanguinis? Epod. 7, 3. si quis asellum in campo doceat currere Sat. i, 1, 91. ut fluvios in campo obstare queratur Sat. ii, 3, 55. exiguis equitare campis Od. ii, 9, 24. Larissæ campus opimæ Od. i, 7, 11. Hyperborei campi Od. ii, 20, 16. Mygdonii Od. iii, 16, 42. nivalis Hæmoniæ campi Od. i, 37, 19. Martius Od. iv, 1, 40. *hinc simpl. pro, Campus Martius:* apricus Od. i, 8, 4; Ep. ad Pis. 162. et Campus et areæ Od. i, 9, 18. luserat in Campo Sat. ii, 6, 49. fugio Campum lusumque trigonem Sat. i, 6, 126. gaudens Campo Ep. i, 7, 59. cunctane præ Campo sordent? Ep. i, 11, 4. hic descendat in Campum petitor Od. iii, 1, 11.

candere. 1, ventres lamna candente nepotum urendi Ep. i, 15, 36. 2, *albo colore nitere:* candentes humeri Od. i, 2, 31. ubi canderet vestis super lectos Sat. ii, 6, 103. villa candens Epod. 1, 29. saxa late candentia Sat. i, 5, 26.

candidus. 1, stellæ Od. iii, 15, 6. *candidum reddens:* Favonii Od. iii, 7, 1. 2, *albus:* candidum alta nive Soracte Od. i, 9, 1. candida nive Thrace Od. iii, 25, 10. candida rectaque sit Sat. i, 2, 123. cervix Od. iii, 9, 2. hic (puer) et candidus et pulcher Ep. ii, 2, 4. *hinc simpliciter pro,* 3, *pulcher:* candide Bassareu Od. i, 18. 11. pes Od. iv, 1, 27. humeri Od. i, 13, 9. puellæ Epod. 11, 27. Medea mirata est candidum ducem Epod. 3, 9. 4, *recto animo:* candide Mæcenas Epod. 14, 5. candide Furni Sat. i, 10, 86. sermonum nostrorum candide judex Ep. i, 4, 1. animæ, quales neque candidiores terra tulit Sat. i, 5, 41. candidum pauperis ingenium Epod. 11, 11. si quid novisti rectius istis, candidus imperti Ep. i, 6, 68.

canere. 1, canendo movit lapides Od. iii, 11, 2. o sol pulcher, o laudande, canam Od. iv, 2, 47. nil dignum sermone canas Sat. ii, 3, 4. ipsa memor præcepta canam Sat. ii, 4, 11. quæ canerent agerentque Ep. ad Pis. 277. canet indoctum, sed dulce bibenti Ep. ii, 2, 9. 2, *carminibus celebrare:* canit facta regum Sat. i, 10, 43. te canam Od. i, 10, 5. seu Deos regesve canit Od. iv, 2, 13. rite Latonæ puerum canentes Od. iv, 6, 37. Trojamque et Anchisen et progeniem Veneris canemus Od. iv, 15, 32. Venerem et illi hærentem puerum canebat Od. i, 32, 10. Galli Cæsarem canentes Epod. 9, 18. tu me vis canere Ep. ii, 2, 80. 3, *de vaticiniis:* ut caneret fera Nereus fata Od. i, 15, 4. ut grandi cecinit Centaurus alumno Epod. 13, 11. Parcæ veraces cecinisse Carm. Sæc. 25. quod puero cecinit anus Sat. i, 9, 30. obscura canendo Sat. ii, 5, 58.

canicula. flagrans Od. iii, 13, 9. rubra Sat. ii, 5, 39.

canis. 1, vigiles Od. iii, 16, 2. ignavus adversum lupos Epod. 6, 1. acer Epod. 12, 6. multa Epod. 2, 31. prægnans Od. iii, 27, 2. infernæ Sat. i, 8, 35. rabiosa Ep. ii, 2, 75. jejuna Epod. 5, 23. immundus Ep. i, 2, 26. Suburanæ Epod. 5, 58. Molossi Sat. ii, 6, 115. ne latret Sat. i, 2, 128. addictus canibus Hector Epod. 17, 12. ut canis a corio nunquam absterrebitur Sat. ii, 5, 83. hac lupus urget, hac canis angit Sat. ii, 2, 64. cane pejus et angue vitabit chlamyden Ep. i, 17, 30. jumenta canesque Ep. i, 18, 46. cursu superare canem Ep. i, 18, 51. gaudet equis canibusque Ep. ad Pis. 162. *convicii genus:* cui canis, ex vero ductum, cognomen adhæret Sat. ii, 2, 56. 2, *caniculæ sidus:* invisum agricolis sidus Sat. i, 7, 25. canis rabies Ep. i, 10, 16.

canistrum. quæ procul exstructis canistris inerant Sat. ii, 6, 105.

canities. morosa Od. i, 9, 17. canitie pellente amores Od. ii, 11, 8.

canorus. 1, ales Od. ii, 20, 15. fides Od. i, 12, 11. 2, *suaviter sonans:* versus Ep. ii, 2, 76. *hinc quoque de versibus:* nugæ Ep. ad Pis. 322.

cantare. 1, cantabimus invicem Od. iii, 28, 9. ut nunquam inducant animum cantare rogati Sat. i, 3, 2. cantat et apponit Sat. i, 2, 107. invideat quod et Hermogenes, ego canto Sat. i, 9, 25.

adimam cantare severis Ep. i, 19, 9. 2, *c. acc.:* carmina canto Od. iii, 1, 4. nil præter calvum et doctus cantare Catullum Sat. i, 10, 19. *cantu celebrare:* nos convivia, nos prœlia virginum cantamus Od. i, 6, 19. canto Lalagen Od. i, 22, 10. cantemus Augusti tropæa Od. ii, 9, 19. cantare rivos Od. ii, 19, 11. absentem ut cantat amicam Sat. i, 5, 15. fortunam Priami cantabo Ep. ad Pis. 137. *cantari pro, in vulgi ore versari:* insignis tota cantabitur urbe Sat. ii, 1, 46. 3, *de iis qui ex instrumentis sonos eliciunt:* qui Pythia cantat tibicen Ep. ad Pis. 414.

cantharus. modici Od. i, 20, 2. et cantharus et lanx Ep. i, 5, 23.

cantor. 1, Tigellius Sat. i, 2, 3. omnibus hoc vitium est cantoribus Sat. i, 3, 1. quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen optimus est ibid. 129. cantor Apollo Ep. ad Pis. 407. 2, *histrio:* donec cantor *Vos plaudite* dicat Ep. ad Pis. 155.

cantus. 1, tremulus Od. iv, 13, 5. avium citharæque cantus Od. iii, 1, 20. galli sub cantum Sat. i, 1, 10. malum vino cantuque levato Epod. 13, 17. 2, *carmen:* lugubres Od, i, 24, 3. me dulcis Musa Licymniæ cantus voluit dicere Od. ii, 12, 14. orbis ut cantus referatque ludos Carm. Sæc. 22. 3, *de instrumentorum sonis:* sub tibiæ cantu Od. iii, 7, 30.

canus. pruinæ Od. i, 4, 4. nix Sat. ii, 5, 41. capilli Od. ii, 11, 15.

capax. conchæ Od. ii, 7, 22. urna Od. iii, 1, 16. capaciores affer scyphos Epod. 9, 33.

capella. defendit æstatem capellis Od. i, 17, 3. illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ Epod. 16, 49. quodque aliena capella gerat distentius uber Sat. i, 1, 110. morbo periere capellæ Ep. i, 7, 86.

caper. albus Od. iii, 8, 7. libidinosus Epod. 10, 23.

capere. 1, capit acria pocula Sat. ii, 6, 69. 2, *occupare:* Troja capta Sat. ii, 3, 191; Ep. ad Pis. 141. Græcia capta victorem cepit Ep. ii, 1, 156. captos hostes ostendere Ep. i, 17, 33. jam captum teneo Od. iv, 1, 38. uxor capta Od. iii, 3, 68. palam captis gravis Od. iv, 6, 17. lupus alto captus Sat. ii, 2, 32. hæc (muræna) gravida capta est Sat. ii, 8, 44. auro captus Od. ii, 18, 36. Austro leni fuit captus Sat. ii, 8, 7. hunc capit argenti splendor Sat. i, 4, 28. quem cepit vitrea fama Sat. ii, 3, 222. te conjux aliena capit Sat. ii, 7, 46. ut pictura, poesis: erit quæ, si propius stes, te capiet magis Ep. ad Pis. 362. 3, *in usum sibi capere:* cape dona præsentis horæ Od. iii, 8, 27. hunc socci cepere pedem grandesque cothurni Ep. ad Pis. 80. 4, *excipere:* si vacuum cepisset villula Sat. ii, 3, 10. 5, *animo concipere:* qui species alias veri scelerisque, tumultu permistas, capiet Sat. ii, 3, 209. 6, *fassen,* χωρεῖν: non tuus venter plus capiet Sat. i, 1, 46.

capessere. recta capessens Sat. ii, 7, 7.

capillus. niger Ep. ad Pis. 37. nigri Ep. i, 7, 26. albus Epod. 17, 23. albescens Od. iii, 14, 25. cani Od. ii, 11, 15. incomti Od. i, 12, 41. intonsi Epod. 15, 9. asperi Epod. 5, 27. uncti Od. i, 29, 7. molles Ep. ad Pis. 33. odorati Od. iii, 20, 14. nitentes Od. ii, 7, 7. nitidi Ep. i, 14, 32. passus Sat. i, 8, 24. intorti capillis angues Od. ii, 13, 35. pressa tuis balanus capillis Od. iii, 29, 4. curatus capillos Ep. i, 1, 94. quali sit capillo Sat. i, 6, 33.

capitalis. ira Sat. i, 7, 13.

capra. 1, *sidus:* insana sidera capræ Od. iii, 7, 6. 2, *odor sub alis:* olida Ep. i, 5, 29.

caprea. lascivæ Od. iii, 15, 12. lætis pascuis intenta Od. iv, 4, 13. non semper edules Sat. ii, 4, 43. jungentur capreæ lupis Od. i, 33, 8. (pavent) capreæ leones Epod. 12, 26.

caprificus. sepulcris erutæ Epod. 5, 17.

caprinus. lana Ep. i, 18, 15.

capripes. Satiri Od. ii, 19, 4.

capsa. ultro delatis capsis Sat. i, 4, 22. quem fama est esse capsis librisque propriis ambustum Sat. i, 10, 63. (*liber*) capsa porrectus aperta Ep. ii, 1, 268.

captare. obsonia captas Sat. ii, 7, 106. captat flumina fugientia Sat. i, 1, 68. fugientia captat Sat. i, 2, 108. nubes et inania captet Ep. ad Pis. 230. 2, *magno cum desiderio quavis occasione aliquid petere:* jucunda præmia Epod. 2, 36. testamenta senum Sat. ii, 5, 23. populi suffragia Ep. ii, 2, 103. 3, *reportare:* risus hominum Sat. i, 4, 83.

captator. captator dabit risus Nasica Sat. ii, 5, 57.

captirus. Tecmessa Od. ii, 4, 6. pubes Od. iii, 5, 18. captivum portatur ebur, captiva Corinthus Ep. ii, 1, 193. *subst.:* amaras historias, captivus ut, audit Sat. i, 3, 89. vendere captivum Ep. i, 16, 69.

caput. 1, humanum Ep. ad Pis. 1. carum Sat. ii, 5, 94. nitidum Od. i, 4, 9, Furiale Od. iii, 11, 18. incomtum Epod. 5, 16. odoratum Sat. ii, 7, 55. decorum Epod. 2, 17. breve Sat. i, 2, 89. contractum Sat. ii, 7, 61. obstipum Sat. ii, 5, 92. infirmum Ep. i, 16, 14. capitis nives Od. iv, 13, 12. capitis dolor Sat. ii, 3, 29. hærentem capiti coronam de-

trabere Sat. i, 10, 49. lignum caducum in domini caput Od. ii, 13, 12. non mortis laqueis expedies caput Od. iii, 24, 8. caput Marsa dissilire nænia Epod. 17, 29. caput lumbosque fuste dolat Sat. i, 5, 22. caput movet Sat. i, 5, 58. merdis caput inquiner albis corvorum Sat. i, 8, 37. caput scaberet Sat. i, 10, 71. accessit fervor capiti Sat. ii, 1, 25. ungere caput impexa fœdum porrigine Sat. ii, 3, 125. spargis caput mola salsa Sat. ii, 3, 200. abscissum caput Sat. ii, 3, 303. quum vellem operto capite me mittere in flumen Sat. ii, 3, 38. posito capite flere Sat. ii, 8, 58. bellua multorum es capitum Ep. i, 1, 76. caput et stomachum supponere fontibus Clusinis Ep. i, 15, 8. ut nec pes, nec caput uni reddatur formæ Ep. ad Pis. 8. 2, *person.:* (Genius) mortalis in unumquodque caput Ep. ii, 2, 189. nullum caput Proserpina fugit Od. i, 28, 20. inhumatum Od. i, 28, 24. ipsum expugnare caput Sat. ii, 5, 74. multa fleturum Epod. 5, 74. *de dignitate civili:* capitis minor Od. iii, 5, 42. *in blandis compellationibus:* carum caput Od. i, 24, 2. 3, *de vita:* capitis labor Ep. i, 1, 44. obligasti caput perfidum votis Od. ii, 8, 6. 4, *mens:* quot capitum vivunt, totidem studiorum millia Sat. ii, 1, 27. aliena negotia per caput saliunt Sat. ii, 6, 34. incolumi capite es? Sat. ii, 3, 132. insanabile tribus Anticyris Ep. ad Pis. 300. 5, *de fontibus:* ad caput lene aquæ Od. i, 1, 22. luteum Rheni caput Sat. i, 10, 37. caput rerum Ep. i, 17, 45. 6, *de summa pecuniæ integra: nos, Capital, Stock:* quinas hic capiti mercedes exsecat Sat. i, 2, 14.

carbo. positus cespite vivo Od. iii, 8, 3. carbone notandi Sat. ii, 3, 246. carbone picta prœlia Sat. ii, 7, 98.

carcer. carceribus missi Sat. i, 1, 114.

cardiacus. non est cardiacus hic æger Sat. ii, 3, 161.

cardo. movebat cardines Od. i, 25, 6.

care. emit Ep. ii, 1, 238.

carere. cithara carens Od. i, 31, 20. Cressa ne careat pulchra dies nota Od. i, 36, 10. caret obsoleti sordibus tecti, caret invidenda aula Od. ii, 10, 6, 7. matre carentes Od. iii, 24, 17. carent vate sacro Od. iv, 9, 28. communi sensu caret Sat. i, 3, 66. patrio caruere sepulcro Sat. ii, 3, 196. caret libertate Ep. i, 10, 40. caret arte Ep. ad Pis. 31. carentia virtute Ep. ii, 2, 123. opera nimium cura carens Ep. ad Pis. 261. venia caret Ep. ad Pis. 355. numero carens arena Od. i, 28, 1. *liberum esse ab aliqua re:* quæ ora caret cruore nostro? Od. ii, 1, 36. Divos morte carentes Od. ii, 8, 12. Marte carebimus Od. ii, 14, 13. Pelignis careant frigoribus Od. iii, 19, 8. Memphis carens nive Od. iii, 26, 10. ripa caret ventis Od. iii, 29, 23. carent ventis et solibus ossa Quirini Epod. 16, 13. vitiis carens Od. iii, 27, 39. carere laboribus Epod. 16, 16. stultitia caruisse Ep. i, 1, 42. caret tibi pectus ambitione? Ep. ii, 2, 206.

carina. siccæ Od. i, 4, 2. Bithyna Od. i, 35, 8. ut vix durare possint carinæ æquor Od. i, 14, 7. quum carinam ruperit Epod. 10, 20.

carmen. 1, perpetuum Od. i, 7, 6. operosa Od. iv, 2, 32. gratum Od. iii, 11, 24. Dis amicum Od. iv, 6, 43. amabile Ep. i, 3, 24. laudabile Ep. ad Pis. 406. summum Od. iii, 28, 13. fictum Ep. ad Pis. 240. parvum Ep. ii, 1, 258. famosum Ep. i, 19, 31. malum Ep. ii, 1, 153. fœdum Ep. ii, 1, 236. grata feminis Od. i, 15, 14. Mæonium Od. i, 6, 2. Latinum Od. i, 32, 4. Æolium Od. iii, 30, 13; Od. iv, 3, 12. Saliare Numæ carmen Ep. ii, 1, 86. Iliacum Ep. ad Pis. 129. tu carminis esto principium Sat. ii, 6, 22. sic honor carminibus venit Ep. ad Pis. 401. carmina dicere Od. iv, 12, 10; Carm. Sæc. 8. dictare Sat. i, 10, 75; Ep. ii, 1, 110. scribere Sat. ii, 5, 74. fingere Od. iv, 2, 32; Ep. ii, 1, 227; Ep. ad Pis. 331. condere Sat. ii, 1, 82; Ep. ad Pis. 436. carmen ad umbilicum adducere Epod. 14, 7. carmina docere Od. ii, 19, 1. componere carmina Ep. ii. 2, 91, 106; Sat. ii, 1, 63. nulla diu vivere carmina possunt Ep. i, 19, 2. carmina Livî delenda esse Ep. ii, 1, 69. carmen reprehendite Ep. ad Pis. 292. te sudavisse ferendo carmina Ep. i, 13, 17. tibi non mittam carmina Ep. ii, 2, 25. carminibus stupens Od. ii, 13, 33. carminibus gaudes; carmina possumus donare Od. iv, 8, 11. carmine tu gaudes Ep. ii, 2, 59. minuenter carmine curæ Od. iv 11, 36. quæ (fama) carmine gratior occupet aurem Sat. ii, 2, 94. carmine placantur Dî, carmine Manes Ep. ii, 1, 138. dignis carminibus narrari Ep. ad Pis. 91. ubi plura nitent in carmine Ep. ad Pis. 351. minus audiens carmina Od. i, 2, 28. carmina non prius audita canto Od. iii, 1, 2. mixta lyræ et tibiæ carmina Od. iv, 1, 24. Lydis remixtum carmen tibiis Od. iv, 15, 30. carmen mixtum tibiis Epod. 9, 5. carminis ars Od. iv, 6, 29; Ep. i, 19, 27. rudis et Græcis intacti carminis auctor Sat. i, 10, 66. promissi carminis auctor Ep. ad Pis. 46. *sort. vaticinium:* dictæ per carmina sortes Ep. ad Pis. 403. 2, *incantamentum:* Sabella Epod. 17, 28. quæ carminibus versant animos Sat. i, 8, 19. solutus veneficæ scientioris carmine Epod. 5, 72. carmina valentia defixa cœlo devocare sidera Epod. 17, 4. 3, *scenicum:* tragicum Ep. ad Pis. 220. media inter carmina

Ep. ii, 1, 185. Iliacum carmen diducis in actus Ep. ad Pis. 129.

caro. iners Sat. ii, 4, 41. carne tamen, quamvis distat nihil, hac magis illa Sat. ii, 2, 29. deterior post partum carne futura Sat. ii, 8, 44.

carpere. 1, flores Od. iii, 27, 44. thyma Od. iv, 2, 29. ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, 256. *transl.:* obliviones Od. iv, 9, 33. *aliter in aliis locutt. nere:* pensum Od. iii, 27, 64. *perficere:* iter Sat. i, 5, 95. viam Sat. ii, 6, 93. iter supremum Od. ii, 17, 12. *frui:* carpe diem Od. i, 11, 8. 2, *reprehendere:* Mænius Novium dum carperet Sat. i, 3, 21.

carus. 1, mensa Sat. ii, 4, 37. nidor Sat. ii, 2, 19. 2, *gratus, amatus:* caput Od. i, 24, 2; Sat. ii, 5, 94. sodales Od. i, 36, 5. nec carus æque, nec superstes integer Od. ii, 17, 7. Pirithous Od. iv, 7, 27. amici Od. iv, 9, 51. propinqui Sat. i, 1, 83. patria Sat. ii, 2, 104. puella Ep. i, 18, 74. mercator Dis carus ipsis Od. i, 31, 13. Fuscus Aristius mihi carus Sat. i, 9, 61. carus eris Romæ Ep. i, 20, 10. si patriæ volumus, si nobis vivere cari Ep. i, 3, 29. carus amicis Sat. i, 6, 70.

casa. ædificare casas Sat. ii, 3, 247, 275.

cassus. nux Sat. ii, 5, 36.

castellum. evertere Ep. ii, 2, 34.

castigare. non castigavit ad unguem Ep. ad Pis. 294.

castigator. minorum Ep. ad Pis. 174.

castitas. metuens alterius viri castitas Od. iii, 24, 23.

castra. fulgentia signis Od. i, 7, 19. iniqua Trojæ castra Od. i, 10, 15. multos castra juvant Od. i, 1, 23. *transl. de philosophorum sectis:* nil cupientium castra peto Od. iii, 16, 23.

castus. 1, *purus:* domus Od. iv, 5, 21. luci Od. i, 12, 59. verbenæ Od. iv, 11, 6. *animi:* Æneas Carm. Sæc. 42. 2, *pudicus:* pueri Carm. Sæc. 6; Ep. ii, 1, 132. quo populus castusque verecundusque coibat Ep. ad Pis. 207. Minerva Od. iii, 3, 23. Bellerophon Od. iii, 7, 15.

casus. 1, graviore casu decidunt turres Od. ii, 10, 10. 2, *de fortuitis:* ad casus dubios Sat. ii, 2, 108. adde hos casus Sat. ii, 8, 71. aut alius casus lecto te affixit Sat. i, 1, 81. si quis casus puerum egerit Orco Sat. ii, 5, 49. casu medicusve levarit Sat. ii, 3, 292. casu Sat. i, 6, 53; Sat. i, 9, 36, 74; Ep. i, 19, 18.

catella. meretricis sæpe catellam sibi raptam flentis Ep. i, 17, 55.

catena. sævæ Od. iii, 11, 45. trecentæ cohibent Pirithoum catenæ Od. iii, 4, 80. daret ut catenis fatale monstrum Od. i, 37, 20. quæ bellua ruptis reddit se prava catenis? Sat. ii, 7, 71. nectis catenas Od. i, 29, 5. catenas timet Parthus Od. ii, 13, 18. donasset jamne catenam ex voto Laribus Sat. i, 5, 65. mille adde catenas Sat. ii, 3, 70. sera domitus catena Od. iii, 8, 22. hunc tu compesce catena Ep. i, 2, 63.

catenatus. Britannus Epod. 7, 8.

caterva. 1, obstantes juvenum catervæ Od. iii, 20, 5. magnas Græcorum (*poetarum*) implere catervas Sat. i, 10, 35. 2, *de militum cohortibus:* victrices Od. iii, 3, 63; Od. iv, 4, 23. Lyciæ Od. i, 8, 16. per obstantes catervas Od. iv, 9, 43. peditum catervæ Ep. ii, 1, 190.

cathedra (*nos, Armsessel*). discipularum inter cathedras Sat. i, 10, 91.

catillus. puri Sat. ii, 4, 75. Evandri manibus tritus Sat. i, 3, 90.

catinus. magnus Sat. ii, 2, 39. angustus Sat. ii, 4, 77. lagani Sat. i, 6, 115. mea in parte catini Sat. i, 3, 92.

catulus. fideles Od. i, 1, 27. catulus militat in silvis Ep. i, 2, 67. *pullus:* catuli leænæ Od. iii, 20, 2. dum catulos feræ celent Od. iii, 3, 41.

catus. 1, ille catus inquit Ep. ii, 2, 39. 2, *prudens:* catus formasti cultus hominum Od. i, 10, 3. *c. inf.:* catus jaculari Od. iii, 12, 8.

cauda. 1, equina Ep. ii, 1, 45. picta Sat. ii, 2, 26. caudam atterens (*i. q. adulans*) Od. ii, 19, 31. ut caudam trahat (*i. q. derideri*) Sat. ii, 3, 53. 2, *membrum virile:* salax Sat. i, 2, 45. turgentis verbera caudæ Sat. ii, 7, 49.

caulis. teneri Sat. i, 3, 116. caule suburbano, qui siccis crevit in agris, dulcior Sat. ii, 4, 15. caulibus instillat (oleum) Sat. ii, 2, 62. ungere caules oleo Sat. ii, 3, 125.

caupo. perfidus Sat. i, 1, 29. Forum Appi differtum cauponibus malignis Sat. i, 5, 4.

caupona. cauponæ Caudi Sat. i, 5, 51. si lædit caupona Ep. i, 17, 8. in caupona vivere Ep. i, 11, 12.

causa. 1, iræ altis urbibus ultimæ causæ stetere Od. i, 16, 19. causa fuit pater his Sat. i, 6, 71. quæ mare compescant causæ Ep. i, 12, 16. causa morbi Od. ii, 2, 14. causa belli Od. ii, 1, 2; Sat. i, 3, 108; Ep. i, 2, 9. quid causæ est Sat. i, 1, 20. vitatu quidque petitu sit melius, causas reddet tibi Sat. i, 4, 116. si non causas et naturam earum narraret Sat. ii, 8, 92. non aliam ob causam, nisi quod Sat. i, 7, 14. voluptatis causa Ep. ad Pis. 338. mea causa Sat. i, 4, 97. 2, *controversia judicialis:* causa dura peragenda Sat. i, 10, 26. causæ testis Ep. i, 16, 43. causarum actor Ep. ad Pis. 370. exponit causam Sat. i, 7, 22. cum exsudet causas Sat. i, 10, 28. defendere cau-

sas Sat. ii, 5, 34. agere Ep. i, 7, 46. mitte Moschi causam Ep. i, 5, 9. fama civem causaque priorem sperne Sat. ii, 5, 30. seu linguam causis acuis Ep. i, 3, 23.

causari. stultus uterque locum causatur Ep. i, 14, 12.

caute. cur olivum sanguine viperino cautius vitat? Od. i, 8, 10.

cautus. 1, *pass.*: nummi rectis nominibus cauti Ep. ii, 1, 105. *active*: parum cautos frigora mordent Sat. ii, 6 45. intra spem veniæ cautus Ep. ad Pis. 267. 2, *providus, prudens*: cautus horrescis procellas Od. ii, 10, 3. cautus metuit foveam lupus Ep. i, 16, 50. cautum dignos assumere Sat. i, 6, 51. cautus adito Sat. ii, 5, 83. cautus uti velet caput Sat. ii, 5, 94. in verbis serendis cautus Ep. ad Pis. 45. vulpes Ep. i, 1, 73.

cavea. caveæ frangere clathros Ep. ad Pis. 473.

cavere. 1, hunc tu caveto Sat. i, 4, 85. cavit nihil acrius Sat. ii, 3, 92. metues, doctusque cavebis Sat. ii, 7, 68. quas (maculas) aut incuria fudit, aut humana parum cavit natura Ep. ad Pis. 353. cave, ne Enipeus plus justo placeat Od. iii, 7, 24. ne qua populus laboret, parce cavere Od. iii, 8, 26. cave, ne minuas Sat. ii, 3, 177. cave ne portus occupet alter Ep. i, 6, 32. cave, ne titubes Ep. i, 13, 19. caveas, ne negotî incutiat tibi quid inscitia legum Sat. ii, 1, 80. caveant, ne nimium teneris juvenentur versibus Ep. ad Pis. 244. cave faxis Sat. ii, 3, 38. cave te roget Sat. ii, 5, 75. commisisse cavet Ep. ad Pis. 168. cave Od. i, 14, 16. cave, cave Epod. 6, 11. nunquam homini satis cautum est in horas Od. ii, 13, 14. 2, *avertete*: hoc caverat mens provida Reguli Od. iii, 5, 13.

cavus (*subst.*). arctus Ep. i, 7, 33. pauper Sat. ii, 6, 81. tutus ab insidiis Sat. ii, 6, 117. cavis abscondere Sat. ii, 3, 173.

cavus (*adject.*). trunci Od. ii, 19, 12. saxa Od. iii, 13, 14. testudo Epod. 14, 11. ilex Epod. 16, 47.

cedere. 1, *incedere*: nitidus qua (pelle) quisque per ora cederet Sat. ii, 1, 65. 2, *decedere*: cedes coemtis saltibus et domo, villaque Od. ii, 3, 17, 19. cedere campis Od. iii, 8, 24. non ut de sede secunda cederet Ep. ad Pis. 258. cesserat impotens tellure Od. ii, 1, 26. retro cedit Od. i, 35, 26. cedentem aera disco Sat. ii, 2, 13. exacto contentus tempore vitæ cedat Sat. i, 1, 119. 3, *superari, obsequi*: Pelides cedere nescius Od. i, 6, 6. cessit tibi blandienti Cerberus Od. iii, 11, 15. fraternis putatur moribus cessisse; tu cede amici lenibus imperiis Ep. i, 18, 43, 44. terra cedet meæ insolentiæ Epod. 17, 75. vindemiator, cui sæpe viator cessisset Sat. i, 7, 31. cedet constantia formæ Epod. 15, 15. Piceniò cedunt pomis Tiburtia succo Sat. ii, 4, 70. 4, *concedere*: si pleraque dure dicere cedit eos Ep. ii, 1, 67. 5, *evenire*: si male cesserat Sat. ii, 1, 31. 6, *contingere*: tibi præda cedat major Od. iii, 20, 7. cedit mihi in usum Sat. ii, 2, 134. cedat in altera jura Ep. ii, 2, 174.

cedrus (*oleum cedrinum*). carmina linenda cedro Ep. ad Pis. 332.

celare. dum catulos feræ celent Od. iii, 3, 42. aurum quum terra celat Od. iii, 3, 50. echinos æquora celent Ep. i, 15, 23. Nilus, qui fontium celat origines Od. iv, 14, 45. Sol, diem qui promis et celas Carm. Sæc. 10. quærit, quo turpia celet Sat. i, 2, 85. celabitur auctor Sat. ii, 4, 11. gaudia prodentem vultum celare Sat. ii, 5, 104. dissimilem noto celantia succum Sat. ii, 8, 28. ingenium res solent celare secundæ Sat. ii, 8, 74. incurata pudor malus ulcera celat Ep. i, 16, 24. celata virtus Od. iv, 9, 30.

celeber. celeberrima loca Ep. i, 17, 28. Diana Od. ii, 12, 20.

celebrare. 1, *obire*: festos dierum Sat. ii, 2, 61. 2, *prædicare*: Palladis arces carmine celebrare Od. i, 7, 6. quem virum aut heroa sumis celebrare? Od. i, 12, 2. domestica facta Ep. ad Pis. 287.

celer. 1, fuga Od. ii, 7, 9. fugæ Od. iv, 8, 15. opera Ep. ad Pis. 261. 2, *quæcunque celeri feruntur motu*: Mercurius Od. ii, 7, 13. Cynthia Od. iii, 28, 12. medicus Sat. ii, 3, 147. venti Od. i, 12, 10; Od. i, 15, 3. Africus Od. i, 14, 5. iambi Od. i, 16, 24. ignis Od. iii, 4, 76. rivi Od. iii, 11, 14. sagittæ Od. iii, 20, 9. pennæ Od. iii, 29, 53. lunæ Od. iv, 7, 13. celeres oderunt sedatum Ep. i, 18, 90. *seq. inf.*: celer excipere aprum Od. iii, 12, 10. celeris pronos volvere menses Od. iv, 6, 39. irasci celer Ep. i, 20, 25.

cella. 1, avitæ Od. i, 37, 6. quod prima Venafri pressit cella Sat. ii, 8, 46. 2, *de loco arctiore, ubi strata sua habebant servi*: angustis ejecta cadavera cellis Sat. i, 8, 8.

celsus. 1, turres Od. ii, 10, 10. Acherontia Od. iii, 4, 14. Apenninus Epod. 16, 29. 2, *elatus*: Ramnes Ep. ad Pis. 342.

censere. 1, docendus quæ censet amiculus Ep. i, 17, 3. uti Mimnermus censet Ep. i, 6, 65. quam scit uterque, libens (censebo) exerceat artem Ep. i, 14, 44. munere quum fungi propioris censet amici Ep. i, 9, 5. me Romæne poemata censes scribere posse? Ep. ii, 2, 65. *c. duplici acc.*: quid censes munera terræ? Ep. i, 6, 5. 2, *sententiam s. judicium in medium proferre*: Antenor censet belli

præcidere causam Ep. i, 2, 9. 3, *de censu:* census equestrem summam nummorum Ep. ad Pis. 383.

censor. 1, censor Appius Sat. i, 6, 20. 2, *judex:* censor honestus Ep. ii, 2, 110. censor minorum Ep. ad Pis. 174.

census. 1, dives antiquo censu Sat. ii, 3, 169. 2, *opes:* privatus illis erat brevis census Od. ii, 15, 13. exiguus Ep. i, 1, 43. tenuis Ep. i, 7, 56. infra Lucili census Sat. ii, 1, 75. cultus major censu Sat. ii, 3, 324.

centenus. decies centena Sat. i, 3, 15.

centiceps. bellua Od. ii, 13, 34.

centimanus. Gyges Od. ii, 17, 14; Od. iii, 4, 69.

centum. centum potens oppidis Crete Od. iii, 27, 33. centum nobilis urbibus Creta Epod. 9, 29. centum potiore signis munere donat Od. iv, 2, 19. seu poposceris centum juvencos Epod. 17, 39. millia centum Sat. ii, 3, 23; Sat. i, 1, 45. adde tabulas centum Sat. ii, 3, 70. aliena negotia centum Sat. ii, 6, 33. in partes centum diducere assem Ep. ad Pis. 326. centum clavibus servata Cæcuba Od. ii, 14, 26. jugera Sat. i, 1, 50. greges Od. ii, 16, 33. chlamydes Ep. i, 6, 41. cyathi Od. iii, 8, 14. angues Od. iii, 11, 17. centum puer artium Od. iv, 1, 15. centum anni Ep. ii, 1, 36, 39. centum gladiatorum paria Sat. ii, 3, 85.

centuria. seniorum Ep. ad Pis. 341.

centurio. pueri e magnis centurionibus orti Sat. i, 6, 73.

cera. 1, *cereu tabula:* Cærite cera digni Ep. i, 6, 62. 2, *pagina (testamenti):* quid prima secundo velit cera versu Sat. ii, 5, 54.

ceratus. pennæ Od. iv, 2, 2.

cerebrosus. donec cerebrosus prosilit unus Sat. i, 5, 21.

cerebrum. truncus illapsus cerebro Od. ii, 17, 27. putidius multo cerebrum est Perilli Sat. ii, 3, 75. *de cerebro fervidiore:* o te, Bolane, cerebri felicem! Sat. i, 9, 11.

cereus. 1, effigies Sat. i. 8, 30, 32. imagines Epod. 17, 76. imago Sat. i, 8, 43. cereus proponi opto Ep. ii, 1, 265. 2, *transl. facilis c. inf.:* cereus in vitium flecti Ep. ad Pis. 163. 3, *albus:* brachia Od. i, 13, 2.

cernere. nil præter faciem matronæ Sat. i, 2, 94. in amicorum vitiis cernis acutum Sat. i, 3, 26.

cerritus. cerritus fuit Sat. ii, 3, 278.

certamen. 1, Martium Od. iv, 14, 17. longum Ep. i, 10, 35. trepidum Ep. i, 19, 48. certamina divitiarum Ep. i, 5, 8. 2, *causa certaminis:* Nearchus, certamen grande Od. iii, 20, 7. 3, *de ludis gymnicis:* equus certamine primus Ep. ad Pis. 84.

certare. 1, certans semper melioribus Sat. ii, 5, 19. certavit ob hircum Ep. ad Pis. 220. quæ nec in æde sonent certantia Sat. i, 10, 38. grammatici certant Ep. ad Pis. 78. si quid se judice certes Sat. ii, 1, 49. foro si res certabitur olim Sat. ii, 5, 27. 2, *æmulari:* joco Od. ii, 12, 18. mero Od. iv, 1, 31; Ep. i, 19, 11. certare desine mecum Ep. i, 18, 31. tanto certare minorem Sat. ii, 3, 313. certemus, spinas animone ego fortius, an tu evellas agro Ep. i, 14, 4. viridi certat bacca Venafro Od. ii, 6, 15. uva certans purpuræ Epod. 2, 20. certare imparibus Epod. 11, 18. 3, *studere:* certat tollere tergeminis honoribus Od. i, 1, 8.

certatim. cantat amicam Sat. i, 5, 17.

certe. 1, postremo expellet certe vivacior hæres Sat. ii, 2, 132. uterne ad casus dubios fidet sibi certius? Sat. ii, 2, 108. 2, *saltem:* Od. ii, 4, 15; Sat. i, 9, 67; Ep. ad Pis. 472.

certum (adv.). vigilans Sat. ii, 5, 100. clare certumque locutus Sat. ii, 6, 27.

certus. 1, *firmiter constitutus:* sedes Od. i, 13, 6. fines Sat. i, 1, 106. finis Ep. i, 2, 56. conviva Ep. i, 7, 75. ratio Sat. ii, 3, 271. præsepe Ep. i, 15, 28. limites Ep. ii, 2, 170. nulla certior Orci fine destinata aula Od. ii, 18, 29. orbis Carm. Sæc. 21. hiemes Od. i, 15, 35. anni Sat. i, 6, 94. momenta Ep. i, 6, 3. pes (*in versu*) Sat. i, 4, 47. tempora certa (*in versu*) Sat. i, 4, 58. *firmus:* pes Ep. ad Pis. 158. fœdus Od. iii, 24, 23. hæc si quis laboret reddere certa sibi Sat. ii, 3, 270. 2, *quidam:* certis rebus Ep. ad Pis. 368. 3, *non fallax:* certa sagitta Od. i, 12, 23. fides segetis Od. iii, 16, 30. spes Carm. Sæc. 74. sidera Od. ii, 16, 3. trames Sat. ii, 3, 49. Lar Ep. i, 7, 58. certus promisit Apollo Od. i, 7, 28. piacula Ep. i, 1, 36. dolor Epod. 15, 16. certius damnum Ep. i, 10, 28. reditum certo subtemine Parcæ rupere Epod. 13, 15.

cerva. visa est catulis Od. i, 1, 27. si pugnat extricata densis cerva plagis Od. iii, 5, 32.

cervinus. pellis Ep. i, 2, 66.

cervix. rosea Od. i, 13, 2. candida Od. iii, 9, 3. impia Od. iii, 1, 18. ardua Sat. i, 2, 89. tenera Ep. i, 2, 64. equina Ep. ad Pis. 1. subacta Od. ii, 5, 1. indomita Ep. i, 3, 34. cervicem frangere Od. ii, 13, 6. detorquere Od. ii, 12, 26. pontificum secures cervice tinguet Od. iii, 23, 13.

cervus. fugaces Od. iv, 6, 34. graminis immemor Od. i, 15, 29. ocior cervis Od. ii, 16, 23. fugientes jaculari Od. iii, 12, 9. cervus equum pugna melior pellebat Ep. i, 10, 34. cervi, luporum præda

rapacium Od. iv, 4, 50. tigres subsidere cervis Epod. 16, 31.

cespes: vid. *cæspes.*

cessare. 1, ad arma cessantes concitet Od. i, 35, 15. cessantem amphoram deripere Od. iii, 28, 8. cessantem elidere morbum Ep. i, 15, 6. tu cessas? Sat. ii, 3, 155. quodsi cessas aut strenuus anteis Ep. i, 2, 70. cessat voluntas? Od. i, 27, 13. *c. inf.:* quid mori cessas? Od. iii, 27, 58. 2, *languescere et desinere:* cur cessant flamina tibiæ? Od. iii, 19, 19. et properare et cessare Ep. i, 7, 57. non cessare videbor Ep. i, 10, 46. *c. inf.:* non cessat laudare Ep. i, 7, 78. non cessavere certare Ep. i, 19, 10. cessatum ducere curam Ep. i, 2, 31. 3, *otiari:* cur alter fratrum cessare præferat Ep. ii, 2, 183. 4, *officium omittere:* semel hic cessavit Ep. ii, 2, 14. qui multum cessat Ep. ad Pis. 357.

cessator. nequam et cessator Davus Sat. ii, 7, 100.

cetarium. cetaria crescent Sat. ii, 5, 44.

ceterus. permitte Divis cetera Od. i, 9, 9. cetera fluminis ritu feruntur Od. iii, 29, 33. cetera mitte loqui Epod. 13, 7. cetera de genere hoc Sat. i, 1, 13. cetera demissa veste tegens Sat. i, 2, 95. cetera stultis hærentia Sat. i, 3, 77. cetera præter ingenium Sat. ii, 6, 14. nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera Sat. i, 10, 5. cetera ludicra pono Ep. i, 1, 10. cetera nequaquam æstimat Ep. ii, 1, 20. præter cetera Ep. ii, 2, 65. cetera simul isto cum vitio fugere? Ep. ii, 2, 205. ceteris major, tibi miles impar Od. iv, 6, 5. cetera vitæ munia Ep. ii, 2, 131. cetera turba, nos Sat. ii, 8, 26. ad cetera pæne gemelli Ep. i, 10, 3. cetera fulvus Od. iv, 2, 60. cetera lætus Ep. i, 10, 50.

ceu. Od. iv, 4, 43.

charta. calamum et chartas et scrinia posco Ep. ii, 1, 113. illinere chartis Sat. i, 4, 36. illudo chartis Sat. i, 4, 139. longa Sat. i, 5, 104. *chartæ cum iis quæ ibi scripta sunt:* ineptæ Ep. ii, 1, 270. Græcæ Ep. ii, 1, 161. Socraticæ Ep. ad Pis. 310. si chartæ silcant Od. iv, 8, 21. non te meis chartis inornatum silebo Od. iv, 9, 31. vitium procul abfore chartis Sat. i, 4, 101. si te uret sarcina chartæ Ep. i, 13, 6. chartis pretium quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35. charta laudatur eadem Sat. i, 10, 4.

cheragra. justa Sat. ii, 7, 15. nodosa Ep. i, 1, 31.

chlamys. Mileti textam vitabit chlamydem Ep. i, 17, 31. centum chlamydes scenæ præbere Ep. i, 6, 40. millia quinque esse domi chlamydum ibid. 44.

chorda. chorda sonum reddit Ep. ad Pis. 348. verba sccianda chordis Od. iv, 9, 4. (vox) resonat quæ chordis quatuor ima Sat. i, 3, 8. chorda qui semper oberrat eadem Ep. ad Pis. 356.

choreas. choreis et jocis aptior Od. ii, 19, 25. neque sperne choreas Od. i, 9, 16. choreis falleret aulam Priami Od. iv, 6, 15.

chorus. 1, defendat actoris partes Ep. ad Pis. 193. chorus turpiter obticuit ibid. 283. poscit opem chorus Ep. ii, 1, 134. doctus et Phœbi et Dianæ chorus Carm. Sæc. 75. adesse choris erat utilis (tibia) Ep. ad Pis. 204. *transl. de magna vi hominum, turba:* amabiles vatum chori Od. iv, 3, 15. scriptorum chorus omnis Ep. ii, 2, 77. puellarum chorus Od. ii, 5, 21. Pleiadum Od. iv, 14, 21. 2, *choreæ:* leves Nympharum chori Od. i, 1, 31. ferre pedem choris Od. ii, 12, 17. vestris (*Musarum*) amicum fontibus et choris Od. iii, 4, 25. choros ducit Venus Od. i, 4, 5. Gratia audet nuda ducere choros Od. iv, 7, 6.

cibaria. quum sibi sint congesta cibaria Sat. i, 1, 32.

ciborium. Massico ciboria exple Od. ii, 7, 21.

cibus. projectus Epod. 6, 10. vilis Sat. ii, 2, 15. ni cibus atque ingens accedit stomacho fultura ruenti Sat. ii, 3, 153. ante cibum Sat. i, 10, 61. quum semel fixæ cibo intabuissent pupulæ Epod. 5, 39.

cicatrix. fœda Sat. i, 5, 60. cicatricum pudet Od. i, 35, 33.

cicer (*Kicher*). ad porri et ciceris me refero catinum Sat. i, 6, 115. fricti ciceris et nucis emtor Ep. ad Pis. 249. neque sepositi ciceris invidit Sat. ii, 6, 84. in cicere atque faba perdas bona Sat. ii, 3, 182.

cichoreum (*Endivie*). me pascant cichorea levesque malvæ Od. i, 31, 16.

ciconia. tutoque erat ciconia nido Sat. ii, 2, 49.

cicuta (*Schierling*). tollet anum cicuta Sat. ii, 1, 46. (me) quæ poterunt satis expurgare cicutæ? Ep. ii, 2, 53. cicutis allium nocentius Epod. 3, 3.

ciere. puppes sinistrorsum citæ Epod. 9, 20. citumque retro solve, solve turbinem Epod. 17, 7.

cimex. Pantilius Sat. i, 10, 78.

cinctutus. Cethegi Ep. ad Pis. 50.

cingere. 1, tempora pampino Od. iii, 25, 20. lauro comam Od. iii, 30, 16. 2, *succinctus:* puer alte cinctus Sat. ii, 8, 10.

ciniflo. ciniflones Sat. i, 2, 98.

cinis. 1, dolosus Od. ii, 1, 8. dilapsa in cineres fax Od. iv, 13, 28. verterat in fumum et cinerem Ep. i, 15, 39. cineres insistet victor Epod. 16, 11. 2, *mortuorum reliquiæ:* patrii Ep. ad Pis. 471.

cinis aridus ferar Epod. 17, 33. matris cineres Od. ii, 8, 9.

cippus (*columella in qua fines agri designati fuerunt*). pedes trecentos cippus in agrum dabat Sat. i, 8, 12.

circa. 1, libido sæviet circa jecur Od. i, 25, 15. triplex æs circa pectus erat Od. i, 3, 10. negotia circa saliunt latus Sat. ii, 6, 34. circa solum Tiburis Od. i, 18, 2. circa campos Od. ii, 5, 5. circa nemus Od. iv, 2, 30. si nec circa vilem moraberis orbem Ep. ad Pis. 132. 2, *de tempore:* circa lustra decem Od. iv, 1, 6.

circiter. octavam circiter horam Ep. i. 7, 47.

circum. 1, *adv.:* circum rapula, lactucæ, radices Sat. ii, 8, 7. 2, *præp.:* turba circum te stante Sat. i, 3, 135. circum tecta Od. ii, 16, 11. circum Lares Epod. 2, 66. ut circum loculos et claves curreret Sat. ii, 3, 146. te circum mugiunt Od. ii, 16, 33. circum rura vectari Sat. i, 6, 58. circum compita Sat. ii, 3, 281. circum pagos et circum compita pugnax Ep. i, 1, 49. dare circum illota toralia vestes Sat. ii, 4, 84.

circumagere. nil opus est te circumagi Sat. i, 9, 17.

circumdare. vallo circumdata Sat. i, 2, 96. stola circumdata palla Sat. i, 2, 99.

circumgemere. circumgemit ursus ovili Epod. 16, 51.

circumlinere. musco circumlita saxa Ep. i, 10, 7.

circumponere. invenior piper album puris circumposuisse catillis Sat. ii, 4, 75.

circumrodere. qui dente Theonino circumroditur Ep. i, 18, 82.

circumspectare. vacuam Romanis vatibus ædem Ep. ii, 2, 94.

circumtonare. hunc circumtonuit Bellona Sat. ii, 3, 223.

circumvagus. Oceanus Epod. 16, 41.

circumvenire. multa senem circumveniunt incommoda Ep. ad Pis. 169.

circumvolare. quam Jocus circumvolat et Cupido Od. i, 2, 34. me Mors circumvolat atris alis Sat. ii, 1, 58.

circumvolitare. quæ thyma circumvolitas Ep. i, 3, 21.

circus. fallax Sat. i, 6, 113. latus ut in circo spatiere Sat. ii, 3, 183.

cista. cistam effractam plorat Ep. i, 17, 54.

citare. ab ovo usque ad mala citaret, Io Bacche! Sat. i, 3, 7.

cithara. imbellis Od. i, 15, 15. te lanæ, non citharæ decent Od. iii, 15, 14. cithara tacentem Musam suscitat Od. ii, 10, 18. citharæ modi Od. ii, 12, 4. avium citharæque cantus Od. iii, 1, 20. ad strepitum citharæ Ep. i, 2, 31. si quis emat citharas Sat. ii, 3, 104. nec turpem senectam degere, nec cithara carentem Od. i, 31, 20. fidibus citharaque Phœbi dicere melos Od. iii, 4, 4. citharæ sciens Od. iii, 9, 10. *ars citharæ pulsandæ:* vocem cum cithara dedit pater Od. i, 24, 4. studium citharæ Sat. ii, 3, 105.

citharœdus. ridetur, chorda qui semper oberrat eadem Ep. ad Pis. 355.

cito. cito dicta Ep. ad Pis. 335. citius suprema die Od. i, 13, 20. eripiet citius oculos mihi Sat. ii, 5, 35. aut citius scribere possit versus Sat. i, 9, 24. discit citius Ep. ii, 1, 262. dicto citius Sat. ii, 2, 80.

citra. quos (fines) ultra citraque nequit consistere rectum Sat. i, 1, 107. mare citra Sat. i, 10, 31; Sat. ii, 8, 47.

citreus. trabs Od. iv, 1, 20.

citum. retro solve turbinem Epod. 17, 7.

citus. venator Od. i, 37, 18. classis Od. i, 37, 24. mors Od. ii, 16, 29; Sat. i, 1, 8. pes (iambus) Ep. ad Pis. 252. nec quisquam citus æque Tusco denatat alveo Od. iii, 7, 27. hæc citus subscribe libello Sat. i, 10, 92.

civicus. motus Od. ii, 1, 1. rabies Od. iii, 24, 26. jura Ep. i, 3, 23.

civilis. furor Od. iv, 15, 18. æstus Ep. ii, 2, 47. bella Epod. 16, 1. jura Sat. i, 9, 39. civiles super urbe curæ Od. iii, 8, 17. mersor civilibus undis Ep. i, 1, 16.

civis. potentiores Epod. 2, 7. Lesbous Od. i, 32, 5. audiet cives acuisse ferrum Od. i, 2, 21. qui promittit cives, urbem sibi curæ, imperium fore Sat. i, 6, 34. civium ardor Od. iii, 3, 2. civium retorta tergo brachia Od. iii, 5, 21. dejicere e saxo cives Sat. i, 6, 39. fama civem causaque priorem sperne Sat. ii, 5, 30. civem dignoscere hoste Ep. i, 15, 29. captos ostendere civibus hostes Ep. i, 17, 33. o cives, o cives Ep. i, 1, 53. clamet, Io cives! Ep. ad Pis. 460.

civitas. non semel dicemus, Io triumphe! civitas omnis Od. iv, 2, 51. eamus omnis civitas Epod. 16, 36. Phocæorum exsecrata civitas profugit Epod. 16, 18.

clades. 1, *strages:* tristis Od. iii, 3, 62. sine clade victor Od. iv, 14, 32. 2, *de rebus adversis:* hoc fonte derivata clades in patriam fluxit Od. iii, 6, 19.

clamare. solos felices viventes clamat in urbe Sat. i, 1, 12. insanum pueri te clament Sat. ii, 3, 130. si clamet furem Ep. i, 16, 36. melius non tangere, clamo Sat. ii, 1, 45. Ulyssen et Menelaum se occidere clamans Sat. ii, 3, 198. aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse Sat. ii, 7, 25. miseram se conscia clamet Sat. i, 2, 130. clament periisse pudorem patres Ep. ii, 1, 80. "Mater te appello" clamantibus Sat. ii, 3, 62. clamat "Victum date" Ep. i, 17, 48. displicet ille

locus, clamo, et diludia posco Ep. i, 19, 47. longum clamet, Io cives! Ep. ad Pis. 460. clamabit enim, Pulchre! bene! recte! Ep. ad Pis. 428.

clamor. 1, impius Od. i, 27, 7. quem (Martem) juvat clamor Od. i, 2, 38. clamor et ira procul esto Od. iii, 8, 16. clamor utrinque Sat. i, 9, 77. clamorem compesce Od. ii, 20, 23. cum magno blateras clamore Sat. ii, 7, 35. 2, *applausus:* quo clamor vocat Od. iii, 24, 46. quo clamore sustineas prælia campestria Ep. i, 18, 53. 3, *rumor, strepitus:* clamor montium Od. iii, 29, 39.

clarare. illum non labor Isthmius clarabit pugilem Od. iv, 3, 4.

clare. clare locutus Sat. ii, 6, 27. clare, clare quum dixit Ep. i, 16, 59. clarius indicant laudes Od. iv, 8, 19.

clarus. 1, clarum Tyndaridæ sidus Od. iv, 8, 31. Andromedæ pater Od. iii, 29, 17. sidere clarior Od. iii, 1, 42. lucerna Sat. ii, 7, 48. parum claris lucem dare coget Ep. ad Pis. 448. lapides Od. iv, 13, 14. 2, *illustris, celebratus:* Achilles Od. ii, 16, 29. Romana vigui clarior Ilia Od. iii, 9, 8. Nero Ep. ii, 2, 1. Mæcenas Od. i, 20, 5. Anchisæ Venerisque sanguis Carm. Sæc. 50. Rhodos Od. i, 7, 1. patres Od. iv, 6, 31. pater Sat. i, 6, 58. parentes Sat. i, 6, 91. genus Sat. i, 5, 54. postgenitis Od. iii, 24, 30. dux Od. iii, 14, 7. viri Ep. ii, 1, 250. arma Ep. ad Pis. 289. dies Carm. Sæc. 23. clarus erit, fortis et justus Sat. ii, 3, 97. clarus ob id factum Ep. ii, 2, 32. Ajax toties servatis clarus Achivis Sat. ii, 3, 194. Philippus agendis causis clarus Ep. i, 7, 47. Jupiter Giganteo triumpho Od. iii, 1, 7.

classicum. trux Epod. 2, 5.

classis. 1, secunda Sat. i, 2, 47. 2, *navium:* iracunda Achillei Od. i, 15, 34. cita Od. i, 37, 24. capta classem deducere Troja Sat. ii, 3, 191. Neptunus classes Aquilonibus arcet Ep. ad Pis. 64. classe formidatus Od. iii, 6, 15. me Numidarum in agros classe releget Od. iii, 11, 48.

clathri. caveæ Ep. ad Pis. 473.

claudere. 1, portæ non clausæ Od. iii, 5, 23. clausa taberna Sat. i, 3, 131. claude domum Od. iii, 7, 29. 2, *includere:* Janum Quirinum clausit Od. iv, 15, 9. claudens textis cratibus pecus Epod. 2, 45. clausus in arca Sat. ii, 7, 59. claudere verba pedibus Sat. ii, 1, 28. pedibus quid claudere senis, hoc tantum contentus Sat. i, 10, 59. 3, *finire:* lustrum Od. ii, 4, 24.

claudus. pes Od. iii, 2, 32. peregrinus Ep. i, 17, 61.

claustrum. intra claustra Od. iii, 11, 44. obstantia rumpere claustra Ep. i, 14, 9. direre claustra cohibentia Janum Ep. ii, 1, 255.

clavis. centum clavibus servata Od. ii. 14, 26. circum loculos et claves currere Sat. ii, 3, 146. odisti claves Ep. i, 20, 3.

clavus. 1, trabales Od. i, 35, 18. adamantini Od. iii, 24, 7. 2, *toga purpureus limbus:* latus Sat. i, 5, 36; Sat. i, 6, 28. sumere depositum clavum Sat. i, 6, 25. clavum ut mutaret in horas Sat. ii, 7, 10.

clemens. quod viro clemens misero peperci Od. iii, 11, 46.

cliens. atria servans Ep. i, 5, 31. mane cliens et jam certus conviva Ep. i, 7, 75. tu cliens juvenum nobilium Od. iv, 12, 15. scriptorum chorus, cliens Bacchi Ep. ii, 2, 78. clientium limites Od. ii, 18, 25. turba clientium Od. iii, 1, 13. clientum longa negotia Od. iii, 5, 53. lienti promere jura Ep. ii, 1, 104.

clienta. honestæ Od. ii, 18, 8.

clitellæ. ponere Sat. i, 5, 47. quo perferre juberis clitellas Ep. i, 13, 8.

clivus. sacer Od. iv, 2, 35. per clivos, flumina, lamas Ep. i, 13, 10.

cloaca. in cloacam jacere Sat. ii, 3, 242.

clunis. pulchræ Sat. i, 2, 89. sine clune palumbes Sat. ii, 8, 91. excepit verbera caudæ clunibus Sat. ii, 7, 50.

coactor. si parvas coactor mercedes sequerer Sat. i, 6, 86.

coccum (*Scharlach*). rubrum Sat. ii, 6, 102.

cochlea. Afra Sat. ii, 4, 59.

cœlare. cœlatum opus Ep. ii, 2, 92.

cœles. rex cœlitum Epod. 16, 58.

cœlestis. aqua Od. iii, 10, 20. aquæ Ep. ii, 1, 135. damna Od. iv, 7, 13. 2, *divinus:* sapientia Ep. i, 3, 27. 3, *sublimis:* cœlestia tentat Ep. i, 17, 34. 4, *ad cœlum laudibus elatus:* sive quos Elea palma reducit cœlestes Od. iv, 2, 18.

cœlum. 1, serenum Epod. 15, 1; Sat. ii, 4, 51. toto taciturna noctis signa cum cœlo Od. ii, 8, 11. cœlo diffundere signa parabat Sat. i, 5, 10. lunam cœlo deripit Epod. 5, 46. cœlo defixa sidera Epod. 17, 5. jamque tenebat nox medium cœli spatium Sat. ii, 6, 101. obscura deterget nubila cœlo Od. i, 7, 15. tempestas cœlum contraxit Epod. 13, 1. priusque cœlum sidet inferius mari Epod. 5, 79. quæ vos ad cœlum effertis Ep. i, 10, 9. cœlum ipsum petimus stultitia Od. i, 3, 38. serus in cœlum redeas Od. i, 2, 45. cœlo Musa beat Od. iv, 8, 29. descende cœlo, Calliope Od. iii, 4, 1. cœli decus Carm. Sæc. 2. quicquid Deorum in cœlo regit Epod. 5, 1. cœlo regnare Od. iii, 5, 1. ex alto cœli demittere tecto Sat. i, 5, 103. virtus cœlum recludens immeritis mori Od. iii, 2, 22. cœlo si tuleris

manus Od. iii, 23, 1. ad cœlum manibus sublatis Sat. ii, 5, 97. 2, *terræ regio:* cœlum, non animum, mutant, qui trans mare currunt Ep. i, 11, 27. *aeris temperies:* Italum Od. ii, 7, 4. Sabinum Ep. i, 7, 77. quod sit cœlum Salerni Ep. i, 15, 1.

coemere. omnia conductis coemens obsonia nummis Sat. i, 2, 9. luscinias impenso pransere coemtas Sat. ii, 3, 245. cedes coemtis saltibus Od. ii, 3, 17. coemti undique libri Od. i, 29, 13.

cœna. magna Sat. ii, 6, 104. opimæ Sat. ii, 7, 103. brevis Ep. i, 14, 35. mundæ Od. iii, 29, 15. varia Sat. ii, 6, 86. dubia Sat. ii, 2, 77. prior potiorque Ep. i, 5, 27. cœnæ Deûm Sat. ii, 6, 65. Thyestæ Ep. ad Pis. 91. Nasidieni te juvit cœna Sat. ii, 8, 1. cœnarum ars Sat. ii, 4, 35. cœnæ pater Sat. ii, 8, 7. impensa cœnarum Ep. i, 19, 38. vocatus ad cœnam Sat. ii, 7, 30. ad cœnam veniat Ep. i, 7, 61. ut ventum ad cœnam est Ep. i, 7, 72. cœna ministratur pueris Sat. i, 6, 116. cœna poterat duci sine istis Ep. ad Pis. 376. producere Sat. i, 5, 70. rapere Sat. i, 5, 75. pontificum cœnis potior Od. ii, 14, 28.

cœnaculum. cœnacula mutat Ep. i, 1, 91.

cœnare. 1, sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos Sat. i, 4, 86. quîs cœnantibus una Sat. ii, 8, 18. cœnantes exspectans comites Sat. i, 5, 8. quodque posset cœnantes offendere Sat. ii, 8, 13. bene qui cœnat Ep. i, 6, 56. si cœnas mecum Ep. i, 7, 70. fronde comas vincti cœnant Ep. ii, 1, 110. 2, *vesci aliqua re:* aves Sat. ii, 8, 27. aprum Sat. ii, 3, 235. olus Ep. i, 5, 2. emtum olus Ep. ii, 2, 168. pulmenta laboribus emta Ep. i, 18, 48. patinas omasi Ep. i, 15, 34.

cœnatus (*particip. verbi depon. cœnari*). scripsisse ante cibum ducentos versus, totidem cœnatus Sat. i, 10, 61.

cœnum. cœno cupiens evellere plantam Sat. ii, 7, 27.

cœpisse (*c. inf.*). Sat. i, 3, 105; Sat. i, 8, 28; Sat. i, 9, 42, 63; Sat. ii, 3, 126; Sat. ii, 6, 41; Ep. i, 2, 40; Ep. i, 15, 27; Ep. i, 20, 12; Ep. ii, 1, 94, 149, 162; Ep. ii, 2, 35; Ep. ad Pis. 21, 208.

coercere. 1, nodo coerces crines Od. ii, 19, 19. coerces levem turbam virga aurea Od. i, 10, 18. quod non multa litura coercuit Ep. ad Pis. 293. 2, *retinere:* fuste (pueros) Sat. i, 3, 134. fures dextra Sat. i, 8, 4. Cæcubum, quod fluentem nauseam coerceat Epod. 9, 35. suppliciis delicta coercet Sat. i, 3, 79. 3, *circumdare, certis finibus circumscribere:* (Orcus) Tantalum atque Tantali genus coercet Od. ii, 18, 38. quod natura coercet Sat. ii, 3, 178.

cœtus. vulgares Od. iii, 2, 23.

cogere. 1, omnes eodem cogimur Od. ii, 3, 25. turbam qui cogit Ep. ad Pis. 419. diductosque jugo cogit aeneo Venus Od. iii, 9, 18. in breve te cogi Ep. i, 20, 8. aurum irrepertum spernere fortior, quam cogere Od. iii, 3, 51. ubi plura cogere quam satis est, videbor Ep. i, 10, 46. 2, *de necessitate:* prece cogit Ep. i, 9, 2. cogi posse negat Ep. i, 2, 11. Cæsar, qui cogere posset Sat. i, 3, 4. idque coactus Sat. i, 4, 73. *c. infin.:* addere principi limo coactus particulam Od. i, 16, 14. cogor iterare Od. i, 34, 5. illam cogit amor Nothi similem ludere capreæ Od. iii, 15, 11. sibi parcere cogit Sat. i, 4, 127. cogat trans pondera dextram porrigere Ep. i, 6, 51. cogemus in hanc concedere turbam Sat. i, 4, 143. quærere cogit Sat. i, 6, 37. pati indignum coges Ep. i, 16, 75. scribere cogas Ep. ii, 1, 228. parum claris lucem dare coget Ep. ad Pis. 448.

cogitare. quid cogitet Cantaber et Scythes Od. ii, 11, 2. *c. inf.:* comportatis rebus bene cogitat uti Ep. i, 2, 50. ex fumo dare lucem cogitat Ep. ad Pis. 144.

cognatus. faba Pythagoræ cognata Sat. ii, 6, 63. vocabula cognata verbis Sat. ii, 3, 280. *subst.:* sunt tibi cognati Sat. i, 9, 27. cognatorum opibus refectus Ep. ii, 2, 136. an cognatos retinere velis Sat. i, 1, 88. ut bellua cognatos eliserit Sat. ii, 3, 316. honesta soror cum cognatis Sat. ii, 3, 58.

cognitor. fi cognitor ipse Sat. ii, 5, 38.

cognomen. ex vero ductum Sat. ii, 2, 56. paternum Ep. i, 13, 9. optivum Ep. ii, 2, 101. tardo cognomen pingui damus Sat. i, 3, 58. imposuere mihi Mercuriale cognomen compita Sat. ii, 3, 26.

cognoscere. est operæ pretium cognoscere, quales Ep. ii, 1, 229.

cohæres. multis cohæres Sat. ii, 5, 54. si quis cohæredum senior male tussiet Sat. ii, 5, 107.

cohibere. 1, (ova) cohibent marem Sat. ii, 4, 14. crines nodo cohibere Od. iii, 14, 22. te cohibent pulveris exigua munera Od. i, 28, 2. 2, *retinere:* Stygia cohibebor unda Od. ii, 20, 8. catenæ cohibent Pirithoum Od. iii, 4, 80. claustra cohibentia Janum Ep. ii, 1, 255. cervos arcu Od. iv, 6, 34. 3, *negare:* tibias Euterpe cohibet Od. i, 1, 33.

cohors. 1, *militum:* Marsa cohors Od. ii, 20, 18. fessæ cohortes Od. iii, 4, 38. *de quavis multitudine:* febrium Od. i, 3, 31. Gigantum Od. ii, 19, 22. 2, *comites:* laudat Brutum laudatque cohortem Sat. i, 7, 23. operum studiosa Ep. i, 3, 6. ut placeat juveni, utque

coborti Ep. i, 8, 14. laboriosa Ulixei Epod. 16, 62.

coire. quo populus coibat Ep. ad Pis. 207. ut coeat par jungaturque pari Ep. i, 5, 25. male sarta gratia nequicquam coit Ep. i, 3, 32. placidis coeant immitia Ep. ad Pis. 12.

colere. 1, harum, quas colis, arborum Od. ii, 14, 22. arva coli Od. iii, 5, 24. dum terras hominumque colunt genus (Castor et Pollux) Ep. ii, 1, 7. culti agri Od. iv, 14, 27. cultus fundus Sat. ii, 5, 13. *unde substantive:* si Democriti pecus edit agellos cultaque Ep. i, 12, 13. 2, *fovere:* te spes colit Od. i, 35, 21. 3, *venerari:* Phœbe et Diana, colendi semper et culti Carm. Sæc. 2, 3.

collaudare. purus et insons (ut me collaudem) Sat. i, 6, 70.

collega. Novius Sat. i, 6, 40. collegam Lepidum quo dixit Lollius anno Ep. i, 20, 28.

collegium. ambubaiarum collegia Sat. i, 2, 1.

collibere. si collibuisset Sat. i, 3, 6.

collidere. Græcia collisa duello Ep. i, 2, 7.

colligere. 1, pulverem Olympicum Od. i, 1, 4. pulvis collectus turbine Sat. i, 4, 31. limum bene colligit ovo Sat. ii, 4, 56. fructibus quos colligis, si recte frueris Ep. i, 12, 1. collecti imbres Ep. i, 15, 15. auriculæ collecta sorde dolentes Ep. i, 2, 53. pecunia collecta Ep. i, 10, 47. viatica collecta Ep. ii, 2, 26. colligit iram Ep. ad Pis. 160. collegit frigus Ep. i, 11, 13. 2, *secum reputare:* sic collige mecum Sat. ii, 1, 51. sic collige Ep. ii, 1, 119.

collinere. collines pulvere crines Od. i, 15, 20.

collis. colles Formiani Od. i, 20, 12. nigri Arcadiæ Od. iv, 12, 12. septem colles Carm. Sæc. 7. Asiæ campi collesque Ep. i, 3, 5. collis Quirini Ep. ii, 2, 68. condit quisque diem collibus in suis Od. iv, 5, 29. nova collibus arbor inhæret Epod. 12, 20.

collocare. supremo in monte saxum collocare Epod. 17, 68.

colludere. paribus Ep. ad Pis. 159.

collum. indocile Od. iii, 3, 14. languidum Epod. 2, 64. laqueo pressisse paternum Ep. i, 16, 37. pendulum lædere collum Od. iii. 27, 60. ducta per vias colla regum Od. ii, 12, 12. posuit collum in pulvere Teucro Od. iv, 6, 11. eripe colla jugo Sat. ii, 7, 92. ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, 256.

collyrium. nigra Sat. i, 5, 30.

colonus. 1, Venusinus Sat. ii, 1, 35. inopes Od. ii, 14, 12. fortis Sat. ii, 2, 115. ruris Od. i, 35, 6. 2, *colonia conditor:* Tibur Argeo positum colono Od. ii, 6, 5.

color. 1, purpureus Od. ii, 5, 12. liquidi Od. iv, 8, 7. amissi Od. iii, 5, 27. cornicula furtivis nudata coloribus Ep. i, 3, 20. cum gemmis Tyrios mirare colores Ep. i, 6, 18. 2, *cultus color:* verecundus Epod. 17, 21. niveus Od. ii, 4, 3. tunc nec mens nec color certa sede manet Od. i, 13, 5. quo fugit Venus? quove color? Od. iv, 13, 17. color fucatus stercore crocodili Epod. 12, 10. mutare colores Ep. i, 16, 38. 3, *splendor:* nullus argento est color Od. ii, 2, 1. 4, *externa fortunæ species et conditio:* vitæ color Sat. ii, 1, 60. omnis Aristippum decuit color et status Ep. i, 17, 23. *de indole et ingenio poematum:* tragicus Ep. ad Pis. 236. operum (*poeseos generum*) colores Ep. ad Pis. 86.

colubra. virides Od. i, 17, 8. varia Sat. i, 8, 42.

columba. molles Od. i, 37, 18. imbellis Od. iv, 4, 32. adulteretur columba milvo Epod. 16, 32. *pro, palumbes:* nota quæ sedes fuerat columbis Od. i, 2, 10.

columbinus. ovum Sat. ii, 4, 56.

columbus. vetuli notique Ep. i, 10, 5.

columen. Mæcenas, grande columen Od. ii, 17, 4.

columna. stans Od. i, 35, 14. ultima recisæ Africa Od. ii, 18, 4. inter varias columnas Ep. i, 10, 22. mediocribus esse poetis non concessere columnæ Ep. ad Pis. 373.

coma. 1, flava Od. i, 5, 4. spissa Od. iii, 19, 25. virides Nereidum Od. iii, 28, 10. longa Epod. 11, 28. et (quum) quæ nunc humeris involitant deciderint comæ Od. iv, 10, 3. incomtam comam religata nodo Od. ii, 11, 24. Delphica lauro cinge comam Od. iii, 30, 16. fronde comas cincti cœnant Ep. ii, 1, 110. 2, *frondes arborum:* nemorum comæ Od. i, 21, 5. spissæ nemorum Od. iv, 3, 11. redeunt arboribus comæ Od. iv, 7, 2.

combibere. venenum Od. i, 37, 28.

comedere. porcis comedenda relinquis Ep. i, 7, 19. si qui comedunt bona Ep. i, 15, 40.

comes. exterior Sat. ii, 5, 17. comes minore sum futurus in metu Epod. 1, 17. rhetor Heliodorus Sat. i, 5, 2. jubetur comes ire Ep. i, 7, 76. comiti scribæque Neronis Ep. i, 8, 2. tu potes tigres et silvas ducere comites Od. iii, 11, 13. ducendus et unus et comes alter Sat. i, 6, 102. comes Brundusium ductus Ep. i, 17, 52. cœnantes exspectans comites Sat. i, 5, 9. stellas salubres appellat comites Sat. i, 7, 25. arcta decet sanum comitem toga Ep. i, 18, 30. arsit regales

cultus comitesque Od. iv, 9, 16. o socii comitesque Od. i, 7, 26. supremum carpere iter comites parati Od. ii, 17, 12. carpe viam, mihi crede, comes Sat. ii, 6, 93. *transl.:* Genius comes Ep. ii, 2, 187. cura comes atra Sat. ii, 7, 115. rapidus comes Orionis Notus Od. i, 28, 21. veris comites animæ Thraciæ Od. iv, 12, 1. culpam premet Pœna comes Od. iv, 5, 24. se comitem abnegat Od. i, 35, 22. *de libris:* comites educere tantos Sat. ii, 3, 12.

comicus. sis Davus comicus Sat. ii, 5, 91. res comica Ep. ad Pis. 89.

comis. parum comis sine te juventas Od. i, 30, 7. comis conviva Sat. ii, 8, 76. comis et urbanus Sat. i, 4, 90; Sat. i, 10, 65. nil comis tragici mutat Lucilius Sat. i, 10, 53. comes garrire libellos Sat. i, 10, 41. comis in uxorem Ep. ii, 2, 133.

comissari. tempestivius in domum Paulli comissabere Od. iv, 1, 11.

commendare. quod me Lucanæ commendet amicæ Ep. i, 15, 21. qualem commendes Ep. i, 18, 76. ita commendare dicaces conveniet Satyros Ep. ad Pis. 225. quum se numeris commendat et arte Ep. ii, 1, 261. quæ se commendat tonsa cute Ep. i, 18, 7.

commingere. comminxit lectum potus Sat. i, 3, 90.

comminuere. quod (argenti pondus) si comminuas Sat. i, 1, 43.

commiscere. Chio nota si commixta Falerni est Sat. i, 10, 24.

committere. 1, *facere:* prœlium Od. iv, 14, 5. fraudem Od. i, 28, 31. 2, *credere:* pelago ratem Od. i, 3, 11. calores commissi fidibus Od. iv, 9, 11. domino committes rem omnem Sat. ii, 7, 67. vacuis committere venis nil nisi lene decet Sat. ii, 4, 25. virtus indigno non committenda poetæ Ep. ii, 1, 231. si quid inexpertum scenæ committis Ep. ad Pis. 125. caput tonsori commiserit Ep. ad Pis. 301. *substantive, commissum, i. q. arcanum:* commissa tacere Sat. i, 4, 84. commissum teges Ep. i, 18, 38; Ep. ad Pis. 200. retinent commissa fideliter aures Ep. i, 18, 70. 3, *perpetrare:* commisisse cavet, quod mox mutare laboret Ep. ad Pis. 168. *substantive, commissum, i. q. scelus:* turpe commissum Od. iii, 27. 39.

commodare. culturæ commodet aurem Ep. i, 1, 40.

commode. hoc ego commodius, quam tu, vivo Sat. i, 6, 110. quod hospes vitiatum commodius consumeret Sat. ii, 2, 91.

commodum. mea commoda Ep. i, 14, 37. multa ferunt anni commoda secum Ep. ad Pis. 175. in publica commoda peccem Ep. ii, 1, 3. Dî tibi commoda dent Sat. ii, 8, 76.

commodus. 1, mihi commodus uni Ep. i, 9, 9. intervalla vides humane commoda Ep. ii, 2, 70. 2, *modicus:* cyathi Od. iii, 19, 12. 3, *comis:* commodus et patiens Ep. ad Pis. 257. commodus ultro arcessas Ep. ii, 1, 227.

commovere (*lacessere*). qui me commorit, flebit Sat. ii, 1, 45. commotus habebitur Sat. ii, 3, 209. commotæ crimine mentis ibid. 278.

communis. 1, res Sat. ii, 6, 36. cervus equum communibus herbis pellebat Ep. i, 10, 34. conditione super communi Ep. ii, 1, 152. sepulcrum Sat. i, 8, 10. *commune, subst.:* illis erat commune magnum Od. ii, 15, 14. communia laudas Ep. i, 20, 4. 2, *vulgatus:* proprie dicere communia difficile est Ep. ad Pis. 128.

communiter. communiter aut melior pars Epod. 16, 15. ira quidem communiter urit utrumque Ep. i, 2, 13.

comœdia. prisca Sat. i, 4, 2; Sat. i, 10, 16. vetus Ep. ad Pis. 281. comœdia, necne, poema esset, quæsivere Sat. i, 4, 45. habet comœdia tanto plus oneris, quanto veniæ minus Ep. ii, 1, 169. vocem comœdia tollit Ep. ad Pis. 93.

compar. munia comparis æquare Od. ii, 5, 2.

comparare. se pauperiorum turbæ comparet Sat. i, 1, 112. nihil illis comparet Ep. ii, 1, 65.

comparare (*colligere*). annus hibernus Jovis comparat imbres Epod. 2, 30.

compellare. 1, magna voce cucullum compellans Sat. i, 7, 31. 2, *vituperare:* ne compellarer inultus Sat. ii, 3, 297. hac imagine si compellor Ep. i, 7, 34.

compellere. nigro compulerit Mercurius gregi Od. i, 24, 18.

compensare. compenset mea bona vitiis Sat. i, 3, 70.

comperire. comperit invidiam supremo fine domari Ep. ii, 1, 12.

compes. perustus crura dura compede Epod. 4, 4. compedibus te tenebo Ep. i, 16, 77. *transl.:* Hebrus nivali compede vinctus Ep. i, 3, 3. grata detinuit Myrtale compede Od. i, 33, 14; Od. iv, 11, 24.

compescere. mentem Od. i, 16, 22. clamorem Od. ii, 20, 23. risum Sat. ii, 8, 63. luxuriantia Ep. ii, 2, 122. quæ pœnis compesceret inferiorem Sat. i, 8, 31. quæ causæ compescant mare Ep. i, 12, 16. Geryonen Tityonque tristi compescit unda Od. ii, 14, 9. hunc tu compesce catena Ep. i, 2, 63.

compilare. ne te compilent fugientes (servi) Sat. i, 1, 78. ne me Crispini scrinia compilasse putes Sat. i, 1, 121.

compitum. circum compita siccus currebat Sat. ii, 3, 26. circum compita pugnax Ep. i, 1, 49. a Rostris manat per compita rumor Sat. ii, 6, 50. unde frequentia mihi imposuere cognomen compita Sat. ii, 3, 26.

complere. timenda voce nemus complere Epod. 6, 9. complere sedilia flatu Ep. ad Pis. 205. si munus Apolline dignum vis complere libris Ep. ii, 1, 217.

complexus. o qui complexus Sat. i, 5, 43.

complures. complures prudens prætereo Sat. i, 10, 87.

componere. 1, lignum Od. iii, 17, 14. compositis armis Od. iv, 14, 52. nescius uti compositis Sat. ii, 3, 110. 2, *in ordinem redigere:* togam Sat. ii, 3, 77. condo et compono Ep. i, 1, 12. 3, *in usum convertere:* quod adest, memento componere Od. iii, 29, 33. 4, *sepelire:* omnes composui Sat. i, 9, 28. 5, *Facere, ut desinat aliquid:* componere lites Ep. i, 2, 11. bella Ep. ii, 1, 8. *reconciliare:* aversos amicos Sat. i, 5, 29. inter se pugnantia Sat. i, 1, 103. non compositus melius cum Pytho Bacchius Sat. i, 7, 20. 6, *concinnare:* versus Sat. i, 4, 8. carmina Sat. ii, 1, 63; Ep. ii, 2, 91, 106. res gestas Ep. ii, 1, 251. quicquid composui Sat. ii, 1, 3. crasse compositum Ep. ii, 1, 77. si quid componere curem Ep. ad Pis. 35. 7, *constituere:* composita hora Od. i, 9, 20.

comportare. emtas citharas comportet in unum Sat. ii, 3, 104. comportatis rebus bene cogitat uti Ep. i, 2, 50.

compos. voti sententia compos Ep. ad Pis. 76.

comprimere. compressis agito labris Sat. i, 4, 138.

comtus. crines Od. iv, 9, 13. pueri Sat. ii, 8, 70.

conari. (*c. inf.*) nos, Agrippa, neque hæc dicere conamur Od. i, 6, 9. me rebus subjungere conor Ep. i, 1, 19. ut tibi se laudare et tradere coner Ep. i, 9, 3. ea quum reprendere conor Ep. ii, 1, 81. quem cur destringere coner? Sat. ii, 1, 41.

concedere. 1, te cogemus in hanc concedere turbam Sat. i, 4, 143. 2, *cedere alicui:* liceat concedere veris Sat. ii, 3, 305. 3, *permittere, tribuere:* tempestivum pueris concedere ludum Ep. ii, 2, 142. si concedas Ep. i, 7, 13. fortuna si non conceditur uti Ep. i, 5, 12. concessa Venus Sat. i, 4, 113. nihil ultra nervos et cutem morti concesserat Od. i, 28, 13. certis medium et tolerabile rebus recte concedi Ep. ad Pis. 369. *c. inf.:* non concessere columnæ esse poetam Ep. ad Pis. 373. 4, *ignoscere, condonare:* cui (vitio) si concedere nolis Sat. i, 4, 140. quod nisi concedas Sat. i, 3, 85.

concentus. quid nostrum concentum dividat Ep. i, 14, 31.

concha. 1, viles Sat. ii, 4, 28. 2, *vas:* capaces Od. ii, 7, 23. concha salis puri Sat. i, 3, 14.

conchylium. Lucrina Epod. 2, 49. lubrica Sat. ii, 4, 30. simul miscueris conchylia turdis Sat. ii, 2, 74. cœnamus aves, conchylia, pisces Sat. ii, 8, 27.

concidere. 1, concidit auguris domus Od. iii, 16, 11. 2, *desinere:* concidunt venti Od. i, 12, 30.

concilium. sanctum patrum Od. iv, 5, 4.

concinere. concines Cæsarem majore plectro Od. iv, 2, 33. lætos dies ibid. 41.

concinnus. Samos Ep. i, 11, 2. concinnior versus Ep. ii, 1, 74. *c. dat.:* concinnus amicis Sat. i, 3, 54.

concipere. quicquid unquam concipitur nefas Od. ii, 13, 9.

concitare. ad arma Od. i, 35, 16.

concitus. Thyas concita pulso tympano Od. iii, 15, 10.

conclave. currere per totum pavidi conclave Sat. ii, 6, 113.

concordia. rerum concordia discors Ep. i, 12, 19.

concredere. et cui concredere nugas Sat. ii, 6, 43.

concubitus. concubitu prohibere vago Ep. ad Pis. 398.

concupiscere. si quid tale concupiveris Epod. 3, 19.

concurrere. concurrantque foro tria funera Sat. i, 6, 43. concurritur (*in prælio*) Sat. i, 1, 7. concurrit dextera lævæ (*de plausu*) Ep. ii, 1, 205.

concursus. undique concursus Sat. i, 9, 78.

concutere. 1, quo (*curru*) Styx et horrida Tænari sedes concutitur Od. i, 34, 12. concussus, *i. q. commotus:* mentem concussa Sat. ii, 3, 295. 2, *explorare:* denique te ipsum concute Sat. i, 3, 35.

condere. 1, *occultare:* nitentia condet Ep. i, 6, 25. nubes condidit lunam Od. ii, 16, 3. condere furto Od. i, 10, 8. ædibus ex magnis se condere (*in humiles descendere*) Sat. ii, 7, 11. tempora condita fastis Od. iv, 13, 15. *proprie:* frumenta Ep. ii, 1, 140. horreo condidit, quicquid de areis verritur Od. i, 1, 9. Sabina testa conditum Od. i, 20, 3. mella condit amphoris Epod. 2, 15. *inde:* conditi (*vagina*) enses Epod. 7, 2. condito telo Carm. Sæc. 33. *metaph.: de animo præcepta bene vivendi colligente:* condo et compono quæ mox depromere possim Ep. i, 1, 12. condita præcordia aperit Liber Sat. i, 4, 89. 2, *finire:* diem Od. iv, 5, 29. lustrum Od. ii, 4, 24. 3, *componere:* carmina Sat. ii, 1, 82, 84; Ep. i, 3, 24; Ep. ad Pis. 436. 4, *exstruere:* sepulcrum Epod. 9, 26. op-

pida condunt Ep. ii, 1, 8. locus a Diomede conditus Sat. i, 5, 92.

condire. male conditum jus Sat. ii, 8, 69.

condiscere. modos Od. iv, 11, 34. pauperiem pati puer militia condiscat Od. iii, 2, 3.

conditio. 1, *status:* conditio vivendi Sat. ii, 8, 65. communis Ep. ii, 1, 152. cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ? Ep. i, 1, 51. 2, *Bedingung:* dissentiens conditionibus fœdis Od. iii, 5, 14. Attalicæ conditiones Od. i, 1, 12.

conditor. Thebanæ arcis Ep. ad Pis. 394.

condolescere. si condoluit tentatum frigore corpus Sat. i, 1, 80.

conducere. 1, conductis nummis Sat. i, 2, 9. 2, *locare:* conducere publica Ep. i, 1, 77. conductum navigium Ep. i, 1, 92. 2, *de personis:* mercede conductum pavit Sat. ii, 7, 18. conducti plorant in funere Ep. ad Pis. 431. 3, *aptum esse, c. dat.:* quod non proposito conducat et hæreat apte Ep. ad Pis. 195.

conferbescere. conferbuit ira mea Sat. i, 2, 71.

conferre. myrtus collata Od. iii, 4, 19. undique collatis membris Ep. ad Pis. 3. *miscere:* lites Sat. i, 5, 54. *comparare:* nil ego contulerim jucundo sanus amico Sat. i, 5, 44.

confestim. Ep. i, 12, 9.

conficere. confecta duella Ep. ii, 1, 254. *enecare:* confice Sat. i, 9, 29.

confidere. durus homo, confidens tumidusque Sat. i, 7, 7.

confundere. 1, cruor in fossam confusus Sat. i, 8, 28. hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis Sat. ii, 4, 67. rustico urbanus confusus Ep. ad Pis. 213. confusa panthera camelo Ep. ii, 1, 195. 2, *miscere:* prœlia Od. i, 17, 23.

congerere. quum tibi sint congesta cibaria Sat. i, 1, 32. congestis undique saccis Sat. i, 1, 70.

conjurare. Græcia conjurata Od. i, 15, 7. conjurat amice Ep. ad Pis. 411.

conjux. teneræ Od. i, 1, 26. barbara Od. iii, 5, 5. pudica Od. iii, 5, 41; Od. iv, 9, 24. beata Od. ii, 19, 13. dotata Od. iii, 24, 19. fida Ep. ii, 1, 142. fecunda Sat. ii, 5, 31. Jovis conjux et soror Od. iii, 3, 64. te conjux aliena capit Sat. ii, 7, 46. prœlia conjugibus loquenda Od. iv, 4, 68.

connectere. verba lyræ Ep. ii, 2, 86.

conopium. sol aspicit conopium Epod. 9, 16.

conscientia. abacta nulla Veia conscientia Epod. 5, 29.

conscire. nil conscire sibi Ep. i, 1, 61.

conscius. coram non sine conscio marito Od. iii, 6, 29. miseram se conscia clamet Sat. i, 2, 130. *c. gen.:* conscia herilis peccati Sat. ii, 7, 60.

conscriptus. conscripti officium Ep. ad Pis. 314.

consecrare. Æacum virtus divitibus consecrat insulis Od. iv, 8, 27.

consenescere. consenuit in socerorum arvis Od. iii, 5, 8.

consentire. nostrum astrum consentit Od. ii, 17, 22. consentire studiis Ep. i, 18, 65.

conservus. huc cadavera conservus portanda locabat Sat. i, 8, 9. sive vicarius est seu conservus Sat. ii, 7, 80.

considere. vetat novis considere hortis Sat. i, 8, 7.

consiliari. 1, consilietur amicis Ep. ad Pis. 196. 2, *consulere:* consiliantibus Divis Od. iii, 3, 17.

consilium. 1, consilio Jovis inserere Od. iii, 25, 6. 2, *animi reputatio:* teneor vitiis; fortassis et isthinc largiter abstulerit proprium consilium Sat. i, 4, 133. 3, *Rathschluss:* animus æternis consiliis minor Od. ii, 11, 12. arcanum consilium retegis Lyæo Od. iii, 21, 16. catervæ consiliis juvenis revictæ Od. iv, 4, 24. nova consilia sumet Ep. i, 18. 33. 4, *monitio:* libera amicorum consilia Epod. 11, 26. verum ob consilium Sat. ii, 3, 17. datis lene consilium Od. iii, 4, 41. nunquam aliis datum consilium Od. iii, 5, 45. te præbente consilium Od. iv, 14, 33. 5, *animus:* morantur consilium agendi gnaviter id Ep. i, 1, 24. 6, *prudentia:* vis expers consilii Od. iii, 4, 65. nec modum habet, neque consilium Sat. ii, 3, 266. misce stultitiam brevem consiliis Od. iv, 12, 27.

consistere. ire modo ocius, interdum consistere Sat. i, 9, 9. consistimus Sat. i, 9, 62. ut puer constitit Epod. 5, 11. quos ultra citraque nequit consistere rectum Sat. i, 1, 107. in scrobe quantus consistit sumtus Sat. ii, 4, 82.

consociare. amant consociare umbram Od. ii, 3, 10.

consolari. his me consolor victurum suavius Sat. i, 6, 130.

consors. socius Od. iii, 24, 60.

conspicere. non alius sciens æque conspicitur Od. iii, 7, 26. conspexit abrasum quendam Ep. i, 7, 49. regali nuper conspectus in auro Ep. ad Pis. 228. quorum pecunia conspicitur fundata villis Ep. i, 15, 46. cum bene notum via te conspexerit Appi Ep. i, 6, 26.

conspicuus. late conspicuus vertex Od. iii, 16, 19.

conspuere. conspuet nive Alpes Sat. ii, 5, 41.

constans. 1, constantior in inguine nervus Epod. 12, 9. 2, *firmus:* fides Od. iii, 7, 4. constantior in vitiis Sat. ii, 7, 18.

constanter. gaudet Sat. ii, 7, 6.
constantia. nec semel offensi cedet constantia formæ Epod. 15, 15.
constare. 1, constat ex olivo Sat. ii, 4, 64. 2, *sibi constantem esse:* me constare mihi scis Ep. i, 14, 16. persona sibi constet (*ad imum*) Ep. ad Pis. 127.
constringere. fulgente trahit constrictos gloria curru Sat. i, 6, 23.
construere. quas (divitias) si construxerit Sat. ii, 3, 96.
consuescere. qui reges consueris tollere Sat. i, 7, 34.
consuetudo. mala Sat. i, 3, 36.
consul. magnus Sat. i, 2, 70. non unius anni consul Od. iv, 9, 39. ex Metello consule Od. ii, 1, 1. consule Tullo Od. iii, 8, 12: cf. Od. iii, 14, 28; Od. iii, 21, 1; Epod. 13, 6. consulis Bibuli amphora Od. iii, 28, 8.
consularis. lictor Od. ii, 16, 9.
consulere. 1, præsidium consulenti curiæ Od. ii, 1, 14. 2, *consilium petere:* consulere et respondere licebit? consule Sat. ii, 3, 192, 193. me consulit Sat. ii, 6, 51. 3, *prospicere alicui:* qui tibi consulit Ep. i, 16, 28. quamvis satis tibi consulis Ep. i, 17, 1.
consulto. Sat. i, 10, 14.
consultor. ostia pulsat Sat. i, 1, 10.
consultum. patrum Ep. i, 16, 41.
consultus. sapientiæ Od. i, 34, 3. juris Ep. ad Pis. 369. *hinc simpl.:* consultus Sat. i, 1, 17; Ep. ii, 2, 87, 159.
consumere. 1, curam Sat. ii, 4, 48. 2, *comedere:* hospes vitiatum (aprum) commodius quam integrum dominus consumeret Sat. ii, 2, 92. fruges Ep. i, 2, 27. 3, *occidere:* garrulus hunc consumet Sat. i, 9, 33. plagis consumimus hostem Ep. ii, 2, 97.
contagium. contagia nocent pecori Epod. 16, 13. contagia lueri Ep. i, 12, 14.
contaminare. contaminato cum grege (*eunuchorum*) Od. i, 37, 9.
contemnere. populi voces Sat. i, 1, 65. honores Sat. ii, 7, 85. sulphura Ep. i, 15, 7. si quis bene vivat, contemnat utrumque Sat. i, 4, 68. contemnere miser Sat. ii, 3, 14. Othone contemto Epod. 4, 16. contemtis aliis Sat. i, 10, 77. *c. inf.:* contemnas inungi lippus Ep. i, 1, 29. coronari contemnat Ep. i, 1, 50. contemtus, *i. q. exiguus:* res contemta Od. iii, 16, 25.
contemplari. nummos in arca Sat. i, 1, 67. corporis optima Lyncei oculis contemplere Sat. i, 2, 91. ne semper Tibur et Æsulæ contempleris arvum Od. iii, 29, 7.
contendere. 1, qui jam contento, jam laxo fune laborat Sat. ii, 7, 20. contento poplite prœlia Sat. ii, 7, 97. 2, *petere:* huc contendit pinus Epod. 16, 59. moribus hic meliorque fama contendat Od. iii, 1, 13. *consequi:* non possis oculo quantum contendere Lynceus Ep. i, 1, 28. 3, *certare:* contendere cum victore Sat. i, 9, 42. *verbis, affirmare:* contendat laqueo pressisse collum Ep. i, 16, 37. 4, *comparare:* Sidonio ostro vellera contendere Ep. i, 10, 26.
contentus. illa contentus vivat Sat. i, 1, 3. viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset Sat. i, 4, 108. neque uno contenta Phryne Epod. 14, 16. parcus et paucis contentus Sat. i, 3, 16. contentus parvo Sat. ii, 2, 110. exacto tempore vitæ contentus Sat. i, 1, 118. meis contentus fascibus Sat. i, 6, 96. hoc tantum contentus Sat. i, 10, 60. contentus paucis lectoribus Sat. i, 10, 74.
conticere. conticuit lyra Ep. i, 18, 43.
continens. ripa Od. ii, 18, 22.
continere. 1, *retinere:* unde juventus metu Deorum manum continuit Od. i, 35, 37. 2, *complecti:* fabula regum continet æstus Ep. i, 2, 8.
continuare. continuat dapes Sat. ii, 6, 108. si regnum campis Mygdoniis continuem Od. iii, 16, 42.
continuo. impetus in quem continuo fiat Sat. i, 2, 118. audit continuo Sat. i, 6, 29. mihi continuo major quærenda res est Sat. i, 6, 100. continuo sanus Sat. ii, 3, 160. continuo patuit Sat. ii, 8, 29.
continuus. continui montes Ep. i, 16, 5.
contingere. 1, metuens velut contingere sacrum Sat. ii, 3, 110. neque audeat contingere granum Sat. ii, 3, 113. cursu contingere metam Ep. ad Pis. 412. contingis propius Deos Sat. ii, 6, 52. 2, *tribui:* contigit mihi Romæ nutriri Ep. ii, 2, 41. quod Pitholeonti contigit Sat. i, 10, 23. neque divitibus contingunt gaudia solis Ep. i, 17, 9. quæ nisi divitibus nequeant contingere mensis Sat. ii, 4, 87. cui valetudo contingat abunde Ep. i, 4, 10. quod satis est, cui contingit Ep. i, 2, 46. ubi quid melius contingit Ep. i, 15, 44. *c. inf.:* non cuivis homini contingit adire Corinthum Ep. i, 17, 36. fingere non exaudita Cethegis contingèt Ep. ad Pis. 51.
contra. 1, *præp.:* contra Palladis ægida Od. iii, 4, 57. contra latrones Epod. 4, 19. contra lucrum Epod. 11, 11. 2, *adv.:* *a*, quid contra juvenis responderit Sat. ii, 3, 232. contra mercator Sat. i, 1, 6. pauca accipe contra Sat. i, 4, 38. contra alius Sat. i, 2, 30. at tibi contra evenit Sat. i, 3, 27. contra Lævinum non pretio pluris licuisse Sat. i, 6, 12. contra bene rem gerere, sani est Sat. ii, 3, 74. contra mirabor Sat. i, 17, 25. *b*, *aliter:* si contra Epod. 1, 6.
contrahere. vela Od. ii, 10, 23. tem-

pestas cœlum contraxit Epod. 13, 1. frons contracta Sat. ii, 2, 125. contractum caput genibus tangas Ep. i, 7, 61. contractus leget Ep. i, 7, 12. contracta pauperies Ep. i, 5, 20. contracta (*i. e. contractorum*) vestigia Ep. ii, 2, 80. æquora contracta Od. iii, 1, 33. contractus cupido Od. iii, 16, 39.

contrarius. dum vitant stulti vitia, in contraria currunt Sat. i, 2, 24.

contrectare. contrectatus ubi manibus sordescere cœperis Ep. i, 20, 11.

contremere (*c. accus.*). periculum contremuit domus Saturni Od. ii, 12, 8.

contristare. contristat Aquarius annum Sat. i, 1, 36.

contumelia. gravis Epod. 11, 26.

contundere. 1, grando contuderit vites Ep. i, 8, 5. vos contundet saxis Epod. 5, 98. contudit hydram Ep. ii, 1, 10. 2, *labefactare:* cheragra contudit articulos Sat. ii, 7, 16. 3, *graviter reprimere:* impetus Od. iii, 6, 10. minas regum Od. iv, 3, 8.

conveniens. aut sibi convenientia finge Ep. ad Pis. 119. reddere personæ convenientia cuique ibid. 316.

convenienter. naturæ vivere Ep. i, 10, 12.

convenire. 1, *aptum esse:* non hæc jocosæ conveniunt lyræ Od. iii, 3, 69. convenit Venucula ollis Sat. ii, 4, 71. cui res sua non conveniet Ep. i, 10, 42. dicitur Afrani toga convenisse Menandro Ep. ii, 1, 57. 2, *conciliari:* nil inter utrumque convenit Sat. i, 7, 10. 3, *decet:* si tibi curæ, quantæ conveniat Ep. i, 3, 31. conveniet commendare Satyros Ep. ad Pis. 226.

conventus. ab omni conventu ridetur Sat. i, 7, 23.

convertere. 1, elephas albus vulgi converteret (*in se*) ora Ep. ii, 1, 196. conversa domum lintea dare Epod. 16, 27. 2, *mutare:* converso in pretium Deo Od. iii, 16, 8. venena non valent convertere humanam vicem Epod. 5, 88. vitæ via si conversa decebit Ep. i, 17, 26. conversis studiis Ep. ad Pis. 166.

convicium. pueris convicia nautæ ingerere Sat. i, 5, 11. expressa arbusto regerit convicia vindemiator Sat. i, 7, 29.

convictor. me convictore usus Sat. i, 4, 96. quia sum tibi convictor Sat. i, 6, 47.

conviva. 1, avidus Sat. i, 5, 75. languidus Sat. ii, 4, 39. satur Sat. i, 1, 119. solutus legibus insanis Sat. ii, 6, 68. lætus Sat. ii, 6, 111. comis Sat. ii, 8, 76. tribulis Ep. i, 13, 15. Tigelli Sat. i, 10, 80. imi lecti convivæ Sat. ii, 8, 41. si potes conviva recumbere lectis Ep. i, 5, 1. ne foret conviva, magis quem diligeret mulier sua Epod. 12, 24. jusserit ad se venire convivam Sat. ii, 7, 34. mihi quærenti convivam Sat. ii, 8, 2. 2, *mensæ socius quotidianus:* Tantalus Deorum Od. i, 28, 7. certus Ep. i, 7, 75.

convivator. convivatoris ingenium res adversæ nudare solent Sat. ii, 8, 73.

convivium. arcta Ep. i, 5, 29. convivia cantamus Od. i, 6, 17. anni euntes eripuere convivia Ep. ii, 2, 56. conviviorum pœnitet Epod. 11, 8.

copia. 1, tibi copia manabit opulenta cornu benigno Od. i, 17, 16. aurea fruges defudit Copia cornu Ep. i, 12, 29. pleno Copia cornu Carm. Sæc. 60. myrtus et omnis copia narium Od. ii, 15, 6. major frumenti copia Ep. i, 15, 14. bona librorum copia Ep. i, 18, 10. sitim finiret copia lymphæ Ep. ii, 2, 146. 2, *militum caterva:* te copias præbente Od. iv, 14, 33. 3, *divitiæ, opes:* desere fastidiosam copiam Od. iii, 29, 9. si quos delectet copia plenior justo Sat. i, 1, 57. non est, ut copia major donari possit tibi Ep. i, 12, 2.

copula. quos copula irrupta tenet Od. i, 13, 18.

coquere. cocto (pavoni) num adest honor idem? Sat. ii, 2, 28. dum (jus) coquitur (cocto Chium convenit) Sat. ii, 8, 48. ne humana palam coquat exta Atreus Ep. ad Pis. 186. *putrefacere:* Austri coquite horum obsonia Sat. ii, 2, 41.

cor. corde tremit Od. i, 23, 8. in cor trajecto lateris dolore Sat. ii, 3, 28. *de animo:* tumidum Od. ii, 3, 213. si curat cor tetigisse querela Ep. ad Pis. 98. cordi est Musa Od. i, 17, 14.

coram. 1, *præp.:* Sat. i, 4, 74; Ep. i, 17, 43; Ep. ad Pis. 185. te coram Sat. i, 4, 95. 2, *adv.:* audisti coram Ep. i, 7, 38. ut veni coram Sat. i, 6, 56. coram surgit Od. iii, 6, 29.

corium. canis a corio nunquam absterrebitur uncto Sat. ii, 5, 83.

cornicula. nudata furtivis coloribus Ep. i, 3, 19.

cornix. vaga Od. iii, 27, 16. vetula Od. iv, 13, 25.

cornu. 1, cornua monstri Od. iii, 27, 48. tauri Od. iii, 27, 72. cornu taurus petit Sat. i, 5, 59. frons turgida cornibus primis Od. iii, 13, 4. frons cornu exsecto Sat. ii, 1, 22. fœnum habet in cornu Sat. i, 5, 88. in malos parata tollo cornua Epod. 6, 12. Bacchus aureo cornu Od. ii, 19, 30. *locutio,* cornua addis pauperi (*alacrem reddis*) Od. iii, 21, 18. *de* Copiæ *cornu:* Od. i, 17, 16; Carm. Sæc. 60; Ep. i, 12, 29. 2, *quod ex cornu factum est:* bilibre Sat. ii, 2, 61. 3, *instrumentum musicum, inprimis militare:* Berecyntium Od. i, 18, 14. cornuum murmur Od. ii, 1, 17. cornua quod vincatque tubas Sat. i, 6, 44. 4, *extremæ antennæ:*

non huc torserunt cornua nautæ Epod. 16, 61.

cornum. rubicunda corna Ep. i, 16, 9.

corona. 1, populea Od. i, 7, 23. spicea Carm. Sæc. 30. debita Nymphis Od. iii, 27, 30. hærens crinibus Od. i, 17, 27. hærens capiti Sat. i, 10, 49. nexa philyra coronæ Od. i, 38, 2. necte meo Lamiæ coronam Od. i, 26, 8. sibi nectat uterque coronam Ep. ii, 2, 96. nectendis apium coronis Od. iv, 11, 3. ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, 256. pete unguentum et coronas Od. iii, 14, 17. donantve corona Ep. ad Pis. 250. 2, *circumstans cæterva*: quo clamore coronæ prœlia sustineas Ep. i, 18, 53. spissæ risum tollunt coronæ Ep. ad Pis. 381.

coronare. Deos fragili myrto Od. iii, 23, 15. coronatus Syrio malabathro capillos Od. ii, 7, 7. donec alterutrum victoria fronde coronet Ep. i, 18, 64. coronari contemnat Olympia Ep. i, 1, 50.

corpus. mortale Od. i, 35, 3. tutum a viperis Od. iii, 4, 17. impube Epod. 15, 13. tentatum frigore Sat. i, 1, 80. egregium Sat. i, 6, 67. vitiosum Sat. ii, 7, 108. ægrotum Ep. i, 2, 48. incultum Sat. i, 3, 34. superbum Sat. ii, 2, 109. tenuatum Sat. ii, 2, 84. irriguum mero Sat. ii, 1, 9. onustum Sat. ii, 2, 77. plenum Ep. i, 7, 31. grave Epod. ii, 58. album Od. ii, 2, 16. parvum Ep. i, 17, 40. lævum Sat. i, 2, 125. corporis exigui Ep. i, 20, 24. quantum extant aqua suspensa mento corpora Epod. 5, 36. corporis artus Carm. Sæc. 64. corporis optima Sat. i, 2, 90. nodosa corpus prohibere cheragra Ep. i, 1, 31. lavare corpus tempore festo Ep. ii, 1, 141. hydra secto corpore crevit Od. iv, 4, 61. Auster corporibus nocens Od. ii, 14, 16. corpore combibere venenum Od. i, 37, 28. corpore major Sat. ii, 3, 310. animus sine corpore velox Ep. i, 12, 13. mente minus validus quam corpore toto Ep. i, 8, 7. animoque et corpore torpet Ep. i, 6, 14. non tu corpus eras sine pectore Ep. i, 4, 6. dedit pro corpore nummos Sat. i, 2, 43. committes cum corpore famam Sat. ii, 7, 67.

corrector. Bestius Ep. i, 15, 37. invidiæ et iræ corrector Ep. ii, 1, 129.

corrigere. quicquid corrigere est nefas Od. i, 24, 20. corrige, sodes, hoc, et hoc Ep. ad Pis. 438.

corripere. 1, Leti corripuit gradum Od. i, 3, 33. 2, *vituperare*: correptus voce magistri Sat. ii, 3, 257.

corrugare. nares Ep. i, 5, 23.

corrumpere. multo dolore corrupta voluptas Sat. i, 2, 39. muneribus servos corrumpam Sat. i, 9, 57. corruptus vanis rerum Sat. ii, 2, 25. corruptus (*sc. pretio*) judex Sat. ii, 2, 9.

corruptor. estne in corruptorem mario justior potestas? Sat. ii, 7, 63.

corruptus. iter corruptius factum Sat. i, 5, 95.

cortex. cortice levior Od. iii, 9, 22. nabis sine cortice Sat. i, 4, 120. pice adstrictus Od. iii, 8, 10.

coruscus. ignis Od. i, 34, 6.

corvus. oscinem corvum prece suscitabo Od. iii, 27, 11. corvorum merdis inquinor caput Sat. i, 8, 38. si tacitus pasci posset Ep. i, 17, 50. corvos in cruce pasces Ep. i, 16, 48. sæpe recoctus corvum deludit hiantem Sat. ii, 5, 56.

cos. cruenta Od. ii, 8, 16. fungar vice cotis Ep. ad Pis. 304.

costum et costus (*eximii odoris unguentum*). Achæmenium Od. iii, 1, 44.

cothurnus. tragicus Sat. i, 5, 64. hunc socci cepere pedem grandesque cothurni Ep. ad Pis. 80. docuit niti cothurno Ep. ad Pis. 280. *hinc de sublimiore scribendi ratione*: grande munus Cecropio repetes cothurno Od. ii, 1, 12.

cras. Od. i, 9, 13; Od. iii, 13, 3; Sat. i, 6, 119; Sat. ii, 3, 232; Sat. ii, 6, 35; Ep. i, 1, 86; Ep. i, 5, 9; Ep. i, 16, 39.

crasse. compositum Ep. ii, 1, 76.

crassus. 1, aer Ep. ii, 1, 244. si quid crassi est (in vino) tenuabitur aura Sat. ii, 4, 52. unguentum Ep. ad Pis. 375. 2, *asper*: toga Sat. i, 3, 15. crassa Minerva Sat. ii, 2, 3.

crastinus. tempora Od. iv, 7, 17.

cratera. Veneris sodalis Od. iii, 18, 7. veteri cratere limus adhæsit Sat. ii, 4, 80.

crates. textæ Epod. 2, 45.

creare. fortes creantur fortibus et bonis Od. iv, 4, 29. pueris creandis beata Ep. i, 2, 44.

crebr. ictus Od. i, 25, 2.

crebro (*adv.*). Ep. i, 1, 7.

credere. 1, quo magis his credas Sat. ii, 2, 112. ne cui plus quam tibi credas Ep. i, 16, 19. prisco si credis Cratino Ep. i, 19, 1. si credis consultis Ep. ii, 2, 159. nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi Ep. ad Pis. 339. meliori credere non vis Ep. i, 1, 48. mihi crede Sat. i, 7, 35; Sat. i, 3, 75; Sat. ii, 6, 93. crederem Od. ii, 8, 5. 2, *committere*: tibi creditum debes Virgilium finibus Atticis Od. i, 3, 5. qui perfidis se credidit hostibus Od. iii, 5, 33. te procellæ crede Od. iii, 27, 63. credidit tauro latus Od. iii, 27, 26. arcana credebat libris Sat. ii, 1, 31. Scævæ vivacem crede matrem Sat. ii, 1, 53. qui se lectori credere malunt Ep. ii, 1, 214. neque credat amanti Sat. ii, 7, 65. aliis (fungis) male creditur Sat. ii, 4, 21. non ita creditum poscis Quintilium Deos Od. i, 24, 11. 3, *exis-*

timare, putare: negatum, vincor, ut credam Epod. 17, 27. credidit ingens pauperiem vitium Sat. ii, 3, 91. hoc te crede modo insanum Sat. ii, 3, 52. id crede tuum Sat. ii, 3, 232. fortem crede bonumque Ep. i, 9, 13. quæ deserta et inhospita tesqua credis Ep. i, 14, 20. quod non mutabile credas Ep. ii, 1, 101. ingenium misera quia fortunatius arte credebat Ep. ad Pis. 296. crede non illam tibi de plebe dilectam Od. ii, 4, 17. illum parentis fregisse cervicem crediderim Od. ii, 13, 5. cœlo Jovem credidimus regnare Od. iii, 5, 1. ne forte credas interitura (esse) Od. iv, 9, 1. non defuisse Foliam credidit Neapolis Epod. 5, 43. ex re avita præberi mihi sumtus crederet Sat. i, 6, 80. credo hoc animum Staberi vidisse Sat. ii, 3, 88. omnem crede diem tibi diluxisse supremum Ep. i, 4, 13. quo spectanda modo credis? Ep. i, 6, 8. quæ profore credam Ep. i, 8, 11. ut puerum credas sævo magistro dictata reddere Ep. i, 18, 13. consentire suis studiis qui crediderit te Ep. i, 18, 65. quid credis, amice, precari? Ep. i, 18, 106. qui se credebat miros audire tragœdos Ep. ii, 2, 129. quæ maxima credis esse mala Ep. i, 1, 42. nec medici credis egere Ep. i, 1, 102. credere vix possis quam sibi non sit amicus Sat. i, 2, 19. cura ita crediderim, audi Ep. i, 2, 5. creditur habere sudoris minimum Ep. ii, 1, 168. credat Judæus Apella Sat. i, 5, 100. non sane credere Mena Ep. i, 7, 61. credite Od. ii, 19, 2; Ep. i, 17, 61; Ep. ad Pis. 6. variæ res ut noceant homini, credas Sat. ii, 2, 72. credo, quod nimium institerat viventi Sat. ii, 5, 87. sed, credo, hac mente Sat. ii, 2, 90. latebræ dulces et jam, si credis, amœnæ Ep. i, 16, 15. credo, doctus cavebit Sat. ii, 7, 68.

credibilis. narras vix credibile Sat. i, 9, 52.

creditor. Damasippi Sat. ii, 3, 65.

credulus. Proteus Od. iii, 7, 13. spes animi mutui Od. iv, 1, 30. armenta Epod. 16, 33. quam minimum credula Od. i, 11, 8. qui nunc te fruitur credulus aurea Od. i, 5, 9.

cremare. cremato Ilio Od. iv, 4, 53. cremati mortui Epod. 17, 79.

crepare. 1, crepante pede Epod. 16, 48. *c. accus.:* ter crepuit sonum populus Od. ii, 17, 26. 2, *præ se ferre, in ore habere:* crepent immunda dicta Ep. ad Pis. 247. quis crepat pauperiem? Od. i, 18, 5. rusticus fit, atque sulcos et vineta crepat Ep. i, 7, 84. si quid veri crepat Sat. ii, 3, 33.

crescere. qui (*caulis*) crevit in siccis agris Sat. ii, 4, 15. face Noctiluca crescens Od. iv, 6, 38. Gallicis crescunt vellera pascuis Od. iii, 16, 36. victima quæ crescit Albanis in herbis Od. iii, 23, 11. hydra crevit in Herculem Od. iv, 4, 62. secundis usque laboribus Romana pubes crevit Od. iv, 4, 46. cetaria crescent Sat. ii, 5, 44. crescit indulgens sibi hydrops Od. ii, 2, 13. crescit fama, velut occulto arbor ævo Od. i, 12, 45. crescens pecunia Od. iii, 16, 17. crescunt divitiæ Od. iii, 24, 63. per quæ res crescere posset Ep. ii, 1, 107. crescit res multis Ep. i, 1, 80. malus membris crescit odor Epod. 12, 8. pubes tibi crescit omnis, servitus crescit nova Od. ii, 8, 17, 18. crevere vires Od. iv, 15, 14. crescentem utrem infla Sat. ii, 5, 98. crescam laude Od. iii, 30, 8. optivo cognomine crescit Ep. ii, 2, 101. fidibus voces crevere severis Ep. ad Pis. 216.

crimen. 1, Prœtum falsis impulerit criminibus Od. iii, 7, 14. vigent ubi crimina Sat. i, 3, 61. si tentent crimina Ep. i, 18, 80. aut premit crimine turpi Ep. ad Pis. 262. commotæ crimine mentis absolves hominem Sat. ii, 3, 278. sine crimine notus Ep. i, 7, 56.

crinis. niger Od. i, 32, 11. soluti Od. ii, 5, 24. myrrheus Od. iii, 14, 22. comti Od. iv, 9, 14. adulteri Od. i, 15, 20. crinibus inhærens corona Od. i, 17, 28. nodo coerces crines Od. ii, 19, 20. Phœbe, qui Xantho lavis amne crines Od. iv, 6, 26. crines religata Od. iv, 11, 5. implicata viperis crines Epod. 5, 16. num tu Phrygiæ opes permutare velis crine Licymniæ? Od. ii, 12, 23.

criticus. ut critici dicunt Ep. ii, 1, 51.

crocodilus. stercor crocodili Epod. 12, 11.

crocus. Corycius Sat. ii, 4, 68. crocum floresque perambulet Attæ fabula Ep. ii, 1, 79.

cruciare. non se pejus cruciaverit atque hic Sat. i, 2, 22. aut cruciet (me) quod Sat. i, 10, 78.

crudelis. crudelis adhuc Od. iv, 10, 1. quis, Fortuna, est crudelior in nos te Deus? Sat. ii, 8, 61. crudeles tollite claudum Ep. i, 17, 61.

crudus. 1, bos Epod. 8, 6. 2, *immaturus:* cruda equa marito Od. iii, 11, 12. 3, *de vitio stomachi ex mala concoctione:* pila inimicum crudis ludere Sat. i, 5, 49. crudi tumidique lavemur Ep. i, 6, 61.

cruentus. 1, cos Od. ii, 8, 16. dens Ep. ii, 1, 150. cruentus sanguine fraterno Sat. ii, 5, 15. gaudens Bellona cruentis Sat. ii, 3, 223. 2, *crudelis:* Mars Od. ii, 14, 13. hostis Od. i, 2, 39. ira Od. iii, 2, 11.

crumena. non deficiente crumena Ep. i, 4, 11.

cruor. viperinus Epod. 3, 6. sacer Epod. 7, 20. in fossam confusus Sat. i, 8, 28. nocturnus Od. ii, 13, 7. Nessi

cruor Epod. 17, 32. plena cruoris Ep. ad Pis. 476. quæ caret ora cruore nostro? Od. ii, 1, 36. tuo cruore rubros obstetrix pannos lavit Epod. 17, 51. *cædes:* cruoribus expiatis Od. ii, 1, 5. adde cruorem Sat. ii, 3, 275.

crus. malum Sat. i, 2, 102. medium Sat. i, 6, 27. rectius Sat i, 2, 81. o crus, o brachia! Sat. i, 2, 92. residunt cruribus asperæ pelles Od. ii, 20, 9. cruribus hæc metuat Sat. i, 2, 131. ore trilingui tetigit crura Od. ii, 19, 32. crura compede perustus Epod. 4, 4. distortis cruribus Sat. i, 3, 47. fracto crure Ep. i, 17, 59.

crusta. crustis et pomis Ep. i, 1, 78.

crustulum. pueris dant crustula Sat. i, 1, 25. nova crustula promit Sat. ii, 4, 47.

crux. in cruce suffigere Sat. i, 3, 2. peccat uter nostrûm cruce dignius? Sat. ii, 7, 47. pasces in cruce corvos Ep. i, 16, 48.

cubare. 1, polypus an hircus cubet in alis Epod. 12, 5. in sponda cubet Epod. 3, 22. ille cubans gaudet mutata sorte Sat. ii, 6, 110. *depressus:* Ustica cubans Od. i, 17, 11. 2, *ægrotare:* trans Tiberim longe cubat Sat. i, 9, 18. puer menses jam quinque cubans Sat. ii, 3, 289. cubat hic in colle Quirini Ep. ii, 2, 68.

cubile. ab Hesperio cubili Od. iv, 15, 16. propter glandem et cubilia pugnabant Sat. i, 3, 100. tenta Epod. 12, 12. mollis et exspes perprimat cubilia Epod. 16, 38. uncta oblivione Epod. 5, 69.

cubital. ponas insignia morbi, fasciolas, cubital Sat. ii, 3, 255.

cubitus. in cubito presso Od. i, 27, 8. in cubitum jam se conviva reponet Sat. ii, 4, 39. cubito stantem tangens Sat. ii, 5, 42.

cucullus. compellans cucullum Sat. i, 7, 31.

culex. mali Sat. i, 5, 14.

culina. 1, vetus Sat. i, 5, 73. culinæ studiosa Sat. ii, 5, 80. 2, *victus:* præbere culinam Sat. i, 5, 38.

culmus. ita culmo surgeret alto Sat. ii, 2, 124.

culpa. virginum culpa Od. iii, 27, 38. si non supplicio culpa reciditur Od. iii, 24, 34. an (vos) rapit vis acrior? an culpa? Epod. 7, 14. quem sua culpa premet Ep. i, 18, 79. fecunda culpæ sæcula Od. iii, 6, 17. majoris opprobria culpæ Ep. i, 9, 10. culpæ fuga Ep. ad Pis. 31. vitavi culpam Ep. ad Pis. 267. vitio culpave minor Sat. ii, 6, 7. nulla pallescere culpa Ep. i, 1, 61. laudes Cæsaris culpa deterere ingeni Od. i, 6, 12. culpa potare magistra Sat. ii, 2, 123. in culpa animus est Ep. i, 14, 13. indecorant bene nata culpæ Od. iv, 4, 36. emovit culpas Od. iv, 15, 11. fata quæ manent culpas Od. iii, 11, 29.

culpare. 1, fides culpari metuit Od. iv, 5, 20. culpari digni Sat. i, 4, 35. alio culpante Sat. i, 4, 82. culpatur ab illis Sat. i, 2, 11. culpabit duros versus Ep. ad Pis. 446. culpantur calami frustra Sat. ii, 3, 7. arbore culpante aquas Od. iii, 1, 31.

cultellus. cultello purgantem ungues Ep. i, 7, 51.

cultor. 1, virentis agelli cultor Ep. ad Pis. 117. 2, *adorator:* parcus cultor Deorum Od. i, 34, 1.

cultrum. me sub cultro linquit Sat. i, 9, 74.

cultura. 1, nec cultura placet longior annua Od. iii, 24, 14. 2, *eruditio:* si modo culturæ patientem commodet aurem Ep. i, 1, 40. cultura potentis amici Ep. i, 18, 86.

cultus. 1, recti cultus pectora roborant Od. iv, 4, 34. nimis aspera sano levabit cultu Ep. ii, 2, 123. 2, *vivendi ratio:* feros cultus hominum voce formasti Od. i, 10, 2. in neutram partem cultus miser Sat. ii, 2, 66. 3, *sumtus:* cultus major censu Sat. ii, 3, 323. 4, *habitus et vestis:* virilis Od. i, 8, 16. regales Od. iv, 9, 15.

culullus. aurei Od. i, 31, 11. reges dicuntur multis urgere culullis Ep. ad Pis. 434.

cum. 1, *præp.:* Od. i, 1, 31; Od. i, 12, 44; Od. i, 17, 23; Od. i, 18, 8; Od. i, 19, 15; Od. i, 24, 4; Od. i, 31, 19; Od. i, 33, 12; Od. i, 34, 15; Od. i, 35, 27; Od. i, 37, 9; Od. ii, 5, 8; Od. ii, 7, 6; Od. ii, 8, 11; Od. ii, 11, 22; Od. iii, 1, 36; Od. iii, 3, 24; Od. iii, 17, 16; Od. iii, 18, 12; Od. iii, 19, 20; Od. iii, 29, 3, 21, 35; Od. iii, 30, 9; Od. iv, 1, 26; Sat. i, 2, 57, 58; Sat. i, 4, 5, 50, 52, 66, 105; Sat. i, 5, 81; Sat. i, 6, 117, 118; Sat. i, 7, 5, 17; Sat. i, 8, 25, 41, 42, 50; Sat. i, 9, 43; Sat. i, 10, 49, 85; Sat. ii, 1, 73, 76; Sat. ii, 2, 17, 96, 115, 117, 122; Sat. ii, 3, 25, 58, 112, 229; Sat. ii, 4, 73, 74; Sat. ii, 5, 8; Sat. ii, 7, 9, 67; Sat. ii, 8, 21, 90; Ep. i, 2, 24, 35; Ep. i, 6, 18, 36; Ep. i, 7, 13; Ep. i, 10, 21; Ep. i, 13, 15; Ep. i, 14, 40; Ep. i, 15, 19; Ep. ii, 1, 5, 25, 132, 142, 203, 246, 268; Ep. ii, 2, 93, 110, 179, 206; Ep. ad Pis. 145, 260, 358, 375. 2, *conj.:* vid. *quum.*

cumera. cur tua plus laudes cumeris granaria nostris? Sat. i, 1, 53. frumenti Ep. i, 7, 30.

cunctari. cunctantem spatio annuo Od. iv, 5, 11. neque cunctetur, quum est jussa venire Sat. i, 2, 122.

cunctus. cuncta terrarum subacta Od. ii, 1, 23. cuncta supercilio movet Od. iii, 1, 8. cuncta manus avidas fugient hære-

dis Od. iv, 7, 19. pecunia cuncta ad se ducens Od. iv, 9, 38. cuncta festinat manus Od. iv, 11, 9. adspergere cunctos Sat. i, 4, 87. cunctum vulgus Sat. ii, 3, 63. quo pacto cuncta tenerem Sat. ii, 4, 8. referas mihi cuncta Sat. ii, 4, 90. cuncta resigno Ep. i, 7, 34. cunctane præ Tiberino flumine sordent? Ep. i, 11, 4. cuncta putas una virtute minora Ep. i, 12, 11. inter cuncta leges et percontabere doctos Ep. i, 18, 96. cuncti pæne patres Ep. ii, 1, 81. Dii Carm. Sæc. 73.

cuneus. cuneos manu gestans Od. i, 35, 18.

cunnus (*femina*). albus Sat. i, 2, 36. velatus stola Sat. i, 2, 70. cunnus deterrima belli causa Sat. i, 3, 107.

cupere. nil cupientium castra Od. iii, 16, 22. cupio omnia quæ vis Sat. i, 9, 5. tanto plura cupis Ep. ii, 2, 148. si, quantum cuperem, possem quoque Ep. ii, 1, 257. qui cupit aut metuit Ep. i, 2, 51. qui cupiet, metuet quoque Ep. i, 16, 65. cupiat, metuatne Ep. i, 6, 12. eodem pacto, quo cupiens Ep. i, 6, 10. *c. inf.:* sincerum cupimus vas incrustare Sat. i, 3, 56. persuadere cupit Sat. i, 5, 100. haberi cupiat formosus Sat. i, 6, 31. misere cupis abire Sat. i, 9, 14. cupiam magis illi proximus esse ibid. 53. cupiens vincere Sat. ii, 6, 96. servus cupiens tibi dicere pauca Sat. ii, 7, 1. cupiens evellere plantam ibid. 27. castellum evertere prætor, nescio quod, cupiens Ep. ii, 2, 35. at qui legitimum cupiet fecisse poema ibid. 109. qui variare cupit rem Ep. ad Pis. 29. Deus immortalis haberi cupit Empedocles ibid. 465.

cupido. sordidus Od. ii, 16, 15. falsus Sat. i, 1, 61. miser Ep. i, 1, 33. inops Ep. i, 18, 98. cupido immitis uvæ Od. ii, 5, 9. pravi Od. iii, 24, 51. cupidinibus responsare Sat. ii, 7, 85. cupidinibus statuat natura modum quem Sat. i, 2, 111. contracto cupidine parva vectigalia porrigam Od. iii, 16, 39.

cupide. petiit Ep. ii, 1, 100.

cupidus. 1, *c. gen.:* cupidi litium et rixæ animi Od. iii, 14, 26. pacis Sat. ii, 1, 44. mortis Sat. ii, 2, 98. stultus cupidusque bibisset Ep. i, 2, 24. sublimis cupidusque Ep. ad Pis. 165. si divitiæ reddere possent cupidum minus te Ep. ii, 2, 156. 2, *propensus:* cupidum deficiunt vires Sat. ii, 1, 12.

cupressus. nec cupressi, nec veteres agitantur orni Od. i, 9, 11. invisæ Od. ii, 14, 23. funebres Epod. 5, 18. levis Ep. ad Pis. 19. impulsa Euro Od. iv, 6, 10. cupressum simulare scis Ep. ad Pis. 19.

cur (*adv.*). Od. i, 8, 2, 3, 5, 8; Od. i, 16, 19; Od. i, 33, 3; Od. ii, 11, 13; Od. ii, 17, 1; Od. iii, 1, 45, 47; Od. iii, 19, 18, 20; Od. iv, 1, 33, 35; Od. iv, 10, 7, 8; Epod. 5, 61; Epod. 7, 1; Epod. 12, 2; Epod. 14, 1; Sat. i, 1; 53; Sat. i, 2, 7; Sat. i, 3, 26, 77, 126, Sat. i, 4, 70; Sat. i, 5, 68; Sat. i, 7, 34; Sat. ii, 1, 41; Sat. ii, 2, 7; Sat. ii, 3, 187, 193; Sat. ii, 7, 104; Ep. i, 1, 70; Ep. i, 2, 37; Ep. i, 9, 7; Ep. i, 17, 17; Ep. i, 19, 35; Ep. ii, 2, 183; Ep. ad Pis. 22, 56, 87, 88, 450, 470.

cura. 1, tibi data fatis cura magni Cæsaris Od. i, 12, 50. ob hæredis curam Ep. i, 5, 13. cura peculi Ep. ad Pis. 330. hæc mea cura est Sat. ii, 5, 36. quæ cura patrum tuas virtutes æternet? Od. iv, 14, 1. sedulus curæ Od. i, 38, 6. urbem sibi curæ fore Sat. i, 6, 34. quin id erat curæ Sat. ii, 4, 8. curæ sunt atque labori Sat. i, 8, 18. si tibi curæ Ep. i, 3, 30. non levis cura Od. i, 14, 18. at mihi cura non mediocris inest, ut Sat. ii, 4, 93. puellis curam injiciat quærendi singula Sat. i, 6, 32. satis in re una consumere curam Sat. ii, 4, 48. quanto curam minorem hæc habeant Sat. ii, 4, 85. curam redde brevem Ep. ii, 1, 216. mitte civiles super urbe curas Od. iii, 8, 17. cognatorum opibus curisque refectus Ep. ii, 2, 136. opera cura carens Ep. ad Pis. 261. quum te cura levarit Sat. ii, 5, 99. insenuit libris et curis Ep. ii, 2, 83. sagaces curæ Od. iv, 4, 75. 2, *sollicitudo:* vitiosa Od. ii, 16, 21. edaces Od. ii, 11, 17. atra Od. iii, 1, 40; Od. iii, 14, 14; Od. iv, 11, 35. graves Sat. i, 2, 110. invida Ep. i, 10, 18. sapientium curæ Od. iii, 21, 15. Lamiæ cura Ep. i, 14, 6. cura super conditione communi Ep. ii, 1, 151. curæ circum tecta volantes Od. ii, 16, 11. crescentem sequitur cura pecuniam Od. iii, 16, 17. amara curarum Od. iv, 12, 20. frigida curarum fomenta Ep. i, 3, 26. inter spem curamque Ep. i, 4, 12. tot inter curas Ep. i, 2, 66. curam solvere Lyæo Epod. 9, 37. pellere vino curas Od. i, 7, 31. somno fallere curam Sat. ii, 7, 114. cessatum ducere curam Ep. i, 2, 31. non animo deduxit curas ibid. 49. si ratio et prudentia curas aufert Ep. i, 11, 25. quod curas abigat Ep. i, 15, 19. quod minuat curas Ep. i, 18, 101. curis expeditus Od. i, 22, 11. curas amor habet Epod. 2, 37. 3, *amor:* juvenum curas referre Ep. ad Pis. 85. 4, *amasia:* juvenum cura publica Od. ii, 8, 8.

curare. 1, aliena negotia curo Sat. ii, 3, 19. in cute curanda Ep. i, 2, 29. bene curata cute Ep. i, 14, 15. curata membra Sat. ii, 2, 80. pelliculam curare jube Sat. ii, 5, 38. bovem disjunctum curas Ep. i, 4, 28. curabis Genium Od. iii, 17, 15. quis bellum curet? Od. iv,

5, 28. cures sublimia Ep. i, 12, 15. ne cures ea quæ stulte miraris Ep. i, 1, 47. preces Diana curet Carm. Sæc. 71. curare oderit quod ultra est Od. ii, 16, 26. curas, quis deceat civitatem status Od. iii, 29, 25. curans, quicquid dignum sapiente bonoque est Ep. i, 4, 5. quo patre sit natus, omnes curare et quærere cogit Sat. i, 6, 37. quid verum et decens curo et rogo Ep. i, 1, 11. imprimat his, cura, Mæcenas signa tabellis Sat. ii, 6, 38. *c. infin.:* curat Orion agitare leones Od. ii, 13, 39. deproperare apio coronas curat Od. ii, 7, 25. nec vera virtus curat reponi deterioribus Od. iii, 5, 30. si curas esse quod audis Ep. i, 16, 17. quod cures proprium fecisse Ep. i, 17, 5. attollere curat ibid. 58. nil extra numerum fecisse modumque curas Ep. i, 18, 60. non curat haberi Ep. ii, 2, 182. si quid componere curem Ep. ad Pis. 35. si curat cor tetigisse querela ibid. 98. curabis reddere ibid. 133. ponere curat ibid. 297. si quis curet opem ferre ibid. 461. 2, *sanare:* fugies radice vel herba curarier Ep. ii, 2, 151. differs curandi tempus Ep. i, 2, 39. 3, *morari:* leviter curare, quo cadant Ep. ii, 1, 51. hæc quoque curo Ep. i, 3, 6.

curator. a prætore datus Ep. i, 1, 102.

curia. consulenti curiæ præsidium Od. ii, 1, 14. pro curia, inversique mores! Od. iii, 5, 7.

curiosus. ut ipse nosti curiosus Epod. 17, 77.

currere. asellum doceat currere Sat. i, 1, 91. curreret lætus circum loculos Sat. ii, 3, 147. illæ currere in urbem Sat. i, 8, 47. media currit de nocte Sat. ii, 3, 238. lautis mane senex manibus currebat ibid. 282. currere per totum pavidi conclave Sat. ii, 6, 113. sæpe velut qui currebat fugiens hostem Sat. i, 3, 10. curres hydropicus Ep. i, 2, 34. nautæ per mare currunt Sat. i, 1, 30. qui trans mare currunt Ep. i, 11, 27. extremos curris ad Indos Ep. i, 1, 45. licebit injecto ter pulvere curras Od. i, 28, 36. in contraria currunt Sat. i, 2, 24. currente rota Od. iii, 10, 10; Ep. ad Pis. 22. inter currentia freta Ep. i, 3, 4. currit ætas Od. ii, 5, 13. *sine impedimento et difficultate procedere:* currere versus Sat. i, 10, 1. currat sententia ibid. 9.

curriculum. curriculo collegisse pulverem Od. i, 1, 3.

currus. 1, non equus curru ducit Achaico victorem Od. iv, 3, 5. missos rapit ungula currus Sat. i, 1, 114. curru gravi quaties Olympum Od. i, 12, 58. Diespiter equos currum volucremque egit Od. i, 34, 8. Pallas currus parat Ep. i, 16, 12. ventosus Gloriæ currus Ep. ii, 1, 177. fulgente trahit constrictos Gloria curru Sat. i, 6, 23. propinqui Solis currus Od. i, 22, 21. almus Sol, qui nitido curru promis et celas diem Carm. Sæc. 9. abeunte curru Od. iii, 6, 44. fugiente curru Ep. i, 16, 7. 2, *de curru triumphali:* aurei Epod. 9, 22.

cursitare. huc et illuc cursitant puellæ Od. iv, 11, 10. veluti succinctus cursitat hospes Sat. ii, 6, 107.

cursus. 1, cursu superare canem Ep. i, 18, 51. cursu contingere metam Ep. ad Pis. 412. 2, *iter:* iterare relictos cursus Od. i, 34, 4. duplicis per mare Ulixei Od. i, 6, 7. sospes Carm. Sæc. 40. recto depellere cursu Sat. ii, 5, 78. cursum mutavit iniquum Ep. ad Pis. 67.

curtare. quantulum summæ curtabit quisque dierum Sat. ii, 3, 124.

curtus. 1, res Od. iii, 24, 64. 2, *mutilus:* mulus Sat. i, 6, 104. Judæi Sat. i, 9, 70.

curulis. ebur Ep. i, 6, 53.

curvare. Hadria curvans Calabros sinus Od. i, 33, 16. curvet aper lances Sat. ii, 4, 41. curvati ignes Od. iv, 2, 57. *movere:* nec (te) vir Pieria pellice saucius curvat Od. iii, 10, 16.

curvus. ungues Epod. 5, 93. lyra Od. i, 10, 6; Od. iii, 28, 11. litus Od. iv, 5, 14; Epod. 10, 21. curvo dignoscere rectum Ep. ii, 2, 44.

cuspis. tremenda Od. iv, 6, 8. fracta Sat. ii, 1, 14.

custodia. dura matrum Ep. i, 1, 22.

custodire. 1, paries qui custodit lævum Veneris latus Od. iii, 26, 6. ni tua custodis Sat. ii, 3, 151. ut ebibat hæc hæres, custodis ibid. 123. 2, *tueri:* et (stilus) me veluti custodiet ensis Sat. ii, 1, 40.

custos. 1, pavidus virginis custos Od. iii, 16, 5. additus nequitiæ custos Od. iii, 4, 79. multæ tibi tum officient res, custodes Sat. i, 2, 98. dum custodis eges Sat. i, 4, 118. ipse mihi custos incorruptissimus aderat Sat. i, 6, 81. tandem custode remoto Ep. ad Pis. 161. custos famulusque Dei Silenus alumni Ep. ad Pis. 239. sævo te sub custode tenebo Ep. i, 16, 77. detur nobis locus, hora, custodes Sat. i, 4, 16. 2, *defensor, moderator:* gentis humanæ Od. i, 12, 49. virorum Mercurialium Od. ii, 17, 29. Romulæ gentis Od. iv, 5, 2. ovium Od. iv. 12, 10. virtutis Ep. i, 1, 17. pacis custos Janus Ep. ii, 1, 255. custos mihi maximus adsis Sat. ii, 6, 15. custode rerum Cæsare Od. iv, 15, 17. montium custos, Virgo (*Diana*) Od. iii, 22, 1. custodes Numidæ Dei Od. i, 36, 3. custos sacri Tarenti Od. i, 28, 29.

cutis. in cute curanda Ep. i, 2, 29. bene curata Ep. i, 4, 15. tonsa Ep. i, 18, 7. nil nisi cutem et nervos morti concesserat Od. i, 28, 13. non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo Ep. ad Pis. 476.

cyathus. commodi Od. iii, 19, 12. puer quis ad cyathum statuetur? Od. i, 29, 8. sume cyathos Od. iii, 8, 13. ternos ter cyathos petet Od. iii, 19, 14. lapis albus pocula cum cyatho duo sustinet Sat. i, 6, 117. si sit opus liquidi urna vel cyatho Sat. i, 1, 55.

cyclicus. scriptor Ep. ad Pis. 136.

cycnus. Dircæus Od. iv, 2, 25. cycni sonus Od. iv, 3, 20.

cymba. sors nos in æternum exsilium impositura cymbæ Od. ii, 3, 28.

cynicus. mordax Ep. i, 17, 18.

D

dama. pavidæ Od. i, 2, 12.

damnare. 1, *c. gen.:* damnatus longi Sisyphus laboris Od. ii, 14, 19. sceleris damnabis eundem Sat. ii, 3, 279. *c. dativ. personæ:* mihi castæque damnatum Minervæ (Ilion) Od. iii, 3, 23. 2, *obligari:* gladiatorum dare centum damnati paria Sat. ii, 3, 86.

damnose. bibimus Sat. ii, 8, 34.

damnosus. Venus Ep. i, 18, 21. libido Ep. ii, 1, 107. dies Od. iii, 6, 45.

damnum. 1, lenius Ep. i, 16, 56. nulla fides damnis verisque doloribus Ep. i, 17, 57. per damna, per cædes Od. iv, 4, 59. certius accipiet damnum Ep. i, 10, 28. damnum additis flagitio Od. iii, 5, 27. *metaph.:* cœlestia damna lunæ Od. iv, 7, 13. 2, *bonorum jactura:* nec damno sibi foret Sat. i, 2, 52. grande ferunt una cum damno dedecus Sat. ii, 2, 96. post damnum omnia vendas Sat. ii, 3, 300. offensus damnis Ep. i, 7, 88.

daps. 1, benigna Epod. 17, 66. malæ Epod. 3, 8. libatæ Sat. ii, 6, 67. bis terque mutata Epod. 5, 33. dapes mensæ brevis Ep. ad Pis. 198. dapis amor Od. iv, 14, 12. dapis meliora relinquens Sat. ii, 6, 89. continuat dapes Sat. ii, 6, 108. haberet plus dapis Ep. i, 17, 51. 2, *epulæ, convivia:* Siculæ Od. iii, 1, 18. festæ Epod. 9, 1. dapibus Jovis grata testudo Od. i, 32, 13. inemtas apparet Epod. 2, 48. 3, *de sacris:* Saliares Od. i, 37, 4. dapem obligatam reddere Jovi Od. ii, 7, 17.

dare. 1, pueris dant crustula doctores Sat. i, 1, 25. non dentur pocula Sat. ii, 8, 82. da Lunæ propere novæ, da Noctis mediæ, da puer, auguris Murenæ (pocula) Od. iii, 19, 9, 10. vestimenta Ep. i, 18, 32. nummos Sat. i, 2, 43; Ep. ii, 2, 16, 162. victum date Ep. i, 17, 48. tabulas socero Sat. ii, 5, 66. tibi librum Ep. ii, 1, 221. arenæ particulam ossibus Od. i, 28, 25. millia terna macello Sat. ii, 4, 76. decies centena Sat. i, 3, 15. tura Divis Od. iv, 2, 51. militibus prædia Sat. ii, 6, 56. inopi amico dare Sat. i, 2, 5. abrotonum ægro Ep. ii, 1, 115. danda hellebori pars maxima avaris Sat. ii, 3, 82. semesa lardi frusta Sat. ii, 6, 86. hæc mihi Stertinius arma dedit Sat. ii, 3, 297. sive aliud privum dabitur tibi Sat. ii, 5, 11. ære dato Ep. ad Pis. 21. Dî tibi divitias dederant Ep. i, 4, 7. munera, quæ dantis cum laude tulerunt Ep. ii, 1, 246. dante minor Ep. i, 17, 22. cui libet is fasces dabit Ep. i, 6, 53. stultus honores sæpe dat indignis Sat. i, 6, 16. det vitam, det opes Ep. i, 18, 112. Dî tibi commoda dent Sat. ii, 8, 76. Dî multa dederunt mala Od. iii, 6, 7. consilium et datis, et dato gaudetis Od. iii, 4, 41. consilio nunquam alias dato Od. iii, 5, 46. date, quæ precamur Carm. Sæc. 3. resigno quæ dedit Od. iii, 29, 54. daret quantum satis esset Sat. i, 2, 52. nil sine labore dedit mortalibus Sat. i, 9, 60. quo nihil melius terris fata donavere, bonique Divi, nec dabunt Od. iv, 2, 39. Æneas plus daturus relictis Carm. Sæc. 43. quod non plura datis invenerit Ep. ii, 2, 192. dare deneges Od. iii, 16, 38. ingentes das adimisque dolores Sat. ii, 3, 288. jura Medis Od. iii, 3, 44. jura maritis Ep. ad Pis. 398. daturus nomina ponto Od. iv, 2, 3. nomen dare Od. iv, 6, 30; Sat. i, 2, 126; Ep. i, 16, 12. cognomen Sat. i, 3, 58. nominis honorem Sat. i, 4, 44. ne longus tibi detur somnus Od. iii, 11, 39. breves annos fata dederunt Od. iv, 13, 23. quem tibi finem Dî dederint Od. i, 11, 2. mihi spiritum tenuem Parca dedit Od. ii, 16, 39. cognatos, quos tibi dat natura Sat. i, 1, 89. progeniem Od. iii, 6, 47. Romulæ genti date rem prolemque Carm. Sæc. 47. Melpomene, cui Pater liquidam vocem dedit Od. i, 24, 4. illis majorem natura modum dedit Sat. ii, 2, 37. quam sibi sortem ratio dederit Sat. i, 1, 2. unde datum sentis? Sat. ii, 2, 31. curator a prætore datus Ep. i, 1, 103. vatem ni Musa dedisset Ep. ii, 1, 134. parum claris lucem dare Ep. ad Pis. 448. segetes frumenta daturas Ep. ii, 2, 161. *applicare:* dabat brachia cervici Od. iii, 9, 3. dare brachia virginibus Od. ii, 12, 18. 2, *committere, tradere:* monstrum catenis Od. i, 37, 20. membra sopori Sat. ii, 2, 81. mille ovium morti dedit Sat. ii, 3, 197. pæne Tartaro datus Od. iii, 7, 17. tibi cura Cæsaris data Od. i, 12, 51. cui dabit partes scelus expiandi Jupiter? Od. i, 2, 29. Musa dedit fidi-

bus Divos puerosque Deorum Ep. ad Pis. 83. 3, *edere:* lucem ex fumo dare Ep. ad Pis. 143. gladiatorum dare centum paria populo Sat. ii, 3, 85. risus Sat. i, 5, 98; Sat. ii, 5, 57. dant Furiæ spectacula Marti Od. i, 28, 17. speciem ludentis Ep. ii, 2, 124. responsum Epod. 7, 14. responsa Sat. i, 8, 29. datus in theatro plausus Od. i, 20, 3. 4, *tribuere:* mobilibus naturis decor dandus et annis Ep. ad Pis. 157. vis recte vivere? si virtus hoc una potest dare Ep. i, 6, 30. hoc juris cum venia dabis Sat. i, 4, 105. veniam Sat. ii, 4, 5; Ep. i, 5, 10; Ep. i, 7, 4; Ep. ad Pis. 11, 264. 5, *concedere:* trecentos pedes cippus in agrum dabat Sat. i, 8, 13. ubi quid datur otî Sat. i, 4, 138. dabitur licentia Ep. ad Pis. 51. quem fors cunque dierum dabit Od. i, 9, 14. premant falce, quibus dedit fortuna vitem Od. i, 31, 9. si non datur ultra Ep. i, 1, 32. magis quam det natura Sat. i, 2, 124. dederim quoque cetera Sat. i, 10, 5. quid dem? quid non dem? Ep. ii, 2, 63. si non des Sat. ii, 3, 259. si das hoc Ep. ii, 1, 125. dedit hoc hodie Ep. i, 16, 33. noctes potiori Epod. 15, 13. ludum Amori Od. iii, 12, 1. pennis homini non datis Od. i, 3, 35. piis secunda fuga datur Epod. 16, 66. perpetuus nulli datur usus Ep. ii, 2, 175. amico quæ dederis animo Od. iv, 7, 20. quid dabit (*i. e. licentiam nova verba faciendi*) Cæcilio Plautoque? Ep. ad Pis. 54. studiis annos septem dedit Ep. ii, 2, 82. das aliquid famæ Sat. ii, 2, 94. *c. infin.:* da mihi fallere Ep. i, 16, 61. dederim quibus esse poetis Sat. i, 4, 39. Musa Graiis dedit ore rotundo loqui Ep. ad Pis. 323. Di tibi dent capta classem reducere Troja Sat. ii, 3, 191. 6, *constituere, dicere:* detur nobis hora Sat. i, 4, 5. da, quæ prima ventrem placaverit esca Sat. ii, 8, 4. *locut,* do manus (*victum me fateor*) Epod. 17, 1. se præcipitem dedit Sat. i, 2, 41. dare circum toralia vestes Sat. ii, 4, 84. datis vadibus Sat. i, 1, 11. satis superque pœnarum dedi Epod. 17, 19. pœnas dedit Sat. i, 2, 65. lintea Epod. 16, 27. vela Od. i, 34, 4; Od. iv, 15, 4. verba (*decipere, circumvenire*) Sat. i, 3, 22.

de. 1, *locum, rem, et personam significat, a qua proficiscitur aliquid:* certo de tramite pellit Sat. ii, 3, 49. de sede secunda cederet Ep. ad Pis. 257. de medio sumtis Ep. ad Pis. 243. quicquid de Libycis verritur areis Od. i, 1, 10. de ramis oliva lecta Epod. 2, 55. imo tollere de gradu Od. i, 35, 2. de patera fundens Od. i, 31, 2. de conchis unguenta funde Od. ii, 7, 23. magno de flumine mallem Sat. i, 1, 55. de pectore manat Ep. ad Pis. 337. singula de nobis prædantes anni Ep. ii, 2, 55. de quincunce remota est uncia Ep. ad Pis. 327. de solido die partem demere Od. i, 1, 20. de die occasionem rapiamus Epod. 13, 4. de pueris quærit Sat. ii, 8, 81. de te pendens amicus Ep. i, 1, 105. 2, *de tempore ex quo quid fit:* de tenero ungui Od. iii, 6, 24. de medio die potare Sat. ii, 8, 3. de media luce Ep. i, 14, 34. de media nocte Sat. ii, 3, 238; Ep. i, 7, 88; Ep. i, 18, 91. de nocte Ep. i, 2, 32. 3, *integrum indicat, cujus pars est aliquid:* pauper et infima de gente Od. ii, 3, 23. una de multis Od. iii, 11, 33. de pluribus una Ep. ii, 2, 212. Epicuri de grege porcus Ep. i, 4, 16. de mille modiis surripis unum Ep. i, 16, 55. multa de magna cœna superessent Sat. ii, 6, 104. garo de succis piscis Iberi Sat. ii, 8, 46. 4, *de argumento unde petitur oratio:* quum de se loquitur Sat. i, 10, 55. quid de quoque viro dicas Ep. i, 18, 68. de te fabula narratur Sat. i, 1, 69. mentio de Capitolini furtis Sat. i, 4, 94. cetera de hoc genere Sat. i, 1, 13. quid de me judicet hæres Ep. ii, 2, 191. tua de se judicia Ep. ii, 1, 245. de te fecerit Minos arbitria Od. iv, 7, 21. de fratre dolent Ep. i, 14, 7. querentem Sappho de puellis Od. ii, 13, 25. de paupertate tacentes Ep. i, 17, 43. de te plus quam tibi credam Ep. i, 16, 19. si quid promittere de me possum Sat. i, 4, 102. rixantur de lana caprina Ep. i, 18, 15. missi de magnis rebus Sat. i, 5, 28.

deæ. Delia Od. iv, 6, 33. Thetis Epod. 13, 12. Dî Deæque Sat. ii, 3, 16.

debacchari. qua parte debacchentur ignes Od. iii, 3, 55.

debellare. rixa super mero debellata Od. i, 18, 9.

debere. 1, tibi creditum debes Virgilium Od. i, 3, 6. laus illi debetur Sat. i, 6, 88. qui debent ligna salemque Sat. i, 5, 46. debitæ coronæ Od. iii, 27, 30. vituli debito sanguine Od. i, 36, 2. debita jura Od. i, 28, 32. debita lacrima Od. ii, 6, 23. dies longa videtur debentibus opus Ep. i, 1, 21. debemur morti Ep. ad Pis. 63. ventis ludibrium debes Od. i, 14, 16. quid debeas Neronibus Od. iv, 4, 37. patriæ quid debeat Ep. ad Pis. 312. 2, *c. infinit.:* sic nos debemus non fastidire Sat. i, 3, 43. respondere debebat Sat. i, 9, 37. debes hoc etiam rescribere Ep. i, 3, 30. scriptor inter perfectos referri debet Ep. ii, 1, 37. debentia dici Ep. ad Pis. 43.

debitor. æris Sat. i, 3, 86.

decantare. neu miserabiles decantes elegos Od. i, 33, 3. Nænia decantata Camillis Ep. i, 1, 64.

decedere. 1, *abire:* sol decedens Ep. i, 16, 7. decedet odor Sat. ii, 4, 53. dece-

dunt amores Od. ii, 9, 11. decedentia certis tempora momentis Ep. i, 6, 3. *c. dat.*: illi decedere stultitiam Ep. ii, 2, 152. neque decedit triremi culpa Od. iii, 1, 39. *descendere:* si paullum a summo descessit Ep. ad Pis. 378. 2, *pro simplici, cedere:* decede peritis Ep. ii, 2, 213. non Hymetto mella decedunt Od. ii, 6, 15.

decem. lustra Od. iv, 1, 6. tauri totidemque vaccæ Od. iv, 2, 53. scribe decem a Nerio Sat. ii, 3, 69. servi Sat. i, 3, 12. vitia Ep. i, 18, 25.

decempeda. decempedis metata porticus Od. ii, 15, 14.

decenter. singula quæque locum teneant sortita decenter Ep. ad Pis. 92. rideat et pulset decentius Ep. ii, 2, 216.

decere. decens Venus Od. i, 18, 6. decentes Gratiæ Od. i, 4, 6. decentes malæ Od. iii, 27, 53. decens motus Od. iv, 13, 17. decens et nobilis Od. iv, 1, 13. quid verum atque decens Ep. i, 1, 11. quid deceat, quid non Ep. i, 6, 62; Ep. ad Pis. 308. dum virent genua et decet Epod. 13, 5. parva parvum decent Ep. i, 7, 44. tristia verba mœstum decent Ep. ad Pis. 106. arcta decet sanum comitem toga Ep. i, 18, 30. quem tenues decuere togæ Ep. i, 14, 32. decent te lanæ Od. iii, 15, 14. non, si quid Pholoen, et te decet Od. iii, 15, 8. omnis Aristippum color decuit Ep. i, 17, 23. civitatem quis deceat status Od. iii, 29, 25. vitæ via conversa decebit Ep. i, 17, 26. *c. infinit.*: hunc sacrare plectro decet Od. i, 26, 12. nunc caput impedire myrto decet Od. i, 4, 9. nunc decet Fauno immolare Od. i, 4, 11. decet qua ferre non molles viros Epod. i, 9. quo pacto deceat majoribus uti Ep. i, 17, 2. vacuis committere venis lene decet Sat. ii, 4, 26. pingui miscere mero muria decebit Sat. ii, 4, 65.

decerpere. indeque decerptam fronti præponere olivam Od. i, 7, 7. pyra decerpens Epod. 2, 19. fructus Sat. i, 2, 79.

decertare. decertantem Aquilonibus Africum Od. i, 3, 13.

decidere. decisis humilis pennis Ep. ii, 2, 50. decisa negotia Ep. i, 7, 59.

decidere. 1, decidunt turres Od. ii, 10, 11. deciderint comæ Od. iv, 10, 3. decidit imber Ep. i, 14, 29. *metaph. occidere:* ubi semel decidimus Od. iv, 7, 14. centum annos decidit Ep. ii, 1, 36. 2, *incidere:* decidit in puteum Ep. ad Pis. 458. decidit in turbam Sat. i, 2, 42.

decies. undenos decies per annos Carm. Sæc. 21. decies centena Sat. i, 3, 15. decies non castigavit Ep. ad Pis. 294. decies repetita ibid. 365. *de nummûm millibus:* sume tibi decies Sat. ii, 3, 237. ut decies absorberet ibid. 240.

decipere. turpia amicæ vitia amatorem decipiunt Sat. i, 3, 39. decipit exemplar Ep. i, 19, 17. decipimur specie recti Ep. ad Pis. 25. deceptus imparibus formis Sat. ii, 2, 30. deceptus omitte tueri Ep. i, 18, 79. uno nomine deceptus Sat. i, 2, 65. decepta cupidine falso Sat. i, 1, 61. *c. genit.*: decipitur laborum Od. ii, 13, 38.

declamare. declamas Romæ Trojani belli scriptorem Ep. i, 2, 2.

declinare. Cyrus in asperam declinat Pholoen Od. i, 33, 7.

declivis. Æsulæ arvum Od. iii, 29, 7.

decolorare. quod mare non decoloravere cædes? Od. ii, 1, 35.

decoquere. olus Sat. ii, 1, 74.

decor. levis Juventas et Decor Od. ii, 11, 6. mobilibus annis dandus Ep. ad Pis. 157.

decorare. templa novo saxo Od. ii, 15, 20. designatorem lictoribus atris Ep. i, 7, 6. te generum decorent parentes Od. ii, 4, 14. bene nummatum decorat Suadela Ep. i, 6, 38. decorari versibus Ep. ii, 1, 266.

decorum. ridere Ep. i, 7, 27.

decorus. 1, silentium Od. iv, 1, 35. dulce et decorum est pro patria mori Od. iii, 2, 13. *active, decorum reddens:* palæstra Od. i, 10, 3. 2, *pulcher:* ædes Od. i, 30, 3. facies Sat. i, 2, 87. os Sat. i, 8, 21. verba Sat. ii, 7, 41. verbum Ep. ii, 1, 73. pellis Ep. i, 16, 45. *c. ablat. pro, ornatus:* nigro crine Od. i, 32, 12. pharetra Medi Od. ii, 16, 6. arcu Phœbus Carm. Sæc. 61. aureo cornu Bacchus Od. ii, 19, 30. supplice vitta mater Od. iii, 14, 7. merita fronde Od. iv, 2, 35. mitibus pomis caput Epod. 2, 17.

decrescere. decrescentia flumina Od. iv, 7, 3.

decretum. decreta patrum Carm. Sæc. 18.

decurrere. decurrens lupa Od. iii, 27, 3. monte decurrens amnis Od. iv, 2, 5. decurrens alio Sat. ii, 1, 32. decurrere ad preces Od. iii, 29, 59. *de natantibus:* piscis ad hamum Ep. i, 7, 74.

decus. omnis res, decus,—divitiis parent Sat. ii, 3, 95. date omne decus Carm. Sæc. 48. defende Dauniæ decus Camœnæ Od. iv, 6, 27. arrogavit imperiis decus Od. iv, 14, 40. non meruere minimum decus Ep. ad Pis. 286. decus recte petit vir Ep. i, 17, 42. egregii Cæsaris æternum decus Od. iii, 25, 5. testudo, Phœbi decus Od. i, 32, 13. cœli lucidum decus Carm. Sæc. 2. inane purpuræ decus Epod. 5, 7. equitum Mæcenas decus Od. iii, 16, 20. dulce meum decus Od. i, 1, 2. grande meum Od. ii, 17, 4.

decutere. silvis honorem Epod. 11, 6.

dedecet. te ministrum dedecet myrtus Od. i, 38, 7. ferre pedem dedecuit choris Od. ii, 12, 17.

dedecus. magnum Sat. i, 4, 51. grande Sat. ii, 2, 96. damno dedecorique foret Sat. i, 2, 53. dedecorum emtor Od. iii, 6, 32.

dedere. si quis infamem mihi nunc juvencum dedat iratæ Od. iii, 27, 46. nec citharæ deditus Sat. ii, 3, 105.

dedocere. dedocet falsis uti populum Od. ii, 2, 20.

deducere. 1, deduci triumpho Od. i, 37, 31. nives deducunt Jovem Epod. 13, 2. *c. ablat.:* corpore deduxit febres Ep. i, 2, 48. silvis deducti Fauni Ep. ad Pis. 244. quo rem deducam Sat. i, 1, 15. natura ad humum deducit mœrore Ep. ad Pis. 110. tempus in ultimum deducte Od. ii, 7, 2. 2, *de versibus concinnandis:* mille die versus deduci posse Sat. ii, 1, 4. tenui deducta poemata filo Ep. ii, 1, 225. princeps Æolium carmen ad Italos deduxisse modos Od. iii, 30, 14. 3, *derivare:* mos unde deductus Od. iv, 4, 19.

deesse. non defuisse Foliam Epod. 5, 41. sed, quod non desit, habentem Ep. ii, 2, 52. *c. dat.:* ne tibi desit Sat. ii, 3, 123. bonis ubi quid deest Ep. i, 12, 24. neu desint epulis rosæ Od. i, 36, 15. larga nec desunt vina crateræ Od. iii, 18, 6. multa petentibus multa desunt Od. iii, 16, 43. deerit egenti as Sat. ii, 2, 98. quadringentis sex millia desunt Ep. i, 1, 57. Musa tragœdiæ desit theatris Od. ii, 1, 10. haud mihi deero Sat. i, 9, 56; Sat. ii, 1, 17. mihi desum Sat. i, 4, 134. neve desis operæ Sat. ii, 5, 89.

defendere. 1, defendit æstatem capellis Od. i, 17, 3. defendere frigus Sat. i, 3, 14. 2, *tueri:* quas (Claudiæ manus) benigno numine Jupiter defendit Od. iv, 4, 75. defende decus Camœnæ Od. iv, 6, 27. mare defendens pisces Sat. ii, 2, 17. *verbis:* causas Sat. ii, 5, 34. delictum Ep. ad Pis. 442. absentem amicum Sat. i, 4, 82. seu me defendam Sat. i, 6, 92. quia non firmus rectum defendis Sat. ii, 7, 26. defendas ut tuus est mos Sat. i, 4, 95. 3, *obtinere:* vicem rhetoris Sat. i, 10, 12. actorum partes Ep. ad Pis. 194.

defensor. illius esto defensor Sat. ii, 5, 30. teste Catone, defensore tuo Sat. i, 10, 2*.

deferre. 1, ultro defer Ep. i, 12, 23. deferar in vicum Ep. ii, 1, 269. ultro delatis capsis Sat. i, 4, 22. nostrum delatus in ævum Sat. i, 10, 68. quo deferor hospes Ep. i, 1, 15. 2, *demandare:* regnum et diadema deferens uni Od. ii, 2, 22. si detulerit fasces indigno Ep. i, 16, 34.

deficere. 1, cupidum vires deficiunt Sat. ii, 1, 13. deficient te inopem venæ Sat. ii, 3, 153. animus si te non deficit æquus Ep. i, 11, 30. sectantem levia nervi deficiunt Ep. ad Pis. 27. 2, *deesse, sine casu:* quum res deficiunt Ep. i, 15, 43. 3, *cadere, decrescere:* defecere mores Od. iv, 4, 35. non deficiente crumena Ep. i, 4, 11.

defigere. cœlo defixa sidera Epod. 17, 5. defixis oculis Ep. i, 6, 14.

defingere. dumque defingit Rheni luteum caput Sat. i, 10, 37.

defluere. 1, defluit saxis humor Od. i, 12, 29. dum defluat amnis Ep. i, 2, 42. *metaph.:* toga defluit Sat. i, 3, 31. 2, *abire, deficere:* succus defluat prædæ Od. iii, 27, 55. defluxit numerus Saturnius Ep. ii, 1, 158. 3, *contingere:* multa merces tibi defluat ab Jove Od. i, 28, 28.

defodere. 1, defodiet nitentia Ep. i, 6, 25. 2, *effodere:* defossa deponere terra Sat. i, 1, 42.

deformis. ægrimonia Epod. 13, 18.

defricare. sale multo urbem Sat. i, 10, 4.

defundere. merum pateris defusum Od. iv, 5, 34. vinum Sat. ii, 2, 58. aurea fruges defudit Copia cornu Ep. i, 12, 29.

defungi. defunctus laboribus Od. iii, 24, 15. defunctum bello barbiton Od. iii, 26, 3. quæ suis temporibus defuncta videt Ep. ii, 1, 22.

degere. 1, turpem senectam Od. i, 31, 20. 2, *vivere:* lætus deget Od. iii, 29, 42.

dehinc. Epod. 16, 65; Sat. i, 3, 104; Sat. i, 5, 97; Ep. ad Pis. 144.

dejicere. mensa catillum dejecit Sat. i, 3, 91. dejectum ire monumenta Od. i, 2, 15. an prudens huc se dejecerit Ep. ad Pis. 462. cives de saxo Sat. i, 6, 39. præsidium regale loco munito dejecit Ep. ii, 2, 30. Drusus arces Alpibus impositas dejecit Od. iv, 14, 13.

dein. Sat. i, 3, 101.

deinceps. illa redde quæ deinceps Sat. ii, 8, 80.

deinde. Sat. i, 5, 37; Sat. i, 6, 119; Sat. ii, 8, 85.

delabi. flumen delabens in mare Od. iii, 29, 35.

delassare. cetera delassare valent Fabium Sat. i, 1, 14.

delectare. custodes ovium delectant Deum Od. iv, 12, 11. quem res plus nimio delectavere secundæ Ep. i, 10, 30. si quos delectet copia justo plenior Sat. i, 1, 57. si te grata quies delectat Ep. i, 17, 7. si Falernum te magis delectat Sat. ii, 8, 17. sive te acuta leto saxa delectant Od. iii, 27, 62. ipsa hæc (vitia) delectant cæcum Sat. i, 3, 40. mea delectent mala me Ep. ii, 2, 127. lectorem delectando Ep. ad Pis. 344. ad delectandum redacti Ep. ii, 1, 155. volunt delectare

poetæ Ep. ad Pis. 333. delectabere carminibus Od. iv, 1, 23. delectatur iambis Ep. ii, 2, 59. *c. infin.:* me pedibus delectat claudere verba Lucilî ritu Sat. ii, 1, 28. ædificare casas si quem delectat Sat. ii, 3, 249. bonus et prudens dici delector Ep. i, 16, 32.

delenire. delenit usus Od. iii, 1, 43.

delere. 1, delenda carmina esse Ep. ii, 1, 69. quod non edideris delere licebit Ep. ad Pis. 389. delere (versus) jubebat ibid. 440. nec, si quid lusit Anacreon, ætas delevit Od. iv, 9, 10. delevit urbem Od. iii, 6, 14.

deliberare. deliberata mors Od. i, 37, 29.

delibutus. cruore Epod. 17, 31. allio delibuta dona Epod. 3, 13.

deliciæ. talium deliciarum egens Od. iv, 8, 10. omissis deliciis Ep. i, 6, 31.

delictum. delicta majorum Od. iii, 6, 1. delicta, quibus ignovisse velimus Ep. ad Pis. 347. suppliciis coercet delicta Sat. i, 3, 79. delicta pati Sat. i, 3, 141. delictum defendere Ep. ad Pis. 442.

deligere. melimela ad lunam minorem delecta Sat. ii, 8, 32.

delinquere. paullum deliquit Sat. i, 3, 84.

delirare. quicquid delirant reges Ep. i, 2, 14. Stertinium deliret acumen Ep. i, 12, 20.

delirus. mater Sat. ii, 3, 293. senex Sat. ii, 5, 71. scriptor Ep. ii, 2, 126. delirus et amens dicatur merito Sat. ii, 3, 107.

delitigare. Chremes tumido delitigat ore Ep. ad Pis. 94.

delphinus. delphinum silvis appingit Ep. ad Pis. 30.

delubrum. delubra Deorum Sat. i, 6, 35. Punicis affixa delubris arma Od. iii, 5, 19.

deludere. corvum deludet hiantem Sat. ii, 5, 56.

demens. demens genetricem occidit Sat. ii, 3, 133. dementem actum Furiis ibid. 135. demens judicio vulgi Sat. i, 6, 97. tua demens dictari carmina malis Sat. i, 10, 74. quæ a dementibus fiunt ruinæ Od. i, 37, 7. strepitus Od. iii, 19, 23.

dementia. solve me dementia Epod. 17, 45.

demere. quos tibi demserit annos Od. ii, 5, 14. deme supercilio nubem Ep. i, 18, 94. quantum generi demas Ep. i, 20, 22. demtus error Ep. ii, 2, 140. juga demeret bobus Od. iii, 6, 42. et demo unum, demo etiam unum (pilum) Ep. ii, 1, 46. partem de die Od. i, 1, 20. quæ lædunt oculum, festinas demere Ep. i, 2, 38.

demersus. Argivi domus concidit demersa excidio Od. iii, 16, 13.

demetere. ut testes caudamque demeteret ferrum Sat. i, 2, 46.

demittere. 1, aures Od. ii, 13, 34. auriculas Sat. i, 9, 20. huc cæmenta demittit Od. iii, 1, 35. demissis tunicis ambulat Sat. i, 2, 55. demissa vestis ibid. 95. stola ibid. 99. latum demisit pectore clavum Sat. i, 6, 28. demittere funem Ep. ad Pis. 461. Deos id ex cœli demittere tecto Sat. i, 5, 103. demissa tempestas Od. iii, 17, 11. demissus Orco Od. i, 28, 11. se demittit Ep. i, 16, 64. nummum in loculos demittere Ep. ii, 1, 175. demissa per aurem Ep. ad Pis. 180. in ovilia demisit hostem impetus Od. iv, 4, 10. *condere:* quo te demisit peccati conscia Sat. ii, 7, 60. 2, *derivare:* demissum genus ab Ænea Sat. ii, 5, 63. 3, demissus homo Sat. i, 3, 57.

demovere. corticem adstrictum pice demovebit amphoræ Od. iii, 8, 10. faciem litore Od. iv, 5, 14.

demum. Sat. i, 5, 23.

denarrare. matri denarrat Sat. ii, 3, 315.

denatare. Tusco alveo Od. iii, 7, 28.

denegare. dare deneges Od. iii, 16, 38.

deni. bis dena sestertia nummûm Ep. ii, 2, 33.

denique. Sat. i, 1, 92, 106; Sat. i, 2, 133; Sat. i, 3, 76; Sat. i, 4, 80; Sat. i, 5, 68; Ep. i, 1, 107; Ep. i, 7, 68; Ep. i, 18, 54; Ep. ii, 2, 58; Ep. ad Pis. 23, 267.

denominare. Lamias hinc denominatos Od. iii, 17, 3.

denormare. qui (angulus) denormat agellum Sat. ii, 6, 9.

dens. ater Epod. 8, 3; Epod. 6, 15; Ep. i, 18, 7. niger Od. ii, 8, 3. lividus Epod. 5, 47. invidus Od. iv, 3, 16. superbus Sat. ii, 6, 87. Theoninus Ep. i, 18, 82. cruentus Ep. ii, 1, 151. novus Od. iv, 4, 16. dentes luridi Od. iv, 13, 10. jejuni Od. ii, 2, 29. acuit timendos dentes Od. iii, 20, 10. dentem illidere Sat. ii, 1, 77. Canidiæ dentes Sat. i, 8, 48. dente notam impressit Od. i, 13, 12. dente petit Sat. ii, 1, 52; ibid. 55. quali dente Sat. i, 6, 33.

densere. densentur funera Od. i, 28, 19.

densus. umbra Od. i, 7, 20. aer Od. ii, 7, 14. plagæ Od. iii, 5, 31. humeris densum vulgus Od. ii, 13, 32.

depellere. recto cursu Sat. ii, 5, 78. non frenum depulit ore Ep. i, 10, 38. depulsus matris ab ubere Od. iv, 4, 15. depellere famem Sat. i, 2, 6. somnos Ep. i, 10, 18.

deperdere. ne quid summa deperdat Sat. i, 4, 32. bonam famam Sat. i, 2, 61,

devexus. devexi Orionis comes Od. i, 28, 21.

devincere. Hasdrubal devictus Od. iv, 4, 39. devictis Sabææ regibus Od. i, 29, 3.

devinctus. neque quis me sit devinctior alter Sat. i, 5, 42.

devitare. quanto devites animi capitisque labore Ep. i, 1, 44.

devius. scortum Od. ii, 11, 21. mihi devio Od. iii, 25, 12. deviæ uxores Od. i, 17, 6.

devocare. defixa cœlo sidera Epod. 17, 5.

devolare. devolet illuc Sat. ii, 5, 11.

devotus. 1, devota victima Od. iii, 23, 10. devota morti pectora Od. iv, 14, 18. 2, *abominatus, exsecratus:* devota arbos Od. iii, 4, 27. devoti sanguinis ætas Epod. 16, 9.

devovere. si quis gnatam pro muta devovet agna Sat. ii, 3, 219.

dexter. 1, latus Ep. i, 16, 6. corpus Sat. i, 2, 125. dexter stetit Sat. ii, 3, 38. 2, *idoneus, aptus:* tempus Sat. ii, 1, 18.

dextera s. dextra. pia Sat. ii, 1, 54. rapiens omne sacrum Od. iii, 3, 52. rubens Od. i, 2, 3. concurrit dextera lævæ Ep. ii, 1, 205. cur dexteris aptantur enses? Epod. 7, 1. per dextram te oro Ep. i, 7, 94. trans pondera dextram porrigere Ep. i, 6, 51. dextras obarmare securi Od. iv, 4, 21. parcentes dexteras odi Od. iii, 19, 21. fures dextra coercet Sat. i, 8, 4. nisi Faunus ictum dextra levasset Od. ii, 17, 29. sua dextera periret urbs Epod. 7, 10.

dextre. dexterius fortuna usus est Sat. i, 9, 45.

dextrorsum. Sat. ii, 3, 50.

diadema. tutum Od. ii, 2, 21.

diarium. urbana Ep. i, 14, 40.

dicax. dicaces Satyri Ep. ad Pis. 225. fama dicacis Sat. i, 4, 83.

dicere. 1, fertur hæc dixisse Sat. ii, 3, 170. si hæc diceret Sat. i, 2, 69. pauca Sat. ii, 7, 1. multa Ep. i, 9, 7. plura Ep. ad Pis. 431. nihil dices Ep. ad Pis. 385. quid dixit? Epod. 5, 49. si dixero quid Sat. i, 4, 104. dicere, quod sentis, permitto Sat. ii, 3, 190. me sene quod, dicam, factum est Sat. ii, 5, 84. verum dicere Sat. i, 1, 24. dixeris egregie Ep. ad Pis. 47. planius et melius dicit Ep. i, 2, 4. si dicentis erunt fortunis absona dicta Ep. ad Pis. 112. non dices hodie Sat. ii, 7, 21. dicere in aurem Sat. i, 9, 9. meliore tempore dicam Sat. i, 9, 69. dicam, si potero Sat. ii, 2, 8. cui dicas, videto Ep. i, 18, 68. seria dictu Ep. ad Pis. 107. dicenda tacenda locutus Ep. i, 7, 72. minori dicere Ep. ii, 1, 106. ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici Ep. ad Pis. 43. dixere quid essem Sat. i, 6, 55. dic, quid referat? Sat. i, 1, 49. dic, ad cœnam veniat Ep. i, 7, 60. habena dicet eques Ep. i, 15, 13. *c. acc. et infin.:* Od. i, 8, 14; Sat. i, 3, 121; Sat. i, 4, 41; Sat. i, 5, 57; Sat. i, 10, 1, 50; Ep. i, 4, 2; Ep. i, 8, 3; Ep. i, 11, 25; Ep. i, 15, 37; Ep. i, 16, 11. dico Sat. i, 2, 48. dico et dixi Sat. ii, 5, 23. dicit Ep. i, 17, 48. dicimus Od. iv, 5, 38. dicunt Epod. 14, 9; Ep. ii, 1, 51. dicam Sat. ii, 3, 66, 160. dicas Sat. i, 1, 55. dicat Od. i, 27, 10; Sat. i, 1, 15, 22, 118; Sat. i, 3, 19, 127; Ep. i, 16, 46; Ep. i, 17, 60; Ep. ad Pis. 155, 326. si dicet Ep. i, 8, 15. dicens Od. iii, 7, 11. dixit Od. iii, 5, 20; Od. iii, 11, 37; Od. iii, 27, 35, 70; Od. iv, 4, 49; Sat. i, 10, 77; Ep. i, 1, 84; Ep. i, 16, 59; Ep. ii, 1, 206. dixeris Sat. ii, 3, 220; Sat. ii, 6, 39. dixerit Sat. ii, 7, 37; Sat. ii, 5, 97. dices Od. iv, 6, 41; Od. iv, 10, 6; Ep. i, 20, 7. dicet Ep. ad Pis. 450. dicemus Od. iv, 2, 50. dic Od. i, 8, 1; Od. ii, 11, 22; Od. iii, 14, 21; Sat. ii, 5, 22, 108; Sat. ii, 7, 92. dic sodes Ep. i, 1, 62; Ep. i, 16, 31. dicere Ep. i, 16, 73. dixisse Od. iii, 29. 43. ne dicam stulte Ep. ad Pis. 272. sacramentum dixi Od. ii, 17, 10; Ep. ad Pis. 416; Sat. ii, 3, 161; Ep. ad Pis. 328. 2, *narrare, canere:* dicam Alciden Od. i, 12, 25. Parthum Od. i, 19, 12. Dianam dicite, virgines; intonsum, pueri, dicite Cynthium Od. i, 21, 1, 2. dicetur nox quoque Od. iii, 28, 16. res Cæsaris Sat. ii, 1, 11. Pelidæ stomachum Od. i, 6, 5. Penelopen vitreamque Circen Od. i, 17, 19. cœlestes, pugilemve equumve dicit Od. iv, 2, 19. prima dicte mihi, summa dicende Camœna Ep. i, 1, 1. non alio ore dictum fidicen Ep. i, 19, 32. interitum poetæ Ep. ad Pis. 463. laudes Phœbi et Dianæ Carm. Sæc. 76. quid prius dicam Parentis laudibus? Od. i, 12, 13. fulgentes oculos Od. ii, 12, 14. ilicem Od. iii, 13, 14. terrarum situs Ep. ii, 1, 252. historiis prœlia Od. ii, 12, 10. dicenda Musis prœlia Od. iv, 9, 21. bella Ep. i, 16, 26. ad arma prosiluit dicenda Ep. i, 19, 8. dic Latinum carmen Od. i, 32, 3. dicere carmen Carm. Sæc. 8. carmina Od. iv, 12, 9. longum melos Od. iii, 4, 1. modos Od. iii, 11, 7. insigne, recens Od. iii, 25, 7. sacro silentio digna Od. ii, 13, 30. volunt poetæ jucunda et idonea dicere Ep. ad Pis. 334. dic aliquid dignum promissis Sat. ii, 3, 6. ad bene dicendum delectandumque redacti Ep. ii, 1, 155. quædam nimis antique, pleraque dure Ep. ii, 1, 66. communia proprie dicere Ep. ad Pis. 128. dic mihi, Musa, virum ibid. 141. mansuri oppidulo, quod versu dicere non est Sat. i, 5, 87. 3, *creare:* quem Venus

arbitrum bibendi dicet? Od. ii, 7, 26. collegam Lepidum quo dixit Lollius anno Ep. i, 20, 28. 4, *constituere:* quod semel dictum est Carm. Sæc. 26. dicere pretium muneri Od. iv, 8, 12. dicta tibi lex est Ep. ii, 2, 18. 5, *commemorare:* non dico horrendam rabiem Sat. ii, 3, 323. te dicere possum Sat. i, 10, 84. 6, *appellare:* felicem dicere Sat. i, 6, 52; Sat. ii, 7, 31. tu dicis in urbe viventem beatum Ep. i, 14, 10. dixerit insanum qui me Sat. ii, 3, 298. dixi talibus officiis prope mancum Ep. ii, 2, 20. aptum dicit equis Argos Od. i, 7, 9. hic ames dici pater Od. i, 2, 50. parcius hic vivit, frugi dicatur Sat. i, 3, 49. delirus et amens dicatur Sat. ii, 3, 108. insanior Labeone dicatur Sat. i, 3, 83. vir bonus et prudens dici Ep. i, 16, 32. dum vult libertas dici mera virtus Ep. i, 18, 8. ager dictus nuper Ofelli Sat. ii, 2, 134. 6, *vaticinari:* fata Quiritibus Od. iii, 3, 58. quicquid dicam, aut erit aut non Sat. ii, 5, 59. dictæ per carmina sortes Ep. ad Pis. 403. *dicor:* dicar Æolium carmen ad Italos deduxisse modos Od. iii, 30, 10. prodigus esse dicatur Sat. i, 2, 5. dicitur ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, 256. dictus here medio potare de die Sat. ii, 8, 2. ignotum tragicæ genus invenisse Camœnæ dicitur Ep. ad Pis. 276. qui Formiarum mœnia dicitur tenuisse Od. iii, 17, 6. occultare meis dicerer horreis Od. iii, 16, 27. sulphura dicta elidere morbum Ep. i, 15, 6. dicitur Afranî toga convenisse Menandro Ep. ii, 1, 57. invenisse dicitur Ep. ad Pis. 276. dictus lenire tigres Ep. ad Pis. 393. reges dicuntur multis urgere culullis Ep. ad Pis. 434. aptior ludo jocoque dictus Od. ii, 19, 26. modo dictus—morte venalem petiisse laurum Od. iii, 14, 1.

dictare. versus Sat. i, 4, 10. carmina Sat. i, 10, 75; Ep. ii, 1, 110. nomina Ep. i, 6, 50. hæc tibi dictabam Ep. i, 10, 49. memini quæ mihi parvo Orbilium dictare Ep. ii, 1, 71. Perillî dictantis quod non rescribere possis Sat. ii, 3, 76.

dictata. recinere Ep. i, 1, 55. reddere magistro Ep. i, 18, 43.

dictitare. si populus te sanum dictitet Ep. i, 16, 22. volumina vatum dictitet Musas locutas Ep. ii, 1, 27.

dictum. ignominiosa Ep. ad Pis. 247. hæc dicta agrestem (murem) pepulere Sat. ii, 6, 97. adde dictis Sat. ii, 7, 78. hoc tibi tolle dictum Ep. ad Pis. 367. arguet ambigue dictum Ep. ad Pis. 449. si dicentis erunt fortunis absona dicta Ep. ad Pis. 112. ut dicta percipiant ibid. 335. foras eliminet Ep. i, 5, 25. dicto citius Sat. ii, 2, 80. si modo scimus inurbanum lepido seponere dicto Ep. ad Pis. 273. formabat puerum dictis Sat. i, 4, 121.

didere. munia didit Sat. ii, 2, 67.

diducere. 1, diductos jugo cogit aeneo Od. iii, 9, 18. rictum risu diducere Sat. i, 10, 7. 2, *dividere:* assem in centum partes Ep. ad Pis. 326. carmen diducis in actus Ep. ad Pis. 129.

dies. longus Epod. 5, 33. pulcher Od. iv, 4, 40. clarus Carm. Sæc. 23. bonus Od. iii, 21, 6. sacer Od. ii, 12, 20. nefastus Od. ii, 13, 1. festus Ep. i, 5, 9; Od. ii, 3, 6; Od. iii, 14, 13; Od. iii, 8, 9; Od. iii, 28, 1. festi Sat. ii, 2, 83; Sat. ii, 3, 143; Ep. ad Pis. 210, 232. læti Od. iv, 2, 41. sicci Od. iii, 29, 20. gratior Od. iv, 5, 7. almus Od. iv, 7, 8. volucris Od. iii, 28, 6; Od. iv, 13, 16. integer Od. iv, 5, 39. solidus Od. i, 1, 20. nivalis Sat. ii, 6, 25. longa Ep. i, 1, 21. pulchra Od. i, 36, 10. multa Ep. ad Pis. 293. suprema Od. i, 13, 20. damnosa Od. iii, 6, 45. quotquot eunt dies Od. ii, 14, 5. urget dies noctem Epod. 17, 25. diem totum stertebat Sat. i, 3, 18. ante diem Ep. i, 2, 35. dies die truditur Od. ii, 18, 15. ille dies utramque ducet ruinam Od. ii, 17, 8. dies (Idus) mensem findit Aprilem Od. iv, 11, 15. si meliora dies, ut vina, poemata reddit Ep. ii, 1, 34. jamque dies aderat Sat. i, 5, 20. diei quarta pars Sat. i, 9, 35. quem fors dierum cunque dabit Od. i, 9, 14. quisque dierum Sat. ii, 3, 124. alios dierum Sat. ii, 2, 60. cui licet in diem dixisse Od. iii, 29, 42. in diem subjectior et horam Sat. ii, 6, 47. in medios dies dormire Ep. i, 2, 30. noctesque diesque formidare fures Sat. i, 1, 76. quinque dies me rure futurum Ep. i, 7, 1. inani diem durare ventre Sat. i, 6, 128. omnem crede diem tibi diluxisse supremum Ep. i, 4, 13. diem condit quisque Od. iv, 5, 29. carpe diem Od. i, 11, 8. morantem mero fregi diem Od. ii, 7, 6. Sol, diem qui promis et celas Carm. Sæc. 9. diem proferet Ilio Od. i, 15, 33. rapiamus occasionem de die Epod. 13, 4. de medio die potare Sat. ii, 8, 3. quo die Od. iv, 14, 34. bis die numen tuum laudantes Od. iv, 1, 24. mille die versus deduci posse Sat. ii, 1, 4. illo mane die Sat. ii, 3, 291. quinque diebus nil erat in loculis Sat. i, 3, 16.

differre. 1, membra different lupi Epod. 5, 99. remos differat Eurus Epod. 10, 6. 2, *prorogare:* differre in annum Ep. i, 2, 39; Ep. i, 11, 23. pleraque differat Ep. ad Pis. 44. *c. inf.:* quærere distuli Od. iv, 4, 21. 3, *diversum esse, distare:* nec quicquam differre, utrum—an Sat. ii, 3, 251. quid differt, barathrone dones, an nunquam utare paratis? Sat.

dirigere. tela arcu Cydonio Od. iv, 9, 18.

diruere. diruit, ædificat Ep. i, 1, 100. monumentum, quod non imber, non Aquilo diruere possit Od. iii, 30, 4. agmina vasto diruit impetu Od. iv, 14, 30.

dirus. Hannibal Od. iii, 6, 36. Afer Od. iv, 4, 42. Necessitas Od. iii, 24, 6. Hydra Ep. ii, 1, 10. grando Od. i, 2, 1. hydrops Od. ii, 2, 13. venena Epod. 5, 61; Sat. i, 9, 31. sollicitudines Epod. 13, 10. detestatio Epod. 5, 89.

dis. domus Epod. 2, 65. Asia Sat. i, 7, 19. dites Mycenæ Od. i, 7, 9. ne sit ditior alter Sat. i, 1, 40. ditior hic aut doctior Sat. i, 9, 51. ditior aut formæ melioris Sat. ii, 7, 52. ditior urna (aquæ) Sat. i, 5, 91.

discedere. 1, Varius discedit amicis Sat. i, 5, 93. 2, *abire:* vos hinc mutatis discedite partibus Sat. i, 1, 18. scurræ discedunt Sat. ii, 7, 37. me scis discedere tristem Ep. i, 14, 16. misere discedere quærens Sat. i, 9, 8. quod si me noles usquam discedere Ep. i, 7, 25. discedo Alcæus puncto illius Ep. ii, 2, 99. discedet pigrior Sat. i, 7, 17. victor discessit ab hoste Ep. i, 10, 37.

discere. elementa prima Sat. i, 1, 26. unde disceret puella preces Ep. ii, 1, 133. qui cantat Pythia, didicit prius Ep. ad Pis. 415. Deos didici securum agere ævum Sat. i, 5, 101. nil discere velim Ep. i, 8, 8. discit citius illud Ep. ii, 1, 262. quæ imberbi didicere Ep. ii, 1, 85. quod non didici Ep. ad Pis. 418. nisi qui didicit Ep. ii, 1, 115. *cognoscere:* me peritus discet Iber Od. ii, 20, 20. quem (Augustum) Vindelici didicere nuper Od. iv, 14, 8. Nymphæ discentes Od. ii, 19, 3. discere et audire non vis? Ep. i, 1, 48. cur nescire, quam discere malo? Ep. ad Pis. 88. disce, quæ censet amiculus Ep. i, 17, 3. quæ virtus sit vivere parvo, discite Sat. ii, 2, 4. qui didicit, patriæ quid debeat Ep. ad Pis. 312. *c. infin.:* bene ferre magnam disce fortunam Od. iii, 27, 75. respicere ignoto discet pendentia tergo Sat. ii, 3, 299. pueri assem discunt in partes diducere Ep. ad Pis. 326.

discernere. 1, fas atque nefas exiguo fine libidinum avidi discernunt Od. i, 18, 11. 2, *sejungere:* sedes discretæ piorum Od. ii, 13, 23.

discerpere. discerpta membra gruis Sat. ii, 8, 86.

discinctus. tunica Sat. i, 2, 132. discincti ludere Sat. ii, 1, 73. discinctus perdam ut nepos Epod. i, 34.

discipula. discipularum inter cathedras Sat. i, 10, 91.

discolor. dispar atque discolor Ep. i, 18, 4.

disconvenire. disconvenit vitæ ordine toto Ep. i, 1, 99. *impers.:* disconvenit inter me et te Ep. i, 14, 18.

discordare. 1, si discordet eques Ep. ii, 1, 185. 2, *discrepare:* parcus avaro Ep. ii, 2, 194.

discordia. tetra Sat. i, 4, 60. tecum mihi discordia est Epod. 4, 2. duo si discordia vexet inermes Sat. i, 7, 15.

discors. Tanais Od. iii, 29, 28. vesania Sat. ii, 3, 174. concordia Ep. i, 12, 19. symphonia Ep. ad Pis. 374.

discrepare. discrepat vino acinaces Od. i, 27, 6. medium ne discrepet imo Ep. ad Pis. 152. sortilegis non discrepuit ibid. 219. longe mea discrepat istis et vox et ratio Sat. i, 6, 92. quî discrepat istis Sat. ii, 3, 108. simplex nepoti Ep. ii, 2, 194.

discrimen. obscurum solutis crinibus Od. ii, 5, 23.

discus. seu te discus agit, pete cedentem aera disco Sat. ii, 2, 13. indoctus pilæ discive Ep. ad Pis. 380. sæpe disco trans finem nobilis expedito Od. i, 8, 11.

disertus. Messala Ep. ad Pis. 370. tendit disertus haberi Ep. i, 19, 16. fecundi calices quem non fecere disertum! Ep. i, 5, 19.

disjicere. tecta disjecta non leni ruina Od. ii, 19, 15. disjecti membra poetæ Sat. i, 4, 62.

disjunctus. bos Ep. i, 14, 28.

dispar. male dispar Od. i, 17, 25. dispar et discolor meretrici matrona Ep. i, 18, 3. rebus et ordine dispar Ep. i, 19, 29. aut si disparibus bellum incidat Sat. i, 7, 16. disparem vites Od. iv, 11, 31. nunquam nisi in dispar Epod. 7, 12.

dispensare. recte Sat. i, 2, 75.

disperire. dispeream ni, cett. Sat. i, 9, 47.

displicere. displicent nexæ philyra coronæ Od. i, 38, 2. displicet iste locus Ep. i, 19, 47.

displosus. vesica Sat. i, 8, 46.

disquirere. disquirite mecum Sat. ii, 2, 7.

dissentire (*c. dat.*). dissentiens conditionibus fœdis Od. iii, 5, 14. tres convivæ dissentire videntur Ep. ii, 2, 61. nisi quid tu, docte Trebati, dissentis Sat. ii, 1, 79.

dissidere. 1, *dissentire, pugnare:* virtus dissidens plebi Od. ii, 2, 18. Medus dissidet armis Od. iii, 8, 20. 2, *male sedere:* toga dissidet Ep. i, 1, 96.

dissilire. caput Epod. 17, 29. *metaph.:* gratia dissiluit Ep. i, 18, 42.

dissimilis. te tanto dissimilem Sat. ii, 3, 313. hac in re una multum dissimiles Ep. i, 10, 3. longe dissimilem noto celantia succum Sat. ii, 8, 28. dissimile hoc illi est Sat. i, 6, 49. Sectani dissimilis sis Sat. i, 4, 112.

tentia) divina futuri Ep. ad Pis. 218. *subst.*: assisto divinis Sat. i, 6, 114.

divitiæ. regales Ep. i, 12, 6. amplæ Sat. ii, 2, 101. pulchræ Sat. ii, 3, 96. improbæ Od. iii, 24, 63. miseræ Sat. ii, 8, 18. operosiores Od. iii, 1, 48. peregrinæ Ep. ii, 1, 204. Arabum Ep. i, 7, 36. si divitiæ prudentem reddere possint Ep. ii, 2, 155. divitiarum certamina Ep. i, 5, 8. Dî tibi dederant divitias Ep. i, 4, 7. exstructis in altum divitiis potietur hæres Od. ii, 3, 20. dic, augur, unde divitias ruam Sat. ii, 5, 22. addant divitias avaro mari Od. iii, 29, 61. utrumne divitiis homines beati Sat. ii, 6, 74.

divus (*subst.*). præsens Divus habebitur Augustus Od. iii, 5, 2. Dive, quem proles Niobea sensit Od. iv, 6, 1. Divi boni Od. iv, 2, 38; Od. iv, 5, 1. benigni Od. iv, 2, 51. justi Od. iii, 14, 6. morte carentes Od. ii, 8, 11. penates Sat. ii, 3, 176. Divûm pater Od. iv, 6, 22. sacra Divûm Sat. i, 3, 117. quem vocet Divom populus? Od. i, 2, 26. permitte Divis cetera Od. i, 9, 9. prudens placavi sanguine Divos Sat. ii, 3, 206. per Divos Sat. ii, 4, 88. otium Divos rogat Od. ii, 16, 1. te consilium et tuos præbente Divos Od. iv, 14, 34. Divosque mortalesque turbas imperio regit Od. iii, 4, 47. fidibus Divos Musa dedit Ep. ad Pis. 83. Divis consiliantibus Od. iii, 3, 18. *cœlum*: sub divum rapiam Od. i, 18, 13. sub divo moreris Od. ii, 3, 23. vitam sub divo agat Od. iii, 2, 5. *dea*: Diva triformis Od. iii, 22, 4. Cypri potens Od. i, 3, 1. quæ tenes Cyprum Od. iii, 26, 9. o Diva, gratum quæ regis Antium Od. i, 35, 1. Diva producas subolem Carm. Sæc. 17.

docere. 1, pueros elementa Ep. i, 20, 17. insolitos docuere nisus venti paventem Od. iv, 4, 8. quæ Crispini docuit janitor Sat. ii, 7, 45. motus Ionicos doceri Od. iii, 6, 21. docendus artes, quas doceat eques semet prognatos Sat. i, 6, 76, 77. munus et officium nil scribens ipse docebo Ep. ad Pis. 306. docta prece implorat cœlestes aquas Ep. ii, 1, 135. donec vos auctor docuit prætorius Sat. ii, 2, 50. proficiscentem docui te sæpe Ep. i, 13, 1. docendus adhuc amiculus Ep. i, 17, 3. *acc. c. infin.*: dum doceo, insanire omnes vos Sat. ii, 3, 81. cunctum insanire docebo ibid. 63. me docuit, rubere melimela ad minorem lunam delecta Sat. ii, 8, 31. utrius horum verba probes, doce Ep. i, 17, 16. doceri, iratus Graiis quantum nocuisset Achilles Ep. ii, 2, 41. *c. inf.*: si quis asellum doceat parentem currere frenis! Sat. i, 1, 91. peccare docentes historiæ Od. iii, 7, 19. docuit magnum loqui Ep. ad Pis. 280. rivus docendus aprico parcere prato Ep. i, 14, 30. 2, *de fabulis*: qui docuere togatas Ep. ad Pis. 258. carmina docentem Bacchum Od. ii, 19, 12.

docilis. Amphion Od. iii, 11, 1. equus Ep. i, 2, 64. juventa Carm. Sæc. 45. juventus Sat. ii, 2, 52. animi Ep. ad Pis. 336. unde ego mira descripsi docilis præcepta Sat. ii, 3, 34. *c. gen.*: docilis modorum vatis Horati Od. iv, 6, 43.

docte. luctamur Achivis doctius Ep. ii, 1, 33.

doctor. blandi Sat. i, 1, 26. Phœbus, doctor Thaliæ Od. iv, 6, 25. jam mallet doctor Athenis vivere Sat. ii, 7, 13. mihi custos omnes circum doctores aderat Sat. i, 6, 82.

doctrina. virtutem paret Ep. i, 18, 100. vim promovet Od. iv, 4, 33.

doctus. 1, doctus sermones utriusque linguæ Od. iii, 8, 5. dulces docta modos Od. iii, 9, 10. doctus iter melius Ep. ad Pis. 68. metues, doctusque cavebis Sat. ii, 7, 68. *c. infin.*: sagittas tendere Od. i, 29, 9. ligonibus versare glebas Od. iii, 6, 39. psallere Od. iv, 13, 7. chorus doctus Phœbi dicere laudes Carm. Sæc. 75. nil præter Calvum doctus cantare Sat. i, 10, 19. doctus eris mersare gallinam musto Sat. ii, 4, 19. ludere doctior Od. iii, 24, 56. 2, *prudens*: Trebatius Sat. ii, 1, 78. Platona Sat. ii, 4, 3. Catius Sat. ii, 4, 88. Mæcenas Ep. i, 19, 1. Roscius Ep. ii, 1, 82. imitator Ep. ad Pis. 318. tu nihil in magno doctus reprendis Homero? Sat. i, 10, 52. auferet famam docti senis Ep. ii, 1, 56. docti sumus Sat. i, 9, 7. scribimus indocti doctique poemata Ep. ii, 1, 117. indoctum doctumque fugat Ep. ad Pis. 474. ditior aut doctior Sat. i, 9, 51. Heliodorus Græcorum doctissimus Sat. i, 5, 3. Grammaticorum equitum doctissimus Sat. i, 10, 8*. doctæ frontes Od. i, 1, 29. *subst.*: doctos ego quos prudens prætereo Sat. i, 10, 87. percontabere doctos Ep. i, 18, 96.

documentum. magnum Sat. i, 4, 110.

dolare. fuste lumbos Sat. i, 5, 22.

dolere. 1, dolentem nec Phrygius lapis, nec purpurarum usus delenit Od. iii, 1, 41. injecta monstris terra dolet suis Od. iii, 4, 73. auriculæ collecta sorde dolentes Ep. i, 2, 53. 2, *de animo*: gaudeat, an doleat Ep. i, 6, 12. tragicus dolet sermone pedestri Ep. ad Pis. 95. doluere cruento dente lacessiti Ep. ii, 1, 150. dolendum est primum ipsi tibi Ep. ad Pis. 102. dolentes ex animo Ep. ad Pis. 432. ne doleas plus nimio Od. i, 33, 1. *c. acc.*: quid latura, sibi quid sit dolitura negatum Sat. i, 2, 112. *c. ablat.*: queis humana sibi doleat natura negatis Sat. i, 1, 75. dolitura mea virtute Neæra Epod. 15, 11. læso doluere Metello Sat. ii, 1,

67. *c. præp. de*: rapto de fratre dolens Ep. i, 14, 7. *c. infin.*: Hercules dolens vinci Od. iv, 4, 62. *c. conjunct. si*: dolituru, si placeant spe deterius Sat. i, 10, 89.

dolium. inane lymphæ Od. iii, 11, 27. dulce Epod. 2, 47.

dolor. 1, multus Sat. i, 2, 39. novi Epod. 17, 64. laterum Sat. i, 9, 32. capitis laterisve Sat. ii, 3, 29. dolores ex pectore tolli Sat. i, 2, 109. lenire dolorem (verbis) Ep. i, 1, 34. qui das adimisque dolores Sat. ii, 3, 288. nocet emta dolore voluptas Ep. i, 2, 55. uti mox nulla fides veris doloribus adsit Ep. i, 17, 57. finire dolores (*amoris*) Sat. ii, 3, 263. 2, *ira*: si certus dolor intrarit Epod. 15, 16. dolor quid suaserit et mens Ep. i, 2, 60.

dolosus. mulier Sat. ii, 5, 70. amici Od. i, 35, 28. taurus Od. iii, 27, 25. doloso non satis est Ithacam revehi Sat. ii, 5, 3. cinis Od. ii, 1, 8.

dolus. boves per dolum amotæ Od. i, 10, 10. dolo factum esse negat suo Sat. i, 6, 90. dolis peccatur intra Ep. i, 2, 15. tendit turdis dolos Epod. 2, 34.

domabilis. non ante Cantaber Od. iv, 14, 41.

domare. domiti Herculea manu juvenes Od. ii, 12, 6. sera domitus catena Od. iii, 8, 22. justo domiti triumpho Od. i, 12, 54. domitus virginea sagitta Od. iii, 4, 72. quam (*Romam*) nec fera domuit Germania Epod. 16, 7. domita Africa Od. iv, 8, 18. spiritum Od. ii, 2, 9. invidiam Ep. ii, 1, 12. domat te Venus Od. i, 27, 14. *premere*: uva domita prælo Od. i, 20, 9.

domesticus. 1, domesticus otior Sat. i, 6, 128. 2, *patrius*. facta celebrare Ep. ad Pis. 287.

domina. 1, barbara Od. iii, 27, 65. Sarmenti domina exstat Sat. i, 5, 55. deterius nihil dominæ jus Sat. i, 5, 67. (Fortuna) domina æquoris Od. i, 35, 6. Roma Od. iv, 14, 44. 2, *amata*: impia Od. ii, 8, 19. Licymnia Od. ii, 13, 13. meretrix Ep. i, 2, 25.

dominare. dominantia nomina Ep. ad Pis. 234.

dominus. prior Od. ii, 15, 8. edax Sat. ii, 2, 92. esuriens Sat. ii, 3, 113. furens Sat. ii, 7, 66. brevis Od. ii, 14, 24. non lenis Sat. ii, 7, 93. senex Sat. ii, 5, 12. contemtæ splendidior rei Od. iii, 16, 25. terræ fastidiosus Od. iii, 1, 36. terrarum domini Od. i, 1, 6. tune mihi dominus? Sat. ii, 7, 75. (servum) quum dominus venderet Sat. ii, 3, 286. si non causas earum narraret dominus Sat. ii, 8, 93. puellæ munere te beet Ep. i, 18, 74. lignum caducum in domini caput Od. ii, 13, 12. domini deduxit corpore febres Ep. i, 2, 48. amicum mancipium domino Sat. ii, 7, 3. pingue pecus domino facias Sat. ii, 6, 14. movit Ajacem forma captivæ dominum Tecmessæ Od. ii, 4, 6. te dominum sentit Ep. ii, 2, 162. dominum fallunt Ep. i, 6, 46. dominum juvat umbra Ep. i, 16, 10. dominum vehet improbus Ep. i, 10, 40. permutet dominos Ep. ii, 2, 174.

domitor. Trojæ Ep. i, 2, 19.

domus. 1, egregiæ Sat. ii, 3, 24. alienæ Sat. ii, 6, 71. alta Epod. 9, 3; Sat. ii, 6, 114. non humiles Od. iii, 1, 22. exilis Ep. i, 6, 45. vagæ Od. iii, 24, 70. potentes Od. i, 35, 23. locuples Sat. ii, 6, 102. dis Epod. 2, 65. plena Od. iv, 12, 24; Od. ii, 12, 24. dulcis Od. iv, 5, 12. honestæ Ep. ii, 1, 150. casta Od. iv, 5, 21. aliena malis Sat. i, 9, 49. immunda Ep. ii, 2, 199. hostiles Epod. 5, 53. Pergameæ Od. i, 15, 36. ætheria Od. i, 3, 29. aeriæ Od. i, 28, 5. fulgens Saturni Od. ii, 12, 8. exilis Plutonia Od. i, 4, 17. Albuneæ Od. i, 7, 12. laudatur domus quæ prospicit agros Ep. i, 10, 23. ridet argento domus Od. iv, 11, 6. in domo renidet lacunar Od. ii, 18, 2. strepitu resonat domus Sat. i, 2, 129. videt omnis domus et tota vicinia Ep. i, 16, 44. juvat illum sic domus et res Ep. i, 2, 51. non domus et fundus deduxit febres Ep. i, 2, 47. seu domus sive fundi emtor sit Sat. ii, 5, 108. terra domibus negata Od. i, 22, 22. pater domus Sat. ii, 6, 88. per totam domum aquas spargit Epod. 5, 25. in domum Paulli comissabere Od. iv, 1, 9. domos struere Od. ii, 18, 19. ponenda domus Ep. i, 10, 13. domos linquere Od. i, 35, 24. linquenda domus Od. ii, 14, 21. domum claudere Od. iii, 7, 29. reclusa domus Ep. ii, 1, 104. præbente domum Od. iii, 29, 7; Sat. i, 5, 38. flumen volvens pecus et domos Od. iii, 29, 37. juvenum expugnat domos Od. iii, 15, 9. pudica mulier juvet domum Epod. 2, 40. domi Sat. i, 1, 67; Sat. ii, 3, 232; Sat. ii, 5, 31; Ep. i, 5, 3; Ep. i, 6, 44; Ep. i, 19, 36. belli domique Ep. i, 20, 23; Ep. ii, 1, 230. domum ire Sat. ii, 5, 37. abire Epod. 11, 20. redire Sat. ii, 5, 6. reverti Ep. i, 15, 24. venire Sat. ii, 3, 230; Ep. i, 7, 68. se referre Sat. i, 6, 114. properare Epod. 2, 62. ducere Od. i, 15, 5. reducere Od. iv, 2, 17. revehere Epod. 13, 16. reportare Carm. Sæc. 74. lintea conversa domum Epod. 16, 27. cedes domo Od. ii, 3, 17. levis exsilit domo Sat. ii, 6, 98. scortum eliciet domo Od. ii, 11, 21. 2, *genus, familia*: Cecropia Od. iv, 12, 6. sæva Pelopis Od. i, 6, 8. perjura Priami Od. iii, 3, 26. auguris Argivi concidit domus Od.

iii, 16, 12. dignum mente domoque Neronis Ep. i, 9, 4. sæcula inquinavere genus et domos Od. iii, 6, 18. refer, unde domo Ep. i, 7, 53. *secta:* Socratica Od. i, 29, 14.

donare. 1, donare et ludere vidi Sat. ii, 3, 172. donarem pateras sodalibus, donarem tripodas Od. iv, 8, 1, 3. qui patrium mimæ donat fundumque laremque Sat. i, 2, 56. venit enim magnum donandi parca juventus Sat. ii, 5, 79. dum septem donat sestertia Ep. i, 7, 80. donata reponere Ep. i, 7, 39. si me palma donata reducit opimum Ep. ii, 1, 181. quæ donat et aufert Ep. i, 18, 111. tu, seu donaris, seu quid donare voles Ep. ad Pis. 426. carmina possumus donare Od. iv, 8, 11. prodigus et stultus donat, quæ spernit Ep. i, 7, 20. ventri donabat avaro Ep. i, 15, 32. barathrone dones, an Sat. ii, 3, 167. quo nihil majus terris fata donavere Od. iv, 2, 38. ab Jove donari possit tibi Ep. i, 12, 3. virtutem doctrina paret, naturane donet Ep. i, 18, 100. cui rem Dì donarint Ep. ii, 2, 152. mutis piscibus donatura cycni sonum Od. iv, 3, 20. cui donet impermissa gaudia Od. iii, 6, 27. donasset jamne catenam ex voto Laribus? Sat. i, 5, 65. regina pecunia genus et formam donat Ep. i, 6, 37. spes donare novas largus Od. iv, 12, 19. *c. infin.:* frui paratis valido mihi, Latoe, dones, Od. i, 31, 18. divinare mihi donat Apollo Sat. ii, 5, 60. Pindarus laurea donandus Apollinari Od. iv, 2, 9. rude donatus Ep. i, 1, 2. donantve corona Ep. ad Pis. 250. quos Elea munere donat Od. iv, 2, 20. pingui donatus munere Ep. ii, 1, 267. cras donaberis hædo Od. iii, 13, 3. quam (pinum) verris sanguine donem Od. iii, 22, 8. Tellus spicea donet Cererem corona Carm. Sæc. 30. Di te donent tonsore Sat. ii, 3, 17.

donec. Od. i, 9, 17; Od. iii, 5, 45; Od. iii, 6, 2; Od. iii, 9, 1, 5; Epod. 17, 33; Sat. i, 3, 103; Sat. i, 5, 21; Sat. ii, 1, 73; Sat. ii, 2, 50; Sat. ii, 5, 96; Ep. i. 10, 35; Ep. i, 16, 23; Ep. i, 18, 42, 63; Ep. i, 20, 10; Ep. ii, 1, 148; Ep. ad Pis. 155.

donum. apta Ep. i, 7, 43. honesta Ep. ii, 2, 32. delibuta Epod. 3, 13. amici dona Ep. i, 6, 7. nocentium Od. iv, 9, 42. Musarum Ep. ii, 1, 243. præsentis horæ Od. iii, 8, 27. dono teneor Ep. i, 7, 18.

dormire. me tuo longas pereunte noctes, Lydia, dormis? Od. i, 25, 8. tuto ab viperis corpore dormirem Od. iii, 4, 18. fessus dormire viator incipit Sat. i, 5, 17. nequeo dormire Sat. ii, 1, 7. in nive Lucana dormis ocreatus Sat. ii, 3, 234. ni melius dormire putem, quam scribere versus? Ep. ii, 2, 54. in medios dormire dies Ep. i, 2, 30. dormiet in lucem Ep. i, 18, 34. lusum it Mæcenas, dormitum ego Sat. i, 5, 48. eo dormitum Sat. i, 6, 119. dormitum dimittitur Ep. i, 7, 73.

dormitare. 1, aut dormitabo aut ridebo Ep. ad Pis. 105. 2, *metaph.:* dormitat Homerus ibid. 359.

dorsum. non equitem dorso depulit (equus) Ep. i, 10, 38. quum gravius dorso subiit onus Sat. i, 9, 21. prærupti nemoris dorsum Sat. ii, 6, 91.

dos. dos est magna parentium virtus Od. iii, 24, 21. uxor cum dote Sat. i, 4, 50; Ep. i, 6, 36. doti metuat deprensa (uxor) Sat. i, 2, 131. probam pauperiem sine dote quæro Od. iii, 29, 56.

dotalis. agri Ep. i, 6, 21.

dotare. dotata conjux Od. iii, 24, 19.

draco. dracones reluctantes Od. iv, 4, 11.

drachma. quingentis drachmis servus emtus Sat. ii, 7, 43.

dubitare. Romulum prius memorem, dubito, an Catonis letum Od. i, 12, 35. recte, necne, perambulet fabula flores, si dubitem Ep. ii, 1, 80.

dubius. 1, sum dubius quid faciam Sat. i, 9, 40. dubius, unde rumperet silentium Epod. 5, 85. cœna (*ubi dubii sumus quid potissimum sumamus*) Sat. ii, 2, 77. 2, *incertus:* casus Sat. ii, 2, 108. hora Ep. i, 18, 110. 3, *adversus:* tempora Od. iv, 9, 36.

ducenti. versus Sat. i, 4, 9; Sat. i, 10, 60. servi Sat. i, 3, 11. plostra Sat. i, 6, 42. mille ducenti Catieni Sat. ii, 3, 61.

ducere. 1, ducta per vias regum colla Od. ii, 12, 11. ora navium duci contra latrones Epod. 4, 18. ducis domum (Helenam). Od. i, 15, 5. ducendus et unus et comes alter Sat. i, 6, 101. Brundusium comes ductus Ep. i, 17, 52. ducenda petorrita Sat. i, 6, 104. quercus fidibus Od. i, 12, 12. vitem ad arbores duxit Od. iv, 5, 30. ad versus ducere lætitiæ plenum Ep. ad Pis. 427. nugæ seria ducent in mala semel derisum Ep. ad Pis. 451. pecunia omnia ad se ducens Od. iv, 9, 38. tigres comitesque silvas ducere Od. iii, 11, 14. prece blanda ducere quo vellet Ep. ad Pis. 396. ducere me auditum Sat. ii, 4, 89. cessatum ducere curam Ep. i, 2, 31. vota ducere ad exitus bonos Od. iv, 8, 34. 2, *imbibere:* succos nectaris Od. iii, 3, 34. Liberum Od. iv, 12, 14. pocula Od. i, 17, 21. naribus tura Od. iv, 1, 22. ducere jucunda oblivia vitæ Sat. ii, 6, 62. 3, *producere:* funem Ep. i, 10, 48. bellum ductum Od. iii, 3, 29. cœna duci poterat Ep. ad Pis. 376. ætatem ducimus Ep. ii, 2, 202. vita ducenda est Epod. 17, 63. 4, *adducere:* ruinam Od. ii, 17, 9. ducentia somnos Epod. 14, 3. somnium Od. iii, 27,

42. 5, *vehere:* equus ducet victorem Od. iv, 3, 5. quem ducit priva triremis Ep. i, 1, 93. 6, *ducendo facere:* potiore ducti alite muri Od. iv, 6, 23. epos Sat. i, 10, 44. poema Ep. ii, 1, 75. 7, *accipere:* nomina Od. iii, 27, 76. duxit ab oppressa Carthagine nomen Sat. ii, 1, 66. ab ipso ducet opes animumque ferro ilex Od. iv, 4, 60. qua notam duxit Od. iv, 2, 59. 8, *regere:* victrices catervas Od. iii, 3, 63. duceris, ut nervis alienis mobile lignum Sat. ii, 7, 82. parræ omen impios ducat Od. iii, 27, 2. choros ducere Od. i, 4, 5; Od. iv, 7, 6. fateor me duci ventre Sat. ii, 7, 38. ducor libo fumante Sat. ii, 7, 102. quo cœlestis sapientia te duceret Ep. i, 3, 27. quo ducit gula Ep. i, 6, 57. 9, *præire:* funus imagines triumphales ducant Epod. 8, 12. via ducat Brundusium Ep. i, 18, 20. fuga culpæ in vitium ducit Ep. ad Pis. 31. *capere:* te ducit species Sat. ii, 3, 35. 10, *derivare:* originem ab auctore Od. iii, 17, 5. cognomen ex vero ductum Sat. ii, 2, 56. hinc ducere veras voces Ep. ad Pis. 318. 11, *æstimare:* magnum duco Sat. i, 6, 62. nil rectum ducunt Ep. ii, 1, 83. 12, *treiben,* ἐλαύνειν· æra Alexandrum simulantia Ep. ii, 1, 240. 13, *locutio,* ilia ducere, *anhelare:* Ep. i, 1, 9.

dudum. Sat. i, 9, 15.

duellum. lentum Ep. ii, 2, 98. lentum barbariæ Ep. i, 2, 7. Marsum Od. iii, 14, 8; Od. iv, 15, 8. confecta duella Ep. ii, 1, 254. pacem duello miscuit Od. iii, 5, 38.

dulce. ridens Od. i, 22, 23. loquens ibid. 24. loqui Ep. i, 7, 27.

dulcis. 1, dulcia poma Sat. ii, 5, 12. olivum Sat. ii, 4, 64. vinum Od. iii, 12, 1. merum Od. iii, 13, 2. caule suburbano dulcior Sat. ii, 4, 16. epulæ Od. iii, 8, 6. dulcia se in bilem vertent Sat. ii, 2, 75. dolium Epod. 2, 47. sapor Od. iii, 1, 19. 2, *jucundus, amatus:* juventa Od. i, 16, 22. sonus Od. ii, 13, 38. fistula Od. i, 17, 10. strepitus Od. iv, 3, 18. modi Od. iii, 9, 10. poemata Ep. ad Pis. 99. amores Od. i, 9, 15. Cupidines Od. iv, 1, 4. oscula Od. i, 13, 14. otium Epod. 1, 8. sopor Epod. 5, 56. levamen Od. i, 32, 15. alloquia ægrimoniæ Epod. 13, 18. decus meum Od. i, 1, 2. fortuna Od. i, 37, 11. lucellum Ep. i, 18, 102. palma Ep. i, 1, 51. latebræ Ep. i, 16, 15. reditus Epod. 16, 35. periculum Od. iii, 25, 18. conditio Ep. i, 1, 51. domus Od. iv, 5, 12. alumni Od. iii, 23, 7. liberi Epod. 2, 40. nata Sat. ii, 3, 199. alumnus Ep. i, 4, 8. dulcis amice Ep. i, 7, 12. Lamia Od. i, 36, 7. Lyæus Epod. 9, 38. Musa Od. ii, 12, 13. Pimplea Od. i, 26, 9. Camœnæ Ep. i, 19, 5. quid agis, dulcissime, rerum? Sat. i, 9, 4. dulce mihi fuere est Od. ii, 7, 28. dulce est desipere in loco Od. iv, 12, 28. dulce et decorum pro patria mori Od. iii, 2, 13. dulce fuit et solemne Ep. ii, 1, 103. dulce ovibus Galesi flumen Od. ii, 6, 10. dulcis inexpertis cultura potentis amici Ep. i, 18, 86. canet indoctum, sed dulce bibenti Ep. ii, 2, 9. *subst.:* qui miscuit utile dulci Ep. ad Pis. 343. dulcia differ in annum Ep. i, 11, 23. 3, *comis:* amicus Sat. i, 3, 69. mihi dulces amici ignoscent ibid. 139. dulcis amicis occurram Sat. i, 4, 135.

dumetum. dumeta Lyciæ Od. iii, 4, 63. Silvani Od. iii, 29, 23.

dum. 1, Od. i, 2, 17; Od. i, 4, 7; Od. i, 16, 26; Od. i, 6, 9; Od. i, 11, 7; Od. i, 22, 10; Od. i, 34, 2; Od. ii, 3, 15; Od. ii, 10, 2; Od. ii, 11, 16; Od. ii, 12, 25; Od. iii, 3, 37, 40; Od. iii, 7, 18; Od. iii, 11, 23; Od. iii, 17, 13; Od. iii, 20, 9; Od. iii, 21, 24; Od. iii, 30, 8; Od. iv, 2, 49; Od. iv, 12, 26; Epod. 5, 55; Epod. 13, 4; Epod. 15, 7; Sat. i, 2, 24; Sat. i, 3, 137; Sat. i, 4, 20, 34, 118; Sat. i, 5, 13, 99; Sat. i, 9, 60; Sat. i, 10, 36; Sat. ii, 2, 67; Sat. ii, 4, 79; Sat. ii, 6, 96; Sat. ii, 7, 45; Sat. ii, 8, 48, 80, 82; Ep. i, 2, 2, 21, 42, 61; Ep. i, 7, 7, 48, 79, 80; Ep. i, 11, 20; Ep. i, 12, 13; Ep. i, 18, 8, 87; Ep. i, 19, 16; Ep. ii, 1, 7, 190; Ep. ii, 2, 27, 127; Ep. ad Pis. 230, 457, 465. 2, *dum modo:* Sat. i, 1, 40; Sat. i, 6, 8; Sat. ii, 3, 31.

dummodo. Sat. i, 4, 34.

duntaxat. Sat. ii, 6, 42; Ep. ad Pis. 23.

duo. Sat. i, 6, 117; Sat. i, 7, 15; Sat. i, 8, 45; Sat. ii, 3, 168, 169; Ep. ii, 2, 64.

duplex. 1, pannus Ep. i, 17, 25. ficus Sat. ii, 2, 122. jus Sat. ii, 4, 63. 2, *versutus:* Ulysses Od. i, 6, 7.

durare. 1, duratæ solo nives Od. iii, 24, 39. duraverit ætas membra Sat. i, 4, 119. uvam fumo Sat. ii, 4, 72. duravit ferro sæcula Epod. 16, 65. 2, *sustinere:* vix durare possent carinæ æquor Od. i, 14, 7. 3, *ausdauern:* diem Sat. i, 6, 128. horam Ep. i, 1, 82.

dure. dicere Ep. ii, 1, 66. quid fusum durius esset Sat. ii, 3, 22.

durus. 1, ferrum Od. iii, 11, 31. bipennes Od. iv, 4, 57. ligones Epod. 5, 30. aratrum Sat. i, 1, 28. compes Epod. 4, 4. limina Epod. 11, 22. pelles (suum) Epod. 17, 15. nux Ep. ii, 1, 31. gallina (*non percocta*) Sat. ii, 4, 18. alvus Sat. ii, 4, 37. 2, *metaph.:* mala Od. ii, 13, 27, 28. prœlia Od. iii, 20, 3. pericla Sat. i, 2, 40. matrum custodia Ep. i, 1, 22. fames Sat. i, 2, 6. causa Sat. i, 10, 26. tempora Ep. ii, 2, 46. pauperies

Od. iv, 9, 49. valetudo Sat. ii, 2, 88. siccis omnia dura Deus proposuit Od. i, 18, 3. animus dura ferens Ep. ii, 1, 141. durum! Od. i, 24, 19. 3, *difficilis tractatu:* durum est contendere cum victore Sat. i, 9, 42. rerum natura Sat. i, 10, 57. *hinc:* (Lucilius) durus componere versus Sat. i, 4, 8. 4, *patiens laboris:* Hannibal Od. ii, 12, 2. vindemiator Sat. i, 7, 29. durus et attentus mihi videris Ep. i, 7, 91. sine pascat durus Ep. i, 16, 70. Iberia Od. iv, 14, 50. messorum ilia Epod. 3, 4. 5, *asper, crudelis:* homo Sat. i, 7, 6. patres Sat. i, 2, 17. te duram vocanti Od. iii, 7, 32. te sequor, dure Od. iv, 1, 40. flectere mollibus durum imperiis Od. iv, 1, 7. ingenium Od. iii, 21, 14. ætas Od. i, 35, 34.

dux. 1, *in bello:* clarus Od. iii, 14, 7. ornatus foliis Od. iv, 3, 7. Neptunius Epod. 9, 8. par Jugurthino bello Epod. 9, 24. in bellum missus Ep. ad Pis. 315. magni Od. ii, 1, 21. nostri Ep. ii, 1, 19. dux militiæ Od. ii, 7, 2. sævi navium Od. iii, 16, 16. ducis ingenium Sat. ii, 8, 73. res gestæ regum ducumque Ep. ad Pis. 73. sub duce, qui templis Parthorum signa refigit Ep. i, 18, 62. 2, *princeps:* bone dux Od. iv, 5, 5, 37. boni Od. iv, 8, 15. damnatum cum populo et duce Od. iii, 3, 24. Argonautas omnes præter candidum ducem perunxit Epod. 3, 9. virtute functi Od. iv, 15, 29. qui sibi fidit, dux regit examen Ep. i, 19, 23. quo me duce, quo lare tuter Ep. i, 1, 13. te duce, Cæsar Od. i, 2, 52. te duce Od. i, 10, 13; Od. i, 6, 4. duce Teucro Od. i, 7, 27. turbidus Hadriæ Od. iii, 3, 5.

E

E, ex. 1, in arcem ex urbe me removi Sat. ii, 6, 16. ut ex ædibus magnis se conderet Sat. ii, 7, 11. pisces ex æquore verris Sat. ii, 3, 235. mella manant ex ilice Epod. 16, 47. puer ex aula Od. i, 29, 7. bacca ex aure Metellæ detracta Sat. ii, 3, 239. stillabit ex oculis rorem Ep. ad Pis. 430. ex acervo tollere Sat. i, 1, 51; Ep. ii, 2, 190. ex medio res arcessit Ep. ii, 1, 168. ex fonticulo sumere Sat. i, 1, 56. ex parvo haurire Sat. i, 1, 52. curas e pectore tolli Sat. i, 2, 110. multa tolles ex oculis Ep. ad Pis. 184. virtus ex oculis sublata Od. iii, 24, 32. ex re decerpere fructus Sat. i, 2, 79. avita ex re præbere sumtus mihi Sat. i, 6, 80. 2, *pro, ab:* ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, 256. ex mœnibus prospiciens Od. iii, 2, 6. e saxo dejicere Sat. i, 6, 39. ex alto cœli demittere tecto Sat. i, 5, 103. e terra spectare Neptunum Ep. i, 11, 10. levarit ægrum ex præcipiti Sat. ii, 3, 293. ex illo mihi incipit ostentare notos Apulia montes Sat. i, 5, 77. 3, *originem indicat:* scitari libet ex ipso Ep. i, 7, 60. motus ex Metello Od. ii, 1, 1. ex vero ductum cognomen Sat. ii, 2, 56. 4, *materiem indicat:* e dulci constat olivo Sat. ii, 4, 64. ex noto fictum carmen Ep. ad Pis. 240. 5, *temporis terminum indicat a quo res aliqua capit initium:* ex hac luce Od. iv, 11, 18. ex quo tempore Ep. i, 2, 65. tertius December, ex quo destiti Epod. 11, 5. ex quo destituit Deos Od. iii, 3, 21. ex quo habitus male tutæ mentis Orestes Sat. ii, 3. 137. ex quo Mæcenas cœpit Sat. ii, 6, 41. ex quo plenior es Ep. ii, 2, 153. 6, *continuitatem rerum significat:* non fumum ex fulgore, sed lucem ex fumo dare Ep. ad Pis. 143. ex humili fit potens Od. iii, 30, 12. recoctus scriba ex quinqueviro Sat. ii, 5, 56. ex nitido fit rusticus Ep. i, 7, 83. prodis ex judice Dama turpis Sat. ii, 7, 54. 7, *secundum:* ex voto Sat. i, 5, 66. ex more Sat. ii, 3, 280. ex testamento anus sic elata est Sat. ii, 5, 85. garrit ex re fabellas Sat. ii, 6, 78. ex parte tua sit fundi emtor Sat. ii, 5, 108. ex animo dolentes Ep. ad Pis. 432. 8, *propter:* ex hoc ego sanus ab illis Sat. i, 4, 129. 9, *quando partem rei significamus:* unus e multis Ep. i, 6, 60. unus ex judicibus Sat. i, 4, 123. ex vitiis unum ibid. 140. ex his proprium quid Sat. ii, 7, 89. ex Attalicis urbibus una Ep. i, 11, 5. e quibus imus Sat. i, 4, 87.

ebibere. hæc ut ebibat hæres Sat. ii, 3, 122.

ebrietas. quid non ebrietas designat? Ep. i, 5, 16.

ebrius. Fufius Sat. ii, 3, 60. ebrius ambulet ante noctem cum facibus Sat. i, 4, 51. ebria dulci fortuna Od. i, 37, 12.

ebur. Indicum Od. i, 31, 6. captivum Ep. ii, 1, 193. non ebur renidet in domo Od. ii, 18, 1. eboris fabri Ep. ii, 1, 96. ebur, sunt qui non habeant Ep. ii, 2, 180. cui libet eripiet curule ebur Ep. i, 6, 54.

eburneus et eburnus. lyra Od. ii, 11, 22. porta Od. iii, 27, 41. lecti Sat. ii, 6, 103.

ecce. Od. i, 15, 27; Sat. i, 4, 13; Sat. i, 9, 60; Sat. ii, 3, 264.

echinus. 1, marinus Epod. 5, 28. Miseno oriuntur echini Sat. ii, 4, 33. utra echinos æquora celent Ep. i, 15, 23. 2, *vasculum epulare ad formam echini factum:* adstat echinus vilis Sat. i, 6, 117. illoti echini Sat. ii, 8, 52.

ecquis. Sat. ii, 7, 34. ecquid Ep. i, 18, 82.

edax. dominus Sat. ii, 2, 92. parasiti Ep. ii, 1, 173. turdi Epod. 2, 34. imber Od. iii, 30, 3. curæ Od. ii, 11, 18.

edere. sub tempus edendi Ep. i, 16, 22. edisti satis Ep. ii, 2, 214. si cum lumbis quis edit (leporum armos) Sat. ii,

sus ratione ruentis acervi Ep. ii, 1, 47. 2, *effugere:* mordacem Cynicum sic eludebat Ep. i, 17, 18.

eluere. amara curarum Od. iv, 12, 20. irriguo nihil est elutius horto Sat. ii, 4, 16.

emancipatus. miles feminæ emancipatus Epod. 9, 12.

emendare. male factos versus Sat. i, 10, 3*. (carmina) emendata videri Ep. ii, 1, 71. res Italas legibus Ep. ii, 1, 3. fortunam Sat. ii, 8, 85. sapiens emendatusque vocari Ep. i, 16, 30.

emere. statuas Sat. ii, 3, 64. si quis emat citharas, emtasque comportet in unum Sat. ii, 3, 104. panis ematur Sat. i, 1, 74. emtum olus Ep. ii, 2, 168. emtus aper Ep. i, 6, 61. emta ligna Ep. ii, 2, 168. ad merces turbam qui cogit emendas Ep. ad Pis. 419. prudens emisti vitiosum (puerum) Ep. ii, 2, 18. (*servus*) quingentis emtus drachmis Sat. ii, 7, 43. nummorum trecentis millibus emtus ager Ep. ii, 2, 165. care prodigus emit Ep. ii, 1, 238. quanti emtæ? Sat. ii, 3, 156. nocet emta dolore voluptas Ep. i, 2, 55. pulmenta laboribus emta Ep. i, 18, 48.

emetere. ne plus frumenti agris emetat Ep. i, 6, 21.

emetiri (*præbere*). non aliquid patriæ tanto emetiris acervo? Sat. ii, 2, 105.

emicare. inter quæ verbum si forte emicuit Ep. ii, 1, 73.

emirari. emirabitur æquora Od. i, 5, 8.

emittere. 1, verbum semel emissum Ep. i, 18, 71. 2, *vulgare:* tibi (*libro*) emisso non erit reditus Ep. i, 20, 6. quis emiserit elegos Ep. ad Pis. 77.

emori. pretium (*est*) emori Od. iii, 24, 24.

emovere. emovet veterem novus (morbus) Sat. ii, 3, 28. culpas Od. iv, 15, 11. dura emovere loco me tempora Ep. ii, 2, 46.

emtor. hians Sat. i, 2, 88. emtor Aricini arvi Ep. ii, 2, 167. seu fundi sive domus Sat. ii, 5, 109. ciceris et nucis Ep. ad Pis. 249. dedecorum Od. iii, 6, 32.

emungere. 1, emunctæ naris Sat. i, 4, 8. 2, *eludere:* emuncto Simone Ep. ad Pis. 238.

enatare. si fractis enatat exspes navibus Ep. ad Pis. 20.

enavigare. enaviganda scilicet omnibus unda (*Orci*) Od. ii, 14, 11.

enecare. bos est enectus arando Ep. i, 7, 87.

enervare. quid vires enervet Epod. 8, 2.

enim. *sæpius.*

enitescere. enitescis pulchrior Od. ii, 8, 6.

eniti. 1, *cum nisu ad altiora tendere:* hac arte enisus Hercules arces igneas attigit Od. iii, 3, 10. 2, *c. infin.:* enitor frangere Od. iii, 27, 47. differre Ep. ad Pis. 236.

ensis. hosticus Sat. i, 9, 31. Noricus Od. i, 16, 10; Epod. 17, 71. destrictus Od. iii, 1, 17. vagina tectus Sat. ii, 1, 40. conditi Epod. 7, 2. expavit ensem Od. i, 37, 23. enses procudit ira Od. iv, 15, 19.

ephebus. amans Ep. ii, 1, 171.

ephippium. optat ephippia bos Ep. i, 14, 43.

epistola. ad te quod epistola nulla veniret Ep. ii, 2, 22.

epos. forte Sat. i, 10, 43.

epulæ. 1, dulces Od. iii, 8, 6. sine fine petitæ inamarescunt Sat. ii, 7, 107. blattarum epulæ Sat. ii, 3, 119. 2, *convivium:* optatæ Od. iv, 8, 30. regum Sat. ii, 2, 45. neu desint epulis rosæ Od. i, 36, 15. has inter epulas Epod. 2, 61.

epulum. dare populo Sat. ii, 3, 86.

equa. trima Od. iii, 11, 9. quadrigis apta Od. ii, 16, 35.

eques. 1, melior Bellerophonte Od. iii, 12, 7. terrenus Bellerophon eques Od. iv, 11, 27. stomachosus Ep. i, 15, 13. fingit equum ire viam qua monstret eques Ep. i, 2, 65. mulo, cui ulceret eques armos Sat. i, 6, 106. non equitem dorso depulit (*equus*) Ep. i, 10, 38. post equitem sedet atra Cura Od. iii, 1, 40. vectabor humeris tunc ego eques Epod. 17, 74. 2, *in bello:* barbarus Epod. 16, 12. metuendus hasta Od. iii, 2, 4. equitum turmæ Od. ii, 16, 22; Ep. ii, 1, 190. equitum vultus Od. ii, 1, 20. 3, *de ordine:* magnus Epod. 4, 15. clarus Od. i, 20, 5. Romani equites Ep. ad Pis. 113. artes quas doceat eques semet prognatos Sat. i, 6, 77. si discordet eques Ep. ii, 1, 185. equitis migravit ab aure voluptas ad oculos Ep. ii, 1, 187. satis est equitem mihi plaudere Sat. i, 10, 76. equitum decus Od. iii, 16, 20. grammaticorum equitum doctissimus Sat. i, 10, 8*.

equestris. annulus Sat. ii, 7, 53. census equestrem summam nummorum Ep. ad Pis. 383.

equidem. Sat. ii, 1, 78; Sat. ii, 5, 23; Sat. ii, 6, 53; Ep. ii, 1, 69.

equinus. cervix Ep. ad Pis. 1. cauda Ep. ii, 1, 45. sanguis Od. iii, 4, 34. ubera Epod. 8, 8.

equitare. 1, inter æquales Od. i, 8, 6. neu sinas Medos inultos equitare Od. i, 2, 51. Geloni exiguis equitant campis Od. ii, 9, 24. equitare in arundine longa Sat. ii, 3, 248. *metaph.:* Eurus per Siculas equitavit undas Od. iv, 4, 44.

Sat. i, 10, 63; Sat. ii, 1, 36. est qui Od. i, 1, 19; Sat. i, 2, 25; Sat. i, 9, 55; Ep. i, 1, 7; Ep. i, 18, 53; Ep. ii, 2, 182; Ep. ad Pis. 422. est quod Ep. ii, 1, 30. erat quod Sat. i, 4, 11. sit qui Ep. i, 5, 25; Ep. ad Pis. 460. esset qui Sat. i, 10, 6*. sunt qui Od. i, 1, 3; Od. i, 7, 5; Sat. i, 2, 28; Sat. i, 4, 24, 75; Sat. ii, 1, 1; Sat. ii, 4, 47; Ep. i, 1, 77; Ep. i, 6, 4; Ep. ii, 2, 182. sunt verba, quibus Ep. i, 1, 34. sunt delicta, quibus Ep. ad Pis. 347. ut nunc est, Sat. i, 9, 5. est, ubi Ep. i, 10, 15, 18; Ep. ii, 1, 63. est, ut Od. iii, 1, 9. 3, *de loco et statu:* quum Longarenus foret intus Sat. i, 2, 67. sodalis nusquam est? Sat. ii, 5, 102. Nævius in manibus non est Ep. ii, 1, 53. Nomentanus erat super ipsum Sat. ii, 8, 23. licet inter virides lapillos sit Sat. i, 2, 81. me rure futurum Ep. i, 7, 1. si foret in terris Ep. ii, 1, 194. sub îsdem sit trabibus Od. iii, 2, 27. quocunque loco fueris Ep. i, 11, 24. quod idem non horam tecum esse potes Sat. ii, 7, 112. penes te es? Sat. ii, 3, 273. esse in amicorum numero Sat. i, 6, 62. balanus apud me est Od. iii, 29, 5. est in horto apium, est hederæ vis multa Od. iv, 11, 2, 4. lectus genialis in aula est Ep. i, 1, 87. paullum silvæ super his foret Sat. ii, 6, 3. hic fossa est ingens Sat. ii, 3, 59. quicquid sub terra est Ep. i, 6, 24. quicquid domi est Sat. ii, 3, 232. quod petis hic est, est Ulubris Ep. i, 11, 29, 30. hic est quod quærimus Ep. i, 17, 39. nil erat in loculis Sat. i, 3, 17. nil extra est in nuce duri Ep. ii, 1, 31. si quid crassi est Sat. ii, 4, 52. quod ultra est Od. ii, 16, 25. quodcunque retro est Od. iii, 29, 46. circa virentes est animus campos Od. ii, 5, 5. hic est summa insania Sat. ii, 3, 221. hoc si erit in te solo Sat. ii, 3, 41. est in equis, est in juvencis, patrum virtus Od. iv, 4, 30. si quid in Flacco viri est Epod. 15, 12. equi auris in ore est Ep. i, 15, 13. in te ipso est (voluptas) Sat. ii, 2, 20. quem penes arbitrium est Ep. ad Pis. 72. sub judice lis est ibid. 78. quo sit Romana loco res Ep. i, 12, 25. hoc erat in votis Sat. ii, 6, 1. omnis in hoc sum Ep. i, 1, 11. in pretio est Ep. ad Pis. 372. in honore sunt Ep. ad Pis. 71. sum futurus in metu Epod. 1, 17. in culpa est animus Ep. i, 14, 13. 4, *de natura rei et pretio:* ne sit pede turpi Sat. i, 2, 102. quali sit facie Sat. i, 6, 33. incolumi capite es? Sat. ii, 3, 132. sis ævi brevis Sat. ii, 6, 97. quo sit patre Ep. i, 7, 54. nil tanti est Ep. ad Pis. 304. pluris hoc mihi eris Sat. i, 9, 8. 5, *c. genit. de possessione:* in reges imperium est Jovis Od. iii, 1, 6. publica materies privati juris erit Ep. ad Pis. 131. quorum comœdia prisca virorum est Sat. i, 4, 3. *de attributis:* male rem gerere, insani est Sat. ii, 3, 74. miserarum est, neque Amori ludum dare Od. iii, 12, 1. scyphis pugnâre, Thracum est Od. i, 27, 2. sive naturæ est hoc Sat. ii, 4, 7. hoc tui muneris est Od. iv, 3, 21. operum hoc tuorum est Sat. i, 7, 35. meum est Od. iii, 29, 57; Ep. i, 16, 35. 6, *c. dat. habere:* privatus illis census erat brevis Od. ii, 15, 13. sibi millia quinque esse domi chlamydum Ep. i, 6, 44. quibus est equus Ep. ad Pis. 248. est mihi cadus Od. iv, 11, 1. sit mihi mensa tripes Sat. i, 3, 13. sit mihi quod nunc est Ep. i, 18, 107. sit (*mihi*) bona librorum copia ibid. 109. si cui filius est Sat. i, 3, 46. est tibi mater Sat. i, 9, 26. avus tibi paternus fuit Sat. i, 6, 3. illi turba clientium sit Od. iii, 1, 14. sit tibi dens ater Epod. 8, 3. quia nasus erat illis nullus Sat. ii, 2, 90. longa quibus ovis facies erit Sat. ii, 4, 12. est animus tibi Od. iv, 9, 34; Ep. i, 1, 58. ingenium cui sit Sat. i, 4, 43. tibi judicium est Ep. ad Pis. 386. vos, quibus est virtus Epod. 16, 39. hoc vitium est cantoribus Sat. i, 3, 1. nulla mihi religio est Sat. i, 9, 71. prout cuique libido est Sat. ii, 6, 67. ut cuique est ætas Ep. i, 6, 55. quæ natura piscibus foret Sat. ii, 4, 45. optima fungis natura est Sat. ii, 4, 21. regibus hic mos est Sat. i, 2, 86. hic lupis mos fuit Epod. 7, 11. sunt (tibi) mores Ep. i, 1, 58. sit mihi fides Ep. i, 18, 17. estne marito potestas? Sat. ii, 7, 61. non est mihi tempus Sat. ii, 4, 1. quo nunc est tibi inter? Sat. i, 9, 16. est locus alicui Sat. i, 9, 51; Sat. ii, 2, 46; Ep. i, 5, 28; Ep. ad Pis. 19. nullus argento color est Od. ii, 2, 1. idem floribus honor est Od. ii, 11, 9. cui sit conditio dulcis Ep. i, 1, 51. sit meæ sedes utinam senectæ; sit modus lasso maris et viarum militiæque Od. ii, 6, 6, 7. est silentio tuta merces Od. iii, 2, 25. quis desiderio sit pudor? Od. i, 24, 1. 7, *c. dat. finis:* Musa mea Dîs cordi est Od. i, 17, 14. quin id erat (*mihi*) curæ Sat. ii, 4, 8. curæ sunt Sat. i, 8, 18. exitio est mare nautis Od. i, 28, 18. odio est Ep. i, 14, 11; Ep. ii, 1, 101. ne sit tibi amor ancillæ pudori Od. ii, 4, 1. ne tibi sit pudori Musa Ep. ad Pis. 407. laudi fore Sat. ii, 3, 99. damno dedecorique foret Sat. i, 2, 53. exemplo est Sat. i, 1, 33. 8, *est pro, licet, datur,* (ἔστι): neque est levare præcordia Epod. 17, 25. unde plus haurire est Sat. i, 2, 79. est tibi videre Sat. i, 2, 101. quod versu dicere non est Sat. i, 5, 87. est gaudia prodentem vultum

celare Sat. ii, 5, 103. est quadam prodire tenus Ep. i, 1, 32. non est ut copia major donari possit tibi Ep. i, 12, 2.

esseda. esseda festinant, pilenta, petorrita Ep. ii, 1, 192.

esurire. esuriens dominus Sat. ii, 3, 113. num esuriens fastidis omnia præter pavonem? Sat. i, 2, 115. pullum sustulit esuriens Sat. i, 3, 93.

et. *sexcenties.*

etenim. *sæpius.*

etiam. *sexcenties.*

eu (εὖ). Ep. ad Pis. 328.

evadere. evasti Sat. ii, 7, 68.

evagari. licentia rectum evagans Od. iv, 15, 10.

evalescere. quæ pervincere voces evaluere sonum? Ep. ii, 1, 201.

evehere. evehit ad Deos Od. i, 1, 6.

evellere. cœno evellere plantam Sat. ii, 7, 27. evellas agro spinas Ep. i, 14, 5. evulsi trunci Od. iii, 4, 55.

evenire. 1, merses profundo, pulchrior evenit Od. iv, 4, 65. 2, *accidere:* at tibi contra evenit, ut inquirant vitia tua Sat. i, 3, 28.

eventus. semper ad eventum festinat Ep. ad Pis. 148.

evertere. castellum Ep. ii, 2, 34.

evincere. 1, evincet ulmos platanus Od. ii, 15, 4. 2, *probare:* si puerilius his ratio evincet esse amare Sat. ii, 3, 250.

evitare. meta rotis evitata Od. i, 1, 5. illud evitare Sat. i, 2, 61.

eva. Od. ii, 19, 5, 7.

evolvere. fastos mundi Sat. i, 3, 112.

exacuere. exacuit animos versibus Ep. ad Pis. 403.

exagitare. exagitent me Dî Sat. ii, 6, 54.

examen. recens juvenum Od. i, 35, 31. ditis examen domus Epod. 2, 65. dux regit examen Ep. i, 19, 23.

examinare. male examinat verum Sat. ii, 2, 8.

exanimare. 1, *terrore complere:* avidos vicinum funus ut ægros exanimat Sat. i, 4, 127. exanimari metuentes Od. iii, 12, 2. *animum eripere:* lentus spectator exanimat Ep. ii, 1, 178. 2, *enecare:* cur me querelis exanimas tuis? Od. ii, 17, 1.

exanimis. metu vigilare exanimem Sat. i, 1, 76. exanimes trepidare Sat. ii, 6, 114.

exarare. exaret senectus frontem rugis Epod. 8, 4.

exauditus. 1, non exauditus monitor Ep. i, 20, 14. 2, *cognitus:* fingere cinctutis non exaudita Cethegis Ep. ad Pis. 50.

excantare. sidera excantata voce Thessala Epod. 5, 45.

excerpere. 1, excerpens semina pomis Sat. ii, 3, 272. 2, *eximere:* excerpam me illorum numero Sat. i, 4, 39.

excidere. 1, altum Saganæ caliendrum excidere Sat. i, 8, 49. excidit quum semel virtus Od. iii, 5, 29. 2, *degenerare:* libertas excidit in vitium Ep. ad Pis. 282.

excidere. 1, excidi penitus vitium iræ Sat. i, 3, 76. 2, *diruere:* ter pereat (murus) meis excisus Argivis Od. iii, 3, 67.

excipere. 1, excepto rege Sat. i, 7, 25. excepto sapiente Sat. ii, 3, 46. excepto quod non simul esses, cetera lætus Ep. i, 10, 50. mentem, nisi litigiosus, exciperet dominus quum venderet Sat. ii, 3, 286. excepta nihil te si fuga lædit Ep. ii, 2, 16. 2, *capere:* excipiant senes, quos in vivaria mittant Ep. i, 1, 79. 3, *accipere:* graves ictus excepit Od. iv, 9, 23. quæcunque excepit turgentis verbera caudæ Sat. ii, 7, 49. me excepit Aricia hospitio Sat. i, 5, 1. opacam nulla porticus excipiebat Arcton Od. ii, 15, 16. derisum semel exceptumque sinistre Ep. ad Pis. 452. me porticus excepit Sat. i, 4, 134. 4, *vor venatoria:* aprum latitantem Od. iii, 12, 10.

excitare. excitatur classico miles Epod. 2, 5. hunc medicus hoc pacto excitat Sat. ii, 3, 148. excitare mortuos Epod. 17, 79. quantum non Aquilo Campanis excitat agris Sat. ii, 8, 56.

exclamare. Persius exclamat Sat. i, 7, 33. maxime, quis non, Jupiter, exclamat Sat. i, 2, 18.

excludere. 1, hodie si exclusus fuero Sat. i, 9, 58. exclusus fore Sat. i, 2, 67. amator exclusus Sat. ii, 3, 260. exclusit, revocat: redeam? ibid. 264. excludit sanos Helicone poetas Ep. ad Pis. 296. 2, *defendere:* ictus fervidos excludet Od. ii, 15, 10. excludat jurgia finis Ep. ii, 1, 38.

excors. turpis et excors Ep. i, 2, 25. tune insanus eris? an magis excors? Sat. ii, 3, 67.

excubare. excubat (*Cupido*) in genis pulchris Od. iv, 13, 8.

excubiæ. tristes vigilum canum excubiæ Od. iii, 16, 3.

excusare. Philippo excusare laborem Ep. i, 7, 67. dixi, cur excusatus abirem Ep. i, 9, 7.

excutere. 1, excussit utrumque lectis Sat. ii, 6, 112. 2, *expellere:* excutitur Chloe Od. iii, 9, 19. excussus propriis (*negotiis*) Sat. ii, 3, 20. 3, *elicere:* dummodo risum excutiat sibi Sat. i, 4, 35.

exemplar. ad exemplar Epicharmi properare Ep. ii, 1, 58. utile proposuit nobis exemplar Ulyssem Ep. i, 2, 18. decipit exemplar vitiis imitabile Ep. i, 19, 17. respicere exemplar vitæ morumque

Ep. ad Pis. 317. exemplaria Græca ibid. 268.

exemplum. grave Od. iv, 11, 26. trahens perniciem Od. iii, 5, 15. Albuti senis Sat. ii, 2, 67. exempla vitiorum Sat. i, 4, 106. nil agit exemplum, litem quod lite resolvit Sat. ii, 3, 103. notis instruit exemplis Ep. ii, 1, 131. exemplo est Sat. i, 1, 33.

exercere. 1, exercet bobus rura Epod. 2, 3. undas exercet Auster Od. iv, 14, 21. exercet nos strenua inertia Ep. i, 11, 28. 2, *tractare:* exerceat artem Ep. i, 14, 44.

exercitare. Syrtes Noto exercitatæ Epod. 9, 31.

exercitus. insolens Od. i, 16, 21. partitur lintres Ep. i, 18, 61.

exhaurire. ligonibus humum exhauriebat Epod. 5, 31.

exhortari (*passive*). exhortatus, ut esset, qui Sat. i, 10, 6*.

exigere. 1, exacti tyranni Od. ii, 13, 31. vis exiget otium Od. iv, 15, 18. 2, *perficere, finire:* exacto tempore vitæ Sat. i, 1, 118. exegi monumentum Od. iii, 30, 1. exactis minimum distantia (carmina) Ep. ii, 1, 72. 3, *cogere:* dum æs exigitur Sat. i, 5, 13. 4, *explorare:* exacta saporum ratione Sat. ii, 4, 36.

exiguus. toga Ep. i, 19, 13. torques Od. iii, 6, 12. corpus Ep. i, 20, 24. campi Od. ii, 9, 24. tempus Ep. ii, 2, 198. pulvis Od. i, 28, 3. census Ep. i, 1, 43. exigui elegi Ep. ad Pis. 77. exiguo fine discernunt Od. i, 18, 10.

exilis. 1, exile femur Epod. 8, 10. 2, *sterilis:* domus Od. i, 4, 17; Ep. i, 6, 45.

eximere. quid te exemta juvat spinis de pluribus una? Ep. ii, 2, 212. sollicitis animis onus eximit Ep. i, 5, 18. dies festus mihi eximet curas Od. iii, 14, 14. Phraatem numero beatorum eximit virtus Od. ii, 2, 19.

exire. 1, ne solus exirem Sat. i, 6, 103. si exierit vir Sat. i, 2, 120. statua taciturnius exit Ep. ii, 2, 83. soluta navis exit Epod. 10, 1. homo quum exiret fornice Sat. i, 2, 31. unde mundior exiret vix libertinus honeste Sat. ii, 7, 12. urna serius ocius sors exitura Od. ii, 3, 27. 2, *de formis quæ effinguntur:* currente rota cur urceus exit? Ep. ad Pis. 22.

exitium. 1, grave Od. i, 16, 17. Thracis Lycurgi Od. ii, 19, 16. domus exitio demersa Od. iii, 16, 13. 2, *causa exitii:* Laertiades exitium tuæ gentis Od. i, 15, 21. exitio est avidum mare nautis Od. i, 28, 18.

exitus. boni Od. iv, 8, 34. secundi Od. iv, 14, 38. hinc omne principium, huc refer exitum Od. iii, 6, 6. futuri temporis exitum nocte premit Deus Od. iii, 29, 29. artis in te nil agentis exitus Epod. 17, 81.

exlex. Ep. ad Pis. 224.

exorabilis. non exorabilis auro Ep. ii, 2, 179.

exorare. ne populum extrema toties exoret arena Ep. i, 1, 6.

expallescere (*c. acc.*). qui non expalluit haustus Pindarici fontis Ep. i, 3, 10.

expavescere. expavit ensem Od. i, 37, 22.

expedire. 1, expedies caput laqueis Od. iii, 24, 8. expediet te illigatum Od. i, 27, 24. unde (me) expedire non amicorum libera consilia queant Epod. 11, 25. curæ sagaces expediunt per acuta belli Od. iv, 4, 76. 2, *succinctum esse:* expedita Sagana Epod. 5, 25. 3, *mittere:* jaculo expedito Od. i, 8, 12. expeditis curis (*abjectis*) Od. i, 22, 11. 4, *juvat:* expedit matris cineres opertos fallere Od. ii, 8, 9. quid expediat malis carere Epod. 16, 15.

expellere. nos expulit ille Sat. ii, 2, 130. illum expellet postremo certe hæres ibid. 132. morbum expulit Ep. ii, 2, 137. naturam expelles furca Ep. i, 10, 24.

expendere. nummos Ep. ii, 1, 105.

expergisci. non expergisceris? Ep. i, 2, 33.

experiri. expertus aera Dædalus Od. i, 3, 34. puellæ jam virum expertæ Od. iii, 14, 11. experto (hoc) frustra Varrone Sat. i, 10, 46. expertus fidelem (aquilam) Jupiter Od. iv, 4, 3. dixeris, experiar Sat. ii, 6, 39. experiens vir Ep. i, 17, 42. bis terque expertum (*corrigere*) frustra, delere jubebat Ep. ad Pis. 440.

expers. nuptiarum Od. iii, 11, 11. legis Od. iv, 14, 7. maris Sat. ii, 8, 15. vis consili expers Od. iii, 4, 65. frugis Ep. ad Pis. 341.

expetere (*c. infin.*). qui me præter omnes expetit urere Epod. 11, 3.

expiare. scelus expiandi Od. i, 2, 29. nulla expiatur victima dira detestatio Epod. 5, 90. paratus expiare Epod. 17, 38. expiatis cruoribus uncta Od. ii, 1, 5.

explere. oblivioso levia Massico ciboria exple Od. ii, 7, 22. bovum disjunctum strictis frondibus exples Ep. i, 14, 28.

explicare. 1, frontem sollicitam explicuere Od. iii, 29, 16. seria frontis explicuit Sat. ii, 2, 125. explicuit arma victor Od. iv, 9, 44. 2, *proficere:* nihilo plus explicet Sat. ii, 3, 270.

explosus. explosa Arbuscula Sat. i, 10, 77.

exponere. 1, quarta vix demum expo-

nimur hora Sat. i, 5, 23. 2, *explicare, narrare:* Persius exponit causam Sat. i, 7, 22. versibus exponi tragicis res comica non vult Ep. ad Pis. 89.

exprimere. 1, *effingere:* ungues exprimet et molles imitabitur ære capillos Ep. ad Pis. 33. expressi vultus per ahenea signa Ep. ii, 1, 248. 2, *pronunciare:* expressa arbusto regerit convicia Sat. i, 7, 29.

expugnare. 1, filia rectius expugnat juvenum domos Od. iii, 15, 9. sed vincit longe prius ipsum expugnare caput Sat. ii, 5, 74. 2, *vi assequi aliquid:* velis tantummodo, expugnabis Sat. i, 9, 55.

expurgare. quæ poterunt unquam satis expurgare cicutæ Ep. ii, 2, 53.

exsanguis. exsangue cuminum Ep. i, 19, 18.

exsecare. cornu exsecto Sat. i, 5, 59. *metaph. herausschlagen, erpressen:* quinas hic capiti mercedes exsecat Sat. i, 2, 14.

exsecratus. exsecrata civitas Epod. 16, 36.

exsiccare. vitia culullis exsiccet Od. i, 31, 11.

exsilire. levis exsilit domo Sat. ii, 6, 98. utcunque exsilis fortis puerpera Epod. 17, 52.

exsilium. æternum Od. ii, 3, 28.

exsomnis. exsomnis stupet Evias Od. iii, 25, 9.

exsors. cos, exsors secandi Ep. ad Pis. 305.

exspectare. rusticus exspectat dum defluat amnis Ep. i, 2, 42. cœnantes haud animo æquo exspectans comites Sat. i, 5, 9. puellam usque ad mediam noctem exspecto ibid. 83. alter purpureum non exspectabit amictum Ep. i, 17, 27. exspectata carmina Ep. ii, 2, 25. seu me tranquilla senectus exspectat Sat. ii, 1, 58.

exspes. mollis et exspes Epod. 16, 37. exspes si fractis enatat navibus Ep. ad Pis. 20.

exspirare. ubi perire jussus exspiravero Epod. 5, 91.

exstare. 1, exstant aqua suspensa mento corpora Epod. 5, 35. 2, *superesse:* Sarmenti domina exstat Sat. i, 5, 55.

exstinguere. non me acies, non exstinxit arbor Od. iii, 4, 27. exstinctus amabitur idem Ep. ii, 1, 14.

exstruere. 1, Gnatia iratis lymphis exstructa Sat. i, 5, 98. sepulcrum sine sordibus exstrue Sat. ii, 5, 105. exstructis in altum divitiis potietur Od. ii, 3, 19. exstructis inerant canistris Sat. ii, 6, 105. 2, *exornare:* focum exstruat lignis Epod. 2, 43.

exsudare (*c. acc., sudando agere*). quum Pedius causas exsudet Puplicola Sat. i, 10, 28.

exsugere. exsucta medulla Epod. 2, 43.

exsul. egregius Od. iii, 5, 48. pauper et exsul Ep. ad Pis. 96. Roma exsul Sat. ii, 1, 59. quis exsul se quoque fugit? Od. ii, 16, 19. exsules beati regnanto Od. iii, 3, 38.

exsultim. ludit exsultim Od. iii, 11, 10.

exsurdare. exsurdant vina palatum Sat. ii, 8, 38.

exta. humana exta coquat Ep. ad Pis. 186.

extendere. 1, funis extentus Ep. ii, 1, 210. pennas extendisse Ep. i, 20, 21. extendat nomen in ultimas oras Od. iii, 3, 46. 2, *producere:* extento ævo Od. ii, 2, 5. 3, *propagare:* extendere agros Ep. ad Pis. 208. latius extenta stagna Od. ii, 15, 3.

extenuare. extenuans eas (vires) Sat. i, 10, 14.

exterior. ne comes exterior ire recuses Sat. ii, 5, 17.

externus. externi ne quid valeat per leve morari Sat. ii, 7, 87.

exterrere. improvisa simul species exterret utrumque Ep i, 6, 11.

extimescere. didicit prius extimuitque magistrum Ep. ad Pis. 415. extimui, ne vos ageret vesania discors Sat. ii, 3, 174.

extorquere. poemata Ep. ii, 2, 57. extorta voluptas Ep. ii, 2, 139.

extra. 1, *adv.:* nil extra est in nuce duri Ep. ii, 1, 31. 2, *præp.:* extra numerum modumque Ep. i, 18, 59. extra limen Od. iii, 4, 10.

extrahere. neu Lamiæ vivum puerum extrahat alvo Ep. ad Pis. 340. extrahe (*eum*) turba oppositis humeris Sat. ii, 5, 94. qui rure extractus in urbem est Sat. i, 1, 11.

extremus. 1, extrema arena Ep. i, 1, 6. in extrema sponda Epod. 3, 22. in extremo Aventino Ep. ii, 2, 69. in extremis vicis Ep. i, 20, 18. 2, *remotus, ultimus:* Indi Ep. i, 1, 45. Arabes Ep. i, 6, 6. Numidarum agri Od. iii, 11, 47. Tanais Od. iii, 10, 1. primosque et extremos metendo stravit humum Od. iv, 14, 31. præteritum temnens extremos inter euntem Sat. i, 1, 116. extremi primorum, extremis usque priores Ep. ii, 3, 204. *de tempore:* occupet extremum scabies Ep. ad Pis. 417. ne peccet ad extremum ridendus Ep. i, 1, 9. ad extremum similis sibi Ep. ad Pis. 254.

extricare. mercedem aut nummos Sat. i, 3, 88.

extrudere. laudat, qui vult extrudere, merces Ep. ii, 2, 11.

extundere. extuderit labor fastidia Sat. ii, 2, 14.

exuere. setosa membra exuere pellibus Epod. 17, 15.

F

faba. Pythagoræ cognata Sat. ii, 6, 63. de mille fabæ modiis quum surripis unum Ep. i, 16, 55. in cicere atque faba bona tu perdas Sat. ii, 3, 182.

fabella. garrit aniles fabellas Sat. ii, 6, 77. narrare fabellam Ep. ii, 1, 200.

faber. faber maluit (*me*) esse Deum Sat. i, 8, 2. faber unus ungues exprimet Ep. ad Pis. 32. fabri fabrilia tractant Ep. ii, 1, 116. cras ferramenta Teanum tolletis, fabri Ep. i, 1, 87. fabri eboris Ep. ii, 1, 96.

fabricare. armis, quæ post fabricaverat usus Sat. i, 3, 102.

fabrilis. fabri fabrilia tractant Ep. ii, 1, 116.

fabula. 1, non longa est fabula Sat. i, 1, 95. fabula, qua narratur Græcia Barbariæ collisa duello Ep. i, 2, 6. fabula quanta fui! Epod. 11, 8. fabula fias Ep. i, 13, 9. 2, *sc. ficta:* quid ista velit sibi fabula, ede Sat. ii, 5, 61. mutato nomine de te fabula narratur Sat. i, 1, 70. fabulæ Manes Od. i, 4, 16. 3, *poema scenicum:* interdum speciosa locis fabula Ep. ad Pis. 320. Terenti Sat. i, 2, 21. Attæ Ep. ii, 1, 80. cadat, an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. nec poscat sibi fabula credi Ep. ad Pis. 339. neu sit minor, neu sit quinto productior actu fabula Ep. ad Pis. 190.

fabulosus. altrix Od. iii, 4, 9. Hydaspes Od. i, 22, 7.

facere. 1, bene Sat. i, 4, 17. melius Sat. ii, 6, 4. recte Ep. i, 1, 60; ibid. 63. viriliter Ep. i, 17, 38. pravus facis Sat. i, 4, 79. soleas fecit Sat. i, 3, 128. incertus, scamnum faceretne Priapum Sat. i, 8, 2. versus facere Sat. i, 10, 2*, 25, 70; Sat. ii, 1, 5; Sat. ii, 7, 117; Ep. ii, 1, 266; Ep. ii, 2, 52; Ep. ad Pis. 427. versiculos facere Sat. i, 10, 32. poema Ep. ii, 2, 109; Ep. ad Pis. 303. adde poemata, quæ si quis sanus fecit, sanus facis et tu Sat. ii, 3, 322. verba Sat. ii, 3, 231. arbitria Od. iv, 7, 22. auspicium Ep. i, 1, 86. officium facio Ep. i, 17, 21. furtum Sat. i, 3, 94; Ep. i, 16, 46. injuria facienda Sat. ii, 6, 28. multa nobis mala facimus Ep. ii, 1, 219. quidvis opprobrium et facere et pati Od. iii, 24, 43. suadet, qui, rem facias Ep. i, 1, 65. multa tulit fecitque puer Ep. ad Pis. 413. causa mea permulta fecit Sat. i, 4, 98. dicunt et faciunt prope plura Ep. ad Pis. 432. magnum fecit, quod verbis Græca Latinis miscuit Sat. i, 10, 20. ne longum faciam Sat. i, 3, 137; Sat. ii, 1, 57. habes auctorem, quo facias hoc Sat. i, 4, 122. nemo hoc mangonum faceret tibi Ep. ii, 2, 13. idem facit occidenti Ep. ad Pis. 467. si quid miri faciat natura Sat. i, 5, 102. jubebat ut facerem quid Sat. i, 4, 122. faciam quod vultis Sat. i, 1, 16. ne facias, quod Ummidius Sat. i, 1, 94. faciasne, quod olim mutatus Polemon Sat. ii. 3, 253. nil faciet sceleris pia dextera Sat. ii, 1, 54. nil sane fecit Sat. ii, 3, 138. quamvis nil extra numerum fecisse curas Ep. i, 18, 59. tu nihil invita dices faciesve Minerva Ep. ad Pis. 385. quod bene feceris Od. iv, 8, 21. quæ facere ipse recusem Ep. ii, 1, 208. quodcunque facit Mæcenas Sat. ii, 3, 312. cave, faxis te quidquam indignum ibid. 38. quid faciam Od. iii, 28, 2; Sat. i, 3, 94; Sat. i, 9, 40; Sat. ii, 1, 5; ibid. 24; Ep. ii, 2, 57. quid oportet nos facere? Sat. i, 6, 18. quid faceres? Sat. i, 5, 59. quid facias illi? Sat. i, 1, 63. incolumi Mitylene pulchra facit, quod penula solstitio Ep. i, 11, 17. quid enim Ajax fecit? Sat. ii, 3, 202. quid nunc te dicam facere? Ep. i, 4, 2. numquid ego illi faciam simile? Sat. i, 4, 137. inhonestum est et inutile factu Sat. i, 4, 124. sumtum Sat. i, 2, 19; Ep. ii, 2, 196. funus egregie factum Sat. ii, 5, 106. aulæa ruinas fecere Sat. ii, 8, 55. 2, *reddere:* me fecisti locupletem Ep. i, 7, 15. pingue pecus facias domino Sat. ii, 6, 14. quod prius ordine verbum est, posterius facias Sat. i, 4, 59. hoc teneram faciet (*gallinam*) Sat. ii, 4, 20. pallor utrasque fecerat horrendas Sat. i, 8, 25. tibi me virtus tua fecit amicum Sat. ii, 5, 33. factum corruptius imbri (iter) Sat. i, 5, 95. illis me facit invisum Ep. i, 15, 4. quem non fecere disertum? Ep. i, 5, 19. ut propria hæc mihi munera faxis Sat. ii, 6, 5. quod cures proprium fecisse Ep. i, 17, 5. si neque majorem feci ratione mala rem, nec sum facturus vitio culpave minorem Sat. ii, 6, 6, 7. ne majus facias id Sat. ii, 3, 177. facere et servare beatum Ep. i, 6, 2; ibid. 47. te hoc facit insanum Sat. i, 2, 97. 3, *nostrum thun, pro verbo proxime antecedenti:* hoc faciens vivam melius Sat. i, 4, 135. neque tu hoc facis Argis Sat. ii, 3, 132. tum gener hoc faciet Sat. ii, 5, 66. nec semel hoc fecit Ep. ad Pis. 468. libenter quatenus id facit Sat. i, 1, 64. quod ni fecisset Sat. i, 9, 37. tempore num faciant alieno Sat. i, 4, 78. non faciam, ille Sat. i, 9, 41. ni sic fecissent Sat. ii, 3, 85. 4, *suscipere:* iter Od. i, 22, 6; Sat. ii, 6, 43. 5, *æstimare:* pluris Sat. i, 9, 23. quanti me facias Ep. i, 9, 2. 6, *locutio, facere cum aliquo:* mecum facit Ep. ii, 1, 68. mecum facientia jura Ep. ii, 2, 23. versiculi magis facti (*elaborati*) Sat. i, 10, 58. factus ad unguem homo Sat. i, 5, 33.

facetus. 1, molle atque facetum Virgilio annuerunt Camœnæ (*sc. carmen*) Sat. i, 10, 44. 2, ἀστεῖος· facetus,

emunctæ naris (*Lucilius*) Sat. i, 4, 7. 3, *comis*: ita quemque facetus adopta Ep. i, 6, 55. 4, *ridiculus, possierlich*: tunicis inguen ad obscœnum subductis usque facetus Sat. i, 2, 26.

facies. 1, hispida Od. iv, 10, 5. facies gratarum artium Od. iv, 13, 22. faciem litore demovet Od. iv, 5, 14. matronæ præter faciem nil cernere possis Sat. i, 2, 94. vertere pallor tum parochi faciem Sat. ii, 8, 36. in faciem permulta jocatus Sat. i, 5, 62. facie præstant Sat. ii, 4, 71. 2, *forma*: decora Sat. i, 2, 87. quali sit facie Sat. i, 6, 33. longa quibus facies ovis erit Sat. ii, 4, 12.

facilis. 1, *de rebus æque ac personis, tractabilis*: Diis etenim facile est Sat. ii, 3, 284. parabilem amo facilemque Venerem Sat. i, 2, 119. multum janua facilis Od. i, 25, 5. neque se fore posthac tam facilem Sat. i, 1, 22. ultro Penelopen facilis potiori trade Sat. ii, 5, 76. sævitia (*se vinci patiens*) Od. ii, 12, 26. 2, *quod facile adipisci possumus*: somnus Od. ii, 11, 8; Od. iii, 21, 4.

facinus. damnum est, non facinus Ep. i, 16, 56.

factitare. cur factitet versus Ep. ad Pis. 470.

factum. turpe Sat. i, 6, 84. facta mortalia Ep. ad Pis 63. splendida Ep. ii, 1, 237. ingentia ibid. 6. domestica Ep. ad Pis. 287. regum facta Sat. i, 10, 43. verba probes et facta Ep. i, 17, 16. dimidium facti, qui cœpit, habet Ep. i, 2, 40. clarus ob id factum Ep. ii, 2, 32. recte facta refert Ep. ii, 1, 30. ut obruerim facta duarum Furiarum Sat. i, 8, 45.

facundia. præsens Ep. ad Pis. 184. præcepa ibid. 217. non te facundia restituet Od. iv, 7, 23. nec facundia deseret hunc Ep. ad Pis. 41.

facundus. Mercurius Od. i, 10, 1. lingua Od. iv, 1, 35.

facula. Coa Sat. ii, 8, 9.

fæx. cadis cum fæce siccatis diffugiunt amici Od. i, 35, 27. fæce tenus Od. iii, 15, 16. peruncti fæcibus ora Ep. ad Pis. 277. 2, *facula, Weinmutter*: miscet fæce Falerna vina Sat. ii, 4, 55. ego (primus invenior) fæcem et allec (circumposuisse catillis) ibid. 73.

fallax. Circus Sat. i, 6, 113. aura Od. i, 5, 12. fallax historias movet Od. iii, 7, 20.

fallere. 1, nunquam te fallant animi sub vulpe latentes Ep. ad Pis. 437. quum perjura fides socium fallat Od. iii, 24, 60. falleret Troas male feriatos Od. iv, 6, 16. fallimur Ep. i, 18, 78. aut ego fallor Ep. ad Pis. 42. num viperinus cruor his incoctus herbis me fefellit? Epod. 3, 7. fallere somno curam Sat. ii, 7, 114. studio fallente laborem Sat. ii, 2, 12. æquæ nisi fallit augur annosa cornix Od. iii, 17, 12. perraro hæc ales fallit Sat. ii, 5, 50. da mihi fallere Ep. i, 16, 61. nunquam fallens termes olivæ Epod. 16, 45. 2, *effugere, latere*: Priamus dives Atridas fefellit Od. i, 10, 16. quos fallere et effugere triumphus est Od. iv, 4, 52. atria servantem postico falle clientem Ep. i, 5, 31. socerum et falle sorores Od. iii, 11, 40. sit spes fallendi (*i. e. penam effugiendi*) Ep. i, 16, 54. nec herba, nec latens radix me fefellit Epod. 5, 68. Spartacum si qua potuit fallere testa Od. iii, 14, 20. ubi multa dominum fallunt Ep. i, 6, 46. falleret hospites discrimen obscurum Od. ii, 5, 22. nec te Pythagoræ fallant arcana Epod. 15, 21. dum mea delectent me mala, vel denique fallant Ep. ii, 2, 127. segetis certa fides meæ fulgentem imperio Africæ fallit Od. iii, 16, 32. fallentis semita vitæ Ep. i, 18, 103. qui natus moriensque fefellit Ep. i, 17, 10. 3, *falso jurare*: fallere matris cineres Od. ii, 8, 10.

falsus. 1, vero distinguere falsum Ep. i, 10, 29. veris falsa remiscet Ep. ad Pis. 151. animus falsis adclinis Sat. ii, 2, 6, voces Od. ii, 2, 19. decepta cupidine falso Sat. i, 1, 61. *immeritus*: opprobria Ep. i, 16, 38. honor ibid. 39. 2, *fictus, simulatus*: crimina Od. iii, 7, 14. terrores Ep. ii, 1, 212.

falx. Calena Od. i, 31, 9. inutiles falce ramos amputans Epod. 2, 11. magnis parva mineris falce recisurum simili te Sat. i, 3, 123.

fama. 1, fama est Sat. i, 10, 63. vetus fama est Sat. ii, 1, 36. aut famam sequere, aut sibi convenientia finge Ep. ad Pis. 119. illum aget fama superstes Od. ii, 2, 8. quem cepit vitrea fama Sat. ii, 3, 222. famæ servit ineptus Sat. i, 6, 16. majora minorave fama Ep. i, 11, 3. unde fama malum gravius quam res trahit Sat. i, 2, 59. non bella Sat. i, 4, 114. bona Sat. i, 2, 61. *plerumque de bona fama*: docti senis Ep. ii, 1, 56. captat famam dicacis Sat. i, 4, 83. fama et imperi majestas Od. iv, 15, 14. virtus, fama, decus divitiis parent Sat. ii, 3, 95. cui gratia, fama contingat Ep. i, 4, 10. ne pereant nummi, aut pyga, aut fama Sat. i, 2, 133. crescit, occulto velut arbor ævo, fama Marcelli Od. i, 12, 46. responsura tuo nunquam est par fama labori Sat. ii, 8, 66. opus utile famæ Ep. i, 18, 49. das aliquid famæ Sat. ii, 2, 94. vitam famamque tueri incolumem Sat. i, 4, 118. domino committes cum corpore famam Sat. ii, 7, 67. moribus hic meliorque fama Od. iii, 1, 12. fama civis causaque prior Sat. ii, 5, 30. *de mala fama*: vappæ ac nebulonis Sat. i, 2, 12.

fames. 1, duram propellere famem Sat. i, 2, 6. *metaph.:* majorum (*bonorum*) fames Od. iii, 16, 18. argenti sitis famesque Ep. i, 18, 23. 2, *caritas annonæ, Hungersnoth:* famem miseram aget in Persas Od. i, 21, 13.

famosus. 1, mors Ep. ad Pis. 469. famosi labores Od. iii, 15, 3. 2, *malo sensu:* hospes Od. iii, 3, 26. alioqui famosus Sat. i, 4, 5. dimittit neque famosum neque sollicitum Sat. ii, 7, 51. 3, *ignominiosus:* carmen Ep. i, 19, 31. versus Sat. ii, 1, 68.

famulus. operum soluti Od. iii, 17, 16. custos famulusque Ep. ad Pis. 239. redemtor frequens cum famulis Od. iii, 1, 36.

fanaticus. error Ep. ad Pis. 454.

fanum. putre Vacunæ Ep. i, 10, 49. fana habuere rectos Deos Od. iv, 4, 48. reliquit apris habitanda fána Epod. 16, 19.

far (*farina*). percontor, quanti olus ac far Sat. i, 6, 112. *mola salsa:* pio farre mollivit Penates Od. iii, 23, 20. *ex farre coctus panis:* cui satis una farris libra foret Sat. i, 5, 69. sparsi sale multo non sine farre (*i. e. minutæ panis particulæ, geriebenes Brod*) Sat. ii, 8, 87.

fari. nescii fari pueri Od. iv, 6, 18. qui sapere, et fari possit quæ sentiat Ep. i, 4, 9.

fartor. Sat. ii, 3, 222.

fas. 1, fas atque nefas exiguo fine discernunt Od. i, 18, 10. magnum fas nefasque Epod. 5, 87. 2, *fas est, licet:* fas est mihi Thyiadas cantare, fas et additum stellis honorem Od. ii, 19, 9, 13. longo opere fas est obrepere somnum Ep. ad Pis. 360. nec scire fas est omnia Od. iv, 4, 22. si mortalis ultra fas trepidat Od. iii, 29, 32.

fasces. superbi Tarquinî fasces Od. i, 12, 34. fasces dabit is cui libet Ep. i, 6, 53. si detulerit fasces indigno Ep. i, 16, 34. honesti fascibus et sellis Sat. i, 6, 97.

fasciculum. librorum Ep. i, 13, 13.

fascinum (*pars qua mares sumus*). languet Epod. 8, 18.

fasciolæ (*ornamenta brachiorum, pedum, cett.*). ponas fasciolas Sat. ii, 3, 255.

fasti et fastus. memores Od. iii, 17, 4; Od. iv, 14, 4. fastos evolvere mundi Sat. i, 3, 112. qui ad fastos redit Ep. ii, 1, 48. fastis notis condita Od. iv, 13, 15.

fastidiosus. 1, copia Od. iii, 29, 9. ægrimonia Epod. 17, 73. 2, *qui non contentus suis est, c. gen.:* terræ dominus fastidiosus Od. iii, 1, 37.

fastidire. 1, num esuriens omnia præter pavonem fastidis? Sat. i, 2, 115. fastidiret olus Ep. i, 17, 15. majus tibi fastidienti infundam poculum Epod. 5, 78. *metaph.:* villice agelli, quem tu fastidis Ep. i, 14, 2. somnus non fastidit humiles domos Od. iii, 1, 23. fastidire lacus et apertos rivos Ep. i, 3, 11. nisi quæ semota terris videt, fastidit et odit Ep. ii, 1, 22. debemus, amici si quod sit vitium, non fastidire Sat. i, 3, 44.

fastidium. quum labor extuderit fastidia Sat. ii, 2, 14. magna movet stomacho fastidia Sat. ii, 4, 78. cupiens fastidia cœna vincere Sat. ii, 6, 86. *metaph.:* præconis ad fastidium Epod. 4, 12. spectatoris fastidia superbi Ep. ii, 1, 215. (natura) mala perrumpet fastidia victrix Ep. i, 10, 25. antiquis poetis ferre opem contra fastidia nostra Sat. i, 10, 7*. quum sævis agitat fastidia verbis Epod. 12, 13.

fastus. quanto cum fastu Ep. ii, 2, 93. ad fastum legere parentes Sat. i, 6, 95.

fatalis. 1, monstrum Od. i, 37, 21. labor Ep. ii, 1, 11. 2, *in perniciem electus:* judex Od. iii, 3, 19.

fateri. peccatum fateor Sat. ii, 4, 4. ut hoc non fateatur Sat. i, 10, 3. nulline faterier audes? Ep. ii, 2, 148. *c. acc. et inf.:* me cum magnis vixisse fatebitur invidia Sat. ii, 1, 76. fateor me duci ventre Sat. ii, 7, 37. stultum me fateor Sat. ii, 3, 305. nil ortum tale fatentes Ep. ii, 1, 17. jura inventa metu injusti fateare necesse est Sat. i, 3, 111. turpe putant quæ imberbi didicere, senes perdenda fateri Ep. ii, 1, 85. ignave (*dicere eos*) multa fatetur Ep. ii, 1, 67. mihi turpe est, quod non didici, sane nescire fateri Ep. ad Pis. 418.

fatigare. fatigatus ludo Od. iii, 4, 11. fatigati boves Od. iii, 6, 43. si Romana fatigat militia adsuetum Græcari Sat. ii, 2, 10. *metaph.:* qua fatigent prece Vestam? Od. i, 2, 26. fatigas animum consiliis Od. ii, 11, 12. devota morti pectora quantis fatigaret ruinis Od. iv, 14, 18.

fatum (*fortuna*). si foret hoc nostrum fato delatus in ævum Sat. i, 10, 68. Cinaræ breves annos fata dederunt Od. iv, 13, 23. cura Cæsaris tibi fatis data Od. i, 12, 51. fata Quiritibus dico Od. iii, 3, 57. si parcent fata superstiti Od. iii, 9, 12; ibid. 16. quo nihil majus meliusve terris donavere fata Od. iv, 2, 38. fata recludere Od. i, 24, 17. triste Sat. i, 9, 29. fera Od. i, 15, 5. acerba Epod. 7, 17. tardiora votis te manent fata Epod. 17, 62. cæca Od. ii, 13, 16. bona Carm. Sæc. 28. sera Od. iii, 11, 28.

favere. dum favet nox et Venus Od. iii, 11, 50. faventium turba Od. iii, 24, 46. ingeniis non ille favet plauditque se-

pultis Ep. ii, 1, 88. favete linguis Od. iii, 1, 2. *jurare:* ille (chorus) bonis faveat Ep. ad Pis. 196.

favilla. calens Od. ii, 6, 23.

favor. favor potentium vatum Od. iv, 8, 26. non respondere favorem speratum meritis Ep. ii, 1, 9.

faustitas. alma Od. iv, 5, 18.

faustus. fausta penetralia Od. iv, 4, 26. pes Ep. ii, 2, 37.

fautor. fautor Lucili Sat. i, 10, 2. veterum Ep. ii, 1, 23. nequitiæ fautores Ep. i, 15, 33. fautor utroque tuum laudabit pollice ludum Ep. i, 18, 66.

faux. arens Epod. 14, 4. quum fauces urit sitis Sat. i, 2, 114.

fax. dilapsa in cineres Od. iv, 13, 28. ambulet ante noctem cum facibus Sat. i, 4, 52. nuptialis Od. iii, 11, 33. *de luna:* face crescens Noctiluca Od. iv, 6, 38. *de amore:* me torret mutua face Calais Od. iii, 9, 13.

febris. nova febrium cohors Od. i, 3, 30. febrim reducet Sat. ii, 3, 294. adducit febres Ep. i, 7, 9. deduxit corpore febres Ep. i, 2, 48. occultam febrim dissimules Ep. i, 16, 22.

fecundus. conjux Sat. ii, 5, 31. lepus fecunda Sat. ii, 4, 44. gens Sat. ii, 3, 287. vitis Od. iii, 23, 6. calices Ep. i, 5, 19. *c. gen.:* fecunda culpæ sæcula Od. iii, 6, 17.

feliciter. audet Ep. ii, 1, 166.

felix. 1, inutiles falce ramos amputans feliciores inserit Epod. 2, 12. 2, *beatus:* sis licet felix Od. iii, 27, 13. recepto Cæsare felix Od. iv, 2, 48. felix post Cinaram Od. iv, 13, 21. quicunque es felicior Epod. 15, 17. felices ter et amplius quos irrupta tenet copula Od. i, 13, 17. felices! Sat. i, 9, 28. felicem dicere Sat. i, 6, 52; Sat. ii, 7, 31. solos viventes in urbe clamat felices Sat. i, 1, 12. pluraque felices mirabimur Epod. 16, 55. felix Latium Carm. Sæc. 66. *c. gen.:* te felicem cerebri aiebam Sat. i, 9, 12.

femina. me nec femina, nec puer, nec certare juvat mero Od. iv, 1, 29. emancipatus feminæ Epod. 9, 12. alia calebo femina Od. iv, 11, 34. decreta super jugandis feminis Carm. Sæc. 19. feminis carmina divides Od. i, 15, 14.

femur. tenerum Sat. i, 2, 81. exile suris additum Epod. 8, 9.

fenestra (*valvæ*). fenestras junctas quatiunt Od. i, 25, 1.

fera. feræ inultæ Od. iii, 3, 41. suetæ vexare locum Sat. i, 8, 17. quæcunque fera præcedet Epod. 6, 8. feræ silvis latent Epod. 5, 55. ferarum more Sat. i, 3, 109. neque feris rursus occupabitur solum Epod. 16, 10.

ferax. Sardinia Od. i, 31, 4. Algidus Od. iv, 4, 58. *c. gen.:* ferax venenorum Iberia Epod. 5, 22. prolis novæ ferax lex marita Carm. Sæc. 19.

ferculum. ubi multa fercula supe essent de cœna Sat. ii, 6, 104.

fere. Sat. i, 3, 96; Ep. i, 6, 9; Ep. i, 17, 24; Ep. i, 19, 5; Ep. ii, 1, 236.

feriæ. feriis, o, utinam longas præstes Hesperiæ Od. iv, 5, 37.

feriari. male feriatos Troas falleret Od. iv, 6, 14.

ferire. 1, nec semper feriet quodcunque minabitur arcus Ep. ad Pis. 350. feriunt fulmina montes Od. ii, 10, 11. ferient impavidum ruinæ Od. iii, 3, 8. velut si revera pugnent, feriant Sat. ii, 7, 99. feris verba palato (*inversa constructione pro, verbis feris palatum*) Sat. ii, 3, 274. 2, *percutere:* feriat te frigore Sat. ii, 1, 62. 3, *occidere:* feriemus agnam Od. ii, 17, 32. nec te feriam, neque intra claustra tenebo Od. iii, 11, 43. 4, *tangere:* feriam sidera vertice Od. i, 1, 36.

ferox. 1, *pertinax:* deliberata morte ferocior Od. i, 37, 29. ætas Od. ii, 5, 13. *c. ablat.:* præsidio Veneris ferox (*i. e. nimis et ferociter confisus*) Od. i, 15, 13. 2, *crudelis:* Medea Ep. ad Pis. 123. aquilæ feroces Od. iv, 4, 31. 3, *fortis:* miles Od. i, 6, 3. Hector Od. iv, 9, 21. ferox bello Od. i, 32, 6. *hinc bellicosus:* Parthi Od. iii, 2, 3. Sygambri Od. iv, 2, 34. Latium Od. i, 35, 10. Roma Od. iii, 3, 44.

ferramentum. cras ferramenta Teanum tolletis Ep. i, 1, 86.

ferratus. ferrati belli postes Sat. i, 4, 61. *ferro armatus:* agmina Od. iv, 14, 30.

ferre. 1, quem (florem) ferunt terræ solutæ Od. i, 4, 10. quibus jugera fruges et Cererem ferunt Od. iii, 24, 13. angus lus iste feret piper et tus Ep. i, 14, 23. et quoscunque feret tibi fundus honores Sat. ii, 5, 13. si corna vepres et pruna ferunt Ep. i, 16, 9. animæ, quales neque candidiores terra tulit Sat. i, 5, 42. utinam tellus me prima tulisset Sat. ii, 2, 93. *metaph.:* hunc, et Curium utilem bello tulit sæva paupertas Od. i, 12, 42. ætas parentum tulit nos nequiores Od. iii, 6, 46. 2, *portare:* huc vina et unguenta ferre jube Od. ii, 3, 14. Cæcuba vina ferens Sat. ii, 8, 15. discerpta ferentes membra gruis Sat. ii, 8, 86. ferens acinum Sat. ii, 6, 85. nemon' oleum fert ocius? Sat. ii, 7, 34. te sudavisse ferendo carmina Ep. i, 13, 16. in silvam non ligna feras insanius Sat. i, 10, 34. fertur quo rara securis Sat. i, 7, 27. nuces ferre sinu Sat. ii, 3, 172. in sinu ferens Deos Od. ii, 18, 27. pedem ferre choris Od. ii, 12, 17. tulit te unda Od. ii, 7, 16. pedes quocunque ferent Epod. 16, 21. pedes vitiosum ferre recusant

corpus Sat. ii, 7, 108. navis ferens Mævium Epod. 10, 2. me per Ægæos tumultus aura feret, geminusque Pollux Od. iii, 29, 64. quietiore nec feratur æquore Epod. 10, 11. nave ferar magna an parva, ferar unus et idem Ep. ii, 2, 200. tenui ferar penna Od. ii, 20, 1. ferebar incerto pede Epod. 11, 20. fert arma et vallum miles Epod. 9, 13. cadaver nudis humeris tulit hæres Sat. ii, 5, 86. late signa feret militiæ tuæ Od. iv, 1, 16. velut qui Junonis sacra ferret Sat. i, 3, 11. *ducere, deferre:* quo nos cunque ferat melior fortuna Od. i, 7, 25. quo virtus, quo ferat error Ep. ad Pis. 308. istuc mens animusque fert Ep. i, 14, 9. quem tulit ad scenam gloria Ep. ii, 1, 177. ne mutata retrorsum te ferat aura Ep. i, 18, 88. anni commoda secum ferunt Ep. ad Pis. 175. sæpe ferentem plura quidem tollenda relinquendis Sat. i, 10, 50. *agitare:* cetera fluminis ritu feruntur Od. iii, 29, 34. fertur præceps per mala Sat. i, 4, 31. fertur incerto mari Epod. 9, 32. fertur numeris lege solutis Od. iv, 2, 11. donec cinis ventis ferar Epod. 17, 34. *hinc auferre:* cum ripa simul avulsos ferat Aufidus Sat. i, 1, 58. *protrudere:* civilisque rudem belli tulit æstus in arma Ep. ii, 2, 47. *metaph. gerere:* ferat nomen insani Ep. i, 6, 15. *agere:* ferre secundas (*partes*) Sat. i, 9, 46. personam utramque feret Ep. i, 17, 29. 3, *sustinere, perpeti:* laborem Epod. 1, 9, 10, 11; Sat. i, 1, 31; Sat. i, 4, 12. militiam et Cantabrica bella Ep. i, 18, 55. jugum Od. i, 35, 28; Od. ii, 5, 1. juga Od. ii, 6, 2. imperium Ep. i, 5, 6. spectatoris fastidia Ep. ii, 1, 215. se vultum ferre negat Noviorum posse minoris Sat. i, 6, 121. non ego hoc ferrem Od. iii, 14, 27. multa fero Ep. ii, 2, 102. multa tulit fecitque puer Ep. ad Pis. 413. majora Sat. ii, 5, 21. animus dura ferens Ep. ii, 1, 141. quid latura sit (natura) Sat. i, 2, 112. quid ferre recusent, quid valeant humeri Ep. ad Pis. 39. rem tentare, quam vires ferre recusent Ep. ii, 1, 259. fortunam bene ferre magnam Od. iii, 27, 74. ut tu fortunam, sic nos te feremus Ep. i, 18, 17. *c. acc. et infin.:* non feret assiduas potiori te dare noctes Epod. 15, 13. 4, *præbere, afferre:* præda, quam præsens Mercurius fert Sat. ii, 3, 68. opem Sat. i, 10, 6*; Ep. ad Pis. 461. plus auxilii Epod. i, 22. *secum ferre:* quid fert iste tumultus? Epod. 5, 3. 5, *proferre, edere:* (*carmina*) immemorata Ep. i, 19, 33. quid Sophocles et Thespis ferrent utile Ep. ii, 1, 163. quid ferat Ep. ii, 2, 96. quid dignum tanto feret hic promissor hiatu? Ep. ad Pis. 138. et tulit eloquium insolitum facundia ibid. 217. hæc seges ingratos tulit, et feret Ep. i, 7, 21. *efficere:* stomacho tumultum lenta feret pituita Sat. ii, 2, 76. dedecus grande Sat. ii, 2, 96. perniciem Sat. i, 4, 130. 6, *reportare:* plausus Sat. ii, 3, 185. omne punctum Ep. ad Pis. 343. prima feres hederæ victricis præmia Ep. i, 3, 25. multa laborum præmia laturus Sat. ii, 1, 12. meritorum grandia præmia laturus Ep. ii, 2, 38. mercedem Od. iv, 8, 22. pretium Ep. ii, 2, 17. pessima munerum Od. iv, 8, 5. munera Ep. ii, 1, 246. munuscula Ep. i, 7, 17. coram rege sua de paupertate tacentes plus poscente ferent Ep. i, 17, 44. non temere a me quivis ferret idem Ep. ii, 2, 14. 7, *colligere:* mella ferunt apes Od. iii, 16, 33. 8, *profiteri, judicare:* fers te nullius egentem Ep. i, 17, 22. honore indigna ferentur Ep. ii, 2, 112. *tradere, dicere:* ferunt Od. iii, 17, 2. fertur Od. i, 7, 23; Od. i, 16, 13; Od. iii, 5, 41; Od. iii, 20, 13; Sat. ii, 3, 170; Sat. ii, 6, 80. ferebaris Od. ii, 19, 27. 9, *tollere:* tuleris manus supinas cœlo Od. iii, 23, 1.

ferrum. 1, dum ferrum molliat ignis Sat. i, 4, 20. ærea dehinc ferro duravit sæcula Epod. 16, 65. 2. *omnia quæ ex ferro fiunt, gladius, vulter:* durum Od. iii, 11, 32. retusum Od. i, 35, 40. acutum Sat. ii, 3, 136. reddere acutum Ep. ad Pis. 305. acuisse Od. i, 2, 21. quum te neque æstus lucro dimoveat, neque ferrum Sat. i, 1, 39. ut cuidam caudam demeteret ferrum Sat. i, 2, 46. ferro lacerare Od. iii, 27, 46. ferro violare Sat. ii, 3, 139. ferro necari Sat. ii, 7, 58. quum stravit ferro pecus Sat. ii, 3, 202. ferro petitus Sat. i, 2, 66. neque tu hoc facis Argis, nec ferro Sat. ii, 3, 133. *hasta:* petita ferro bellua Epod. 5, 10. *bipennis:* mordax Od. iv, 6, 9. ab ipso ducit opes ilex ferro Od. iv, 4, 60. *rastrum:* ferro mitiget agrum Ep. ii, 2, 186.

fertilis. oliveta Od. ii, 15, 8. Bacchus (*vinum*) Od. ii, 6, 19. Africa Od. iii, 16, 31. Tibur Od. iv, 3, 10. *c. gen.:* frugum pecorisque fertilis Tellus Carm. Sæc. 29. mare fertile testæ Sat. ii, 4, 31.

ferula. ut ferula cædas Sat. i, 3, 120.

ferus. 1, alites Epod. 17, 11. silvæ Sat. ii, 6, 92. leones Epod. 7, 12. feri hominum cultus Od. i, 10, 2. fata Od. i, 15, 4. *indomitus:* equus Sat. i, 5, 57. nemo adeo ferus est ut non mitescere possit Ep. i, 1, 39. seu rerum inscitia vexat feros Ep. i, 3, 34. *incultus:* abjicito potius, quam ferus impingas (sarcinam) Ep. i, 13, 8. 2, *sævus, horridus:* victor Ep. ii, 1, 156. Cupido Od. ii, 8, 14. Britanni hospitibus feri Od. iii, 4, 33. Numantia Od. ii, 12, 1. Iberia Od. iv,

5, 27. Germania Epod. 16, 7. si quis vultu torvo ferus Ep. i, 19, 12. diluvies Od. iii, 29, 40.

fervens. ferventius amni ingenium Sat. i, 10, 62.

fervere. 1, fervent allata popinis Sat. ii, 4, 62. 2, *æstuare:* fervens jecur tumet Od. i, 13, 4. fervet avaritia pectus Ep. i, 1, 33. Pindarus fervet (*concitato poetarum æstu*) Od. iv, 2, 7.

fervidus. ictus (*solis*) Od. ii, 15, 9. Ætna Epod. 17, 32. rotæ Od. i, 1, 4. calores Od. iii, 24, 36. æstus Sat. i, 1, 38. æquor Od. i, 9, 10. *de iis quæ aliquid fervidum reddunt:* sidus Epod. 1, 27. merum fervidius Epod. 11, 14. vina fervida Sat. ii, 8, 38. *de hominibus concitatioris animi:* puer (*Amor*) Od. i, 30, 5. juvenes Od. iv, 13, 26. florente juventa fervidus Ep. ad Pis. 116.

fervor. fervor pectoris me tentavit Od. i, 16, 22. fervor accessit semel icto capiti Sat. ii, 1, 25.

fessus. viator Sat. i, 5, 17. pastor Od. iii, 29, 22. Graii fessi (*bello*) Od. ii, 4, 11. militia cohortes fessæ Od. iii, 4, 38. boves Epod. 2, 63. fessi vomere tauri Od. iii, 13, 11. Rubros fessi pervenimus Sat. i, 5, 94. ubi me fessum sol ire lavatum admonuit Sat. i, 6, 125. quum tibi librum sollicito damus, aut fesso Ep. ii, 1, 221. fessum militia latus Od. ii, 7, 18. fessi corporis artus Carm. Sæc. 63.

festinare. 1, quamquam festinas Od. i, 28, 35. esseda festinant, pilenta Ep. ii, 1, 192. semper ad eventum festinat Ep. ad Pis. 148. mare sentit amorem festinantis heri Ep. i, 1, 85. redemtor festinat Ep. ii, 2, 72. in augenda re festinat Ep. i, 16, 6d. cuncta manus festinat Od. iv, 11, 9. sic festinanti semper locupletior obstat Sat. i, 1, 113. *c. infin.:* festinat componere lites Ep. i, 2, 12. quæ lædunt oculum, festinas demere ibid. 38. 2, *festinanter aliquid facere:* festinat pœnas Ep. i, 2, 61.

festum. festa Terminalia Epod. 2, 59. quinquatria Ep. ii, 2, 197.

festus. festæ dapes Epod. 9, 1. dies Od. ii, 3, 7; Od. iii, 8, 9; Od. iii, 14, 13; Od. iii, 28, 1; Sat. ii, 2, 61; ibid. 83; Sat. ii, 3, 143; Ep. i, 5, 9; Ep. ad Pis. 210, 232. luces Od. iv, 6, 42. tempus Ep. ii, 1, 140. pagus Od. iii, 18, 11.

fetus (*subst.*). Germania quos horrida parturit fetus Od. iv, 5, 27. nutriant fetus Carm. Sæc. 31.

fetus (*adject.*). vulpes Od. iii, 27, 4.

fictus. fictus astutusque Sat. i, 3, 62.

ficulnus. truncus eram ficulnus, inutile lignum Sat. i, 8, 1.

ficus. 1, *arbor, et quod inde factum est:* ficus popedi Sat. i, 8, 47. 2, *fructus ficus:* pingues Sat. ii, 8, 88. duplex Sat. ii, 2, 122. pulla Epod. 16, 46. prima (*Auctumni initium*) Ep. i, 7, 5.

fidelis. fidelis amice Neroni Ep. ii, 2, 1. medicus Sat. ii, 3, 147. sic fidelis, sic luero averse Od. ii, 4, 18. tam fortis tamque fidelis Sat. ii, 5, 102. patria ictu fidelibus desideriis Od. iv, 5, 15. catuli Od. i, 1, 27. ministrum fulminis expertes fidelem Jupiter Od. iv, 4, 3. animi teneant dicta fideles Ep. ad Pis. 336. oculi ibid. 181. silentium Od. iii, 2, 25.

fideliter. retinent commissa fideliter aures Ep. i, 18, 70.

fidere. qui sibi fidit, dux regit examen Ep. i, 19, 22. uterne ad casus dubios sibi certius fidet? Sat. ii, 2, 108. nec nitido fidit adultero Od. iii, 24, 20. fidens tuo præsidio Ep. i, 18, 81. juventus fidens brachiis Od. iii, 4, 50. navita nil pictis puppibus fidit Od. i, 14, 15. rebus fidentes Od. iii, 3, 59. *c. acc. et infin.:* fidis enim manare poetica mella te solum Ep. i, 19, 44.

fides. 1, fidemque et amicos Pecunia donat Ep. i, 6, 36. 2, *spes:* fides certa segetis meæ Od. iii, 16, 30. 3, *fiducia:* fidem verba habebunt Ep. ad Pis. 52. multa fidem promissa levant Ep. ii, 2, 10. nulla fides damnis adsit Ep. i, 17, 57. sit mihi fides Ep. i, 18, 17. 4, *probitas, religio:* fides et ingenî benigna vena est Od. ii, 18, 9. sunt mores, et lingua fidesque Ep. i, 1, 58. constantis juvenis fide Od. iii, 7, 4. heu, quoties fidem mutatosque Deos flebit Od. i, 5, 5. cum fide jussas pœnas luam Epod. 17, 37. arcani prodiga Od. i, 18, 16. quum perjura fallat socium Od. iii, 24, 59. justitiæ soror incorrupta Od. i, 24, 7. jam redire audet Carm. Sæc. 57. culpari metuit Fides Od. iv, 5, 20. albo rara Fides velata panno Od. i, 35, 21. *arcanum:* commissa fide Sat. i, 3, 95. 5, *promissio:* læsa Od. i, 33, 4.

fides et fidis. Teia Od. i, 17, 18. Cyllenea Epod. 13, 9. canoræ Od. i, 12, 11. Æoliæ Od. ii, 13, 24. Latinæ Ep. i, 3, 12; Ep. ii, 2, 143. commissi calores Æoliæ fidibus puellæ Od. iv, 9, 12. severis fidibus voces crevere Ep. ad Pis. 216. quodsi fidem auditam moderere arboribus blandius Orpheo Od. i, 24, 14. dic longum melos fidibus Od. iii, 4, 4. fidibus placare Deos Od. i, 36, 1. Musa dedit fidibus Divos puerosque Deorum Ep. ad Pis. 83. hunc fidibus novis sacrare decet Od. i, 26, 10.

fidicen. hunc ego Latinus vulgavi fidicen Ep. i, 19, 33. Romanæ fidicen lyræ Od. iv, 3, 23. fidicen Thaliæ Od. iv, 6, 25.

fidus. conjux Ep. ii, 1, 142. amici

Ep. i, 5, 24. sodales Sat. ii, 1, 30. medici Ep. i, 8, 9. judex Od. iv, 9, 40. interpres Ep. ad Pis. 133. pectus bene fidum mutuis amoribus Od. ii, 12, 16.

fieri. 1, si mora fiet Od. iii, 14, 24. tibi mavis insidias fieri Sat. i, 2, 104. impetus in quem continuo fiat Sat. i, 2, 118. arcana quum fiunt sacra Epod. 5, 52. 2, *accidere:* me sene quod factum est Sat. ii, 5, 84. dolo suo factum esse Sat. i, 6, 90. ut fit Ep. ii, 2, 14. quid fit? Ep. ad Pis. 329. quid fiet? Sat. ii, 3, 4. quî fit, ut Sat. i, 1, 1. quo fit, ut Sat. ii, 1, 32. eo fit, ut Sat. i, 1, 56. inde fit, ut Sat. i, 1, 127. 3, *de iis quæ in statum aliquem transeunt:* fiet aper, modo avis, modo saxum Sat. ii, 3, 73. fis anus Od. iv, 13, 2. quum fit pugil Sat. ii, 3, 30. jam fiet homo Ep. ad Pis. 469. fies nobilium fontium Od. iii, 13, 13. dum mihi fias amica Od. i, 16, 27. fabula fias Ep. i, 13, 9. fit Mimnermus Ep. ii, 2, 101. fit Chœrilus ille Ep. ad Pis. 357. fiet Aristarchus Ep. ad Pis. 450. quo tibi, Tulli, fieri tribuno? Sat. i, 6, 25. fiet tuus (verna) Ep. ii, 2, 5. si vulnus fieret levius Ep. ii, 2, 150. fieret laudabile carmen Ep. ad Pis. 408. nunc agilis fio Ep. i, 1, 16. obscurus fio Ep. ad Pis. 26. fieres turpior Od. ii, 8, 3. lenior et melior fis Ep. ii, 2, 211. avarum quum veto te fieri Sat. i, 1, 104. ex nitido fit rusticus Ep. i, 7, 83. levius fit patientia Od. i, 24, 19.

figere. arundo in vertice fixa Sat. i, 8, 7. fixis ad postem Herculis armis Ep. i, 1, 5. in triviis fixum se demittit ob assem Ep. i, 16, 64. in gelida ripa fixus Sat. ii, 3, 294. si figit Necessitas summis verticibus clavos Od. iii, 24, 5. fixæ cibo pupulæ Epod. 5, 40. *ponere:* fige modum nequitiæ Od. iii, 15, 2.

figura. mutata Od. i, 2, 41.

figurare. os pueri figurat Ep. ii, 1, 126.

filia. matre pulchrior Od. i, 16, 1. magni Creontis Epod. 5, 64. Nasicæ Sat. ii, 5, 65. filia rectius expugnat juvenum domos Od. iii, 15, 8. relictum filiæ nomen Od. iii, 27, 35. *metaph.:* silvæ filia nobilis (pinus) Od. i, 14, 11.

filius. immaturus Sat. ii, 8, 59. insanus meretrice Sat. i, 4, 50. male parvus Sat. i, 3, 46. male validus Sat. ii, 5, 45. almæ Maiæ Od. i, 2, 43. marinæ Thetidis Od. i, 8, 14; Od. iv, 6, 6. Venus et remisso filius arcu Od. iii, 27, 68. Ornyti Od. iii, 9, 14. Albî Sat. i, 4, 109. Damæ, aut Dionysî Sat. i, 6, 38. Æsopi Sat. ii, 3, 239. Albini Ep. ad Pis. 327. non uxor salvum te vult, non filius Sat. i, 1, 84. filius ut ebibat hæc Sat. ii, 3, 122. *metaph.:* Fortunæ filius! Sat. ii, 6, 49.

filix. urenda filix innascitur agris Sat. i, 3, 37.

filum. fila trium Sororum Od. ii, 3, 15. filo tenui poemata deducta Ep. ii, 1, 225.

findere. findetur dividuo munere quadra Ep. i, 17, 49. findere agros sarculo Od. i, 1, 11. tellus, quam findunt flumina Epod. 13, 14. findet Canicula statuas Sat. ii, 5, 39. findit dies mensem Od. iv, 11, 16.

fingere. 1, ficto in pejus vultu proponi cereus Ep. ii, 1, 264. finxerunt (Dî) me animi pusilli Sat. i, 4, 18. vanæ fingentur species Ep. ad Pis. 8. versus Ep. ad Pis. 382. carmina Od. iv, 2, 32; Ep. ii, 1, 227; Ep. ad Pis. 331. fictum carmen ibid. 240. fingere opprobria Ep. i, 15, 30. *reddere:* mea ne finxisse minora putarer Ep. i, 9, 8. fingent carmine nobilem Od. iv, 3, 12. 2, *erudire:* fingitur artibus virgo Od. iii, 6, 22. fingeris ad rectum Ep. ad Pis. 366. fingit equum docilem Ep. i, 2, 64. 3, *cogitatione vel animo fingere s. aliquid imaginari:* sibi convenientia finge Ep. ad Pis. 119. fingere qui non visa potest Sat. i, 4, 84. fingere cinctutis non exaudita Cethegis Ep. ad Pis. 50. ficta sint proxima veris Ep. ad Pis. 338. dum ridetur fictis rerum Sat. ii, 8, 83. ficta verba Ep. ad Pis. 52.

finire. 1, *coercere:* sitim nulla copia lymphæ Ep. ii, 2, 146. tristitiam Od. i, 7, 17. 2, *finem ponere alicui rei:* labores Od. iii, 4, 39. laborem Sat. i, 1, 93. dolores Sat. ii, 3, 263. prandia moris Sat. ii, 4, 23. finitis studiis Ep. ii, 2, 104. finitis amoribus animum reddere Od. i, 19, 4.

finis. 1, exiguus Od. i, 18, 10. Atlanteus Od. i, 34, 11. certi Sat. i, 1, 106. Attici Od. i, 3, 6. Etrusci Sat. i, 6, 2. finium tutor Epod. 2, 22. per fines meos lenis incedas Od. iii, 18, 2. Venusinus arat finem sub utrumque colonus Sat. ii, 1, 35. naturæ fines Sat. i, 1, 50. Orci finis Od. ii, 18, 30. *scopus:* jaculo trans finem expedito Od. i, 8, 12. 2, *certorum annorum:* excludat jurgia finis Ep. ii, 1, 38. 3, *extremum alicujus rei:* operum longorum Ep. ad Pis. 406. amorum meorum Od. iv, 11, 32. quærendi Sat. i, 1, 92. Brundusium longæ chartæ finis viæque Sat. i, 5, 104. quæ finis? Epod. 17, 36. quis esset finis Sat. ii, 8, 60. epulæ sine fine petitæ Sat. ii, 7, 107. *mors:* supremus Ep. ii, 1, 12. quem mihi, quem tibi dederint Dî finem Od. i, 11, 2. 4, *exitus:* certum voto pete finem Ep. i, 2, 56. animus spe finis dura ferens Ep. ii, 1, 141.

finitimus. Marsi Epod. 16, 3. *c. dat.* finitimum Boreæ latus Od. iii, 24, 38.

firmare. donec patres labantes consilio firmaret Od. iii, 5, 46.

firmus. 1, *constans:* quia non firmus rectum defendis Sat. ii, 7, 26. 2, *validus:* juvenis Epod. 12, 3. imbellis ac firmus parum Epod. 1, 16. hydra secto corpore firmior Od. iv, 4, 61. *c. infin.:* fundus nec vendibilis, nec pascere firmus Ep. i, 17, 47.

fistula. dulcis Od. i, 17, 10. cum tacita lyra pendet Od. iii, 19, 20. dicunt carmina fistula Od. iv, 12, 10. tibiæ delectabere carminibus, non sine fistula Od. iv, 1, 24.

flagellum. Triumviralia Epod. 4, 11. flagellis ad mortem cæsus Sat. i, 2, 41. sublimi flagello tange Chloen Od. iii, 26, 11. nec scutica dignum horribili sectere flagello Sat. i, 3, 119.

flagitare. nec potentem amicum largiora flagito Od. ii, 18, 13. *c. infin.:* hillis flagitat immorsus (*stomachus*) refici Sat. ii, 4, 61.

flagitium. ingens Sat. ii, 4, 82. pejus leto Od. iv, 9, 50. flagitio additis damnum Od. iii, 5, 26.

flagrare. flagrantis hora Caniculæ Od. iii, 13, 9. flagrantia oscula Od. ii, 12, 25. *metaph.:* flagrans amor Od. i, 25, 13. flagres amore meo Epod. 5, 81. flagret rumore malo Sat. i, 4, 125.

flamen. flamina tibiæ Od. iii, 19, 19.

flamma. vaga Sat. i, 5, 73. furens in Ætna Epod. 17, 13. Colchicæ Epod. 5, 24. Chimæræ Od. iv, 2, 16. ceu flamma per tædas equitavit Od. iv, 4, 43. flammæ trepidant rotantes Od. iv, 11, 11. sive flamma, sive mari libet Hadriano Od. i, 16, 3. sine flamma tura liquescere Sat. i, 5, 99. pueros ureret flammis Od. iv, 6, 19. flammis et ferro mitiget agrum Ep. ii, 2, 186. *amor:* flamma meliore puer digne! Od. i, 27, 20.

flatus. quem flatu invido Notus distinet a domo Od. iv, 5, 10. complere sedilia flatu Ep. ad Pis. 205.

flavus. coma Od. i, 5, 4. Phyllis Od. ii, 4, 14. Chloe Od. iii, 9, 19. Ganymedes Od. iv, 4, 4. Tiberis Od. i, 2, 13; Od. i, 8, 8; Od. ii, 3, 18.

flebilis. 1, multis ille bonis flebilis occidit, nulli flebilior quam tibi Od. i, 24, 9, 10. sponsa Od. iv, 2, 21. Ino Ep. ad Pis. 123. 2, *tristis:* urges flebilibus modis Mysten ademtum Od. ii, 9, 9.

flebiliter. gemens Od. iv, 12, 5.

flectere. equum Od. iii, 7, 25. amnes Od. ii, 19, 17. *metaph.:* durum mollibus imperiis flectere Od. iv, 1, 6. flecti in vitium cereus Ep. ad Pis. 163.

flere. 1, inultus ut flebo puer Epod. 6, 16. ut si filius obisset, flere Sat. ii, 8, 59. o multa fleturum caput! Epod. 5, 74. si vis me flere Ep. ad Pis. 102. flentibus Varies discedit amicis Sat. i, 5, 93. flentibus adsunt humani vultus Ep. ad Pis. 101. *graviter dolere:* qui me commorit, flebit Sat. ii, 1, 46. 2, *c. acc.:* fidem mutatosque Deos Od. i, 5, 6. Troilon Od. ii, 9, 17. Gygen Od. iii, 7, 1. testudine flevit amorem Epod. 14, 11. acumina meretricis periscelidem sibi raptam flentis Ep. i, 17, 56. *graviter ferre aliquid:* flebis mœchos arrogantes Od. i, 25, 10.

florere. floret vinea Epod. 16, 44. *metaph.:* florens juventa Ep. ad Pis. 115. florent juvenum ritu Ep. ad Pis. 62.

flos. verni Od. ii, 11, 9. novi Od. iv, 1, 32. aprici Od. i, 26, 7. purpureus rosæ Od. iii, 15, 15. amœni rosæ flores Od. ii, 3, 14. cum flore rosarum Od. iii, 29, 3. flos puniceæ rosæ Od. iv, 10, 4. quid velint flores Od. iii, 8, 2. florum studiosa Od. iii, 27, 29. carpere recentes flores ibid. 44. spargere flores Ep. i, 5, 14. caput impedire flore Od. i, 4, 10. piabant floribus et vino Genium Ep. ii, 1, 144. non sine floribus Od. iii, 13, 2. crocum floresque perambulet Attæ fabula Ep. ii, 1, 79.

fluctus (*maris*). novi Od. i, 14, 2. horridi Epod. 10, 4. Icarii Od. i, 1, 15. Hesperii Od. i, 28, 26. Eoi Epod. 2, 51. Stygii Od. iv, 8, 25. fluctibus fractis Hadriæ Od. ii, 14, 14. per longos fluctus ire Od. iii, 27, 42. appingit fluctibus aprum Ep. ad Pis. 30. *metaph.:* rerum in fluctibus mediis Ep. ii, 2, 85.

fluere. Hebrus infirmo capiti fluit utilis Ep. i, 16, 14. fluat tibi Pactolus Epod. 15, 20. fluxit cruor Remi in terram Epod. 7, 19. quod fluentem nauseam coerceat Epod. 9, 35. clades in patriam fluxit Od. iii, 6, 20. *de scriptore verba serente:* (Lucilius) quum flueret lutulentus Sat. i, 4, 11. fluere hunc lutulentum Sat. i, 10, 50. multo fluenti regerit convicia Sat. i, 7, 28. *celeriter currere:* tempora fluunt Ep. i, 1, 23.

fluitare. cæca fluitantia sorte Sat. ii, 3, 269. neu fluitem spe dubiæ horæ pendulus Ep. i, 18, 110.

flumen. 1, flumine languido Cocytos errans Od. ii, 14, 17. 2, *amnis:* magnum Sat. i, 1, 55. rapidum Sat. ii, 3, 242. hibernum Sat. i, 7, 27. dulce ovibus Od. ii, 6, 10. flumina vaga Od. i, 34, 9. decrescentia prætereunt ripas Od. iv, 7, 4. fugientia a labris Sat. i, 1, 69. ignara belli Od. ii, 1, 33. flumen Tiberinum Ep. i, 11, 4. Medum Od. ii, 9, 21. Metaurum Od. iv, 4, 38. Rhenus Ep. ad Pis. 18. Tanais Od. iv, 15, 24. quum vellem mittere me capite in flumen Sat. ii, 3, 38. geluque flumina constiterint Od. i, 9, 4. paterni fluminis ripæ Od. i, 20, 6. fluminis ritu Od. iii, 29,

33. fluminum lapsus Od. i, 12, 10. viribus uteris per clivos, flumina Ep. i, 13, 10. terrarum situs et flumina dicere Ep. ii, 1, 252. 3, *fluctus:* frigida Scamandri flumina Epod. 13, 14.

fluvius. turgidi strepunt hiberna nive Od. iv, 12, 3. ignes per medios fluviosque ruens Sat. ii, 3, 57. fluvios in campo obstare ibid. 55. fluviis solans æstum Od. ii, 5, 6. læta fluviis Od. i, 21, 5.

focale. focalia ponas Sat. ii, 3, 255.

focus. ligna super foco large reponens Od. i, 9, 5. jamdudum splendet focus Ep. i, 5, 7. *ara:* focum sacrum exstruat Epod. 2, 43. *domus:* quem (agellum) tu fastidis, habitatum quinque focis Ep. i, 14, 2.

fodicare. lævum qui fodicet latus Ep. i, 6, 51.

fœdus. fœdera regum Ep. ii, 1, 24. fœdus rumpere fraternum Ep. i, 3, 35. fœdere certo castitas Od. iii, 24, 23.

fœdus (adj.). simulacra Od. iii, 6, 4. caput impexa fœdum porrigine Sat. ii, 3, 126. cicatrix Sat. i, 5, 60. victus Ep. ad Pis. 392. carmen Ep. ii, 1, 236. conditiones Od. iii, 5, 15.

fœnerator. Alphius Epod. 2, 67.

fœnum. habet in cornu fœnum Sat. i, 4, 34.

fœnus. 1, in fœnore positis nummis dives Sat. i, 2, 13; Ep. ad Pis. 421. 2, *Wucher:* occulto res crescit fœnore Ep. i, 1, 80. fœnore omni solutus Epod. 2, 4.

fœtus: vid. *fetus.*

folium. mobilia Od. i, 23, 6. amara Sat. ii, 3, 114. cum foliis ramos urens Sat. i, 5, 81. foliis viduantur orni Od. ii, 9, 8. cras foliis nemus tempestas sternet Od. iii, 17, 9. ut silvæ foliis mutantur in annos Ep. ad Pis. 60. foliis ornare (*sc. lauri*) Od. iv, 3, 7; Ep. i, 19, 26.

follis. hircini folles Sat. i, 4, 19.

fomentum. fomenta podagrum (juvant) Ep. i, 2, 52. qui fomenta paret Sat. i, 1, 82. *metaph. de iis quæ aliquid nutriunt:* frigida curarum fomenta Ep. i, 3, 26. ut hæc ingrata ventis dividat fomenta (*sc. amoris*) Epod. 11, 17.

fons. splendidior vitro Od. iii, 13, 1. jugis aquæ Sat. ii, 6, 2. rivo dare nomen idoneus Ep. i, 16, 12. fontes lymphis obstrepunt Epod. 2, 27. nobilium fontium fies Od. iii, 13, 13. fontium origines Od. iv, 14, 45. caput supponere fontibus Clusinis Ep. i, 15, 8. vestris amicus fontibus et choris Od. iii, 4, 25. quæ fontibus integris gaudes, Pimplei Od. i, 26, 6. vini fons Od. ii, 19, 10. *metaph.:* hoc fonte derivata clades Od. iii, 6, 19. verba si Græco fonte cadant Ep. ad Pis. 53. fontis Pindarici haustus Ep. i, 3, 10. fons et principium Ep. ad Pis. 309. rerum caput et fons Ep. i, 17, 45. fontes remotos (*auctorem*) adire Sat. ii, 4, 94.

fonticulus. ex fonticulo sumere Sat. i, 1, 56.

foramen. tibia tenuis foramine pauco Ep. ad Pis. 203.

foras. ire Ep. i, 7, 31. qui dicta foras eliminet Ep. i, 5, 25.

fore: vid. *esse.*

forensis. 1, innati triviis aut pæne forenses Ep. ad Pis. 245. 2, *quæ ad forum pertinent:* forensis opella Ep. i, 7, 8.

foris. robustæ Od. iii, 16, 2. invisæ Sat. ii, 3, 262. asperæ Od. iii, 10, 3. fore exclusus Sat. i, 2, 67. foribus repulsus Sat. ii, 7, 90. foribus oppositis minaces arcus Od. iii, 26, 8.

foris (adv.). foris est promus Sat. ii, 2, 16. foris petita verba Sat. i, 10, 30.

forma. 1, impares Od. i, 33, 11; Sat. ii, 2, 30. scribetur tibi forma et situs agri Ep. i, 16, 2. ut nec pes nec caput uni reddatur formæ Ep. ad Pis. 9. ditior, aut formæ melioris Sat. ii, 7, 52. *inde simpl. pro pulchritudo:* movit Ajacem Tecmessæ forma Od. ii, 4, 6. nec cedet constantia formæ Epod. 15, 15. Dî tibi formam dederant Ep. i, 4, 6. genus et formam pecunia donat Ep. i, 6, 37. forma vincas Epod. 15, 22. 2, *calopodion, Leisten:* si scalpra et formas non sudor (emat) Sat. ii, 3, 106.

formare. 1, si audes personam formare novam Ep. ad Pis. 126. 2, *instituere, erudire:* puerum dictis Sat. i, 4, 121. præceptis pectus Ep. ii, 1, 128. mentes studiis Od. iii, 24, 54. quid alat formetque poetam Ep. ad Pis. 307. qui voce feros hominum cultus formasti Od. i, 10, 3. format nos natura Ep. ad Pis. 108.

formica. magni laboris exemplo est Sat. i, 1, 33.

formidare. fures Sat. i, 1, 77. quum formidet te mulier Sat. ii, 7, 65. nocturnos vapores Ep. i, 18, 93. acumen judicis Ep. ad Pis. 364. Roma formidata Parthis Ep. ii, 1, 256. formidatus classe Od. iii, 6, 15. *c. infin.:* naribus uti formido Ep. i, 19, 46.

formido. 1, pœnæ Ep. i, 16, 53. fustis Ep. ii, 1, 154. mortis Ep. ii, 2, 207. formidine nulla imbuti Ep. i, 6, 4. 2, *humilis sentiendi ratio:* quem vindicta haud unquam misera formidine privet Sat. ii, 7, 77. 3, *Scheuche:* maxima furum aviumque formido Sat. i, 8, 4.

formidolosus (timendus). Scorpius Od. ii, 17, 18. feræ Epod. 5, 55.

formosus. mulier Ep. ad Pis. 4. vis formosa videri Od. iv, 13, 3. si qui haberi cupiat formosus Sat. i, 6, 31. si

dives,—et solus formosus est Sat. i, 3, 125.

formula. hæc reges tenet formula Sat. ii, 3, 45.

fornix. olens Sat. i, 2, 30. fornix tibi et uncta popina incutiunt urbis desiderium Ep. i, 14, 21. quum exiret fornice Sat. i, 2, 31.

fors. quem fors dierum cunque dabit Od. i, 9, 14. quam sibi sortem seu ratio dederit, seu fors objecerit Sat. i, 1, 2. seu fors ita jusserit Sat. ii, 1, 59. o si fors mihi urnam argenti monstret Sat. ii, 6, 10. nulla etenim me fors tibi obtulit Sat. i, 6, 54. *pœna:* fors et debita jura te maneant Od. i, 28, 31.

forsan. Od. ii, 16, 31; Sat. i, 6, 49.

forsit, pro forsitan. Sat. i, 6, 49.

fortasse. Epod. 13, 7; Sat. i, 3, 20; Sat. i, 6, 98; Ep. ii, 2, 164; Ep. ad Pis. 19.

fortassis. Sat. i, 4, 131; Sat. ii, 7, 40.

forte. Od. iv, 9, 1; Epod. 16, 15; Sat. i, 1, 48; Sat. i, 3, 64; Sat. i, 4, 104; Sat. i, 9, 1; Sat. i, 10, 43; Sat. ii, 1, 80; Sat. ii, 3, 93, 273; Sat. ii, 5, 70, 107; Sat. ii, 7, 29; Sat. ii, 8, 25; Ep. i, 1, 13, 70, 95; Ep. i, 3, 18; Ep. i, 7, 29; Ep. i, 12, 7; Ep. i, 13, 6; Ep. i, 20, 26; Ep. ii, 1, 73, 208; Ep. ii, 2, 2, 34, 95; Ep. ad Pis. 48, 120, 176, 406.

fortis. 1, *gnavus, strenuus:* colonus Sat. ii, 2, 115. agricolæ Ep. ii, 1, 139. forte latus Ep. i, 7, 26. 2, *de animi robore et constantia:* rebus angustis animosus atque fortis appare Od. ii, 10, 22. tam fortis tamque fidelis Sat. ii, 5, 102. fortis bonusque Ep. i, 9, 13. et sapiens et fortis Ep. ii, 1, 50. quid fortes jaculamur multa? Od. ii, 16, 17. fortis hoc age Ep. i, 6, 30. satis inter vilia fortis Ep. i, 15, 43. maritus Sat. ii, 3, 216. Coranus Sat. ii, 5, 64. fortissima Tyndaridarum Sat. i, 1, 100. simplex fortisque Sat. i, 3, 52. strenuus et fortis Ep. i, 7, 46. utcunque fortis exsilis puerpera Epod. 17, 52. vivite fortes Sat. ii, 2, 135. ille fortis erit Sat. ii, 3, 97. seu quis capit pocula fortis Sat. ii, 6, 69. animus Sat. ii, 5, 20. pectus Epod. 1, 14. pectora Sat. ii, 2, 136. *quod animosum reddit:* Falernum Sat. ii, 4, 24. *in bello:* Diomedes Sat. i, 5, 92. Alexander Ep. ii, 1, 241. Augustus Od. iv, 2, 43. Graii Od. iv, 8, 3. gens cremato fortis ab Ilio Od. iv, 4, 53. scriberis Vario fortis Od. i, 6, 1. erit ille fortis, qui perfidis se credidit hostibus Od. iii, 5, 32. poteras scribere fortem et justum Sat. ii, 1, 16. vixere fortes ante Agamemnona multi Od. iv, 9, 25. hoc jure omnes molesti sunt, quo fortes Sat. i, 7, 11. fortes creantur fortibus Od. iv, 4, 29. o fortes pejoraque passi Od. i, 7, 30. *c. infin.:* fortis asperas tractare serpentes Od. i, 37, 26. aurum spernere fortior, quam cogere Od. iii, 3, 50. contemnere honores fortis Sat. ii, 7, 86.

fortiter. peresa quin fortiter Sat. ii, 3, 42. occupa portum Od. i, 14, 2. rebus paternis fortiter absumtis Ep. i, 15, 27. spinas animone ego fortius quam tu evellas agro Ep. i, 14, 4. fortius et melius secat res Sat. i, 10, 15.

fortuitus. cespes Od. ii, 15, 17.

fortuna. 1, dulcis Od. i, 37, 11. prospera Od. iv, 14, 37. æqua Ep. ii, 1, 94. melior parente Od. i, 7, 25. rapax Od. i, 34, 15. superba Ep. i, 1, 68. sævo læta negotio Od. iii, 29, 49. manca Sat. ii, 7, 88. Priami Ep. ad Pis. 137. regum Ep. ii, 1, 191. servat fortuna vultum benignum Ep. i, 11, 20. premant falce, quibus dedit fortuna, vitem Od. i, 31, 10. heu, fortuna, quis est crudelior in nos te Deus? Sat. ii, 8, 61. novos moveat fortuna tumultus Sat. ii, 2, 126. fortunæ ludus Od. ii, 1, 3. cujus sit fortunæ Ep. i, 7, 54. ad omnem fortunarum habitum Ep. ad Pis. 109. si dicentis erunt fortunis absona dicta ibid. 112. 2, *bona:* fortuna non mutat genus Epod. 4, 6. ut abeat fortuna superbis Ep. ad Pis. 201. occidit nostri nominis fortuna Od. iv, 4, 71. fortunæ filius Sat. ii, 6, 49. rivus fortunæ Ep. i, 12, 9. venimus ad summum fortunæ Ep. ii, 1, 32. magnam fortunam bene ferre Od. iii, 27, 75. ut tu fortunam, sic nos te feremus Ep. i, 8, 17. laudas fortunam Sat. ii, 7, 23. fortuna usus est Sat. i, 9, 45. 3, *adversa:* fortuna Trojæ iterabitur tristi clade Od. iii, 3, 62. arte emendaturus fortunam Sat. ii, 8, 85. 4, *bona a fortuna nobis data:* quo mihi fortuna si non conceditur uti? Ep. i, 5, 12.

fortunare. quamcunque tibi fortunaverit Deus horam Ep. i, 11, 22.

fortunatus. si fortunatum species et gratia præstat Ep. i, 6, 49. fortunati mercatores Sat. i, 1, 4. fortunatius arte ingenium Ep. ad Pis. 295. fortunata vita Ep. i, 11, 14.

forum. 1, *Romanum:* vespertinum pererro Sat. i, 6, 114. mane pete forum Ep. i, 6, 20. differtum forum transire Ep. i, 6, 59. sunt qui in medio foro scripta recitent Sat. i, 4, 75. concurrantque foro tria funera Sat. i, 6, 43. litibus orbum Od. iv, 2, 43. omne forum quem spectat et omne tribunal Ep. i, 16, 57. foro si res certabitur olim Sat. ii, 5, 27. foro nimium distare Carinas Ep. i, 7, 48. forumque vitat Epod. 2, 7. forum putealque Libonis mandabo siccis Ep. i, 19, 8. 2, *parvum oppidum, ubi jus dicebatur et nundinæ habebantur:* forum Appi Sat. i, 5, 3.

fossa. ingens Sat. ii, 3, 59. cruor in fossam confusus Sat. i, 8, 28.

fossor. gaudet fossor pepulisse ter pede terram Od. iii, 18, 15.

foveo. cautus metuit foveam lupus Ep. i, 16, 50. decidit in puteum foveamque Ep. ad Pis. 459.

fragilis. myrtus Od. iii, 23, 16. rates Od. i, 3, 10. phaselus Od. iii, 2, 28. *de hominibus mollibus et invalidis:* Pediatia Sat. i, 8, 39. fragili illidere dentem Sat. ii, 1, 77.

frangere. 1, patinam Sat. ii, 8, 72. num sit fracta lagena ibid. 81. fracto crure Ep. i. 17, 59. parentis sui cervicem Od. ii, 13, 6. guttur parentis Epod. 3, 2. fractis navibus Ep. ad Pis. 20. fracti remi Epod. 10, 6. fracta cuspide pereuntes Sat. ii, 1, 14. caveæ clathros frangere Ep. ad Pis. 473. frangit trementes ilices Epod. 10, 8. qui caules alieni fregerit horti Sat. i, 3, 116. cornua monstri Od. iii, 27, 47. janua frangatur Sat. i, 2, 128. si fractus illabatur orbis Od. iii, 3, 7. fractus membra labore Sat. i, 1, 5. *discerpere:* non ego te, tigris ut aspera, frangere persequor Od. i, 23, 10. *diruere:* imperium Od. i, 35, 16. *vincere:* fracta virtus Od. ii, 7, 11. *violare:* mandata Ep. i, 13, 19. *diminuere:* res mea fracta est Sat. ii, 3, 19. 2, *in partes dividere vel minimas:* fluctibus fractis Od. ii, 14, 14. *metaph.:* fregi sæpe diem mero Od. ii, 7, 6.

frater. gemini Ep. i, 18, 41. Opuntiæ frater Megillæ Od. i, 27, 11. Castoris Epod. 17, 43. Helenæ fratres Od. i, 3, 2. adversarius est frater Ep. i, 18, 63. quo sit amore frater amandus Ep. ad Pis. 313. par nobile fratrum Sat. ii, 3, 243. alter fratrum Ep. ii. 2, 183. pietas Lamiæ fratrem mœrentis, rapto de fratre dolentis Ep. i, 14, 7. in fratres animi paterni Od. ii, 2, 6. Messala, tuo cum fratre Sat. i, 10, 85. *de Gigantibus:* fratres tendentes Pelion imposuisse Olympo Od. iii, 4, 51. *amicus et cognatus:* frater erat Romæ consulti rhetor Ep. ii, 2, 87. pudet sceleris fratrumque (*civium*) Od. i, 35, 34. *in suavibus compellationibus:* Frater, Pater, adde Ep. i, 6, 54.

fraternus. lyra Od. i, 21, 12. sanguis Sat. ii, 5, 16. nex Epod. 7, 18. mores Ep. i, 18, 43. *amicissimus:* animi Ep. i, 10, 4. fœdus Ep. i, 3, 35.

fraudatus. fraudati lucerni Sat. i, 6, 124.

fraudulentus. dux Od. iii, 3, 24.

fraus. mala Od. i, 3, 28. avara Od. iv, 9, 37. fraudibus objice nubem Ep. i, 16, 63. fraudem committere Od. i, 28, 31. non socio fraudem incogitat Ep. ii, 1, 122. fraudes medias palluit Od. iii, 27, 27. sine fraude Od. ii, 19, 20; Carm. Sæc. 41.

fraxinus. proceræ Od. iii, 25, 16.

fremens. equus Od. iv, 14, 23. equi Epod. 9, 17.

fremitus. æquoris Od. iii, 27, 23.

frenatus. equus Ep. i, 15, 13.

frenum. equus recepit Ep. i, 10, 36. non depulit ore ibid. 38. frenis remotis prosiliet natura Sat. ii, 7, 74. asellus parens frenis Sat. i, 1, 91. *metaph.:* evaganti frena Licentiæ injecit Od. iv, 15, 10. temperat ora frenis Od. i, 8, 7. hunc frenis compesce Ep. i, 2, 63.

frequens. 1, *multus:* populus Od. i, 35, 14; Od. ii, 17, 25. frequentes venere Sat. ii, 3, 230. frequens cum famulis redemtor Od. iii, 1, 34. 2, *celebris:* ludi Carm. Sæc. 24. compita Sat. ii, 3, 25.

fretum. æstuosa Od. ii, 7, 16. inter turres currentia Ep. i, 3, 4. tollere seu ponere vult freta Od. i, 3, 16. quum traheret per freta Od. i, 15, 1. freto actus Epod. 9, 7. fretis acrior Hadriæ Od. i, 33, 15.

frictus. cicer Ep. ad Pis. 249.

frigidus. 1, flumina Epod. 13, 13. ut nec frigidior Thracam ambiat Hebrus Ep. i, 16, 13. frigida rura Ep. i, 15, 9. Præneste Od. iii, 4, 22. frigido sub Jove Od. i, 1, 25. nox Od. iii, 7, 6. noctes (*viduæ*) Od. iii, 7, 6. *quod frigidum reddit:* quartana (*febris*) Sat. ii, 3, 290. frigida curarum fomenta Ep. i, 3, 26. *quod horrorem incutit:* rumor Sat. ii, 6, 50. 2, *de animo:* ardentem frigidus insiluit Ætnam Ep. ad Pis. 465.

frigus. acerbum Ep. i, 17, 53. matutina Sat. ii, 6, 45. Peligna Od. iii, 19, 8. gelida quum perluor unda per medium frigus Ep. i, 15, 5. frigora mitescunt Zephyris Od. iv, 7, 9. dissolve frigus Od. i, 9, 5. propellere Sat. i, 2, 6. defendere Sat. i, 3, 14. collegit frigus Ep. i, 11, 17. tentatum frigore corpus Sat. i, 1, 80. morietur frigore Ep. i, 17, 31. rugosus frigore pagus Ep. i, 18, 105. *nos, Kühlung:* amabile frigus præbes tauris Od. iii, 13, 10. *metaph. de animo ab aliqua re alienato:* frigore ne quis majorum amicus te feriat Sat. ii, 1, 62.

frons, dis. aridæ Od. i, 25, 19. nigra Od. iv, 4, 58. frondes variæ Od. i, 18, 12. agrestes Od. iii, 18, 14. merita decorus fronde Od. iv, 2, 36. fronde comas vincti Ep. ii, 1, 110. donec alterutrum victoria fronde coronet Ep. i, 18, 64. fronde nova palumbes texere Od. iii, 4, 12. frondibus strictis exples bovem Ep. i, 14, 28.

frons, tis. 1, tenuis Od. i, 33, 5. angusta Ep. i, 7, 26. turgida Od. iii, 13, 4. obducta Epod. 13, 5. sollicitam explicuere Od. iii, 29, 16. contractæ frontis seria explicuit Sat. ii, 2, 125. fron-

forem fugito Ep. i, 18, 69. vesanum tugiunt poetam, qui sapiunt Ep. ad Pis. 455. fugit urbes Ep. ii, 2, 77. fugio campum lusumque trigonem Sat. i, 6, 126. dura inaudax fugies prœlia Od. iii, 20, 3. lupus me fugit inermem Od. i, 22, 12. vespero rapidum fugiente solem Od. ii, 9, 12. pater me insuevit ut fugerem (vitia) Sat. i, 4, 106. vitium fugere Ep. i, 1, 41. pauperiem Ep. i, 1, 46. majoris opprobria culpæ Ep. i, 9, 10. fuge magna Ep. i, 10, 32. nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipse Ep. i, 1, 72. fugiam quæ profore credam Ep. i, 8, 11. dividit ut (natura) fugienda petendis Sat. i, 3, 114. fugienda petendis immiscere Sat. i, 2, 75. quis exsul se quoque fugit? Od. ii, 16, 20. *c. infin.:* fuge quærere Od. i, 9, 13. suspicari Od. ii, 4, 22. fugeres curarier Ep. ii, 2, 150. 3, *effugere:* Acheronta Martis equis fugit Quirinus Od. iii, 3, 16. si vafer unus et alter insidiatorem fugerit Sat. ii, 5, 25. quo pacto judicium fugerit Sat. i, 4, 100. fugit insidias Sat. i, 3, 58. cuncta manus avidas fugient hæredis Od. iv, 7, 19. nullum sæva caput Proserpina fugit (*inversa constructione pro, nullum caput Proserpinam fugit*) Od. i, 28, 20.

fugitivus (*sc. servus*). quamvis fugitivus erit Sat. ii, 5, 16. sacerdotis fugitivus Ep. i, 10, 10. fugitivus et erro Sat. ii, 7, 113.

fulgere. fulgent certa sidera nautis Od. ii, 16, 3. fulgebat cœlo luna Epod. 15, 1. fulgentes oculi Od. ii, 12, 15. arcus fulgens Carm. Sæc. 61. currus Sat. i, 6, 23. fulgentia signis castra Od. i, 7, 19. fulgens domus Od. ii. 12, 8. Capitolium Od. iii, 3, 43. Cycladæ fulgentes Od. iii, 28, 14. qua religata crines fulges Od. iv, 11, 5. fulgens imperio Od. iii, 16, 31. fulget honoribus Od. iii, 2, 18.

fulgor. armorum Od. ii, 1, 19. quum stupet insanis acies fulgoribus Sat. ii, 2, 5. urit fulgore suo Ep. ii, 1, 13. non fumum ex fulgore dare Ep. ad Pis. 143.

fulgur. fulgura feriunt montes Od. ii, 10, 12.

fulmen. caducum Od. iii, 4, 44. fulmina inimica mittes Od. i, 12, 60. iracunda fulmina ponere Od. i, 3, 40. minister fulminis ales Od. iv, 4, 1. mœret fulmine missos ad Orcum Od. iii, 4, 74.

fulminare. fulminantis Jovis manus Od. iii, 3, 6.

fulmineus. ictus Od. iii, 16, 11.

fultura. ingens accedit stomacho fultura ruenti Sat. ii, 3, 154.

fultus. fulta molli pede Sat. i, 2, 88. fultus talis Sat. i, 3, 48.

fulvus. mater Od. iv, 4, 14. Lacon Epod. 6, 5. cetera fulvus Od. iv, 2, 60.

fumare. ara multo fumat odore Od. iii, 18, 8. si ducor libo fumante Sat. ii, 7, 102.

fumosus. perna Sat. ii, 2, 117.

fumus. niger Od. iii, 6, 4. sordidus Od. iv, 11, 12. lacrimosus Sat. i, 5, 80. mirari fumum strepitumque Romæ Od. iii, 29, 12. fumum bibere Od. iii, 8, 11. verterat in fumum et cinerem Ep. i, 15, 39. rectius fumo duraveris uvam Sat. ii, 4, 72. non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem Ep. ad Pis. 143.

funale. funalia lucida Od. iii, 26, 7.

fundare. fundata pecunia villis Ep. i, 15, 46.

fundere. 1, de patera liquorem Od. i, 31, 3. unguenta de conchis Od. ii, 7, 22. parumne fusum est Latini sanguinis? Epod. 7, 4. *adspergere:* maculis, quas incuria fudit Ep. ad Pis. 352. 2, *de arte fusoria:* quid fusum durius esset Sat. ii, 3, 22. 3, *edere:* preces Epod. 17, 53. opprobria rustica Ep. ii, 1, 146. 4, *diffundere:* opes Ep. ii, 2, 121.

funditus. cur perirent Od. i, 16, 20.

fundus. 1, imus Od. iii, 11, 27. 2, *prædium, ager:* Falernus Epod. 4, 13. avitus Od. i, 12, 44. patrius Sat. i, 2, 56. paternus Ep. ii, 2, 51. nec vendibilis nec pascere firmus Ep. i, 17, 47. cultus Sat. ii, 5, 13. mendax Od. iii, 1, 30. non domus et fundus deduxit corpore febres Ep. i, 2, 47. fundus meus arvo pascat herum Ep. i, 16, 1. fundi emtor Sat. ii, 5, 108. fundos libenter linquimus Sat. i, 5, 34.

funebris. 1, cupressus Epod. 5, 18. 2, *tristis:* bellum Ep. i, 19, 49.

funeratus. arboris ictu Od. iii, 8, 7.

funestus. veternum Ep. i, 8, 10.

fungi. munere Ep. i, 9, 5. officiis Sat. ii, 6, 109. sacris Ep. ad Pis. 224. laboribus Od. ii, 18, 38. vice cotis Ep. ad Pis. 304. ter ævo functus Od. ii, 9, 13. virtute functi duces Od. iv, 15, 29.

fungus. pratenses Sat. ii, 4, 20.

funis. Iberici Epod. 4, 3. udi Sat. i, 10, 5*. jam contentus, jam laxus Sat. ii, 7, 20. extentus Ep. ii, 1, 210. funis eat retro Od. iii, 10, 10. funem ducere Ep. i, 10, 48. demittere Ep. ad Pis. 461. sine funibus Od. i, 14, 6.

funus. 1, *cædes:* Gallia funera non pavens Od. iv, 14, 49. moves Dardanæ genti funera Od. i, 15, 10. *metaph. interitus:* ruinas et funus parat imperio Od. i, 37, 8. sub lacrimosa funera Trojæ Od. i, 8, 14. 2, *cadaver:* funera mixta senum ac juvenum Od. i, 28, 19. *mors:* maturo funeri propior Od. iii, 15, 4. vicinum Sat. i, 4, 126. 3, *pompa funebris:* egregie factum Sat. ii, 5, 105. inane (*ubi corpus in cycnum mutatum est*)

Od. ii, 20, 21. tristia funera Ep. ii, 2, 74. si funera tria concurrant foro Sat. i, 6, 43. imagines Triumphales ducant funus tuum Epod. 8, 11. sub ipsum funus Od. ii, 18, 18. in funere conducti plorant Ep. ad Pis. 431. vertere funeribus triumphos Od. i, 35, 4.

fur. mali Sat. i, 1, 77. Voranus Sat. i, 8, 39. neque ego fur Sat. ii, 7, 72. ne quis fur esset Sat. i, 3, 106. quod malus, aut fur foret Sat. i, 4, 3. quum mihi non tantum furesque feræque curæ sunt Sat. i, 8, 17. furum aviumque formido ibid. 3. prosunt furibus Ep. i, 6, 46. si clamet furem Ep. i, 16, 36. fures dextra coercet Sat. i, 8, 4.

furca. sub furcam ibis Sat. ii, 7, 66. furca expelles naturam Ep. i, 10, 24.

furciter. Sat. ii, 7, 22.

furere. 1, quid sit furere Sat. ii, 3, 41. num furis? Sat. ii, 5. 58. blateras furisque Sat. ii, 7, 35. certe furit Ep. ad Pis. 472. furens puer Od. i, 13, 11. dominus Sat. ii, 7, 66. in celeres iambos misit furentem Od. i, 16, 25. *c. infin.:* furit te reperire atrox Tydides Od. i, 15, 27. *de summa latitia:* furere dulce est recepto amico Od. ii, 7, 28. 2, *nimio amore captum esse:* Inachia furere Epod. 11, 6. 3, *de mari, æstuare:* furentem Neptunum spectare Ep. i, 11, 10. 4, *de flamma:* furens in Ætna flamma Epod. 17, 33. *de stellarum ardenti æstu, sævire:* furit stella vesani leonis Od. iii, 29, 18.

furiare. libido, quæ solet matres furiare equorum Od. i, 25, 14.

furibundus. quum semel accepit (leo) solem furibundus, Ep. i, 10, 17.

furiosus. bello Thrace Od. ii, 16, 5. sceleratus et furiosus erit Sat. ii, 3, 222. sibi tum furiosa videtur! ibid. 304. meo (*sanguine placari Diras*), sed non furiosus ibid. 207. furiose ibid. furiosius peccatum Sat. i, 3, 83.

furnus. furnos et balnea laudat Ep. i, 11, 13. a furno lacuque redeuntes Sat. i, 4, 37.

furor. cæcus Od. iv, 15, 17. cæcus Epist. 2, 13. ira furor brevis est Ep. i, 2, 62. vexat furor iste poetas Ep. ii, 2, 90. minuit furorem Od. i, 37, 12. pietas victa furore Od. iii, 27, 36. nocturnus occurram furor Epist. 3, 92. *de amore:* furiosus mille puerorum, mille puellarum Sat. ii, 3, 325.

furtim. humor in genas labitur Od. i, 13. furtim delusa terra Sat. i, 1, 42. furtim abstulerunt terra Sat. i, 8, 43. furtim ex collo carpsisse coronas Sat. ii, 3, furtim in præcepta Aristippi Ep. i, 1, 18. fastidia furtim perrumpere Ep. i, 10, 23.

furtum. alegitia Sat. ii, 7, 110. lana Ep. i, 13, 14. nudata furtivis cubiis Ep. i, 3, 20.

furtum. facere Sat. i, 3, 94; Ep. i, 16, 46. esse parens res furta furtumque Sat. i, 3, 122. ubi oves furto petunt Ep. i, 7, 86. furto jocoso condere Od. i, 8. mentio de Capitolini furtis Sat. i, 4, 94. an furtis perennve rapina Sat. ii, 3, 157. *metaph.: de rebus obtusis:* dum furta ligurrit Sat. ii, 4, 79.

furvus. Proserpina Od. ii, 13, 21.

fuscus. Hydaspes Sat. ii, 8, 14.

fustis. longus Sat. ii, 3, 112. nervus Sat. i, 5, 23. recisi Od. iii, 6, 6. fustis formido Ep. ii, 1, 154. fustis coerces Sat. i, 3, 134. fustibus puppabant Sat. i, 3, 101.

futuere. dum futuo Sat. i, 2, 127.

G

galea. galeæ laves Od. i, 2, 2. galeam parat Pallas Od. i, 15, 11.

gallina. ne gallina malum respuat dura palato Sat. ii, 4, 18. gallina turget palatum Sat. ii, 2, 24.

gallus. sub galli cantum Sat. i, 1, 10.

garrire. cum garriret ille quidlibet Sat. i, 9, 13. aniles fabellas Sat. ii, 6, 77. libellos Sat. i, 10, 41.

garrulus. garrulus idem est Ep. i, 18, 69. garrulus atque piger Sat. i, 4, 12. garrulus hunc quando consumet cunque Sat. i, 9, 33. garrulus morosum offendo Sat. ii, 5, 90.

garum. de succis piscis Iberi Sat. ii, 8, 46.

gaudere. 1, gaudeat an doleat Ep. i, 6, 12. gaudet decerpens pyra Epod. 2, 19. gaudent scribentes Ep. ii, 2, 107. gaudes, si cameram percusti forte Sat. ii, 3, 273. gaude, quod spectant oculi te mille loquentem Ep. i, 6, 19. *c. abl.:* gaude sorte tua Epod. 14, 15. gaudet mutata sorte Sat. ii, 6, 110. gaudent ut Priamus inhumato Sat. ii, 3, 195. dato (consilio) gaudetis almæ Od. iii, 4, 42. gaudentem (*libenter*) nummo te addicere Sat. ii, 5, 109. *in epistolis salutandi formula* (χαίρειν): Celso gaudere, et rem bene gerere, Musa, refer Ep. i, 8, 1. primum gaudere ibid. 15. 2, *delectari:* Castor gaudet equis Sat. ii, 1, 26. gaudet equis canibusque Ep. ad Pis. 126. quod pubes hedera virenti gaudeat Od. i, 25, 18. gaudentes rure Camœnæ Sat. i, 10, 45. o, quæ fontibus integris gaudes Od. i, 26, 7. carminibus Od. iv, 8, 11. carmine Ep. ii, 2, 59. tragœdis Ep. ii, 1, 98. gaudens parvis sodalibus Ep. i, 7, 58. unico gaudens mulier marito Od. iii, 14, 5. pars hominum vitiis gaudet Sat. ii, 7, 6. gaudens Bellona cruentis Sat. ii, 2, 223. cæde Sygambri gaudentes

Od. iv, 14, 51. pictis tabellis Sat. i, 1, 172. his plebecula gaudet Ep. ii, 1, 186. somno et umbra gaudens Ep. ii, 2, 78. uneque stabulis pecus gaudet Od. i, 4, 3. *metaph.:* auriculæ molles gaudent prænomine Sat. ii, 5, 32. *c. infin.:* gaudens findere sarculo agros Od. i, 1, 11. gaudet pepulisse terram pede Od. iii, 18, 15. gaudet doceri Ionicos motus Od. iii, 6, 21. lædere gaudes Sat. i, 4, 78. illudere rebus humanis gaudes Sat. ii, 8, 62. quæ (oscula) gaudeat eripi Od. ii, 12, 27. hic (apicem) posuisse gaudet Od. i, 34, 16.

gaudium. impermissa gaudia Od. iii, 6, 28. vana Ep. ii, 1, 188. gaudia quanta fuerunt! Sat. i, 5, 43. neque divitibus contingunt gaudia solis Ep. i, 17, 9. quibus gaudiis advoceris Od. iv, 11, 14. ad quæ si gaudia properas Od. iv, 12, 21. gaudia prodens vultus Sat. ii, 5, 104.

gausape. purpureus Sat. ii, 8, 11.

gaza. beatæ Arabum Od. i, 29, 2. tumultus mentis non submove(n)t gazæ Od. ii, 16, 9.

gelide. ministrat Ep. ad Pis. 171.

gelidus. unda Ep. i, 15, 4. rivus Ep. i, 18, 104. rivi Od. iii, 13, 6. ora Od. i, 26, 4. ripa Sat. ii, 3, 294. nemus Od. i, 1, 30. Hæmus Od. i, 12, 6. Algidus Od. i, 21, 6. Scythe Od. iv, 5, 25. nox Ep. ii, 2, 169. mors Od. ii, 8, 11. foribus repulsum perfundit gelida Sat. ii, 7, 91.

gelu. acutum Od. i, 9, 3.

gemellus. par nobile fratrum, nequitia gemellum Sat. ii, 3, 244. ad cetera pæne gemelli Ep. i, 10, 3.

gemere. flebiliter Ityn gemens Od. iv, 12, 5. *c. acc. et inf.:* sulphura contemni, vicus gemit Ep. i, 15, 7. *c. inf.:* ostendi gemis Ep. i, 20, 4. *de sonitu fluctuum:* gementis litora Bospori Od. ii, 20, 14. *stridorem edere:* antennæ gemant Od. i, 14, 6.

geminare. 1, ut serpentes avibus geminentur Ep. ad Pis. 13. 2, *collidere:* sic geminant æra Corybantes Od. i, 16, 8.

geminus. sorores Od. iv, 7, 5. fratres Ep. i, 18, 41. Pollux Od. iii, 29, 64. geminum ovum Ep. ad Pis. 147.

gemma. gemmas sunt qui non habeant Ep. ii, 2, 180. in mare gemmas mittamus Od. iii, 24, 48. cum gemmis Tyrios mirare colores Ep. i, 6, 18. non gemmis venale Od. ii, 16, 7.

genæ. pulchræ Od. iv, 13, 8. incolumes Od. iv, 10, 8. humor in genas labitur Od. i, 13, 6. cur manat rara lacrima per genas? Od. iv, 1, 34.

gener. spretus Lycambæ Epod. 6, 13. tum gener hoc faciet Sat. ii, 5, 66. an te generum decorent parentes Od. ii, 4, 13. in Fausta Sullæ gener Sat. i, 2, 64.

generare. generatur nil majus ipso Od. i, 12, 17. *metaph.:* quale portentum nec Jubæ tellus generat Od. i, 22, 15.

generose. generosius perire Od. i, 37, 21.

generosus (*de ortu*). generosior petitor Od. iii, 1, 10. te nemo generosior est Sat. i, 6, 2. gloria trahit non minus ignotos generosis ibid. 24. *metaph., de conchis:* generosæ testæ fertile mare Sat. ii, 4, 31. *de vino:* generosum et lene requiro Ep. i, 15, 18.

genialis. lectus Ep. i, 1, 87.

genetrix. genetricem occidit Sat. ii, 3, 133.

genitor. Pelopis Od. i, 28, 7. *metaph.:* quæ genitor produxerit usus Ep. ii, 2, 119.

gens. 1, fecunda Menenî Sat. ii, 3, 287. exitium tuæ gentis Od. i, 15, 22. sine gente (*libertinus*) Sat. ii, 5, 15. prisco natus ab Inacho, an infima de gente Od. ii, 3, 23. 2, *populus:* Dardana Od. i, 15, 11. Romula Od. iv, 5, 2; Carm. Sæc. 47. Apula Sat. ii, 1, 38. gens, quæ, cremato fortis ab Ilio, sacra pertulit Ausonias ad urbes Od. iv, 4, 53. Jupiter illa piæ secrevit litora genti Epod. 16, 63. victæ Od. ii, 9, 21. te metuunt gentes Od. i, 35, 10. gentibus intulit ignem Od. i, 3, 28. gentes terruit Od. i, 2, 5. gentes rapuit leti vis Od. ii, 13, 20. 3, *genus:* humana Od. i, 12, 49; Od. i, 3, 26. prisca mortalium Epod. 2, 2.

genu. contractum genibus tangas caput Sat. ii, 7, 61. Cæsaris genibus minor Ep. i, 12, 28. corde et genibus tremit Od. i, 23, 8. dum virent genua Epod. 13, 4.

genus. 1, humanum Epod. 5, 2. hominum Ep. ii, 1, 7. implacidum (*Genauni*) Od. iv, 14, 10. piscium Od. i, 2, 9. 2, *stirps:* audax Japeti Od. i, 3, 27. clarum Messî Sat. i, 5, 54. Danai infame Od. ii, 14, 18. Tantali Od. ii, 18, 38. Æaci Od. iii, 19, 3. Valerî Sat. i, 6, 12. regium Od. ii, 4, 15. fortuna non genus mutat Epod. 4, 6. *nobilis origo:* quamvis et genus et nomen inutile jactes Od. i, 14, 13. non te genus restituet Od. iv, 7, 23. et genus et virtus vilior alga est Sat. ii, 5, 8. et genus et formam pecunia donat Ep. i, 6, 37. quantum generi demas Ep. i, 20, 22. 3, *proles:* ab alto demissum genus Ænea Sat. ii, 5, 63. sive neglectum genus et nepotes respicis Od. i, 2, 35. nepotum genus ab illo originem ducit Od. iii, 17, 4. inquinavere nuptias et genus Od. iii, 6, 18. 4, *classis:* hoc genus omne (*ambubaiarum, cett.*) Sat. i, 2, 2. irritabile

vatum genus Ep. ii, 2, 102. cetera de genere hoc Sat. i, 1, 13. cui concredere nugas hoc genus (vellet) Sat. ii, 6, 44. 5, *species:* diversum confusa genus panthera camelo Ep. ii, 1, 195. ignotum tragicæ genus Camœnæ Ep. ad Pis. 275. est genus unum stultitiæ Sat. ii, 3, 53. quoniam non est genus unum ibid. 301. 6, *modus, ratio:* genus hoc vitæ Sat. i, 3, 60. suspectum genus hoc scribendi Sat. i, 4, 65. quos genus hoc (*scribendi*) minime juvat Sat. i, 4, 24.

gerere. 1, capella gerat distentius uber Sat. i, 1, 110. jocos geris (testa) Od. iii, 21, 2. *se gerere:* Dis te minorem quod geris Od. iii, 6, 5. non ita me gessi Sat. ii, 5, 19. quo pacto rem gerat et se Ep. i, 8, 13. 2, *facere, curare:* bella Od. iv, 4, 18. prœlia Od. iv, 4, 67. rem Od. i, 6, 4. rem bene gerere Ep. i, 8, 1. male Sat. ii, 3, 37, 74. res Ep. i, 17, 33. digna res geri Ep. ad Pis. 183. res gestæ Ep. i, 3, 7; Ep. ii, 1, 251; Ep. ad Pis. 73.

germinare. germinat termes olivæ Epod. 16, 45.

gerulus. festinat mulis gerulisque redemtor Ep. ii, 2, 72.

gestare. cuneos manu gestans Od. i, 35, 19. lectica gestare agnam Sat. ii, 3, 214. neque jam livida gestat armis brachia Od. i, 8, 10. quod mercem sine fucis gestat Sat. i, 2, 83.

gestire (*c. infin.*). visere Od. iii, 3, 54. partes divitum linquere Od. iii, 16, 24. Liberum ducere Od. iv, 12, 15. omnes gestiet a furno redeuntes scire Sat. i, 4, 37. conducere publica Ep. i, 1, 77. fuge, quo descendere gestis Ep. i, 20, 5. nummum dimittere Ep. ii, 1, 175. paribus colludere Ep. ad Pis. 159.

giganteus. triumphus Od. iii, 1, 7.

gignere. non te Tyrrhenus genuit parens Od. iii, 10, 12. *metaph.:* ludus genuit trepidum certamen et iram Ep. i, 19, 48.

glaciare. ut glaciet Jupiter nives Od. iii, 10, 7.

glacies. iners Od. ii, 9, 5.

gladiator. gladiatorum centum paria Sat. ii, 3, 85.

gladius. ignem gladio scrutare Sat. ii, 3, 276.

glans. iligna Sat. ii, 4, 40. glandem (*victum gentis priscæ*) atque cubilia propter Sat. i, 3, 100.

gleba. siccæ Epod. 16, 57. glebas versare ligonibus Od. iii, 6, 39. vicini rident glebas et saxa moventem Ep. i, 14, 39.

glomus. lanæ Ep. i, 13, 14.

gloria. 1, non sine gloria Od. iii, 26, 2. 2, *jactantia:* gloria plus nimio attollens verticem Od. i, 18, 15. gloria quem supra vires et vestit et ungit Ep. i, 18, 22. *gloriæ cupiditas:* constrictos gloria trahit fulgente curru Sat. i, 6, 23. quem tulit ad scenam ventoso gloria curru Ep. ii, 1, 177. ne vos titillet gloria Sat. ii, 3, 179.

gloriari. Lyciscus glorians quamlibet mulierculam vincere mollitia Epod. 11, 23.

gnatus. infelix Sat. ii, 3, 304. demi si gnatus erit Sat. ii, 5, 31. abstinuit vim uxore et gnato Sat. ii, 3, 203. pater ut gnati (*sc. vitium non fastidit*) Sat. i, 3, 43. cum pecore et gnatis Sat. ii, 2, 115. locuples sine gnatis Sat. ii, 5, 28. huic vestem ut gnatæ paret Sat. ii, 3, 215. si quis gnatam devovet ibid. 219.

gnaviter. consilium gnaviter agendi Ep. i, 1, 24.

gnavus. pete forum Ep. i, 6, 20. agilis gnavusque Ep. i, 18, 90.

gracilis. puer Od. i, 5, 1. gracilis. sic, tamque pusillus Sat. i, 5, 69.

gradus. 1, *passus:* gradum leti corripuit Od. i, 3, 33. quem mortis timuit gradum Od. i, 3, 17. 2, *locus, ordo, dignitas:* gradu de imo tollere corpus Od. i, 35, 2. uno sedet post me gradu Sat. i, 6, 40.

græcari. assuetus Sat. ii, 2, 11.

gramen. tenerum Od. iv, 12, 9. tenax Epod. 2, 24. remotum Od. ii, 3, 6. Martium Od. iii, 7, 26. gramina Martii Campi Od. iv, 1, 39. aprici campi gramen Ep. ad Pis. 162. redeunt jam gramina campis Od. iv, 7, 1. graminis immemor Od. i, 15, 30.

grammaticus. equites Sat. i, 10, 8*. tribus Ep. i, 19, 40. *subst.:* grammatici certant Ep. ad Pis. 78.

granarium. cur tua granaria plus laudes cumeris? Sat. i, 1, 53.

grandis. certamen Od. iii, 20, 7. munus Od. ii, 1, 11. dos Sat. i, 4, 50. grandia meritorum præmia Ep. ii, 2, 38. grande decus rerum mearum Od. ii, 17, 4. grandes rhombi patinæque grande dedecus ferunt Sat. ii, 2, 95, 96. grande malum Sat. ii, 1, 49. lethargus Sat. ii, 3, 145. grandes cothurni Ep. ad Pis. 80. si grandia cum parvis Orcus metit Ep. ii, 2, 179. conamur tenues grandia Od. i, 6, 9. professus grandia turget Ep. ad Pis. 27. grandis natu Ep. i, 7, 49. grandis alumnus Epod. 13, 11.

grando. quia grando contuderit vites Ep. i, 8, 4. diræ grandinis satis pater misit Od. i, 2, 2. grandine verberatæ vineæ Od. iii, 1, 29.

granum. audeat contingere granum Sat. ii, 3, 113.

grassari. grassare obsequio Sat. ii, 5, 93.

gratia. 1, *favor:* regum Ep. ad Pis. 404. in tuæ spem gratiæ Epod. 1, 24.

favor populi: si fortunatum species et gratia præstat Ep. i, 6, 49. cui gratia contingat abunde Ep. i, 4, 10. stet honos et gratia vivax Ep. ad Pis. 69. 2, *gutes Vernehmen:* gratia sic fratrum dissiluit Ep. i, 18, 41. male sarta gratia nequicquam coit Ep. i, 3, 32. 3, *Dankbarkeit:* illi debetur a me gratia major Sat. i, 6, 88.

grate. natales grate numeras Ep. ii, 2, 210.

gratus. conviva Sat, ii, 2, 119. Venus Od. iv, 6, 21. compes Od. i, 33, 14; Od. iv, 11, 23. testudo Od. iii, 11, 5. thyma Od. iv, 2, 29. armenta Od. i, 31, 5. mensæ Ep. ad Pis. 374. æra Od. iv, 8, 1. locus Ep. ii, 2, 46. Antium Od. i, 35, 1. antrum Od. i, 5, 3. tempus Ep. ii, 2, 198. hora Ep. i, 4, 14. dies Od. iv, 5, 7. lux Sat. i, 5, 39. nox Carm. Sæc. 23. quies Ep. i, 17, 6. novitas Ep. ad Pis. 223. carmina Od. i, 15, 14. protervitas Od. i, 19, 7. mentis gratissimus error Ep. ii, 2, 140. carmen Od. iii, 11, 23. (fama) carmine gratior Sat. ii, 2, 94. gratior aura Ep. i, 10, 15. gratus risus puellæ ab angulo Od. i, 9, 22. artes Od. iv, 13, 21. grata vice veris et Favonî Od. i, 4, 1. *c. dat.:* gratus Alexandro fuit Chœrilus Ep. ii, 1, 232. donec gratus eram tibi Od. iii, 9, 1. superis Deorum gratus et imis Od. i, 10, 20. dapibus Jovis grata testudo Od. i, 32, 14. grata sigilla pudico Ep. i, 20, 3. gratæ divitibus vices Od. iii, 29, 13. sic Jovi gratum Epod. 9, 3. 2, *Dankbar:* Regulum et Scauros gratus referam Od. i, 12, 39. si, quod adest, gratum juvat Sat. ii, 6, 13. grata sume manu Ep. i, 11, 23. *adv.:* gratum elocuta Junone Od. iii, 3, 17.

gravare. Pegasus equitem gravatus Bellerophontem Od. iv, 11, 27. officium quod me gravat Ep. ii, 1, 264.

gravidus. 1, *plenus:* gravida pharetra sagittis Od. i, 22, 3. 2, *fetus:* hæc (muræna) gravida capta est Sat. ii, 8, 43.

gravis. 1, pondus Epod. 4, 17. onus Sat. i, 9, 21. sarcina Ep. i, 13, 6. aratrum Ep. ad Pis. 66. currus Od. i, 12, 58. terra Sat. i, 1, 28. salias terræ gravis Ep. i, 14, 26. *metaph.:* a, *magni momenti:* exemplum Od. iv, 11, 26. prœlium Od. iv, 14, 14. incepta Ep. ad Pis. 14. b, *ponderosus:* (iambus) tardior ut paulo graviorque veniret ad aures Ep. ad Pis. 255. c, *vehemens:* iræ Od. iii, 3, 30. Pelidæ stomachus Od. i, 6, 5. mœror Ep. ad Pis. 110. amor Epod. 11, 2. ambitio Sat. i, 6, 129. æstus Od. ii, 5, 6. ictus Od. iv, 9, 22. graviore casu Od. ii, 10, 10. ruinæ Sat. ii, 8, 54. malum fama gravius Sat. i, 2, 59. contumeliæ Epod. 11, 26. *quod vehementes nos reddit:* thyrsus Od. ii, 19, 8. d, *severus:* Stesichori Camœnæ Od. iv, 9, 8. Æsopus Ep. ii, 1, 82. e, *molestus, timendus, exitiosus:* si grave non est Sat. ii, 8, 4. sol Sat. ii, 4, 23. Persæ Od. i, 2, 22; Od. iii, 5, 4. amicitiæ principum Od. ii, 1, 3. hastæ Od. i, 15, 16. militia Od. i, 18, 5. Cyclopum officinæ Od. i, 4, 7. curæ Sat. i, 2, 110. vita Epod. 1, 6. sæculum Od. i, 2, 5. exitium Od. i, 16, 17. asperitas Ep. i, 18, 6. hircus Epod. 12, 5. limus Sat. ii, 4, 80. munditiæ pepulere grave virus Ep. ii, 1, 158. *c. dat.:* palam captis gravis Od. iv, 6, 17. nimis est gravis Appia tardis Sat. i, 5, 6. grave corpus (*hartleibig*) Epod. 2, 57. f, *valetudini nocens:* Auctumnus Sat. ii, 6, 19. tempus grave pomifero anno Od. iii, 23, 8. g, *de sonis, imus:* poscenti gravem (sonum) remittit Ep. ad Pis. 349. 2, *gravatus:* gravis annis Sat. i, 1, 4.

gravitas. versus gravitate minores Sat. i, 10, 54. gravitate vincere Ep. ii, 1, 59. incolumi gravitate jocum tentavit Ep. ad Pis. 222.

grex. 1, languidus Od. iii, 29, 21. amicus Epod. 16, 50. lascivus Od. iii, 13, 8. errantes Epod. 2, 14. te greges centum circum mugiunt Od. ii, 16, 33. gregem torret æstuosa impotentia nullius astri Epod. 16, 54. in grege taurus Sat. i, 3, 110. fugientes agitato grege cervos jaculari Od. iii, 12, 9. grex avium Ep. i, 3, 19. 2, *turba hominum:* contaminatus Od. i, 37, 9. proprii regum Od. iii, 1, 5. gregis tui hunc scribe Ep. i, 9, 13. nigro compulerit Mercurius gregi Od. i, 24, 18. *plebs:* indocilis Epod. 16, 37. 3, *secta:* Epicuri Ep. i, 4, 16. Chrysippi Sat. ii, 3, 44.

grus. advena Epod. 2, 35. gruis membra sparsi sale Sat. ii, 8, 87.

gula. digna Harpyiis Sat. ii, 2, 40. *metaph. voracitas:* gula quo ducit Ep. i, 6, 57. gulæ parens Sat. ii, 7, 111.

gurges. qui gurges, aut quæ flumina ignara belli? Od. ii, 1, 33.

gustare. ante Larem gustet dives Sat. ii, 5, 14. ut nihil omnino gustaremus Sat. ii, 8, 94. si gustarit de sene lucellum Sat. ii, 5, 81.

guttur. si quis guttur senile fregerit Epod. 3, 2. gutturi vincla nectes tuo Epod. 17, 72.

guttus. adstat cum patera guttus Sat. i, 6, 118.

gyrus. bruma nivalem interiore diem gyro trahit Sat. ii, 6, 26.

H

Habenà. 1, metuens pendentis habenæ Ep. ii, 2, 15. 2, *frenum:* læva Ep. i, 15, 12.

habere. 1, habendi amore senescit Ep. i, 7, 85. vectigalia magna divitiasque habeo Sat. ii, 2, 101. quicquid habes Od. i, 27, 17; Sat. ii, 3, 167. sin melius quid habes Ep. i, 5, 6. quoque habeas plus Sat. i, 1, 92. habemus utrumque Sat. ii, 8, 17. cur optas quod habes? Sat. i, 3, 126. quod non desit, habentem Ep. ii, 2, 52. quod habebo, mittam Ep. i, 6, 42. quantum habeas Sat. i, 1, 62. Sardus habebat ille hoc Sat. i, 3, 3. sunt qui non habeant, est qui non curat habere Ep. ii, 2, 182. haberet plus dapis Ep. i, 17, 50. quid habet pulchri constructus acervus? Sat. i, 1, 44. quid habes illius, illius, quæ spirabat amores Od. iv, 13, 18. habes vitia Sat. i, 3, 20. virtutes Ep. ii, 1, 119. servos Sat. i, 3, 11. ingenuos clarosque parentes Sat. i, 6, 91. auctorem Sat. i, 4, 122. adjutorem Sat. i, 9, 45. fœnum habet in cornu Sat. i, 4, 34. habes qui assideat Sat. i, 1, 81. quid haberet, quod legeret Ep. ii, 1, 91. irriguum mero corpus habento Sat. ii, 1, 9. habes pretium Ep. i, 16, 47. parum splendoris Ep. ii, 2, 111. nil servile Sat. ii, 7, 111. permagna negotia Sat. i, 7, 4. dimidium facti, qui cœpit, habet Ep. i, 2, 40. habet difficiles aditus Sat. i, 9, 56. quæ res nec modum habet neque consilium Sat. ii, 3, 266. quod venale habet Sat. i, 2, 84. palam habet ibid. 85. nulla taberna habeat libellos meos Sat. i, 4, 71. quales æditiuos habeat virtus Ep. ii, 1, 230. fana Deos habuere rectos Od. iv, 4, 48. habebunt verba fidem Ep. ad Pis. 52. habet Comœdia plus oneris Ep. ii, 1, 169. *tenere:* Tartara habent Panthoiden Od. i, 28, 9. barbiton hic paries habebit Od. iii, 26, 4. metu, qui major absentes habet Epod. 1, 18. 2. *afferre, secum ducere:* habere sudoris minimum Ep. ii, 1, 168. hoc paces habuere bonæ ibid. 102. quanto curam sumtumque minorem hæc habeant Sat. ii, 4, 86. quas amor habet curas Epod. 2, 37. 3, *scire:* nil habeo quod agam Sat. i, 9, 19. an habet suadere quis melius? Epod. 16, 23. 4, *putare, æstimare:* habebitur Divus Od. iii, 5, 2. haberi Deus immortalis Ep. ad Pis. 464. formosus Sat. i, 6, 30. sordidus atque animi parvi Sat. i, 2, 10. insuavis Sat. i, 3, 85. insanus Sat. ii, 3, 40. male tutæ mentis ibid. 137. commotus ibid. 209. disertus Ep. i, 19, 16. consultus Ep. i, 5, 15. urbanus Ep. i, 15, 27. simplex fortisque Sat. i, 3, 52. habere in amicorum numero Sat. ii, 6, 41. (Roma) habet hos numeratque poetas Ep. ii, 1, 61. 5, *esse:* sic habet (*sc. se*) Sat. i, 9, 58.

habilis (*aptus, idoneus*). non habilis Lyco Od. iii, 19, 24.

habitabilis. habitabiles oræ Od. iv, 14, 5.

habitare. Exquiliis habitare Sat. i, 8, 14. habitatus (agellus) quinque focis Ep. i, 14, 2. habitanda fana apris reliquit Epod. 16, 19.

habitus. 1, vultus habitusque hominis Sat. ii, 4, 92. nos natura intus ad omnem fortunarum habitum format Ep. ad Pis. 109. 2, *vestimentum:* Romanus Sat. ii, 7, 54. illa tamen se non habitu mutative loco ibid. 64.

hactenus. Sat. i, 2, 123; Sat. i, 4, 63.

hædulea. nec (metuunt) Martiales hædileæ lupos Od. i, 17, 9.

hædus. tener Od. iii, 18, 5. eroptus lupo Epod. 2, 60. eras hædo donaberis Od. iii, 13, 3. nunc Fauno decet immolare, seu poscat agna, sive malit hædo Od. i, 4, 12.

hærere. 1, hærentes naves litore in adverso Sat. ii, 3, 205. hærere equo Od. iii, 24, 55. hærens crinibus corona Od. i, 17, 27. capiti corona hærens Sat. i, 10, 49. hæret in pede calceus Sat. i, 3, 32. hæsit ulmo piscium genus Od. i, 2, 9. *metaph.:* hæret foribus invisis Sat. ii, 3, 261. hærentia stultis Sat. i, 3, 77. hærens illi (Veneri) puer Od. i, 32, 10. *cohærere:* quod non proposito hæreat apte Ep. ad Pis. 195. 2, *ad incitas redactum esse:* aut quia non firmus rectum defendis, et hæres Sat. ii, 7, 26.

hæres. avidus Sat. ii, 3, 151. vivacior Sat. ii, 2, 132. lætus ovansque Sat. ii, 3, 145. secundus Sat. ii, 5, 49. ignotus Od. ii, 18, 6. quartæ partis ibid. 101. hæredis Staberi Sat. ii, 3, 84. ob hæredis curam Ep. i, 5, 13. hæres divitiis potietur Od. ii, 3, 20. absumet Cæcuba Od. ii, 14, 25. cadaver tulit hæres Sat. ii, 5, 86. ut hæres hæc ebibat Sat. ii, 3, 122. quid hæres de me judicet Ep. ii, 2, 191. hæres hæredem alterius supervenit Ep. ii, 2, 175, 176. quum hæredes summam patrimoni saxo insculpere voluit Sat. ii, 3, 91. quam indigno pecuniam hæredi properet Od. iii, 24, 62. manus hæredis Od. iv, 7, 19. hæredes monumentum ne sequeretur Sat. i, 8, 13.

halec: vid. *allec.*

hamus. opertus Ep. i, 16, 51. occultus Ep. i, 7, 74. si vafer insidiatorem hamo præroso fugerit Sat. ii, 5, 25.

hasta. gravis Od. i, 15, 17. eques metuendus hasta Od. iii, 2, 4.

haurire. 1, aquam Sat. i, 1, 60. ex parvo acervo ibid. 52. 2, *accipere:* unde laboris plus haurire est Sat. i, 2, 79. 3, *audire:* vitæ præcepta beatæ Sat. ii, 4, 95.

haustus. Pindarici fontis Ep. i, 3, 10.

hedera. virens Od. i, 25, 17. procera Epod. 15, 5. victrix Ep. i, 3, 25. lascivæ Od. i, 36, 20. hederæ doctarum

præmia frontium Od. i, 1, 29. hederæ vis multa Od. iv, 11, 14.

helleborus. hellebori pars maxima danda est avaris Sat. ii, 3, 82. helleboro morbum expulit Ep. ii, 2, 137.

herba. 1, *gramen:* communes Ep. i, 10, 34. Ithace, locus non multæ prodigus herbæ Ep. i, 7, 42. deterius olet herba Libycis lapillis? Ep. i, 10, 19. somnus in herba Ep. i, 14, 35. Albanis in herbis crescit victima Od. iii, 23, 11. herbis largis juvenescit (vitulus) Od. iv, 2, 55. 2. *Kräuter:* nocentes Sat. i, 8, 22. lapathi herba Epod. 2, 57; Sat. ii, 4, 29. nec herba nec radix me fefellit Epod. 5, 67. si vulnus radice vel herba non fieret levius, fugeres radice vel herba curarier Ep. ii, 2, 149, 150. herbas quas Iberia mittit Epod. 5, 21. his incoctus herbis Epod. 3, 7. herbas videres Sat. i, 8, 49. herbis sectis inferbuit Sat. ii, 4, 67. herbis vivis et urtica Ep. i, 12, 7.

herbosus. campus Od. iii, 18, 9.

hercule. Sat. ii, 7, 72.

here pro heri. Sat. ii, 8, 2.

herilis. herile pensum Od. iii, 27, 63. peccatum Sat. ii, 7, 60. heriles nutus Ep. ii, 2, 6.

heros. heros secundus ab Achille Sat. ii, 3, 193. quicunque adhibebitur heros Ep. ad Pis. 227. Davusne loquatur, an heros Ep. ad Pis. 114. quem virum aut heroa sumis celebrare? Od. i, 12, 1. hos inter heroas Sat. ii, 2, 93.

herus. dives Od. ii, 18, 32. festinans Ep. i, 1, 85. propriæ telluris Sat. ii, 2, 129. sub hoc herus inquit Sat. ii, 8, 43. hic herus ibid. 16. fundus arvo herum pascat Ep. i, 16, 2. o, here Sat. ii, 3, 265.

hesternus. vitia Sat. ii, 2, 78. quæ (fercula) inerant hesterna canistris Sat. ii, 6, 105.

heu. Od. i, 2, 37; Od. i, 5, 5; Od. i, 15, 9, 19; Od. i, 24, 11; Od. iii, 24, 30; Od. iv, 1, 33; Od. iv, 6, 17; Od. iv, 10, 6; Od. iv, 13, 17; Epod. 5, 101; Epod. 11, 7, 21; Epod. 16, 11; Epod. 17, 14; Sat. ii, 8, 61; Ep. ad Pis. 328.

heus. Sat. i, 3, 21.

hiare. quum hiet podex inter nates Epod. 8, 5. lupus hic Tiberinus, an alto captus hiet Sat. ii, 2, 32. hians corvus Sat. ii, 5, 56. emtorem hiantem inducat Sat. i, 2, 88.

hiatus. tanto hiatu dignum Ep. ad Pis. 138.

hibernus. nix Od. iv, 12, 4. Alpes Sat. ii, 5, 41. flumen Sat. i, 7, 27. annus Epod. 2, 29. *tempestuosus:* mare Epod. 15, 8. æquor Sat. ii, 3, 235. Neptunus Epod. 17, 55.

hic, hæc, hoc. *sexcenties.*

hic (adv.). Od. i, 2, 49, 50; Od. i, 17, 17, 21; Od. i, 19, 13; Od. i, 34, 16; Od. iii, 26, 6; Epod. 5, 47; Sat. i, 5, 7, 30, 82, 89; Sat. i, 9, 7, 26; Sat. i, 10, 8; Sat. ii, 2, 7; Sat. ii, 3, 59, 221; Sat. ii, 8, 16; Ep. i, 15, 42; Ep. i, 17, 39; Ep. ii, 2, 84.

hicce. hisce Sat. i, 2, 109; Sat. i, 3, 70.

hiccine. hunccine solem surrexe mihi! Sat. i, 9, 72.

hiemare. 1, hiemet mercator in undis Ep. i, 16, 71. 2, *tempestuosum esse:* hiemat mare defendens pisces Sat. ii, 2, 17.

hiems. 1, *tempestas:* hiems Eois intonata fluctibus Epod. 2, 52. 2, *bruma:* acris Od. i, 4, 1. informes Od. ii, 10, 15. iniquæ Od. iii, 1, 32. est ubi plus tepeant hiemes? Ep. i, 10, 15. quæ sit Veliæ hiems Ep. i, 15, 1. seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ultimam Od. i, 11, 4. post certas hiemes Od. i, 15, 35. hiemis sodalis Eurus Od. i, 25, 19. 3, *frigus:* quum te neque æstus dimoveat lucro, nec hiems Sat. i, 1, 39.

hilaris. oderunt hilarem tristes Ep. i, 18, 89. simplex hilarisque Ep. ii, 2, 193.

hilla. hillis flagitat refici (stomachus) Sat. ii, 4, 60.

hinc. Od. i, 17, 14; Od. i, 34, 14; Od. iii, 4, 58, 59; Od. iii, 17, 2; Od. iv, 5, 31; Epod. 2, 31; Epod. 5, 97; Sat. i, 1, 17, 18; Sat. i, 4, 6; Sat. i, 5, 47, 50, 71, 86, 93; Sat. i, 9, 16, 44; Sat. ii, 7, 117; Ep. i, 19, 41; Ep. ad Pis. 318.

hinnitus. hinnitum tollit equa Od. ii, 16, 34.

hinnuleus. vitas hinnuleo me similis Od. i, 23, 1.

hircinus. folles Sat. i, 4, 19.

hircus. 1, vilis Ep. ad Pis. 220. levis Epod. 16, 34. 2. *fœdus odor qui sub alis emittitur:* gravis Epod. 12, 5. hircum olet Sat. i, 2, 27; Sat. i, 4, 92.

hirsutus. hirsutæ alæ Epod. 12, 5.

hirtus. non tibi parvum ingenium, nec turpiter hirtum Ep. i, 3, 22.

hirudo. non missura cutem Ep. ad Pis. 476.

hirundo. hirundine prima Ep. i, 7, 13.

hispidus. agri hispidi Od. ii, 9, 1. facies Od. iv, 10, 5.

historia. historiæ pedestres Od. ii, 12, 10. amaræ Sat. i, 3, 89. peccare docentes Od. iii, 7, 20.

hodie. Od. iv, 10, 7; Sat. i, 9, 57, 69; Sat. ii, 2, 46; Sat. ii, 6, 37; Sat. ii, 7, 21; Ep. i, 7, 19, 70; Ep. i, 16, 33; Ep. ii, 1, 160.

hodiernus. summa Od. iv, 7, 17.

homicida. Hector Epod. 17, 12.

homo. notus Sat. i, 2, 31. multum demissus Sat. i, 3, 57. durus Sat. i, 7,

6. factus ad unguem Sat. i, 5, 33. recentes Od. i, 10, 2. silvestres Ep. ad Pis. 391. jam fiet homo Ep. ad Pis. 469. insanit homo Sat. ii, 7, 117. quis homo hic? Sat. i, 6, 29. si tibi regnum homines permittant Sat. i, 3, 124. unde homines vitæ labores instituunt Sat. ii, 6, 21. non homines, non Di concessere Ep. ad Pis. 373. utrumne homines divitiis, an sint virtute beati? Sat. ii, 6, 74. ede hominis nomen Sat. ii, 4, 10. adde vultum habitumque hominis Sat. ii, 4, 92. opes hominis Ep. i, 10, 36. pars hominum Sat. i, 1, 61; Sat. ii, 3, 121; Sat. ii, 7, 6; Ep. i, 1, 77. mores hominum Ep. ad Pis. 142; Ep. i, 2, 20. res Deorum ac hominum Od. i, 12, 14. hominum genus Ep. ii, 1, 7. nares Sat. i, 3, 30. risus Sat. i, 4, 83. quorum hominum regio Ep. i, 15, 2. rerum imperiis, hominumque, tot tantisque minor? Sat. ii, 7, 75. Mæcenas—paucorum hominum Sat. i, 9, 44. nil æquale fuit homini illi Sat. i, 3, 9. pennæ homini non datæ Od. i, 3, 35. ut noceant homini Sat. ii, 2, 72. non cuivis homini contingit Ep. i, 17, 36. nunquam homini satis cautum est Od. ii, 13, 13. hominem ponere Od. iv, 8, 8. hunc hominem velles si tradere Sat. i, 9, 47. hominem sic erigit Sat. ii, 3, 150. absolves crimine hominem Sat. ii, 3, 279. non hominem occidi Ep. i, 16, 48. ut homines jugulent Ep. i, 2, 32. homines præponere silvis? Sat. ii, 6, 92.

honeste. unde exiret honeste Sat. ii, 7, 12. veteres inter ponetur honeste Ep. ii, 1, 43.

honestum. honestum prætulit utili Od. iv, 9, 41.

honestus. 1, turpi secernis honestum Sat. i, 6, 63. censor Ep. ii, 2, 110. soror Sat. ii, 3, 58. palla Ep. ad Pis. 278. officium Ep. i, 18, 34. nomen Sat. i, 3, 42. studia et res Ep. i, 2, 36. confusus turpis honesto Ep. ad Pis. 213. *pulcher:* si quid honesti est, jactat habetque palam Sat. i, 2, 84. *honorificus:* dona Ep. ii, 2, 32. 2, *nobilis:* (parentes) honesti fascibus et sellis Sat. i, 6, 96. clientæ Od. ii, 18, 8. domus Ep. i, 9, 4; Ep. ii, 1, 149.

honor sive honos. 1, falsus Ep. i, 16, 39. intaminati Od. iii, 2, 18. æterni Od. ii, 1, 15. meri Ep. ii, 2, 88. mitte supervacuos sepulcri honores Od. ii, 20, 24. plena honorum munera Od. iv, 14, 2. in Junonis honorem Od. i, 7, 8. ut honorem mihi invideat quivis Sat. i, 6, 49. honorem et præmia posci Ep. ii, 1, 78. quid pure tranquillet, honos an dulce lucellum Ep. i, 18, 102. virtute et honore minores Ep. ii, 1, 183. divinis vatibus venit honor Ep. ad Pis. 400. honore indigna (carmina) ferentur Ep. ii, 2, 112. sermonum honos et gratia Ep. ad Pis. 69. des nominis hujus honorem Sat. i, 4, 44. *honoris cupiditas:* inservit honori Ep. ad Pis. 167. 2, *Ehrenstelle:* incerti Od. iii, 29, 51. honoribus tergeminis tollere Od. i, 1, 8. Pallas occupavit proximos illi honores Od. i, 12, 20. honores dat sæpe indignis Sat. i, 6, 15. ampli Sat. i, 6, 11. mandare honorem Lævino ibid. 19. honores contemnere Sat. ii, 7, 85. 3, *dignitas, auctoritas:* quæ sunt in honore Ep. ad Pis. 71. 4, *præmium:* qui primus virtutis honos Sat. i, 6, 83. 5, *decus:* ruris honores Od. i, 17, 16. quoscunque honores cultus tibi fundus feret Sat. ii, 5, 13. silvis honorem decutit December Epod. 11, 6. *decor, pulchritudo:* priscus honor redire audet Carm. Sæc. 57. notus honor in vultus relapsus Epod. 17, 18. non semper floribus est honor idem vernis Od. ii, 11, 9. cocto num honor adest idem? Sat. ii, 2, 28. tantum accedit honoris de medio sumtis Ep. ad Pis. 243. additus stellis honor Od. ii, 19, 14. 6, *honor ille quo aliquem afficimus:* tibi maturos largimur honores Ep. ii, 1, 15. nil mei honores sine te possunt Od. i, 26, 10.

honoratus. Achilles Ep. ad Pis. 120. honoratus uno minor est Jove Ep. i, 1, 107.

hora. 1, prima Ep. i, 17, 6. quarta Sat. i, 5, 23. octava Ep. i, 7, 47. hora quota est? Sat. ii, 6, 44. tota abit hora Sat. i, 5, 14. horæ momento cita mors venit Sat. i, 1, 7. grata Ep. i, 4, 14. præsens Od. iii, 8, 27. natalis Od. ii, 17, 19. fugiens Od. iii, 29, 48. puncto mobilis Ep. ii, 2, 172. inertes Sat. ii, 6, 61. detur nobis hora Sat. i, 4, 15. quamcunque horam Deus tibi fortunaverit Ep. i, 11, 22. non horam tecum esse potes Sat. ii, 7, 112. horam durare Ep. i, 1, 82. in diem et horam Sat. ii, 6, 47. in horas Od. ii, 13, 14; Sat. ii, 7, 10; Ep. ad Pis. 160. quatuor aut plures in horas Ep. ii, 1, 189. in hora sæpe ducentos versus dictabat Sat. i, 4, 9. composita hora Od. i, 9, 20. 2, *anni tempus:* atrox hora Caniculæ Od. iii, 13, 9. Septembribus horis Ep. i, 16, 16. sub verni temporis horam Ep. ad Pis. 302. horis variis temperat mundum Od. i, 12, 16. 3, *tempus:* dubia Ep. i, 18, 110. recte vivendi Ep. i, 2, 41.

hornus. frux Od. iii, 23, 3. vina Epod. 2, 47. palea Sat. ii, 6, 88.

horrendus. Roma Od. iii, 3, 45. diluvies Od. iv, 14, 27. rabies Sat. ii, 3, 323. horrendas adspectu fecerat Sat. i, 8, 26. *c. dat.:* Parthis juvenis horrendus Sat. ii, 5, 62.

horrere. 1, horret asperis capillis Epod.

5, 27. horrentia pilis agmina Sat. ii, 1, 13. 2, *c. acc., timere:* te negligit aut horret Ep. i, 7, 64. quem horret et odit Ep. i, 18, 25. pauperiem Sat. ii, 5, 9. onus Ep. i, 17, 39. iratum mare Epod. 2, 6. divitis nutum Ep. i, 18, 11.

horrescere. dum procellas cautus horrescis Od. ii, 10, 3.

horreum. 1, proprium Od. i, 1, 9. Sulpicia Od. iv, 12, 18. horrea quid prosunt? Ep. ii, 2, 177. horreis occultare Od. iii, 16, 27. 2, *apotheca:* parcis deripere horreo amphoram Od. iii, 28, 7.

horribilis. Medus Od. i, 29, 4. flagellum Sat. i, 3, 119. mala leonis Od. ii, 19, 24.

horridus. 1, Silvanus Od. iii, 29, 22. 2, *de regionibus et tempestate:* æquora Od. iii, 24, 40. fluctus Epod. 10, 3. horrida Tænari sedes Od. i, 34, 10. tempestas Epod. 13, 1. virga (*mortifera*) Od. i, 24, 16. 3, *asper:* te negliget horridus Od. iii, 21, 10. Germania Od. iv, 5, 26. juventus Od. iii, 4, 50. numerus Saturnius Ep. ii, 1, 157.

hortari. quum me hortaretur Sat. i, 4, 107. verbis eundem hortari cœpit Ep. ii, 2, 35. liberum et erectum præsens hortatur Ep. i, 1, 69.

hortus. hortus ubi foret Sat. ii, 6, 2. alienus Sat. i, 3, 116. novi Sat. i, 8, 7. irriguus Sat. ii, 4, 16. Cæsaris horti Sat. i, 9, 18. invidet tibi horti usum Ep. i, 14, 42. hortos mercarier Sat. ii, 3, 24. in horto apium est Od. iv, 11, 2.

hospes. 1, famosus Od. iii, 3, 26. vespertinus Sat. ii, 4, 17. Romanus an hospes Sat. ii, 4, 10. deferor hospes Ep. i, 1, 15. quo amore sit hospes amandus Ep. ad Pis. 313. seu longum post tempus venerat hospes Sat. ii, 2, 118. hospes tardius adveniens Sat. ii, 2, 90. quid vexas immerentes hospites, canis? Epod. 6, 1. falleret discrimen sagaces hospites Od. ii, 15, 22. Britanni hospitibus feri Od. iii, 4, 33. 2, *qui ex jure hospitii aliquem excipit hospitem* (*nos, Wirth*): succinctus Sat. ii, 6, 107. sedulus Sat. i, 5, 71. vetus Sat. ii, 6, 81. amabilis Ep. ii, 2, 132. Calaber Ep. i, 7, 14. quum consortem fallat socium et hospitem Od. iii, 24, 60. penetralia sparsisse cruore hospitis Od. ii, 13, 8.

hospita. sollicita Od. iii, 7, 9. Helene Od. i, 15, 2.

hospitalis. pectus Epod. 17, 49. umbra Od. ii, 3, 10.

hospitium. modicum Sat. i, 5, 2. ut hospitiis animum solveret Sat. ii, 6, 83.

hostia. mactata Od. i, 19, 16. sumtuosa Penates mollivit Od. iii, 23, 18.

hosticus. ensis Sat. i, 9, 31. mœnia Od. iii, 2, 6.

hostilis. naves Epod. 9, 19. domus Epod. 5, 53. aratrum Od. i, 16, 21. hostili more Ep. i, 18, 62.

hostis. 1, vetus hostis Cantaber Od. iii, 8, 21. cruentus Od. i, 2, 40. jacens Carm. Sæc. 52. fugiens hostem Sat. i, 3, 10. victus terra marique Epod. 9. 27. perfidi Od. iii, 5, 33. capti Ep. i, 17, 33. soceri Od. iii, 5, 6. ne Romano incurreret hostis Sat. ii, 1, 37. hostium vexare turmas Od. iv, 14, 22. hostium uxores puerique Od. iii, 27, 21. me per hostes Mercurius sustulit Od. ii, 7, 13. hostium victor Od. i, 6, 1. victor discessit ab hoste Ep. i, 10, 37. plagis consumimus hostem Ep. ii, 2, 97. qui civem hoste dignosceret Ep. i, 15, 29. 2, *inimicus:* lupus, et sibi et hosti iratus pariter Ep. ii, 2, 28. in ovilia demisit hostem impetus Od. iv, 4, 10. *c. dat.:* acer Bupalo hostis Epod. 6, 14.

huc. Od. ii, 3, 13; Od. iii, 1, 34; Od. iii, 6, 6; Od. iv, 11, 9; Epod. 4, 9; Epod. 6, 3; Epod. 9, 33; Epod. 16, 57, 59; Sat. i, 2, 34, 83; Sat. i, 5, 12, 27; Sat. i, 8, 8; Sat. ii, 2, 128; Sat. ii, 3, 5, 80; Ep. ad Pis. 462.

humane. humane vides intervalla commoda Ep. ii, 2, 70.

humanus. genus Epod. 5, 2. gens Od. i, 3, 26. natura Sat. i, 1, 75; Ep. ii, 2, 188; Ep. ad Pis. 353. animi Sat. i, 8, 20. caput Ep. ad Pis. 1. auris Sat. ii, 2, 95. vultus Ep. ad Pis. 102. exta ibid. 186. usus Od. iii, 351. humanam vicem convertere Epod. 5, 88. res humanæ Sat. ii, 8, 63. divina humanaque Sat. ii, 3, 95.

humare. ne quis humasse velit Ajacem Sat. ii, 3, 187.

humerus. albus Od. ii, 5, 18. uncti Od. iii, 12, 6. onustus Sat. i, 1, 48. insignis pharetra Od. i, 21, 12. sparsus capillis Od. iii, 20, 14. nudi Sat. ii, 5, 86. candidi Od. i, 13, 10. candentes nube Od. i, 2, 31. inimici Epod. 17, 74. quid valeant humeri, quid ferre recusent Ep. ad Pis. 40. nascuntur plumæ per humeros Od. ii, 20, 12. humeris positurus arcum Od. iii, 4, 60. quæ (comæ) nunc humeris involitant Od. iv, 10, 3. munus Herculis humeris inarsit Epod. 3, 17. humeris portare Sat. i, 5, 90. oppositis humeris turba extrahe Sat. ii, 5, 95. densum humeris vulgus Od. ii, 13, 32.

humidus. creta Epod. 12, 10.

humilis. 1, domus Od. iii, 1, 22. Ferentum Od. iii, 4, 16. agnam feriemus humilem Od. ii, 17, 32. decisis humilis pennis Ep. ii, 2, 50. 2, *de ortu:* ex humili potens Od. iii, 30, 12. humilis sermo Ep. ad Pis. 229. 3, *de animo:* non humilis mulier Od. i, 37, 32. 4, *de oratione:* nil humili modo loquar Od. iii, 25, 17.

humor. agitatus Od. i, 12, 29. furtim labitur in genas Od. i, 13, 6.
humus. uda Od. iii, 2, 24. alta Epod. 16, 52. humum ligonibus exhauriebat Epod. 5, 30. pede quatient humum Od. iv, 1, 28. humum signat pede certo Ep. ad Pis. 159. humum stravit Od. iv, 14, 32. humi posuisse vultum Od. iii, 5, 44. *metaph.:* affigit humo divinæ particulam auræ Sat. ii, 2, 79. sermones repentes per humum deducit Ep. ii, 1, 251. dum vitat humum Ep. ad Pis. 230. ad humum mœrore deducit ibid. 110. humi serpit Ep. ad Pis. 28.
hydra. dira Ep. ii, 1, 10. firmior secto corpore Od. iv, 4, 61.
hydropicus. curres Ep. i, 2, 34.
hydrops. dirus Od. ii, 2, 13.

I

jacĕre. 1, cur non jacentes sub pinu potamus? Od. ii, 11, 14. sub ilice jacere Epod. 2, 23. ad quartam jaceo (*in lecto*) Sat. i, 6, 122. quod libelli Stoici inter pulvillos jacere amant Epod. 8, 16. quodcunque inutile jaceret Sat. ii, 8, 12. 2, *de rebus destructis:* jacens regia Od. i, 37, 25. 3, *de victo hoste:* jacens hostis Carm. Sæc. 51.
jacĕre. si illud in rapidum flumen jaceretve cloacam Sat. ii, 3, 242. æquora contracta jactis in altum molibus Od. iii, 1, 34. unde petitum hoc in me jacis? Sat. i, 4, 80.
jactans. jactantior hic paullo est Sat. i, 3, 50.
jactare. 1, si jactaverit te Auster in alto Ep. i, 11, 15. jactantibus Austris navem Sat. i, 1, 6. jactata navis Od. i, 32, 7. pontes inter jactatus Sat. ii, 2, 32. jactata gens sacra æquoribus Od. iv, 4, 54. *vexare:* morbo jactatur eodem Sat. ii, 3, 121. 2, *gloriari:* jactes et nomen et genus inutile Od. i, 14, 13. omnis Roma te beatum jactamus Ep. i, 16, 18. jactat dum se ultorem Iliæ Od. i, 2, 18. si quid honesti est, jactat habetque palam Sat. i, 2, 85.
jaculari (*jaculo petere*). cervos Od. iii, 12, 9. (*fulmine*) sacras jaculatus arces Od. i, 2, 3. *metaph.:* quid fortes jaculamur multa? Od. ii, 16, 17.
jaculator. audax Enceladus Od. iii, 4, 56.
jaculum. jacula Maura Od. i, 22, 2. jaculo trans finem expedito Od. i, 8, 12.
jam. *sexcenties.*
iambeus. iambei trimetri Ep. ad Pis. 253.
iambus. 1, syllaba longa brevi subjecta vocatur iambus, pes citus Ep. ad Pis. 251. 2, *versus iambeus:* criminosi Od. i, 16, 3. in celeres iambos misit furentem fervor ibid. 24. incepti Epod. 14, 7. Parii Ep. i, 19, 23. iambo rabies Archilochum armavit Ep. ad Pis. 79. hic delectatur iambis Ep. ii, 2, 59.
jamdudum. Od. iii, 29, 5; Sat. i, 9, 15; Sat. ii, 7, 1; Ep. i, 5, 7.
jampridem. Ep. i, 16, 18.
janitor. invisus Od. iii, 14, 23. Crispini Sat. ii, 7, 45. immanis aulæ Od. iii, 11, 16.
janua. patet Od. iii, 9, 20. amat limen Od. i, 25, 4. quo strepitu remugiat Od. iii, 10, 5. ne frangatur Sat. i, 2, 128.
icere. icta pinus ferro Od. iv, 6, 9. *afficere:* accessit fervor icto capiti Sat. ii, 1, 24. icta desideriis fidelibus patria Od. iv, 5, 15.
ictus. 1, graves Od. iv, 9, 23. fulmineus Od. iii, 16, 11. fervidi (*solis*) Od. ii, 15, 10. ictibus quatiunt crebris fenestras Od. i, 25, 2. prope funeratus arboris ictu Od. iii, 8, 8. nisi ictum levasset dextra Od. ii, 17, 28. pollicis ictus Od. iv, 6, 36. ictum obliquum meditans aper Od. iii, 22, 7. 2, *in versibus, arsis:* quum senos redderet ictus Ep. ad Pis. 253.
idcirco. Sat. i, 4, 45; Ep. i, 1, 29; Ep. i, 11, 16; Ep. ad Pis. 265.
idem, eadem, idem. *sexcenties.*
ideo. Ep. i, 19, 26.
idoneus. hæc ego procurare idoneus imperor Ep. i, 5, 21. *c. dat.:* idoneus pugnæ Od. ii, 19, 26. arti cuilibet Ep. ii, 2, 7. idonea bello Sat. ii, 2, 111. idonea vitæ Ep. ad Pis. 334. vixi puellis idoneus Od. iii, 26, 1. *c. infin.:* fons rivo dare nomen idoneus Ep. i, 16, 12. jecur idoneum torrere Od. iv, 1, 12.
idus. octonæ Sat. i, 6, 75. tibi sunt agendæ Od. iv, 11, 14. redegit idibus pecuniam Epod. 3, 69.
jecur. aridum Epod. 5, 37. Tityi Od. iii, 4, 77. albæ anseris Sat. ii, 8, 88. *iræ, cupiditatum, et libidinis sedes:* fervens tumet jecur Od. i, 13, 4. ulcerosum Od. i, 25, 15. idoneum torrere (*per amoris ignem*) Od. iv, i, 12. non ancilla tuum jecur ulceret ulla Ep. i, 18, 72. meum jecur urere bilis Sat. i, 9, 66.
jejunium. die quo tu indicis jejunia Sat. ii, 3, 291.
jejunus. canis Epod. 5, 23. dentes Ep. ii, 2, 29. stomachus Sat. ii, 2, 38.
igitur. Sat. i, 1, 101; Sat. ii, 2, 63; Sat. ii, 3, 152, 158, 162; Sat. ii, 7, 83.
ignarus. si quis laudat Arelli ignarus opes Sat. ii, 6, 79. ignarus, quibus est jus aptius Sat. ii, 4, 38. *c. gen.:* ignarus navis Ep. ii, 1, 114. haud ignara futuri Sat. i, 1, 35. ignara puella mariti Ep. ii, 1, 132. ignara flumina belli Od. ii, 1, 34.
ignave. (eos dicere) multa fatetur Ep. ii, 1, 67.
ignavus. hoc iter ignavi divisimus Sat.

i, 5, 5. canis adversum lupos ignavus Epod. 6, 2.

igneus. 1, igneas arces attigit Od. iii, 3, 10. 2, *ardens:* æstas Od. i, 17, 2. igneæ Chimæræ spiritus Od. ii, 17, 13.

ignis. 1, sævus Od. i, 16, 11. celer Od. iii, 4, 76. ætheria domo subductus Od. i, 3, 29. Achaicus Od. i, 15, 35. Thessali Od. i, 10, 15. atri Epod. 5, 82. nigri Od. iv, 12, 26. cineri suppositi Od. ii, 1, 7. ignis largior arserit Sat. i, 8, 44. dum ignis molliat ferrum Sat. i, 4, 20. quum nec ignis te dimoveat lucro Sat. i, 1, 39. ignem gentibus intulit Od. i, 3, 28. arator gaudet igni Od. i, 4, 3. per saxa, per ignes fugiens Ep. i, 1, 46. ut ignes in campo obstare queratur Sat. ii, 3, 54. per medios ignes Od. iv, 14, 24; Sat. ii, 3, 56. sospes ab ignibus navis Od. i, 37, 13. dum turdos in igne versat Sat. i, 5, 72. quis aquam temperet ignibus Od. iii, 19, 6. *de æstu:* qua parte ignes debacchentur Od. iii, 3, 55. *de luce lunæ et stellarum:* curvati lunæ ignes Od. iv, 2, 57. jam pater Andromedæ occultum ignem ostendit Od. iii, 29, 18. *de fulmine et stellis:* corusco igni nubila dividens Od. i, 34, 6. velut luna inter minores ignes Od. i, 12, 47. *de amore:* ignes non erubescendi Od. i, 27, 16. lenti Od. i, 13, 8. miseram ignibus tuis uri dicens Od. iii, 7, 11. 2, *de puella amata:* ignem scrutare gladio Sat. ii, 3, 276. (quod si) non pulchrior ignis accendit Ilion Epod. 14, 13.

ignobilis. fuit haud ignobilis Argis Ep. ii, 2, 128. ignobile regnum Sat. i, 6, 9.

ignominiosus. dicta Ep. ad Pis. 247.

ignorare. ignoras te Sat. i, 3, 22. quod mecum ignorat Ep. ii, 1, 87. si nequeo ignoroque Ep. ad Pis. 87. nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis Ep. i, 7, 23. ne tamen ignores, quo sit Romana loco res Ep. i, 12, 25. ignoratæ artis crimine premit Ep. ad Pis. 262.

ignoscere. egomet mi ignosco Sat. i, 3, 23. mihi ignoscent amici ibid. 140. me tibi ignovisse Ep. i, 7, 69. ignoscis amicis? Ep. ii, 2, 210. ignoscere servis ibid. 133. queis (vitiis) ignoscas Sat. i, 4, 131. quibus ignovisse velimus Ep. ad Pis. 347. ignoscet verrucis illius Sat. i, 3, 74. ignosces; alias loquar Sat. i, 9, 72.

ignotus. 1, hæres Od. ii, 18, 6. ignoti urgentur longa nocte Od. iv, 9, 27. ignoras te, an ut ignotum dare nobis verba putas? Sat. i, 3, 22. ignoto pendentia tergo Sat. ii, 3, 299. ignota juga tauris illigaturus Epod. 3, 11. ignotum tragicæ genus Camœnæ Ep. ad Pis. 275. si proferres ignota primus ibid. 130. 2, *ignobilis:* ignota matre inhonestus Sat. i, 6, 36. naso suspendis ignotos ibid. 6. trahit constrictos gloria curru non minus ignotos generosis ibid. 24. ignotis mortibus perierunt Sat. i, 3, 108.

ilex. antiqua Epod. 2, 23. procera Epod. 15, 5. cava Epod. 16, 47. tonsa Od. iv, 4, 57. cavis imposita saxis Od. iii, 13, 14. trementes Epod. 10, 8. quæ (victima) pascitur quercus inter et ilices Od. iii, 23, 10. ilex multa fruge pecus juvat Ep. i, 16, 9.

ilia. dura messorum Epod. 3, 4. ingustata rhombi Sat. ii, 8, 30. ne ilia ducat Ep. i, 1, 9.

ilignus. glans Sat. ii, 4, 40.

illabi. illapsus truncus cerebro Od. ii, 17, 27. si fractus illabatur orbis Od. iii, 3, 7.

illacrimabilis. 1, Pluto (*qui lacrimis non permovetur*) Od. ii, 14, 6. 2, *non defletus:* omnes illacrimabiles urgentur Od. iv, 9, 26.

illacrimare. si paullum potes, illacrimare Sat. ii, 5, 103.

illaqueare. illaqueant munera duces Od. iii, 16, 16.

ille, illa, illud. *sexcenties.*

illecebræ. quod illecebris erat morandus spectator Ep. ad Pis. 223.

illepide. crasse compositum illepideve Ep. ii, 1, 77.

illic. Od. iii, 24, 17; Od. iv, 1, 21; Epod. 13, 17; ibid. 16, 49; Sat. i, 9, 48; Sat. ii, 8, 2; Ep. i, 11, 8.

illidere. dentem fragili Sat. ii, 1, 77.

illigare. illigata aratra juvencis Epod. 1, 25. illigaturus ignota juga tauris Epod. 3, 11. illigatum Chimæra expedire Od. i, 27, 24.

illinc. Sat. ii, 3, 112.

illinere. oculis meis nigra collyria Sat. i, 5, 31. quod si bruma nives agris illinet Ep. i, 7, 10. *metaph.:* illitum vestibus aurum Od. iv, 9, 14. quodcunque semel illeverit chartis Sat. i, 4, 36.

illiteratus. illiterati nervi Epod. 8, 17.

illotus. illota toralia Sat. ii, 4, 84. echini Sat. ii, 8, 52.

illuc. Od. iv, 11, 9; Sat. i, 1, 108; Sat. i, 2, 23; Sat. i, 3, 38; Sat. ii, 5, 11; Ep. i, 13, 11.

illudere. 1, illudo chartis Sat. i, 4, 139. 2, *deridere:* illusus Sat. ii, 5, 26. error variis illudit partibus Sat. ii, 3, 61. illusi pedes Sat. ii, 7, 108. *c. dat.:* ut semper illudere rebus humanis (Fortuna) gaudes! Sat. ii, 8, 62.

illustrare. 1, qua sol illustrat habitabiles oras Od. iv, 14, 6. 2, *clarum reddere:* quid prius illustrem satiris Musaque pedestri? Sat. ii, 6, 17.

imago. 1, triumphales Epod. 8, 11. cereæ Epod. 17, 76. cerea Sat. i, 8, 43. delatis capsis et imagine Sat. i, 4, 22. qui

stupet in titulis et imaginibus Sat. i, 6, 17. 2, *de umbris:* non vanæ redeat sanguis imagini Od. i, 24, 15. *de somniis:* an (*me*) ludit imago vana? Od. iii, 27, 40. 3, *de comparationibus:* hæc a te non multum abludit imago Sat. ii, 3, 320. hac ego si compellor imagine Ep. i, 7, 34. *echo:* jocosa Od. i, 12, 4. jocosa Vaticani montis Od. i, 20, 7.

imbecillus. ætas Sat. ii, 2, 86. imbecillus, iners Sat. ii, 7, 39.

imbellis. imbellis ac firmus parum Epod. 1, 16. juventa Od. iii, 2, 15. columba Od. iv, 4, 31. Tarentum Ep. i, 7, 45. cithara Od. i, 15, 15. lyra Od. i, 6, 10.

imber. edax Od. iii, 30, 3. largi Epod. 16, 56. perpetui Od. i, 7, 16. imminentes Od. iii, 27, 10. collecti Ep. i, 15, 15. si decidit imber Ep. i, 14, 29. non semper manant in agros Od. ii, 9, 1. amnis, quem imbres aluere notas super ripas Od. iv, 2, 5. imbres nivesque deducunt Jovem Epod. 13, 1. venerat per imbrem vicinus Sat. ii, 2, 119. annus hibernus comparat imbres nivesque Epod. 2, 30. qui queritur et frigus et imbres Ep. i, 17, 53. iter corruptius factum imbri Sat. i, 5, 95. imbre lutoque aspersus Ep. i, 11, 11.

imberbus. juvenis Ep. ad Pis. 161. quæ imberbi didicere Ep. ii, 1, 85.

imbuere. munus tabo imbutum Epod. 5, 65. oscula, quæ Venus quinta parte sui nectaris imbuit Od. i, 13, 16. quo semel est imbuta, servabit odorem testa diu Ep. i, 2, 69. *metaph.:* imbuti nulla formidine Ep. i, 6, 5. ærugo quum semel imbuerit animos Ep. ad Pis. 331. Græcis literulis imbutus Ep. ii, 2, 7.

imitabilis. exemplar vitiis imitabile Ep. i, 19, 17.

imitari. 1, horum utrum sapiens imitabitur? Sat. ii, 2, 64. longos imitaris Sat. ii, 3, 308. conclusas follibus auras imitare Sat. i, 4, 21. hoc sunt imitandi Sat. i, 10, 17. imitata vulpes leonem Sat. ii, 3, 186. vitulus imitatus fronte ignes lunæ Od. iv, 2, 57. lana imitata violas Ep. ii, 1, 207. 2, *referre:* juvenem ales in terris imitaris Od. i, 2, 42. molles imitabitur ære capillos Ep. ad Pis. 33. argilla quidvis imitaberis uda Ep. ii, 2, 8.

imitator. vitæ morumque Ep. ad Pis. 318. nec desilies imitator in arctum ibid. 134. o imitatores Ep. i, 19, 19.

immanis. 1, janitor aulæ Cerberus Od. iii, 11, 15. turma (*Gigantum*) Od. iii, 4, 43. Rhæti Od. iv, 14, 15. 2, *immensus:* vitium Sat ii, 4, 76. immane quantum discrepat! Od. i, 27, 6.

immaturus. filius Sat. ii, 8, 59.

immemor. teneræ conjugis Od. i, 1, 26. sepulcri Od. ii, 18, 19. sraminis Od. i, 15, 30.

immemoratus. immemorata ferens Ep. i, 19, 33.

immensus. argenti pondus Sat. i, 1, 41. Pindarus Od. iv, 2, 7.

immerens. immerentis Remi cruor Epod. 7, 19. immerentis domini caput Od. ii, 13, 12. quid immerentes hospites vexas, canis? Epod. 6, 1.

immeritus. immeritus delicta lues Od. iii, 6, 1. immeritus laborat paries Sat. ii, 3, 7. immeritis postmodo natis fraudem committere Od. i, 28, 30. quum immeritos occidit agnos Sat ii, 3, 211. immeritum locum inique causatur Ep. i, 14, 12. ne immeritam vestem scindat Od. i, 17, 27. *c. inf.:* mori Od. iii, 2, 21.

immersabilis. immersabilis adversis rerum undis Ep. i, 2, 22.

immetatus. jugera immetata Od. iii, 24, 12.

imminere. 1, imminens villæ pinus Od. iii, 22, 5. imminente Luna Od. i, 4, 5. 2, *appropinquare:* imminentes imbres Od. iii, 27, 10. 3, *c. dat., minari:* imminentes Latio Parthi Od. i, 12, 53.

imminuere. (Fortuna) quantum hinc imminuet? Sat. ii, 2, 127. damnosa quid non imminuit dies? Od. iii, 6, 45.

immiscere. fugienda petendis Sat. i, 2, 76.

immiserabilis. si non periret immiserabilis Od. iii, 5, 17.

immitis. 1, uva Od. ii, 5, 10. 2, *asper:* Glycera Od. i, 33, 2. ut placidis coeant immitia Ep. ad Pis. 12.

immo. Sat. i, 3, 20.

immoderatus. neve immoderatus abundes Sat. ii, 5, 89.

immodicus. immodicæ mero rixæ Od. i, 13, 10.

immodulatus. poemata Ep. ad Pis. 263.

immolare. nunc decet immolare in lucis Od. i, 4, 11. immolet Laribus porcum Sat. ii, 3, 164. immolabitur caper et agna Tempestatibus Epod. 10, 23. immolatus agnus Od. iv, 11, 7.

immori. immoritur studiis Ep. i, 7, 85.

immorsus. (stomachus) hillis flagitat immorsus refici Sat. ii, 4, 61.

immortalis. Deus Ep. ad Pis. 464. immortalia ne speres Od. iv, 7, 7.

immundus. Nata Sat. i, 6, 124. canis Ep. i, 2, 26. domus Ep. ii, 2, 199. popinæ Sat. ii, 4, 62. immundo somnia visu nocturnam vestem maculant Sat. i, 5, 84. *metaph.:* immunda dicta Ep. ad Pis. 247.

immunis. 1, non ego te meis immunem (*nil muneris afferentem*) meditor tinguere poculis Od. iv, 12, 23. quem scis immunem Cinaræ placuisse Ep. i, 14, 33. 2, *liber:* manus (sc. sceleris) Od. iii, 23, 17.

impar. 1, Musæ Od. iii, 19, 3. formæ Od. i, 33, 11; Sat. ii, 2, 30. si toga dissidet impar Ep. i, 1, 96. ludere par impar Sat. ii, 3, 248. *c. dat.:* nil fuit unquam sic impar sibi Sat. i, 3, 19. 2, *cui pares non sumus:* desinet imparibus certare submotus pudor Epod. 11, 18. ceteris major, tibi miles impar Od. iv, 6, 5.

impariter. versus impariter juncti Ep. ad Pis. 75.

impavidus. impavidi Salaminius Teucer et Sthenelus Od. i, 15, 23. impavidum ferient ruinæ Od. iii, 3. 8.

impedire. 1, neu se impediat verbis onerantibus aures Sat. i, 10, 10. 2, *cingere:* caput myrto Od. i, 4, 9. crus pellibus Sat. i, 6, 27.

impellere. 1, impellunt animæ lintea Thraciæ Od. iv, 12, 2. impulsa Euro cupressus Od. iv, 6, 10. 2, *incitare ad aliquid:* natura impellit ad iram Ep. ad Pis. 109. paupertas impulit, ut versus facerem Ep. ii, 2, 51. *c. infin.:* ut impulerit maturare necem Od. iii, 7, 14. *alicujus animum impellendo et ad se advertendo turbare, interpellare:* ut forte legentem aut tacitum impellat quovis sermone molestus Sat. i, 3, 65.

impensum. impensa cœnarum Ep. i, 19, 38. lusciniæ impenso coemtæ Sat. ii, 3, 245.

imperare. 1, ut imperet hoc natura potens Sat. ii, 1, 51. hæc ego procurare idoneus imperor Ep. i, 5, 21. 2, *regnare:* Anchisæ sanguis imperet Carm. Sæc. 51. Dîs te minorem quod geris, imperas Od. iii, 6, 5. qui (animus) nisi paret, imperat Ep. i, 2, 63. imperat, haud servit, pecunia Ep. i, 10, 47.

imperiosus. Proserpina Sat. ii, 5, 110. imperiosius æquor Od. i, 14, 8. sapiens, sibi qui imperiosus Sat. ii, 7, 83.

imperitare. imperito rem æquam Sat. ii, 3, 189. *c. dat.:* regionibus Sat. i, 6, 4. equis Od. i, 15, 25. mihi Sat. ii, 7, 81.

imperium. 1, cede lenibus amici imperiis Ep. i, 18, 45. mollibus flectere imperiis Od. iv, 1, 7. rerum hominumque imperiis tot tantisque minor? Sat. ii, 7, 75. vel imperium fer Ep. i, 5, 6. 2, *potestas:* æquum Od. iii, 4, 48. Jovis in reges ipsos imperium est Od. iii, 1, 6. Africæ Od. iii, 16, 31. 3, *in bello:* peractis imperiis laudem arrogavit (fortuna) Od. iv, 14, 40. 4, *regnum:* ruens Od. i, 2, 27. imperî porrecta majestas Od. iv, 15, 14. adjectis Britannis imperio Od. iii, 5, 4. imperio funus parabat Od. i, 37, 8. neu frangat imperium Od. i, 35, 16. imperium sibi curæ fore Sat. i, 6, 35. jus imperiumque Phraates accepit Ep. i, 12, 27.

impermissus. gaudia Od. iii, 6, 27.

impertire. si quid novisti rectius istis, candidus imperti Ep. i, 6, 68.

impetrare (precibus). impetrat et pacem et locupletem annum Ep. ii, 1, 137. impetrato Augusti reditu Od. iv, 2, 42.

impetus. vividus Od. iv, 4, 10. vastus Od. iv, 14, 30. impetus in quem (*puerum*) fiat Sat. i, 2, 117. contudit impetus nostros Od. iii, 6, 10. *æstus:* sævus Arcturi Od. iii, 1, 27.

impexus. impexa porrigo Sat. ii, 3, 126.

impiger. mercator Ep. i, 1, 45. Appulus Od. iii, 16, 26. Hercules Od. iv, 8, 30. equus Od. iv, 3, 4. impiger, iracundus Ep. ad Pis. 121. *c. infin.:* impiger hostium vexare turmas Od. iv, 14, 22.

impingere. clitellas Ep. i, 13, 8.

impius. (*Danaides*) impiæ Od. iii, 11, 30, 31. Titanes Od. iii, 4, 42. cohors Gigantum Od. ii, 19, 22. domina Od. ii, 8, 19. turba Sat. ii, 3, 228. ætas Epod. 16, 9. impios parræ recinentis omen ducat Od. iii, 27, 1. mollibus lenire verbis impias (preces) Epod. 5, 84. Saturnus Od. ii, 17, 22. Carthago Od. iv, 8, 17. pectora Epod. 5, 13. manus Epod. 3, 1. cervix Od. iii, 1, 17. cædes Od. iii, 24, 25. tumultus Od. iv, 4, 46. clamor Od. i, 27, 6. prœlia Od. ii, 1, 30. impia Ajacis ratis Epod. 10, 14. rates impiæ transiliunt vada Od. i, 3, 23.

implacidus. genus Od. iv, 14, 10.

implere. ut urbem nomine meo impleris Epod. 17, 59. pectus falsis terroribus implet Ep. ii, 1, 212. ac si malis Græcorum catervas implere Sat. i, 10, 35. lunæ conchylia implent Sat. ii, 4, 30. me implevisse undenos quater Decembres sciat Ep. i, 20, 27.

implicatus. implicata crines viperis Epod. 5, 15.

implicitus. eripere litibus implicitum Ep. ad Pis. 424.

implorare. implorat cœlestes aquas docta prece Ep. ii, 1, 135. imploravit opes hominis Ep. i, 10, 36.

implumis. pulli Epod. 1, 19.

imponere. Pelion imposuisse Olympo Od. iii, 4, 22. arces montibus impositæ Ep. ii, 1, 253. arces Alpibus impositæ Od. iv, 14, 12. imposita cavis ilex saxis Od. iii, 13, 14. impositum saxis Anxur Sat. i, 5, 26. nec peredit impositam ignis Ætnen Od. iii, 4, 76. impositus mannis Ep. i, 7, 77. sors exitura, et nos in æternum exsilium impositura cymbæ Od. ii, 3, 28. imposuere mihi cognomen Sat. ii, 3, 26. imponens vocabula rebus Sat. ii, 3, 280. imposita vindicta Sat. ii, 7, 77.

importare. odium libellis sedulus importes minister Ep. i, 13, 5.

importunus. 1, importunus curule ebur eripiet Ep. i, 6, 54. importuna argenti sitis famesque Ep. i, 18, 23. 2, *molestus:* pauperies Od. iii, 16, 37. volucres Sat. i, 8, 6. importunus laudari amat? Sat. ii, 5, 96. dives et importunus Ep. ii, 2, 185. importunus (Cupido) transvolat Od. iv, 13, 9.

impotens. 1, Aquilo Od. iii, 30, 3. cesserat impotens tellure Od. ii, 1, 26. 2, *immodicus:* quidlibet sperare impotens Od. i, 37, 10.

impotentia (*sævitia*). æstuosa impotentia astri Epod. 16, 54.

impransus. magister Sat. ii, 3, 257. impransi mecum disquirite Sat. ii, 2, 7. impransus non qui civem dignosceret hoste Ep. i, 15, 29.

imprimere. tabellis signa Sat. ii, 6, 38. aratrum muris Od. i, 16, 20. notam labris Od. i, 13, 12.

improbare. per improbaturum hæc Jovem Epod. 5, 8.

improbus. Siren Sat. ii, 3, 14. anus Sat. ii, 5, 84. vivet uter improbus Sat. ii, 5, 28. quam rem agis improbus? Sat. ii, 6, 29. negat improbus Ep. i, 7, 63. fugit Sat. i, 9, 73. dominum vehet Ep. i, 10, 40. improbe Sat. ii, 2, 104; Sat. ii, 3, 200. improbus amor Sat. i, 3, 24. divitiæ Od. iii, 24, 62. Hadria Od. iii, 9, 22.

improvisus. leti vis Od. ii, 13, 19. species Ep. i, 6, 11.

imprudens. num quid ego olim faciam imprudens illi simile! Sat. i, 4, 137.

impubes. Troilus Od. ii, 9, 15. corpus Epod. 5, 13.

impudens. impudens liqui Penates: impudens Orcum moror! Od. iii, 27, 49, 50. bibis impudens Od. iv, 13, 4.

impudicus. Colchis Epod. 16, 60.

impugnare. nostra impugnat Ep. ii, 1, 89.

impune. ut urbem nomine impleris meo Epod. 17, 59. revisens æquor Od. i, 31, 15. per honestas ire domos Ep. ii, 1, 150. impune licebit Ep. i, 5, 10. obturem patulas aures impune legentibus Ep. ii, 2, 105. ne spissæ risum tollant coronæ Ep. ad Pis. 381. labores impune carpere obliviones Od. iv, 9, 33. cœpit placari Genius impune Ep. ad Pis. 210. impune per nemus quærunt thyma (*capellæ*) Od. i, 17, 5.

impunitus. qui tu impunitior illa obsonia captas? Sat. ii, 7, 105.

imputare. imputata vinea Epod. 16, 44.

imus. Janus summus ab imo Ep. i, 1, 54. ab imo ad summum bipedalis Sat. ii, 3, 308. ima summis mutare Od. i, 34, 12. imus lectus Sat. ii, 8, 40; Ep. i, 16, 10. fundus Od. iii, 11, 27. vada Epod. 16, 25. latus ibid. 11, 10. gradus Od. i, 35, 2. tali Sat. i, 9, 10; Ep. ii, 2, 4. e quibus imus amet quavis asperguet cunctos Sat. i, 4, 87. vox ima Sat. i, 3, 8. *de dignitate:* insignes et imi Od. iii, 1, 15. gratus imis et superis Deorum Od. i, 10, 20. *intimus:* sensus Epod. 14, 1. *imum, subst.:* a, *profundum:* ima petit vitellus Sat. ii, 4, 57. ad imum vergit Ep. ad Pis. 378. b, *finis, extremum:* imum ne discrepet medio Ep. ad Pis. 152. ad imum servetur ibid. 126. ad imum Threx erit Ep. i, 18, 35.

in. I, *c. acc.:* 1, *de loco:* tendens Venafranos in agros Od. iii, 5, 55. me releget extremos in agros Od. iii, 11, 47. descendat petitor in Campum Od. iii, 1, 11. in rupes protrusit asellum Ep. i, 20, 15. cruor in terram fluxit Epod. 7, 19. in cœlum redeas Od. i, 2, 45. flumen delabens in mare Od. iii, 29, 36. in mare te referent fluctus Od. i, 14, 1. in mare procurrerit Apenninus Epod. 16, 29. jactis in altum molibus Od. iii, 1, 34. in mare gemmas mittamus Od. iii, 24, 47. jaceret in flumen Sat. ii, 3, 242. se mittere in flumen Sat. ii, 3, 38. decidit in puteum Ep. ad Pis. 459. in fossam confusus cruor Sat. i, 8, 28. mitteret in phimum talos Sat. ii, 7, 17. nummum in loculos demittere Ep. ii, 1, 175. quos in vivaria mittant Ep. i, 1, 79. in silvam non ligna feras Ep. i, 10, 34. ubi me in arcem et montem removi Sat. ii, 6, 16. rure extractus in urbem Sat. i, 1, 11. currere in urbem Sat. i, 8, 4. deferar in vicum Ep. ii, 1, 269. in domum Paulli comissabere Od. iv, 1, 9. in Deorum templa recepti Ep. ii, 1, 6. migret in obscuras tabernas Ep. ad Pis. 229. in ludum me mittere Sat. i, 6, 72. missus in bellum dux Ep. ad Pis. 315. versus missi in scenam Ep. ad Pis. 260. nec intus digna geri promes in scenam Ep. ad Pis. 183. repserat in cumeram frumenti Ep. i, 7, 30. demisit hostem in ovilia Od. iv, 4, 9. trudit apros in obstantes plagas Epod. 2, 32. in ventrem descendat avis Epod. 2, 53. descendat in judicis aures Ep. ad Pis. 387. in aurem dicere Sat. i, 9, 9. in genas labitur humor Od. i, 13, 6. Deus hæc reducet in sedem Epod. 13, 8. tulit in arma æstus Ep. ii, 2, 47. in jus rapere Sat. i, 9, 77; Sat. ii, 3, 72. vocet in jus Sat. ii, 5, 29. ruinas in patinam fecere Sat. ii, 8, 55. in quem manca ruit fortuna Sat. ii, 7, 88. in vacuum (*locum*) venias Sat. ii, 5, 50. in breve te cogi Ep. i, 20, 8. comportare in unum Sat. ii, 3, 104. in apricum proferet ætas Ep. i, 6, 24. proferet in lucem Ep. ii, 2, 116.

decidit in prædonum turbam Sat. i, 2, 43. in me mictum atque cacatum veniat Sat. i, 8, 38. (vinum) quod manet in venas animumque Ep. i, 15, 20. in cubitum se conviva reponat Sat. ii, 4, 39. in otia recedant Sat. i, 1, 31. in horum numerum voto ruis? Ep. i, 14, 41. clades in patriam fluxit Od. iii, 6, 20. in contraria currunt Sat. i, 2, 24. desilies imitator in arctum Ep. ad Pis. 134. Romana venturus in ora Ep. i, 3, 9. seria ducent in mala Ep. ad Pis. 452. in vitium ducit culpæ fuga Ep. ad Pis. 31. in vitium flecti Ep. ad Pis. 163. in vitium labier Ep. ii, 1, 94. in vitium libertas excidit Ep. ad Pis. 202. in præcepta relabor Ep. i, 1, 18. cedat in altera jura Ep. ii, 2, 174. in medias res auditorem rapit Ep. ad Pis. 148. *metaph.:* nil admittis in te Ep. i, 16, 53. in spem arrepe Sat. ii, 5, 47. venit in votum Ep. i, 11, 5. proriperet in cædem Od. i, 8, 16. in jura paterna receptus Ep. ad Pis. 256. sed cedit in usum nunc mihi, nunc alii Sat. ii, 2, 134. taurus ruens in venerem Od. ii, 5, 4. in celeres iambos misit furentem Od. i, 16, 24. in nostrum ævum delatus Sat. i, 10, 68. alterum in lustrum proroget Carm. Sæc. 67. 2, *de mutatione naturæ rei:* Di provehunt in majus Od. iii, 4, 67. Ilion vertit in pulverem Od. iii, 3, 21. omne verterat in fumum et cinerem Ep. i, 15, 39. dilapsa in cinerem fax Od. iv, 13, 28. in avem vertatur, in anguem Ep. ad Pis. 187. mutor in alitem Od. ii, 20, 10. conversus in pretium Deus Od. iii, 16, 8. desinat in piscem Ep. ad Pis. 4. Ligurinum in hispidam verterit faciem Od. iv, 10, 5. in rabiem verti cœpit jocus Ep. ii, 1, 149. cognomen vertas in risum Ep. i, 13, 9. redeant in aurum tempora Od. iv, 2, 39. 3, *Richtung:* trecenti pedes in agros Sat. i, 8, 12. in altum exstructæ divitiæ Od. ii, 3, 19. in vias despicere Od. iii, 7, 29. miser in neutram partem cultus Sat. ii, 2, 66. 4, *erga:* Proculeius in fratres animi paterni Od. ii, 2, 6. paternus in pueros animus Od. iv, 4, 28. comis in uxorem Ep. ii, 2, 133. mendax in parentem Od. iii, 11, 34. quis est in nos crudelior? Sat. ii, 8, 61. acer Marsi vultus in hostem Od. i, 2, 40. quid vultus in unum me truces? Epod. 5, 4. in quas non minus insanit Sat. i, 2, 48. in publica commoda peccem Ep. ii, 1, 3. *contra:* ars in te nil agens Epod. 17, 81. Hydra crevit in Herculem Od. iv, 4, 62. in quemvis opprobria fingere Ep. i, 15, 30. male condiderit in quem quis carmina Sat. ii, 1, 82. nec lupis hic mos, nisi in dispar Epod. 7, 12. in morbum et faciem multa jocatus Sat. i, 5, 62. *über:* regum in proprios greges imperium est, Jovis in ipsos reges Od. iii, 1, 5, 6. regnum in vagas aves Od. iv, 4, 2. in ambo potestas Sat. ii, 7, 62. 5, *consilium s. finem significat:* in Junonis honorem Od. i, 7, 8. in usum Od. i, 27, 1; Od. ii, 11, 4. humanos in usus Od. iii, 3, 51. in æternum exsilium me impositura cymbæ Od. ii, 3, 28. in vestrum reditum Ep. i, 3, 36. in mea vota Od. iv, 2, 56. in spem tuæ gratiæ Epod. 1, 24. animos exacuit in bella Ep. ad Pis. 402. pronus in obsequium Ep. i, 18, 10. *de tempore:* nunquam homini cautum est in horas Od. ii, 13, 14. veniens in ævum Od. iii, 5, 16. in omne ævum Od. iii, 11, 35; Ep. i, 2, 43. in ævum Od. iv, 14, 3. in annum Ep. i, 18, 109. nonum in annum Ep. ad Pis. 388. quatuor in horas Ep. ii, 1, 189. lætus in præsens Od. ii, 16, 25. differs in annum? Ep. i, 2, 39. longum diffundit in ævum Ep. i, 3, 8. in longum ævum manserunt vestigia Ep. ii, 1, 106. 6, *bis zu:* lucernas perfer in lucem Od. iii, 8, 14. in medios dormire dies Ep. i, 2, 30. quies primam in horam Ep. i, 17, 6. 7, *bei Eintheilung:* in partes centum diducere Ep. ad Pis. 326. Iliada diducis in actus Ep. ad Pis. 129. in singula quem minuas pulmenta Sat. ii, 2, 34. in diem Od. iii, 29, 42. in diem et horam Sat. ii, 6, 47. in horas Sat. ii, 7, 10. in annos Ep. ad Pis. 60. in partem (sc. suam) juvat Epod. 2, 39. mortalis in unum quodque caput Ep. ii, 2, 188. 8, *ungefähr auf die Art:* in morem Saliûm Od. iv, 1, 28. in hunc morem Sat. ii, 1, 63. 9, *secundum:* in verba jurare Epod. 15, 4; Ep. i, 1, 14. sed juremus in hæc Epod. 16, 25. II, *c. ablat.:* in Ætna flamma Epod. 17, 33. in Algido Od. iv, 4, 58. Armeniis in oris Od. ii, 9, 4. *sic passim alibi:* in cœlo Epod. 5, 1. in terra Od. i, 22, 22. in undis Sat. i, 1, 60. in alto Ep. i, 11, 15. in igne Sat. i, 5, 72. in aere Ep. ii, 1, 244. *s. p. a.:* in valle Od. i, 17, 17. in gramine Od. ii, 3, 6. in jugis Od. iii, 25, 8. in horto Od. iv, 11, 2. in sepulcris Epod. 17, 47. in urbe Sat. i, 4, 98. in theatro Od. i, 20, 3. in medio posita Sat. i, 2, 108. *s. p. a.:* in domo Od. ii, 18, 2. in mensa Od. ii, 16, 14. in amphora Od. iii, 16, 34. in sedilibus Epod. 4, 15. in cruce Sat. i, 3, 82. in arca Sat. i, 1, 67. *s. p. a.:* in præcordiis Epod. 3, 5. matris in alvo Od. iv, 6, 20. in sinu ferre Od. ii, 18, 27. cubet hircus in alis Epod. 12, 5. in vertice Sat. i, 8, 6. in aure Sat. ii, 6, 46. in ore Ep. i, 15, 13. in manibus Ep. ii, 1, 53. in pede stare Sat. i, 4, 10. *s. p. a.:* medio in triumpho Od. ii, 4, 7. in certamine Od. iv, 14, 17; Ep. i, 10, 35. in pace Sat. ii, 2, 111. in funere Ep. ad Pis. 431. in

queis (*convitiis*) Epod. 11, 9. in grege taurus Sat. i, 3, 110. in turba Sat. ii, 6, 28. in gente Menenî Sat. ii, 3, 287. in classe secunda Sat. i, 2, 47. in amicorum numero Sat. i, 6, 62. suorum in numero Sat. ii, 6, 42. in magno populo Sat. i, 6, 79. in Fabia (*tribu*) Ep. i, 6, 52. in nobilibus trimetris Ep. ad Pis. 259. in carmine ibid. 351. hoc erat in votis Sat. ii, 6, 1. in versu faciendo Sat. i, 10, 70. in cute curanda Ep. i, 2, 29. in ævo aptis moramur Ep. ad Pis. 178. in una re consumere curam Sat. ii, 4, 48. in hac re una Ep. i, 10, 2. justus in uno Ep. ii, 1, 18. est modus in rebus Sat. i, 1, 106. rebus in arduis Od. ii, 3, 1. rebus in tiepidis Od. iii, 2, 6. in rebus jucundis Sat. ii, 6, 96. mediis in tempestatibus urbis Ep. ii, 2, 85. in vita Sat. ii, 8, 4. in amicorum vitiis Sat. i, 3, 26. in vitiis constantior Sat. ii, 7, 19. in amicitia Sat. i, 3, 41. in amore Sat. ii, 3, 267; Ep. i, 6, 66. in præclara re Sat. ii, 5, 45. in tenui re Ep. i, 20, 20. in paupertate Ep. i, 5, 20. sum pauper in ære Ep. ii. 2, 12. stupet in titulis Sat. i, 6, 17. quantus sit Dossenus in parasitis! Ep. ii, 1, 173. in Satira nimis Sat. ii, 1, 1. in mappis quantus sumtus? Sat. ii, 4, 81. in pretio est Ep. ad Pis. 372. sunt in honore Ep. ad Pis. 71. positi in fœnore nummi Sat. i, 2, 13; Ep. ad Pis. 421. in veste Sat. ii, 6, 106. in armis Sat. ii, 3, 310. in compedibus Ep. i, 16, 76. conspectus in auro Ep. ad Pis. 228. in rosa (*rosis coronatus*) Od. i, 5, 1. in propria pelle quiescere Sat. i, 6, 22. in metu esse Epod. 1, 17. in culpa Ep. i, 14, 13. totus in illis (nugis) Sat. i, 9, 2. omnis in hoc sum Ep. i, 1, 11. in se ipso totus Sat. ii, 7, 86. in hoc (*ducenda vita est*) Epod. 17, 63. in ambiguo est Ep. i, 16, 28. laborantes in uno Penelope et Circe Od. i, 17, 19. in Charybdi laborare Od. i, 27, 29. mollibus in pueris aut in puellis urere Epod. 11, 4. in matrona pecces Sat. i, 2, 63. Villius in Fausta Sullæ gener ibid. 64. in Ganymede flavo alitem expertus fidelem Od. iv, 4, 4. tu nil reprendis in Homero Sat. i, 10, 52. est in juvencis, est in equis patrum virtus Od. iv, 4, 30. si quid in Flacco viri est Epod. 15, 12. voluptas in te ipso est Sat. ii, 2, 20. hoc si erit in te Sat. i, 2, 43. cur ego amicum offendam in nugis? Ep. ad Pis. 451. in cicere bona perdere Sat. ii, 3, 182. 2, *de certo tempore:* in hora Sat. i, 4, 9. in dulci juventa Od. i, 16, 23. in loco (*in tempore*) Od. iv, 12, 28.

inæqualis. vixit Sat. ii, 7, 10. calices Sat. ii, 6, 68. *de iis quæ aliquid reddunt inæquale:* tonsor Ep. i, 1, 94. procella Od. ii, 9, 3.

inæstuare. inæstuet bilis præcordiis Epod. 11, 15.

inamarescere. inamarescunt epulæ Sat. ii, 7, 107.

inanis. 1, siccus, inanis sperne cibum vilem Sat. ii, 2, 14. inanis venter Sat. i, 6, 127. læva Sat. ii, 7, 9. funus (*ubi mortuus non adest*) Od. ii, 20, 21. *c. gen.:* dolium lymphæ Od. iii, 11, 26. 2, *metaph., inutilis, nil valens:* minæ Epod. 6, 3. opera Ep. ad Pis. 443. decus Epod. 5, 7. nomen Ep. i, 17, 41. tituli Sat. ii, 3, 212. ambitio Ep. ii, 2, 206. inane abscindere soldo? Sat. i, 2, 113. inania captat Ep. ad Pis. 230. 3, *vanus:* inanes hoc juvat Sat. i, 4, 76.

inaniter. meum qui pectus inaniter angit Ep. ii, 1, 211.

inaratus. inarata tellus Cererem reddit Epod. 16, 43.

inardere. inarsit humeris Herculis munus Epod. 3, 18.

inaudax. fugies prœlia Od. iii, 20, 3.

inaurare. ut te fortunæ rivus inauret Ep. i, 12, 9.

incantatus. incantata vincula Sat. i, 8, 49.

incastigatus. nec me dimittes incastigatum Ep. i, 10, 45.

incautus. sanus ac non incautus Sat. i, 3, 62. incauti sequuntur Ep. ad Pis. 456. *c. gen.:* non incauta futuri Sat. i, 1, 35.

incedere. incedis per ignes suppositos cineri doloso Od. ii, 1, 7. lenis incedas per fines meos et aprica rura Od. iii, 18, 3. quacunque libido est, incedo solus Sat. i, 6, 112. superbus meo incedis malo Epod. 15, 18.

incendere. incendit me acris natura Sat. ii, 6, 48.

incendium. incendio nuptam abstulit palla Epod. 5, 66. noctes diesque formidare malos fures, incendia Sat. i, 1, 77. neglecta solent incendia sumere vires Ep. i, 18, 85. incendia ridet Ep. ii, 1, 121.

inceptum. gravia et magna professa Ep. ad Pis. 14. qualis ab incepto processerit Ep. ad Pis. 127.

incernere. piper album, cum sale nigro incretum Sat. ii, 4, 75.

incertus. 1, honores Od. iii, 29, 51. Venus Sat. i, 3, 109. mare Epod. 9, 32. 2. *de animo:* incertus, scamnum faceretne Priapum Sat. i, 8, 2. 3, *nesciens quo se vertat:* pes Epod. 11, 20. oculi Ep. ii, 1, 188.

incessus. incessum Turbonis rides Sat. ii, 3, 310.

incestus. 1, amores Od. iii, 6, 23. 2, *scelestus malus:* judex Od. iii, 3, 19. triste bidental moverit incestus Ep. ad Pis. 472. Diespiter neglectus incesto addidit integrum Od. iii, 2, 30.

inchoare. spem longam Od. i, 4, 15.

incĭdere. seu dura valetudo inciderit, seu tarda senectus Sat. ii, 2, 88. nisi dignus vindice nodus inciderit Ep. ad Pis. 192. quibus adversum bellum incidit Sat. i, 7, 11. si disparibus bellum incidat ibid. 16. donec manibus tremor incidat unctis Ep. i, 16, 23.

incīdere. 1, incidere sepulcro summam Sat. ii, 3, 83. incisa marmora publicis notis Od. iv, 8, 13. leges incidere ligno Ep. ad Pis. 399. 2, *abscindere, finire:* ludum Ep. i, 14, 36.

incipere. 1, incepti iambi Epod. 14, 7. 2, *cœpisse, plerumque c. infin.:* finire laborem incipias Sat. i, 1, 94. fessus dormire viator incipit Sat. i, 5, 18. populum si cædere saxis incipias servosve Sat. ii, 3, 129. potare et spargere flores incipiam Ep. i, 5, 15. incipit ex illo montes Apulia notos ostentare mihi Sat. i, 5, 77. nec sic incipies Ep. ad Pis. 136. incipit ille Sat. i, 9, 21. sic incipit Sat. ii, 6, 79. incipe Sat. ii, 3, 6; Ep. i, 2, 41.

incitare. incitat me pectus et mammæ putres Epod. 8, 7.

inclamare. magna inclamat voce Sat. i, 9, 76.

inclinare. amicus dulcis pluribus hisce, si modo plura mihi bona sunt, inclinet Sat. i, 3, 71. *sc. se:* inclinare meridiem sentis Od. iii, 28, 5.

includere. inclusa Danae Od. iii, 16, 1. non inclusus equo, Minervæ sacra mentito Od. iv, 6, 13. fervidis pars inclusa caloribus mundi Od. iii, 24, 37. inclusa versibus sententia Ep. ad Pis. 76. antiquo me includere ludo quæris Ep. i, 1, 3. tempora quæ semel notis condita fastis inclusit dies Od. iv, 13, 16.

inclytus. Ulysses Sat. ii, 3, 197.

incogitare. fraudem puero Ep. ii, 1, 122.

incola. adytis incola Pythius Od. i, 16, 6. me objicere plorares incolis Aquilonibus Od. iii, 10, 3. huc novus incola venit Sat. ii, 2, 128.

incolere. Lydorum quicquid Etruscos incoluit fines Sat. i, 6, 2.

incolumis. incolumi capite es Sat. ii, 3, 132. incolumes non redeunt genæ Od. iv, 10, 8. incolumi Cæsare Od. iv, 5, 27. incolumi Jove et urbe Roma Od. iii, 5, 12. Virgilium reddas incolumem Od. i, 3, 7. incolumis lætor Sat. i, 4, 98. incolumem me tibi præstant Ep. i, 16, 16. incolumi Rhodos et Mitylene pulchra facit, quod penula solstitio Ep. i, 11, 17. virtutem incolumem odimus, sublatam ex oculis quærimus invidi Od. iii, 24, 31. vitam famamque tueri incolumem Sat. i, 4, 119. incolumi gravitate Ep. ad Pis. 222.

incommodum. incommoda multa circumveniunt senem Ep. ad Pis. 169.

incommodus. munere te parvo beet, aut incommodus angat Ep. i, 18, 75.

incompositus. incomposito pede currere versus Lucili Sat. i, 10, 1.

incomtus. 1, incomtam comam religata Od. ii, 11, 23. incomtis Curius capillis Od. i, 12, 41. incomtum caput Epod. 5, 16. 2, *salebrosus:* incomti versus Ep. ad Pis. 446.

inconcinnus. personamque feret non inconcinnus utramque Ep. i, 17, 29. inconcinna asperitas Ep. i, 18, 6.

inconsultus. patiarque vel inconsultus haberi Ep. i, 5, 15.

incontinens (*qui obtemperare sibi non potest*). Tityus Od. iii, 4, 77. incontinentes manus Od. i, 17, 26.

incoquere. viperinus his cruor incoctus herbis Epod. 3, 7. erucas, inulas ego primus monstravi incoquere, Curtillus echinos Sat. ii, 8, 52.

incorruptus. incorrupta Fides Od. i, 24, 7. custos incorruptissimus Sat. i, 6, 81.

increbrescere. increbuit aura Sat. ii, 5, 93.

incredibilis. incredibili modo Od. ii, 17, 21.

incredulus. incredulus odi Ep. ad Pis. 188.

increpare (*impellere et commovere*). Sabella pectus increpare carmine Epod. 17, 28. *graviter admonere:* Phœbus volentem prœlia me loqui, victas et urbes, increpuit lyra Od. iv, 15, 2.

incrustare. sincerum vas Sat. i, 3, 56.

incubare, si stramentis incubet Sat. ii, 3, 117. *metaph.:* incubuit terris cohors febrium Od. i, 3, 31.

incultus. 1, incultæ silvæ Ep. i, 2, 45. corpus Sat. i, 3, 34. 2, *rudis:* versibus incultis Ep. ii, 1, 233. *non eruditus:* ingenium non incultum est Ep. i, 3, 22.

incuratus. stultorum incurata pudor malus ulcera celat Ep. i, 16, 24.

incuria. offendar maculis, quas incuria fudit Ep. ad Pis. 352.

incurrere. quo ne per vacuum Romano incurreret hostis Sat. ii, 1, 37.

incus. incude nova diffingas ferrum Od. i, 35, 39. *metaph.:* male tornatos incudi reddere versus Ep. ad Pis. 441.

incutere. seu quod Lucania bellum incuteret Sat. ii, 1, 38. *c. dat.:* ne forte negotî incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum Sat. ii, 1, 81. fornix tibi et uncta popina incutiunt urbis desiderium Ep. i, 14, 22. ne mox incutiant aliena tibi peccata pudorem Ep. i, 18, 77.

inde. Od. i, 7, 7; Sat. i, 1, 117; Sat.

i, 5, 3, 94; Sat. i, 6, 114; Sat. i, 8, 3, 28; Sat. ii, 6, 98; Ep. i, 15, 24.

indecorare. indecorant bene nata culpæ Od. iv, 4, 36.

indecorus. pulvis Od. ii, 1, 22.

index. indice monstraret digito Sat. ii, 8, 26.

indicare. me tabulâ votiva paries indicat uvida suspendisse vestimenta maris Deo Od. i, 5, 14. non stipendia Carthaginis ejus laudes clarius indicant, quam Pierides Od. iv, 8, 19.

indicere. mane die, quo tu indicis jejunia Sat. ii, 3, 291. jubetur rura suburbana indictis comes ire Latinis Ep. i, 7, 76. ventri indico bellum Sat. i, 5, 8.

indicium. indiciis monstrare recentibus abdita rerum Ep. ad Pis. 49.

indictus. quam si proferres ignota indictaque primus Ep. ad Pis. 130. dicam insigne, recens, indictum ore alio Od. iii, 25, 8.

indignari. idem indignor, quandoque bonus dormitat Homerus Ep. ad Pis. 359. indignatur carminibus narrari cœna Thyestæ ibid. 90. indignor quicquam reprendi Ep. ii, 1, 76.

indignatio. liberrima Epod. 4, 10.

indignus. 1, hæres Od. iii, 24, 61. si detulerit fasces indigno Ep. i, 16, 34. virtus indigno non committenda poetæ Ep. ii, 1, 231. data Romanis venia est indigna poetis Ep. ad Pis. 264. qui stultus honores sæpe dat indignis Sat. i, 6, 16. quid me perferre patique indignum coges? Ep. i, 16, 75. *c. abl.:* spissis indigna theatris scripta Ep. i, 19, 41. honore indigna ferentur Ep. ii, 2, 112. cave faxis te quicquam indignum Sat. ii, 3, 39. *c. infin.:* effutire leves indigna tragœdia versus Ep. ad Pis. 231. indignum! Ep. i, 6, 22. 2, *quem non decet aliquid:* indigni fraternum rumpere fœdus Ep. i, 3, 35. indignus qui tantum possideam Sat. ii, 3, 236.

indocilis. grex Epod. 16, 37. collum Od. iii, 3, 14. *c. infin.:* pauperiem pati Od. i, 1, 18.

indoctus (*c. gen.*). indoctus pilæ discive trochive Ep. ad Pis. 380. *c. infin.:* Cantaber juga ferra nostra Od. ii, 6, 2. *absol.:* scribimus indocti doctique poemata passim Ep. ii, 1, 117. indoctum doctumque fugat recitator acerbus Ep. ad Pis. 474. indocti stolidique Ep. ii, 1, 184. indoctus liberque laborum rusticus Ep. ad Pis. 212. quin etiam canet indoctum (*carmen*), sed dulce bibenti p. Eii, 2, 9.

indoles. nutrita sub faustis penetralibus Od. iv, 4, 25.

indomitus. 1, equus Sat. ii, 2, 10. cervix Ep. i, 3, 34. inguen Epod. 12, 19. 2, *unbezwinglich:* Mors Od. ii, 14, 4. rabies Epod. 12, 9. licentia Od. iii, 24, 28. unda Od. iv, 14, 20.

indormire. indormit cubilibus Epod. 5, 69. indormis saccis inhians Sat. i, 1, 71.

indotatus. indotata soror est mihi Ep. i, 17, 46.

inducere. 1, metuens induceris (*in domum matronæ*) Sat. ii, 7, 56. 2, *überziehen:* nox inducere umbras terris parabat Sat. i, 5, 9. varias inducere plumas undique collatis membris Ep. ad Pis. 2. 3, *in scena representare:* pater illo, Terenti fabula quem miserum gnato vivisse fugato inducit Sat. i, 2, 22. 4, *decipere:* emtorem inducat hiantem Sat. i, 2, 88. 5, *locutio, animum inducere, i. q. constituere:* inducant animum cantare rogati Sat. i, 3, 2.

induere. quidlibet indutus celeberrima per loca vadet Ep. i, 17, 28.

indulgere. indulgens sibi hydrops crescit Od. ii, 2, 13.

inemori. spectaculo dapis Epod. 5, 34.

inemtus. dapes Epod. 2, 48.

inepte. quis tam Lucili fautor inepte est? Sat. i, 10, 2. qui nil molitur inepte Ep. ad Pis. 140.

ineptus. ineptus et jactantior hic paullo est Sat. i, 3, 49. famæ servit ineptus Sat. i, 6, 16. vivat ineptus Ep. i, 17, 32. neque quisquam te stipator ineptum præter Crispinum sectabitur Sat. i, 3, 136. ineptus pastillos Rufillus olet Sat. i, 4, 91. Fannius Sat. i, 10, 79. chartæ (*Maculatur*) Ep. ii, 1, 270.

inermis. lupus me fugit inermem Od. i, 22, 12.

iners. 1, in prœlia trudit inertem Ep. i, 5, 17. duo si discordia vexet inertes Sat. i, 7, 15. iners avidusque futuri Ep. ad Pis. 172. invidus, iracundus, iners, vinosus, amator? Ep. i, 1, 38. prætulerim scriptor delirus inersque videri Ep. ii, 2, 126. tineas pasces taciturnus inertes Ep. i, 20, 12. *de homine molli:* quæ te —quærenti taurum, monstravit inertem Epod. 12, 17. imbecillus, iners Sat. ii, 7, 39. *de homine lenti animi, qui contumelia non afficitur:* qui lora restrictis lacertis sensit iners Od. iii, 5, 36. *otiosus:* inertibus horis Sat. ii, 6, 61. 2, *tenax:* glacies Od. ii, 9, 5. terra Od. iii, 4, 45. caro Sat. ii, 4, 41. prudens versus reprehendet inertes Ep. ad Pis. 445. 3, *inertem reddens:* bruma Od. iv, 7, 12.

inertia. mollis Epod. 14, 1. strenua nos exercet inertia Ep. i, 11, 28. paullum sepultæ distat inertiæ celata virtus Od. iv, 9, 29.

inesse. quæ (fercula) procul exstructis inerant hesterna canistris Sat. ii, 6, 105. vis nec verbis nec rebus inest Sat. i, 4,

47. mihi cura non mediocris inest Sat. ii, 4, 94.

inexcusabilis. ne te retrahas et inexcusabilis abstes Ep. i, 18, 58.

inexorabilis. impiger, iracundus, inexorabilis, acer Ep. ad Pis. 121.

inexpertus. 1, dulcis inexpertis cultura potentis amici Ep. i, 18, 86. 2, *novus:* si quid inexpertum scenæ committis Ep. ad Pis. 125.

infabre. quid sculptum infabre—esset Sat. ii, 3, 22.

infamia. mendax Ep. i, 16, 39.

infamis. scopuli Od. i, 3, 20. juvencus Od. iii, 27, 45. genus Danai Od. ii, 14, 19. Helena Epod. 17, 42. infamis acipensere mensa Sat. ii, 2, 48.

infans. pudor Sat. i, 6, 57. statuæ Sat. ii, 5, 40. *subst.:* animosus Od. iii, 4, 20. sub nutrice puella velut si luderet infans Ep. ii, 1, 99.

infectus. infectum reddet Od. iii, 29, 47. infectum volet esse Ep. i, 2, 60.

infelix. avis Od. iv, 12, 6. caput abscissum gnati infelicis Sat. ii, 3, 304. o ego infelix Epod. 12, 25. infelix operam perdas Sat. i, 1, 90. infelix operis summa Ep. ad Pis. 34.

inferiæ. inferias retulit Od. ii, 1, 28.

infernus. tenebræ Od. iv, 7, 25. canes Sat. i, 8, 35.

inferre. huc intulit pedem Epod. 16, 60. *c. dat.:* terrorem intulerat Jovi juventus Od. iii, 4, 49. ignem fraude mala gentibus intulit Od. i, 3, 28. artes intulit agresti Latio Ep. ii, 1, 157.

inferus. cœlum sidet inferius mari Epod. 5, 79. major lanea (effigies), quæ pœnis compesceret inferiorem Sat. i, 8, 31. infima gens Od. ii, 3, 22. æquora Od. iv, 8, 31.

infervere. hoc ubi confusum inferbuit herbis Sat. ii, 4, 67.

infestus. Medus Od. iii, 8, 19. tutus ab infestis latronibus Sat. ii, 1, 42. *infesta, res adversæ:* sperat infestis Od. ii, 10, 13. *c. dat.:* nigris infestus Sat. i, 4, 91. nautis infestus Orion Epod. 15, 7.

inficere. inficiet tibi rivos sanguine rubro Od. iii, 13, 6. ora pallor albus inficit Epod. 7, 15.

infidelis. rebus meis non infideles arbitræ Epod. 5, 50. novis rebus infidelis Allobrox Epod. 16, 6.

infidus. Persæ Od. iv, 15, 23. Lycambes Epod. 6, 13. Pelopis pater Epod. 17, 65. vulgus Od. i, 35, 25. infido scurræ distabit amicus Ep. i, 18, 4.

infirmus. 1, oves Epod. 2, 16. sum paullo infirmior Sat. i, 9, 71. 2, *æger:* infirmo capiti fluit utilis fons Ep. i, 16, 14.

inflare. ambas buccas inflet Sat. i, 1, 21. inflavit venas libido Sat. i, 2, 33. quum magis atque se magis inflaret Sat. ii, 3, 319. infla sermonibus tumidis ventrem Sat. ii, 5, 98. quem tulit ad scenam Gloria, exanimat lentus spectator, sedulus inflat (*inspirat animum, eumque extollit*) Ep. ii, 1, 178.

informis. situs Ep. ii, 2, 118. informem ossibus spectabant agrum Sat. i, 8, 16. hiemes Od. ii, 10, 15.

infortunium. tum tua me infortunia lædent Ep. ad Pis. 103.

infossus. puer Epod. 5, 32.

infra. 1, *adv.:* prope me Viscus Thurinus et infra Varius Sat. ii, 8, 20. Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra ibid. 23. 2, *præp.:* qui prægravat artes infra se positas Ep. ii, 1, 14. infra Lucilî censum ingeniumque Sat. ii, 1, 75.

infrequens. parcus Deorum cultor et infrequens Od. i, 34, 1.

infringere. limina, quibus lumbos et infregi latus Epod. 11, 22.

infundere. majus infundam tibi fastidienti poculum Epod. 5, 77. quodcunque infundis Ep. i, 2, 54.

ingemere. ingemens laboribus Epod. 5, 31.

ingenium. 1, *animus:* sunt, quorum ingenium nova tantum crustula promit Sat. ii, 4, 47. ingenium res adversæ nudare solent Sat. ii, 8, 73. candidum pauperis Epod. 11, 12. rapido ferventius amni Sat. i, 10, 63. durum Od. iii, 21, 13. 2, *indoles:* arte fortunatius Ep. ad Pis. 295. nec rude quid possit video ingenium ibid. 410. ingens inculto latet sub corpore hoc Sat. i, 3, 33. non tibi parvum ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum Ep. i, 3, 22. ingenium cui sit, cui mens divinior Sat. i, 4, 43. pingue pecus domino facias, et cetera, præter ingenium Sat. ii, 6, 15. ingenio offensi Sat. ii, 1, 67. infra Lucilî censum ingeniumque Sat. ii, 1, 75. viribus, ingenio, specie Ep. ii, 2, 203. ingenî benigna vena est Od. ii, 18, 9. Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo Musa loqui Ep. ad Pis. 323. laudes Cæsaris culpa deterere ingeni Od. i, 6, 12. 3, *homo a natura eximiis facultatibus præditus:* ingeniis non ille favet plauditque sepultis Ep. ii, 1, 88. ingenium, sibi quod desumsit Athenas Ep. ii, 2, 81.

ingens. Antiochus Od. iii, 6, 35. Idomeneus Od. iv, 9, 19. bellua Sat. ii, 3, 315. pinus Od. ii, 3, 9; Od. ii, 10, 9. æquor Od. i, 7, 32. fossa Sat. ii, 3, 59. machina Ep. ii, 2, 73. acervus Sat. ii, 3, 111. acervi Od. ii, 2, 23. dolores Sat. ii, 3, 288. virtus Sat. ii, 7, 102. vitium Sat. ii, 3, 91. flagitium Sat. ii, 4, 82. post ingentia facta Ep. ii, 1, 6. ingenium Sat. i, 3, 33. strepitus valvarum Sat. ii, 6, 111. fultura Sat. ii, 3, 154.

ingenuus. 1, puer Od. iii, 24, 55. pater Sat. i, 6, 21. parentes ibid. 91. juvat ingenuis oculis legi Ep. i, 19, 34. 2, *honestus:* liber et ingenuus Ep. ad Pis. 383. amor Od. i, 27, 16. *liberaliter excultus:* referre negas, quali sit quisque parente natus, dum ingenuus Sat. i, 6, 8. *generosus:* leo Sat. ii, 3, 186.

ingerere. tum pueri nautis, pueris convicia nautæ ingerere Sat. i, 5, 12.

ingluvies. cur ingluvie ingrata rem stringat Sat. i, 2, 8.

ingratus. 1, vita Epod. 17, 63. tempora Ep. i, 1, 23. otium Od. i, 15, 3. *c. dat.:* ingrata Veneri superbia Od. iii, 10, 9. 2, *undankbar:* lector Ep. i, 19, 35. hæc seges ingratos tulit Ep. i, 7, 21. cur rem stringat ingrata ingluvie Sat. i, 2, 8. 3, *nil proficiens:* fomenta Epod. 11, 16.

inguen. obscœnum Sat. i, 8, 5; Sat. i, 2, 26. indomitum Epod. 12, 19. superbum Epod. 8, 19. inguina tument Sat. i, 2, 116.

ingustatus. ingustata ilia rhombi Sat. ii, 8, 30.

inhærere. inhæret arbor collibus Epod. 2, 20.

inhiare. saccis indormis inhians Sat. i, 1, 71.

inhonestus. ignota matre inhonestus Sat. i, 6, 36. inhonestum et inutile factu Sat. i, 4, 124.

inhorrere. inhorruit vepris ad ventum Od. i, 23, 5.

inhospitalis. Caucasus Od. i, 22, 6; Epod. 1, 12.

inhospitus. deserta et inhospita tesqua Ep. i, 14, 19.

inhumanus. inhumanæ depone senium Camœnæ Ep. i, 18, 47.

inhumatus. gaudeat ut Priamus inhumato Sat. ii, 3, 195. inhumatum caput Od. i, 28, 24.

injicere. 1, *c. dat.:* curam puellis Sat. i, 6, 32. 2, *darauf werfen:* injecto ter pulvere Od. i, 28, 36. injecta monstris terra Od. iii, 4, 73. *imponere:* frena licentiæ Od. iv, 15, 11. manus Od. i, 17, 26. 3, *sermonibus inserere:* mentio de furtis injecta Sat. i, 4, 94.

inimicare. non ira inimicat urbes Od. iv, 15, 20.

inimicitia. inimicitiæ truces Ep. i, 19, 49.

inimicus. domos inimica linquis (Fortuna) Od. i, 35, 24. inimicis vectabor humeris Epod. 17, 74. inimica fulmina Od. i, 12, 59. *c. dat.:* Dis inimice senex Sat. ii, 3, 123. virgo inimica belluis Od. i, 12, 22. inimice lamnæ Crispe Od. ii, 2, 2. quibus est inimica Canidia Sat. ii, 1, 48. inimicus nervis odor Sat. ii, 4, 53. lippis inimicum ludere et crudis Sat. i, 5, 49. *subst.:* o magnus posthac inimicis risus Sat. ii, 2, 107.

iniquus. locum immeritum causatur iniquo Ep. i, 14, 12.

iniquus. 1, *inopportunus:* litus Od. ii, 10, 4. hiemes Od. iii, 1, 32. 2, *injustus:* æquus nomen iniqui ferat Ep. i, 6, 15. scire velis, cur prunat extra limes iniquus Ep. i, 19, 36. lis Ep. ii, 2, 19. in nosmet legem sancimus iniquam Sat. i, 3, 67. justo secernere iniquum Sat. i, 3, 113. 3, *inimicus:* cursum mutavit iniquum frugibus amnis Ep. ad Pis. 67. castra Trojæ iniqua Od. i, 10, 15. 4, *invitus:* iniquæ mentis asellus Sat. i, 9, 20.

irascens: adde te tibi iniquum Sat. ii, 2, 97. nostris vitiis iniquus Od. i, 2, 47. Vertumnis natus iniquis Sat. ii, 7, 14. Penates Od. ii, 4, 16. Parcæ Od. ii, 6, 9.

inire. lucidas inire sedes Od. iii, 3, 34.

injuria. faciendæ injuria tardis Sat. ii, 6, 28.

injuriosus. pes Od. i, 35, 13. vesti Epod. 17, 34.

injussus. injussi nunquam desistant Sat. i, 3, 3. injussæ capellæ ad mulctra veniunt Epod. 16, 49.

injuste. ducit venditque poema Ep. ii, 1, 75.

injustus. metus injusti Sat. i, 3, 111.

innare. innans Liris litoribus Maricæ Od. iii, 17, 8.

innasci. innascitur filix agris Sat. i, 3, 37. innati triviis Ep. ad Pis. 245.

innatare. innatat lactuca stomacho Sat. ii, 4, 59.

innocens. Lesbium Od. i, 17, 21. mulier Od. iii, 24, 18.

innumerabilis. annorum series Od. iii, 30, 4.

inominatus. cubilia Epod. 16, 38.

inops. 1, deficient inopem venæ te Sat. ii, 3, 153. ut Barrus (male vivat) inops Sat. i, 4, 110. amicus Sat. i, 2, 5. 2, *pauper:* nudus inopsque Sat. ii, 5, 6. coloni Od. ii, 14, 12. inter magnas opes inops Od. iii, 16, 28. semper inops cupido Ep. i, 18, 98. inopem solatur et ægrum Ep. ii, 1, 131. *c. gen.:* paterni et Laris et fundi Ep. ii, 2, 50. versus inopes rerum Ep. ad Pis. 322. 3, *de animo:* quod me inopis quodque pusilli animi finxerunt (Di) Sat. i, 4, 17.

inornatus. meis chartis inornatus Od. iv, 9, 31. inornata nomina Ep. ad Pis. 234.

inprimis. Sat. ii, 8, 6.

inquam. Od. ii, 8, 13; Sat. i, 9, 5, 8, 70; Sat. i, 10, 64; Sat. ii, 3, 276; Sat. ii, 7, 22; Sat. ii, 8, 27. inquimus Sat. i, 3, 66. inquis Sat. ii, 1, 5. inquit Sat. i, 1, 62; Sat. i, 2, 32, 35, 57; Sat. i, 3, 23, 126; Sat. i, 4, 79; Sat. i, 5, 59; Sat. i, 9, 7, 14, 38, 40; Sat. ii, 2, 99; Sat. ii, 3, 39, 319; Sat. ii, 6, 90; Sat. ii,

8, 43; Ep. i, 7, 93; Ep. i, 16, 35; Ep. ii, 2, 40. inquiet Sat. ii, 5, 43.

inquietus. Hadria Od. iii, 3, 5. præcordia Epod. 5, 95.

inquinare. caput merdis Sat. i, 8, 37. *corrumpere:* ære aureum tempus Epod. 16, 64. nuptias (*sanctitatem matrimoniorum polluere*) Od. iii, 6, 18.

inquirere. vitia Sat. i, 3, 28. inquiram, quid sit furere Sat. ii, 3, 41.

insanabilis. caput Ep. ad Pis. 300.

insane. in silvam non ligna feras insanius, ac si Sat. i, 10, 34.

insania. summa Sat. ii, 3, 221. levis Ep. ii, 1, 118. amabilis Od. iii, 4, 6.

insanire. insanit homo Sat. ii, 7, 117. insanis et tu Sat. ii, 3, 32. dum doceo insanire omnes vos ibid. 81. vincet ratio insanire nepotes ibid. 225. reris eum occisa insanisse parente ibid. 134. qua stultitia me insanire putas? ibid. 302. ratione certa modoque ibid. 271. emendo statuas ibid. 64. sapientia insaniens Od. i, 34, 2. *c. acc.:* insanire putas solemnia me Ep. i, 1, 101. huic errori similem insanire docebo Sat. ii, 3, 63. *de summa lætitia:* juvat insanire Od. iii, 19, 18. *de amore:* nuptarum amoribus Sat. i, 4, 27. in quas (*libertinas*) non minus insanit Sat. i, 2, 49. *de ira:* signo læso non insanire lagenæ Ep. ii, 2, 134. *de maris furore:* insaniens Bosporus Od. iii, 4, 30.

insanus. stultus et insanus Sat. ii, 3, 159. scriba Sat. i, 5, 35. quisque insanus Sat. i, 6, 27. inter insanos insanus haberi Sat. ii, 3, 40. paucis insanus videatur ibid. 120. tune insanus eris? ibid. 67. mille ovium insanus morti dedit ibid. 197. quorsum insanus? ibid. 201. uter est insanior horum? ibid. 102. Labeone insanior Sat. i, 3, 82. insani est Sat. ii, 3, 74. insani sapiens nomen ferat Ep. i, 6, 15. qui tibi nomen insano posuere Sat. ii, 3, 48. severus assidet insano Ep. i, 5, 14. insanum autumat Sat. ii, 3, 44. hoc te crede modo insanum ibid. 52. omnes clament insanum te ibid. 130. dixerit insanum qui me ibid. 298. fateor me insanum ibid. 306. hoc te facit insanum Sat. i, 2, 97. insane Sat. ii, 2, 33; Sat. ii, 3, 184; ibid. 326; Sat. ii, 6, 29; Sat. ii, 7, 95. solutus legibus insanis conviva Sat. ii, 6, 69. quum stupet acies insanis fulgoribus Sat. ii, 2, 5. *de amore:* amores Od. iii, 21, 3. nepos meretrice insanus Sat. i, 4, 49. *tempestatum furorem portendens, vehemens:* insana Capræ sidera Od. iii, 7, 6. insani leonis vis Od. i, 16, 15.

inscite. turpem putat inscite metuitque lituram Ep. ii, 1, 167.

inscitia. legum Sat. ii, 1, 81. juris Sat. ii, 2, 131. rerum Ep. i, 3, 33. quemcunque inscitia veri cæcum agit Sat. ii, 3, 43.

inscius. unde vitam sumeret inscius Od. iii, 5, 37. *c. gen.:* laborum Od. iv, 4, 6.

insculpere. patrimonî summam saxo Sat. ii, 3, 90.

insectari. ultro Sat. ii, 7, 41. non equidem insector Ep. ii, 1, 69.

insenescere. insenuit libris et curis Ep. ii, 2, 82.

insepultus. membra Epod. 5, 99.

insequi. 1, temere insecutæ Orphea silvæ Od. i, 12, 7. 2, *persequi:* insequeris tamen hunc Ep. ii, 2, 19.

inserere. 1, concute, num qua vitiorum tibi inseverit natura Sat. i, 3, 35. 2, *pfropfen:* feliciores ramos inserit Epod. 2, 12.

inserere. trecentos inseris Sat. i, 5, 12. me inseris vatibus Od. i, 1, 35. quem si puellarum insereres choro Od. ii, 5, 21. stellis æternum inserere decus Od. iii, 25, 6.

inservire (*c. dat.*). honori Ep. ad Pis. 167.

insidere. siderum insedit vapor Apuliæ Epod. 3, 15.

insidiæ. tibi mavis insidias fieri Sat. i, 2, 104. omnes insidias fugit Sat. i, 3, 59. tutus ab insidiis Sat. ii, 6, 117.

insidiator. si unus et alter insidiatorem fugerit Sat, ii, 5, 25.

insidiosus. leo Ep. ii, 1, 172.

insigne. insignia morbi ponas Sat. ii, 3, 254. insignibus raptis Epod. 5, 12. projectis Sat. ii, 7, 53.

insignis. Nearchus Od. iii, 20, 6. Homerus Ep. ad Pis. 401. Camœna Od. i, 12, 39. insignis tota urbe cantabitur Sat. ii, 1, 46. bacca Sat. ii, 3, 241. præsidium Od. ii, 1, 13. insignem attenuat Deus Od. i, 34, 13. sortitur insignes et imos Od. iii, 1, 15. *c. ablat., conspicuus:* Lycoris tenui fronte insignis Od. i, 33, 5. humerus pharetra Od. i, 21, 11. Delphi Apolline Od. i, 7, 4. dicam insigne Od. iii, 25, 7.

insilire. insiluit frigidus Ætnam Ep. ad Pis. 466.

insistere. insistet victor cineres Epod. 16, 11.

insitivus (*selbstgepfropft*). pyra Epod. 2, 19.

insitus. vis Od. iv, 4, 33.

insolabiliter. dolens Ep. i, 14, 8.

insolens. 1, aspera æquora emirabitur insolens Od. i, 5, 8. 2, *nimius:* lætitia Od. ii, 3, 3. *crudelis:* ludum insolentem ludere pertinax Od. iii, 29, 50. 3, *ferox, immitis:* Achilles Od. ii, 4, 2. exercitus Od. i, 16, 21. ossa Quirini dissipabit insolens Epod. 16, 14.

insolentia. insolentiæ meæ terra cedet Epod. 17, 75.

insolitus. nisus Od. iv, 4, 8. eloquium Ep. ad Pis. 217.

insomnis. agit frigidas noctes Od. iii, 7, 8.

insons. purus et insons Sat. i, 6, 69. Cerberus (*tibi non nocens*) Od. ii, 19, 29.

insperatus. insperata tum quum veniet pluma superbiæ Od. iv, 10, 2.

inspergere. egregio inspersi corpore nævi Sat. i, 6, 67.

inspicere. equos Sat. i, 2, 87. mores hominum Ep. i, 2, 20. inspice, si possum donata reponere Ep. i, 7, 39.

instar. instar Veris vultus ubi tuus affulsit Od. iv, 5, 6.

instare. 1, *imminere:* instans senecta Od. ii, 14, 3. quantus instat sudor navitis Epod. 10, 15. fatum mihi triste instat Sat. i, 9, 29. 2, *urgere, c. dat.:* præcedentibus insto Ep. i, 2, 71. instat auriga equis Sat. i, 1, 115. quod nimium institerat viventi Sat. ii, 5, 88. *precibus sollicitare:* si vis, potes, addit, et instat Sat. ii, 6, 39. *minari:* instantis tyranni vultus Od. iii, 3, 3.

insternere. instravit tignis pulpita Ep. ad Pis. 279.

instillare. caulibus (*oleum*) Sat. ii, 2, 62. *metaph., inserere:* præceptum auriculis Ep. i, 8, 16.

instita. subsuta talos tegat instita veste Sat. i, 2, 29.

institor. seu vocat institor Od. iii, 6, 30. amata institoribus Epod. 17, 20.

instituere. 1, vitæ labores Sat. ii, 6, 21. *incipere:* iter institutum rumpat Od. iii, 27, 5. amphora instituta fumum bibere (*quæ cœpit*) Od. iii, 8, 11. 2, *formare:* amphora cœpit institui Ep. ad Pis. 22.

instructus. decem vitiis instructior Ep. i, 18, 25.

instruere. orientia tempora instruit notis exemplis Ep. ii, 1, 131.

instrumentum. instrumento artis abjecto Sat. i, 3, 131.

insuavis. habeare insuavis Sat. i, 3, 85.

insudare. queis (*libellis*) insudet manus vulgi Sat. i, 4, 72.

insuescere (*active*). insuevit pater hoc me Sat. i, 4, 105.

insula. divites insulæ Od. iv, 8, 27; Epod. 16, 42.

insultare. dum insultet armentum busto Od. iii, 3, 41.

insumere. 1, *addere:* nullum verbum insumebat Ep. ad Pis. 443. 2, *adhibere:* non est melius quo insumere possis! Sat. ii, 2, 102.

insuper. insuper addes Sat. ii, 4, 68.

insurgere. insurgat Aquilo Epod. 10, 7.

intabescere. quum intabuisset pupil Epod. 5, 40.

intactus. 1, quum sibi quisque tim quamquam est intactus Sat. ii, 1, 23. fa intactis quoque cura super condition communi Ep. ii, 1, 151. Arabum th sauri Od. iii, 24, 2. Britannus Epod. 7 7. apotheca procis intacta est Sat. ii, 7. *nondum jugum passus:* boves Epo 9, 22. *castus:* Pallas Od. i, 7, 5. 2, *in tentatus:* carmen Sat. i, 10, 66. qui intactum nefasti liquimus? Od. i, 35 35.

intaminatus. intaminatis honoribus fulget Od. iii, 2, 18.

integer. 1, dies Od. iv, 5, 39. integrum (aprum) consumeret dominus Sat. ii, 2, 92. 2, *incolumis:* multa peresti integrum cum laude victorem Od. iv, 4, 66. superstes integer Od. ii, 17, 7. integra Od. i, 14, 9. opes Sat. ii, 2, 113. fontes Od. i, 26, 6. sapor Sat. ii, 4, 54. mens Od. i, 31, 18. *c. gen.:* integer mentis Sat. ii, 3, 65. animi ibid. 220. *incorruptus:* integer laudo Od. ii, 4, 22. 3, *probus:* si quis opprobriis dignum latraverit, integer ipse? Sat. ii, 1, 85. integrum incesto addidit Od. iii, 2, 30. *c. gen.:* integer vitæ Od. i, 22, 1. *purus, castus:* Diana Od. iii, 4, 70. scopulis surdior Icari voces audit adhuc integer Od. iii, 7, 22.

intelligere. nimirum intelligit unus, quanti me facias Ep. i, 9, 1.

intendere. studiis animum Ep. i, 2, 36.

intentatus. miseri quibus intentata nites! Od. i, 5, 13. nil intentatum nostri liquere poetæ Ep. ad Pis. 285.

intentus. Veneri Sat. i, 5, 84. intenta caprea pascuis Od. iv, 4, 13. intentus merulis Ep. ad Pis. 458.

inter. 1, nemus inter pulchra satum tecta Od. iii, 10, 6. inter varias nutritur silva columnas Ep. i, 10, 22. vina diffusa inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum Ep. i, 5, 5. dum longus inter sæviat Ilion Romamque pontus Od. iii, 3, 37. pontesne inter jactatus (lupus) Sat. ii, 2, 32. hietque turpis inter aridas nates podex Epod. 8, 5. quos (*Pollucem et Herculem*) inter Augustus recumbens Od. iii, 3, 11. est inter Tanain quiddam socerumque Viselli Sat. i, 1, 105. inter Hectora atque inter Achillem ira fuit Sat. i, 7, 11, 12. lites inter Peliden et inter Atriden Ep. i, 2, 12. disconvenit inter meque et te Ep. i, 14, 18. nil inter utrumque convenit Sat. i, 7, 9. inter spem curamque, timores inter et iras Ep. i, 4, 12. 2, *unter* (*in*) quæ pascitur devota (*victima*) quercus inter et ilices Od. iii, 23, 10. ibis Liburnis inter alta navium propugnacula Epod. 1, 1. extremos

inter euntem Sat. i, 1, 116. libelli Stoici inter sericos jacere pulvillos amant Epod. 8, 15. inter niveos viridesque lapillos sit licet Sat. i, 2, 80. ne fidos inter amicos sit Ep. i, 5, 24. ne foret æquales inter conviva Epod. 12, 23. hos utinam inter heroas natum tellus me prima tulisset! Sat. ii, 2, 92. inter amicos cantare Sat. i, 3, 1. inter lances mensasque nitentes Sat. ii, 2, 4. Demetri, teque, Tigelli, discipularum inter jubeo plorare cathedras Sat. i, 10, 91. inter silvas Academi quærere verum Ep. ii, 2, 45. interque signa turpe militaria sol adspicit conopium Epod. 9, 15. reticulum panis venales inter forte vehas Sat. i, 1, 47. inter audaces lupus errat agnos Od. iii, 18, 13. utinam inter errem nuda leones Od. iii, 27, 51. militaris inter æquales equitat Od. i, 8, 6. interque mœrentes amicos egregius properaret exsul Od. iii, 5, 47. inter ludere virgines Od. iii, 15, 5. adfertur squillas inter muræna Sat. ii, 8, 42. insanos qui inter vereare insanus haberi Sat. ii, 3, 40. insanior inter sanos dicatur Sat. i, 3, 82. magnas inter opes inops Od. iii, 16, 28. quum genus hoc inter vitæ versetur Sat. i, 3, 66. inter scabiem tantam et contagia lucri nil parvum sapias Ep. i, 12, 14. inter tot curas totque labores Ep. ii, 2, 66. micat inter omnes Julium sidus, velut inter ignes Luna minores Od. i, 12, 46, 47. fulgebat Luna inter minora sidera Epod. 15, 2. inter cuncta (*ante omnia*) Ep. i, 18, 96. inter quæ (*carmina*) verbum emicuit si forte decorum Ep. ii, 1, 73. dignatur inter amabiles vatum ponere me choros Od. iv, 3, 14. acres inter numeretur Sat. i, 3, 53. inter perfectos veteresque referri debet Ep. ii, 1, 36. an inter viles atque novos ibid. 37. inter quos referendus erit ibid. 41. iste quidem veteres inter ponetur honeste ibid. 43. 3, *de tempore:* inter arma Od. i, 32, 6. dura inter sæpe pericla Sat. i, 2, 40. satis inter vilia fortis Ep. i, 15, 43. inter vina Od. iii, 6, 26; Ep. i, 7, 28. inter jocosi munera Liberi Od. iv, 15, 26. has inter epulas Epod. ii, 61. media inter carmina Ep. ii, 1, 185. inter strepitus Ep. ii, 2, 79. inter verba cadit lingua silentio Od. iv, 1, 36. quis non malarum, quas amor curas habet, hæc (*rustica negotia*) inter obliviscitur? Epod. 2, 38. perditur hæc inter misero lux Sat. ii, 6, 59. Cervius hæc inter vicinus garrit aniles ex re fabellas Sat. ii, 6, 77.

intercidere. si interciderit tibi nunc aliquid (*in oblivionem venerit*) Sat. ii, 4, 6.

intercinere. neu quid medios intercinat actus Ep. ad Pis. 194.

interdictum. interdicto huic omne adimat jus prætor Sat. ii, 3, 217.

interdictus. voluptas Ep. i, 6, 64. interdicta petit Sat. i, 2, 96.

interdum. Od ii, 12, 28; Sat. i, 9, 9; Sat. i, 10, 13; Sat. ii, 7, 8; Ep. i, 18, 60; Ep. ii, 1, 63; Ep. ad Pis. 93, 319.

interea. Sat. i, 5, 31.

interesse. 1, *differre:* quid hoc intersit, ab ipso audieris melius Sat. ii, 8, 32. quid interest, in matrona, ancilla, peccesne togata? Sat. i, 2, 62. ut nihil intersit, Davusne loquatur, an Silenus Ep. ad Pis. 237. intererit multum, Davusne loquatur, an heros ibid. 114. 2, *adesse:* nec Deus intersit Ep. ad Pis. 191. *c. dat.:* populo Od. i, 2, 46. epulis Od. iv, 8, 29. Satyris Ep. ad Pis. 233. 3, *refert:* nil interest, an Od. ii, 3, 22.

interfusus. interfusa æquora Cycladas Od. i, 14, 19.

interim. Od. iii, 20, 9; Ep. ii, 2, 25.

interimere. Hasdrubale interemto Od. iv, 4, 72. quum laqueo uxorem interimis Sat. ii, 3, 131.

interior. bruma nivalem interiore diem gyro trahit Sat. ii, 6, 26. nota Falerni Od. ii, 3, 8.

interire. novæ pergunt interire lunæ Od. ii, 18, 16. æstas interitura Od. iv, 7, 10. ne credas interitura quæ verba loquor socianda chordis Od. iv, 9, 1. verborum interit ætas Ep. ad Pis. 61. *perire:* interream, si valeo stare Sat. i, 9, 38.

interitus. Meleagri Ep. ad Pis. 146. Siculi poetæ ibid. 464.

interlunia. sub interlunia bacchante vento Od. i, 25, 11.

interminatus. cibus Epod. 5, 39.

intermiscere. patriis intermiscere verba petita foris Sat. i, 10, 29.

intermittere. intermissa diu bella Od. iv, 1, 1.

internoscere. si sciet internoscere mendacem verumque amicum Ep. ad Pis. 424.

interpellare. interpellarim te lævo tempore Sat. ii, 4, 5. interpellandi locus hic erat Sat. i, 9, 26. *metaph., prohibere:* quantum interpellet inani ventre diem durare Sat. i, 6, 127.

interpres. 1, *qui audita aliis refert:* non tamen interpres tantum juveris Sat. ii, 4, 91. interpres Deorum (*vates divinus, qui canit quæ a Diis accepit*) Ep. ad Pis. 391. interprete lingua (*quæ intimos animi sensus verbis exprimit*) Ep. ad Pis. 111. 2, *translator:* fidus Ep. ad Pis. 134.

intervallum. humane commoda vides intervalla Ep. ii, 2, 70.

intestabilis. intestabilis et sacer est Sat. ii, 3, 181.

intimus. puellæ risus ab intimo angulo Od. i, 9, 21.

intonare. Eois intonata fluctibus hiems Epod. 2, 51.

intonsus. Apollinis capilli Epod. 15, 9. Cynthius Od. i, 21, 2. scaber intonsusque Ep. i, 7, 90. Cato Od. ii, 15, 11.

intorquere. intorti capillis angues Od. ii, 13, 35.

intra. Od. ii, 9, 23; Od. iii, 11, 43; Sat. i, 1, 49; Ep. i, 2, 16; Ep. i, 18, 73; Ep. ii, 1, 31; Ep. ii, 2, 114; Ep. ad Pis. 266.

intrare. si certus intrarit dolor Epod. 15, 16.

introrsum. turpis Sat. ii, 1, 65; Ep. i, 16, 45.

intueri. me ut noverca intueris Epod. 5, 9.

intumescere. intumescit humus viperis Epod. 16, 52.

intus. exclusus fore, quum Longarenus foret intus Sat. i, 2, 67. argentum positum intus Sat. ii, 3, 142. positis intus mille cadis Sat. ii, 3, 115. membranis intus positis Ep. ad Pis. 389. non tamen intus digna geri promes in scenam Ep. ad Pis. 182. unde, nisi intus monstratum? Sat. ii, 1, 52. format nos natura intus ad omnem fortunarum habitum Ep. ad Pis. 108.

invehi. invecta licentia Ep. ii, 1, 145.

invenire. 1, quod non plura datis invenerit Ep. ii, 2, 192. inveniet nil sibi legatum præter plorare Sat. ii, 5, 68. quando ullum inveniet parem? Od. i, 24, 8. invento thesauro Sat. ii, 6, 11. inventis miser abstinet Ep. ad Pis. 170. *metaph.:* invenias etiam disjecti membra poetæ Sat. i, 4, 62. 2, *excogitare:* invidia Siculi non invenere tyranni majus tormentum Ep. i, 2, 58. jura inventa Sat. i, 3, 111. donec verba, quibus voces sensusque notarent, invenere Sat. i, 3, 104. ignotum genus Camœnæ invenisse Ep. ad Pis. 275. animis inventum poema juvandis Ep. ad Pis. 377. 3, *inveniri, esse:* invenior mendacior Parthis Ep. ii, 1, 112. *c. infin.:* primus invenior circumposuisse allec catillis Sat. ii, 4, 74.

inventor. inventore minor Sat. i, 10, 48.

inverecundus. Deus (*Bacchus*) Epod. 11, 13.

invertere. inversus vomer Epod. 2, 63. invertunt vinaria tota Sat. ii, 8, 39. inverso mari Epod. 10, 5. *mutare:* inversus annus Sat. i, 1, 36. mores Od. iii, 5, 7. virtutes ipsas invertimus Sat. i, 3, 55.

invicem. Od. i, 25, 9; Od. iii, 28, 9.

invictus. Jupiter Od. iii, 27, 73. puer Thetidis Epod. 13, 12. Cæsar Sat. ii, 1, 11. Glycon Ep. i, 1, 30. Medus Ep. ad Pis. 123. vindemiator Sat. i, 7, 30.

invidere. honorem mihi invideat quivis Sat. i, 6, 50. invidet tibi usum horti Ep. i, 14, 41. ego cur invideor Ep. ad Pis. 56. invidenda aula Od. ii, 10, 7. invidendi postes Od. iii, 1, 45. canto, quod invideat Hermogenes Sat. i, 9, 25. Arabum gazis invides Od. i, 29, 1. *c. infin.:* invidens privata deduci triumpho Od. i, 37, 30. *c. accus. et infin.:* quæ invideant pure tibi apparere rem Sat. i, 2, 100. *recusare:* nec longus invidit avenæ Sat. ii, 6, 84. Aulon Bacche minimum Falernis invidet uvis Od. ii, 6, 20. nigro invidet Orco vires animumque Od. iv, 2, 24.

invidia. 1, acris Sat. i, 3, 61. accrevit invidia Sat. i, 6, 26. me cum magnis vixisse invita fatebitur invidia Sat. ii, 1, 77. subjectior invidiæ Sat. ii, 6, 48. invidiam supremo fine domari Ep. ii, 1, 12. invidia torquebere Ep. i, 2, 37. invidia non tyranni invenere majus tormentum ibid. 58. invidia major (*ultra invidiam elatus*) Od. ii, 20, 4. 2, *odium:* invidiæ corrector Ep. ii, 1, 129. minus invidiæ haberet Ep. i, 17, 51. invidiam placare Sat. ii, 3, 13.

invidus. invidus, iracundus Ep. i, 1, 38. invidus macrescit Ep. i, 2, 57. virtutem incolumem odimus invidi Od. iii, 24, 32. Lycus Od. iii, 19, 22. Carthago Epod. 7, 5. ætas Od. i, 11, 7. minus mordeor invido dente Od. iv, 3, 16. Notus invido flatu cunctantem distinet Od. iv, 5, 9. taciturnitas Od. iv, 8, 24. cura Ep. i, 10, 18. *c. dat., indignans:* vicus invidus ægris Ep. i, 15, 7.

invisus. nepos Od. iii, 3, 31. janitor Od. iii, 14, 23. taurus Od. iii, 27, 71. cupressus Od. ii, 14, 23. Tænarus Od. i, 34, 10. terra Od. iii, 18, 15. fores Sat. ii, 3, 262. quandocunque trahunt (*me*) invisa negotia Romam Ep. i, 14, 17. *c. dat.:* Antonius illis me facit invisum Ep. i, 15, 4. invisum agricolis sidus Sat. i, 7, 26. non invisa pueris munuscula ferre Ep. i, 7, 17. si Græcis novitas invisa fuisset Ep. ii, 1, 90. quod petis, id sane est invisum duobus Ep. ii, 2, 64.

invitare. invitet somnos leves Epod. 2, 28.

invitus. sumtum invitus facias Ep. ii, 2, 196. si quid mirabere, pones invitus Ep. i, 10, 32. hæc procurare imperor nec invitus Ep. i, 5, 22. invitum servare Ep. i, 20, 16; Ep. ad Pis. 467. non te invitum quatiam Od. i, 18, 12. invita invidia fatebitur Sat. ii, 1, 76. invita Minerva nihil dices Ep. ad Pis. 385. invito vultu risit Od. iii, 11, 22. invita

verba (*quæ inviti diximus*) Ep. ad Pis. 311.

inula. amaræ Sat. ii, 8, 51. acidæ Sat. ii, 2, 44.

inultus. 1, moriemur inulti Sat. ii, 8, 34. ne compellarer inultus Sat. ii, 3, 297. inultus ut flebo puer? Epod. 6, 16. non inultus testis Sat. i, 8, 44. inulta cesserat tellure Od. ii, 1, 26. *irritus:* preces Od. i, 28, 33. 2, *impunitus:* neu sinas Medos equitare inultos Od. i, 2, 51. inultus ut tu riseris Cotyttia? Epod. 17, 56. catulos feræ celent inultæ Od. iii, 3, 42. dum pœnas odio inulto festinant Ep. i, 2, 61. inulto (*impune*) dicere Sat. ii, 3, 189.

inungere. lippus oculis inunctis Sat. i, 3, 25. non contemnas lippus inungi Ep. i, 1, 29.

inviolatus. visam Scythicum amnem Od. iii, 4, 36.

involitare. involitant comæ humeris Od. iv, 10, 3.

involvere. mea virtute me involvo Od. iii, 29, 55.

inurbanus. inurbanum seponere lepido dicto Ep. ad Pis. 273.

inutilis. aurum Od. iii, 24, 48. ramus Epod. 2, 11. lignum Sat. i, 8, 1. alea Od. iii, 17, 10. quodcunque jaceret inutile Sat. ii, 8, 12. genus et inutile nomen Od. i, 14, 13. inhonestum et inutile factu Sat. i, 4, 124.

io. triumphe Od. iv, 2, 49, 50; Epod. 9, 21, 23. Bacche Sat. i, 3, 7. cives Ep. ad Pis. 460.

jocari. permulta jocatus Sat. i, 5, 62.

jocose. jocosius dixero Sat. i, 4, 104.

jocosus. oderunt tristem jocosi Ep. i, 18, 89. Mæcenas Epod. 3, 20. Liber Od. iv, 15, 26. Lyæus Od. iii, 21, 15. imago Od. i, 12, 3; Od. i, 20, 6. lyra Od. iii, 3, 69. sermo Sat. i, 10, 11. quicquid placuit jocoso condere furto Od. i, 10, 7.

jocularia (*joci et nugæ*). ne sic, ut qui jocularia, ridens percurram Sat. i, 1, 23.

jocus. sævus Od. i, 33, 12. quam Jocus circumvolat Od. i, 2, 34. in rabiem verti cœpit Ep. ii, 1, 149. mox etiam jocum tentavit Ep. ad Pis. 222. seu tu querelas, sive geris jocos Od. iii, 21, 2. anni euntes eripuere jocos Ep. ii, 2, 56. dedit risus jocosque Sat. i, 5, 98. cum magno risu jocoque videres Sat. i, 8, 50. nec certare joco Od. ii, 12, 18. sæpe jocum vestri movere tumultus Ep. i, 19, 20. sine amore jocisque nil est jucundum; vivas in amore jocisque Ep. i, 6, 65, 66. jocis aptior Od. ii, 19, 25. jocis relictis Od. ii, 1, 37. neu sis jocus Sat. ii, 5, 37.

ira. cruenta Od. iii, 2, 12. capitalis Sat. i, 7, 13. iræ tristes Od. i, 16, 9. graves Od. iii, 3, 31. procul esto clamor et ira Od. iii, 8, 16. ira furor brevis est Ep. i, 2, 62. ira urit utrumque Ep. i, 2, 13. ludus genuit iram, ira genuit bellum Ep. i, 19, 48, 49. iræ Thyesten stravere Od. i, 16, 17. ira, quæ procudit enses Od. iv, 15, 19. iræ vitium Sat. i, 3, 76. iræ corrector Ep. ii, 1, 129. qui non moderabitur iræ Ep. i, 2, 59. abstineto irarum Od. iii, 27, 70. iram vertit ab Ilio in Ajacis ratem Epod. 10, 13. in hostiles domos iram vertite Epod. 5, 54. iram et colligit et ponit temere Ep. ad Pis. 159. impellit ad iram ibid. 109. timores inter et iras Ep. i, 4, 12. stultitia erret, an ira Sat. ii, 3, 210. caret ira Ep. ii, 2, 207. vino tortus et ira Ep. i, 18, 38. scelere et ira peccatur Ep. i, 2, 15. *acris cupido Veneris:* mea quum conferbuit ira Sat. i, 2, 71.

iracundus. invidus, iracundus Ep. i, 1, 38. impiger, iracundus Ep. ad Pis. 121. Diana ibid. 454. iracundior paullo est Sat. i, 3, 29. tu levior cortice, improbo iracundior Hadria Od. iii, 9, 23. classis Achillei Od. i, 15, 34. fulmina Od. i, 3, 40.

irasci. irascar amicis Ep. i, 8, 9. irasci celer Ep. i, 20, 25. iratis natus pariter Dis atque poetis Sat. ii, 3, 8. Gnatia Nymphis iratis exstructa Sat. i, 5, 98.

iratus. Cervius Sat. ii, 1, 47. Chremes Ep. ad Pis. 94. patruus Sat. ii, 2, 97. puer Sat. ii, 3, 258. quærat iratus parem Epod. 15, 14. iratus Philippi tendit ad ædes Ep. i, 7, 89. protrusit iratus asellum Ep. i, 20, 16. si quis mihi iratæ dedat juvencum Od. iii, 27, 46. regat iratos Ep. ad Pis. 197. vultus Ep. ad Pis. 106. venter Sat. ii, 8, 5. iratæ preces Sat. ii, 6, 30. irati regum apices Od. iii, 21, 19. *c. dat.:* illis iratus Jupiter Sat. i, 1, 21. Graiis Achilles Ep. ii, 2, 42. iratus tibi Sat. ii, 3, 3. sibi et hosti pariter lupus Ep. ii, 2, 29. *metaph.:* mare Epod. 2, 6.

ire. 1, *moveri:* curto mulo Sat. i, 6, 104. rura comes ire (impositus mannis) jubetur Ep. i, 7, 76. instat auriga equis temnens inter extremos euntem (*vehentem*) Sat. i, 1, 116. per fluctus longos Od. iii, 27, 43. vetet ire (*navi*) ibid. 15. ibis Liburnis inter alta navium propugnacula Epod. 1, 1. ventis iturus non suis Epod. 9, 30. vidimus Tiberim ire dejectum monumenta regis Od. i, 2, 15. funis eat retro Od. iii, 10, 10. aurum per medios ire satellites amat Od. iii, 16, 9. verba ibunt per Cæsaris aurem Sat. ii, 1, 19. 2, *præsertim pedibus incedere:* ocius Sat. i, 9, 9. tardius Sat. ii, 3, 101. ire domum jube Sat. ii, 5, 37. Ferentinum

Ep. i, 17, 8. ibam forte via sacra Sat. i, 9, 1. in ultimos orbis Britannos Od. i, 35, 29. per honestas domos Ep. ii, 1, 150. sub furcam Sat. ii, 7, 66. per extentum funem Ep. ii, 1, 211. per obstantes juvenum cateruas Od. iii, 20, 6. foras ire Ep. i, 7, 31. ad lucrum Ep. ad Pis. 420. ire lusum Sat. i, 5, 48. ire lavatum Sat. i, 6, 125. eat quacunque Sat. i, 6, 31. ire quocunque pedes ferent Epod. 16, 21. i, quo te rapiunt pedes Od. iii, 11, 49. quo nos cunque feret fortuna, ibimus Od. i, 7, 26. ire, Numa quo devenit et Ancus Ep. i, 6, 27. ibit, ibit eo, quo vis Ep. ii, 2, 40. i, bone, quo virtus te vocat Ep. ii, 2, 37. quo te sapientia duceret, ires Ep. i, 3, 27. eamus quo gula ducit Ep. i, 6, 56. auctoratus eas Sat. ii, 7, 59. exterior comes ire Sat. ii, 5, 17. ibant referentes æra Sat. i, 6, 75. eamus omnis civitas Epod. 16, 36. it, redit et narrat Ep. i, 7, 55. agit secum, eat, an non Sat. ii, 3, 260. ire necesse est Sat. ii, 6, 26. ut vertat ora huc et huc euntium Epod. 4, 9. i, secundo omine Od. iii, 11, 50. i, puer Od. iii, 14, 17; Sat. i, 10, 92. i, nunc Ep. i, 6, 17; Ep. i, 7, 71; Ep. ii, 2, 76. ire viam Ep. i, 2, 65. 3, *de versibus, currere:* euntes mollius versiculi Sat. i, 10, 58. 4, *de tempore, procedere:* euntes anni Ep. ii, 2, 55. quotquot eunt dies Od. ii, 14, 5. gratior it dies Od. iv, 5, 7.

irrepertus. aurum irrepertum Od. iii, 3, 49.

irresectus. pollex Epod. 5, 47.

irretortus. irretorto oculo spectat acervos Od. ii, 2, 23.

irrevocabilis. verbum Ep. i, 18, 71.

irrevocatus. irrevocati revolvimus loca jam recitata Ep. ii, 1, 223.

irriguus. hortum Sat. ii, 4, 16. corpus mero Sat. ii, 1, 9.

irridere. nec semel irrisus triviis attollere curat planum Ep. i, 17, 58.

irritabilis. genus vatum Ep. ii, 2, 102.

irritare. quum fera diluvies quietos irritat amnes Od. iii, 29, 41. segnius irritant animos demissa per aurem Ep. ad Pis. 180. poeta, meum qui pectus irritat Ep. ii, 1, 212.

irrogare. peccatis pœnas irroget Sat. i, 3, 118.

irruptus. copula Od. i, 13, 18.

is, ea, id. *sexcenties.*

isthic. Ep. i, 14, 37.

isthinc. Sat. i, 4, 131; Ep. i, 7, 32.

ita. Od. i, 24, 11; Od. ii, 15, 10; Sat. i, 1, 96; Sat. i, 2, 20; Sat. i, 3, 79, 101; Sat. i, 6, 50; Sat. ii, 1, 59; Sat. ii, 2, 46; Sat. ii, 5, 18; Sat. ii, 6, 1; Sat. ii, 7, 2, 5, 31; Sat. [illegible] 5; Ep. i, 6, 55; Ep. i, 20, 5; Ep. ii, 1, 64; Ep. ad Pis. 61, 101, 151, 225, 226, 254.

itaque. Ep. i, 1, 10.

item. Sat. i, 3, 77; Ep. ad Pis. 90.

iter. 1, facere Od. i, 22, 5; Sat. ii, 6, 43. rumpat serpens iter institutum Od. iii, 27, 5. propositum peragunt iter Sat. ii, 6, 99. iter divisimus Sat. i, 5, 5. negata via tentat iter Od. iii, 2, 22. liberum iter munivit Carm. Sæc. 43. quo nunc iter est tibi? Sat. i, 9, 16. non mihi Cumas est iter Ep. i, 15, 12. 2, *via:* tutum et patens Od. iii, 16, 7. corruptius factum imbri Sat. i, 5, 95. monstrare Ep. i, 17, 4. doctus iter melius Ep. ad Pis. 68. supremum carpere Od. ii, 17, 11. *de vitæ curriculo:* secretum iter et fallentis semita vitæ Ep. i, 18, 103.

iterare. 1, sic iterat voces Ep. i, 18, 12. iterabitur fortuna clade Od. iii, 3, 62. iteratæ lanæ Tyriis muricibus Epod. 12, 21. iterare cursus relictos Od. i, 34, 4. iterabimus æquor Od. i, 7, 32. 2, *i. q. iterum iterumque laudare:* mella Od. ii, 19, 12.

iterum. Od. i, 14, 10; Od. i, 28, 10; Sat. i, 10, 39; Sat. ii, 7, 69; Ep. i, 2, 3; Ep. i, 5, 4.

jubere. 1, mater cupidinum jubet me reddere amoribus Od. i, 19, 2. jubet cupressos flammis aduri Epod. 5, 17. me jussit sapientem pascere barbam Sat. ii, 3, 35. servos projicere aurum jussit Sat. ii, 3, 101. servos transire forum jubebat Ep. i, 6, 59. mensam poni jubet Sat. ii, 3, 148. fortem hoc animum tolerare jubebo Sat. ii, 5, 20. jusserit Mæcenas ad se venire convivam Sat. ii, 7, 32. spes jubet esse ratas Ep. i, 5, 17. trimetris accrescere jussit nomen iambeis Ep. ad Pis. 252. non vappam jubeo ac nebulonem (te fieri) Sat. i, 1, 104. ludere doctior, seu Græco jubeas trocho Od. iii, 24, 57. seu fors ita jusserit Sat. ii, 1, 59. leges jubentes decorare templa novo saxo Od. ii, 15, 19. Fuscum salvere jubemus Ep. i, 10, 1. salvere jubet prior Ep. i, 7, 66. c. *inf. act. sine persona quæ jubetur aliquid facere:* jube ferre rosæ flores Od. ii, 3, 14. Corvino jubente promere vina Od. iii, 21, 7. si natura juberet ævum remeare Sat. i, 6, 93. pauperies jubet quidvis facere Od. iii, 24, 42. pelliculam curare jube Sat. ii, 5, 38. togam jubeo componere Sat. ii, 3, 77. respicere exemplar jubebo Ep. ad Pis. 317. delere jubebat versus Ep. ad Pis. 440. pyris vesci hospes jubet Ep. i, 7, 14. inter discipularum jubeo plorare cathedras Sat. i, 10, 91. Ferentinum ire jubebo Ep. i, 17, 8. jubet ad lucrum ire Ep. ad Pis.

420. jubeas miserum esse Sat. i, 1, 63. jubesque in amicorum numero esse Sat. i, 6, 61. jussus abire domum Epod. 11, 20. perire jussus Epod. 5, 91. jussa pars mutare Lares Carm. Sæc. 39. jussa venire Sat. i, 2, 122. jussa moveri Ep. ad Pis. 232. jussus tollere patinam Sat. i, 3. 80. jubetur rura comes ire Ep. i, 7, 75. quo perferre juberis clitellas Ep. i, 13, 7. jussa surgit Od. iii, 6, 29. jussi persequemur otium Epod. 1, 7. jussas pœnas luam Epod. 17, 37. stellæ sponte sua, jussæne vagentur Ep. i, 12, 17. *c. accus.:* jussit quod splendida bilis Sat. ii, 3, 141. quod jubet alter Ep. ii, 2, 63. illud ad hæc jubeo Sat. ii, 5, 70. *sequente particula ut:* jubebat, ut facerem quid Sat. i, 4, 121. 2, *de populiscitis:* cives prava jubentes Od. iii, 3, 2.

jucunde. cœnam producere Sat. i, 5, 70.

jucundus. vita Epod. 1, 6. præmia Epod. 2, 36. non attagen jucundior, quam oliva Epod. ii, 55. amicus Sat. i, 3, 93; Sat. i, 5, 44. in rebus jucundis Sat. ii, 6, 96. jucunda oblivia vitæ Sat. ii, 6, 62. jucunda vitæ dicere Ep. ad Pis. 334. jucundum sine amore nil est Ep. i, 6, 66.

judex. 1, bonus atque fidus Od. iv, 9, 41. corruptus Sat. ii, 2, 8. fatalis incestusque (*Paris*) Od. iii, 3, 19. judices selecti Sat. i, 4, 123. sub judice lis est Ep. ad Pis. 78. quo multæ secantur judice Ep. i, 16, 42. si quid se judice certes Sat. ii, 1, 49. notante judice, quo nosti, populo Sat. i, 6, 15. 2, *præsertim artium:* candidus sermonum Ep. i, 4, 1. subtilis veterum Sat. ii, 7, 101. non quivis videt immodulata poemata judex Ep. ad Pis. 263. judicis officium ibid. 314. argutum acumen ibid. 364. in Metii descendat judicis aures ibid. 387. judice Tarpa Sat. i, 10, 38. 3, *arbiter in quavis re:* judice Dama Sat. ii, 7, 54. Fabio Sat. i, 2, 134. Cæsare Sat. ii, 1, 84. Ofello Sat. ii, 2, 53. me judice Ep. ad Pis. 244. te judice Od. i, 28, 14.

judicare. 1, judicantem vidimus Æacum Od. ii, 13, 22. et Jove judicat æquo Ep. ii, 1, 68. 2, *sentire:* quid de me judicet hæres Ep. ii, 2, 191.

judicium. 1, miror, quo pacto judicium illud fugerit Sat. i, 4, 99. 2, *locus quo causæ aguntur:* jus est judiciumque Sat. ii, 1, 83. 3, *sententia:* demens judicio vulgi Sat. i, 6, 97. tua de se judicia Ep. ii, 1, 245. cur non, ut porticibus, judiciis fruar isdem Ep. i, 1, 71. 4, *ingenium:* subtile ad libros vocares Ep. ii, 1, 242. id tibi est judicium, ea mens Ep. ad Pis. 386.

jugare. decreta super jugandis feminis Carm. Sæc. 18.

jugerum. pauca Od. ii, 15, 1. jugera mille Epod. 4, 13. centum an mille aret? Sat. i, 1, 50. jugerûm paucorum silva Od. iii, 16, 29. jugera immetata ferunt fruges Od. iii, 24, 12.

jugis. aquæ fons Sat. ii, 6, 2. jugis aquæ putei Ep. i, 15, 16.

jugulare. ut jugulent homines Ep. i, 2, 32. cur non hunc Regem jugulas? Sat. i, 7, 35. Alpinus jugulat Memnona Sat. i, 10, 36.

jugulum. in matris jugulo ferrum tepefecit Sat. ii, 3, 136. jugulo porrecto historias audis Sat. i, 3, 89.

jugum. 1, juga demeret bobus fatigatis Od. iii, 6, 42. ignota tauris illigaturus juga Epod. 3, 11. tigres indocili jugum collo trahentes Od. iii, 3, 14. *metaph. de servitute:* juga ferre nostra indoctus Cantaber Od. ii, 6, 2. *de paupertate:* jugum ferre pariter dolosi Od. i, 35, 28. *de amoris vinculo:* aheneum Od. iii, 9, 18; Od. i, 33, 11. turpi jugo colla eripere Sat. ii, 7, 92. 2, *montis:* juga Alpium Epod. 1, 11. juga Telegoni Od. iii, 29, 8. separatis in jugis Od. ii, 19, 18. in jugis stupet Evias Od. iii, 25, 8.

jumentum. onerata plagis Ep. i, 18, 46.

junctura. callida Ep. ad Pis. 47. tantum series juncturaque pollet ibid. 242.

jungere (*c. dat.*). junctæ Nymphis Gratiæ Od. i, 4, 6. Gratia nudis juncta sororibus Od. iii, 19, 16. junctis oloribus Od. iii, 28, 15. jungentur capreæ lupis Od. i, 33, 8. novaque monstra junxerit libidine mirus amor Epod. 16, 30. ut coeat par jungaturque pari Ep. i, 5, 26. humano capiti cervicem equinam jungere Ep. ad Pis. 2. junctæ fenestræ (*clausæ*) Od. i, 25, 1. si Libyam Gadibus jungas Od. ii, 2, 10. jungite peractis bona fata Carm. Sæc. 28. juncti impariter versus Ep. ad Pis. 75. *de amicitiæ vinculo;* et jungit hæc res, junctos et servat amicos Sat. i, 3, 54.

junior. adulteri Od. iii, 6, 25. cur tibi junior prœniteat Od. i, 33, 3. doce; vel junior audi Ep. i, 17, 16. vel toto est junior anno Ep. ii, 1, 44.

jurare. jurans me scire nihil Sat. ii, 6, 57. jurat bene solis esse maritis Ep. i, 1, 89. nocturnos jures te formidare vapores Ep. i, 18, 93. Bœotûm in crasso aere jurares natum Ep. ii, 1, 244. per sanctum Osirin juratus Ep. i, 17, 60. jurandæ tuum per nomen aræ Ep. ii, 1, 16. jurabas in mea verba Epod. 15, 4. juremus in hæc Epod. 16, 25. jurare in verba magistri Ep i, 1, 14.

jurgare. ne mea sævus jurgares (officia) Ep. ii, 2, 22. Trausius istis jurgatur verbis Sat. ii, 2, 100.

juvenes dictata senesque Ep. i, 1, 55. mixta senum ac juvenum funera Od. i, 28, 19. consilia juvenis Od. iv, 4, 24. juvenum recens examen Od. i, 35, 30. catervæ Od. iii, 20, 5. domus Od. iii, 15, 9. preces Od. iv, 1, 8. juvenum publica cura Od. ii, 8, 7. juvenum curas referre Ep. ad Pis. 85. o major juvenum ibid. 366. juvenum ritu ibid. 62. ut placeat juveni Ep. i, 8, 14. ne seniles mandentur juveni partes Ep. ad Pis. 177. quod me juvenem commendet amicæ Ep. i, 15, 21. juvenem imitaris Od. i, 2, 41. strictis in juvenes unguibus Od. i, 6, 18. huc juvenes æquum est descendere Sat. i, 2, 34. *filius:* juvenes Telluris Od. ii, 12, 7. ut mater juvenem precibus vocat Od. iv, 5, 9.

juventa. florens Ep. ad Pis. 115. docilis Carm. Sæc. 45. imbellis Od. iii, 2, 15. dulcis Od. i, 16, 23. calidus juventa Od. iii, 14, 27.

juventas. levis Od. ii, 11, 6. parum comis Od. i, 30, 7. olim juventas nido laborum propulit inscium Od. iv, 4, 5. fugit Epod. 17, 21.

juventus. Romana docilis Sat. ii, 2, 52. rara Od. i, 2, 24. horrida fidens brachiis Od. iii, 4, 50. non his orta parentibus Od. iii, 6, 33. in cute curanda plus æquo operata Ep. i, 2, 29. quo calet juventus nunc omnis Od. i, 4, 19. unde manum juventus metu Deorum continuit? Od. i, 35, 36.

L

labare. labantes patres firmare consilio Od. iii, 5, 45.

labes (*macula*). tractata notam labemque remittunt atramenta Ep. ii, 1, 235.

labi. 1, lapsa mella truncis cavis Od. ii, 19, 12. labens equo Parthus Sat. ii, 1, 15. lapsus agaso Sat. ii, 8, 72. *metaph.:* fortuna labier æqua in vitium Ep. ii, 1, 94. 2, *delubi:* ille (*amnis*) labitur atque labetur in omne ævum Ep. i, 2, 43; (*Tiberis*) vagus et sinistra labitur ripa Od. i, 2, 19. labuntur altis interim ripis aquæ Epod. 2, 25. in genas furtim labitur Od. i, 13, 7. 3, *effugere:* fugaces labuntur anni Od. ii, 14, 2. 4, *ruinam facere:* labentes Deorum ædes refeceris (*præ vetustate desidentes et ruinam minantes*) Od. iii, 6, 3.

labor. 1, longus Od. ii, 14, 20. multus Sat. i, 1, 5. Herculeus Od. i, 3, 36. magni formica laboris Sat. i, 1, 33. famosi labores Od. iii, 15, 3. secundi Od. iv, 4, 45. limæ labor et mora Ep. ad Pis. 291. Isthmius (*de ludis Isthmiis*) Od. iv, 3, 3. cognatos, nullo natura labore quos tibi dat Sat. i, 1, 88. sine magno labore Sat. i, 9, 60. curæ sunt atque labori Sat. i, 8, 18. inter tot curas totque labores Ep. ii, 2, 66. laborum inscius Od. iv, 4, 6. liber laborum Ep. ad Pis. 212. multa laborum præmia Sat. ii, 1, 11. labores tuos non patiar carpere obliviones Od. iv, 9, 32. apis per laborem plurimum thyma carpentis Od. iv, 2, 29. pulmenta laboribus emta Ep. i, 18, 48. unde homines primos vitæ labores instituunt Sat. ii, 6, 21. responsura tuo nunquam est par fama labori Sat. ii, 8, 66. ingemens laboribus Epod. 5, 31. laborum lenimen testudo Od. i, 32, 14. laborum decipitur dulci sono Od. ii, 13, 38. levare functum pauperem laboribus Od. ii, 18, 39. defunctus laboribus Od. iii, 24, 15. finire quærens labores Od. iii, 4, 39. labores nostros lamentamur non apparere Ep. ii, 1, 224. laborem mente ferre Epod. 1, 7; Sat. i, 1, 30. finire laborem Sat. i, 1, 93. scribendi ferre laborem Sat. i, 4, 12. finire vitæ labores Od. i, 7, 18. ille Philippo excusare laborem Ep. i, 7, 67. tuum labore quid juvem meo? Epod. 1, 15. austerum studio fallente laborem Sat. ii, 2, 12. quum labor extuderit fastidia Sat. ii, 2, 14. labore fatali portenta subegit Ep. ii, 1, 11. *periculum:* exiguum censum, turpemque repulsam, quanto devites animi capitisque labore Ep. i, 1, 43. 2, *ærumna, malum:* malis carere quæritis laboribus Epod. 16, 16. unde plus haurire mali est laboris, quam ex re decerpere fructus Sat. i, 2, 79. nullum a labore (*amoris æstu et cruciatibus*) me reclinat otium Epod. 17, 24.

laborare. 1, *summa virium contentione aliquid agere:* frustra laboret ausus idem Ep. ad Pis. 241. conclusæ hircinis follibus auræ usque laborantes Sat. i, 4, 20. si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret Sat. ii, 4, 49. neque, te ut miretur turba, labores Sat. i, 10, 73. *c. infin., studere:* neque plura parare labores Ep. ii, 2, 196. laborat obliquo lympha trepidare rivo Od. ii, 3, 11. scire laboro Ep. i, 3, 2. nosse laboro Sat. ii, 8, 19. brevis esse laboro Ep. ad Pis. 25. laboret reddere fluitantia certa Sat. ii, 3, 269. quod mox mutare laboret Ep. ad Pis. 168. quis enim invitum servare laboret Ep. i, 20, 16. quem perspexisse laborant Ep. ad Pis. 435. hunc atque hunc superare laboret Sat. i, 1, 112. nec quarta loqui persona laboret Ep. ad Pis. 192. 2, *difficultatibus conflictari, c. ablat.:* laborantes utero puellæ Od. iii, 22, 2. ut omni parte laborent Sat. i, 2, 38. Aquilonibus querceta laborant Od. ii, 9, 7. tuo vitio rerumne labores Sat. i, 2, 76. ne qua populus laboret Od. iii, 8, 25. qui jam contento, jam laxo fune laborat Sat. ii, 7, 20. aut ab avaritia aut ambitione laborat Sat. i, 4, 26. nec jam onus

continent laborantes silvæ Od. i, 9, 2. immeritisque laberat pariles Sat. ii, 3, 7. 3. *operari, efficere*: quale non perfectius unquam laboraverat meæ manus Epod. 5, 60. *de amore*: quanta laboras in Chrysidi! Od. i, 27, 19. laborantes Penelope et Circe in uno Od. i, 17, 19. laborant, quum ventum est ad verum Sat. i, 3, 96.

laborinus. cohors Ulyxei Epod. 16, 62. laborinsi remigis Ulyxei Epod. 17, 16.

labrum. labra movet Ep. i, 16, 60. imposuit dente labris notam Od. i, 13, 12. labris compressis egito Sat. i, 4, 138. a labris fugientia flumina Sat. i, 1, 68.

lac. lactis uberes rivi Od. ii, 19, 10. lacte depulsus leo Od. iv, 4, 15. Silvanum lacte piare Ep. ii, 1, 143.

lacerare. ferro (juvencum) Od. iii, 27, 46. velut nactæ vitulos leænæ singulos laceraut Od. iii, 11, 42. quum tibi laceranda reddet cornua taurus Od. iii, 27, 71.

lacerna. caput obscurans Sat. ii, 7, 55.

lacerta. virides Od. i, 23, 7.

lacertus. lævus Sat. i, 6, 74; Ep. i, 1, 56. pignus dereptum lacertis Od. i, 9, 23. incantata lacertis vincula Sat. i, 8, 49. lora restrictis lacertis sensit Od. iii, 5, 35. *robur et vires*: Augusti non responsura lacertis Ep. ii, 2, 48.

lacessere. lacessat tacta leonem Od. iii, 2, 10. cruento dente lacessiti Ep. ii, 1, 151. *remis pulsare*: lacessit pelagus carina Od. i, 35, 7. *precibus fatigare*: lacesso Deos Od. ii, 18, 12.

lacrima. rara manat per genas Od. iv, 1, 34. licet illi plurima manet lacrima Ep. i, 17, 60. lacrima debita calentem favillam spargere Od. ii, 6, 23. non sine multis lacrimis Od. iii, 7, 8. *proverbium*: hinc illæ lacrimæ Ep. i, 19, 41.

lacrimosus (*quod lacrimas movet*). fumus Sat. i, 5, 80. *miserabilis*: bellum Od. i, 21, 13. Trojæ funera Od. i, 8, 14. poemata Ep. i, 1, 67.

lactuca. stomacho innatat Sat. ii, 4, 59. lactucæ radices qualia lassum pervellunt stomachum Sat. ii, 8, 8.

lacunar. aureum Od. ii, 18, 2.

lacus. Lucrinus Od. ii, 15, 4. Albani Od. iv, 1, 19. lacus et mare sentit amorem festinantis heri Ep. i, 1, 84. *metaph.*: fastidire lacus et rivos apertos Ep. i, 3, 11. 2, *alveus, unde aqua per aquæductus ibi collecta arcessebatur*: a furno redeuntes lacuque Sat. i, 4, 37. adversarius est frater; lacus, Adria Ep. i, 18, 63.

lædere. signo læso lagenæ Ep. ii, 2, 134. barbare lædentem oscula Od. i, 13, 16. ludere pendulum collum non Od. iii, 27, 69. quem ludunt oculum Ep. i, 2, 28. ludent me infortunia Ep. ad Pis. 169. dicas, ubi quis te lusserit Ep. i, 20, 7. tristi ludere verum Sat. ii, 1, 21. ludere gaudes (sc. me) Sat. i, 4, 78. lusi plures Metullo Sat. ii, 1, 67. quem ludimur Ep. ii, 1, 221. mea'—quid Fannius Hermogenis ludat conviva? Sat. i, 10, 80. si te strepitus pulvisque retrum, si ludit campum Ep. i, 17, 8. excepta nihil si te fugax ludit Ep. ii, 2, 16. magnorum numen lusura Deorum Epod. 15, 3. lusus fide Od. i, 33, 4.

lætari. lætor quod vivit in urbe Sat. i, 4, 98. meus turbidum lætatur Od. ii, 19, 7.

læta. lætius uvescit (poculis) medicis Sat. ii, 6, 70.

lætitia. ab lætitia insolenti temperatam mentem servare Od. ii, 3, 4. plenus lætitiæ Ep. ad Pis. 428. nati in usum lætitiæ scyphi Od. i, 27, 1.

lætus. 1, lætus ovanaque Sat. ii, 3, 146. conviva Sat. ii, 6, 111. semper plausorque Ep. ii, 2, 130. pubes Od. i, 25, 17. animus in præsens Od. ii, 16, 25. per exactos ego lætus annos Od. iii, 22, 6. potens sui lætus deget Od. iii, 29, 42. dona præsentis cape lætus horæ Od. iii, 8, 27. ad vina redit lætus Od. iv, 5, 31. lætus populo interesis Od. i, 2, 46. si lætus, si validus erit Ep. i, 13, 3. cetera lætus Ep. i, 10, 50. pecus Epod. 2, 45. *lætitiam exprimens*: manus Od. ii, 17, 26. *c. ablat.*: læta (*Diana*) fluviis et nemorum coma Od. i, 21, 5. Fortuna sævo læta negotio Od. iii, 29, 49. equino sanguine Concanus Od. iii, 4, 34. lætus victore Cæsare Epod. 9, 2. vives sorte tua Ep. i, 10, 44. aula læta choreis Od. iv, 6, 15. *paratus*, donata reponere lætus Ep. i, 7, 39. 2, *lætum reddens*: læta (*propitia*) si aderit Venus Od. iii, 21, 21. victoria Sat. i, 1, 8. lætis sedibus animos reponere Od. i, 10, 17. *festus*: dies Od. iv, 2, 41. 3, *quod aspectu juvat*: pascuæ Od. iv, 4, 13.

læve. non læve jussa accipiebat Ep. i, 7, 52.

lævus. 1, lacertus Sat. i, 6, 74; Ep. i, 1, 56. frons lævi oris Sat. i, 5, 61. corpus Sat. i, 2, 125. latus Od. iii, 26, 5; Ep. i, 6, 50. veniens dextrum latus adspiciat sol, lævum decedens vaporet Ep. i, 16, 7. læva habena Ep. i, 15, 12. læva (*sc. manus*) inanis Sat. ii, 7, 9. concurrit dextera lævæ Ep. ii, 1, 205. 2, *stultus*: o ego lævus! Ep. ad Pis. 301. *importunus*: tempus Sat. ii, 4, 4. 3, *infaustus*: picus Od. iii, 27, 15.

laganum. lagani catinum Sat. i, 6, 115.

lagena. fracta Sat. ii, 8, 81. signo

læso lagenæ Ep. ii, 2, 134. convivæ nihilum nocuere lagenis Sat. ii, 8, 41.

lagois. peregrina Sat. ii, 2, 22.

lama (*locus palustris*). viribus uteris per lamas Ep. i, 13, 10.

lambere (*alluere*). quæ loca lambit Hydaspis Od. i, 22, 8. *de igne, adurere:* flamma properabat lambere tectum Sat. i, 5, 74.

lamentari. quum lamentamur non apparere labores Ep. ii, 1, 224.

lamna. candens Ep. i, 15, 36. lamnæ inimicus Od. ii, 2, 2.

lana. medicata fuco Od. iii, 5, 28. muricibus Tyriis iterata Epod. 12, 21. Tarentino violas imitata veneno Ep. ii, 1, 207. bis murice Afro tinctæ Od. ii, 16, 37. prope nobilem Luceriam tonsæ Od. iii, 15, 13. glomi furtivæ lanæ Ep. i, 13, 14. de lana caprina (*re vili*) rixatur Ep. i, 18, 15.

laneus. effigies Sat. i, 8, 31.

languere. languet fascinum Epod. 8, 18. languet amator Ep. i, 20, 8. langues minus Inachia Epod. 12, 14.

languescere. nec Bacchus in amphora languescit mihi Od. iii, 16, 35.

languidus. conviva Sat. ii, 4, 39. grex Od. iii, 29, 21. collum Epod. 2, 64. dulci sopore feræ Epod. 5, 56. languido flumine errans Od. ii, 14, 17. *de vino vetustiore:* languidiora vina Od. iii, 21, 8.

languor. amantem et languor et silentium arguit Epod. 11, 9. languor aquosus (*hydrops*) Od. ii, 2, 16.

lanx. rotundæ Sat. ii, 4, 41. nitentes Sat. ii, 2, 4. lanx ostendat te tibi Ep. i, 5, 23.

lapathum. lapathi herba prata amantis Epod. 2, 57. lapathi brevis herba Sat. ii, 4, 29.

lapidosus. nam Canusî lapidosus (panis est) Sat. i, 5, 91.

lapillus. Libyci Ep. i, 10, 19. nivei viridesque Sat. i, 2, 80.

lapis. 1, adesi lapides Od. iii, 29, 36. movit Amphion lapides canendo Od. iii, 11, 2. torquet nunc lapidem machina Ep. ii, 2, 73. unde mihi lapidem Sat. ii, 7, 116. *de mensa:* albus Sat. i, 6, 116. *plural., pavimentum lapillis pictum:* lapides varios radere palma Sat. ii, 4, 83. 2, *gemma:* Phrygius Od. iii, 1, 41. clari Od. iv, 13, 14. gemmas et lapides in mare mittere Od. iii, 24, 48.

lapsus. rapidi fluminum Od. i, 12, 10.

laqueatus. tecta Od. ii, 16, 12.

laqueus. laquei pretium Sat. ii, 2, 99. laqueo uxorem interimis Sat. ii, 3, 131. laqueo collum pressisse Ep. i, 16, 37. laqueum sponsæ nectit Ep. i, 19, 31. *de reti:* laqueo gruem captat Epod. 2, 35. laqueos suspectos accipiter metuit Ep. i, 16, 51. non laqueis Mortis expedies caput Od. iii, 24, 8.

lar. Lares renidentes Epod. 2, 66. agros et Lares proprios reliquit Epod. 16, 19. si placaris horna fruge Lares Od. iii, 23, 3. immolet æquis porcum Laribus Sat. ii, 3, 164. donasset jamne catenam ex voto Laribus Sat. i, 5, 65. Laribus tuum miscet numen Od. iv, 5, 34. ante Larem gustet venerabilior Lare dives Sat. ii, 5, 14. avitus apto cum Lare fundus Od. i, 12, 44. ante Larem proprium Sat. ii, 6, 66. *pro, domus, fundus:* patrium larem mimæ donat Sat. i, 2, 56. parvo sub lare (*tecto*) pauperum cœnæ Od. iii, 29, 14. inops paterni laris et fundi Ep. ii, 2, 51. lare certo gaudens Ep. i, 7, 58. lares mutare (*emigrare*) Carm. Sæc. 39. *familia philosophorum:* lare quo me tuter Ep. i, 1, 13.

lardum. pingue Sat. ii, 6, 64. lardi frusta Sat. ii, 6, 85.

large. ligna super foco reponens Od. i, 9, 6. largius æquo potum rideat Ep. ii, 2, 215.

largiri. largimur tibi maturos honores Ep. ii, 1, 15.

largiter. fortassis isthinc largiter abstulerit ætas Sat. i, 4, 132.

largus. vina Od. iii, 18, 6. oleum Sat. ii, 5, 86. imbres Epod. 16, 55. munera Od. iv, 1, 18. herbæ Od. iv, 2, 55. largior ignis arserit Sat. i, 8, 44. largiora flagito Od. ii, 18, 13. *c. infin.:* largus spes novas donare Od. iv, 12, 19.

larva. nil illi larva opus esse Sat. i, 5, 64.

lasanum. lasanum pueri portantes Sat. i, 6, 109.

lascivus. puella Od. iv, 11, 23. pueri Sat. i, 3, 134. Amores Od. ii, 11, 7. Licentia Od. i, 19, 3. caprea Od. iii, 15, 12. grex Od. iii, 13, 8. aut agitavit equum lasciva supinum Sat. ii, 7, 50. ætas Ep. ii, 2, 216. verba Ep. ad Pis. 107. *metaph.:* hederæ Od. i, 36, 20.

lassus. vir Epod. 2, 44. in Mamurrarum urbe lassi manemus Sat. i, 5, 37. lassus dum noctu stertit Ep. ii, 2, 27. subjectat lasso stimulos Sat. ii, 7, 94. lassas aures onerantia verba Sat. i, 10, 10. lassus (*languens*) stomachus Sat. ii, 8, 8. equo lassus ab indomito Sat. ii, 2, 10. *c. genit.:* maris et viarum militiæque Od. ii, 6, 7.

late. diu lateque Od. iv, 4, 23. longe lateque Sat. i, 6, 18. late nomen extendat Od. iii, 3, 45. late signa feret militiæ Od. iv, 1, 16. undique latius extenta stagna Od. ii, 15, 2. saxa late candentia Sat. i, 5, 26. late conspicuus vertex Od. iii, 16, 19. late qui splendeat Ep. ad Pis. 15. procidit late Od. iv, 6,

11. mare late effusum Ep. i, 11, 26. ut latius ordinet arbusta sulcis Od. iii, 1, 9. late tyrannus Od. iii, 17, 9. latius regnes Od. ii, 2, 9. *large, profuse:* hunc opibus novi non latius usum Sat. ii, 2, 113.

latebra. latebræ dulces Ep. i, 16, 15.

latere. in scalis latuit (*servus*) Ep. ii, 2, 15. latet abditus agro Ep. i, 1, 5. quid latet, ut filium dicunt Thetidis sub funera Trojæ? Od. i, 8, 13. latentis puellæ risus ab angulo Od. i, 9, 21. latens matris in alvo Od. iv, 6, 19. dum latent feræ silvis Epod. 5, 55. ubi lateat sus Epod. 12, 6. videres lunam post magna sepulcra latere Sat. i, 8, 36. latens in asperis radix locis Epod. 5, 67. quærunt arbutos latentes Od. i, 17, 6. navium portu latent puppes Epod. 9, 19. nec latentes classe oras reparavit Od. i, 37, 23. ingenium hoc latet sub corpore Sat. i, 3, 34. si quid forte lateret Sat. ii, 8, 25. latentes animi sub vulpe Ep. ad Pis. 437. *ignotum esse:* non Pindaricæ latent Camœnæ Od. iv, 9, 6.

latitare. latitantem fruticeto aprum excipere Od. iii, 12, 10.

latrare. 1, ne latret canis Sat. i, 2, 128. latras (*convicia jacis*) Sat. i, 3, 136. *metaph.:* latrantem stomachum (*esurientem*) panis leniet Sat. ii, 2, 18. 2, *allatrare:* senem adulterum latrent canes Epod. 5, 58. latravit cervinam pellem catulus Ep. i, 2, 66. *metaph.:* si quis dignum opprobriis latraverit Sat. ii, 1, 85.

latro. infesti Sat. ii, 1, 42. surgunt de nocte latrones Ep. i, 2, 32. ne quis fur esset, neu latro Sat. i, 3, 106. ut sis tu similis latronum Sat. i, 4, 69. contra latrones atque servilem manum Epod. 4, 19. magnus uterque timor latronibus Sat. 1, 4, 67.

latrocinium. esse pares res furta latrociniis quum dicas Sat. i, 3, 122.

latus (*subst.*). lævum marinæ Veneris Od. iii, 26, 5. lævum qui fodicet latus Ep. i, 6, 51. niveum Od. iii, 27, 26. apertum (*a re gladiatoria translatum*) Sat. i, 3, 59. forte Ep. i, 7, 26. fessum militia Od. ii, 7, 18. liminis aut aquæ cœlestis patiens Od. iii, 10, 20. si ventri bene, si lateri est pedibusque tuis Ep. i, 12, 5. lateris miseri dolor Sat. ii, 3, 29. laterum dolor Sat. i, 9, 32. latere brevi est Sat. i, 2, 93. peruste funibus latus Epod. 4, 3. limina quibus lumbos et infregi latus Epod. 11, 22. utne tegam spurco Damæ latus? Sat. ii, 5, 18. si latus aut renes morbo tententur acuto Ep. i, 6, 28; Sat. ii, 3, 163. oculo metiri latus Sat. i, 2, 103. latere imo petitus spiritus Epod. 11, 10. *metaph.:* negotia circa saliunt latus Sat. ii, 6, 34. dextrum (*domus*) Ep. i, 16, 6. latus mundi Od. i, 22, 19. Boreæ finitimum Od. iii, 24, 38. nudum remigio (*navis*) Od. i, 14, 4. ut fluctibus utrumque verberes latus (*navis*) Epod. 10, 3.

latus (*adj.*). murus latior Ep. ad Pis. 209. latus clavus Sat. i, 5, 36; Sat. i, 6, 28. *longe patens:* orbis Od. i, 12, 57. æquor Ep. i, 2, 20. campi Od. iii, 11, 9. esculeta Od. i, 22, 14. *hominis superbi simulatam in incessu dignitatem designat:* latus ut in circo spatiere Sat. ii, 3, 183.

laudabilis. carmen Ep. ad Pis. 408.

laudare. sæpe verecundum laudasti Ep. i, 7, 37. laudat Brutum, laudatque cohortem Sat. i, 7, 23. si veteres ita miratur laudatque poetas Ep. ii, 1, 64. laudatur ab his, culpatur ab illis Sat. i, 2, 11. nolim laudarier sic me Sat. i, 2, 35. laudatus Cæsare Sat. ii, 1, 84. charta laudatur eadem Sat. i, 10, 4. laudes, lauderis ut absens Sat. ii, 5, 72. cur tua plus laudes granaria cumeris nostris? Sat. i, 1, 53. importunus amat laudari? Sat. ii, 5, 96. laudas trilibrem mullum Sat. ii, 2, 33. rancidum aprum antiqui laudabant ibid. 89. laudas securum olus Sat. ii, 7, 30. dapes laudet mensæ brevis Ep. ad Pis. 198. num vesceris ista, quam laudas, pluma? Sat. ii, 2, 28. brachia et vultum integer laudo Od. ii, 4, 22. brachia laudas cerea Od. i, 13, 3. laudat venales merces Ep. ii, 2, 11. laudabit fautor tuum ludum Ep. i, 18, 66. hoc laudat Sat. i, 2, 54. agrum cœlumque Sabinum non cessat laudare Ep. i, 7, 78. temperiem laudes Ep. i, 16, 8. laudat rura et otium Od. i, 1, 17. laudo ruris amœni rivos Ep. i, 10, 6. quum vicos, urbem laudaret Sat. i, 9, 13. laudabunt alii Rhodon Od. i, 7, 1. Lebedum laudas Ep. i, 11, 6. Romæ laudetur Samos ibid. 21. laudatur domus Ep. i, 10, 23. furnos et balnea laudat Ep. i, 11, 13. si quis laudat Arelli opes Sat. ii, 6, 78. laudas fortunam Sat. ii, 7, 22. funus egregie factum vicinia laudet Sat. ii, 5, 106. nec somnum plebis laudo Ep. i, 7, 35. cur ingratus lector mea opuscula laudet Ep. i, 19, 36. laudant quicquid scripsere Ep. ii, 2, 108. scribet mala carmina vecors? laudato Sat. ii, 5, 75. Saliare Numæ carmen qui laudat Ep. ii, 1, 86. vestri proavi Plautinos numeros laudavere Ep. ad Pis. 271. laudet hæc utinam uterque Viscorum! Sat. i, 10, 83. me, quæ facere ipse recusem, laudare maligne Ep. ii, 1, 209. quodsi depositum ob amici jussa laudas pudorem Ep. i, 9, 12. nec tua laudabis studia Ep. i, 18, 39. communia laudas Ep. i, 20, 4. tuta et parvula laudo Ep. i, 15, 42. *probare:* laudantur simili prole puerperæ Od. iv,

5, 23. *felicem prædicare:* agricolam laudat juris peritus Sat. i, 1, 9. diversa sequentes laudet Sat. i, 1, 3, 109. *carminibus celebrare:* laudantes tuum numen Od. iv, 1, 27. laudo (*prædico*) manentem (fortunam) Od. iii, 29, 53. *venerari:* o laudande sol! Od. iv, 2, 47. *commendare:* ut tibi se laudare coner Ep. i, 9, 3. *jactare:* ubi hæc severus palam te laudaveram Epod. 11, 19.

laudator. laudator temporis acti Ep. ad Pis. 173. laudatore vero plus movetur derisor ibid. 433.

laurea. 1, spissa ramis Od. ii, 15, 9. 2, *corona laurea:* laurea Apollinari donandus Od. iv, 2, 9.

laurus. latus depone sub lauru mea Od. ii, 7, 19. *de lauri ramis:* ut premerer sacra lauro Od. iii, 4, 19. mihi lauro Delphica cinge comam Od. iii, 30, 16. *gloria:* deferens uni propriam laurum Od. ii, 2, 22. *victoria:* cui laurus peperit æternos honores Dalmatico triumpho Od. ii, 1, 15. laurum morte venalem petiisse Od. iii, 14, 2.

laus. 1, principibus placuisse viris, non ultima laus est Ep. i, 17, 35. hoc laus illi debetur Sat. i, 6, 88. laudem non merui Ep. ad Pis. 268. laude dignus vir Od. iv, 8, 28. vos Tempe totidem tollite laudibus Od. i, 21, 9. munera quæ multa cum laude dantis tulerunt Ep. ii, 1, 246. laudes Augusti Ep. i, 16, 29. laudes vini Ep. i, 19, 6. laudes Phœbi et Dianæ dicere Carm. Sæc. 76. quid prius dicam solitis Parentis laudibus? Od. i, 12, 14. simul jocosa tibi redderet laudes imago Od. i, 20, 7. *gloria:* laudis amore tumes? Ep. i, 1, 36. animus laudis avarus Ep. ii, 1, 179. Graii præter laudem nullius avari Ep. ad Pis. 324. usque ego postera crescam laude recens Od. iii, 30, 8. laudi magnæ fore speravit Sat. ii, 3, 99. laudem imperiis arrogavit Od. iv, 14, 39. multa cum laude Od. iv, 4, 67; Sat. i, 10, 49. non sine multa laude Ep. ad Pis. 282. dignus pro laude merentis (*de me*) Ep. i, 7, 24. 2, *laudabilia facta:* laudes Cæsaris culpa deterere ingenî Od. i, 6, 11. non stipendia Carthaginis laudes ejus (*Scipionis*) clarius indicant, quam Pierides Od. iv, 8, 20.

laute. ut accipiar laute Sat. ii, 8, 67.

lavare et lavere. ora manusque tua lavimus lympha Sat. i, 5, 24. lautis manibus currebat Sat. ii, 3, 282. quo pedes lavisset Sisyphus ære Sat. ii, 3, 21. lavit humeros in undis Od. iii, 12, 6. qui lavit crines rore Castaliæ Od. iii, 4, 61. Phœbe, qui Xantho lavis amne crines Od. iv, 6, 26. obstetrix pannos cruore lavit Epod. 17, 51. crudi tumidique lavemur Ep. i, 6, 61. lavatum ire Sat. i, 3, 137; Sat. i, 6, 125. sunt multi qui in medio foro scripta recitent, quique lavantes Sat. i, 4, 75. *alluere:* villa, quam Tiberis lavit Od. ii, 3, 18. quando laverit Padus cacumina Matina Epod. 16, 28. *diluere:* lavere mala vino Od. iii, 12, 2.

laxus. 1, calceus laxus in pede hæret Sat. i, 3, 31. nuces sinu laxo ferre Sat. ii, 3, 172. 2, *remissus:* arcus Od. iii, 8, 23. funis (*virium remissio*) Sat. ii, 7, 20.

leæna. quæ, velut leænæ nactæ vitulos, singulos lacerant Od. iii, 11, 41. leænæ Gætulæ catuli Od. iii, 20, 2.

lectare. lecto aut scripto Sat. i, 6, 122.

lectica. multæ tibi tum officient res, custodes, lectica Sat. i, 2, 98. lectica gestare agnam Sat. ii, 3, 214.

lector. ingratus Ep. i, 19, 35. qui se lectori credere malunt Ep. ii, 1, 214. lectorem delectando Ep. ad Pis. 344. contentus paucis lectoribus Sat. i, 10, 74.

lectulus. quum lectulus aut me porticus excepit Sat. i, 4, 133.

lectus. 1, genialis Ep. i, 1, 87. eburni Sat. ii, 6, 103. nec vereor, ne lecto desiliat mulier Sat. i, 2, 129. pueris ad lectum vocatis Sat. ii, 3, 171. alius lecto te casus affixit Sat. i, 1, 81. 2, *de triclinii toro:* Archiaci Ep. i, 5, 1. imus Sat. ii, 8, 41; Ep. i, 18, 11. lectum potus comminxit Sat. i, 3, 90. tum in lecto quoque videres stridere susurros Sat. ii, 8, 77. sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos Sat. i, 4, 86. mutat lectos, balnea Ep. i, 1, 91. pecus, rem, lectos: tollas licet Ep. i, 16, 76. quum valvarum strepitus lectis excussit utrumque Sat. ii, 6, 112.

legare (*testamento addicere*). nil sibi inveniet legatum Sat. ii, 5, 69.

legatus. legati uterque missi magnis de rebus Sat. i, 5, 29.

legere. 1, *colligere:* (prohibere) quin legant ossa Sat. i, 8, 22. lectum Massicum (*ex lectis uvis pressum*) Od. iii, 21, 5. *decerpere:* quæ (mora) legerit arbore gravem ante solem Sat. ii, 4, 23. oliva de ramis lecta Epod. 2, 55. *furto condere:* qui sacra Divûm legerit Sat. i, 3, 117. 2, *eligere:* lectæ virgines Carm. Sæc. 6. legere ad fastum alios quoscunque parentes Sat. i, 6, 95. Nero honesta legens Ep. i, 9, 4. cui lecta potenter erit res Ep. ad Pis. 40. 3, *lesen:* scripta Sat. i, 4, 23; Sat. i, 10, 56. qui testamentum tradet tibi cunque legendum Sat. ii, 5, 51. ter lecto libello Ep. i, 1, 37. ut legat (tabulas), orabit Sat. ii, 5, 67. quos (*poetas*) neque pulcher Hermogenes legit Sat. i, 10, 18. juvat immemorata feren-

tem ingenuis oculisque legi Ep. i, 19, 34. quid haberet quod legeret publicus usus? Ep. ii, 1, 92. quæ digna legi sint Sat. i, 10, 72. forte legens aut tacitus Sat. i, 3, 64. tacitus leget Sat. ii, 5, 68. contractus leget Ep. i, 7, 12. *recitare:* impune legentibus obturem aures Ep. ii, 2, 105. occidit legendo Ep. ad Pis. 475.

legio. Romana Sat i, 6, 48.

legitimus (*artis legibus accommodatum*). sonus Ep. ad Pis. 274. poema Ep. ii, 2, 9.

lemures. nocturni Ep. ii, 2, 209.

lenimen. dulce laborum Od. i, 32, 15.

lenire. lenite clamorem impium Od. i, 27, 7. lenit albescens capillus animos Od. iii, 14, 25. lenire mollibus verbis impias Epod. 5, 84. dolorem lenire Ep. i, 1, 34. leniet bene panis stomachum Sat. ii, 2, 18. ubi leniat aura rabiem canis Ep. i, 10, 16. *domare:* lenire tigres rabidosque leones Ep. ad Pis. 393.

lenis. ventus Od. iii, 20, 13. Auster Sat. ii, 8, 6. merum Od. iii, 29, 2. nil nisi lene (*vinum*) decet vacuis committere venis Sat. ii, 4, 26. generosum et lene requiro (*vinum*) Ep. i, 15, 18. somnus Od. iii, 1, 22. lene tormentum Od. iii, 21, 13. lenibus imperiis cede Ep. i, 18, 45. dominus non lenis Sat. ii, 7, 93. non lenis (*i. e. magna*) ruina Od. ii, 19, 15. damnum est, non facinus, mihi pacto isto lenius (*i. e. minus crudele*) Ep. i, 16, 56. consilium Od. iii, 4, 41. *placidus, mitis:* lenis incedas Od. iii, 18, 3. lenis in hostem Carm. Sæc. 52. mactata veniet lenior hostia Od. i, 19, 16. lenior et melior fis accedente senecta? Ep. ii, 2, 211. *de sono:* lenes susurri Od. i, 9, 19. lene caput aquæ Od. i, 1, 22. *c. infin.:* maturos aperire partus lenis Carm. Sæc. 14. non lenis precibus fata recludere Od. i, 24, 17.

leniter. leniter atterens caudam Od. ii, 19, 30. leniter in spem arrepe Sat. ii, 5, 47. purgans leniter ungues Ep. i, 7, 51. *quiete:* leniter ævum traducere Ep. i, 18, 97.

leno. insidiosus Ep. ii, 1, 172. verba facit leno Sat. ii, 3, 231.

lentus. pituita Sat. ii, 2, 76. *metaph., de eo qui aliqua re non afficitur:* spectator Ep. ii, 1, 178. Cupido (*qui preces non audit*) Od. iv, 13, 6. risus (*animum lentum, i. e. qui maiis non afficiatur, prodens*) Od. ii, 16, 26. *flexilis:* lenta brachia Epod. 15, 6. lentissima brachia Sat. i, 9, 64. *in longum productus:* duellum Ep. i, 2, 7; Ep. ii, 2, 98. *de amoribus:* lentis ignibus macerer Od. i, 13, 8. lentus Glyceræ amor Od. iii, 19, 28.

leo. 1. Gætulus Od. i, 23, 10. insanus Od. i, 16, 15. asper Od. iii, 2, 11. ingenuus Sat. ii, 3, 186. ægrotus Ep. i, 1, 73. matris ab ubere depulsus Od. iv, 4, 15. ravi Epod. 16, 33. rabidi Ep. ad Pis. 393. leonum arida nutrix Od. i, 22, 15. neque hic lupis mos, nec leonibus fuit feris Epod. 7, 11. utinam inter leones errem Od. iii, 27, 52. leones agitare Od. ii, 13, 39. ut pavet agna lupos, capreæque leones Epod. 12, 26. Rhœtum retorsisti Leonis unguibus horribilique mala Od. ii, 19, 23. 2. *sidus:* Leonis vesani stella Od. iii, 29, 19. momenta Leonis (*tempus quo sol in sidus leonis transit*) Ep. i, 10, 16.

lepidus. scimus inurbanum lepido seponere dicto Ep. ad Pis. 273.

lepus. pavidus Epod. 2, 35. leporis fecundæ armi Sat. ii, 4, 44. leporum armi Sat. ii, 8, 89. leporem sectari Sat. i, 2, 105; Sat. ii, 2, 9. adurgens leporem citus venator Od. i, 37, 18. uter tractus plures lepores educet Ep. i, 15, 22.

lethargicus. ut lethargicus hic, quum fit pugil, et medicum urget Sat. ii, 3, 30.

lethargus. lethargo grandi est oppressus Sat. ii, 3, 145.

lethum sive letum. nobile Od. i, 12, 36. leti improvisa vis Od. ii, 13, 19. leti via Od. i, 28, 16. leti fuga Sat. ii, 6, 95. leti gradum corripuit Od. i, 3, 33. acuta leto saxa Od. iii, 27, 61. adimis leto (*puellas*) Od. iii, 22, 3. pejus leto flagitium Od. iv, 9, 50.

levare. 1, levare tenta spiritu præcordia Epod. 17, 26. 2, *liberare:* quum te levarit servitio curaque Sat. ii, 5, 99. pectora levare sollicitudinibus Epod. 13, 10. levare functum pauperem laboribus Od. ii, 18, 38. 3, *recreare:* levantes corpus festo tempore Sat. ii, 1, 140. 4, *vim alicujus rei inhibere:* nisi dextra ictum levasset Od. ii, 17, 29. malum vino cantuque levato Epod. 13, 17. *curare:* ægrum Sat. ii, 3, 292; Ep. i, 8, 8. qui salutari arte corporis artus levat Carm. Sæc. 63. vulnus nil levantia fomenta Epod. 11, 17. 5, *tollere:* aura cycnum levat Od. iv, 2, 25. *metaph.:* fidem multa promissa levant Ep. ii, 2, 10. *levari pro emergere:* vadis saxa levata Epod. 16, 26.

levis sive lævis. galeæ Od. i, 2, 38. ciboria Od. ii, 7, 21. saxa Od. i, 17, 12. cupressus Ep. ad Pis. 332. ames Epod. 2, 33. ne quid valeat per leve (*levigatum corpus*) morari Sat. ii, 7, 87. *imberbis:* Agyieus Od. iv, 6, 28. Juventas Od. ii, 11, 6. *nitens:* hircus Epod. 16, 34. levia (*expolita, limata*) sectantem deficiunt nervi Ep. ad Pis. 26.

levis. 1. leves plumæ Od. ii, 20, 11. levem turbam coerces Od. i, 10, 18.

levibus vestibus indutus: in solo levis angiportu Od. i, 25, 10. *metaph.:* somni Od. ii, 16, 15; Epod. 2, 28. levius fit patientia, quicquid corrigere est nefas Od. i, 24, 19. cura non levis Od. i, 14, 18. levis una mors est Od. iii, 27, 37. *levatus:* si vulnus non fieret levius Ep. ii, 2, 150. num Pomponius istis audiret (opprobria) leviora (*minus aspera*)? Sat. i, 4, 53. *alvum levans:* malvæ Od. i, 31, 16. *c. infin.:* Pergama leviora tolli Od. ii, 4, 11. 2, *agilis:* leves Nympharum chori Od. i, 1, 31. domo levis exsilit (mus) Sat. ii, 6, 98. levis lympha desilit Epod. 16, 48. 3, *exiguus:* insania Ep. ii, 1, 118. sic leve, sic parvum est Ep. ii, 1, 179. *non gravis:* versus Ep. ad Pis. 231. levius plectrum (*quod leviora tractat*) Od. ii, 1, 40. pro levi (*levioris fidei*) paupere spondere Ep. ad Pis. 423. *vanus:* spes Ep. i, 5, 8. 4, *propitius:* Sithoniis non levis Evius Od. i, 18, 9. 5, *inconstans, varius:* absentem urbem tollis ad astra levis Sat. ii, 7, 29. populus Ep. ii, 1, 108. levior cortice Od. iii, 9, 22. fateor me duci ventre levem Sat. ii, 7, 38. non præter solitum leves Od. i, 6, 20.

leviter. tanto levius (*minus*) miser Sat. ii, 7, 19.

lex. 1, *rogatio:* quin etiam lex pœnaque lata Ep. ii, 1, 152. 2, *jussa lex:* lex marita prolis novæ ferax Carm. Sæc. 20. Roscia Ep. i, 1, 62. Latina Od. iv, 14, 7. mos et lex maculosum edomuit nefas Od. iv, 5, 22. libertas excidit in vitium et vim dignam lege regi Ep. ad Pis. 283. legum sanctarum inscitia Sat. ii, 1, 81. leges sine moribus vanæ Od. iii, 24, 35. leges sinebant Od. ii, 15, 18. legum jurisque peritus Sat. i, 1, 9. leges ponere Sat. i, 3, 105. leges incidere ligno Ep. ad Pis. 399. servat leges Ep. i, 16, 41. leges percontabere Ep. i, 18, 96. Cervius leges minitatur Sat. ii, 1, 47. ille laudet leges Ep. ad Pis. 199. malis vetita legibus alea Od. iii, 24, 58. res Italas legibus emendes Ep. ii, 1, 3. leges Jovis vetant (*fata ab Jove constituta*) Epod. 17, 69. quam temere iniquam in nosmet sancimus legem! Sat. i, 3, 67. *in re potoria:* legibus insanis solutus conviva Sat. ii, 6, 69. 3, *norma:* unde proferre pedem pudor vetet aut operis lex Ep. ad Pis. 135. numeri lege soluti Od. iv, 2, 12. 4, *constituti fines:* ultra legem tendere opus Sat. ii, 1, 2. 5, *conditio:* dicta tibi est lex Ep. ii, 2, 18. hac lege Od. iii, 3, 58; Sat. i, 3, 72. æqua lege sortitur Necessitas insignes et imos Od. iii, 1, 14.

libare. libatæ dapes Sat. ii, 6, 67.

libellus. libello meo citus hæc subscribe Sat. i, 10, 92. Stoici libelli Epod. 8, 15. nulla habeat taberna meos libellos Sat. i, 4, 71. comes garrire libellos Sat. i, 10, 41. ter lecto libello Ep. i, 1, 37. ne odium importes libellis Ep. i, 13, 4. ambulat cum libellis (*accusatoriis*) Sat. i, 4, 66.

libenter. libenter quatenus id facit Sat. i, 1, 63. fundos libenter linquimus Sat. i, 5, 34. hoc et omne bellum militabitur libenter Epod. 1, 23. illorum delicta patiar libenter Sat. i, 3, 141. qualem me tibi sæpe obtulerim libenter Sat. i, 3, 63. ut vixisse libenter te dicas Ep. i, 11, 24. seu, Jane, libentius audis Sat. ii, 6, 20. libentius illud meminit Ep. ii, 1, 262.

liber (adj.). 1, liber et ingenuus Ep. ad Pis. 383. dives, liber Ep. i, 1, 107. quisnam igitur liber? Sat. ii, 7, 83. liber, liber sum Sat. ii, 7, 92. retorta tergo brachia libero Od. iii, 5, 22. nunc pede libero tellus pulsanda est Od. i, 37, 1. libera mors (*quam liberi patimur*) Od. iv, 14, 18. 2, *nulli rei obnoxius:* qui metuens vivet, liber mihi non erit Ep. i, 16, 66. quî melior servo, quî liberior sit avarus Ep. i, 16, 63. libera bilis Epod. 11, 16. vestigia Ep. i, 19, 21. liberum iter Carm. Sæc. 43. otia liberrima Ep. i, 7, 36. liber Cupido (*propter licentiam, quam concedit*) Epod. 17, 57. jugera liberas (*sponte*) fruges ferunt Od. iii, 24, 12. *c. genit.:* liber laborum Ep. ad Pis. 212. *quod animum reddit liberum:* vina Ep. ad Pis. 85. 3, *qui ingenue profert quæ sentit et judicat, sincerus:* liberrime Lolli Ep. i, 18, 1. liber amicus Sat. i, 4, 132. liber et erectus Ep. i, 1, 69. hic tibi liber videtur Sat. i, 4, 90. libera consilia Epod. 11, 26. liberrima indignatio (*quam liberrime prodimus*) Epod. 4, 10. 4, *arrogans:* plus æquo liber Sat. i, 3, 52.

liber (subst.). Vertumnum Janumque, liber, spectare videris Ep. i, 20, 1. hic meret æra liber Sosiis Ep. ad Pis. 345. nobiles undique coemti libri Panætî Od. i, 29, 14. libri veterum Sat. ii, 6, 61. pontificum Ep. ii, 1, 26. capsis quem fama est esse librisque ambustum propriis Sat. i, 10, 63. carminum valentium Epod. 17, 4. sit bona librorum copia Ep. i, 18, 109. fasciculum librorum Ep. i, 13, 13. libris credebat arcana Sat. ii, 1, 31. libris et curis insenuit Ep. ii, 2, 83. ni posces ante diem librum Ep. i, 2, 35. quum tibi librum damus Ep. ii, 1, 220. credite, isti tabulæ fore librum persimilem Ep. ad Pis. 6. quodsi ad libros judicium vocares Ep. ii, 1, 243. si munus Apolline dignum vis complere libris Ep. ii, 1, 217.

liberare. neque Diana liberat tenebris Hippolytum Od. iv, 7, 26.

limatus. fuerit limatior idem Sat. i, 10, 65.

limen. marmoreum Ep. i, 18, 73. dura Epod. 11, 22. liminis patiens latus Od. iii, 10, 19. amat janua limen Od. i, 25, 4. *domus, ædes:* sacrum (*templum*) Sat. i, 5, 99. superba civium potentiorum limina Epod. 2, 8. cur opuscula laudet domi, premat extra limen iniquus? Ep. i, 19, 36. *finis:* altricis extra limen Apuliæ Od. iii, 4, 10.

limes. certæ Ep. ii, 2, 171. ultra limites Od. ii, 18, 25.

limus (*adj.*). ut limis (*oculis*) rapias Sat. ii, 5, 53.

limus (*subst.*). sive veteri crateræ gravis adhæsit limus Sat. ii, 4, 80. limo turbatam aquam haurit Sat. i, 1, 59. limum (*sordem fæcis in vino*) columbino bene ovo colligit Sat. ii, 4, 56. principi limo (*materiæ ex qua Prometheus homines finxit*) addere particulam undique desectam Od. i, 16, 14.

linea. ultima linea rerum est mors Ep. i, 16, 79.

linere. 1, *oblinere:* linenda cedro carmina Ep. ad Pis. 332. quod ego testa conditum levi Od. i, 20, 3. 2, *obscurare, deterere:* scriptores linunt splendida facta fœdo carmine Ep. ii, 1, 237.

lingua. cur facunda inter verba cadit lingua silentio? Od. iv, 1, 36. lingua interprete animi motus effert Ep. ad Pis. 111. rupit Iarbitam Timagenis æmula lingua Ep. i, 19, 15. linguæ magnæ vindex Od. iv, 6, 2. linguam causis acuis Ep. i, 3, 23. linguis favete Od. iii, 1, 2. lingua potentium vatum Od. iv, 8, 26. est animus tibi, sunt mores, et lingua fidesque Ep. i, 1, 58. patruæ verbera linguæ Od. iii, 12, 3. *populi lingua:* docte sermones utriusque linguæ Od. iii, 8, 5. sermo lingua concinnus utraque Sat. i, 10, 23. potentius armis, quam lingua, Latium Ep. ad Pis. 290. Latiumque beabit divite lingua Ep. ii, 2, 121. quum lingua Catonis et Enni sermonem patrium ditaverit, et nova rerum nomina protulerit Ep. ad Pis. 56.

linquere. linquenda tellus Od. ii, 14, 21. linquit me sub cultro Sat. i, 9, 74. liqui patrios Penates Od. iii, 27, 49. linquis domos inimica Od. i, 35, 24. fundos Aufidio Lusco Prætore libenter linquimus Sat. i, 5, 35. transfuga divitum partes linquere gestio Od. iii, 16, 24. linque severa Od. iii, 8, 28. quid intactum nefasti liquimus? Od. i, 35, 36. nil intentatum nostri liquere poetæ Ep. ad Pis. 285. *deserere:* precibus non linquar inultis Od. i, 28, 33.

linter. quum lintrem nil procedere sentimus Sat. i, 5, 20. partitur lintres exercitus Ep. i, 18, 61.

linteum (*velum*). integra Od. i, 14, 9. conversa domum lintea dare Epod. 16, 27. impellunt animæ lintea Thraciæ Od. iv, 12, 2.

linum. lino vitiata perdunt saporem Sat. ii, 4, 54.

lippus. non contemnas lippus inungi Ep. i, 1, 29. oculis male lippus inunctis Sat. i, 3, 25. hic oculis collyria lippus illinere Sat. i, 5, 30. lippi scrinia compilasse Sat. i, 1, 120. pila lippis inimicum ludere Sat. i, 5, 49. omnibus et lippis et tonsoribus notum esse Sat. i, 7, 3. juvat illum sic domus et res, ut lippum pictæ tabulæ Ep. i, 2, 52.

liquare. liques vina Od. i, 11, 6.

liquescere. tura sacro limine Sat. i, 5, 99.

liquidus. 1, plumbum Od. i, 35, 20. Falernum Ep. i, 14, 34. odores Od. i, 5, 2. tibi si sit opus liquidi non amplius urna Sat. i, 1, 54. æther Od. ii, 20, 2. vox Od. i, 24, 3. Baiæ (*propter naturam aquarum, quarum salubritatis causa Baiæ celebres fuerunt*) Od. iii, 4, 24. 2, *clarus, lucidus:* rivus fortunæ Ep. i, 12, 9. colores Od. iv, 8, 7. liquidus (*non lutulentus*) fundet opes Ep. ii, 2, 120.

liquor. liquorum novum de patera fundens Od. i, 31, 3. *mare:* liquor medius Od. iii, 3, 46.

lis. 1, grammatici certant, et adhuc sub judice lis est Ep. ad Pis. 78. lenit animos litium et rixæ cupidos Od. iii, 14, 26. componere lites Ep. i, 2, 11. quo patre natus uterque contulerit lites Sat. i, 5, 54. nil agit exemplum, litem quod lite resolvit Sat. ii, 3, 103. 2, *in judicio:* litem perdere Sat. i, 9, 37. quo multæ magnæque secantur judice lites Ep. i, 16, 42. lites cum Rege molestas habebat Sat. i, 7, 5. dijudicata lite Od. iii, 5, 54. hunc lite moraris iniqua? Ep. ii, 2, 19. eripere atris litibus implicitum Ep. ad Pis. 424. forum litibus orbum Od. iv, 2, 44.

literulæ. literulis Græcis imbutus Ep. ii, 2, 7.

litigiosus. dominus Sat. ii, 3, 285.

litus. curvum Od. iv, 5, 14; Epod. 10, 21. udum Od. i, 32, 8. iniquum Od. ii, 10, 4. adversum Sat. ii, 3, 205. Etruscum Od. i, 2, 14; Carm. Sæc. 38. Etrusca Epod. 16, 40. Matinum Od. i, 28, 3. Assyrium Od. iii, 4, 32. litora gementis Bospori Od. ii, 20, 14. alga litus tempestas sternet Od. iii, 17, 10. submovere litora Od. ii, 18, 21. innantem Maricæ litoribus tenuisse Lirim Od. iii, 17, 8. Jupiter illa piæ secrevit litora genti Epod. 16, 63.

liturg. multa litura coercuit carmen Ep. ad Pis. 293. lituram metuit Ep. ii, 1, 167.

24, 14. *longum pro, diu:* ne longum faciam Sat. ii, 1, 57; Sat. i, 3, 137. longum clamet Ep. ad Pis. 459. 3, *productus:* syllaba longa Ep. ad Pis. 251.

loquaciter. tibi scribetur forma loquaciter et situs agri Ep. i, 16, 4.

loquax. Fabius Sat. i, 1, 13. aurem substringe loquaci Sat. ii, 5, 95. loquaces vitet Sat. i, 9, 33. loquax testudo Od. iii, 11, 5. loquaces lymphæ Od. iii, 13, 15.

loqui. dum loquimur Od. i, 11, 7. alias loquar Sat. i, 9, 72. secreto loqui Sat. i, 9, 67. clare certumque locutus Sat. ii, 6. 27. dulce loqui Od. i, 22, 24; Ep. i, 7, 27. quum de se loquitur Sat. i, 10, 55. quod spectant mille te oculi loquentem Ep. i, 6, 19. arbitrium est et jus et norma loquendi Ep. ad Pis. 72. *c. acc.:* hæc ubi locutus fenerator Alphius Epod. 2, 67. cetera mitte loqui Epod. 13, 7. si quid et nos loquamur Ep. i, 17, 5. quod multa loquamur Ep. ii, 1, 30. singultim pauca locutus Sat. i, 6, 56. me finxerunt animi raro et perpauca loquentis Sat. i, 4, 18. omnia magna loquens Sat. i, 3, 13. alterna loquentes umbræ Sat. i, 8, 40. loquenda conjugibus prœlia Od. iv, 4, 68. quocirca mecum loquor hæc Ep. ii, 2, 145. pontificum libros dictitet Musas locutas Ep. ii, 1, 27. dicenda tacenda locutus Ep. i, 7, 72. me majores pennas nido extendisse loqueris Ep. i, 20, 21. *in scena:* Davusne loquatur, an heros Ep. ad Pis. 114. Davusne loquatur et Pythias, an ibid. 237. nec quarta loqui persona laboret ibid. 192. docuit magnumque loqui, nitique cothurno ibid. 280. male si mandata loqueris ibid. 104. *canere:* nil mortale loquar Od. iii, 25, 18. si quid loquar audiendum Od. iv, 2, 45. loquor verba socianda chordis Od. iv, 9, 4. prœlia lyra loqui Od. iv, 15, 1. Graiis dedit ore rotundo Musa loqui Ep. ad Pis. 324.

lorica. Iberæ Od. i, 29, 15.

lorum. qui lora sensit restrictis lacertis Od. iii, 5, 35. puer et loris et funibus exhortatus Sat. i, 10, 5*. loris non ureris Ep. i, 16, 47.

lubricus. conchylia (*muscoso liquore obducta vel madentia*) Sat. ii, 4, 30. Simois Epod. 13, 14. *metaph.:* vultus lubricus (*oculi lascive mobiles, natantes, pœti*) Od. i, 19, 8.

lucellum. dulce Ep. i, 18, 102. si lucellum gustarit Sat. ii, 5, 82.

lucere. lucet Ep. i, 6, 56.

lucerna. vivæ Od. iii, 21, 23. clara Sat. ii, 7, 48. lucernis fraudatis (*sc. oleo*) Sat. i, 6, 124. lucernis numerus accessit Sat. ii, 1, 25. *pro nocturnis compotationibus:* vino et lucernis Medus acinaces immane quantum discrepat! Od. i, 27, 5. vigiles lucernas perfer in lucem Od. iii, 8, 14.

lucidus. funalia Od. iii, 26, 6. sidera Od. i, 3, 2. cœli decus Carm. Sæc. 2. lucidas sedes (*Olympum*) inire Od. iii, 3, 33. *lucidum pro, lucide:* lucidum fulgentes oculi Od. ii, 12, 14, *metaph.:* ordo Ep. ad Pis. 41.

lucrari. Pythias lucrata talentum, Ep. ad Pis. 238. lucratus nomen domita ab Africa Od. iv, 8, 19.

lucrum. 1, studium lucri Od. iv, 12, 25. lucri contagia Ep. i, 12, 14. cum lucro domos mercarier noram Sat. ii, 3, 25. quem fors dierum cunque dabit, lucro appone Od. i, 9, 14. 2, *simpl. pro, lucri studio, avaritia:* lucro aversa Od. ii, 4, 19. contrane lucrum nil valere candidum pauperis ingenium? Epod. 11, 11. quum te neque fervidus æstus dimoveat lucro Sat. i, 1, 39. domus ob lucrum demersa exitio Od. iii, 16, 12. assentatores ad lucrum jubet ire poetas Ep. ad Pis. 420.

luctari. luctamur Achivis doctius unctis Ep. ii, 1, 33. luctere, multa proruet integrum cum laude victorem Od. iv, 4, 66. luctantis acuto ne secer ungui Ep. i, 19, 46. clare certumque locuto luctandum in turba Sat. ii, 6, 28. *c. dat.:* fluctibus luctans Africus Od. i, 1, 15. tristia robustis luctantur funera plaustris Ep. ii, 2, 74.

luctuosus. Hesperia Od. iii, 6, 8. luctuosis armis dissidet Od. iii, 8, 19.

luctus. absint luctus turpes et querimoniæ Od. ii, 20, 22. luctum muliebrem tollite Epod. 16, 39.

lucus. lucus et ara Dianæ Ep. ad Pis. 16. Tiburni lucus Od. i, 7, 13. pios errare per lucos Od. iii, 4, 7. in umbrosis Fauno decet immolare lucis Od. i, 4, 11. tu (*Jupiter*) parum castis inimica mittes fulmina lucis Od. i, 12, 60. virtutem verba putes, ut lucum ligna? Ep. i, 6, 32.

ludere. 1, discincti ludere soliti Sat. ii, 1, 73. nec lusisse pudet Ep. i, 14, 36. lusum it Mæcenas Sat. i, 5, 48. velut si luderet infans Ep. ii, 1, 99. cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungi, præferat Ep. ii, 2, 183. ludis et bibis impudens Od. iv, 13, 4. te donare et ludere vidi Sat. ii, 3, 172. satis lusisti Ep. ii, 2, 214. ludit exsultim Od. iii, 11, 10. luserat in campo Sat. ii, 6, 49. ludere qui nescit Ep. ad Pis. 379. ludentes pueri Ep. i, 1, 59. ludentem virginibus brachia dare Od. ii, 12, 19. inter ludere virgines Od. iii, 15, 5. libertasque recurrentes accepta per annos lusit amabiliter Ep. ii, 1, 148. *c. ablat.:* ludere doc-

luscinia. luscinias coemtas prandere Sat. ii, 3, 245.

lustrare. Rhodope lustrata barbaro pede Od. iii, 25, 12.

lustrum. 1, alterum Carm. Sæc. 67. tertium Od. iv, 14, 37. octavum claudere lustrum Od. ii, 4, 24. circa lustra decem Od. iv, 1, 6. 2, *lupanarium, ganeum:* mala lustra Sat. i, 6, 68.

lusus. lusum trigonem fugio Sat. i, 6, 126.

lŭteus. luteum caput Rheni Sat. i, 10, 37.

lūteus. pallor Epod. 10, 16.

lutulentus. sus Ep. ii, 2, 75. palma Sat. ii, 4, 83. *de sermone impuro:* (Lucilius) quum flueret lutulentus Sat. i, 4, 11. fluere hunc lutulentum Sat. i, 10, 50.

lutum. amica luto sus Ep. i, 2, 26. imbre lutoque adspersus Ep. i, 11, 11.

lux. 1, volet hæc (*imago*) sub luce videri Ep. ad Pis. 363. in lucem proferet Ep. ii, 2, 116. ex fumo dare lucem Ep. ad Pis. 143. *sol:* lucis ab ortu ad umbram Ep. ii, 2, 185. *lucis imago adhibetur de læta conditione:* lucem redde patriæ Od. iv, 5, 5. *perspicuitas:* parum claris lucem dare Ep. ad Pis. 448. 2, *dies:* gratissima Sat. i, 5, 39. profesta Sat. ii, 2, 116. profestæ et sacræ Od. iv, 15, 25. festæ Od. iv, 6, 42. perditur hæc inter lux Sat. ii, 6, 59. ex hac luce Od. iv, 11, 19. media de luce bibulus Falerni Ep. i, 14, 34. in lucem dormiet Ep. i, 18, 34. in lucem lucernas perfer Od. iii, 8, 15.

luxuria. quisquis luxuria calet Sat. ii, 3, 79. luxuriam mecum arripe ibid. 224.

luxuriare. luxuriantia compescet Ep. ii, 2, 122.

luxuries. luxuriem addidit arti Ep. ad Pis. 214.

lympha. fugax Od. ii, 3, 12. levis Epod. 16, 48. manantes Epod. 2, 27. loquaces Od. iii, 13, 16. si nulla copia lymphæ tibi sitim finiret Ep. ii, 2, 146. inane lymphæ dolium Od. iii, 11, 26. prætereunte lympha Od. ii, 11, 20. manus tua lavimus, Feronia, lympha Sat. i, 5, 24. Gnatia Lymphis iratis exstructa ibid. 97.

lymphatus. lymphata mens Od. i, 37, 14.

lynx. timidi Od. ii, 13, 40. fugaces Od. iv, 6, 34.

lyra. curva Od. i, 10, 6; Od. iii, 28, 11. eburna Od. ii, 11, 22. imbellis Od. i, 6, 10. jocosa Od. iii, 3, 69. mendax Epod. 17, 39. fraterna Od. i, 21, 12. Romana (*Romana poesis*) Od. iv, 3, 23. conticuit lyra Ep. i, 18, 43. lyræ sonus Ep. ii, 2, 86. Musa lyræ solers Ep. ad Pis. 407. mixtis carminibus lyræ et tibiæ delectabere Od. iv, 1, 22. sonante mixtum tibiis carmen lyra Epod. 9, 5. cur pendet fistula tacita cum lyra? Od. iii, 19, 20. lyra celebrare Od. i, 12, 1. lyra loqui Od. iv, 15, 2.

lyricus. quid si lyricis vatibus me inseris Od. i, 1, 35.

M

macellum. dare millia terna macello Sat. ii, 4, 76. pernicies et tempestas barathrumque macelli Ep. i, 15, 31. omne macellum (*pro iis qui ibi merces exponere venales solent*) mane domum veniant Sat. ii, 3, 229.

macer. turdi Sat. i, 5, 72. macra cavum repetes arctum quem macra subisti Ep. i, 7, 33. si me palma negata macrum, donata reducit opimum Ep. ii, 1, 181. *metaph.:* agellus (*exiguus*) Sat. i, 6, 71.

macerare. lentis macerer ignibus Od. i, 13, 8. me Phryne macerat Epod. 14, 16.

machina. ingens Ep. ii, 2, 73. machinæ (*phalangæ*) trahunt siccas carinas Od. i, 4, 2.

macies. antequam turpis macies occupet malas Od. iii, 27, 53. macies et nova febrium incubuit terris cohors Od. i, 3, 30.

macrescere. invidus alterius macrescit rebus opimis Ep. i, 2, 57.

mactare. mactata hostia Od. i, 19, 16.

macte. macte esto virtute Sat. i, 2, 31.

macula. non ego paucis maculis offendar Ep. ad Pis. 352.

maculare. somnia maculant nocturnam vestem Sat. i, 5, 85.

maculosus. nefas (*adulterium*) Od. iv, 5, 22.

madere (*imbutum esse*). quamquam Socraticis madet sermonibus Od. iii, 21, 9.

magicus. terrores Ep. ii, 2, 208.

magis. Od. ii, 12, 27; Od. ii, 13, 30; Od. iii, 9, 5; Epod. 1, 21; ibid. 2, 50; ibid. 12, 23; Sat. i, 2, 80, 124; Sat. i, 3, 142; Sat. i, 5, 33; Sat. i, 9, 50, 53; Sat. i, 10, 58; Sat. ii, 2, 29, 112; Sat. ii, 3, 60, 67, 318, 319; Sat. ii, 4, 13, 60; Sat. ii, 6, 72, 113; Sat. ii, 8, 17, 49; Ep. i, 7, 43; Ep. i, 15, 23; Ep. i, 16, 27; Ep. ii, 1, 248; Ep. ad Pis. 36, 362.

magister. 1, navis Hispanæ magister Od. iii, 6, 31. 2, *præceptor, doctor:* impransus Sat. ii, 3, 257. sævus Ep. i, 18, 13. nullius jurare in verba magistri Ep. i, 1, 14. extimuit magistrum Ep. ad Pis. 415. te docilis magistro Od. iii, 11, 1. fingit magister equum Ep. i, 2, 64.

magistra. magistra culpa potare Sat. ii, 2, 123.

magnus. ædes Sat. ii, 7, 11. sepulcra Sat. i, 8, 36. navis Ep. ii, 2, 200. num tantum magna fuisset? (bellua) Sat. ii, 3, 317. porrectum magno magnum (mullum) catino Sat. ii, 2, 39. mamonomus Sat. ii, 8, 86. flumen Sat. i, 1, 55. acervus ibid. 51. opes Od. iii, 16, 28. deus Od. iii, 24, 21. ubi res magnæ nitet Sat. ii, 5, 12. magnum commune (*bonum*) Od. ii, 15, 14. vectigalia Sat. ii, 2, 100. modus agri non ita magnus Sat. ii, 6, 1. regiones Sat. i, 6, 4. populus Sat. i, 6, 79. pars hominum Sat. i, 6, 90. magnam morbi deponere partem Ep. i, 1, 35. magnæ Græcorum cateruæ Sat. i, 10, 35. pondus Ep. ad Pis. 260. pretium Sat. i, 2, 121. laus Sat. ii, 3, 99. vitium Sat. ii, 2, 69. fas nefasque Epod. 5, 87. opprobrium Od. iii, 24, 42. dedecus Sat. i, 4, 51. labor Sat. i, 1, 33. timor Sat. i, 4, 67. terror Od. iii, 4, 49. strepitus Sat. i, 2, 128. clamor Sat. ii, 7, 35. cœna Sat. ii, 6, 104. spectaculum Sat. i, 7, 21. triumphi Od. i, 2, 49. risus Sat. i, 8, 50; Sat. ii, 2, 107. fastidia Sat. ii, 4, 78. vox Sat. i, 7, 31; Sat. i, 9, 75. magna res certabitur foro Sat. ii, 5, 27. magnæ res Sat. i, 10, 15. de re magna Sat. ii, 6, 31. de rebus magnis Sat. i, 5, 28. magnam fortunam bene ferre Od. iii, 27, 72. lites Ep. i, 16, 42. documentum Sat. i, 4, 110. Hercules Od. iv, 5, 36. Castor Epod. 17, 43. Apollo Sat. ii, 5, 60. Alexander Ep. ii, 1, 232. Cæsar Od. i, 12, 22. Creon Epod. 5, 64. Homerus Sat. i, 10, 52. reges Sat. i, 3, 136; Sat. ii, 3, 45. consul Sat. i, 2, 70. duces Od. ii, 1, 21. *potens:* manus Jovis Od. iii, 3, 6. Jupiter Od. i, 10, 5. Dei Epod. 15, 3; Sat. i, 7, 33. tellure marique magnus erit Sat. ii, 5, 60. Carthago Od. iii, 5, 39. Roma Sat. i, 5, 1. haberes magnum adjutorem Sat. i, 4, 46. *clarus:* Olympia Ep. i, 1, 50. *nobilis:* magni pueri magnis e centurionibus orti Sat. i, 6, 72, 73. pater Sat. i, 2, 72. eques Epod. 4, 15. nullo aut magno aut parvo fuga leti Sat. ii, 6, 95. me cum magnis vixisse Sat. ii, 1, 76. anima Od. i, 12, 37. *magnificus:* ut magnum Sat. i, 4, 10. magnum hoc duco Sat. i, 6, 62. quiddam magnum addens Sat. ii, 3, 283. magnum fecit Sat. i, 10, 20. magnum donandi parca juventus Sat. ii, 5, 79. magnum narras Sat. i, 9, 52. magnum loqui Ep. ad Pis. 280. omnia magna loquens Sat. i, 3, 13. os magna sonaturum Sat. i, 4, 44. magna sonabit Sat. i, 6, 43. magna modis tenuare parvis Od. iii, 3, 72. parvis rebus magna juvari Ep. ii, 1, 125. magnis parva simili falce recidere Sat. i, 3, 122. magna profani Ep. ad Pis. 14. fage magna Ep. i, 10, 32. non unqui paudis Sat. ii, 4, 93. *magniloquus:* fuga Od. iv, 6, 1.

magus. qui magus te salvere vetuit poterit Od. i, 27, 22. falsis terroribus implet, ut magus Ep. ii, 1, 213.

majestas. porrecta ad ortum solis et Hesperio cubili Od. iv, 15, 15. *appellatio principis:* tua non recipit comes majestas Ep. ii, 1, 256.

major. lumen effigies Sat. i, 8, 30. major dimidio (bellua) Sat. ii, 3, 318. monstrum Od. iv, 4, 64. calicem Sat. ii, 8, 35. poculum Epod. 5, 77. calcem pede major Ep. i, 10, 42. pennæ Ep. i, 20, 21. cœnæ parvo corpore majus Ep. i, 17, 40. majorem modum illi dedit natura Sat. ii, 2, 37. major res (*familiaris*) Sat. i, 6, 100; Sat. ii, 6, 6. cave, ne majus id facias, quod satis esse putet pater Sat. ii, 3, 177. præda Od. iii, 20, 8; Ep. i, 15, 38. turba Od. iii, 1, 14; Sat. i, 1, 111. copia Ep. i, 12, 2; Ep. i, 15, 14. cultus major censu Sat. ii, 3, 224. tormentum Ep. i, 2, 59. majora verbum Sat. i, 3, 120. culpa Ep. i, 9, 10. vitium Ep. i, 18, 5. peccatum Sat. i, 3, 84. major (metus) absentes habet Epod. 1, 18. majus veriti Sat. ii, 8, 57. gratia Sat. i, 6, 88. licentia Ep. ad Pis. 211. studium Ep. ii, 1, 218. *magnificentius:* plectrum (*quo majora canuntur*) Od. iv, 2, 33. unde nil generatur majus ipso Od. i, 12, 17. quid potuere majus? Od. iii, 11, 30. quid voveat majus nutricula alumno Ep. i, 4, 8. quo nihil majus terris fata donavere Od. iv, 2, 37. nihil Roma visere majus Carm. Sæc. 12. num majora fama? Ep. i, 11, 3. nil divitiis addere majus possunt Ep. i, 12, 6. provehere in majus Od. iii, 4, 67. tuli Sat. ii, 5, 21. tentans Ep. i, 17, 24. majorum fames Od. iii, 16, 18. major ceteris, tibi miles impar Od. iv, 6, 5. Notus, quo non arbiter Hadriæ major Od. i, 3, 16. corpore major spiritus Sat. ii, 3, 310. o major, insane, parcas minori Sat. ii, 3, 326. major reprensis Sat. i, 10, 55. invidia major Od. ii, 20, 4. *sc. natu:* Sagana major Sat. i, 8, 25. major Neronum Od. iv, 14, 14. major juvenum Ep. ad Pis. 366. majores audire Ep. ii, 1, 6. *hinc majores pro, parentes, ari, proavi:* ita majores voluerunt Sat. ii, 7, 5. delicta majorum Od. iii, 6, 1. ab his majoribus orti Sat. i, 5, 55. viri nullis majoribus orti Sat. i, 6, 10. *majores pro, ditiores:* ne quis majorum amicus te frigore feriat Sat. ii, 1, 61. majoribus uti Ep. i, 17, 2.

mala. horribilis leonis Od. ii, 19, 24. macies occupet malas decentes Od. iii, 27, 54. alienis malis ridere Sat. ii, 3, 72.

male. saltare Sat. ii, 6, 72. rem gerere Sat. ii, 3, 37, 74. male examinat corruptus judex Sat. ii, 2, 8. male facti versus Sat. i, 10, 2*. versus male nati Ep. ii, 1, 233. male tornati versus Ep. ad Pis. 441. male fultus talis Sat. i, 3, 48. male conditum jus Sat. ii, 8, 69. haud male Telemachus (*dixit*) Ep. i, 7, 40. male mandata loqui Ep. ad Pis. 104. male ominata verba Od. iii, 14, 11. non, si male nunc, et olim sic erit Od. ii, 10, 17. male vivere Sat. i, 4, 109; Ep. i, 17, 10. male perire Epod. 12, 16. si male cesserat Sat. ii, 1, 31. *male pro, non, minus:* male validus Sat. ii, 5, 45. male sani Ep. i, 19, 3. male tutæ mentis Sat. ii, 3, 137. male parens asellus Ep. i, 20. 15. male pertinax digitus Od. i, 9, 24. male sarta gratia Ep. i, 3, 31. *crudeliter:* male ulta est libidines Od. iv, 12, 7. *stulte:* male feriati Troes Od. iv, 6, 14. *moleste:* male rauci Sat. i, 4, 66. *misere:* tussire Sat. ii, 5, 107. *importuno tempore:* male salsus Sat. i, 9, 65. male si palpere Sat. ii, 1, 20. *nimis:* laxus Sat. i, 3, 31. *præter modum:* superbus Sat. ii, 6, 87. parvus Sat. i, 3, 45. *de eo quod in fraudem alicujus depravatum est:* male lippus Sat. i, 3, 25. *cum malo:* male dispar Od. i, 17, 25. aliis (fungis) male creditur Sat. ii, 4, 21.

maledicere. maledicit vocando Furiam Sat. ii, 3, 140. maledicunt liberius Sat. ii, 8, 37.

maligne. laudare Ep. ii, 1, 209.

malignus. 1, ne parce malignus arenæ Od. i, 28, 23. vulgus Od. ii, 16, 39. 2, *parcus, avarus:* caupones Sat. i, 5, 4.

malle (*c. acc.*). acidas mavult inulas Sat. ii, 2, 44. omnia malit quæcunque fervent allata popinis Sat. ii, 4, 61. *c. acc. et infin.:* tibi mavis insidias fieri? Sat. i, 2, 103. tua carmina in ludis dictari malis? Sat. i, 10, 75. maluit esse Deum Sat. i, 8, 3. *c. infin.:* de flumine malim sumere quam ex fonticulo Sat. i, 1, 55. defendere delictum, quam vertere, malles Ep. ad Pis. 442. populus Lævino mallet honorem quam Decio mandare Sat. i, 6, 19. sermones mallem quam res componere gestas Ep. ii, 1, 250. nescire quam discere malo Ep. ad Pis. 88. nullos his mallem spectasse ludos Sat. ii, 8, 79. mavis carpere pensum Od. iii, 27, 63. malet Athenis vivere Sat. ii, 7, 13. urbana diaria rodere mavis? Ep. i, 14, 40. intermiscere patriis petita verba foris malis Sat. i, 10, 30. Græcorum implere catervas ibid. 35. qui lectori se credere malunt Ep. ii, 1, 214. malis tentigine rumpi? Sat. i, 2, 118. sis, ubicunque mavis Od. iii, 27, 13. sive tu mavis, Erycina ridens Od. i, 2, 33. seu poscat agna, sive malit hædo Od. i, 4, 12. seu mavis voce acuta Od. iii, 4, 3. seu mavis alea Od. iii, 24, 58. ut mavis Sat. i, 4, 21.

malobathrum. Syrium Od. ii, 7, 8.

malum. grande Sat. ii, 1, 49. gravius Sat. i, 2, 59. quod nescire malum est Sat. ii, 6, 73. bonam deperdere famam, malum est ubicunque Sat. i, 2, 62. mali summi materies Od. iii, 24, 49. tanti mali pudet Epod. 11, 7. nulli malo latus obdit apertum Sat. i, 3, 59. malo superbus Epod. 15, 18. dura fugæ mala, dura belli Od. ii, 13, 28. pressa malo (*navis*) Od. i, 14, 10. quo malo concussa mentem Sat. ii, 3, 295. quæ mala sunt Sat. i, 2, 92. quæ maxima esse mala credis Ep. i, 1, 43. mea mala delectent me Ep. ii, 2, 127. in amore hæc sunt mala Sat. ii, 3, 267. per mala præceps fertur Sat. i, 4, 30. in seria mala hæ nugæ ducent Ep. ad Pis. 452. Di multa dederunt mala Od. iii, 6, 8. mala tanta videns Sat. i, 2, 68. multa mala precatus Atridis Sat. ii, 3, 203. multa mala nobis facimus Ep. ii, 1, 219. mala vino lavere Od. iii, 12, 2. omne malum vino cantuque levato Epod. 13, 17. *artes insidiosæ:* domus his aliena malis Sat. i, 9, 50.

mālum. ab ovo usque ad mala Sat. i, 3, 7. hanc (*uvam*) cum malis circumposuisse Sat. ii, 4, 73.

mālum (*adv.*). ne gallina malum responset palato Sat. ii, 4, 18.

malus. fures Sat. i, 1, 77. piger et malus Ep. ii, 1, 124. præclaram stringat malus ingluvie rem Sat. i, 2, 8. Furiæ Sat. ii, 3, 135. culices Sat. i, 5, 14. vulnus Epod. 11, 17. lustra Sat. i, 6, 68. vina Sat. ii, 4, 49. Laurens (aper) malus est Sat. ii, 4, 42. Jupiter (*aer*) Od. i, 22, 19. odor Epod. 12, 7. rumor Sat. i, 4, 125. labores Epod. 16, 16. labor Sat. i, 2, 79. querimoniæ Od. i, 13, 18. neque feci mala ratione rem majorem Sat. ii, 6, 6. consuetudo Sat. i, 3, 36. fraus Od. i, 3, 28. ambitio Sat. ii, 3, 78; Sat. ii, 6, 18. stultitia Sat. ii, 3, 43. scabies Ep. ad Pis. 453. malarum quas amor curas habet Epod. 2, 37. mala fastidia perrumpere Ep. i, 10, 25. *falsus:* pudor Sat. ii, 3, 39; Ep. i, 16, 24. *nimius:* mala copia stomachum sollicitat Sat. ii, 2, 42. *ignominiosus:* carmen Ep. ii, 1, 153. carmina Sat. ii, 1, 82; Sat. ii, 5, 74; Ep. ii, 2, 106. *turpis:* crus Sat. i, 2, 102. *venenatus:* dapes Epod. 3, 7. cicuta Sat. ii, 1, 56. *lugubris:* ales (*omen*) Epod. 10, 1. avis Od. i, 15, 5. *subst.:* quod malus aut fur foret Sat. i, 4, 3. in malos parata tollo cornua Epod. 6, 11.

malus. saucius Africo Od. i, 14, 5. si mugiat malus procellis Od. iii, 29, 58.

Epod. 2, 6. hibernum Epod. 15, 8. atrum Sat. ii, 2, 17. nocturnum Od. ii, 5, 20. naufragum Od. i, 16, 10. avarum Od. iii, 29, 61. avidum nautis exitio est Od. i, 28, 18. inversum Epod. 10, 5. pacatum Od. iv, 5, 19. fertile testæ Sat. ii, 4, 31. proximum Od. iii, 27, 47. omne Sat. i, 1, 30. nunc mare, nunc silvæ Aquilone sonant Epod. 13, 2. quum te neque mare—lucro dimoveat Sat. i, 1, 39. mare sentit amorem festinantis heri Ep. i, 1, 84. maris Deus Od. i, 5, 16. maris et terræ mensor Od. i, 28, 1. odium maris Ep. i, 11, 6. Chium maris expers Sat. ii, 8, 15. lassus maris Od. ii, 6, 7. ad mare quum veni Ep. i, 15, 18. ad mare descendet Ep. i, 7, 11. si quos ad hoc vertat mare Epod. 2, 52. referent in mare te fluctus Od. i, 14, 1. in mare procurrunt Apennini Epod. 16, 29. cursus per mare Od. i, 6, 7. per mare pauperiem fugiens Ep. i, 1, 46. qui trans mare currunt Ep. i, 11, 27. hic mare transit Ep. ad Pis. 345. natus mare citra Sat. i, 10, 31; Sat. ii, 8, 47. qui mare ac terras temperat Od. i, 12, 15. quæ mare temperant animæ Thraciæ Od. iv, 12, 1. quæ mare compescant causæ Ep. i, 12, 16. quod mare non decoloravere cædes? Od. ii, 1, 34. o mare et terra! Epod. 17, 30. terra marique Epod. 9, 27; Carm. Sæc. 53; Ep. i, 16, 25. tellure marique Sat. ii, 5, 63. cœlum sidet inferius mari Epod. 5, 79.

marinus. echinus Epod. 5, 27. testa Sat. ii, 8, 53. Thetis (*maris Dea*) Od. i, 8, 13; Od. iv, 6, 6. Venus (*ex mari nata*) Od. iii, 26, 5; Od. iv, 11, 15. ros marinus Od. iii, 23, 15.

marita. nec sit marita quæ rotundioribus baccis ambulet Epod. 8, 13.

maritare. maritat populos vitium propagine Epod. 2, 10.

maritus (*adj.*). lex marita Carm. Sæc. 20. *subst.:* unicus Od. iii, 14, 5. juvenis Od. iii, 11, 37. fortis Sat. ii, 3, 216. protervus Od. iii, 11, 12. turpis Od. iii, 5, 6. inter mariti vina Od. iii, 6, 26. ignara puella mariti Ep. ii, 1, 132. estne marito in ambo justa potestas? Sat. ii, 7, 61. bene solis esse maritis Ep. i, 1, 89. maritis jura dare Ep. ad Pis. 398. petet Lalage maritum Od. ii, 5, 16. tua ne retardet aura maritos Od. ii, 8, 24. coram non sine conscio marito Od. iii, 6, 30. mariti (*capri*) olentis uxores Od. i, 17, 7.

marmor. Parium Od. i, 19, 6. vetus Ep. i, 6, 17. marmora publicis notis incisa Od. iv, 8, 13. marmoris aut eboris fabri Ep. ii, 1, 96. gemmas, marmor—sunt qui non habeant Ep. ii, 2, 180. tu secanda marmora locas Od. ii, 18, 17.

marmoreus. limen Ep. i, 18, 73. ponet marmoream (*marmoreum ejus simulacrum*) Od. iv, 1, 20.

mas. 1, vitellus Sat. ii, 4, 14. 2, *virilis:* Curii et Camilli Ep. i, 1, 64. mares animi Ep. ad Pis. 402. *subst.:* vos tollite laudibus, mares, Delon Apollinis Od. i, 21, 10.

masculus. proles Od. iii, 6, 37. Sappho Ep. i, 19, 28. libido Epod. 5, 41.

mater. severa Od. iii, 6, 40. pulchra Od. i, 16, 1. decoræ supplice vitta virginum matres Od. iii, 14, 9. pia Ep. i, 18, 26. paupercula Ep. i, 17, 46. vivax Sat. ii, 1, 54. delira Sat. ii, 3, 293. cærula (*Achillis*) Epod. 13, 16. sæva Cupidinum (*Venus*) Od. i, 19, 1; Od. iv, 1, 5. mater est tibi Sat. i, 9, 26. clamet mater Sat. ii, 3, 58. mater, te appello Sat. ii, 3, 62. ut mater juvenem vocat Od. iv, 5, 9. matres barbarorum regum Od. i, 35, 11. matres Iliæ Epod. 17, 11. metuunt juvencis Od. ii, 8, 21. matris in alvo Od. iv, 6, 20. in matris jugulo ferrum tepefecit Sat. ii, 3, 136. matris cineres Od. ii, 8, 9. dura matrum custodia Ep. i, 1, 22. bella matribus detestata Od. i, 1, 24. matrem sequi Od. i, 23, 11. matrem interimis veneno Sat. ii, 1, 31. tuere matres Carm. Sæc. 14. matre carentes privigni Od. iii, 24, 17. matre relicta Od. iv, 2, 55. matre pudenda nasci Od. ii, 4, 19. matre ignota inhonestus Sat. i, 6, 36. *de belluarum matribus:* pavida (*hinnulei*) Od. i, 23, 2. fulva (*leonis*) Od. iv, 4, 14. matres equorum Od. i, 25, 14. unus (*pullus ranæ*) denarrat matri Sat. ii, 3, 315. *metaph.:* mater justi, utilitas Sat. i, 3, 98.

matercula. pueris pallet Ep. i, 7, 7.

materia. æqua viribus Ep. ad Pis. 38.

materies. summi mali Od. iii, 24, 49. publica (*scribendi*) Ep. ad Pis. 131.

maternus. avus Sat. i, 6, 3. maternæ res Ep. i, 15, 26. ars Od. i, 12, 9.

matrona. 1, *uxor:* matrona tyranni Od. iii, 2, 7. matronæ nostræ Od. iv, 15, 27. 2, *ingenua mulier civis:* togata Sat. i, 2, 63. potens Ep. ad Pis. 116. jussa moveri Ep. ad Pis. 232. peccans Sat. ii, 7, 62. matrona meretrici dispar erit Ep. i, 18, 3. matronæ Phrygum Od. i, 15, 34. matronæ nil præter faciem cernere possis Sat. i, 2, 94. desine matronas sectarier Sat. i, 2, 78. matronam ego nullam tango ibid. 54. matrona Juno Od. iii, 4, 59.

maturare. 1, necem Bellerophonti Od. iii, 7, 16. 2, *festinare:* dic age, cum lyra maturet Od. ii, 11, 23.

mature. solve mature senescentem equum Ep. i, 1, 8. mature redeat Ep. i,

7, 97. mature plena reliquit Ep. ii, 1, 100.

maturus. virgo Od. iii, 6, 22. maturi partus Carm. Sæc. 13. maturo funeri propior Od. iii, 15, 4. patres Od. iv, 4, 55. senex Ep. ad Pis. 115. *tempestivus:* reditus Od. iv, 5, 3. maturos (*non serros*) largimur honores Ep. ii, 1, 15. *præmaturus:* maturior vis (*mors*) Od. ii, 17, 6.

matutinus. matutina frigora Sat. ii, 6, 45. matutine pater (*Janus*) ibid. 20.

maximus. rupes Sat. ii, 3, 59. formido Sat. i, 8, 4. mala Ep. i, 1, 42. pars hominum Sat. ii, 3, 121. pars vatum Ep. ad Pis. 24. pars hellebori Sat. ii, 3, 82. custos Sat. ii, 6, 15. Lollius Ep. i, 2, 1. Paullus Od. iv, 1, 10. maxime principum Od. iv, 14, 6. regum Sat. ii, 3, 190.

mazonomus. magnus Sat. ii, 8, 86.

meare. quo simul mearis Od. i, 4, 17.

mediastinus. tu mediastinus rura petebas Ep. i, 14, 14.

medicare. 1, mendosus et medicandus Ep. i, 16, 40. 2, *tingere, inficere:* medicata fuco lana Od. iii, 5, 28.

medicus. multum celer atque fidelis Sat. ii, 3, 147. fidi medici Ep. i, 8, 9. casus medicusve levarit ægrum Sat. ii, 3, 292. quid medicorum est, medici promittunt Ep. ii, 1, 115, 116. nec medici credis egere Ep. i, 1, 102. medicis narrares Ep. ii, 2, 147. medicum rogare Sat. i, 1, 82. medicum urget Sat. ii, 3, 30.

mediocris. poetæ Ep. ad Pis. 372. actor causarum ibid. 370. vitia Sat. i, 4, 139; Sat. i, 6, 65. non mediocris cura Sat. ii, 4, 94.

mediocritas. aurea Od. ii, 10, 5.

mediocriter. res mediocriter utiles Ep. i, 18, 99.

meditari. 1, meditans ictum obliquum verris Od. iii, 22, 7. incestos amores meditatur Od. iii, 6, 24. *cum infin.:* æternum meditans decus stellis inserere Od. iii, 25, 5. Scythæ meditantur cedere campis Od. iii, 8, 23. non immunem te meditor poculis tinguere Od. iv, 12, 23. mediter finire dolores? Sat. ii, 3, 263. *minari:* diluviem meditatur agris Od. iv, 14, 28. 2, *animo reputare:* nescio quid nugarum meditans Sat. i, 9, 2. ut meditantibus nihil obstet Ep. ii, 2, 71. i nunc, meditare tecum versus Ep. ii, 2, 76.

medium. 1, primum ne medio, medium ne discrepet imo Ep. ad Pis. 152. 2, *mediocritas:* certis rebus medium recte concedi Ep. ad Pis. 368. 3, *commune, publico usui expositum:* ex medio res arcessit Ep. ii, 1, 168. de medio sumtis Ep. ad Pis. 243. in medio posita (*quæ facile nobis præbentur*) Sat. i, 2, 108; Ep. i, 12, 7.

medius. 1, medium crus Sat. i, 6, 27. in medio foro Sat. i, 4, 74. Janum ad medium Sat. ii, 3, 19. in media Libya Sat. ii, 3, 101. medium cœli spatium Sat. ii, 6, 101. medio alveo labens in mare Od. iii, 29, 34. mediis in undis Ep. i, 16, 71. medio in triumpho Od. ii, 4, 7. media elige turba Sat. i, 4, 25. hunc liberta securi divisit medium Sat. i, 1, 100. in mediis tempestatibus urbis Ep. ii, 2, 85. per medios fluvios Sat. ii, 3, 57. per medios ignes Od. iv, 14, 24. per medias cædes Od. iii, 2, 12. per medios satellites Od. iii, 16, 9. medias fraudes palluit Od. iii, 27, 27. per medium frigus Ep. i, 15, 5. media inter carmina Ep. ii, 1, 185. neu quid medios intercinat actus Ep. ad Pis. 194. in medias res lectorem rapit ibid. 148. media nox Od. iii, 19, 10; Sat. i, 5, 28; Sat. i, 10, 33. media de nocte Sat. ii, 3, 238; Ep. i, 7, 88; Ep. i, 18, 91. de medio die Sat. ii, 8, 3. de media luce Ep. i, 14, 34. in medios dies Ep. i, 2, 30. 2, *in nulla re nimius:* nil medium est Sat. i, 2, 28. 3, *de iis quæ sunt inter duas res:* medius liquor secernat Europen ab Africa Od. iii, 3, 46. virtus est medium vitiorum Ep. i, 18, 9. medius pacis et belli Od. ii, 19, 28.

medulla. exsucta Epod. 5, 37. medullis propius damnum Ep. i, 10, 28.

meiere. meiat eodem Sat. ii, 7, 52.

mel. vitiatum cicuta Sat. ii, 1, 56. Sardum Ep. ad Pis. 375. Hymettia Sat. ii, 2, 15. lapsa truncis cavis Od. ii, 19, 12. manant ex ilice Epod. 16, 47. non Hymetto decedunt Od. ii, 6, 15. condit amphoris Epod. 2, 15. mella ferunt apes Od. iii, 16, 33. miscebat mella Falerno Sat. ii, 4, 24. *metaph.:* poetica mella (*dulcia carmina*) Ep. i, 19, 44. hoc juvat, hoc melli est Sat. ii, 6, 32.

melimela. minorem ad lunam delecta Sat. ii, 8, 31.

melior. melior vir non alius quisquam Sat. i, 3, 52. lenior et melior fis Ep. ii, 2, 211. qui melior servo Ep. i, 16, 63. tu ultro insectere, velut melior? Sat. ii, 7, 41. moribus meliorque fama Od. iii, 1, 12. melior sit Horatius, an res Ep. i, 14, 5. melior Venus (*puella*) Od. i, 33, 13. melior Fortuna parente Od. i, 7, 25. pars indocili grege melior Epod. 16, 37. meliori credere non vis? Ep. i, 1, 48. te melioribus offer Ep. i, 2, 68. qui meliorem vocat in jus Sat. ii, 5, 29. quo melior vir adest Sat. i, 10, 4*. femur aut crus melius (*pulchrius*) persæpe togatæ est Sat. i, 2, 82. melioris formæ Sat. ii, 7, 52. murice Baiano melior Lucrina peloris Sat.

ii, 4, 32. oleum Sat. ii, 3, 125. succus Sat. ii, 4, 13. doctus iter melius Ep. ad Pis. 68. Roscia melior lex, an puerorum nænia Ep. i, 1, 62. postera tempestas melior Sat. i, 5, 96. meliora poemata Ep. ad Pis. 303; Ep. ii, 1, 34. digne puer meliore flamma Od. i, 27, 20. quicquid in meliore vita parasti Sat. ii, 3, 15. melius in ævum prorogare Carm. Sæc. 67. non est melius quo insumere possis? Sat. ii, 2, 102. meliusne fuit, an? Od. iii, 17, 42. quid petitu sit melius Sat. i, 4, 116. melius nil cælibe vita Ep. i, 1, 88. nil melius turdo Ep. i, 15, 41. melius muria Sat. ii, 8, 53. ubi quid melius contingit Ep. i, 15, 44. ad melius transcurrere Sat. ii, 2, 82. sin melius quid habes Ep. i, 5, 6. an melius quis habet suadere? Epod. 16, 23. quicquid vidit melius pejusve spe Ep. i, 6, 13. quo nihil melius fata donavere Od. iv, 2, 37. melius dormire putem, quam scribere versus Ep. ii, 2, 54. melius non tangere Sat. ii, 1, 45. ut melius quicquid erit pati Od. i, 11, 3. animus acclinis falsis meliora recusat Sat. ii, 2, 6. meliora pollicitus Od. i, 29, 16. dapis meliora relinquens Sat. ii, 4, 89. quanto meliora monet Sat. i, 2, 73. *opportunior:* meliore tempore dicam Sat. i, 9, 68. *major:* pars Epod. 16, 15. *fortior:* Tydides melior patre Od. i, 15, 28. certans semper melioribus Sat. ii, 5, 19. cervus pugna melior Ep. i, 10, 34. *exercitatior:* ille missilibus melior sagittis Od. iii, 6, 16. eques melior Bellerophonte Od. iii, 12, 7. *nobilior:* Lucilius nostrum melior utroque Sat. ii, 1, 29.

melius (*adv.*). vivere Od. iii, 24, 9; Sat. i, 4, 135. perire Od. i, 2, 22. dicere Od. ii, 12, 11; Ep. i, 2, 4. suadere Ep. i, 1, 65. audire Sat. ii, 8, 53. scribere Sat. i, 10, 47. facere Sat. ii, 6, 4. magnas res secare Sat. i, 10, 15. se vestire Sat. i, 1, 97. vectigalia porrigere Od. iii, 16, 39. mihi nunquam fuerit melius Sat. ii, 8, 4. aurum melius situm Od. iii, 3, 49. soles melius nitent Od. iv, 5, 8. Brundusium Minucî melius via ducat Ep. i, 18, 20. melius te posse negares Ep. ad Pis. 439. populum melius moratur Ep. ad Pis. 321. leni præcordia mulso prolueris melius Sat. ii, 4, 27. non compositus melius cum Bitho Bacchius Sat. i, 7, 20.

mellitus. placenta Ep. i, 10, 11.

melos. longum Od. iii, 4, 2.

membrana. membranam poscas Sat. ii, 3, 2. membranis intus positis Ep. ad Pis. 389.

membrum. insepulta Epod. 5, 99. vieta Epod. 12, 7. setosa Epod. 17, 17. discerpta membra gruis Sat. ii, 8, 87. undique collata Ep. ad Pis. 3. membra Glyconis Ep. i, 1, 30. opus utile membris Ep. i, 18, 50. membra sub arbuto stratus Od. i, 1, 21. membra fractus labore Sat. i, 1, 5. membra movere Sat. i, 9, 24. sopori dedit Sat. ii, 2, 81. simulac duraverit ætas membra Sat. i, 4, 120. *metaph.:* disjecti membra poetæ Sat. i, 4, 62.

meminisse. bene Sat. i, 9, 68. si memini Sat. ii, 8, 21. *c. genit.:* ut meminit nostri Ep. i, 3, 12. *c. accus.:* meminit libentius illud Ep. ii, 1, 262. *c. acc. et infin.:* memini quæ mihi Orbilium dictare Ep. ii, 1, 70. *c. inf.:* memento finire tristitiam Od. i, 7, 17. æquam servare mentem Od. ii, 3, 1. reddere victimas Od. ii, 17, 31. quod adest, componere æquus Od. iii, 29, 32. illa (*ova*) ponere Sat. ii, 4, 12. ducere me auditum Sat. ii, 4, 89. tabulas a te removere Sat. ii, 5, 52. præceptum auriculis instillare Ep. i, 8, 16. meminisses hodie reverti Sat. ii, 6, 37. memento ut verberes latus fluctibus Epod. 10, 4.

memor. 1, memor immitis Glyceræ Od. i, 33, 1. memor nostri Od. iii, 27, 14. nostri memor querela Od. iii, 11, 51. Græcia Castoris et memor Herculis Od. iv, 5, 36. actæ pueritiæ Od. i, 36, 7. brevis ævi Ep. ii, 1, 144. nigrorum ignium Od. iv, 12, 26. illius escæ Sat. ii, 2, 72. cadus memor Marsi duelli Od. iii, 14, 18. memor quam sis ævi brevis Sat. ii, 6, 97. ipsa memor præcepta canam Sat. ii, 4, 11. hoc tibi dictum tolle memor Ep. ad Pis. 368. memori pectore Sat. ii, 4, 90. memori mente Sat. ii, 6, 31. 2, *quod nobis memoriam alicujus rei injicit:* fastus Od. iii, 17, 4; Od. iv, 14, 4. memorem notam imprimere Od. i, 13, 12.

memorare. singula quid memorem? Sat. i, 8, 40. memores velim Musa pugnam Sat. i, 5, 53. an quietum Pompilî regnum memorem Od. i, 12, 34. memorata Catonibus atque Cethegis Ep. ii, 2, 117. quidam memoratur Athenis populi contemnere voces Sat. i, 1, 64.

mendax. amicus Ep. ad Pis. 425. puella Sat. i, 5, 82. non mendax Parca Od. ii, 16, 39. splendide mendax fuit in parentem Od. iii, 11, 35. totum Sextilem mendax desideror Ep. i, 7, 2. quod non mittam mendax carmina Ep. ii, 2, 25. mendacior Parthis Ep. ii, 1, 112. lyra (*fictas laudes canens*) Epod. 17, 39. *injustus:* infamia Ep. i, 16, 39. mendax fundus (*qui fallit dominum*) Od. iii, 1, 30.

mendicus. mendici Sat. i, 2, 2.

mendose. miscebat mella Falerno Sat. ii, 4, 25.

mendosus. mendosa est natura Sat. i, 6, 66. mendosus et medicandus Ep. i,

16, 40. quam sis mendosus Sat. i, 10, 1°.

mens. 1, nec mens mihi certa sede manet Od. i, 13, 5. tunc mens et sonus relapsus Epod. 17, 17. nec vocata mens tua Marsis redibit vocibus Epod. 5, 75. lymphata Mareotico Od. i, 37, 14. mentes perculsæ stupent Epod. 7, 16. quone malo mentem concussa? Sat. ii, 3, 295. commotæ mentis (homo) Sat. ii, 3, 278. alio mentis morbo calet Sat. ii, 3, 80. mentis tumultus Od. ii, 16, 11. mentis gratissimus error Ep. ii, 2, 140. integer est mentis? Sat. ii, 3, 65. mens bene sana Sat. i, 9, 44. male tutæ mentis (Orestes) Sat. ii, 3, 137. iniquæ mentis asellus Sat. i, 9, 20. qui pluribus assuerit mentem corpusque Sat. ii, 2, 109. urget enim dominus (*animus*) mentem non lenis Sat. ii, 7, 93. compesce mentem Od. i, 16, 22. infectum volet esse, dolor quod suaserit et mens Ep. i, 2, 60. quatit mentem sacerdotum Pythius Od. i, 16, 6. sanus auribus atque oculis, mentem exciperet Sat. ii, 3, 285. frui paratis integra cum mente Od. i, 31, 18. finitis studiis et mente recepta Ep. ii, 2, 104. mente minus validus quam corpore toto Ep. i, 8, 7. recenti mens trepidat metu Od. ii, 19, 5. teneræ nimis mentes asperioribus formandæ studiis Od. iii, 24, 53. æquam servare mentem Od. ii, 3, 2. justum non civium ardor mente quatit solida Od. iii, 3, 4. velox mente nova Od. iii, 25, 3. cui mens divinior Sat. i, 4, 43. tu spem reducis mentibus anxiis Od. iii, 21, 17. Nævius in manibus non est, et mentibus hæret pæne recens Ep. ii, 1, 53. ad Mæcenatem memori si mente recurras Sat. ii, 6, 31. suspendit picta vultum mentemque tabella Ep. ii, 1, 97. istuc mens animusque fert Ep. i, 14, 8. 2, *sentiendi ratio:* quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit? Od. iv, 10, 7. non eadem est Ep. i, 1, 4. ea tibi est Ep. ad Pis. 386. mutavit mentem populus levis Ep. ii, 1, 108. dignum mente domoque Neronis Ep. i, 9, 4. 3, *consilium:* hac mente Sat. ii, 2, 90. hac mente laborem sese ferre Sat. i, 1, 30. hunc laborem (*ea*) mente laturi Epod. 1, 9. neque chorda sonum reddit quem vult manus et mens Ep. ad Pis. 348. 4, *animus:* quæ (*verba*) timido quoque possent addere mentem Ep. ii, 2, 36. 5, *intellectus:* quid mens rite, quid indoles posset Od. iv, 4, 25. hoc caverat mens provida Reguli Od. iii, 5, 13.

mensa. 1, tripes Sat. i, 3, 13. mensa in tenui splendet salinum Od. ii, 16, 14. cara (*in qua caræ res venales expositæ sunt*) Sat. ii, 4, 37. nitentes Sat. ii, 2, 4. mensam poni iubet Sa[illegible] 148. gausape mensam perterait Sat. ii, 8, 11. dejecit mensa catillum Sat. i, 3, 90. 2, *epulæ:* brevis Ep. ad Pis. 198. infamis accipenere Sat. ii, 2, 47. gratus Ep. ad Pis. 347. divites Sat. ii, 4, 87. mensæ divitum Od. iii, 11, 6. alteris te adhibet mensis Od. iv, 5, 32. nux ornabat secundas mensas Sat. ii, 2, 122.

mensis. Sextilis Ep. i, 11, 19. Veneris (*Aprilis*) Od. iv, 11, 15. brevis Ep. ii, 1, 44. proni Od. iv, 6, 40. uno mense junior Ep. ii, 1, 40. stat glacies iners menses per omnes Od. ii, 9, 6.

mensor. maris et terræ Od. i, 28, 2.

mentia. de furtis Capitolini injecta Sat. i, 4, 93.

mentiri. hoc juvat, non mentiar Sat. ii, 6, 32. quibus mentitur amica Ep. i, 1, 20. atque ita mentitur Ep. ad Pis. 151. si quid mentior Sat. i, 8, 37. mentite nulli quicquam Sat. ii, 5, 5. equus Minervæ sacra mentitus Od. iv, 6, 14. *fallere:* spem mentita seges Ep. i, 7, 87.

mentum. solum tetigere mento Od. ii, 7, 12. suspensa mento corpora exstant aqua Epod. 5, 36.

meracus. helleborus Ep. ii, 2, 137.

mercari. servum Ep. i, 6, 50. equos Sat. i, 2, 86. cadum Od. iii, 19, 6. hortos mercarier Sat. ii, 3, 24. illum (*agrum*) mercatus Sat. ii, 6, 12. agellum mercetur Ep. i, 7, 81. quod libra mercatus et ære est Ep. ii, 2, 158.

mercator. dives Od. i, 31, 10. impiger Ep. i, 1, 45. vagus Ep. ad Pis. 117. Africum metuens Od. i, 1, 16. mercatores fortunati Sat. i, 1, 4. eris tu mercator Sat. i, 1, 17. contra mercator (*ait*) ibid. 6. hiemet mercator in undis Ep. i, 16, 71. nives mercatorem abigunt Od. iii, 24, 40.

mercenarius. qui mercenarius agrum aravit Sat. ii, 6, 11. vincla Ep. i, 7, 67.

merces. 1, multa Od. i, 28, 27. diurna Sat. ii, 7, 17. tuta Od. iii, 2, 26. pacta Od. iii, 3, 22. tuleris mercedem Od. iv, 8, 22. coactor mercedes sequerer Sat. i, 6, 87. mercede aget caballum Ep. i, 18, 36. fortis mercede colonus Sat. ii, 2, 115. non alia mercede (*conditione*) bibam Od. i, 27, 14. 2, *usuræ:* quinas capiti mercedes exsecat Sat. i, 2, 14. unde mercedem extricat Sat. i, 3, 88.

merdum. merdis albis caput inquiner Sat. i, 8, 37.

merere, mereri. 1, quem non merearis, amorem? Sat. i, 1, 87. hac te merentem, Bacche, vexere tigres Od. iii, 3, 13. merita decorus fronde Od. iv, 2, 35. *c. infin.:* meritus majora subire Sat. i, 3, 120. pro laude merentis (*de me*) Ep. i, 7, 24. 2, *sibi comparare:*

meret liber æra Ep. ad Pis. 345. nardo vina Od. iv, 12, 16.

meretricula. capit meretricula Davum Sat. ii, 7, 46.

meretrix. arguta Sat. i, 10, 40. perjura Od. i, 35, 25. amica Sat. i, 4, 49. domina Ep. i, 2, 25. tibicina Ep. i, 14, 25. meretricis acumina Ep. i, 17, 55. meretricis amor Sat. i, 4, 111; Sat. ii, 3, 252. matrona meretrici dispar Ep. i, 18, 3. verum est cum meretricibus (*sc. mihi*) Sat. i, 2, 58.

mergus. si præda mergos juveris Epod. 10, 22. si quis nunc mergos suaves edixerit assos Sat. ii, 2, 51.

meridies. meridiem inclinare sentis Od. iii, 28, 5.

merito. Jupiter ambas buccas inflet Sat. i, 1, 20. meritone tibi sit suspectum genus hoc scribendi Sat. i, 4, 64. amens dicatur merito Sat. ii, 3, 108. vel merito Sat. i, 6, 22.

meritum. merita Romuli Od. iv, 8, 24. meritorum præmia Ep. ii, 2, 38. respondere favorem meritis Ep. ii, 1, 10. superbia quæsita meritis Od. iii, 30, 15.

meritus. nomen Sat. ii, 1, 66. dicetur merita Nox nænia Od. iii, 28, 16.

mersare. profundo Od. iv, 4, 65. gallinam Falerno Sat. ii, 4, 19. mersor civilibus undis Ep. i, 1, 16.

merula. vidimus merulas poni Sat. ii, 8, 91. merulis intentus auceps Ep. ad Pis. 458.

merum. pingue Sat. ii, 4, 65. dulce Od. iii, 13, 2. molle Od. i, 7, 19. lene Od. iii, 29, 2. fervidius Epod. 11, 14. quadrimum Od. i, 9, 8. bimum Od. i, 19, 15. pateris defusum Od. iv, 5, 33. pontificum potius cœnis Od. ii, 14, 26. multi Damalis meri Od. i, 36, 13. rixa super mero debellata Od. i, 18, 8. immodicæ mero rixæ Od. i, 13, 10. mero irriguum corpus Sat. ii, 1, 9. nimius mero Hylæus Od. ii, 12, 5. mero caluisse Od. iii, 21, 12. mero diem frangere Od. ii, 7, 6. dicuntur mero torquere, quem perspexisse laborant Ep. ad Pis. 435. mero genium curare Od. iii, 17, 14. mero certare Od. iv, 1, 31; Ep. i, 19, 11.

merus (*i. q. nihil nisi*). vineta Ep. i, 7, 84. ærugo Sat. i, 4, 101. sermo ibid. 48. honores Ep. ii, 2, 88. libertas Ep. i, 18, 8.

merx. Syra Od. i, 31, 12. Thyna Od. iii, 7, 3. Cypriæque Tyriæque Od. iii, 29, 60. venales Ep. ii, 2, 11. mutare merces Sat. i, 4, 29. ad merces emendas Ep. ad Pis. 419. cum tua merce veni Od. iv, 12, 22. *de quæstu meretricio:* merx tutior in classe secunda Sat. i, 2, 47. *venustatis et formæ lenocinia:* mercem sine fucis gestit Sat. i, 2, 83. mercem ostendere ibid. 105.

meta. evitata rotis Od. i, 1, 4. optatam contingere Ep. ad Pis. 412.

metallum. metallis potior libertas Ep. i, 10, 39.

metare. metata porticus Od. ii, 15, 15. metato in agello Sat. ii, 2, 114.

metere. frumenti quantum Africa metit Sat. ii, 3, 87. *occidere:* primos et extremos metendo Od. iv, 14, 31. metit Orcus grandia cum parvis Ep. ii, 2, 178.

metiri. 1, nummos Sat. i, 1, 96. metiri se quemque suo modulo Ep. i, 7, 98. viam toga Epod. 4, 7. oculo latus Sat. i, 2, 103. 2, *dispertire:* Cæcubum Epod. 9, 36.

metuens. qui metuens vivit Ep. i, 16, 66. induceris metuens Sat. ii, 7, 56. similis metuenti Sat. ii, 5, 92. *c. gen.:* metuens rixarum Od. iii, 19, 16. pendentis habenæ Ep. ii, 2, 15. futuri Sat. ii, 2, 110. metuens alterius viri castitas Od. iii, 24, 22.

metuere. qui cupit aut metuit Ep. i, 2, 51. cupiat metuatne Ep. i, 6, 12. qui cupiet, metuet quoque Ep. i, 16, 65. credo, metues Sat. ii, 7, 68. *c. acc.:* cur metuas me? Sat. i, 4, 70. nil sic metuens ut acres potores Sat. ii, 8, 36. (*Fortunam*) te metuunt tyranni Od. i, 35, 12. Africum Od. i, 1, 16. Austrum Od. ii, 14, 16. virides colubras Od. i, 17, 8. metuit lupus foveam Ep. i, 16, 50. verbera patruæ linguæ metuentes Od. iii, 12, 2. metuas pauperiem minus Sat. i, 1, 93. metuitque lituram Ep. ii, 1, 167. expertus metuit (*sc. culturam potentis amici*) Ep. i, 18, 87. quis (*hominibus*) rex gelidæ metuatur oræ Od. i, 26, 4. metuendus sagitta Phœbus Od. i, 12, 23. Liber thyrso metuendus Od. ii, 19, 8. hasta eques metuendus Od. iii, 2, 4. metuenda pericla Ep. ii, 1, 136. nihilum metuenda timens Sat. ii, 3, 54. metuam quid judicet hæres Ep. ii, 2, 191. *c. dat.:* metuunt matres juvencis (suis) Od. ii, 8, 21. metuat cruribus Sat. i, 2, 131. metuit secundis (*rebus*) alteram sortem Od. ii, 10, 13. *c. particulis:* metuo, ut sis vitalis Sat. ii, 1, 61. ne prodigus esse dicatur metuens Sat. i, 2, 5. nec metuens Cyrum, ne injiciat manus Od. i, 17, 24. *c. infin.:* mori Od. iii, 9, 11; Od. iii, 14, 15. contingere sacrum Sat. ii, 3, 110. reddere soldum Sat. ii, 5, 65. scurrantis speciem præbere Ep. i, 18, 1. culpari Od. iv, 5, 20. audiri Ep. i, 16, 60. tangi Od. iii, 11, 10. *metaph.:* penna metuente solvi Od. ii, 2, 7.

metus. vanus Od. i, 23, 4. minor Epod. 1, 17. recens Od. ii, 19, 5. metus Deorum Od. i, 35, 37. injusti Sat. i, 3, 111. metus Cæsaris rerum Epod. 9, 37. mortis Sat. i, 4, 127. metum dissi-

mulat Od. ii, 20, 17. metus ventis tradam Od. i, 26, 1. meta exanimis Sat. i, 1, 76. animam meta expedire Od. iii, 24, 7.

metus. [illegible] Od. iii, 23, 20.

micare. micat inter omnes Julium sidus Od. i, 12, 46.

migrare. in tabernas obscuras Ep. ad Pis. 229. migrant voluptates ab aure ad oculos Ep. [illegible] 1, 187.

miles. Romanus Epod. 9, 13. ferox Od. i, 6, 4. tuba impar Od. iv, 6, 5. gravis annis Sat. i, 1, 5. multus Od. i, 15, 6. aere repensus acrior redibat Od. iii, 5, 26. rustici Od. iii, 6, 37. miles Crassi Od. iii, 5, 5. Lucilii Ep. ii, 2, 26. miles sagittas timet: Od. ii, 13, 17. excitatur clasico Epod. 2, 5. eris qui modo miles, mercator Sat. i, 1, 16. miles mutaque hac mente laborem ferunt Sat. i, 1, 29. militum arma Od. iii, 21, 20. tribunus militum Epod. 4, 20. arma militibus derepta Od. iii, 5, 20. militibus promissa prædia Sat. ii, 6, 55. milite tuo Drusus arces dejecit Od. iv, 14, 9.

militare. non sine gloria Od. iii, 26, 2. militet quibus oris Ep. i, 3, 1. militabitur bellum Epod. 1, 23. *metaph.:* militat catulus in silvis Ep. i, 2, 67.

militaris. signa Epod. 9, 15. militaris inter æquales equitet Od. i, 8, 5. Dannias Od. i, 22, 13.

militia. Romana Sat. ii, 2, 11. longa Od. ii, 7, 18. gravis Od. i, 18, 5. acris Od. i, 29, 2; Od. iii, 2, 2. sæva Ep. i, 18, 55. militia est potior Sat. i, 1, 7. Bruto militiæ duce Od. ii, 7, 2. lassus militiæ Od. ii, 6, 8. militiæ piger Ep. ii, 1, 124. militia fessæ cohortes Od. iii, 4, 37. *metaph., de amore:* late signa feret militiæ tuæ (*Veneris*) Od. iv, 1, 16.

mille. Od. iii, 7, 12; Epod. 4, 13; ibid. 9, 17; Sat. i, 1, 51; Sat. i, 8, 12; Sat. ii, 1, 4; Sat. ii, 3, 61, 70, 116, 197, 226, 325. millia Sat. i, 1, 45; Sat. i, 5, 25; Sat. ii, 1, 28; Sat. ii, 3, 23, 116; Sat. ii, 4, 76; Ep. i, 1, 57; Ep. i, 6, 43; Ep. ii, 2, 5, 165.

miluus. miluo columba adulteretur Epod. 16, 32.

milvius. metuit opertum hamum Ep. i, 16, 51.

mima. mimæ, balatrones Sat. i, 2, 2. mimæ donat fundum ibid. 56. verum est cum mimis Sat. i, 2, 58.

mimus. 1, partes mimum tractare secundas Ep. i, 18, 14. plura mimo spectacula præbens Ep. ii, 1, 198. 2, *poema:* Laberi mimi Sat. i, 10, 6.

minæ. tumidæ regum Od. iv, 3, 8. rejectæ Od. iv, 8, 16. inanes Epod. 6, 3. Timor et Minæ scandunt eodem Od. iii, 1, 37. minarum plena Ep. ad Pis. 106.

minari. 1, regem minantem Od. ii, 12, 12. sæpe minati Od. ii, 8, 20. *c. acc.:* minatus urbi vincula Epod. 9, 9. *c. acc. et inf.:* magna minaris falce recisurum simile te Sat. i, 3, 122. nec semper feriet quodcunque minabitur arcus (*se feriturum esse*) Ep. ad Pis. 350. quodcunque minabitur Eurus Od. i, 28, 25. 2, *meditari, moliri:* vultus multa et præclara minantis Sat. ii, 3, 9. minans multa et pulchra Ep. i, 8, 3.

minax. Persenna Epod. 16, 4. minaces turpe solum tetigere mento Od. ii, 7, 11. minaci Porphyrion statu Od. iii, 4, 54. minaces Alcæi Camœnæ Od. iv, 9, 7. vox Od. i, 10, 10. unda Od. i, 12, 31. murmur cornuum Od. ii, 1, 17. cœpit jocus per honestas ire domos impune minax Ep. ii, 1, 150. *c. dat.:* vectes et arcus oppositis foribus minaces Od. iii, 26, 8.

mingere. in patrios cineres Ep. ad Pis. 471. mictum in me veniat Sat. i, 8, 38.

minime. Sat. ii, 3, 160. juvat Sat. i, 4, 24.

minimum (*adj.*). minimo me provocat Sat. i, 4, 14. *adv.:* credula Od. i, 11, 8. invidet Od. ii, 6, 19. distantia Ep. ii, 1, 72.

minimus. decus Ep. ad Pis. 286. sudoris minimum haberet Ep. ii, 1, 169. qui minimis (vitiis) urgetur Sat. i, 3, 68.

minister. 1, sedulus Ep. i, 13, 5. fulminis ales (*aquila*) Od. iv, 4, 1. 2, *simpl. pro, minister vini:* neque te ministrum myrtus dedecet Od. i, 38, 6.

ministerium. ministeriis aptus Ep. ii, 2, 6.

ministrare. ministrent pueri Sat. ii, 8, 70. ministratur cœna pueris Sat. i, 6, 116. ministrat res omnes timide Ep. ad Pis. 171. quod (*vinum*) verba ministret Ep. i, 15, 20.

ministri. leges et urnam Sat. ii, 1, 47. quum sic mutilus miniteris Sat. i, 5, 60.

minor. calceus Ep. i, 10, 43. sidera Epod. 15, 2. ad lunam minorem Sat. ii, 8, 31. sumtus Sat. ii, 4, 85. vitia Sat. i, 3, 20. si magna minorve res foro certabitur Sat. ii, 5, 27. minores vortices volvere Od. ii, 9, 22. metus Epod. 1, 17. privato quæ (*invidia*) minor esset Sat. i, 6, 26. neve minor sit quinto actu fabula Ep. ad Pis. 189. velut inter ignes luna minores Od. i, 12, 48. versus gravitate (*quam postulat gravitas*) minores Sat. i, 10, 54. (*sic*) virtute et honore minores Ep. ii, 1, 183. sit mihi, quod nunc est, etiam minus Ep. i, 18, 107. haberet minus rixæ Ep. i, 17, 51. habet veniæ minus Ep. ii, 1, 170. cuncta virtute minora Ep. i, 12, 11. mea ne finxisse minora putarer Ep. i, 9, 8. nec sum facturus vitio culpave minorem (rem) Sat. ii,

6, 7. *inferior:* uno minor est Jove Ep. i, 1, 106. Dîs te minorem quod geris Od. iii, 6, 5. æternis minor consiliis animus Od. ii, 11, 11. te minor Od. i, 12, 57. inventore minor Sat. i, 10, 48. rerum imperiis tot tantisque minor Sat. ii, 7, 76. dante minor Ep. i, 17, 22. Cæsaris genibus minor Ep. i, 12, 28. tanto certare minorem Sat. ii, 3, 313. minor in certamine Ep. i, 10, 35. o major, insane, parcas minori Sat. ii, 3, 326. *sc. natu:* minori dicere Ep. ii, 1, 106. castigator minorum Ep. ad Pis. 174. minor uno mense Ep. ii, 1, 40. Noviorum minor Sat. i, 6, 121. parere minoribus Ep. ii, 1, 84. *locut.*, capitis minor Od. iii, 5, 42.

minuere. quem (multum) in singula pulmenta minuas Sat. ii, 2, 34. cave ne minuas, quod satis esse putat pater Sat. ii, 3, 177. minuentur carmine curæ Od. iv, 11, 35. quid minuat Ep. i, 18, 101. minuit furorem Od. i, 37, 12. per quæ minui possit libido Ep. ii, 1, 107. longa minuit Tithonum senectus Od. ii, 16, 30.

minus (adv.). mente minus validus, quam corpore Ep. i, 8, 7. pauperiem metuas minus Sat. i, 1, 93. non minus insanit quam qui mœchatur Sat. i, 2, 49. trahit gloria non minus ignotos generosis Sat. i, 6, 24. quî ridiculus minus illo? Sat. ii, 3, 311. minus aptus acutis naribus horum Sat. i, 3, 29. minus jucundus Sat. i, 3, 93. timidus minus te Ep. ii, 2, 156. Inachia langues minus ac me Epod. 12, 14. quî peccas minus atque ego Sat. ii, 7, 96. minus locuples Sat. ii, 3, 93. audire Od. i, 2, 27; Od. i, 25, 6. minus mordeor dente invido Od. iv, 3, 16. venena valent minus Epod. 5, 61. minus nervi rigent, minusve languet fascinum Epod. 8, 17, 18. tum rhombos minus æquora alebant? Sat. ii, 2, 48. ubi depellat somnos minus cura Ep. i, 10, 18. minus argutos vexat furor poetas Ep. ii, 2, 90.

mirari. mirari secum tacitus Ep. i, 7, 62. Martiis quid agam Calendis, miraris Od. iii, 8, 3. miraris, quum tu argento post omnia ponas Sat. i, 1, 86. miramur, si Democriti pecus edit agellos Ep. i, 12, 12. non miror, si qui comedunt bona Ep. i, 15, 39. mirabor, si conversa via vitæ decebit Ep. i, 17, 26. mirabor, si sciet internoscere Ep. ad Pis. 424. 2, *c. acc., admirari:* te Scythes miratur Od. iv, 14, 43. te ut miretur turba Sat. i, 10, 73. jurantem me scire nihil, mirantur Sat. ii, 6, 57. quem bis terque cum risu miror Ep. ad Pis. 358. ripas et vacuum nemus Od. iii, 25, 14. fumum et opes strepitumque Romæ Od. iii, 29, 11. aurum vestibus illitum Od. iv, 9, 16. Tyrios colores Ep. i, 6, 18. veteres poetas Ep. ii, 1, 64. Laberî mimos Sat. i, 10, 6. nimium utrumque (*Plautinos numeros et sales*) mirati Ep. ad Pis. 272. Fulvî Rutubæque miror prœlia Sat. ii, 7, 97. pluraque felices mirabimur Epod. 16, 55. non eadem Ep. i, 14, 18; Ep. ii, 2, 58. quæ stulte miraris Ep. i, 1, 47. miraturque nihil nisi quod Libitina sacravit Ep. ii, 1, 49. *de amantibus:* nec tenerum Lycidan mirabere Od. i, 4, 19. candidum Medea mirata est ducem Epod. 3, 10. *aliqua re graviter affici:* si quid mirabere, pones Ep. i, 10, 31. miratur eodem, quo cupiens, pacto Ep. i, 6, 9. *c. acc. et inf.:* utrumque sacro digna silentio dicere mirantur umbræ Od. ii, 13, 30. morbi miror purgatum te illius Sat. ii, 3, 27. sed emendata videri (*carmina*) miror Ep. ii, 1, 72.

mirabilis. tu mirabilis illi Ep. i, 6, 23. mirabile visu opus Ep. ii, 2, 91.

miraculum. speciosa Ep. ad Pis. 144. miracula rides Ep. ii, 2, 208.

mirator. cunni albi Sat. i, 2, 36.

mire. sagaces Od. ii, 5, 22. emovit veterem mire novus (morbus) Sat. ii, 3, 28.

mirus. mirus utroque Sat. ii, 4, 7. tragœdi Ep. ii, 2, 129. poemata Ep. ad Pis. 416. præcepta Sat. ii, 3, 33. amor Epod. 16, 31. difficile et mirum Sat. i, 10, 22. mirum quod foret omnibus Od. iii, 4, 13. si quid miri faciat natura Sat. i, 5, 102. mirum ut neque calce lupus quenquam petit Sat. ii, 1, 54.

miscere. simul miscueris elixa assis Sat. ii, 2, 74. his mixtum jus est Sat. ii, 8, 45. quod (*olivum*) miscere mero decebit Sat. ii, 4, 65. miscebat mella Falerno ibid. 24. Surrentina miscet fæce Falerna ibid. 55. miscentor pocula Od. iii, 19, 12. mixta funera senum ac juvenum Od. i, 28, 19. mixtæ puellæ pueris Od. iv, 11, 10. hederæ me miscent Dîs superis Od. i, 1, 30. Laribus tuum miscet numen Od. iv, 5, 35. verbis Græca Latinis miscuit Sat. i, 10, 21. miscebis sacra profanis Ep. i, 16, 54. misce consiliis stultitiam Od. iv, 12, 27. pacem miscuit duello Od. iii, 5, 38. qui miscuit utile dulci Ep. ad Pis. 343. mixtum carmen tibiis Epod. 9, 5. mixta tibiæ carmina Od. iv, 1, 24.

miser. vir Od. iii, 11, 46. plebs Sat. i, 8, 10. hoc miser uno nomine Sat. i, 2, 64. miserque rumperis et latras Sat. i, 3, 135. contemnere miser Sat. ii, 3, 14. tanto levius miser illo Sat. ii, 7, 19. quid miser egi? Ep. i, 20, 6. negatum vincor ut credam miser Epod. 17, 27. ah miser quanta laboras in Charybdi! Od. i, 27, 18. miseri quibus intentata nites! Od. i, 5, 12. miserarum est, neque Amori dare ludum Od. iii, 12, 1. ingrata misero vita ducenda est Epod. 17, 63.

misero venere Calendæ Sat. i, 3, 87. perditur hæc inter misero lux Sat. ii, 6, 59. ut redeat miseris fortuna Ep. ad Pis. 201. quem miserum vixisse inducit Sat. i, 2, 21. jubeas miserum esse Sat. i, 1, 63. me miserum vocares Ep. i, 7, 92. miseram se clamat Sat. i, 2, 130. miseræ urbes Od. iv, 15, 20. deprendi miserum est Sat. i, 2, 134. *de amantibus:* miseræ (*misere et perdite amantes*) virgines nuper nuptæ Od. ii, 8, 22. ureris ipse miser Epod. 14, 13. miseram tuis ignibus uri Od. iii, 7, 10. *nimius:* in neutram partem miser Sat. ii, 2, 66. *miseræ conditionis:* aliis servis miser Sat. ii, 7, 81. *de membris morbo affectis:* lateris miseri capitisque dolor Sat. ii, 3, 29. *servilis:* formido Sat. ii, 7, 77. *quod miserationem movet:* preces Od. iii, 29, 58. *stultus:* inventis miser abstinet Ep. ad Pis. 170. *malus:* ambitio Sat. i, 4, 26; Sat. i, 6, 129. cupido Ep. i, 1, 33. *contemnendum, nos, erbärmlich:* ingenium misera fortunatius arte Ep. ad Pis. 295. divitiæ Sat. ii, 8, 18. *de iis quæ nos miseros reddunt:* fames Od. i, 21, 13. tumultus mentis Od. ii, 16, 10.

miserabilis. elegi Od. i, 33, 2.

miserari. nil miserans Orcus Od. ii, 3, 24.

misere (*adv., valde, vehementer*). misere discedere quærens Sat. i, 9, 8. misere cupis abire ibid. 14.

missilis. sagittæ Od. iii, 6, 16.

mitescere. frigora mitescunt Zephyris Od. iv, 7, 9. nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit Ep. i, 1, 39.

mitigare (*domare*). flammis et ferro agrum Ep. ii, 2, 186.

mitis. 1, poma Epod. 2, 17. mite solum Od. i, 18, 2. 2, *de humano animo:* nec animum mitior anguibus Od. iii, 10, 18. condito telo mitis placidusque (*Apollo*) Carm. Sæc. 33. mitis sapientia Lælî Sat. ii, 1, 72. 3, *suavis:* mitibus mutare tristia Od. i, 16, 25.

mittere. 1, equum per ignes Od. iv, 14, 24. *emittere:* carceribus missi currus Sat. i, 1, 114. *edere:* nescit vox missa reverti Ep. ad Pis. 390. misit preces Epod. 5, 86. *omittere:* mitte singultus Od. iii, 27, 74. honores supervacuos Od. ii, 20, 24. curas civiles Od. iii, 8, 17. leves spes Ep. i, 5, 8. missis ambagibus Sat. ii, 5, 9. non missura cutem hirudo Ep. ad Pis. 476. *c. infin. desinere:* mitte sectari Od. i, 38, 3. loqui Epod. 13, 7. missus (*impune*) abibis Sat. ii, 1, 86. 2, *schicken:* munera cur mihi, quidve tabellas mittis? Epod. 12, 3. ultro muneribus missis Sat. i, 7, 18. vinctus mitteris Ilerdam Ep. i, 20, 13. quod habebo, mittam Ep. i, 6, 43. in ludum mittere Sat. i, 6, 72. sub juga mittere Od. i, 33, 12. quos (*senes*) in vivaria mittant Ep. i, 1, 79. Carthagini non ego nuncios mittam Od. iv, 4, 70. missi magnis de rebus Sat. i, 5, 28. in bellum missus dux Ep. ad Pis. 315. colonus missus ad hoc, ne incurreret hostis Sat. ii, 1, 36. missi ad Orcum Od. iii, 4, 75. missa pastum mula Sat. i, 5, 18. herbas quas folcos mittit Epod. 5, 22. in scenam missos magno cum pondere versus Ep. ad Pis. 260. *immittere:* jam satis terris nivis atque diræ grandinis misit pater Od. i, 2, 2. mittes lucis fulmina Od. i, 12, 59. misit fervor me in iambos (*egit in*) Od. i, 16, 25. 3, *conjicere:* gemmas et lapides mittamus in mare Od. iii, 24, 50. qui pro se mitteret in phimum talos Sat. ii, 7, 17. se mittere in flumen Sat. ii, 3, 37.

mobilis. 1, folia Od. i, 23, 5. nervis alienis mobile lignum Sat. ii, 7, 82. rivi Od. i, 7, 14. 2, *mutabilis:* Quirites Od. i, 1, 7. hora Ep. ii, 2, 172. mobilibus naturis decor dandus Ep. ad Pis. 157. hæc tempestatis prope ritu mobilia Sat. ii, 3, 269.

moderari. 1, moderabitur iræ Ep. i, 2, 59. 2, *pulsare:* auditam moderere arboribus fidem Od. i, 24, 14.

modeste. quaque modeste munifico esse licet Sat. i, 2, 50.

modestus. occupat speciem obscuri Ep. i, 18, 94.

modicus. 1, modici munera Liberi Od. i, 18, 7. 2, *quod rectum modum habet:* canthari Od. i, 20, 1. modicis (*poculis*) uvescit lætius Sat. ii, 6, 70. patella Ep. i, 5, 2. acervus Ep. ii, 2, 190. tigna Ep. ad Pis. 279. hospitium (*ubi modica suppeditatur ciborum copia*) Sat. i, 5, 2.

modius. mille fabæ modii Ep. i, 16, 55.

modo (*adv.*). *sæpissime.*

modulare. barbiton Lesbio primum modulatus civi Od. i, 32, 5. modulanda fidibus Latinis verba Ep. ii, 2, 143.

modulator. optimus Sat. i, 3, 130.

modulus. bipedalis moduli ab imo ad summum Sat. ii, 3, 309. metiri se quemque suo modulo Ep. i, 7, 98. cur non ponderibus modulisque suis ratio utitur? Sat. i, 3, 78.

modus. 1, modus non ita magnus agri Sat. ii, 6, 1. quia natura majorem modum illis dedit Sat. ii, 2, 37. 2, *in arte musica:* molles citharæ Od. ii, 12, 4. flebiles Od. ii, 9, 9. dulces Od. iii, 9, 10. magna modis tenuare parvis Od. iii, 3, 72. docilis modorum Horatî Od. iv, 6, 43. modis accessit major licentia Ep. ad Pis. 211. quære modos leviore plectro Od. ii, 1, 40. dic modos Od. iii, 11, 7. condisce modos Od. iv, 11, 34. mutare modos et carminis artem Ep. i, 19, 27. (dicar) modos ad Italos deduxisse carmen

Od. iii, 30, 14. Thebanos fidibus Latinis aptare Ep. i, 3, 13. gratia regum Pieriis tentata modis Ep. ad Pis. 405. vertere modum Ep. ii, 1, 154. *metaph.*: modos numerosque vitæ ediscere Ep. ii, 2, 144. 3, *finis, terminus*: est modus in rebus Sat. i, 1, 106. neu promtæ sit modus amphoræ Od. i, 36, 11. quis modus sit desiderio? Od. i, 24, 1. sit modus maris et viarum lasso Od. ii, 6, 7. res modum non habet, ratione modoque tractari non vult Sat. ii, 3, 266. modum ponere criminosis iambis Od. i, 16, 2. cupidinibus statuat natura modum quem Sat. i, 2, 111. fige nequitiæ modum Od. iii, 15, 2. extra modum nil fecisse curas Ep. i, 18, 59. 4, *ratio*: belli causas et vitia et modos tractas Od. ii, 1, 2. isto modo paulatim mercaris agrum Ep. ii, 2, 163. non isto modo vivimus Sat. i, 9, 48. quo spectanda modo Ep. i, 6, 8. nullo modo Sat. i, 8, 21. quocunque modo Ep. i, 1, 66. simili modo Ep. ii, 1, 20. humili Od. iii, 25, 17. incredibili Od. ii, 17, 21. ratione modoque tractari non vult Sat. ii, 3, 266. certa ratione modoque insanire Sat. ii, 3, 271. apis Matinæ more modoque Od. iv, 2, 28. quibus amissas reparare queam res modis Sat. ii, 5, 3. servilibus modis perire Sat. i, 8, 33. tentat mille modis Od. iii, 7, 12.

mœcha. ne sequerer mœchas Sat. i, 4, 113.

mœchari. non minus insanit quam qui mœchatur Sat. i, 2, 49.

mœchus. arrogantes Od. i, 25, 9. non sum mœchus Sat. ii, 7, 72. quod foret mœchus Sat. i, 4, 4. jam mœchus Romæ mallet vivere Sat. ii, 7, 13. procedere recte qui mœchis non vultis Sat. i, 2, 38.

mœnia. hostica Od. iii, 2, 6. Circæa Epod. i, 30. urbis Sat. ii, 6, 99. Catili Od. i, 18, 2. Corinthi Od. i, 7, 3. Formiarum Od. iii, 17, 6. Bari piscosi Sat. i, 5, 97. mœnibus relictis Epod. 17, 2.

mœrere. fratrem mœreris Ep. i, 14, 7. mœret partus fulmine missos ad Orcum Od. iii, 4, 74. translatos alio mœrebis amores Epod. 15, 23. inter vina fugam Cinaræ Ep. i, 7, 28. Penates mœret iniquos Od. ii, 4, 16. mœrentes amici Od. iii, 5, 47.

mœror. gravis Ep. ad Pis. 110.

mœstus. Varius Sat. i, 5, 93. rei Od. ii, 1, 13. vultus Ep. ad Pis. 105. seu mœstus vixeris Od. ii, 3, 5. hoc genus omne mœstum morte Tigelli Sat. i, 2, 3.

mola. salsa Sat. ii, 3, 200.

moles. mole sua ruit Od. iii, 4, 65. *de ædificiis*: regiæ Od. ii, 15, 2. propinqua nubibus arduis Od. iii, 29, 10. *agger*: multa mole rivus docendus parcere prato Ep. i, 14, 30. jactis in altum molibus (*cæmentis*) Od. iii, 1, 34.

molestus. onus Sat. i, 6, 99. nisi quum pituita molesta est Ep. i, 1, 108. lites Sat. i, 7, 5. pavor est utrobique molestus Ep. i, 6, 10. quovis servone molestus Sat. i, 3, 65. hoc sunt omnes jure molesti, quo fortes Sat. [illegible] 10.

molimen. quanto molimine circumspectemus ædem Ep. ii, 2, 93.

moliri. 1, *condere, exstruere*: oppida Ep. ad Pis. 399. cur invidendum moliar atrium? Od. iii, 1, 46. 2, *suscipere*: qui nil molitur inepte Ep. ad Pis. 140.

mollire. dum molliat ignis ferrum Sat. i, 4, 20. mollivit hostia Penates Od. iii, 23, 19. impia mollire pectora Epod. 5, 14.

mollis. 1, capilli Ep. ad Pis. 33. pes (*equorum*) Sat. i, 2, 88. *languidus*: venter Epod. 8, 9. *facilis*: nec mollior rigida æsculo Od. iii, 10, 17. ego mollior illis Od. iii, 11, 43. 2, *iners, ignavus*: non molles viri Epod. i, 10. pueri Epod. 11, 4. mollis ad unum opus Epod. 12, 16. mollis et exspes perprimat cubilia Epod. 16, 37. Tarentum Sat. ii, 4, 34. inertia Epod. 14, 1. auriculæ (*blandis verbis assuefactæ*) Sat. ii, 5, 32. querelæ (*mollioris animi dolorem exprimentes*) Od. ii, 9, 17. *timidus*: sublimi fugies mollis anhelitu Od. i, 15, 31. columbæ Od. i, 37, 18. 3, *lenis*: merum Od. i, 7, 19. mollibus imperiis flectere Od. iv, 1, 6. verba Epod. 5, 83. molles citharæ modi Od. ii, 12, 3. molle (*suave*) atque facetum (*carmen*) annuerunt Virgilio Camœnæ Sat. i, 10, 44.

molliter. mollius tractari volet Sat. ii, 2, 85. austerum studio fallente laborem Sat. ii, 2, 12. mollius membra movere Sat. i, 9, 25. mollius euntes versiculi Sat. i, 10, 59.

mollitia. mulierculam vincere mollitia Epod. 11, 24.

mollities. tibi quidnam accedat ad istam mollitiem? Sat. ii, 2, 87.

momentum. horæ momento Sat. i, 1, 8. decedentia certis tempora momentis Ep. i, 6, 4. momenta Leonis (*tempus quo sol in Leonis signum transit*) Ep. i, 10, 16.

monere. quanto meliora monet natura Sat. i, 2, 73. Sibyllini monuere versus, virgines dicere carmen Carm. Sæc. 5. mone, cautus uti velet caput Sat. ii, 5, 93. ne quis transiliat munera Liberi, monet Centaurea rixa, monet Evius Od. i, 18, 8, 9. immortalia ne speres, monet annus Od. iv, 7, 7. lectorem delectando pariterque monendo Ep. ad Pis. 344. protinus ut moneam Ep. i, 18, 67. monitus caveas Sat. ii, 1, 80. monitus multumque monendus Ep. i, 3, 15. si peccat librarius, quamvis est monitus Ep. ad Pis. 355.

monitor. non exauditus Ep. i, 20, 14. monitoris eges Ep. i, 18, 67. monitoribus

asper Ep. ad Pis. 163. tamen monitoribus isdem uteris? Ep. ii, 2, 154.

mons. Vaticanus Od. i, 20, 7. Albanus Ep. ii, 1, 27. alti Od. i, 2, 8; Epod. 10, 7; ibid. 16, 47. ardui Od. i, 29, 12. summi Od. ii, 10, 12. avii Od. i, 23, 2. continui Ep. i, 16, 5. noti Sat. i, 5, 77. supremo in monte Epod. 17, 69. parturiunt montes Ep. ad Pis. 139. montium custos Od. iii, 22, 1. montium umbræ Od. iii, 6, 41. montium clamor Od. iii, 29, 38. montibus impositæ arces Ep. ii, 1, 253. ubi me in montes et arcem removi Sat. ii, 6, 16. monte decurrens amnis Od. iv, 2, 5.

monstrare. iter Ep. i, 17, 4. viam Ep. i, 2, 65. si quid forte lateret, indice monstraret digito Sat. ii, 8, 26. monstror digitis prætereuntium Od. iv, 3, 22. urnam argenti mihi monstret Sat. ii, 6, 10. monstrata radix vel herba Ep. ii, 2, 149. quæ te, Lesbia, quærenti taurum, monstravit inertem Epod. 12, 17. abdita rerum Ep. ad Pis. 49. quo scribi possent numero, monstravit Homerus ibid. 74. cornu taurus petit unde, nisi intus monstratum? Sat. ii, 1, 53. inulas ego primus amaras monstravi incoquere Sat. ii, 8, 52.

monstrum. fatale Od. i, 37, 21. modo multum amatum Od. iii, 27, 48. nova Od. i, 2, 6; Epod. 16, 30. natantia Od. i, 3, 18. monstrumve submisere Colchi majus Od. iv, 4, 63. monstris suis terra injecta dolet Od. iii, 4, 73.

monumentum. monumenta regis Od. i, 2, 15. hæredes monumentum ne sequeretur Sat. i, 8, 13. ære perennius Od. iii, 30, 1.

morari. 1, celeres rivos Od. iii, 11, 14. morans fluminum lapsus Od. i, 12, 9. populus reditus morans Od. iii, 5, 52. tu moraris aureos currus Epod. 9, 21. moratur me cura Lamiæ Ep. i, 14, 6. an vos pingues Asiæ campi morantur? Ep. i, 3, 5. ne te morer Sat. i, 1, 14. ne te longis ambagibus morer Ep. i, 7, 83. si longo sermone morer tua tempora Ep. ii, 1, 4. hunc lite moraris iniqua? Ep. ii, 2, 19. morantur tempora consilium Ep. i, 1, 24. impudens Orcum moror (*me rapturum*) Od. iii, 27, 50. dura morabitur alvus (*obstaculo erit emittendis excrementis*) Sat. ii, 4, 27. *absol., relictum esse:* rosa quo locorum sera moretur Od. i, 38, 4. *c. infin.:* ratem occupare quid moramur? Epod. 16, 24. *retinere, capere:* carmina quæ possint oculos auresque morari Cæsaris Ep. i, 13, 17. novitate morandus spectator Ep. ad Pis. 223. populum melius moratur Ep. ad Pis. 321. *curare:* nam vina nil moror illius oræ Ep. i, 15, 16. nil moror officium quod gravat Ep. ii, 1, 264. 2, *versari:* sub divo Od. ii, 3, 23. neque in terris morabor longius Od. ii, 20, 3. quid moror altera? (pars animæ) Od. ii, 17, 6. morantem sæpe diem mero fregi Od. ii, 7, 6. semper in adjunctis mvoque morabimur aptis Ep. ad Pis. 178. *hærere:* ne quid valeat per leve morari Sat. ii, 7, 87. nec circa vilem moraberis orbem Ep. ad Pis. 132.

moratus. speciosa locis morataque recte fabula Ep. ad Pis. 319.

morbus. 1, acutus Sat. ii, 3, 163; Ep. i, 6, 28. regius (*Gelbsucht*) Ep. ad Pis. 453. Campanus Sat. i, 5, 62. causa morbi Od. ii, 2, 14. quære fugam morbi Ep. i, 6, 29. nervis elidere morbum Ep. i, 15, 6. avertit morbos Ep. ii, 1, 136. morbo perire Sat. ii, 3, 157; Ep. i, 7, 86. turpes morbo viri (*evirati*) Od. i, 37, 10. 2, *de vitiis et pravis cupiditatibus:* ægrotet quo morbo Barrus Sat. i, 6, 30. maxima pars hominum morbo jactatur eodem Sat. ii, 3, 121. morbo mentis calet Sat. ii, 3, 80. morbi purgatum te miror illius (*emendi et vendendi studii*) Sat. ii, 3, 27. ponas insignia morbi (*luxuriosæ vitæ*) Sat. ii, 3, 254. morbi magnam deponere partem (*avaritiæ*) Ep. i, 1, 35. expulit helleboro morbum (*insaniam*) Ep. ii, 2, 137.

mordax. 1, videor tibi? Sat. i, 4, 93. Cynicus Ep. i, 17, 18. *crucians animum:* sollicitudines Od. i, 18, 4. 2, *acutus:* ferrum Od. iv, 6, 9.

mordere. dente minus mordeor invido Od. iv, 3, 16. mordear falsis opprobriis Ep. i, 16, 38. *urere:* oleamve momorderit æstus Ep. i, 8, 5. parum cautos frigora mordent Sat. ii, 6, 45. *metaph., elluere:* mordet amnis rura Od. i, 31, 8.

mordicus. divellere mordicus agnam Sat. i, 8, 27.

mori. dulce et decorum est pro patria mori Od. iii, 2, 13. pro patria non timidus mori Od. iii, 19, 2. pro qua non metuam mori Od. iii, 9, 11. immeriti mori Od. iii, 2, 21. pro qua bis patiar mori Od. iii, 9, 15. quid mori cessas? Od. iii, 27, 58. per vim Od. iii, 14, 15. morietur frigore Ep. i, 17, 31. non omnis moriar Od. iii, 30, 6. moriar, mors ultima linea rerum Ep. i, 16, 79. moriemur inulti Sat. ii, 8, 34. moriture Delli Od. ii, 3, 4. nec quicquam tibi prodest aerias tentasse domos, morituro Od. i, 28, 6. moriens dixisse Sat. ii, 3, 170. elabi si posset mortua Sat. ii, 5, 87. *subst., mortuus:* cremati Epod. 17, 79. *interire:* mori Musa vetat virum laude dignum Od. iv, 8, 28.

morosus. morosum offendet garrulus Sat. ii, 5, 90. canities Od. i, 9, 18.

mors. atra Od. i, 28, 13. atris alis circumvolat Sat. ii, 1, 58. gelida Od. ii, 8, 12. pallida Od. i, 4, 13. indomita Od. ii, 14, 4. cita Od. ii, 16, 29; Sat. i,

1, 8. libera Od. iv, 14, 18. famosa Ep. ad Pis. 469. justa Centauri Od. iv, 2, 15. cantoris Tigellî Sat. i, 2, 3. ultima rerum linea Ep. i, 16, 79. ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors Sat. i, 7, 13. una mors levis est Od. iii, 27, 37. mors fugacem persequitur virum Od. iii, 2, 14. quem neque pauperies, neque mors—terrent Sat. ii, 7, 84. mortis gradus Od. i, 3, 17. mortis metus Sat. i, 4, 127. mortis formido Ep. ii, 2, 207. mortis cupidus Sat. ii, 2, 98. non mortis laqueis expedies caput Od. iii, 24, 8. mille ovium morti dedit Sat. ii, 3, 197. debemur morti nos nostraque Ep. ad Pis. 63. unum me surpite morti Sat. ii, 3, 283. post mortem Od. iv, 8, 15. ad mortem cæsus Sat. i, 2, 42. mortem timuit Od. iii, 5, 36. morte deliberata Od. i, 37, 29. morte venalis laurus Od. iii, 14, 2. ignotis mortibus perire Sat. i, 3, 108.

morsus. morsu venenat Ep. i, 14, 38.

mortalis. 1, corpus Od. i, 35, 3. Genius mortalis in unumquodque caput Ep. ii, 2, 188. animæ Sat, ii, 6, 94. turbæ Od. iii, 4, 47. nil mortale loquar Od. iii, 25, 18. *subst., homo:* Dea natus Epod. 13, 12. si mortalis ultra fas trepidat Od. iii, 29, 31. prisca gens mortalium Epod. 2, 2. nil sine labore dedit mortalibus Sat. i, 9, 60. nil mortalibus arduum est Od. i, 3, 37. mirantur ut unum egregii mortalem silentî Sat. ii, 6, 58. omnes mortales quærere coget Sat. i, 6, 37. 2, *a mortalibus profectus:* mortalia facta peribunt Ep. ad Pis. 68.

morus. nigris prandia moris finiet Sat. ii, 4, 22.

mos. 1, barbarus Od. i, 27, 3. traditus ab antiquis Sat. i, 4, 117. unde deductus Od. iv, 4, 19. sicut meus est mos Sat. i, 9, 1. ut tuus est mos Sat. i, 4, 95; Sat. i, 6, 60. uti mos vester ait Sat. ii, 7, 79. regibus hic mos est Sat. i, 2, 86. neque hic lupis mos, nec fuit leonibus Epod. 7, 11. per hunc licentia invecta morem Ep. ii, 1, 145. ex more imponens cognata vocabula rebus Sat. ii, 3, 280. *pl., Sitten und Gebräuche:* inversi Od. iii, 5, 7. probi Carm. Sæc. 45. aurei Od. iv, 2, 22. fraterni Ep. i, 18, 44. notandi cujusque ætatis Ep. ad Pis. 156. Catonis Ep. i, 19, 14. virorum clarorum Ep. ii, 1, 249. antiquæ plebis Sat. ii, 7, 23. hominum Ep. i, 2, 20; Ep. ad Pis. 141. sensus moresque repugnant Sat. i, 3, 97. moribus hic meliorque fama Od. iii, 1, 12. *de bonis moribus:* mos et lex edomuit nefas Od. iv, 5, 22. leges sine moribus vanæ Od. iii, 24, 35. res Italas moribus ornes, legibus emendes Ep. ii, 1, 2. tibi sunt mores Ep. i, 1, 58. exemplar vitæ morumque Ep. ad Pis. 317. *insitæ animo vires:* utcunque defecere mores Od. iv, 4, 35. 2, *ratio, modus:* in morem Salîûm Od. i, 36, 12; Od. iv, 1, 28. in hunc operis morem Sat. ii, 1, 63. more palæstræ Od. i, 10, 4. Lacænæ more Od. ii, 11, 24. apis Matinæ more Od. iv, 2, 28. more patrum Od. iv, 15, 29. ferarum Sat. i, 3, 109. Canusini more Sat. i, 10, 30. quo more pyris vesci jubet Calaber hospes Ep. i, 7, 14. recto more Ep. ii, 2, 132. hostili more Ep. i, 18, 62.

motus. 1, decens Od. iv, 13, 18. motus doceri gaudet Ionicos Od. iii, 6, 21. motum addidit arti (*mimicum*) Ep. ad Pis. 214. Austri orientis Od. iii, 27, 22. *metaph.:* animi Ep. ad Pis. 111. 2, *tumultus:* civicus Od. ii, 1, 1.

movere. caput movet Sat. i, 5, 58. labra movet Ep. i, 16, 60. membra mollius Sat. i, 9, 24. moventes arma Sat. ii, 7, 99. cereas imagines Epod. 17, 76. mota urna Sat. i, 9, 30. movens cuncta supercilio Od. iii, 1, 8. movebat janua cardines Od. i, 25, 5. *moveri pro, saltare:* matrona moveri jussa Ep. ad Pis. 232. *c. accus.:* movetur Cyclopa Ep. ii, 2, 125. *movere, sc. loco:* move vina Epod. 13, 6. moveri digna bono die (*vina*) Od. iii, 21, 6. glebas et saxa movens Ep. i, 14, 39. saxa movere sono testudinis Ep. ad Pis. 395. movit canendo lapides Od. iii, 11, 2. omne capax movet urna nomen Od. iii, 1, 16. verba movere loco Ep. ii, 2, 113. *metaph., attrectare, violare:* triste bidental moverit Ep. ad Pis. 472. *moliri:* omne nefas animo moventes Od. iii, 4, 68. fallax historias movet Od. iii, 7, 20. *afficere:* Briseis movit Achillem Od. ii, 4, 4. Ajacem forma Tecmessæ ibid. 5. men' moveat cimex Pantilius? Sat. i, 10, 78. Censor moveret Appius Sat. i, 6, 20. derisor vero plus laudatore movetur Ep. ad Pis. 433. movit nepotem Telephus Nereium Epod. 17, 8. *permovere:* motus prece Od. i, 21, 16. movenda Dianæ numina Epod. 17, 3. *excitare:* movet stomacho fastidia Sat. ii, 4, 78. novos moveat Fortuna tumultus Sat. ii, 2, 126. verba lyræ motura sonum Ep. ii, 2, 86. bella Od. iv, 1, 2. funera (*bellum*) Dardanæ genti Od. i, 15, 10. risum Ep. i, 3, 19. jocum Ep. i, 19, 20. *lacessere:* quanto moveas periclo catulos leænæ? Od. iii, 20, 1.

mox. Od. i, 1, 17; Od. i, 4, 20; Od. ii, 1, 10; Od. iii, 6, 20, 47; Od. iii, 27, 69; Od. iv, 4, 9; Od. iv, 7, 11; Od. iv, 14, 14; Sat. ii, 3, 192; Sat. ii, 4, 6; Ep. i, 1, 12; Ep. i, 17, 56; Ep. i, 18, 76; Ep. ii, 1, 128, 191; Ep. ii, 2, 95, 161; Ep. ad Pis. 168, 184, 221.

mugire. mugiunt vaccæ Od. ii, 16,

34. mugientium errantes greges Epod. 2, 13. *metaph.:* mugiat procellis malus Africis Od. iii, 29, 57. Garganum mugire putes nemus Ep. ii, 1, 202.

mula. dum mula ligatur Sat. i, 5, 13. missa pastum ibid. 18. mulæ nautæque caput fuste dolat ibid. 22.

mulctrum. veniunt ad mulctra capellæ Epod. 16, 49.

muliebris. luctus Epod. 16, 39.

muliebriter. expavit ensem Od. i, 37, 22.

mulier. 1, formosa Ep. ad Pis. 4. pudica Epod. 2, 39. unico gaudens marito Od. iii, 14, 5. innocens Od. iii, 24, 18. non humilis Od. i, 37, 32. perfida Od. iii, 7, 13. dolosa Sat. ii, 5, 70. dignissima barris Epod. 12, 1. peregrina Od. iii, 3, 20. vepallida lecto desiliat Sat. i, 2, 130. quum te formidet mulier Sat. ii, 7, 65. quinque talenta poscit te mulier ibid. 90. 2, *amica:* magis quem diligeret mulier sua, quam te Epod. 12, 24.

muliercula. mulierculam mollitia vincere Epod. 11, 23.

mullus. trilibris Sat. ii, 2, 34.

mulsum. lene Sat. ii, 4, 26.

multo. multo pulchrior Od. ii, 8, 7. putidius Sat. ii, 3, 75. plures Sat. i, 4, 142. suavius Sat. ii, 8, 89. splendidius Ep. i, 17, 20. minus Ep. i, 17, 51. maxima Sat. ii, 3, 82. gratissima Sat. i, 6, 39.

multum. amatus Od. iii, 27, 47; Epod. 17, 20. celer atque fidelis Sat. ii, 3, 147. dissimiles Ep. i, 10, 3. similis metuenti Sat. ii, 5, 92. diversa Ep. ii, 2, 62. demissus Sat i, 3, 57. monendus Ep. i, 3, 15. dolitura Epod. 15, 11. valet Ep. i, 6, 52. abludit imago Sat. ii, 3, 320. qui multum cessat Ep. ad Pis. 357. sudet multum frustraque laboret ibid. 241. tabulas multum negatas accipiet Sat. ii, 5, 67. intererit multum Ep. ad Pis. 114. ut multum (*sæpe*) Sat. i, 4, 13.

multus. 1, homines Ep. i, 2, 19; Ep. ad Pis. 142. viri Sat. i, 6, 10. *inde substantive, multi:* vixere fortes multi Od. iv, 9, 26. multis ille bonis flebilis occidit Od. i, 24, 9. sunt multi Sat. i, 4, 75. unus multorum Sat. i, 9, 72. unus e multis Ep. i, 6, 60. una de multis Od. iii, 11, 33. multis crescit res fœnore Ep. i, 1, 80. multis cohæres Sat. ii, 5, 54. multos castra juvant Od. i, 1, 23. commodius multis atque aliis vivo Sat. i, 6, 111. lacrimæ Od. iii, 7, 7. folia Od. iii, 17, 10. bellua multorum capitum Ep. i, 1, 76. cululli Ep. ad Pis. 434. fercula Sat. ii, 6, 104. vocabula Ep. ad Pis. 70. multæ res Sat i, 2, 97. multarum dives rerum Ep. ii, 2, 31. præmia Sat. ii, 1, 11. oscula Od. i, 36, 5. ærumnæ ibid. 26. mala Od. iii, 6, 7; Sat. ii, 3, 203; Ep. ii, 1, 219. incommoda Ep. ad Pis. 169. commoda ibid. 175, 176. promissa Ep. ii, 2, 10. lites Ep. i, 16, 42. multa prece Od. iv, 5, 33; Ep. i, 13, 18. quam multo repetet Græcis milite Od. i, 15, 6. trudit multa cane apros Epod. 2, 31. multa in rosa Od. i, 5, 1. multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra Ep. i, 16, 10. multæ prodigus herbæ Ep. i, 7, 42. vocans ture te multo Od. i, 30, 3. ara multo fumat odore Od. iii, 18, 7. multa prolutus vappa Sat. i, 5, 16. multi Damalis meri Od. i, 36, 13. multa merces Od. i, 28, 27. multo non sine farre Sat. ii, 8, 87. multa dives tellure Epod. 15, 19. multa levat aura Od. iv, 2, 25. sale multo urbem defricuit Sat. i, 10, 3. multo non sine risu Od. iv, 13, 27. multa cum libertate Sat. i, 4, 5. multa cæde bidentium Od. iii, 23, 14. multa litura Ep. ad Pis. 293. quid multa? Sat. i, 6, 82; Sat. ii, 6, 83; Ep. i, 7, 62. adeo sunt multa Sat. ii, 1, 13. ubi non multa supersunt Ep. i, 6, 45. multa petentibus multa desunt Od. iii, 16, 42, 43. multa possidens Od. iv, 9, 45. quid jaculamur multa? Od. ii, 16, 17. detereret sibi multa Sat. i, 10, 69. multa minans Sat. ii, 3, 9; Ep. i, 8, 3. multa dixi Ep. i, 9, 7, loquamur Ep. ii, 1, 30, multa ad hæc Cicirrus Sat. i, 5, 65. ignave multa fatetur Ep. ii, 1, 67. fero Ep. ii, 2, 102. aspera multa pertulit Ep. i, 2, 21. multa tulit fecitque puer Ep. ad Pis. 413. tolles ex oculis ibid. 183. multa fleturum caput Epod. 5, 74. *copiosus:* multus fluens Sat. i, 7, 28. 2, *magnus:* moles Ep. i, 14, 30. pars Od. iii, 30, 6; Sat. ii, 7, 7. poetarum manus Sat. i, 4, 141. hederæ vis Od. iv, 11, 5. labor Sat. i, 1, 5. dolor Sat. i, 2, 39. laus Od. iv, 4, 66; Sat. i, 10, 49; Ep. ii, 1, 246; Ep. ad Pis. 281. multi Lydia nominis Od. iii, 9, 7.

mulus. unus ut referret mulus aprum Ep. i, 6, 61. muli clitellas ponunt Sat. i, 5, 47. festinat mulis gerulisque redemtor Ep. ii, 2, 72. mihi curto ire licet mulo Sat. i, 6, 105.

munditia. simplex munditiis Od. i, 5, 5. *de orationis elegantia:* grave virus (*spurcitiem*) munditiæ pepulere Ep. ii, 1, 159.

mundus (*adj.*). 1, mundus erit, qui non offendat sordibus Sat. ii, 2, 65. supellex Ep. i, 5, 7. Sosiorum pumice mundus (liber) Ep. i, 20, 2. cœna Od. iii, 29, 14. victus Ep. i, 4, 11. *elegans:* unde mundior exiret vix libertinus Sat. ii, 7, 12. 2, *externi cultus et elegantiæ studiosus:* munda hactenus Sat. i, 2, 123.

mundus. variis mundum temperat horis Od. i, 12, 15. latus mundi Od. i, 22, 19. pars Od. iii, 24, 37. mundo terminus obstitit Od. iii, 3, 53. mundi fasti (*rerum in mundo gestarum*) Sat. i, 3, 112.

munerari. uvam, qua muneretur te, Priape Epod. 2, 21.

munia. præscripta Sat. ii, 2, 81. comparis Od. ii, 5, 2. vitæ Ep. ii, 2, 131. dum munia didit Sat. ii, 2, 67.

munificus. munifico esse licet Sat. i, 2, 51.

munire. oppida Sat. i, 3, 105. munito loco Ep. ii, 2, 31. Danaen munierant satis ab adulteris Od. iii, 16, 3. muniant angues caput Od. iii, 11, 18. liberum munivit iter Carm. Sæc. 43. munita sapientia Od. iii, 28, 4.

munus. 1, propioris amici Ep. i, 9, 5. muneris hoc tui est Od. iv, 3, 21. munus et officium docebo (*recte scribendi*) Ep. ad Pis. 306. 2, *donum:* parvum Ep. i, 18, 75. pingue Ep. ii, 1, 267. potius centum signis Od. iv, 2, 19. Apolline dignum Ep. ii, 1, 216. tabo imbutum Epod. 5, 65. larga Od. iv, 1, 18. plena honorum Od. iv, 14, 2. tritæ munus vestis Ep. i, 19, 38. munus humeris Herculis inarsit Epod. 3, 17. pulveris exigui parva munera Od. i, 28, 4. Deorum Od. iv, 9, 48. Veneris Od. iv, 10, 1. Liberi Od. i, 18, 7; Od. iv, 15, 26. terræ Od. ii, 14, 10; Ep. i, 6, 5. Ceæ Næniæ Od. ii, 1, 38. te neque munera, nec preces curvant Od. iii, 10, 13. subruit æmulos reges muneribus. Munera navium illaqueant duces Od. iii, 16, 14, 15. munera quæ multa dantis cum laude tulerunt Ep. ii, 1, 246. neque pessima munerum ferres Od. iv, 8, 4. pretium dicere muneri ibid. 12. ut propria hæc mihi munera faxis Sat. ii, 6, 5. munera cur mihi mittis? Epod. 12, 2. muneribus missis Sat. i, 7, 18. muneribus servos corrumpam Sat. i, 9, 57. dividuo findetur munere quadra Ep. i, 17, 49. *populo editum spectaculum:* grande repetes munus Od. ii, 1, 11.

munusculum. non invisa pueris Ep. i, 7, 17.

muræna. affertur inter squillas Sat. ii, 8, 42.

murex. Baianus Sat. ii, 4, 32. *de colore purpureo:* Afer Od. ii, 16, 36. Gætulus Ep. ii, 2, 181. Tyrii Epod. 12, 21.

muria. quam testa marina remittit Sat. ii, 8, 53. olivo, quod miscere mero muriaque decebit Sat. ii, 4, 65.

murmur. minax cornuum Od. ii, 1, 17. per pronum trepidat cum murmure rivum (*aqua*) Ep. i, 10, 21.

murus. aheneus Od. iii, 3, 65. latior Ep. ad Pis. 209. Iliaci Ep. i, 2, 16. potiore ducti alite Od. iv, 6. 24. imprimere muris hostile aratrum Od. i, 16, 20. murus aheneus esto, nil conscire sibi Ep. i, 1, 60.

mus. rusticus Sat. ii, 6, 80. nascetur ridiculus mus Ep. ad Pis. 139. plostello adjungere mures Sat. ii, 3, 247.

muscus. musco circumlita saxa Ep. i, 10, 7.

mustela. cui mustela procul—ait Ep. i, 7, 32.

mustus. Falernus Sat. ii, 4, 19.

mutare. 1, silvæ foliis mutantur in annos Ep. ad Pis. 60. sol ubi montium mutaret umbras Od. iii, 6, 42. mutata figura Od. i, 2, 41. redis mutatæ frontis Sat. ii, 8, 84. vultus Proteus mutans Ep. i, 1, 90. mutare modos et carminis artem Ep. i, 19, 27. mutatis pedibus numerisque Sat. i, 4, 7. nil mutat Lucilius Acci Sat. i, 10, 53. mutanda notabit Ep. ad Pis. 449. cursum mutavit amnis ibid. 67. mutat terra vices Od. iv, 7, 3. Fortuna non mutat genus Epod. 4, 6. naturam mutare pecunia nescit Ep. i, 12, 10. mutavit mentem Ep. ii, 1, 108. mutatur in horas Ep. ad Pis. 160. mutatus Polemon Sat. ii, 3, 254. gaudet mutata sorte Sat. ii, 6, 110. mutatum vinum Sat. ii, 2, 58. aceto, quod vitio mutaverit uvam Sat. ii, 8, 50. ne mutata retrorsum te ferat aura Ep. i, 18, 88. quem res mutatæ quatient Ep. i, 10, 31. commisisse cavet, quod mutare laboret Ep. ad Pis. 168. se non habitu, mutatve loco Sat. ii, 7, 64. mutor in alitem album Od. ii, 20, 10. 2, *wechseln, austauschen:* merces Sat. i, 4, 29. mutata veste Od. i, 35, 23. mutata toga Od. i, 36, 9. Punico mutavi sagum Epod. 9, 28. clavum ut mutaret in horas Sat. ii, 7, 10. mutatæ dapis spectaculum Epod. 5, 33. mutato nomine de te fabula narratur Sat. i, 1, 69. mutatis discedite partibus Sat. i, 1, 18. pecus Lucana mutet pascua Epod. 1, 28. mutare Lares et urbem Carm. Sæc. 39. mutandus locus Ep. i, 15, 10. mutat cœnacula, balnea Ep. i, 1, 91. cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt Ep. i, 11, 27. colores Ep. i, 16, 38. color mutatus Od. iv, 10, 5. *c. ablat.:* Lucretilem mutat Lycæo Faunus Od. i, 17, 2. quid terras calentes alio sole mutamus? Od. ii, 16, 19. uvam furtiva mutat strigili Sat. ii, 7, 110. otia divitiis muto Ep. i, 7, 36. Socraticam domum loricis Iberis Od. i, 29, 15. mitibus tristia Od. i, 16, 26. ima summis Od. i, 34, 13. quadrata rotundis Ep. i, 1, 100.

mutabilis. vultu mutabilis Ep. ii, 2, 189. (odio) quod non mutabile credas? Ep. ii, 1, 101.

mutilus. sic mutilus miniteris Sat. i, 5, 60.

muto. mutonis verbis diceret animus Sat. i, 2, 68.

mutus. piscis Od. iv, 3, 19. pecus Sat. i, 3, 100. agna Sat. ii, 3, 219.

mutuus. 1, amores Od. ii, 12, 15. fore hunc amorem mutuum Epod. 15, 10. me torret face mutua Od. iii, 9, 13. spes animi credula mutui Od. iv, 1, 30. 2, *auf Borg:* septem donat sestertia, mutua septem promittit Ep. i, 7, 80.

myrrheus. crinis Od. iii, 14, 22.

myrtetum. myrteta reliqui Ep. i, 15, 5.

myrtus. viridis Od. i, 4, 9. pulla Od. i, 25, 18. fragilis Od. iii, 23, 16. simplex Od. i, 38, 5. ut premerer collata myrto Od. iii, 4, 19. neque te dedecet myrtus Od. i, 38, 7. myrtus et omnis copia narium Od. ii, 15, 6. deproperare coronas myrto Od. ii, 7, 25.

N

nænia. absint inani funere næniæ Od. ii, 20, 21. Cæa retractes munera næniæ Od. ii, 1, 38. *carmen magicum:* Marsa Epod. 17, 29. *de quacunque cantilena:* dicetur merita Nox nænia Od. iii, 28, 16. puerorum nænia Ep. i, 1, 63.

nævus. corpore inspersi Sat. i, 6, 67.

nam. *sexcenties.*

namque. *sæpius.*

nancisci. nactæ vitulos leænæ Od. iii, 11, 41. quicquid erat nactus prædæ majoris Ep. i, 15, 38. nanciscetur nomen poetæ Ep. ad Pis. 299.

nardus. Assyria Od. ii, 11, 16. Achæmenia Epod. 13, 9. nardo vina merebere. Nardi parvus onyx eliciet cadum Od. iv, 12, 16, 17. nardo perunctus Epod. 5, 59.

nare. nabis sine cortice Sat. i, 4, 120.

nares. omnis copia narium Od. ii, 15, 6. sordida mappa corruget nares Ep. i, 5, 23. naribus duces tura Od. iv, 1, 21. *metaph.:* minus aptus acutis naribus horum Sat. i, 3, 30. ad hæc naribus uti formido Ep. i, 19, 45.

naris. obesæ (*qui nihil olfacit*) Epod. 12, 3. emunctæ (*acutioris ingenii*) Sat. i, 4, 8.

narrare. narrare asello fabellam Ep. ii, 1, 199. de te fabula narratur Sat. i, 1, 70. magnum narras, vix credibile Sat. i, 9, 52. si non causas narraret et naturas Sat. ii, 8, 92. Siculi poetæ narrabo interitum Ep. ad Pis. 464. tolles ex oculis, quæ mox narret facundia præsens Ep. ad Pis. 184. indignatur carminibus narrari cœna Thyestæ ibid. 91. hoc præter narrata responde Sat. ii, 5, 1. narratur Catonis sæpe mero caluisse virtus Od. iii, 21, 11. fabula, qua narratur Græcia Barbariæ collisa duello Ep. i, 2, 6. *c. accus. et infin.:* nē narres te sudavisse ferendo carmina Ep. i, 13, 16. narrat pæne datum Pelea Tartaro Od. iii, 7, 17. narra Sat. ii, 7, 5. it, redit et narrat Ep. i, 7, 55. non ego, narrans, edi luce profesta quicquam præter olus Sat. ii, 2, 116. si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ, narrares medicis Ep. ii, 2, 147. quantum distet ab Inacho Codrus, narras Od. iii, 19, 3. sed, quod eram, narro Sat. i, 6, 60.

nasci. quem tu, Melpomene, semel nascentem videris Od. iv, 3, 2. puer natus Tibure Ep. ii, 2, 2. natus ad Aufidum Od. iv, 9, 2. natus mare citra Sat. i, 10, 31. Bœotûm in crasso jurares aere natum Ep. ii, 1, 244. inter heroas natus Sat. ii, 2, 93. Vertumnis natus iniquis Sat. ii, 7, 14. qui natus moriensque fefellit Ep. i, 17, 10. nemo sine vitiis nascitur Sat. i, 3, 68. cras nato Cæsare festus dies Ep. i, 5, 9. postmodo natis fraudem committere Od. i, 28, 31. natus rebus agendis Ep. ad Pis. 82. fruges consumere nati Ep. i, 2, 27. natus ab Inacho Od. ii, 3, 21. Telamone Od. ii, 4, 5. Maia Sat. ii, 6, 5. Dea Epod. 13, 12. nasci matre pudenda Od. ii, 4, 19. magno patre nata puella Sat. i, 2, 72. claro patre Sat. i, 6, 58. ingenuo patre Sat. i, 6, 21. libertino patre Sat. i, 6, 6, 45, 46; Ep. i, 20, 20. quo patre Sat. i, 5, 53; Sat. i, 6, 29, 36. quali parente Sat. i, 6, 8. octoginta annos Sat. ii, 3, 118. nascetur ridiculus mus Ep. ad Pis. 139. vinum citra mare natum Sat. ii, 8, 47. nascuntur per digitos plumæ Od. ii, 20, 11. *natus de rebus, pro, factus:* iratis natus paries Dis Sat. ii, 3, 8. nati in usum lætitiæ scyphi Od. i, 27, 1. nata mecum pia testa Od. iii, 21, 1. florent modo verba nata Ep. ad Pis. 62. animis natum poema juvandis ibid. 377. jura neget sibi nata ibid. 122. versus male nati (*compositi*) Ep. ii, 1, 233. indecorant bene nata (*bonas indoles*) culpæ Od. iv, 4, 36. *miri:* alme Sol, qui aliusque et idem nasceris Carm. Sæc. 11. nascente luna Od. iii, 23, 2. nascentes lunæ Sat. ii, 4, 30.

nasus. 1, pravus Ep. ad Pis. 36. nasum nidore supinor Sat. ii, 7, 38. naso suspendis adunco ignotos (*rides cum amaritudine*) Sat. i, 6, 5. suspendens omnia naso Sat. ii, 8, 64. 2, *odoratus:* non quia nasus illis nullus erat Sat. ii, 2, 89.

nasutus. verum depygis, nasuta—est Sat. i, 2, 93.

nata. dulcis Sat. ii, 3, 199.

natalis (*adj.*). 1, hora Od. ii, 17, 19. astrum Ep. ii, 2, 187. 2, *de loco ubi quis*

natus est: Delos Apollinis Od. i, 21, 10. silva Od. iii, 4, 63. *subst.:* proprius Od. iv, 11, 18. natales celebret Sat. ii, 2, 60. natales celebret Sat. ii, 2, 60. natales grate numeras Ep. ii, 2, 210.

natare. 1, natarunt æquore damæ Od. i, 2, 11. monstra natantia Od. i, 3, 18. squillas inter muræna natantes Sat. ii, 8, 42. 2, *inconstantem esse, fluctuare:* pars multa natat Sat. ii, 7, 7.

nates. pepedi, diffissa nate Sat. i, 8, 47. hiet inter aridas nates podex Epod. 8, 5.

natura. 1, natura sublimis et acer Ep. ii, 1, 165. 2, *physische Beschaffenheit:* humana Sat. i, 1, 75; Ep. ad Pis. 353. piscibus atque avibus quæ natura foret Sat. ii, 4, 45. pratensibus optima fungis natura est Sat. ii, 4, 21. duplicis pernoscere juris naturam Sat. ii, 4, 64. quærere, num illius, num rerum dura negarit versiculos natura euntes mollius Sat. i, 10, 58. si non causas narraret earum (*rerum*) et naturas Sat. ii, 8, 93. *metaph., pro rebus ipsis:* mobilibusque decor naturis dandus et annis Ep. ad Pis. 157. 3, *indoles, ingenium:* si vitiis mediocribus ac mea paucis mendosa est natura, alioqui recta Sat. i, 6, 66. quæ sit natura boni Sat. ii, 6, 76. quia naturam mutare pecunia nescit Ep. i, 12, 10. 4, *rerum, natura, φύσις, proprie dicta:* dives opis suæ Sat. i, 2, 74. illis majorem natura modum dedit, his breve pondus Sat. ii, 2, 37. statuat natura modum Sat. i, 2, 111. cognatos, quos tibi natura dat Sat. i, 1, 88. nec magis alba velit, quam det natura videri Sat. i, 2, 124. num qua tibi vitiorum inseverit natura Sat. i, 3, 35. propriæ telluris herum natura, neque illum, nec me statuit Sat. ii, 2, 129. virtutem doctrina paret, naturane donet Ep. i, 18, 100. format natura prius nos intus ad omnem fortunarum habitum Ep. ad Pis. 108. si quid miri faciat natura Sat. i, 5, 102. imperet hoc Natura potens Sat. ii, 1, 51. nam si natura juberet ævum remetire peractum Sat. i, 6, 93. nec natura potest justo secernere iniquum Sat. i, 3, 113. quod satis esse putat pater, et natura coercet Sat. ii, 3, 178. vivere naturæ convenienter Ep. i, 10, 12. naturæ fines Sat. i, 1, 50. naturam expelles furca, tamen usque recurret Ep. i, 10, 24. naturæ Deus humanæ Ep. ii, 2, 188. auctor naturæ verique Od. i, 28, 15. *opponitur arti:* natura fieret laudabile carmen, an arte Ep. ad Pis. 408. sive est naturæ, sive artis Sat. ii, 4, 7. *naturalis cupido:* jam vaga prosiliet frenis natura remotis Sat. ii, 7, 74. *inde venus:* ubi me acris natura incendit Sat. ii, 7, 48.

I, *natus. subst.* 2.: cari nati Sat. i, 1, 83. parvi Od. iii, 5, 42. sordidi Od. ii, 18, 28. duo prædia natis divisse duobus fertur Sat. ii, 3, 169.

II, *natus. subst.* 4.: jam grandis natu Ep. i, 7, 49.

naufragus. mare Od. i, 16, 10.

nausea. quod fluentem nauseam coerceat. Cæcubum Epod. 9, 35.

nauseare. conducto navigio æque nauseat (*fastidio impletur*) Ep. i, 1, 93.

nauta. pavidus Od. i, 1, 14. malignus Od. i, 28, 23. prolutus vappa Sat. i, 5, 16. Sidonii Epod. 16, 61. audaces Sat. i, 1, 30. retinacula mulæ nauta piger saxo religat Sat. i, 5, 19. mulæ nautæque caput fuste dolat Sat. i, 5, 22. tum pueri nautis, pueris convicia nautæ ingerere Sat. i, 5, 11. alba nautis stella refulsit Od. i, 12, 27. neque certa fulgent sidera nautis Od. ii, 16, 4. exitio est avidum mare nautis Od. i, 28, 18. nautis infestus Orion Epod. 15, 7. amata nautis Epod. 17, 20. forum Appi differtum nautis Sat. i, 5, 4.

nauticus. nautica vela Sat. ii, 3, 106.

navigare. naviget mercator Ep. i, 16, 71. naviget Anticyram Sat. ii, 3, 166.

navigium. conductum Ep. i, 1, 92.

navis. Hispana Od. iii, 6, 31. Idææ Od. i, 15, 1. sospes ab ignibus Od. i, 37, 13. jactata Od. i, 32, 8. soluta exit Epod. 10, 1. hostiles Epod. 9, 19. æratæ Od. ii, 16, 21. hærentes adverso in litore Sat. ii, 3, 205. o navis! Od. i, 14, 1. navis, quæ debes Virgilium finibus Atticis Od. i, 3, 5. festinant, petorrita, naves Ep. ii, 1, 192. alta navium propugnacula Epod. 1, 1. ora navium rostrata Epod. 4, 17. navium duces Od. iii, 16, 15. navem vendas Ep. i, 11, 16. navem jactantibus Austris Sat. i, 1, 6. nave ferar magna, an parva Ep. ii, 2, 200. ustis navibus Epod. 9, 8. fractis navibus Ep. ad Pis. 21. quam rem cunque navibus gesserit Od. i, 6, 3. navibus atque quadrigis (*omni virium contentione*) petimus bene vivere Ep. i, 11, 28. *navigatio:* dura navis mala Od. ii, 13, 27. *res nautica:* navem agere navis ignarus timet Ep. ii, 1, 114. *metaph., de fortuna hominis:* dum tua navis in alto est Ep. i, 18, 87.

navita. Pœnus Od. ii, 13, 14. timidus Od. i, 14, 14. callidi Od. iii, 24, 41. nudi Epod. 17, 54. libens navita Bosporum tentabo Od. iii, 4, 30. navitæ volitant per mare Od. iv, 5, 19. quantus instat navitis sudor Epod. 10, 15.

ne. sexcenties.

nebula. 1, stellis nebulam spargere candidis Od. iii, 15, 6. 2, *Nebel:* quod latus mundi nebulæ malusque Jupiter urget Od. i, 22, 19. qua parte debacchentur ignes, qua nebulæ pluviique rores Od. iii, 3, 56.

nebulo. sponsi Penelopæ, nebulones Ep. i, 2, 28. famam timet nebulonis Sat. i, 2, 12. non ego te fieri vappam jubeo ac nebulonem Sat. i, 1, 104.

nec sive neque. sexcenties.

necare. ferro necari Sat. ii, 7, 58. sponso necato Od. i, 29, 6. mater necabit (puerum) Sat. ii, 3, 293.

necdum. Sat. ii, 2, 44.

necesse (*c. conjunct.*). in singula quem pulmenta minuas, necesse est Sat. ii, 2, 34. fateare necesse est Sat. i, 3, 111. *c. infin.:* ire necesse est Sat. ii, 6, 26. si forte necesse est monstrare abdita rerum Ep. ad Pis. 48.

necessitas. te (*Fortunam*) semper anteit sæva Necessitas, clavos trabales manu gestans Od. i, 35, 17. tarda necessitas leti corripuit gradum Od. i, 3, 32. *hinc simpl. pro, leti necessitas:* Necessitas sortitur insignes et imos Od. iii, 1, 14. si figit summis verticibus dira Necessitas clavos Od. iii, 24, 6.

nectar. 1, purpureo bibit ore nectar Od. iii, 3, 12. ducere nectaris succos Od. iii, 3, 34. 2, *dulcedo:* quinta parte sui nectaris imbuit Od. i, 13, 16.

nectere. coronam Od. i, 26, 8; Ep. ii, 2, 96; Od. i, 38, 2; Od. iv, 11, 3. apricos flores Od. i, 26, 7. catenas Od. i, 29, 5. vincla gutturi Epod. 17, 72. nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit Ep. i, 19, 31.

nedum. Ep. ad Pis. 69.

nefarius. Atreus Ep. ad Pis. 186.

nefas. 1, maculosum Od. iv, 5, 22. vetitum Od. i, 3, 26. magnum fas nefasque Epod. 5, 87. fas atque nefas exiguo fine discernunt Od. i, 18, 10. quicquid concipitur nefas, tractavit Od. ii, 13, 9. omne nefas animo movêntes Od. iii, 4, 68. ultra quam licet sperare, nefas putando Od. iv, 11, 30. et peccare nefas, aut pretium emori Od. iii, 24, 24. heu nefas Od. iii, 24, 30; Od. iv, 6, 17. *c. infin.:* scire nefas Od. i, 11, 1. ossa Quirini nefas videre Epod. 16, 14. antehac nefas depromere Cæcubum Od. i, 37, 5. ne redire sit nefas Epod. 16, 26. 2, *de eo quod fieri non potest:* quicquid corrigere est nefas Od. i, 24, 20.

nefastus. dies Od. ii, 13, 1. quid intactum nefasti liquimus? Od. i, 35, 35.

negare. 1, recte est igitur, surgetque? Negabit Sat. ii, 3, 162. sume, Catelle! negat ibid. 259. neget ille mihi? Negat improbus Ep. i, 7, 63. Gallba negabat Sat. i, 2, 46. posteri negabitis Epod. 9, 11. negatum vincor ut credam Epod. 17, 27. sponsumve negarit Sat. i, 3, 95. quicquid negat alter, et alter Ep. i, 10, 4. *c. accus. et infin.:* quis neget, relabi posse rivos montibus, cum tu--? Od. i, 29, 10. melius te posse negares Ep. ad Pis. 439. dolo factum negat esse suo Sat. i, 6, 90. jura sibi nata neget Ep. ad Pis. 122. cogi posse negat Ep. i, 2, 11. qui se valtum ferre negat Noviorum posse minoris Sat. i, 6, 121. si neget esse pudicum Ep. i, 16, 36. quum referre negas, quali sit quisque parente natus Sat. i, 6, 7. *repugnare:* negantem vernat Sat. ii, 7, 94. 2, *denegare, recusare:* oderunt negantem pocula Ep. i, 18, 92. multum negatas tabulas accipiet Sat. ii, 5, 67. num rerum dura negarit versiculos natura magis factos? Sat. i, 10, 57. negata palma Ep. ii, 1, 181. quanto quisque sibi plura negaverit Od. iii, 16, 21. negat, quæ poscente magis gaudeat eripi Od. ii, 12, 26. mihi forsan, tibi quod negarit, porriget Hora Od. ii, 16, 31. queis humana sibi doleat natura negatis Sat. i, 1, 75. sibi quid sit (*natura*) dolitura negatum Sat. i, 2, 112. terra domibus negata (*inhabitabilis*) Od. i, 22, 22. via negata (*ceteris non patente*) tentat iter Od. iii, 2, 22.

negitare. tenuit negitatque Sabellus Ep. i, 16, 49.

negligere. neglecta solent incendia sumere vires Ep. i, 18, 85. in mappis quantus consistit sumtus? neglectis, flagitium ingens Sat. ii, 4, 82. te (*vinum*) negliget horridus Od. iii, 21, 10. neglectum genus Od. i, 2, 35. te negligit Ep. i, 7, 64. quod (*consilium*) neglectum pueris senibusque nocebit Ep. i, 1, 26. neglectis filix innascitur agris Sat. i, 3, 37. Diespiter neglectus Od. iii, 2, 30. Dî neglecti Od. iii, 6, 7. neglecta redire virtus audet Carm. Sæc. 58. *c. infin.:* negligis fraudem committere? Od. i, 28, 30. negligens, (*non curans*) ne qua populus laboret Od. iii, 8, 25.

negotium. 1, invisa Ep. i, 14, 17. longa clientum Od. iii, 5, 53. aliena Sat. ii, 3, 19; Sat. ii, 6, 33. quum tot sustineas et tanta negotia solus Ep. ii, 1, 1. post decisa negotia Ep. i, 7, 59. beatus ille, qui procul negotiis Epod. 2, 1. ne forte negoti quid incutiat tibi inscitia legum Sat. ii, 1, 80. negotio sævo læta Fortuna Od. iii, 29, 49. 2, *quæstus ex fœnore et mercatura:* Persius hic permagna negotia habebat Sat. i, 7, 4. ne Bithyna negotia perdas Ep. i, 6, 33.

nemo. qui fit, ut nemo illa (*sc. sorte sua*) contentus vivat? Sat. i, 1, 1. si nemo præstet amorem ibid. 87. nemone ut avarus se probet? ibid. 108. vitiis nemo sine nascitur Sat. i, 3, 68. quum mea nemo scripta legat Sat. i, 4, 22. nemo generosior est te Sat. i, 6, 2. objiciet nemo sordes mihi, quas tibi ibid. 107. nemo deterius fortuna est usus Sat. i, 9, 45. acer, ut nemo, Varius ducit epos Sat. i, 10, 44. nemon' oleum fert ocius? Sat. ii, 7, 34. nemo adeo ferus est Ep. i,

1, 39. nemo hoc mangonum faceret tibi Ep. ii, 2, 13.

nempe. *sæpius.*

nemus. Garganum Ep. ii, 1, 202. tutum Od. i, 17, 5. vacuum Od. iii, 25, 13. gelidum Od. i, 1, 30. præruptum Sat. ii, 6, 91. quo strepitu nemus inter pulchra satum tecta remugiat ventis Od. iii, 10, 5. montium custos nemorumque Od. iii, 22, 1. nemorum coma Od. i, 21, 5. spissæ nemorum comæ Od. iv, 3, 11. circa nemus uvidique Tiburis ripas Od. iv, 2, 30. quæ nemora, aut quos agor in specus? Od. iii, 25, 2. quum voce timenda complesti nemus Epod. 6, 9. foliis nemus tempestas sternet Od. iii, 17, 9. ego laudo rivos nemusque Ep. i, 10, 7. scriptorum chorus amat nemus Ep. ii, 2, 77.

nepos. 1, Atlantis Od. i, 10, 1. Nereius Epod. 17, 8. invisum nepotem Marti redonabo Od. iii, 3, 31. victorum nepotes Od. ii, 1, 27. omne genus nepotum Od. iii, 17, 3. in nepotum perniciem Od. ii, 13, 3. Remi sacer nepotibus cruor Epod. 7, 20. sive nepotes respicis, auctor Od. i, 2, 35. 2, *homo luxuriosus:* Nomentanus Sat. i, 8, 11; Sat. ii, 1, 22. Scæva Sat. ii, 1, 53. discinctus Epod. i, 34. filius nepos insanus meretricis amore Sat. i, 4, 49. ut ventres nepotum lamna diceret urendos Ep. i, 15, 36. quantum simplex hilarisque nepoti discrepet Ep. ii, 2, 193. vincet stultos ratio insanire nepotes Sat. ii, 3, 225.

nequam. Davus Sat. ii, 7, 100. ipse nequior si videretur Sat. ii, 3, 94. fortassis nequior Sat. ii, 7, 40. ætas parentum tulit nos nequiores Od. iii, 6, 47.

nequaquam. Sat. ii, 4, 48; Ep. ii, 1, 20.

nequeo. nequit consistere rectum Sat. i, 1, 107. cetera item nequeunt stultis hærentia (*vitia excidere*) Sat. i, 3, 77. nequeant contingere mensis Sat. ii, 4, 87. commissa tacere qui nequit Sat. i, 4, 85. nequeo dormire Sat. ii, 1, 7. cujus (*olei*) odorem nequeas perferre Sat. ii, 2, 59. servare vices operumque colores si nequeo Ep. ad Pis. 87. quam nequiere proci recto depellere cursu? Sat. ii, 5, 78. quæ (*obsonia*) parvo sumi nequeunt Sat. ii, 7, 106.

nequicquam. Od. i, 3, 21; Od. i, 15, 13, 16; Sat. ii, 7, 27; Ep. i, 2, 32.

nequitia. nequitiæ fautores Ep. i, 15, 33. nequitiæ additus custos Od. iii, 4, 78. nequitiæ fige modum Od. iii, 15, 2. par nobile fratrum nequitia et nugis gemellum Sat. ii, 3, 244.

nequities. illum nequities postremo expellet Sat. ii, 2, 131.

nervus. 1, odor nervis inimicus Sat. ii, 4, 53. nervis elidere morbum Ep. i, 15, 6. nihil ultra nervos atque cutem morti concesserit Od. i, 28, 13. *metaph., vires:* nervi deficiunt animique Ep. ad Pis. 26. *mentula:* constantior Epod. 12, 19. illiterati rigent Epod. 8, 17. *gravitas, vis:* sine nervis quicquid composui, esse putat Sat. ii, 1, 2. 2, *chorda:* resonare septem nervis Od. iii, 11, 4. *fila:* nervis alienis mobile lignum Sat. ii, 7, 82.

nescire. quod nescire malum est Sat. ii, 6, 73. quod non didici, sane nescire fateri Ep. ad Pis. 418. cur nescire quam discere malo Ep. ad Pis. 88. nescias, an (*fortasse*) te generum Phyllidis decorent parentes Od. ii, 4, 13. nescio, an Anticyram ratio illis destinet omnem Sat. ii, 3, 83. nescis, quo valeat nummus? Sat. i, 1, 73. nescio quid meditans nugarum Sat. i, 9, 2. dicere nescio quid puero ibid. 10. nescio quid secreto loqui ibid. 67. castellum evertere nescio quod cupiens Ep. ii, 2, 35. *c. infin.:* nescit equo hærere puer Od. iii, 24, 54. ludere Ep. ad Pis. 379. qui contendere ostro nescit vellera potantia Aquinatem fucum Ep. i, 10, 27. mutare naturam nescit Ep. i, 12, 10. recte vivere nescis Ep. ii, 2, 213. ponere totum nesciet Ep. ad Pis. 35. quia parvo nesciet uti Ep. i, 10, 41. uxor Jovis esse nescis Od. iii, 27, 73. qui nescit, versus tamen audet fingere Ep. ad Pis. 382. *i. q. nolle, metaph.:* te hora Caniculæ nescit tangere Od. iii, 13, 10. vox missa reverti nescit (*non potest*) Ep. ad Pis. 390.

nescius. *c. gen.:* nescius auræ fallacis Od. i, 5, 11. virtus repulsæ nescia sordidæ Od. iii, 2, 17. *c. infin.:* Pelides cedere nescius Od. i, 6, 6. nescii fari pueri Od. iv, 6, 18. nescius uti compositis Sat. ii, 3, 109.

neu et neve. *sæpius.*

neuter. neutram in partem Sat. ii, 3, 66.

nex. scelus fraternæ necis Epod. 7, 18. Bellerophonti maturare necem Od. iii, 7, 16.

ni et nisi. *sæpius.*

nidor. nasum nidore supinor Sat. ii, 7, 38. non in caro nidore (*in multi pretii cibis suavissimi odoris*) voluptas summa Sat. ii, 2, 19.

nidus. 1, tutus Sat. ii, 2, 49. nidum ponit infelix avis Od. iv, 12, 5. patrius vigor nido laborum propulit inscium (*aquilam*) Od. iv, 4, 6. pennas majores nido extendisse Ep. i, 20, 21. 2, *metaph., domicilium, paterna domus:* nidum servas Ep. i, 10, 6. *oppidum:* nidus Acherontiæ Od. iii, 4, 14.

niger. 1, barri Epod. 12, 1. loligo Sat. i, 4, 100. nigris oculis nigroque crine decorus Od. i, 32, 11. spectandus nigris oculis nigroque capillo Ep. ad Pis.

tius Epod. 3, 3. 2, *scelestus:* rejecit dona nocentium Od. iv, 9, 42.

nocere. sublato jure nocendi Ep. ad Pis. 284. nocet emta dolore voluptas Ep. i, 2, 55. quæ nocuere, sequar Ep. i, 8, 11. nocitura fraus Od. i, 28, 30. *c. dat.:* Graiis quantum nocuisset Achilles Ep. ii, 2, 42. Eutrapelus cuicunque nocere volebat Ep. i, 18, 31. nec quisquam mihi noceat Sat. ii, 1, 44. variæ res ut noceant homini Sat. ii, 2, 72. juris tibi pejerati si pœna nocuisset Od. ii, 8, 2. id quod neglectum pueris senibusque nocebit Ep. i, 1, 26. nulla nocent pecori contagia Epod. 16, 53. nocuere lagenis Sat. ii, 8, 41.

noctu. lassus dum noctu stertit Ep. ii, 2, 27.

nocturnus. somnium Od. iv, 1, 37. vapores Ep. i, 18, 93. lemures Ep. ii, 2, 209. Furor Epod. 5, 92. aura Sat. ii, 4, 52. vestis Sat. i, 5, 85. strepitus Ep. ii, 2, 79. merum Ep. i, 19, 11. cruor Od. ii, 13, 7. mare Od. ii, 5, 19. strix Epod. 5, 20. adulter Od. iii, 6, 4. mœnia nocturni subrepere Sat. ii, 6, 100. qui nocturnus sacra Divûm legerit Sat. i, 3, 117. exemplaria Græca nocturna versate manu Ep. ad Pis. 269.

nodosus. 1, *tuberosus:* cheragra Ep. i, 1, 31. 2, *verborum laqueis quasi nodisque debitoris fidem constringens:* Cicuta Sat. ii, 3, 70.

nodus. nodo cohibere crinem Od. iii, 14, 22. nodo coerces viperino crines Od. ii, 19, 19. comam religata nodo Od. ii, 11, 24. *laqueus:* quo teneam Protea nodo? Ep. i, 1, 90. *metaph.:* segnes nodum solvere Gratiæ (*vinculum quo inter se sunt nexæ*) Od. iii, 21, 22. *de re difficili:* dignus vindice nodus Ep. ad Pis. 191.

nolle. c. accus. et infin.: nollet carmine quemquam describi Ep. ii, 1, 153. quodsi me noles discedere Ep. i, 7, 25. procedere recte qui mœchis non vultis Sat. i, 2, 38. *c. infin.:* noli bella Numantiæ aptare citharæ modis Od. ii, 12, 1. inopi dare amico Sat. i, 2, 5. positum sic tangere Sat. i, 2, 106. sunt qui nolint tetigisse nisi illas Sat. i, 2, 28. noluit in Flavî ludum me mittere Sat. i, 6, 72. parentes honestos nollem mihi sumere Sat. i, 6, 97. onus portare molestum ibid. 99. corpus nolis prohibere cheragra Ep. i, 1, 31. nolito ad versus ducere plenum lætitiæ Ep. ad Pis. 427. cui si concedere nolis Sat. i, 4, 140. regibus uti nollet Ep. i, 17, 14. contendere noli Ep. i, 18, 28. occidere Ep. i, 16, 69. si noles sanus, curres hydropicus Ep. i, 2, 34. sordidus haberi Sat. i, 2, 10. laudarier Sat. i, 2, 35. servari Ep. ad Pis. 463. eia, quid statis? Nolint Sat. i, 1, 19.

nomen. 1, honestum Sat. i, 3, 42. virtus nomen inane est Ep. i, 17, 41. do nomen quodlibet illi Sat. i, 2, 126. rivo dare nomen Ep. i, 16, 12. nomen delit poetæ Od. iv, 6, 30. des nominis hujus honorem Sat. i, 4, 44. daturus nomina ponto Od. iv, 2, 4. tibi nomen insano posuere Sat. ii, 3, 47. trimetris accrescere jussit nomen iambeis Ep. ad Pis. 253. tua sectus orbis nomina ducet Od. iii, 27, 76. duxit ab oppressa Carthagine nomen Sat. ii, 1, 66. domita nomen ab Africa lucratus Od. iv, 8, 18. occupat nomen beati Od. iv, 9, 47. insani sapiens nomen ferat Ep. i, 6, 15. ede hominis nomen Sat. ii, 4, 10. respondesne tuo, dic sodes, nomine? Ep. i, 16, 31. recinet jocosa nomen imago Od. i, 12, 4. jurandæ per tuum nomen aræ Ep. ii, 1, 16. pater, o relictum filiæ nomen Od. iii, 27, 35. si velles verum mihi ponere nomen Ep. i, 7, 93. servus qui dictet nomina Ep. i, 6, 50. mutato nomine Sat. i, 1, 69. notus mihi nomine tantum Sat. i, 9, 3. urbem nomine impleris meo Epod. 17, 59. nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli dictus erat Sat. ii, 2, 133. nova rerum nomina protulerit Ep. ad Pis. 58. nomina invenere Sat. i, 3, 104. inornata et dominantia nomina Ep. ad Pis. 234. nomen (*verbum*) signatum præsente nota procudere ibid. 59. omne nomen (*cujuscunque nomen*) movet urna capax Od. iii, 1, 16. 2, *gentile:* Vulteium nomine Menam Ep. i, 7, 55. 3, *gens:* Latinum Od. iv, 15, 13. fortuna nostri nominis Od. iv, 4, 72. anciliorum et nominis (*Romani*) et togæ oblitus Od. iii, 5, 10. 4, *fama:* nanciscetur pretium nomenque poetæ Ep. ad Pis. 299. sic honor et nomen divinis vatibus venit ibid. 400. nomen in ultimas extendat oras Od. iii, 3, 45. multi Lydia nominis Od. iii, 9, 7. *nobilitas:* jactes nomen inutile Od. i, 14, 13. 5, *finis:* quocunque lectum nomine Massicum servas Od. iii, 21, 5. *causa:* hoc miser uno nomine deceptus Sat. i, 2, 65. 6, *conditiones quibus pecunia in fenore ponebatur:* cauti nominibus rectis nummi Ep. ii, 1, 105. nomina sectatur tironum Sat. i, 2, 16.

nomisma. regale Ep. ii, 1, 234.

non. *sexcenties.*

nonæ. Decembres Od. iii, 18, 10.

nondum. Od. ii, 1, 5; Od. ii, 5, 1, 2; Ep. ad Pis. 205.

nonne. *sæpius.*

nonus. annus Od. iv, 11, 1; Ep. ad Pis. 388. mensis Sat. i, 6, 61. post nonam (*horam*) venies Ep. i, 7, 71. accedes opera agro nona Sabino Sat. ii, 7, 118.

norma. loquendi Ep. ad Pis. 72. non ita præscriptum veterum norma Od. ii, 5, 12.

15, 1. jam nox cœlo diffundere signa parabat Sat. i, 5, 9. tenebat nox medium cœli spatium Sat. ii, 6, 101. urget diem nox, et dies noctem Epod. 17, 25. taciturna noctis signa Od. ii, 8, 10. sub noctem Od. i, 9, 19; Sat. ii, 1, 9; Sat. ii, 7, 109; Ep. ii, 2, 169. ante noctem Sat. i, 4, 52. o noctes cœnæque Deûm Sat. ii, 6, 65. assiduas potiori dare noctes Epod. 15, 13. noctesque diesque formidare fures Sat. i, 1, 76. noctes vigilabat Sat. i, 3, 17. de nocte Ep. i, 2, 32. prima nocte domum claude Od. iii, 7, 29. Inachiam ter nocte potes Epod. 12, 15. 2, *metaph.*: noctem peccatis objice Ep. i, 16, 62. *tenebræ mortis*: omnes una manet nox Od. i, 28, 15. te premet nox Od. i, 4, 16.

nubere. nubet Corano Sat. ii, 5, 64. sævo nupta viro Od. iii, 10, 2. virgines nuptæ Od. ii, 8, 23. *nupta, subst.*: nova Epod. 5, 66. nupta jam dices Od. iv, 6, 41. nuptarum insanit amoribus Sat. i, 4, 27.

nubes. atra Od. ii, 16, 2; Od. iii, 29, 44. fugiunt nubes Od. i, 12, 30. nubium tractus Od. iv, 2, 27. Pleiadum choro scindente nubes Od. iv, 14, 22. nube humeros amictus Od. i, 2, 31. nubibus hispidi agri Od. ii, 9, 1. moles propinqua nubibus arduis Od. iii, 29, 10. *metaph.*: fraudibus objice nubem Ep. i, 16, 62. *tristitia*: deme supercilio nubem Ep. i, 18, 94. *res vanæ*: nubes et inania captet Ep. ad Pis. 230.

nubila. ut obscuro deterget nubila cœlo Od. i, 7, 15. igni corusco nubila dividens Od. i, 34, 6.

nudare. 1, cornicula furtivis nudata coloribus Ep. i, 3, 20. mox etiam agrestes Satyros nudavit (*nudos produxit*) Ep. ad Pis. 221. 2, *bonis aliquem privare*: quem præceps alea nudat Ep. i, 18, 21. 3, *aperire*: ingenium res adversæ nudare solent Sat. ii, 8, 73. ne manifestum cælibis obsequium nudet te (*animum tuum prodat*) Sat. ii, 5, 47.

nudus. Gratia Od. iv, 7, 6. sorores Od. iii, 19, 17. nudus in Tiberi stabat Sat. ii, 3, 291. nuda excepit turgentis verbera caudæ Sat. ii, 7, 48. tibi pæne videre est ut nudam Sat. i, 2, 102. pes Od. iii, 20, 11; Sat. i, 2, 132; Ep. i, 19, 12. pedes Sat. i, 8, 24. humeri Sat. ii, 5, 86. *c. ablat.*: remigio latus Od. i, 14, 4. *metaph.*: a, *destitutus, sine auxilio*: navitæ Epod. 17, 54. inter errem nuda leones Od. iii, 27, 52. b, *pauper*: nil cupientium nudus castra peto Od. iii, 16, 23. nudus inopsque domum redeam Sat. ii, 5, 6. *c. ablat.*: agris Sat. ii, 3, 184. c, *sincerus*: nuda veritas Od. i, 24, 7.

nugæ. cui concredere nugas Sat. ii, 6, 43. propugnat nugis armatus Ep. i, 18, 16. abjectis nugis (*carminibus*) Ep. ii, 2, 141. nescio quid meditans nugarum Sat i, 9, 2. *versus leves, sine pondere*: versus inopes rerum, nugæque canoræ Ep. ad Pis. 322. nugis addere pondus Ep. i, 19, 42. *levioris momenti peccata*: cur ego amicum offendam in nugis? Hæ nugæ seria ducent in mala Ep. ad Pis. 451. *ineptiæ*: par nobile fratrum nugis Sat. ii, 3, 243.

nugari. nugari cum illo soliti Sat. ii, 1, 73. interdum nugaris rure paterno Ep. i, 18, 60. nugari Græcia cœpit Ep. ii, 1, 93.

nullus. matrona Sat. i, 2, 54. tangit nullam, nisi in fornice stantem (*mulierem*) Sat. i, 2, 30. nullius jurare in verba magistri Ep. i, 1, 14. nulli flebilior quam tibi Od. i, 24, 10. nulli plura dividit oscula quam Lamiæ Od. i, 36, 6. ager nulli proprius Sat. ii, 2, 134. perpetuus nulli datur usus Ep. ii, 2, 175. ante meum nulli patuit palatum Sat. ii, 4, 46. nulli quicquam mentite Sat. ii, 5, 5. nulline faterier audes? Ep. ii, 2, 148. nullum caput Proserpina fugit Od. i, 28, 19. nasus illis nullus erat Sat. ii, 2, 89. detestatio nulla expiatur victima Epod. 5, 90. arbor Od. i, 18, 1; Od. i, 22, 17. nullus sinus Baiis prælucet Ep. i, 1, 83. nulla privatis porticus Od. ii, 15, 14. nulla certior Orci fine destinata aula divitem manet Od. ii, 18, 29. nulli taberna meos habeat libellos Sat. i, 4, 71. ad te epistola nulla veniret Ep. ii, 2, 22. vestigia Ep. i, 1, 75. res urget me nulla Ep. ii, 2, 12. nulla tibi me fors obtulit Sat. i, 6, 54. ludus Sat. ii, 8, 79. versus Ep. ii, 1, 111. verbum Ep. ad Pis. 443. te piacula nulla resolvent Od. i, 28, 34. labor Sat. i, 1, 88. vitia Sat. i, 3, 20. malum Sat. i, 3, 59. otium Epod. 17, 24. stupra Od. iv, 5, 21. contagia Epod. 16, 53. copia Ep. ii, 2, 146. culpa Ep. i, 1, 61. formido Ep. i, 6, 4. religio Sat. i, 9, 70. abacta nulla conscientia Epod. 5, 29. fides Ep. i, 17, 57. color Od. ii, 2, 1. fabula nullius veneris Ep. ad Pis. 320. nulla sit potior sententia Epod. 16, 17. nullo modo Sat. i, 8, 20. *substantive*: nullius egens Ep. i, 17, 22. præter laudem nullius avari Ep. ad Pis. 324. nullis (*ignobilibus*) majoribus orti Sat. i, 6, 10.

num. *sæpius.*

numen. Deorum Epod. 15, 3. numen tuum laudantes Od. iv, 1, 26. in hostiles domos numen vertite Epod. 5, 54. Laribus tuum miscet numen Od. iv, 5, 35. quas benigno numine Jupiter defendit Od. iv, 4, 74. ut glaciet nives puro numine Jupiter Od. iii, 10, 8. Dianæ numina Epod. 17, 3. præsentia numina sentit Ep. ii, 1, 134.

objicere. porrectum ante fores objicere Aquilonibus Od. iii, 10, 3. sortem fors objecerit Sat. i, 1, 2. fraudibus objice nubem Ep. i, 16, 62. *objectus pro, obstans:* objecti caveæ clathri Ep. ad Pis. 473. Hadria divisus objecto Od. ii, 11, 3. *exemplo alicui proponere:* unum ex judicibus selectis objiciebat Sat. i, 4, 123. *c. dat., exprobrare:* avaritiam objiciet mihi Sat. i, 6, 69. objiciet sordes mihi Sat. i, 6, 107.

obire. 1, *adire:* obeundus Marsya Sat. i, 6, 120. 2, *perire:* non ego obibo Od. ii, 20, 7. tecum obeam libens Od. iii, 9, 24. nec Dis amicum est, te prius obire Od. ii, 17, 3. filius immaturus obisset Sat. ii, 8, 59.

oblectare. valdius oblectat populum Ep. ad Pis. 321.

obligare. obligasti perfidum votis caput Od. ii, 8, 5. Prometheus obligatus aliti (*destinatus*) Epod. 17, 67. obligatam redde Jovi dapem (*debitam*) Od. ii, 7, 17.

oblimare. rem patris Sat. i, 2, 62.

oblinere. 1, *obtegere, induere:* divitiæ, quibus oblitus actor quum stetit in scena Ep. ii, 1, 204. 2, *perstringere:* quem (*socerum*) versibus oblinat atris Ep. i, 19, 30.

obliquus. 1, rivus Od. ii, 3, 11. verres obliquum meditans ictum Od. iii, 22, 7. *subst., obliquum:* per obliquum terruit mannos (*serpens*) Od. iii, 27, 6. 2, *invidus:* obliquo oculo mea commoda limat Ep. i, 14, 37.

oblivio. inertia cur tantam diffuderit imis oblivionem sensibus Epod. 14, 2. carpere lividas obliviones Od. iv, 9, 34. indormit unctis omnium cubilibus oblivione pellicum Epod. 5, 70.

obliviosus. Massicum Od. ii, 7, 21.

oblivisci. quis non malarum, quas amor curas habet, hæc inter obliviscitur? Epod. 2, 38. nominis et togæ oblitus Od. iii, 5, 11. obliti patriæ patrisque Latini Sat. i, 10, 27. oblitusque meorum, obliviscendus et illis Ep. i, 11, 9. quid deceat, quid non, obliti Ep. i, 6, 62. oblitus, quanto curam sumtumque minorem hæc habeant, tanto reprendi justius illis Sat. ii, 4, 85.

oblivium. jucunda Sat. ii, 6, 62.

obnoxius. pravis obnoxia Sat. ii, 7, 8.

obrepere. operi longo fas est obrepere somnum Ep. ad Pis. 360.

obruere. me Illyricis Notus obruit undis Od. i, 28, 22. semper in augenda festinat et obruitur re Ep. i, 16, 68. *opprimere:* obruit otio ventos Od. i, 15, 3. non testis inultus obruerim voces Furiarum et facta Sat. i, 8, 45.

obscenus. inguen Sat. i, 2, 26; Sat. i, 8, 5. *detestabilis:* anus Epod. 5, 98. sermones Ep. ii, 1, 127.

obscurare. caput obscurante lacerna Sat. ii, 7, 55. obscurata (*oblivioni tradita*) eruet Ep. ii, 2, 115.

obscurus. 1, cœlum Od. i, 7, 15. quid premat obscurum Lunæ, quid proferat orbem Ep. i, 12, 18. hæc amat obscurum, volet hæc sub luce videri Ep. ad Pis. 363. discrimen solutis crinibus (*haud facile oculis assequendum*) Od. ii, 5, 23. *metaph.:* obscuro odio venenat Ep. i, 14, 38. 2, *non perspicuus:* obscura canendo Sat. ii, 5, 58. obscurus fio Ep. ad Pis. 26. 3, *de homine, animum occultans, dissimulans:* plerumque modestus occupat obscuri speciem Ep. i, 18, 95. 4, *ignobilis:* migret in obscuras tabernas Ep. ad Pis. 229. insignem attenuat Deus, obscura promens Od. i, 34, 14.

obsecrare. te per Genium, dextramque Deosque Penates obsecro et obtestor Ep. i, 7, 95. non (*redibo*) si obsecret Sat. ii, 3, 264.

obsequium. obsequio grassare Sat. ii, 5, 93. in obsequium plus æquo pronus Ep. i, 18, 10. ne manifestum cælibis obsequium nudet te Sat. ii, 5, 47. obsequium ventris (*Schlemmerei*) Sat. ii, 7, 104.

obserare. obseratis auribus Epod. 17, 53.

obserere. variis obsita frondibus Od. i, 18, 12.

obsidere. accendit obsessam Ilion Epod. 14, 14.

obsoletus. sordibus tectum Od. ii, 10, 6. paternis sordibus anus Epod. 17, 46.

obsonium. omnia coemens obsonia Sat. i, 2, 9. obsonia captas Sat. ii, 7, 106. Austri, coquite horum obsonia Sat. ii, 2, 41.

obstare. dimovit obstantes propinquos Od. iii, 5, 51. per obstantes catervas Od. iii, 20, 5; Od. iv, 9, 43. trudit apros in obstantes plagas Epod. 2, 32. obstantia rumpere claustra Ep. i, 14, 9. fluvios in campo obstare Sat. ii, 3, 55. quicunque mundo terminus obstitit Od. iii, 3, 53. puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet Ep. ii, 2, 71. tu pulses omne quod obstet Sat. ii, 6, 30. viles pellent obstantia conchæ Sat. ii, 4, 28. *impedimento esse:* nil obstet tibi Sat. i, 1, 40. locupletior obstat ibid. 113. altera, nil obstat Sat. i, 2, 101. *reprimere:* si taciturnitas obstaret meritis Od. iv, 8, 24.

obstetrix. tuo cruore rubros pannos lavit Epod. 17, 51.

obstinatus. Lyde quibus obstinatas applicet aures Od. iii, 11, 7.

obstipus. stes capite obstipo Sat. ii, 5, 92.

obstrepere. mare Baiis obstrepens Od. ii, 18, 20. qui obstrepit Oceanus Britannis Od. iv, 14, 48. qua obstrepit Aufidus Od. iii, 30, 10. fontes obstrepunt Epod. 2, 27.

obstringere. obstrictis aliis (*ventis*) præter Iapyga Od. i, 3, 4. jurejurando obstringam ambo Sat. ii, 3, 180.

obtestari. per Genium dextramque obsecro et obtestor Ep. i, 7, 95.

obticere. chorus turpiter obticuit Ep. ad Pis. 284.

obtingere. lupis et agnis quanta obtigit discordia Epod. 4, 1.

obturare. obturem patulas aures Ep. ii, 2, 105.

obvius. quicunque obvius est, me consulit Sat. ii, 6, 51. venit obvius illi Sat. i, 9, 74.

obvolvere. verbis decoris obvolvas vitium Sat. ii, 7, 42.

occare. villicus segetes occat Ep. ii, 2, 161.

occasio. rapiamus occasionem de die Epod. 13, 4.

occidens. te—occidentis usque ad ultimum sinum, sequemur Epod. 1, 13.

occidere. 1, genetricem occidit Orestes Sat. ii, 3, 133. occisa parente ibid. 134. Ulyssem et Menelaum una mecum se occidere clamans ibid. 198. non hominem occidi Ep. i, 16, 48. quum immeritos occidit agnos Sat. ii, 3, 211. vendere quum possis captivum, occidere noli Ep. i, 16, 69. invitum qui servat, idem facit occidenti Ep. ad Pis. 467. me occidistis, non servastis Ep. ii, 2, 138. 2, *enecare:* quem arripuit, tenet occiditque, legendo Ep. ad Pis. 475. occidis sæpe rogando Epod. 14, 5.

occidere. quum semel occideris Od. iv, 7, 21. multis ille bonis flebilis occidit Od. i, 24, 9. occidit et Pelopis genitor Od. i, 28, 7. occidit Daci Cotisonis agmen Od. iii, 8, 18. occidit, occidit spes Od. iv, 4, 70.

occulere. occultum Andromedæ pater ostendit ignem Od. iii, 29, 17. occultum visus piscis decurrere ad hamum Ep. i, 7, 74. si occultam febrem sub tempus edendi dissimules Ep. i, 16, 22. crescit, occulto velut arbor ævo Od. i, 12, 45. multis occulto crescit res fœnore Ep. i, 1, 80.

occultare. quam si, quicquid arat impiger Appulus, occultare meis dicerer horreis Od. iii, 16, 27.

occupare. 1, Attali hæres regiam occupavi Od. ii, 18, 6. ratem occupare Epod. 16, 24. fortiter occupa portum Od. i, 14, 2. cave ne portus occupet alter Ep. i, 6, 32. feris rursus occupabitur solum Epod. 16, 10. occupatam seditionibus delevit urbem Od. iii, 6, 13. cæmentis licet occupes mare Od. iii, 24, 3. vel atra nube polum pater occupato, vel sole Od. iii, 29, 44. antequam macies occupet malas Od. iii, 27, 54. occupet (*te*) balba senectus Ep. i, 20, 18. occupet extremum scabies Ep. ad Pis. 416. quæ (*fama*) carmine gratior aurem occupet humanam? Sat. ii, 2, 95. occupat nomen beati Od. iv, 9, 46. proximos illi occupavit honores Od. i, 12, 19. modestus occupat obscuri speciem Ep. i, 18, 95. *præripere:* Telephus occupavit Od. iv, 11, 21. *opprimere:* Vulteium Philippus vendentem scrata occupat Ep. i, 7, 66. num quid vis? occupo (*prævenio eum dicendo*) Sat. i, 9, 6. 2, *festinare:* rapere occupat Od. ii, 12, 28.

occurrere. Plotius et Varius Sinuessæ, occurrunt Sat. i, 5, 41. Fuscus Aristius occurrit Sat. i, 9, 61. nocturnus occurram Furor Epod. 5, 92. occurram in triviis Sat. i, 9, 59. si curatus inæquali tonsore capillos occurro Ep. i, 1, 95. sic dulcis amicis occurram Sat. i, 4, 136.

ocior. ocior aura Od. i, 2, 48. (cura) ocior cervis, et ocior Euro Od. ii, 16, 23, 24. jam ocior Icaro visam litora Bospori Od. ii, 20, 13.

ocius. ire Sat. i, 9, 9. ocius hinc te ni rapis Sat. ii, 7, 117. nemon' oleum fert ocius? ibid. 34. quis puer ocius restinguet pocula lympha? Od. ii, 11, 18. urna serius ocius sors exitura Od. ii, 3, 26. *facilius:* quod angulus iste feret piper et tus ocius uva Ep. i, 14, 23.

ocreatus. in nive Lucana dormis Sat. ii, 3, 234.

octavus. lustrum Od. ii, 4, 23. hora Ep. i, 7, 47. septimus octavo propior jam fugerit annus Sat. ii, 6, 40. Stertinius sapientum octavus Sat. ii, 3, 296.

octo. nummorum millia octo Ep. ii, 2, 5.

octoginta. annos natus Sat. ii, 3, 118.

octonus. Idibus Sat. i, 6, 75.

octussis. octussibus (emtæ) Sat. ii, 3, 156.

oculus. quod spectant oculi te mille loquentem Ep. i, 6, 19. quæ lædunt oculum Ep. i, 2, 38. oculis collyria illinere Sat. i, 5, 30. oculis subjecta fidelibus Ep. ad Pis. 181. carmina quæ possint oculos auresque morari Cæsaris Ep. i, 13, 17. in Damalin putres deponent oculos Od. i, 36, 18. distorquens oculos Sat. i, 9, 65. dicere lucidum fulgentes oculos Od. ii, 12, 15. eripiet quivis oculos citius mihi Sat. ii, 5, 35. oculo irretorto Od. ii, 2, 23. nigris oculis decorum Od. i, 32, 11. spectandum nigris oculis Ep. ad Pis. 37. sanus utrisque oculis Sat. ii, 3, 285. oculis male lippus inunctis Sat. i, 3, 25. metiri

oculo Sat. i, 2, 103. veloci percurre oculo Sat. ii, 5, 55. non possis oculo quantum contendere Lynceus Ep. i, 1, 28. non istic obliquo oculo mea commoda quisquam limat Ep. i, 14, 37. juvat immemorata ferentem ingenuis oculis legi Ep. i, 19, 34. qui oculis rectis monstra vidit Od. i, 3, 18. ne corporis optima Lyncei contemplere oculis Sat. i, 2, 91. defixis oculis torpet Ep. i, 6, 14. migravit ab aure voluptas ad incertos oculos Ep. ii, 1, 188. multa tolles ex oculis Ep. ad Pis. 184. virtutem sublatam ex oculis quærimus Od. iii, 24, 32. stillabit amicis ex oculis rorem Ep. ad Pis. 430.

odisse. quæ diligit ipse, vel odit Ep. i, 1, 72. acerbus odisti Sat. i, 3, 86. nos nostraque lividus odit Ep. ii, 1, 89. omnes vicini oderunt Sat. i, 1, 85. oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi Ep. i, 18, 89. potores oderunt porrecta negantem pocula Ep. i, 18, 92. quatenus virtutem incolumem odimus Od. iii, 24, 31. odere poetas Sat. i, 4, 33. idem (*Di*) odere vires nefas moventes Od. iii, 4, 67. odi profanum vulgus Od. iii, 1, 1. proceros odisse lupos Sat. ii, 2, 36. quum sibi quisque timet et odit Sat. ii, 1, 23. parcentes dexteras odi Od. iii, 19, 22. Persicos odi apparatus Od. i, 38, 1. cur apricum oderit campum? Od. i, 8, 4. quæ spernit et odit Ep. i, 7, 20. mecum qui sentit et odit Ep. i, 14, 20. odit et horret; aut, si non odit, regit Ep. i, 18, 25, 26. odisti claves, et grata sigilla pudico Ep. i, 20, 3. et, nisi quæ terris semota suisque temporibus defuncta videt, fastidit et odit Ep. ii, 1, 22. quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi Ep. ad Pis. 188. *c. infin.:* animus, quod ultra est, oderit curare Od. ii, 16, 26. oderunt peccare boni Ep. i, 16, 52.

odium. dum pœnas odio per vim festinat inulto Ep. i, 2, 61. quod si non odio peccantis desipit augur Ep. i, 20, 9. ne odium libellis sedulus importes Ep. i, 13, 4. odio maris atque viarum Ep. i, 11, 6. sua est odio sors Ep. i, 14, 11. quid placet aut odio est Ep. ii, 1, 101. *de insolentia et importunitate:* odio qui posset vincere regem Sat. i, 7, 6. *de invidia:* non odio obscuro morsuque venenat Ep. i, 14, 38.

odor. 1, quam malus undique membris crescit odor! Epod. 12, 8. decedet odor nervis inimicus Sat. ii, 4, 53. cujus odorem olei nequeas perferre Sat. ii, 2, 59. myrtus et omnis copia narium spargent olivetis odorem Od. ii, 15, 7. servavit odorem testa diu Ep. i, 2, 69. ara multo fumat odore Od. iii, 18, 8. 2, *plur., unguenta, fomenta:* perfusus liquidis odoribus Od. i, 5, 2. capillus albus est odoribus Epod. 17, 23. vendentem tus et odores Ep. ii, 1, 269.

odorare. caput odoratum (*unguentis bene olentibus delibutum*) Sat. ii, 7, 55. rosa canos odorati capillos Od. ii, 11, 15.

odorari. sagacius unus odoror Epod. 12, 4. projectum odoraris cibum Epod. 6, 10.

odoratus. capilli Od. iii, 20, 14.

œnophorum. pueri portantes œnophorum Sat. i, 6, 109.

offendere. 1, fragili quærens illidere dentem, offendet solido Sat. ii, 1, 78. 2, *lædere:* cur ego amicum offendam in nugis? Ep. ad Pis. 451. ne tuberibus propriis offendat amicum Sat. i, 3, 73. difficilem et morosum offendes garrulus Sat. ii, 5, 90. quodque posset cœnantes offendere Sat. ii, 8, 13. si non offenderet unumquemque poetarum limæ labor et mora Ep. ad Pis. 290. ut gratas inter mensas symphonia discors, et crassum unguentum, offendunt ibid. 376. mundus erit, qui non offendat sordibus Sat. ii, 2, 65. offenduntur enim quibus est equus Ep. ad Pis. 248. nec semel offensi cedet constantia formæ Epod. 15, 15. fidis offendar amicis Ep. i, 8, 9. ingenio offensi (*sale Lucilii*) Sat. ii, 1, 67. infamis Helenæ Castor offensus vice Epod. 17, 42. non ego paucis offendar maculis Ep. ad Pis. 352. offensus damnis Ep. i, 7, 88.

offerre. cui Deus obtulit parca, quod satis est, manu Od. iii, 16, 43. puerorum nænia regnum recte facientibus offert Ep. i, 1, 63. nulla etenim tibi me fors obtulit Sat. i, 6, 54. te melioribus offer Ep. i, 2, 68. qualem me obtulerim tibi Sat. i, 3, 64.

officere. quicquid ubique officit Sat. i, 2, 61. nil mi officit Sat. i, 9, 50. multæ tibi officient res Sat. i, 2, 97.

officina. dum graves Vulcanus urit officinas Od. i, 4, 8. cales venenis officina Colchicis Epod. 17, 35.

officiosus. leniter in spem arrepe officiosus Sat. ii, 5, 48. sedulitas Ep. i, 7, 8.

officium. 1, nil moror officium, quod me gravat Ep. ii, 1, 264. ne prior officio quisquam respondeat Sat. ii, 6, 24. officium facio Ep. i, 17, 21. 2, *Pflicht:* scorto postponet honestum officium Ep. i, 18, 35. quod judicis sit officium Ep. ad Pis. 314. munus et officium (*recte scribendi*) nil scribens ipse docebo ibid. 306. 3, *munus:* fungitur officiis Sat. ii, 6, 109. ab officiis dum redit Ep. i, 7, 47. talibus officiis prope mancum Ep. ii, 2, 21. relictis omnibus officiis Ep. ii, 2, 68. actoris partes chorus officiumque virile defendat Ep. ad Pis. 193.

sollicitudo Sat. ii, 8, 67. omne principium Od. iii, 6, 6. procul omnis esto clamor et ira Od. iii, 8, 15. omnis Aristippum decuit color Ep. i, 17, 23. solutus omni fœnore Epod. 2, 4. format ad omnem fortunarum habitum Ep. ad Pis. 108. omne tulit punctum ibid. 343. nihil est ab omni parte beatum Od. ii, 16, 27. omni parte Sat. i, 2, 38. omni tempore Od. ii, 3, 5. per omne tempus Od. iv, 4, 19. in omne ævum Od. iii, 11, 35; Ep. i, 2, 43. recideret omne quod ultra perfectum traheretur Sat. i, 10, 69. pulses omne quod obstet Sat. ii, 6, 30. prælambens omne quod affert Sat. ii, 6, 109. omne verterat in fumum Ep. i, 15, 38. omne supervacuum Ep. ad Pis. 337. 3, *totus:* juventus Od. i, 4, 20. pubes Od. ii, 8, 17. genus omne nepotum Od. iii, 17, 4. hoc genus omne Sat. i, 2, 2. scriptorum chorus Ep. ii, 2, 77. omnis conventus Sat. i, 7, 22. omnis domus Ep. i, 16, 44. omne forum quem spectat et omne tribunal Ep. i, 16, 57. omne macellum veniant Sat. ii, 3, 229. jactamus jampridem omnis te Roma beatum Ep. i, 16, 18. omnis civitas Od. iv, 2, 51; Epod. 16, 36. omne pecus Od. i, 2, 7; Od. iii, 18, 9. omne jus adimat prætor Sat. ii, 3, 217. Anticyram illis destinet omnem Sat. ii, 3, 83. omnis res Sat. ii, 3, 18; Sat. ii, 7, 67. omnis vita senes Sat. ii, 1, 32. pecunia Epod. 2, 69. hinc omnis pendet Lucilius Sat. i, 4, 6. non omnis moriar Od. iii, 30, 6. omnis in hoc sum Ep. i, 1, 11.

onerare. me pater sævis oneret catenis Od. iii, 11, 45. onerata plagis jumenta Ep. i, 18, 46. verba onerantia aures Sat. i, 10, 10.

onus. gravius Sat. i, 9, 21. portare molestum Sat. i, 6, 99. sic positum servabis onus Ep. i, 13, 12. propter onus segnes Sat. ii, 3, 102. cui (*mulo*) lumbos onere ulceret Sat. i, 6, 106. nec jam sustineant onus silvæ (*nivis*) Od. i, 9, 2. *molestia:* habet plus oneris Ep. ii, 1, 170. hic onus horret Ep. i, 17, 39. *cura:* sollicitis animis onus eximit Ep. i, 5, 18.

onustus. rotundioribus onusta baccis Epod. 8, 14. si onusto forte vehas humero Sat. i, 1, 47. quam si dimittar onustus Ep. i, 7, 18. corpus onustum hesternis vitiis Sat. ii, 2, 77.

onyx. nardi parvus onyx Od. iv, 12, 17.

opacus. vallis Ep. i, 16, 5. Arctos Od. ii, 15, 15. Olympus Od. iii, 4, 51.

opella. forensis Ep. i, 7, 8.

opera. 1, opera vehemente minister Ep. i, 13, 5. versus, aut operæ celeris nimium curaque carentis, aut Ep. ad Pis. 261. est operæ pretium Sat. i, 2, 37; Sat. ii, 4, 63; Ep. ii, 1, 229. neu operæ desis Sat. ii, 5, 89. operam perdas Sat. i, 1, 90. operam insumebat inanem Ep. ad Pis. 443. 2, *operarius:* accedes opera nona Sabino Sat. ii, 7, 118.

operari. 1, plus æquo operata juventus Ep. i, 2, 29. 2, *vota solvere:* mulier justis operata Divis Od. iii, 14, 6.

operosus. 1, Minerva Od. iii, 12, 4. operosa carmina (*operose ficta*) Od. iv, 2, 31. 2, *molestias et curas creans:* divitiæ operosiores Od. iii, 1, 48.

opertus. hamus Ep. i, 16, 51. matris cineres Od. ii, 8, 9. *sc. velamentis:* caput Sat. ii, 3, 37. equi Sat. i, 2, 86. *arcanus:* ebrietas operta designat Ep. i, 5, 16.

opifex. operis optimus Sat. i, 3, 133. debitæ Nymphis coronæ Od. iii, 27, 30.

opimus. 1, *fertilis:* segetes Od. i, 31, 3. Larissæ campus opimæ Od. i, 7, 11. 2, *pinguis:* cœnæ Sat. ii, 7, 103. si me palma negata macrum, donata reducit opimum Ep. ii, 1, 181. 3, *largus, uber:* invidus alterius macrescit rebus opimis Ep. i, 2, 57. præda Epod. 10, 21. opimus triumphus (*opimis spoliis insignis*) Od. iv, 4, 51.

opinor. opinor omnibus lippis notum esse Sat. i, 7, 2. opinor, hæc res jungit amicos Sat. i, 3, 53. opinor, hoc sentit Ep. i, 16, 78. ille ferat pretium pœnæ securus, opinor Ep. ii, 2, 17.

oportet. valeat possessor oportet Ep. i, 2, 49. *c. acc. et inf.:* nos facere Sat. i, 6, 17. nam te scire oportet Sat. ii, 6, 52. *c. inf.:* vivere naturæ si convenienter oportet Ep. i, 10, 12.

oppedere. curtis Judæis Sat. i, 9, 70.

opperiri. nec tardum opperior Ep. i, 2, 71.

oppidulum. mansuri oppidulo Sat. i, 5, 87.

oppidum. vicinum Epod. 5, 44. oppidi laudat rura sui Od. i, 1, 16. oppida munire et ponere Sat. i, 3, 105. oppida condunt Ep. ii, 1, 8. oppida moliri Ep. ad Pis. 399. oppida jubentes novo decorare saxo Od. ii, 15, 18. cohortes abdidit oppidis Od. iii, 4, 38. centum potens oppidis Crete Od. iii, 27, 34.

opponere. oppositis pumicibus debilitat mare Od. i, 11, 5. arcus oppositis foribus minaces Od. iii, 26, 8. manum savio opponat Epod. 3, 21. oppono auriculam Sat. i, 9, 77. extrahe turba oppositis humeris Sat. ii, 5, 95. *metaph.:* fortia adversis opponite pectora rebus Sat. ii, 2, 136.

opprimere. 1, *perdomare:* ab oppressa Carthagine duxit nomen Sat. ii, 1, 66. *de morbis:* lethargo grandi est oppressus

36. vina illius oræ Ep. i, 15, 16. subjecti orientis oræ Seres et Indi Od. i, 12, 55. quibus terrarum militet oris Ep. i, 3, 1. in umbrosis Heliconis oris Od. i, 12, 5.

orare (*c. acc. pers.*). Jovem Ep. i, 18, 11. Deos oret Ep. ad Pis. 200. per omnes te Deos oro Od. i, 8, 2; Sat. i, 7, 33. oro per regna Proserpinæ Epod. 17, 2. per divos oratus penates Sat. ii, 3, 176. oratus multa prece Ep. i, 13, 18. *c. acc. rei:* nihil amplius oro Sat. ii, 6, 4. nil Grosphus, nisi verum orabit et æquum Ep. i, 12, 23. quid orat? Od. i, 31, 2. unum me surpite morti, orabat Sat. ii, 3, 284. *c. part., ut, s. conj.:* ut legat, orabit Sat. ii, 5, 67. orabat, sibi adesses ad Puteal Sat. ii, 6, 35. orabant hodie meminisses ibid. 37. hac prece te oro, pingue pecus domino facias Sat. ii, 6, 13. des veniam bonus, oro Sat. ii, 4, 5.

orbis. 1, certus orbis per annos ut referat ludos (*de tempore quod intra certum dierum spatium revolvitur*) Carm. Sæc. 22. circa vilem patulumque moraberis orbem Ep. ad Pis. 132. 2, *de rebus rotundis:* lunæ orbis Ep. i, 12, 18. *sc. terrarum:* te minor latum reget orbem Od. i, 12, 57. fractus illabatur orbis Od. iii, 3, 7. orbis ultimi Britanni Od. i, 35, 30. nullus in orbe sinus Baiis prælucet Ep. i, 1, 83. totum confecta duella per orbem Ep. ii, 1, 254. sectus orbis (*separata orbis terrarum pars*) Od. iii, 27, 75.

orbus. forum litibus orbum Od. iv, 2, 44.

orca. Byzantia Sat. ii, 4, 66.

ordinare. ordinarat agmina Mysorum Epod. 17, 9. ut ordinet arbusta sulcis Od. iii, 1, 9. ex hac luce Mæcenas ordinat (*numerat*) annos Od. iv, 11, 20. ubi publicas res ordinaris (*ex ordine descripseris*) Od. ii, 1, 11.

ordiri. bellum Trojanum orditur ab ovo Ep. ad Pis. 147.

ordo. ordine adite Sat. ii, 3, 81. quod prius ordine verbum est Sat. i, 4, 58. Alcæus rebus et ordine (*pedum invicem se excipientium*) dispar Ep. i, 19, 29. nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo. Ordinis hæc virtus erit Ep. ad Pis. 41, 42. vitæ disconvenit ordine toto? Ep. i, 1, 99. *rectum:* ordinem rectum evagans licentia Od. iv, 15, 9. ascribi quietis ordinibus Deorum Od. iii, 3, 36.

orichalcum. tibia orichalco vincta Ep. ad Pis. 202.

oriens. subjecti orientis oræ Seræ et Indi Od. i, 12, 55.

origo. auctore ab illo ducit originem Od. iii, 17, 5. fontium qui celat origines Od. iv, 14, 45.

oriri. 1, *nasci:* non his juventus orta parentibus Od. iii, 6, 33. orte Saturno Od. i, 12, 50. Divis orte bonis Od. iv, 5, 1. pejoribus ortus Ep. i, 6, 22. claris patribus orti Od. iv, 6, 32. magnis e centurionibus orti Sat. i, 6, 73. ab his majoribus orti Sat. i, 5, 55. viri nullis majoribus orti Sat. i, 6, 10. Tanain prope flumen orti Od. iv, 15, 24. nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes Ep. ii, 1, 17. Miseno oriuntur echini Sat. ii, 4, 33. sermo oritur non de villis alienis Sat. ii, 6, 71. 2, *surgere:* orto sole Ep. ii, 1, 112. oriens Hædus Od. iii, 1, 28. postera lux oritur multo gratissima Sat. i, 5, 39. oriens Auster Od. iii, 27, 22. orientia tempora Ep. ii, 1, 130.

ornamentum. ambitiosa Ep. ad Pis. 448.

ornare. 1, *exstruere:* Saliaribus ornare pulvinar Deorum dapibus Od. i, 37, 3. 2, *instruere, decorare:* ornatus tempora pampino Od. iv, 8, 33. ornatus Deliis foliis Od. iv, 3, 7. ne me foliis brevioribus ornes Ep. i, 19, 26. donis ornatur honestis Ep. ii, 2, 32. suam vicus ornat arborem Epod. 16, 46. secundas nux ornabat mensas Sat. ii, 2, 122. res Italas moribus ornes Ep. ii, 1, 2.

ornus. veteres Od. i, 9, 12. foliis viduantur orni Od. ii, 9, 8. hac ab orno pendulum zona lædere collum Od. iii, 27, 58.

ortus. solis Od. iii, 27, 12; Od. iv, 15, 15. tertius lunæ Od. iv, 2, 58. lucis ab ortu Ep. ii, 2, 185.

I, *os.* 1, purpureum Od. iii, 3, 12. trilingue Od. ii, 19, 32; Od. iii, 11, 20. tremens Epod. 5, 11. dicam adhuc indictum ore alio Od. iii, 25, 8. non alio prius dictus ore Ep. i, 19, 32. ore allaborandum est tibi Epod. 8, 20. promineret ore ibid. 5, 35. ossa ab ore rapta canis ibid. 5, 23. formica ore trahit quodcunque potest Sat. i, 1, 34. ore ferens acinum Sat. ii, 6, 85. non frænum depulit ore Ep. i, 10, 38. equi frænato est auris in ore Ep. i, 15, 13. temperat ora frænis Od. i, 8, 7. Romana venturus in ora Ep. i, 3, 9. *de oratione:* tenerum balbumque pueri Ep. ii, 1, 126. magna sonaturum Sat. i, 4, 43. tumidum Ep. ad Pis. 94. profundum Od. iv, 2, 8. ore rotundo loqui Ep. ad Pis. 323. 2, *vultus:* decorum (*Lunæ*) Sat. i, 8, 22. lævi frons oris Sat. i, 5, 61. spectanda quo sensu et ore? Ep. i, 6, 8. ora manusque lavimus Sat. i, 5, 24. ut ora vertat huc et huc euntium Epod. 4, 9. elephas albus vulgi converteret ora Ep. ii, 1, 196. ora pallor inficit Epod. 7, 15. peruncti fæcibus ora Ep. ad Pis. 277. ora rostrata (*rostra*) navium Epod. 4, 17. *externa species:* per ora nitidus, introrsum turpis Sat. ii, 1, 64.

II. *os.* alba Sat. i, 8, 16. ab ore rapta canis Epod. 5, 23. Quirini ibid.

16. 13. color reliquit ossa Epod. 17, 22. ossa legant Sat. i, 8, 22. tremis ossa pavore Sat. ii, 7, 57. ossibus et capiti inhumato (arenæ) particulam dare Od. i, 28, 24.

ocen. corvus Od. iii, 27, 11.

osculum. pudicæ conjugis Od. iii, 5, 41. dulcia Od. i, 13, 14. flagrantia Od. ii, 12, 25. dividit oscula Od. i, 36, 6.

ostendere. ante quam mercem ostendi Sat. i, 2, 105. quod venale habet, ostendit ibid. 84. occultum Andromedæ pater ostendit ignem Od. iii, 29, 18. paucis ostendi gemis Ep. i, 20, 4. captos ostendere civibus hostes Ep. i, 17, 33. ornatum ducem ostendet Capitolio Od. iv, 3, 9. ne non et cantharus et lanx ostendat tibi te Ep. i, 5, 24. rem (*materiem*) tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ Ep. ad Pis. 310. quodcunque sic ostendis (*in theatro profers*) Ep. ad Pis. 188. iambos ostendi Latio (*notos feci*) Ep. i, 19, 24.

ostentare. incipit ex illo montes Apulia ostentare mihi Sat. i, 5, 78.

ostium. amnis Tusci Sat. ii, 2, 33. ostia pulsat Sat. i, 1, 10.

ostrea. pinguem vitiis neque ostrea nec scarus poterit juvare Sat. ii, 2, 21.

ostreum. ostrea Circeiis oriuntur Sat. ii, 4, 33.

ostrum. Sidonium Ep. i, 10, 26. regale Ep. ad Pis. 228. cœnæ sine aulæis et ostro Od. iii, 29, 15.

otiari. domesticus otior Sat. i, 6, 128.

otiosus. bos Od. iii, 8, 11. Neapolis Epod. 5, 43.

otium. non dulce Epod. i, 7. liberrima Ep. i, 7, 36 tuta Sat. i, 1, 31. nullum a labore me reclinat otium Epod. 17, 24. otium oppidi laudat sui Od. i, 1, 16. ubi quid datur oti Sat. i, 4, 138. non otia recte ponere Sat. ii, 7, 112. *malacia:* otium Divos rogat in patenti prensus Ægæo Od. ii, 16, 1. ingrato celeres obruit otio ventos Od. i, 15, 3. *pax:* apertis otium portis Ep. ad Pis. 199. otium bello furiosa Thrace, otium Medi (*rogant*) Od. ii, 16, 5, 6. non furor civilis aut vis exiget otium Od. iv, 15, 18.

ovans. lætus ovansque Sat. ii, 3, 146.

ovile. circumgemit ursus ovili Epod. 16, 51. in ovilia demisit hostem impetus Od. iv, 4, 9.

ovis. pingues Od. iv, 12, 10. infirmæ Epod. 2, 16. pellitæ Od. ii, 6, 10. pastæ Epod. 2, 61. oves furto periere Ep. i, 7, 86. mille ovium morti dedit Sat. ii, 3, 197.

ovum. columbinum Sat. ii, 4, 56. vilia Sat. ii, 2, 45. ianæ Epod. 5, 19. longa quibus ovis facies erit Sat. ii, 4, 12. das numinis, accipis uvam, ova—Ep. ii, 2, 163. ovo prognatus Sat. ii, 1, bellum Trojanum orditur ab ovo E Pis. 147. ab ovo usque ad mala 3, 6.

P

pacare. pacantur vomere silvæ 2, 45.

pacatus. mare Od. iv, 5, 19.

pacisci. votis pacisci, ne Cyprias addant divitias mari Od. iii, 2 mercede pacta Od. iii, 3, 22.

pactum. excitat hoc pacto Sat. 148. facinus pacto lenius iste Ep. 56. quo pacto Sat. i, 4, 56, 99; 7, 2; Sat. i, 8, 40; Sat. ii, 4, 8; 7, 22; Ep. i, 6, 10; Ep. i, 8, 13 i, 17, 2.

pæna. Od. ii, 13, 21; Od. iii, Od. iii, 7, 17; Od. iv, 11, 17; Sa 101; Sat. i, 5, 72; Ep. i, 10, 3; 1, 54; Ep. ad Pis. 245.

pagus. festus vocat otioso cum Od. iii, 18, 12. rugosus frigore 18, 105. opprobrium pagi Od. ii,

palæstra. decora Od. i, 10, 4.

palam. Od. iv, 6, 17; Sat. i, Ep. ad Pis. 186. *c. ablat.:* ubi palam laudaveram Epod. 11, 19.

palari. palantes error de tramite Sat. ii, 3, 49.

palatum. subtile Sat. ii, 8, 38. centes vario multum diversa palato 2, 62. feris annoso verba palato 3, 274. ne gallina malum respons lato Sat. ii, 4, 18. galliina tergere tum Sat. ii, 2, 24. ante meum nul tuit palatum Sat. ii, 4, 46.

palea. palea porrectus in horna 6, 88.

palla. nigra Sat. i, 8, 23. h Ep. ad Pis. 278. circumdata Sat 99. quum palla nuptam abstulit 5, 65.

pallere. 1, quod si pallerem cas berent exsangue cuminum Ep. i, argenti pallet amore Sat. ii, 3, 78. *c sollicitum esse pro aliquo:* dum puer tercula pallet Ep. i, 7, 7. 2, *c. a aliquid exparescere:* pontum medi fraudes palluit audax Od. iii, 27, 28

pallescere. nulla pallescere culpa i, 1, 61. pallescet Ep. ad Pis. 429.

pallidus. vides ut pallidus omnis desurgat dubia? Sat. ii, 2, 76. mor i, 4, 13.

pallor. albus Epod. 7, 15. ibid. 10, 16. tinctus viola amantium iii, 10, 14. pallor utrasque fecerat rendas Sat. i, 8, 25. vertere pallor parochi faciem Sat. ii, 8, 35.

palma. 1, *qua coronantur vict* nobilis Od. i, 1, 5. Elea Od. iv, 2 si me palma negata macrum, donat

ducit opimum Ep. ii, 1, 181. cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ? Ep. i, 1, 51. posuisse nudo sub pede palmam Od. iii, 20, 12. 2, *pro scopis ex palma confectis:* lapides lutulenta radere palma Sat. ii, 4, 83.

palmetum. pinguia Ep. ii, 2, 184.

palpari. cui male si palpere, recalcitret Sat. ii, 1, 20.

palumba sive palumbes. ludo fatigatumque somno puerum palumbes fronde texere Od. iii, 4, 12. vidimus poni sine clune palumbes Sat. ii, 8, 91.

I, *palus.* ruber porrectus ab inguine Sat. i, 8, 5.

II, *palus.* sterilis Ep. ad Pis. 65. antequam stantes paludes repetat Od. iii, 27, 9.

paluster. palustres Minturnæ Ep. i, 5, 4. palustres ranæ Sat. i, 5, 14.

pampinus. ornatus viridi tempora pampino Od. iv, 8, 33. cingentem viridi tempora pampino Od. iii, 25, 20.

pandere. picta pandat spectacula cauda Sat. ii, 2, 26. passo capillo Sat. i, 8, 24.

pangere. poemata Ep. i, 18, 40; Ep. ad Pis. 416.

panis. pulcherrimus Sat. i, 5, 89. adustus Sat. ii, 8, 68. mellitis potior placentis Ep. i, 10, 11. panis ematur Sat. i, 1, 74. cum sale panis leniet latrantem stomachum Sat. ii, 2, 17. reticulum panis Sat. i, 1, 47. secundus (*secundarius, niger*) Ep. ii, 1, 123.

pannus. cruore rubri Epod. 17, 51. *vestis:* albus Od. i, 35, 22. duplex Ep. i, 17, 25. morietur frigore, si non retuleris pannum ibid. 32. purpureus assuitur pannus (*de splendidis ornamentis ad rem non pertinentibus*) Ep. ad Pis. 16.

panthera. confusa genus camelo Ep. ii, 1, 195.

papaver. Sardo cum melle Ep. ad Pis. 375.

par. 1, paria esse peccata Sat. i, 3, 96. *c. dat.:* esse pares res, furta latrociniis ibid. 121. tuo nunquam par est fama labori Sat. ii, 8, 66. cui incorrupta Fides, nudaque Veritas, quando ullum inveniet parem? Od. i, 24, 8. *gewachsen:* non, si te ruperis, par eris Sat. ii, 3, 320. *c. dat.:* Tydides superis par Od. i, 6, 16. Threx est Gallina Syro par? Sat. ii, 6, 44. Jugurthino par bello dux Epod. 9, 23. par (*æquæva*) cornicis vetulæ temporibus Lyce Od. iv, 13, 24. quæreret parem (*pari fide in amore sibi addictam*) Epod. 15, 14. *æqualis:* ut coeat par jungaturque pari Ep. i, 5, 25, 26. paribus colludere Ep. ad Pis. 159. ludere par impar Sat. ii, 3, 248. 2, *convenit:* tibi nos accredere par est Ep. i, 15, 25. 3, *subst., ein Paar:* par nobile fratrum Sat. ii, 3, 243. Rupili et Persi par pugnat Sat. i, 7, 19. gladiatorum dare centum populo paria Sat. ii, 3, 86.

parabilis. Venus Sat. i, 2, 119.

parare. 1, fomenta paret Sat. i, 1, 82. majus parabo poculum Epod. 5, 77. galeam Pallas et ægida currusque et rabiem parat Od. i, 15, 12. acrem militiam paras Od. i, 29, 2. dum sociis reditum parat Ep. i, 2, 21. funus imperio parabat Od. i, 37, 8. quid Seres et regnata Cyro Bactra parent Od. iii, 29, 28. quæ sibi barbarus tortor pararet Od. iii, 5, 50. *c. infin.:* nox cœlo diffundere signa parabat Sat. i, 5, 10. emendare parat versus Sat. i, 10, 3*. invidiam placare paras Sat. ii, 3, 13. insanire paret certa ratione Sat. ii, 3, 271. civica jura respondere paras Ep. i, 3, 24. 2, *sibi comparare:* unde parentur opes Ep. ad Pis. 307. quanto plura parasti Ep. ii, 2, 147. neque plura parare labores Ep. ii, 2, 196. haud paravero, quod aut terra premam, aut perdam Epod. 1, 32. viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset Sat. i, 4, 108. frui paratis Od. i, 31, 17. an nunquam utare paratis? Sat. ii, 3, 167. hoc veluti virtute paratum Sat. ii, 3, 98. quicquid vita meliore parasti Sat. ii, 3, 15. æquum mi animum ipse parabo Ep. i, 18, 112. virtutem doctrina paret ibid. 100. *emere:* huic vestem ut gnatæ paret, ancillas paret Sat. ii, 3, 215. servos, tuo quos ære pararis ibid. 129.

parasita. parasitæ Sat. i, 2, 98. edaces Ep. ii, 1, 173.

paratus. in malos parata tollo cornua Epod. 6, 12. *c. dat.:* dignis ait esse paratus Ep. i, 7, 22. *c. infin.:* paratus omne periculum subire Epod. 1, 3. paratus expiare, seu poposceris centum juvencos Epod. 17, 38. carpere iter comites parati Od. ii, 17, 12. depugnare parati Ep. ii, 1, 184.

parce. parcius hic vivit Sat. i, 3, 49. parce, frugaliter viverem Sat. i, 4, 107. verba parce detorta Ep. ad Pis. 53. quanto aut ego parcius, aut vos nituistis Sat. ii, 2, 127. parcius junctæ fenestræ Od. i, 25, 1. nec verbo parcius absens Ep. i, 7, 38.

parcere. 1, parce, Liber, parce Od. ii, 19, 7, 8. parce, precor Od. iv, 1, 2. non hic cuiquam parcet amico Sat. i, 4, 35. sibi Sat. i, 4, 127; Ep. i, 7, 11. o major parcas, insane, minori Sat. ii, 3, 326. quod viro misero peperci Od. iii, 11, 46. supplicibus tuis parcas Od. iii, 10, 17. si parcent animæ fata superstiti Od. iii, 9, 12, 16. mors nec parcit juventæ poplitibus timidove tergo Od. iii, 2, 15. quibus pepercit aris? Od. i, 35, 38. rivus mole docendus parcere prato Ep. i, 14,

30. tanquam parcere sacris cogeris Sat. i, 1, 71. 2, *sperem:* nec parce cadis Od. ii, 7, 20. parcens viribus Sat. i, 10, 13. parce vocibus sacris Epod. 17, 6. male ominatis parcite verbis Od. iii, 14, 12. parcentes (*desidiosas*) dexteras odi Od. iii, 19, 21. *c. infin., pro, cunctari, nolle:* nisi mutatum parcit defundere vinum Sat. ii, 2, 58. parcis deripere horreo amphoram Od. iii, 28, 7. parce privatus nimium cavere Od. iii, 8, 26. ne parce malignus arenæ particulam dare Od. i, 28, 23.

parcus (*c. genit.*). veteris aceti Sat. ii, 2, 62. parca magnum donandi juventus Sat. ii, 5, 79. senes Od. ii, 8, 22. parcus ob hæredis curam Ep. i, 5, 13. quantum discordet parcus avaro Ep. ii, 2, 194. foliis parcus vescatur amaris Sat. ii, 3, 114. parcus, paucis contentus Sat. i, 3, 16. cui Deus obtulit parca, quod satis est, manu Od. iii, 16, 44. parcus Deorum cultor Od. i, 34, 1.

parens. Tyrrhenus Od. iii, 10, 12. Pelopis Od. ii, 13, 37. perjurus Od. iii, 11, 34. quo sit amore parens amandus Ep. ad Pis. 313. solitæ Parentis laudes Od. i, 12, 13. parentis regna Od. ii, 19, 21. parentis præclara res Sat. i, 2, 7. parentis sui fregisse cervicem Od. ii, 13, 5. parentis senile guttur fregerit Epod. 3, 1. melior Fortuna parente Od. i, 7, 25. quali sit quisque parente natus Sat. i, 6, 7. occisa parente Sat. ii, 3, 134. *auctor:* curvæ lyræ Od. i, 10, 6. *plur.:* beati Phyllidis parentes Od. ii, 4, 14. pauperes Od. ii, 20, 6. nec parentes Troilon flevere semper Od. ii, 9, 15. neque hoc parentes effugerit spectaculum Epod. 5, 101. dos est magna parentium virtus Od. iii, 24, 21. audiet pugnas vitio parentum rara juventus Od. i, 2, 23. ætas parentum Od. iii, 6, 46. non ingenuos habeat clarosque parentes Sat. i, 6, 91. alios legere ad fastum quoscunque parentes ibid. 95. non his juventus orta parentibus Od. iii, 6, 33. parentibus abominatus Epod. 16, 8.

parēre. quod mihi pareret legio Romana tribuno Sat. i, 6, 48. quia turpe putant parere minoribus Ep. ii, 1, 84. qui servo paret Sat. ii, 7, 79. divina humanaque divitiis parent Sat. ii, 3, 96. asellum doceat parentem currere frenis Sat. i, 1, 91. male parentem in rupes protrusit asellum Ep. i, 20, 15. parebit pravi docilis Romana juventus Sat. ii, 2, 52. animum rege, qui, nisi paret, imperat Ep. i, 2, 62. gulæ parens (*deditus*) Sat. ii, 7, 111.

parĕre. 1, Troia quem peperit sacerdos Od. iii, 3, 32. 2, *parare:* cui laurus æternos honores peperit triumpho Od. ii, 1, 16. parto, quod avebas Sat. i, 1, 94. unde putas, aut qui partum? Sat. ii, 3, 19.

paries. iratis natus Diis Sat. ii, 3, 1. sacer Od. i, 5, 14. barbitos puris habebit Od. iii, 26, 4. paries quem primus ardet Ep. i, 18, 84.

pariter. pariter dolosi Od. i, 35, 21. vetuli Ep. i, 10, 5. et sibi et hosti intus pariter Ep. ii, 2, 29. cornua ut pariter pulmenta laboribus emta Ep. i, 18, 41. lectorem delectando pariterque monendo Ep. ad Pis. 344.

parmula. relicta non bene Od. ii, 7, 10.

parochus. parochi ligna salemque (*præbuerunt*) Sat. i, 5, 46. vertere pallor parochi faciem Sat. ii, 8, 36.

parra. recinens omen Od. iii, 27, 1.

parricida. Telegonus Od. iii, 29, 8.

pars. 1, quarta Sat. i, 9, 35; Sat. ii, 5, 100. quinta Od. i, 13, 16. assem in centum diducere partes Ep. ad Pis. 326. quæ pars quadret acervum Ep. i, 6, 35. partem (*chlamydum*), vel tolleret omne Ep. i, 6, 44. sumere partem Falerni Od. i, 27, 10. nec partem solido demere de die spernit Od. i, 1, 20. vallis in alma parte Od. i, 15, 30. fervidis pars inclusa caloribus mundi Od. iii, 24, 37. mea pars animæ Od. ii, 17, 5. pars hominum Sat. ii, 7, 6; Ep. i, 1, 77. bona pars hominum Sat. i, 1, 61. bona pars non ungues ponere curat Ep. ad Pis. 297. magna dolo factum negat esse suo pars Sat. i, 6, 90. maxima pars hominum Sat. ii, 3, 121. maxima pars vatum Ep. ad Pis. 24. multa pars mei vitabit Libitinam Od. iii, 30, 6. pars multa natat Sat. ii, 7, 7. communiter aut melior pars Epod. 16, 15. aut pars melior grege ibid. 16, 37. pars jussa Lares mutare Carm. Sæc. 39. sine nervis altera, quicquid composui, pars esse putat Sat. ii, 1, 3. hellebori pars maxima Sat. ii, 3, 82. vocis accedet bona pars Od. iv, 2, 46. magnam morbi deponere partem Ep. i, 1, 35. Scorpius formidolosus, pars violentior natalis horæ (*una infestiorum genituæ meæ stellarum*) Od. ii, 17, 18. mea in parte (*latere*) catini Sat. i, 3, 92. nihil est ab omni parte beatum Od. ii, 16, 27. ut omni parte laborent Sat. i, 2, 38. in neutram partem cultus miser Sat. ii, 2, 66. in partem juvet Epod. 2, 39. ex parte tua domus sit emtor Sat. ii, 5, 108. 2, *factio:* divitum partes linquere Od. iii, 16, 24. 3, *regio, terra:* qua parte debacchentur ignes Od. iii, 3, 55. qualibet exsules in parte regnanto beati Od. iii, 3, 39. unus utrique error, sed variis illudit partibus Sat. ii, 3, 51. juvenum examen Eois timendum partibus Od. i, 35, 32. 4, *vices, munera:* secundas tractare Ep. i, 18, 14. seniles Ep. ad

Pis. 177. actoris ibid. 193. amantis ephebi Ep. ii, 1, 171. in bellum missi ducis Ep. ad Pis. 315. partibus mutatis (*mutata vitæ conditione*) Sat. i, 1, 18. cui dabit partes scelus expiandi? Od. i, 2, 29.

particula. undique desecta Od. i, 16, 14. inhumato capiti particulam (arenæ) dare Od. i, 28, 25. affigit humo divinæ particulam auræ Sat. ii, 2, 79.

partiri. partitur lintres exercitus Ep. i, 18, 61. tecum partita lucellum Sat. ii, 5, 82.

parturire. Germania quos horrida parturit fetus Od. iv, 5, 26. parturiunt montes Ep. ad Pis. 139. Notus parturit imbres Od. i, 7, 16.

partus. 1, maturi Carm. Sæc. 13. partubus veris Lucina adfuit Epod. 5, 5. deterior post partum carne futura Sat. ii, 8, 44. 2, *liberi:* partus mœret missos ad Orcum Od. iii, 4, 74.

parum. sanguinis Epod. 7, 3. splendoris Ep. ii, 2, 111. parum casti luci Od. i, 12, 59. comis Od. i, 30, 7. locuples Od. ii, 18, 22. decorus Od. iv, 1, 35. firmus Epod. 1, 16. cauti Sat. ii, 6, 45. clara Ep. ad Pis. 448. aut humana parum cavit natura ibid. 353.

parvulus. formica Sat. i, 1, 33. tibi parvula res est Ep. i, 18, 29. tuta et parvula laudo Ep. i, 15, 42.

parvus. 1, puer Sat. ii, 2, 112. pueri Ep. i, 7, 17. nati Od. iii, 5, 42. alumni Od. iii, 18, 3. male parvus Sat. i, 3, 45. quæ mihi parvo Orbilium dictare Ep. ii, 1, 70. Dei (*Lares, quorum simulacra exigua forma erant*) Od. iii, 23, 15. rura Od. ii, 16, 37. sub Lare (*domo*) parvo Od. iii, 29, 14. Scamander Epod. 13, 13. navis Ep. ii, 2, 200. ne parva Tyrrhenum vela per æquor darem Od. iv, 15, 3. onyx Od. iv, 12, 17. ex parvo (acervo) haurire Sat. i, 1, 52. parvis rebus magna juvari Ep. ii, 1, 125. magnis parva mineris falce recisurum simili te Sat. i, 3, 122. grandia cum parvis Ep. ii, 2, 179. sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum subruit Ep. ii, 1, 179. *de animo, pusillus:* ingenium Ep. i, 3, 21. parvi animi haberi Sat. i, 2, 10. onus parvis animis et parvo corpore majus Ep. i, 17, 40. operosa parvus (*parvi ingenii*) carmina fingo Od. iv, 2, 31. 2, *paucus, vilis:* populus (*haud frequens*) Ep. ad Pis. 206. vectigalia Od. iii, 16, 39. mercedes Sat. i, 6, 86. munus Ep. i, 18, 75. pulveris exigui parva munera Od. i, 28, 3. contentus parvo Sat. ii, 2, 110. vivitur parvo bene Od. ii, 16, 13. vivere parvo Sat. ii, 2, 1. quia parvo nesciet uti Ep. i, 10, 41. quæ parvo sumi nequeunt Sat. ii, 7, 106. parvo emtæ Sat. ii, 3, 156. *de hominibus humilioris conditionis:* parvi et ampli Ep. i, 3, 28. neque ulla est aut magno aut parvo leti fuga Sat. ii, 6, 95. parvum parva decent Ep. i, 7, 44. parvis sodalibus gaudens Ep. i, 7, 58. *tenuis:* carmen Ep. ii, 1, 257. modis magna tenuare parvis Od. iii, 3, 72. *humilis:* nil parvum loquar Od. iii, 25, 17. nil parvum sapias Ep. i, 12, 15.

pascere. 1, pascat durus aretque Ep. i, 16, 70. victima, quæ pascitur nivali Algido Od. iii, 23, 9. pascitur votiva juvenca Ep. i, 3, 36. pastæ oves Epod. 2, 61. missa pastum mula Sat. i, 5, 18. *nutrire, alere:* plures calones atque caballi pascendi Sat. i, 6, 104. mercede diurna conductum pavit Sat. ii, 7, 18. vernas procaces pasco libatis dapibus Sat. ii, 6, 67. me pascant olivæ Od. i, 31, 15. quæro pascere tigres Od. iii, 27, 56. aut tineas pasces Ep. i, 20, 12. non pasces in cruce corvos Ep. i, 16, 48. tacitus pasci si corvus posset Ep. i, 17, 50. pastaque (*plena cibi*) rursus ire foras tendebat Ep. i, 7, 30. ficis pastum jecur anseris Sat. ii, 8, 88. major utrum populum frumenti copia pascat Ep. i, 15, 14. qui te pascit ager Ep. ii, 2, 160. pascat herum fundus Ep. i, 16, 2. fundus nec vendibilis, nec pascere firmus Ep. i, 17, 47. 2, *victu absumere:* nummos alienos pascet Ep. i, 18, 35.

pascuum. Gallica Od. iii, 16, 36. Lucana Epod. 1, 28. læta Od. iv, 4, 13.

passer. passeris ilia Sat. ii, 8, 29.

passim. Sat. ii, 3, 48; Ep. ii, 1, 117.

pastillus. pastillos Rufillus olet Sat. i, 2, 27; Sat. i, 4, 92.

pastor. perfidus Od. i, 15, 1. pastor umbras quærit Od. iii, 29, 21. amica vis pastoribus Epod. 6, 6. pastorem saltaret uti Cyclopa Sat. i, 5, 63.

patefacere. Alexandrea vacuum patefecit aulam Od. iv, 14, 36.

patella. modica Ep. i, 5, 2.

pater. 1, optimus Sat. i, 4, 105. attentus Ep. ii, 1, 172. personatus Sat. i, 4, 56. ardens sævit Sat. i, 4, 48. duri Sat. i, 2, 17. severi Ep. ii, 1, 109. maturi Od. iv, 4, 55. non patre præclaro Sat. i, 6, 64. claro patre natus Sat. i, 6, 58. claris patribus orti Od. iv, 6, 32. magno patre nata Sat. i, 2, 72. ingenuo patre natus Sat. i, 6, 21. libertino patre natus Sat. i, 6, 6, 45, 46; Ep. i, 20, 20. quo patre sit natus Sat. i, 6, 36. quo sit patre Ep. i, 7, 54. infidus Pelopis Epod. 17, 65. clarus Andromedæ Od. iii, 29, 17. Melpomene, cui liquidam pater vocem cum cithara dedit Od. i, 24, 3. me pater sævis oneret catenis Od. iii, 11, 45. pater urget absens Od. iii, 27, 57. pater, o relictum filiæ nomen ibid. 34. ita ut pater ille Sat. i, 2, 20. at pater ut

gnati, sic nos debemus—strabonem appellat Pastum pater Sat. i, 3, 43, 45. pater si viveret Sat. i, 4, 53. namque est ille, quod pater erat meus Sat. i, 6, 41. causa fuit pater his ibid. 71. ne si quantor pater meus fuisset ibid. 131. clamet cum cognatis, pater, uxor Sat. ii, 3, 58. quod satis esse putat pater Sat. ii, 3, 178. dum pueris pater et matercula pallet Ep. i, 7, 7. pater et juvenes patre digni Ep. ad Pis. 24. per amicitiam patris Sat. i, 3, 5. perjura patris fides Od. iii, 24, 59. nil me pœniteat hujus patris Sat. i, 6, 89. in Metii descendat judicis aures, et patris Ep. ad Pis. 388. Teucer Salamina patremque quum fugeret Od. i, 7, 21. rem patris obliuare Sat. i, 2, 62. Tydides melior patre Od. i, 15, 28. solitus (agellus) quinque bonos Variam dimittere patres (*patresfamilias*) Ep. i, 14, 3. *de nobili patre κατ' ἐξοχήν*: offenduntur enim quibus est equus, et pater, et res Ep. ad Pis. 248. *de animalibus*: est in equis patrum virtus Od. iv, 4, 30. *in blandioribus compellationibus*: Frater, Pater adde Ep. i, 6, 54. cupidum, pater optime, vires deficiunt Sat. ii, 1, 12. *majores*: more patrum Od. iv, 15, 29. *seniores*: clamant perisse pudorem cuncti pæne patres Ep. ii, 1, 81. *hinc de senatoribus*: patrum sanctum concilium Od. iv, 5, 3. cura patrum Od. iv, 14, 1. patrum decreta Carm. Sæc. 17. consulta patrum Ep. i, 16, 41. donec labantes consilio patres firmaret Od. iii, 5, 45. *de viris venerandis qui nobis prospiciunt*: hic ames dici pater Od. i, 2, 50. rexque paterque audisti coram Ep. i, 7, 37. pater Ennius Ep. i, 19, 7. Chrysippus Sat. i, 3, 126. Latinus Sat. i, 10, 27. *de Diis, præsertim de Jove*: o pater et rex Jupiter Sat. ii, 1, 42. jam satis nivis misit Pater Od. i, 2, 2. Pater polum occupato Od. iii, 29, 44. pater Silvane Epod. 2, 21. Bacche Od. i, 18, 6; Od. iii, 3, 13. Liber Ep. ii, 1, 5. pater Jane Ep. i, 16, 59. matutine pater Sat. ii, 6, 20. *auctor, dominus*: gentis humanæ Od. i, 12, 49. urbium Od. iii, 24, 27. ventorum Od. i, 3, 3. domus (*paterfamilias*) Sat. ii, 6, 88. cœnæ (*parochus*) Sat. ii, 8, 7.

patera. meri bimi Od. i, 19, 15. donarem pateras Od. iv, 8, 1. cum patera guttus Sat. i, 6, 118. de patera fundens liquorem Od. i, 31, 2. mero defuso pateris Od. iv, 5, 34.

patere. 1, patet janua Od. iii, 9, 20. patentem puteum vitare Ep. ii, 2, 135. in patenti prensus Ægæo Od. ii, 16, 1. patens iter (*non difficile*) Od. iii, 16, 7. 2, *apparet, notum est*: patet imparibus formis te deceptum Sat. ii, 2, 30. ut vel continuo patuit Sat. ii, 8, 29. ante meum nulli patuit palatum Sat. ii, 4, 46. ut omnis votiva patent veluti descripta tabella vita senis Sat. ii, 1, 32.

paternus. 1, laquens collum pa[illegible] paternum Ep. i, 16, 37. voces p[illegible] fingeris ad rectum Ep. ad Pis. 26[illegible] ternum cognomen Ep. i, 13, 8. [illegible] Sat. i, 6, 3. Lar et fundus Ep. ii, [illegible] res Ep. i, 18, 60. rem Epod. [illegible] summi Sat. ii, 3, 134. res (*divitiæ*) [illegible] i, 15, 26. salinum Od. ii, 16, 12. [illegible] Od. i, 29, 10. Dei Od. ii, 18, 26. [illegible] ternis sordibus obsoleta Epod. 17, 4[illegible] jura paterna recepit Ep. ad Pis. [illegible] paternus animus in fratres Od. ii, [illegible] in pueros Od. iv, 4, 27. 2, pa[illegible] flumen Od. i, 20, 5.

pati. 1, pauperiem Od. i, 1, 18. [illegible] iii, 2, 1. Od. iv, 9, 49. oppro[illegible] quidvis et facere et pati Od. iii, 24 [illegible] passi pejora Od. i, 7, 30. quicqui[illegible] pati Od. i, 11, 3. nec patitur Se[illegible] Od. i, 19, 10. quidvis perferre pa[illegible] Ep. i, 15, 17. quid me perferre pa[illegible] indignum coges? Ep. i, 16, 74. *c. in*[illegible] patiar mori Od. iii, 9, 15. 2, *concedere, permittere*: dum sororum fila trium [illegible] unt uratra Od. ii, 3, 16. *c. acc.*: [illegible] tiam patiuntur opes Ep. i, 18, 29. *acc. et infin.*: neque per nostrum [illegible] mur scelus Jovem ponere fulmina O[illegible] 3, 39. non ego totve patiar laboras [illegible] pere obliviones Od. iv, 9, 32. *c. in*[illegible] patiens vocari Cæsaris altor Od. i, 2, [illegible] quum pateris sapiens vocari Ep. i, [illegible] 30. patiarque inconsultus haberi E[illegible] 5, 15. ascribi patiar ordinibus Deo[illegible] Od. iii, 3, 36. *condonare*: illorum pa[illegible] delicta libenter Sat. i, 3, 141.

patiens. 1, *c. genit.*: pulveris at[illegible] solis Od. i, 8, 4. aquæ cœlestis h[illegible] Od. iii, 10, 20. prærupti nemoris p[illegible] entem vivere (*juvat*) Sat. ii, 6, 91. *laboris*: Ulysses Ep. i, 7, 40. La[illegible] dæmon Od. i, 7, 10. 2, *geduldig*: [illegible] patiens Sat. ii, 5, 43. commodus [illegible] patiens Ep. ad Pis. 257. culturæ p[illegible] entem commodet aurem Ep. i, 1, 40.

patienter. si pranderet olus patien[illegible] Ep. i, 17, 13. laudavere nimium patien[illegible] utrumque Ep. ad Pis. 271.

patientia. levius fit patientia quicq[illegible] corrigere est nefas Od. i, 24, 19. qu[illegible] duplici panno patientia velat Ep. i, [illegible] 25.

patina. grandes rhombi patinæ[illegible] Sat. ii, 2, 95. aulæa ruinas in patin[illegible] fecere Sat. ii, 8, 55. si patinam ag[illegible] lapsus frangat ibid. 72. patinam toll[illegible] jussus Sat. i, 3, 80. muræna in pat[illegible] porrecta Sat. ii, 8, 43. patinas cœna[illegible] omasi Ep. i, 15, 34.

patria. cara Sat. ii, 2, 105. de[illegible] deriis icta fidelibus Od. iv, 5, 16. pat[illegible] superstes Carm. Sæc. 42. patriæ obli[illegible]

Sat. i, 10, 27. patriæ quid debeat Ep. ad Pis. 312. tuæ lucem redde patriæ Od. iv, 5, 5. clades in patriam populumque fluxit Od. iii, 6, 20. quid terras alio sole calentes mutamus patria? Od. ii, 16, 19. cui potior patria fuit interdicta voluptas Ep. i, 6, 64. si patriæ volumus, si nobis vivere cari Ep. i, 3, 29. pro patria mori Od. iii, 2, 13; Od. iii, 19, 2. pro patria perire Od. iv, 9, 52.

patrimonium. summam patrimonî insculpere saxo Sat. ii, 3, 90. patrimonî mille talenta ibid. 226.

patrius. 1, *quod a patre est, paternus:* vigor Od. iv, 4, 5. fundus Larque Sat. i, 2, 56. agri Od. i, 1, 11. res Sat. i, 4, 110. Penates Od. iii, 27, 49; Sat. ii, 5, 4. cineres Ep. ad Pis. 471. 2, *quod ad patriam attinet:* Dii Od. ii, 7, 4. sermo Ep. ad Pis. 57. patriis intermiscere petita verba foris Sat. i, 10, 29. patrio caruere sepulcro Sat. ii, 3, 196.

patronus. quo sit patre, quove patrono Ep. i, 7, 54. me miserum, patrone, vocares ibid. 92.

patruus. iratus Sat. ii, 2, 97. avus, pater atque meus, patruusque Sat. i, 6, 131. ne sis patruus mihi Sat. ii, 3, 88. *adjective:* patruæ verbera linguæ Od. iii, 12, 3.

patulus. aures Ep. i, 18, 70; Ep. ii, 2, 105. pectines Sat. ii, 4, 34. orbis Ep. ad Pis. 132.

paucus. homines Sat. i, 9, 44. lectores Sat. i, 10, 74. paucis ostendi gemis Ep. i, 10, 4. nimirum insanus paucis videatur Sat. ii, 3, 120. jugera Od. ii, 15, 1; Od. iii, 16, 30. vitia Sat. i, 6, 65. maculæ Ep. ad Pis. 351. tibia tenuis simplexque foramine pauco ibid. 203. ævum poscens pauca Od. ii, 11, 5. acquirere pauca si possum Ep. ad Pis. 55. pauca locutus Sat. i, 6, 56. nunc mihi paucis velim memores Sat. i, 5, 51. dicere pauca Sat. ii, 7, 2. pauca respondes Sat. i, 6, 61. pauca accipe contra Sat. i, 4, 38. paucis contentus Sat. i, 3, 16.

pavere. quæres, quando iterum paveas Sat. ii, 7, 69. denso paventem sustulit aere Od. ii, 7, 14. docuere nisus venti paventem Od. iv, 4, 9. *c. accus.:* quis Parthum paveat? Od. iv, 5, 25. ut pavet agna lupos Epod. 12, 25. non pavens funera Gallia Od. iv, 14, 49.

pavidus. nauta Od. i, 1, 14. custos Od. iii, 16, 6. lepus Epod. 2, 35. damæ Od. i, 2, 11. mater (*hinnulei*) Od. i, 23, 2. currere per totum pavidi (*mures*) conclave Sat. ii, 6, 113.

pavimentum. mero tinguet Od. ii, 14, 27.

paulatim. paulatim vello Ep. ii, 1, 46. paulatim mercaris agrum Ep. ii, 2, 164.

paulo. iracundior Sat. i, 3, 29. sapientior Sat. ii, 3, 265. infirmior Sat. i, 9, 71. concinnior Ep. ii, 1, 74. gravior Ep. ad Pis. 255. benignius Ep. i, 17, 11. plus Ep. ii, 2, 43. post paulo Od. iii, 20, 3; Sat. i, 2, 120; Ep. i, 6, 43; Ep. i, 18, 83.

paullum (adj.). nil, aut paullum abstulerat Ep. i, 15, 34. paullum silvæ super his foret Sat. ii, 6, 3. *adv.:* pudibunda Ep. ad Pis. 233. paullum distat Od. iv, 9, 29. paullum severæ Musa tragœdiæ desit theatris Od. ii, 1, 9. si paullum a summo decessit Ep. ad Pis. 378. paullum deliquit amicus Sat. i, 3, 84. si paullum potes, illacrimare Sat. ii, 5, 103. stetit urna paullum sicca Od. iii, 11, 22. paullum hic ades Sat. i, 9, 38.

pavo. omnia præter pavonem rhombumque Sat. i, 2, 116. posita pavone Sat. ii, 2, 23.

pavor. molestus Ep. i, 6, 10. ne te semper agitet cupido, ne pavor Ep. i, 18, 99. tremis ossa pavore Sat. ii, 7, 57. pavore somnos auferam Epod. 5, 96.

pauper. Ibycus Od. iii, 15, 1. parentes Od. ii, 20, 5. pauper et infima de gente Od. ii, 3, 22. pauper eris Sat. ii, 5, 20. pauper non est cui rerum suppetit usus Ep. i, 12, 4. meo sum pauper in ære Ep. ii, 2, 12. optarem pauperrimus esse Sat. i, 1, 79. quum pauper et exsul Ep. ad Pis. 96. macro pauper agello Sat. i, 6, 71. quid pauper? Ep. i, 1, 91. candidum pauperis ingenium Epod. 11, 12. pauperum tabernæ Od. i, 4, 13. pauperum cœnæ Od. iii, 29, 14. pauperum sepulcra Epod. 17, 47. pauperiorum turbæ Sat. i, 1, 111. æqua tellus pauperi recluditur Od. ii, 18, 33. addis cornua pauperi Od. iii, 21, 18. quod æque pauperibus prodest, locupletibus æque Ep. i, 1, 25. pauperem me dives petit Od. ii, 18, 10. levare functum pauperem laboribus Od. ii, 18, 39. spondere levi pro paupere Ep. ad Pis. 423. *c. genit.:* pauper ruris colonus Od. i, 35, 5. pauper argenti Sat. ii, 3, 142. pauper aquæ Daunus Od. iii, 30, 11. tectum Ep. i, 10, 32. cavum Sat. ii, 6, 80.

pauperare (c. ablat.). quam te cassa nuce pauperet Sat. ii, 5, 36.

pauperculus. mater Ep. i, 17, 46.

pauperies. dura Od. iv, 9, 49. angusta Od. iii, 2, 1. importuna Od. iii, 16, 37. proba Od iii, 29, 56. procul absit Ep. ii, 2, 199. necdum abacta pauperies regum epulis Sat. ii, 2, 45. magnum pauperies opprobrium jubet Od. iii, 24, 42. quem neque pauperies neque mors terrent Sat. ii, 7, 84. pauperiem horres Sat. ii, 5, 9. metuas Sat. i, 1, 93. veritus Ep. i, 10, 39. fugiens Ep. i, 1,

46. pau Od. i, 1, 18; Od. iii, 2, 1; Od. iv, 9, 49. pauperiem crepat Od. i, 18, 5. vitium ingens credidit Sat. ii, 3, 92.

paupertas. sæva Od. i, 12, 43 audax Ep. ii, 2, 51. contracta Ep. i, 5, 20. paupertatis pudor Ep. i, 18, 24. de paupertate tacentes Ep. i, 17, 43.

pax. custos pacis Janus Ep. ii, 1, 255. pacis eras mediusque belli Od. ii, 19, 28. pacem impetrat Ep. ii, 1, 137. pacem duello miscuit Od. iii, 5, 38. bella quis et paces longum diffundit in ævum? Ep. i, 3, 6. bonæ paces Ep. ii, 1, 102. in pace aptarit idonea bello Sat. ii, 2, 111. jam Pax redire audet Carm. Sæc. 57. *concordia* pax rursum Sat. ii, 3, 268. cupidus pacis Sat. ii, 1, 44. flumen cum pace delabens Od. iii, 29, 35.

peccare. 1, *de morum vitio:* peccare nefas Od. iii, 24, 24. peccare docentes Od. iii, 7, 19. oderunt peccare boni virtutis amore Ep. i, 16, 52. peccare timentes Ep. ad Pis. 197. peccare vetantes Ep. ii, 1, 23. odio peccantis Ep. i, 20, 9. peccat uter nostrum cruce dignius? Sat. ii, 7, 17. qui peccas minus atque ego Sat. ii, 7, 96. an hic peccat ibid. 109. *in amore:* ingenuo amore peccas Od. i, 27, 17. ancilla peccesne togata? Sat. i, 2, 63. turpi peccet adultero Od. i, 33, 9. matrona peccans Sat. ii, 7, 62. peccatve superne ibid. 64. 2, *ratio committere, res male gerere:* ne studio nostri pecces Ep. i, 13, 4. ne peccet ad extremum ridendus Ep. i, 1, 9. in publica commoda peccem Ep. ii, 1, 3. Iliacos intra muros peccatur, et extra Ep. i, 2, 16. si quid peccaro stultus Sat. i, 3, 140. ut peccet idem ibid. 115. scriptor si peccat idem librarius Ep. ad Pis. 354. interdum vulgus rectum videt, est ubi peccat (errat) Ep. ii, 1, 63. quid peccet Iapyx (*fraudem committat*) Od. iii, 27, 20.

peccatum. furiosius atque majus Sat. i, 3, 84. herile Sat. ii, 7, 60. paria esse peccata Sat. i, 3, 96. ne incutiant aliena tibi peccata pudorem Ep. i, 18, 77. ut omnes visuros peccata putem mea Ep. ad Pis. 266. peccatis quæ pœnas irroget Sat. i, 3, 118. peccatis veniam poscens ibid. 75. noctem peccatis objice Ep. i, 16, 62. peccatum fateor Sat. ii, 4, 4.

pecten (*Kamm-Muschel*). patuli Sat. ii, 4, 34.

pectere. pectes cæsariem Od. i, 15, 14. pexa tunica Ep. i, 1, 95.

pectus. 1, pectore adusto merulas poni Sat. ii, 8, 90. incitat me pectus et mammæ putres Epod. 8, 7. ense pectus recludere ibid. 17, 71. latum demisit pectore clavum Sat. i, 6, 28. *metaph.:* devota morti pectora liberæ Od. iv, 14, 18. illi robur et æs triplex circa pectus erat Od. i, 3, 10. fortia adversis opponite pectora rebus Sat. ii, 2, 136. 2, *animo et sensu:* non tu corpus eras sine pectore Ep. i, 4, 6. bene mutuis fidum pectus amoribus Od. ii, 12, 16. vita et pectore puro Sat. i, 6, 64. tibi hospitale pectus et puræ manus Epod. 17, 46. nunc adbibe puro pectore verba puer Ep. i, 2, 68. me pectoris fervor tentavit Od. i, 16, 22. fervet misero cupidine Ep. i, 1, 33. pleno Bacchi pectore turbidus Od. ii, 19, 6. caret tibi pectus inane ambitione? Ep. ii, 2, 206. impia mollire Thracum pectora Epod. 5, 14. fortes sequemur pectore ibid. 1, 14. bene præparatum Od. ii, 10, 15. referas memori pectore cuncta Sat. ii, 4, 90. pectus præceptis format amicis Ep. ii, 1, 128. pectora roborant Od. iv, 4, 34. omne supervacuum pleno de pectore manat Ep. ad Pis. 337. pectus increpare carmina Epod. 17, 28. poeta, meum qui pectus inaniter angit Ep. ii, 1, 211. levare curis pectora sollicitudinibus Epod. 13, 10. curas graves e pectore tolli Sat. i, 2, 110.

peculium. cura peculi Ep. ad Pis. 330.

pecunia. quærenda pecunia primum est Ep. i, 1, 53. conspicitur nitidis fundata pecunia villis Ep. i, 15, 46. imperat, haud servit, collecta pecunia cuique Ep. i, 10, 47. et genus et formam regina pecunia donat Ep. i, 6, 37. naturam mutare pecunia nescit Ep. i, 12, 10. ducens ad se cuncta pecunia Od. iv, 9, 38. crescentem sequitur cura pecuniam Od. iii, 16, 17. pecuniam properet Od. iii, 24, 61. omnem redegit Idibus pecuniam Epod. 2, 69. licet superbus ambules pecunia ibid. 4, 5.

pecus. vagum Od. iii, 13, 12. mutum et turpe Sat. i, 3, 100. servum Ep. i, 19, 19. lætum Epod. 2, 45. usum lignorum et pecoris Ep. i, 14, 42. fertilis pecoris tellus Carm. Sæc. 29. pecore dives Epod. 15, 19. si Democriti pecus edit agellos Ep. i, 12, 12. stabulis gaudet Od. i, 4, 3. ludit herboso pecus omne campo Od. iii, 18, 9. cui pecus et nigri colles placent Od. iv, 12, 11. aut apotheca procis intacta est, aut pecus Sat. ii, 5, 7. dum pecori lupus infestus Epod. 15, 7. nulla nocent pecori contagia Epod. 16, 53. flumen pecus volvens Od. iii, 29, 37. pecusve mutet pascua Epod. 1, 27. pingue pecus domino facias Sat. ii, 6, 14. Ajax quum stravit ferro pecus Sat. ii, 3, 202. si quercus et ilex multa fruge pecus juvat Ep. i, 16, 10. videas cum pecore et gnatis fortem mercede colonum Sat. ii, 2, 115. *de maritimis belluis:* omne quum Proteus pecus egit Od. i, 2, 7.

pedere. displosa sonat quantum vesica, pepedi Sat. i, 8, 46.

pedes. Romani tollent equites peditesque cachinnum Ep. ad Pis. 113. peditum catervæ Ep. ii, 1, 190. Marsi peditis cruentum vultus in hostem Od. i, 2, 39.

pedester. pedestribus dices historiis prœlia Cæsaris Od. ii, 12, 9. tragicus plerumque dolet sermone pedestri Ep. ad Pis. 95. quid prius illustrem satiris Musaque pedestri? Sat. ii, 6, 17.

pejerare. pejerati juris (*perjurii*) pœna Od. ii, 8, 1.

pejor. via pejor Sat. i, 5, 96. velut illis Canidia afflasset pejor serpentibus Afris Sat. ii, 8, 95. ætas parentum pejor avis Od. iii, 6, 46. pejus leto flagitium Od. iv, 9, 50. quicquid vidit melius pejusve sua spe Ep. i, 6, 13. ficto in pejus vultu Ep. ii, 1, 265. o fortes, pejoraque passi Od. i, 7, 30. quod sit pejoribus ortus Ep. i, 6, 22.

pejus (*adv.*). non se pejus cruciaverit Sat. i, 2, 22. cane pejus et angue vitabit chlamydem Ep. i, 17, 30.

pelagus. Carpathium Od. i, 35, 8. qui commisit pelago ratem Od. i, 3, 11.

pellere. 1, pepulisse ter pede terram Od. iii, 18, 15. pulso tympano Od. iii, 15, 10. undique pulsa domus strepitu resonet Sat. i, 2, 129. *metaph.:* hæc ubi dicta agrestem pepulere (*moverunt*) Sat. ii, 6, 98. 2, *fugare:* Rhætos pepulit Od. iv, 14, 16. 3, *expellere:* unde regno Tarquinius pulsus fuit Sat. i, 6, 13. cervus equum communibus herbis pellebat Ep. i, 10, 35. pulsis (vetus est ut fama) Sabellis Sat. ii, 1, 36. pellitur paternos in sinu ferens Deos Od. ii, 18, 26. vino pellite curas Od. i, 7, 31. pellente lascivos amores canitie Od. ii, 11, 7. pellit pericula Ep. ii, 1, 136. nec sitim pellit Od. ii, 2, 14. mitulus et viles pellent obstantia conchæ Sat. ii, 4, 28. grave virus munditiæ pepulere Ep. ii, 1, 159. palantes error certo de tramite pellit Sat. ii, 3, 49.

pellex. vir Pieria pellice saucius Od. iii, 10, 15. dominæ tradi barbaræ pellex Od. iii, 27, 66. indormit omnium cubilibus oblivione pellicum Epod. 5, 70. hoc delibutis ulta donis pellicem ibid. 3, 13. superbam fugit ulta pellicem ibid. 5, 63.

pellicula. pelliculam curare jube Sat. ii, 5, 38.

pellis. cervinam pellem latravit Ep. i, 2, 66. ossa pelle amicta lurida Epod. 17, 22. residunt cruribus asperæ pelles Od. ii, 20, 10. duris exuere pellibus Epod. 17, 15. nigris medium impediit crus pellibus Sat. i, 6, 28. *metaph.:* quoniam in propria non pelle quiessem Sat. i, 6, 22. *externa species:* speciosus pelle decora Ep. i, 16, 45. detrahere pellem Sat. ii, 1, 64.

pellitus. oves Od. ii, 6, 10.

peloris. Lucrina Sat. ii, 4, 32.

penates. patrii Od. iii, 27, 49; Sat. ii, 5, 4. per Divos penates oratus Sat. ii, 3, 176. te per Genium dextramque Deosque penates obsecro Ep. i, 7, 94. repetit penates Od. iii, 14, 3. mollivit aversos penates Od. iii, 23, 19. penates mœret iniquos Od. ii, 4, 15.

pendēre. 1, ensis super cervice pendet Od. iii, 1, 18. cur pendet tacita fistula? Od. iii, 19, 20. metuens pendentis habenæ Ep. ii, 2, 15. *c. ablat.:* respicere ignoto discet pendentia tergo Sat. ii, 3, 299. 2, *dependere:* hinc omnis pendet Lucilius Sat. i, 4, 6. de te pendentis, te respicientis amici! Ep. i, 1, 105.

pendēre. pendis non magni Sat. ii, 4, 93.

pendulus. pendulum zona lædere collum Od. iii, 27, 59. *metaph.:* dubiæ spe pendulus horæ Ep. i, 18, 110.

penes. penes te es? Sat. ii, 3, 273. quem penes arbitrium est Ep. ad Pis. 72.

penetrale. penetralia Vestæ Ep. ii, 2, 114. penetralia sparsisse hospitis cruore Od. ii, 13, 6. nutrita faustis sub penetralibus Od. iv, 4, 26.

penis. pene soluto Epod. 12, 8.

penitus. Latona dilecta Jovi Od. i, 21, 4. penitus notum Ep. i, 18, 80. quam lentis penitus macerer ignibus Od. i, 13, 8. excidi penitus vitium iræ Sat. i, 3, 76.

penna. celeres Od. iii, 29, 54. ceratæ Od. iv, 2, 3. non homini datæ Od. i, 3, 35. *metaph.:* non usitata Od. ii, 20, 2. penna fugiente humum spernit Od. iii, 2, 24. illum aget penna metuente solvi fama superstes Od. ii, 2, 7. majores pennas nido extendisse Ep. i, 20, 21. decisis humilis pennis Ep. ii, 2, 50.

pensare. Romani pensantur eadem scriptores trutina Ep. ii, 1, 29.

pensilis. uva Sat. ii, 2, 121.

pensum. herile carpere Od. iii, 27, 64.

penula. incolumi Mitylene facit, quod penula solstitio Ep. i, 11, 18.

penuria. ne se penuria victus opprimeret Sat. i, 1, 98.

penus. portet frumenta penusque Ep. i, 16, 72.

per. per angustam rimam repserat in cumeram frumenti Ep. i, 7, 29. demissa per aurem Ep. ad Pis. 180. verba per attentam non ibunt aurem Cæsaris Sat. ii, 1, 19. per totam domum spargens Avernales aquas Epod. 5, 25. vaga per veterem flamma culinam Sat. i, 5, 73.

per honestus ire domos Ep. ii, 1, 149. cursus per mare Od. i, 6, 7. quum traheret per freta navibus Helenen Od. i, 15, 1. fluctus ire per longos Od. iii, 27, 43. ne Tyrrhenum per æquor vela darem Od. iv, 15, 3. quocunque per undas Notus vocavit Epod. 16, 21. per omne audaces mare qui currunt Sat. i, 1, 29. per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes Ep. i, 1, 46. latum per æquor dum sibi reditum parat Ep. i, 2, 20. per Ægæos tumultus aura feret Od. iii, 29, 63. sive per Syrtes iter, sive facturus per Caucasum Od. i, 22, 56. incedis per ignes Od. ii, 1, 7. ignes per medios fluviosque ruens Sat. ii, 3, 57. medios per ignes mittere equum Od. iv, 14, 24. per meos fines et aprica rura lenis incedas Od. iii, 18, 2. celeberrima per loca vadet Ep. i, 17, 28. per nemus arbutos quærunt Od. i, 17, 5. errare per lucos Od. iii, 4, 7. per urbem fabula quanta fui! Epod. 11, 7. sequor te per gramina, te per aquas Od. iv, 1, 39, 40. per ardentem Trojam munivit iter Carm. Sæc. 41. manat per compita rumor Sat. ii, 6, 50. currere per totum conclave Sat. ii, 6, 113. me per hostes Mercurius sustulit Od. ii, 7, 13. per obstantes juvenum catervas ibit Od. iii, 10, 5. per obstantes catervas explicuit arma Od. iv, 9, 43. per medios ire satellites Od. iii, 16, 9. ferar per liquidum æthera Od. ii, 20, 2. per purum tonantes egit equos Od. i, 34, 7. quum per arduum cohors Gigantum scanderet Od. ii, 19, 21. agam per altas nives Epod. 6, 7. ruit per vetitum nefas Od. i, 3, 26. per mala præceps fertur Sat. i, 4, 30. quem per medias rapit ira cædes Od. iii, 2, 12. libera per vacuum vestigia Ep. i, 19, 21. per apertum fugientes Od. iii, 12, 8. per obliquum Od. iii, 27, 6. quo ne per vacuum Romano incurreret hostis Sat. ii, 1, 37. quæ (*aqua*) per pronum trepidat rivum Ep. i, 10, 21. properantis aquæ per amœnos ambitus agros Ep. ad Pis. 17. per audaces nova dithyrambos verba devolvit Od. iv, 2, 10. *metaph.:* aliena negotia centum per caput saliunt Sat. ii, 6, 34. *trans:* ducta per vias regum colla Od. ii, 12, 11. viribus uteris per clivos Ep. i, 13, 10. te per Alpium juga sequemur Epod. 1, 11. trahet feroces per sacrum clivum Od. iv, 2, 35. ille per extentum funem mihi posse videtur ire Ep. ii, 1, 210. traxit vagus per pulpita vestem Ep. ad Pis. 215. confecta duella per orbem Ep. ii, 1, 254. nascuntur per digitos humerosque plumæ Od. ii, 20, 12. cur manat rara meas lacrima per genas? Od. iv, 1, 34. sermones repentes per humum Ep. ii, 1, 251. nitidus qua quisque per ora cederet Sat. ii, 1, 64. externi ne quid valeant per Iove mecum Sat. ii, 7, 87. 2, *de tempore:* per dies festos Od. ii, 3, 6. menses per omnes Od. ii, 3, 6. per auctumnos nocens Auster Od. ii, 14, 15. per exactos annos Od. iii, 22, 6. per omne tempus Od. iv, 4, 19. certa undenos decies per annos orbis ut cantus referatque ludos Carm. Sæc. 21. per totum hoc tempus Sat. ii, 6, 47. equitem vacuo gratus conviva per imbrem vicinus Sat. ii, 2, 119. per brumam Ep. i, 11, 19. libertas recurrentes accepta per annos Ep. ii, 1, 147. 3, *de eo qui rem efficit, peragit:* si per invisum mea janitorem fiet Od. iii, 14, 23. per quos cecidere justa morte Centauri Od. iv, 2, 14. per quem tot juvenes patrio carent sepulcro Sat. ii, 3, 196. per te sapis Ep. ad Pis. 367. Actia pugna te duce per pueros refertur Ep. i, 18, 62. per quæ (incisa notis marmora publicis) spiritus et vita redit bonis post mortem ducibus Od. iv, 8, 14. non ante vulgatas per artes verba loquor Od. iv, 9, 3. virtutes in ævum per titulos memoresque fastos æternet Od. iv, 14, 4. per quas (*artes*) Latinum nomen et Italas crevere vires Od. iv, 15, 13. nepotum per memores genus omne fastus auctore ab illo ducit originem Od. iii, 17, 4. *inde de causa:* neque per nostrum scelus patimur Jovem ponere fulmina Od. i, 3, 39. *de ratione modoque:* boves per dolum amotæ Od. i, 10, 10. mori per vim Od. iii, 14, 15. poenas per vim festinat Ep. i, 2, 61. demitus per vim mentis gratissimus error Ep. ii, 2, 140. carpens thyma per laborem plurimum Od. iv, 2, 29. per quæ crescere res posset Ep. ii, 1, 106. Fescennina per hunc invecta licentia morem Ep. ii, 1, 145. nec magis expressi vultus per ahenea signa, quam per vatis opus Ep. ii, 1, 248, 249. dictæ per carmina sortes Ep. ad Pis. 403. 5, *in jurejurando:* per omnes te Deos oro Od. i, 8, 1. per magnos Deos te oro Sat. i, 7, 33. per Divos oratus uterque Penates Sat. ii, 3, 176. per liberos te, per hoc inane purpuræ decus precor, per improbaturum hæc Jovem Epod. 5, 5, 7, 8. oro regna per Proserpinæ, per et Dianæ numina, per atque libros carminum Epod. 17, 2, 3, 4. si peteret per amicitiam patris atque suam Sat. i, 3, 5. per amicitiam Divosque rogatus Sat. ii, 4, 88. te per Genium, dextramque, Deosque Penates obsecro Ep. i, 7, 94. per sanctum juratus dicat Osirim Ep. i, 17, 60. jurandasque tuum per nomen ponimus aras Ep. ii, 1, 16.

peragere (*transigere*). peractis imperiis Od. iv, 14, 39. bona peractis jungite fata Carm. Sæc. 27. ævum remeare peractum Sat. i, 6, 94. propositum iter peragunt Sat. ii, 6, 99. salubres æstates

peraget Sat. ii, 4, 22. dura peragenda causa Sat. i, 10, 26. res, tenui sermone peractas (*traditas, expositas*) Sat. ii, 4, 9.

perambulare. tutus bos rura perambulat Od. iv, 5, 17. perambulabis astra Epod. 17, 41. flores perambulet Attæ Ep. ii, 1, 79.

percellere. mentes perculsæ stupent Epod. 7, 16.

percipere. ut cito dicta percipiant animi dociles Ep. ad Pis. 336.

percontari. forte meum si quis te percontabitur ævum Ep. i, 20, 26. leges, et percontabere doctos Ep. i, 18, 96. percontor, quanti olus ac far Sat. i, 6, 112. ut placeat juveni, percontare Ep. i, 8, 14. hunc si perconteris, cur stringat ingluvie rem Sat. i, 2, 7. te ipsum percontor, an—? Sat. i, 10, 25. ne perconteris, fundus arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ Ep. i, 16, 1.

percontator. percontatorem fugito Ep. i, 18, 69.

percurrere. quam non adstricto percurrat pulpita socco! Ep. ii, 1, 174. ne sic, ut qui jocularia, ridens percurram Sat. i, 1, 24. percurrisse polum animo Od. i, 28, 6. solus, multisne cohæres, veloci percurre oculo Sat. ii, 5, 55.

percutere. 1, si cameram percusti forte Sat. ii, 3, 273. Hellade percussa (*occisa*) ibid. 277. pede ter percusso (*iambo*) Sat. i, 10, 43. 2, *metaph. movere, capere:* me nec tam Lacedæmon, nec tam Larissæ percussit campus Od. i, 7, 11. amore percussus gravi Epod. 11, 2.

perdere. 1, quam (Romam) neque finitimi valuerunt perdere Marsi Epod. 16, 3. impia perdemus (*Romam*) devoti sanguinis ætas ibid. 9. ne patriam rem perdere quis velit Sat. i, 4, 111. in cicere bona tu perdas Sat. ii, 3, 182. discinctus perdam (*sc. divitias*) Epod. 1, 34. impiæ sponsos potuere duro perdere ferro Od. iii, 11, 32. has nullo perdere possum nec prohibere modo Sat. i, 8, 20. perditur hæc inter misero lux Sat. ii, 6, 59. Sybarin cur properas amando perdere? Od. i, 8, 3. nec mala me ambitio perdit Sat. ii, 6, 18. senes perdenda (*e memoria delenda esse*) fateri Ep. ii, 1, 85. 2, *jacturam facere:* qui zonam perdidit Ep. ii, 2, 40. collecta viatica ad assem perdiderat Ep. ii, 2, 28. ne Bithyna negotia perdas Ep. i, 6, 33. perdidit arma Ep. i, 16, 67. ne quid tu perdas Sat. ii, 5, 37. operam perdas Sat. i, 1, 90. perdunt saporem Sat. ii, 4, 54. perdere litem Sat. i, 9, 37.

perditus. quanto perditior quisque est Sat. i, 2, 15.

perducere. perduci poterit tam frugi tamque pudica Sat. ii, 5, 77.

peredere (consumere). nec peredit impositam celer ignis Ætnen Od. iii, 4, 75.

peregre. ne solus peregre exirem Sat. i, 6, 102. dum peregre est animus sine corpore velox Ep. i, 12, 13.

peregrinus. mulier Od. iii, 3, 20. quære peregrinum Ep. i, 17, 62. lagois Sat. ii, 2, 22. divitiæ Ep. ii, 1, 204.

perennis. monumentum ære perennius Od. iii, 30, 1. putei Ep. i, 15, 15.

pererrare. pererro forum Sat. i, 6, 113.

perfacilis. quod versu dicere non est, signis perfacile est Sat. i, 5, 88.

perfectus. recideret omne quod ultra perfectum traheretur Sat. i, 10, 70. inter perfectos veteresque referri debet Ep. ii, 1, 37. quale non perfectius (*efficacius*) meæ laborarint manus Epod. 5, 59.

perferre. 1, quo perferre juberis clitellas Ep. i, 13, 7. gens quæ sacra natosque pertulit Ausonias ad urbes Od. iv, 4, 56. 2, *producere:* vigiles lucernas perfer in lucem Od. iii, 8, 15. 3, *perpeti:* hic subit et perfert (*onus*) Ep. i, 17, 41. aspera multa pertulit Ep. i, 2, 22. quid me perferre patique indignum coges? Ep. i, 16, 74. rure meo possum quidvis perferre patique Ep. i, 15, 17. odorem Sat. ii, 2, 59.

perficere. nil Claudiæ non perficient manus Od. iv, 4, 73. *poet.:* perficit annos centum Ep. ii, 1, 39.

perfidus. Ixion Ep. ad Pis. 124. Hannibal Od. iv, 4, 49. hostes Od. iii, 5, 33. servi Epod. 9, 10. caupo Sat. i, 1, 29. pastor Od. i, 15, 2. mulier Od. iii, 7, 13. caput Od. ii, 8, 6. sacramentum Od. ii, 17, 9. *perfidum pro, perfide:* ridens Od. iii, 27, 67.

perfundere. perfundat pisces olivo Sat. ii, 4, 50. foribus repulsum perfundit gelida (*aqua*) Sat. ii, 7, 91. perfusus odoribus Od. i, 5, 2. perfundi nardo Epod. 13, 9. Græcus postquam est Italo perfusus aceto Sat. i, 7, 32.

pergere. 1, perges quocunque Sat. ii, 4, 89. 2, *c. infin.:* novæ pergunt interire Lunæ Od. ii, 18, 16. pergis pugnantia secum componere Sat. i, 1, 102.

perhorrescere. navitá Bosporum perhorrescit Od. ii, 13, 15. *c. infin.:* jure perhorrui late conspicuum tollere verticem Od. iii, 16, 18.

periculosus. periculosæ plenum opus aleæ tractas Od. ii, 1, 6.

periculum sive periclum. dulce periculum est Od. iii, 25, 18. metuenda pericula Ep. ii, 1, 136. nihil esse pericli Sat. ii, 8, 57. tolle periclum Sat. ii, 7, 73. unde periculum contremuit domus Od. ii, 12, 7. ecquid ad te post paulo

ventura pericula sentis? Ep. i, 18, 82. paratus omne periculum subire Epod. 1, 3. quanto periclo Od. iii, 20, 1. inter dura pericla Sat. i, 2, 40.

perire. 1, inane lymphæ dolium fundo pereuntis imo Od. iii, 11, 27. 2, *occidere, interire:* ignotis perierunt mortibus Sat. i, 3, 106. pereuntes cuspide Sat. ii, 1, 14. qua pereat sagitta Od. i, 27, 12. dente novo peritura (*capreæ*) Od. iv, 4, 16. morbo periere capellæ Ep. i, 7, 86. morbo, an furtis pereamve rapinis Sat. ii, 3, 157. pro patria perire Od. iv, 9, 52. quo (ferro) Persæ melius perirent Od. i, 2, 22. si non periret immisericordis captiva pubes Od. iii, 5, 17. ubi perire jussus exspiravere Epod. 5, 91. pereas quin fortiter Sat. ii, 3, 42. generosius perire quærens Od. i, 37, 22. cerva suppliciter stabat, servilibus utque jam peritura modis Sat. i, 8, 33. quando iterum paveas, iterumque perire possis Sat. ii, 7, 69. sit jus liceatque perire poetis Ep. ad Pis. 466. si forte minus locuples uno quadrante perisset Sat. ii, 3, 93. peream male Sat. ii, 1, 6. pereat male Epod. 12, 16. ut pereat positum robigine telum Sat. ii, 1, 43. urbs hæc periret Epod. 7, 10. cur perirent (*urbes*) funditus Od. i, 16, 19. (murus) ter pereat meis excisus Argivis Od. iii, 3, 66. ne nummi pereant Sat. i, 2, 133. mortalia facta peribunt Ep. ad Pis. 68. clament periisse pudorem Ep. ii, 1, 80. me tuo longas pereunte noctes Od. i, 25, 7.

periscelis. periscelidem raptam sibi flens Ep. i, 17, 56.

peritus. juris legumque Sat. i, 1, 9. decede peritis Ep. ii, 2, 213. me peritus discet Iber Od. ii, 20, 19.

perjurare. perjuras, surripis, aufers Sat. ii, 3, 127.

perjurus. non est perjurus Sat. ii, 3, 164. quamvis perjurus erit Sat. ii, 5, 15. parens Od. iii, 11, 34. meretrix Od. i, 35, 26. fides Od. iii, 24, 59. perjura domus Priami Od. iii, 3, 27.

perlucidus. fides perlucidior vitro Od. i, 18, 16.

perluere. gelida perluor unda Ep. i, 15, 4.

permagnus. negotia Sat. i, 7, 4.

permingere. hunc perminxerunt calones Sat. i, 2, 44.

permiscere. lituo tubæ permixtus sonitus Od. i, 1, 24. species veri scelerisque tumultu permistæ Sat. ii, 3, 209.

permissum. utor permisso Ep. ii, 1, 45.

permittere. 1, *committere:* si tibi regnum permittant homines Sat. i, 3, 124. cui rex Deorum regnum in aves permisit Od. iv, 4, 3. permitte Divis cetera Od. i, 9, 9. sepulcrum permisum mihi Sat. ii, 5, 106. 2, *concedere, c. infin.:* inulto dicere, quod sentis, permitis Sat. i, 3, 190.

permolere. alienas uxores Sat. i, 2, 36.

permulcere. vacuas permulcent uxores Ep. i, 16, 26.

permultus. in facinus permulta jusso Sat. i, 5, 62. permulta regatus Sat. i, 4, 97.

permutare. permutat dominos Ep. ii, 2, 174. opes permutare crine Licynis Od. ii, 12, 23. cur valle permutat Sabina divitias operosiores? Od. iii, 1, 47.

perna. fumosa Sat. ii, 2, 117. jam magis flagitat immorsus (*stomachus*) nervi Sat. ii, 4, 60.

pernicies. 1, in nepotum perniciem Od. ii, 13, 4. exemplum trahens perniciem veniens in ævum Od. iii, 5, 14. pernicies quæcunque ferunt Sat. i, 4, 130. 2, *de eo qui affert pernicies:* pernicies macelli Ep. i, 15, 31.

perniciosus. obsequium ventris mihi perniciosius est Sat. ii, 7, 104.

pernix. Appulus Epod. 2, 42. *c. infin.:* amata relinquere pernix Ep. ad Pis. 166.

pernoscere. naturam juris Sat. ii, 4, 63.

perpaucus. perpauca loquens Sat. i, 4, 18.

perpeti. audax omnia perpeti Od. i, 3, 25.

perpetuus. imbres Od. i, 7, 17. super Od. i, 24, 5. usus Ep. ii, 2, 175. carmen Od. i, 7, 6. non, si me satis audias, speres perpetuum (*constantem in amore*) Od. i, 13, 14.

perprimere. inominata perprimat cubilia Epod. 16, 38.

perraro. hæc alea fallit Sat. ii, 5, 50.

perrumpere. perrupit Acheronta Herculeus labor Od. i, 3, 36. aurum perrumpere amat saxa Od. iii, 16, 10. perrumpet (*natura*) fastidia victrix Ep. i, 10, 25.

persæpe. Epod. 14, 11; Sat. i, 2, 82; Sat. i, 3, 10; Ep. ad Pis. 349.

perscribere. puris versum perscribere verbis Sat. i, 4, 54.

persequi. mors et fugacem persequitur virum Od. iii, 2, 14. persequemur otium Epod. 1, 7. *c. infin.:* non ego te frangere persequor Od. i, 23, 10.

persimilis. liber tabulæ Ep. ad Pis. 7.

persona. 1, personæ repertor Ep. ad Pis. 278. 2, *partes:* personamque feret non inconcinnus utramque Ep. i, 17, 29. *hinc de iis qui partes agunt:* personam formare novam Ep. ad Pis. 126. reddere personæ scit convenientia cuique ibid. 316. nec quarta loqui persona laboret

Ep. ad Pis. 192. 3, *homo:* an tibi personam satis est evitare? Sat. i, 2, 60.

personare. 1, *vocibus implere:* purgatam crebro qui personet aurem Ep. i, 1, 7. 2, *resonare:* domus alta personuit canibus Sat. ii, 6, 115. Usticæ personuere saxa Od. i, 17, 12.

personatus. pater Sat. i, 4, 56.

perspicere. quem perspexisse laborant Ep. ad Pis. 435.

perstare. persta atque obdura Sat. ii, 5, 39.

perstringere. murmure cornuum perstringis aures Od. ii, 1, 18.

persuadere. persuadet uti mercetur agellum Ep. i, 7, 81. *c. acc.:* persuades hoc tibi vere, multos vixisse probos Sat. i, 6, 8. *c. acc. et infin.:* dum flamma sine tura liquescere persuadere cupit Sat. i, 5, 100.

pertergere. gausape purpureo mensam pertersit Sat. ii, 8, 11.

pertinax. pignus dereptum digito male pertinaci Od. i, 9, 24. *c. infin.:* ludum insolentem ludere pertinax Od. iii, 29, 50.

pertinere. quod magis ad nos pertinet Sat. ii, 6, 73. quo res hæc pertinet? Sat. i, 2, 23. quorsum pertinuit stipare Platona Menandro? Sat. ii, 3, 11. quo pertinet ergo proceros odisse lupos? Sat. ii, 2, 35.

pervellere. qualia lassum pervellunt stomachum Sat. ii, 8, 9.

pervenire. Rubos fessi pervenimus Sat. i, 5, 94. simulac perveneris illuc Ep. i, 13, 11. quid, qui pervenit, fecitne viriliter? Ep. i, 17, 38.

pervicax. Achilleus Epod. 17, 14. Thyiades Od. ii, 19, 9. desine pervicax referre sermones Deorum Od. iii, 3, 70.

pervidere. quum tua (*vitia*) pervideas male Sat. i, 3, 25.

pervincere. 1, quæ pervincere voces evaluere sonum Ep. ii, 1, 200. 2, *evincere:* quam sis mendosus, pervincam Sat. i, 10, 2.

perungere. perunxit hoc Jasonem Epod. 3, 12. nardo perunctus Epod. 5, 59. peruncti fæcibus ora Ep. ad Pis. 277.

perustus. peruata solibus uxor Epod. 2, 41. Ibericis peruste funibus latus Epod. 4, 3.

pes. 1, alterno terram quatiunt pede Od. i, 4, 7. pede candido ter quatient humum Od. iv, 1, 27. pede certo signat humum Ep. ad Pis. 158. tundet pede terram ibid. 430. pepulisse ter pede terram Od. iii, 18, 16. pede barbaro lustrata Rhodope Od. iii, 25, 11. ferebar incerto pede Epod. 11, 20. si patinam pede frangat Sat. ii, 8, 72. ranæ pullis vituli pede pressis Sat. ii, 3, 314. neque pugno neque segni pede victus Od. iii, 12, 8. raro scelestum deseruit pede Pœna claudo Od. iii, 2, 32. ne scit pede turpi Sat. i, 2, 102. sit quali pede Sat. i, 6, 33. pede longo est Sat. i, 2, 93. molli fulta pede est ibid. 88. pede nudo ibid. 132; Ep. i, 19, 12. pedibus nudis Sat. i, 8, 24. illusique pedes vitiosum ferre recusant Sat. ii, 7, 108. pedes quocunque ferent Epod. 16, 21. pedes quo te rapiunt Od. iii, 11, 49. ut nec pes nec caput uni reddatur formæ Ep. ad Pis. 8. sit requies pedum Od. i, 36, 12. si ventri bene est pedibusque tuis Ep. i, 12, 5. Colchis intulit pedem Epod. 16, 60. non aliena (vestigia) meo pressi pede Ep. i, 19, 22. nec ferre dedecuit pedem choris Od. ii, 12, 17. ore pedes tetigitque crura Od. ii, 19, 32. quo pedes lavisset Sisyphus ære Sat. ii, 3, 21. ad pedes Achillei Epod. 17, 14. in pede calceus hæret Sat. i, 3, 32. si pede major erit (calceus) Ep. i, 10, 43. olus cum pede pernæ Sat. ii, 2, 117. unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex Ep. ad Pis. 135. stans pede in uno (*levi opera*) Sat. i, 4, 10. nudo sub pede palmam posuisse (*nihil curasse*) Od. iii, 20, 12. nunc pede libero pulsanda tellus Od. i, 37, 1. injurioso pede ne proruas columnam Od. i, 35, 13. i pede fausto Ep. ii, 2, 37. mors æquo pulsat pede pauperum tabernas Od. i, 4, 13. crepante lympha desilit pede (*cursu*) Epod. 16, 48. 2, *modus pedis:* mille pedes in fronte Sat. i, 8, 12. *metaph.:* metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est Ep. i, 7, 98. 3, *in versu:* iambus, pes citus Ep. ad Pis. 252. hunc socci cepere pedem ibid. 80. incomposito dixi pede currere versus Sat. i, 10, 1. nisi quod pede certo differt sermoni, sermo merus Sat. i, 4, 47. regum facta canit pede ter percusso Sat. i, 10, 43. pedibus claudere verba Sat. ii, 1, 28. pedibus quid claudere senis Sat. i, 10, 59. mutatis tantum pedibus numerisque Sat. i, 4, 7. flevit amorem non elaboratum ad pedem (*certas metri leges*) Epod. 14, 12. *metri genus:* Lesbius Od. iv, 6, 35. Archilochi Ep. i, 19, 28.

pessimus. quo pacto, pessime? Sat. ii, 7, 22. pessima munerum Od. iv, 8, 4.

pestilens. Africus Od. iii, 23, 5.

pestis. pestem a populo in Persas age Od. i, 21, 14.

petere. 1, petita ferro bellua Epod. 5, 10. ferro petitus Sat. i, 2, 66. vos turba saxis petens Epod. 5, 97. petam vultus curvis unguibus ibid. 5, 93. cornu taurus petit Sat. ii, 1, 52. neque dente petit bos ibid. 55. me remorsurum petis Epod. 6, 4. sed hic stilus haud petet ultro quenquam animantem Sat. ii, 1, 39. si quis atro dente me petiverit Epod. 6, 51. *aliquo tendere:* qui Romam petit

Ep. i, 11, 11. Gabios petunt Ep. i, 15, 9. exercitatus petit Syrtes Noto Epod. 9, 31. regnata petam rura Phalante Od. ii, 6, 11. beata petamus arva Epod. 16, 42. secreta petit loca Ep. ad Pis. 298. vespertinus pete tectum Ep. i, 6, 20. nil cupientium nudus castra peto Od. iii, 16, 23. ima petit volvens aliena vitellus Sat. ii, 4, 57. pete cedentem aera disco Sat. ii, 2, 13. 2, *appetere, cupere:* me melior quum peteret Venus Od. i, 33, 13. jam proterva fronte petet Lalage maritum Od. ii, 5, 16. te petit Rhode Od. iii, 19, 27. Telephum, quem tu petis Od. iv, 11, 21. pauperemque dives me petit Od. ii, 18, 11. cœlum petimus stultitia Od. i, 3, 38. ut studio majore petant Helicona Ep. ii, 1, 218. morte venalem petiisse laurum Od. iii, 14, 2. ultra quam satis est virtutem si petat Ep. i, 6, 16. certum voto pete finem Ep. i, 2, 56. epulæ sine fine petitæ Sat. ii, 7, 107. quod petis, hic est Ep. i, 11, 29. quod petiit, spernit Ep. i, 1, 98. quod cupide petiit, reliquit Ep. ii, 1, 100. quantum dimissa petitis præstent Ep. i, 7, 96. multa petentibus desunt multa Od. iii, 16, 42. si interdicta petes Sat. i, 2, 96. fugienda petendis immiscere Sat. i, 2, 75. dividit fugienda petendis Sat. i, 3, 114. vitatu quidque petitu sit melius Sat. i, 4, 115. *c. infin.:* petimus bene vivere Ep. i, 11, 29. 3, *precibus poscere, rogare:* si peteret per amicitiam patris Sat. i, 3, 5. si quid petet ultro, defer Ep. i, 12, 22. præter narrata petenti responde Sat. ii, 5, 1. tu mediastinus tacita prece rura petebas Ep. i, 14, 14. et vel nunc pete, vel cras Sat. ii, 3, 232. quod petis, id sane est invisum duobus Ep. ii, 2, 64. ternos ter cyathos petet Od. iii, 19, 14. decus et pretium recte petit experiens vir Ep. i, 17, 42. Scythæ responsa petunt Carm. Sæc. 55. hanc veniam petimus Ep. ad Pis. 11. 4, *arcessere, afferre:* pete unguentum puer Od. iii, 14, 17. pisces urbe petiti Sat. ii, 2, 120. latere petitus imo spiritus Epod. 11, 10. petita verba foris Sat. i, 10, 29. unde petitum hoc in me jacis? Sat. i, 4, 79.

petitor. generosior descendat in campum petitor Od. iii, 1, 11.

petorritum. ducenda Sat. i, 6, 104. petorrita festinant Ep. ii, 1, 192.

pharetra. sagittis gravida Od. i, 22, 4. insignis humerus pharetra Od. i, 21, 11. pharetra decorus Od. ii, 16, 6. viduus pharetra Apollo Od. i, 10, 11.

pharetrati. Geloni Od. iii, 4, 35.

pharmacopola. Sat. i, 2, 1.

phaselos. fragilem solvat phaselon Od. iii, 2, 29.

philyra. nexæ philyra coronæ Od. i, 38, 2.

phimus. mitteret in phimum tales Sat. ii, 7, 17.

pinaculum. certa Ep. i, 1, 36. te pinacula nulla resolvent Od. i, 28, 34.

pinus. Silvanum lacte piabant Ep. ii, 1, 142.

pictor. Ep. ad Pis. 1. pictoribus atque poetis quidlibet audendi fuit æqua potestas ibid. 9.

picturæ. ut picturæ, poesis Ep. ad Pis. 361.

picus. teque nec laeves vetat in pica Od. iii, 27, 15.

pietas. 1, *in Deos:* Dis pietas mea cordi est Od. i, 17, 13. non te rutilant pietas Od. iv, 7, 24. nec pietas meum regis afferet Od. ii, 14, 2. *in parentes et amicos:* victa furore Od. iii, 27, 35. Lamiæ pietas et cura Ep. i, 14, 6.

piger. auriga Od. i, 15, 26. mens Sat. i, 5, 19. non suum piger Sat. i, 9, 19. addit opus pigro rivus Ep. i, 14, 22. dixi me pigrum Ep. ii, 2, 20. discolor pigrior Sat. i, 7, 17. bos Ep. i, 14, 43. *c. genit.:* militiæ Ep. ii, 1, 124. *c. infin.:* scribendi ferre laborem Sat. i, 4, 12. piger annus (videtur) (*tardo præterito*) Ep. i, 1, 21. *sterilis:* campi Od. i, 22, 17.

piget. neu domum pigeat dare lintea Epod. 16, 27.

pignus. dereptum lacertis Od. i, 9, 23.

I, *pila.* nulla taberna meos habet, neque pila, libellos Sat. i, 4, 71.

II, *pila.* velox Sat. ii, 2, 11. indectus pilæ Ep. ad Pis. 380. pila ludere Sat. i, 5, 49.

pilentum. pilenta festinant Ep. ii, 1, 192.

pileolus. ut cum pileolo soleas (*portas*) Ep. i, 13, 15.

pilum. horrentia pilis agmina Sat. ii, 1, 13.

pilus. pilos caudæ equinæ vello Ep. ii, 1, 45.

pingere. pingimus atque psallimus Ep. ii, 1, 32. *c. acc.:* ne quis se præter Apellem pingeret ibid. 240. prœlia picta Sat. ii, 7, 98. ære dato qui pingitur Ep. ad Pis. 21. *bemalen:* pictæ tabulæ Ep. i, 2, 52. tabella Ep. ii, 1, 97. tabellis Sat. i, 1, 72. puppes Od. i, 14, 14. picta (*varia*) cauda Sat. ii, 2, 26.

pinguis. 1, oves Od. iv, 12, 9. pingue pecus domino facias Sat. ii, 6, 14. Laurens (*aper*) ulvis et arundine pinguis Sat. ii, 4, 42. pinguis ut inde domum possim reverti Ep. i, 15, 24. pinguis vitiis Sat. ii, 2, 21. illi tardo cognomen pingui et damus Sat. i, 3, 58. me pinguem vises Ep. i, 4, 15. pinguia crescunt vellera in pascuis Od. iii, 16, 35. omasum Sat. ii, 5, 40. lardum Sat. ii, 6, 64. merum Sat. ii, 4, 65. fici Sat. ii, 8,

88. *fertilis:* pinguissimi rami Epod. 2, 55. semina Epod. 16, 57. palmeta Ep. ii, 2, 184. arvum Od. iii, 4, 16. Asiæ campi Ep. i, 3, 5. Phrygia Od. ii, 12, 22. *gedüngt:* quis non Latino sanguine pinguior campus Od. ii, 1, 29. 2. *opimus, magnus:* munus Ep. ii, 1, 267.

pinus. ingens Od. ii, 3, 9; Od. ii, 10, 10. mordaci icta ferro Od. iv, 6, 10. imminens villæ Od. iii, 22, 5. sub hac pinu jacentes Od. ii, 11, 14. *de nave:* non huc contendit pinus Epod. 16, 59. Pontica Od. i, 14, 11.

piper. album Sat. ii, 8, 49. quod angulus iste feret piper Ep. i, 14, 23. vicus vendens piper Ep. ii, 1, 270.

pirum. insitiva decerpens pira Epod. 2, 19. piris vesci Ep. i, 7, 14.

piscari. piscemur Ep. i, 6, 57.

piscator. Sat. ii, 3, 227.

piscis. Iberus Sat. ii, 8, 46. muti Od. iv, 3, 19. vagi Sat. ii, 4, 77. semesi Sat. i, 3, 81. visus piscis decurrere ad hamum Ep. i, 7, 74. contracta pisces æquora sentiunt Od. iii, 1, 33. piscium genus Od. i, 2, 9. desinat in piscem mulier Ep. ad Pis. 4. defendens pisces hiemat mare Sat. ii, 2, 17. pisces æquora celent Ep. i, 15, 23. pisces ex æquore verris Sat. ii, 3, 235. pisces trucidas Ep. i, 12, 21. pisces cœnamus Sat. ii, 8, 27. perfundat olivo Sat. ii, 4, 50. cara averrere mensa ibid. 37. piscibus quæ natura foret ibid. 45. piscibus urbe petitis Sat. ii, 120.

piscosus. Bari mœnia piscosi Sat. i, 5, 97.

pituita. lenta Sat. ii, 2, 76. molesta Ep. i, 1, 108.

pius. 1, Æneas Od. iv, 7, 15. tu frustra pius Od. i, 24, 11. nimium pii (Quirites) Od. iii, 3, 58. piis secunda datur fuga Epod. 16, 66. piæ secrevit litora genti ibid. 63. nil faciet sceleris pia dextera Sat. ii, 1, 54. piorum sedes discretæ (*in Orco*) Od. ii, 13, 23. animæ piæ Od. i, 10, 17. pios errare per lucos Od. iii, 4, 6. mollivit Penates farre pio Od. iii, 23, 20.

pix. pice adstrictus cortex Od. iii, 8, 10.

placabilis. tamen ut placabilis essem Ep. i, 20, 25.

placare. Deos vel porco vel bove placat Ep. i, 16, 58. placavi sanguine Divos Sat. ii, 3, 206. ture placare custodes Numidæ Deos Od. i, 36, 2. si ture placaris Lares Od. iii, 23, 3. places Plutona tauris Od. ii, 14, 6. vino placari Genius Ep. ad Pis. 210. carmine placantur Di superi, carmine Manes Ep. ii, 1, 138. ut placem genus irritabile vatum Ep. ii, 2, 102. invidiam placare paras Sat. ii, 3, 13. ventrem placaverit esca Sat. ii, 8, 5.

placentæ. mellitæ Ep. i, 10, 11. totas absorbere placentas Sat. ii, 8, 24.

placere. tibi ne Enipeus plus justo placeat Od. iii, 7, 24. quem scis Cinaræ placuisse Ep. i, 14, 33. quod placui tibi Sat. i, 6, 63. ut placeat juveni Ep. i, 8, 14. principibus placuisse viris Ep. i, 17, 35. me primis urbis placuisse Ep. i, 20, 23. quod placuit sibi Ep. ii, 1, 83; ibid. 165. cui colles Arcadiæ placent Od. iv, 12, 12. Dis quibus septem placuere colles Carm. Sæc. 7. seu mihi frigidum Præneste seu liquidæ placuere Baiæ Od. iii, 4, 24. mihi non Roma, sed vacuum Tibur placet Ep. i, 7, 45. cui placet alterius, sua nimirum est odio sors Ep. i, 14, 11. quid placet aut odio est Ep. ii, 1, 101. quod spiro et placeo, (si placeo,) tuum est Od. iv, 3, 24. nulla placere diu carmina possunt Ep. i, 19, 2. si placeant spe deterius nostra Sat. i, 10, 89. hæc (imago) placuit semel, hæc decies repetita placebit Ep. ad Pis. 365. nec cultura placet longior annua Od. iii, 24, 14. vere quod placet Ep. i, 18, 17. quid placet ergo? Ep. ii, 1, 206. quicquid placuit Od. i, 10, 7. sic placet? Epod. 16, 23. *c. infin.:* cui placet impares formas atque animos sub juga aenea mittere Od. i, 33, 10. quis paria esse placuit peccata Sat. i, 3, 96. placens (*amabilis*) uxor Od. ii, 14, 21. sic Dis placitum Sat. ii, 6, 22. sic Justitiæ placitumque Parcis Od. ii, 17, 16.

placidus. mitis placidusque Apollo Carm. Sæc. 33. senectus ibid. 46. nascentem placido lumine videris Od. iv, 3, 2. ut placidis coeant immitia Ep. ad Pis. 12.

I, *plaga.* Ætolæ Ep. i, 18, 46. densæ Od. iii, 5, 32. teretes Od. i, 1, 28. trudit apros in obstantes plagas Epod. 2, 32. qui mane plagas, venabula, servos transire forum jubebat Ep. i, 6, 58.

II, *plaga.* totidem plagis consumimus hostem Ep. ii, 2, 97.

plagosus. Orbilius Ep. ii, 1, 70.

plane. 1, planius ac melius dicit Ep. i, 2, 4. 2, *prorsus:* communi sensu plane caret Sat. i, 3, 66.

planta. cœno evellere plantam Sat. ii, 7, 27.

I, *planus.* nec triviis attollere curat planum Ep. i, 17, 59.

II, *planus.* spatia Ep. i, 7, 41.

platanus. alta Od. ii, 11, 13. cælebs (*non juncta cum vitibus*) Od. ii, 15, 4.

platea. puræ sunt plateæ Ep. ii, 2, 71.

plaudere. satis est equitem mihi plaudere Sat. i, 10, 76. donec cantor, Vos plaudite, dicat Ep. ad Pis. 155. at mihi plaudo ipse domi Sat. i, 1, 66. ingeniis

non illo favet plauditque sepulcris Ep. ii, 1, 88.

plausor. in vacuo lætus sessor plausorque theatro Ep. ii, 2, 130. si plausoris eges Ep. ad Pis. 154.

plaustrum. robusta Ep. ii, 2, 74. quorum plaustra vagas rite trahunt domos Od. iii, 24, 10. dicitur plaustris vaxisse poemata Thespis Ep. ad Pis. 276.

plausus. datus in theatro Od. i, 20, 4. ut plausus feras Sat. ii, 3, 185. quid conferes munera terræ? ludiera quid, plausus? Ep. i, 6, 7.

plebecula. his nam plebecula gaudet Ep. ii, 1, 186.

plebeius. nil ultra quæro plebeius Sat. ii, 3, 188.

plebs. 1, plebs eris Ep. i, 1, 59. 2, *populus*: antiqua Sat. ii, 7, 23. o plebs Od. iii, 14, 1. 3, *Pöbel*: misera Sat. i, 8, 10. scelesta Od. ii, 4, 18. ventosa Ep. i, 19, 37. nec plebis somnum laudo Ep. i, 7, 35. dissidens plebi virtus Od. ii, 2, 18.

plecti. tergo plector Sat. ii, 7, 106. quicquid delirant reges, plectuntur Achivi Ep. i, 2, 14. quodcunque minabitur Eurus, Venusinæ plectantur silvæ Od. i, 28, 27.

plectrum. aureum Od. ii, 13, 27. quære modos leviore plectro Od. ii, 1, 40. concinet plectro majore Cæsarem Od. iv, 2, 33. *carminis genus*: Lesbium Od. i, 26, 11.

plene. fortunata plene vita Ep. i, 11, 14. sonans plenius aureo Od. ii, 13, 26. plenius (*plus*) æquo laudat Ep. ii, 2, 10.

plenus. pleno cornu Carm. Sæc. 59; Ep. i, 12, 29. ire foras pleno tendebat corpore Ep. i, 7, 31. plenus (*stomachus*) mavult inulas Sat. ii, 2, 43. omne supervacuum pleno de pectore manat Ep. ad Pis. 337. plenior (*major*) copia justo Sat. i, 1, 57. ad plenum Od. i, 17, 15. si pleno (*exacto*) cadit hædus anno Od. iii, 18, 5. *c. gen.*: nisi plena cruoris hirudo Ep. ad Pis. 476. acerra turis plena Od. iii, 8, 3. plenus Albani cadus Od. iv, 11, 2. Bacche, quo me rapis tui plenum? Od. iii, 25, 2. pleno Bacchi pectore Od. ii, 19, 6. plenus lætitiæ Ep. ad Pis. 427. verba plena minarum ibid. 106. plena honorum munera Od. iv, 14, 2. *dives, instructus*: domus Od. iv, 12, 24; Od. ii, 12, 24. Cocceii plenissima villa Sat. i, 5, 50. ex quo pleniores Ep. ii, 2, 154. *satur*: amator Ep. i, 20, 8. mature plena reliquit Ep. ii, 1, 100.

plerique. ut plerique solent Sat. i, 6, 5. pleraque dure dicere Ep. ii, 1, 66. pleraque differat Ep. ad Pis. 44.

plerumque. nubila dividens Od. i, 34, 7. magnas secat res Sat. i, 10, 15. statua taciturnius exit Ep. ii, 2, 84. plerumque recoctus scriba Sat. ii, 5, 8. plerumque modestus Ep. i, 18, 94. t[illegible] lente tormentum ingenio admovet plerumque duro Od. iii, 21, 14. plerumque gratæ divitibus vices Od. iii, 29, 13. [illegible] ceptis gravibus plerumque purpureus [illegible] suitur pannus Ep. ad Pis. 14. Tuque plerumque dolet sermone pedestri [illegible] 95.

plorare. 1, invenient nil sibi lectus præter plorare Sat. ii, 5, 69. qui conducti plorant in funere Ep. ad Pis. 43. an meretricis amore sollicitus plorat [illegible] ii, 3, 253. te discipularum inter jubes plorare cathedras Sat. i, 10, 91. 2, *acc.*, *deplorare*: vigilanemne plora[illegible] commissum? Od. iii, 27, 38. plorat artis exitum Epod. 17, 81. [illegible] ploravit Antilochum Od. ii, 9, 14. juvenem raptum plorat Od. iv, 2, 22. viro puerosque ploret Od. iii, 3, 68. [illegible] viatica plorat Ep. i, 17, 54. *c. acc. e infin.*: ploravere suis non respondere favorem meritis Ep. ii, 1, 9. me objicis plorares Aquilonibus Od. iii, 10, 4.

plostellum. plostello adjungere mus Sat. ii, 3, 247.

plostrum. si plostra ducenta, concurrantque foro tria funera Sat. i, 6, 42.

pluma. leves Od. ii, 20, 12. varia Ep. ad Pis. 2. strigis nocturnæ Ep. 5, 20. num vesceris ista, quam laudas pluma? Sat. ii, 2, 28. si forte suas repetitum venerit grex avium plumas Ep. i, 19. 19. *lanugo*: insperata tuæ quum veniet pluma superbiæ Od. iv, 10, 2.

plumbeus. Auster Sat. ii, 6, 18.

plumbum. liquidum Od. i, 35, 2[illegible] aqua tendit rumpere plumbum (*fistula plumbea*) Ep. i, 10, 20.

plurimus. labor Od. iv, 2, 30. tu[illegible] Od. iv, 1, 21. illi plurima manet lacrima Ep. i, 17, 69. plurima quæ invideas Sat. i, 2, 100. plurimus in Junonis honorem Od. i, 7, 8.

plus (*sequente quam*). nulli plura tu men dividit oscula quam dulci Lamia Od. i, 36, 6. nihilo plus accipias quam qui nil portarit Sat. i, 4, 8. unde labori plus haurire est, quam de re decerpere fructus Sat. i, 2, 79. mater plus quam se sapere vult (*filium*) Ep. i, 18, 27 plura cogere quam satis est Ep. i, 10, 45 tanto plus oneris, quanto veniæ minus Ep. ii, 1, 170. quanto plura parasti tanto plura cupis Ep. ii, 2, 147. quanto quisque sibi plura negaverit, ab Dîs plura feret Od. iii, 16, 21, 22. quoque habeas plus, pauperiem metuas minus Sat. i, 1 92. *sequente ac*: non tuus hoc capiet venter plus ac meus Sat. i, 1, 46. nihil plus explicet, ac si Sat. ii, 3, 270. *sequente ablat.*: præbens mimo spectaculi plura Ep. ii, 1, 198. nam quis me scri

bere plures possit versus Sat. i, 9, 23. plus poscente ferent Ep. i, 17, 44. faciunt plura dolentibus ex animo Ep. ad Pis. 432. quod non plura datis invenerit Ep. ii, 2, 192. plura tollenda relinquendis Sat. i, 10, 51. multo plures sumus Sat. i, 4, 142. numero plures Ep. ii, 1, 183. salutandi plures, plures calones atque caballi pascendi Sat. i, 6, 101, 103. plures annabunt thunni Sat. ii, 5, 44. tractus uter plures lepores educet Ep. i, 15, 22. ut juvencis illigata pluribus aratra nitantur mea Epod. 1, 25. quum tibi plures admoverit aures Ep. i, 20, 19. quatuor aut plures in horas Ep. ii, 1, 189. hunc in annum et plures Od. i, 32, 3. seu plures hiemes seu tribuit ultimam Od. i, 11, 14. Castor sciat an Dolichus plus Ep. i, 18, 19. ne plus frumenti emetat agris Ep. i, 6, 21. haberet plus dapis Ep. i, 17, 51. adjecere paulo plus artis Ep. ii, 2, 43. auxilî latura plus præsentibus Epod. 1, 22. uter plus scribere possit Sat. i, 4, 16. plus apposcere visus Ep. ii, 2, 100. pluribus hisce, si modo plura mihi bona sunt, inclinet Sat. i, 3, 70, 71. daturus plura relictis Carm. Sæc. 44. nec si plura velim, tu dare deneges Od. iii, 16, 38. pluraque felices mirabimur Epod. 16, 55. pudor prohibebat plura profari Sat. i, 6, 57. qui pluribus assuerit mentem corpusque Sat. ii, 2, 109. *pluris, gen. pretii:* unius assis non unquam pretio pluris licuisse Sat. i, 6, 14. pluris mihi eris Sat. i, 9, 7. non Viscum pluris facies Sat. i, 9, 22. sic vendas omnia pluris Sat. ii, 3, 300. sed pluris (*sc. pretii res affer*) Sat. i, 2, 120. *complures:* accedere plures Sat. ii, 3, 149. utpote plures culpari digni Sat. i, 4, 24. locus est pluribus umbris Ep. i, 5, 28. exemta spinis de pluribus una Ep. ii, 2, 212. ubi plura in carmine nitent Ep. ad Pis. 351.

plus (*adv.*). arces dejecit plus vice simplici Od. iv. 14, 13. cur tua plus laudes cumeris granaria nostris? Sat. i, 1, 53. sic derisor vero plus laudatore movetur Ep. ad Pis. 433. ne cui de te plus quam tibi credas Ep. i, 16, 19. plus æquo liber Sat. i, 3, 52. in obsequium plus æquo pronus Ep. i, 18, 10. in cute curanda plus æquo operata juventus Ep. i, 2, 29. quem plus nimio delectavere Ep. i, 10, 30. tollens plus nimio Gloria verticem Od. i, 18, 15. ne doleas plus nimio Od. i, 33, 1. ne plus justo placeat Od. iii, 37, 24. plus prodest Sat. i, 2, 113. est ubi plus tepeant hiemes? Ep. i, 10, 15.

pluvius. venti Od. i, 17, 4. rores Od. iii, 3, 56. arcus Ep. ad Pis. 18.

poculum. aurea Sat. i, 2, 115. capit acria pocula Sat. ii, 6, 70. pocula duo sustinet Sat. i, 6, 117. da, puer: tribus aut novem miscentor cyathis pocula Od. iii, 19, 12. non dentur pocula Sat. ii, 8, 82. pocula Massici Od. i, 1, 19. Lesbii Od. i, 17, 21. Falerni Od. ii, 11, 20; Ep. i, 18, 92. mea nec Falernæ temperant vites, neque Formiani pocula colles Od. i, 20, 12. non ego te meis meditor poculis tinguere Od. iv, 12, 23. pocula Circæ nosti Ep. i, 2, 23. *metaph.:* poculum amoris Epod. 5, 38. desiderî Epod. 17, 80. majus parabo, majus infundam tibi poculum Epod. 5, 78. pocula Letæos ducentia somnos traxerim Epod. 14, 3.

podager. ut fomenta podagrum (juvant) Ep. i, 2, 52.

podagra. tarda Sat. i, 9, 32.

podex. turpis Epod. 8, 6.

poema. legitimum Ep. ii, 2, 109. justum sit, necne, poema Sat. i, 4, 63. animis natum poema juvandis Ep. ad Pis. 377. sanctum est vetus omne poema Ep. ii, 1, 54. pulchra Sat. i, 10, 6. lacrimosa Pupî Ep. i, 1, 67. immodulata Ep. ad Pis. 263. austera ibid. 342. tenui deducta filo Ep. ii, 1, 225. non satis est pulchra esse poemata, dulcia sunto Ep. ad Pis. 99. si meliora dies poemata reddit Ep. ii, 1, 34. non alius faceret meliora poemata Ep. ad Pis. 303. ego mira poemata pango ibid. 416. poemata panges Ep. i, 18, 40. poemata scribere Ep. ii, 1, 117; Ep. ii, 2, 65. comœdia, necne, poema esset, quæsivere Sat. i, 4, 45. totum vendit poema Ep. ii, 1, 75. poema qui tam ridiculum, tam care prodigus emit Ep. ii, 1, 237. adde poemata Sat. ii, 3, 321. tendunt extorquere poemata Ep. ii, 2, 57. dicitur plaustris vexisse poemata Thespis Ep. ad Pis. 276.

pœna. notæ virginum Od. iii, 11, 26. æquæ Sat. i, 3, 118. culpam pœna premit comes Od. iv, 5, 24. raro antecedentem scelestum deseruit pede Pœna claudo Od. iii, 2, 32. juris pejerati pœna Od. ii, 8, 2. formidine pœnæ Ep. i, 16, 53, lex pœnaque lata Ep. ii, 1, 153. pœnæ securus Ep. ii, 2, 17. dedi satis superque pœnarum tibi Epod. 17, 19. pœnas dedit usque superque Sat. i, 2, 65. jussas pœnas luam Epod. 17, 37. dum pœnas per vim festinat Ep. i, 2, 61. quæ pœnis compesceret inferiorum Sat. i, 8, 31.

pœnitet. ne pœniteat te, desine matronas sectarier Sat. i, 2, 77. nil me pœniteat sanum hujus patris Sat. i, 6, 89. scelerum si bene pœnitet Od. iii, 24, 50. conviviorum pœnitet Epod. 11, 8.

poesis. ut pictura poesis Ep. ad Pis. 361.

poeta. Siculus Ep. ad Pis. 463. dives agris ibid. 420. indignus Ep. ii, 1, 231. vesanus Ep. ad Pis. 455. audax Ep. ii, 1, 182. Romani Ep. ad Pis. 264. ve-

[illegible] Ep. ii, 1, 41, 64. [illegible] Sat. i, 10, 6[illegible]. [illegible] Ep. ad Pis. 2[illegible]. [illegible] Ep. ii, 2, 90. [illegible] Cantorum Od. iv, 2, 33. [illegible] [illegible] [illegible] Ep. ii, 1, 126. [illegible] [illegible] Ep. ii, 1, 211. [illegible] Ep. ad Pis. 87. [illegible] Ep. ii, 1, 219. [illegible] Ep. ad Pis. 285. [illegible] ibid. 333. [illegible] Ep. i, 19, 14. [illegible] Cantum, Aristophanemque poetas Sat. i, 4, 1. Virgilium Varionque poetas Ep. ii, 1, 247. Phoebus dedit [illegible] poetas Od. iv, 6, 30. [illegible] poetarum [illegible] Ep. ad Pis. 280. defendente vicem poetæ Sat. i, 10, 12. dejecti membra poetæ Sat. i, 4, 62. si non offendant [illegible] Ep. ad Pis. 281. poetarum manus Sat. i, 4, 141. poetarum seminarum turba Sat. i, 10, 67. deterior quibus esse poetis Sat. i, 4, 39. mediocribus esse poetis non concessere Ep. ad Pis. 372. licerat perire poetis ibid. 466. pictoribus atque poetis quidlibet audendi fuit æqua potestas ibid. 9. quod alet formetque poetam ibid. 307. potus hunc esse poetam Sat. i, 4, 42. Roma habet hos numeratque poetas Ep. ii, 1, 61. omnes odere poetas Sat. i, 4, 33. adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas Ep. i, 19, 4. iratis natus paries poetis Sat. ii, 3, 3.

poetaris. poetica mella Ep. i, 19, 44.

poë. Ep. i, 7, 92; Ep. ii, 2, 138.

poëtere. tantum series junctaque poëtet Ep. ad Pis. 242.

poëta. mei pollicis ictus Od. iv, 6, 36. rodens pollicem Epod. 5, 48. pollice utroque (summe favere) tuum ludum laudabit Ep. i, 18, 66.

pollicere. maturum reditum pollicitus Od. iv, 5, 3. pollicitus meliora Od. i, 29, 16. non hoc pollicitus tuæ Od. i, 15, 32. quinque dies tibi pollicitus me rure futurum Ep. i, 7, 1.

polluere. nullis polluitur casta domus stupris Od. iv, 5, 21.

polus. animo rotundum percurrisse polum Od. i, 28, 6. nube polum occupato Od. iii, 29, 44. polo deripere lunam Epod. 17, 77.

polypus. Hagnæ Sat. i, 3, 40. polypus an gravis cubet hircus in alis Epod. 12, 5.

pomarium. uda rivis Od. i, 7, 14.

pomarius. Sat. ii, 3, 227.

pomifer. Auctumnus Od. iv, 7, 11. annus Od. iii, 23, 8.

pomum. Picena Sat. ii, 3, 272; Sat. ii, 4, 70. mitia Epod. 2, 17. dulcia Sat. ii, 5, 12. porrigis irato puero poma Sat. ii, 2, 2[illegible]. [illegible] qui [illegible] Ep. i, 1, 78. [illegible] Ep. i, 16, 3.

pondus. 1. *gravis* Epod. 4, 18. [illegible] Od. ii, 5, 4. argenti pondus et auri Sat. ii, 1, 41. [illegible] Ep. i, 6, 51. *metus, corpus:* illis [illegible] Sat. ii, 2, 37. *metaph., gravitas:* [illegible] ad Pis. 2[illegible]. [illegible] Ep. i, 19, 42. fabula sine pondere et [illegible] ad Pis. 2[illegible]. et sine pondere [illegible] ii, 2, 112. 2. *modus:* cur [illegible] Sat. i, 3, 78.

ponere. 1. humi ponimus vultus Od. iii, 5, 44. ponit collum in pulvere Od. iv, 6, 11. apicem hic ponimus pudet Od. i, 34, 16. hic, hic ponite lucrum [illegible] Od. iii, 26, 6. hic verbenas, puer, ponite Od. i, 19, 14. ponimus nudo sub pedo palmam Od. iii, 20, 11. in [illegible] ponatur eadem Sat. i, 3, 72. [illegible] poni jubet Sat. ii, 3, 142. ponitur [illegible] cuspide vivo Od. iii, 8, 3. ponitur pulmo [illegible] in parte catini Sat. i, 3, 92. [illegible] ponitur intus et aurum Sat. ii, 3, 142. ponitur intus mille cadis Sat. ii, 3, 115. membranis intus positis Ep. ad Pis. 389. sic positum servabis onus Ep. i, 13, 12. positum sic tangere nolit Sat. i, 2, 106. in medio posita ibid. 108; Ep. i, 12, 7. positas ut glaciet nives Od. iii, 10, 7. posito capite flere Sat. ii, 8, 58. prægravat artes infra se positas Ep. ii, 1, 14. post omnia ponas Sat. i, 1, 86. vestigia ponere Sat. ii, 6, 101; Ep. i, 19, 21. ponere signa præceptis Sat. ii, 4, 2. *stare jubere:* positi vernæ circum Lares Epod. 2, 65. *transponere:* modo me Thebis, modo ponit Athenis Ep. ii, 1, 213. pone me, ubi nulla arbor æstiva recreatur aura, —pone sub curru nimium propinqui solis Od. i, 22, 17, 21. *apponere in mensis:* vidimus merulas poni Sat. ii, 8, 91. posito pavone Sat. ii, 2, 23. illa (ova) memento ponere Sat. ii, 4, 14. ponentur olusculæ Sat. ii, 6, 64. *serere:* nefasto te (*arborem*) posuit die Od. ii, 13, 1. *condere:* Tibur Argeo positum colono Od. ii, 6, 5. ponendæ domo quærenda est area Ep. i, 10, 13. ponimus aras Ep. ii, 1, 16, nidum ponit Od. iv, 12, 5. *exstruere, de statuis:* te ponet marmoream Od. iv, 1, 20. quia ponere totum nesciet Ep. ad Pis. 34. sollers nunc hominem ponere, nunc Deum Od. iv, 8, 8. *adnumerare:* inter vatum ponere me choros Od. iv, 3, 15. veteres inter ponetur honeste Ep. ii, 1, 43. hoc quoque vulgus Chrysippus ponit in gente Meneni Sat. ii, 3, 287. *accipere*

mensæ: unctum (*convivam*) qui recte ponere possit Ep. ad Pis. 422. *constituere:* leges Sat. i, 3, 105. verum mihi ponere nomen Ep. i, 7, 93. vellem isti errori nomen virtus posuisset honestum Sat. i, 3, 42. qui tibi nomen insano posuere Sat. ii, 3, 48. criminosis modum pones iambis Od. i, 16, 3. callidus huic signo ponebam millia centum (*pretium*) Sat. ii, 3, 23. 2, *deponere:* humeris arcum positurus Od. iii, 4, 60. pereat positum robigine telum Sat. ii, 1, 43. nec sumit aut ponit secures Od. iii, 2, 19. muli Capuæ clitellas ponunt Sat. i, 5, 47. iracunda Jovem ponere fulmina Od. i, 3, 40. non ungues ponere curat Ep. ad Pis. 297. ponas insignia morbi Sat. ii, 3, 254. cetera ludicra pono Ep. i, 1, 10. quicquid vita meliore parasti, ponendum æquo animo Sat. ii, 3, 16. pone superbiam Od. iii, 10, 9. ponet famosæ mortis amorem Ep. ad Pis. 469. iram colligit ac ponit ibid. 160. tollere seu ponere vult freta Od. i, 3, 16. pone moras et studium lucri Od. iv, 12, 25. si quid mirabere, pones invitus Ep. i, 10, 31. positis bellis Ep. ii, 1, 93. pone (*ne sume*), meum est; pono, tristisque recedo Ep. i, 16, 35. 3, *adhibere:* non otia recte ponere Sat. ii, 7, 113. pecuniam ponere Epod. 2, 70. positis in fœnore nummis Sat. i, 2, 13; Ep. ad Pis. 421.

pons. Campanus Sat. i, 5, 45. Fabricius Sat. ii, 3, 36. pontes inter jactatus (*lupus*) Sat. ii, 2, 32.

pontifex. dum Capitolium scandet pontifex Od. iii, 30, 9. pontificum cœnæ Od. ii, 14, 28. pontificum libri Ep. ii, 1, 26. pontificum secures Od. iii, 23, 12. Esquilini pontifex veneficî Epod. 17, 58.

pontus. longus Od. iii, 3, 38. vitreus Od. iv, 2, 4. scatens belluis Od. iii, 27, 27. minax ponto unda recumbit Od. i, 12, 31.

popellus. tunicatus Ep. i, 7, 65.

popina. immundæ Sat. ii, 4, 62. uncta (*ubi unctæ seu lautiores epulæ administrantur*) Ep. i, 14, 21.

popino. Sat. ii, 7, 39.

poples. contento poplite miror prœlia Sat. ii, 7, 97. nec parcit imbellis juventæ poplitibus Od. iii, 2, 16.

populare. arva Marte populata nostro Od. iii, 5, 24.

popularis. 1, arbitrio popularis auræ Od. iii, 2, 20. populares vincentem strepitus Ep. ad Pis. 81. 2, *ejusdem patriæ:* puellæ Od. ii, 13, 25.

populeus. corona Od. i, 7, 23.

I, *pōpulus.* alba Od. ii, 3, 9. altæ Epod. ii, 10. adsita certis limitibus vicina refugit jurgia Ep. ii, 2, 170.

II, *pŏpulus.* Romanus Ep. i, 1, 70. Quirini Od. i, 2, 46. Priami Sat. ii, 3, 195. major utrum populum (*incolas Veliæ atque Salerni*) frumenti copia pascat Ep. i, 15, 14. quem vocet Divûm populus Od. i, 2, 25. bellum, famem, pestemque a populo in Persas aget Od. i, 21, 14. frequens Od. i, 35, 14; Od. ii, 17, 25. sapiens et justus in uno Ep. ii, 1, 18. quo sane populus numerabilis, utpote parvus et frugi, castusque verecundusque, coibat Ep. ad Pis. 206. mutavit mentem populus levis Ep. ii, 1, 108. populus Lævino mallet honorem quam Decio mandare Sat. i, 6, 19. si te populus sanum dictitet Ep. i, 16, 21. tene magis salvum populus velit, an populum tu Ep. i, 16, 27. ne qua populus laboret Od. iii, 8, 25. populus me sibilat Sat. i, 1, 66. quid ego et populus mecum desideret Ep. ad Pis. 153. supplex populi suffragia capto Ep. ii, 2, 103. populi contemnere voces Sat. i, 1, 65. primores populi arripuit, populumque tributim Sat. ii, 1, 69. me Nympharum chori secernunt populo Od. i, 1, 32. gladiatorum dare centum populo paria Sat. ii, 3, 86. scurror ego ipse mihi, populo tu Ep. i, 17, 19. populo gratior dies Od. iv, 5, 7. valdius oblectat populum meliusque moratur Ep. ad Pis. 321. risu populum quatit Ep. ii, 2, 84. ne populum extrema toties exoret arena Ep. i, 1, 6. spectaret populum ludis attentius ipsis Ep. ii, 1, 197. differtum transire forum populumque Ep. i, 6, 59. dimovit populum reditus morantem Od. iii, 5, 52. populum falsis dedocet uti vocibus Od. ii, 2, 19. populum si cædere saxis incipias Sat. ii, 3, 128. penetralia Vestæ obscurata populo Ep. ii, 2, 115. notante judice, quo nosti, populo Sat. i, 6, 15. populo spectante Ep. i, 6, 60. in magno ut populo Sat. i, 6, 79. clades in patriam populumque fluxit Od. iii, 6, 20. damnatum cum populo et duce fraudulento Od. iii, 3, 24. ne pueros coram populo Medea trucidet Ep. ad Pis. 185. stultorum regum et populorum continet æstus Ep. i, 2, 8. agrestium regnavit populorum Od. iii, 30, 12. hæc populos, hæc magnos formula reges tenet Sat. ii, 3, 45.

porca. avida Od. iii, 23, 4.

porcus. immolet æquis hic porcum Laribus Sat. ii, 3, 165. Genium mero curabis et porco bimestri Od. iii, 17, 15. Tellurem porco piabant Ep. ii, 1, 143. Deos vel porco vel bove placat Ep. i, 16, 58. hæc porcis hodie comedenda relinquis Ep. i, 7, 19. Epicuri de grege porcus Ep. i, 4, 16.

porrectus. locus ut neque planis porrectus spatiis Ep. i, 7, 42.

porrigere. 1, trans pondera dextram porrigere Ep. i, 6, 52. porrecto jugulo

historias audit Sat. i, 3, 89. porrectus ab inguine palus Sat. i, 8, 5. 2, *extendere:* imperi porrecta majestas ad ortum solis ab Hesperio cubili Od. iv, 15, 15. me tamen asperas porrectum ante fores Od. iii, 10, 3. acervum porrectus vigilet cum longo fuste Sat. ii, 3, 112. quod si præda litere porrecta mergos juveris Epod. 10, 22. porrectum (*multum*) magno magnum spectare catino Sat. ii, 2, 39. palea porrectus in horna Sat. ii, 6, 88. purpurea porrectum in veste locavit agrestem Sat. ii, 6, 106. murana in patina porrecta Sat. ii, 8, 43. capsa porrectus aperta deferar in vicum Ep. ii, 1, 268. tellure porrecta super Epod. 5, 80. *augere:* contracto melius vectigalia porrigam Od. iii, 16, 40. 3, *offerre:* porrigis irato puero poma Sat. ii, 3, 258. mihi porrexerat ilia rhombi Sat. ii, 8, 30. mihi forsan, tibi quod negarit, porriget Hora Od. ii, 16, 32. oderunt porrecta negantem pocula Ep. i, 18, 92.

porrigo. impexa Sat. ii, 3, 126.

porro. Sat. i, 3, 20; Ep. i, 6, 34; Ep. i, 13, 18; Ep. i, 16, 65.

porrum. seu pisces seu porrum et cæpe trucidas Ep. i, 12, 21.

porta. diffidit urbium portas Od. iii, 16, 14. apertis otia portis Ep. ad Pis. 199. non clusæ Od. iii, 5, 23. imago vana quæ porta fugiens eburna somnium ducit Od. iii, 27, 41. discordia belli ferratos postes portasque refregit Sat. i, 4, 61.

portare. 1, onus molestum Sat. i, 6, 99. fustes Od. iii, 16, 41. frumenta penusque Ep. i, 16, 72. captivum portatur ebur Ep. ii, 1, 193. pueri lasanum portantes urnophorumque Sat. i, 6, 109. ne forte sub ala fasciculum portes librorum Ep. i, 13, 13. cadavera portanda locabat in arca Sat. i, 8, 9. qui nil portarit Sat. i, 1, 49. equus ut me portet Ep. i, 17, 20. panis, ultra ut soleat humeris portare (*sc. Canusium*) viator Sat. i, 5, 90. caput abscissum manibus quum portat Agave Sat. ii, 3, 303. tristitiam tradam protervis in mare portare ventis Od. i, 26, 3. 2, *deportare, deducere:* puerum Romam portare docendum Sat. i, 6, 76.

portentum. nota Ep. ii, 1, 11. Thessala Ep. ii, 2, 209. quale portentum neque Daunias alit æsculetis Od. i, 22, 13.

porticus. me porticus excepit Sat. i, 4, 134. opacam porticus excipiebat Od. ii, 15, 16. quum bene notum porticus Agrippæ conspexerit Ep. i, 6, 26. ut porticibus, sic judiciis fruar isdem Ep. i, 1, 71. Chrysippi porticus et grex Sat. ii, 3, 44.

portus. portus Alexandrea supplex patefecit Od. iv, 14, 35. fortiter occupa portum Od. i, 14, 3. cave ne pira occupet alter Ep. i, 6, 32. navium pira latent puppes Epod. 9, 19.

poscere. si denique poscit Ep. i, 11, 13. membranam poscas Sat. ii, 3, 1. posces librum Ep. i, 2, 35. cum poscit majores Sat. ii, 8, 35. cum poscit ibid. 77. chartas et scrinia posci Ep. ii, 1, 113. poscenti gravem remittit acutum Ep. ad Pis. 349. poscentes res multum diversa palato Ep. ii, 2, 65. poscis vilia rerum Ep. i, 17, 21. cibum posco Ep. i, 19, 47. poscunt aut unum aut pugiles Ep. ii, 1, 185. veniam poscentem Sat. i, 3, 75. nec veniam aequis, sed honorem et præmia posci Ep. ii, 1, 78. poscit opem chorus Ep. ii, 1, 134. seu poposceris centum juvencos Epod. 17, 38. poscens ævum pauca Od. ii, 11, 5. quantum res poscet Ep. ii, 2, 190. altera poscit opem res Ep. ad Pis. 411. quod sibi poscenti non dentur pocula Sat. ii, 8, 82. poscente magis gaudent eripi Od. ii, 12, 27. tacentes plus poscente ferent Ep. i, 17, 44. quinque talenta poscit te mulier Sat. ii, 7, 90. quid dedicatum poscit Apollinem vates? Od. i, 31, 1. non ita creditum poscis Quintilium Deos Od. i, 24, 12. *c. infin.* poscat sibi fabula credi Ep. ad Pis. 339. Fauno decet immolare, seu poscat agna, sive malit hædo (*sc. sibi immolari*) Od. i, 4, 12. fabula quæ posci (*ad spectandum*) vult Ep. ad Pis. 190. poscimur (*ad venendum evocor atque impellor*) Od. i, 32, 1.

posse. 1, *c. infin., sexcenties. infin. supplendus:* dicam, si potero Sat. ii, 2, 8. melius te posse negares Ep. ad Pis. 439. quis poterit Deus Od. i, 27, 22. ter nocte potes Epod. 12, 15. potes nam Epod. 17, 45. quin huc inanes, si potes, vertis minas Epod. 6, 3. ore trahit, quodcunque potest Sat. i, 1, 34. multaque merces unde potest tibi defluat Od. i, 28, 28. si vis potes Sat. ii, 6, 39. si quantum cuperem possem quoque Ep. ii, 1, 257. si possis, recte Ep. i, 1, 66. nam quid potuere majus Od. iii, 11, 30. 2, *valere:* quid virtus et quid sapientia possit Ep. i, 2, 17. quid possim, videt ac novit Ep. i, 9, 6. quid Marte posses Od. iv, 14, 9. quid velit et possit rerum concordia discors Ep. i, 12, 19. nec rude quid possit video ingenium Ep. ad Pis. 410. quid contra sonantem Palladis ægida possent ruentes? Od. iii, 4, 58. quid mens rite posset Od. iv, 4, 27. nihil sine te mei possunt honores Od. i, 26, 10.

possessor. valeat possessor oportet Ep. i, 2, 49.

possidere. indignus qui tantum possideam Sat. ii, 3, 236. non possidentem multa vocaveris recte beatum Od. iv, 9, 45.

post. I, *adv.:* post paulo Od. iii, 20, 3; Sat. i, 2, 120; Ep. i, 6, 43. quæ (arma) post fabricaverat usus Sat. i, 3, 102. post etiam inclusa est voti sententia compos Ep. ad Pis. 76. post effert animi motus interprete lingua ibid. 111. ad te post paulo ventura pericula sentis Ep. i, 18, 83. post hunc quoque potus (*adspersit*) Sat. i, 4, 88. nono post mense Sat. i, 6, 61. II, *præp.:* 1, *pone:* gradu post me sedet uno Sat. i, 6, 40. post equitem sedet atra Cura Od. iii, 1, 40. post magna latere sepulcra Sat. i, 8, 36. post fanum Vacunæ Ep. i, 10, 49. neque erat Lydia post Chloen Od. iii, 9, 6. 2, *de tempore:* post certas hiemes Od. i, 15, 35. longum post tempus Sat. ii, 2, 118. post hanc (*horam*) vagor Sat. i, 6, 122. post nonam venies Ep. i, 7, 71. post mediam noctem Sat. i, 10, 33. post mortem Od. iv, 8, 15. captæ post tempora Trojæ Ep. ad Pis. 141. post insana Capræ sidera Od. iii, 7, 6. post vina Od. i, 18, 5. post vinum Sat. ii, 4, 60. addis cornua pauperi, post te (*amphoram*) neque trementi regum apices, neque arma Od. iii, 21, 19. post partum Sat. ii, 8, 44. post ingentia facta Ep. ii, 1, 6. post Punica bella Ep. ii, 1, 162. post decisa negotia Ep. i, 7, 59. post ignem ætheria domo subductum Od. i, 3, 29. condita post frumenta Ep. ii, 1, 140. post hoc Od. iv, 4, 45; Sat. ii, 2, 123; Ep. ii, 2, 28. post hæc Ep. i, 8, 13; Ep. ii, 2, 39. Romulum post hos prius memorem Od. i, 12, 33. 3, *de ordine:* optimus olim Virgilius, post hunc Varius Sat. i, 6, 55. post hunc—Æschylus Ep. ad Pis. 278. post hos insignis Homerus ibid. 401. felix post Cinaram, notaque et artium gratarum facies Od. iv, 13, 21. quærenda virtus post nummos Ep. i, 1, 54. *Ex diæresi:* argento post omnia ponas (*postponas*) Sat. i, 1, 86.

posterus. postera lux oritur Sat. i, 5, 39. postera tempestas melior ibid. 96. postera respuat ætas Ep. ii, 1, 42. quam minimum credula postero (*sc. die*) Od. i, 11, 8. quod prius ordine verbum est, posterius facias Sat. i, 4, 59. posteri Od. ii, 19, 2; Epod. 9, 11. postera crescam laude recens Od. iii, 30, 7.

postgenitus. clarus postgenitis Od. iii, 24, 30.

posthac. Sat. ii, 2, 107; Sat. ii, 3, 297; Ep. ii, 1, 175.

posticum. postico falle clientem Ep. i, 5, 31.

postis. 1, cur invidendis postibus moliar atrium Od. iii, 1, 45. signa derepta postibus Od. iv, 15, 8. armis Herculis (*in foribus templi Herculis*) ad postem fixis Ep. i, 1, 5. 2, *janua:* ad non amicos postes Epod. 11, 21. belli ferratos postes Sat. i, 4, 61.

postmodo. Sat. ii, 6, 27.

postponere. scorto postponet honestum officium Ep. i, 18, 34: cf. Sat. i, 1, 86.

postquam. Od. ii, 4, 9; Epod. 17, 13; Sat. i, 4, 60; Sat. i, 7, 9, 32; Sat. ii, 3, 18, 171, 257; Sat. ii, 7, 15; Sat. ii, 8, 57; Ep. i, 10, 37.

postremo. postremo expellet vivacior hæres Sat. ii, 2, 132.

postremus. hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas Ep. i, 6, 48.

postulare. ne tamen illi tu comes exterior, si postulet, ire recuses Sat. ii, 5, 17. concinnus amicis postulat ut videatur Sat. i, 3, 51. qui ne tuberibus propriis offendat amicum postulat Sat. i, 3, 74. *metaph.:* ille te mecum locus et beatæ postulant arces Od. ii, 6, 22.

potare. vile potabis Sabinum Od. i, 20, 1. acre potet acetum Sat. ii, 3, 117. potamus uncti Od. ii, 11, 17. culpa potare magistra Sat. ii, 2, 123. potare et spargere flores Ep. i, 5, 14. festis potare diebus Sat. ii, 3, 143. de medio potare die Sat. ii, 8, 3. quod nusquam tibi sit potandum Sat. ii, 7, 32. *metaph.:* potantia vellera fucum Ep. i, 10, 27.

potens. maris Deus Od. i, 5, 15. Justitia Od. ii, 17, 15. Roma Ep. ii, 1, 61. natura Sat. ii, 1, 51. lingua potentium vatum Od. iv, 8, 26. aurum perrumpere amat saxo potentius ictu fulmineo Od. iii, 16, 10. mari terraque manus potentes Carm. Sæc. 53. nec virtute foret clarisve potentius armis, quam lingua, Latium Ep. ad Pis. 289. *c. ablat.:* Veneris muneribus potens Od. iv, 10, 1. Crete centum oppidis Od. iii, 27, 33. *c. genit.:* Diva potens Cypri Od. i, 3, 1. silvarum potens Diana Carm. Sæc. 1. imbellis lyræ Musa potens Od. i, 6, 10. Naiadum potens Od. iii, 25, 14. potens sui Od. iii, 29, 41. *qui gratia pollet:* potentior Od. iv, 1, 17. 2, *dives:* potentiorum limina Epod. 2, 8. potentes domos Od. i, 35, 23. ex humili potens Od. iii, 30, 12. matrona Ep. ad Pis. 116. amicus Od. ii, 18, 12; Ep. i, 18, 44, 86.

potenter. cui lecta potenter erit res Ep. ad Pis. 40.

potestas. justa Sat. ii, 7, 62. æqua Ep. ad Pis. 10. ante potestatem Tulli Sat. i, 6, 9.

potio. usitatæ Epod. 5, 73.

potiri. divitiis potietur hæres Od. ii, 3, 20.

potis. dum potis, aridum compone lignum Od. iii, 17, 13. nec quisquam potior Od. iii, 9, 2. militia est potior Sat. i, 1, 7. nulla sit hac potior sententia Epod. 16, 17. sententia Aristippi potior Ep. i, 17, 17. potiore ductos alite muros

Od. iv, 6, 23. potiori dare noctes Epod. 15, 13. Penelopen facilis potiori trade Sat. ii, 5, 76. nisi cœna prior potiorque puella Sabinum detinet Ep. i, 5, 27. cui potior patria fuit interdicta voluptas Ep. i, 6, 64. locus potior rure beato Ep. i, 10, 14. merum pontificum potius cœnis Od. ii, 14, 28. panis mellitis potior placentis Ep. i, 10, 11. centum potiore signis munere donat Od. iv, 2, 19. potior metallis libertas Ep. i, 10, 39.

potus. hic magnos potius triumphos (ames) Od. i, 2, 49. quid potius faciam Od. iii, 28, 1. at potius laudet Sat. i, 1, 109. ac potius foliis parcus vescatur amaris Sat. ii, 3, 114. an potius mediter finire dolores? Sat. ii, 3, 263. quis non te potius, Bacche pater, (*crepet*) Od. i, 18, 6. potius nova cantemus tropæa Od. ii, 9, 19. velis quin hoc potius Sat. ii, 2, 24. hic tibi sit potius quam tu mirabilis illi Ep. i, 6, 23. tortum digna sequi potius quam ducere funem Ep. i, 10, 48. abjicito potius quam Ep. i, 13, 7. ac potius exiguo gratoque fruaris tempore raptim Ep. ii, 2, 197.

pater. acres Sat. ii, 8, 37. bibuli Falerni Ep. i, 18, 91. aquæ Ep. i, 19, 3. recreabis et Afra potorem cochlea Sat. ii, 4, 59. potor Rhodani (*accola Rhodani*) Od. ii, 20, 20.

potus. 1, poti fæce tenus cadi Od. iii, 15, 16. 2, *qui potavit:* ne potum largius æquo rideat Ep. ii, 2, 215. *hinc ebrius:* comminxit lectum potus Sat. i, 3, 90. potus Sat. i, 4, 88; Sat. ii, 3, 255. Fanius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma prosiluit dicenda Ep. i, 19, 7. spectator, functusque sacris, et potus, et exlex Ep. ad Pis. 224. cantu pota Cupidineum lentum sollicitas Od. iv, 13, 5.

præ (*prep.*). præ campo et Tiberino flumine sordent Ep. i, 11, 4.

præbere. aquam Sat. i, 4, 88; Sat. ii, 2, 69. vinum Ep. i, 14, 24. chlamydes si posset centum scenæ præbere rogatus Ep. i, 6, 41. Murena præbente domum Sat. i, 5, 38. quo præbente domum Od. iii, 19, 7. avita ex re præberi sumtus mihi crederet illos Sat. i, 6, 80. frigus amabile fessis vomere tauris præbes Od. iii, 13, 12. tepidas præbet Jupiter brumas Od. ii, 6, 17. votis præbeat aurem Sat. i, 1, 22. spectaret populum —ut sibi præbentem mimo spectacula plura Ep. ii, 1, 198. præbente consilium Od. iv, 14, 34. exemplum grave præbet Od. iv, 11, 26. quem præbeat usum? Sat. i, 1, 73. scurrantis speciem præbere Ep. i, 18, 2.

præcanus. Ep. i, 20, 24.

præcedere. cœpit Sat. i, 9, 42. utcunque præcedes Od. [illegible] tamcunque præcedet fera Epod. 6, 8. ne præcedentibus insto Ep. i, 2, 71.

præceps. se præcipitem tecto dedit Sat. i, 2, 41. Anio Od. i, 7, 13. Africus (*præcipiti impetu ruens*) Od. i, 3, 12. per mala præceps fertur Sat. i, 4, 30. quem præceps alea nudat Ep. i, 16, 21. facundia (*præcipiti quasi curva ruens*) Ep. ad Pis. 217. casus medicusve levari ægrum ex præcipiti (*ex periculo*) Sat. i, 3, 293.

præceptum. ipsa memor præcepta tenam Sat. ii, 4, 11. ponere signa novis præceptis ibid. 2. unde mira decempedis docilis præcepta hæc Sat. ii, 3, 94. haurire vitæ præcepta beatæ Sat. ii, 4, 95. præceptum auriculis instillare Ep. i, 8, 16. pectus præceptis format amicis Ep. ii, 1, 128. in Aristippi præcepta relabor Ep. i, 1, 18.

præcidere. belli causam Ep. i, 2, 9.

præcinctus. pueri Sat. ii, 8, 70. alius ac nos Sat. i, 5, 6.

præcipere. quicquid præcipies, esto brevis Ep. ad Pis. 335. quæ præcepit Ofellus Sat. ii, 2, 2. præcipe (*præcinit*) lugubres cantus Od. i, 24, 2.

præcipitare. præcipitat se Sat. ii, 3, 277.

præcipue. Ep. i, 1, 108; Ep. ii, 1, 261.

præclarus. senator Sat. i, 6, 110. pater ibid. 64. vultus multa et præclara minans Sat. ii, 3, 9. præclaram (*permagnam*) rem stringat ingluvie Sat. i, 2, 8.

præco. Gallonius Sat. ii, 2, 47. Volteius, nomine Mena Ep. i, 7, 56. si præco parvas, aut (ut fuit ipse, coactor mercedes sequerer Sat. i, 6, 86. ad merces turbam cogit emendas Ep. ad Pis. 419. præconis ad fastidium Epod. 4, 12.

præcordia. 1. levare tenta spiritu præcordia Epod. 17, 26. 2, *viscera:* quid veneni sævit in præcordiis Epod. 3, 5. præcordia mulso prolueris Sat. ii, 4, 26. *metaph., animus:* inquieta Epod. 5, 95. meis inæstuat præcordiis libera bilis ibid. 11, 15. condita aperit præcordia Liber Sat. i, 4, 89.

præcurrere. 1, Barros equis præcurreret albis Sat. i, 7, 8. 2, *superare:* reges et regum vita præcurrere amicos Ep. i, 10, 33.

præda. quicquid erat nactus prædæ majoris Ep. i, 15, 38. tibi præda cedat major an illi Od. iii, 20, 7. rejecta præda quam præsens Mercurius fert Sat. ii, 3, 68. adjecisse prædam torquibus Od. iii, 6, 11. teneræ succus defluat prædæ Od. iii, 27, 55. cervi, luporum præda rapacium Od. iv, 4, 50. opima quod si præda litore porrecta mergos juveris Epod. 10, 21.

prædari. singula de nobis anni prædantur euntes Ep. ii, 2, 55.

prædium. militibus promissa prædia daturus Sat. ii, 6, 56. Servius Canusî duo prædia natis divisse duobus fertur Sat. ii, 3, 168. prædia vendit Sat. ii, 7, 110.

prædo. decidit acrem prædonum in turbam Sat. i, 2, 43.

præferre. honestum prætulit utili Od. iv, 9, 41. *c. infin.:* prætulerim scriptor delirus videri Ep. ii, 2, 126. cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungui præferat Herodis palmetis Ep. ii, 2, 184.

præfluere. regna Dauni præfluit (*Aufidus*) Od. iv, 14, 26. quæ Tibur aquæ fertile præfluunt Od. iv, 3, 10.

prægestire. juvenca ludere cum vitulis prægestiens Od. ii, 5, 9.

prægnans. canis Od. iii, 27, 2.

prægravare. 1, corpus animum prægravat Sat. ii, 2, 78. 2, *gravior pondere vincere, superare:* prægravat artes infra se positas Ep. ii, 1, 13.

prælambere. prælambens omne quod affert Sat. ii, 6, 109.

prælucere. nullus sinus prælucet Baiis Ep. i, 1, 83.

prælum. Cæcuba prælo domita uva Od. i, 20, 9.

præmium. multa Sat. ii, 1, 11. jucunda Epod. 2, 36. grandia Ep. ii, 2, 38. prima hederæ victricis Ep. i, 3, 25. hederæ præmia frontium Od. i, 1, 29. tripodes præmia frontium Graiorum Od. iv, 8, 3. ridentes præmia scribæ Sat. i, 5, 35. nec veniam antiquis, sed honorem et præmia posci Ep. ii, 1, 78. frontis urbanæ præmia Ep. i, 9, 11.

prænitere. cur tibi junior læsa præniteat fide Od. i, 33, 4.

prænomen. gaudent prænomine molles auriculæ Sat. ii, 5, 32.

præparare. præparat ulmos Ep. i, 7, 84. bene præparatum pectus (*virtutis præceptis bene munitum*) Od. ii, 10, 14.

præponere. 1, præponens ultima primis Sat. i, 4, 59. 2, *præfigere:* indeque decerptam fronti præponere olivam Od. i, 7, 7. 3, *præferre:* urbem præponere silvis Sat. ii, 6, 92.

prærodere. præroso hamo Sat. ii, 5, 25.

præruptus. nemus Sat. ii, 6, 91.

præscribere. quid faciam, præscribe Sat. ii, 1, 5. præscripta ad munia surgit Sat. ii, 2, 81. non ita Romuli præscriptum (*constitutum*) et Catonis auspiciis Od. ii, 15, 11. intra præscriptum (*intra præscriptos terminos*) Gelonos equitare Od. ii, 9, 23.

præsecare. præsectum castigavit ad unguem Ep. ad Pis. 294.

præsens. 1, ætas Ep. ii, 1, 42. tempus Ep. ad Pis. 44. dona præsentis cape lætus horæ Od. iii, 8, 27. auxilî latura plus præsentibus Epod. 1, 22. tentantem majora fere præsentibus æquum Ep. i, 17, 24. præsens hortatur Ep. i, 1, 69. narret facundia præsens Ep. ad Pis. 184. præsenti tibi maturos largimur honores Ep. ii, 1, 15. in præsens Od. ii, 16, 25. *de Diis qui hominibus fausti adsunt:* præsens Mercurius fert Sat. ii, 3, 68. præsens Divus habebitur Od. iii, 5, 2. tutela præsens Italiæ Od. iv, 14, 43. *quod præsenti tempori convenit:* signatum præsente nota procudere nomen Ep. ad Pis. 59. 2, *potens:* Austri Sat. ii, 2, 41. numina Ep. ii, 1, 134. *c. infin.:* præsens imo tollere de gradu mortale corpus Od. i, 35, 2.

præsepe. qui certum præsepe teneret Ep. i, 15, 28.

præsertim. præsertim cautus dignos adsumere Sat. i, 6, 51. præsertim quum valeas Ep. i, 18, 50. liber et ingenuus, præsertim census equestrem summam Ep. ad Pis. 383.

præsidium. 1, o et præsidium et dulce decus meum Od. i, 1, 2. insigne mœstis præsidium reis Od. ii, 1, 13. Veneris præsidio ferox Od. i, 15, 13. tuo fidens præsidio Ep. i, 18, 81. biremis præsidio scaphæ tutus Od. iii, 29, 62. 2, *Besatzung:* præsidium regale loco dejecit Ep. ii, 2, 30.

præstare. 1, *neutr.:* facie præstant Sat. ii, 4, 71. quantum dimissa petitis præstent Ep. i, 7, 97. 2, *active:* ferias præstes Hesperiæ Od. iv, 5, 38. balnea fortunatam præstantia vitam Ep. i, 11, 14. hæ latebræ incolumem tibi me præstant Ep. i, 16, 16. fortunatum species præstat Ep. i, 6, 49. 3, *probare:* dignum præstabo me Ep. i, 7, 24. præstet amorem Sat. i, 1, 87.

præsto. Sat. i, 2, 117.

præsumere. validus præsumis mollitiem Sat. ii, 2, 87.

præter. 1, *præp.:* Etrusca præter volate litora Epod. 16, 14. *metaph.:* non præter solitum leves Od. i, 6, 20. 2, *de exceptione:* nihil præter astra videt et undas Od. iii, 27, 31. neque harum arborum te præter invisas cupressos ulla sequetur Od. ii, 14, 23. obstrictis aliis præter Iapyga Od. i, 3, 4. cuncta terrarum subacta præter atrocem animum Catonis Od. ii, 1, 24. præter faciem nil cernere possis Sat. i, 2, 94. fastidis omnia præter pavonem Sat. i, 2, 115. non ego edi quicquam præter olus Sat. ii, 2, 117. pingue pecus facias, et cetera præter ingenium Sat. ii, 6, 14. præter laudem nullius avari Ep. ad Pis. 324. ne quis se præter Apellem pingeret Ep. ii, 1, 239. nil præter Calvum et doctus

cantare Catullum Sat. i, 10, 19. hoc præter narrata responde Sat. ii, 5, 1. præter cetera me poemata censes scribere posse Ep. ii, 2, 65. nil sibi legatum, præter plorare, suisque Sat. ii, 5, 69. 3, *de præstantia:* Argonautas præter omnes mirata est ducem Epod. 3, 9. Amor, qui me præter omnes expetit in puellis urere Epod. 11, 3. ille terrarum mihi præter omnes angulus ridet Od. ii, 16, 13.

præterageres. diversoria nota præterageudus equus Ep. i, 15, 11.

præteres. Sat. i, 1, 23; Sat. ii, 3, 179; Sat. ii, 5, 45, 46; Sat. ii, 8, 71.

præterire. 1, monstror digito præteeuntium Od. iv, 3, 22. præteritum temnens Sat. i, 1, 116. vasa prætereo sapiens argentea Sat. ii, 7, 73. ripas flumina prætereunt Od. iv, 7, 4. pocula prætereunte lympha restinguere Od. ii, 11, 20. *prætermittere:* amicos prudens prætereo Sat. i, 10, 88. *nihil morari:* prætereunt poemata Ramnes Ep. ad Pis. 342. *de tempore:* quarta parte diei præterita Sat. i, 9, 36.

prætexta. insani ridentes præmia scribæ, prætextam, et latum clavum Sat. i, 5, 36.

prætextus. vel qui prætextas, vel qui docuere togatas (*fabulas*) Ep. ad Pis. 288.

prætor. Aufidio Lusco prætore Sat. i, 5, 34. Bruto Sat. i, 7, 18. uter ædilis, fueritve vestrûm prætor Sat. ii, 3, 181. interdicto huic omne adimat jus prætor ibid. 218. prætorem quinque sequuntur te pueri Sat. i, 6, 108. curator a prætore datus Ep. i, 1, 103. *dux exercitus:* castellum evertere prætor cupiens Ep. ii, 2, 34.

prætorius. auctor Sat. ii, 2, 50.

prævertere. illuc prævertamur Sat. i, 3, 38.

prandere. 1, pransus non avide Sat. i, 6, 127. millia tum pransi tria repimus Sat. i, 5, 25. 2, *comedere:* luscinias prandere Sat. ii, 3, 245. si pranderet olus Ep. i, 17, 13. neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo Ep. ad Pis. 340.

prandium. qui nigris prandia moris finiet Sat. ii, 4, 22.

pratensis. fungi Sat. ii, 4, 20.

pratum. apricum Ep. i, 14, 30. prata canis albicant pruinis Od. i, 4, 4. prata rigent Od. iv, 12, 3. herba lapathi prata amantis Epod. 2, 57. in pratis vacat pagus Od. iii, 18, 11. fundus herum opulentet pomisne, an pratis, an amicta vitibus ulmo Ep. i, 16, 3. in pratis studiosa florum Od. iii, 27, 29.

prave. prave facti versus Ep. ii, 1, 266. pudens prave Ep. ad Pis. 88. sive ego prave, seu recte hoc volui Sat. ii, 2, 87. prave sectus unguis Ep. i, 13, 104.

pravus. tali Sat. i, 3, 48. nasus Ep. ad Pis. 36. *metaph.:* bellua Sat. ii, 7, 71. stultitia Sat. ii, 3, 220; Ep. ii, 2, 152. ambitio Sat. i, 6, 51. cupido Od. iii, 24, 52. hoc studio pravus facis Sat. i, 4, 79. nugæ pravorum Sat. ii, 3, 244. te alio pravum detorseris Sat. ii, 2, 55. pravi docilis Sat. ii, 2, 52. prava jubentes Od. iii, 3, 2. pars multa modo recta capessens, interdum pravis obnoxia Sat. ii, 7, 8.

precari. 1, quæcunque preceris Sat. ii, 8, 75. quæ precamur tempore sacro Carm. Sæc. 3. quid credis precari Ep. i, 18, 106. Deos precetur et oret Ep. ad Pis. 200. reddas incolumem, precor Od. i, 3, 7. dones precor Od. i, 31, 18. tandem venias, precamur Od. i, 2, 30. precor manum puella savio opponat tuo Epod. 3, 20. parce, precor, precor! Od. iv, 1, 2. per hoc inane purpuræ decus precor Epod. 5, 7. 2, *imprecari:* mala multa precatus Atridis Sat. ii, 3, 203. scurræ, tibi non referenda precati Sat. ii, 7, 36.

prehendere. in patenti prensus (*deprehensus*) Ægæo Od. ii, 16, 2.

premere. 1, trabes premunt columnas Od. ii, 18, 4. premant Calena falce vitem Od. i, 31, 9. ranæ pullis vituli pede pressis Sat. ii, 3, 314. vestigia non aliena meo pressi pede Ep. i, 19, 22. ut premerer sacra lauro Od. iii, 4, 18. *molestum esse:* nimis arcta premunt olidæ convivia capræ Ep. i, 5, 29. premit custodia matrum Ep. i, 1, 22. quem sua culpa premet Ep. i, 18, 79. culpam pœna premit Od. iv, 5, 24. nam atra comes (cura premit) sequiturque fugacem Sat. ii, 7, 115. pressa voces malo (Deos) Od. i, 14, 10. *obruere:* haud paravero quod terra premam Epod. 1, 33. jam te premet nox Od. i, 4, 16. futuri temporis exitum caliginosa nocte premit Deus Od. iii, 29, 30. *urgere:* nimium premendo litus iniquum Od. ii, 10, 13. nonum prematur in annum Ep. ad Pis. 388. 2, *comprimere:* laqueo collum pressisse Ep. i, 16, 37. 3, *imprimere:* cubito remanete presso Od. i, 27, 8. 4, *exprimere:* pressa tuis balanus capillis Od. iii, 29, 4. vina pressa Epod. 13, 6. bacca Sat. ii, 4, 69. mella Epod. 2, 15. pressus Calibus Liber Od. iv, 12, 14. oleo, quod prima Venafri pressit cella Sat. ii, 8, 46. 5, *deprimere:* aulæa premuntur Ep. ii, 1, 189. 6, *supprimere:* quid premat obscurum Lunæ, quid proferat orbem Ep. i, 12, 18. quæ (vocabula) nunc situs informis premit et deserta vetustas Ep. ii, 2, 118. *insectari:* opuscula premat extra

limem Ep. i, 19, 36. (versus) ignoratæ premit artis crimine turpi Ep. ad Pis. 262.

prensare. cœpi prensare manu lentissima brachia Sat. i, 9, 64.

pretiosus. 1, vestimenta Ep. i, 18, 32. 2, *qui multum pecuniæ impendit:* emtor dedecorum Od. iii, 6, 32.

pretium. 1, pretio stet magno Sat. i, 2, 122. quo Chium pretio cadum mercemur Od. iii, 19, 5. pretium muneri dicere Od. iv, 8, 12. unius assis non unquam pretio pluris licuisse Sat. i, 6, 14. as, laquei pretium Sat. ii, 2, 99. 2, *argentum, pecunia:* ille ferat pretium, pœnæ securus Ep. ii, 2, 17. quod nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte suprema permutet dominos Ep. ii, 2, 173. pretium avellier mavis Sat. i, 2, 104. in pretium (*aurum*) Deo converso Od. iii, 16, 8. 3, *æstimatio:* in pretio est Ep. ad Pis. 372. pretium chartis quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35. honor aut decus et pretium recte petit experiens vir Ep. i, 17, 42. nanciscetur enim pretium nomenque poetæ Ep. ad Pis. 299. *præmium:* est operæ pretium Sat. i, 2, 37; Sat. ii, 4, 63; Ep. ii, 1, 229. et peccare nefas, aut pretium emori Od. iii, 24, 24. habes pretium, loris non ureris Ep. i, 16, 44. pretium ætas altera sordet Ep. i, 18, 18.

prex. 1, hoc prece te oro Sat. ii, 6, 13. tacita prece rura petebas Ep. i, 14, 14. oratus multa prece Ep. i, 13, 18. prece motus Od. i, 21, 16. victi prece Epod. 17, 43. quum rogat et prece cogit Ep. i, 9, 2. prece qua fatigent Vestam? Od. i, 2, 26. te pauper ambit sollicita prece Od. i, 35, 5. te multa prece prosequitur Od. iv, 5, 33. cœlestes implorat aquas docta præce Ep. ii, 1, 135. saxa prece blanda ducere Ep. ad Pis. 395. oscinem corvum prece suscitabo Od. iii, 27, 11. quod—nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte suprema permutet dominos Ep. ii, 2, 173. neque te munera, nec preces nec—curvat Od. iii, 10, 13. blandæ te revocant preces Od. iv, 1, 8. preces aversum ad Jovem Epod. 10, 18. quid fundis preces? ibid. 17, 53. misit Thyesteas preces ibid. 5, 86. quindecim Diana preces virorum curet Carm. Sæc. 70. puella disceret unde preces Ep. ii, 1, 133. ad miseras preces decurrere Od. iii, 29, 58. quem—votis ominibusque et precibus vocat Od. iv, 5, 13. urget iratis precibus Sat. ii, 6, 30. precibus fata recludere Od. i, 24, 17. 2, *imprecatio:* precibus non linquar inultis Od. i, 28, 33.

pridem. Sat. ii, 2, 46; Ep. ad Pis. 254.

primoris. primores populi Sat. ii, 1, 69.

primum (*adv.*). Od. i, 32, 5; Od. ii, 13, 2; Sat. i, 4, 39; Sat. ii, 3, 41, 307; Ep. i, 1, 53; Ep. i, 8, 15; Ep. i, 10, 13; Ep. ii, 1, 93; Ep. ii, 2, 49, 92; Ep. ad Pis. 75, 103.

primus. qui commisit pelago ratem primus Od. i, 3, 12. fæcem primus et allec, primus et invenior piper circumposuisse catillis Sat. ii, 4, 73, 74. inulas primus monstravi incoquere Sat. ii, 8, 51. Parios ego primus iambos ostendi Latio Ep. i, 19, 23. quum est ausus Lucilius primus componere carmina Sat. ii, 1, 63. quam si proferres ignota indictaque primus Ep. ad Pis. 130. qui (dies) primus alma risit adorea Od. iv, 4, 41. primusve Teucer tela Cydonio direxit arcu Od. iv, 9, 17. excepit ictus pro conjugibus puerisque primus Od. iv, 9, 24. extremi primorum Ep. ii, 2, 204. elementa discere prima Sat. i, 1, 26. præponere ultima (verba) primis Sat. i, 4, 59. unde primos vitæ labores instituunt Sat. ii, 6, 21. primi aditus Sat. i, 9, 56. quæ prima iratum ventrem placaverit esca. In primis Lucanus aper Sat. ii, 8, 5, 6. sit mihi prima fides Ep. i, 18, 17. prima dicte mihi, summa dicende Camœna Ep. i, 1, 1. ficus prima calorque Ep. i, 7, 5. hirundine prima ibid. 13. primam in horam Ep. i, 17, 6. sedilibus in primis sedet Epod. 4, 15. prima cera Sat. ii, 5, 53. primo ne medium, medio ne discrepet imum Ep. ad Pis. 152. prima (*antiqua*) (verba) cadunt Ep. ad Pis. 61. *princeps:* primi urbis Ep. i, 20, 23. meorum prime sodalium Od. ii, 7, 5. virginum primæ Od. iv, 6, 31. primos et extremos metendo Od. iv, 14, 31. equus certamine primus Ep. ad Pis. 84. quod prima Venafri pressit cella Sat. ii, 8, 45. prima feres hederæ præmia Ep. i, 3, 25. primus virtutis honos Sat. i, 6, 83. *de initio rerum:* primo vere Od. iii, 7, 2. prima nocte Od. iii, 7, 29. ad lumina prima Ep. ii, 2, 98. primus iambus ad extremum similis sibi Ep. ad Pis. 254. sapientia prima stultitia caruisse Ep. i, 1, 41. *recens natus:* o utinam tellus me prima tulisset Sat. ii, 2, 93. quum prorepserunt primis animalia terris Sat. i, 3, 99. frons turgida cornibus primis Od. iii, 13, 5. *pro adverbio, primum:* hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas Ep. i, 6, 48. *in primis, adv.:* in primis valeas Sat. ii, 7, 21.

princeps. 1, *primus:* princeps Æolium carmen ad Italos deduxisse modos Od. iii, 30, 13. libera per vacuum posui vestigia princeps Ep. i, 19, 21. qui Formiarum mœnia dicitur princeps tenuisse Od. iii, 17, 7. Prometheus addere principi limo coactus particulam undique desectam Od. i, 16, 13. 2, prin-
iv, 3, 13. hic ames

Princeps Od. i, 2, 50. principe Cæsare Od. i, 21, 14. te principe Ep. ii, 1, 256. maxime principum Od. iv, 14, 6. graves principum amicitiæ Od. ii, 1, 4. principibus placuisse viris Ep. i, 17, 35.

principium. omne principium huc refer Od. iii, 6, 6. scribendi recte sapere est et principium et fons Ep. ad Pis. 309. carminis esto principium Sat. ii, 6, 23.

prior. 1, extremis usque priores Ep. ii, 1, 204. quod prius ordine verbum est Sat. i, 4, 58. si priores Mæonius tenet sedes Homerus Od. iv, 9, 5. Sarmentus (*venit*) Sat. i, 5, 56. salvere jubet prior Ep. i, 7, 66. ne prior officio quisquam respondeat Sat. ii, 6, 24. nec priores tectum dominæ relinquunt Od. ii, 8, 18. priores hinc Lamias ferunt denominatos Od. iii, 17, 2. dominus Od. ii, 15, 8. vitæ me redde priori Ep. i, 7, 95. 2, *potior:* bellante prior Carm. Sæc. 51. virtutibus esse priorem Ep. i, 18, 27. fama civis causaque prior Sat. ii, 5, 30. tanto levius miser ac prior illo Sat. ii, 7, 19. ambigitur quoties uter utro sit prior Ep. ii, 1, 55. cœna prior potiorque puella Ep. i, 5, 27. qui color est puniceæ flore prior rosæ Od. iv, 10, 4. nil ait esse prius, melius nil cælibe vita Ep. i, 1, 88.

priscus. Cato Od. iii, 21, 11. Cratinus Ep. i, 19, 1. Catones atque Cethegi Ep. ii, 2, 117. Inachus Od. ii, 3, 21. gens mortalium Epod. 2, 2. Pudor Carm. Sæc. 58. agricolæ Ep. ii, 1, 139. redeant in aurum tempora priscum Od. iv, 2, 40. priscæ luxuriem addidit arti Ep. ad Pis. 214. comœdia Sat. i, 10, 16; Sat. i, 4, 2. si prisca redit Venus Od. iii, 9, 17.

privare. quem ter vindicta quaterque haud unquam formidine privet Sat. ii, 7, 77.

privatus. census Od. ii, 15, 13. opes Ep. i, 3, 16. privati juris Ep. ad Pis. 131. publica privatis secernere ibid. 397. privata deduci triumpho mulier Od. i, 37, 31. parce privatus nimium cavere Od. iii, 8, 26. privatus magis vivam te rege beatus Sat. i, 3, 142. invidia accrevit, privato quæ minor esset Sat. i, 6, 26. privati Od. ii, 15, 15. privata (*in quibus privatæ vitæ homines describuntur*) ac prope socco digna carmina Ep. ad Pis. 90.

privignus. Claudius Augusti Ep. i, 3, 2. matre carentes Od. iii, 24, 18.

prius. prius orto sole Ep. ii, 1, 112. quid prius illustrem satiris? Sat. ii, 6, 17. Romulum post hos prius an Pompili regnum memorem Od. i, 12, 33. quid prius dicam solitis Parentis laudibus? Od. i, 12, 13. non alio dictum prius ore Ep. i, 19, 32. carmina non prius audita C 1, 2. te prius obire Od. ii, 17, 2. prius adprecati Od. iv, 15, 28. no exacta tenui ratione saporum Sat. 36. nullam sacra vite prius severis rem Od. i, 18, 1. quæ prius multi lis movebat cardines Od. i, 25, 5. cœlum sidet inferius mari, quam— 5, 79. quod vitium procul afore c atque animo prius Sat. i, 4, 102. prius angustis ejecta cadavera celli i, 8, 8. didicit prius extimuitque trum Ep. ad Pis. 415. format eni tura prius nos intus ad omnem forta habitum ibid. 108. trimus quale ludas opus Sat. ii, 3, 252. sem prius tarda necessitas leti Od. i, prius insolentem serva Briseis Achillem Od. ii, 4, 2. vincit long Sat. ii, 5, 73.

privus. triremis Ep. i, 1, 93. aliud privum dabitur tibi (*peculia quid*) Sat. ii, 5, 11.

I, *pro.* 1, *in gratiam alicujus:* et decorum est pro patria mori iii, 2, 13. pro patria non timidus Od. iii, 19, 2. pro amicis aut timidus perire Od. iv, 9, 51. pr non metuam mori Od. iii, 9, 11. quo bis patiar mori Od. iii, 9 pro sollicitis non tacitus reis Od. 14. excepit ictus pro pudicis conju Od. iv, 9, 23. spondere levi pro pa Ep. ad Pis. 423. 2, *loco:* pro vitul tuis dulcem Aulide natam Sat. ii, 3 gnatam pro muta devovet agna ibid pro bene sano ac non incauto fictum tumque vocamus Sat. i, 3, 61. q se tolleret atque mitteret in phimum Sat. ii, 7, 16. 3, *secundum:* dignu præstabo pro laude merentis Ep. i, pro quæstu sumtum facit Sat. i, 2 4, *ob:* dedit pro corpore nummos 2, 43.

II, *pro* (*interj.*). pro curia Od. 7.

proavus. vestri proavi Plautin numeros et laudavere sales Ep. ad 270.

probare. probet hæc Octavius S 10, 82. utrius horum verba prob facta Ep. i, 17, 16. quod probat et ratur Ep. ii, 1, 263. si quid fricti c probat et nucis emtor Ep. ad Pis. iidem eadem possunt horam durare bantes? Ep. i, 1, 82. Jove non prol Od. i, 2, 19. nemone ut avarus se p Sat. i, 1, 109. *c. infin.:* Lucina p vocari Carm. Sæc. 15.

probrosus. o Carthago, probrosis Italiæ ruinis! Od. iii, 5, 39.

probus. viri Sat. i, 6, 11. est atque probus Ep. ii, 1, 39. probus nobiscum vivit Sat. i, 3, 56. tu pu

tu proba Epod. 17, 40. pauperies Od. iii, 29, 55. mores Carm. Sæc. 45.

procax. Musa Od. ii, 1, 37. vernæ Sat. ii, 6, 66.

procedere. tuque dum procedis, Io triumphe Od. iv, 2, 49. ut Attica virgo procedit fuscus Hydaspes Sat. ii, 8, 14. nil procedere lintrem sentimus Sat. i, 5, 20. qualis ab incepto processerit Ep. ad Pis. 127. procedere recte qui mœchis non vultis Sat. i, 2, 37.

procella. velox Od. iii, 27, 62. Africæ Od. iii, 29, 58. inæquales Od. ii, 9, 3. dum procellas cautus horrescis Od. ii, 10, 2. serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ Ep. ad Pis. 28.

procerus. fraxini Od. iii, 25, 16. ilex Epod. 15, 5. filia Nasicæ Sat. ii, 5, 64. lupi (*longiores et grandioris ponderis*) Sat. ii, 2, 36.

procidere. procidit late pinus Od. iv, 6, 11. procidit rex (*occisus est*) Epod. 17, 13.

procudere. ira, quæ procudit enses Od. iv, 15, 19. *metaph.:* procudere nomen Ep. ad Pis. 59.

procul. procul omnis esto clamor et ira Od. iii, 8, 15. procul absit Ep. ii, 2, 199. quæ procul inerant canistris Sat. ii, 6, 105. cui mustela procul ait Ep. i, 7, 32. Neptunum procul e terra spectare Ep. i, 11, 10. procul audi Ep. ii, 2, 95. *c. ablat.:* quod vitium procul afore chartis Sat. i, 4, 101. prava ambitione procul Sat. i, 6, 52. procul negotiis Epod. 2, 1.

procurare. hæc ego procurare imperor Ep. i, 5, 21.

procurrere. in jus acres procurrunt Sat. i, 7, 21. in mare seu procurrerit Apenninus Epod. 16, 29.

procus. quam nequiere proci recto depellere cursu Sat. ii, 5, 78. Penelope difficilis procis Od. iii, 10, 11. apotheca procis intacta est Sat. ii, 5, 7.

prodere. aut si prodiderit commissa fide Sat. i, 3, 95. prodens gaudia vultus Sat. ii, 5, 104.

prodesse. quid vici prosunt—? Ep. ii, 2, 177. aut prodesse volunt aut delectare poetæ Ep. ad Pis. 333. si prodesse tuis voles Ep. i, 17, 11. quod æque pauperibus prodest Ep. i, 1, 25. nec quicquam tibi prodest Od. i, 28, 4. prosunt furibus Ep. i, 6, 46. annonæ prosit Ep. i, 16, 72. quid proderat ditasse Pelignas anus? Epod. 17, 60. quærere plus prodest Sat. i, 2, 113.

prodigialiter. variare rem prodigialiter unam Ep. ad Pis. 29.

prodigus. 1, locus multæ prodigus herbæ Ep. i, 7, 42. 2, *verschwenderisch, c. gen.:* prodigus æris Ep. ad Pis. 164. animæ magnæ prodigus Od. i, 12, 37. arcani fides prodiga Od. i, 18, 16. ne prodigus esse dicatur Sat. i, 2, 4. prodigus et stultus donat quæ spernit et odit Ep. i, 7, 20. tam care prodigus emit Ep. ii, 1, 238. spargas tua prodigus Ep. ii, 2, 195.

prodire. mulier prodeat Od. iii, 14, 6. juvenum prodis publica cura Od. ii, 8, 7. prodis ex judice turpis Sat. ii, 7, 54. est quadam prodire tenus Ep. i, 1, 32.

proditor. proditor puellæ risus ab angulo Od. i, 9, 21.

prodocere. hæc Janus prodocet Ep. i, 1, 55.

producere. producas sobolem Carm. Sæc. 17. te sacrilega manu produxit, arbos Od. ii, 13, 3. quæ genitor produxerit usus Ep. ii, 2, 119. *protrahere:* jucunde cœnam produximus Sat. i, 5, 70. te Liber vivæque producent lucernæ Od. iii, 21, 23.

productus. neu sit quinto productior actu fabula Ep. ad Pis. 189.

prælium. grave Od. iv, 14, 14. impia Od. ii, 1, 30. conjugibus loquenda Od. iv, 4, 68. dicenda Musis Od. iv, 9, 21. Cæsaris Od. ii, 12, 10. volens prœlia loqui Od. iv, 15, 1. in prœlia trudit inertem Ep. i, 5, 17. prœliis audax Od. i, 12, 21. nec cum Marte confundet Thyoneus prœlia Od. i, 17, 23. campestria Ep. i, 18, 54. Fulvi Rutubæque, aut Placideiani prœlia Sat. ii, 7, 98. virginum Od. i, 6, 17. dura fugies prœlia (*cum lœna*) raptor Od. iii, 20, 4. hædus, cui frons turgida cornibus primis prœlia destinat Od. iii, 13, 5.

profanus. vulgus Od. iii, 1, 1. miscebis sacra profanis Ep. i, 16, 54. secernere sacra profanis Ep. ad Pis. 397.

profari. plura Sat. i, 6, 57.

profecto. Ep. ad Pis. 315.

proferre. 1, simulac Luna protulit os Sat. i, 8, 22. Lunæ quid proferat orbem Ep. i, 12, 18. si proferres ignota indictaque primus Ep. ad Pis. 130. quicquid sub terra est, in apricum proferet ætas Ep. i, 6, 24. proferet in lucem vocabula Ep. ii, 2, 116. quum nova rerum nomina protulerit Ep. ad Pis. 58. quas (*artes*) Parrhasius protulit Od. iv, 8, 6. 2, *promovere:* unde pedem proferre pudor vetet Ep. ad Pis. 135. diem proferet Ilio Od. i, 15, 33.

profestus. lux Sat. ii, 2, 116. luces Od. iv, 15, 25. dies Sat. ii, 3, 144.

proficere. non quicquam proficeret Sat. i, 3, 6. quid tum profeci—? Ep. ii, 2, 23. herba proficiens nihil ibid. 151. quid leges, sine moribus vanæ, proficiunt—? Od. iii, 24, 36.

proficisci. ut proficiscentem docui te sæpe Ep. i, 13, 1. dixi me pigrum proficiscenti tibi Ep. ii, 2, 20.

profiteri. professus amicum Ep. i, 18,

2. inceptis magna professis Ep. ad Pis. 14. professus grandia ibid. 27.

profore. quæ profore credam Ep. i, 8, 11.

profugere. profugit civitas Epod. 16, 18.

profugus. Scythæ Od. i, 35, 9. Scythes Od. iv, 14, 42.

profundus. Danubius Od. iv, 15, 21. merces profundo Od. iv, 4, 65. ruit profundo Pindarus ore Od. iv, 2, 7.

progenerare. neque progenerant aquilæ columbam Od. iv, 4, 32.

progenies. Quinti progenies Arri Sat. ii, 3, 243. Tyrrhena regum progenies Od. iii, 29, 1. almæ progenies Veneris Od. iv, 15, 32. nos nequiores mox daturi progeniem vitiosiorem Od. iii, 6, 48.

prognatus. magno prognatus consule cunnus Sat. i, 2, 70. artes, quas doceat quivis eques semet prognatos Sat. i, 6, 78. ovo prognatus eodem Sat. ii, 1, 26.

prohibere. has nullo perdere possum nec prohibere modo Sat. i, 8, 21. *c. ablat.:* concubitu prohibere vago Ep. ad Pis. 398. Bacchum prohibete rixis Od. i, 27, 4. unde si Parcæ prohibent Od. ii, 6, 9. corpus prohibere cheragra Ep. i, 1, 31. *c. infin.:* tres (*cyathos*) prohibet tangere Od. iii, 19, 15. pudor prohibebat plura profari Sat. i, 6, 57.

projicere. 1, aurum Sat. ii, 3, 100. projectum odoraris cibum Epod. 6, 10. 2, *abjicere:* projectis insignibus Sat. ii, 7, 53. uterque projicit ampullas Ep. ad Pis. 97.

proles. Niobea Od. iv, 6, 1. mascula Od. iii, 6, 37. laudantur simili prole puerperæ Od. iv, 5, 23. prolis novæ ferax lex Carm. Sæc. 19. Dî, Romulæ genti date remque prolemque Carm. Sæc. 47. cum prole matronisque nostris Od. iv, 15, 27. proles (*filius*) Ulyssei Ep. i, 7, 40.

proluere. præcordia mulso prolueris melius Sat. ii, 4, 27. prolutus vappa nauta Sat. i, 5, 16.

promere. dum celeres sagittas promis Od. iii, 20, 10. promere vina Od. iii, 21, 8; Epod. 2, 47. prome Cæcubum Od. iii, 28, 2. promta amphora Od. i, 36, 11. *metaph.:* diem qui promis et celas Carm. Sæc. 10. obscura promens Od. i, 34, 14. non intus digna geri promes in scenam Ep. ad Pis. 183. ut promat (*ostendat*) miracula ibid. 144. *proferre inventa:* quorum ingenium nova tantum crustula promit Sat. ii, 4, 47. *edere:* clienti promere jura Ep. ii, 1, 104.

prominere. quum promineret ore (puer) Epod. 5, 35. coma, quæcunque gelido prominet Algido Od. i, 28, 6.

promissor. quid dignum tanto feret hic promissor hiatu? Ep. ad Pis. 138.

promissum. multa fidem promi vant Ep. ii, 2, 10. quo promissa et somnia Pythagorea Ep. ii, 1, 5 aliquid dignum promissis Sat. ii, 3,

promittere. sestertia mutua septi mittit Ep. i, 7, 81. si quid promit me possum aliud vere, promitto Sa 102, 103. militibus promissa Tr prædia Sat. ii, 6, 55. olim proc carmen Epod. 14, 7. promissi c auctor Ep. ad Pis. 46. promisit ambiguam tellure nova Salamina ram Od. i, 7, 28. sic, qui promi vis, urbem sibi curæ fore Sat. i, (dare) quod medicorum est, pro medici Ep. ii, 1, 116.

promovere. arcana promorat loco 11, 14. *elicere, augere:* doctrin promovet insitam Od. iv, 4, 33.

promus. foris est promus Sat. ii,

pronus. Orion (*occidens*) Od. i 18. *prono cursu labens:* rivus Ep. 21. rivi Od. i, 29, 11. menses C 6, 39. anni Ep. ad Pis. 60. *propensus:* in obsequium plus æqu nus Ep. i, 18, 10.

propago. adulta vitium propagi tas populos maritat Epod. 2, 9.

prope. I, *adv.:* 1, aliquis cubito tem prope tangens Sat. ii, 5, 42. tum propius Tarentum Ep. i, 16, 1 propius stes Ep. ad Pis. 361. ut p spectes poemata Pupî Ep. i, 1, 67. quoniam propius contingis Sat. ii, huc propius me ordine adite Sat. 80. est huic diversum vitio vitium majus Ep. i, 18, 5. Trojæ prope altæ Achilles Od. iv, 6, 3. dixi talibus officiis prope mancum Ep. 21. faciunt prope plura Ep. ad Pis ait prope vera Ep. i, 18, 28. prope digna carmina Ep. ad Pis. 90. prope omnes Sat. ii, 3, 32. nil adn prope res est una Ep. i, 6, 1. qualis undas exercet Auster Od. iv 20. justi prope mater Sat. i, 3, 98. pestatis prope ritu Sat. ii, 3, 268. funeratus arboris ictu Od. iii, 8, 7. dissentire videntur Ep. ii, 2, 61. *præp.:* prope nobilem Luceriam Od 15, 13. non Tanain prope flumen Od, iv, 15, 24. prope litus Mat Od. i, 28, 3. Albanos prope lacus iv, 1, 19. prope Cæsaris hortos S 9, 18. prope me Sat. ii, 8, 20. rivum Ep. i, 14, 35.

propellere. patrius vigor nido pro laborum inscium Od. iv, 4, 6. pro lere famem Sat. i, 2, 6.

properare. 1, *transit. c. accus.:* studium parvi properemus et ampli i, 3, 28. vellera lanæ cui properaban Epod. 12, 22. pecuniam properet (*no studio congerat*) Od. iii, 24, 62.

festinare, c. infin.: Sybarin cur properas amando perdere? Od. i, 8, 2. properet cohibere crinem Od. iii, 14, 21. properat rabiem sedare Epod. 12, 9. flamma properabat lambere tectum Sat. i, 5, 74. cur me funesto properent arcere veterno Ep. i, 8, 10. properent Nymphæ Od. i, 30, 6. inter mœrentes amicos egregius properaret exsul Od. iii, 5, 48. ad quæ si properas gaudia Od. iv, 12, 21. propero quo scis Sat. i, 9, 40. oves properantes domum Epod. 2, 62. properans aqua Ep. ad Pis. 17. et properare loco et cessare Ep. i, 7, 57. dicitur Plautus ad exemplar properare Epicharmi Ep. ii, 1, 58.

propere. da Lunæ propere (pocula) Od. iii, 19, 9.

propinquus. 1, currus nimium propinqui solis Od. i, 22, 21. moles propinqua nubibus arduis Od. iii, 29, 10. 2, *cognatus:* cari Sat. i, 1, 83. ad sanos abeat tutela propinquos Sat. ii, 3, 218. dimovit obstantes propinquos Od. iii, 5, 51.

propior. propior funeri Od. iii, 15, 4. septimus octavo propior annus Sat. ii, 6, 40. certius accipiet damnum propiusve medullis Ep. i, 10, 28. sermoni propiora Sat. i, 4, 42. amicus Ep. i, 9, 5.

proponere. proponi cereus Ep. ii, 1, 265. utile proposuit nobis exemplar Ep. i, 2, 18. siccis omnia dura Deus proposuit Od. i, 18, 3. propositum (*constitutum*) peragunt iter Sat. ii, 6, 99.

propositum. tenax propositi vir Od. iii, 3, 1. victor propositi Ep. i, 13, 11. urget propositum Sat. ii, 7, 7. quod non proposito hæreat apte Ep. ad Pis. 195.

proprie. communia dicere Ep. ad Pis. 128.

proprius. horreum Od. i, 1, 9. tellus Sat. ii, 2, 129. ager—nulli proprius Sat. ii, 2, 134. Lar Sat. ii, 6, 66. Lares Epod. 16, 19. regum proprii greges Od. iii, 1, 5. ungues Ep. i, 7, 51. tubera Sat. i, 3, 73. pellis Sat. i, 6, 22. natalis Od. iv, 11, 18. libri Sat. i, 10, 64. consilium Sat. i, 4, 133. dissimulator opis propriæ Ep. i, 9, 9. Archilochum proprio rabies armavit iambo Ep. ad Pis. 79. *perpetuus:* deferens uni propriam laurum Od. ii, 2, 22. nisi ut propria hæc mihi munera faxis Sat. ii, 6, 5. quod cures proprium fecisse Ep. i, 17, 5. si proprium est Ep. ii, 2, 158. tanquam sit proprium quicquam Ep. ii, 2, 172. potesne ex his ut proprium quid noscere? Sat. ii, 7, 89. propriis (*bonis*) excussus Sat. ii, 3, 20.

propter (*c. accus.*). propter onus segnes Sat. ii, 3, 102. propter aquam ventri indico bellum Sat. i, 5, 7. Paridis propter amorem Ep. i, 2, 6.

propugnaculum. alta navium propugnacula Epod. 1, 2.

propugnare. propugnat nugis armatus Ep. i, 18, 16.

prorepere. non usquam prorepit (formica) Sat. i, 1, 37. quum prorepserunt primis animalia terris Sat. i, 3, 99.

proripere. ne in Lycias proriperet catervas Od. i, 8, 16.

prorogare. ævum Carm. Sæc. 68; Ep. ad Pis. 346. qui recte vivendi prorogat horam Ep. i, 2, 41.

prorsus. jucunde Sat. i, 5, 70.

proruere (*prosternere*). ne pede proruas stantem columnam Od. i, 35, 13. proruet victorem Od. iv, 4, 66.

proscribere. proscriptus Rex Sat. i, 7, 1.

prosequi. prosequor Sat. i, 9, 16. te multa prece, te prosequitur mero Od. iv, 5, 33.

prosilire. donec prosilit unus Sat. i, 5, 21. *metaph.:* ad arma prosiluit dicenda Ep. i, 19, 8. prosiliet frenis natura remotis Sat. ii, 7, 74.

prospectare. prospectat greges errantes Epod. 2, 14.

prosper. fortuna Od. iv, 14, 37. *c. genit.:* Noctiluca prospera frugum Od. iv, 6, 39.

prosperare. Patrum prosperes decreta Carm. Sæc. 18.

prospicere. ex mœnibus matrona bellantis tyranni prospiciens Od. iii, 2, 8. Evias Hebrum prospiciens Od. iii, 25, 10. domus longos quæ prospicit agros Ep. i, 10, 23.

prostare. ut prostes Sosiorum pumice mundus Ep. i, 20, 2.

protenus. protenus nepotem Marti redonabo Od. iii, 3, 30. sic vives protenus Ep. i, 12, 8. protenus ut moneam Ep. i, 18, 67.

proterere. Marte Pœnos proteret Od. iii, 5, 34. Ver proterit Æstas Od. iv, 7, 9.

protervitas. grata Od. i, 19, 7.

protervus. Cyrus Od. i, 17, 24. Cinara Ep. i, 7, 28. Satyri Ep. ad Pis. 233. juvenes Od. i, 25, 2. maritus Od. iii, 11, 11. jam proterva fronte petet Lalage maritum Od. ii, 5, 15. Africus Epod. 16, 22. venti Od. i, 16, 2. rixæ Od. iii, 14, 26.

protinus. tu protinus dic, augur Sat. ii, 5, 21.

protrudere. in rupes protrusit asellum Ep. i, 20, 15.

provehere. vim temperatam Di provehunt in majus Od. iii, 4, 66.

providere. quod non providisset eum Ep. i, 7, 69. verba provisam rem (*antea exploratam*) non invita sequentur Ep. ad Pis. 311. provisæ frugis in annum copia Ep. i, 18, 109.

providus. auspex Od. iii, 27, 8. mens

pugnax. Achivi Od. iii, 3, 27. filius Thetidos Od. iv, 6, 8. circum compita pugnax Ep. i, 1, 49.

pugnus. pugnis cæsus Sat. i, 2, 66. pugnis pugnabant Sat. i, 3, 101. *pugilatus:* Castor gaudet equis, ovo prognatus eodem pugnis Sat. ii, 1, 27. pugnis superare Od. i, 12, 26. pugno victus Od. iii, 12, 7.

pulcher seu pulcer. Hermogenes Sat. i, 10, 17. Laverna Ep. i, 16, 60. matre pulchra filia pulchrior Od. i, 16, 1. pueri Ep. i, 18, 74. pulchrior ignis (*puella*) Epod. 14, 13. talos a vertice pulcher ad imos Ep. ii, 2, 4. sidere pulchrior ille est Od. iii, 9, 21. enitescis pulchrior multo Od. ii, 8, 7. pulchrior evenit Od. iv, 4, 65. liber, honoratus, pulcher Ep. i, 1, 107. tibi pulcher Ep. i, 19, 45. o sol pulcher Od. iv, 2, 47. genæ Od. iv, 13, 8. clunes Sat. i, 2, 89. Mitylene Ep. i, 11, 17. tecta Od. iii, 10, 6. tunicæ Ep. i, 18, 33. divitiæ Sat. ii, 3, 95. pulcherrimus panis Sat. i, 5, 89. poemata Sat. i, 10, 6; Ep. ad Pis. 99. sed emendata videri pulchraque (*carmina*) miror Ep. ii, 1, 72. quæ tu pulchra putas Ep. i, 14, 21. nil vulva pulchrius ampla Ep. i, 15, 41. quid habet pulchri constructus acervus Sat. i, 1, 44. quid sit pulchrum, quid turpe Ep. i, 2, 3. multa et pulchra (*præclara*) minans Ep. i, 8, 3. *faustus:* dies Od. i, 36, 10; Od. iv, 4, 39. cui pulchrum fuit (*placuit*) in medios dormire dies Ep. i, 2, 30.

pulchre. clamabit, Pulchre! bene! recte! Ep. ad Pis. 428. pulchre fuerit tibi Sat. ii, 8, 19. *bene:* illum qui pulchre nosset Sat. i, 9, 62.

I, *pullus.* implumes pulli (*avis*) Epod. 1, 19. ranæ pulli Sat. ii, 3, 314. *junges Huhn:* positus mea in parte catini Sat. i, 3, 92. non piscibus urbe petitis, sed pullo atque hædo Sat. ii, 2, 121. das nummos, accipis uvam, pullos Ep. ii, 2, 163.

II, *pullus* (*adj.*). agna Sat. i, 8, 27. myrtus Od. i, 25, 18. ficus Epod. 16, 46.

pulmentarium. pulmentaria quære sudando Sat. ii, 2, 20.

pulmentum. laboribus emta Ep. i, 18, 48. in singula quem (*mullum*) minuas necesse est Sat. ii, 2, 34.

pulpitum. non ego Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor Ep. i, 19, 40. modicis instravit pulpita tignis Ep. ad Pis. 279. percurrat pulpita socco Ep. ii, 1, 174. traxit per pulpita vestem Ep. ad Pis. 215.

pulsare. consultor ostia pulsat Sat. i, 1, 10. pulsat pede tabernas Od. [illegible] 13. pede libero pulsam 37, 2. tu pulsas (*pellis*) [illegible] obstat Sat. ii, 6, 30. ne potum rid[illegible] pulset (*petulantius tractet*) Ep. ii, 2, [illegible]

pulvillus. libelli Sosii inter s[illegible] jacere pulvillos amant Epod. 8, 16.

pulvinar. Deorum ornare Od. i, 3.

pulvis. ater Sat. ii, 8, 55. coll[illegible] turbine Sat. i, 4, 31. pulveris [illegible] munera Od. i, 28, 3. pulverem Ol[illegible] cum collegisse juvat Od. i, 1, 3. [illegible] vere Troia niger Meriones Od. i, 6, [illegible] posuit collum in pulvere Teucri Od. [illegible] 8, 12. duces non indecore pulvere s[illegible] Od. ii, 1, 22. crines pulvere co[illegible] Od. i, 15, 20. in pulvere ludus S[illegible] 3, 251. si pulvis strepitusque rot[illegible] si lædit caupono Ep. i, 17, 7. i[illegible] ter pulvere Od. i, 28, 36. patiens [illegible] veris (*laboris in Campo*) Od. i, [illegible] *inde:* sine pulvere (*sine labore*) Ep. [illegible] 51. *cinis:* Ilion vertit in pulveren[illegible] iii, 3, 21. pulvis et umbra sumus [illegible] iv, 7, 16. Novendiales dissipare pul[illegible] Epod. 17, 48.

pumex. liber pumice mundus E[illegible] 20, 2. *rupes cavernosa:* quæ (h[illegible] nunc oppositis debilitat pumicibus [illegible] Od. i, 11, 5.

punctum. 1, *momentum:* puncto bilis horæ Ep. ii, 2, 172. 2, *suffrag[illegible] sententia:* omne tulit punctum Ep. ad [illegible] 343. discedo Alcæus puncto illius [illegible] ii, 2, 99.

puniceus. rosa Od. iv, 10, 4.

pupillus. puer Ep. ii, 1, 123. pup[illegible] quos dura premit matris custodia Ep. [illegible] 22.

puppis. pictæ Od. i, 14, 14. pu[illegible] navium Epod. 9, 20.

pupula. quum fixæ cibo intabuis[illegible] pupulæ Epod. 5, 40.

pure. quæ invideant pure app[illegible] tibi rem Sat. i, 2, 100. ter pure [illegible] libello Ep. i, 1, 37. quid pure tran[illegible] let Ep. i, 18, 102. splendens Pario [illegible] more purius Ep. i, 19, 6.

purgare. cultello purgans ungues [illegible] i, 7, 51. purgatam personet aurem [illegible] i, 1, 7. qui purgor bilem Ep. ad [illegible] 302. *c. genit., liberari:* morbi [illegible] purgatum te illius Sat. ii, 3, 27.

purpura. Laconicæ Od. ii, 18, [illegible] Coæ Od. iv, 13, 13. inane purp[illegible] decus Epod. 5, 7. certans uva purp[illegible] Epod. 2, 20. purpurarum sidere cl[illegible] usus Od. iii, 1, 42. purpurâ venale [illegible] ii, 16, 7.

purpureus. 1, color Od. ii, 5, [illegible] vestis Sat. ii, 6, 106. amictus Ep. i, [illegible] 27. pannus Ep. ad Pis. 15. gau[illegible] Sat. ii, 8, 11. mare purpureum sang[illegible] Od. ii, 12, 3. flos rosæ Od. iii, 15, [illegible] Od. iv, 1, 10. os Od. iii, 3,

2, *purpura indutus:* tyranni Od. i, 35, 12.

purus. 1, amphoræ Epod. 2, 15. catilli Sat. ii, 4, 75. manus Epod. 17, 49; Sat. i, 4, 68. puræ sunt plateæ Ep. ii, 2, 71. ros Castaliæ Od. iii, 4, 61. aqua Od. iii, 16, 29. purior aqua Ep. i, 10, 20. purus amnis Ep. ii, 2, 120. nec frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus Ep. i, 16, 13. sal Sat. i, 3, 14. *lucidus:* sol Od. iii, 29, 45. luna Od. ii, 5, 19. Vesper Od. iii, 19, 26. positas ut glaciet nives puro numine Jupiter (*puro aere*) Od. iii, 10, 8. *purum pro, cœlum:* per purum tonantes egit equos Od. i, 34, 7. puris (*sine ornatu*) versum perscribere verbis Sat. i, 4, 54. 2, *sine maculis, vitiis; probus:* domus hac nec purior ulla est Sat. i, 9, 49. purus et insons Sat. i, 6, 69. vita et pectore puro ibid. 64. nunc adbibe puro pectore verba Ep. i, 2, 67. *c. genit.:* sceleris purus Od. i, 22, 1. *c. ablat.:* purum tibi est vitio cor Sat ii, 3, 213.

pus. Regis proscripti pus Sat. i, 7, 1.

pusillus. cui satis una farris libra foret tam pusillo Sat. i, 5, 69. pusilli animi Sat. i, 4, 17.

putare. quamvis aliter putat Ep. ii, 2, 168. *c. acc. et infin.:* me Crispini scrinia lippi compilasse putes Sat. i, 1, 121. nil referre putas Sat. i, 2, 77. an ut ignotum (te) dare nobis verba putas? Sat. i, 3, 23. putes hunc esse poetam Sat. i, 4, 42. sine nervis altera, quicquid composui, pars esse putat Sat. ii, 1, 3. Craterum dixisse putato Sat. ii, 3, 161. quod satis esse putat pater ibid. 178. qua me stultitia insanire putas? ibid. 302. quo me ægrotare putes animi vitio? ibid. 307. insanire putas solemnia me Ep. i, 1, 101. sic ignovisse putato me tibi Ep. i, 7, 69. quid (*me*) sentire putas? Ep. i, 18, 106. scriptores narrare putaret fabellam Ep. ii, 1, 199. ne forte putes me, quæ facere ipse recusem, laudare maligne ibid. 208. ut omnes visuros peccata putem mea Ep. ad Pis. 266. Garganum mugire putes nemus Ep. ii, 1, 202. unde putas, aut qui partum? Sat. ii, 2, 18. quia cuncta putas una virtute minora Ep. i, 12, 11. puta, tibi me virtus tua fecit amicum Sat. ii, 5, 32. putasne? perduci poterit tam frugi tamque pudica Sat. ii, 5, 76. *pass.:* fraternis cessisse putatur moribus Ep. i, 18, 43. mea ne finxisse minora putarer Ep. i, 9, 8. *ducere, habere:* quia turpe putant parere minoribus Ep. ii, 1, 84. ultra quam licet sperare nefas putando Od. iv, 11, 30. ni melius dormire putem quam scribere versus Ep. ii, 2, 54. virtutem verba putes, ut lucum ligna? Ep. i, 6, 31. quine putetis difficile et mirum, Rhodio quod contigit? Sat i, 10, 21. amicum mancipium domino, ut vitale putes Sat. ii, 7, 4. quæ tu pulchra putas Ep. i, 14, 21. neve putes alium beatum Ep. i, 16, 20. sed turpem putat lituram Ep. ii, 1, 167. non quia crasse compositum putetur Ep. ii, 1, 77.

puteal. Libonis Ep. i, 19, 8. sibi adesses ad Puteal cras Sat. ii, 6, 35.

putere. putet aper Sat. ii, 2, 42. non alia (*muria*) putuit orca Sat. ii, 4, 66. putere diurno mero Ep. i, 19, 11.

putescere. heros putescit Sat. ii, 3, 194.

puteus. perennes Ep. i, 15, 15. puteum vitare patentem Ep. ii, 2, 135. in puteum decidit auceps Ep. ad Pis. 459.

putidus. longo putida sæculo Epod. 8, 1. putidius multo cerebrum est Perilli? Sat. ii, 3, 75.

putrescere. putrescat in arca vestis Sat. ii, 3, 119.

putris. mammæ Epod. 8, 7. fanum (*vetustate obsoletum*) Vacunæ Ep. i, 10, 49. oculi (*libidine tabescentes*) Od. i, 36, 17.

pyga. ne nummi pereant, aut pyga Sat. i, 2, 133.

pyramis. monumentum regali situ pyramidum altius Od. iii, 30, 2.

Q

qua. 1, qua medius liquor secernit Europen ab Afro Od. iii, 3, 46. qua rigat arva Nilus ibid. 48. qua violens obstrepit Aufidus, et qua Daunus regnavit populorum Od. iii, 30, 10, 11. qua notam duxit Od. iv, 2, 59. qua sol habitabiles illustrat oras Od. iv, 14, 5. qua modo tristes informem spectabant ossibus agrum Sat. i, 8, 15. qua pinus albaque populus umbram consociare amant ramis Od. ii, 3, 11. qua populus adsita—vicina refugit jurgia Ep. ii, 2, 170. 2, *qua ratione:* ne qua populus laboret Od. iii, 8, 25. si qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste munifico esse licet Sat. i, 2, 50.

quadra. mihi dividuo findetur munere quadra Ep. i, 17, 49.

quadrans (*quarta pars assis*). dum tu quadrante lavatum rex ibis Sat. i, 3, 137. minus locuples uno quadrante Sat. ii, 3, 93.

quadrare. quæ pars quadret acervum Ep. i, 6, 35.

quadratum. mutat quadrata rotundis Ep. i, 1, 100.

quadriga. apta quadrigis equa Od. ii, 16, 35. quadrigis petimus bene vivere Ep. i, 11, 29.

quadrimus. merum Od. i, 9, 7.

quadringenti. Ep. i, 1, 57.

quærere. 1, tamen et quæram, et, quod habebo, mittam Ep. i, 6, 42. ponendæ domo quærenda est area Ep. i, 10, 13. atqui hic est, aut nusquam, quod quærimus Ep. i, 17, 39. sublatam (virtutem) ex oculis quærimus Od. iii, 24, 32. quære modos leviore plectro Od. ii, 1, 40. quærens pavidam matrem Od. i, 23, 2. quærens convivam Sat. ii, 8, 2. quære peregrinum Ep. i, 17, 62. quærens taurum Epod. 12, 17. quæret parem Epod. 15, 14. mox junioles quærit adulteros Od. iii, 6, 25. nec socerum quærit quem versibus oblinat atris Ep. i, 19, 30. *sectari*: quæramus seria Sat. i, 1, 27. jam pastor umbras quærit Od. iii, 29, 22. arbutos quærunt latentes Od. i, 17, 6. tempora quæram Sat. i, 9, 58. quæres quando iterum paveas Sat. ii, 7, 69. 2, *colligere, sibi comparare*: nam mihi continuo major quærenda foret res Sat. i, 6, 100. quærenda pecunia primum est Ep. i, 1, 53. quæritur argentum Ep. i, 2, 44. quærit opes et amicitias Ep. ad Pis. 167. privatas ut quærat opes Ep. i, 3, 16. quicquid quæsierat, ventri donabat avaro Ep. i, 15, 32. asper et attentus quæsitis Sat. ii, 6, 82. utitur ante quæsitis sapiens Sat. i, 1, 38. et quærere (*sc.-rem*) et uti Ep. i, 7, 57. sit finis quærendi (*divitias*) Sat. i, 1, 92. vel quod quærit (*sc. opes*) et inventis miser abstinet Ep. ad Pis. 170. tu pulmentaria quære sudando Sat. ii, 2, 20. superbia quæsita meritis Od. iii, 30, 15. quære fugam morbi (*medicinam*) Ep. i, 6, 29. sibi dum requiem, dum risus undique quærit Ep. i, 7, 79. 3, *explorare*: quid sit futurum cras, fuge quærere Od. i, 9, 13. ne quæsieris, quem mihi, quem tibi finem Di dederint Od. i, 11, 1. sibi quid sit dolitura negatum, quærere Sat. i, 2, 113. mos unde deductus Amazonia securi dextras obarmet, quærere distulit Od. iv, 4, 21. quid Cantaber cogitet, quærere remittas Od. ii, 11, 4. quærere cœpit, quid utile ferrent Ep. ii, 1, 162. comœdia, necne, poema esset, quæsivere Sat. i, 4, 46. quid vetat quærere, num negarit Sat. i, 10, 57. natura fieret laudabile carmen, an arte, quæsitum est Ep. ad Pis. 409. haud illud quærentes, num sine sensu, tempore num faciant alieno Sat. i, 4, 77. puellis injiciat curam quærendi singula Sat. i, 6, 32. quærere, quo pedes lavisset Sisyphus ære Sat. ii, 3, 20. quo patre sit natus, quærere cogit Sat. i, 6, 37. avibus quæ natura et foret ætas ante meum nulli patuit quæsita palatum Sat. ii, 4, 46. quærit, quo turpia celet Sat. i, 2, 85. quid quæris? (*ne multa!*) Ep. i, 10, 8. quærere verum Ep. ii, 2, 45. *interrogare*: quærit de pueris, num sit Sat. ii, 8, 81. si quis nunc quærat, Quo res hæc pertinet? Sat. i, 2, 21. quæro, faciasne, quod olim Polemon? Sat. ii, 3, 253. si quæret, quid agam Ep. i, 8, 3. nunc illud tantum quæram: meritone tibi sit suspectum genus hoc scribendi Sat. i, 4, 64. donasset jamne catenam quærebat Sat. i, 5, 66. nil ultra quæro plebeius Sat. ii, 3, 188. quære et refer Ep. i, 7, 53. 4, *capere*: aurea quæris pocula Sat. i, 2, 114. quærit patria Cæsarem Od. iv, 5, 16. *c. infin.*: si quæret subscribi statuis Od. iii, 24, 27. quæro pascere tigres Od. iii, 27, 55. si torrere jecur quæris Od. iv, 1, 12. quærens generosius perire Od. i, 37, 22. misere discedere quærens Sat. i, 9, 8. jam vino quærens, jam somno fallere curam Sat. ii, 7, 114. quæris iterum antiquo me includere ludo? Ep. i, 1, 2. quærit (pecuniam) ponere Epod. 2, 70. fragili quærens illidere dentem Sat. ii, 1, 77. mitibus mutare quæro tristia Od. i, 16, 26. finire quærens labores Od. iii, 4, 39. malis carere quæritis laboribus Epod. 16, 16. 5, *præferre*: pauperiem sine dote quæro Od. iii, 29, 56.

quæso. Sat. i, 10, 51.

quæstor. ac si quæstor avus fuisset Sat. i, 6, 131.

quæstus. pro quæstu sumtum facit Sat. i, 2, 19. Libitinæ quæstus acerbæ Sat. ii, 6, 19.

qualis. *sæpius.*

qualiscunque. sunt qualiscunque Sat. i, 10, 88.

qualus. tibi qualum Cytheræ puer ales aufert Od. iii, 12, 3.

quam. *sexcenties.*

quamquam. Od. i, 28, 35; Od. iv, 6, 6; Od. ii, 19, 25; Od. iii, 9, 21; Od. iii, 21, 9; Sat. i, 1, 24; Sat. ii, 1, 23; Sat. ii, 2, 41; Ep. ii, 1, 124.

quamvis. Od. i, 14, 11; Od. i, 28, 11; Od. iii, 7, 25; Od. iii, 10, 13; Od. iii, 11, 17; Od. iv, 2, 39; Sat. i, 3, 15; Sat. ii, 1, 74; Sat. ii, 2, 29.

quando. *sæpius.*

quandocunque. Sat. i, 9, 33; Ep. i, 14, 17; Ep. i, 16, 58.

quandoque. Od. iv, 1, 17; Od. iv, 2, 34; Sat. ii, 6, 60; Ep. ad Pis. 359.

quantulus. quantulum summæ curta bit quisque dierum Sat. ii, 3, 124.

quantumvis. Ep. i, 7, 16; Ep. ii, 2, 39.

quantus. *sexcenties.*

quare. *sæpius.*

quartana (*febris*). frigida Sat. ii, 3, 290.

quartus. persona Ep. ad Pis. 192. sedes ibid. 258. pars Sat. i, 9, 35; Sat. ii, 5, 100. hora Sat. i, 5, 23. ad quartam (*horam*) jaceo Sat. i, 6, 122.

quatenus. Od. iii, 24, 30; Sat. i, 1, 64; Sat. i, 3, 76; Sat. ii, 4, 57.

quater. Od. i, 31, 13; Sat. ii, 3, 1; Sat. ii, 7, 76; Ep. i, 20, 27.

quatere. 1, si celeres quatit pennas Od. iii, 29, 53. 2, *pulsare:* parcius junctas quatiunt fenestras juvenes Od. i, 25, 1. pede ter quatient humum Od. iv, 1, 28. alterno terram quatiunt pede Od. i, 4, 7. gravi curru quaties Olympum Od. i, 12, 58. filius Thetidos Dardanas turres quateret tremenda cuspide pugnax Od. iv, 6, 7. reficit rates quassas Od. i, 1, 18. quassas eripiunt æquoribus rates Od. iv, 8, 32. *metaph., agitare, concutere, movere:* quem res plus nimio delectavere secundæ, mutatæ quatient Ep. i, 10, 31. non adytis quatit mentem sacerdotum incola Pythius Od. i, 16, 5. risu populum quatit Ep. ii, 2, 84. non ego te, candide Bassareu, invitum quatiam Od. i, 18, 12. *c. ablat.:* justum ac tenacem propositi virum non vultus tyranni mente quatit solida Od. iii, 3, 4.

quaternus. sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos Sat. i, 4, 86.

quatuor. Sat. i, 3, 8; Sat. i, 5, 86; Ep. ii, 1, 189.

que (*part. copul.*). *sexcenties.* queque *pro, tam-quam:* Od. ii, 12, 9.

queo. unde expedire non amicorum queant consilia Epod. 11, 25. ut raro reperire queamus Sat. i, 1, 119. quæ defendere frigus queat Sat. i, 3, 15. quibus amissas reparare queam res artibus Sat. ii, 5, 2. qua ratione queas ditescere ibid. 10. qua ratione queas traducere leniter ævum Ep. i, 18, 97.

quercetum. querceta Gargani Aquilonibus laborant Od. ii, 9, 7.

quercus. devota Od. iii, 23, 10. aridæ Od. iv, 13, 10. auritæ Od. i, 12, 12. si quercus et ilex multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra Ep. i, 16, 9.

querela. molles Od. ii, 9, 18. nostri memor Od. iii, 11, 52. querelas geris Od. iii, 21, 2. tolle querelas Ep. i, 12, 3. si curat cor spectantis tetigisse querela Ep. ad Pis. 98. cur me querelis exanimas tuis? Od. ii, 17, 1.

queri (*c. accus.*). nova monstra questa Pyrrha Od. i, 2, 6. qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres Ep. i, 17, 53. *c. accus. et infin.:* foro nimium distare Carinas queritur Ep. i, 7, 49. fluvios in campo obstare queratur Sat. ii, 3, 55. querebar applorans tibi Epod. 11, 12. neque ego essem questus Sat. i, 6, 87. tremente questus ore Epod. 5, 11. quereris super hoc Ep. ii, 2, 24. nimium querens Ilia Od. i, 2, 17. aderat querenti Venus Od. iii, 27, 66. Æoliis fidibus querens Od. ii, 13, 24. queruntur in silvis aves Epod. 2, 26.

querimonia. tristes Od. iii, 24, 33. turpes Od. ii, 20, 22. malis divulsus querimoniis Od. i, 13, 19. versibus impariter junctis querimonia primum Ep. ad Pis. 75.

querulus. difficilis, querulus Ep. ad Pis. 173. tibia Od. iii, 7, 30.

questus. non sine questu Od. i, 25, 16.

qui, quæ, quod (*pronom.*). *sexcenties.*

quî (*adv.*). 1, quî fit, Mæcenas, ut Sat. i, 1, 1. quî discrepat istis Sat. ii, 3, 108. quî peccas minus atque ego Sat. ii, 7, 96. unde putas aut quî partum? Sat. ii, 2, 19. quî tu impunitior illa obsonia captas? Sat. ii, 7, 105. quî sanior ac si Sat. ii, 3, 241. quî melior servo, qui liberior sit avarus Ep. i, 16, 63. amator exclusus quî distat, eat, an non Sat. ii, 3, 260. ædificante casas quî sanior? ibid. 275. quî ridiculus minus illo? ibid. 311. sutor tamen est sapiens. Quî? Sat. i, 3, 128. 2, *unde:* quî possum (*præbere*) tot (*chlamydes*)? Ep. i, 6, 42. quî scis, an —? Ep. ad Pis. 462.

quia. *sæpius.*

quicunque. *sæpius.*

quidam. *sæpius.*

quidem. Od. i, 24, 9; Sat. i, 10, 51; Ep. i, 2, 13; Ep. i, 9, 7; Ep. ii, 1, 43, 219.

quidni. Ep. ad Pis. 382.

quies. grata Ep. i, 17, 6. optat quietem Epod. 17, 65. senectuti quietem date Carm. Sæc. 46.

quiescere. quoniam in propria non pelle quiessem Sat. i, 6, 22. indoctus pilæ discive trochive quiescit Ep. ad Pis. 380. quiescas (*versus componere desinas*) Sat. ii, 1, 5.

quietus. quietus quærere cœpit Ep. ii, 1, 162. adscribi quietis ordinibus Deorum Od. iii, 3, 35. quietum regnum Pompilî Od. i, 12, 33. aqua Od. i, 31, 7. amnes Od. iii, 29, 40. quietiore nec feratur æquore Epod. 10, 11.

quilibet. *sæpe.*

quin. *sæpius.*

quincunx. si de quincunce remota est uncia Ep. ad Pis. 327.

quindecim. viri Carm. Sæc. 70.

quingenti. Sat. ii, 7, 43.

quinquatria. festa Ep. ii, 2, 197.

quinque. Sat. i, 3, 16; Sat. i, 6, 108; Sat. ii, 3, 289; Sat. ii, 7, 89; Ep. i, 6, 43; Ep. i, 7, 1; Ep. i, 14, 2, 3; Ep. ii, 1, 24.

quinquennis. vinum Sat. ii, 8, 47. oleæ Sat. ii, 2, 57.

quinquevir. recoctus scriba ex quinqueviro Sat. ii, 5, 56.

quintus. pars Od. i, 13, 16. actus Ep. ad Pis. 189.

quinus. quinas capiti mercedes exsecat Sat. i, 2, 14.

quippe. Od. i, 31, 13; Sat. i, 2, 4.

quis. *sexcenties.*
quisnam. quisnam Sat. ii, 3, 158; Sat. ii, 7, 83. quidnam Sat. ii, 2, 86.
quisquam. *sæpius.*
quisque. *sæpius.*
quisquis. *sæpius.*
quis. *sæpius.*
quo (*adv.*). *sæpius.*
quoad. Sat. ii, 3, 91.
quocirca. Sat. ii, 2, 135; Sat. ii, 6, 95; Ep. ii, 2, 145.
quod. *sæpius.*
quodsi. *sæpe.*
quomodo. Sat. i, 9, 43.
quondam. Sat. i, 2, 55; Sat. ii, 2, 82; Sat. ii, 3, 145; Sat. ii, 5, 21; Ep. i, 18, 78; Ep. ii, 2, 167.
quoniam. Sat. i, 6, 22; Sat. ii, 3, 301; Sat. ii, 4, 25; Sat. ii, 6, 52.
quoque. *sexcenties.*
quorsum. 1, quorsum abeant? Sat. ii, 3, 246. quorsum pertinuit? Sat. ii, 3, 11. quorsum hæc tam putida tendant Sat. ii, 7, 21. quorsum est opus? ibid. 116. 2, *cur:* quorsum insanus? Sat. ii, 3, 201.
quot. Sat. ii, 1, 27.
quotannis. reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis Epod. 16, 43.
quoties. *sæpius.*
quotquot. Od. ii, 14, 5; Sat. ii, 7, 14.
quotus. quotus esse velis Ep. i, 5, 30. hora quota est? Sat. ii, 6, 44; pretium chartis quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35. quota (*hora*) Pelignis caream frigoribus Od. iii, 19, 7.
quum. *sexcenties.*

R

rabidus. leones Ep. ad Pis. 393.
rabies. Archilochum proprio rabies armavit iambo Ep. ad Pis. 79. jam galeam Pallas et ægida et rabiem parat Od. i, 15, 12. donec jam sævus apertam in rabiem verti coepit jocus Ep. ii, 1, 149. non dico horrendam rabiem (*furorem scribendi criminosos iambos*) Sat. ii, 3, 323. rabies Noti Od. i, 3, 14. *libido:* indomitam rabiem sedare Epod. 12, 9. *tumultus:* rabiem tollere civicam Od. iii, 24, 26. *æstus:* ubi aura leniat rabiem Canis Ep. i, 10, 16.
rabiosus. canis Ep. ii, 2, 75.
racemus. jam tibi lividos distinguet Auctumnus racemos Od. ii, 5, 11.
radere. ten' lapides varios lutulenta radere palma Sat. ii, 4, 83. *metaph.:* Aquilo radit terras Sat. ii, 6, 25. Eurus radat arva improbus Epod. 16, 56.
radix. in asperis latens locis Epod. 5, 68. si vulnus monstrata radice non fieret levius, fugeres radice vel herba proficiente nihil curarier Ep. ii, 2, 149, 150. rapula, lactucæ, radices, (*Rettig*) qualia lassum pervellunt stomachum Sat. i, 8.
ramus. inutiles Epod. 2, 11. de pinguissimis oliva ramis arborum 56. udi rami Sat. i, 5, 81. spissa ramis laurea Od. ii, 15, 9. qua pinus alta populus umbram consociare amant ramis Od. ii, 3, 11.
rana. palustres Sat. i, 5, 14. Epod. 5, 19. ranæ pulli Sat. ii, 3, 3.
rancidus. aper Sat. ii, 2, 89.
rapax. Cinara Ep. i, 14, 33. pyiæ Sat. ii, 2, 40. lupi Od. iv, 4, Epod. 16, 20. Orcus Od. ii, 18, hinc apicem rapax Fortuna sustulit i, 34, 14.
rapere. 1, quo me, Bacche, rapis Od. iii, 25, 1. i, pedes quo te rapiunt Od. iii, 11, 49. quo me cunque tempestas Ep. i, 1, 15. quatuor hinc pimur viginti et millia rhedis Sat. 86. rapit ungula currus Sat. i, 1, ocius ni te hinc rapis Sat. ii, 7, 118. mæ sponsorem me rapis Sat. ii, 6, rapere in jus Sat. i, 9, 77; Sat. ii, 3 in medias res auditorem rapit Ep. ad 149. nec variis obsita frondibus sub vum rapiam (*protraham in publicum cem*) Od. i, 18, 13. *de affectionibus mi:* quem per medias rapit ira c Od. iii, 2, 12. si tantus amor scrib te rapit Sat. ii, 1, 10. furorne cæcus rapit vis acrior? Epod. 7, 13. *de m hinraffen:* sed improvisa leti vis r rapietque gentes Od. ii, 13, 20. rapit maturior vis Od. ii, 17, 5. juv raptum plorat Od. iv, 2, 21. rapt fratre dolens Ep. i, 14, 7. 2, *raptim ferre:* distat, sumasne pudenter, ar pias Ep. i, 17, 45. convivas avidos nam servosque tum rapere videres S 5, 76. ossa ab ore rapta canis Epo 23. flumen stirpes raptas volvens Od. iii, 29, 37. oscula Od. ii. 12, rapiamus occasionem de die Epod. 1 almum quæ rapit Hora diem Od. iv, *ad se arripere:* Venerem incertam pientes Sat. i, 3, 109. 3, *rauben:* gine rapta Od. ii, 4, 8. raptus ab Id Od. iii, 20, 16. periscelidem raptan flens Ep. i, 17, 56. insignibus r Epod. 5, 12. humanos in usus omn crum rapiente dextra Od. iii, 3, 52. *taph.:* ut limis rapias (*raptim legas*) ii, 5, 53.
rapidus. Tigris Od. iv, 14, 46. pidi fluminum lapsus Od. i, 12, 9. pido ferventius amni ingenium Sat. i, 62. flumen Sat. ii, 3, 242. rapidus c Orionis Notus Od. i, 28, 21. rap sol Od. ii, 9, 12.
rapina. an furtis pereamve rapi Sat. ii, 3, 157.
raptim. cui donet impermissa ra

gaudia Od. iii, 6, 27. fruaris tempore raptim Ep. ii, 2, 198.

raptor. inaudax Od. iii, 20, 4. Tityos Od. iv, 6, 2.

rapulum. acria Sat. ii, 8, 8. quum rapula plenus atque acidas mavult inulas Sat. ii, 2, 43.

raro. ut raro reperire queamus Sat. i, 1, 117. raro loquens Sat. i, 4, 18. jejunus raro stomachus vulgaria temnit Sat. ii, 2, 38. sic raro scribis Sat. ii, 3, 1. raro antecedentem scelestum deseruit Pœna Od. iii, 2, 31.

rarus. 1, retia Epod. 2, 33. 2, *non spissus:* juventus Od. i, 2, 24. avis Sat. ii, 2, 26. fides Od. i, 35, 21. cur manat rara meas lacrima per genas? Od. iv, 1, 34. fertur quo rara securis Sat. i, 7, 27. hic et in Accî trimetris apparet rarus (iambus) Ep. ad Pis. 259. atque hæc rara cadat (voluptas) dura inter sæpe pericla Sat. i, 2, 40.

rates. impia Ajacis Epod. 10, 14. qui fragilem commisit pelago ratem Od. i, 3, 11. secunda ratem occupare alite Epod. 16, 24. quassas eripiunt æquoribus rates Od. iv, 8, 32. mox reficit rates quassas Od. i, 1, 17. impiæ rates Od. i, 3, 24.

ratio. 1, pueri longis rationibus assem discunt in partes centum diducere Ep. ad Pis. 325. 2, *mentis deliberatio, consilium:* quam sibi sortem seu ratio dederit seu fors objecerit Sat. i, 1, 2. si ratio et prudentia curas aufert Ep. i, 11, 25. cur non ponderibus modulisque suis ratio utitur? Sat. i, 3, 78. *rerum indoles, natura:* nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque Sat. i, 3, 115. si puerilius his ratio esse evincet amare Sat. ii, 3, 250. vincet enim stultos ratio insanire nepotes Sat. ii, 3, 225. si qua res, qua ratio suaderet Sat. i, 2, 50. nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem Sat. ii, 3, 83. *norma:* quæ res ratione modoque tractari non vult Sat. ii, 3, 266. 4, *modus, mos:* longe mea discrepat istis et vox et ratio Sat. i, 6, 93. non prius exacta tenui ratione saporum Sat. ii, 4, 36. qua ratione queas traducere leniter ævum Ep. i, 18, 97. qua ratione queas ditescere Sat. ii, 5, 10. ac si insanire paret certa ratione modoque Sat. ii, 3, 271. simili ratione modoque Ep. ii, 1, 20. ratione ruentis acervi Ep. ii, 1, 47. si neque majorem feci ratione mala rem Sat. ii, 6, 6.

ratus. spes jubet esse ratas Ep. i, 5, 17.

raucus. Sulcius et Caprius, rauci male Sat. i, 4, 66. vicinia rauca reclamat Ep. i, 17, 62. Hadria Od. ii, 14, 14.

ravus. lupa Od. iii, 27, 3. leones Epod. 16, 33.

recalcitrare. cui male si palpere, recalcitret undique tutus Sat. ii, 1, 20.

recantare. dum mihi fias recantatis amica opprobriis Od. i, 16, 27.

recedere. tristis recedo Ep. i, 16, 35. Cerberus recedentis (*ex Orco Bacchi*) ore pedes tetigit Od. ii, 19, 31. senes ut in otia tuta recedant Sat. i, 1, 31. anni recedentes Ep. ad Pis. 176. verba movere loco, quamvis invita recedant Ep. ii, 2, 113.

recens. testa Ep. i, 2, 69. flores Od. iii, 27, 43. dicam insigne, recens Od. iii, 25, 7. recenti mens trepidat metu Od. ii, 19, 5. juvenum recens examen Od. i, 35, 30. Nævius mentibus hæret pæne recens Ep. ii, 1, 54. crescam laude recens Od. iii, 30, 8. feri cultus hominum recentum Od. i, 10, 2. indiciis monstrare recentibus abdita rerum Ep. ad Pis. 49. *integer:* aper rhombusque Sat. ii, 2, 42.

recidere. recisos portare fustes Od. iii, 6, 40. columnæ ultima recisæ Africa Od. ii, 18, 4. *metaph.:* ambitiosa recidet ornamenta Ep. ad Pis. 447. si non supplicio culpa reciditur Od. iii, 24, 34. magnis parva falce recisurum simili te Sat. i, 3, 123. recideret omne quod ultra perfectum traheretur Sat. i, 10, 69.

recinere. parræ recinentis omen Od. iii, 27, 1. cujus recinet jocosa nomen imago Od. i, 12, 3. hæc recinunt juvenes dictata senesque Ep. i, 1, 55. recines lyra Latonam Od. iii, 28, 11.

recipere. 1, recepto amico Od. ii, 7, 27. recepto Cæsare Od. iv, 2, 47. mente recepta Ep. ii, 2, 104. 2, *accipere:* nos recipit villa Sat. i, 5, 50. nisi nos vicina Trivici villa recepisset ibid. 80. Deorum in templa recepti Ep. ii, 1, 6. receptus terra Neptunus Ep. ad Pis. 63. carmen majestas recipit tua Ep. ii, 1, 258. recipit Apollo scripta Ep. i, 3, 17. (equus) frænum recepit Ep. i, 10, 36. spondeos stabiles in jura paterna recepit Ep. ad Pis. 256.

recitare. scripta Sat. i, 4, 23; Ep. i, 19, 42; Sat. i, 4, 75. nec recito cuiquam nisi amicis ibid. 73. Quintilio si quid recitares Ep. ad Pis. 438. quum recitata loca revolvimus Ep. ii, 1, 223.

recitator. acerbus Ep. ad Pis. 474.

reclamare. vicinia reclamat Ep. i, 17, 62.

reclinare. in gramine reclinatus Od. ii, 3, 7. *abducere:* nullum a labore me reclinat otium Epod. 17, 24.

recludere. 1, æqua tellus pauperi recluditur regumque pueris Od. ii, 18, 33. reclusa mane domo vigilare Ep. ii, 1, 103. ense pectus recludere Epod. 17, 71. recludens immeritis mori cœlum Od. iii, 2, 21. non lenis precibus fata recludere Od.

i, 24, 17. 2, *effutire:* operta recludit Ep. i, 5, 16.

recoctus. plerumque recoctus scriba Sat. ii, 5, 55.

recondere. 1, prome reconditum Cæcubum Od. iii, 28, 2. 2, *occultare:* qui nummos recondit Sat. ii, 3, 109.

recordari. mecum loquor hæc tacitusque recordor Ep. ii, 2, 145.

recreare. tenuatum corpus Sat. ii, 2, 84. squillis recreabis potorem Sat. ii, 4, 58. (*pauperem* defunctum laboribus recreat Od. iii, 24, 16. Cæsarem Pierio recreatis antro Od. iii, 4, 40. sunt certa piacula, quæ te ter pure lecto poterunt recreare libello Ep. i, 1, 37. recreantur angues Od. ii, 13, 36. ubi nulla arbor æstiva recreatur aura Od. i, 22, 18. leni recreare vento sparsum humerum capillis Od. iii, 20, 13.

recte. pulchre! bene! recte! Ep. ad Pis. 428. si dicet, Recte Ep. i, 8, 15. tibi recte semper eruut res Sat. ii, 2, 106. procedere recte qui mœchis non vultis Sat. i, 2, 37. recte est igitur Sat. ii, 3, 162. vivere Ep. i, 2, 41; Ep. i, 6, 29; Ep. i, 7, 3; Ep. i, 8, 4; Ep. i, 16, 17; Ep. ii, 2, 213. rectius vives Od. ii, 10, 1. recte facere Ep. i, 1, 60, 63. scribere Sat. i, 4, 13; Ep. ad Pis. 309. recte facta refert Ep. ii, 1, 130. non otia recte ponere Sat. ii, 7, 112. sive prave seu recte hoc volui Sat. ii, 3, 88. si modo recte dispensare velis Sat. i, 2, 74. fructibus si recte frueris Ep. i, 12, 2. pretium recte petit Ep. i, 17, 42. recte, necne, crocum perambulet Attæ fabula Ep. ii, 1, 79. quum recte tractent alii ibid. 209. unctum qui recte ponere possit Ep. ad Pis. 422. præcincti recte pueri Sat. ii, 8, 70. recte valens Ep. i, 7, 3. morataque recte fabula Ep. ad Pis. 319. quanto rectius hic ibid. 140. filia rectius expugnat domos Od. iii, 15, 8. rectius Albanam fumo duraveris uvam Sat. ii, 4, 72. hoc illi recte Sat. i, 2, 90. vocaveris recte beatum: rectius occupat nomen beati Od. iv, 9, 46. recte concedi Ep. ad Pis. 369. rectius Iliacum carmen diducis in actus ibid. 129.

rector. Thebarum Ep. i, 16, 74.

rectus. 1, tendimus recta (*via*) Beneventum Sat. i, 5, 71. candida rectaque sit Sat. i, 2, 123. aut crus rectius ibid. 82. an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. qui rectis oculis (*non retortis*) monstra natantia vidit Od. i, 3, 18. curvo dignoscere rectum Ep. ii, 2, 44. 2, *legitimus:* Dii Od. iv, 4, 48. cursus Sat. ii, 5, 78. ordo Od. iv, 15, 10. cultus Od. iv, 4, 34. recto more Ep. ii, 2, 131. si vitiis paucis mendosa est natura, alioqui recta Sat. i, 6, 66. nominibus rectis expendere nummos Ep. ii, 1, 105. secundis temporibus dubiisque rectus (*rebus*) Od. iv, 9, 36. quod clamas non esse Sat. ii, 7, 25. rectius hoc et splendidius multo est Ep. i, 17, 19. non hoc est Sat. i, 4, 134. si quid non rectius istis Ep. i, 6, 67. quanto non hoc Sat. ii, 1, 21. quia nil rectum, nisi quod placuit sibi Ep. ii, 1, 83. quo citra citraque nequit consistere rectum Ep. i, 1, 107. quidve ad amicitias, usus rerum, trahat nos? Sat. ii, 6, 75. decipimur specie recti Ep. ad Pis. 25. fugeris ad rectum ibid. 367. quis non malimus rectum defendis Sat. ii, 7, 26. rectum animi servas? Sat. ii, 3, 201. non capessens Sat. ii, 7, 7. interdum vulgus rectum videt Ep. ii, 1, 63.

recumbere. lectis Ep. i, 5, 1. quem inter Augustus recumbens Od. iii, 3, 11. minax ponto unda recumbit Od. i, 12, 28.

recurrere. ne vir rure recurrat Sat. i, 2, 127. memori mente recurres Sat. i, 6, 31. ad me recurres Epod. 5, 75. recurret (natura) Ep. i, 10, 24. hiems recurrit iners Od. iv, 7, 12. recurrentes anni Ep. ii, 1, 147.

recusare. uxorem Sat. i, 4, 50. parvis puero quum poma, recusat Sat. ii, 3, 258. meliora recusat Sat. ii, 2, 6. quæ vos ad cœlum effertis, recuso Ep. i, 10, 10. si quis ad illa Deus subito vultum agat, usque recuses Sat. ii, 7, 24. c. inf. *fin.:* quæ facere ipse recusem Ep. ii, 1, 208. pedes vitiosum ferre recusant corpus Sat. ii, 7, 108. ire recuses Sat. i, 5, 17. vires ferre recusent Ep. ii, 1, 259. quid ferre recusent humeri Ep. ad Pis. 39.

reddere. 1, boves nisi reddidisses Od. i, 10, 9. vati reddidere lumina Ep. 17, 44. accipe quod nunquam reddas mihi Sat. ii, 3, 66. reddes forte latus reddes dulce loqui; reddes ridere decorum Ep. i, 7, 25, 27. lucem redde patri Od. iv, 5, 5. redderet laudes tibi mons imago Od. i, 20, 7. male tornatos incudi reddere versus Ep. ad Pis. 44. animum reddas (*sc. mihi*) Od. i, 16, 2. ut te reddat natis carisque propinquis Sat. i, 1, 83. reddas incolumem (Atticis finibus) Od. i, 3, 7. redditus Cyri solio Phraates Od. ii, 2, 17. quæ bellua redditi se prava catenis? Sat. ii, 7, 71. nec pes nec caput uni reddatur formæ Ep. ad Pis. 9. vitæ me redde priori Ep. i, 7, 95. mihi me reddens agellus Ep. 14, 1. finitis animum reddere amoris Od. i, 19, 4. curam redde brevem Ep. ii, 1, 216. quum tibi laceranda reddit cornua taurus Od. iii, 27, 71. verbum reddere Ep. ad Pis. 133. 2, *ferre, narrare:* sed illa redde quæ deceps risisti Sat. ii, 8, 80. vitatu quidque petitu sit melius, causas reddet t

Sat. i, 4, 116. 2, *dare, donare:* obligatam redde Jovi dapem Od. ii, 7, 17. reddere victimas Od. ii, 17, 30. reddit ubi tellus Cererem Epod. 16, 43. metuens reddere soldum Sat. ii, 5, 65. Augusto reddes signata volumina Ep. i, 13, 2. ille reddere personæ scit convenientia cuique Ep. ad Pis. 316. peccatis veniam reddere Sat. i, 3, 75. 3, *edere:* reddere voces Ep. ad Pis. 158. chorda sonum reddit ibid. 348. modos, voce quos reddas Od. iv, 11, 35. quum senos redderet ictus Ep. ad Pis. 253. *reciture:* dictata magistro reddere Ep. i, 18, 14. reddidi carmen (*decantavi*) Od. iv, 6, 43. 4, *efficere:* belli secundos reddidit exitus Od. iv, 14, 38. si meliora dies poemata reddit Ep. ii, 1, 34. notum si verbum reddiderit junctura novum Ep. ad Pis. 48. acutum reddere ferrum ibid. 305. fluitantia reddere certa sibi Sat. ii, 3, 270. quid te tibi reddat amicum Ep. i, 18, 101. si divitiæ prudentem reddere possent Ep. ii, 2, 155. infectumque reddet, quod fugiens semel hora vexit Od. iii, 29, 47.

redemtor. calidus Ep. ii, 2, 72. frequens cum famulis Od. iii, 1, 35.

redigere (*cogere*). formidine fustis ad bene dicendum delectandumque redacti Ep. ii, 1, 155. *mutare:* mentem lymphatam Mareotico redegit in veros timores Od. i, 37, 15. *comminuere:* redigatur ad assem Sat. i, 1, 43. *locutio,* redegit pecuniam (*eintreiben*) Epod. 2, 69.

redire. reditum pollicitus, redi Od. iv, 5, 4. it, redit et narrat Ep. i, 7, 55. redis mutatæ frontis Sat. ii, 8, 84. ne redire sit nefas Epod. 16, 26. redeam? non, si obsecret Sat. ii, 3, 264. vides, ut nudus inopsque domum redeam Sat. ii, 5, 6. auro repensus scilicet acrior miles redibit Od. iii, 5, 26. qui domita nomen ab Africa lucratus rediit Od. iv, 8, 19. serus in cœlum redeas Od. i, 2, 45. quo rediturus erat Sat. ii, 3, 261. ad vina redit lætus Od. iv, 5, 31. mature redeat repetatque relicta Ep. i, 7, 97. ab officiis dum redit ibid. 48. omnes a furno redeuntes Sat. i, 4, 37. si prisca redit Venus Od. iii, 9, 17. redire virtus audet Carm. Sæc. 58. rediens Phœbus Od. iii, 21, 24. quamvis redeant in aurum tempora priscum Od. iv, 2, 39. grave ne rediret sæculum Pyrrhæ Od. i, 2, 5. anno redeunte Od. iii, 8, 9. rediens annus Sat. ii, 2, 83. quum tibi Nonæ redeunt Decembres Od. iii, 18, 10. non vanæ redeat sanguis imagini Od. i, 24, 15. redeunt jam gramina campis Od. iv, 7, 1. cur his animis incolumes non redeunt genæ? Od. iv, 10, 8. nec redeant iterum spectanda theatris Sat. i, 10, 39. ut redeat fortuna miseris Ep. ad Pis. 201. nec mens tua redibit Epod. 5, 76. spiritus et vita redit bonis ducibus Od. iv, 8, 14. *in oratione:* unde abii, illuc redeo Sat. i, 1, 108. ad Regem redeo Sat. i, 7, 9. nunc ad me redeo libertino patre natum Sat. i, 6, 45. *metaph.:* expulit morbum et redit ad sese Ep. ii, 2, 138. *accedere:* qui redit ad fastos Ep. ii, 1, 48. redit uncia Ep. ad Pis. 329.

reditus. maturus Od. iv, 5, 3. dulces Epod. 16, 35. Augusti Od. iv, 2, 43. Diomedis Ep. ad Pis. 146. non erit reditus tibi Ep. i, 20, 6. unde tibi reditum Parcæ rupere Epod. 13, 15. pascitur in vestrum reditum juvenca Ep. i. 3, 36. dum sociis reditum parat Ep. i, 2, 21. populus reditus morans Od. iii, 5, 52.

redonare. quis te redonavit Dis patriis? Od. ii, 7, 3. invisum nepotem Marti redonabo Od. iii, 3, 33.

reducere. classem reducere Troja Sat. ii, 3, 191. quos Elea domum reducit palma Od. iv, 2, 17. si me palma negata macrum, donata reducit opimum Ep. ii, 1, 181. hiemes reducit Od. ii, 10, 15. febrimque reducet Sat. ii, 3, 294. cantus somnum reducent Od. iii, 1, 21. spem reducis mentibus anxiis Od. iii, 21, 17. Deus hæc fortasse reducet in sedem Epod. 13, 8. virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum Ep. i, 18, 9.

reductus. vallis Od. i, 17, 17; Epod. 2, 13.

referre. 1, ut referret emtum mulus aprum Ep. i, 6, 60. morietur frigore, si non retuleris pannum; refer Ep. i, 17, 32. refert tenta grex ubera Epod. 16, 50. domum me refero Sat. i, 6, 115. referent in mare te fluctus Od. i, 14, 1. tua ætas agris retulit fruges Od. iv, 15, 5. nec referunt tibi purpuræ tempora Od. iv, 13, 13. sole dies referente siccos Od. iii, 29, 20. tertium Luna referens ortum Od. iv, 2, 58. certus ut orbis referat ludos Carm. Sæc. 22. sæculo festas referente luces Od. iv, 6, 42. *offerre:* retulit inferias Jugurthæ Od. ii, 1, 28. *debitum solvere:* referentes Idibus æra Sat. i, 6, 75. 2, *iterum agere:* Actia pugna per pueros refertur Ep. i, 18, 62. aut agitur res in scenis, aut acta refertur Ep. ad Pis. 179. nota refert meretricis acumina Ep. i, 17, 55. *edere:* sonum, referunt quem nostra theatra Ep. ii, 1, 201. *ostendere:* neque amissos lana refert colores Od. iii, 5, 28. 3, *beziehen:* hinc omne principium, huc refer exitum Od. iii, 6, 6. 4, *nuntiare, narrare:* abi, quære et refer Ep. i, 7, 53. quamvis referas memori mihi pectore cuncta Sat. ii, 4, 90. quæcunque refers Ep. i, 7, 60. tibi non referenda precati Sat. ii, 7, 36. olim quod vulpes ægroto leoni respondit,

referam Ep. i, 1, 74. ut Prœtum mulier perfida impulerit, refert Od. iii, 7, 16. Celso gaudere et bene rem gerere, Musa rogata, refer Ep. i, 8, 2. recte facta refert Ep. ii, 1, 130. referre sermones Deorum Od. iii, 3, 71. et juvenum curas et libera vina referre Ep. ad Pis. 85. Paullum referam Fabriciumque Od. i, 12, 39. 5. *penere*: inter perfectos referri debet Ep. ii, 1, 37. inter quos referendus erit ibid. 41.

refert. quid refert, morbo, an furtis pereamve rapinis? Sat. ii, 3, 157. quid refert, auctoratus eas, an turpi clausus in arca? Sat. ii, 7, 58. quid refert, vivas numerato nuper, an olim? Ep. ii, 2, 166. quid referat intra naturæ fines viventi, jugera centum an mille aret? Sat. i, 1, 49. tuo vitio rerumne labores, nil referre putas? Sat. i, 2, 77. quum referre negas, quali sit quisque parente natus Sat. i, 6, 7.

reficere. rates quassas Od. i, 1, 17. templa Od. iii, 6, 2. hillis flagitat immorsus (stomachus) refici Sat. ii, 4, 61. cognatorum opibus curisque refectus Ep. ii, 2, 136. me reficit rivus gelidus Ep. i, 18, 104. animum quod subruit aut reficit Ep. ii, 1, 180.

refigere. qui templis signa refigit Ep. i, 18, 56. clypeo refixo Od. i, 28, 11.

reformidare. cupiens dicere pauca, reformido Sat. ii, 7, 2.

refrenare. licentiam Od. iii, 24, 29.

refringere. portas Sat. i, 4, 61. nec domus Priami Achivos refringit Od. iii, 3, 28.

refugere. refugit te Od. iv, 13, 10. qua populus adsita certis limitibus vicina refugit jurgia Ep. ii, 2, 171. *c. infin.*: refugit tendere barbiton Od. i, 1, 34. quid nos dura refugimus ætas (*intactum relinquimus*)? Od. i, 35, 34.

refulgere. simul alba nautis stella refulsit Od. i, 12, 28. Jovis tutela refulgens Od. ii, 17, 23.

regalis. numisma Ep. ii, 1, 234. præsidium Ep. ii, 2, 30. divitiæ Ep. i, 12, 6. regali conspectus in auro Ep. ad Pis. 228. cultus Od. iv, 9, 15. regalis situs pyramidum Od. iii, 30, 2.

regere. te (*navem*) ventorum regat pater Od. i, 3, 3. ut me ipse regam Ep. i, 1, 27. quem dives amicus—regit Ep. i, 18, 26. nec dotata regit virum conjux Od. iii, 24, 19. me Chloe regit Od. iii, 9, 9. regat iratos Ep. ad Pis. 197. animum rege Ep. i, 2, 62. vis digna lege regi Ep. ad Pis. 283. dux regit examen Ep. i, 19, 23. Divosque mortalesque turbas imperio regit unus æquo Od. iii, 4, 48. quicquid in cœlo regit terras et humanum genus Epod. 5, 1. reget æquus orbem Od. i, 12, 57. Diva, quæ regis Antium Od. i, 35, 1. Diana, quæ [illegible] tium regis Epod. 5, 51.

regerere. regerit convicia Sat. i, [illegible] 29.

regia. 1, jacens Od. i, 37, 25. [illegible] giam occupavi Od. ii, 18, 6. 2, [illegible] Crœsi regia Sardis Ep. i, 11, 2.

regina. Capitolio ruinas parabat Od. i, 37, 7. Gnidi Paphique Od. i, 30, [illegible] siderum regina bicornis Carm. Sæc. 15. Calliope Od. iii, 4, 2. quæ tenes Cyprum Od. iii, 26, 11. et genus et formam regina pecunia donat Ep. i, 6, 37.

regio. Pedana Ep. i, 4, 2. vesp[illegible]tina Sat. i, 4, 30. quorum homines regio Ep. i, 15, 2. qui magnis regnabant imperitarent Sat. i, 6, 4.

regius. sponsus Od. iii, 2, 10. [illegible] Od. ii, 4, 15. sanguis Od. iii, 27, 6[illegible] moles Od. ii, 15, 1. Roma Ep. i, 7, 4[illegible] morbus Ep. ad Pis. 453.

regnare. secundo Cæsare regnes Od. i, 12, 52. cœlo tonantem credidimus Jovem regnare Od. iii, 5, 2. ut salva regnet Ep. i, 2, 10. qualibet exsules in parte regnanto beati Od. iii, 3, 39. [illegible] et regno Ep. i, 10, 8. latius regnes avidum domando spiritum, quam si Od. i, 2, 9. regnata rura Phalanto Od. ii, 6, 11. regnata Cyro Bactra Od. iii, 29, 27. *c. gen.*: qua Daunus agrestium regnavit populorum Od. iii, 30, 12.

regnum. 1, Tulli ignobile Sat. i, 6, 9. quietum Pompili Od. i, 12, 34. in ave vagas Od. iv, 4, 2. regnum deferens [illegible] Od. ii, 2, 21. quæ regnum recte facient tibus offert Ep. i, 1, 63. si tibi regnum permittant homines Sat. i, 3, 123. su regno Cinaræ Od. iv, 1, 4. regna vi sortiere talis Od. i, 4, 18. 2, *Reich* Priami vetus Od. i, 15, 8. Alyattei O iii, 16, 41. regna Dauni Od. iv, 14, 2[illegible] Proserpinæ Od. ii, 13, 21; Epod. 17, [illegible] barbara Ep. ii, 1, 253. tristia Od. iii, [illegible] 46. quum parentis regna cohors Gigantum scanderet Od. ii, 19, 21. und Tarquinius regno pulsus fuit Sat. i, [illegible] 13.

regula. adsit regula, quæ pœnas irr[illegible] get Sat. i, 3, 118.

rejicere. 1, *repellere*: rejectæ retro sum Hannibalis minæ Od. iv, 8, 1 2, *recusare*: rejecit alto dona nocentium vultu Od. iv, 9, 42. rejecta præ Sat. ii, 3, 68. rejecta Lydia Od. iii, 20.

relabi. 1, quis neget pronos rela posse rivos montibus? Od. i, 29, 1 2, *redire*: mens et sonus relapsus atq notus in vultus honor Epod. 17, 18. Aristippi præcepta relabor Ep. i, 1, 18.

relegare. me Numidarum in agr classe releget Od. iii, 11, 48. *metaph* ambitione relegata Sat. i, 10, 84.

religare. 1, *alligare:* retinacula mulæ saxo religat Sat. i, 5, 18. religarat litore navem Od. i, 32, 7. 2, *revincire:* cui flavam religas comam? Od. i, 5, 4. comam religata Od. ii, 11, 24. crines religata Od. iv, 11, 5.

relegere. Trojani belli scriptorem relegi Ep. i, 2, 2.

religio. nulla mihi religio est Sat. i, 9, 71.

relinquere. 1, timet magis relictis Epod. 1, 21. mature redeat, repetatque relicta Ep. i, 7, 97. daturus plura relictis Carm. Sæc. 44. relicta non bene parmula Od. ii, 7, 10. relinquere frigida curarum fomenta Ep. i, 3, 26. mihi turpe relinqui est Ep. ad Pis. 417. relictis jocis Od. ii, 1, 37. virtute relicta Sat. ii, 3, 13. *discedere a loco:* urbes relinquam Od. ii, 20, 5. Ilio Priamus relicto iniqua Trojæ castra fefellit Od. i, 10, 14. relictis mœnibus Epod. 17, 13. tectum dominæ relinquunt Od. ii, 8, 19. murteta relinqui Ep. i, 15, 5. nec Tityi jecur relinquit ales Od. iii, 4, 78. frigida si puerum quartana reliquerit Sat. ii, 3, 290. Cura nec turmas equitum relinquit Od. ii, 16, 22. vitulus relicta matre qui juvenescit herbis Od. iv, 2, 54. *deserere:* tene relinquam, an rem Sat. i, 9, 41. quam si clientum longa negotia relinqueret Od. iii, 5, 54. relictis omnibus officiis Ep. ii, 2, 67. simul ista reliqui Ep. i, 10, 8. quod cupide petiit, mature plena reliquit Ep. ii, 1, 100. amata relinquere pernix Ep. ad Pis. 165. color reliquit ossa Epod. 17, 22. iterare cursus relictos Od. i, 34, 5. *post mortem:* relictum filiæ nomen Od. iii, 27, 34. 2, *relinquendo concedere:* magis apta tibi tua dona relinquam Ep. i, 7, 43. habitanda fana apris reliquit Epod. 16, 20. hæc porcis comedenda relinquis Ep. i, 7, 19. *c. infin.:* dum ex parvo (acervo) nobis tantundem haurire relinquas Sat. i, 1, 52. 3, *mittere, omittere:* quæ desperat tractata nitescere posse relinquit Ep. ad Pis. 150. 4, *übrig lassen:* jam pauca aratro jugera regiæ moles relinquent Od. ii, 15, 2. dapis meliora relinquens Sat. ii, 6, 89. ferens plura quidem tollenda relinquendis Sat. i, 10, 51.

reluctari. reluctantes dracones Od. iv, 4, 11.

remanere. cubito remanete presso Od. i, 27, 8.

remeare. ævum remeare peractum Sat. i, 6, 94.

remex. Argous Epod. 16, 59. laboriosi Epod. 17, 16.

remigium. 1, nudum remigio latus Od. i, 14, 4. 2, *remiges:* vitiosum Ulyssei Ep. i, 6, 63.

remiscere. veris falsa remiscet Ep. ad Pis. 151. remixto carmine tibiis Od. iv, 15, 30.

remissus. 1, *laxus:* arcus Od. iii, 27, 67. 2, *piger:* oderunt agilem gnavumque remissi Ep. i, 18, 90.

remittere. 1, muria, quam testa marina remittit Sat. ii, 8, 53. quod pressa bacca remisit Sat. ii, 4, 69. veluti tractata notam labemque remittunt atramenta Ep. ii, 1, 235. *edere:* (chorda sonum) remittit acutum Ep. ad Pis. 349. 2, *desinere, c. infin.:* remittas quærere Od. ii, 11, 3.

remordere. me remorsurum petis Epod. 6, 4.

remotus. Britanni Od. iv, 14, 47. Gades Od. ii, 2, 10. rupes Od. ii, 19, 1. fontes Sat. ii, 4, 94. gramen Od. ii, 3, 6. a vulgo longe lateque remoti (*mente*) Sat. i, 6, 18. vitio remotus ab omni Ep. ad Pis. 384.

removere. luminibus remotis Od. iii, 6, 28. frænis remotis Sat. ii, 7, 74. custode remoto Ep. ad Pis. 161. parvos natos ab se removisse fertur Od. iii, 5, 43. tabulas a te removere memento Sat. ii, 5, 52. ubi me in montes et in arcem ex urbe removi Sat. ii, 6, 16. ubi se a vulgo et scena in secreta remorant Sat. ii, 1, 71. remotus in auras Od. i, 28, 8. nimbis remotis Od. iv, 4, 6. si de quincunce remota est uncia Ep. ad Pis. 327.

remugire. Ionius remugiens sinus Noto Epod. 10, 9. audis quo strepitu nemus remugiat? Od. iii, 10, 6.

remus. fracti Epod. 10, 6. ab Italia volantem remis adurgens Od. i, 37, 17. palus apta remis Ep. ad Pis. 65.

ren. renes morbo tentantur acuto Sat. ii, 3, 163; Ep. i, 6, 28.

renare. simul imis saxa renarint vadis levata Epod. 16, 25.

renasci. renatus Pythagoras Epod. 15, 21. multa renascentur vocabula Ep. ad Pis. 70. renascens fortuna Od. iii, 3, 61.

renidere. 1, renidet luna mari Od. ii, 5, 19. neque aureum mea renidet in domo lacunar Od. ii, 18, 2. renidentes Lares (*ignis in foco accensi splendore refulgentes*) Epod. 2, 66. 2, *lætitiam ridendo præferre, c. infin.:* adjecisse prædam torquibus renidet Od. iii, 6, 12.

renodare. longam renodans comam Epod. 11, 28.

renuere. renuit Sabellus Ep. i, 16, 49. *c. acc.:* renuis tu quod jubet alter Ep. ii, 2, 63.

reparare. 1, omissas res Sat. ii, 5, 2. 2, *restituere:* tecta reparare Od. iii, 3, 60. damna celeres reparant cœlestia lunæ Od. iv, 7, 13. 3, *pro simpl. parare:* vina Syra reparata merce Od. i,

31, 12. nec latentes classe cita reparavit oras Od. i, 37, 24.

repellere. foribus repulsum perfundit gelida Sat. ii, 7, 90.

repensus. auro miles Od. iii, 5, 25.

repere. reperat in cumeram frumenti Ep. i, 7, 30. millia tum pransi tria repimus Sat. i, 5, 25. *metaph.:* sermones repentes per humum Ep. ii, 1, 251.

reperire. 1, furit te reperire Od. i, 15, 27. ut raro, qui se vixisse beatum dicat, reperire queamus Sat. i, 1, 119. 2, *invenire, erfinden:* ludusque repertus (*scenicus*) Ep. ad Pis. 405.

repertor. pallæ honestæ Ep. ad Pis. 278.

repetere. 1, *transit., c. acc.:* quam multo repetet Græcia milite Od. i, 15, 6. ibit repetens Nearchum Od. iii, 20, 6. si forte suas repetitum venerit grex avium plumas Ep. i, 3, 18. 2, *intrans., redire:* antequam repetat paludes imbrium divina avis Od. iii, 27, 9. macra cavum repetes Ep. i, 7, 33. Cæsar repetit Penates Od. iii, 14, 3. 3, *retractare:* grande munus Cecropio repetes cothurno Od. ii, 1, 12. hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas Ep. i, 6, 48. repetit, quod nuper omisit Ep. i, 1, 98. repetatque relicta Ep. i, 7, 97. hæc decies repetita placebit Ep. ad Pis. 365. *iterare:* susurri composita repetantur hora Od. i, 9, 20. Mæcenas, quomodo tecum? hinc repetit Sat. i, 9, 44. quodsi interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox Sat. ii, 4, 6.

reponere. 1, in cubitum se conviva reponet Sat. ii, 4, 39. 2, *recondere:* repostum Cæcubum ad festas dapes (*vinum*) Epod. 9, 1. tu pias lætis animas reponis sedibus Od. i, 10, 17. 3, *restituere:* si possum donata reponere lætus Ep. i, 7, 39. nec vera virtus, quum semel excidit, curat reponi deterioribus Od. iii, 5, 30. 4, *repetere:* fabula, quæ posci vult et spectata reponi Ep. ad Pis. 190. si forte reponis Achillem (*de integro scribis*) ibid. 120. 5, *pro simpl. ponere:* ligna super foco large reponens Od. i, 9, 6.

reportare. nec bello parem reportasti ducem Epod. 9, 24. spem bonam domum reporto Carm. Sæc. 74.

repotia. licebit ille repotia celebret Sat. ii, 2, 60.

repræsentare. virtutemne repræsentet moresque Catonis? Ep. i, 19, 14.

reprehendere sive reprendere. si inspersos reprendas corpore nævos Sat. i, 6, 67. aut aliena (*studia*) reprendes Ep. i, 18, 39. si quis est ausus reprendere versum Ep. ii, 1, 222. versus reprehendet inertes Ep. ad Pis. 445. carmen reprehendite ibid. 292. nihil in magno reprendis Homero Sat. i, 10, 52. ea quum reprehendere coner Ep. ii, 1, 81. quid tu reprendere possis Sat. ii, 3, 132. indignor quicquam reprehendi Ep. ii, 1, 7[illegible] quanto curam minorem hæc habent, tanto reprendi justius illis Sat. ii, 4, 8[illegible] major reprensis Sat. i, 10, 55.

reptare. silvas inter reptare salicta Ep. i, 4, 4.

repugnare. sensus moresque repugnat Sat. i, 3, 97.

repulsa. sordida Od. iii, 2, 17. [illegible] Ep. i, 1, 43.

requies. pedum Od. i, 36, 12. [illegible] dum requiem quærit Ep. i, 7, 79.

requirere. generosum et lene (risum) requiro Ep. i, 15, 18.

reri. non isto, quo tu rere, modo Sat. i, 9, 49. *c. infin.:* an tu reris eum insanisse Sat. ii, 3, 134. delenda carmina esse reor Ep. ii, 1, 70.

res. 1, multæ Sat. i, 2, 97. multarum dives rerum Ep. ii, 2, 31. [illegible] Sat. ii, 2, 71. suaves Sat. ii, 8, 92. [illegible] Ep. i, 18, 99; Ep. ad Pis. 218. [illegible] Sat. ii, 4, 9. parvis rebus quoque magna juvari Ep. ii, 1, 125. rerum imperiis minor Sat. ii, 7, 75. rerum concordia discors Ep. i, 12, 19. vilissima rerum æqua Sat. i, 5, 88. vocabula rerum Ep. ii, 2, 116. nova rerum nomina Ep. ad Pis. 57. imponens cognata vocabula rebus Sat. ii, 3, 280. et mihi res, non me rebus subjungere conor Ep. i, 1, 19. est modus in rebus Sat. i, 1, 106. corruptus vanis rerum Sat. ii, 2, 25. ridetur fictis rerum Sat. ii, 8, 83. monstrare abdita rerum Ep. ad Pis. 49. cui rerum suppetit usus Ep. i, 12, 4. tuo vitio rerumne laberes Sat. i, 2, 76. certis medium et tolerabile rebus recte concedi Ep. ad Pis. 368. rerum caput hoc erat Ep. i, 17, 45. esse pares res furta latrociniis Sat. i, 3, 121. quæ invideant pure apparere tibi rem Sat. i, 2, 100. res urget me nulla Ep. ii, 2, 12. qua res, qua ratio suaderet Sat. i, 2, 50. o here, quæ res nec modum habet, neque consilium Sat. ii, 3, 265. quo res hæc pertinet? Sat. i, 2, 23. res ut quæque est Sat. i, 3, 78. omnis enim res, virtus, fama—divitiis parent Sat. ii, 3, 94. nil admirari prope res est una Ep. i, 6, 1. hæc res et jungit, junctos et servat amicos Sat. i, 3, 54. quum res ipsa feret Sat. ii, 1, 18. hac in re una multum dissimile Ep. i, 10, 2. ob hanc rem Sat. i, 3, 91. Sat. i, 4, 23. quid ad rem? Ep. i, 6, 12. tanquam ad rem attineat quicquam Sat. ii, 2, 27. æquam rem imperito Sat. ii, 3, 189. tentare rem Ep. ii, 1, 164. ibid. 259. eo rem venturam speramus ibid. 226. audi quo rem deducam Sat. i, 1, 15. qui variare cupit rem prodigialiter unam Ep. ad Pis. 29. in re una consumere curam Sat. ii, 4, 48. de re

communi Sat. ii, 6, 36. missi magnis de rebus Sat. i, 5, 28. aliis alios rebus studiisque teneri Ep. i, 1, 81. si non intendes animum studiis et rebus honestis Ep. i, 2, 36. *de argumentis et materie scriptorum:* comica Ep. ad Pis. 89. cui lecta potenter erit res ibid. 40. versus inopes rerum ibid. 322. num rerum dura natura negarit versiculos euntes mollius Sat. i, 10, 57. temperat Archilochi Musam Sappho, sed rebus et ordine dispar Ep. i, 19, 29. quod spiritus ac vis nec verbis, nec rebus inest Sat. i, 4, 47. verba provisam rem non invita sequentur Ep. ad Pis. 311. ex medio quia res arcessit (*comœdia*) Ep. ii, 1, 168. aut agitur res in scenis Ep. ad Pis. 179. in medias res auditorem rapit ibid. 148. rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ ibid. 310. numeros animosque secutus Archilochi, non res Ep. i, 19, 25. *in vita:* est animus tibi rerum prudens Od. iv, 9, 35. at vos, seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat Ep. i, 3, 33. adversis rerum immersabilis undis Ep. i, 2, 22. rerum fluctibus in mediis Ep. ii, 2, 84. *res humanæ:* stabilis rerum terminus Carm. Sæc. 26. mors ultima linea rerum est Ep. i, 16, 79. 2, *rerum conditio, status:* dum res et ætas et sororum fila trium patiuntur atra Od. ii, 3, 15. garrit ex (*pro*) re fabellas Sat. ii, 6, 78. 3, *ipsa res, die Wirklichkeit:* unde laboris plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus Sat. i, 2, 79. re vera Sat. ii, 7, 99. 4, *actio:* bellicæ Od. iv, 3, 6. Æneæ Od. iv, 6, 23. Cæsaris Sat. ii, 1, 11. gestæ Ep. i, 3, 7; Ep. ii, 1, 251; Ep. ad Pis. 73. bene rem gerere Ep. i, 8, 1. male rem gerere Sat. ii, 3, 74. quo pacto rem gerat Ep. i, 8, 13. quam rem agis Sat. ii, 6, 29. res gerere Ep. i, 17, 33. vel quod res omnes timide gelideque ministrat Ep. ad Pis. 171. quam rem cunque miles navibus aut equis gesserit Od. i, 6, 3. quid agis rerum? Sat. i, 9, 4. natus rebus agendis Ep. ad Pis. 82. rebus meis non infideles arbitræ Epod. 5, 49. novis rebus (*seditionibus*) infidelis Allobrox Epod. 16, 6. *Angelegenheit:* metus Cæsaris rerum (*de eventu rerum gerendarum*) Epod. 9, 37. ubi res publicas ordinaris Od. ii, 1, 11. res Italas armis tuteris Ep. ii, 1, 2. res ludicra (*ludus*) ibid. 180. 5, *fortuna:* omnis Aristippum decuit color et status et res Ep. i, 17, 13. quantum res poscet Ep. ii, 2, 190. alterius altera poscit opem res Ep. ad Pis. 411. ut semper gaudes illudere rebus humanis! Sat. ii, 8, 62. res adversæ Sat. ii, 2, 136; Sat. ii, 8, 73. arduæ Od. ii, 3, 1. angustæ Od. ii, 10, 21. trepidæ Od. iii, 2, 6. secundæ Ep. ii, 10, 30. bonæ Od. ii, 3, 2; Sat. ii, 6, 111. jucundæ Sat. ii, 6, 96. rerum tutela mearum quum sis Ep. i, 1, 103. mearum columen rerum Od. ii, 17, 4. qui res hominum ac Deorum temperat Od. i, 12, 14. imperi res Od. i, 2, 26. *simpliciter pro bona fortuna:* rebus fidentes Od. iii, 3, 59. 6, *causa:* magna minorve foro si res certabitur olim Sat. ii, 5, 27. magnas secat res Sat. i, 10, 15. tua res agitur Ep. i, 18, 84. quo res sponsore, et quo causæ teste tenentur? Ep. i, 16, 43. tene relinquam, an rem Sat. i, 9, 41. rebus omissis Ep. i, 5, 30. 7, *res familiaris:* magna Sat. ii, 5, 12. præclara ibid. 45; Sat. i, 2, 8. parvula Ep. i, 18, 29. contemta Od. iii, 16, 25. tenuis Ep. i, 20, 20. patris Sat. i, 2, 62. patria Sat. i, 4, 110. paternæ atque maternæ Ep. i, 15, 26. avita Sat. i, 6, 80. curtæ semper nescio quid abest rei Od. iii, 24, 64. opimæ Ep. i, 2, 57. comportatæ ibid. 50. amissas reparare Sat. ii, 5, 2. mihi continuo major quærenda foret res Sat. i, 6, 100. si neque majorem feci ratione mala rem Sat. ii, 6, 6. postquam omnis mea res fracta est Sat. ii, 3, 18. juvat illum sic domus et res Ep. i, 2, 51. cui non conveniet sua res Ep. i, 10, 42. quibus est equus, et pater, et res Ep. ad Pis. 248. multis occulto crescit res fœnore Ep. i, 1, 80. per quæ crescere res posset Ep. ii, 1, 107. si res sola potest facere et servare beatum Ep. i, 6, 47. unde fama malum gravius quam res trahit Sat. i, 2, 59. nec tibi talium res est aut animus deliciarum egens Od. iv, 8, 10. uni tibi semper erunt res Sat. ii, 2, 106. quum res deficiunt Ep. i, 15, 43. cui rem Dî donarint Ep. ii, 2, 152. domino furenti committes rem omnem Sat. ii, 7, 67. pecus, rem,—tollas licet Ep. i, 16, 75. qui rem facias, rem, si possis, recte; si non, quocunque modo rem Ep. i, 1, 65, 66. ampliet ut rem Sat. i, 4, 32. rem strenuus auge Ep. i, 7, 71. in augenda re Ep. i, 16, 68. male re gesta Sat. ii, 3, 37. rem poteris servare tuam Ep. ad Pis. 329. virtus, nisi cum re, vilior alga est Sat. ii, 5, 8. virtute, loco, re extremi primorum Ep. ii, 2, 203. Romulæ genti date rem prolemque Carm. Sæc. 47. 8, *de rebus publicis:* Romana Carm. Sæc. 66; Ep. i, 12, 25. custode rerum Cæsare Od. iv, 15, 17.

rescindere. an male sarta gratia nequicquam coit et rescinditur—? Ep. i, 3, 32.

rescire. simulatque carmina rescieris Ep. ii, 1, 227.

rescribere. 1, debes hoc etiam rescribere Ep. i, 3, 30. tu quotus esse velis, rescribe Ep. i, 5, 30. 2, *solvere, reddere debitum:* dictans, quod tu nunquam rescribere possis Sat. ii, 3, 76.

resecare. spem longam reseces Od. i, 11, 7.

residere. 1, residunt cruribus pelles Od. ii, 20, 9. 2, *desinere.* bellum resedit Od. iii, 3, 30.

resignare. 1, *aperire:* testamenta resignat Ep. i, 7, 9. 2, *reddere:* resigno quæ dedit Od. iii, 29, 54. hæc ego cuncta resigno Ep. i, 7, 34.

resolvere. 1, *dirimere:* litem quod lite resolvit Sat. ii, 3, 103. 2, *liberare.* teque piacula nulla resolvent Od. i, 28, 34.

resonare. 1, pulsa domus strepitu resonet Sat. i, 2, 129. suave locus voci resonat conclusus Sat. i, 4, 76. modo summa voce, modo hac, resonat quæ chordis quatuor ima Sat. i, 3, 8. tu, testudo, resonare septem callida nervis Od. iii, 11, 3. 2, *sonum edere:* resonarent triste et acutum Sat. i, 8, 41. domus Albuneæ resonantis (*dulcem murmuris sonitum edentis*) Od. i, 7, 12.

resorbere. te rursus in bellum resorbens unda tulit Od. ii, 7, 15.

respicere. 1, ignota tergo pendentia Sat. ii, 3, 299. 2, *animadvertere:* non Pylium Nestora respicis Od. i, 15, 22. *in oculis habere:* exemplar vitæ morumque Ep. ad Pis. 317. *de Diis propitiis:* sive neglectum genus et nepotes respicis auctor Od. i, 2, 36. 3, *gratiam alicujus sequi:* de te pendens, te respiciens amicus Ep. i, 1, 105.

respondere. 1, rogat et respondet Sat. i, 9, 63. hunc si perconteris—respondet Sat. i, 2, 11. consulere, mox respondere licebit Sat. ii, 3, 192. Benigne, respondet Ep. i, 7, 63. respondes pauca Sat. i, 6, 60. ut illi nil respondebam Sat. i, 9, 14. hoc quoque petenti responde Sat. ii, 5, 2. quod vulpes ægroto leoni respondit Ep. i, 1, 74. quid responderet Sat. i, 2, 72. quid contra juvenis responderit Sat. ii, 3, 233. seu civica jura respondere paras Ep. i, 3, 2. *in judicio:* respondere vadato debebit Sat. i, 9, 36. 2, *satisfacere:* responsura tuo nunquam est par fama labori Sat. ii, 8, 66. ploravere suis non respondere favorem meritis Ep. ii, 1, 9. ne prior officio quisquam respondeat Sat. ii, 6, 24. quum poteris sapiens emendatusque vocari, respondesne tuo nomine? Ep. i, 16, 31. *parem esse:* Cæsaris arma non responsura lacertis Ep. ii, 2, 148.

responsare. 1, ne gallina malum responset palato Sat. ii, 4, 18. 2, *parem esse:* cœnis responsat opimis (*sc. contemnendis*) Sat. ii, 7, 103. responsare cupidinibus (*sc. coercendis*) ibid. 85. fortunæ responsare superbæ Ep. i, 1, 68.

responsum. dare Epod. 7, 14; Sat. i, 8, 29. responsa petunt Carm. Sæc. 55.

respuere. an quos et præsens et postera respuat ætas? Ep. ii, 1, 42.

restare. 1, nunc ego resto Sat. i, 9, 28. 2, *impers.:* restat, ut his ego me ipse regam elementis Ep. i, 1, 27. ire unde restat, Numa quo devenit et Ancus Ep. i, 6, 27.

restinguere. atque omnes restinguere (*sc. ignem*) velle videres Sat. i, 5, 76. *metaph.:* quis puer restinguet (*temperabit*) ardentis Falerni pocula? Od. ii, 11, 19.

restituere. signa nostro restituit Jove Od. iv, 15, 6. non te restituet pietas Od. iv, 7, 24. quem tibi restituent (*reddent*) Favonii Od. iii, 7, 2.

restringere. restrictis lacertis Od. iii, 5, 35.

resurgere. si resurgat centimanus Gyges Od. ii, 17, 14. ter si resurgat murus aeneus Od. iii, 3, 65.

retardare. tua ne retardet aura maritima Od. ii, 8, 23.

rete. rara Epod. 2, 38.

retegere. arcanum consilium retegis Lyræo Od. iii, 21, 16.

retexere. scriptorum quæque retexere Sat. ii, 3, 2.

reticulum. panis Sat. i, 1, 47.

retinaculum. retinacula mulæ saro religat Sat. i, 5, 18.

retinere. nec retinent commissa fideliter aures Ep. i, 18, 70. an sic cognatos retinere velis? Sat. i, 1, 89.

retorquere. Rhœtum retorsisti leonis unguibus Od. ii, 19, 23. retorta tergo brachia Od. iii, 5, 22. retortis manibus Ep. ii, 1, 191. retortis litore undis Od. i, 2, 13.

retractare. retractes Næniæ munera Od. ii, 1, 38.

retrahere. nec si retractus erit, fit homo Ep. ad Pis. 468. ne te retrahas et inexcusabilis abstes Ep. i, 18, 58.

retro. cedere Od. i, 35, 25. fugere Od. ii, 11, 5. funis eat retro Od. iii 10, 10. retro solve turbinem Epod. 17, 6. quodcunque retro est Od. iii, 29, 46.

retrorsum. vela dare Od. i, 34, 3. ne retrorsum te ferat aura Ep. i, 18, 88. vestigia omnia adversum te spectantia, retro retrorsum Ep. i, 1, 75. rejectæ retrorsum Hannibalis minæ Od. iv, 8, 16.

retundere. retusum in Massagetas ferrum Od. i, 35, 39.

reus. mœsti Od. ii, 1, 13. solliciti Od. iv, 1, 14. Anyti reus Sat. ii, 4, 3. dura tibi peragenda rei sit causa Petili Sat. i, 10, 26.

revehere. Ithacam revehi Sat. ii, 5, 4. nec satellites Orci Promethea revexit Od. ii, 18, 36. nec mater domum te revehet Epod. 13, 16.

revellere. agri terminos Od. ii, 18, 24.

revertere. domum Ep. i, 15, 24. a ponte Fabricio Sat. ii, 3, 36. orabant hodie meminisses reverti Sat. ii, 6, 37. quis

neget posse Tiberim reverti Od. i, 29, 12. nescit vox missa reverti Ep. ad Pis. 390.

revictus. catervæ Od. iv, 4, 24.

revisere. revisens æquor Atlanticum Od. i, 31, 14. te, dulcis amice, reviset cum Zephyris Ep. i, 7, 12.

revocare. exclusit, revocat: redeam? Sat. ii, 3, 264. abeo: et revocas nono post mense Sat. i, 6, 61. veteres revocavit artes Od. iv, 15, 12. *pro simpl. vocare:* quo blandæ juvenum te revocant preces Od. iv, 1, 8.

revolvere. quum loca jam recitata revolvimus Ep. ii, 1, 223.

rex. 1, *qui regit, moderator:* memor actæ non alio rege puertiæ Od. i, 36, 8. 2, *regni:* Alexander Ep. ii, 1, 232. Medus Od. iii, 5, 9. Persarum Od. iii, 9, 4. Cappadocum Ep. i, 6, 39. gelidæ oræ Od. i, 26, 4. rex regum Ep. i, 1, 107. Deorum Od. iv, 4, 2. cœlitum Epod. 16, 58. Jupiter Sat. ii, 1, 42. reges Sabææ Od. i, 29, 4. magni Sat. ii, 3, 45. barbari Od. i, 35, 11. minantes Od. ii, 12, 12. timendi Od. iii, 1, 5. rex sum Sat. ii, 3, 188. rex procidit, heu! Epod. 17, 13. et est rex Sat. i, 3, 125. dum tu quadrante lavatum rex ibis ibid. 138. sapiens sic opifex solus, sic rex ibid. 133. et rex (erit) et quidque volet Sat. ii, 3, 97. idem rex ille Ep. ii, 1, 237. quicquid delirant reges Ep. i, 2, 14. regis opus Ep. ad Pis. 65. monumenta regis Od. i, 2, 15. facta Sat. i, 10, 42. res gestæ Ep. ad Pis. 73. irati regum apices Od. iii, 21, 20. regum stultorum æstus Ep. i, 2, 8. regum minæ Od. iv, 3, 8. barbaræ regum libidines Od. iv, 12, 8. regum progenies Od. iii, 29, 1. fœdera regum Ep. ii, 1, 24. mox trahitur manibus regum fortuna retortis Ep. ii, 1, 191. gratia regum Pieriis tentata modis Ep. ad Pis. 404. maxime regum Sat. i, 3, 136; Sat. ii, 3, 190. regibus uti Ep. i, 17, 13; ibid. 14. divitias habeo tribus amplas regibus Sat. ii, 2, 101. reges in ipsos imperium est Jovis Od. iii, 1, 6. subruit æmulos reges muneribus Od. iii, 16, 15. qui reges consueris tollere Sat. i, 7, 34. regesve canit Od. iv, 2, 13. modo reges, modo tetrarchas loquens Sat. i, 3, 12. atavis editus regibus Od. i, 1, 1. privatus magis vivam te rege beatus Sat. i, 3, 142. *in puerorum ludis:* rex eris, aiunt Ep. i, 1, 59. *in compellationibus;* rexque paterque audisti coram Ep. i, 7, 37. 3, *beati, divites:* sive reges, sive inopes erimus coloni Od. ii, 14, 11. æqua tellus pauperi recluditur regumque pueris Od. ii, 18, 34. reges et regum amici Ep. i, 10, 33. reges dicuntur multis urgere culullis Ep. ad Pis. 434. regum turres Od. i, 4, 14. epulæ Sat. ii, 2, 45. regibus hic mos est Sat. i, 2, 86. *qui parasitos alit:* coram rege sua de paupertate tacentes Ep. i, 17, 43. equus ut me portet, alat rex Ep. i, 17, 20.

rheda. quatuor hinc rapimur viginti et millia rhedis Sat. i, 5, 86. quem rheda tollere vellet Sat. ii, 6, 42.

rhetor. Heliodorus Sat. i, 5, 2. frater erat Romæ consulti rhetor Ep. ii, 2, 87. defendente vicem modo rhetoris atque poetæ Sat. i, 10, 12.

rhombus (*Schollenfisch*). recens Sat. ii, 2, 42. grandes ibid. 95. tutus erat rhombus ibid. 49. non me Lucrina juverint conchylia magisve rhombus aut scari Epod. 2, 50. rhombi ilia Sat. ii, 8, 30. fastidis omnia præter pavonem rhombumque Sat. i, 2, 116. tum rhombos minus æquora alebant Sat. ii, 2, 48.

rictus. rictum diducere risu Sat. i, 10, 7.

ridere. 1, risit Apollo Od. i, 10, 12. videt ridetque Philippus Ep. i, 7, 78. Ericyna ridens Od. i, 2, 33. perfidum ridens Venus Od. iii, 27, 67. dulce ridens Lalage Od. i, 22, 23. ridere decorum Ep. i, 7, 27. male salsus ridens Sat. i, 9, 66. ridentibus arrident Ep. ad Pis. 101. malis ridens alienis Sat. ii, 3, 72. vultu risit invito Od. iii, 11, 22. ridetque, si mortalis ultra fas trepidat Od. iii, 29, 31. ast ego vicissim risero Epod. 15, 24. quid rides? Sat. i, 1, 69; Sat. ii, 5, 3. quid pauper? ride: mutat cœnacula Ep. i, 1, 91. ridemus Sat. i, 5, 57. si curatus inæquali tonsore capillos occurro, rides, si toga dissidet impar, rides Ep. i, 1, 95, 97. insanire putas sollemnia me, neque rides ibid. 101. si foret in terris, rideret Democritus Ep. ii, 1, 194. præterea, ne sic ridens percurram, quamquam ridentem dicere verum quid vetet? Sat. i, 1, 23, 24. scripta pudet recitare si dixi, rides Ep. i, 19, 43. ridebit monitor non exauditus Ep. i, 20, 14. male si mandata loqueris, aut dormitabo, aut ridebo Ep. ad Pis. 105. *exsplendescere, nitescere:* dies alma adorea risit Od. iv, 4, 41. ridet argento domus Od. iv, 11, 6. 2, *irridere, sive salse sive læte:* quandoque potentior muneribus riserit æmuli Od. iv, 1, 18. *c. accus.:* si non Acrisium Jupiter et Venus risissent Od. iii, 16, 7. rident vicini glebas et saxa moventem Ep. i, 14, 39. ne potum largius æquo rideat Ep. ii, 2, 216. rideri possit eo, quod rusticius tonso toga defluit Sat. i, 3, 30. ridetur ab omni conventu Sat. i, 7, 22. ridentur, mala qui carmina componunt Ep. ii, 2, 106. citharœdus ridetur, chorda qui semper oberrat eadem Ep. ad Pis. 356. ridetur fictis rerum Sat. ii, 8, 83. peccet ad extremum ridendus Ep. i, 1, 9. inultus ut tu riseris Cotyttia vulgata Epod. 17, 56. insani ridentes præmia scribæ Sat. i, 5, 35. ridet versus

Sat. i, 10, 54. corpore majorem rides spiritum Sat. ii, 3, 310. portenta Thessala rides Ep. ii, 2, 209. incendia ridet Ep. ii, 1, 121. ridet hoc Venus ipsa, rident simplices Nymphæ Od. ii, 8, 13. senem quod omnes rideant Epod. 5, 57. redde quæ deinceps risisti Sat. ii, 8, 80. me vises, quum ridere voles, Epicuri de grege porcum Ep. i, 4, 16.

ridiculum. ridiculum acri fortius et melius magnas plerumque secat res Sat. i, 10, 14.

ridiculus. quî ridiculus minus illo? Sat. ii, 3, 311. poema Ep. ii, 1, 238. mus Ep. ad Pis. 139. *c. infin.:* ridiculus totas simul absorbere placentas Sat. ii, 8, 24.

rigere. rigat Nilus arva Od. iii, 3, 48.

rigere. rigent prata Od. iv, 12, 3. nervi rigent Epod. 8, 17.

rigidus. æsculus Od. iii, 10, 17. Niphates Od. ii, 9, 20. *duriori vitæ assuetus:* Getæ Od. iii, 24, 11. Sabini Ep. ii, 1, 25. *severus:* virtutis custos rigidusque satellès Ep. i, 1, 17.

rima. angusta Ep. i, 7, 29.

rimosus. auris Sat. ii, 6, 46.

ringi. prætulerim scriptor delirus videri, quam sapere et ringi Ep. ii, 2, 128.

ripa. sinistra Od. i, 2, 14. umbrosa Od. iii, 1, 23. taciturna Od. iii, 29, 24. continens Od. ii, 18, 22. altæ Epod. 2, 25. trementes Od. iii, 27, 24. mater delira necabit in gelida fixum (*puerum*) ripa Sat. ii, 3, 294. paterni fluminis ripæ Od. i, 20, 6. circa nemus uvidique Tiburis ripas Od. iv, 2, 31. amnis, imbres quem super notas aluere ripas Od. iv, 2, 6. flumina ripas prætereunt Od. iv, 7, 3. ripas et vacuum nemus mirari libet Od. iii, 25, 13. cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer Sat. i, 1, 58.

risor. verum ita risores, ita commendare dicaces convenit Satyros Ep. ad Pis. 225.

risus. gratus proditor puellæ Od. i, 9, 21. lentus Od. ii, 16, 27. magnus Sat. i, 8, 50; Sat. ii, 2, 107. multus Od. iv, 13, 27. mappa compescere risum vix poterat Sat. ii, 8, 63. spectatum admissi risum teneatis, amici? Ep. ad Pis. 5. moveat risum Ep. i, 3, 19. spissæ risum tollant coronæ Ep. ad Pis. 381. dummodo risum excutiat sibi Sat. i, 4, 34. dedit risusque jocosque Sat. i, 5, 98. captator dabit risus Corano Sat. ii, 5, 57. qui captat risus hominum Sat. i, 4, 83. dum risus undique quærit Ep. i, 7, 79. risu diducere rictum Sat. i, 10, 7. solventur risu tabulæ Sat. ii, 1, 86. quem cum risu miror Ep. ad Pis. 358. risu populum quatit Ep ii, 2, 84. cognomen vertas in risum Ep. i, 13, 9.

rite. rite Latonæ puerum canentes, rite Noctilucam Od. iv, 6, 37. rite Deos apprecati Od. iv, 15, 28. rite vocare Od. i, 32, 16. rite aperire partus lenis Carm. Sæc. 13. rite cliens Bacchi Ep. ii, 2, 78. quid mens rite posset Od. iv, 4, 2. plaustra rite trahunt domos Od. iii, 24, 10.

ritus. ritu novo Od. iii, 1, 46. ritu Herculis Od. iii, 14, 1. ritu Lucili Sat. ii, 1, 29. juvenum ritu florent Ep. ad Pis. 62. fluminis ritu feruntur Od. iv, 29, 34. tempestatis prope ritu Sat. ii, 3, 268.

rivalis. quum sine rivali teque et tua solus amares Ep. ad Pis. 444.

rivus. pronus Ep. i, 10, 21. pronus Od. i, 29, 11. mobiles Od. i, 7, 14. celeres Od. iii, 11, 14. gelidus Ep. i, 18, 104. gelidi Od. iii, 12, 6. aperti Ep. i, 3, 11. obliquus Od. ii, 3, 12. puri rivus aquæ Od. iii, 16, 29. addit opus pigro Ep. i, 14, 29. rivo dare nomen idoneus Ep. i, 16, 12. prope rivum somnus in herba Ep. i, 14, 35. rivum fessus quærit Od. iii, 29, 22. ego laudo ruri amœni rivos Ep. i, 10, 7. lactis ubere Od. ii, 19, 11. *metaph.:* liquidus fortunæ Ep. i, 12, 9.

risa. sanguineæ Od. i, 27, 4. immodicæ Od. i, 13, 10. protervæ Od. iii, 14, 26. calidæ Od. iii, 27, 70. rixa supremo debellata Od. i, 18, 8. habere plus dapis, et rixæ multo minus Ep. i, 17, 51. rixarum metuens Od. iii, 19, 16. sive geris jocos, seu rixam Od. iii, 21, 3.

rixari. rixatur de lana caprina Ep. i, 18, 15.

roborare. recticultus pectora roborant Od. iv, 4, 34.

robur. 1, illi robur et æs triplex circa pectus erat Od. i, 3, 9. 2, *carcer:* catenas Parthus et Italum robur (timet) Od. ii, 13, 18.

robustus. fores Od. iii, 16, 2. plaustra Ep. ii, 2, 74. puer acri militia robustus Od. iii, 2, 2.

rodere. 1, pollicem Epod. 5, 48. vivos et roderet ungues Sat. i, 10, 71. urbana diaria rodere mavis Ep. i, 14, 40. 2, *carpere:* absentem qui rodit amicum Sat. i, 4, 81. rodunt libertino patre natum Sat. i, 6, 46.

rogare. 1, quo tendis? rogat et responde Sat. i, 9, 63. rogabat, cur unquam fugisset Sat. i, 5, 67. quodsi me populus roget, cur non sic judiciis fruar isdem Ep. i, 1, 70. roges, labore quid juvem meo— Epod. 1, 15. rogare te, vires quid enervent meas Epod. 8, 1. quid verum atque decens, curo atque rogo Ep. i, 1, 11. ac nisi forte roges, quo me duce tuter ibid. 13. illa rogare, Quantane? Sat. ii, 3, 316. occidis sæpe rogando Epod. 14, 5. 2, *petere:* otium Divos rogat Od. ii, 16, 1. medicum roget, ut te reddat natis Sat. i

1, 82. uti saltaret Cyclopa rogabat Sat. i, 5, 63. quum rogat et prece cogit, ut tibi se laudare coner Ep. i, 9, 2. cave te roget: ultro Penelopen potiori trade Sat. ii, 5, 75. per amicitiam Divosque rogatus Sat. ii, 4, 88. causa mea permulta rogatus Sat. i, 4, 97. si posset centum scenæ præbere rogatus (*chlamydes*) Ep. i, 6, 41. Celso gaudere, Musa rogata, refer Ep. i, 8, 2. ut nunquam inducant animum cantare rogati Sat. i, 3, 2.

ros. purus Castaliæ Od. iii, 4, 61. rores pluvii Od. iii, 3, 56. stillabit ex oculis rorem Ep. ad Pis. 430. marinus ros Od. iii, 23, 16.

rosa. sera Od. i, 38, 3. nimium breves flores rosæ Od. ii, 13, 14. puniceæ rosæ flos Od. iv, 10, 4. nec flos purpureus rosæ Od. iii, 15, 16. cum flore rosarum Od. iii, 29, 3. neu desint epulis rosæ Od. i, 36, 15. sparge rosas Od. iii, 19, 22. rosa canos odorati capillos Od. ii, 11, 14. multa in rosa Od. i, 5, 1.

roseus. cervix Od. i, 13, 2.

rostratus. ora navium Epod. 4, 17.

rostra (*suggestum in foro*). frigidus a Rostris manat per compita rumor Sat. ii, 6, 50.

rota. currente rota Od. iii, 10, 10; Ep. ad Pis. 22. fervidis evitata rotis (meta) Od. i, 1, 4. strepitus rotarum Ep. i, 17, 7.

rotare. rotantes fumum flammæ Od. iv, 11, 11.

rotundare. mille talenta rotundentur Ep. i, 6, 34.

rotundus. polus Od. i, 28, 5. lances Sat. ii, 4, 40. rotundiores baccæ Epod. 8, 13. illa magis alma rotundis (*ovis*) Sat. ii, 4, 13. mutat quadrata rotundis Ep. i, 1, 100. fortis; et se in ipso totus, teres, atque rotundus Sat. ii, 7, 86. ore rotundo loqui Ep. ad Pis. 323.

ruber. sanguis Od. iii, 13, 7. cruore rubri panni Epod. 17, 51. coccus Sat. ii, 6, 102. Canicula Sat. ii, 5, 39. Oceanus Od. i, 35, 32. ruber palus (*minio oblitus*) Sat. i, 8, 5.

rubere. 1, rubens Luna Od. ii, 11, 10; Sat. i, 8, 35. rubente dextera sacras jaculatus arces Od. i, 2, 2. melimela rubere ad Lunam minorem Sat. ii, 8, 31. 2, *pudore affici:* ne rubeam pingui donatus munere Ep. ii, 1, 267. nempe ruberes, viveret in terris te si quis avarior unus Ep. ii, 2, 156.

rubicundus. corna Ep. i, 16, 8.

rubigo. 1, pereat rubigine telum Sat. ii, 1, 43. 2, *Brand:* sterilis Od. iii, 23, 7.

rubus. seu rubum dimovere lacertæ Od. i, 23, 6.

ructari (*c. acc.*). sublimis ructatur versus Ep. ad Pis. 457.

rudens. Eurus rudentes differat Epod. 10, 5.

rudis (*adj., incultus*). ingenium Ep. ad Pis. 410. rudis (*non elegans*) et Græcis intacti carminis auctor Sat. i, 10, 66. *imperitus:* nescit equo rudis hærere puer Od. iii, 24, 54. *c. genit.:* rudis agminum Od. iii, 2, 9. belli Ep. ii, 2, 47.

rudis (*subst.*). donatus rude Ep. i, 1, 2.

ruere. 1, *labi:* ruent aulæa Sat. ii, 8, 71. ruunt templa Deûm Sat. ii, 2, 104. mole ruit sua Od. iii, 4, 65. suis et ipsa Roma viribus ruit Epod. 16, 2. ruens imperium Od. i. 2, 25. accedit stomacho fultura ruenti Sat. ii, 3, 154. num cadat elusus ratione ruentis acervi Ep. ii, 1, 47. 2, *prorumpere:* tremendo Jupiter ipse ruens tumultu Od. i, 16, 12. ruit profundo Pindarus ore Od. iv, 2, 7. ruebat flumen ut hibernum Sat. i, 7, 26. horum tu in numerum voto ruis? Ep. i, 14, 41. quo, scelesti, ruitis? Epod. 7, 1. per medios fluvios ruens (*stultitia*) Sat. ii, 3, 57. hac lutulenta ruit sus Ep. ii, 2, 75. ruit per vetitum nefas Od. i, 3, 26. in me ruens Venus Od. i, 19, 9. taurus ruens in Venerem Od. ii, 5, 3. contra Palladis ægida ruentes Od. iii, 4, 53. in quem manca ruit fortuna Sat. ii, 7, 88. 3, *struere eruendo:* unde divitias ærisque ruam acervos Sat. ii, 5, 22.

rugæ. te quia rugæ turpant Od. iv, 13, 11. rugis senectus frontem exaret Epod. 8, 3. *pro ipsa senectute:* nec pietas moram rugis afferet Od. ii, 14, 3.

rugosus. spadones Epod. 9, 14. rugosus frigore pagus Ep. i, 18, 105.

ruina. dum Capitolio dementes ruinas parabat Od. i, 37, 7. sonitus Hesperiæ ruinæ Od. ii, 1, 32. si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinæ Od. iii, 3, 8. Carthago probrosis altior Italiæ ruinis Od. iii, 5, 40. tectaque disjecta non levi ruina Od. ii, 19, 15. aulæa fecere ruinas Sat. ii, 8, 54. ille dies utramque ducet ruinam (*mortem*) Od. ii, 17, 9. *clades:* devota morti pectora quantis fatigaret ruinis Od. iv, 14, 19.

rumor. frigidus manat per compita Sat. ii, 6, 50. quæ vos rumore secundo ad cœlum effertis Ep. i, 10, 9. malus Sat. i, 4, 125.

rumpere. rupit aper plagas Od. i, 1, 28. ruptis catenis Sat. ii, 7, 70. obstantia rumpere claustra Ep. i, 14, 9. aqua tendit rumpere plumbum Ep. i, 10, 20. tecta rumpit Epod. 12, 12. quum sinus Noto carinam ruperit Epod. 10, 20. si te ruperis (*influndo*), non par eris Sat. ii, 3, 319. tentigine rumpi Sat. i, 2, 118. rumperis (*præ ira*) et latras Sat. i, 3, 136. *proscindere:* rupit Iarbitam Timagenis æmula lingua Ep.

i, 19, 15. *interrumpere:* silentium Epod. 5, 85. rumpat et serpens iter Od. iii, 27, 5. unde tibi reditum certo subtemine Parcæ rupere (*abcidere*) Epod. 13, 16. *violare:* fœdus Ep. i, 3, 35. edicta Od. iv, 15, 22. nuptias Od. i, 15, 7.

rupes. hic rupes maxima Sat. ii, 3, 59. rupem et puteum vitare patentem Ep. ii, 1, 135. sive te rupes et acuta leto saxa delectant Od. iii, 27, 61. in rupes detrusit asellum Ep. i, 20, 15. rupes obstare queratur Sat. ii, 3, 55. Bacchum in remotis carmina rupibus vidi docentem Od. ii, 19, 1.

rursum. Sat. ii, 3, 268.

rursus. 1, vocat Sat. ii, 7, 91. bella moves Od. iv, 1, 2. ferisque rursus occupabitur solum Epod. 16, 10. pastaque rursus ire foras tendebat Ep. i, 7, 30. te rursus in bellum resorbens unda Od. ii, 7, 15. rursus utile proposuit nobis exemplar Ep. i, 2, 17. 2, *vicissim:* inquirant vitia tua rursus et illi Sat. i, 3, 28. æquum est peccatis veniam poscentem reddere rursus ibid. 75.

rus. 1, beatum Ep. i, 10, 14. amœnum ibid. 6. rus, quando ego te adspiciam Sat. ii, 6, 60. ruris amatores Ep. i, 10, 2. ne solus rusve peregreve exirem Sat. i, 6, 102. Romæ rus optas Sat. ii, 7, 28. tacita prece rura petebas Ep. i, 14, 14. gaudentes rure Camœnæ Sat. i, 10, 45. rure extractus in urbem Sat. i, 1, 11. vir rure recurrat Sat. i, 2, 127. rure vivens Ep. i, 14, 10. quinque dies tibi pollicitus me rure futurum Ep. i, 7, 1. manent vestigia ruris (*orationes rusticæ*) Ep. ii, 1, 106. 2, *agellum, ager:* paternum Ep. i, 18, 60. rure meo possum quidve perferre patique Ep. i, 15, 17. ruris colonus Od. i, 35, 6. ruris honores Od. i, 17, 16. paterna rura Epod. 2, 3. parva Od. ii, 16, 37. suburbana Ep. i, 7, 76. aprica Od. iii, 18, 2. frigida Ep. i, 15, 9. tutus bos rura perambulat, nutrit rura Ceres Od. iv, 5, 17, 18. circum vectari rura caballo Sat. i, 6, 59. rura oppidi sui Od. i, 1, 17. regnata Phalanto Od. ii, 6, 11. quæ Liris mordet aqua Od. i, 31, 7.

rustice. quod rusticius tonso toga defluit Sat. i, 3, 31.

rusticus. Phidyle Od. iii, 23, 2. rusticorum militum proles Od. iii, 6, 37. mus Sat. ii, 6, 80, 115. rusticus urbem tollis ad astra Sat. ii, 7, 28. ex nitido fit rusticus Ep. i, 7, 83. rusticus futurus Alphius Epod. 2, 68. rusticus, abnormis sapiens Sat. ii, 2, 3. tu consultus modo rusticus Sat. i, 1, 17. rusticus exspectat dum defluat amnis Ep. i, 2, 42. ut rusticus agnum (*sc. portat*) Ep. i, 13, 13. post hæc ille catus, quamvis rusticus Ep. ii, 2, 39. opprobria Ep. ii, 1, 146. *rudis:* rusticus urbano confusus Ep. ad Pis. 213.

S

sabbata. hodie tricesima sabbata Sat. i, 9, 69.

saccus. congestis undique saccis indormis Sat. i, 1, 70. jubet effundi saccos nummorum Sat. ii, 3, 149.

sacer. 1, vates Od. iv, 9, 28. sacer interpresque Deorum Orpheus Ep. ad Pis. 391. paries (*templi*) Od. i, 5, 13. focus Epod. 2, 43. limen Sat. i, 5, 8[illegible] clivus Od. iv, 2, 35. arces Od. i, 2, 3. Ilion Od. iii, 19, 4. via Epod. 4, 7. Epod. 8, 7; Sat. i, 9, 1. silentium Od. ii, 13, 29. sacer (*expiandus*) nepotibus cruor Remi Epod. 7, 20. secernere sacra profanis Ep. ad Pis. 397. miscebis sacra profanis Ep. i, 16, 54. *festus:* luce Od. iv, 15, 25. tempus Carm. Sæc. 4. sacræ voces (*carmina magica*) Epod. 17, 6. 2, *dedicatus:* sacer Dianæ dies Od. ii, 12, 19. sacra (*sc. Bacche*) vites Od. i, 18, 1. sacra (*Apollini*) laurus Od. iii, 4, 18. ad aquæ caput sacræ (*sc. Nymphis*) Od. i, 1, 22. Tarentum (*Neptuno*) Od. i, 28, 29. 3, *exsecratus:* is intestabilis et sacer esto Sat. ii, 3, 181.

sacerdos. Troica Od. iii, 3, 32. Musarum Od. iii, 1, 3. sacerdotis liba Ep. i, 10, 10. quatit mentem sacerdotum Od. i, 16, 6.

sacramentum. non ego perfidum dixi sacramentum Od. ii, 17, 9.

sacrare. hunc Lesbio sacrare plectro Od. i, 26, 11. miratur nihil nisi quod Libitina sacravit Ep. ii, 1, 49.

sacrilegus. manus Od. ii, 13, 2.

sacrum. arcana Epod. 5, 52. æquoribus jactata Od. iv, 4, 54. sacrum liberi Cupidinis Epod. 17, 57. Cereris sacrum arcanæ Od. iii, 2, 26. sacra Cereris Sat. ii, 8, 14. Minervæ Od. iv, 6, 13. Junonis Sat. i, 3, 11. Divûm ibid. 117. functus sacris Ep. ad Pis. 224. parcere sacris Sat. i, 1, 71. omne sacrum rapiente dextera Od. iii, 3, 52. metuensque velut contingere sacrum Sat. ii, 3, 110.

sæculum. 1, *centum annorum series:* sæculo festas referente luces Od. iv, 6, 42. 2, *ætas:* grave Pyrrhæ Od. i, 2, 6. fecunda culpæ sæcula Od. iii, 6, 17. duravit sæcula ferro Epod. 16, 65. *grandis ætas:* longo putida sæculo Epod. 8, 1.

sæpe. *passim.*

sæve. sævius ventis agitatur Od. ii, 10, 9.

sævire. at pater ardens sævit Sat. i, 4, 49. sæviat atque novos moveat Fortuna tumultus Sat. ii, 2, 126. Aufidus quum sævit Od. iv, 14, 27. dum longus

inter sæviat Ilion Romamque pontus Od. iii, 3, 37. quid hoc veneni sævit in præcordiis Epod. 3, 5. libido sæviet circa jecur ulcerosum Od. i, 25, 15.

sævitia. facilis Od. ii, 12, 26.

sævus. 1, Lapithæ Od. ii, 12, 5. Canidia Epod. 5, 47. Tisiphone Sat. i, 8, 33. sæva mater Cupidinum Od. i, 19, 1; Od. iv, 1, 5. Proserpina Od. i, 28, 20. Necessitas Od. i, 35, 17. custos Ep. i, 16, 67. vir Od. iii, 10, 2. belluæ Od. i, 12, 22. Pelopis domus Od. i, 6, 8. magister Ep. i, 18, 13. ne mea sævus jurgares Ep. ii, 2, 21. hic neque, dum munia didit, sævus erit Sat. ii, 2, 68. *c. infin.:* in quemvis opprobria fingere sævus Ep. i, 15, 30. *de rebus:* verba Epod. 12, 13. jocus Ep. ii, 1, 148. animos sub juga sævo mittere cum joco Od. i, 33, 12. Fortuna sævo læta negotio Od. iii, 29, 49. me pater sævis oneret catenis Od. iii, 11, 45. Liburnæ (*naves*) Od. i, 37, 30. ignis Ep. i, 16, 11. Arcturi impetus Od. iii, 1, 27. paupertas Od. i, 12, 43. militia Ep. i, 18, 54. *terribiliter sonans:* tympana Od. iv, 18, 13. 2, *fortis, ferox:* duces Od. iii, 16, 16.

saga. quæ saga—te solvere poterit? Od. i, 27, 21. miracula, sagas—rides? Ep. ii, 2, 203.

sagaciter. sagacius odoror quam canis acer Epod. 12, 4.

sagax. mire sagaces hospites Od. ii, 5, 22. curæ sagaces (*ingenii in consiliis capiendis sagacitas*) Od. iv, 4, 75. *c. genit.:* rerum utilium sagax Ep. ad Pis. 218.

sagitta. certa Od. i, 12, 23. virginea Od. iii, 4, 72. celeres Od. iii, 20, 9. missiles Od. iii, 6, 16. ardentes Od. ii, 8, 15. venenatæ Od. i, 22, 3. Sericæ Od. i, 29, 9. miles sagittas et celerem fugam Parthi (timet) Od. ii, 13, 17. unde mihi lapidem, unde sagittas? Sat. ii, 7, 116. serpens similis sagittæ Od. iii, 27, 6. qua pereat sagitta (*amoris vulnere*) Od. i, 27, 12.

sagum. Punico lugubre mutavit sagum Epod. 9, 28.

sal. 1, niger Sat. ii, 4, 74. salis puri concha Sat. i, 3, 14. et parochi ligna salemque præbuerunt Sat. i, 5, 46. membra gruis sparsi sale multo Sat. ii, 8, 87. cum sale panis Sat. ii, 2, 17. 2, *facetiæ:* sale multo urbem defricuit Sat. i, 10, 3. hic delectatur iambis ille Bioneis sermonibus et sale nigro Ep. ii, 2, 60. sales Plautini Ep. ad Pis. 271.

salax. cauda Sat. i, 2, 45.

salebra. qui queritur salebras Ep. i, 17, 53.

salictum. udum Od. ii, 5, 8.

salignus. fustis Sat. i, 5, 22.

salinum. paternum Od. ii, 16, 14.

salire. ultra limites clientium salis avarus? Od. ii, 18, 26. salias terræ gravis Ep. i, 14, 26. saliet, tundet pede terram Ep. ad Pis. 430. *metaph.:* aliena negotia centum per caput saliunt Sat. ii, 6, 34. mollivit Penates farre pio et saliente mica Od. iii, 24, 20.

salsus. 1, æquora Epod. 16, 34. mola Sat. ii, 3, 200. 2, *acerbus:* male salsus Sat. i, 9, 65. salso multoque fluenti (*sermone*) regerit convicia Sat. i, 7, 28.

saltare. Cyclopa Sat. i, 5, 63. saltat Milonius Sat. ii, 1, 24. male necne Lepos saltet Sat. ii, 6, 72.

saltem. Sat. i, 6, 44.

saltus. Calabri Ep. ii, 2, 178. Bantini Od. iii, 4, 15. coemti Od. ii, 3, 17.

saluber. malvæ Epod. 2, 58. aquæ Carm. Sæc. 31. æstates Sat. ii, 4, 21. silvæ Ep. i, 4, 4. Esquiliæ Sat. i, 8, 14. stellæ Sat. i, 7, 24. salubris justitia Ep. ad Pis. 198.

salum. altum Epod. 17, 55.

salutare. salutandi plures Sat. i, 6, 101. cur ego poeta salutor? Ep. ad Pis. 87.

salutaris. ars Carm. Sæc. 63.

salvere. prior salvere jubet Ep. i, 7, 66. Fuscum salvere jubemus Ep. i, 10, 1. salve Od. i, 32, 15.

salvus. salvus regnet Ep. i, 2, 10. non uxor salvum te vult Sat. i, 1, 84. tene magis salvum populus velit, an populum tu Ep. i, 16, 27. quis te salvo est opus Sat. i, 9, 27.

sancire. in nosmet legem sancimus iniquam Sat. i, 3, 67. tabulas, quas bis quinque viri sanxerunt Ep. ii, 1, 24.

sanctus. 1, *venerandus:* Osiris Ep. i, 17, 60. patrum concilium Od. iv, 5, 4. sanctior pæne natali proprio Od. iv, 11, 17. sanctum vetus omne poema Ep. ii, 1, 54. leges (*cuique observandæ*) Sat. ii, 1, 81. 2, *integer, pius:* da justo sanctoque videri Ep. i, 16, 61. *castus:* virgines Od. i, 2, 27.

sane. 1, *adv.:* non ego bacchabor sanius Edonis Od. ii, 7, 26. 2, *profecto:* non sane credere Ep. i, 7, 61. sane murteta relinqui—Ep. i, 15, 5. nil sane fecit Sat. ii, 3, 138. nil sane Ep. ii, 1, 206. id sane est invisum duobus Ep. ii, 2, 64. bonus sane vicinus ibid. 132. sane populus numerabilis Ep. ad Pis. 206. sane nescire fateri ibid. 418.

sanguineus. rixæ Od. i, 27, 4.

sanguis. 1, ruber Od. iii, 13, 7. ranæ Epod. 5, 19. equinus Od. iii, 4, 34. viperinus Od. i, 8, 9. Latinus Od. ii, 1, 29; Epod. 7, 4. Pœnus Od. ii, 12, 3. Punicus Od. iii, 6, 34. fraterno sanguine cruentus Sat. ii, 5, 15. at vos seu calidus sanguis (*animi fervor*) vexat Ep.

i, 3, 33. non vanæ redeat sanguis imagini Od. i, 24, 15. placare vituli sanguine Deos Od. i, 36, 2. placavi sanguine Divos Sat. ii, 3, 206. quam verris sanguine donem Od. iii, 22, 8. devoti sanguinis ætas Epod. 16, 9. 2, *prosapia:* Pompilius Ep. ad Pis. 292. regius Od. iii, 27, 65. clarus Anchisæ Venerisque Carm. Sæc. 50. Deorum Od. iv, 2, 14. pauperum parentum Od. ii, 20, 6.

sanies. manet ore trilingui Od. iii, 11, 19.

sanus. 1, si noles sanus, curres hydropicus Ep. i, 2, 34. sanus utrisque auribus Sat. ii, 3, 284. si te populus sanum recteque valentem dictitet Ep. i, 16, 21. mentis bene sanæ Sat. i, 9, 44. 2, *sana mente:* ad sanos abeat tutela propinquos Sat. ii, 3, 218. arcta decet sanum comitem toga Ep. i, 18, 3. Labeone insanior inter sanos dicatur Sat. i, 3, 82. demens judicio vulgi, sanus fortasse tuo Sat. i, 6, 98. si male rem gerere insani est, contra bene, sani Sat. ii, 3, 74. tun' sanus? ibid. 128. quisnam igitur sanus? ibid. 158. qui sanior? ibid. 241, 275. sani ut creta, an carbone notandi? ibid. 246. nam videor mihi sanus ibid. 302. præcipue sanus Ep. i, 1, 108. bene sanus ac non incautus Sat. i, 3, 61. nil ego contulerim jucundo sanus amico Sat. i, 5, 44. nil me pœniteat sanum patris hujus Sat. i, 6, 89. quæ si quis sanus fecit, sanus facis et tu Sat. ii, 3, 322. solve senescentem sanus equum Ep. i, 1, 8. ex hoc ego sanus ab illis (*sc. vitiis*) Sat. i, 4, 129. excludit sanos Helicone poetas (*poetico spiritu non concitatos*) Ep. ad Pis. 296. male sani poetæ Ep. i, 19, 3. nimis aspera sano levabit cultu Ep. ii, 2, 122.

sapere. sapere est abjectis utile nugis Ep. ii, 2, 141. scribendi recte sapere est principium et fons Ep. ad Pis. 309. sapere aude Ep. i, 2, 40. veluti mater plus quam se sapere (*filium*) vult Ep. i, 18, 27. qui sapere et fari possit quæ sentiat Ep. i, 4, 9. vos sapere aio Ep. i, 15, 45. sapere et ringi Ep. ii, 2, 128. per te sapis Ep. ad Pis. 367. et sapit Ep. ii, 1, 61. sapias Od. i, 11, 6. si sapiat Sat. i, 9, 34. timent fugiuntque poetam, qui sapiunt Ep. ad Pis. 456. indoctus quid saperet ibid. 212. nil parvum sapias Ep. i, 12, 15.

sapiens. 1, sic tu sapiens finire memento tristitiam Od. i, 7, 17. illis utitur ante quæsitis sapiens Sat. i, 1, 38. ille clarus erit, fortis—Sapiensne? Sat. ii, 3, 97. populus sapiens et justus in uno Ep. ii, 1, 18. vasa prætereo sapiens argentea Sat. ii, 7, 73. nihilo ut sapientior ille caudam trahat Sat. ii, 3, 52. servies non paulo sapientior Sat. ii, 3, 265. alterum (*genus stultitiæ*) nihilo sapientius i 56. si dives qui sapiens est Sa 3, 124. insani sapiens nomen Ep. i, 6, 15. quicquid dignum sapi bonoque est Ep. i, 4, 5. neve p alium sapiente bonoque beatum Ep. i, 20. vir bonus et sapiens Ep. i, 7, Ep. i, 16, 73. quum pateris sap emendatusque vocari ibid. 30. Lac Sat. ii, 1, 17. Nomentanus Sat. ii, 8, Ennius et sapiens et fortis Ep. ii, 1, sapiens, sibi qui imperiosus Sat. ii, 7, sapiens uno minor est Jove; dives Ep. 106. hæc magnos formula reges, exc sapiente, tenet Sat. ii, 3, 46. quali sapiens utetur Sat. ii, 2, 63. qui in ut sapiens aptarit idonea bello ibid. me solatus jussit sapientem pascere bam Sat. ii, 3, 35. sapiens, vitiatu que petitu sit melius, causas reddet i, 4, 115. sapiens crepidas sibi nunq fecit, sutor tamen est sapiens Sat. 127, 128. sapiens operis sic omnis opifex solus ibid. 132. sapientium c retegis Lyæo Od. iii, 21, 14. sapien octavus Sat. ii, 3, 296. abnormis piens Sat. ii, 2, 3. 2, *boni saporis p gnarus:* leporis sapiens sectabitur ar Sat. ii, 4, 44.

sapienter. uti muneribus Od. iv, 48. sapienter idem contrahes vento cundo turgida vela Od. ii, 10, 22. v sapienter Ep. i, 10, 44.

sapientia. mitis Læli Sat. ii, 1, quo te cœlestis sapientia duceret, Ep. i, 3, 27. munitæ adhibe vim pientiæ Od. iii, 28, 4. fuit hæc sapie quondam Ep. ad Pis. 396. sapie prima stultitia caruisse Ep. i, 1, 41. q virtus et quid sapientia possit Ep. i, 2, insaniens sapientia Od. i, 34, 2.

sapor. dulcem elaborarunt sapor Od. iii, 1, 19. integrum perdunt sapor Sat. ii, 4, 54. exacta tenui ratione sa rum ibid. 36.

sarcina. gravis Ep. i, 13, 6.

sarculus. patrior findere sarculo ag Od. i, 1, 11.

sartus. male sarta gratia nequicqu coit Ep. i, 3, 31.

sat. Od. ii, 19, 26.

satelles. aurum per medios satelli ire amat Od. iii, 16, 9. Orci (*Cerber* Od. ii, 18, 34. virtutis custos rigidusq satelles Ep. i, 1, 17.

satiare. heu! nimis longo satiate lu Od. i, 2, 37.

satira. sunt, quibus in satira vide nimis acer Sat. ii, 1, 1. quid prius illu trem satiris Sat. ii, 6, 17.

satis (*c. gen.*). nivis atque diræ gra dinis Od. i, 2, 1. pœnarum Epod. 19. *c. infin.:* personam satis est evita Sat. i, 2, 60. non satis est prius versu

perscribere verbis Sat. i, 4, 54. Ithacam revehi Sat. ii, 5, 4. risu diducere rictum Sat. i, 10, 7. cara pisces averrere mensa Sat. ii, 4, 37. in re una consumere curam ibid. 48. orare Jovem Ep. i, 18, 111. dixisse Ep. ad Pis. 416. *c. accus. et infin.:* non satis est pulchra esse poemata Ep. ad Pis. 99. beatus Od. ii, 18, 14. uncta satis oluscula lardo Sat. ii, 6, 64. satis inter vilia fortis Ep. i, 15, 43. spectatus Ep. i, 1, 2. expurgare Ep. ii, 2, 53. nec satis apparet Ep. ad Pis. 470. satis per te tibi consulis Ep. i, 17, 1. nam spirat tragicum satis Ep. ii, 1, 166. ubi lusit satis Od. iii, 27, 69. lusisti satis Ep. ii, 2, 214. satis superque me benignitas tua ditavit Epod. 1, 31. munierant satis Od. iii, 16, 3. si quid Pholoen satis decet Od. iii, 15, 7. jam satis est Sat. i, 1, 120; Sat. i, 5, 13; Ep. i, 7, 16. non est satis Sat. ii, 3, 69. nam mihi satis est Sat. i, 10, 76. quod satis est Od. iii, 1, 25; Od. iii, 16, 44; Ep. i, 2, 46. quod satis esse putat Sat. ii, 3, 178. frugi quod sit satis Sat. ii, 7, 3. tribus ursis quod satis esset Ep. i, 15, 35. dixeris esse satis Sat. i, 4, 41. nil satis est Sat. i, 1, 62. quantum satis esset ibid. 52. cui satis una farris libra foret Sat. i, 5, 68. mî satis est, si Sat. i, 4, 116. superque quam satis est Sat. i, 2, 66. ultra quam satis est Ep. i, 6, 16; Ep. i, 7, 83. plura quam satis est Ep. i, 10, 46.

satur. conviva Sat. i, 1, 119. *c. genit.:* altilium Ep. i, 7, 35.

saucius. malus Africo Od. i, 14, 5. *metaph., de amore:* vir saucius pellice Pieria Od. iii, 10, 15.

saxum. 1, late candentia Sat. i, 5, 26. musco circumlita Ep. i, 10, 7. cava Od. iii, 13, 15. acuta leto Od. iii, 27, 62. non saxa surdiora navitis Epod. 17, 54. defluit saxis agitatus humor Od. i, 12, 29. dejicere e saxo cives Sat. i, 6, 39. pauperiem fugiens per saxa, per ignes Ep. i, 1, 46. 2, *lapis:* saxo novo decorare templa Od. ii, 15, 20. fiet modo aper, modo saxum Sat. ii, 3, 73. insculpere saxo summam patrimonii ibid. 90. saxo religat retinacula mulæ Sat. i, 5, 19. simul imis vadis renarint levata Epod. 16, 25. optat supremo collocare in monte saxum Epod. 17, 69. glebas et saxa movens Ep. i, 14, 39. saxa movere sono testudinis Ep. ad Pis. 395. saxo sollers hominem ponere Od. iv, 8, 7. vos turba saxis petens Epod. 5, 97. populum cædere saxis Sat. ii, 3, 128. perrumpere amat saxa (*ædes lapideas*) Od. iii, 16, 10.

scaber. quem simul vidit scabrum Ep. i, 7, 90.

scabere. caput Sat. i, 10, 71.

scabies. mala Ep. ad Pis. 453. occupet extremum scabies ibid. 417. *metaph., de animo:* inter scabiem tantam et contagia lucri Ep. i, 12, 14.

scala. in scalis latuit Ep. ii, 2, 15.

scalpere. sepulcro scalpe querelam Od. iii, 11, 51. scalpere terram unguibus Sat. i, 8, 26.

scalprum. si scalpra et formas non sutor (*emit*) Sat. ii, 3, 106.

scamnum. incertus, scamnum faceretne Priapum Sat. i, 8, 2.

scandere. cohors Gigantum scanderet regna parentis Od. ii, 19, 22. scandet pontifex Capitolium Od. iii, 30, 9. scandit æratas vitiosa naves cura Od. ii, 16, 21. scandunt eodem timor et minæ Od. iii, 1, 38.

scapha. biremis Od. iii, 29, 62.

scarus. Sat. ii, 2, 22. scari Epod. 2, 50.

scatere. scatens belluis pontus Od. iii, 27, 26.

sceleratus. Proteus Sat. ii, 3, 71. qui sceleratus et furiosus erit ibid. 221.

scelestus. sorores (*Danaides*) Od. iii, 11, 39. plebs Od. ii, 4, 17. quo, scelesti, ruitis? Epod. 7, 1. raro scelestum deseruit Pœna Od. iii, 2, 31.

scelus. fraternæ necis Epod. 7, 18. nil faciet sceleris pia dextera Sat. ii, 1, 54. quum prudens scelus admittis Sat. ii, 3, 212. purus sceleris Od. i, 22, 1. sceleris damnabis eundem Sat. ii, 3, 279. sceleris pudet Od. i, 35, 33. scelerum si bene pœnitet Od. iii, 24, 50. neque per nostrum patimur scelus Jovem ponere fulmina Od. i, 3, 39. audiat Lyde scelus et notas virginum pœnas Od. iii, 11, 25. partes scelus expiandi Od. i, 2, 29. dolis, scelere—intra muros peccatur et extra Ep. i, 2, 15. species veri scelerisque permistæ Sat. ii, 3, 208.

scena. 1, chlamydes si posset centum scenæ præbere Ep. i, 6, 41. si quid inexpertum scenæ committis Ep. ad Pis. 125. digna geri promes in scenam ibid. 183. missi in scenam versus ibid. 260. actor quum stetit in scena Ep. ii, 1, 205. aut agitur res in scenis Ep. ad Pis. 179. quem tulit ad scenam Gloria Ep. ii. 1, 177. 2, *metaph., lux publica:* et scena in secreta (se) remorant virtus Scipiadæ et mitis sapientia Lælî Sat. ii, 1, 71.

sciens (*c. genit.*). pugnæ Od. i, 15, 24. citharæ Od. iii, 9, 10. *c. infin.:* equum flectere Od. iii, 7, 25. scientior venefica Epod. 5, 72.

scientia. efficax Epod. 17, 1.

scilicet. sæpius.

scindere. scindat hærentem coronam crinibus Od. i, 17, 27. Pleiadum choro scindente nubes Od. iv, 14, 22.

scire. 1, quis scit, an adjiciant tempora Dî Od. iv, 7, 17. quî scis, an pru-

dens se dejecerit Ep. ad Pis. 462. scimus ut Titanas fulmine sustulerit Od. iii, 4, 42. scire velis, mea cur opuscula lector laudet? Ep. i, 19, 35. cur alter fratrum cessare præferat, alter mitiget agrum, scit Genius Ep. ii, 2, 187. scis Lebedus quid sit Ep. i, 11, 7. quibus terrarum militet oris, scire laboro Ep. i, 3, 2. scis, quo tandem pacto deceat majoribus uti Ep. i, 17, 1. scis, quo clamore coronæ prœlia sustineas Ep. i, 18, 53. atque scielat, quæ sibi barbarus tortor pararet Od. iii, 5, 49. scire velim pretium chartis quotus arroget annus Ep. ii, 1, 35. scire volam, quantum discrepet Ep. ii, 2, 193. tu ne quæsieris (scire nefas) quem mihi finem Di dederint Od. i, 11, 1. *c. acc.:* nec scire fas est omnia Od. iv, 4, 22. jurantem me scire nihil mirantur Sat. ii, 6, 57. quod mecum ignorat, solus vult scire videri Ep. ii, 1, 87. *c. acc. et infin.:* me constare mihi scis Ep. i, 14, 16. quem scis immunem Cinaræ placuisse ibid. 33. me quater undenos sciat implevisse Decembres Ep. i, 20, 27. scis in breve te cogi ibid. 7. propero quo scis Sat. i, 9, 40. scimus Ep. ad Pis. 11. nam te scire oportet Sat. ii, 6, 52. *callere, c. accus.:* quam scit artem Ep. i, 14, 44. Castor sciat an Dolichos plus? Ep. i, 18, 19. nec scit quantum Cascellius Aulus Ep. ad Pis. 371. *c. infin., peritum esse, posse:* si sciret regibus uti Ep. i, 17, 14. fortasse cupressum scis simulare Ep. ad Pis. 20. scimus inurbanum lepido seponere dicto ibid. 273. si sciet internoscere mendacem verumque beatus amicum ibid. 424. reddere personæ scit convenientia cuique ibid. 316. reddere qui voces jam scit puer ibid. 158.

scitari. scitari licet ex ipso Ep. i, 7, 60.

scobs. in scobe quantus consistit sumtus Sat. ii, 4, 81.

scopa. viles Sat. ii, 4, 81.

scopulus. infames Od. i, 3, 20. scopulis Icari surdior Od. iii, 7, 21.

scortator. scortator erit Sat. ii, 5, 75.

scortum. devium Od. ii, 11, 21. scorto postponet honestum matrimonium Ep. i, 18, 34.

scriba. insanus Sat. i, 5, 35. recoctus ex quinqueviro Sat. ii, 5, 56. Neronis Ep. i, 8, 2. scriba quod esset Sat. i, 5, 66. scribæ orabant te hodie meminisses reverti Sat. ii, 6, 36.

scribere. 1. versus Ep. ii, 1, 111; Ep. ii, 2, 54; Sat. i, 9, 23; Sat. i, 10, 60. versiculos Epod. 11, 2. carmina Sat. ii, 5, 74; Ep. ii, 1, 228. carmina quæ scribuntur aquæ potoribus Ep. i, 19, 3. poemata Ep. ii, 1, 117; Ep. ii, 2, 66. scripta quibus comœdia prisca viris est Sat. i, 10, 16. quæ scripsit Lucilius olim Sat. i, 4, 57. si quis scribat sermoni propior lid. 41. scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat Ep. i, 4, 3. gaudent scribentes, et se venerantur, et ultra, si illum laudant, quicquid scripsere, beati Ep. i, 1, 107, 108. si quid tamen olim scripsi Ep. ad Pis. 387. melius quod scribere possem Sat. i, 10, 47. sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam viribus Ep. ad Pis. 38. iterum, quæ digna legi sint, scripturus Sat. i, 10, 73. quem scribe et supplex populi suffragia capta Ep. i, 2, 103. calet uno scribendi studio Ep. i, 1, 109. scribendi amor te rapit Sat. ii, 1, 10. sic raro scribis Sat. ii, 3, 1. scribendi genus suspectum Sat. i, 4, 6. scribendi recte sapere est principium Ep. [illegible]is. 309. scribendi ferre laborem, [illegible]ndi recte Sat. i, 4, 12, 13. [illegible] icium nil scribens ipse docebo Ep. ad P[illegible] 306. scribam licenter ibid. 265. qui[illegible]uis erit vitæ, scribam, color Sat. ii, [illegible]. scribe decem tabulas Sat. ii, 3, [illegible] scribere te nobis par est Ep. i, 15, [illegible] *c. accus. et infin.:* scribit sibi milla [illegible]que esse domi chlamydum Ep. i, 6, [illegible] 2. *describere, canere:* scribetur tibi [illegible]a loquaciter et situs agri Ep. i, 16, 4. [illegible] quo scribi possent numero Ep. ad Pis. 74. scriberis Vario fortis et hostium victor Od. i, 6, 1. scribere res gestas Ep. i, 3, 7. si quis Martem digne scripserit Od. i, 6, 14. fortem Scipiadam scribere Sat. ii, 1, 16. 2. *inscribere, adscribere, schriftlich ernennen:* scribare secundus hæres Sat. ii, 5, 48. scribe tui gregis hunc Ep. i, 9, 13.

scrinium. Crispini Sat. i, 1, 120. chartas et scrinia posco Ep. ii, 1, 113.

scriptare. lecto aut scripto Sat. i, 6, 123.

scriptor. 1, *scriba:* librarius Ep. ad Pis. 354. 2, *auctor:* Livius Ep. ii, 1, 62. cyclicus Ep. ad Pis. 136. notus ibid. 346. delirus ineresque Ep. ii, 2, 126. Romani Ep. ii, 1, 30. nobiles Ep. i, 19, 39. scriptor Trojani belli Ep. i, 2, 1. Satyrorum Ep. ad Pis. 235. scriptor abhinc annos decem qui decidit Ep. ii, 1, 36. sibi convenientia finge scriptor Ep. ad Pis. 120. scriptores carmine fœdo splendida facta linunt Ep. ii, 1, 236. scriptorum chorus Ep. ii, 2, 77. scriptores narrare putaret asello fabellam surdo Ep. ii, 1, 199. una cum scriptore meo, capsa porrectus aperta ibid. 268.

scriptum. Lucili scripta Sat. i, 10, 56. scripta mea Sat. i, 4, 22. spissis indigna theatris scripta pudet recitare Ep. i, 19, 42. scripta foro recitent Sat. i, 4, 75. scripta Palatinus quæcunque recepit Apollo Ep. i, 3, 17. quia Græcorum sunt antiquissima quæque vel optima scripta Ep. ii, 1, 29. scriptorum quæque

(*scripta*) retexens Sat. ii, 3, 2. hic sponsum vocat, hic auditum scripta Ep. ii, 2, 67.

scruta. vilia Ep. i, 7, 65.

scrutari. 1, ignem gladio scrutare Sat. ii, 3, 276. 2, *explorare*: nullius arcanum scrutaberis unquam Ep. i, 18, 37.

sculpere. quid sculptum infabre esset Sat. ii, 3, 22.

scurra. Sarmentus Sat. i, 5, 52. Pantolabus Sat. i, 8, 11; Sat. ii, 1, 22. Volanerius Sat. ii, 7, 15. vagus Ep. i, 15, 28. infidus Ep. i, 18, 4. scurræ discedunt Sat. ii, 7, 36. cum scurris fartor Sat. ii, 3, 229.

scurrari. scurror ego ipse mihi Ep. i, 17, 19. scurrantis speciem præbere Ep. i, 18, 2.

scutica. scutica dignum sectere flagello Sat. i, 3, 119.

scyphus. capaciores Epod. 9, 33. scyphis pugnare Od. i, 17, 1.

secare. 1, (cos) exsors ipsa secandi Ep. ad Pis. 305. tu secanda marmora locas Od. ii, 18, 17. confusum (*jus*) sectis herbis Sat. ii, 4, 67. secet (*carina*) mare nauta Od. i, 1, 14. *desecare*: prave sectum ob unguem Ep. i, 1, 104. *separare*: sectus orbis Od. iii, 27, 75. *cædere*: acuto ne secer ungui Ep. i, 19, 46. sectus flagellis Epod. 4, 11. non hydra secto corpore firmior crevit in Herculem Od. iv, 4, 61. 2, *dirimere*: magnas plerumque secat res Sat. i, 10, 15. secantur lites magnæ Ep. i, 16, 42.

secernere. 1, *separare*: medius liquor secernit Europen ab Afro Od. iii, 3, 47. Jupiter illa piæ secrevit litora genti Epod. 16, 63. 2, *distinguere*: me gelidum nemus Nympharumque chori secernunt populo Od. i, 1, 32. justo secernere iniquum Sat. i, 3, 113. turpi honestum Sat. i, 6, 63. publica privatis Ep. ad Pis. 397.

secreto. nescio quid secreto velle loqui te aiebas Sat. i, 9, 67.

secretum. se a vulgo et scena in secreta (*intra privatos parietes*) remorant Sat. ii, 1, 71.

secretus. 1, loca Ep. ad Pis. 298. 2, *clandestinus*: iter Ep. i, 18, 103. videres stridere secreta divisos aure susurros Sat. ii, 8, 78.

sectari. 1, *comitari*: neque te quisquam stipator præter Crispinum sectabitur Sat. i, 3, 139. 2, *persequi*: sectamur ultro, quos opimus fallere et effugere est triumphus Od. iv, 4, 51. scutica dignum sectere flagello Sat. i, 3, 119. leporem venator sectetur Sat. i, 2, 106. leporem sectatus Sat. ii, 2, 9. desine matronas sectarier Sat. i, 2, 78. leporis sapiens sectabitur armos Sat. ii, 4, 44. sectantem levia nervi deficiunt Ep. ad Pis. 26. nomina sectatur sub patribus duris tironum Sat. i, 2, 16. *quærere*: mitte sectari, quo rosa locorum sera moretur Od. i, 38, 3.

secundum. secundum vota Parthorum Epod. 7, 9.

secundus. 1, mensæ Sat. ii, 2, 121. 2, *de numero*: sedes Ep. ad Pis. 257. versus Sat. ii, 5, 53. classis Sat. i, 2, 47. ante secundam (*horam*) Sat. ii, 6, 34. secundos heros ab Achille Sat. ii, 3, 193. tu secundo Cæsare regnes Od. i, 12, 51. hæres Sat. ii, 5, 48. nec viget quicquam simile aut secundum Od. i, 12, 18. partes Ep. i, 18, 14. secundas (*partes*) ferre Sat. i, 9, 46. *metaph.*: vivit pane secundo (*secundario*) Ep. ii, 1, 123. 3, *favens, adjuvans*: Balatrone secundo Sat. ii, 8, 83. quæ vos rumore secundo ad cœlum effertis Ep. i, 10, 9. ventus Od. ii, 10, 23. venti Ep. ii, 1, 102. secundo Aquilone Ep. ii, 2, 201. 4, *faustus, prosper*: auspicia Od. iv, 14, 16. omen Od. iii, 11, 50. ales Epod. 16, 23. tempora Od. iv, 9, 35. res secundæ Sat. ii, 8, 74; Ep. i, 10, 30. metuit secundis (*rebus*) Od. ii, 10, 13. exitus belli reddidit secundos Od. iv, 14, 38. fuga Epod. 16, 66. secundis laboribus Romana pubes crevit Od. iv, 4, 45.

securis. Amazonia Od. iv, 4, 20. Albanæ Carm. Sæc. 54. pontificum Od. iii, 23, 12. fertur quo rara securis Sat. i, 7, 27. *fasces*: nec sumit aut ponit secures Od. iii, 2, 19.

securus. securus, cadat, an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. quid Teritadem terreat unice securus Od. i, 26, 6. quali perfundat pisces securus olivo Sat. ii, 4, 50. *c. genit.*: pœnæ securus Ep. ii, 2, 17. securum agere ævum Sat. i, 5, 101. laudas securum (*quo quis in securo otio vescitur*) olus Sat. ii, 7, 30.

secus. rebus in arduis, non secus in bonis Od. ii, 3, 2. non secus in jugis stupet Evias Od. iii, 25, 8. in medias res non secus ac notas auditorem rapit Ep. ad Pis. 149.

sed. *sexcenties*.

sedare. rabiem Epod. 12, 9. sedatum celeres oderunt Ep. i, 18, 90.

sedere. sedilibus in primis eques sedet Epod. 4, 16. gradu post me sedet uno Sat. i, 6, 40. plausor usque sessurus, donec—Ep. ad Pis. 155. post equitem sedet atra Cura Od. iii, 1, 40. sedit (*domi mansit*), qui timuit, ne non succederet Ep. i, 17, 37. *de escis quæ stomacho nil molestiæ movent*: memor escæ, quæ simplex olim tibi sederit Sat. ii, 2, 73.

sedes. 1, priores tenet Mæonius sedes Od. iv, 9, 6. 2, *locus ubi aliquis versatur*: discretæ piorum sedes Od. ii, 13, 23. lætæ Od. i, 10, 18. lucidæ Od. iii, 3, 33. Tænari horrida Od. i, 34, 10.

sit meæ sedes utinam senectæ Od. ii, 6, 6. nota quæ sedes fuerat columbis Od. i, 2, 10. nec color certa sede manet Od. i, 13, 6. non ut (iambus) de sede secunda (*versus*) cederet Ep. ad Pis. 257. Deus hæc fortasse reducet in sedem (*pristinum statum*) Epod. 13, 8.

sedile (*in theatro*). prima Epod. 4, 15. sedilia spissa Ep. ad Pis. 205.

seditio. seditione, dolis—peccatur Ep. i, 2, 15. seditionibus delevit urbem Od. iii, 6, 13. nostris ductum seditionibus bellum Od. iii, 3, 29.

sedulitas. officiosa Ep. i, 7, 8. sedulitas autem, stulte quem diligit, urget Ep. ii, 1, 260.

sedulus. minister Ep. i, 13, 5. hospes Sat. i, 5, 71. nutrix Ep. ad Pis. 116. spectator Ep. ii, 1, 178. *c. genit.:* sedulus curæ Od. i, 38, 6.

seges. 1, seges spem mentita Ep. i, 7, 87. sentiet seges robiginem Od. iii, 23, 6. segetis certa fides meæ Od. iii, 16, 30. hæc seges (*sparsa a stultis et prodigis dona*) ingratos tulit Ep. i, 7, 21. 2, *ager, qui segetes profert:* Sardiniæ opimæ Od. i, 31, 4. segetes occat Ep. ii, 2, 161.

segnis. pes Od. iii, 12, 8. qui tardius irent propter onus segnes Sat. ii, 3, 102. segnis ego, indignus, qui tantum possideam Sat. ii, 3, 236. *c. infin.:* segnes nodum solvere Gratiæ Od. iii, 21, 22.

segniter. segniter irritant animos Ep. ad Pis. 180.

seligere. selecti judices Sat. i, 4, 123.

sella. honesti fascibus et sellis Sat. i, 6, 97.

semel. *sæpius.*

semen. excerpens semina pomis Sat. ii, 3, 272. *seges:* pinguia Epod. 16, 57.

semesus. pisces Sat. i, 3, 81. frusta lardi Sat. ii, 6, 85.

semis. redit uncia, quid fit? semis Ep. ad Pis. 330.

semita. vitæ Ep. i, 18, 103.

semotus. semoti prius tarda necessitas leti corripuit gradum Od. i, 3, 32. nisi quæ semota terris videt Ep. ii, 1, 21.

semper. *sæpius.*

senator. quivis eques atque senator Sat. i, 6, 77. præclarus ibid. 110.

senecta. instans Od. ii, 14, 2. sit meæ sedes senectæ Od. ii, 6, 6. senectam turpem degere Od. i, 31, 19. senecta accedente Ep. ii, 2, 211.

senectus. longa Od. ii, 16, 30. vetus Epod. 8, 4. tranquilla Sat. ii, 1, 57. tarda Sat. ii, 2, 88. balba Ep. i, 20, 18. placida Carm. Sæc. 46. fronte obducta solvatur Epod. 13, 5.

senescere. senescens equus Ep. i, 1, 8. senescit amore habendi Ep. i, 7, 85.

senex. adulter Epod. 5, 57. seniores poetæ Sat. i, 10, 67. Lycus Od. iii, 19, 24. Chremes Sat. i, 10, 40. Albuci Sat. ii, 2, 67. quæ imberbi didicere senes perdenda fateri Ep. ii, 1, 85. senes ut otia tuta recedant Sat. i, 1, 31. res magna nitet, domino sene Sat. ii, 5, 1 me sene quod factum est ibid. 84. si qu senior male tussiet Sat. ii, 5, 106. ce turiæ seniorum Ep. ad Pis. 341. ab ter ævo functus Od. ii, 9, 13. natu Ep. ad Pis. 115. delirus Sat. ii, 5, 7 Dis inimicus Sat. ii, 3, 123. doctus ii, 1, 56. parci Od. ii, 8, 22. puer nesque Ep. i, 1, 26. juvenes senes ibid. 55. circum compita siccus se currebat Sat. ii, 3, 282. vita senis S ii, 1, 34. captes testamenta senum S ii, 5, 24. mixta senum ac juvenum d sentur funera Od. i, 28, 19. multa sen circumveniunt incommoda Ep. ad P 169. excipiant senes, quos in vivaria m tant Ep. i, 1, 79. si semel uno de s gustarit lucellum Sat. ii, 5, 82.

seni. pedibus quid claudere senis, h tantum contentus Sat. i, 10, 59. qu senos redderet ictus Ep. ad Pis. 253.

senilis. guttur Epod. 3, 2. seni mandentur juveni partes Ep. ad Pis. 1

senium. depone Ep. i, 18, 47.

sensus. 1, diffuderit oblivionem in sensibus Epod. 14, 2. 2, *animus:* q spectanda modo, quo sensu credis et or Ep. i, 6, 8. 3, *innata animi indoles:* se sus moresque repugnant Sat. i, 3, 9 num sine sensu (*sc. decori*) faciant Sat. 4, 77. sensu communi plane caret Sat 3, 66. 4, *sententia:* verba, quibus voc sensusque notarent Sat. i, 3, 103.

sententia. 1, mea quum pugnat secu Ep. i, 1, 97. nulla sit hac potior sente tia Epod. 16, 17. cur sit Aristippi se tentia potior Ep. i, 17, 17. testis me rum Gyges sententiarum Od. iii, 4, 7 voti sententia compos Ep. ad Pis. 7 sortilegis non discrepuit sententia De phis ibid. 219. 2, *sapientia:* sentent dia Catonis Sat. i, 2, 32. 3, *sensus:* currat sententia Sat. i, 10, 9.

sentire. qui sapere et fari possit qu sentiat Ep. i, 4, 9. dicere, quod senti permitto Sat. ii, 3, 190. quid (*me*) se tire putas? Ep. i, 18, 106. quid er sensit, quum—voluit? Sat. ii, 3, 90. q lora sensit iners Od. iii, 5, 36. Div quem proles Niobea vindicem sensit O iv, 6, 3. præsentia numina sentit Ep. i 1, 134. contracta pisces æquora sentiu Od. iii, 1, 33. mare sentit amorem fest nantis heri Ep. i, 1, 84. sentiet Africu Od. iii, 23, 5. sentiant motus orient Austri Od. iii, 27, 22. vicinas urbes ali et grave sentit aratrum Ep. ad Pis. 6 tecum Philippos et celerem fugam sen Od. ii, 7, 10. 2, *animadvertere, intell*

gere: sensere quid mens posset Od. iv, 4, 25. *c. accus.:* te dominum sentit Ep. ii, 2, 162. hæc Jovem sentire, spem reporto Carm. Sæc. 73. *c. accus. et infin.:* nil procedere lintrem sentimus Sat. i, 5, 21. sentis meridiem inclinare Od. iii, 28, 6. nihil esse pericli sensimus Sat. ii, 8, 58. non sentis quod clamas rectius esse Sat. ii, 7, 25. unde datum sentis Sat. ii, 2, 31. ventura pericula sentis Ep. i, 18, 83. 3, *cogitare:* hoc sentit: Moriar; mors ultima linea rerum Ep. i, 16, 79. mecum qui sentit et odit Ep. i, 14, 20.

separatus. separatis in jugis Od. ii, 19, 18.

sepelire. plaudit sepultis Ep. ii, 1, 88. paullum sepultæ distat inertiæ celata virtus Od. iv, 9, 29.

seponere. 1, sepositus cicer Sat. ii, 6, 84. 2, *distinguere:* scimus inurbanum lepido seponere dicto Ep. ad Pis. 273.

septem. septem resonare nervis Od. iii, 11, 3. colles Carm. Sæc. 7. septem millia desunt Ep. i, 1, 57. septem donat sestertia, mutua septem promittit Ep. i, 7, 80. studiis annos septem dedit Ep. ii, 2, 82.

septembris. horæ Ep. i, 16, 16.

septimus. annus Sat. ii, 6, 40.

sepulchrum sive sepulcrum. 1, patrium Sat. ii, 3, 196. sepulcri honores Od. ii, 20, 23. quis non campus testatur sepulcris impia prœlia? Od. ii, 1, 30. *locus ubi mortui sepeliuntur:* hic plebi stabat commune sepulcrum Sat. i, 8, 10. sepulcris caprifici erutæ Epod. 5, 17. sepulcris pauperum novendiales dissipare pulveres Epod. 17, 47. *funus:* sepulcri immemor Od. ii, 18, 18. 2, *monumentum:* post magna latere sepulcra Sat. i, 8, 36. summam incidere sepulcro Sat. ii, 3, 84. sepulcro scalpe querelam Od. iii, 11, 51. sepulcrum permissum arbitrio sine sordibus exstrue Sat. ii, 5, 104. cui super Carthaginem virtus sepulcrum condidit Epod. 9, 26.

sequi. 1, celer sequi Od. i, 15, 18. forti sequemur pectore Epod. 1, 14. ego sequor Sat. i, 9, 43. sequentes servi Sat. i, 6, 78. deinde secuti pueri Sat. ii, 8, 85. si forte vacas, sequere et audi Ep. ii, 2, 95. agitant pueri incautique sequuntur Ep. ad Pis. 456. sequi matrem Od. i, 23, 12. dulce periculum est sequi Deum Od. iii, 25, 19. jam sequor volucrem te—Od. iv, 1, 38. prætorem quinque sequuntur te pueri Sat. i, 6, 108. usque sequar te Sat. i, 9, 19. jam te sequetur (*Lalage*) Od. ii, 5, 13. ne sequerer mœchas Sat. i, 4, 113. sequi vestigia vatum Ep. ii, 2, 80. cura pecuniam sequitur Od. iii, 16, 17. neque harum arborum, quas colis, ulla dominum sequetur Od. ii, 14, 24. rem provisam verba sequentur Ep. ad Pis. 311. Vibidius Balatroque, secutis omnibus Sat. ii, 8, 40. hæredes monumentum ne sequeretur (*in hæredes veniat*) Sat. i, 8, 13. zona bene te secuta (*tecum allata*) Od. iii, 27, 59. *metaph.:* pecunia digna sequi potius, quam ducere funem Ep. i, 10, 48. *persequi:* sequitur fugacem Sat. ii, 7, 115. 2, *sectari, imitari:* Lucilius hosce secutus Sat. i, 4, 6. sequor hunc Sat. ii, 1, 34. quid sequar? aut quem? Ep. i, 1, 76. tu ne sequerere Cicutam Sat. ii, 3, 175. numeros animosque secutus Archilochi Ep. i, 19, 24. aut famam sequere, aut sibi convenientia finge Ep. ad Pis. 119. 3, *appetere:* diversa sequentes Sat. i, 1, 3, 109. ut te digna sequare Od. iv, 11, 29. nec sequar aut fugiam, quæ diligit ipse Ep. i, 1, 72. quæ nocuere sequar Ep. i, 8, 11. nam quid sequar? Ep. i, 1, 76. non verba sequi fidibus modulanda Latinis Ep. ii, 2, 143. ex noto fictum carmen sequar (*exsequar*) Ep. ad Pis. 240. coactor mercedes sequerer (*cogerem*) Sat. i, 6, 87.

serenus. cœlum Epod. 15, 1; Sat. ii, 4, 51. vultus Od. i, 37, 26.

I, *serere.* arborem Od. i, 18, 1. inter pulchra satum tecta nemus Od. iii, 10, 6.

II, *serere.* in verbis cautus serendis Ep. ad Pis. 45.

sericus. pulvilli Epod. 8, 15.

series. innumerabilis annorum Od. iii, 30, 5. tantum series (*ordo verborum*) juncturaque pollet Ep. ad Pis. 242.

serius. verba Ep. ad Pis. 107. seria in mala nugæ ducent ibid. 451. amoto quæramus seria ludo Sat. i, 1, 27. contractæ frontis seria vino explicuit Sat. ii, 2, 125. ludo vertere seria Ep. ad Pis. 226.

sermo. sermone benigno tendere noctem Ep. i, 5, 11. alterni Ep. ad Pis. 81. obscœni Ep. ii, 1, 127. amarus Sat. i, 7, 7. Socratici Od. iii, 21, 10. crescentem tumidis infla sermonibus utrem Sat. ii, 5, 98. sermo oritur non de villis Sat. ii, 6, 71. sermones Deorum Od. iii, 3, 71. sermonum stet honor et gratia vivax Ep. ad Pis. 69. nil sermone dignum Sat. ii, 3, 4. nec meus hic sermo est Sat. ii, 2, 2. alterius sermone meros audiret honores Ep. ii, 2, 88. *oratio:* sermone opus est modo tristi, modo jocoso Sat. i, 10, 11. res tenues tenui sermone peractæ Sat. ii, 4, 9. sermo concinnus (*concinne compositus*) utraque lingua suavior Sat. i, 10, 23. *loquela communis et quotidiana:* humilis Ep. ad Pis. 229. si quis scribat sermoni propiora Sat. i, 4, 42. nisi quod pede certo differt sermoni sermo merus ibid. 48. pedester Ep. ad Pis. 95. doctus sermones utriusque linguæ Od. iii, 8, 5. *lingua:* patrius Ep. ad Pis. 51. *de*

i, 5, 13. ubi hæc severus (*firmo consilio*) laudaveram Epod. 11, 19. linque severa Od. iii, 8, 28. vultus Ep. ad Pis. 107. tragœdia Od. ii, 1, 9. fides Ep. ad Pis. 216. *metaph.:* Falernum Od. i, 27, 9. 2, *sævus:* uncus Od. i, 35, 19.

sex. Ep. i, 1, 57.

sextarius. vini Sat. i, 1, 74.

si. sexcenties.

sibilare. populus me sibilat Sat. i, 1, 66.

sic. sexcenties.

sicarius. Sat. i, 4, 4.

siccare (*exhaurire*). siccat calices Sat. ii, 6, 68. siccatis cadis Od. i, 35, 26. *mulgere:* distenta siccet ubera Epod. 2, 46.

siccus. agri Sat. ii, 4, 15. glebæ Epod. 16, 57. stetit urna paullum sicca Od. ii, 11, 24. carinæ Od. i, 4, 2. dies Od. iii, 29, 20. *metaph., siticulosus:* quum labor extuderit fastidia, siccus, inanis Sat. ii, 2, 14. *sobrius:* circum compita siccus mane senex currebat Sat. ii, 3, 81. sicci mane die Od. iv, 5, 39. Deus omnia dura siccis proposuit Od. i, 18, 3. forum putealque mandabo siccis Ep. i, 19, 9. accedes siccus ad unctum (*parce vivens*) i, 17, 12.

sicut. Epod. 11, 1.

sidere. sidet cœlum mari inferius Epod. 5, 79.

sidus. clarum Od. iv, 8, 31. aureum Epod. 17, 41. fervidum Epod. 1, 27. amicum Epod. 10, 9. agricolis invisum Sat. i, 7, 26. minora Epod. 15, 2. lucida Od. i, 3, 2. certa fulgent nautis Od. ii, 16, 4. agros torrentia Od. iii, 1, 32. insana Capræ Od. iii, 7, 6. defixa devocare cœlo Epod. 17, 5. excantata cœlo deripit Epod. 5, 45. siderum regina, Luna Carm. Sæc. 35. siderum vapor Epod. 3, 15. sidere pulchrior Od. iii, 9, 21. purpurarum sidere clarior usus Od. iii, 1, 42. feriam sidera vertice Od. i, 1, 36. micat inter omnes Julium sidus Od. i, 12, 47.

sigillum. sigilla grata pudico Ep. i, 20, 3. *vasa:* Tyrrhena Ep. ii, 2, 180.

signare. 1, signat humum pede certo Ep. ad Pis. 159. signatum præsente nota nomen ibid. 59. 2, *versiegeln:* signata volumina Ep. i, 13, 2.

signum. 1, incomtis allinet atrum transverso calamo signum Ep. ad Pis. 447. ponere signa præceptis Sat. ii, 4, 2. oppidulum, quod versu dicere non est, signis perfacile est Sat. i, 5, 87. 2, *de stellis:* taciturna noctis Od. ii, 8, 10. nox cœlo diffundere signa parabat Sat. i, 5, 9. 3, *sigillum:* signo læso non insanire lagenæ Ep. ii, 2, 134. imprimat his Mæcenas signa tabellis Sat. ii, 6, 38. 4, *simulacrum, statua:* aenea Ep. ii, 1, 248. callidus huic signo ponebam millia centum Sat. ii, 3, 23. centum potiore signis munere donat Od. iv, 2, 19. 5, *insigne, præsertim vexilla:* militaria Epod. 9, 15. Punicis affixa delubris Od. iii, 5, 18. derepta Parthorum postibus Od. iv, 15, 6. Parthorum templis signa refigit Ep. i, 18, 56. castra fulgentia signis Od. i, 7, 19. *metaph.:* late signa feret tuæ militiæ (*Veneris*) Od. iv, 1, 16.

silentium. parum decorum Od. iv, 1, 36. fidele Od. iii, 2, 25. digna silentio sacro Od. ii, 13, 29. amantem languor et silentium arguit Epod. 11, 9. unde rumperet silentium Epod. 5, 85. unus egregii mortalis altique silentii Sat. ii, 6, 58. *metaph., Orcus:* Diana, quæ silentium regis Epod. 5, 51.

silere. ultro non etiam sileas Sat. ii, 5, 91. si sileant chartæ Od. iv, 8, 21. *c. acc.:* neque te silebo, Liber Od. i, 12, 21. non ego te chartis meis inornatum silebo Od. iv, 9, 31.

siliqua. siliquis vivit Ep. ii, 1, 123.

silva. Sabina Od. i, 22, 9. nobilis Od. i, 14, 12. natalis Od. iii, 4, 63. vicina Od. iii, 29, 39. Venusinæ Od. i, 28, 27. nigræ Erymanthi Od. i, 21, 8. salubres Ep. i, 4, 4. feræ Sat. ii, 6, 92. incultæ Ep. i, 2, 45. temere insequentes Orphea Od. i, 12, 8. comites ducere silvas Od. iii, 11, 13. nec jam sustineant onus silvæ laborantes Od. i, 9, 3. silva jugerum paucorum Od. iii, 16, 29. spargit tibi silva frondes Od. iii, 18, 14. me silva solabitur Sat. ii, 6, 116. inter varias nutritur silva columnas Ep. i, 10, 22. silvæ Aquilone sonant Epod. 13, 2. silvæ foliis mutantur in annos Ep. ad Pis. 60. aurarum et silvæ metus Od. i, 23, 4. paullum silvæ super his foret Sat. ii, 6, 3. silvarum potens Carm. Sæc. 1. villice silvarum Ep. i, 14, 1. December silvis honorem decutit Epod. 11, 6. Delphinum silvis appingit Ep. ad Pis. 30. silvis deducti Fauni ibid. 244. in silvam ligna feras Sat. i, 10, 34. queruntur in silvis aves Epod. 2, 26. militat in silvis catulus Ep. i, 2, 67. latent silvis feræ Epod. 5, 55. velut silvis fieri solet Sat. ii, 3, 48. inter silvas (*nemora, hortos*) Academi Ep. ii, 2, 45.

silvester. 1, *sentibus obsitus:* ager Ep. ii, 2, 186. 2, *de iis quæ in silvis esse solent:* coma Sat. ii, 2, 57. homines Ep. ad Pis. 191.

similis (*c. genit.*). ut sis similis Cœlî Birrîque Sat. i, 4, 69. equi te esse feri similem Sat. i, 5, 57. similes meorum versus Sat. ii, 1, 3. *c. dat.:* similis metuenti Sat. ii, 5, 92. ad extremum similis sibi Ep. ad Pis. 254. hinnuleo similis Od. i, 23, 1. puro similis Vespero Od. iii, 19, 26. lascivæ similem ludere

capreæ Od. iii, 15, 12. serpens similis **sagittæ Od.** iii, 27, 6. meus est amor **huic similis** Sat. i, 2, 107. puro simillimus **amni** Ep. ii, 1, 120. quid simile **isti Græcus** Aristippus Sat. ii, 3, 99. dum **ne quid simile** huic, esto ut libet ibid. 31. **numquid** ego illi imprudens faciam **simile?** Sat. i, 4, 137. huic vulgus errori **similem insanire** Sat. ii, 3, 63. laudantur **simili** (*sc. marito*) prole Od. iv, 5, 23. **nec viget** quicquam simile (*Jovi*) aut **secundum** Od. i, 12, 18. magnis parva **mineris falce** recisurum simili te Sat. i, 3, **123.** cetera nequaquam simili ratione **modoque æstimat** Ep. ii, 1, 20.

simius. neque simius iste Sat. i, 10, **18.**

simplex. 1, simplici myrto nihil allabores Od. i, 38, 5. jus Sat. ii, 4, 64. **esca,** quæ simplex olim tibi sederit Sat. ii, **2, 73.** tibia simplex foramine pauco Ep. **ad Pis. 203.** denique sit quodvis, simplex **duntaxat et** unum ibid. 23. plus vice **simplici** (*semel*) Od. iv, 14, 13. 2, *ungekünstelt:* simplex munditiis Od. i, 5, **5.** *in victu:* quantum simplex hilarisque **nepoti** discrepet Ep. ii, 2, 193. *de moribus:* simplicior quis et est, qualem me **sæpe libenter** obtulerim tibi Sat. i, 3, 63. **3,** *sincerus:* simplex fortisque habeatur **ibid. 52.** *de nativa animi simplicitate, bonitate:* Nymphæ Od. ii, 8, 14. Nævius Sat. ii, 2, 68.

simul. *sæpissime.*

simulac, simulatque. *sæpius.*

simulacrum. fœda nigro fumo Od. iii, 6, 4.

simulare. 1, *exprimere:* cupressum scis simulare Ep. ad Pis. 20. æra Alexandri vultum simulantia Ep. ii, 1, 241. 2, *repræsentare, studere:* Catonem simulet Ep. i, 19, 13. non es quod simulas? Sat. ii, 7, 56.

sincerus. vas Sat. i, 3, 56; Ep. i, 2, 56.

sine (*præp. c. ablat.*). nil sine te mei possunt honores Od. i, 26, 9. parum comis sine te Juventas Od. i, 30, 7. non sine conscio marito Od. iii, 6, 29. sine gente Sat. ii, 5, 15. sine gnatis Sat. ii, 5, 28. sine rivali Ep. ad Pis. 444. sine funibus vix durare carinæ possint Od. i, 14, 6. non sine multis lacrimis Od. iii, 7, 7. non sine floribus Od. iii, 13, 2. cœnæ sine aulæis et ostro Od. iii, 29, 15. mercem sine fucis gestat Sat. i, 2, 83. nabis sine cortice Sat. i, 4, 120. albo non sine Coo Sat. ii, 4, 29. non sine aceto Sat. ii, 8, 49. non sine farre ibid. 87. sine clune palumbes ibid. 91. poterat duci quia cœna sine istis Ep. ad Pis. 376. non sine montium clamore Od. iii, 29, 38. multo non sine risu Od. iv, 13, 27. non sine fistula Od. iv, 1, 24. non sine fumo Sat. i, 5, 80. flamma si ibid. 99. non sine votis Sat. ii, 6, 3 peregre est animus sine corpore velox i i, 12, 13. non tu corpus eras sine pe tore Ep. i, 4, 6. studium sine divite ve Ep. ad Pis. 409. sine sensu Sat. i, 77. sine amore jocisque nil est jucundi Ep. i, 6, 65. militavi non sine gl Od. iii, 26, 2. non sine multa laude l ad Pis. 281. non sine vano aurarum silvæ metu Od. i, 23, 3. non sine que Od. i, 25, 16. sine fraude Od. ii, 19, 2 leges sine moribus vanæ Od. iii, 24, 3 pauperiem sine dote quæro Od. iii, 2 56. arma militibus sine cæde dere Od. iii, 5. 20. nil sine magno v labore dedit mortalibus Sat. i, 9, 5 sine fraude (*nova*) Carm. Sæc. 41. si clade victor Od. iv, 14, 32. nam vi nemo sine nascitur Sat. i, 3, 68. epo sine fine petitæ Sat. ii, 7, 107. sepe crum sine sordibus exstrue Sat. ii, 5, 1 sine nervis quicquid composui, pars e putat Sat. ii, 1, 2. sine pondere er Ep. ii, 2, 112. sine pondere et arte l ad Pis. 320. non sine Dis animos infans Od. iii, 4, 20.

sinere. sine pascat Ep. i, 16, 70. si ineptus vivat Ep. i, 17, 32. *c. infi* neu sinas equitare Medos Od. i, 2, 51.

singulus. singulos (vitulos) lacera Od. iii, 11, 42. cura quærendi sing Sat. i, 6, 32. singula quid memor Sat. i, 8, 40. tangens male singula de superbo Sat. ii, 6, 87. singula de no prædantur anni Ep. ii, 2, 55. sing quæque locum teneant Ep. ad Pis. 9 in singula quem minuas pulmenta nece est Sat. ii, 2, 34.

singultim. pauca locutus Sat. i, 6, 5

singultus. mitte Od. iii, 27, 74.

sinister. ripa Od. i, 2, 18.

sinistre. exceptus Ep. ad Pis. 452.

sinistrorsum. ille sinistrorsum abit S ii, 3, 50. puppes sinistrorsum citæ Ep 9, 20.

sinus. 1, sinu laxo nuces ferre Sat. 3, 171. in sinu Deos ferens Od. ii, 1 27. 2, *sinus maris:* Ionius Epod. 1 19. Calabri Od. i, 33, 16. ater Hadr Od. iii, 27, 19. nullus in orbe Ba prælucet sinus Ep. i, 1, 83. occiden usque ad ultimum sinum sequemur Ep 1, 13.

siticulosus. Apulia Epod. 3, 16.

sitire. sitiens Tantalus Sat. i, 1, 68.

sitis. quum fauces urit sitis Sat. i, 114. sitim pellit Od. ii, 2, 14. si ti nulla sitim finiret copia lymphæ Ep. 2, 146. adduxere tempora sitim Od. i 12, 13. *metaph., cupiditas:* sitis arge importuna Ep. i, 18, 23.

situs. aurum irrepertum et sic meli situm Od. iii, 3, 49.

situs. 1, acri Ep. i, 16, 4. terrarum Ep. ii, 1, 252. *structura:* situ regali Pyramidum altius Od. iii, 30, 2. 2, *squalor:* quæ (*vocabula*) nunc situs informis premit Ep. ii, 2, 118.

soboles. lascivi gregis Od. iii, 13, 8. Romæ Od. iv, 3, 13. sobolem producas Carm. Sæc. 17.

sobrius. 1, sobrius ergo dic aliquid Sat. ii, 3, 5. 2, *prudens:* caret invidenda sobrius aula Od. ii, 10, 8.

soccus. quam non adstricto percurrat pulpita socco Ep. ii, 1, 174. socci hunc pedem cepere Ep. ad Pis. 80. socco digna carmina ibid. 90.

socer. hostes Od. iii, 5, 8. Viselli Sat. i, 1, 105. tabulas socero dabit Sat. ii, 5, 66. socerum et scelestas falle sorores Od. iii, 11, 39. nec socerum quærit Ep. i, 19, 30.

socialiter. ut de sede secunda cederet socialiter Ep. ad Pis. 258.

sociare. verba socianda chordis Od. iv, 9, 4.

socius. consors Od. iii, 24, 60. illis accedas socius Sat. ii, 5, 72. non fraudem socio incogitat Ep. ii, 1, 124. socii operum ibid. 142. o socii comitesque Od. i, 7, 26. dum sociis reditum parat Ep. i, 2, 21. si cum sociis stultus bibisset ibid. 24.

sodalis. hiemis Eurus Od. i, 25, 19. Veneris sodalis cratera Od. iii, 18, 6. cari Od. i, 36, 5. fidi Sat. ii, 1, 30. parvi Ep. i, 7, 58. sodales Dama Sat. ii, 5, 101. sodalium meorum prime Od. ii, 7, 5. donarem pateras commodus meis sodalibus Od. iv, 8, 2.

sodes. Sat. i, 9, 41; Ep. i, 1, 62; Ep. i, 16, 31; Ep. i, 7, 15; Ep. ad Pis. 438.

sol. 1, nimium propinquus Od. i, 22, 22. purus Od. iii, 29, 45. pulcher Od. iv, 2, 46. tepidus Ep. i, 20, 19. gravis Sat. ii, 4, 23. acrior Sat. i, 6, 125. acutus Ep. i, 10, 17. rapidus Od. ii, 9, 12. sol ubi montium mutaret umbras Od. iii, 6, 41. veniens dextrum latus adspiciat sol Ep. i, 16, 6. adspicit conopeum Epod. 9, 16. qua sol habitabiles illustrat oras Od. iv, 14, 5. hunc solem et stellas, sunt qui formidine nulla imbuti spectent Ep. i, 6, 3. quum sol Oceano subest Od. iv, 5, 40. solis ortus Od. iii, 27, 12; Od. iv, 15, 15. prius orto sole Ep. ii, 1, 113. surgente a sole Sat. i, 4, 29. sole dies referente siccos Od. iii, 29, 20. sole supremo te manebo Ep. i, 5, 3. soles melius nitent Od. iv, 5, 8. alio calentes terræ sole Od. ii, 16, 19. almus Sol Carm. Sæc. 9. *metaph.:* solem Asiæ Brutum appellat Sat. i, 7, 24. 2, *solis calor:* patiens pulveris atque solis Od. i, 8, 4. carent ventis et solibus ossa Quirini Epod. 16, 13. perusta solibus Epod. 2, 41. solibus aptus Ep. i, 20, 24. 3, *dies:* hunccine solem tam nigrum surrexe mihi! Sat. i, 9, 72.

solari. inopem solatur et ægrum Ep. ii, 1, 131. quo me solatus jussit sapientem pascere barbam Sat. ii, 3, 35. ut tuis me ipse regam solerque elementis Ep. i, 1, 27. me silva cavusque tutus ab insidiis solabitur Sat. ii, 6, 117. *levare:* juvenca fluviis solans æstum Od. ii, 5, 6.

solea. nec soleas fecit Sat. i, 3, 128. soleas poscit Sat. ii, 8, 77. ut cum pileolo soleas conviva tribulis (*portat*) Ep. i, 13, 15.

solemnis. 1, dies Od. iv, 11, 17. 2, *de iis quæ sæpius et ex more fiant:* Romanis solemne viris opus Ep. i, 18, 49, Romæ solemne fuit, mane domo vigilare conclusa Ep. ii, 1, 103. solemnia (*omnium more*) insanire Ep. i, 1, 101.

solere. ut soleat humeris portare viator (panem) Sat. i, 5, 90. onus haud solitus portare Sat. i, 6, 99. populi contemnere voces sic solitus Sat. i, 1, 66. festis potare diebus Campana solitus trulla Sat. ii, 3, 144. aversos soliti componere amicos Sat. i, 5, 29. discincti ludere soliti Sat. ii, 1, 74. luscinias prandere soliti Sat. ii, 3, 245. libido quæ solet matres furiare equorum Od. i, 25, 14. ingenium res adversæ nudare solent Sat. ii, 8, 74. quinque solitus (*agellus*) Variam dimittere patres Ep. i, 14, 3. neglecta solent incendia sumere vires Ep. i, 18, 85. ut plerique solent, naso suspendis adunco ignotos Sat. i, 6, 5. ut soles, custos mihi maximus adsis Sat. ii, 6, 15. emovit veterem novus (*morbus*), ut solet Sat. ii, 3, 28.

solers (*c. genit.*). lyræ Musa Ep. ad Pis. 407. *c. infin.:* nunc hominem, nunc Deum ponere Od. iv, 8, 8.

solidus. 1, inane abscindere soldo Sat. i, 2, 113. 2, *firmus:* fragili quærens illidere dentem, offendet solido Sat. ii, 1, 78. justum virum non vultus tyranni mente quatit solida Od. iii, 3, 4. 3, *integer:* de die solido partem demere Od. i, 1, 20. ut decies solidum absorberet Sat. ii, 3, 240. metuens reddere soldum Sat. ii, 5, 65.

solitus. laudes Parentis Od. i, 12, 13. præter solitum leves Od. i, 6, 20.

solium. Jovis Ep. i, 17, 34. Cyri Od. ii, 2, 17.

sollicitare. 1, sollicitat mare Od. iii, 1, 26. 2, *excitare:* lentum sollicitas Cupidinem (*precibus advocas*) Od. iv, 13, 6. ægrum sollicitat stomachum Sat. ii, 2, 43.

sollicitudo. mordaces Od. i, 18, 4. diræ Epod. 13, 10. torquerier omni sollicitudine districtum Sat. ii, 8, 68.

sollicitus. 1, reus Od. iv, 1, 14. animi Ep. i, 5, 18. hoc genus omne maestum ac sollicitum est Sat. i, 2, 3. neque sollicitus, ne ditior meiat eodem Sat. ii, 7, 51. sollicitæ (*misere amantis*) nuncius hospitæ Od. iii, 7, 9. non sollicitus, quod mihi eras surgendum sit mane Sat. i, 6, 119. sollicitus times Od. iii, 29, 16. meretricis amore sollicitus plores Sat. ii, 3, 253. tibi librum sollicito damus Ep. ii, 1, 221. sollicitam explicuere frontem Od. iii, 29, 16. sollicitæ jucunda oblivia vitæ Sat. ii, 6, 62. te pauper ambit sollicita prece Od. i, 35, 5. 2, *sollicitum reddens:* opes Sat. ii, 6, 79.

solstitium. Ep. i, 11, 18.

solum. mite Od. i, 18, 2. turpe Od. ii, 7, 12. feris occupabitur Epod. 16, 10. duratæque solo nives Od. iii, 24, 39.

solus. 1, quum tot sustineas negotia solus Ep. ii, 1, 1. non pugnavit Idomeneus solus Od. iv, 9, 20. et solus formosus et est rex Sat. i, 3, 125. optimus est opifex solus ibid. 133. solus, multisne cohæres Sat. ii, 5, 54. quod mecum ignorat, vult solus scire videri Ep. ii, 1, 87. et tua solus amares Ep. ad Pis. 444. non sola arsit Od. iv, 9, 13. prope res una solaque quæ possit Ep. i, 6, 2. si res sola potest facere ac servare beatum ibid. 47. bene solis esse maritis Ep. i, 1, 89. neque divitibus contingunt gaudia solis Ep. i, 17, 9. manare poetica mella te solum Ep. i, 19, 45. hoc si erit in te solo Sat. ii, 3, 42. vos solos aio bene vivere Ep. i, 15, 45. ut si quis solum hoc laboret Sat. ii, 4, 49. non ego inornata nomina solum amabo Ep. ad Pis. 234. non solum—verum quoque Sat. i, 6, 84. 2, *sine comitibus:* ne solus exirem Sat. i, 6, 102. quacunque libido est, incedo solus ibid. 112. 3, *desertus:* angiportus Od. i, 25, 10.

solvere. 1, solve senescentem mature equum Ep. i, 1, 8. mala soluta navis exit alite Epod. 10, 1. solvat phaselon Od. iii, 2, 29. retro solve, solve turbinem Epod. 17, 7. pene soluto Epod. 12, 8. solutos qui captat risus hominum Sat. i, 4, 82. 2, *dissolvere:* solutis zonis Od. i, 30, 5. segnes nodum solvere Gratiæ Od. iii, 21, 22. soluti crines Od. ii, 5, 23; Od. iii, 4, 62. penna metuente solvi Od. ii, 2, 7. quos malis divulsus querimoniis solvet amor Od. i, 13, 20. soluti numeri Od. iv, 2, 12. non, ut si solvas, "Postquam—refregit," invenias etiam disjecti membra poetæ Sat. i, 4, 60. curam metumque dulci Lyæo solvere Epod. 9, 37. solvitur acris hiems Od. i, 4, 1. 3, *liquefacere:* terræ quem (florem) ferunt solutæ Od. i, 4, 10. solventur risu tabulæ Od. ii, 1, 86. 4, *exhilarare:* ut tamen arctum solveret hospitiis animum (*ut animum eum rebus intentum officiis hospitii aperiret et exhilararet*) Sat. ii, 6, 83. contracta quæ non in paupertate solutum (calices fecit) Ep. i, 5, 20. 5, *liberare:* solutus omni fœnore Epod. 2, 4. me tener solutus vitulus Od. iv, 2, 54. ipse Deus, simulatque volam, me solvet Ep. i, 16, 73. *c. ablat.:* conviva solutus legibus insanis Sat. ii, 6, 68. vita solutorum misera ambitione gravique Sat. i, 6, 129. solve me dementia Epod. 17, 45. obducta solvunt fronte senectus Epod. 13, 5. quis te solvere Thessalis magus venenis, quis potent Deus? Od. i, 27, 21. solutus ambiti veneficæ scientioris carmine Epod. 5, 71. *c. genit.:* famuli operum soluti Od. iii, 17, 16.

somnium. nocturna Od. iv, 1, 37. ver Sat. i, 10, 33. immunda Sat. i, 5, 84. ægri somnia Ep. ad Pis. 7. vana imag quæ fugiens somnium ducit Od. iii, 27, 4 somnia, miracula rides Ep. ii, 2, 208 *metaph.:* Pythagorea Ep. ii, 1, 52.

somnus. altus Sat. ii, 1, 8. facilis Od ii, 11, 8; Od. iii, 21, 4. agrestium lem virorum Od. iii, 1, 21. leves Od. ii, 16 15; Epod. 2, 28. Lethæi Epod. 14, 3 plebis Ep. i, 7, 35. somnus in herba Ep i, 14, 35. primam somnus in horam Ep i, 17, 6. somnus aufert intentum Vesc Sat. i, 5, 83. vini somnique benigni Sat. ii, 3, 3. dat veniam somnumque di Ep. i, 5, 10. non avium citharæque ca tus somnum reducent Od. iii, 1, 21. ti somnos adimunt Od. i, 25, 3. avertu somnos Sat. i, 5, 15. pavore somnos a feram Epod. 5, 96. ubi depellat somn minus cura Ep. i, 10, 18. fatigatus somn Od. iii, 4, 11. nunc somno ducere obliv vitæ Sat. ii, 6, 61. somno fallere cura Sat. ii, 7, 114. somno gaudens et umb Ep. ii, 2, 78. ne longus tibi detur somn Od. iii, 11, 38. *metaph.:* operi longo f est obrepere somnum Ep. ad Pis. 360.

sonare. 1, sonans Palladis ægis Od. i 4, 57. sonante lyra Epod. 9, 5. sonan ungula Epod. 16, 12. quantum sonat di plosa vesica Sat. i, 8, 46. Aufidus sona Od. iv, 9, 2. quæ nec in æde sonent Sa i, 10, 38. aureo plenius sonans plectr Od. ii, 13, 26. *transit.:* os magna son turum Sat. i, 4, 44. magna sonabit Sa i, 6, 43. lyra voles sonari Epod. 17, 4 *c. ablat., resonare:* nunc silvæ Aquilone s nant Epod. 13, 3.

sonitus. tubæ lituo permistus Od. i, 24. auditus Medis Hesperiæ sonitu ruinæ Od. ii, 1, 32.

sonus. 1, dulcis Od. ii, 13, 38. lyr Ep. ii, 2, 86. testudinis Ep. ad Pis. 89 chorda sonum reddit ibid. 348. populu lætum theatris ter crepuit sonum Od. i 17, 26. sonus, referunt quem nostra thea

tra Ep. ii, 1, 201. legitimum sonum digitis callemus et aure Ep. ad Pis. 274. 2, *vox:* tunc mens et sonus relapsus Epod. 17, 17. cycni Od. iv, 3, 20.

sopor. dulcis Epod. 5, 56. curata sopori membra dedit Sat. ii, 2, 80. urget perpetuus sopor Quinctilium Od. i, 24, 5.

sordere. pretium ætas altera sordet Ep. i, 18, 18. num præ campo cuncta sordent? Ep. i, 11, 4.

sordes. auriculæ collecta sorde dolentes Ep. i, 2, 53. sordibus tecti obsoleti caret Od. ii, 10, 7. nec paternis obsoleta sordibus Epod. 17, 46. qui non offendat sordibus Sat. ii, 2, 65. *de nimia avaritia:* si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra objiciet quisquam mihi Sat. i, 6, 68. objiciet nemo sordes mihi ibid. 107. sepulcrum sine sordibus exstrue Sat. ii, 5, 105.

sordescere. ubi sordescere cœperis Ep. i, 20, 11.

sordidus. mappa Ep. i, 5, 22. nati Od. ii, 18, 28. sordidi non indecoro pulvere Od. ii, 1, 22. *niger:* fumus Od. iv, 11, 11. *metaph., fœdus:* repulsa Od. iii, 2, 17. *humilis:* non sordidus auctor naturæ Od. i, 28, 14. *avarus:* sordidus et dives Sat. i, 1, 65. sordidus quod nolit haberi Sat. i, 2, 10. non est perjurus, neque sordidus Sat. ii, 3, 164. ita sordidus, ut se non unquam servo melius vestiret Sat. i, 1, 96. sordidus a tenui victu distabit Sat. ii, 2, 53. nec leves somnos cupido sordidus aufert Od. ii, 16, 16.

soror. honesta Sat. ii, 3, 58. indotata Ep. i, 17, 46. Electra Sat. ii, 3, 139. Phrygiæ Od. ii, 9, 16. scelestæ Od. iii, 11, 40. Gratia nudis juncta sororibus Od. iii, 19, 17. Gratia cum geminis sororibus audet ducere choros Od. iv, 7, 5. sororum tria fila Od. ii, 3, 15. Jovis Od. iii, 3, 64. clari ducis Od. iii, 14, 7. te tuasque decet sorores (*Musas*) Od. i, 26, 12. soror Justitiæ incorrupta Fides Od. i, 24, 6.

sors. 1, omnium versatur urna serius ocius sors exitura Od. ii, 3, 27. 2, *oraculum:* dictæ per carmina sortes Ep. ad Pis. 403. 3, *fortuna, fatum:* sorte beatior Od. iii, 16, 32. cæca fluitantia sorte Sat. ii, 3, 269. suprema Ep. ii, 2, 173. quam sibi sortem seu ratio dederit Sat. i, 1, 1. lætus sorte tua vives sapienter Ep. i, 10, 44. gaude sorte tua Epod. 14, 15. cui placet alterius, sua nimirum est odio sors Ep. i, 14, 11. gaudet sorte mutata Sat. ii, 6, 110. sperat infestis, metuit secundis alteram sortem Od. ii, 10, 14. 4, *conditio:* sortis tuæ puella Od. iv, 11, 22. 5, *munus:* defunctum laboribus æquali recreat sorte vicarius Od. iii, 24, 16.

sortilegus. Delphi Ep. ad Pis. 219.

sortiri. 1, sortitur insignes et imos (*sortes ducit de ins. et im.*) Od. iii, 1, 15. nec regna vini sortiere talis Od. i, 4, 18. 2, *sorte seu casu accipere:* terrestria mortales sortita animas Sat. ii, 6, 94. [illegible]su quod te sortitus amicum Sat. i, 6, 53. singula quæque locum teneant sortita decenter Ep. ad Pis. 92.

sospes. amicus Od. iii, 8, 14. juvenes nuper sospites Od. iii, 14, 10. te sospite Od. i, 28, 27. ab ultima Hesperia (*rediens*) Od. i, 36, 4. navis ab ignibus Od. i, 37, 13. 2, *secundus:* sospite cursu Carm. Sæc. 40.

spado. rugosi Epod. 9, 13.

spargere. 1, flores Ep. i, 5, 14. sparge rosas Od. iii, 19, 22. spargit silva frondes Od. iii, 18, 14. *fundere:* spargens aquas Epod. 5, 26. myrtus et omnis copia narium spargent odorem Od. ii, 15, 7. *metaph., adspergere:* nebulam stellis spargere Od. iii, 15, 6. *profundere:* spargas tua prodigus Ep. ii, 2, 195. *inserere in dicendo:* unde mihi tam fortem,—? sparge subinde Sat. ii, 5, 103. 2, *inspergere, c. ablat.:* spargis mola caput Sat. ii, 3, 200. membra gruis, sparsisale multo Sat. ii, 8, 87. croco sparsum (*jus*) stetit Sat. ii, 4, 68. sparsus humerus capillis Od. iii, 20, 14. penetralia noeturno sparsisse cruore Od. ii, 13, 7. lacrima sparges favillam Od. ii, 6, 23. ara avet spargier agno immolato Od. iv, 11, 8.

spatiari. aggere in aprico Sat. i, 8, 15. in circo spatiere Sat. ii, 3, 183.

spatium. 1, medium cœli Sat. ii, 6, 101. *campus planus:* locus neque planis porrectus spatiis Ep. i, 7, 42. *curriculum:* spatiis obstantia claustra Ep. i, 14, 9. 2, *de tempore:* annuum Od. iv, 5, 11. spatio brevi rem longam reseces Od. i, 11, 6.

species. 1, *externa forma:* speciem scurrantis præbere Ep. i, 18, 2. speciem ludentis dabit Ep. ii, 2, 124. occupat obscuri speciem Ep. i, 18, 95. 2, *externus splendor:* si fortunatum species et gratia præstat Ep. i, 6, 49. viribus, ingenio, specie extremi primorum Ep. ii, 2, 203. ducit te species Sat. ii, 2, 35. 3, *imago:* vanæ fingentur species Ep. ad Pis. 8. improvisa simul species (*res*) exterret utrumque Ep. i, 6, 11. *metaph., idea:* species veri scelerisque, tumultu permistæ Sat. ii, 3, 208. 4, *Schein:* specie recti decipimur Ep. ad Pis. 25.

speciose. speciosius arma tractet Ep. i, 18, 52.

speciosus. speciosa quæro pascere tigres Od. iii, 27, 55. speciosus pelle decora Ep. i, 16, 45. *splendidus:* vocabula Ep. ii, 2, 116. miracula Ep. ad Pis. 144. speciosa locis (*conspicua sententiis*) moratque recte fabula ibid. 319.

spectaculum. 1, *adspectus:* mutatæ dapis Epod. 5, 34. 2, *Schauspeil:* neque hoc parentes fugerit spectaculum Epod. 5, 102.

magnum Sat. i, 7, 21. spectacula dant **Marti Od. i, 28**, 17. plura præbens Ep. **ii, 1, 198.** picta pandat spectacula cauda **Sat. ii, 2, 26.**

spectare. 1, oculo irretorto spectat **acervos Od. ii**, 2, 24. porrectum magno **magnum spectare** catino (mullum) Sat. **ii, 2, 39. qua** modo tristes albis informem **spectabant ossibus** agrum Sat. i, 8, 16. **Neptunum procul** e terra spectare furentem **Ep. i, 11**, 10. quæ mala sunt, spectes **Sat. i, 2**, 92. populo spectante Ep. **i, 6, 60. hunc** solem—sunt, qui formidine **nulla** imbuti spectent Ep. i, 6, 5. **quo spectanda** modo, quo sensu credis et **ore? ibid. 8.** vir bonus, omne forum **quem spectat** (*respicit*) Ep. i, 16, 67. **quod spectant** oculi te mille loquen.... **Ep. i, 6, 19.** noster ludos spectaverat **una Sat. ii**, 6, 48. tanto cum strepitu **ludi spectantur** et artes Ep. ii, 1, 203. **ludos spectasse** Sat. ii, 8, 79. spectarent **populum ludis** attentius ipsis Ep. ii, 1, **197. spectata** fabula vult reponi Ep. ad **Pis. 190. ut** propius spectes lacrimosa **poemata Pupi** Ep. i, 1, 67. nec redeant **iterum atque** iterum spectanda theatris **Sat. i, 10, 39.** hos (*poetas s. eorum fabulas*) **arcte** stipata theatro spectat Roma **potens Ep.** ii, 1, 61. spectatum satis **quæris antiquo** me includere ludo Ep. i, **1, 2. spectatum** admissi risum teneatis, **amici Ep. ad** Pis. 5. si curat cor spectantis **tetigisse** querela ibid. 98. *spectandus, i. q. conspicuus:* spectandus in certamine **Martio Od. iv**, 14, 17. spectandus nigris oculis Ep. ad Pis. 37. *cerni, probari:* belli spectata domique virtus Ep. ii, 1, 230. 2, *versum esse:* vestigia omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum Ep. i, 1, 75.

spectator. exanimat lentus spectator, sedulus inflat Ep. ii, 1, 178. spectatoris fastidia ferre superbi ibid. 215. quæ ipse sibi tradit spectator Ep. ad Pis. 182. grata novitate morandus ibid. 224.

speculum. quoties te in speculo videris alterum Od. iv, 10, 6.

specus. aut quos agor in specus? Od. iii, 25, 2.

sperare. ultra quam licet Od. iv, 11, 30. quidlibet impotens sperare Od. i, 37, 11. immortalia ne speres Od. iv, 7, 7. sperat infestis, metuit secundis alteram sortem Od. ii, 10, 13. grata superveniet, quæ non sperabitur, hora Ep. i, 4, 14. non respondere favorem speratum meritis Ep. ii, 1, 10. qui semper amabilem (*te fore*) sperat Od. i, 5, 11. non speres perpetuum Od. i, 13, 14. ut sibi quivis speret idem Ep. ad Pis. 241. versiculis speras tibi posse dolores tolli? Sat. i, 2, 109. speramus carmina fingi posse Ep. ad Pis. 331. speramus eo rem venturam Ep. ii, 1, 226. speravit magnæ laudis Sat. ii, 3, 99.

spernere. fortuitum cespitem Od. i, 15, 17. aurum Od. iii, 3, 50. spernit cibum vilem Sat. ii, 2, 15. vulgum Ep. i, 2, 55. dulces amores Od. i, 8, 11. virtus spernit humum fugiente penna Od. iii, 2, 24. sperne dilectam Cypron Od. i, 30, 2. malignum spernere vulgus Od. i, 16, 40. spretus Lycambæ gener Epod. 6, 13. fama civem caussaque priorem spernit Sat. ii, 5, 31. quod petiit, spernit Ep. i, 1, 98. quæ spernit et odit Ep. i, 7, 9. hoc amet, hoc spernat carminis auctor Ep. ad Pis. 46. *c. infin.:* nec partem de [illegible] demere spernit Od. i, 1, 21.

[illegible] te Spes et Fides colit Od. i, 35. [illegible] bona certaque Carm. Sæc. 74. [illegible] Od. iv, 1, 30. dives Ep. i, 15, 13. [illegible] Od. i, 4, 15; Od. i, 11, 7. [illegible] Ep. ad Pis. 172. novæ Od. iv, [illegible] 9. leves Ep. i, 5, 8. avaræ Od. iv, [illegible] 6. ratæ Ep. i, 5, 17. spes palma [illegible], 1, 50. finis Ep. ii, 1, 141. [illegible] ad Pis. 267. rerum utilium Ep. i, [illegible] 9. spe dubiæ horæ pendulus ibid. [illegible] fallendi Ep. i, 16, 54. omnis [illegible] Od. iv, 4, 71. in tuæ spem gratiæ [illegible] 1, 24. spem reducis mentibus anxiis Od. iii, 21, 17. aut spem deponas Sat. ii, 5, 26. spem mentita seges Ep. i, 7, 87. quæ spem consiliumque morantur Ep. i, 1, 23. cum pulchris tunicis sumet nova consilia, et spes Ep. i, 18, 33. inter spem curamque Ep. i, 4, 12. leniter in spem adrepe officiosus Sat. ii, 5, 47. si placeant spe deterius nostra Sat. i, 10, 89. quicquid videt melius pejusve sua spe Ep. i, 6, 13.

spiceus. **corona Carm. Sæc. 30.**

spiculum. **calami spicula Gnosii Od. i, 15, 17. celeris Cynthiæ Od. iii, 28, 12.**

spina. **quid te exemta juvat spinis de pluribus una? Ep. ii, 2, 212. spinas animone ego fortius, an tu evellas agro Ep. i, 14, 4.**

spirare. 1, *vivere:* **adhuc spirat amor** in Sapphus carminibus **Od. iv, 9, 10. 2,** *athmen, c. accus. rei:* **spirabat amores Od. iv, 13, 19. nam spirat tragicum satis** (*sublimiori tragici spiritu agitatur*) **Ep. ii, 1, 166.** quod spiro (*lyrici poetæ spiritu agitor*) et placeo **Od. iv, 3, 24.**

spiritus. 1, teter **Od. iii, 11, 19.** igneæ Chimæræ **Od. ii, 17, 13. tenta spiritu** præcordia levare **Epod. 17, 26.** per quæ spiritus et vitæ redeunt **bonis post mortem ducibus Od. iv, 8, 14.** *suspirium:* imo latere petitus **Epod. 11, 10.** 2, *animus ad altiora tendens:* **spiritum** Phœbus mihi dedit **Od. iv, 6, 29. spiritum** Graiæ tenuem Camœnæ **Parca non** mendax dedit **Od. ii, 16, 38.** avidum

domando spiritum Od. ii, 2, 10. corpore major spiritus Sat. ii, 3, 311. acer spiritus nec verbis nec rebus inest Sat. i, 4, 46.

spissus. coma Od. iii, 19, 25. comæ nemorum Od. iv, 3, 11. spissa ramis laurea Od. ii, 15, 9. spissa sedilia Ep. ad Pis. 205. coronæ ibid. 381. theatra Ep. i, 19, 41.

splendere. paternum salinum splendet in mensa Od. ii, 16, 14. splendet focus Ep. i, 5, 7. nullus argento color, nisi temperato splendeat usu Od. ii, 2, 4. purpureus late qui splendeat pannus Ep. ad Pis. 15. Glycera splendens Pario marmore purius Od. i, 19, 6. nec Lacænæ splendet adulteræ hospes Od. iii, 3, 25.

splendide. mendax in parentem Od. iii, 11, 35.

splendidus. 1, fons splendidior vitro Od. iii, 13, 1. bilis Sat. ii, 3, 141. *de iis quæ cum splendore fiunt:* de te splendida Minos fecerit arbitria Od. iv, 7, 21. 2, *clarus:* contemtæ dominus splendidior rei Od. iii, 16, 25. facta Ep. ii, 1, 237. hoc rectius, hoc et splendidius est Ep. i, 17, 20.

splendor. argenti Sat. i, 4, 28. *metaph., elegantia:* parum splendoris habebunt Ep. ii, 2, 111.

sponda. in extrema cubet sponda Epod. 3, 22.

spondere. levi pro paupere Ep. ad Pis. 423. hic sponsum vocat Ep. ii, 2, 67. si sponsum negarit Sat. i, 3, 95.

spondeus. stabiles Ep. ad Pis. 256.

sponsa. flebilis Od. iv, 2, 21. nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit Ep. i, 16, 31.

sponsor. Romæ me sponsorem rapis Sat. ii, 6, 23. quo res sponsore tenentur? Ep. i. 16, 43.

sponsus. regius Od. iii, 2, 10. sponsi Penelopes Ep. i, 2, 28. sponsos perdere ferro Od. iii, 11, 31. sponso necato Od. i, 29, 6.

sponte. Ep. i, 12, 17.

spurcus. Dama Sat. ii, 5, 18.

squilla. tostæ Sat. ii, 4, 58. squillas inter natantes muræna Sat. ii, 8, 42.

stabilis. rerum terminus Carm. Sæc. 26. spondei Ep. ad Pis. 256.

stabulum. stabulis gaudet pecus Od. i, 4, 3.

stagnum. latius extenta Lucrino lacu Od. ii, 15, 4.

stare. 1, stans pede in uno Sat. i, 4, 10. nudus in Tiberi stabit Sat. ii, 3, 292. cubito stantem prope tangens Sat. ii, 5, 42. stes capite obstipo ibid. 92. olente in fornice stans Sat. i, 2, 30. si propius stes Ep. ad Pis. 361. croco sparsum (*jus*) stetit Sat. ii, 4, 68. ne pede proruas stantem columnam Od. i, 35, 13. stetit urna paullum sicca Od. iii, 11, 22. cerea (*effigies*) suppliciter stabat Sat. i, 8, 32. aeneus ut stes Sat. ii, 3, 183. turba circum te stante Sat. i, 3, 135. quibus oblitus actor quum stetit in scena Ep. ii, 1, 205. *esse:* iræ urbibus ultimæ stetere causæ Od. i, 16, 19. hoc plebi stabat commune sepulcrum Sat. i, 8, 10. hinc (*ab hac parte*) avidus stetit Vulcanus Od. iii, 4, 58. 2, *morari:* quid stas? Ep. ii, 2, 38. quid statis? Sat. i, 1, 19. ac veluti stet volucris dies Od. iii, 28, 6. stantes paludes Od. iii, 27, 9. stat glacies iners Od. ii, 9, 5. vides ut alta stet nive candidum Soracte Od. i, 9, 1. *exstructum esse:* stet Capitolium fulgens Od. iii, 3, 42. 3, *perstare, manere:* nedum sermonum stet honos et gratia vivax Ep. ad Pis. 69. *in judicio:* interam si aut stare valeo, aut—Sat. i, 9, 39. *de fabulis in scena, non expelli:* cadat, an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. illi, scripta quibus comœdia prisca viris est, hoc (*hac re*) stabant Sat. i, 10, 17. *constantem esse:* stas animo Sat. ii, 3, 213. 4, *constare:* magno stet pretio Sat. i, 2, 122. 5, *exsistere, adesse:* dexter stetit Sat. ii, 3, 38.

statua. veteres Sat. ii, 3, 64. infantes Sat. ii, 5, 40. statua taciturnius exit Ep. ii, 2, 83. quærit pater urbium subscribi statuis Od. iii, 24, 28.

statuere. 1, *ponere:* pro vitula statuis natam ante aras Sat. ii, 3, 199. agro qui statuit te, triste lignum Od. ii, 13, 10. puer quis ex aula ad cyathum statuetur? Od. i, 29, 8. 2, *constituere:* propriæ telluris herum natura neque illum nec me statuit Sat. ii, 2, 130. cupidinibus statuat natura modum Sat. i, 2, 111.

status. minax Od. iii, 4, 54. quis deceat civitatem status Od. iii, 29, 25. omnis decuit Aristippum status Ep. i, 17, 23.

stella. alba Od. i, 12, 27. candidæ Od. iii, 15, 6. salubres Sat. i, 7, 24. vesani leonis Od. iii, 29, 19. stellæ sponte sua jussæne vagentur Ep. i, 12, 17. additus stellis honor Od. ii, 19, 14. æternum decus stellis inserere Od. iii, 25, 6. hunc solem et stellas spectent Ep. i, 6, 3.

stercus. crocodili Epod. 12, 11.

sterilis. 1, palus Ep. ad Pis. 65. 2, *sterilitatem proferens:* robigo Od. iii, 23, 6.

sternere. 1, *prosternere:* primos et extremos metendo stravit humum Od. iv, 14, 32. stratus sub arbuto membra Od. i, 1, 22. 2, *cædere:* stravit ferro pecus Sat. ii, 3, 202. *compescere:* stravere ventos æquore deprœliantes Od. i, 9, 10. *perdere:* iræ Thyesten exitio gravi stravere Od. i, 16,

17. 2, *spargere*: cras foliis nemus tempestas sternet Od. iii, 17, 2.

stertere. stertit supinus Sat. i, 5, 19. lassus dum noctu stertit Ep. ii, 2, 27. totum stertebat diem Sat. i, 3, 18.

stillare. stillabit rorem ex oculis Ep. ad Pis. 429.

stilus. sæpe stilum vertas Sat. i, 10, 72. *carminum scribendorum ratio*: hic stilus haud petet ultro quemquam animantem Sat. ii, 1, 39.

stimulus. subjectat lasso stimulos Sat. ii, 7, 94.

stipare. Platona stipare Menandro Sat. ii, 3, 11. arcto stipata theatro Roma Ep. ii, 1, 60.

stipator. neque te quisquam stipator sectabitur Sat. i, 3, 138.

stipendium (*a victore victis impositum*). stipendia Carthaginis Od. iv, 8, 17. aut quod me manet stipendium Epod. 17, 36.

stirps. flumen stirpes raptas volvens una Od. iii, 29, 37.

stola. ad talos demissa Sat. i, 2, 99. cunnus velatus stola ibid. 71.

stolidus. indocti stolidique Ep. ii, 1, 184.

stomachari. quivis stomachetur eodem quo personatus pacto pater Sat. i, 4, 55. prave sectum stomacheris ob unguem Ep. i, 1, 104.

stomachosus. eques Ep. i, 15, 12.

stomachus. 1, jejunus Sat. ii, 2, 38. latrans ibid. 18. æger ibid. 43. lassus Sat. ii, 8, 9. ruens Sat. ii, 3, 154. acer post vinum Sat. ii, 4, 60. stomachoque tumultum lenta feret pituita Sat. ii, 2, 75. magna movet stomacho fastidia Sat. ii, 4, 78. qui caput et stomachum supponere fontibus audet Ep. i, 15, 8. 2, *sedes iræ*: insani leonis vim stomacho apposuisse nostro Od. i, 16, 16. *ira ipsa*: gravis Od. i, 6, 6. manum stomachumque teneto Sat. ii, 7, 44.

strabo. strabonem appellat Sat. i, 3, 44.

stragulus. vestis Sat. ii, 3, 118.

stramentum. stramentis incubet Sat. ii, 3, 117.

strenuus. Philippus Ep. i, 7, 46. Lyde Od. iii, 28, 3. strenuus anteis Ep. i, 2, 70. rem strenuus auge Ep. i, 7, 71. inertia nos exercet strenua Ep. i, 11, 28.

strepere. jam litui strepunt Od. ii, 1, 18. nec fluvii strepunt Od. iv, 12, 3.

strepitus. demens Od. iii, 19, 23. ingens valvarum Sat. ii, 6, 112. quo strepitu janua, quo nemus remugiat ventis Od. iii, 10, 6. rotarum Ep. i, 17, 7. tanto cum strepitu ludi spectantur Ep. ii, 1, 203. mirari strepitum Romæ Od. iii, 29, 12. domus strepitu resonat Sat. i, 2, 129. nocturni Ep. ii, 2, 79. populares Ep. ad Pis. 82. a Od. iv, 3, 18. cith strepitum (*citharæ*) nequicquam vitabis tumultum) Od. i, 15,

stridere. videres s ii, 8, 78.

strider. acutus Od

strigil. qui puer u strigili? Sat. ii, 7, 110

stringere. 1, strictæ 28. *metaph.*: præclara rem Sat. i, 2, 8. 2, juvenes unguibus Od. i,

strix. nocturna Epod

struere. acervo quem 35. struis domos Od. ii, quid studiosa cohors oper 3, 6.

studere. hoc studet u 120. *c. infin.*: quisquis Od. iv, 2, 1. dum studet Ep. i, 19, 16. qui studet gere metam Ep. ad Pis. 4 Latinis Thebanos aptare Ep. i, 3, 13.

studiosus. cohors Ep. i, 3 studiosa florum Od. iii, 27, studiosa culinæ Sat. ii, 5, 80

studium. 1, operosæ Mine Od. iii, 12, 5. nec studio Musæ deditus ulli Sat. ii, 3, uno scribendi studio ibid. 10 lucri Od. iv, 12, 25. hoc stu properemus et ampli Ep. i, 3, 2 asperioribus formandæ studiis 54. ut studio majore petant virentem Ep. ii, 1, 218. stud divite vena quid possit Ep. ad quot capitum vivunt, totidem s millia Sat. ii, 1, 27. studiis (*au bori*) immoritur Ep. i, 7, 85. *p litterarum*: studiis septem dedi Ep. ii, 2, 82. finitis studiis ibi si non intendes animum studiis E 36. o seri studiorum! Sat. i, 10, *quod alicui curæ est*: alios aliis studiisque teneri Ep. i, 1, 81. tua dabis studia Ep. i, 18, 39. cons suis studiis qui crediderit te Ep. i, 18 conversis studiis ætas animusque quærit opes Ep. ad Pis. 166. la gaudes et hoc studio pravus facis Sa 4, 79. molliter austerum studio falle laborem Sat. ii, 2, 18. ne studio no pecces Ep. i, 13, 4. studiis athletar arsit Ep. ii, i, 95.

stulte. sedulitas, stulte quem dilig urget Ep. ii, 1, 260. quæ stulte mirar et optas Ep. i, 1, 47. nimium patiente ne dicam stulte, mirati Ep. ad Pis. 272.

stultitia. brevis Od. iv, 12, 27. mala Sat. ii, 3, 43. prava ibid. 221; Ep. ii, 2, 153. est genus unum stultitiæ Sat. ii,

1, 54. qua me stultitia insanire putas? Sat. ii, 3, 301. adde cruorem stultitiæ ibid. 376. stultitiam patiuntur opes Ep. i, 18, 29. stultitia cœlum petimus Od. i, 3, 38. stultitiane erret, nihilum distabit, an ira Sat. ii, 3, 210. stultitia caruisse Ep. i, 1, 42.

stultus. nepotes Sat. ii, 3, 225. reges et populi Ep. i, 2, 8. amor Sat. i, 3, 24. stulti prope omnes Sat. ii, 3, 32. qui non stultus ibid. 158. stultum me fateor ibid. 305. si quid peccaro stultus Sat. i, 3, 140. qui stultus honores sæpe dat indignis Sat. i, 6, 15. si veneror stultus nihil horum Sat. ii, 6, 8. si cum sociis stultus bibisset Ep. i, 2, 24. stultus donat quæ spernit Ep. i, 7, 20. stultus uterque locum causatur Ep. i, 14, 12. quid, si me stultior ipso deprenderis? Sat. ii, 7, 42. hic ego stultissimus usque puellam ad mediam noctem exspecto Sat. i, 5, 82. dum vitant stulti vitia, in contraria currunt Sat. i, 2, 24. stultorum pudor malus Ep. i, 16, 24.

stupere. non secus in jugis stupet Evias Od. iii, 25, 9. mentes perculsæ stupent Epod. 7, 16. carminibus stupens bellua Od. ii, 13, 33. stupet acies insanis fulgoribus Sat. ii, 2, 5. stupet Albius ære Sat. i, 4, 28. qui stupet in titulis Sat. i, 6, 17.

stuprum. nullis polluitur casta domus stupris Od. iv, 5, 21.

suadere. isne tibi melius suadet Ep. i, 1, 65. qua suaderet ratio Sat. i, 2, 50. an melius quis habet suadere? Epod. 16, 23. quid mihi igitur suades? Sat. i, 1, 101. dolor quod suaserit et mens Ep. i, 2, 60.

suavis. mergi Sat. ii, 2, 51. res Sat. ii, 8, 92. leporum avulsos, ut multo suavius, armos, quam si quis cum lumbis edit Sat. ii, 8, 89. at sermo lingua concinnus utraque suavior Sat. i, 10, 24. at suave est ex magno tollere acervo Sat. i, 1, 51. suave locus voci resonat conclusus Sat. i, 4, 76.

suaviter. quid agis rerum? suaviter ut nunc est Sat. i, 9, 5. his me consolor victurum suavius—Sat. i, 6, 130. vivere Ep. i, 8, 4.

suavium. suavio tuo opponat manum Epod. 3, 21.

sub (*præp.*). I, *c. accus.:* 1, ibis sub furcam Sat. ii, 7, 66. impares animos sub juga ahenea mittere Od. i, 33, 11. nec variis obsita frondibus sub divum rapiam Od. i, 18, 13. 2, *prope:* Venusinus arat finem sub utrum que colonus Sat. ii, 1, 35. amnis ostia sub Tusci Sat. ii, 2, 33. 3, *de tempore:* sub noctem Od. i, 9, 19; Sat. ii, 1, 9; Sat. ii, 7, 109; Ep. ii, 2, 169. sub hoc tempus ibid. 34. sub tempus edendi Ep. i, 16, 22. sub verni temporis horam Ep. ad Pis. 302. sub lumina prima Sat. ii, 7, 33. Thracio bacchante magis sub interlunia vento Od. i, 25, 11. sub galli cantum Sat. i, 1, 10. sub adventum viri Epod. 2, 44. sub ipsum funus Od. ii, 18, 18. sub lacrimosa Trojæ funera Od. i, 8, 14. sub hoc herus inquit Sat. ii, 8, 43. sub hæc puer mollibus lenire verbis impias—Epod. 5, 83. II, *c. ablat.:* 1, quicquid sub terra est Ep. i, 6, 24. sub Orco Od. iii, 11, 29. sub paupere tecto Ep. i, 10, 32. parvo sub lare pauperum cœnæ Od. iii, 29, 14. sub isdem sit trabibus Od. iii, 2, 27. sub alta domo bibam Epod. 9, 3. grato sub antro Od. i, 5, 3. Dionæo sub antro Od. ii, 1, 39. sub alta vel platano vel hac pinu jacentes Od. ii, 11, 13. sub antiqua ilice Epod. 2, 23. membra sub arbuto stratus Od. i, 1, 21. pocula Lesbii duces sub umbra Od. i, 17, 22. sub umbra lusimus tecum Od. i, 32, 1. sub arcta vite bibens Od. i, 38, 7. manet sub Jove frigido venator Od. i, 1, 25. sub divo moreris Od. ii, 3, 23. vitam sub divo agat Od. iii, 2, 5. me sub cultro linquit Sat. i, 9, 74. ne forte sub ala fasciculum portes librorum Ep. i, 13, 12. pone (me) sub curru solis nimium propinqui Od. i, 22, 21. latus depone sub lauru mea Od. ii, 7, 19. posuisse nudo sub pede palmam Od. iii, 20, 12. quis sub Arcto rex gelidæ metuatur oræ Od. i, 26, 3. pugnata bella sub Ilio Od. iii, 19, 4. bella sub Alpibus Drusus gerens Od. iv, 4, 17. nunc ager Umbreni sub nomine Sat. ii, 2, 133. ingenium inculto latet hoc sub corpore Sat. i, 3, 34. animi sub vulpe latentes Ep. ad Pis. 437. 2, *de imperio:* sub rege Medo Od. iii, 5, 9. sub regno Cinaræ Od. iv, 1, 4. nomina sectatur sub patribus duris tironum Sat. i, 2, 17. sub domina meretrice Ep. i, 2, 25. sub nutrice puella velut si luderet infans Ep. ii, 1, 99. adhuc sub judice lis est Ep. ad Pis. 78. 3, *de tempore:* sub clara lucerna Sat. ii, 7, 48. volet hæc sub luce videri Ep. ad Pis. 363. sub cantu tibiæ Od. iii, 7, 30.

subare. subando tenta cubilia rumpit Epod. 12, 11.

subducere. 1, post ignem ætherea domo subductum Od. i, 3, 29. subducta viatica plorat Ep. i, 17, 54. 2, *demittere:* subductis (tunicis) usque ad inguen obscœnum Sat. i, 2, 26.

subesse. 1, subest sol Oceano Od. iv, 5, 40. subucula subest tunicæ Ep. i, 1, 96. 2, *prope esse:* nec vicina subest taberna Ep. i, 14, 24.

subjectare. subjectat lasso stimulos Sat. ii, 7, 94.

subjectus. Orientis oræ subjecti Indi et Seræ Od. i, 12, 55. subjectior in horam et diem Sat. ii, 6, 47.

subigere. subacta cuncta terrarum Od. ii, 1, 23. subacta cervice ferre jugum Od. ii, 5, 1. fatali portenta labore subegit Ep. ii, 1, 11.

subjicere. quæ sunt oculis subjecta fidelibus Ep. ad Pis. 181. *subjungere:* syllaba longa brevi subjecta Ep. ad Pis. 251.

subinde. Sat. ii, 5, 103; Ep. i, 8, 15.

subire. macra cavum repetes, quem macra subisti Ep. i, 7, 33. subimus Anxur Sat. i, 5, 25. quos (*lucos*) aquæ subeunt et auræ Od. iii, 4, 8. subiit onus Sat. i, 9, 21. *inde:* hic subit et perferet (*onus*) Ep. i, 17, 41. meritus majora subire verbera Sat. i, 3, 120. periculum Epod. 1, 3.

subito. si vespertinus subito te oppresserit hospes Sat. ii, 4, 71. quum subito strepitus excussit utrumque Sat. ii, 6, 111. ædibus ex magnis subito se conderet Sat. ii, 7, 11.

subjungere. mihi res, non me rebus subjungere conor Ep. i, 1, 19.

sublegere. sublegit quodcunque inutile jaceret Sat. ii, 8, 12.

sublime (*subst.*). adhuc sublimia cures Ep. i, 12, 15.

sublimis. 1, atrium Od. iii, 1, 46. *in altum erectus:* sublimi feriam sidera vertice Od. i, 1, 36. sublimi flagello tange Chloen Od. iii, 26, 11. dum sublimis (*erecto in altum capite*) versus ructatur Ep. ad Pis. 457. 2, *de altiore spiritu:* sublimis et acer Ep. ii, 1, 165. sublimis cupidusque Ep. ad Pis. 165.

sublustris. nox Od. iii, 27, 31.

submittere (*suppeditare*). vinea submittit capreas non semper edules Sat. ii, 4, 43. *emittere:* monstrumve submisere Colchi majus Od. iv, 4, 63.

submovere. submovet lictor tumultus Od. ii, 16, 10. dispeream, ni summosses omnes Sat. i, 9, 48. hiemes reducit Jupiter, idem submovet Od. ii, 10, 17. submotus pudor Epod. 11, 18. *promovere:* litora Od. ii, 18, 21.

suboles: cf. *soboles.*

subruere. subruit muneribus æmulos reges Od. iii, 16, 14. sic parvum est, animum quod laudis avarum subruit (*subvertit*) Ep. ii, 1, 180.

subscribere. quæret pater urbium subscribi statuis Od. iii, 24, 28. citus hæc subscribe libello Sat. i, 10, 92.

subsequi. quæ subsequitur cæcus amor sui Od. i, 18, 14.

subsidere. tigres subsidere cervis Epod. 16, 31.

substringere. aurem substringe loquaci Sat. ii, 5, 95.

subsuere. subsuta instita veste Sat. i, 2, 29.

subtemen. subtemine certo tibi Parcæ reditum rupere Epod. 13, 15.

subtilis. palatum Sat. ii, 8, 38. ju cium Ep. ii, 1, 242. veterum judex S ii, 7, 101. longe subtilior illo Sat. 10, 4*.

subucula. trita Ep. i, 1, 95.

suburbanus. rura Ep. i, 7, 76. cau Sat. ii, 4, 15.

subvertere. calceus, si pede major er subvertet Ep. i, 10, 43.

succedere. 1, successit vetus his c mœdia Ep. ad Pis. 281. totidem alte porro et tertia succedant Ep. i, 6, 35. *de successu:* qui timuit, ne succederet E i, 17, 37.

succinctus. hospes Sat. ii, 6, 107. n gra palla Canidia Sat. i, 8, 23.

succinere. victum date, succinit alt Ep. i, 17, 48.

succurrere. succurrite Ep. ad Pis. 45

succus. nigræ loliginis Sat. i, 4, 10 succi Iberi piscis Sat. ii, 8, 46. succ nectaris ducere Od. iii, 3, 35. illa (*ov* succi melioris Sat. ii, 4, 13. dissimile noto celantia succum Sat. ii, 8, 28. ant quam teneræ succus defluat prædæ Od. ii 27, 54.

sudare. pulmentaria quære sudand Sat. ii, 2, 21. te sudavisse ferendo ca mina Ep. i, 13, 16. sudet multum E ad Pis. 241. puer sudavit et alsit ibi 413.

sudor. quum sudor ad imos manar talos Sat. i, 9, 10. qui sudor cresc Epod. 12, 7. quantus sudor adest vir Od. i, 15, 9. quantus tuis navitis insti Epod. 10, 15. *metaph., opera:* creditu sudoris minimum habere comœdia Ep. i 1, 169.

suetus. suetæ feræ hunc vexare locu Sat. i, 8, 17.

sufflare. sufflans se Sat. ii, 3, 317.

suffragium. suffragia plebis Ep. i, 1 37. populi Ep. ii, 2, 103.

sulcus. sulcis arbusta ordinet Od. iii, 10. sulcos et vineta crepat Ep. i, 7, 84.

sulphur. dicta cessantem nervis elide morbum sulphura Ep. i, 15, 7.

sumere. 1, sumta veste virili Sat. i, 16. nec ponit aut sumit secures Od. i 2, 19. sumere depositum clavum Sat. 6, 25. sume hoc ptisanarium oryzæ Sa ii, 3, 155. sume cyathos centum Od. i 8, 13. sumere partem Falerni Od. i, 2 9. magno de flumine malim, quam ex b fonticulo tantundem sumere Sat. i, 1, 5 sume, Catelle! Sat. ii, 3, 259. sume ti decies ibid. 237. sumasne pudenter, a rapias? Ep. i, 17, 44. unde vitam sum ret, nescius Od. iii, 5, 37. tantum medio sumtis accedit honoris Ep. ad Pi 243. sumite materiem vestris, qui scr bitis, æquam viribus ibid. 38. quamcu que Deus tibi fortunaverit horam, sum grata manu Ep. i, 11, 23. meis (*pare*

tibus) contentus honestos fascibus et sellis nollem mihi sumere Sat. i, 6, 97. cum pulchris tunicis sumet nova consilia et spes Ep. i, 18, 33. animum censoris sumet honesti Ep. ii, 2, 110. neglecta solent incendia sumere vires Ep. i, 18, 85. licentia sumta pudenter Ep. ad Pis. 51. sume superbiam quæsitam meritis Od. iii, 30, 14. *c. infin.:* quem virum tibia sumis celebrare— ? Od. i, 12, 2. quis sibi res gestas Augusti scribere sumit? Ep. i, 3, 7. 2, *emere:* quæ parvo sumi nequeunt obsonia Sat. ii, 7, 106.

summa. nummorum Ep. ad Pis. 384. summam patrimonii insculpere saxo Sat. ii, 3, 90. summam incidere sepulcro ibid. 84. ne quid summa deperdat Sat. i, 4, 32. summa vitæ brevis Od. i, 4, 15. quantulum summæ curtabit quisque dierum Sat. ii, 3, 124. quis scit, an adjiciant hodiernæ crastina summæ tempora Dî superi? Od. iv, 7, 17. infelix operum summa, quia totum ponere nescit Ep. ad Pis. 34. ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives Ep. i, 1, 106.

summe. locus summe munitus Ep. ii, 2, 31.

summus. 1, piscium summa hæsit ulmo Od. i, 2, 9. feriunt summos fulgura montes Od. ii, 10, 11. flamma summum properabat lambere tectum Sat. i, 5, 74. figit summis verticibus dira Necessitas clavos Od. iii, 24, 6. summus ego (*in triclinio*) Sat. ii, 8, 20. Janus summus ab imo Ep. i, 1, 54. ab imo ad summum totus moduli bipedalis Sat. ii, 3, 309. valet ima summis mutare Od. i, 34, 12. virtus Sat. i, 7, 14. voluptas Sat. ii, 2, 20. carmen Od. iii, 28, 13. insania Sat. ii, 3, 221. malum Od. iii, 24, 49. ad summum fortunæ venimus Ep. ii, 1, 32. poema si paullum a summo decessit, vergit ad imum Ep. ad Pis. 378. quæ sit natura boni, summumque quid ejus? Sat. ii, 6, 76. 2, *ultimus:* prima dicte mihi, summa dicende Camœna Ep. i, 1, 1. 3, *de sono:* modo summa voce, modo hac, resonat quæ chordis quatuor ima Sat. i, 3, 8.

sumtuosus. hostia Od. iii, 23, 18.

sumtus. publico sumtu Od. ii, 15, 19. in mappis, in scobe, quantus consistit sumtus? Sat. ii, 4, 82. pro quæstu facit sumtus Sat. i, 2, 19. neque sumtum invitus facias, neque plura parare labores Ep. ii, 2, 195. curam sumtumque minorem hæc habeant Sat. ii, 4, 85. avita ex re præberi sumtus mihi Sat. i, 6, 80.

supellex. Campana Sat. i, 6, 118. munda Ep. i, 5, 7.

super. I. *adv.:* tellure porrecta super Epod. 5, 80. *insuper:* accipit et bis dena super sestertia nummûm Ep. ii, 2, 33. adde super dictis Sat. ii, 7, 78. usque superque Sat. i, 2, 65. satis superque Epod. 1, 31; Epod. 17, 19. II. *præp.:* 1, *c. acc.:* cocco tincta super lectos canderet vestis Sat. ii, 6, 103. villa quæ super est Caudî cauponas Sat. i, 5, 51. cui super Carthaginem virtus sepulcrum condidit Epod. 9, 25. Nomentanus erat super ipsum Sat. ii, 8, 23. imbres quem super notas aluere ripas Od. iv, 2, 6. 2, *c. ablat.:* ensis cui super cervice impia pendet Od. iii, 1, 17. ligna super foco large reponens Od. i, 9, 5. paullum silvæ super his foret Sat. ii, 6, 3. super Pindo Od. i, 12, 6. parumne campis atque Neptuno super fusum est Latini sanguinis? Epod. 7, 3. *de:* quereris super hoc etiam Ep. ii, 2, 24. pallescet super his Ep. ad Pis. 429. cura conditione super communi Ep. ii, 1, 152. mitte civiles super urbe curas Od. iii, 8, 17. decreta super jugandis feminis Carm. Sæc. 18. ludus super impetrato Augusti reditu Od. iv, 2, 42.

superare. 1, pugnis Od. i, 12, 26. superante Pœno ibid. 38. hunc atque hunc superare laboret? Sat. i, 1, 112. canem cursu Ep. i, 18, 51. nonum superans annum Albanus Od. iv, 11, 1. 2, *superesse:* quod superat non est melius, quo insumere possis Sat. ii, 2, 102. si de quincunce remota est uncia, quid superat? Ep. ad Pis. 328.

superbia. 1, ingratam Veneri pone Od. iii, 10, 9. insperata tuæ veniet pluma superbiæ Od. iv, 10, 2. 2, *magnus animus:* quæsita meritis Od. iii, 30, 14.

superbus. 1, Tarquinius Od. i, 12, 34; Sat. i, 6, 12. Tantalus Od. ii, 18, 36. Atridæ Od. i, 10, 13. Scythæ responsa petunt superbi nuper Carm. Sæc. 55. pellex Epod. 5, 63. spectator Ep. ii, 1, 215. in quem superbus (Telephus) agmina Mysorum duxit Epod. 17, 9. superbus malo meo incedis Epod. 15, 18. superbus pecunia Epod. 4, 5. abeat fortuna superbis Ep. ad Pis. 201. Carthaginis arces Epod. 7, 5. Fortuna Ep. i, 1, 68. nuntii Od. iv, 4, 70. vices superbæ (*pœna superbiæ*) Od. i, 28, 32. 2, *fastidiosus:* corpus Sat. ii, 2, 109. inguen (*superbe vetularum libidines repudians*) Epod. 8, 19. tangens male singula dente superbo Sat. ii, 6, 87. 3, *splendidus, magnificus:* pavimentum Od. ii, 14, 27. postes Od. iv, 15, 7. limina potentiorum Epod. 2, 7. triumphus Od. i, 35, 3; Od. i, 37, 31.

supercilium. cuncta movens supercilio Od. iii, 1, 8. deme nubem supercilio Ep. i, 18, 94.

superesse. 1, quod superest ævi, si quid superesse volunt Dî Ep. i, 18, 108. multa de magna superessent fercula cœna Sat. ii, 6, 104. 2, *abundare:* exilis

domus, ubi non multa superunt Ep. i, 6, 45.

superi. Di Od. i, 1, 30; Od. iv, 7, 18; Ep. ii, 1, 138. superis et imis Deorum gratus Od. i, 10, 19. superis par Od. i, 6, 16.

superjicere. superjecto æquore Od. i, 2, 11.

superne. desinat in piscem mulier formosa superne Ep. ad Pis. 4. non peccat superne Sat. ii, 7, 64.

supernus. Tusculum Epod. 1, 29. mutor in ælitem superna (*quod attinet ad supernas corporis partes*) Od. ii, 20, 11.

superstes. puer Od. iii, 9, 16. parentes Epod. 5, 101. Æneas patriæ superstes Carm. Sæc. 42. nec carus æque, nec superstes integer Od. ii, 17, 7. superstite te Epod. 1, 5. superstes anima Od. iii, 9, 12. fama Od. ii, 2, 8.

superstitio. tristis Sat. ii, 3, 79.

supervacuus. sepulcri mitte supervacuos honores Od. ii, 20, 24. supervacuas Baias mihi fecit Ep. i, 15, 3. omne supervacuum manat de pectore pleno Ep. ad Pis. 337.

supervenire. grata superveniet, quæ non sperabitur, hora Ep. i, 4, 14. unda supervenit undam Ep. ii, 2, 176.

supinare. nasum nidore supinor Sat. ii, 7, 38.

supinus. 1, supinus stertit Sat. ii, 5, 19. somnia maculant ventrem supinum ibid. 85. 2, equus Sat. ii, 7, 50. 3, *ad cœlum versus:* cœlo supinas si tuleris manus Od. iii, 23, 1. Tibur (*ad montem situm*) Od. iii, 4, 23.

suppetere. cui rerum suppetit usus Ep. i, 12, 4. novis ut suppetas doloribus Epod. 17, 64.

supplex. do manus supplex Epod. 17, 2. supplex populi capto suffragia Ep. ii, 2, 103. pueri Carm. Sæc. 34. supplicibus tuis parcas Od. iii, 10, 16. Alexandrea Od. iv, 14, 35. decoræ supplice vitta virginum matres Od. iii, 14, 8.

suppliciter. cerea (effigies) suppliciter stabat Sat. i, 8, 32.

supplicium. supplicio culpa reciditur Od. iii. 24, 34. suppliciis delicta coercet Sat. i, 3, 79.

supponere. supposuit dextro corpus mihi lævum Sat. i, 2, 125. suppositi ignes cineri doloso Od. ii, 1, 7. fontibus supponere stomachum Ep, i, 15. 8. Massica si cœlo supponas vina sereno Sat. ii, 4, 51.

supra. I. *adv.:* nihil supra Deos lacesso Od. ii. 18. 11. fortasse trecentis aut etiam supra emtus Ep. ii, 2, 165. II. *prep.:* gloria quem supra vires vestit et ungit Ep. i, 18. 22. tres (*cratibus*) prohibet supra tangere Gratia Od. iii, 19, 15.

supremus. 1, Jupiter Od. i, 21, Od. i, 32, 3. supremo collocare in m saxum Epod. 17, 68. 2, *ultimus:* tem Sat. i, 1, 98. dies Ep. i, 4, 13. supr die Od. i, 13, 20. finis Ep. ii, 1, sors Ep. ii, 2, 173. iter Od. ii, 17, supremo sole Ep. i, 5, 3.

sura. teretes Od. ii, 4, 21. tume Epod. 8, 10. quali sit sura Sat. i, 33.

surdus. surdior scopulis Icari Od. 7, 21. asellus Ep. ii, 1, 200. non surdiora navitis Epod. 17, 54.

surgere. 1, mihi quod cras surgen sit mane Sat. i, 6, 120. surge, surge longus tibi somnus detur Od. iii, 11, 38. non sine conscio surgit marito iii, 6, 30. surgunt de nocte latrones i, 2, 32. recte est igitur, surgetq Sat. ii, 3, 162. præscripta ad mu surgit Sat. ii, 2, 81. surge, et inhum senium depone Camœnæ Ep. i, 18, 2, *oriri:* surgente sole Sat. i, 4, huccine solem tam nigrum surrexe mi Sat. i, 9, 73. surgente Vespero Od. i 11. 3, *crescere:* ac venerata Ceres, culmo surgeret alto Sat. ii, 2, 124.

surrepere. urbis mœnia nocturni repere Sat. ii, 6, 100.

surripere. perjuras, surripis, suffers ii, 3, 127. de mille fabæ modiis qu surripis unum Ep. i, 16, 55. surpe me mihi Od. iv, 13, 20. unum me pite morti Sat. ii, 3, 283.

sus. amica luto Ep. i, 2, 26. lu lenta Ep. ii, 2, 75. ubi latent sus Ep 12, 6.

suscitare. quondam cithara susci tacentem Musam Od. ii, 10, 19. ut suscitet (*ægrotum*) Sat. i, 1, 83. insu rare: suscitabo prece corvum Od. iii, 11.

suspectus. nec metues suspecta Cyr Od. i, 17, 25. ut, quo quisque va suspectos terreat Sat. ii, 1, 50. me accipiter suspectos laqueos Ep. i, 16, suspectum genus hoc scribendi Sat. i, 65. suspecta (*invisa*) severo lyra cantic Ep. i, 18, 42.

suspendere. suspendisse vestime maris Deo Od. i, 5, 16. suspensa ad Sat. ii, 8, 54. suspensi lævo lace tabulamque lacerto Sat. i, 6, 74; Ep 1, 56. suspensa manto corpora Epod. 36. *defigere:* suspendit picta vult mentemque tabella Ep. ii, 1, 97. susp dere aliquid naso adunco, i. q. irrid Sat. i, 6, 5; Sat. ii, 8, 64.

suspicari. fuge suspicari Od. ii, 22.

sustinere. æraque et artes suspice i, 6, 18.

susurrare. matrona et virgo susp ebrea! Od. iii, 2, 9. *c. accus.:* susp

(*vehementius et suspirando desiderare*) Chloen Od. iii, 7, 10.

sustinere. lapis albus pocula cum cyatho duo sustinet Sat. i, 6, 117. sustineant silvæ onus Od. i, 9, 2. negotia Ep. ii, 1, 1. *perferre:* sustineas prœlia Ep. i, 18, 54.

susurrus. leves Od. i, 9, 19. videres stridere susurros Sat. ii, 8, 78.

sutor. bonus Sat. i, 3, 125. sapiens ibid. 128. ut Alfenus vafer sutor erat ibid. 132. comportet si scalpra et formas non sutor Sat. ii, 3, 106.

syllaba. longa brevi subjecta Ep. ad Pis. 251.

symphonia. discors Ep. ad Pis. 374.

T

tabella (*in qua aliquid perscriptum est*). votiva Sat. ii, 1, 33. mihi quidve tabellas (*epistolam*) mittis Epod. 12, 2. imprimat his Mæcenas signa tabellis Sat. ii, 6, 38. picta Ep. ii, 1, 97; Sat. i, 1, 72. *hinc simpl.* pro, *pictura:* Pausiaca Sat. ii, 7, 95. Tyrrhena sigilla, tabellas — sunt qui non habeant Ep. ii, 2, 180.

taberna. vicina Ep. i, 14, 24. obscuræ Ep. ad Pis. 129. abjecto artis instrumento, clausaque taberna, sutor erat Sat. i, 3, 131. nulla meos habeat taberna libellos Sat. i, 4, 71. *humilis casa:* pauperum tabernæ Od. i, 4, 13.

tabescere. quod aliena capella gerat distentius uber, tabescat Sat. i, 1, 111.

tabula. votiva Od. i, 5, 14. accipe tabulas (*ceratas, in quibus scribebatur*) Sat. i, 4, 15. lævo suspensi loculos tabulamque (*Rechentafel*) lacerto Sat. i, 6, 74; Ep. i, 1, 56. *judicum:* solventur risu tabulæ Sat. ii, 1, 86. cum tabulis animum censoris sumet Ep. ii, 2, 110. peccare vetantes Ep. ii, 1, 23. adde Cicutæ tabulas (*syngraphas*) centum Sat. ii, 3, 70. *de testamento:* tabulas a te removere memento Sat. ii, 5, 52. tabulas socero dabit ibid. 66. pictæ Ep. i, 2, 52. *hinc simpl. pro, pictura:* isti tabulæ fore librum persimilem Ep. ad Pis. 6.

tabum. tabo munus imbutum Epod. 5, 65.

tacere. tacent, et ora pallor inficit Epod. 7, 15. quamvis tacet Hermogenes Sat. i, 3, 129. si taceas, laudant quicquid scripsere beati Ep. ii, 2, 108. de paupertate tacentes Ep. i, 17, 43. quo Chium pretio mercemur, taces Od. iii, 19, 8. tacentem Musam cithara suscitat Od. ii, 10, 18. *c. accus.:* commissa tacere qui nequit Sat. i, 4, 84. tacenda locutus Ep. i, 7, 92. quid dixit aut quid tacuit? Epod. 5, 49.

taciturne. statua taciturnius exit Ep. ii, 2, 83.

taciturnitas. invida Od. iv, 8, 23.

taciturnus. occupat speciem taciturnus acerbi Ep. i, 18, 95. tineas pasces taciturnus (*de libro, qui, non habens lectorem quocum quasi sermocinetur, tacet*) Ep. i, 20, 12. signa noctis Od. ii, 8, 10. ripa Od. iii, 29, 24. amnis (*quiete fluens*) Od. i, 31, 8.

tacitus. 1, tacita prece rura petebas Ep. i, 14, 14. 2, *qui non loquitur:* virgo Od. iii, 30, 9. pro sollicitis non tacitus reis Od. iv, 1, 14. ut forte legentem aut tacitum (*meditantem*) impellat Sat. i, 3, 65. rogatas (tabulas) accipiet tandem et tacitus leget Sat. ii, 5, 68. mecum loquor hæc, tacitusque recordor Ep. ii, 2, 145. agebam tacitus (*mecum*) Sat. i, 9, 12. mirari secum tacitus Ep. i, 7, 62. lecto aut scripto quod me tacitum juvet Sat. i, 6, 123. an tacitum silvas inter reptare salubres Ep. i, 4, 4. tacitus pasci si corvus posset Ep. i, 17, 50. tacita lyra Od. iii, 19, 20.

tactus. lacessat tactu leonem Od. iii, 2, 11.

tæda. ceu flamma per tædas, vel Eurus per Siculas equitavit undas Od. iv, 4, 43.

tædium. sollicitum Od. i, 14, 17.

talentum. Pythias, emuncto lucrata Simone talentum Ep. ad Pis. 238. patrimonî mille talenta Sat. ii, 3, 226. mille talenta rotundentur Ep. i, 6, 34. quinque talenta poscit te mulier Sat. ii, 7, 89.

talis. *sæpius.*

talus. 1, pravi Sat. i, 3, 48. ad talos stola demissa Sat. i, 2, 99. quum sudor ad imos manaret talos Sat. i, 9, 11. talos a vertice pulcher ad imos Ep. ii, 2, 4. quarum subsuta talos tegat instita veste Sat. i, 2, 29. *metaph.:* an recto stet fabula talo Ep. ii, 1, 176. 2, *alea:* talos nucesque ferre sinu laxo Sat. ii, 3, 171. mitteret in phimum talos Sat. ii, 7, 17. regna vini sortiere talis Od. i, 4, 18.

tam. *sæpius.*

tamen. *sæpissime.*

tangere. 1, contractum genibus caput Sat. ii, 7, 61. tetigere mento solum Od. ii, 7, 12. aram si tetigit manus Od. iii, 23, 17. non tacta ligonibus arva Ep. i, 14, 27. ore pedes tetigitque crura Od. ii, 19, 32. tangens male singula dente superbo Sat. ii, 6, 87. positum (leporem) sic tangere nolit Sat. i, 2, 106. tres (cyathos) prohibet supra tangere Gratia Od. iii, 19, 16. cur timet flavum Tiberim tangere? Od. i, 8, 8. vesanum tetigisse timent fugiuntque poetam Ep. ad Pis. 455. non tangenda rates transiliunt vada Od. i, 3, 24. quæ simul tetigit Creten Od. iii, 27, 33. nec ut villa Tusculi Circæa tangat mœnia Epod. 1, 30. *attingere:* hunc (terminum quemcunque

mundi) tangat armis Od. iii, 3, 54. 2, *ferire, percutere:* cubito stantem prope tangens Sat. ii, 5, 42. sublimi flagello tango Chloen Od. iii, 26, 12. te hora Caniculæ nescit tangere Od. iii, 13, 10. *attrectare:* qui nolint tetigisse nisi illas (*matronas*) Sat. i, 2. 28. tangi metuit Od. iii, 11, 10. matronam nullam ego tango Sat. i, 2, 54. *metaph., irritare:* melius non tangere, clamo Sat. ii, 1, 45. *movere:* curat cor spectantis tetigisse querela Ep. ad Pis. 98.

tantum. sæpius.

tantummodo. Sat. i, 9, 54.

tantundem. Sat. i, 1, 52, 56; Sat. i, 3, 115; Sat. ii, 3, 237; Sat. ii, 4, 91.

tantus. passim.

tardare. volucris Fati tardavit alas Od. ii, 17, 25.

tarde. tardius irent Sat. ii, 3, 101. tardius adveniens Sat. ii, 2, 91.

tardus. 1, nec tardum opperior, nec præcedentibus insto Ep. i, 2, 71. nimis est gravis Appia tardis Sat. i, 5, 6. faciendæ injuria tardis Sat. ii, 6, 28. tardo cognomen pingui damus Sat. i, 3, 58. utilium tardus provisor Ep. ad Pis. 164. (iambus) tardior ut paulo graviorque veniret ad aures ibid. 255. tarda Necessitas leti corripuit gradum Od. i, 3, 32. sic mihi tarda fluunt tempora Ep. i, 1, 23. tardiora fata Epod. 17, 62. 2, *tardum reddens:* podagra Sat. i, 9, 32. senectus Sat. ii, 2, 88.

tauriformis. Aufidus Od. iv, 14, 25.

taurus. ruens in Venerem Od. ii, 5, 3. fessi vomere Od. iii, 13, 11. tauro doloso credidit latus Od. iii, 27, 26. petit cornu taurus Sat. ii, 1, 52. quum tibi laceranda reddet cornua taurus Od. iii, 27, 72. ut in grege taurus Sat. i, 3, 110. ignota tauris illigaturus juga Epod. 3, 11. te decem tauri totidemque vaccæ, me solvet vitulus Od. iv, 2, 53. si trecenis places Plutona tauris Od. ii, 14, 7. Lesbia, quærenti taurum, monstravit inertem Epod. 12, 17.

tectum. 1, hic se præcipitem tecto dedit Sat. i, 2, 41. altum cœli Sat. i, 5, 103. 2, *camera:* laqueata Od. ii, 16, 12. flamma summum properabat lambere tectum Sat. i, 5, 74. *lecti:* subando tenta cubilia tectaque rumpit Epod. 12, 12. 3, *domus:* tepidum Sat. ii, 3, 10. pauper Ep. i, 10, 32. pulchra Od. iii, 10, 6. Panthei disjecta non leni ruina Od. ii, 19, 14. caret obsoleti sordibus tecti Od. ii, 10, 7. tecto vicinus aquæ fons Sat. ii, 6, 2. vespertinus pete tectum Ep. i, 6, 20. tectum dominæ relinquunt Od. ii, 8, 9. velint reparare tecta Trojæ Od. iii, 3, 60. *Obdach:* proxima Campano quæ villula tectum præbuit Sat. i, 5, 45.

tegere. fronde nova puerum palumbes tenere Od. iii, 4, 13. cetera dominæ vestis tegens Sat. ii, 2, 98. subauta talos tegit instita veste Sat. i, 2, 29. Mars tuus tectus adamantina Od. i, 6, 13. cuspidem tectus Sat. ii, 1, 41. tegat commissa Ep. ad Pis. 200. commissumque tegat Ep. i, 18, 38. utne tegam (*claudam*) spurco Damæ latus? Sat. ii, 5, 18.

tela. telas tibi aufert Od. iii, 12, 4.

tellus. 1, fertilis frugum pecoris que Carm. Sæc. 29. Telluremque porce piabat Ep. ii, 1, 142. utinam inter hæres intum Tellus me prima tulisset! Sat. ii, 1, 93. Telluris juvenes Od. ii, 12, 7. bruta Od. i, 34, 9. pede pulsanda Od. i, 37, 2. æqua tellus pauperi recluditur Od. ii, 18, 32. linquenda tellus Od. ii, 14, 21. cœlum sidet inferius mari, tellus porrecta super Epod. 5, 80. tellure marique Sat. ii, 5, 63. inarata reddit Cererem Epod. 16, 43. multa dives tellure ibid. 15, 19. telluris propriæ (*agelli*) herus Sat. ii, 2, 129. 2, *regnum, regio:* Jubæ Od. i, 22, 15. Assaraci Epod. 13, 13. Iberiæ Od. iv, 14, 50. Itala Sat. ii, 6, 56. inulta Od. ii, 1, 27. nova Od. i, 7, 29.

telum. 1, acuta Epod. 17, 10. tela arcu Cydonio direxit Od. iv, 9, 17. condito mitis placidusque telo Carm. Sæc. 33. 2, *gladius:* pareat positum robigine telum Sat. ii, 1, 43.

temere. 1, Orphea temere insecuta silvæ Od. i, 12, 7. sub pinu jacentes sic temere Od. ii, 11, 14. 2, *sine ratione:* in nosmet sancimus legem iniquam Sat. i, 3, 67. non ego temere edi quicquam præter olus Sat. ii, 2, 116. colligit ac ponit iram Ep. ad Pis. 160. 3, *facile:* non temere a me quivis ferret idem Ep. ii, 2, 13. vatis avarus non temere est animus Ep. ii, 1, 120. nec sibi quivis temere arroget artem Sat. ii, 4, 35.

temetum. temeti cadus Ep. ii, 2, 163.

temnere. jejunus raro stomachus vulgaria temnit Sat. ii, 2, 38. præteritum temnens Sat. i, 1, 116.

temperare. 1, amara lento temperet risu Od. ii, 16, 27. vim temperatam Di provehunt in majus Od. iii, 4, 66. servare mentem ab insolenti temperatam lætitia Od. ii, 3, 3. nisi temperato splendeat usu Od. ii, 2, 3. aquam temperet (*calefaciat*) ignibus Od. iii, 19, 6. 2, *miscere:* temperant vites Falernæ pocula Od. i, 20, 11. desideri temperare poculum Epod. 17, 80. 3, *de fidicinibus, moderari:* dulcem quæ strepitum temperas Od. iv, 3, 18. temperat Archilochi Musam pede Sappho, temperat Alcæus Ep. i, 19, 28, 29. 4, *regere:* utrumque rege temperante Cœlitum Epod. 16, 58. mulier si forte dolosa senem delirum temperet Sat. ii, 5, 71. temperat ora frenis

Od. i, 8, 7. variisque mundum temperat horis Od. i, 12, 15. qui mare temperat Od. iii, 4, 45. quæ (animæ Thraciæ) mare temperant Od. iv, 12, 1. Genius, qui natale temperat astrum Ep. ii, 2, 187. quid temperet annum Ep. i, 12, 16. 5, *parcere:* privignis mulier temperat Od. iii, 24, 18.

temperies. temperiem laudes Ep. i, 16, 8.

tempestas. 1, postera tempestas melior Sat. i, 5, 96. hæc tempestatis ritu mobilia Sat. ii, 3, 268. 2, *hiems:* horrida Epod. 13, 1. ab Euro demissa Od. iii, 17, 11. immolabitur capra Tempestatibus Epod. 10, 24. 3, *metaph.:* scurra—pernicies et tempestas barathrumque macelli Ep. i, 15, 31. in mediis tempestatibus urbis Ep. ii, 2, 85. quo me cunque rapit tempestas (*animi impetus*) deferor hospes Ep. i, 1, 15.

tempestive. tempestivus comissabere Od. iv, 1, 9.

tempestivus. 1, tempestivum pueris concedere ludum Ep. ii, 2, 142. 2, *nubilis:* Rhode Od. iii, 19, 27. tempestiva viro Od. i, 23, 12.

templum. antiqua Deorum Sat. ii, 2, 104. Deorum Od. ii, 15, 20; Ep. ii, 1, 6. Vestæ Od. i, 2, 16. templis Parthorum signa refigit Ep. i, 18, 56. testudo amica templis Od. iii, 11, 6. donec templa refeceris Od. iii, 6, 2.

tempus. 1, vernum Ep. ad Pis. 302. pomifero grave tempus anno Od. iii, 23, 8. crastina Od. iv, 7, 18. decedentia certis momentis Ep. i, 6, 4. adduxere sitim tempora Od. iv, 12, 13. longum Sat. ii, 2, 118. festum Ep. ii, 1, 140. sacrum Carm. Sæc. 4. amicum Od. iii, 6, 44. exiguum et gratum Ep. ii, 2, 198. sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora Ep. i, 1, 23. præsens Ep. ad Pis. 44. orientia Ep. ii, 1, 130. futurum Od. iii, 29, 29. actum Ep. ad Pis. 173. exactum vitæ Sat. i, 1, 118. supremum (*sc. vitæ*) Sat. i, 1, 98. nec referunt purpuræ tempora Od. iv, 13, 14. par cornicis temporibus Lyce Od. iii, 13, 25. temporibus suis defuncta Ep. ii, 1, 22. non est mihi tempus Sat. ii, 4, 1. tempus erat dapibus Od. i, 37, 4. tibi tempus est abire Ep. ii, 2, 215. edendi Ep. i, 16, 22. curandi Ep. i, 2, 39. sub hoc tempus Ep. ii, 2, 34. per omne tempus Od. iv, 4, 20. per totum hoc tempus Sat. ii, 6, 47. omni tempore Od. ii, 3, 5. tempore quo me solatus jussit sapientem pascere barbam Sat. ii, 3, 34. tempore quo juvenis horrendus Parthis magnus erit Sat. ii, 5, 62. ex quo tempore cervinam pellem latravit in aula Ep. i, 2, 66. meliore tempore dicam Sat. i, 9, 69. nisi dextro tempore Flacci verba non ibunt per Cæsaris aurem Sat. ii, 1, 18. quum te lævo tempore interpellarim Sat. ii, 4, 4. tempore num faciant alieno Sat. i, 4, 78. *simpl. de opportuno tempore:* tempora quæram Sat. i, 9, 58. *inde* tempore *pro, tempestive:* mulæ Capuæ clitellas tempore ponunt Sat. i, 5, 47. ne tua tempora morer sermone longo (*negotia tua certo tempore administranda*) Ep. ii, 1, 4. *annales:* tempora si fastosque velis evolvere mundi Sat. i, 3, 112. 2, *ætas:* redeant in aurum tempora priscum Od. iv, 2, 40. aureum Epod. 16, 64. nostrum Ep. ii, 1, 62. Trojana Od. i, 28, 12. captæ post tempora Trojæ Ep. ad Pis. 141. 3, *rerum conditio:* secundis temporibus dubiisque rectus Od. iv, 9, 36. tempora loco me emovere Ep. ii, 2, 46. *periculum:* tempus in ultimum deductus Od. ii, 7, 1. 4, *numerus in poematibus:* eripias si tempora certa modosque Sat. i, 4, 58. 5, *Schläfe:* tempora vinxisse corona Od. i, 7, 23. floribus vincire Od. iv, 1, 32. tempora ornatus pampino Od. iv, 8, 33. pampino cingens Od. iii, 25, 20.

tenax. 1, gramen Epod. 2, 24. 2, *c. genit., pertinax:* tenax propositi Od. iii, 3, 1.

tendere. 1, arcum Od. ii, 10, 20. retia Epod. 2, 33. barbiton (*moderari*) Od. i, 1, 34. subando tenta cubilia rumpere Epod. 12, 12. tenta ubera Epod. 16, 50. tenta spiritu præcordia Epod. 17, 26. pingui tentus omaso Furius Sat. ii, 5, 40. *producere:* ultra legem tendere opus Sat. ii, 1, 2. sermone benigno tendere noctem Ep. i, 5, 11. 2, *dirigere:* sagittas tendere arcu Od. i, 29, 9. *intrans.:* a, *se conferre, cursum dirigere:* tendimus Beneventum Sat. i, 5, 71. tendens in agros Od. iii, 5, 55. tendit ad ædes Ep. i, 7, 89. in altos nubium tractus Od. iv, 2, 26. quo tendis? Od. iii, 3, 70; Sat. i, 9, 63; Ep. i, 15, 11. quid ultra tendis? Od. ii, 18, 32. *metaph.:* quorsum hæc tendant (*spectent*) Sat. ii, 7, 21. b, *tenture, conari, niti, c. infin.:* tendunt extorquere poemata Ep. ii, 2, 57. tendebat foras ire Ep. i, 7, 31. tendentes Pelion imposuisse Olympo Od. iii, 4, 51. libros Panætii Socraticam et domum mutare loricis Iberis tendis Od. i, 29, 16. tenditque disertus haberi Ep. i, 19, 16. aqua tendit rumpere plumbum Ep. i, 10, 20.

tenebræ. infernæ Od. iv, 7, 25. tenebris fugatis Od. iv, 4, 40.

tener. gramen Od. iv, 12, 9. caules Sat. i, 3, 116. gallinam teneram faciet Sat. ii, 4, 20. femur Sat. i, 2, 81. cervix Ep. i, 2, 64. de tenero ungui Od. iii, 6, 24. virgines Od. i, 12, 1; Od. iv, 1, 26. conjux Od. i, 1, 26. Lycida Od. i,

4, 19. teneræ succus defluat prædæ Od. iii, 27, 54. 2, *parvus:* vitulus Od. iv, 2, 54. hædus Od. iii, 18, 5. *metaph.:* sic teneros animos aliena opprobria sæpe absterrent vitiis Sat. i, 4, 128. mentes Od. iii, 24, 52. os tenerum pueri Ep. ii, 1, 126. *mollis:* versus Ep. ad Pis. 246.

tenere. 1, manibus teneri Ep. i, 19, 31. jam captum teneo Od. iv, 1, 38. tenetque vinctum Od. iv, 11, 24. quos irrupta tenet copula Od. i, 13, 18. 2, *continere:* quo teneam Protea nodo? Ep. i, 1, 90. te neque intra claustra tenebo Od. iii, 11, 44. in manicis et compedibus sævo te sub custode tenebo Ep. i, 16, 77. 3, *in potestate habere, possidere:* qui dicitur princeps Formiarum mœnia et tenuisse Lirim, late tyrannus Od. iii, 17, 8. quæ tenuit dives Achæmenes Od. ii, 12, 21. quicunque tenent arvum pingue humilis Forenti Od. iii, 4, 16. Lyciæ tenet dumeta natalemque silvam ibid. 62. tenes Cyprum Od. iii, 26, 9. tenet Aventinum Carm. Sæc. 69. fulgentes Cycladas Od. iii, 28, 14. tenente Cæsare terras Od. iii, 14, 15. Bruto prætore tenente Asiam Sat. i, 7, 18. Iliæ litus Etruscum tenuere turmæ Carm. Sæc. 38. singula quemcunque locum teneant sortita decenter Ep. ad Pis. 92. tenebat nox medium cœli spatium Sat. ii, 6, 100. vitiis teneor Sat. i, 4, 131. amor Lycisci me tenet Epod. 11, 24. quem tenet argenti sitis Ep. i, 18, 23. *complecti:* hæc formula reges tenet Sat. ii, 3, 46. *obtinere:* quo res sponsore et quo causæ teste tenentur Ep. i, 16, 43. *obsidere, versari in aliquo loco:* priores tenet sedes Od. iv, 8, 5. *servare:* scurra vagus, non qui certum præsepe teneret Ep. i, 15, 28. 4, *retinere:* usque (*sc. te*) tenebo (*constanter tibi adhærebo*) Sat. i, 9, 15. quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo Ep. ad Pis. 475. aliis alios rebus studiisque teneri Ep. i, 1, 81. *continere, reprimere:* teneas tuis te Sat. ii, 3, 324. risum teneatis Ep. ad Pis. 5. sæva tene cum Berecynthio cornu tympana Od. i, 18, 13. manum stomachumque teneto Sat. ii, 7, 44. *de iis quæ delectant, detinere:* seu te fulgentia signis castra tenent, seu densa tenebit Tiburis umbra tui Od. i, 7, 20. saltem tenet hoc nos Sat. i, 6, 44. teneor dono Ep. i, 7, 18. 5, *intelligere:* ut cito dicta percipiant animi dociles teneantque fideles Ep. ad Pis. 336. quo pacto cuncta tenerem Sat. ii, 4, 8.

tentare. 1, tentavit rem Ep. ii, 1, 164. cœlestia tentat Ep. i, 17, 34. majora tentans ibid. 24. Babylonios tentaris numeros Od. i, 11, 3. jocum tentavit Ep. ad Pis. 222. si carmina tentent Ep. i, 18, 80. negata tentat iter via Od. iii, 2, 22. insanientem Bosporum tentabo Od. iii, 4, 31. aerias tentasse domos i, 28, 5. sollicitæ nuntius hospitæ te mille modis Od. iii, 7, 12. gratia re Pieriis tentata modis Ep. ad Pis. *sollicitare:* tentare multa cæde bidet parvos Deos Od. iii, 23, 14. 2, *intrd* me quoque pectoris tentavit fervor O 16, 24. renes morbo tententur acuto ii, 3, 163; Ep. i, 6, 28. tentatum fri corpus Sat. i, 1, 80.

tentator. Dianæ Od. iii, 4, 70.

tentigo. tentigine rumpi Sat. i, 2,

tenuare. nocturna si quid crasi tenuabitur aura Sat. ii, 4, 52. *dete* magna modis tenuare parvis Od. iii 72. *attenuare:* tenuatum corpus rec Sat. ii, 3, 84.

tenuis. 1, *non densus:* penna Od 20, 1. 2, *non crassus:* filum Ep. ii 225. togæ Ep. i, 14, 32. nitedula i, 7, 29. tibia Ep. ad Pis. 203. *exiguus, parvus:* frons Od. i, 33 census Ep. i, 7, 56. res (*familiaris*) i, 20, 20. spiritus Graiæ Camœnæ ii, 16, 38. *vilis:* victus Sat. ii, 2, 53, ervum Sat. ii, 6, 117. mensa Od. ii, 14. *de iis qui non multum pollent:* n dicere Pelopis domum conamur, te grandia Od. i, 6, 9. 4, *subtilis:* in v tenuis cautusque serendis Ep. ad Pis res tenues tenui sermone peractæ Sa 4, 9. ratio saporum ibid. 36.

tenus. fæce tenus cadi Od. iii, 15 est quadam prodire tenus Ep. i, 1, 32

tepefacere. in matris jugulo ferru pefecit Sat. ii, 3, 136.

tepere. 1, ubi plus tepeant hiemes i, 10, 15. vespertina tepet regio S 4, 30. 2, *de amore:* mox virgines t bunt Od. i, 4, 20.

tepidus. sol Ep. i, 20, 19. jus i, 3, 81. tectum Sat. ii, 3, 10. br Od. ii, 6, 17.

ter. ter felices Od. i, 13, 17. t resurgat murus, ter pereat, ter uxor p Od. iii, 3, 65, 66, 67. pepulisse ter terram Od. iii, 18, 16. injecto ter pul Od. i, 28, 36. ter ævo functus Od. i 13. ter amplus Geryon Od. ii, 14 ter crepuit sonum Od. ii, 17, 26. quatiunt humum Od. iv, 1, 28. vocata Od. iii, 22, 3. Inachiam nocte potes Epod. 12, 15. ter die c Carm. Sæc. 23. pede ter percusso ii, 1, 7. ter pure lecto libello Ep. i 37. ter centum Sat. ii, 3, 116. t ter cyathi Od. iii, 19, 14. ter et qu Od. i, 31, 13. bis terque Epod. 5, Ep. ad Pis. 358, 440.

teres. plagæ Od. i, 1, 28. suræ ii, 4, 21. puer Epod. 11, 28. *meta* teres atque rotundus Sat. ii, 7, 86.

tercre. 1, millia frumenti tua tri area centum Sat. i, 1, 45. terit App

mannis Epod. 4, 14. 2, *consumere:* trita vestis Ep. i, 19, 38. subucula Ep. i, 1, 96. quod legeret tereretque viritim publicus usus Ep. ii, 1, 92. teritur ætas bellis civilibus Epod. 16, 1. 3, *tornare:* tritus catillus manibus Evandri Sat. i, 3, 90.

tergeminus. honores Od. i, 1, 8.

tergere. gallina tergere palatum Sat. ii, 2, 24.

tergum. liberum Od. iii, 5, 22. timidum Od. iii, 2, 16. ignoto pendentia tergo Sat. ii, 3, 292. tergo plector Sat. ii, 7, 105.

termes. olivæ Epod. 16, 45.

terminus. terminos agri revellis Od. ii, 18, 24. ultra terminum vagor Od. i, 22, 10. quicunque mundo terminus obstitit Od. iii, 3, 53. stabilis rerum Carm. Sæc. 26.

ternus. terni ter cyathi Od. iii, 19, 14. dare millia terna macello Sat. ii, 4, 76.

terra. 1, injecta monstris Terra dolet suis Od. iii, 4, 73. quales neque candidiores terra tulit Sat. i, 5, 42. meæ terra cedet insolentiæ Epod. 17, 75. mutat terra vices Od. iv, 7, 3. celat aurum Od. iii, 3, 50. terræ mensor Od. i, 28, 1. munera terræ Ep. i, 6, 5. munus terræ Od. ii, 14, 10. solutæ Od. i, 4, 10. jam satis terris nivis misit pater Od. i, 2, 1. nox inducere terris umbras parabat Sat. i, 5, 9. terris semota Ep. ii, 1, 22. quo nihil majus terris fata donavere Od. iv, 2, 37. nova febrium terris incubuit cohors Od. i, 3, 31. juvenem ales in terris imitaris Od. i, 2, 42. in terris morabor Od. ii, 20, 3. si foret in terris, rideret Democritus Ep. ii, 1, 194. viveret in terris te si quis avarior uno Ep. ii, 2, 157. quum prorepserunt primis animalia terris Sat. i, 3, 99. 2, *solum:* gravem terram qui vertit aratro Sat. i, 1, 28. scalpere terram unguibus Sat. i, 8, 26. fluxit in terram Remi cruor Epod. 7, 19. tundet pede terram Ep. ad Pis. 430. gaudet invisam pepulisse fossor ter pede terram Od. iii, 18, 16. alterno quatiunt pede terram Od. i, 4, 7. salias terræ gravis Ep. i, 14, 26. haud paravero, quod terra premam Epod. 1, 33. quicquid sub terra est Ep. i, 6, 24. argenti pondus et auri furtim defossa timidum deponere terra Sat. i, 1, 42. atque lupi barbam abdiderunt furtim terris Sat. i, 8, 43. argentum avaris abditum terris Od. ii, 2, 1. 3, *mari oppositum:* o mare et terra! Epod. 17, 30. terra marique Carm. Sæc. 53; Epod. 9, 27; Ep. i, 16, 25. Neptunum e terra spectare Ep. i, 11, 10. receptus terra Neptunus Ep. ad Pis. 64. qui terram inertem, mare qui temperat ventosum Od. iii, 4, 45. dominus terræ fastidiosus Od. iii, 1, 36. 4, *regio:* domibus negata Od. i, 22, 22. calentes alio sole Od. ii, 16, 18. vicinæ Ep. i, 3, 4. terrarum situs Ep. ii, 1, 52. domini terrarum Od. i, 1, 6. ille terrarum angulus Od. ii, 6, 13. cuncta terrarum subacta Od. ii, 1, 23. terras abscidit Oceano dissociabili Od. i, 3, 23. dum terras colunt hominumque genus Ep. ii, 1, 7. quibus terrarum militet oris Claudius Ep. i, 3, 1. tenente Cæsare terras Od. iii, 14, 16. regat terras et humanum genus Epod. 5, 2. qui mare ac terras temperat Od. i, 12, 15. Aquilo radit terras Sat. ii, 6, 25.

terrenus. eques Bellerophon Od. iv, 11, 27.

terrere. 1, mendax infamia terret Ep. i, 16, 39. quid Teridatem terreat Od. i, 26, 5. ut suspectos terreat Sat. ii, 1, 50. me vestigia terrent Ep. i, 1, 74. quem vincula, mors, pauperies terrent Sat. ii, 7, 84. serpens si per obliquum similis sagittæ terruit mannos Od. iii, 27, 7. equos terret armorum fulgor Od. ii, 1, 20. terruit urbem, terruit gentes Od. i, 2, 4, 5. dum puerum voce terret minaci Od. i, 10, 11. aufer me vultu terrere Sat. ii, 7, 74. 2, *fugare, verscheuchen:* sæpe etiam audacem fugat hoc terretque poetam Ep. ii, 1, 182. volucres in vertice arundo terret fixa Sat. i, 8, 6. terret ambustus Phaethon avaras spes Od. iv, 11, 25.

terrestris. terrestria quando mortales animas vivunt sortita Sat. ii, 6, 93.

terror. 1, terrorem Jovi intulerat Od. iii, 4, 49. 2, *quod terret:* terrores magici Ep. ii, 2, 208. meum qui pectus falsis terroribus implet Ep. ii, 1, 212.

tertius. December Epod. 11, 5. lunæ ortus Od. iv, 2, 58. lustrum Od. iv, 14, 37. tertia succedant (*millia talenta*) Ep. i, 1, 35.

tesqua. inhospita Ep. i, 14, 19.

testa. 1, nata mecum consule Manlio, pia testa Od. iii, 21, 4. quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu Ep. i, 2, 70. Spartacum si qua potuit fallere testa Od. iii, 14, 20. quod ego ipse testa conditum levi Od. i, 20, 2. 2, *concha:* marina Sat. ii, 8, 53. non omne mare generosæ fertile testæ Sat. ii, 4, 31.

testamentum. qui testamentum tradet tibi cunque legendum Sat. ii, 5, 51. ex testamento sic est elata (anus) ibid. 85. testamenta captat senum Sat. ii, 4, 24. testamenta resignat Sat. i, 7, 9.

testari. campus sepulcris prœlia testatur Od. ii, 1, 31. Trojana tempora testatus Od. i, 28, 12.

testis. 1, quo causæ teste tenentur? Ep. i, 16, 43. teste Catone Sat. i, 10, 1*. *metaph.:* ne his foret testis Sat. i, 8, 36. non testis inultus ibid. 44. 2, *documentum:* testis mearum centimanus Gyges sententiarum Od. iii, 4, 70. quid debeas, o Roma, Neronibus, testis Metaurum flumen Od. iv, 4, 38. 3, *testiculus:* ut cui-

dam testes caudamque demeteret ferrum Sat. i, 2, 45.

testudo. grata dapibus Jovis Od. i, 32, 14. callida septem resonare nervis Od. iii, 11, 3. aurea Od. iv, 3, 17. cava Epod. 14, 11. saxa movere sono testudinis Ep. ad Pis. 395.

teter. aqua quod erat teterrima Sat. i, 5, 7. spiritus Od. iii, 11, 19. libido Sat. i, 2, 33. discordia Sat. i, 4, 60. teterrima causa belli Sat. i, 3, 107.

texere. textæ crates Epod. 2, 45. texta chlamys Ep. i, 17, 30.

textor. exiguæ togæ Ep. i, 19, 13.

thalamus. nequicquam thalamo graves hostes vitabis Od. i, 15, 16.

theatrum (*cavea*). vacuum Ep. ii, 2, 130. arcto stipata theatro Roma Ep. ii, 1, 60. spissa Ep. i, 19, 41. quem (sonum) theatra referunt Ep. ii, 1, 201. Musa tragœdiæ desit theatris Od. ii, 1, 10. nec redeant iterum atque iterum spectanda theatris Sat. i, 10, 39. populus lætum theatris crepuit sonum Od. ii, 17, 26.

thesaurus. intacti thesauri Arabum et divitis Indiæ Od. iii, 24, 2. thesauro invento Sat. ii, 6, 11.

thunnus. plures annabunt thunni Sat. ii, 5, 44.

thus sive tus. acerra turis plena Od. iii, 8, 2. angulus iste feret piper et tus ocius uva Ep. i, 14, 23. vicus vendens tus Ep. ii, 1, 269. vocans ture te multo Od. i, 30, 3. ture Deos placare Od. i, 36, 1. si ture placaris Lares Od. iii, 23, 3. plurima naribus duces tura Od. iv, 1, 22. dabimus Divis tura benignis Od. iv, 2, 52. hic verbenas ponite, pueri, turaque Od. i, 19, 14. flamma sine tura liquescere persuadere cupit Sat. i, 5, 99.

thymum. thyma quærunt olentis uxores mariti Od. i, 17, 6. grata carpens thyma Od. iv, 2, 29. quæ circum volitas agilis thyma? Ep. i, 3, 21.

thyrsus. gravis Od. ii, 19, 8.

tibia. Berecynthia Od. iv, 1, 23; Od. iii, 19, 19. Lydæ Od. iv, 15, 30. querula Od. iii, 7, 30. acris Od. i, 12, 1. orichalco vincta Ep. ad Pis. 202. neque tibias Euterpe cohibet Od. iii, 1, 32. dic age tibia longum melos Od. iii, 4, 1. mixtum tibiis carmen lyra Epod. 9, 5.

tibicen. qui cantat Pythia Ep. ad Pis. 415. priscæ modum et luxuriem addidit arti ibid. 215. nunc tibicinibus, nunc est gavisa tragœdis (Græcia) Ep. ii, 1, 98.

tibicinus. meretrix Ep. i, 14, 25.

tignum. torquet nunc ingens machina tignum Ep. ii, 2, 73. modicis instravit pulpita tignis Ep. ad Pis. 279.

tigris. aspera Od. i, 23, 9. trahentes jugum indocili collo Od. iii, 3, 14. gementur tigribus agni Ep. ad Pis. 13. quæro pascere tigres Od. iii, 27, 56. tu potes tigres comites ducere Od. iii, 11, 13. lenire Ep. ad Pis. 393. tigres subsidere cervis Epod. 16, 31.

timere. 1, ego, cui timebo, providus auspex Od. iii, 27, 7. sollicitus times urbi Od. iii, 29, 26. quum sibi quisque timet Sat. ii, 1, 23. *c. infin.:* cœnare times olus omne Ep. i, 5, 2. tangere Tiberim Od. i, 8, 8. venari Od. iii, 24, 56. navem agere Ep. ii, 1, 114. timui mutare modos Ep. i, 19, 27. uti inventis Ep. ad Pis. 170. vesanum tetigisse timent fugiuntque poetam ibid. 455. recitare Sat. i, 4, 23. peccare ibid. 197. ægrotare Ep. i, 7, 4. *c. conj.:* nec timuit, sibi ne vitio quis verteret olim Sat. i, 6, 85. timui, mea ne finxisse minora putarer Ep. i, 9, 8. timuit, ne non succederet Ep. i, 17, 37. *c. accus.:* nec timent armenta leones Epod. 16, 33. qui timet his adversa Ep. i, 6, 9. cæca timet aliunde fata Od. ii, 13, 16. flagitium pejus leto Od. iv, 9, 50. serpentium allapsus Epod. 1, 20. Albanas secures Carm. Sæc. 54. Africum præcipitem timuit Od. i, 3, 12. quem gradum mortis ibid. 17. mortem Od. iii, 5, 36. vappæ famam Sat. i, 2, 12. timens nihilum metuenda Sat. ii, 3, 54. ne longus tibi somnus, unde non times, detur Od. iii, 11, 39. juvenum examen Eois timendum partibus Od. i, 35, 31. timenda voce Epod. 6, 9. reges timendi Od. iii, 1, 5. dentes acuit timendos Od. iii, 20, 10. servos timentes (*anxios*) tum rapere Sat. i, 5, 75.

timide. res omnes timide ministrat Ep. ad Pis. 171.

timidus. navita Od. i, 14, 14. si divitiæ prudentem reddere possent, si timidum minus te Ep. ii, 2, 156. pondus auri timidum deponere terra Sat. i, 1, 42. lynces Od. ii, 13, 40. tergum Od. iii, 2, 16. *c. genit.:* procellæ Ep. ad Pis. 28. *c. infin.:* mori Od. iii, 19, 2. pro patria perire Od. iv, 9, 52. *subst.:* timido addere mentem Ep. ii, 2, 36. ubi nequitiæ fautoribus et timidis nil aut paullum abstulerat Ep. i, 15, 33.

timor. 1, veri Od. i, 17, 15. aufert somnos Od. ii, 16, 15. Timor et Minæ scandent eodem, quo dominus Od. iii, 1, 37. timores inter et iras Ep. i, 4, 12. *verecundia:* Deorum Sat. ii, 3, 295. 2, *quod terrorem injicit:* uterque timor latronibus Sat. i, 4, 67.

tinea. vestis, tinearum epulæ Sat. ii, 3, 119. pasces taciturnus tineas inertes Ep. i, 20, 12.

tingere. 1, tinget pavimentum mero Od. ii, 14, 27. *metaph.:* tingere te poculis meditor Od. iv, 12, 23. 2, *fucare:* rubro cocco tincta vestis Sat. ii, 6, 103.

vestes Gætulo murice tinctæ Ep. ii, 2, 181. murice tinctæ Afro vestium lanæ Od. ii, 16, 36. tinget secures cervice Od. iii, 23, 13.

tiro. sub duris patribus tirones Sat. i, 2, 17.

titillare. ne vos gloria titillet Sat. ii, 3, 179.

titubare. cave, ne titubes Ep. i, 13, 19.

titulus. virtutes in ævum per titulos æternet Od. iv, 14, 4. inanes Od. ii, 3, 212. qui stupet in titulis et imaginibus Sat. i, 6, 17.

toga. arcta Ep. i, 18, 30. exigua Ep. i, 19, 13. bis trium ulnarum Epod. 4, 8. toga, quæ defendere frigus, quamvis crassa, queat Sat. i, 3, 14. tenues Ep. i, 14, 32. mutatæque simul togæ Od. i, 36, 9. impar dissidet Ep. i, 1, 96. quod rusticius tonso toga defluat Ep. i, 3, 31. jubeo componere togam Sat. ii, 3, 77. dicitur Afranî toga convenisse Menandro Ep. ii, 1, 57. anciliorum et nominis et togæ oblitus Od. iii, 5, 10.

togatus. ancilla Sat. i, 2, 63. femur aut crus rectius atque etiam melius persæpe togatæ (*meretrici*) est ibid. 82. qui docuere togatas (*fabulas*) Ep. ad Pis. 288.

tolerare. nec tauri ruentis in Venerem tolerare pondus Od. ii, 5, 4. fortem hoc animum tolerare jubebo Sat. ii, 5, 20.

tollere. tollite claudum Ep. i, 17, 61. non sit qui tollere curet (*eum qui decidit in puteum*) Ep. ad Pis. 460. qui pro se tolleret atque mitteret in phimum talos Sat. ii, 7, 16. ex modico, quantum res poscat, acervo tollam Ep. ii, 2, 191. ex magno tollere acervo Sat. i, 1, 51. *inde sibi sumere:* partem vel tolleret omnes (*chlamydes*) Ep. i, 6, 44. tu quantumvis tolle Ep. i, 7, 16. argentum licet tollas Ep. i, 16, 76. pullum sustulit esuriens Sat. i, 3, 93. *inde alta mente reponere:* sic iterat voces et verba cadentia tollit Ep. i, 18, 12. hoc tibi dictum tolle memor Ep. ad Pis. 368. 2, *in die Höhe heben:* ad cœlum manibus sublatis Sat. ii, 5, 97. in malos parata tollo cornua Epod. 6, 12. tollere seu ponere vult freta Od. i, 3, 16. sublata aure Epod. 6, 7. tollere verticem Od. iii, 16, 19. imo tollere de gradu mortale corpus Od. i, 35, 2. *attollere in superiorem locum:* quem tollere rheda vellet iter faciens Sat. ii, 6, 42. cras ferramenta Teanum tolletis, fabri Ep. i, 1, 87. *se conferre:* in arduos tollor Sabinos Od. iii, 4, 22. *erigere:* ni sic Nomentanus amicum tolleret Sat. ii, 8, 61. vocem comœdia tollit Ep. ad Pis. 93. *metaph.* (*laudibus*): absentem rusticus urbem tollis ad astra levis Sat. ii, 7, 29. Tempe tollite laudibus Od. i, 21, 9. hunc certat tergeminis tollere honoribus Od. i, 1, 8. 3, *edere:* tollit hinnitum equa Od. ii, 16, 34. tollent cachinnum Ep. ad Pis. 113. tollant risum ibid. 381. 4, *auferre:* patinam Sat. i, 3, 80. his (*cibis*) ubi sublatis Sat. ii, 8, 10. multa tolles ex oculis Ep. ad Pis. 183. hinc apicem Fortuna sustulit Od. i, 34, 16. virtutem sublatam ex oculis quærimus Od. iii, 24, 32. curas e pectore tolli Sat. i, 2, 110. neve te nostris vitiis iniquum ocior aura tollat Od. i, 2, 49. me per hostes Mercurius sustulit Od. ii, 7, 14. quum flueret lutulentus, erat, quod tollere velles Sat. i, 4, 11. fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem plura quidem tollenda relinquendis Sat. i, 10, 51. virtute carentia tollet Ep. ii, 2, 123. tolle cupidinem immitis uvæ Od. ii, 5, 9. rabiem tollere civicam Od. iii, 24, 26. muliebrem tollite luctum, Epod. 16, 39. tolle querelas Ep. i, 12, 3. periclum Sat. ii, 7, 73. sublato jure nocendi Ep. ad Pis. 284. tollite barbarum morem Od. i, 27, 2. *e medio tollere, occidere:* me truncus illapsus cerebro sustulerat Od. ii, 17, 28. tollet anum vitiato melle cicuta Sat. ii, 1, 56. qui reges consueris tollere Sat. i, 7, 34. turmam fulmine sustulerit Od. iii, 4, 44. ademtus Hector tradidit fessis leviora tolli Pergama Graiis Od. ii, 4, 11.

tonare. tonans Jupiter Epod. 2, 29; Od. iii, 5, 1. tonantes equi Od. i, 34, 7.

tondere. 1, tondet oves infirmas Epod. 2, 16. lanæ prope Luceriam tonsæ Od. iii, 15, 14. quæ se commendat tonsa cute Ep. i, 18, 7. rusticius tonsus Sat. i, 3, 31. 2, *amputare:* tonsa ilex bipennibus Od. iv, 4, 57.

tonsor. Licinius Ep. ad Pis. 301. inæqualis Ep. I, i, 94. tonsoris in umbra Ep. i, 7, 50. mutat balnea, lectos, tonsores Ep. i, 1, 92. te Dî donent tonsore Sat. ii, 3, 16. omnibus et lippis notum et tonsoribus esse Sat. i, 7, 3.

toral. turpe toral Ep. i, 5, 22. illota toralia Sat. ii, 4, 84.

tormentum. invidia Siculi non invenere tyranni majus tormentum Ep. i, 2, 59. *metaph.:* tu lene tormentum ingenio admoves Od. iii, 21, 13.

tornare. male tornati versus Ep. ad Pis. 441.

torpere. quicquid vidit melius pejusve sua spe, animoque et corpore torpet Ep. i, 6, 14. quum Pausiaca torpes tabella Sat. ii, 7, 95.

torquere. 1, torquet ab obscœnis sermonibus aurem Ep. ii, 1, 127. non huc Sidonii torserunt cornua nautæ Epod. 16, 61. 2, *torquendo in altum tollere:* torquet nunc lapidem, nunc machina tignum Ep. ii, 2, 73. *torquendo facere:* tortus

funis Ep. i, 10, 48. 3, *circumagere:* torquebitur, ut qui Cyclops movetur Ep. ii, 2, 124. *vibrare:* in quem tela acuta torserat Epod. 17, 10. 4, *cruciare:* invidia vel amore torquebere Ep. i, 2, 37. tuae, ut accipiar laute, torquerier omni sollicitudine districtum? Sat. ii, 8, 67. *metaph.:* dicuntur torquere mero, quem perspexisse laborant Ep. ad Pis. 436. vino tortus et ira Ep. i, 18, 38.

torques. adjecisse praedam torquibus exiguis renidet Od. iii, 6, 12.

torrere. 1, torrentia agros sidera Od. iii, 1, 31. montes, quos torret Atabulus Sat. i, 5, 78. nullius astri gregem torret impotentia Epod. 16, 54. 2, *assare:* tostae squillae Sat. ii, 4, 58. *metaph.:* Lycorida Cyri torret amor Od. i, 33, 6. me Glycerae torret amor Od. iii, 19, 28. me torret face mutus Calais Od. iii, 9, 13. torrere jecur idoneum Od. iv, 1, 12.

tortor. barbarus Od. iii, 5, 50.

torvus. Mars Od. i, 28, 17. torvus humi posuisse vultum Od. iii, 5, 44. vultus Ep. i, 19, 12.

tot. *saepius.*

totidem. *passim.*

toties. *saepe.*

totus. domus Epod. 5, 25. conclave Sat. ii, 6, 113. coelum Od. ii, 8, 10. orbis Ep. ii, 1, 254. urbs Sat. ii, 1, 46. vinaria Sat. ii, 8, 39. placentae ibid. 24. corpus Ep. i, 8, 7. poema Ep. ii, 1, 75. per totum hoc tempus Sat. ii, 6, 47. annus Sat. ii, 3, 1. Sextilis Ep. i, 7, 2. dies Sat. i, 3, 18. hora Sat. i, 5, 14. vicinia Ep. i, 16, 44. in me tota ruens Venus Od. i, 19, 8. ab imo ad summum totus moduli bipedalis Sat. ii, 3, 309. totum hoc muneris tui est Od. iv, 3, 21. nescio quid meditans nugarum, totus in illis Sat. i, 9, 2. in se ipso totus Sat. ii, 7, 86. quia ponere totum nesciet Ep. ad Pis. 34.

toxicum. miscuisse Epod. 17, 61.

trabalis. clavi Od. i, 35, 18.

trabs. 1, citrea Od. iv, 1, 20. Hymettiae Od. ii, 18, 3. sub isdem sit trabibus Od. iii, 2, 28. 2, *navis:* Cypria Od. i, 1, 13.

tractare. unctis tractavit calicem manibus Sat. ii, 4, 79. labem remittunt tractata atramenta Ep. ii, 1, 235. speciosius arma non est qui tractet Ep. i, 18, 53. fabri fabrilia tractant Ep. ii, 1, 116. malas Canidia tractavit dapes Epod. 3, 8. ille venena Colcha tractavit Od. ii, 13, 10. tractare serpentes Od. i, 37, 27. tractas opus plenum periculosae aleae Od. ii, 1, 7. quae res ratione modoque tractari non vult Sat. ii, 3, 267. quae facere ipse recusem, quum recte tractent alii Ep. ii, 1, 209. quae desperat tractata nitescere posse Ep. ad Pis. 150. partes tractare secundas Ep. i, 18, 14. paulloque benignius ipsum te tractare velles Ep. i, 17, 12. tractatus mollius aetas imbecilla volet Sat. ii, 2, 85.

tractus. 1, alti nubium Od. iv, 2, 27. 2, *regio:* tractus uter plures lepores, uter educet apros Ep. i, 15, 22.

tradere. 1, dejicere e saxo cives aut tradere Cadmo Sat. i, 6, 39. domino tradi barbarae pellex Od. iii, 27, 65. ubi Penelopen facilis potiori trade Sat. ii, 5, 76. qui testamentum tibi tradat cuique legendum ibid. 51. *c. infin.:* traditis fessis leviora tolli Pergama Graiis Od. ii, 4, 11. tristitiam et metus tradam protervis in mare Creticum portare ventis Od. i, 26, 2. *metaph.:* quae ipse sibi tradit spectator Ep. ad Pis. 182. 2, *commendare:* hunc hominem velles si tradere Sat. i, 9, 47. ut tibi se laudare et tradere coner Ep. i, 9, 3. fallimur, et quendam non dignum tradimus Ep. i, 18, 78. 3, *relinquere, per manus tradere:* traditus ab antiquis mos Sat. i, 4, 117.

traducere. traducere leniter aevum Ep. i, 18, 97.

tragicus. tragicae Camoenae genus Ep. ad Pis. 275. ars Ep. i, 3, 14. carmen Ep. ad Pis. 220. versus ibid. 89. colos ibid. 236. cothurni Sat. i, 5, 64. Accius Sat. i, 10, 53. Tragicus plerumque dolet sermone pedestri Ep. ad Pis. 95. spirat tragicum satis Ep. ii, 1, 166.

tragoedus. miros audire tragoedos Ep. ii, 2, 129. nunc est gravisa tragoedis Ep. ii, 1, 98.

trahere. 1, jugum indocili collo trahentes (tigres) Od. iii, 3, 15. vomeres inversum boves collo trahentes Epod. 2, 64. traxit vagus per pulpita vestem Ep. ad Pis. 215. nihilo ut sapientior ille, quo te deridet, caudam trahat (*deridetur*) Sat. ii, 3, 53. pastor quum traheret per freta navibus Idaeis Helenen Od. i, 15, 1. quandocunque trahet per sacrum clivum Sygambros Od. iv, 2, 34. mox trahitur manibus regum fortuna retortis Ep. ii, 1, 191. me imperiosa trahit Proserpina Sat. ii, 5, 110. formica ore trahit, quodcunque potest Sat. i, 1, 34. trahunt siccas machinae carinas Od. i, 4, 2. plaustra vagas rite trahunt domos Od. iii, 24, 10. aulaea trahentia pulveris atri, quantum non Aquilo Sat. ii, 8, 55. bruma nivalem interiore diem gyro trahit Sat. ii, 6, 26. recideret omne, quod ultra perfectum traheretur Sat. i, 10, 70. fulgente trahit constrictos Gloria curru Sat. i, 6, 23. trahunt invisa negotia Romam Ep. i, 14, 17. quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos? Sat. ii, 6, 75. trahens perniciem veniens in aevum Od. iii, 5, 15. unde fama malum gravius, quam res trahit Sat. i, 2, 59. 2, *haurire, bibere:* Lethaeos ut si ducentia somnos pocula arente

fauce traxerim Epod. 14, 4. 3, *nere:* nec Laconicas mihi trahunt honestæ purpuras clientæ Od. ii, 18, 8.

trajicere. in cor trajecto lateris capitisque dolore Sat. ii, 3, 29.

trames. palantes error certo de tramite pellit Sat. ii, 3, 49.

tranquillare. quid pure tranquillet Ep. i, 18, 102.

tranquillus. senectus Sat. ii, 1, 57.

trans. 1, trans maris æquora cunctans Od. iv, 5, 10. navem trans Ægæum mare vendas Ep. i, 11, 16. trans Tiberim cubat Sat. i, 9, 18. 2, qui trans mare currunt Ep. i, 11, 27. trans pondera dextram porrigere Sat. i, 6, 51.

transcurrere. ad melius Sat. ii, 2, 83.

transferre. te Glyceræ decoram transfer in ædem Od. i, 30, 4. translatos alio mœrebis amores Epod. 15, 23.

transfuga. divitum partes linquere gestio Od. iii, 16, 23.

transilire. 1, non tangenda rates transiliunt vada Od. i, 3, 24. 2, *excedere:* ne quis modici transiliat munera Liberi Od. i, 18, 7.

transire. forum Ep. i, 6, 59. hic (liber) et mare transit Ep. ad Pis. 345.

transmutare. transmutat incertos honores Od. iii, 21, 51.

transnare. ter uncti transnanto Tiberim Sat. ii, 1, 8.

transvertere. transverso calamo Ep. ad Pis. 447.

transvolare. importunus (Cupido) enim transvolat aridas quercus Od. iv, 13, 9. transvolat in medio posita Sat. i, 2, 118.

trecentus. nummorum millia Ep. ii, 2, 164. trecentos (pedes) cippus in agros dabat Sat. i, 8, 12. catenæ Od. iii, 4, 80. trecentos inseris! ohe! Sat. i, 5, 12.

trecenus. treceni tauri Od. ii, 14, 5.

tremere. 1, hæc tremente questus ore Epod. 5, 11. corde et genibus tremit Od. i, 23, 8. trementes ilices Epod. 10, 8. trementes verbere ripæ Od. iii, 27, 23. tremis ossa pavore Sat. ii, 7, 57. 2, *transit., c. accus.:* addis cornua pauperi, post te neque iratos trementi regum apices, neque militum arma Od. iii, 21, 19. tremendo Jupiter ruens tumultu Od. i, 16, 11. tremendæ flamma Chimæræ Od. iv, 2, 15. arces Alpibus impositæ tremendis Od. iv, 14, 12. Dardanas turres quateret tremenda cuspide Od. iv, 6, 7.

tremor. donec manibus tremor incidat unctis Ep. i, 16, 23.

tremulus. cantus Od. iv, 13, 5.

trepidare. 1, currere per totum pavidi conclave, magisque exanimes trepidare Sat. ii, 6, 114. quanto trepidet tumultu pronus Orion Od. iii, 27, 17. laborat lympha fugax trepidare rivo Od. ii, 3, 12. quæ (aqua) per pronum trepidat cum murmure rivum Ep. i, 10, 21. flammæ trepidant rotantes vertice fumum Od. iv, 11, 11. *c. infin.:* octavum trepidavit ætas claudere lustrum Od. ii, 4, 23. 2, *sollicitum esse:* si mortalis ultra fas trepidat Od. iii, 29, 32. recenti mens trepidat metu Od. ii, 19, 5. trepides in usum poscentis ævi pauca Od. ii, 11, 4.

trepidus. trepidum (*tumultuosum*) certamen Ep. i, 19, 18. vitam trepidis aget in rebus Od. iii, 2, 5.

tres. Od. ii, 3, 16; Od. iii, 19, 11, 15; Sat. i, 4, 86; Sat. i, 5, 25; Sat. i, 6, 43, 116; Sat. ii, 2, 110; Sat. ii, 7, 9; Ep. i, 15, 35; Ep. ii, 2, 61; Ep. ad Pis. 300.

tribuere. seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ultimam Od. i, 11, 4. nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera Sat. i, 10, 5.

tribulis. conviva Ep. i, 13, 15.

tribunal. omne forum quem spectat et omne tribunal Ep. i, 16, 57.

tribunus. militum Epod. 4, 20. quo tibi fieri tribuno? Sat. i, 6, 25. quod mihi pareret legio Romana tribuno ibid. 48.

tribus. grammaticæ Ep. i, 19, 40.

tributim. Sat. ii, 1, 57.

tricesimus. sabbata Sat. i, 9, 69.

triens. Ep. ad Pis. 328.

triformis. Diana Od. iii, 22, 4. Chimæra Od. i, 27, 23.

trigon. lusus Sat. i, 6, 126.

trilibris. mullus Sat. ii, 3, 33.

trilinguis. os Od. ii, 19, 31; Od. iii, 11, 20.

trimeter. nobiles Ep. ad Pis. 259. unde etiam trimetris accrescere jussit nomen iambeis ibid. 252.

trimus. equa Od. iii, 11, 9. utrumne in pulvere, trimus quale prius, ludas opus Sat. ii, 3, 251.

tripes. mensa Sat. i, 3, 13.

triplex. robur et æs triplex Od. i, 3, 9. sume tibi decies, tibi tantundem, tibi triplex Sat. ii, 3, 237.

tripus. donarem tripodas Od. iv, 8, 3.

triremis. priva Ep. i, 1, 93. ærata Od. iii, 1, 39.

tristis. 1, sic tristes affatus amicos Od. i, 7, 24. pono, tristisque recedo Ep. i, 16, 35. discedere tristem Ep. i, 14, 16. a Fabricio non tristem ponte reverti Sat. ii, 3, 36. Deos id tristes ex alto cœli demittere tecto Sat. i, 5, 103. te numerare (*nuces*), cavis abscondere tristem (*severo et sollicito animo*) Sat. ii, 3, 173. qua modo tristes (*de hoc adspectu*) albis informem spectabant ossibus agrum Sat. i, 8, 15. Orestes Ep. ad Pis. 124. oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi

Ep. i, 18. 89. [illegible] tristis [illegible] Epod. 17. 72. verba Ep. ad Pis. 185. [illegible] quo est modo tristi, saepe jocosa Sat. i, 10. 11. querimonia Od. iii, 24, 33. nunc ego mutabo mutare quaerere [illegible] Od. i, 16. 25. quo pacto alterna loquentes umbra cum Sagana responsarent [illegible] et [illegible] Sat. i, 8. 41. 2, *tristem* [illegible] Hyemes Od. i, 3. 14. Orion Epod. 10. 19. Calendae Sat. i, 3. 37. Equus Od. ii, 13. 11. unda Od. ii, 14, 8. [illegible] caesus tristes (*sc. amatori*) [illegible] Od. iii, 16. 3. bella Ep. ad Pis. 73. [illegible] Od. iii, 3. 62. funera Ep. ii, 2. 76. [illegible] fatum mihi triste Sat. i, 9, 28. [illegible] Sat. ii, 3. 79. versus [illegible] Sat. ii, 1. 21. ira Od. i, 16. 9. [illegible] Od. iii, 4. 46. hiberna Ep. ad Pis. 471.

trutina. [illegible] trutina proterviis in [illegible] Od. i, 16, 1. [illegible] Od. [illegible] 14.

triumphalis. magnus Epod. 9. 12.

triumphare. triumphata dare jura Medis Od. iii, 3. 43.

triumphus. justus Od. i, 12. 54. opimus Od. iv, 4. 52. superbus Od. i, 35, 4; Od. [illegible] 37. 32. magni Od. i, 2. 49. [illegible] Od. iii, 1. 7. Dalmaticus Od. ii, 1. 36. medio in triumpho Od. ii, 4, 2. in triumpho Od. iv, 2, 49, 50; Epod. 9. 21. 23.

triumviralis. hac sectus flagellis triumviralibus Epod. 4. 11.

trivium. [illegible] trivium aut pauper fornices Ep. ad Pis. 245. in triviis occurram Sat. [illegible] 8. 56. nec semel irrisus triviis [illegible] Ep. i, 17. 55. [illegible] ob assem Ep. i, 16. 54.

trochus. Gyrus Od. iii, 24. 57. trochi [illegible] Ep. ad Pis. 380.

trophaeum. Augusti tropaea cantemus Od. [illegible] 8. 18.

trudere. [illegible] pueros coram populo Medea trucidet Ep. ad Pis. 185. seu pueros seu puellas et caepe trucidas Ep. i, 12. 21.

trudere. in gratia trudit inertem Ep. i, 5. 17. trudit apros in obstantes plagas Epod. 2. 31. truditur dies die Od. ii, 18, 15.

truna. Campana Sat. ii, 3. 144.

truncus. evulsi Od. iii, 4. 55. cavi Od. ii, 19. 11. illapsus cerebro Od. ii, 17. 27. truncus eram ficulnus Sat. i, 8, 1.

trutina. Romani pensantur eadem scriptores trutina Ep. ii, 1, 30. in trutina ponetur eadem Sat. i, 3, 72.

trux. truces vultus in unum me Epod. 5, 4. classicum Epod. 2, 5. pelagus Od. i, 3, 10. inimicitiae Ep. i, 19, 49.

tuba. Etiam tubae permistus [illegible] Od. i, 1, 23. tibia tubae aemula Ep. ad Pis. 202. magna sonabit, cornua quod vinci quae tubae Sat. i, 6, 44.

tuber. ne tuberibus propris offendat amicum Sat. i, 3, 73.

tueri. Di me tuentur Od. i, 17, [illegible] quam sua culpa premit, deceptus emit tueri Ep. i, 16, 79. tuere matres Carm. Saec. 14. vitam famamque tueri inter [illegible] meam poenam Sat. i, 4, 118.

tumere. tument tibi quam [illegible] Sat. i, 2, 116. tumentes aere Epod. [illegible] 9. metaph.: laudis amore tumes Ep. i, 1, 36.

tumidus. 1, vela Ep. ii, 2, 201. [illegible] Od. iii, 3, 48. crudi tumidique lavemur Ep. i, 6, 61. 2, *metaph.*: quem tumidum est cor Sat. ii, 3, 213. tumido de tigat ore Ep. ad Pis. 94. *superbia inflatus*: confidens tumidusque Sat. i, 7, [illegible] minas Od. iv, 3, 8. sermones Sat. ii, 98.

tumulosus. mare Od. iii, 1, 26.

tumultus. 1, quid isto fert tumultu Epod. 5, 3. saepe jocum vestri movet tumultus Ep. i, 19, 20. stomachoso tumultum lenta feret pituita Sat. ii, 2, [illegible] atque novos movent Fortuna tumultus Sat. ii, 2, 126. 2, *seditio*: nec tumultum [illegible] tuam Od. iii, 14, 14. impio vastata Pelorum tumultu Od. iv, 4, 47. *metaph.*: [illegible] miseri tumultus mentis Od. ii, 16, [illegible] species aliae veri scelerisque, tumultus (*affectuum vi et impetu*) (inter se) p[illegible] mistae Sat. ii, 3, 208. 3, *sonitus*: [illegible] tremendo Jupiter ruens tumultu Od. i, [illegible] 11. me per Aegaeos tumultus aura fe[illegible] Od. iii, 29, 63. quanto trepidet tumultu pronus Orion Od. iii, 27, 17.

tunc. *passim.*

tundere. tundet pede terram Ep. [illegible] Pis. 430. saxa Neptunus alto tundit [illegible] Epod. 17, 55.

tunica. discincta Sat. i, 2, 132. p[illegible] Ep. i, 1, 96. adamantina Od. i, 6, [illegible] pulchrae Ep. i, 18, 33. demissae Sat. i, 25.

tunicatus. popellus Ep. i, 7, 65.

turba. mortales Od. iii, 4, 47. Q[illegible] ritum Od. i, 1, 7. praedonum Sat. i, [illegible] 43. seniorum poetarum Sat. i, 10, 6[illegible] clientium Od. iii, 1, 13. faventium O[illegible] iii, 24, 46. pauperiorum Sat. i, 1, 11 in hanc (*poetarum*) concedere turbam S[illegible] i, 4, 143. virgaque levem coerces tu[illegible] bam Od. i, 10, 19. Tusci turba imp[illegible] vici Sat. ii, 3, 228. ut te miretur turb[illegible] Sat. i, 10, 73. vos turba contundet sa[illegible] petens Epod. 5, 97. nam cetera turb[illegible] nos, coenamus aves Sat. ii, 8, 26. [illegible] merces qui turbam cogit emendas Ep. [illegible] Pis. 419. urgeris turba circum te stan[illegible] Sat. i, 3, 135. quemvis media elige turb[illegible]

Sat. i, 4, 5. extrahe (*eum*) turba oppositis humeris Sat. ii, 5, 94. luctandum in turba Sat. ii, 6, 28.

turbare. Orion turbaret mare Epod. 15, 8. haurit turbatam aquam Sat. i, 1, 60.

turbidum (*adv.*). pleno Bacchi pectore turbidum lætatur Od. ii, 19, 6.

turbidus. dux Hadriæ Od. iii, 3, 5. mare Od. i, 3, 19.

turbo. 1, pulvis collectus turbine Sat. i, 4, 31. 2, *Kreisel:* retro solve turbinem Epod. 17, 7.

turdus. edaces Epod. 2, 34. turdus sive aliud privum dabitur tibi Sat. ii, 5, 10. nihil melius turdo Ep. i, 15, 41. miscueris simul conchylia turdis Sat. ii, 2, 74.

turgere. turgentis verbera caudæ Sat. ii, 7, 49. *metaph.:* professus grandia turget Ep. ad Pis. 127.

turgidus. frons turgida cornibus primis Od. iii, 13, 4. vela Od. ii, 10, 24. fluvii Od. iv, 12, 4. mare Od. i, 3, 19. *metaph.:* Alpinus Sat. i, 10, 36.

turma. equitum Od. ii, 16, 22; Ep. ii, 1, 190. hostium Od. iv, 14, 23. barbaræ Od. ii, 4, 9. immanis Titanum Od. iii, 4, 43. Iliæ Carm. Sæc. 38.

turpare. te quia rugæ turpant Od. iv, 13, 12. cicatrix frontem turpaverit Sat. i, 5, 61. turparunt humeros immodicæ mero rixæ Od. i, 13, 10.

turpis. 1, podex Epod. 8, 5. pes Sat. i, 2, 102. macies Od. iii, 27, 53. rana Epod. 5, 19. pecus Sat. i, 3, 100. turpes morbo viri Od. i, 37, 9. adulter Od. i, 33, 9. dente si nigro fieres turpior Od. ii, 8, 4. quærit quo turpia celet Sat. i, 2, 85. luctus turpes (*vultum deturpantes*) Od. ii, 20, 22. *sordidus:* toral Ep. i, 5, 2. solum (*sc. sanguine*) Od. ii, 7, 12. quid sit pulchrum, quid turpe (inhonestum) Ep. i, 2, 3. *de hominibus pudendæ conditionis:* sub domina meretrice turpis Ep. i, 2, 25. ex judice Dama prodis turpis Sat. ii, 7, 55. conjuge barbara turpis maritus Od. iii, 5, 6. *metaph., de animo:* introrsum turpis Sat. ii, 1, 65; Ep. i, 16, 45. confusus turpis honesto Ep. ad Pis. 213. turpi secernis honestum Sat. i, 6, 113. quo tu, turpissime? Sat. i, 9, 75. 2, *ignominiosus:* repulsa Ep. i, 1, 43. amor meretricis Sat. i, 4, 111. eripe turpi colla jugo Sat. ii, 7, 91. commissum Od. iii, 27, 39. servavit ab omni non solum facto, verum opprobrio quoque turpi Sat. i, 6, 84. vitia Sat. i, 3, 39. crimen Ep. ad Pis. 262. turpi clausus in arca Sat. ii, 7, 59. conopium Epod. 9, 15. turpem putat metuitque lituram Ep. ii, 1, 167. quia turpe putant parere minoribus Ep. ii, 1, 84. mihi turpe relinqui est Ep. ad Pis. 417. *contemtus:* senecta Od. i, 31, 19.

turpiter. turpiter ater piscis Ep. ad Pis. 3. chorusque turpiter obticuit ibid. 284. ingenium—nec turpiter hirtum Ep. i, 3, 22.

turris. 1, aenea Od. iii, 16, 1. celsæ Od. ii, 10, 10. altæ Epod. 17, 70. Dardanæ Od. iv, 6, 7. 2, *excelsum ædificium:* turres regum Od. i, 4, 14. 3, *urbs munita:* freta vicinas inter currentia turres Ep. i, 3, 4.

tussire. si quis senior male tussiet Sat. ii, 5, 107.

tussis. Sat. i, 5, 32.

tutari. res Italas armis tuteris Ep. ii, 1, 2. tuteris fidentem tuo præsidio Ep. i, 18, 81. partes tutetur amantis ephebi Ep. ii, 1, 171.

tutela. 1, *præsidium:* te tutela Jovis Saturno eripuit Od. ii, 17, 23. 2, *Vormundschaft:* ad sanos abeat tutela propinquos Sat. ii, 3, 318. 3, *tutor:* rerum tutela mearum quum sis Ep. i, 1, 103. o tutela præsens Italiæ Od. iv, 14, 43. 4, *quod sub præsidio est:* virginum primæ puerique, Deliæ tutela Deæ Od. iv, 6, 33.

tutor. finium Epod. 2, 22.

tutus. tutus ab infestis latronibus Sat. ii, 1, 42. tuto ab atris corpore viperis dormirem Od. iii, 4, 17. cavus tutus ab insidiis Sat. ii, 6, 107. me tutum per Ægæos tumultus aura feret Od. iii, 29, 63. tutus (*sc. reprehensione*) et intra spem veniæ cautus Ep. ad Pis. 266. serpit humi tutus ibid. 28. tutus bos rura perambulat Od. iv, 5, 17. tutus erat rhombus, tuto ciconia nido Sat. ii, 2, 49. tutus caret obsoleti sordibus tecti Od. ii, 10, 6. est fideli tuta silentio merces Od. iii, 2, 25. at quanto tutior merx est in classe secunda Sat. i, 2, 47. male tutæ (*sanæ*) mentis Orestes Sat. ii, 3, 137. diadema (*quod eripi non potest*) Od. ii, 2, 21. tuta et parvula laudo Ep. i, 15, 42. *de locis ubi tuti sumus:* nemus Od. i, 17, 5. in otia tuta recedo Sat. i, 1, 31. quicquid habes, depone tutis auribus Od. i, 27, 18. 2, *sine periculo:* iter Od. iii, 16, 7.

tympanum. sæva Od. i, 18, 14. pulso Thyas concita tympano Od. iii, 15, 10.

tyrannus. Siculi Ep. i, 2, 58. purpurei Od. i, 35, 12. exacti Od. ii, 13, 31. late tyrannus Od. iii, 17, 9. bellantis tyranni matrona Od. iii, 2, 7. vultus instantis tyranni Od. iii, 3, 3. *metaph.:* tyrannus Hesperiæ Capricornus undæ Od. ii, 17, 19.

U

uber (*adj.*). rivi Od. ii, 19, 10. fruges Od. iv, 15, 5.

uber (*subst.*). equina Epod. 8, 8. tenta

cidere Sat. ii, 3, 198. una cum scriptore meo capsa porrectus Ep. ii, 1, 267. noster ludos spectaverat una Sat. ii, 6, 48. sed quis cœnantibus una Sat. ii, 8, 18.

uncia. si de quincunce remota est uncia, quid superat? redit uncia, quid fit? Ep. ad Pis. 328, 329.

unctus. 1, *pinguis, sordidus:* corium Sat. ii, 5, 53. manus Sat. ii, 4, 78; Ep. i, 16, 23. aqua Sat. ii, 2, 68. popina Ep. i, 14, 21. *metaph.:* si quid unctius contigit (*lautius*) Ep. i, 15, 44. 2, *de divite qui lautius et luxuriosius vivit:* accedes siccus ad unctum Ep. i, 17, 12.

uncus. nec severus uncus abest Od. i, 35, 19.

unda. Maura Od. ii, 6, 3. Hesperia Od. ii, 17, 20. Sicula Od. iii, 4, 28; Od. iv, 4, 43. Stygia Od. ii, 20, 8. Illyricæ Od. i, 28, 22. Tiberinæ Od. iii, 12, 6. gelida Ep. i, 15, 4. minax Od. i, 12, 32. tristis (*Stygis*) Od. ii, 14, 9. indomitæ Od. iv, 14, 20. unda supervenit undam Ep. ii, 2, 176. quocunque per undas Notus vocabit Epod. 16, 21. nihil astra præter vidit et undas Od. iii, 27, 32. ac mediis hiemat mercator in undis Ep. i, 16, 71. retortis litore Etrusco undis Od. i, 2, 14. te rursus in bellum resorbens unda fretis æstuosa tulit Od. ii, 7, 16. *metaph.:* mersor civilibus undis Ep. i, 1, 16. adversis rerum undis immersabilis Ep. i, 2, 22.

unde. sæpissime.

undeni. undenos decies per annos Carm. Sæc. 21. me quater undenos implevisse Decembres Ep. i, 20, 27.

undique. sæpius.

ungere sive unguere. ungor olivo Sat. i, 6, 123. cadaver unctum oleo Sat. ii, 5, 86. nardo potamus uncti Od. ii, 11, 17. Gloria quem super vires vestit et ungit Ep. i, 18, 22. uncti Achivi Ep. ii, 1, 33. ter uncti transnanto Tiberim Sat. ii, 1, 7. ludere et ungi Ep. ii, 2, 183. unctum (*convivam*) qui recte ponere nescit Ep. ad Pis. 422. unxere matres Iliæ addictum feris alitibus Epod. 17, 11. uncti humeri Od. iii, 12, 6. capilli Od. i, 29, 7. ungere caules oleo meliore Sat. ii, 3, 125. aut unctus *. (*liber*) mitteris Ilerdam Ep. i, 20, 13. uncta satis pingui oluscula lardo Sat. ii, 6, 64. *contaminare, polluere:* indormit unctis cubilibus omnium oblivione pellicum Epod. 5, 69. arma uncta cruoribus Od. ii, 1, 5. uncta ova ranæ sanguine Epod. 5, 19.

unguentarius. Sat. ii, 3, 228.

unguentum. crassum Ep. ad Pis. 375. i, pete unguentum, puer Od. iii, 14, 17. huc unguenta jube ferre Od. ii, 3, 13. funde capacibus unguenta de conchis Od. ii, 7, 23.

unguis. acutus Ep. i, 19, 46. prave sectus Ep. i, 1, 104. curvi Epod. 5, 93. ungues vivos roderet Sat. i, 10, 71. proprios cultello purgans Ep. i, 7, 51. faber unus et ungues exprimet Ep. ad Pis. 32. bona pars non ungues ponere curat ibid. 297. si uno turpior ungui fieres Od. ii, 8, 4. scalpere terram unguibus Sat. i, 8, 27. strictis in juvenes unguibus Od. i, 6, 18. unguibus et pugnis pugnabant Sat. i, 3, 101. Rhœtum retorsisti leonis unguibus Od. ii, 19, 24. *locut.*, ad unguem factus homo Sat. i, 5, 32. præsectum non castigavit ad unguem Ep. ad Pis. 294. incestos amores de tenero meditatur ungui Od. iii, 6, 24.

ungula. sonante verberabit urbem Epod. 16, 12. rapit ungula currus missos carceribus Sat. i, 1, 114.

unice. securus Od. i, 26, 5.

unicus. unico marito gaudens Od. iii, 14, 5. satis beatus unicis Sabinis Od. ii, 18, 14.

unquam. passim.

unus. 1, unus multorum Sat. i, 9, 7. unus e multis Od. iii, 11, 33. unus ex judicibus selectis Sat. i, 4, 123. exemta spinis de pluribus una Ep. ii, 2, 212. de mille fabæ modiis quum surripis unum Ep. i, 16, 55. Attalicis ex urbibus una Ep. i, 11, 5. unus et alter Sat. i, 6, 101; Sat. ii, 6, 24; Ep. ii, 1, 74; Ep. ad Pis. 15. donec cerebrosus prosilit unus Sat. i, 5, 21. unus ubi effugit Sat. ii, 3, 315. si semel uno de sene gustarit lucellum Sat. ii, 5, 81. cui satis una farris libra foret Sat. i, 5, 69. vix una sospes navis ab ignibus Od. i, 37, 13. demo unum (pilum) et demo etiam unum Ep. ii, 1, 46. unius assis pretio licuisse Sat. i, 6, 13. minus locuples uno quadrante Sat. ii, 3, 93. stans pede in uno Sat. i, 4, 10. hoc iter altius ac nos præcinctis unum Sat. i, 5, 6. quorum non est genus unum Sat. ii, 3, 301. consul non unius anni Od. iv, 9, 39. *unicus:* levis una mors est culpæ Od. iii, 27, 37. mollis ad unum opus Epod. 12, 15. gradu post me sedet uno Sat. i, 6, 40. unum est ausus reprendere versum Ep. ii, 1, 221. in re una consumere curam Sat. ii, 4, 48. si fieres uno turpior ungui Od. ii, 8, 3. populus justus in uno Ep. ii, 1, 18. comportat in unum Sat. ii, 3, 104. uterque Pœnus serviat uni Od. ii, 2, 12. mihi commodus uni Ep. i, 9, 9. libertina neque uno contenta Epod. 14, 15. laborantes in uno Od. i, 17, 19. *singularis:* faber unus Ep. ad Pis. 32. unus egregii mortalis silenti Sat. ii, 6, 57. *totum aliquid non in partes divisum:* simplex duntaxat et unum Ep. ad Pis. 23. nec pes nec caput uni reddatur formæ Ep. ad Pis. 8. 2, *solus:* domos mercarier unus

noram Sat. ii, 3, 24. Divosque mortalesque turbas regit unus Od. iii, 4, 48. namque sagacius unus odoror Epod. 12, 5. Septimius intelligit unus Ep. i, 9, 1. uni tibi semper erunt res Sat. ii, 2, 106. sapiens uno est minor Jove Ep. i, 1, 106. te si quis avarior uno Ep. ii, 2, 157. unum, unum me surpite morti Sat. ii, 3, 282, 283. nil admirari prope res est una Ep. i, 6, 1. hac in re una multum dissimiles Ep. i, 10, 2. si virtus hoc una potest dare Ep. i, 6, 30. quia cuncta putas una virtute minora Ep. i, 12, 11. uni æquus virtuti Sat. ii, 1, 70. sunt quibus unum opus est Od. i, 7, 5. calet uno scribendi studio Ep. ii, 1, 108. hoc studet unum ibid. 120. hoc se amplectitur uno Sat. i, 2, 53. 3. *idem:* unus utrique error Sat. ii, 3, 10. ferar unus et idem Ep. ii, 2, 200. sed omnes una manet nox Od. i, 28, 15. qui variare cupit rem prodigialiter unam Ep. ad Pis. 29. neque uno Luna nitet vultu Od. ii, 11, 10.

urbanus. mus Sat. ii, 7, 88. tandem urbanus (*mus*) ad hunc ibid. 90. diaria Ep. i, 14, 40. *metaph.:* a, *elegans:* defendente vicem interdum urbani Sat. i, 10, 13. studet urbanus haberi Ep. i, 19, 16. urbanus haberi cœpit Ep. i, 15, 27. comis et urbanus Sat. i, 4, 90; Sat. i, 10, 65. urbano confusus rusticus Ep. ad Pis. 213. b, *impudens:* urbanæ frontis præmia Ep. i, 9, 11.

urbs. Italæ Od. iv, 4, 42. Ausoniæ ibid. 56. Attalicæ Ep. i, 11, 5. altæ Od. i, 16, 18. vicinæ Ep. ad Pis. 66. miseræ Od. iv, 15, 20. victæ ibid. 2. Mamurrarum urbs Sat. i, 5, 37. urbs Roma Od. iii, 5, 12; Carm. Sæc. 11. ut sua urbs hæc periret dextera Epod. 7, 10. urbes gentesque metuunt Od. i, 35, 10. urbis mœnia Sat. ii, 6, 99. urbium portæ Od. iii, 16, 13. urbis publicus ludus Od. iv, 2, 41. primi urbis Ep. i, 20, 23. urbis amator Fuscus Ep. i, 10, 1. urbis desiderium Ep. i, 14, 22. in mediis urbis fluctibus Ep. ii, 2, 85. Roma princeps urbium Od. iv, 3, 13. pater urbium Od. iii, 24, 27. urbi times Od. iii, 29, 26. minatus urbi vincla Epod. 9, 9. qui consulit urbi Ep. i, 14, 28. utilis urbi Ep. ii, 1, 124. heu! per urbem fabula quanta fui! Epod. 11, 7. illæ currere in urbem Sat. i, 8, 47. rure extractus in urbem Sat. i, 1, 11. terruit urbem Od. i, 2, 4. pæne occupatam seditionibus delevit urbem Od. iii, 6, 14. urbem eques verberabit ungula Epod. 16, 11. ut urbem nomine impleris meo? Epod. 17, 59. quum vicos, urbem laudaret Sat. i, 9, 13. absentem rusticus urbem tollis ad astra levis Sat. ii, 7, 28. nunc urbem optas Ep. i, 14, 15. urbemque feris præponere silvis Sat. ii, 6, urbem latior amplecti cœpit muros E Pis. 208. urbem sibi curæ fore Sat. 34. urbes relinquam Od. ii, 2 scriptorum chorus amat nemus, et urbes Ep. ii, 2, 77. temperat urbe iii, 4, 46. mutare lares et urbem Sæc. 39. multorum urbes et inspexit Ep. i, 2, 19. mores mul hominum vidit et urbes Ep. ad Pis. civiles super urbe curæ Od. iii, 8 vivit in urbe Sat. ii, 4, 98. in viventes Sat. i, 1, 12. viventem tu in urbe beatum Ep. i, 14, 10. ubi montes ex urbe removi Sat. ii, 6, piscibus urbe petitis Sat. i, 2, 110. signis tota cantabitur urbe Sat. ii, *incolæ urbis:* sale multo urbem de Sat. i, 10, 4.

urceus. currente rota cur urceus Ep. ad Pis. 22.

urere. 1, ventres lamna candent potum diceret urendos Ep. i, 15 Vulcanus graves Cyclopum urit (*acc* officinas Od. i, 4, 8. *metaph.:* ur fauces Sat. i, 2, 114. calceus si pe minor, uret Ep. i, 10, 43. si te uret sarcina chartis Ep. i, 13, 6. virgis Sat. ii, 7, 58. loris non ureris i, 16, 47. *de amore:* sive quid u Od. i, 6, 19. ureris ipse miser 14, 13. tuis ignibus uri Od. iii, 7 in pueris aut in puellis urere Epod 4. urit me Glyceræ nitor, urit grata tervitas Od. i, 19, 5, 7. *de ira:* jecur urere bilis Sat. i, 9, 66. utrumque ira communiter Ep. i, 2 uror (*sc. ira*) Od. i, 13, 9. urit fu suo (*pungit invidia*) Ep. ii, 1, 13 *comburere:* udos ramos urente ca Sat. i, 5, 81. uret Achaius ignis d Iliacas Od. i, 15, 35. nescios fari p Achivis ureret flammis Od. iv, 6, ustis navibus Epod. 9, 7. usto iram ab Ilio in Ajacis ratem Epod. 13. urenda filix Sat. i, 3, 37. s urantur semina glebis Epod. 16, 57.

urgere sive urguere. 1, angusto p urgere catino Sat. ii, 4, 77. ur turba circum te stante Sat. i, 3, *premere:* quod latus mundi malus Ju urget Od. i, 22, 20. res urget me Ep. ii, 2, 12. urget enim dominus tem non lenis Sat. ii, 7, 93. optimus est qui minimis (vitiis) urgetur Sat. i 69. quem scabies aut morbus u Ep. ad Pis. 453. ergo Quinctilium petuus sopor urget Od. i, 24, 5. *obru* omnes illacrimabiles urgentur ignoti lo nocte Od. iv, 9, 27. *arare:* et tar urges non tacta ligonibus arva Ep 14, 26. *molestiæ esse:* urget hac lu hac canis angit Sat. ii, 2, 64. seduli stulte quem diligit, urget Ep. ii, 1, 2

2, *instare alicui:* urgent impavidi te Salaminius Teucer, te Sthenelus Od. i, 15, 23. ut lethargicus hic, quum fit pugil, et medicum urget Sat. ii, 3, 30. reges dicuntur multis urgere culullis, quem perspexisse laborant Ep. ad Pis. 434. urget propositum Sat. ii, 7, 6. ne prior officio quisquam respondeat, urge Sat. ii, 6, 24. urge (*persequere*), et tumidis infla sermonibus utrem Sat. ii, 5, 97. quanto perditior est, tanto acrius urget (*instat lucri faciendi studio*) Sat. i, 2, 15. *c. infin.:* maris urges submovere litora Od. ii, 18, 20. *sectari:* quis te puer in rosa urget? Od. i, 5, 2. urget diem nox et dies noctem Epod. 17, 25. *verbis insectari:* quam rem agis improbus? urget iratis precibus Sat. ii, 6, 29. vilis Europe, pater urget absens, quid mori cessas? Od. iii, 27, 57. *prosequi:* urges flebilibus modis Mysten ademtum Od. ii, 9, 9. altum semper urgendo (*acerrime in altum tendendo*) Od. ii, 10, 2.

urna. aquæ Sat. i, 5, 91. liquidi Sat. i, 1, 54. sicca stetit Od. iii, 11, 22. argenti Sat. ii, 6, 10. divina mota anus urna Sat. i, 9, 30. omne capax movet urna nomen Od. iii, 1, 16. omnium versatur urna sors Od. ii, 3, 26. *metaph. pro, sententiis judicum:* leges minitatur et urnam Sat. ii, 1, 47.

ursus. vespertinus Epod. 16, 51. velut ursus, objectos caveæ valuit si frangere clathros Ep. ad Pis. 472. poscunt ursum vel pugiles Ep. ii, 1, 186. tribus ursis quod satis esset Ep. i, 15, 35. corpus tutum ab atris viperis et ursis Od. iii, 4, 18.

urtica. herbis vivis et urtica Ep. i, 12, 8.

usitatus. potiones Epod. 5, 73. non usitata ferar penna Od. ii, 20, 1.

usquam. passim.

usque. defendit æstatem usque capellis meis Od. i, 17, 4. aut mare vexant procellæ usque Od. ii, 9, 4. me cum magnis vixisse invita fatebitur usque invidia Sat. ii, 1, 76. usque sessurus, donec cantor dicat Ep. ad Pis. 154. usque laborantes, dum ferrum molliat ignis Sat. i, 4, 20. usque sequar te Sat. i, 9, 19. nil agis: usque tenebo ibid. 15. tamen usque recurret Ep. i, 10, 24. si peccat idem librarius usque Ep. ad Pis. 354. imputata floret usque vinea Epod. 16, 44. usque proximos revellis agri terminos Od. ii, 18, 23. usque ego postera crescam laude recens Od. iii, 30, 7. novis ut usque suppetas doloribus Epod. 17, 64. post hoc secundis usque laboribus Romana pubes crevit Od. iv, 4, 45. pœnas dedit usque superque Sat. i, 2, 65. extremi usque (*fere*) priorum Ep. ii, 2, 204. ab ovo usque ad mala Sat. i, 3, 6. usque ad ultimum sinum Epod. 1, 13. usque ad mediam noctem Sat. i, 5, 82. subductis (*tunicis*) usque facetus Sat. i, 2, 26. ad usque supremum tempus Sat. i, 1, 97. sed vocat usque suum, qua (*eo quo*) Ep. ii, 2, 170. usque Tarentum Sat. i, 6, 105.

usus. 1, temperatus Od. ii, 2, 4. si volet usus, quem penes arbitrium est Ep. ad Pis. 71. usus purpurarum Od. iii, 1, 43. lignorum et pecoris Ep. i, 14, 41. sed cedit in usum nunc mihi, nunc alii Sat. ii, 2, 134. scyphi nati in usum lætitiæ Od. i, 27, 1. humanos in usus omne sacrum rapiente dextra Od. iii, 3, 51. perpetuus nulli datur usus Ep. ii, 2, 175. cui rerum suppetit usus (*res ad vitam necessariæ*) Ep. i, 12, 4. nec trepidat in usum poscentis pauca ævi Od. ii, 11, 4. *metaph., de hominibus qui aliqua re utuntur:* quod legeret publicus usus Ep. ii, 1, 92. 2, *experientia:* arma, quæ post fabricaverat usus Sat. i, 3, 102. nova, quæ genitor produxerit usus Ep. ii, 2, 119. 3, *utilitas, fructus:* quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos? Sat. ii, 6, 75. quem præbeat usum? Sat. i, 1, 73. quædam mancipat usus Ep. ii, 2, 159.

ut. sexcenties.

utcunque. Od. i, 17, 10; Od. i, 35, 23; Od. ii, 17, 11; Od. iii, 4, 29; Od. iv, 4, 35; Epod. 17, 52.

uter. crescentem tumidis infla sermonibus utrem Sat. ii, 5, 98.

uter. passim.

uterque. sæpius.

uterus. utero laborantes puellæ Od. iii, 22, 2.

uti (partic.). sæpius.

uti. properare loco et cessare et quærere et uti Ep. i, 7, 57. ad hæc ego naribus uti formido Ep. i, 19, 45. viribus uteris Ep. i, 13, 7. Deorum muneribus Od. iv, 9, 48. opibus non latius usus Sat. ii, 2, 113. fortuna si non conceditur uti Ep. i, 5, 12. comportatis rebus Ep. i, 2, 50. compositis Sat. ii, 3, 109. ante quæsitis Sat. i, 1, 37. utare paratis Sat. ii, 3, 167. inventis Ep. ad Pis. 170. parvo qui nescit uti Ep. i, 10, 41. his utere mecum Ep. i, 6, 68. utar (*sc. quæsitis*) Ep. ii, 2, 190. ponderibus modulisque suis ratio utitur Sat. i, 3, 78. concessa Venere uti Sat. i, 4, 113. libertate Decembri utere Sat. ii, 7, 5. utor permisso Ep. ii, 1, 45. falsis uti vocibus Od. ii, 2, 20. quali victu sapiens utetur Sat. ii, 2, 63. nemo deterius fortuna est usus Sat. i, 9, 45. me convictore usus Sat. i, 4, 96. uteris monitoribus isdem Ep. ii, 2, 154. *versari cum aliquo, ablat.:* Pompeio Grospho Ep. i, 12, 22. quo pacto deceat majoribus uti Ep. i, 17, 2. regibus uti ibid. 14.

21. flumina Od. i, 34, 9. Tiberis Od. i, 2, 18. flamma Sat. i, 5, 73. domus Od. iii, 24, 10. arena Od. i, 28, 23. jam vaga prosiliet frenis natura remotis Sat. ii, 7, 74. vago concubitu prohibere Ep. ad Pis. 398.

valde. novit me valdius ipso Ep. i, 9, 6. valdius oblectat populum Ep. ad Pis. 321.

valere. 1, in primis valeas bene Sat. ii, 2, 71. sanus recteque valens Ep. i, 16, 21. si me vis recte videre valentem Ep. i, 7, 3. valeat possessor oportet Ep. i, 2, 49. præsertim quum valeas Ep. i, 18, 50. ut valeat Ep. i, 8, 13. ut valet Ep. i, 3, 12. vive, valeque Sat. ii, 5, 110. vive, vale Ep. i, 6, 67. vade, vale Ep. i, 13, 19. valeas Sat. ii, 6, 116. *metaph.:* valeat res ludicra Ep. ii, 1, 180. 2, *pollere, posse, c. infin.:* ferre quid valeant humeri Ep. ad Pis. 40. nondum ferre jugum valet Od. ii, 5, 1. ursus objectos valuit si frangere clathros Ep. ad Pis. 473. nec Theseus valet abrumpere vincula Pirithoo Od. iv, 7, 27. Bacchæ valentes manibus vertere fraxinos Od. iii, 25, 15. Roma, quam neque valuerunt perdere Marsi Epod. 16, 13. valet ima summis mutare Deus Od. i, 34, 12. cetera loquacem delassare valent Fabium Sat. i, 1, 14. si valeo stare Sat. i, 9, 39. acutum reddere quæ ferrum valet Ep. ad Pis. 305. ne quid valeat per leve morari Sat. ii, 7, 87. venena non valent convertere humanam vicem Epod. 5, 87. ut, quo quisque valet, suspectos terreat Sat. ii, 1, 50. hic multum in Fabia valet Ep. i, 6, 52. contra lucrum nil valere candidum pauperis ingenium Epod. 11, 11. addit super dictis quod non levius valeat Sat. ii, 7, 78. cur minus venena Medeæ valent Epod. 5, 62. valentium carminum libri Epod. 17, 4. quo valeat nummus (*quid sit nummi vis et pretium*) Sat. i, 1, 73.

valetudo. 1, dura Sat. ii, 2, 88. 2, *sanitas:* valetudo contingat abunde Ep. i, 4, 10.

validus. 1, si validus erit Ep. i, 13, 3. validus male filius Sat. ii, 5, 45. mente minus validus quam corpore toto Ep. i, 8, 7. frui paratis valido mihi Latoe dones Od. i, 31, 17. 2, *robustus:* Mimas Od. iii, 4, 53. Auster Ep. i, 11, 15. *de juvenili ætate:* quam puer et validus præsumis mollitiem Sat. ii, 2, 87.

vallis. Sabina Od. iii, 1, 47. opaca Ep. i, 16, 6. reducta Od. i, 17, 17; Epod. 2, 13. vallis in altera parte Od. i, 15, 29. valles personuere Od. i, 17, 11.

vallum. fert vallum miles Epod. 9, 13. vallo circumdata Sat. i, 2, 96.

valva. valvarum strepitus Sat. ii, 6, 112.

vanus. 1, imago Od. i, 24, 15; Od. iii, 27, 41. *metaph.:* vanus aurarum metus Od. i, 23, 3. gaudia vana Ep. ii, 1, 118. vanæ fingentur species Ep. ad Pis. 7. corruptus vanis rerum Sat. ii, 2, 25. 2, *inutilis:* leges sine moribus vanæ Od. iii, 24, 36.

vapor. siderum vapor Epod. 3, 15. vapores nocturnos formidare Ep. i, 18, 93.

vaporare. latus sol lævum decedens vaporet Ep. i, 16, 7.

vappa. multa prolutus vappa Sat. i, 5, 16. potare diebus vappam profestis Sat. ii, 3, 144. *metaph., de homine:* non ego avarum quum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem Sat. i, 1, 104. vappæ famam timet Sat. i, 2, 12.

variare. rem variare cupit prodigialiter unam Ep. ad Pis. 29.

varius. 1, plumæ Ep. ad Pis. 2. frondes Od. i, 18, 12. Auctumnus purpureo varius colore Od. ii, 5, 12. lapides Sat. ii, 4, 83. columnæ Ep. i, 10, 22. colubra Sat. i, 8, 42. 2, *diversus:* error variis illudit partibus Sat. ii, 3, 51. variæ res Sat. ii, 2, 71. variis mundum temperat horis Od. i, 12, 15. vario multum diversa palato Ep. ii, 2, 62. varia fastidia cœna vincere Sat. ii, 6, 86.

varus. alterum, et huic varum Sat. ii, 3, 56.

vās. sincerum Sat. i, 3, 56; Ep. i, 2, 54. vasa argentea Sat. ii, 7, 72.

vās. vadibus datis Sat. i, 1, 11.

vastare. vastata Pœnorum tumultu fana Od. iv, 4, 47.

vastus. agmina vasto diruit impetu Od. iv, 14, 30.

vates. 1, nudus inopsque domum redeam te vate Sat. ii, 5, 6. piis vate me secunda datur fuga Epod. 16, 66. annosa volumina vatum Ep. ii, 1, 26. 2, *poeta:* lyrici Od. i, 1, 35. Romani Ep. ii, 2, 94. divini Ep. ad Pis. 400. sacer Od. iv, 9, 23. attonitus Od. iii, 19, 15. amicus Od. ii, 6, 24. Horatius Od. iv, 6, 44. ferar penna biformis per æthera vates Od. ii, 20, 3. lingua potentium vatum Od. iv, 8, 27. ad mare descendet vates tuus Ep. i, 7, 11. quid dedicatum poscit Apollinem vates? Od. i, 31, 2. nec magis expressi vultus per aenea signa, quam per vatis opus Ep. ii, 1, 249. vatis avarus non temere est animus ibid. 119. maxima pars vatum Ep. ad Pis. 24. genus irritabile vatum Ep. ii, 2, 102. vatum chori Od. iv, 3, 15. contracta sequi vestigia vatum Ep. ii, 2, 80. ademta vati lumina reddidere Epod. 17, 44. vatibus addere calcar Ep. ii, 1, 217. vatem ni Musa dedisset ibid. 133.

ve. *sæpius.*

vecors. scribit mala carmina vecors Sat. ii, 5, 74.

2, 33. *metaph., de animi copia:* ingenî benigna Od. ii, 18, 10. nec ego studium sine divite vena, nec rude quid posset video ingenium Ep. ad Pis. 469.

venabulum. venabula Ep. i, 6, 58.

venalis. merces Ep. ii, 2, 11. quod venale habet Sat. i, 2, 84. neque purpura venale Od. ii, 16, 7. morte venalis laurus Od. iii, 14, 2. venales (*servos*) inter Sat. i, 1, 47.

venari. piscemur, venemur Ep. i, 6, 57. quum venari volet ille Ep. i, 18, 40. puer venari timet Od. iii, 24, 56. pomis viduas venentur avaras Ep. i, 1, 78. non ego ventosæ plebis suffragia venor Ep. i, 19, 37.

venaticus. ex quo latravit cervinam pellem venaticus (*canis*) Ep. i, 2, 65.

venator. citus Od. i, 37, 19. manet sub Jove frigido Od. i, 1, 26. leporem venator sectetur Sat. i, 2, 105.

vendere. sic vendas omnia pluris Sat. ii, 3, 300. qui prædia vendit Sat. ii, 7, 110. vilia vendens scruta Ep. i, 7, 65. vicus vendens tus et odorem Ep. ii, 1, 269. navem vendas Ep. i, 11, 16. velit puerum tibi vendere Ep. ii, 2, 2. vendere captivum Ep. i, 16, 69. mentem exciperet dominus quum venderet (*servum*) Sat. ii, 3, 285. *metaph., laudare, commendare:* poema Ep. ii, 1, 75.

vendibilis. fundus Ep. i, 17, 47.

venefica. scientior Epod. 5, 71.

veneficus. Esquilinus Epod. 17, 58.

venenare. morsuque venenat Ep. i, 14, 38.

venenatus. sagittæ Od. i, 22, 3.

venenum. 1, atrum Od. i, 37, 28. dira Sat. i, 9, 31. interimis matremque veneno Sat. ii, 3, 131. quid veneni sævit in præcordiis? Epod. 3, 5. *metaph.:* Regis Rupilî pus atque venenum (*oratio acerbitatis plena*) Sat. i, 7, 1. 2, *fucus quo lana inficitur:* Tarentinum Ep. ii, 1, 207. 3, *pharmaca:* Colcha Od. ii, 13, 8. Colchica Epod. 17, 35. Thessala Od. i, 27, 22. dira Medeæ Epod. 5, 62. venena non valent convertere humanam vicem Epod. 5, 87. (minitatur) Canidia venenum Sat. ii, 1, 48. carminibus quæ versant atque venenis humanos animos Sat. i, 8, 19. Iberia venenorum ferax Epod. 5, 22.

venerabilis. venerabilior Lare dives Sat. ii, 5, 14.

venerari. gaudent scribentes et se venerantur Ep. ii, 2, 107. quod probat et veneratur Ep. ii, 1, 263. veneror nihil horum Sat. ii, 6, 8. quinque vos bubus veneratur albis Carm. Sæc. 49. te (*Augustum*) Sygambri compositis venerantur armis Od. iv, 14, 52. venerata Ceres Sat. ii, 2, 124. venerandus amicus Ep. i, 18, 73.

venia. veniam peccatis poscens Sat. i, 3, 75. nec veniam antiquis, sed honorem et præmia posci Ep. ii, 1, 78. hanc veniam damus petimusque vicissim Ep. ad Pis. 11. quam mihi das ægro, dabis ægrotare timenti veniam Ep. i, 7, 5. des veniam bonus Sat. ii, 4, 5. data Romanis venia est indigna poetis Ep. ad Pis. 264. hoc mihi juris cum venia dabis Sat. i, 4, 105. dat veniam (*otiandi*) somnumque dies Ep. i, 5, 10. cautus intra spem veniæ Ep. ad Pis. 267. scriptor si peccat idem librarius, venia caret ibid. 355. habet comœdia tanto plus oneris, quanto veniæ minus Ep. ii, 1, 170.

venire. 1, veniunt ad mulctra capellæ Epod. 16, 49. ventum erat ad Vestæ (*ædem*) Sat. i, 9, 35. ventum est Esquilias Sat. ii, 6, 33. ad mare quum veni Ep. i, 15, 18. casu venit obvius illi Sat. i, 9, 74. quo veni? Od. iii, 27, 37. huc novus incola venit Sat. ii, 2, 128. huc venturus erat Mæcenas Sat. i, 5, 27. unde venis? et quo tendis? Sat. i, 9, 62. mane domum veniant. Venere frequentes Sat. ii, 3, 230. quod non mane domum venisset Ep. i, 7, 68. ad cœnam veniat ibid. 61. ut ventum ad cœnam est ibid. 74. jussit sub lumina prima venire convivam Sat. ii, 7, 33. ad pugnam venere Sat. i, 5, 56. in me mictum veniat atque cacatum Sat. i, 8, 38. canem illum venisse Sat. i, 7, 26. seu post longum tempus venerat hospes Sat. ii, 2, 118. venit magnum donandi parca juventus Sat. ii, 5, 79. post nonam venies Ep. i, 7, 71. tandem venias, augur Apollo Od. i, 2, 30. cum merce velox veni Od. iv, 12, 22. mactata veniet lenior hostia Od. i, 19, 16. quum est jussa venire Sat. i, 2, 122. multa poetarum veniat manus Sat. i, 4, 141. repetitum venerit grex avium plumas Ep. i, 3, 18. in vacuum (*locum*) venias Sat. ii, 5, 50. Romana brevi venturus in ora Ep. i, 3, 9. quod ad te epistola nulla veniret (*afferretur*) Ep. ii, 2, 22. gravior (iambus) veniret ad aures Ep. ad Pis. 255. an venit in votum Attalicis ex urbibus una? Ep. i, 11, 5. *advenire, oriri:* veniens dextrum latus adspiciat sol Ep. i, 16, 6. *pervenire:* venimus ad summum fortunæ Ep. ii, 1, 32. speramus rem eo venturam ibid. 225. quum ventum ad verum est Sat. i, 3, 97. 2, *de tempore:* veniens ævum Od. iii, 5, 16. anni venientes Ep. ad Pis. 175. ventura pericula sentis Ep. i, 18, 83. tristes misero venere Calendæ Sat. i, 3, 87. 3, *evenire:* sic honor et nomen divinis vatibus venit Ep. ad Pis. 401. aut cita mors venit aut victoria læta Sat. i, 1, 8. 4, *provenire:* ingrata veniet tibi pluma superbiæ Od. iv, 10, 2.

venire. veneat auro rara avis Sat. ii, 2, 25. venit vilissima rerum hic aqua Sat. i, 5, 88.

16. verba movere loco Ep. ii, 2, 113. pedibus claudere verba Sat. ii, 1, 28. virtutem verba putes Ep. i, 6, 31. nec verbo parcius absens Ep. i, 7, 38. verbum reddere verbo Ep. ad Pis. 133. in verbis tenuis serendis ibid. 45. his verbis permulceat aures Ep. i, 16, 26. jure Trausius istis jurgatur verbis Sat. ii, 2, 100. huic si mutonis verbis diceret hæc animus Sat. i, 2, 68. *locutio*, dare verba *i. q. fallere*, Sat. i, 3, 23.

vere. objiciet vere quisquam mihi Sat. i, 6, 69. hic dies mihi vere atras eximet curas Od. iii, 14, 13. si quid promittere possum aliud vere Sat. i, 4, 103. persuades hoc tibi vere Sat. i, 6, 8. vere quod placet Ep. i, 18, 17.

verecundus. 1, color Epod. 17, 21. 2, *modestus*: sæpe verecundum laudasti Ep. i, 7, 37. quo populus castus verecundusque coibat Ep. ad Pis. 207. Bacchus Od. i, 27, 3.

vereri. vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat Sat. i, 2, 127. sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas Ep. i, 16, 19. nam ut ferula cædas meritum majora subire verbera, non vereor Sat. i, 3, 121. insanos qui inter vereare insanus haberi Sat. ii, 3, 40. *c. accus.*: veritus pauperiem Ep. i, 10, 39. nos majus veriti Sat. ii, 8, 57.

vergere. vergit ad imum Ep. ad Pis. 378.

verna. si verna præsto est Sat. i, 2, 117. procaces Sat. ii, 6, 66. positi circum renidentes lares Epod. 2, 65.

verniliter. nec non verniliter ipsis fungitur officiis Sat. ii, 6, 108.

vernus. tempus Ep. ad Pis. 302. flores Od. ii, 11, 10. venti Od. iv, 4, 7.

vero. Sat. i, 9, 76; Ep. ad Pis. 422, 433, 475.

verrere. quicquid de Libycis verritur areis Od. i, 1, 10. pisces ex æquore verris Sat. ii, 3, 235.

verres. obliquum meditans ictum Od. iii, 22, 7.

verruca. ignoscet verrucis illius Sat. i, 3, 74.

versare. 1, omnium versatur urna sors Od. ii, 3, 26. dum turdos versat in igne Sat. i, 5, 72. ligonibus versare glebas Od. iii, 6, 39. exemplaria Græca nocturno versate manu, versate diurno Ep. ad Pis. 269. versate (*sc. animo*) quid ferre recusent, quid valeant humeri Ep. ad Pis. 39. 2, *agitare, vexare, pervertere*: ludere par impar, si quem delectet barbatum, amentia verset Sat. ii, 3, 249. versatque negantem (*repugnantem*) Sat. ii, 7, 94. carminibus quæ versant atque venenis humanos animos Sat. i, 8, 19.

versari. quum genus hoc inter vitæ versetur Sat. i, 3, 60. versentur intra penetralia Vestæ Ep. ii, 2, 114.

versiculus. euntes mollius Sat. i, 10, 58. quum Græcos facerem versiculos ibid. 32. versiculos scribere Epod. 11, 2. versiculis speras tibi posse dolores e pectore tolli? Sat. i, 2, 109.

versus. 1, *Zeile*: quid prima secundo velit cera versu Sat. ii, 5, 54. 2, *Vers*: paullo concinnior Ep. ii, 1, 74. tristis Sat. ii, 1, 21. tragici Ep. ad Pis. 89. Sibyllini Carm. Sæc. 5. male facti Sat. i, 10, 3*. prave facti Ep. ii, 1, 266. male tornati Ep. ad Pis. 441. inculti et male nati Ep. ii, 1, 233. Ennî gravitate minores Sat. i, 10, 54. inopes rerum Ep. ad Pis. 322. inertes ibid. 445. leves ibid. 231. teneri ibid. 246. canori Ep. ii, 2, 76. alterni Ep. ii, 1, 146. imparitер juncti Ep. ad Pis. 75. in scenam missi magno cum pondere ibid. 260. famosi Sat. ii, 1, 68. atri Ep. i, 19, 30. incomposito dixi pede currere versus Sat. i, 10, 1. si quis amicorum est ausus reprendere versum Ep. ii, 1, 222. concludere versum Sat. i, 4, 40. versus componere Sat. i, 4, 8. fingere Ep. ad Pis. 382. facere Sat. i, 10, 26; Sat. ii, 7, 117; Ep. ii, 2, 52. ad versus tibi factos ducere plenum lætitia Ep. ad Pis. 427. in versu faciendo Sat. i, 10, 70. factitare Ep. ad Pis. 470. dictare Sat. i, 4, 10. scribere Sat. i, 9, 24; Sat. i, 10, 61. Ep. ii, 1, 111; Ep. ii, 2, 54. puris versum perscribere verbis Sat. i, 4, 54. mille die versus deduci posse Sat. ii, 1, 4. sublimis versus ructatur et errat Ep. ad Pis. 457. versus amat, hoc studet unum Ep. ii, 1, 120. versus et cetera ludicra pono Ep. i, 1, 10. omnes hos metuunt versus, odere poetas Sat. i, 4, 33. Tyrtæus animos in Martia bella versibus exacuit Ep. ad Pis. 403. oppidulum, quod versu dicere non est Sat. i, 5, 87.

vertere. 1, verterunt bis mille equos Galli Epod. 9, 17. versis animosus equis Parthus Od. i, 19, 11. versa retro acies Od. iii, 4, 26. si quos hiems ad hoc vertat mare Epod. 2, 52. ut ora vertat huc et huc euntium liberrima indignatio Epod. 4, 9. vertit iram ab Ilio in Ajacis ratem Epod. 10, 13. in hostiles domos iram vertite Epod. 5, 54. quin huc inanes vertis minas Epod. 6, 3. 2, *mutare*: in avem Procne vertatur Ep. ad Pis. 187. Ligurinum in faciem verterit hispidam Od. iv, 10, 5. Ilion mulier vertit in pulverem Od. iii, 3, 20. ubi omne verterat in fumum et cinerem Ep. i, 15, 39. dulcia se in bilem vertent Sat. ii, 2, 75. in rabiem verti cœpit jocus Ep. ii, 1, 149. Asinæque paternum cognomen vertas in risum Ep. i, 13, 9. ver-

6, *transvertere:* tentavit rem, si digne vertere posset Ep. ii, 1, 164.

vertex. summi Od. iii, 24, 6. sublimis Od. i, 1, 36. late conspicuus Od. iii, 16, 19. tollens vacuum plus nimio verticem Gloria Od. i, 18, 15. in vertice arundo fixa Sat. i, 8, 6. talos a vertice pulcher ad imos Ep. ii, 2, 4. *culmen:* flammæ rotantes vertice fumum Od. iv, 11, 12.

verum. *sæpius.*

verus. 1, *non mendax:* amicus Ep. ad Pis. 425. somnia Sat. i, 10, 33. voces Ep. ad Pis. 318. 2, *non fictus:* partus Epod. 5, 6. nulla fides damnis verisque doloribus adsit Ep. i, 17, 57. re vera Sat. ii, 7, 99. ait prope vera Ep. i, 18, 28. liceat concedere veris Sat. ii, 3, 305. si quid veri Stertinius crepat ibid. 33. dicere verum Sat. i, 1, 24. male verum examinat corruptus judex Ep. ii, 2, 8. quum ventum ad verum est (*quum res, ut quæque vere est, ponderatur*) Sat. i, 3, 97. quemcunque inscitia veri cæcum agit Sat. ii, 3, 43. non sordidus auctor naturæ verique Od. i, 28, 15. inter silvas Academi quærere verum Ep. ii, 2, 45. vero distinguere falsum Ep. i, 10, 29 sic veris falsa remiscet Ep. ad Pis. 151. ficta sint proxima veris ibid. 338. ex vero ductum cognomen Sat. ii, 2, 56. *hinc:* verum nomen Ep. i, 7, 93. *verum pro, rectum:* species veri scelerisque Sat. ii, 3, 208. nil nisi verum orabit et æquum Ep. i, 12, 23. 3, *spectatus:* virtus Od. iii, 5, 29; Ep. i, 1, 17; Ep. i, 18, 8. *de eo, quod re vera est:* vita Ep. ii, 2, 144. timores Od. i, 37, 15. verum ob consilium Sat. ii, 3, 17. 4, *verum est, i. q. æquum, fas est:* metiri se quemque suo modulo ac pede verum est Ep. i, 7, 98. an quodcunque fecit Mæcenas te quoque (*facere*) verum est? Sat. ii, 3, 312.

ingenî Od. i, 6, 9. unde proferre pedem pudor vetet Ep. ad Pis. 135. nec lævus vetet ire picus Od. iii, 27, 15. et vetes egere Ep. ii, 1, 228. vitæ summa brevis vetat spem inchoare longam Od. i, 4, 15. vetita legibus alea Od. iii, 24, 58. vetitum nefas Od. i, 3, 26.

veternus. funestus Ep. i, 8, 10.

vetulus. cornix Od. iv, 13, 25. vetuli notique columbi Ep. i, 10, 5. *vetula, subst.:* non citharæ decent vetulam Od. iii, 15, 16.

vetus. 1, orni Od. i, 9, 12. Massicum Od. i, 1, 19. Chium et Falernum Sat. ii, 3, 115. senectus Epod. 8, 3. 2, *antiquus:* Priami regnum Od. i, 15, 8. ara Od. iii, 18, 7. statuæ Sat. ii, 3, 64. argentum et marmor Ep. i, 6, 17. cratera Sat. ii, 4, 80. culina Sat. i, 5, 73. acetum Sat. ii, 2, 62. hospes Sat. ii, 6, 81. amicus ibid. hostis Cantaber Od. iii, 8, 21. vetus est fama Sat. ii, 1, 36. sanctum est vetus omne poema Ep. ii, 1, 54. est vetus atque probus, centum qui perficit annos Ep. ii, 1, 39. poetæ Ep. ii, 1, 41, 64. inter perfectos veteresque referri debet ibid. 37. iste quidem veteres inter ponetur ibid. 43. quodsi tam Graiis novitas invisa fuisset, quam nobis, quid nunc esset vetus? Ep. ii, 1, 91. vetus comœdia Ep. ad Pis. 281. 3, *prior:* veteres artes revocavit Od. iv, 15, 12. emovit veterem morbum novus Sat. ii, 3, 28. verborum vetus interit ætas Ep. ad Pis. 61. veterum norma Od. ii, 15, 12. veterum libri Sat. ii, 6, 61. fautor veterum Ep. ii, 1, 23. subtilis veterum judex Sat. ii, 7, 101.

vetustas. deserta Ep. ii, 2, 118.

vetustus. vetusto nobilis ab Lamo Od. iii, 17, 1. vetustis exstruat lignis focum Epod. 2, 43.

vexare. aut mare Caspium vexant inæquales procellæ Od. ii, 9, 3. Parthos vexet eques metuendus hasta Od. iii, 2, 4. vexare turmas hostium Od. iv, 14, 23. quid immerentes hospites vexas? Epod. 6, 1. vexata Ilios Od. iv, 9, 18. (feræ) suetæ hunc vexare locum Sat. i, 8, 18. poscit te mulier, vexat Sat. ii, 7, 90. si discordia vexet inertes Sat. i, 7, 15. at vos, seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat Ep. i, 3, 33. vexat furor iste poetas Ep. ii, 2, 90. ne te semper inops agitet vexetque cupido Ep. i, 18, 98.

via. sacra Epod. 4, 7; Epod. 7, 8; Sat. i, 9, 1. Tiburs Sat. i, 6, 108. Minucî an Appi Ep. i, 18, 20. Appi Ep. i, 6, 26. via pejor ad usque Barî mœnia Sat. i, 5, 96. via negata tentat iter Od. iii, 2, 22. qualis via Ep. i, 15, 2. ire viam qua monstret eques Ep. i, 2, 65. carpe viam Sat. ii, 6, 93. longæ finis chartæque viæque Sat. i, 5, 104. ducta per vias regum colla Od. ii, 12, 11. neque in vias despice Od. iii, 7, 29. lassus viarum Od. ii, 6, 7. odium maris atque viarum Ep. i, 11, 6. via virtutis Od. iii, 24, 44. vitæ Ep. i, 18, 26; Ep. ad Pis. 404. leti calcanda semel Od. i, 8, 16.

viaticum. collecta perdiderat Ep. ii, 2, 26. subducta viatica plorat Ep. i, 17, 54.

viator. 1, callidus Sat. i, 5, 90. tentabo arentes arenas litoris Assyrii viator Od. iii, 4, 32. vindemiator cui sæpe viator cessisset Sat. i, 7, 30. 2, *agitator mulæ:* ut cantat amicam nauta atque viator certatim: tandem dormire viator incipit Sat. i, 5, 16, 17.

vicarius. æquali sorte vicarius recreat defunctum laboribus Od. iii, 24, 16. sive vicarius est, qui servo paret, seu conservus Sat. ii, 7, 79.

vicatim. vos vicatim turba saxis petens Epod. 5, 97.

vicinia. rauca Ep. i, 17, 62. egregie factum funus vicinia laudet Sat. ii, 5, 106. videt hunc vicinia tota introrsus turpem Ep. i, 16, 44.

vicinus. silva Od. iii, 29, 39. nec vicina subest taberna Ep. i, 14, 24. Trivici villa Sat. i, 5, 79. oppidum Epod. 5, 44. urbes Ep. ad Pis. 66. audiat strepitum vicina seni non habilis Lyco Od. iii, 19, 24. Enepius Od. iii, 7, 23. Cervius Sat. ii, 6, 77. gratus conviva per imbrem vicinus Sat. ii, 2, 120. bonus sane vicinus Ep. ii, 2, 132. te omnes vicini oderunt Sat. i, 1, 85. rident vicini glebas et saxa moventem Ep. i, 14, 39. adde iratum patruum, vicinos Sat. ii, 2, 97. populus adsita certis limitibus vicina (*vicinorum*) refugit jurgia Ep. ii, 2, 171. *c. dat.:* tecto vicinus jugis aquæ fons Sat. ii, 6, 2. *imminens:* funus Sat. i, 4, 126. *sibi invicem propinquus:* freta vicinas intercurrentia silvas Ep. i, 3, 4.

vicis. 1, Deus hæc fortasse benigna reducet in sedem vice Epod. 13, 8. solvitur acris hiems grata vice veris et Favonî Od. i, 4, 1. gratæ divitibus vices Od. iii, 29, 13. Helenæ vice Epod. 17, 42. mutat terra vices Od. iv, 7, 3. in vicem illorum patiar delicta libenter Sat. i, 3, 141. plus vice simplici Od. iv, 14, 13. 2, *partes, munus:* defendens vicem modo rhetoris Sat. i, 10, 12. descriptas servare vices Ep. ad Pis. 86. fungar vice cotis ibid. 304. 3, *sors:* non valent convertere humanam vicem Epod. 5, 88. vices superbæ te maneant ipsum Od. i, 28, 32.

vicissim. Epod. 15, 24; Ep. ad Pis. 11.

victima. reddere victimas Od. ii, 17, 30. nulla expiatur victima Epod. 5, 90. aut crescit Albanis in herbis victima Od.

iii, 23, 12. sub divo moreris victima nil miserantis Orci Od. ii, 3, 24.

victor. barbarus Epod. 16, 11. ferus Ep. ii, 1, 156. vadens Ep. i, 19, 37. integer Od. iv, 4, 67. sine clade victor Od. iv, 14, 32. Thessalo victore Od. ii, 4, 1. victore Cæsare Epod. 9, 2. fortis et hostium victor Od. i, 6, 1. Trojæ propugnator victor altæ Od. iv, 6, 3. cœpit agros extendere victor Ep. ad Pis. 208. exposuit victor arma Od. iv, 9, 44. repetit Penates victor Od. iii, 14, 4. equus curru ducet Achaico victorem Od. iv, 3, 6. ut contendere durum est cum victore Sat. i, 9, 43. Graia victorum manus Epod. 10, 12. victorum nepotes Od. ii, 1, 27. pugil Ep. ad Pis. 84. *tenax*: propositi Ep. i, 13, 11.

victoria. læta Sat. i, 1, 8. velox Ep. i, 16, 64.

victus. cateræ Od. iii, 3, 63; Od. iv, 4, 23. mala perrumpet furtim fastidia victus *victura* Ep. i, 10, 25. hederæ victricis præmia Ep. i, 3, 25.

victus. 1, tenuis Sat. ii, 2, 58; ibid. 70. mundus Ep. i, 4, 11. fœdus Ep. ad Pis. 392. victum date Ep. i, 17, 48. ne se penuria victus opprimeret Sat. i, 1, 98. 2, *vivendi ratio*: quali igitur victu sapiens utetur? Sat. ii, 2, 63.

vicus. 1, *pars urbis*: Tuscus Sat. ii, 3, 228. vendens tus et odores Ep. ii, 1, 269. extremi Ep. i, 20, 18. vicos, urbem laudaret Sat. i, 9, 13. in vicis (in *urbe*) Ep. i, 10, 20. 2, *pagus*: Gabiis desertior atque Fidenis Ep. i, 11, 8. sane murteta relinqui,—sulphura contemni, vicus genat Ep. i, 15, 7. 3, *plures inter se juncta domus rusticanæ cum stabulis, nos, Varro*: quid vici prosunt, aut horrea? Ep. ii, 2, 177.

videre. 1, judicantem vidimus Æacum Od. ii, 13, 22. videas metato in agello fortem mercede colonum Sat. ii, 2, 114. Bacchum carmina vidi docentem Od. ii, 19, 2. vestem servosque sequentes, si quis vidisset Ep. i, 6, 79. te vidit insons Cerberus Od. ii, 19, 29. quoties te in speculo videris alterum Od. iv, 10, 6. si me vivere vis recteque videre valentem Ep. i, 7, 3. quem tu vidisse non magnum pendis Sat. ii, 1, 92. sed videt hunc omnis domus et vicina tota introrsus turpem Ep. i, 16, 44. qui vidit mare turgidum Od. i, 3, 19. nihil astra præter vidit et undas Od. iii, 27, 32. qualem caprea leonem vidit, videre Drusum Vindelici Od. iv, 4, 16, 17. ut juvat oves videre properantes domum! videre boves vomerem trahentes! Epod. 2, 62, 63. arma militibus sine cæde deripta vidi, vidi civium retorta tergo brachia Od. iii, 5, 21. quicquid vidit melius pejusve spe Ep. i, 6, 13. quem tu, Melpomene, semel videris Od. iv, 3, 2. si Palatinas arces Carm. Sæc. 65. tibi est ut nudam Sat. i, 2, 10[illegible] rini, nefas videre! dissipabi[illegible] 14. mirabile visu opus Ep. intervalla vides humane corr[illegible] 70. visa catulis cerva Od. i, 1, [illegible] lis in altera visus parte lupus [illegible] 30. vetuit me Quirinus post noctem visus Sat. i, 10, 33. [illegible] (*imago*) sub luce videri Ep. ad P[illegible] niveus videri Od. iv, 2, 59. [illegible] non visa potest Sat. i, 4, 84. *[illegible]tere*: videt ridetque Philippus Ep [illegible] 78. vidi egomet nudere Canidiam [illegible] 8, 23. videres infernas errare cate[illegible] 34. atque omnes restinguere velle [illegible] res Sat. i, 5, 76. sæpe tribus lectis deas cœnare quaternos Sat. i, 4, 66. [illegible] ganæ caliendrum excidere videres Sa[illegible] 8, 50. vidimus et merulas poni Sat [illegible] 8, 91. vidimus flavum Tiberim ire de[illegible] tum monumenta Od. i, 2, 13. te de[illegible] et ludere vidi Sat. ii, 3, 172. vide[illegible] alta stet nive candidum Soracte Od. [illegible] 1. vides, ut pallidus omnis cœna de[illegible] gat? Sat. ii, 2, 76. nonne vides, ut [illegible] vivat Albi filius? Sat. i, 4, 109. [illegible] ut nudus inopsque domum redeam Sa[illegible] 5, 5. videsne ut ora vertat huc et [illegible] euntium? Epod. 4, 7. nonne vide[illegible] patiens! ut amicis aptus! Sat. ii, 5 nonne vides, ut nudum remigio latus [illegible] i, 14, 3. vides, quanto trepidet tum [illegible] Orion Od. iii, 27, 17. misere cupis a[illegible] jam dudum video Sat. i, 9, 15. nisi terris semota videt Ep. ii, 1, 22. [illegible] mala tanta videns Sat. i, 2, 68. non [illegible] vis videt immodulata poemata judex ad Pis. 263. ut omnes visuros pec[illegible] putem mea ibid. 266. judicium s[illegible] videndis (*spectandis*) artibus Ep. [illegible] 242. *metaph.*: tum videres stridere creta divisos aure susurros Sat. ii, 8, 2. *periculum facere*: videamus, uter [illegible] scribere possit Sat. i, 4, 16. 3. *de an[illegible] intelligere, scire*: credo hoc Staberi [illegible] mum vidisse Sat. ii, 3, 89. quid pos[illegible] videt ac novit me valdius ipso Ep. i, 9 qui melior servo, non video Ep. i, 16, nec rude, quid possit, video ingenium ad Pis. 410. non vides, quanto mo[illegible] periculo catulos leænæ? Od. iii, 20 vides, turpem repulsam quanto de[illegible] labore Ep. i, 1, 43. ducit te species [illegible] deo Sat. ii, 2, 35. fornix tibi et u[illegible] popina incutiunt urbis desiderium, v[illegible] Ep. i, 14, 22. interdum vulgus rec[illegible] videt Ep. ii, 1, 63. 4, *animo tere[illegible]* quid de quoque viro et cui dicas, s[illegible] videto Ep. i, 18, 68.

videri. 1, vis formosa videri Od. 13, 3. nec magis alba velit videri Sa[illegible] 2, 124. concinnus amicis videatur [illegible]

3, 51. da mihi justo sanctoque videri Ep. i, 16, 61. nimis attentus videris Ep. 7, 91. comis et urbanus videtur Sat. i, 90. lividus et mordax videor ibid. 93. non cessare videbor Ep. i, 10, 46. leter curare videtur Ep. ii, 1, 51. sæpe sus piscis decurrere ad hamum Ep. i, 7, 4. prope dissentire videntur Ep. ii, 2, 1. prætulerim scriptor delirus inersque ideri ibid. 126. solus vult scire videri p. ii, 1, 87. sed emendata videri miror bid. 71. Vertumnum Janumque, liber, spectare videris Ep. i, 20, 1. *c. dat.:* uibus in satira videor nimis acer Sat. ii, 1, 1. insanus paucis videatur Sat. ii, 3, 120. si cui videor non justus ibid. 189. longa dies videtur opus debentibus Ep. i, 1, 21. quid tibi visa Chios? Ep. i, 11, 1. hoc tibi Paullus videris? Sat. i, 6, 42. videretur sibi nequior Sat. ii, 3, 94. sibi dum furiosa videtur ibid. 304. per extentum funem mihi posse videtur ire poeta Ep. ii, 1, 210. ego nam videor mihi sanus Sat. ii, 3, 302. audire magnos jam videor (*mihi*) duces Od. ii, 1, 21. videor pios errare per lucos Od. iii, 4, 6. 2, *visum est, i. q. placitum est:* sic visum Veneri Od. i, 33, 10.

viduare. foliis viduantur orni Od. ii, 9, 8.

viduus. arbores (*sine vitibus*) Od. iv, 5, 30. *c. ablat.:* pharetra Apollo Od. i, 10, 12. *vidua, subst.:* avaræ Ep. i, 1, 78.

vietus. membra Epod. 12, 7.

vigere. 1, *vivere:* Persarum vigui rege beatior Od. iii, 9, 4. nec viget quicquam simile aut secundum Od. i, 12, 18. 2, *pollere:* juvenum ritu florent bene nata vigentque Ep. ad Pis. 62. invidia atque vigent ubi crimina Sat. i, 3, 61.

vigil. canes Od. iii, 16, 2. vigil calamum et scrinia posco Ep. ii, 1, 113. invidia vel amore vigil torquebere Ep. i, 2, 37. lucernæ Od. iii, 8, 14.

vigilare. 1, vigilansne ploro turpe commissum? Od. iii, 27, 38. vigilare metu exanimem Sat. i, 1, 76. reclusa mane domo vigilare Ep. ii, 1, 104. ad frumenti acervum porrectus vigilet Sat. ii, 3, 112. quum certum vigilans, Quartæ esto partis, audieris, hæres Sat. ii, 5, 100. 2, *pervigilare:* noctes vigilabat Sat. i, 3, 17. 3, *curare:* vigila, ut vivas Sat. ii, 3, 152.

viginti. Sat. i, 5, 86.

vigor. patrius Od. iv, 4, 5.

vilis. 1, cibus Sat. ii, 2, 15. ova Sat. ii, 2, 45. Sabinum Od. i, 20, 1. agnina Ep. i, 15, 35. echinus Sat. i, 6, 118. conchæ Sat. ii, 4, 28. hircus Ep. ad Pis. 220. vilissima rerum aqua Sat. i, 5, 88. as Sat. i, 1, 43. scruta Ep. i, 7, 65. arca Sat. i, 8, 9. scopæ Sat. ii, 4, 81. vilibus in ludis Sat. i, 10, 75. argentum est vilius auro Ep. i, 1, 52. virtus, nisi cum re, vilior alga est Sat. ii, 5, 8. satis inter vilia fortis Ep. i, 15, 43. tu poscis vilia rerum Ep. i, 17, 21. nec circa vilem patulumque moraberis orbem Ep. ad Pis. 132. *de scriptoribus:* inter perfectos referri debet? an inter viles? Ep. ii, 1, 38. *nequam:* Europe Od. iii, 27, 57. 2, *wolfeil:* vilis amicorum est annona Ep. i, 12, 24.

villa. candens Tusculi Epod. 1, 29. Cocceii plenissima villa Sat. i, 5, 50. vicina Trivici villa ibid. 79. nitidæ Ep. i, 15, 46. villa, quam flavus Tiberis lavit Od. ii, 3, 18. imminens villæ tua pinus esto Od. iii, 22, 5. sermo oritur non de villis domibusque alienis Sat. ii, 6, 71.

villicus. silvarum et agelli Ep. i, 14, 1. Orbî Ep. ii, 2, 160. nunc urbem villicus optas Ep. i, 14, 15.

villula. proxima Campano ponti quæ villula Sat. i, 5, 45. si vacuum tepido cepisset villula tecto Sat. ii, 3, 10.

vinarium. invertunt vinaria tota Sat. ii, 8, 39.

vincere. 1, *intransit., præstare:* dicitur vincere Cæcilius gravitate Ep. ii, 1, 59. 2, *transit.:* gentes victæ Od. ii, 9, 22. victus hostis Epod. 9, 27. victæ urbes Od. iv, 15, 2. vinci dolens Hercules Od. iv, 4, 62. instat equis auriga suos vincentibus Sat. i, 1, 115. neque pugno neque segni pede victus Od. iii, 12, 8. neu Damalis Bassum Threicia vincat amystide Od. i, 36, 14. *permoveri:* victi prece Epod. 17, 43. Divûm pater victus tuis vocibus Od. iv, 6, 21. et est qui vinci (*precibus*) possit Sat. i, 9, 55. vincor (*cogor*) ut credam miser Epod. 17, 27. *metaph.:* pietas victa furore Od. iii, 27, 36. varia fastidia cœna vincere Sat. ii, 6, 87. 3, *superare:* mulierculam vincere mollitia Epod. 11, 24. vincas forma Nirea Epod. 15, 22. odio qui posset vincere Regem Sat. i, 7, 6. vincit longe prius ipsum expugnare caput Sat. ii, 5, 73. magna sonabit, cornua quod vincatque tubas Sat. i, 6, 44. scribere, quod Cassî opuscula vincat Ep. i, 4, 3. qualia (*præcepta*) vincunt Pythagoram Sat. ii, 4, 2. *evincere:* nec vincet ratio hoc Sat. i, 3, 115. vincet enim stultos ratio insanire nepotes Sat. ii, 3, 225. deprendi miserum est; Fabio vel judice vincam Sat. i, 2, 134. 4, *de impedimentis:* vincunt æquora navitæ Od. iii, 24, 41. *compescere:* populares vincens (*iambus*) strepitus Ep. ad Pis. 82.

vincire. tempora vinxisse coronis Od. i, 7, 23. vincire tempora floribus Od. iv, 1, 32. vincti fronde comas Ep. ii, 1, 110. ara castis vincta verbenis Od. iv, 11, 7. Hebrus nivali compede vinctus

Ep. i, 3, 3. *metaph., de amore:* tenet grata compede vinctum Od. iv, 11, 24. *jungere:* tibia vincta orichalco Ep. ad Pis. 202. *cogere:* velut usquam vinctus eas Sat. ii, 7, 31.

vinculum sive vinclum. quem neque mors neque vincula terrent Sat. ii, 7, 84. nec valet Theseus vincula abrumpere Pirithoo Od. iv, 7, 27. minatus urbi vincla Epod. 9, 9. frustra vincla gutturi nectes tuo Epod. 17, 72. effugiet vincula Proteus Sat. ii, 3, 71. incantata vincula (*fila amati amore vinciendi et attrahendi causa nexa*) Sat. i, 8, 50. mercenaria vincla (*officia præconi ob constitutam mercedem obeunda*) Ep. i, 7, 67.

vindemiator. durus Sat. i, 7, 29.

vindex. avaræ fraudis Od. iv, 9, 37. vindicem magnæ linguæ sensit Od. iv, 6, 2. dignus vindice nodus Ep. ad Pis. 191.

vindicta. ter quaterque imposita Sat. ii, 7, 76.

vinea. grandine verberatæ Od. iii, 1, 29. imputata floret Epod. 16, 44. vinea non semper edules submittit capreas Sat. ii, 4, 43.

vinetum. vineta crepat mera Ep. i, 7, 84. vineta mea cædam Ep. ii, 1, 220.

vinosus. Pyrrhia Ep. i, 13, 14. Homerus Ep. i, 19, 6. iners, vinosus, amator Ep. i, 1, 38.

vinum. quinquennе Sat. ii, 8, 47. dulce Od. iii, 12, 2. Chia vina aut Lesbia Epod. 9, 34. Massica Sat. ii, 4, 51. Cæcuba Sat. ii, 8, 15. Surrentina Sat. ii, 4, 56. Torquato consule pressa Epod. 13, 6. Tauro diffusa Ep. i, 5, 4. Syra merce reparata Od. i, 31, 12. mala Sat. ii, 4, 49. larga Od. iii, 18, 6. libera Ep. ad Pis. 85. fervida Sat. ii, 8, 38. languidiora Od. iii, 21, 8. si meliora dies, ut vina, poemata reddit Ep. ii, 1, 34. vini sextarius Sat. i, 1, 74. vini fontem cantare Od. ii, 19, 10. regna vini Od. i, 4, 18. vini laudes Ep. i, 19, 6. vini somnique benignus Sat. ii, 3, 3. parcit defundere vinum Sat. ii, 2, 58. vinum præbere Ep. i, 14, 24. post vinum Sat. ii, 4, 60. post vina Od. i, 18, 5. inter vina Od. iii, 6, 26; Ep. i, 7, 28. redit ad vina Od. iv, 5, 31. vina liques Od. i, 11, 6. vina nihil moror illius oræ Ep. i, 15, 16. huc vina et unguenta ferre jube Od. ii, 3, 13. vina promens dolio Epod. 2, 47. nardo vina merebere Od. iv, 12, 16. vina oluerunt Camœnæ Ep. i, 19, 5. vino et lucernis Medus acinaces immane quantum discrepat? Od. i, 27, 5. omne malum vino cantuque levato Epod. 13, 17. vino pellite curas Od. i, 7, 31. vino fallere curam Sat. ii, 7, 114. vino explicuit seria frontis Sat. ii, 2, 125. piabant floribus et vino Genium Ep. ii, 1, 144. cœpit vino diurno placari Ge Ep. ad Pis. 209. abstinuit Venen vino ibid. 414.

viola. lana violas imitata venenо ii, 1, 207. tinctus viola pallor amant Od. iii, 10, 14.

violare. Pyladen ferro Sat. ii, 3, 1 non ille violavit Ulyssem ibid. 204.

violarium. vialaria Od. ii, 15, 5.

violens. victor Ep. i, 10, 37. Aufi Od. iii, 30, 10.

violenter. retortis litore violenter u Od. i, 2, 14.

violentus. Lucania Sat. ii, 1, 38. violentior natalis horæ Od. ii, 17, 18.

vipera. atræ Od. iii, 4, 17. brevi implicata viperis crines Epod. 5, 15. tumescit viperis humus Epod. 16, 52.

viperinus. sanguis Od. i, 8, 9. cr Epod. 3, 6. viperino nodo crines cos Od. ii, 19, 19.

vir. 1, miser Od. iii, 11, 46. Pi pellice saucius Od. iii, 10, 15. la dignus Od. iv, 8, 28. Macedo Od. 16, 14. Romani Ep. i, 18, 49. agre Od. iii, 1, 22. Mercurialis Od. ii, 30. turpes morbo Od. i, 37, 10. pe passi viri Od. i, 7, 31. nullis majori orti Sat. i, 6, 10. principes Ep. i, 35. clari Ep. ii, 1, 249. non me Epod. 1, 10. fugax Od. iii, 2, 14. j tus ac tenax propositi Od. iii, 3, 1. bo Sat. ii, 8, 76; Ep. i, 16, 40; ibid. bonus et prudens Ep. i, 16, 32; Ep. Pis. 445. bonus et sapiens Ep. i, 7, Ep. i, 16, 73. melior Sat. i, 3, 32. periens Ep. i, 17, 42. est, ut viro latius ordinet arbusta sulcis Od. iii, 1, velut revera pugnent viri Sat. ii, 7, 1 tabulæ, quas bis quinque viri sanxer Ep. ii, 1, 54. quindecim preces viror Carm. Sæc. 70. quantus adest viris dor Od. i, 15, 9. quid de quoque v dicas Ep. i, 18, 68. dic mihi, Mu virum Ep. ad Pis. 141. quem virum heroa sumis celebrare? Od. i, 12, quorum comœdia prisca virorum est S i, 4, 2. scripta quibus comœdia pri viris est Sat. i, 10, 16. si quid in Fla viri est Epod. 15, 12. 2, *maritus:* s nupta viro Od. iii, 10, 2. lassi sub ventum viri Epod. 2, 44. et uxor et Od. ii, 18, 28. virum ploret uxor iii, 3, 68. nec dotata regit virum coaj Od. iii, 24, 19. si vir exierit Sat. i, 120. ne vir rure recurrat ibid. 1 metuens viri alterius castitas Od. iii, 22. tempestiva viro Od. i, 23, 12. rum expertæ Od. iii, 14, 11.

virere. virens hedera Od. i, 25, Helicon Ep. ii, 1, 218. agellus Ep. Pis. 117. campi Od. ii, 5, 5. *metap vigere, florere:* dumque virent gen Epod. 13, 4. donec virenti canities ab

morosa Od. i, 9, 17. virens et docta psallere Chia Od. iv, 13, 6.

virga. uri virgis, ferroque necari Sat. ii, 7, 58. *virga Mercurii:* aurea Od. i, 10, 18. horrida Od. i, 24, 16.

virgineus. Dianæ virginea domitus sagitta Od. iii, 4, 72.

virgo. 1, teneræ Od. i, 21, 1; Od. iv, 1, 26. lectæ Carm. Sæc. 6. nitidæ Od. ii, 12, 19. in omne virgo nobilis ævum Od. iii, 11, 35. abdita Od. iii, 16, 5. adulta Od. iii, 2, 8. motus doceri gaudet Ionicos matura virgo Od. iii, 6, 22. arsit Atrides virgine rapta Od. ii, 4, 8. prœlia virginum strictis in juvenes unguibus acrium Od. i, 6, 17. quo calet juventus nunc omnis, et mox virgines tepebunt Od. i, 4, 20. notæ virginum (*Danaidum*) pœnæ Od. iii, 11, 26. virginum culpæ Od. iii, 27, 38. quæ tibi virginum barbara serviet? Od. i, 29, 5. virginum primæ Od. iv, 6, 31. inter ludere virgines Od. iii, 15, 5. carmina virginibus puerisque canto Od. iii, 1, 4. ut Attica virgo cum sacris Cereris Sat. ii, 8, 13. *de Vestalibus:* Capitolium scandet cum tacita virgine pontifex Od. iii, 30, 9. prece qua fatigent virgines sanctæ Vestam? Od. i, 2, 27. *de Diana:* montium custos nemorumque, Virgo Od. iii, 22, 1. sævis inimica Virgo belluis Od. i, 12, 22. 2, *de novis conjugibus:* miseræ nuper virgines nuptæ Od. ii, 8, 23. virginum matres sospitum Od. iii, 14, 9.

viridis. myrtus Od. i, 4, 9. arbutum Od. i, 1, 21. pampinus Od. iii, 25, 20; Od. iv, 8, 33. erucæ Sat. ii, 8, 51. comæ Nereidum Od. iii, 28, 10. colubræ Od. i, 17, 8. lacertæ Od. i, 23, 6. lapilli Sat. i, 2, 80. Cragus (*ob silvas*) Od. i, 21, 8. Venafrum (*ob olearum cultum*) Od. ii, 6, 15.

virilis. vestis Sat. i, 2, 16. cultus Od. i, 8, 15. arma Ep. i, 18, 52. partes Ep. ad Pis. 177. officium ibid. 193. virilem humi posuisse vultum Od. iii, 5, 43. animus Ep. ad Pis. 166. non virilis ejulatio Epod. 10, 17.

viriliter. viriliter fecit Ep. i, 17, 38.

viritim. quod legeret tereretque viritim publicus usus Ep. ii, 1, 92.

virtus. quibus est virtus Epod. 16, 39. vera Od. iii, 5, 29. dum vult libertas dici mera veraque virtus. Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum Ep. i, 18, 8, 9. virtus est vitium fugere Ep. i, 1, 41. repulsæ nescia sordidæ Od. iii, 2, 17. recludens immeritis mori cœlum Od. iii, 2, 21. virtus dissidens plebi Od. ii, 2, 19. virtus dos est magna parentium Od. iii, 24, 21. paullum sepultæ distat inertiæ celata virtus Od. iv, 9, 30. quid virtus et quid sapientia possit Ep. i, 2, 17. virtutem verba putes, ut lucum ligna? Ep. i, 6, 31. virtus nomen inane est Ep. i, 17, 41. Æacum virtus divitibus consecrat insulis Od. iv, 8, 26. virtutem doctrina paret, naturane donet Ep. i, 18, 100. cuncta putas una virtute minora Ep. i, 12, 11. vilius argentum est auro, virtutibus aurum Ep. i, 1, 52. virtutem incolumem odimus, sublatam quærimus Od. iii, 24, 31. fama, decus, virtus divitiis parent Sat. ii, 3, 95. et genus et virtus, nisi cum re, vilior alga est Sat. ii, 5, 8. virtus post nummos Ep. i, 1, 54. divitiis homines, an sint virtute beati? Sat. ii, 6, 74. viribus, ingenio, virtute extremi primorum Ep. ii, 2, 203. virtutibus esse priorem vult Ep. i, 18, 27. virtute et honore minores Ep. ii, 1, 183. nec virtute foret clarisve potentius armis Ep. ad Pis. 289. macte virtute esto Sat. i, 2, 32. veluti virtute paratum Sat. ii, 3, 98. virtus tibi me tua fecit amicum Sat. ii, 5, 33. isti errori nomen virtus posuisset honestum Sat. i, 3, 42. si virtus hoc una potest dare Ep. i, 6, 30. i, bone, quo virtus te vocat Ep. ii, 2, 37. neglecta redire virtus audet Carm. Sæc. 58. quæ virtus et quanta sit vivere parvo Sat. ii, 2, 1. quæ tua virtus Sat. i, 9, 54. nisi quod virtus summa in utroque fuit Sat. i, 7, 14. scilicet uni æquus virtute Sat. ii, 1, 70. virtutis veræ custos rigidusque satelles Ep. i, 1, 17. oderunt peccare boni virtutis amore Ep. i, 16, 52. belli spectata domique virtus Ep. ii, 1, 231. tuas, Auguste, virtutes æternet Od. iv, 14, 3. virtutes ipsas invertimus Sat. i, 3, 55. ultra quam satis est virtutem si petat ipsam Ep. i, 6, 16. locum virtutis deseruit Ep. i, 16, 67. viam deserit arduæ virtutis Od. iii, 24, 44. qui primus virtutis honos Sat. i, 6, 83. ut quantum generi demas, virtutibus addas Ep. i, 20, 22. virtutem æstimat annis Ep. ii, 1, 48. quantas virtutes habeat ibid. 119. tibi ingens virtus responsat cœnis opimis? Sat. ii, 7, 103. o dolitura mea multum virtute Neæra! Epod. 15, 11. mea virtute me involvo Od. iii, 29, 55. prisci Catonis virtus Od. iii, 21, 12. virtutemne repræsentet moresque Catonis? Ep. i, 19, 14. *rectum:* quo virtus, quo ferat error Ep. ad Pis. 308. *præstantia:* actor causarum mediocris abest virtute diserti Messalæ ibid. 370. virtute carentia tollet Ep. ii, 2, 123. ordinis hæc virtus erit et Venus Ep. ad Pis. 42. et est tamen hic quoque virtus Sat. i, 10, 8. est in equis patrum virtus Od. iv, 4, 31. invidiam placare paras, virtute (*agendi gnavitate*) relicta? Sat. ii, 3, 13. *fortitudo:* Scipiadæ Sat. ii, 1, 72. quum fracta virtus, et minaces solum tetigere mento Od. ii, 7, 11. Claudî virtute Neronis Armenius cecidit Ep. i, 12, 26. virtute functi duces Od. iv, 15,

commodius, quam integrum edax dominus consumeret Sat. ii, 2, 91.

vitiosus. prudens emisti vitiosum (*puerum*) Ep. ii, 2, 18. nam fuit hoc vitiosus (*Lucilius*) Sat. i, 4, 9. remigium Ulyssei Ep. i, 6, 63. vitiosior progenies Od. iii, 6, 48. pedes vitiosum ferre recusant Sat. ii, 7, 108. libido Ep. i, 1, 85. cura Od. ii, 16, 21.

vitis. sacra (*sc. Baccho*) Od. i, 18, 1. fecunda Od. iii, 23, 6. arcta Od. i, 38, 8. premant Calena falce vitem Od. i, 31, 10. vitem viduas ducit ad arbores Od. iv, 5, 30. vitium propagine altas maritat populos Epod. 2, 9. amicta vitibus ulmus Ep. i, 16, 3. haud quia grando contuderit vites Ep. i, 8, 5. *vinum:* Falerna Od. iii, 1, 44; Od. i, 20, 11.

vitium. turpia (*nævi*) Sat. i, 3, 39. *factum ineptum:* immane est vitium Sat. ii, 4, 76. vitium hoc quoque magnum est Sat. ii, 2, 69. belli causæ et vitia Od. ii, 1, 2. *de animi vitiis:* iræ Sat. i, 3, 76. vitiis carens Od. iii, 27, 39. nostris vitiis iniquus Od. i, 2, 47. purum est vitio tibi, quum tumidum est, cor? Sat. ii, 3, 213. nullane habes vitia? Sat. i, 3, 20. inquirant vitia tua ibid. 28. num qua tibi vitiorum inseverit olim natura ibid. 35. amici si quod sit vitium ibid. 44. verbisque decoris obvolvas vitium Sat. ii, 7, 42. dum vitant stulti vitia Sat. i, 2, 24. nam frustra vitium vitaveris illud Sat. ii, 2, 54. omnibus hoc vitium est cantoribus Sat. i, 3, 1. vitiis nemo sine nascitur ibid. 68. cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? ibid. 26. pars hominum vitiis gaudet constanter Sat. ii, 7, 6. aliena opprobria sæpe absterrent vitiis Sat. i, 4, 129. in vitium fortuna labier æqua Ep. ii, 1, 94. quanto constantior idem in vitiis Sat. ii, 7, 19. vitio remotus ab omni Ep. ad Pis. 384. decipit exemplar vitiis imitabile Ep. i, 19, 17. exemplis vitiorum quæque notando Sat. i, 4, 106. est huic diversum vitio vitium prope majus Ep. i, 18, 5. sæpe decem vitiis instructior (*decies vitiosior*) ibid. 25. cetera jam simul isto cum vitio fugere? Ep. ii, 2, 206. vitiis mediocribus ac mea paucis mendosa est natura Sat. i, 6, 65. mediocribus, et queis ignoscas, vitiis teneor Sat. i, 4, 131. hoc est mediocribus illis ex vitiis unum ibid. 140. in vitium ducit culpæ fuga Ep. ad Pis. 31. cereus in vitium flecti ibid. 163. in vitium libertas excidit ibid. 282. facturus vitio culpave minorem (*rem*) Sat. ii, 6, 7. quo me ægrotare putes animi vitio? Sat. ii, 3, 307. mea compenset vitiis bona Sat. i, 3, 70. virtus est vitium fugere Ep. i, 1, 41. virtus est medium vitiorum Ep. i, 18, 9. credidit ingens pauperiem vitium Sat. ii, 3, 92. quod vitium procul afore chartis Sat. i, 4, 101. corpus onustum hesternis (*cibis præter modum sumtis*) vitiis Sat. ii, 2, 78. pinguis vitiis Sat. ii, 2, 21. *culpa:* vitio parentum Od. i, 2, 23. tuo vitio rerumne labores Sat. i, 2, 76. sibi ne vitio quis verteret olim Sat. i, 6, 85. quod Methymnæam vitio (*vitiando*) mutaverit uvam Sat. ii, 8, 50.

vitreus. pontus Od. iv, 2, 3. fama Sat. ii, 3, 222. Circe (*splendida*) Od. i, 17, 20.

vitrum. fons splendidior vitro Od. iii, 13, 1. Fides perlucidior vitro Od. i, 18, 16.

vitta. decoræ supplice vitta matres Od. iii, 14, 8.

vitula. pro vitula statuis dulcem natam Sat. ii, 3, 199.

vitulus. tener Od. iv, 2, 54. placare vituli sanguine Deos Od. i, 36, 2. ranæ pullis vituli pede pressis Sat. ii, 3, 314. ludere cum vitulis Od. ii, 5, 8. *catulus:* leænæ vituli Od. iii, 11, 41.

vivarium. quos in vivaria mittant Ep. i, 1, 79.

vivax. mater Sat. ii, 1, 53. vivacior hæres Sat. ii, 3, 132. apium Od. i, 36, 16. gratia Ep. ad Pis. 69.

vivere. 1, pater si viveret Sat. i, 4, 53. quoad vixit Sat. ii, 3, 91. elabi si posset mortua, quod nimium institerat viventi Sat. ii, 5, 88. si me vivere vis Ep. i, 7, 3. ut vivas igitur, vigila Sat. ii, 3, 152. quot capitum vivunt Sat. ii, 1, 27. terrestria mortales animas vivunt sortita Sat. ii, 6, 94. vixere fortes multi Od. iv, 9, 25. hæc est conditio vivendi Sat. ii, 8, 65. vivo et regno, simul ista reliqui Ep. i, 10, 8. *c. accus.:* mihi vivam quod superest ævi Ep. i, 18, 107. *pro simpl. esse:* vivet uter locuples sine gnatis Sat. ii, 5, 28. viveret in terris te si quis avarior uno Ep. ii, 2, 157. vivite fortes Sat. ii, 2, 135. viverem uti contentus eo quod mî ipse parasset Sat. i, 4, 108. memor nostri vivas Od. iii, 27, 14. naso vivere pravo Ep. ad Pis. 36. *vigere:* vive valeque Sat. ii, 5, 110. vive, vale Ep. i, 6, 67. *vitam servare, durare:* vivet extento Proculeius ævo, illum aget Fama superstes Od. ii, 2, 5. nec vivere carmina possunt Ep. i, 19, 2. si quid lusimus tecum, quod et hunc in annum vivat et plures Od. i, 32, 3. spirat adhuc amor, vivuntque commissi calores Æoliæ fidibus puellæ Od. iv, 9, 11. 2, *vitam sustentare aliqua re:* herbis vivis et urtica Ep. i, 12, 8. vivit siliquis et pane secundo Ep. ii, 1, 123. vivere parvo Sat. ii, 2, 1. vivitur parvo bene Od. ii, 16, 13. vivere numerato nuper Ep. ii, 2, 166. 3, *vitam degere:* bene Ep. i, 6, 56; Ep. i, 11, 29; Ep. i, 15, 45. bene et puris manibus Sat. i, 4, 67. male Sat. i, 4, 109; Ep. i, 17,

10. recte Ep. i, 6, 29; Ep. i, 2, 41; Ep. i, 16, 17; Ep. ii, 2, 213. rectius Od. ii, 10, 1. nec recte nec suaviter Ep. i, 8, 4. melius Od. iii, 24, 11; Sat. i, 4, 135. commodius multis aliis Sat. i, 6, 111. parcius Sat. i, 3, 49. naturæ convenienter Ep. i, 10, 12. intra naturæ fines Sat. i, 1, 50. sapienter Ep. i, 10, 44. quem miserum vixisse inducit Sat. i, 2, 21. nemoris patientem vivere Sat. ii, 6, 91. vivat ineptus Ep. i, 17, 32. qui se vixisse beatum dicat Sat. i, 1, 117. vive beatus; vive memor, quam sis ævi brevis Sat. ii, 6, 96, 97. privatus magis vivam te rege beatus Sat. i, 3, 142. salvus regnet vivatque beatus Ep. i, 2, 10. multos viros vixisse probos Sat. i, 6, 11. vixit inæqualis Sat. ii, 7, 10. qui metuens vivet Ep. i, 16, 66. mœstus omni tempore vixeris Od. ii, 3, 5. conjuge barbara turpis maritus vixit Od. iii, 5, 6. suades ut vivam Mænius, aut sic, ut Nomentanus? Sat. i, 1, 101. vixisset canis immundus Ep. i, 2, 26. si patriæ volumus, si nobis vivere cari Ep. i, 3, 29. vixi puellis idoneus Od. iii, 26, 1. illa (*sorte*) contentus vivat Sat. i, 1, 3. si et vivo carus amicis Sat. i, 6, 70. vivas in amore jocisque Ep. i, 6, 66. sic vives protenus Ep. i, 12, 8. tecum vivere amem Od. iii, 9, 24. probus quis nobiscum vivit Sat. i, 3, 57. vixi cum quibus Sat. i, 4, 81. cum magnis vixisse Sat. ii, 1, 76. vivere Athenis Sat. ii, 7, 14. viventes in urbe Sat. i, 1, 12. vivit in urbe Sat. i, 4, 98. rure vivens Ep. i, 14, 10. in caupona Ep. i, 11, 12. ubicunque locorum vivitis Ep. i, 3, 35. ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter te dicas Ep. i, 11, 24. tamen illic vivere vellem ibid. 8. non isto vivimus illic modo Sat. i, 9, 48. *vita frui:* cui licet in diem dixisse, Vixi! Od. iii, 29, 43.

vividus. impetus Od. iv, 4, 10.

vivus. 1, puer Ep. ad Pis. 340. unus vivorum Sat. i, 10, 42. avidus jam hæc auferet hæres. Men' vivo? Sat. ii, 3, 152. gallina Sat. ii, 4, 19. 2, *metaph.:* cespes Od. i, 19, 13; Od. iii, 8, 4. vivos roderet ungues Sat. i, 10, 71. lucernæ vivæ (*lucentes*) Od. iii, 21, 23.

viz. Od. i, 14, 7; Sat. i, 2, 19; Sat. i, 9, 52.

vocabulum. cognata Sat. ii, 2, 280. speciosa rerum Ep. ii, 2, 116. cadent quæ nunc sunt in honore Ep. ad Pis. 71.

vocalis. Orpheus Od. i, 12, 7.

vocare. 1, cunque salve rite vocans Od. i, 32, 16. seu vocat institor Od. iii, 6, 30. rursus vocat Sat. ii, 7, 91. quum me vocat ultro Sat. ii, 3, 262. uxor media currit de nocte vocata Sat. ii, 3, 238. hæc moriens pueris dixisse vocatis Sat. ii, 3, 170. ut mater juvenem trans æ cunctantem votis vocat Od. iv, 5, 13. sponsum vocat Ep. ii, 2, 67. qui m rem vocet in jus Sat. ii, 5, 29. que tus tua te vocat Ep. ii, 2, 37. ire cunque per undas Notas vocabit I 16, 22. quo clamor vocat Od. iii, 46. quodsi judicium ad libros vo Ep. ii, 1, 243. nec vocata mens Marsis redibit vocibus Epod. 5, 75. *implorare:* quem vocet Divûm pop Od. i, 2, 25. vocans te (*Venerem*) cera Od. i, 30, 2. ter vocata (*Di* audis Od. iii, 22, 3. si vocata part Lucina adfuit Epod. 5, 5. Hecaten altera Sat. i, 8, 33. quos (*Deos*) p voces malo Od. i, 14, 10. levare pa rem vocatus atque non vocatus audit ii, 18, 40. 3, *invitare:* si nusquam forte vocatus ad cœnam Sat. ii, 7, 4, *appellare:* quæ deserta et inho tesqua credis, amœna vocat Ep. i, 20. me miserum vocares Ep. i, 7, fictum vocamus Sat. i, 3, 62. voca hanc Furiam Sat. ii, 3, 140. te vocans duram Od. iii, 7, 31. non p dentem multa vocaveris recte beatum iv, 9, 45. sed vocat usque suum Ep 2, 170. sapiens emendatusque vo Ep. i, 16, 30. syllaba longa brevi jecta vocatur iambus Ep. ad Pis. patiens vocari Cæsaris ultor Od. i, 2, sive tu Lucina probas vocari Carm. 15. non ego pauperum sanguis parent non ego, quem vocas, obibo Od. ii, 20

volare. Curæ laqueata circum t volantes Od. ii, 16, 12. *de celeri cu* Cæsar, ab Italia volantem remis adur Od. i, 37, 16. Etrusca præter vo litora Epod. 16, 40. volat irrevoca verbum Ep. i, 18, 71.

volens. mihi lauro cinge volens con Od. iii, 30, 16.

volitare. pacatum volitant per n navitæ Od. iv, 5, 19. *metaph.:* quæ cumvolitas agilis thyma? Ep. i, 3, 21.

volubilis. aquæ Od. iv, 1, 40. an Ep. i, 2, 43.

volucer. 1, volucris Fati alæ Od. 17, 24. 2, *citus:* currus Od. i, 34, jam volucrem sequor te per gramina M tii Campi Od. iv, 1, 38. dies Od. iii, 6; Od. iv, 13, 16.

volucris. importunæ Sat. i, 8, 6.

volumen. signata Ep. i, 13, 2. ann volumina vatum Ep. ii, 1, 26.

voluntas. cessat voluntas? Od. i, 13.

voluptas. non in caro nidore volu summa Sat. ii, 2, 19. migravit ab a voluptas omnis ad oculos Ep. ii, 1, 1 cui sic extorta voluptas Ep. ii, 2, 1 ficta voluptatis causa Ep. ad Pis. 3 sperne voluptates: nocet emta dol

voluptas Ep. i, 2, 55. interdicta Ep. i, 6, 64. multo corrupta dolore Sat. i, 2, 39.

volvere. Medum flumen minores volvere vortices Od. ii, 9, 22. sic tauriformis volvitur Aufidus Od. iv, 14, 25. Noctiluca celeris pronos volvere menses Od. iv, 6, 40. *volvendo auferre:* flumen pecus et domos volvens una Od. iii, 29, 38. volvens aliena vitellus Sat. ii, 4, 57.

vomer. inversus Epod. 2, 63. incultæ pacantur vomere silvæ Ep. i, 2, 45. fessi vomere tauri Od. iii, 13, 11.

vortex. Medum flumen minores volvere vortices Od. ii, 9, 22.

votivus. tabula Od. i, 5, 14. tabella Sat. ii, 1, 33. ædes Od. ii, 17, 31. juvenca Ep. i, 3, 36.

votum. 1, donasset jamne catenam ex voto Laribus Sat. i, 5, 66. simul obligasti perfidum votis caput Od. ii, 8, 6. votis pacisci, ne Cypriæ merces addant divitias mari Od. iii, 29, 59. ut mater juvenem votis ominibusque vocat Od. iv, 5, 13. vitulus juvenescit in mea vota Od. iv, 2, 56. vota bonos ducit ad exitus Od. iv, 8, 34. 2, *Wunsch:* hoc erat in votis Sat. ii, 6, 1. an venit in votum Attalicis ex urbibus una? Ep. i, 11, 5. secundum vota Parthorum Epod. 7, 9. non sine votis: O rus, quando ego te adspiciam? Sat. ii, 6, 59. audivere Di mea vota Od. iv, 13, 1. votis amicas applicet aures Carm. Sæc. 71. votis ut præbeat aurem? Sat. i, 1, 22. certum voto pete finem Ep. i, 2, 56. horum tu in numerum voto ruis? Ep. i, 14, 41. tardiora fata votis Epod. 17, 62. voti sententia compos Ep. ad Pis. 76.

vovere. 1, voveram et Libero caprum Od. iii, 8, 6. 2, *optare:* quid voveat nutricula majus alumno Ep. i, 4, 8.

vox. 1, magna Sat. i, 7, 31; Sat. i, 9, 76. modo summa voce, modo hac, resonat quæ chordis quatuor ima Sat. i, 3, 8. liquida Od. i, 24, 4. acuta Od. iii, 4, 3. minax Od. i, 10, 11. timenda Epod. 6, 9. amanda Od. iv, 11, 35. paterna Ep. ad Pis. 366. magistri Sat. ii, 3, 257. vocis accedet bona pars Od. iv, 2, 46. suave locus voci resonat Sat. i, 4, 76. nam quæ pervincere voces evaluere sonum? Ep. ii, 1, 200. verba quibus voces (*sonos, articulos*) sensusque notarent Sat. i, 3, 103. fidibus voces crevere severis Ep. ad Pis. 216. *metaph.:* vocem comœdia tollit Ep. ad Pis. 93. 2, *verbum, dictum:* nescit vox missa reverti Ep. ad Pis. 390. reddere qui voces jam scit puer ibid. 158. sic iterat voces Ep. i, 18, 12. vetuit tali me voce Quirinus (*talibus verbis*) Sat. i, 10, 32. longe mea discrepat istis et vox et ratio Sat. i, 6, 93. voces Furiarum Sat. i, 8, 45. populi contemnere voces Sat. i, 1, 65. scopulis surdior Icarî voces audit Od. iii, 7, 22. victus Veneris vocibus Od. iv, 6, 22. Sirenum voces nosti Ep. i, 2, 23. veras hinc ducere voces (*descriptionem*) Ep. ad Pis. 318. *formulæ, carmina:* Marsæ Epod. 5, 76. sacræ Epod. 17, 6. deripere lunam vocibus Epod. 17, 78. sidera excantata voce Thessala Epod. 5, 45. 4, *sententiæ:* populum falsis dedocet uti vocibus Od. ii, 2, 21. verba et voces, quibus hunc lenire dolorem possis Ep. i, 1, 34. 5, *sermo:* cultus hominum voce formasti Od. i, 10, 3.

vulgare. hunc ego, non alio dictum prius ore, vulgavi fidicen Ep. i, 19, 33. Cereris sacrum vulgarit arcanæ Od. iii, 2, 27. riseris Cotyttia vulgata Epod. 17, 57. vulgatæ artes Od. iv, 9, 3.

vulgaris. vulgares cœtus Od. iii, 2, 23. vulgaria temnit Sat. ii, 2, 38.

vulgus. densum Od. ii, 13, 32. infidum Od. i, 35, 25. malignum Od. ii, 16, 40. interdum rectum videt Ep. ii, 1, 63. demens judicio vulgi Sat. i, 6, 98. vulgo recitare Sat. i, 4, 23. ne vulgo narres te sudavisse ferendo carmina Ep. i, 13, 16. sive elephas albus vulgi converteret ora Ep. ii, 1, 196. libelli, queis manus insudet vulgi Sat. i, 4, 72. contrectatus (*liber*) manibus vulgi Ep. i, 20, 11. huic vulgus errori similem cunctum insanire docebo Sat. ii, 3, 62. ubi se a vulgo in secreta remorant Sat. ii, 1, 71. a vulgo (*infima plebe*) longe lateque remoti Sat. i, 6, 18. odi profanum vulgus Od. iii, 1, 1. hoc quoque vulgus Chrysippus ponit in gente Menenî Sat. ii, 3, 286.

vulnus. describit vulnera Parthi Sat. ii, 1, 15. si vulnus monstrata radice vel herba non fieret levius Ep. ii, 2, 149. *metaph.:* quo vulnere (*amore*) pereat Od. i, 27, 12. fomenta, vulnus nil malum levantia Epod. 11, 17.

vulpes. astuta Sat. ii, 3, 186. cauta Ep. i, 1, 73. feta Od. iii, 27, 4. animi sub vulpe latentes Ep. ad Pis. 437.

vultus. 1, *Miene:* acer in hostem Od. i, 2, 40. in unum me truces Epod. 5, 4. torvus Ep. i, 19, 12. mœstus Ep. ad Pis. 106. serenus Od. i, 37, 26. gaudia prodens Sat. ii, 5, 104. nimium lubricus adspici Od. i, 19, 8. rejecit alto dona vultu Od. iv, 9, 43. vultum servat Fortuna benignum Ep. i, 11, 20. humani Ep. ad Pis. 102. vultus tuus affulsit Od. iv, 5, 6. vultu risit invito Od. iii, 11, 21. neque uno Luna nitet vultu Od. ii, 11, 11. vultu mutabilis Ep. ii, 2, 189. vultus mutans Proteus Ep. i, 1, 90. fulgor armorum terret equitum vultus Od. ii, 1, 20. vultus habitusque hominis Sat. ii, 4, 92. suspendit picta vultum mentemque tabella Ep. ii, 1, 97. æra Alex-

andri vultum simulantia Ep. ii, 1, 241. expressi vultus per aenea signa Ep. ii, 1, 248. ficto in pejus vultu proponi cereus Ep. ii, 1, 265. falleret hospites discrimen obscurum solutis crinibus, ambiguoque (*dubitationem, utrum puer an puella sit, movente*) vultu Od. ii, 5, 24. brachia et vultum laudo Od. ii, 4, 21. humi posuisse vultum Od. iii, 5, 44. petam vultus unguibus Epod. 5, 93. relapsus notus in vultus honor Epod. 17, 18. vultus erat multa et praeclara minantis Sat. ii, 3, 9. *simpl. pro, acer vultus:* instant Od. iii, 3, 3. aufer me vultu t ii, 7, 44. vultum ferre negat posse minoris Sat. i, 6, 121.

vulva. nil vulva pulchrius i, 15, 41.

Z

zona. solutis Gratiae zonis 6. pendulum zona bene te sec cellum Od. iii, 27, 59. qui zon dit Ep. ii, 2, 40.

INDEX NOMINUM PROPRIORUM.

A

Academus. inter silvas Academi quærere verum Ep. ii, 2, 45.

Accius (*Actius, Attius, Latinus poeta tragicus, Pacuvii æmulus*) aufert Pacuvius docti famam senis, Accius alti Ep. ii, 1, 56. nil comis tragici mutat Lucilius Accî ? Sat. i, 10, 53. in Accî nobilibus trimetris Ep. ad Pis. 258.

Achæmenes (*primus Persarum rex*). dives (*in universum pro regum Persarum opulentia*) Od. ii, 12, 21.

Achæmenius (*Parthicus vel Persicus*). costum Od. iii, 1, 44. nardum Epod. 13, 8.

Achaicus. currus Od. iv, 3, 5.

Achaius. post certas hiemes uret Achaius ignis Pergameas domos Od. i, 15, 35.

Acheron (*Orcus*). perrupit Acheronta Herculeus labor Od. i, 3, 36. Quirinus Martis equis Acheronta fugit Od. iii, 3, 16.

Acherontia (*Acerenza, Apuliæ oppidum*). celsæ nidus Acherontiæ Od. iii, 4, 14.

Achilles. Trojæ prope victor altæ Phthius Achilles Od. iv, 6, 4. honoratus Ep. ad Pis. 120. insolens Od. ii, 4, 4. iratus Ep. ii, 2, 42. iracunda classis Achillei Od. i, 15, 34. pervicax Epod. 17, 14. animosus Sat. i, 7, 12. abstulit clarum cita mors Achillem Od. ii, 16, 29. Ajax heros ab Achille secundus Sat. ii, 3, 193.

Achivus. pugnaces Od. iii, 3, 27. quicquid delirant reges, plectuntur Achivi Ep. i, 2, 14. toties servatis clarus (*Ajax*) Achivis Sat. ii, 3, 194. luctamur Achivis doctius unctis Ep. ii, 1, 33. pueros Achivis ureret flammis Od. iv, 6, 18. currus (*quo certatur in ludis Olympicis*) Od. iv, 3, 5.

Acrisius (*Argorum rex, Danaes pater*). Od. iii, 16, 5.

Actius (*Actiacus*). pugna Ep. i, 18, 61.

Adria: cf. *Hadria.*

Æacus (*Œnopiæ rex*). genus Æaci (*Peleus, Telamon, Achilles, Teucer, et Ajax*) Od. iii, 19, 3. ereptum Stygiis fluctibus Æacum virtus et favor et lingua potentium vatum divitibus consecrat insulis Od. iv, 8, 25. judicantem vidimus Æacum Od. ii, 13, 22.

Ægæus. mare Ep. i, 11, 16. patens Od. ii, 16, 2. me per Ægæos tumultus aura feret Od. iii, 29, 63.

Ælius (*Lamia*). *ad quem* Od. iii, 17 *script.*

Æmilius. ludus (*gladiatorius, ab Æmilio Lepido ita dictus*) Ep. ad Pis. 32.

Æneas. pius Od. iv, 7, 15. ni— Divum Pater adnuisset rebus Æneæ potiore ductos alite muros Od. iv, 6, 23. ab alto demissum genus Æneæ Sat. ii, 5, 63.

Æolides. Sisyphus Od. ii, 14, 20.

Æolius. carmen (*proprie quidem de iis carminibus quæ Sappho et Alcæus, ex insula Lesbo, præcipua gentis Æoliæ sede, oriundi, cecinere; sed jam in universum de Græcorum poetarum carminibus lyricis*) Od. iii, 30, 13; Od. iv, 3, 12. Æoliis fidibus querentem Sappho puellis de popularibus Od. ii, 13, 24. puella (*Sappho*) Od. iv, 9, 12.

Æschylus. personæ pallæque repertor honestæ Æschylus Ep. ad Pis. 279. post Punica bella venit in notitiam Romanorum Ep. ii, 1, 163.

Æsopus (*nobilis tragœdiarum actor*). gravis Ep. ii, 1, 82. filius Æsopi (*homo flagitiosus et prodigus*) Sat. ii, 3, 239.

Æsula. Æsulæ declive arvum Od. iii, 29, 6.

Æthiops. Od. iii, 6, 14.

Ætna. nec peredit impositam celer ignis Ætnen Od. iii, 4, 76. Sicana fervida furens in Ætna flamma Epod. 17, 33. ardentem frigidus Ætnam insiluit Ep. ad Pis. 465.

Ætolus. plagæ Ep. i, 18, 46.

Afer. murex Od. ii, 16, 35. cochlea Sat. ii, 4, 58. avis (*Perlhuhn*) Epod. 2, 53. serpentes Sat. ii, 8, 95. dirus (*Hannibal*) Od. iv, 4, 42. Deorum quisquis amicior Afris Od. ii, 1, 26. medius liquor secernit Europen ab Afro Od. iii, 3, 47.

Afranius. dicitur Afranî toga convenisse Menandro Ep. ii, 1, 57.

Africa. fertilis Od. iii, 16, 31. frumenti quantum metit Africa Sat. ii, 3, 87. columnas ultima recisas Africa Od. ii, 18, 5. qui domita nomen ab Africa lucratus rediit Od. iv, 8, 18.

Africanus (*Scipio Africanus, Africanus Major*). Africanum, cui super Cartha-

ginem Virtus sepulcrum condidit Epod. 9, 25.

Africus. protervus Epod. 16, 22. præceps Od. i, 3, 12. celer Od. i, 14, 5. luctantem Icariis fluctibus Africum Od. i, 1, 5. pestilens Od. iii, 23, 5. procellæ Od. iii, 29, 57.

Agamemnon. Od. iv, 9, 25.

Agave. Sat. ii, 3, 303.

Agrippa (*M. Vipsanius*). plausus, quos fert Agrippa Sat. ii, 3, 185. Cantaber Agrippæ virtute cecidit Ep. i, 12, 26. fructibus Agrippæ Siculis si recte frueris ibid. 1. porticus Agrippæ Ep. i, 6, 26. *ad eum* Od. i, 6 *script.*

Agyieus. levis Agyieu Od. iv, 6, 28.

Ajax (*Telamonius*). movit Ajacem Telamone natum forma Tecmessæ Od. ii, 4, 5. ne quis humasse velit Ajacem Sat. ii, 3, 187. quid enim Ajax fecit, quum stravit ferro pecus? Sat. ii, 3, 201. Ajax, quum immeritos occidit, desipit, agnos ibid. 211. cur Ajax, heros ab Achille secundus, putrescit, toties servatis clarus Achivis? ibid. 193.

Ajax (*Oileus*). Pallas usto vertit iram ab Ilio in impiam Ajacis ratem Epod. 10, 14. celer sequi Od. i, 15, 19.

Albanus. lacus (*Lago di Castel Gandolfo*) Od. iv, 1, 19. mons Ep. ii, 1, 27. agri Ep. i, 7, 10. herbæ Od. iii, 23, 11. uva Sat. ii, 4, 72. plenus Albani (*vini*) cadus Od. iv, 11, 2. Albanum sive Falernum Sat. ii, 8, 16. *pro, Romanus:* Albanasque timet secures Carm. Sæc. 54.

Albinovanus (*Celsus*). *ad eum* Ep. i, 8, *ubi comes scribaque Neronis vocatur.*

Albinus (*dives fœnerator*). Ep. ad Pis. 327.

Albius (*Tibullus*). *ad eum* Od. i, 33 et Ep. i, 4.

Albius (*insanus quidam signorum et vasorum æneorum amator*). Sat. i, 4, 28.

Albius (*ignotus quidam vir*). Albî ut male vivat filius Sat. i, 4, 109.

Albunea (*fons fluvii Albulæ*). domus Albuneæ resonantis Od. i, 7, 12.

Albutius, senex, de quo Schol. Porphyr.: *Hic est Albutius, qui et avarus et elegans conviviorum apparator sævus est habitus in servos.* Schol. Cruq.: *asper in exigenda a singulis pensi ratione castigandoque, adeo ut servos nonnunquam castigaret prius et cæderet quam peccassent, dicens, vereri se, ne, quum peccassent, cædere tunc ei non vacaret:* Sat. ii, 2, 67, *vir quidam, qui uxori suæ mortem parasse dicitur, teste* Vet. Schol.: *hic enim Albutius veneno uxorem suam peremisse dicitur:* Albutî venenum Sat. ii, 1, 48.

Alcæus. te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro dura navis, dura fugæ mala, dura belli Od. ii, 13, 27. minaces Camenæ Od. iv, 9, 7. te Archilochi Musam pede mascula Se temperat Alcæus Ep. i, 19, 29. discedo Alcæus puncto illius Ep. 99.

Alcides (*Hercules, Alcæi nepos*). 12, 25.

Alcinous (*rex Phæacum, animi et tionibus et corporis voluptatibus a inde ætate deditissimus*). Alcinoi i curanda plus æquo operata juventu i, 2, 28.

Alcon (*servus*). Sat. ii, 8, 15.

Alexander. gratus Alexandro regi no fuit ille Chœrilus Ep. ii, 1, 232. rex ille edicto vetuit, ne quis se p Apellen pingeret, aut alius Lysipp ceret æra fortis Alexandri vultum lantia ibid. 241.

Alexandrea. Ἀλεξάνδρεια, supple iv, 14, 35.

Alfenus. vafer Sat. i, 3, 130.

Algidus (*mons Latii, Dianæ* gelidus Od. i, 22, 6. nivalis Od. i 9. nigræ ferax frondis Od. iv, 4 quæ (Diana) Aventinum tenet Algi que Carm. Sæc. 69.

Allifanus. Allifanis, *calicibus* culis *majoribus. Est autem Allif dictum ab Allifa, oppido Samnii, ub jores calices, fiebant,* Schol. Cruq. Sat 39.

Allobrox. novis rebus infidelis 16, 6.

Alpes. Alpium juga Epod. 1 hibernæ Sat. ii, 5, 41. arces Al impositæ tremendis Od. iv, 14, 12. pibus Rhætiæ Od. iv, 4, 17.

Alphius. fœnerator Epod. 2, 67.

Alpinus (*tumidus poeta*). turgidu i, 10, 36.

Alyattes (*rex Lydiæ, Cræsi p* Od. iii, 16, 41.

Amazonius. securis Od. iv, 4, 20.

Amor. sui cæcus Od. i, 18, amori dare ludum Od. iii, 12, 1. a lascivi Od. ii, 11, 7. cf. Ind. Verb.

Amphion. Thebanæ conditor arci ad Pis. 394. movit Amphion la canendo Od. iii, 11, 2. gratia sic fr geminorum, Amphionis atque Zethi siluit Ep. i, 18, 41. fraternis ce putatur moribus Amphion ibid. 44.

Amyntas: Cous Epod. 12, 18.

Anacreon. Teius Epod. 14, 10. si quid olim lusit Anacreon, delevit Od. iv, 9, 9.

Anchises. Trojamque et Anchis almæ progeniem Veneris canemus O 15, 31. clarus Anchisæ Vene sanguis Carm. Sæc. 50.

Ancus (*Marcius*). Od. iv, 7, 15 i, 6, 27.

Andromeda. Andromedæ pater (*Cepheus*) Od. iii, 29, 17.

Anio (*Teverone*). præceps Od. i, 7, 13.

Antenor. Ep. i, 2, 9.

Anticyra (*insula in Locride, ferax hellebori*). nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem Sat. ii, 3, 83. naviget Anticyram ibid. 166. tribus Anticyris caput insanabile Ep. ad Pis. 300.

Antilochus (*filius Nestoris*). amabilis Od. ii, 9, 14.

Antiochus (*rex Syriæ*). ingens Od. iii, 6, 36.

Antiphates (*rex Læstrigonum, homo cruenta crudelitate abominabilis, et Ulyssis sociis, quorum unum devoravit, infestissimus*). Ep. ad Pis. 145.

Antium (*Anzo Rovinato*). gratum Od. i, 35, 1.

Antonius (*triumvir*). Sat. i, 5, 33.

Antonius (*Musa, medicus nobilis*). Ep. i, 15, 3.

Antonius (*Iulus, triumviri ex Fulvia filius*). *ad eum* Od. iv, 2.

Anxur (*Tarracina*). impositum saxis late candentibus Anxur Sat. i, 5, 26.

Anytus (*sophista, unus Socratis accusatorum*). Sat. ii, 4, 3.

Apella. Judæus Sat. i, 5, 100.

Apelles (*Cous, pictor clarissimus*). idem rex ille (*Alexander*) edicto vetuit, ne quis se præter Apellen pingeret Ep. ii, 1, 239.

Apenninus. celsus Epod. 16, 29.

Apollinaris. laurea donandus Apollinari Od. iv, 2, 9.

Apollo (*Jovis et Latonæ filius*) *in quem* Od. i, 31; *in eum atque Dianam* Od. i, 21; Carm. Sæc. Od. iv, 6. intonsosque agitaret Apollinis aura capillos Epod. 15, 9. augur Od. i, 2, 32. Apolline Delphi insignes Od. i, 7, 3. certus ibid. 28. divinare etenim magnus mihi donat Apollo Sat. ii, 5, 60. cantor Ep. ad Pis. 407. vos Tempe totidem tollite laudibus, natalemque Delon Apollinis, insignemque pharetra fraternaque humerum lyra Od. i, 21, 10. viduus pharetra risit Apollo Od. i, 10, 12. quondam cithara tacentem suscitat Musam, neque semper arcum tendit Apollo Od. ii, 10, 20. nunquam humeris positurus arcum, qui rore puro Castaliæ lavit crines solutos, qui Lyciæ tenet dumeta natalemque silvam, Delius et Patareus Apollo Od. iii, 4, 64. condito mitis placidusque telo supplices audi pueros, Apollo Carm. Sæc. 34. scripta Palatinus quæcunque recepit Apollo Ep. i, 3, 17. si munus Apolline dignum vis complere libris Ep. ii, 1, 216. clarus Ep. i, 16, 59. sic me servavit Apollo (*ut Deus averruncus*) Sat. i, 9, 78.

Appia (*sc. via*). nimis est gravis Appia tardis Sat. i, 5, 6. Appiam mannis terit Epod. 4, 14.

Appius (*Claudius Cæcus*). censor Sat. i, 6, 21. Appî via Ep. i, 6, 26; Ep. i, 18, 20. forum Appî Sat. i, 5, 3.

Appulicus. mare (*Adriaticum*) Od. iii, 24, 4.

Appulus. impiger Od. iii, 16, 26. bellicosus Od. iii, 5, 9. pernix Epod. 2, 42. gens Sat. ii, 1, 38. Daunus Od. iv, 14, 26. Vultur Od. iii, 4, 9. lupi Od. i, 33, 7; Sat. ii, 1, 34.

Apritis. qui dies mensem Veneris marinæ findit Aprilem Od. iv, 11, 16.

Apulia. Sat. i, 5, 77. altrix Od. iii, 4, 10. siticulosa Epod. 3, 16.

Aquarius. simul inversum contristat Aquarius annum Sat. i, 1, 36.

Aquilo. impotens Od. iii, 30, 3. Threicius Epod. 13, 3. Africum certantem Aquilonibus Od. i, 3, 13. Aquilonibus querceta laborant Od. ii, 9, 6. Neptunus classes Aquilonibus arcet Ep. ad Pis. 64. me tamen asperas porrectum ante fores objicere incolis plorares Aquilonibus Od. iii, 10, 4. insurgat Aquilo Epod. 10, 7.

Aquinates (*incolæ Aquini, oppidi Volscorum*). fucus Ep. i, 10, 27.

Arabes. extremi Ep. i, 6, 6. Arabum divitiæ Ep. i, 7, 36. thesauri Od. iii, 24, 2. gazæ Od. i, 29, 1. plenæ Arabum domus Od. ii, 12, 24. retusum in Massagetas Arabasque ferrum Od. i, 35, 40.

Arbuscula (*libertina et mima*). explosa Sat. i, 10, 77.

Arcadia. pecus et nigri colles Arcadiæ Od. iv, 12, 12.

Archiacus. Archiaci lecti (*breviores, a fabro Archia contexti*) Ep. i, 5, 1.

Archilochus (*Parius, poeta lyricus, carminis iambici princeps*). Archilochum proprio rabies armavit iambo Ep. ad Pis. 79. temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho, temperat Alcæus Ep. i, 19, 28. Parios ego primus iambos ostendi Latio, numeros animosque secutus Archilochi ibid. 25. Eupolin, Archilochum, comites educere tantos? Sat. ii, 3, 12.

Archytas. maris et terræ numeroque carentis arenæ mensor Od. i, 28, 2.

Arctos. opacam porticus excipiebat Arcton Od. ii, 15, 16. quîs sub Arcto rex gelidæ metuatur oræ Od. i, 26, 3.

Arcturus. sævus Arcturi cadentis impetus Od. iii, 1, 27.

Arellius (*colonus dives in vicinitate Horatii villæ*). Sat. ii, 6, 78.

Argeus. colonus Od. ii, 6, 5.

Argivus. Argivi auguris (*Amphiarai*) domus Od. iii, 16, 11. Thalia Od. iv, 6, 25. Argivi Od. iii, 3, 67.

Argonautæ. Epod. 3, 9.

Argos. aptum equis Od. i, 7, 8, plur.: Argi Ep. ii, 2, 128; Sat. ii, 3, 132; Ep. ad Pis. 118.

Argous. Argoo contendit remige pinus Epod. 16, 59.

Aricia (*oppidum parvum trans montem Albanum in via Appia situm*). Sat. i, 5, 1.

Aricinus. arvum Ep. ii, 2, 167.

Ariminensis. Folia Epod. 5, 42.

Aristarchus. Ep. ad Pis. 450.

Aristippus (*Cyrenæus, Socratis discipulus, Cyrenaicæ disciplinæ auctor*). omnis Aristippum decuit color et status et res, tentantem majora fere, præsentibus æquum Ep. i, 17, 23. *diu in aula Dionysii Syracusani versatus est:* ibid. 13 sqq. Græcus Aristippus, qui servos projicere aurum in media jussit Libya, quia tardius irent propter onus segnes Sat. ii, 3, 100. nunc in Aristippi furtim præcepta relabor, et mihi res, non me rebus subjungere conor Ep. i, 1, 18.

Aristius (*Fuscus, Horatii amicus*). Sat. i, 9, 61. *ad quem* Od. i, 22, et Ep. i, 10. et probet hæc Octavius optimus atque Fuscus Sat. i, 10, 83.

Aristophanes. Sat. i, 4, 1.

Armenius. Claudi virtute Neronis Armenius cecidit Ep. i, 12, 26. Armeniis in oris Od. ii, 9, 4.

Arrius (*Quintus*). Sat. ii, 3, 86; ibid. 243.

Asia (*major*). Asiæ pingues campi collesque Ep. i, 3, 5.

Asia (*minor*). dis Sat. i, 7, 19. solem Asiæ Brutum appellat ibid. 24.

Assaracus. Assaraci tellus (*ager Trojanus*) Epod. 13, 13.

Assyrius (*pro, Syrius*). Ep. ad Pis. 118. litus Od. iii, 4, 32. nardus Od. ii, 11, 16.

Asterie. *ad eam* Od. iii, 7 *script.*

Atabulus (*ventus Apuliam infessans*). Sat. i, 5, 78.

Athenæ. bonæ Ep. ii, 2, 43. Athenas vacuas ibid. 81. modo me Thebis, modo me ponit Athenis Ep. ii, 1, 213. ut quidam memoratur Athenis, sordidus ac dives, populi contemnere voces sic solitus Sat. i, 1, 64. jam mallet doctor Athenis vivere Sat. ii, 7, 13.

Atlanteus. finis Od. i, 34, 11.

Atlanticus. æquor Od. i, 31, 14.

Atlas. nepos Atlantis, Mercuri Od. i, 10, 1.

Atreus. humana palam coquat exta nefarius Atreus Ep. ad Pis. 186.

Atridæ (*Atrei filii, Agamemnon et Menelaus*). superbi Od. i, 10, 13. mala multa precatus Atridis Sat. ii, 3, 203.

Atrides (*Agamemnon*). arsit Atrides medio in triumpho virgine rapta Od. ii, 4, 7. Nestor componere lites inter Peliden festinat et inter Atriden Ep. i, 2, 1[illegible] quis humasse velit Ajacem, Atrida, cur? Sat. ii, 2, 187. *Menelaus:* [illegible] magis apta tibi tua dona relinquam [illegible] 7, 43.

Atta (*T. Quinctius*). Attæ fabu[illegible] ii, 1, 79.

Attalicus. conditiones Od. i, [illegible] urbes Od. i, 11, 5.

Attalus (*rex Pergami ultimus*). [illegible] regia Od. ii, 18, 5.

Atticus. virgo Sat. ii, 8, 13. Od. i, 3, 6.

Auctumnus. decorum mitibus pom[illegible] put Auctumnus arvis extulit Epod. [illegible] purpureo varius colore Od. ii, 5, 11 [illegible] mifer Od. iv, 7, 11. gravis, Li[illegible] quæstus acerbæ Sat. ii, 6, 19.

Aufidius (*Luscus, homo gulosus*). [illegible] fidius forti miscebat mella Falerno [illegible] 4, 24. Aufidio Lusco prætore Sat [illegible] 34.

Aufidus (*Ofanto*). qua violens [illegible] pit Aufidus Od. iii, 30, 10. sic [illegible] formis volvitur Aufidus Od. iv, 1[illegible] acer Sat. i, 1, 58. sonans Od. iv, 9

Augustus. Cæsaris Augusti no[illegible] sponsura (*arma*) lacertis Ep. ii, [illegible] Augusti tropæa Cæsaris Od. ii, [illegible] præsens divus habebitur Augustæ [illegible] iii, 5, 3. quos (*Pollucem et Here*[illegible] inter Augustus recumbens purpurec[illegible] ore nectar Od. iii, 3, 11. quis si[illegible] gestas Augusti scribere sumit? Ep. i [illegible] Augusti laudes agnoscere possis Ep. [illegible] 29. Augusti paternus in pueros a[illegible] Nerones Od. iv, 4, 27. Claudius [illegible] gusti privignus Ep. i, 3, 2. super [illegible] trato fortis Augusti reditu Od. iv, [illegible] *in ejus reditum ex Hispania* Od. i[illegible] *ad eum* Od. iv, 14; Od. i, 2; ibid [illegible] Od. iv, 5; ibid. 14; ibid. 15; Ep. i [illegible]

Aulis. Sat. ii, 3, 199.

Aulon. amicus fertili Baccho C[illegible] 6, 18.

Aulus (*Servii Oppidii filius*). Sa[illegible] 3, 171. Cascellius Aulus Ep. ad [illegible] 371.

Ausonius. urbes (*Italæ*) Od. iv, [illegible]

Auster. dux inquieti turbidus H[illegible] Od. iii, 3, 4. validus Ep. i, 11 [illegible] plumbeus Sat. ii, 6, 18. lenis Sat. [illegible] 6. per Auctumnos nocentem corpo[illegible] metuemus Austrum Od. ii, 14, 16. [illegible] tus orientis Austri Od. iii, 27, 22. [illegible] vem jactantibus Austris Sat. i, 1, 6. [illegible] domitas prope qualis undas exercet [illegible] ter Od. iv, 14, 21. ut horridis utru[illegible] verberes latus, Auster, memento, fluc[illegible] Epod. 10, 4. præsentes, Austri, co[illegible] horum obsonia! Sat. ii, 2, 41.

Aventinus. cubat hic extremo in A[illegible] tino Ep. ii, 2, 69. quæ (*Diana*) A[illegible] tinum tenet Algidumque Carm. Sæc.

Avernalis. aquæ (*ex Averno petitæ*) Epod. 5, 26.
Avidienus. cui Canis cognomen adhæret Sat. ii, 2, 55.

B

Babylonius. numeri Od. i, 11, 2.
Bacchæ. valentes proceras manibus vertere fraxinos Od. iii, 25, 15.
Bacchius (*gladiator*). Sat. i, 7, 20.
Bacchus. Bacchum in remotis carmina rupibus vidi docentem Od. ii, 19, 1. pleno Bacchi pectore turbidum lætatur ibid. 6. fertilis Od. ii, 6, 19. te merentem, Bacche pater, tuæ vexere tigres Od. iii, 3, 13. cliens Bacchi, somno gaudentis et umbra Ep. ii, 2, 78. nec Læstrygonia Bacchus in Amphora languescit mihi Od. iii, 16, 34. verecundus Od. i, 27, 3. Bacche pater Od. i, 18, 6. ab ovo usque ad mala citaret Io Bacche! Sat. i, 3, 7. Baccho Thebæ insignes Od. i, 7, 3. *in eum* Od. ii, 19 *et* Od. iii, 25.
Bactra. regnata Cyro Bactra parent Od. iii, 29, 28.
Baiæ. mare Baiis obstrepens Od. ii, 18, 20. liquidæ Od. iii, 4, 24. amœnæ Ep. i, 1, 83. nam mihi Baias Musa supervacuas Antonius Ep. i, 15, 2. non mihi Cumas est iter, aut Baias ibid. 12.
Baianus. murex Sat. ii, 4, 32.
Balatro (*Servilius*). cum Servilio Balatrone Vibidius, quas Mæcenas adduxerat umbras Sat. ii, 8, 21; ibid. 33; ibid. 40; ibid. 83. suspendens omnia naso ibid. 64.
Balbinus. Sat. i, 3, 40.
Bandusia. fons Bandusiæ Od. iii, 13, 1.
Bantinus. saltus Od. ii, 4, 15.
Barbaria. Græcia Barbariæ (*Phrygiæ*) lento collisa duello Ep. i, 2, 7.
Barine. *ad eam* Od. ii, 8 *script.*
Barium. piscosum Sat. i, 5, 97.
Barrus. si qui ægrotet quo morbo Barrus, haberi ut cupiat formosus Sat. i, 6, 30. inops Sat. i, 4, 110. maledicus Sat. i, 7, 8.
Bassareus. candidus Od. i, 18, 11.
Bassus (*potator famosus*). Od. i, 36, 14.
Bathyllus. Samius Epod. 14, 9.
Bellerophon. nimis castus Od. iii, 7, 15. terrenum equitem gravatus (*Pegasus*) Bellerophontem Od. iv, 11, 28. eques ipso Bellerophonte melior Od. iii, 12, 7.
Bellona. gaudens Bellona cruentis Sat. ii, 3, 223.
Beneventum. Sat. i, 5, 71.
Berecyntius. tibia Od. iv, 1, 22; Od. iii, 19, 18. cornu Od. i, 18, 13.
Bestius (*avarus*). Ep. i, 15, 37.
Bibaculus (*Furius*). pingui tentus omaso Sat. ii, 5, 41.
Bibulus (*M. Calpurnius*). Bibuli Consulis amphora Od. iii, 28, 8. *Horatii amicus:* Sat. i, 10, 86.
Bioneus. sermones (*satiræ acerbissimæ, quas scripsisse dicitur* Bion Borysthenes, *philosophus Cyrenaicus*) Ep. ii, 2, 60.
Birrius (*latro*). Sat. i, 4, 69.
Bistonides. Bistonidum crines Od. ii, 19, 20.
Bithus (*gladiator*). Sat. i, 7, 20.
Bithynus. carina Od. i, 35, 7. negotia Ep. i, 6, 33.
Bœotii. Beotûm in crasso aere Ep. ii, 1, 244.
Bolanus. *homo* cerebri felix, *de quo notat* Schol. Cruq.: *fuit homo, qui ὀξύχολος, nullius ineptias ferebat, sed statim vel in faciem quemvis reprehendebat, vel, de eo quid sentiret, non dissimulate dicebat:* Sat. i, 9, 11.
Boreas. mundi, nec Boreæ finitimum latus (*zona frigida*) Od. iii, 24, 38.
Bosporus. navita Bosporum Pœnus perhorrescit Od. ii, 13, 14. gemens Od. ii, 20, 14. insaniens Od. iii, 4, 30.
Breuni. veloces Od. iv, 14, 11.
Briseis. niveo colore movit Achillem Od. ii, 4, 3.
Britannus. intactus Epod. 7, 7. remoti Od. iv, 14, 48. ultimi orbis Od. i, 35, 30. hospitibus feri Od. iii, 4, 33. adjectis Britannis imperio Od. iii, 5, 3. pestem a populo in Persas atque Britannos vestra motus aget prece Od. i, 21, 15.
Brundusium. Sat. i, 5, 104; Ep. i, 17, 52; Ep. i, 18, 20.
Brutus (*M. Junius*). Bruto prætore tenente ditem Asiam Sat. i, 7, 18. solem Asiæ Brutum appellat ibid. 24. Brute, qui reges consueris tollere ibid. 33. Bruto militiæ duce Od. ii, 7, 2.
Bullatius. *ad eum* Ep. i, 11 *script.*
Bupalus. acer hostis (*Hipponax*) Bupalo Epod. 6, 14.
Butra. Ep. i, 5, 26.
Byzantius. orca Sat. ii, 4, 66.

C

Cadmus (*Thebarum conditor*). Ep. ad Pis. 187.
Cadmus (*carnifex*). Sat. i, 6, 39.
Cæcilius (*Insubor Gallus, poeta comicus*). vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte Ep. ii, 1, 59. Cæcilio Plautoque dabit Romanus ademtum Virgilio Varioque? Ep. ad Pis. 54.
Cæcubus. Cæcubam et prælo domitam caleno tu bibes uvam Od. i, 20, 9. Cæcuba vina Sat. ii, 8, 15. metire nobis Cæcubum Epod. 9, 36. antehac nefas depromere Cæcubum cellis avitis Od. i, 37, 5. prome reconditum Cæcubum Od.

iii, 28, 3. repostum Cæcubum ad festas dapes Epod. 9, 1. Cæcuba servata centum clavibus Od. ii, 14, 25.

Cæres. cera Ep. i, 6, 62.

Cæsar (*Augustus*). magnus Od. i, 12, 51. secundo Cæsare regnes Od. i, 12, 52. Cæsar ab Italia volantem remis adurgens Od. i, 37, 17. Cæsar Hispana repetit Penates victor ab ora Od. iii, 14, 3. jus imperiumque Phraates Cæsaris accepit genibus minor Ep. i, 12, 28. arma Cæsaris Augusti non responsura lacertis Ep. ii, 2, 48. serves iturum Cæsarem in ultimos orbis Britannos Od. i, 35, 29. Cæsar, qui cogere posset (*Tigellium, ut cantaret*), non quicquam proficeret Sat. i, 3, 4. Cæsare principe Od. i, 21, 14. tenente Cæsare terras Od. iii, 14, 16. incolumi Cæsare Od. iv, 5, 27. custode rerum Cæsare Od. iv, 15, 17. victore lætus Cæsare Epod. 9, 2. cura metusque Cæsaris rerum ibid. 37. ibis paratus omne Cæsaris periculum subire, Mæcenas Epod. 1, 3. desideriis icta quærit patria Cæsarem Od. iv, 5, 16. tua, Cæsar, ætas fruges agris retulit uberes Od. iv, 15, 4. o sol pulcher, canam, recepto Cæsare felix Od. iv, 2, 48. cras nato Cæsare festus dies Ep. i, 5, 9. potius nova cantemus Augusti tropæa Cæsaris Od. ii, 9, 21. dices prœlia Cæsaris Od. ii, 12, 10. aude Cæsaris invicti res dicere Sat. ii, 1, 11. concines majore posita plectro Cæsarem Od. iv, 2, 34. egregii Cæsaris audias æternum meditans decus Od. iii, 25, 4. laudes egregii Cæsaris culpa deterere ingeni Od. i, 6, 11. vos (*Musæ*) Cæsarem altum Pierio recreatis antro Od. iii, 4, 37. si longo sermone morer tua tempora, Cæsar Ep. ii, 1, 4. carmina quæ possint oculos auresque morari Cæsaris Ep. i, 13, 18. verba per attentum non ibunt Cæsaris aurem Sat. ii, 1, 19. bona si quis judice condiderit laudatus Cæsare? Sat. ii, 1, 84.

Cæsar (*C. Julius*). Cæsaris ultor Od. i, 2, 44. horti Sat. i, 9, 18.

Calabr. hospes Ep. i, 7, 14. apes Od. iii, 16, 33. Pierides Od. iv, 8, 20. saltus Ep. ii, 2, 177. sinus Od. i, 33, 16. pascua Epod. 1, 27.

Calabria. æstuosæ grata Calabriæ armenta Od. i, 31, 5.

Calais. Thurini Calais filius Ornyti Od. iii, 9, 14.

Calenus. prælum Od. i, 20, 9. falx Od. i, 31, 9.

Cales. pressum Calibus Liberum Od. iv, 12, 14.

Callimachus. Ep. ii, 2, 100.

Calliope. *ad eam* Od. iii, 4 *script.*

Calvus (*C. Licinius*). Sat. i, 10, 19.

Camena. Phœbus, acceptusque novem Camenis Carm. Sæc. 62. vester, Camenæ, vester in arduos tollor S iii, 4, 21. dulces Ep. i, 1 dentes rure Sat. i, 10, 45. Al Stesichorique graves Camenæ 8. Paullum insigni referam C briciumque Od. i, 12, 39. mihi, summa dicende Camena ignotum tragicæ genus invenis dicitur Ep. ad Pis. 275. Dau decus Camenæ Od. iv, 6, 27 Graiæ tenuem Camenæ Parc dax dedit Od. ii, 16, 38. senium depone Camenæ Ep. i

Camillus (*M. Furius*). Od Ep. i, 1, 64.

Campanus. supellex Sat. pons Sat. i, 5, 45. morbu trulla Sat. ii, 3, 144. agri Sa

Campus (*Martius*): vid. In

Caniculæ. Caniculæ æstus 17. flagrantis atrox hora Ca iii, 13, 9.

Canidia (*mulier venefica*). Canidia tractavit dapes? E velut illis (*cibis*) Canidia af serpentibus Afris Sat. ii, 8, 9 (*minitatur*), quibus est inimic Sat. ii, 1, 48. brevibus impl crines et incomtum caput E irresectum sæva dente livido licem ibid. 48. vidi egomet cinctam vadere palla Canidia 24. Canidiæ dentes excidere 48. *in eam* Epod. 5 et 17.

Canis: vid. Ind. Verb.

Canis (*cognomen Avidieni*, 56.

Cantaber. Agrippæ virtute i, 12, 26. non ante domabi 14, 41. servit Hispanæ vetus sera domitus catena Od. iii, 8, cosus Od. ii, 11, 1. indoctus nostra Od. ii, 6, 2.

Cantabricus. bella Ep. i, 1

Canusinus. more bilinguis 30.

Canusium. Sat. i, 5, 91; 168.

Capito (*Fonteius*). ad ung homo Sat. i, 5, 32.

Capitolinus. mentio si qua lini furtis injecta Petilli te co defendas,—me Capitolinus con amicoque a puero est Sat. i, 4,

Capitolium. fulgens Od. iii, nos in Capitolium vel in mare gemmas mittamus Od. iii, 24, Capitolio regina dementes ruit Od. i, 37, 6. neque res bel ornatum foliis ducem ostende Od. iv, 3, 9. dum Capitoli cum tacita virgine pontifex Od

Cappador. mancipiis locupl Ep. i, 6, 39.

Capra: vid. Ind. Verb.

Capricornus. tyrannus Hesperiæ Capricornus undæ Od. ii, 17, 20.

Caprius. Sat. i, 4, 66.

Capua. æmula virtus Capuæ Epod. 16, 5. hinc mulæ Capuæ clitellas tempore ponunt Sat. i, 5, 47. qui Capua Romam petit Ep. i, 11, 11.

Carinæ. Ep. i, 7, 48.

Carpathius. Carpathii maris æquora Od. iv, 5, 10. Carpathium pelagus Od. i, 35, 8.

Carthago. magna Od. iii, 5, 39. stipendia Carthaginis impiæ Od. iv, 8, 17. non ut superbas invidæ Carthaginis Romanus arces ureret Epod. 7, 5. qui duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen Sat. ii, 1, 66. cui (*Africano*) super Carthaginem virtus sepulcrum condidit Epod. 9, 25. Carthagini jam non ego nuncios mittam superbos Od. iv, 4, 69.

Cascellius (*Aulus*). Ep. ad Pis. 371.

Caspius. mare Od. ii, 9, 2.

Cassius (*Etruscus*). Etrusci rapido ferventius amni ingenium Sat. i, 10, 62.

Cassius Parmensis. scribere quod Cassî Parmensis opuscula vincat Ep. i, 4, 3.

Cassius Severus. ad eum Epod. 6.

Castalia. Castaliæ rore puro lavit crines solutos Od. iii, 4, 61.

Castor (*Jovis ex Leda filius*). Romulus et cum Castore Pollux post ingentia facta Deorum in templa recepti Ep. ii, 1, 5. fraterque magni Castoris Epod. 17, 43. infamis Helenæ Castor offensus vice ibid. 42. uti Græcia Castoris et magni memor Herculis Od. iv, 5, 35. gaudet equis Sat. ii, 1, 26.

Castor (*gladiator*). Ep. i, 18, 19.

Catellus. Sat. ii, 3, 259.

Catia. Sat. i, 2, 95.

Catienus. Catienis mille ducentis "*Mater, te appello*" clamantibus Sat. ii, 3, 61.

Catilus. circa mite solum Tiburis et mœnia Catili Od. i, 18, 2.

Catius. Sat. ii, 4, 1; ibid. 88.

Cato (*Censorius, M.*). priscus Od. iii, 21, 11. intonsus Od. ii, 15, 11. quum lingua Catonis et Ennî sermonem patrium ditaverit Ep. ad Pis. 56. priscis memorata Catonibus atque Cethegis nunc situs informis premit Ep. ii, 2, 117. sententia dia Catonis Sat. i, 2, 32. teste Catone, defensore tuo Sat. i, 10, 1*.

Cato (*Uticensis, M.*). si quis vultu torvo ferus, et pede nudo, exiguæque togæ simulet textore Catonem, virtutemne repræsentet moresque Catonis? Ep. i, 19, 13, 14. præter atrocem animum Catonis Od. ii, 1, 24. Catonis nobile letum Od. i, 12, 35.

Catullus. Sat. i, 10, 19.

Caucasus. inhospitalis Epod. 1, 12; Od. i, 22, 7.

Caudium. Sat. i, 5, 51.

Cecropius (*Atheniensis*). Cecropiæ domus opprobrium Od. iv, 12, 6. cothurnus Od. ii, 1, 12.

Celsus (*poeta plagiarius*). Ep. i, 3, 15. cf. *Albinovanus.*

Censorinus (*C. Martius*). *ad eum* Od. iv, 8.

Centaureus. Centaurea cum Lapithis rixa Od. i, 18, 8.

Centaurus. nobilis (*Chiron*) ut grandi cecinit Centaurus alumno Epod. 13, 11. per quos cecidere justa morte Centauri Od. iv, 2, 15.

Ceraunia. alta Od. i, 3, 20.

Cerberus. insons Od. ii, 19, 29. immanis janitor aulæ Od. iii, 11, 17.

Ceres. qui Cereris sacrum vulgarit arcanæ Od. iii, 2, 26. fertilis Tellus spicea donet Cererem corona Carm. Sæc. 30. ut Attica virgo cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes Sat. ii, 8, 14. nutrit rura Ceres almaque Faustitas Od. iv, 5, 18. ac venerata Ceres, ita culmo surgeret alto Sat. ii, 2, 124. reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis Epod. 16, 43. immetata quibus jugera liberas fruges et Cererem ferunt Od. iii, 24, 13.

Cerinthus. Sat. i, 2, 81.

Cervius (*calumniator*). Sat. ii, 1, 47.

Cervius (*Horatii in Sabinis vicinus*). Sat. ii, 6, 77.

Cethegus (*M. Cornelius*). prisci Ep. ii, 2, 117. cinctuti Ep. ad Pis. 50.

Ceus. Ceæ munera næniæ Od. ii, 1, 38. non Pindaricæ latent Ceæque Camenæ Od. iv, 9, 8.

Charybdis. Ep. ad Pis. 145. ah miser, quanta laboras in Charybdi! Od. i, 27, 19.

Chia (*puellæ nomen proprium*). docta psallere Od. iv, 13, 7.

Chimæra. Chimæræ spiritus igneæ Od. ii, 17, 13. tremendæ flamma Chimæræ Od. iv, 2, 16. triformis Od. i, 27, 24.

Chios. Ep. i, 11, 1; ibid. 21.

Chius. affer huc, puer, scyphos et Chia vina Epod. 9, 34. Chium maris expers Sat. ii, 8, 15. cocto (*juri*) Chium sic convenit ibid. 48. ut Chio nota si commixta Falerni est Sat. i, 10, 24. positis intus Chii veterisque Falerni mille cadis Sat. ii, 3, 115. quo Chium pretio cadum mercemur Od. iii, 19, 5.

Chloe. flava Od. iii, 9, 19. me nunc Thressa Chloe regit, dulces docta modos ibid. 9. suspirare Chloen, et miseram tuis dicens ignibus uri Od. iii, 7, 10. neque erat Lydia post Chloen Od. iii, 9, 6. *ad eam* Od. i, 23.

Chloris. albo sic humero nitens, ut pura nocturno renidet luna mari Od. ii, 5, 18. *ad eam* Od. iii, 15.

Chœrilus. gratus Alexandro fuit ille

Chœrilus Ep. ii, 1, 232. fit Chœrilus ille, quem bis terque bonum cum risu miror Ep. ad Pis. 357.

Chremes. avarus Epod. 1, 33. iratus Chremes tumido delitigat ore Ep. ad Pis. 94. Davus Chremeta eludens senem Sat. i, 10. 40.

Chrysippus. Chrysippi porticus et grex Sat. ii, 3, 44. qui, quid sit pulchrum—planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit Ep. i, 2, 4. non nosti quid pater Chrysippus dicat Sat. i, 3, 127. hoc quoque vulgus Chrysippus ponit fecunda in gente Menenl Sat. ii, 3, 287.

Cibyratius. negotia Ep. i, 6, 33.

Cicirrus. Sat. i, 5, 52.

Cicuta. adde Cicutæ nodosi tabulas centum Sat. ii, 3, 69. tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam ibid. 175.

Cinara. qualis eram sub regno Cinaræ Od. iv, 1, 4. felix post Cinaram, notaque et artium gratarum facies? Od. iv, 13, 21. quem scis immunem Cinaræ placuisse rapaci Ep. i, 14, 33. inter vina fugam Cinaræ mœrere protervæ Ep. i, 7, 28. sed Cinaræ breves annos fata dederunt Od. iv, 13, 22.

Circerus. mœnia (*Tusculum*) Epod. 1, 30.

Circe. Circes pocula Ep. i, 2, 23. vitrea Od. i, 17, 20. volente Circa Epod. 17, 17.

Circeii. ostrea Circeiis oriuntur Sat. ii, 4, 33.

Claudius. barbarorum Claudius agmina vasto diruit impetu Od. iv, 14, 29. Augusti privignus Ep. i, 3, 2. Claudi virtute Neronis Armenius cecidit Ep. i, 12, 26. Claudi Ep. i, 9, 1.

Claudius. nil Claudiæ non perficient manus Od. iv, 4, 73.

Clazomenæ. Sat. i, 7, 5.

Cleopatra. Sat. i, 37, 7.

Clio. Od. i, 12, 2.

Clusinus. fontes Ep. i, 15, 9.

Cocceius (*Nerva, jurisconsultus*). Sat. i, 5, 28. Cocceii plenissima villa ibid. 50.

Cocytos. ater flumine languido Cocytos errans Od. ii, 14, 17.

Codrus. pro patria non timidus mori Od. iii, 19, 2.

Cœlius. Sat. i, 4, 69.

Colchis. impudica (*Medea*) Epod. 16, 60.

Colchus. Colchus an Assyrius Ep. ad Pis. 118. me Colchi et ultimi noscent Geloni Od. ii, 20, 17. non monstrum submisere Colchi majus Od. iv, 4, 63. venena Od. ii, 13, 18.

Colophon. Ep. i, 11, 3.

Concanus. lætus equino sanguine Od. iii, 4, 34.

Copia: vid. Ind. Verb.

Coranus. Sat. ii, 5, 57.

Corinthus. captiva Ep. ii, 1, maris Corinthi mœnia Od. i, 7 cuivis homini contingit adire C Ep. i, 17, 36.

Corvinus: vid. *Messala.*

Corybantes. Od. i, 16, 8.

Corycius. crocus Sat. ii, 6, 6

Cotiso. Dacus Od. iii, 8, 18.

Cotyttius. inultus ut tu risei tia (*sacra*) Epod. 17, 56.

Cous. Amyntas Epod. 12, cula Sat. ii, 8, 9. albo non (*vino*) Sat. ii, 4, 29. purpura 13, 13. altera nil obstat; Cois videre est ut nudam Sat. i, 2, 10

Cragus. viridis Od. i, 21, 8.

Crantor. Ep. i, 2, 4.

Crassus. miles Crassi Od. iii,

Craterus. Sat. ii, 3, 161.

Cratinus. Eupolis atque Aristophanesque, poetæ Sat. i, 4, si credis Cratino Ep. i, 19, 1.

Creon. magni Creontis filia 64.

Cressus. nota Od. i, 36, 10.

Creta. centum potens oppidi 27, 34. centum urbibus nobil 2, 29.

Creticus. mare Od. i, 26, 2.

Crispinus. minimo me prov i, 4, 14. Crispini scrinia lippi 120. ineptus Sat. i, 3, 139. janitor Sat. ii, 7, 45.

Cræsus. Crœsi regia Sardis E 2.

Cumæ. Ep. i, 15, 11.

Cupido. quam (*Erycinam*) J cumvolat et Cupido Od. i, 2, 3 Od. ii, 8, 14. sacrum liberi C Epod. 17, 57. Cupidinem lentu citas Od. iv, 13, 5. dulcium m Cupidinum Od. iv, 1, 5: cf. O 1. Cupido sordidus (*avaritia*) O 15: cf. Ind. Verb.

Cupiennius (*Libo*). mirator c Sat. i, 2, 36.

Curius (*Dentatus, M.*). inco rius capillis Od. i, 12, 41. et Curiis et decantata Camillis Ep.

Curtillus. Sat. ii, 8, 52.

Cyclades. nitentes Od. i, 14, gentes Od. iii, 28, 14.

Cyclops (*Polyphemus*). specios miracula promat, Antiphatem, Scy et cum Cyclope Charybdim Ep. 145. gravis Cyclopum Vulcanu urit officinas Od. i, 4, 8. pastor taret uti Cyclopa Sat. i, 5, 63. Satyrum, nunc agrestem Cyclopa Ep. ii, 2, 125.

Cydonius. arcus Od. iv, 9, 17.

Cylleneus. fides Epod. 13, 9.

Cynthius. celeris spicula

· Od. iii, 28, 12. Cynthius (*A*-
tonsus Od. i, 21, 2.
us. trabs Od. i, 1, 13. merces
29, 60.
s. Diva potens Cypri Od. i, 3,
ne tota ruens Venus Cyprum de-
)d. i, 19, 10. sperne dilectam
Od. i, 30, 2. quæ beatam, Diva,
rprum Od. iii, 26, 9.
(*Persici regni conditor*). Cyri
ditus Od. ii, 2, 17. regnata Cyro
Od. iii, 29, 27.
s (*juvenis protervus*). insignem
onte Lycorida Cyri torret amor,
n asperam declinat Pholoen Od.
nec metues protervum suspecta
Od. i, 17, 25.
reus. Venus Od. i, 4, 5. Cy-
ouer ales Od. iii, 12, 3.

D

s. asper Od. i, 35, 9. qui dissi-
netum Marsæ cohortis Dacus Od.
8. pæne occupatam seditionibus
urbem Dacus et Æthiops Od. iii,
o bone, numquid de Dacis au-
at. ii, 6, 53.
leus. Icarus Od. ii, 20, 13. ce-
e Dædalea nititur pennis Od. iv,

lus. expertus vacuum Dædalus
nis Od. i, 3, 34.
aticus. triumphus Od. ii, 1, 16.
r. ergo nunc Dama sodalis nus-
st? Sat. ii, 5, 101. tune, Syri,
aut Dionysi filius Sat. i, 6, 38.
ram spurco Damæ latus? Sat. ii,
prodis ex judice Dama turpis Sat.
.
lis. multi Damalis meri Od. i,
lascivis hederis ambitiosior ibid.
Damalin putres deponent oculos
.
sippus. insanit veteres statuas
ppus emendo Sat. ii, 3, 64. inte-
mentis Damasippi creditor? ibid.
i te, Damasippe, Deæque donent
ibid. 16. teneas, Damasippe, tuis
324.
e. inclusa Od. iii, 16, 1.
us. Danai genus infame Od. ii, 14,
ellæ Od. iii, 11, 23.
bius. qui profundum Danubium
Od. iv, 15, 21.
anus (*Trojanus*). gens Od. i, 15,
res Od. iv, 6, 7.
ias. militaris Od. i, 22, 14.
ius. Dauniæ defende decus Ca-
Od. iv, 6, 27. cædes Od. ii, 1,

us. pauper aquæ Od. iii, 30, 11.
s Od. iv, 14, 26.
s. Davus sis comicus Sat. ii, 5,
avus eludens Chremeta Sat. i, 10,
40. nequam et cessator Davus Sat. ii, 7,
100. te conjux aliena capit; meretricula
Davum ibid. 46. Davusne? Ita. Da-
vus, amicum mancipium domino ibid. 2.
Davusne loquatur, an heros Ep. ad Pis.
114. Davusne loquatur, an custos famu-
lusque Dei Silenus alumni ibid. 237.
December. redeunt Decembres Od. iii,
18, 10. hic tertius December Epod. 11,
6; Sat. ii, 7, 4.
Decius. novus Sat. i, 6, 20.
Decor: vid. Ind. Verb.
Deiphobus. acer Od. iv, 9, 22.
Delius. Apollo Od. iii, 4, 64. Deliæ
tutela Deæ Od. iv, 8, 33. Deliis ornatus
foliis Od. iv, 3, 6.
Dellius (*Q.*). *ad eum* Od. ii, 3.
Delos. natalis Delos Apollinis Od. i,
21, 10.
Delphi. Apolline insignes Od. i, 7, 3.
Delphi sortilegi Ep. ad Pis. 219.
Delphicus. laurus Od. iii, 30, 15.
Demetrius (*modulator*). Sat. i, 10, 79;
ibid. 90.
Demetrius (*servus Philippi*). Ep. i, 7,
52.
Democritus. si foret in terris, rideret
Democritus Ep. ii, 1, 194. excludit sanos
Helicone poetas Democritus Ep. ad Pis.
297. si Democriti pecus edit agellos cul-
taque Ep. i, 12, 12.
Diana. celebris Od. ii, 12, 20. ira-
cunda Ep. ad Pis. 454. silvarum potens
Carm. Sæc. 1. infernis neque enim tene-
bris Diana pudicum liberat Hippolytum
Od. iv, 7, 25. quæ Aventinum tenet
Algidumque, Diana Carm. Sæc. 70.
Diana, quæ silentium regis Epod. 5, 51.
ara Dianæ Ep. ad Pis. 16. Dianæ di-
cere laudes Carm. Sæc. 75. integræ ten-
tator Orion Dianæ Od. iii, 4, 71. per
Dianæ non movenda numina Epod. 17, 3.
in eam Od. i, 21 *et* Od. iii, 22.
Diespiter. per purum tonantes egit
equos Od. i, 34, 5. sæpe Diespiter ne-
glectus incesto addidit integrum Od. iii, 2,
29.
Digentia. gelidus rivus Ep. i, 18,
104.
Dindymene. Od. i, 16, 5.
Diomedes. reditus Diomedis ab iteritu
Meleagri Ep. ad Pis. 146. qui locus a
forti Diomede est conditus olim Sat. i, 5,
92. aut si disparibus bellum incidat, ut
Diomedi cum Lycio Glauco Sat. i, 7,
16.
Dionæus. antrum Od. ii. 1, 39.
Dionysius. Dionysi filius Sat. i, 6,
38.
Dircæus. cycnus Od. iv, 2, 25.
Dolichos (*gladiator*). Ep. i, 18, 19.
Dorius. carmen Epod. 9, 6.
Dossennus. Ep. ii, 1, 173.
Drusus. videre Rhætis bella sub Al-

pibus gerentem Vindelici Od. iv, 4, 18. Drusus Genaunos Breunosque et arces Alpibus impositas dejecit Od. iv, 14, 10.

E

Echionius. Thebæ Od. iv, 4, 64.
Edoni. Od. ii, 7, 27.
Egeria. Sat. i, 2, 126.
Electra. Sat. ii, 3, 140.
Eleus. palma Od. iv, 2, 17.
Empedocles. Empedocles, an Stertinium deliret acumen Ep. i, 12, 20. ardentem frigidus Ætnam insiluit Ep. ad Pis. 465.
Enceladus. jaculator audax Od. iii, 4, 56.
Enipeus. Od. iii, 7, 23.
Ennius (Q.). pater nunquam, nisi potus, ad arma prosiluit dicenda Ep. i, 19, 7. et sapiens et fortis et alter Homerus Ep. ii, 1, 50. versus Enni gravitate minores Sat. i, 10, 54. quum lingua Catonis et Enni sermonem patrium ditaverit Ep. ad Pis. 56. in scenam missi magno cum pondere versus ibid. 259.
Eous. partes Od. i, 35, 31. fluctus Epod. 2, 51.
Ephesus. Od. i, 7, 2.
Epicharmus. Siculus Ep. ii, 1, 58.
Epicurus. Epicuri de grege porcus Ep. i, 4, 16.
Epidaurius. serpens Sat. i, 3, 27.
Erycina. ridens Od. i, 2, 33.
Erymanthus. nigræ Erymanthi silvæ Od. i, 21, 7.
Esquiliæ. atræ Sat. ii, 6, 33. salubres Sat. i, 8, 14.
Esquilinus. Esquilini pontifex veneficî Epod. 17, 58. Esquilinæ alites Epod. 5, 100.
Etruscus. Etrusca Porsenæ manus Epod. 16, 4. Etruscum mare Od. iii, 29, 35. litus Carm. Sæc. 38; Od. i, 2, 14. litora Epod. 16, 40. fines Sat. i, 6, 1. Etrusci Cassi ingenium Sat. i, 10, 61.
Eumenides. intorti capillis Eumenidum angues Od. ii, 13, 36.
Eupolis. Eupolis atque Cratinus, Aristophanesque, poetæ Sat. i, 4, 1. quorsum pertinuit, Eupolin, Archilochum, comites educere tantos? Sat. ii, 3, 12.
Europe (*Agenoris filia*). Europe niveum doloso credidit tauro latus Od. iii, 27, 25. vilis Europe, pater urget absens ibid. 57.
Europa. qua medius liquor secernit Europen ab Afro Od. iii, 3, 47.
Eurus. quæcunque minabitur Eurus fluctibus Hesperiis Od. i, 28, 25. vel Eurus per Siculas equitavit undas Od. iv, 4, 43. niger Epod. 10, 5. aquosus Epod. 16, 56. hiemis sodalis Od. i, 25, 20. agens nibmos Od. ii, 16, 23. demissa tempestas ab Euro Od. iii, 17, 11. impulsa cupressus Euro Od. 10.
Euterpe. Od. i, 1, 33.
Eutrapelus (*P. Volumnius*). Ep 31.
Evander. catillus Evandri tritus Sat. i, 3, 91.
Evias. non secus in jugis e stupet Evias Od. iii, 25, 9.
Evius. Sithoniis non levis O 9. dissipat Evius curas edaces 11, 17.

F

Fabia (*tribus*). Ep. i, 6, 52.
Fabius. loquax Sat. i, 1, 14. vel judice vincam Sat. i, 2, 134.
Fabricius (*C.*). Od. i, 12, 40.
Fabricius. pons Sat. ii, 3, 36.
Falernus (*sc. vinum*). severu 27, 10. mustum Sat. ii, 4, 19. Od. ii, 11, 19. vetus Sat. ii, Hymettia mella Falerno diluta 15. bibulus liquidi Falerni Ep. potores bibuli Falerni Ep. i, 18, banum sive Falernum te magis delectat Sat. ii, 8, 16. te bearis nota Falerni Od. ii, 3, 8. Chi commixta Falerni est Sat. i, 10, Sat. ii, 4, 55. vitis Od. iii, 1, 4 20, 10. uvæ Od. ii, 6, 19. ara mille fundi jugera Epod. 4, 13.
Fannius (*Quadratus*). beatus latis capsis et imagine Sat. i, 4, 2 tus Hermogenis conviva Tigelli 80.
Faunus. velox Od. i, 17, 2. alium custos virorum Od. ii, Nympharum fugientium amator 18, 1. in umbrosis Fauno dec lare lucis Od. i, 4, 11. silvi Fauni Ep. ad Pis. 244. male scripsit Liber Satyris Faunisq Ep. i, 19, 4. *ad Faunum* Od. i
Fausta. Sat. i, 2, 64.
Faustitas: vid. Ind. Verb.
Favonius. solvitur acris hie vice veris et Favoni Od. i, 4, 1. Od. iii, 7, 2.
Febris: vid. Ind. Verb.
Ferentinum. Ep. i, 17, 8.
Feronia. Sat. i, 5, 24.
Fescenninus. licentia Ep. ii,
Fidenæ. Gabiis desertior atqu vicus Ep. i, 11, 8.
Fides: vid. Ind. Verb.
Flaccus (*Horatius*). si quid viri est Epod. 15, 12. Flacci attentam non ibunt Cæsaris aure 1, 18.
Flavius. noluit in Flavî lu mittere Sat. i, 6, 72.
Florus (*Julius*). *ad eum* E Ep. ii, 2.
Folia. Ariminensis Epod. 5,

s. ad unguem factus homo Sat.

tm. arvum pingue humilis Fo-
iii, 4, 16.
. Formiarum mœnia Od. iii,

nus. colles Od. i, 20, 11.
rid. Ind. Verb.
a: vid. Ind. Verb.
: vid. Ind. Verb.
is. Sat. i, 2, 12.
ebrius Sat. ii, 3, 60.
s (*celebris gladiator*). Sat. ii, 7,

ius (*C.*). Sat. i, 10, 42; Sat.

Sat. i, 5, 34.
malis demens actus Furiis Sat.
. dant alios Furiæ torvo spec-
arti Od. i, 28, 17. ut, non testis
obruerim voces Furiarum Sat. i,
ocando hanc Furiam Sat. ii, 3,

is. caput Od. iii, 11, 17.
. grande malum Furius. si quid
certes Sat. ii, 1, 49. Furius hi-
ma nive conspuet Alpes Sat. ii,

us. Sat. i, 10, 86.
: vid. *Aristius.*

G

Gabiis desertior atque Fidenis
. i, 11, 7. Gabios petunt Ep. i,
uer natus Tibure vel Gabiis Ep.
fœdera regum vel Gabiis vel
lis æquata Sabinis Ep. ii, 1, 25.
remotæ Od. ii, 2, 11. Gades
ecum Od. ii, 6, 1.
s. leo Od. i, 23, 10. leæna
20, 2. murex Ep. ii, 2, 181.
d. ii, 20, 15.
us. dulce pellitis ovibus Galæsi
Od. ii, 6, 10.
ea. *ad eam* Od. iii, 27.
(*Serv.*). Sat. i, 2, 46.
1, *Galliæ incolæ:* fracta pere-
spide Galli Sat. ii, 1, 14. 2,
æci: verterunt bis mille equos
sarem canentes Epod. 9, 18. 3,
acerdotes: Sat. i, 2, 121.
. Galliæ non paventis funera
14, 49.
us. Gallica nec lupatis temperat
s Od. i, 8, 6. pascua Od. iii, 16,

a. Threx Sat. ii, 6, 44.
ius. præco Sat. ii, 2, 47.
nedes. flavus Od. iv, 4, 4.
nus. querceta Gargani Od. ii,

nus. nemus Ep. ii, 1, 202.
lius. Ep. i, 6, 58.
i. ultimi Od. ii, 20, 19. intra
præscriptum Gelonos exiguis equitare campis Od. ii, 9, 23. pharetrati Od. iii, 4, 35.

Genauni. Genauni, implacidum genus Od. iv, 14, 10.

Genitalis. sive tu Lucina probas vocari, seu Genitalis Carm. Sæc. 16.

Genius. comes natale qui temperat astrum Ep. ii, 2, 187. cœpit vino diurno placari Genius Ep. ad Pis. 210. floribus et vino piabant Genium Ep. ii, 1, 144. cras Genium mero curabis et porco bimestri Od. iii, 17, 14. te per Genium obsecro Ep. i, 7, 94.

Germania. horrida Od. iv, 5, 26. fera Epod. 16, 7.

Geryon. ter amplus Od. ii, 14, 8.

Getæ. edicta rumpent Julia, non Getæ Od. iv, 15, 22. rigidi Od. iii, 24, 11.

Gigantes. cohors Gigantum impia Od. ii, 19, 22.

Glaucus. Lycius Sat. i, 7, 17.

Glycera. 1, *Tibulli amica:* immitis Od. i, 33, 2. 2, *Horatii amica:* vocans ture te multo Od. i, 30, 3. me lentus Glyceræ torret amor meæ Od. iii, 19, 28. *de ea* Od. i, 19.

Glycon. invicti membra Glyconis Ep. i, 1, 30.

Gnatia. lymphis iratis exstructa Sat. i, 5, 97.

Gnidius. Gyges Od. ii, 5, 20.

Gnidos. regina Gnidi Paphique Od. i, 30, 1. quæ Gnidon fulgentesque tenet Cycladas Od. iii, 28, 13.

Gnosius. calami spicula Gnosii Od. i, 15, 17.

Gorgonius (*C.*). pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum Sat. i, 2, 27; Sat. i, 4, 92.

Gracchus (*Tib.*). Ep. ii, 2, 89.

Græcia. quam multo repetet Græcia milite Od. i, 15, 6. Græcia Castoris et magni memor Herculis Od. iv, 5, 35. longo collisa duello Ep. i, 2, 7. positis bellis nugari cœpit Ep. ii, 1, 93. Græcia capta ferum victorem cepit ibid. 156.

Græcus. Aristippus Sat. ii, 3, 100. at Græcus, postquam est Italo perfusus aceto, Persius exclamat Sat. i, 7, 32. quia Græcorum sunt antiquissima quæque scripta vel optima Ep. ii, 1, 28. Heliodorus Græcorum longe doctissimus Sat. i, 5, 3. Græcis intacti carminis auctor Sat. i, 10, 66. magnas Græcorum malis implere catervas ibid. 35. serus enim Græcis admovit acumina chartis Ep. ii, 1, 161. litterulis Græcis imbutus Ep. ii, 2, 7. versiculi Sat. i, 10, 31. quod verbis Græca Latinis miscuit ibid. 20. habebunt verba fidem, si Græco fonte cadant Ep. ad Pis. 53. exemplaria ibid. 268. vestigia ibid. 286. testa Od. i, 20, 2. trochus Od. iii, 24, 57.

Graius. Graiis dedit ore rotundo Musa loqui Ep. ad Pis. 323. præmia fortium Graiorum Od. iv, 8, 4. Graia victorum manus Epod. 10, 12. Comœnæ Od. ii, 16, 38. quod si tam Graiis novitas invisa fuisset Ep. ii, 1, 90.

Gratia. cum Nymphis audet ducere choros Od. iv, 7, 5. nudis juncta sororibus Od. iii, 19, 16. solutis Gratiæ zonis Od. i, 30, 6. junctæ Nymphis Gratiæ decentes Od. i, 4, 6. segnes nodum solvere Od. iii, 21, 22.

Grosphus (*Pompeius*). utere Pompeio Grospho; et, si quid petet ultro, defer: nil Grosphus nisi verum orabit et æquum Ep. i, 12, 22, 23. *ad eum* Od. ii, 16, *script.*

Gyges (*unus ex Gigantibus*). centimanus Od. ii, 17, 14; Od. iii, 4, 69.

Gyges. Gnidius Od. ii, 5, 20. constantis juvenis fide Od. iii, 7, 5.

H

Hadria sive Adria. inquietus Od. iii, 3, 5. raucus Od. ii, 14, 14. curvans Calabros sinus Od. i, 33, 15. improbo iracundior Hadria Od. iii, 9, 23. adversarius est frater; lacus, Adria Ep. i, 18, 63. ater Hadriæ sinus Od. iii, 27, 19. arbiter Hadriæ Od. i, 3, 15. quid bellicosus Cantaber et Scythes cogitet, Hadria divisus objecto Od. ii, 11, 2.

Hadrianus. mare Od. i, 16, 4.

Hædus: vid. Ind. Verb.

Hæmonia. nivalis Od. i, 37, 20.

Hæmus. gelidus Od. i, 12, 6.

Hagna. polypus Hagnæ Sat. i, 3, 40.

Hannibal. perfidus Od. iv, 4, 49. parentibus abominatus Epod. 16, 8. rejectæ retrorsum Hannibalis minæ Od. iv, 8, 16. durus Od. ii, 12, 2. dirus Od. iii, 6, 36.

Harpyiæ. rapaces Sat. ii, 2, 40.

Hasdrubal. devictus Od. iv, 4, 38. Hasdrubale interemto ibid. 72.

Hebrus. ut nec fr gidior Thracam nec purior ambiat Hebrus Ep. i, 16, 13. nivali compede vinctus Ep. i, 3, 3. Evias Hebrum prospiciens Od. iii, 25, 10.

Hebrus (*adolescens formosus*). Liparæi nitor Hebri Od. iii, 12, 5.

Hecate. Sat. i, 8, 33.

Hector. ademtus Od. ii, 4, 10. ferox Od. iv, 9, 22. homicida Epod. 17, 12. Priamides Sat. i, 7, 12.

Hectoreus. pugnaces Achivos Hectoreis opibus refringit Od. iii, 3, 26.

Helena. Lacæna Od. iv, 9, 16. fratres Helenæ, lucida sidera Od. i, 3, 2. infamis Helenæ Castor offensus vice Epod. 17, 42. hospita Od. i, 15, 2. fuit ante Helenam cunnus deterrima belli causa Sat. i, 3, 107.

Helicon. umbrosæ Heliconis oræ Od. i, 12, 5. virens Ep. ii, 1, sanos Helicone poetas Dem Pis. 296.

Heliodorus. rhetor Heli rum longe doctissimus Sat.

Hellas (*puella*). Sat. ii,

Hercules. magnus Od. gus Od. iii, 2, 9. impiger atro delibutus Nessi cruore Herculis ritu morte venale rum Od. iii, 14, 1. effica Veianius, armis Herculis a latet abditus agro Ep. i, 1 lens Od. iv, 4, 62. dives Sat. ii, 6, 13.

Herculeus. labor Od. i, Herculea manu Telluris j 12, 6.

Hermogenes (*Tigellius* M pulcher Hermogenes unqu 10, 18. cantor atque opti lator Sat. i, 3, 129. Fan nis conviva Tigelli Sat. i, deat quod et Hermogenes, i, 9, 25. queis manus insu mogenisque Tigelli Sat. i,

Herodes. Herodis palm ii, 2, 184.

Hesperia. 1, *Italia:* Di dederunt Hesperiæ mala lu 6, 8. dux bone, ferias præ Od. iv, 5, 38. 2, *Hispa* sospes ab ultima Od. i, 36,

Hesperius. 1, *de Italia:* 28, 26. auditus Medis H ruinæ Od. ii, 1, 32. 2, tyrannus Hesperiæ Caprico ii, 17, 20. ad ortum soli cubili Od. iv, 15, 16.

Hippolyte. Magnessa O

Hippolytus. pudicus O

Hirpinus (*Quinctius*). 11 *et* Ep. i, 16.

Hispanus. navis Hisp Od. iii, 6, 31. Hispanæ ve Od. iii, 8, 21. Cæsar H Penates victor ab ora Od. i

Homereus. Achilles Ep.

Homerus. Mæonius Od. nosus Ep. i, 19, 6. Hom ii, 1, 50. res gestæ regum quo scribi possent numer Homerus Ep. ad Pis. 74 bonus dormitat Homerus il signis ibid. 401. tu nihil i tus reprendis Homero? Sat.

Honor: vid. Ind. Verb.

Hora. almum quæ rap Od. iv, 7, 8. et mihi for negarit, porriget Hora Od. i

Horatius. et melior sit res Ep. i, 14, 5. docilis n Horati Od. iv, 6, 44.

Hyades. tristes Od. i, 3,

a. Hybrida quo pacto sit Per-
Sat. i, 7, 2.
es (*Indiæ fluvius*). fabulosus
, 8.
es (*servus Indus*). fuscus Sat.

non hydra secto corpore fir-
i dolentem crevit in Herculem
, 61. dira Ep. ii, 1, 10.
. nimius mero Od. ii, 12,

ius. trabes Od. ii, 18, 3. mella
15.
us. Od. ii, 6, 14.
oreus. campi Od. ii, 20, 16.
. Sat. i, 2, 91.

I

pater Ep. i, 16, 59. matutine
. ii, 6, 20. *de templo Jani:* Ver-
Janumque, liber, spectare videris
), 1. vacuum duellis Janum
clusit Od. iv, 15, 9. pacis
. ii, 2, 255. *de vico Jani Romæ:*
mea Janum ad medium fracta
, 3, 18. Janus summus ab imo
54.
. Iapeti genus Od. i, 3, 27.
albus Od. iii, 27, 20. obstric-
ræter Iapyga Od. i, 3, 4.
(*Cordus*). rupit Iarbitam Ti-
emula lingua Ep. i, 19, 15.
Epod. 3, 12.
me peritus discet Iber Od. ii,

herbæ quas Iolcos atque Iberia
nenorum ferax Epod. 5, 21. fera
, 28. dura Od. iv, 14, 50.
s. funes Epod. 4, 3.
pisces Sat. ii, 8, 46. lorica
, 15.
pauper Od. iii, 15, 1.
. fluctus Od. i, 1, 15.
Icari scopulis surdior Od. iii,
Dædaleus Od. ii, 20, 13.
ad eum Od. i, 29 *et* Ep. i, 12.
aquosa Od. iii, 20, 16.
naves Od. i, 15, 2.
eus. ingens Od. iv, 9, 20.
Ep. i, 20, 13.
Romana Od. iii, 9, 8. Iliæ
que puer Od. iv, 8, 22. Ilia
querens Od. i, 2, 17; Sat. i, 2,

. carmen Ep. ad Pis. 129. muri
16. domus Od. i, 15, 36.
quum Ilionam edormit Sat. ii,

Ilion, Ilion fatalis judex et mu-
rina vertit in pulverem Od. iii, 3,
a proferet Ilio Od. i, 15, 33. Ilio
amus relicto Od. i, 20, 14. non
os vexata Od. iv, 9, 18. pugnata
la sub Ilio Od. iii, 19, 4. quodsi
non pulchrior ignis accendit obsessam
Ilion Epod. 14, 14. usto vertit iram ab
Ilio in Ajacis ratem Epod. 10, 13. gens
quæ cremato fortis ab Ilio sacra pertulit
Ausonias ad urbes Od. iv, 4, 53. dum
longus inter sæviat Ilion Romamque pon-
tus Od. iii, 3, 37.
Ilithyia. maturos aperire partus lenis
Carm. Sæc. 14.
Ilius. matres Epod. 17, 11. turmæ
Carm. Sæc. 37.
Illyricus. undæ Od. i, 28, 22.
Inachia. ex quo destiti Inachia furere
Epod. 11, 6. Inachiam ter nocte potes
Epod. 12, 15. Inachia langues minus
ac me Epod. 12, 14.
Inachus. prisco natus ab Inacho Od.
ii, 3, 21. quantum distet Codrus Od. iii,
19, 1.
India. Od. iii, 24, 2.
Indicus. ebur Od. i, 31, 6.
Indus. superbi Carm. Sæc. 56. sub-
jecti Orientis oræ Seres et Indi Od. i, 12,
56. mare extremos ditans Arabas et In-
dos Ep. i, 6, 6. te Cantaber, Medusque,
et Indus miratur Od. iv, 14, 42.
Ino. flebilis Ep. ad Pis. 123.
Io. vaga Ep. ad Pis. 124.
Jocus. quam (*Ericynam*) Jocus cir-
cumvolat et Cupido Od. i, 2, 34.
Iolcos. herbæ quas Iolcos atque Iberia
mittit Epod. 5, 21.
Ionicus. attagen Epod. 2, 54. motus
Od. iii, 6, 21.
Ionius. sinus Epod. 10, 19.
Ister. Od. iv, 14, 46.
Isthmius. labor Od. iv, 3, 3.
Italia. aurea fruges Italiæ pleno de-
fudit copia cornu Ep. i, 12, 29. qui pro-
mittit, cives, urbem sibi curæ fore et Ita-
liam Sat. i, 6, 35. tutela præsens Italiæ
Od. iv, 14, 44. Cæsar ab Italia volantem
remis adurgens Od. i, 37, 16. Carthago
probrosis altior Italiæ ruinis Od. iii, 5,
40.
Italus. cœlum Od. ii, 7, 4. robur
Od. ii, 13, 19. tellus Sat. ii, 6, 56.
vires Od. iv, 15, 13. modi Od. iii, 30,
13. urbes Od. iv, 4, 42. res Ep. ii,
1, 2.
Ithace. non est aptus equis Ithace
locus Ep. i, 7, 41. non satis est Ithacam
revehi? Sat. ii, 5, 4.
Ithacensis. Ulysses Ep. i, 6, 63.
Itys. Od. iv, 12, 5.
Juba. Jubæ tellus Od. i, 22, 15.
Judæus. Apella Sat. i, 5, 100. ac
veluti te Judæi cogemus in hanc con-
cedere turbam Sat. i, 4, 143. vin' tu
curtis Judæis oppedere? Sat. i, 9, 70.
Jugurtha. Od. ii, 1, 28.
Jugurthinus. bellum Epod. 9, 23.
Julius. sidus Od. i, 12, 47. edicta
Od. iv, 15, 22.

Iulus (*Antonius*). *ad eum* Od. iv, 2. script.

Juno. Juno et Deorum quisquis amicior Afris Od. ii, 1, 25. matrona Od. iii, 4, 59. in Junonis honorem Argos dicit ditesque Mycenas Od. i, 7, 8. Junonis sacra Sat. i, 3, 11. gratum elocuta consiliantibus Junone Divis Od. iii, 3, 18.

Jupiter. supremus Od. i, 21, 4; Od. i, 32, 14. magnus Od. i, 10, 5. æquus Od. i, 28, 29; Ep. ii, 1, 68. tonans Od. iii, 5, 1; Epod. 2, 29. tremendo Jupiter ruens tumultu Od. i, 16, 12. iratus Sat. i, 1, 20. Jupiter illa piæ secrevit litora genti Epod. 16, 63. seu plures hiemes, seu Jupiter tribuit ultimam Od. i, 11, 4. ver ubi longum tepidasque præbet Jupiter brumas Od. ii, 6, 18. informes hiemes reducit Jupiter, idem submovet Od. ii, 10, 16. positas ut glaciet nives puro numine Jupiter? Od. iii, 10, 8. ingentes qui das adimisque dolores Sat. ii, 3, 288. cui dabit partes scelus expiandi Jupiter? Od. i, 2, 30. qualem ministrum fulminis alitem expertus fidelem Jupiter in Ganymede flavo Od. iv, 4, 4. Claudiæ manus, quas et benigno numine Jupiter defendit ibid. 74. Jupiter et Venus risissent Od. iii, 16, 6. non est, ut copia major ab Jove donari possit tibi Ep. i, 12, 3. hæc Jovem sentire Carm. Sæc. 73. neque per nostrum patimur scelus Jovem ponere fulmina Od. i, 3, 40. conjux Jovis et soror Od. iii, 3, 64. uxor invicti Jovis Od. iii, 27, 73. Jovis arcanis Minos admissus Od. i, 28, 9. æternum meditans decus stellis inserere et consilio Jovis Od. iii, 25, 6. Jovis interest optatis epulis Hercules Od. iv, 8, 29. reges in ipsos imperium est Jovis Od. iii, 1, 6. leges Epod. 17, 69. auræ Carm. Sæc. 32. solium Ep. i, 17, 34. fulminantis magna manus Jovis Od. iii, 3, 6. obligatam redde Jovi dapem Od. ii, 7, 17. sic Jovi gratum Epod. 9, 3. et signa nostro restituit Jovi Od. iv, 15, 6. terrorem intulerat Jovi fidens juventus horrida brachiis Od. iii, 4, 49. uno sapiens minor est Jove Ep. i, 1, 106. incolumi Jove Od. iii, 5, 12. Jove non probante Od. i, 2, 19. orare satis est Jovem Ep. i, 18, 111. preces ad adversum Jovem Epod. 10, 18. per improbaturum hæc Jovem Epod. 5, 8. Jupiter maxime Sat. i, 2, 18. te Jovis tutela (*sidus tutelare*) Saturno refulgens eripuit Od. ii, 17, 22. quod latus mundi nebulæ malusque Jupiter (*frigidus aer*) urget Od. i, 22, 20. sub Jove frigido (*sub cœlo*) Od. i, 1, 25. et imbres nivesque deducunt Jovem (*pluvium*) Epod. 13, 2. Jovis (*Augusti*) auribus ista servas Ep. i, 19, 43.

Justitia. potens Od. ii, 17, 15. soror Fidei Od. i, 24, 6.

Juventas: vid. Ind. Verb.

Ixion. perfidus Ep. ad Pis risit invito Od. iii, 11, 21.

L

Labeo. Labeone insanior dicatur? Sat. i, 3, 82.

Laberius. mimus Sat. i,

Lacænus. Helene Od. iv, cænæ (*sc. mulieris*) more co Od. ii, 11, 24. adultera (*H* 3, 25.

Lacedæmon. patiens Od.

Lacedæmonius. Tarentun 56.

Lacon. fulvus Epod. 6, 5 Od. ii, 6, 11.

Laconicus. purpuræ Od.

Lælius (*C.*). Sat. ii, 1, 6 entia Lælî ibid. 72.

Laertiades. Od. i, 15, 2 59.

Læstrigonius. amphora 34.

Lævinus (*P. Valerius*). honorem, quam Decio man 19. Lævinus Valeri genus

Lalage. proterva fronte maritum Od. ii, 5, 16. dun Lalagen Od. i, 22, 10. du dulce loquens ibid. 23.

Lamia (*Q. Ælius*). Lan cura Ep. i, 14, 6. dulcis hinc Lamias ferunt denomi 17, 2. *ad eum*, Od. i, 26 *et*

Lamia (*monstrum*). neu p vivum puerum extrahat alv 340.

Lamus. vetustus Od. iii,

Lanuvinus. ager Od. iii,

Laomedon. Od. iii, 3, 22.

Lapithæ. sævi Od. ii. 12, rea cum Lapithis rixa Od. i,

Lar: vid. Ind. Verb.

Larissa: opima Od. i, 7.

Latinus. pater Latinus sanguis Od. ii, 1, 29; Epo Od. iv, 14, 7. nomen Od carmen Od. i, 32, 3. fidic 32. fides Ep. i, 3. 12; E verba Sat. i, 10, 20. rur indictis comes ire Latinis (7, 76.

Latium. felix Carm. Sæc. i, 35, 10. nec virtute foret tentius armis, quam lingua ad Pis. 290. Latium beabit Ep. ii, 2, 121. Græcia agresti Latio Ep. ii, 1, 157. primus iambos ostendi Lati 24. Parthi imminentes Lat 53. pulcher fugatis ille die bris Od. iv, 4, 40.

Latoe. Od. i, 31, 18.

Latona. Latonæ puer Od. iv, 6, 37. Latona dilecta Jovi Od. i, 21, 3. curva recines lyra Latonam Od. iii, 28, 12.
Laurens. aper Sat. ii, 4, 42.
Laverna. pulchra Ep. i, 16, 60.
Lebedus. Ep. i, 11, 6, 7.
Leda. Ledæ pueri Od. i, 12, 25.
Lenæus. Od. iii, 25, 19.
Leo: vid. Ind. Verb.
Lepidus (*Q. Æmilius*). Ep. i, 20, 28.
Lepos. male necne Lepos saltat Sat. ii, 6, 72.
Lesbia. Epod. 12, 17.
Lesbius. innocentis pocula Lesbii Od. i, 18, 21; Epod. 9, 34; pes Od. iv, 6, 35. plectrum Od. i, 26, 11.
Lesbos. nota Ep. i, 11, 1.
Lesbous. civis Od. i, 32, 5. barbiton Od. i, 1, 34.
Lethæus. somni Epod. 14, 3. vincula Od. iv, 7, 27.
Leuconoe. *ad eam* Od. i, 11.
Liber. ornatus viridi tempora pampino Od. iv, 8, 34. gravi metuendus thyrso Od. ii, 19, 7. prœliis audax, neque te silebo, Liber Od. i, 12, 21. pater Ep. ii, 1, 5. te, Liber, et, si læta aderit, Venus Od. iii, 21, 21. Liberum et Musas canebat Od. i, 32, 9. non adytis quatit mentem sacerdotum incola Pythius, non Liber æque Od. i, 16, 7. voveram album Libero caprum Od. iii, 8, 7. jocosi munera Liberi Od. iv, 15, 26. modici munera Liberi Od. i, 18, 7. pressum Calibus ducere Liberum (*vinum*) Od. iv, 12, 14.
Libitina. Ep. ii, 1, 49. Libitinæ quæstus acerbæ Sat. ii, 6, 19. multa pars mei vitabit Libitinam Od. iii, 30, 7.
Libo. forum putealque Libonis mandabo siccis Ep. i, 19, 8.
Libra. Od. ii, 17, 17.
Liburnæ. sævæ Od. i, 37, 30. ibis Liburnis inter alta navium propugnacula Epod. 1, 1.
Libya. quam si Libyam remotis Gadibus jungas Od. ii, 2, 10. servos projicere aurum in media jussit Libya Sat. ii, 3, 101.
Libycus. areæ Od. i, 1, 10. lapilli Ep. i, 10, 19.
Licentia: vid. Ind. verb.
Licinius. *ad eum* Od. ii, 10.
Licinus. tonsor Ep. ad Pis. 301.
Licymnia. crinis Licymniæ Od. ii, 12, 23. domina ibid. 13.
Ligurinus. Od. iv, 1, 33. *ad eum* Od. iv, 10 *script.*
Liparens. Liparei nitor Hebri Od. iii, 12, 5.
Liris. taciturnus amnis Od. i, 31, 7. Liris innatans Maricæ litoribus Od. iii, 17, 8.
Livius (*Andronicus*). ad nostrum tempus Livî scriptoris ab ævo Ep. ii, 1, 62. carmina Livî ibid. 69.
Lollius (*Palicanus M.*). Ep. i, 20, 28. *ad eum* Od. iv, 9.
Lollius (*Maximus*). *ad eum* Ep. i, 2 *et* 18.
Longarenus. Sat. i, 2, 67.
Lucania. violenta Sat. ii, 1, 38.
Lucanus. aper Sat. ii, 8, 6. pascua Epod. i, 28. nix Sat. ii, 3, 234. amica Ep. i, 15, 21. Calabris saltibus adjecti Lucani Ep. ii, 2, 178.
Luceria. nobilis Od. iii, 15, 14.
Lucilius. fuerit Lucilius, inquam, comis et urbanus Sat. i, 10, 64. Lucili, quam sis mendosus, pervincam ibid. 1*. sapiens Sat. ii, 1, 17. est Lucilius ausus primus in hunc morem operis componere carmina ibid. 62. hinc omnis pendet Lucilius Sat. i, 4, 6. olim quæ scripsit Lucilius ibid. 57. quamvis infra Lucilî censum ingeniumque Sat. ii, 1, 75. claudere verba Lucilî ritu ibid. 29. Lucilî scripta legentes Sat. i, 10, 56. Lucilî fautor ibid. 2.
Lucina. sive tu Lucina probas vocari Carm. Sæc. 15. si vocata partubus Lucina veris adfuit Epod. 5, 6.
Lucretilis. amœnus Od. i, 17, 1.
Lucrinus. conchylia Epod. 49. peloris Sat. ii, 4, 32. lacus Od. ii, 14, 3.
Lucullus (*L.*). Ep. i, 6, 40. Luculli miles Ep. ii, 2, 26.
Lupus (*P. Rutilius*). famosis Lupo cooperto versibus Sat. ii, 1, 68.
Lyæus. unda Lyæo tempora Od. i, 7, 22. jocosum Od. iii, 21, 16. dulce Epod. 9, 38.
Lycæus. Lucretilem mutat Lycæo Faunus Od. i, 17, 2.
Lycambes. infidus Epod. 6, 13. agentia verba Lycamben Ep. i, 19, 25.
Lyce. *ad eam* Od. iii, 10 *et* iv, 13.
Lycia. Lyciæ dumeta Od. iii, 4, 62.
Lycidas. tener Od. i, 4, 19.
Lyciscus. amor Lycisci me tenet Epod. 11, 24.
Lycius. Lycia caterva Od. i, 8, 16.
Lycoris. insignis tenui fronte Od. i, 33, 5.
Lycurgus. Thrax Od. ii, 19, 16.
Lycus (*puer*). nigris oculis nigroque crine decorus Od. i, 32, 11.
Lycus. audiat invidus dementem strepitum Lycus et vicina seni non habilis Lyco Od. iii, 19, 23, 24.
Lyde. devium scortum Od. ii, 11, 22. *ad eam* Od. iii, 11 *et* Od. iii, 28.
Lydia. neque erat Lydia post Chloen Od. iii, 9, 6. multi Lydia nominis ibid. 7. rejectæ patet janua Lydiæ ibid. 20.
Lydus. Lydorum quicquid Etruscos incoluit fines Sat. i, 6, 1. tibiæ Od. iv, 15, 30.

Lynceus. Lyncei oculi Sat. i, 2. 90. non possis oculo quantum contendere Lynceus Ep. i, 1, 28.

Lysippus. ne alius Lysippo duceret æra Alexandri vultum simulantia Ep. ii, 1, 240.

M

Macedo (*Philippus*). diffidit urbium portas vir Macedo Od. iii, 16, 14.

Mæcenas (*C. Cilnius*). quod ex hac luce Mæcenas ordinat annos Od. iv, 11, 19. qualem me sæpe obtulerim tibi, Mæcenas Sat. i, 3, 64. Mæcenas quomodo tecum? Sat. i, 9, 43. an quodcunque facit Mæcenas, te quoque verum est Sat. ii, 3, 312. jusserit ad se Mæcenas seram venire convivam Sat. ii, 7, 33. ad Mæcenatem memori si mente recurras Sat. ii, 6, 31. huc venturus erat Mæcenas optimus Sat. i, 5, 27. interea Mæcenas advenit ibid. 31. Plotius et Varius, Mæcenas—et probet hæc Octavius Sat. i, 10, 81. imprimat his, cura, Mæcenas signa tabellis Sat. ii, 6, 38. Albanum, Mæcenas, sive Falernum te magis delectat Sat. ii, 8, 16. quas Mæcenas adduxerat umbras ibid. 22. ex quo Mæcenas me cœpit habere suorum Sat. ii, 6, 41. *ad eum* Od. i, 1; Od. ii, 12; Od. ii, 17; Od. ii, 20; Od. iii, 8; Od. iii, 16; Od. iii, 29; Epod. 1; Epod. 3; Epod. 9; Epod. 14; Sat. i, 1; Sat. i, 6; Ep. i, 7; Ep. i, 19.

Mænius (*parasitus et nepos*). Mænius ut urbanus cœpit haberi Ep. i, 15, 26. egomet mihi ignosco, Mænius inquit Sat. i, 3, 23. ut vivam Mænius Sat. i, 1, 101. Mænius absentem Novium dum carperet Sat. i, 3, 21.

Mæonius. Homerus Od. iv, 9, 5. Mæonii carminis ales Od. i, 6, 2.

Matius: vid. *Tarpa.*

Mattius. *in eum* Epod. 10.

Magnessus. Hippolyte Od. iii, 7, 18.

Maia. almæ filius Maiæ Od. i, 2, 43. Maja natus Sat. ii, 6, 5.

Malthinus. tunicis demissis ambulat Sat. i, 2, 25.

Mamurrarum. urbs Sat. i, 5, 37.

Mandela. Ep. i, 18, 105.

Manes. fabulæ Od. i, 4, 16. ut inde Manes elicerent Sat. i, 8, 29. placantur carmine Manes Ep. ii, 1, 138.

Manlius: vid. *Torquatus.*

Marcellus (*M. Claudius*). Marcelli fama Od. i, 12, 46.

Mareoticus. mens lymphata Mareotico (vino) Od. i, 37, 14.

Marica. Maricæ litora Od. iii, 17, 7.

Marius. Hellade percussa Marius quum præcipitat se Sat. ii, 3, 277,

Mars. torvus Od. i, 28, 17. Mars tunica adamantina tectus Od. i, 6, 13. invisum nepotem Marti redon 3, 33. cum marte confunde prœlia Od. i, 17, 23. Vinde nuper, quid Marte posses Oc et Marte Pœnos proteret alte 34. arva Marte populata no cruento Marte carebimus Od Martis equi Od. iii, 3, 16.

Marsæus. amator Origini 55.

Marsus. Od. iii, 5, 9. s 28. acer et Marsi peditis cr tus in hostem Od. i, 2, 3 Od. iii, 14, 18. finitimi I cohors Od. ii, 20, 18. næni 29. voces ibid. 5, 76.

Marsyas. Sat. i, 6, 120.

Martialis. lupi Od. i, 17,

Martius. campus Od. iv, men Od. iii, 7, 26. certamen 17. bella Ep. ad Pis. 40 Od. iii, 8, 1.

Massagetæ. Od. i, 35, 40.

Massicus. vetus Od. i, 1 cunque nomine lectum Massi 21, 5. obliviosum Od. ii, 7, 2 ii, 4, 51.

Matinus. apis Od. iv, 2 Od. i, 28, 3. cacumina Epo

Mavors. Od. iv, 8, 23.

Maurus. unda Od. ii, 6, Od. i, 22, 2. angues Od. iii,

Medea. candidum Medea ducem Epod. 3, 10. sit Med ad Pis. 123. ne pueros co Medeæ trucidet ibid. 185. nena Epod. 5, 62.

Medus. te Medus miratur 42. horribilis Od. i, 29, 4. terraque manus potentes M Carm. Sæc. 54. Medus i luctuosis dissidet armis Od. Medi pharetra decori Od. ii, men Od. ii, 9, 21. sub rege iii, 5, 9. triumphati Od. iii, ditum Medis Hesperiæ sonit Od. ii, 1, 31. neu sinas Me inultos Od. i, 2, 51. Med Od. i, 27, 5.

Megilla. Opuntiæ frater M i, 27, 11.

Meleager. interitus Melea Pis. 146.

Melpomene. præcipe lugul Melpomene Od. i, 24, 3. et mil lauro cinge volens, Melpome Od. iii, 30, 16. *in eam* Od. i

Memnon. Sat. i, 10, 36.

Memphis. Memphis caret nive Od. iii, 26, 10.

Menander. Platona stipare Sat. ii, 3, 11. dicitur Afrani nisse Menandro Ep. ii, 1, 57.

Mena. Vulteius, nomine M

7, 55. non sane credere Mena ibid. 51.
Menelaus. et Menelaum una mecum ne occidere clamans Sat. ii, 3, 198.
Menenius. Sat. ii, 3, 287.
Mercurialis. cognomen Sat. ii, 3, 25. Mercurialium custos virorum Od. ii, 17, 28.
Mercurius. parum comis sine te Juvenas, Mercuriusque Od. i, 30, 8. præda, quam præsens Mercurius fert Sat. ii, 3, 18. quam nigro compulerit Mercurius pregi Od. i, 24, 18. celer Od. ii, 7, 13. ad eum Od. i, 10 *et* Od. iii, 11.
Meriones. Od. i, 15, 26. pulvere Troio niger Od. i, 6, 15.
Messala. disertus Ep. ad Pis. 371. hoc tibi Paullus et Messala videris? Sat. i, 6, 42. te dicere possum, Messala, tuo cum fratre Sat. i, 10, 85.
Messius (*Cicirrus*). Sat. i, 5, 52.
Metaurus. flumen Od. iv, 4, 38.
Metella. Sat. ii, 3, 239.
Metellus (*Q. Cæcilius, Macedonicus*). Sat. ii, 1, 67.
Metellus (*Q. Cæcilius*). Metello consule Od. ii, 1, 1.
Methymnæus. uva Sat. ii, 8, 50.
Miletus. Ep. i, 17, 30.
Milonius. saltat Sat. ii, 1, 24.
Mimas. validus Od. iii, 4, 53.
Mimnermus. Ep. i, 6, 65; Ep. ii, 2, 101.
Minæ: vid. Ind. Verb.
Minerva. nihil invita dices faciesve Minerva Ep. ad Pis. 385. crassa Minerva Sat. ii, 2, 3. operosæ Minervæ studium Od. iii, 12, 4. sacra Od. iv, 6, 13. casta Od. iii, 3, 23.
Minos. Jovis arcanis admissus Od. i, 28, 9. et de te splendida Minos fecerit arbitria Od. iv, 7, 21.
Minturnæ. palustres Ep. i, 5, 5.
Minucius. Minuci via Ep. i, 18, 20.
Misenum. Miseno oriuntur echini Sat. ii, 4, 33.
Mitylene. pulchra Ep. i, 11, 17. laudabunt alii Mitylenen Ep. i, 7, 1.
Molossus. Epod. 6, 5. canes Sat. ii, 6, 114.
Monæses. Od. iii, 6, 9.
Mors: vid. Ind. Verb.
Moschus. Moschi causa Ep. i, 5, 9.
Mucius (*Scævola, P.*). Ep. ii, 2, 89.
Mulvius. Sat. ii, 7, 36.
Munatius (*Plancus*): vid. *Plancus.*
Munatius (*homo quidam ignotus*). Ep. i, 3, 31.
Murena. augur Od. iii, 9, 11. Murena præbente domum Sat. i, 5, 38.
Musa. dulcis Od. ii, 12, 13. imbellis lyræ potens Od. i, 6, 10. lyræ solers Ep. ad Pis. 407. procax Od. ii, 1, 37. pedestris Sat. ii, 6, 17. impares Od. iii, 19, 13. Dis mea Musa cordi est Od. i, 17, 14. severæ Musa tragœdiæ Od. ii, 1, 9. Archilochi Ep. i, 19, 28. cœlo beat Musa Od. iv, 8, 29. dignum laude virum Musa vetat mori ibid. 28. cithara tacentem suscitat Musam—Apollo Od. ii, 10, 19. vatem ni Musa dedisset Ep. ii, 1, 133. Graiis dedit ore rotundo Musa loqui Ep. ad Pis. 324. Musa, dedit fidibus Divos referre ibid. 83. dic mihi, Musa, virum ibid. 141. Musa velim memores Sat. i, 5, 53. Musa rogata refer Ep. i, 8, 2. dictitet Albano Musas in monte locutas Ep. ii, 1, 27. quo Musa tendis? Od. iii, 3, 70. auspice Musa Ep. i, 3, 13. nec Musæ deditus ulli Sat. ii, 3, 105. Musis amicus Od. i, 26, 1. Musarum sacerdos Od. iii, 1, 3. dona Ep. ii, 1, 243. Liberum et Musas canebat Od. i, 32, 9. dicenda Musis prœlia Od. iv, 9, 21. cœlatum novem Musis opus Ep. ii, 2, 92.
Mutus. Ep. i, 6, 22.
Mycenæ. dites Od. i, 7, 9.
Mygdonius. campi Od. iii, 16, 41. opes Od. ii, 12, 22.
Myrtale. libertina Od. i, 33, 14.
Myrtous. mare Od. i, 1, 14.
Mysi. Mysorum agmina Epod. 17, 10.
Mystes. ademtus Od. ii, 9, 10.

N

Nævius (*Cn.*). Nævius in manibus non est Ep. ii, 1, 53.
Nævius. simplex Sat. ii, 2, 68.
Naiades. o Naiadum potens Od. iii, 25, 14.
Nasica. captator Sat. ii, 5, 57. filia Nasicæ ibid. 65.
Nasidienus (*Rufus*). Nasidieni cœna beati Sat. ii, 8, 1; ibid. 85.
Natta. immundus Sat. i, 6, 124.
Neæra. arguta Od. iii, 14, 21. *ad eam* Epod. 15.
Neapolis. otiosa Epod. 5, 43.
Nearchus. insignis Od. iii, 20, 6.
Necessitas. vid. Ind. Verb.
Neobule. *ad eam* Od. iii, 12.
Neptunius. dux Epod. 9, 7.
Neptunus. hibernus Epod. 17, 55. receptus terra Ep. ad Pis. 64. festus dies Neptuni Od. iii, 28, 2. cantabimus invicem Neptunum Od. iii, 28, 10. Neptunum procul e terra spectare Ep. i, 11, 10. sacri custos Tarenti Od. 28, 29. parumne campis atque Neptuno super fusum est sanguinis? Epod. 7, 3.
Nereides. virides Nereidum comæ Od. iii, 28, 10.
Nereius. nepos Epod. 17, 7.
Nereus. Od. i, 15, 5.
Nerius. Sat. ii, 3, 69.
Nero. comes scribaque Neronis Ep. i, 8, 2. legens honesta Ep. i, 9, 4. Claudi

Niphates. rigidus Od. ii, 9, 20.
Nireus. Od. iii, 20, 15. forma vincas Nirea Epod. 15, 22.
Nomentanus. nepos Sat. ii, 1, 22; Sat. i, 8, 11. Nomentanus erat super ipsum Sat. ii, 8, 23. Nomentanus ad hoc ibid. 25. ni sapiens sic Nomentanus amicum tolleret ibid. 60. tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam Sat. ii, 3, 175. luxuriam et Nomentanum arripe mecum ibid. 224.
Noricus. ensis Od. i, 16, 9; Epod. 17, 71.
Nothus. Nothi amor Od. iii, 15, 11.
Notus. Od. iv, 5, 9.
Novius. Sat. i, 6, 40. Mænius absentem Novium dum carperet Sat. i, 3, 21. Noviorum minor Sat. i, 6, 121.
Numa (Pompilius). Numa quo devenit et Ancus Ep. i, 6, 27. Saliare Numæ carmen Ep. ii, 1, 86. Pompili regnum quietum Od. i, 12, 34.
Numantia. fera Od. ii, 12, 1.
Numicius. *ad eum* Ep. i, 6.
Numida (Plotius). *ad eum* Od. i, 36.
Numidæ. extremos Numidarum in agros Od. iii, 11, 47.
Numonius (Vala). *ad eum* Ep. i, 15.
Nymphæ. properentque Nymphæ Od. i, 30, 6. Gratia cum Nymphis audet ducere choros Od. iv, 7, 5. junctæ Nymphis Gratiæ Od. i, 4, 6. simplices Od. ii, 8, 14. Nympharum leves cum Satyris chori Od. i, 1, 31. discentes Od. ii, 19, 3. Nympharum fugientium amator (*Faunus*) Od. iii, 18, 1. debita Nymphis corona Od. iii, 27, 30.

O

Oceanus. belluosus Od. iv, 14, 48. circumvagus Epod. 16, 41. Oceano ru-

Epod. 10, 13. ope Palladis Od. i, 6, 15. tecta Palladis arces Od. i, 7, 5. Palladis ægis Od. iii, 4, 57.

Panætius. nobiles libri Panætii Od. i, 29, 14.

Panthoides. habent Tartara Panthoiden Od. i, 28, 10.

Pantilius. cimex Sat. i, 10, 78.

Pantolabus. scurræ Sat. i, 8, 11; Sat. ii, 1, 22.

Paphus. regina Paphi Od. i, 30, 1. Paphon junctis visit oloribus Od. iii, 28, 14.

Parca. non mendax Od. ii, 16, 39. aiquam Od. ii, 6, 9. veraces cecinisse Parcæ Carm. Sæc. 25. unde tibi rediium certo subtemine Parcæ rupere Epod. 13, 15. sic placitum Parcis Od. ii, 17, 16.

Paris. Ep. i, 2, 10. dum Paridis nusto insultet armentum Od. iii, 3, 40. Paridis propter amorem Ep. i, 2, 6.

Parius. marmor Od. i, 19, 6. iambi Ep. i, 19, 23.

Parmensis. Cassius Ep. i, 4, 3.

Parrhasius. Od. iv, 8, 6.

Parthus. perhorrescit catenas Parthus et Italum robur Od. ii, 13, 18. celeris fuga Parthi ibid. labentis equo vulnera Parthi Sat. ii, 1, 15. versis animosus equis Parthus Od. i, 19, 12. quis Parthum paveat? Od. iv, 5, 25. signa derepta Parthorum superbis postibus Od. iv, 15, 7. secundum vota Parthorum Epod. 7, 9. templa Parthorum Ep. i, 18, 56. juvenis Parthis horrendus (*Augustus*) Sat. ii, 5, 62. formidata Parthis Roma Ep. ii, 1, 256. feroces Od. iii, 2, 3. Latio imminentes Od. i, 12, 53. Parthis mendacior Ep. ii, 1, 112.

Patareus. Apollo Od. iii, 4, 64.

Paullus (*Maximus*). Od. iv, 1, 10; Sat. i, 6, 41.

Paullus (*L. Æmilius*). animæ magnæ prodigus Od. i, 12, 38.

Pausiacus. tabella Sat. ii, 7, 95.

Pax: vid. Ind. Verb.

Pedanus. in regione Pedana Ep. i, 4, 2.

Pediatia. fragilis Sat. i, 8, 39.

Pedius (*Publicola*). Sat. i, 10, 28.

Pegasus. vix illigatum te triformi Pegasus expediet Chimæra Od. i, 27, 24. ales Od. iv, 11, 27.

Peleus. narrat pæne datum Pelea Tartaro Od. iii, 7, 17; Ep. ad Pis. 96; ibid. 104.

Pelides. cedere nescius Od. i, 6, 6. lites Peliden et inter Atriden Ep. i, 2, 12.

Pelignus. anus Epod. 17, 60. frigora Od. iii, 19, 8.

Pelios. Od. iii, 4, 52.

Pelops. sæva Pelopis domus Od. i, 6, 8. Pelopis genitor Od. i, 28, 7; Od. ii, 13, 37. Pelopis pater infidus Epod. 17, 65.

Penates: vid. Ind. Verb.

Penelope. sic tibi Penelope frugi est Sat. ii, 5, 81. sponsi Penelopæ Ep. i, 2, 28. ultro Penelopen facilis potiori trade Sat. ii, 5, 76. difficilis procis Od. iii, 10, 11.

Pentheus. tecta Penthei disjecta non leni ruina Od. ii, 19, 14. rector Thebarum Ep. i, 16, 73.

Pergama. Hector tradidit Pergama leviora tolli Graiis Od. ii, 4, 12.

Pergameus. uret Achaius ignis Pergameas domos Od. i, 15, 36.

Perillius. Perilli dictantis, quod nunquam rescribere possis Sat. ii, 3, 75.

Persæ. graves Od. i, 2, 22; Od. iii, 5, 4. infidi Od. iv, 15, 23. Persarum rege beatior Od. iii, 9, 4. pestem in Persas aget Od. i, 21, 15.

Persicus. apparatus Od. i, 38, 1.

Persius. hybrida Sat. i, 7, 2. dives ibid. 4. Persius exponit causam ibid. 22. Rupuli et Persi par ibid. 19.

Petillius. Petilli furta Capitolini Sat. i, 4, 94. rei causa Petilli Sat. i, 10, 26.

Petrinum. Ep. i, 5, 5.

Pettius. *ad eum* Epod. 11.

Phæax. Ep. i, 15, 24.

Phaethon. terret ambustus Phaethon avaras spes Od. iv, 11, 25.

Phalantus. Od. ii, 6, 12.

Phidyle. rustica Od. iii, 23, 2. *ad eam* Od. iii, 23.

Philippi (*urbs Macedoniæ*). Ep. ii, 2, 49; Od. ii, 7, 9; Od. iii, 4, 26.

Philippus (*nummus aureus*). Ep. ii, 1, 234.

Philippus (*L. Marcius*). causis Philippus agendis clarus Ep. i, 7, 46; ibid. 64, 78, 90. jussa Philippi ibid. 52. Philippi tendit ad ædes ibid. 89. Philippo excusare laborem ibid. 66.

Philodemus. Sat. i, 2, 121.

Phocæi. Phocæorum exsecrata civitas Epod. 16, 17.

Phœbus. dum rediens fugat astra Phœbus Od. iii, 21, 24. spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem carminis, nomenque dedit poetæ Od. iv, 6, 29. Phœbus me increpuit lyra Od. iv, 15, 1. fulgente decorus arcu Phœbus, acceptusque novem Camœnis Carm. Sæc. 62. decus Phœbi Od. i, 32, 13. cithara Od. iii, 4, 4. chorus Carm. Sæc. 75. Phœbe Carm. Sæc. 1. metuende certa Phœbe sagitta Od. i, 12, 24. doctor Argivæ fidicen Thaliæ, Phœbe Od. iv, 6, 26. auctore Phœbo Od. iii, 3, 66.

Pholoe. fugax Od. ii, 5, 17. aspera Od. i, 33, 7. si quid Pholoen satis decet Od. iii, 15, 7. quam turpi Pholoe peccet adultero Od. i, 33, 9.

Phraates. jus imperiumque Phraates Cæsaris accepit Ep. i, 12, 27. redditus Cyri solio Phraates Od. ii, 2, 17.
Phrygia. pinguis Od. ii, 12, 22.
Phrygius. lapis Od. iii, 1, 41. sorores Od. ii, 9, 16.
Phryne. libertina Epod. 14, 16.
Phryx. Phrygum matronæ Od. i, 15, 34.
Phthius. Achilles Od. iv, 6, 4.
Phyllis. beati Phyllidis flavæ parentes Od. ii, 4, 14. *ad eam* Od. iv, 11 *script.*
Picenus. poma Sat. ii, 3, 272; Sat. ii, 4, 70.
Pieris (*Melpomene*). testudinis aureæ dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas Od. iv, 3, 18. Calabræ Od. iv, 8, 20.
Pierius. antrum Od. iii, 4, 40. pellex Od. iii, 10, 15. modi Ep. ad Pis. 405.
Pimpleis. dulcis Od. i, 26, 9.
Pindaricus. Pindarici fontis haustus Ep. i, 3, 10. Camœnæ Od. iv, 9, 6.
Pindarus. immensus ruit profundo Pindarus ore Od. iv, 2, 8. Pindarum quisquis studet æmulari ibid. 1.
Pindus. Od. i, 12, 6.
Pirithous. nec Lethæa valet Theseus abrumpere caro vincula Pirithoo Od. iv, 7, 28. amatorem trecentæ Pirithoum cohibent catenæ Od. iii, 4, 80.
Pisones. Ep. ad Pis. ver. 6, ver. 235.
Pitholeon. Rhodius Sat. i, 10, 22.
Placideianus. Sat. ii, 7, 97.
Plancus (*L. Munatius*). Planco consule Od. iii, 14, 28. *ad eum* Od. i, 7.
Plato. stipare Platona Menandro Sat. ii, 3, 11. doctus Sat. ii, 4, 3.
Plautinus. numeri et sales Ep. ad Pis. 270.
Plautus (*M. Accius*). Plautus ad exemplar properare Epicharmi Ep. ii, 1, 58. Cæcilio Plautoque dabit Ep. ad Pis. 54.
Pleiades. Pleiadum choro scindente nubes Od. iv, 14, 21.
Plotius. Sat. i, 5, 40; Sat. i, 10, 81.
Pluto. places illacrimabilem Plutona tauris Od. ii, 14, 7.
Plutonius. domus exilis Plutonia Od. i, 4, 17.
Pœna: vid. Ind. Verb.
Pœnus. navita Bosporum Pœnus perhorrescit Od. ii, 13, 15. superante Pœno Od. i, 12, 38. impius Pœnorum tumultus Od. iv, 4, 47. Marte Pœnos proteret altero Od. iii, 5, 34. uterque Pœnus serviat uni Od. ii, 2, 11.
Pœnus. sanguis Od. ii, 12, 3.
Polemon. mutatus Sat. ii, 3, 254.
Pollio (*C. Asinius*). Pollio regum facta canit Sat. i, 10, 42. insigne mœstis præsidium reis et consulenti Pollio curiæ Od. ii, 1, 14. te dicere possum, Pollio Sat. i, 10, 85.
Pollux. geminus Od. iii, 29, 64. arces attigit igneas Od. iii, 3, 9. cum Castore Pollux Ep. ii, 1, 5.
Polyhymnia. Od. i, 1, 33.
Pompeius. utere Pompeio Grosphe Ep. i, 12, 22. *ad eum* Od. ii, 7.
Pompilius. quietum Pompili regum Od. i, 12, 34.
Pompilius. vos, o Pompilius sanguis Ep. ad Pis. 292.
Pomponius. Sat. i, 4, 52.
Ponticus. pinus Od. i, 14, 11.
Pontifex: vid. Ind. Verb.
Porcius. ridiculus totas simul absorbere placentas Sat. ii, 8, 23.
Porphyrion. Od. iii, 4, 54.
Porsena. minacis Etrusca Porsenæ manus Epod. 16, 4.
Postumus. *ad eum* Od. ii, 14.
Prœneste. Ep. i, 2, 2. frigidum Od. iii, 4, 23.
Prænestinus. durus vindemiator Sat. i, 7, 30.
Priamus. dives Od. i, 10, 14. gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato Sat. ii, 3, 195. Priami vetus regnum Od. i, 15, 8. Priami domus Od. iii, 3, 26. Priami bustum ibid. 40. Priami læta choreis aula Od. iv, 6, 15. Priami fortuna Ep. ad Pis. 137.
Priapus. Epod. 2, 21. incertus, scamnum faceretne Priapum Sat. i, 8, 2.
Priscus. Sat. ii, 7, 9.
Proene. Ep. ad Pis. 187.
Proculeius (*C.*). notus in fratres animi paterni Od. ii, 2, 5.
Procyon. Od. iii, 29, 8.
Prætus. credulus Od. iii, 7, 13.
Prometheus. Prometheus addere principi limo coactus particulam undique desectam Od. i, 16, 13. dulci laborum decipitur sono Od. ii, 13, 37. obligatus aliti Epod. 17, 67. callidus Od. ii, 18, 35.
Proserpina. imperiosa Sat. ii, 5, 110. nullum sæva caput Proserpina fugit Od. i, 28, 20. furvæ regna Proserpinæ Od. ii, 13, 21. oro regna per Proserpinæ Epod. 17, 2.
Proteus. omneque Proteus egit pecus altos visere montes Od. i, 2, 7. sceleratus Sat. ii, 3, 71. mutans vultus Ep. i, 1, 90.
Publius. Sat. ii, 5, 32.
Pudor: vid. Ind. Verb.
Punicus. sanguis Od. iii, 6, 34. Punico lugubre mutavit sagum Epod. 9, 27. signa Punicis affixa delubris Od. iii, 5, 18. bella Ep. ii, 1, 162.
Pupius. lacrimosa poemata Pupi Ep. i, 1, 67.
Pusilla. Sat. ii, 3, 216.
Pylades. Sat. ii, 3, 139.
Pylius. Nestor Od. i, 15, 22.

(*amica Horatii*). *ad eam* Od.

(*Deucalionis uxor*). grave sæ-
rhæ Od. i, 2, 6.
. vinosa Ep. i, 13, 14.
(*Epiri rex*). Od. iii, 6, 35.
(*puer*). *ad eum* Od. iii, 20.
ras. faba Pythagoræ cognata
63. Pythagoræ arcana renati
21. qualia vincunt Pythago-
, 4, 3.
reus. somnia Ep. ii, 1, 52.
tibicen Ep. ad Pis. 414.
audax Ep. ad Pis. 238.
. incola Od. i, 16, 6.

Q

ius. ergo Quinctilium perpe-
urget? Od. i, 24, 5. non ita
poscis Quinctilium Deos ibid.

us: vid. *Hirpinus*.
us (*criticus severus carminum*).
si quid recitares Ep. ad Pis.

s. Quirinus Martis equis A-
ugit Od. iii, 3, 15. Quirinus,
ım noctem visus Sat. i, 10, 32.
ni Epod. 16, 13. vacuum du-
n Quirinum Od. iv, 15, 9. po-
rini Od. i, 2, 46. in colle Qui-
, 2, 68.
amici dona Quiritis Ep. i, 6,
e redonavit Quiritem Dîs pa-
ii, 7, 3. mobilium turba Qui-
. i, 1, 7. cura Quiritium Od.
Quirites bellicosi Od. iii, 3,

R

. celsi prætereunt austera poe-
nes Ep. ad Pis. 342.
s (*M. Attilius*). hoc caverat
vida Reguli Od. iii, 5, 13.
insigni referam Camœna Od. i,

Remi immerentis cruor Epod.

immanes Od. iv, 14, 15.
ılla sub Alpibus gerens Od. iv,

Rheni luteum caput Sat. i,
Rhenum flumen Ep. ad Pis. 18.
us. Rhodani potor Od. ii, 20,

tempestiva Od. iii, 19, 27.
. Pitholeon Sat. i, 10, 22.
. Rhodope pede barbaro lus-
ii, 25, 12.
Rhodos et Mitylene pulchra
17. Romæ laudatur Rhodos
l. 21. clara Od. i, 7, 1.
Od. iii, 4, 55. Rhœtum re-
nis unguibus Od. ii, 19, 23.

Roma. potens Ep. ii, 1, 61. regia
Ep. i, 7, 44. domina Od. iv, 14, 44.
princeps urbium Od. iv, 3, 13. magna
Sat. i, 5, 1. formidata Parthis Ep. ii, 1,
256. ferox Od. iii, 3, 44. possis nihil
urbe Roma visere majus Carm. Sæc. 11.
incolumi Jove et Roma urbe Od. iii, 5,
12. suis ipsa viribus ruit Epod. 16, 2.
Roma si vestrum est opus Carm. Sæc. 37.
jactamus jampridem omnis te Roma bea-
tum Ep. i, 16, 18. Romæ Tibur amem,
Tibure Romam Ep. i, 8, 12. dum tu
declamas Romæ Ep. i, 2, 2. carus eris
Romæ Ep. i, 20, 10. Romæ dulce fuit
reclusa mane domo vigilare Ep. ii, 1, 103.
Romæ nutriri mihi contigit Ep. ii, 2, 41.
Romæ, seu Fors ita jusserit, exsul Sat. ii,
1, 59. Romæ sponsorem me rapis Sat.
ii, 6, 23. jam mœchus Romæ, jam
mallet doctor Athenis vivere Sat. ii, 7,
13. mirari beatæ fumum strepitumque
Romæ Od. iii, 29, 12. frater erat Romæ
consulti rhetor Ep. ii, 2, 87. me Ro-
mæne poemata censes scribere posse?
ibid. 65. Romæ rus optas Sat. ii, 7, 28.
sed puerum est ausus Romam portare
docendum Sat. i, 6, 76. trahunt invisa
negotia Romam Ep. i, 14, 17. qui Capua
Romam petit Ep. i, 11, 11. dum longus
inter sæviat Ilion Romamque pontus Od.
iii, 3, 38. quid debeas, o Roma, Nero-
nibus Od. iv, 4, 37.

Romanus. populus Ep. i, 1, 70. ju-
ventus Sat. ii, 2, 52. pubes Od. iv, 4,
46. militia Sat. ii, 2, 10. legio Sat. i,
6, 48. equites Ep. ad Pis. 113. pueri
ibid. 325. scriptores Ep. ii, 1, 29. poe-
tæ Ep. ad Pis. 264. vates Ep. ii, 2,
94. viri Ep. i, 18, 49. acerba fata
Romanos agunt Epod. 7, 17. Romanus
emancipatus feminæ Epod. 9, 11. Cæcilio
Plautoque dabit Romanus. Virgilio Vario-
que ademtum? Ep. ad Pis. 54. ut su-
perbas invidæ Carthaginis Romanus arces
ureret Epod. 7, 6. ne per vacuum Ro-
mano incurreret hostis Sat. ii, 1, 37. Ro-
mane Od. iii, 6, 2; Sat. i, 4, 85. Ro-
manus an hospes Sat. ii, 4, 10. quo sit
Romana loco res Ep. i, 12, 25. si Pala-
tinas videt æquus arces, remque Roma-
nam Carm. Sæc. 66. Romana brevi ven-
turus in ora Ep. i, 3, 9. Ilia Od. iii,
9, 8. Romanæ fidicen lyræ Od. iv, 3,
23. habitus Sat. ii, 7, 54.

Romulus. Romulus et Liber pater
Deorum in templa recepti Ep. ii, 1, 5.
non ita Romuli præscriptum et Catonis
auspiciis Od. ii, 15, 10. taciturnitas
obstaret meritis Romuli Od. iv, 8, 24.
Romulum post hos primum referam Od. i,
12, 33.

Romulus. Romulæ custos gentis Od.
iv, 5, 1. genti Romulæ rem prolemque
date Carm. Sæc. 47.

Silvanum lacte piabant Ep.
horridi Silvani dumeta Od.
tutor finium Epod. 2, 22.
:p. ad Pis. 238.
lubricus Epod. 13, 14.
Sat. i, 5, 40.
ıus. Petrinus Ep. i, 5, 5.
mproba Sat. ii, 3, 14. Sirenum
i, 2, 23.
Sat. i, 7, 8.
(*Æoli filius*). damnatus longi
aboris Od. ii, 14, 20. optat
:ollocare Sisyphus in monte
ıd. 17, 68. vafer Sat. ii, 3, 21.
(*nanus Antonii*). abortivus
:7.
Sithoniis non levis Evius Od.
nix Od. iii, 26, 10.
Ep. i, 11, 3.
ıs. domus Od. i, 29, 14. char-
. Pis. 310. sermones Od. iii,

. Ind. Verb.
vid. Ind. Verb.
ı. Ep. ii, 1, 163.
alta nive candidum Od. i, 9,

ɔrostes Sosiorum pumice mun-
, 20, 2. hic meret æra liber
ad Pis. 345.
ıs. acer Epod. 16, 5. vagans
, 19.
id. Ind. Verb.
ı. hæredes Staberî Sat. ii, 3,
hoc Staberî prudentem animum
l. 89.
ıs. si quid Stertinius veri cre-
i, 3, 33. hæc mihi Stertinius
it ibid. 296. Empedocles an
deliret acumen Ep. i, 12, 20.
ıus. Stesichori graves Camœnæ
8.
ıs. sciens pugnæ Od. i, 15.
ɔugnavit Sthenelus solus dicenda
ɛlia Od. iv, 9, 20.
libelli Epod. 8, 5. cur, Stoice?
160; ibid. 300.
unda Od. ii, 20, 8. fluctus
25.
Od. i, 34, 10.
. ac bene nummatum decorat
:p. i, 6, 38.
ıus. canes Epod. 5, 58.
acer Sat. i, 4, 65.
L. *Cornelius*). Sullæ gener Sat.

ıs. horrea Od. iv, 12, 18.
ıum. amœnum Ep. i, 17, 52.
inus. vina Sat. ii, 4, 55.
. Od. i, 8, 2.
ri. feroces Od. iv, 2, 36. cæde
Od. iv, 14, 51.
malobathrum Od. ii, 7, 8.
æstuosæ Od. i, 22, 5. barbaræ
Od. ii, 6, 3. Gætulæ Od. ii, 20, 15. exercitæ Noto Epod. 9, 31.
Syrus. merx Od. i, 31, 12.
Syrus (*vulgare apud Comicos servi nomen*). Sat. i, 6, 38.
Syrus (*gladiator*). Sat. ii, 6, 44.

T

Tænarus. invisi horrida Tænari sedes Od. i, 34, 10.
Tanais (*fluvius*). discors Od. iii, 29, 28. extremus Od. iii, 10, 1. non Tanain prope flumen orti Od. iv, 15, 24.
Tunais (*spado quidam*). Sat. i, 1, 105.
Tantalus. Tantalus a labris sitiens fugientia captat flumina Sat. i, 1, 68. egens benignæ semper dapis Epod. 17, 66. Tantalus atque Tantali genus Od. ii, 18, 37.
Tarentinus. venenum Ep. ii, 1, 207.
Tarentum. Ep. i, 16, 11; Sat. i, 6, 105. Lacedæmonium Od. iii, 5, 56. molle Sat. ii, 4, 34. imbelle Ep. i, 7, 45. Neptunus sacri custos Tarenti Od. i, 28, 29.
Tarpa (*Sp. Metius*). judice Tarpa Ep. i, 10, 38.
Tarquinius (*Superbus*). unde regno pulsus fuit Sat. i, 6, 13. superbi Tarquinii fasces Od. i, 12, 35.
Tartarus. narrat pæne datum Peleum Tartaro Od. iii, 7, 17. habent Tartara Panthoiden Od. i, 28, 10.
Taurus (*T. Statilius*). Ep. i, 5, 4.
Teanum. Ep. i, 1, 86.
Tecmessa. captiva Od. ii, 4, 6.
Teius. Anacreon Epod. 14, 10. fides Od. i, 17, 18.
Telamon. Telamone natus Od. ii, 4, 5: vid. *Ajax*.
Telegonus. parricida Od. iii, 29, 8.
Telemachus. proles patientis Ulyssei Ep. i, 7, 40.
Telephus (*Herculis ex Auge filius, Teuthrantis patris adoptivi in Mysiæ regno successor*). Telephus et Peleus, quum pauper et exsul, projicit ampullas Ep. ad Pis. 96. Telephe vel Peleu, male si mandata loqueris ibid. 104. movit nepotem Nereium Epod. 17, 8.
Telephus (*juvenis Græcus*). Telephi cervix rosea Od. i, 13, 1. Telephum occupavit puella Od. iv, 11, 21. *in eum* Od. iii, 19.
Tellus: vid. Ind. Verb.
Tempe. Thessala Od. i, 7, 4. Zephyris agitata Od. iii, 1, 24. vos Tempe tollite laudibus Od. i, 21, 9.
Tempestas. agna immolabitur Tempestatibus Epod. 10, 24.
Terentius (*P.*). dicitur vincere Terentius arte Ep. ii, 1, 59. Terentî fabula Sat. i, 2, 20.

Teridates. quid Teridatem terreat Od. i, 26, 5.
Terminalis. Terminalia festa Epod. 2, 59.
Terminus. Carm. Sæc. 27.
Terra: vid. Ind. Verb.
Teucer. Teucer Salamina patremque quum fugeret Od. i, 7, 21. Salaminius Od. i, 15, 23. primusve Teucer tela Cydonio direxit arcu Od. iv, 9, 17. Teucrum non violavit Sat. ii, 3, 204. nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro Od. i, 7, 27.
Teucer. pulvis Od. iv, 6, 12.
Thalia. Argiva Od. iv, 6, 25.
Thaliarchus. *ad eum* Od. i, 9.
Thebæ. Echioniæ Od. iv, 4, 64. Thebarum rector Ep. i, 16, 74. Thebæ Baccho insignes Od. i, 7, 3. Thebis Sat. ii, 5, 84; Ep. ii, 1, 213; Ep. ad Pis. 118.
Thebanus. Semele Od. i, 19, 2. Thebanæ conditor arcis Ep. ad Pis. 394. modi Ep. i, 3, 13.
Theoninus. dens Ep. i, 18, 82.
Theseus. nec Lethæa valet Theseus abrumpere vincula Pirithoo Od. iv, 7, 27.
Thespis. quid Sophocles et Thespis utile ferrent Ep. ii, 1, 163. dicitur plaustris vexisse poemata Thespis Ep. ad Pis. 276.
Thessalus. Tempe Od. i, 7, 4. victor Od. ii, 4, 10. Thessala voce Epod. 5, 45. ignes Od. i, 10, 15. portenta Ep. ii, 2, 209. venena Od. i, 27, 21.
Thetis. marinæ filius Thetidis Od. i, 8, 14; Od. iv, 6, 6. Dea natus Thetide Epod. 13, 12.
Thraca et Thrace. ut nec frigidior Thracam ambiat Hebrus Ep. i, 16, 13. Thracane vos, an pingues Asiæ campi morantur? Ep. i, 3, 5. bello furiosa Od. ii, 16, 5. nive candida Od. iii, 25, 11.
Thracius. impellunt animæ lintea Thraciæ Od. iv, 12, 2. Thracio bacchante vento Od. i, 25, 11.
Thrax et Threx. Lycurgus Od. ii, 19, 16. Gallina Sat. ii, 6, 44. ad imum Threx erit Ep. i, 18, 36. quale posset impia mollire Thracum pectora Epod. 5, 14. scyphis pugnare Thracum est Od. i, 27, 2.
Threicius. Aquilo Epod. 13, 3. Orpheus Od. i, 24, 13.
Thressa. Chloe Od. iii, 9, 9.
Thurinus. Ornytus Od. iii, 9, 14. Viscus Sat. ii, 8, 20.
Thyestes. cœna Thyestæ Ep. ad Pis. 91. iræ Thyesten exitio gravi stravere Od. i, 16, 17.
Thyesteus. preces Epod. 5, 86.
Thyias. concita tympano Od. iii, 15, 10. pervicaces Od. ii, 19, 9.
Thynus. merx Od. iii, 7, 3.
Thyoneus. nec Semeleius confundet Thyoneus prœlia 23.
Tiberinus. lupus Sat. ii, men Ep. i, 11, 4. undæ Od.
Tiberis. flavus Od. ii, 3, 2, 13; Od. i, 29, 12. per br ris Ep. i, 11, 19. et Tiberim negat Od. i, 29, 12. transna Sat. ii, 1, 8. nudus in Tiber ii, 3, 292. trans Tiberim long i, 9, 18.
Tiberius. Sat. ii, 3, 173.
Tibullus: vid. *Albius Tibul*
Tibur. Argeo positum colo 5. supinum Od. iii, 4, 23. iii, 29, 6. fertile Od. iv, 3, 1 Ep. i, 7, 45. Romæ Tibur bure Romam Ep. i, 8, 12. Tiburis Od. i, 18, 2. uvidun 31. densa Tiburis umbra tu 21. puer natus Tibure vel G 2, 3.
Tiburnus. lucus Od. i, 7, 1
Tiburs. via Sat. i, 6, 10 cedent pomis Tiburtia Sat. ii,
Tigellius. Sardus Sat. i, 3 Sat. i, 2, 3. Hermogenes Sa Sat. i, 10, 80. Tigellius Sat.
Tigris. rapidus Od. iv, 14,
Tillius. Sat. i, 6, 24 *et* 10
Timagenes. Timagenis æn Ep. i, 19, 15.
Timor: vid. Ind. Verb.
Tiresias. Sat. ii, 5, 1.
Tisiphone. sæva Sat. i, 8,
Titanes. impii Od. iii, 4, 4
Tithonus. remotus in aura 8. longa Tithonum minuit s ii, 16, 30.
Titius. Romana brevi vent Ep. i, 3, 9.
Tityos. invito risit vultu 21. raptor Od. iv, 6, 2. Od. iii, 4, 77. qui (*sc. Pl* tristi compescit unda Od. ii, 1
Torquatus (*L. Manlius*). consule Epod. 13, 6. *ad eu et* Ep. i, 5.
Trausius. Sat. ii, 2, 99.
Trebatius (*Testa, C.*). *ad e*
Trebonius. non bella est f Sat. i. 4, 114.
Triquetrus. prædia Sat. ii,
Triumphus: vid. Ind. Verb
Triumviralis: vid. Ind. Ve
Trivicus. vicina villa Triv 79.
Troes. male feriati Od. iv,
Troja. haud ita Trojæ m ii, 5, 19. sub lacrimosa T Od. i, 8, 14. iniqua Trojæ c 10, 15. Trojæ prope victor 6, 3. domitor Trojæ Ep. i, 2

post tempora Trojæ Ep. ad Pis. 141. capta classem reducere Troja Sat. ii, 3, 191. avitæ tecta velint reparare Trojæ Od. iii, 3, 60. ardens Carm. Sæc. 41. Trojam canemus Od. iv, 15, 31.

Trojanus. bellum Ep. ad Pis. 147; Ep. i, 2, 1. tempora Od. i, 28, 11.

Troilus. impubes Od. ii, 9, 15.

Troius. Troia sacerdos Od. iii, 3, 32.

Tullius (*Servius*). ante potestatem Tullî Sat. i, 6, 9.

Tullius (*Hostilius*). dives Od. iv, 7, 15.

Tullus. consule Tullo Od. iii, 8, 12.

Turbo. majorem rides Turbonis in armis spiritum Sat. ii, 3, 310.

Turius. Sat. ii, 1, 49.

Tusculum. superni villa candens Tusculi Epod. 1, 29.

Tuscus (*vicus Romæ*). Tusci turba impia vici Sat. ii, 3, 228.

Tuscus. amnis ostia sub Tusci Sat. ii, 2, 33. mare Ep. ii, 1, 202. æquora Od. iv, 4, 54.

Tydides. atrox Tydides melior patre Od. i, 15, 28. ope Palladis superis par Od. i, 6, 16.

Tyndaridæ. clarum Tyndaridæ sidus Od. iv, 8, 31. fortissima Tyndaridarum Sat. i, 1, 100.

Tyndaris. *ad eam* Od. i, 17.

Typhœus. Od. iii, 4, 53.

Tyrius. merces Od. iii, 29, 60. vestes Sat. ii, 4, 84. colores Ep. i, 6, 18.

Tyrrhenus. non te Penelopen difficilem procis parens Tyrrhenus genuit Od. iii, 10, 11. Tyrrhena regum progenies Od. iii, 29, 1. mare Od. i, 11, 6; Od. iii, 24, 4. æquor Od. iv, 15, 3. sigilla Ep. ii, 2, 180.

Tyrtæus. Tyrtæus mares animos in Martia bella versibus exacuit Ep. ad Pis. 402.

U

Ulubræ. Ep. i, 11, 30.

Ulysses, Ulysseus, et Ulyxeus. duplex Od. i, 6, 7. patiens Ep. i, 7, 40. inclytus Sat. ii, 3, 197. Ithacensis Ep. i, 6, 63. laboriosa cohors Ulyssei Epod. 16, 62. laboriosi remiges Ulyssei Epod. 17, 16. proposuit nobis utile exemplar Ulyssem Ep. i, 2, 18. aut ipsum violavit Ulyssem Sat. ii, 3, 204. quartæ esto partis Ulysses hæres Sat. ii, 5, 100.

Umber. aper Sat. ii, 4, 40.

Umbrenus. Sat. ii, 2, 133.

Ummidius. Sat. i, 1, 95.

Ustica. cubans Od. i, 17, 11.

Utica. Ep. i, 20, 13.

V

Vacuna. post fanum putre Vacunæ Ep. i, 10, 49.

Vala: vid. *Numonius.*

Valerius: vid. *Lævinus.*

Valgius (*Rufus, T.*). Sat. i, 10, 82. *ad eum* Od. ii, 9.

Varia. Ep. i, 14, 3.

Varius (*L.*). forte epos acer, ut nemo, Varius ducit Sat. i, 10, 44. Plotius et Varius Sat. i, 5, 40; Sat. i, 10, 81. Virgilius Variusque poetæ Ep. ii, 1, 247. quid autem Cæcilio Plautoque dabit Romanus, ademtum Virgilio Varioque? Ep. ad Pis. 55. non Viscum pluris amicum, non Varium facies Sat. i, 9, 23. scriberis Vario fortis Od. i, 6, 1. optimus olim Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem Sat. i, 6, 55. Varius mappa compescere risum vix poterat Sat. ii, 8, 61. infra, si memini, Varius ibid. 21.

Varro (*P. Terentius*). Atacinus Sat. i, 10, 46.

Varus. *ad eum* Od. i, 18.

Vaticanus. mons Od. i, 20, 7.

Veia. ligonibus duris humum exhauriebat Epod. 5, 29.

Veianius. latet abditus agro Ep. i, 1, 4.

Veiens. Veientis arvi emtum cœnat olus Ep. ii, 2, 167.

Veientanus Veientanum (*vinum*) festis potare diebus Sat. ii, 3, 143.

Velabrum. Sat. ii, 3, 229.

Velia. Ep. i, 15, 1.

Velina. Ep. i, 6, 52.

Venafranus. Venafranæ olivæ bacca Sat. ii, 4, 69. agri Od. iii, 5, 55.

Venafrum. oleo, quod prima Venafri pressit cella Sat. ii, 8, 45.

Venus. decens Od. i, 18, 6. grata Od. iv, 6, 21. marina Od. iii, 26, 5; Od. iv, 11, 15. regina Gnidi Paphique Od. i, 30, 1. in me tota ruens Cyprum deseruit Od. i, 19, 9. perfidum ridens Od. iii, 27, 76. si læta aderit Venus Od. iii, 21, 21. dum favet nox et Venus Od. iii, 11, 50. jam Cytherea choros ducit Od. i, 4, 5. ridet hoc ipsa Venus Od. ii, 8, 13. si non Acrisium Jupiter et Venus risissent Od. iii, 16, 6. intermissa, Venus, diu rursus bella moves Od. iv, 1, 1. oscula quæ Venus quinta parte nectaris imbuit Od. i, 13, 15. Veneris muneribus potens Od. iv, 10, 1. Veneris præsidio ferox Od. i, 15, 13. Veneris sodalis cratera Od. iii, 18, 6. clarus Anchisæ Venerisque sanguis Carm. Sæc. 50. sic visum Veneri Od. i, 33. 10. ingratam Veneri pone superbiam Od. iii, 10, 9. Venerem canebat Od. i, 32, 9. almæ progeniem Veneris canemus Od. iv, 15, 32: cf. Ind. Verb.

Venusinus. colonus Sat. ii, 1, 35. silvæ Od. i, 28, 26.

Ver: vid. Ind. Verb.

Veritas: vid. Ind. Verb.

Vertumnus. Vertumnis, quotquot sunt,

natus iniquis Sat. ii, 7, 14. Vertumnum Janumque spectare videris Ep. i, 20, 1.

Vesperus: vid. Ind. Verb.

Vesta. templa Vestæ Od. i, 2, 16. intra penetralia Vestæ Ep. ii, 2, 114. ventum erat ad Vestæ Sat. i, 9, 35. æterna Od. iii, 5, 11. minus audiens carmina Vesta Od. i, 2, 29.

Vibidius. Sat. ii, 8, 22, 33, 40, 80.

Victoria: vid. Ind. Verb.

Villius. in Fausta Sullæ gener Sat. i, 2, 64.

Vindelici. videre Rhætis bella sub Alpibus Drusum gentrem Vindelici Od. iv, 4, 18. legis expertes Latinæ Od. iv, 14, 8.

Vinius. (*Fronto Asella*, C.). *ad eum* Ep. i, 13.

Virgilius (*Maro, P.*). molle atque facetum Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnæ Sat. i, 10, 45. tibi creditum debes Virgilium finibus Atticis Od. i, 3, 6; Sat. i, 10, 81; Ep. i, 5, 40; ibid. 48; Ep. ii, 1, 147; Ep. ad Pis. 55. *ad eum* Od. iv, 12.

Virtus. vid. Ind. Verb.

Viscus (*Vibius*). amicus Sat. i, 9, 22. Viscorum uterque Sat. i, 10, 83.

Viscus. Thurinus Sat. ii, 8, 20

Viselius. socer Viselli Sat. i,

Volanerius. scurra Sat. ii, 7, 1

Voluptas: vid. Ind. Verb.

Voranus. fur Sat. i, 8, 39.

Vulcanus. dum graves Cyclopu canus ardens urit officinas Od. hinc avidus stetit Vulcanus Od. ii per veterem dilapso culinam Vulc i, 5, 74.

Vulteius. Vulteius, nomine M i, 7, 55. vilia vendens ibid. 64. ait, Vultei, nimis attentusque vid mihi ibid. 91.

Vultur. Appulus Od. iii, 4, 9.

X

Xanthias (*Phoceus*). *ad eum* 4.

Xanthus. amnis Od. iv, 6, 26.

Z

Zephyri. Zephyris agitata Ten iii, 1, 24. mitescunt frigora Zeph iv, 7, 9. te cum Zephyris revise 7, 13.

Zethus (*frater Amphionis*). Ep 42.

FINIS.

OXONII:

TYPIS D. A. TALBOYS.

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

CANCELLED

JUN 8 1983

7888771